B. DE' BVSTIS

SERMONES

I

HAGENAW

1500

B. DE' BVSTIS

SERMONES

I

HAGENAW

1500

Roserium femoris predicabilis

I 91

Inc. 24

Rosarium sermonum predica

bilium ad facilioꝛem predicantium cõmoditatem nouissime cõpila-
tum In quo quicq̃d p̃clarũ et vtile in cunctis sermonarijs vsq; in
hodiernum editis continetur: hic ingeniose enucleatũ atq; sollerti cu
ra collectum inuenies.

Pars prima Rosarii.

Del loco di Castro nouo di frì Capuccini, Gl'ale L'Accomoda il R.mo P. prouin
del detto Ordine al loco di Fermini pure del medesimo Ordine

Le Padri Cappuccini del Luogo di Castronouo

BIBLIOTECA
CAPPUCCINI
PALERMO

Epistola

Reuerēdissimo in christo pa

tri ac dño. d. Bernardino sacrosancte Romane Ecclesie tituli sancte cruc̄is in Thermis p̄sbitero cardinali dignissimo: Frater Bernardinus de Busti de Mediolano ordinis minoꝝ deuotam obseruāna humilem ac debitam cōmendationem.

Cum innumera fere p̄dicationū volumina a diuersis doctoribus edita conspexissem: que p̄opter vite huius mortalis b̄reuitatem ad humano nequeunt intellectu diligentius omnia perscrutari: Studentiū maximo labori compatiens: multoriū-ꝫ p̄dicatoꝝ ꝑne vo tis annuere volens: Rosarium hoc sermonū p̄dicabiliū composui. In quo omnia ad humanam salutem ꝓtinentia per varios codices dispersa congessi: Reuerendissimoꝝ dominationi vestre inuiolaui quā diuinarum litterarum studijs deditissimā: sacroꝝ theologie penitissimā esse cognoui. Illam iterum atꝙ iterum exorans: vt p̄o fidelissimo seruulo suo apud saluatorem nostrum suis p̄cibus intercedere: ipsiusꝙ emendis meritis paterno affectu acceptare dignetur. Valeat feliciter reuerendissima dominatio vestra Cui me plurimū cōmendo.

Pulcra carmina in commen

dationem huius operis.

Exhortatio fratris Bernardi

ni de Busti ad lectorem istius operis sui.

Florida perlustrans huius viridaria sedis:
Candida decerpsi lilia pulcra manu.
Insuper et plenos herbis redolentibus hortos
Priuauit dulci nostra decore manus.
Arbor et immanes p̄bens spatiantibus vmbras
Euulsa: est nostro nunc sinuata solo.
Hic rosa purpureo nitet rubicunda colore:
Lacteꝙ vel niuibus alba ligustra magis.
Hic etiam aspectus fragrant vacantia nigri.
Hic virides pandunt vndiqꝙ p̄mata comas.
Quisquis es hos studeas peregrinos carpere flores:
Quorum quotidie plus pullulabit odor.
Nec sua temporibus peria fragrantia nullis
Horrida nec solis expoliabit hyems.
Nulla quoꝙ insignem formam populabitur etas
Quę magis per cunctos fit speciosa dies.
Hortulus iste parit fructus: herbasꝙ perennes.
Fasciculos auida congregate manu.
Replete manus subito germinabit vestre
Spargite per cunctas hoc thimiama domos.

Fratris illuminati nouariensis

ordinis minorum p̄dicatoris ad lectores huius operis exhortatoria.

Ille canat tirios romano marte labores:
Inꝙ suos vertat laua trophea duces.
Hic variata ferat diuersis corpora formis.
Mollis et heroas tradat amando neci.
Fratrinas acies iocundus carminis auctor:
Instruat et siluis dulce poema colat.
Ille sodalinos ludat versunus amores.
Callidus et paci terminet arte dolos.
Armet et in generum trepidandi cesaris alas.
Qui p̄phium lachrymans horruit ira scelus:
Ilion ausoniā veniet peregrinus ab alto.
Pastores ecquis rugera quiꝙ maro.
Ampliet vsqꝙ licet acheronis pompa theatrum.
Prosiluat et danae gloria prima rogis.
Philosophus primos rebus vestigat et ortus.
Abstrahat a sensu quicquid in ente latet.
Nectat et arguias logices contamina nodis.
Ingeniꝙ hoc poteris figere fine pedum.
Si sapies: hic omnes mentis componet recessus.
Omnia in hoc vno si ponetis habes.
Quicquid calliope: quicquid parrhasius apollo:
Quicquid Aristotelis nobile pandit opus.
Adde q̄ empireos aquilino remige colles
Transmeat et solium cum potentia adit.
Quę fuerant vastis longe voluenda libellis
Omnia hoc poteris stringere fasciculo.

aa 2

Ambiit omne genus filue pecusq; legens.
Diuauerosam spirans boreas et ambrosiam.
Emunera cuncta ardens rosa floribus vna.
Una dedit sacro nomina digna libro.
Quisquis amas populo celi referre mecum:
Colligo de rosulis hijs vbi granus erit.

Venerandi patris fratris Ba

mudis de Lassinis ordinis minoꝝ obseruantie: ac sacre theologie lectoris peritissimi: ad fratrem Bernardinū de Busti exhortatoria epistola metro conscripta: qua similitudinis argumento multiplicē cum roſ gauit vt rosarium ꝑficeret sermonū predicabiliū: de varijs libris floscu/ los excerpendo.

Fluidum resonat mare gurgitibus.
Sinuosa vadis vere replentibus.
Fera nec refugit alere catulos.
Modo quum resonant crepidis dulcius.
Apium strepitans pede melliluo.
Modulos resonat sonus ambiguos.
Pia cornabus pectet lacertis.
Domunum fugitans turba: nec bumulos
Reuocans motus: summa licet.
Nisi q; tenear ambala quatiens
Mater ad amnem.
Ea cordibus bona que varijs
Tenuit quondam nua calliope
Resera: redeunt buste volentibus
Aurea seda.
Mare quod celebrant litora feriunt.
Fert vt ipsum litora sonitu.
Tua me pulsat forma opinio.
Mea te pulsat crebra penno.
Sonus hic dulcis strepitans: volucres
Agit in saltus nemoris varios.
Agit vt credant vanbus animi.
Teneant nimis pia tractanbo.
Volitans remeat alta bicornibus.
Lyra remissis modo de collibus.
Si tibi vera salus.

Predictus quoqz pater frater

Samuel qui postea ipsum Rosarium et commissione predan superioris videndum et examinandū accepit: non modo illum approbauit: sed etiā imprimi: et omnibus publicari debere horatus est: ꝑdicto fratri Bernardino infrascripta carmina scribens.

Que vidi: maroq; nbi suadente probaram:
Hec modo lumina ere notanda iube.
De varijs varios flores: variumq; liquorem
Floribus ereulpis: quod fluit arte seca.
Ergo apis immensum quod iam tulit aurea pondus
Mellis in alueolum: num nbi redder ager.
Si q̄d amas: igitur rogitanti pro omnibus vni.
Obsequere: vt cuncta sic liber iste salue.

Tabula rubricarum

Nomine do/

mini nostri Jesu christi et beatissime ꝙginis Marie incipiūt rubrice ꝑ me ꝑ infrascripta Quadragesimale qs Rosarij sermonū nuncupat. Nec etiam prima para incipiens a septuagesima ꝓtendit vsq; ad dnicam passionis exclusiue.

Dnica in septuagesima de septem causis que inducere debent quemlibet bonum ꝓdicatorē ad euangelizandū verbum dei. Et de septē cōditionibus qs habere debet qlibet bona predicatio Sermo ꝓmus. folio.j.

Dnica in sexagesima de septē dispositionibus q̄ requrunt in illis q̄ de verbo dei cupiunt reportare Sermo secundus. folio.vij.

Dnica in quinquagesima de exhortatōe ad audiendū libenter verbum dei. et de obligatione q̄libet tenet ad illud accedere. Et vtrū non vadens ad ꝑdicationem q̄n potest peccet mortaliter aut venialiter. Et vtrū qs debeat ponere dinitere missam qs verbum dei. Item ibidē ponūtur multe voluntates quas illi cōsequunt q̄ sanctis ꝑdicationibus libenter intendunt. Sermo tertius. folio.x.

Feria.iij. cinerū de ieiunij institutione. s. quare fuit ordinati ab ecclesia. et qre institutū est quadragesima dierum: et qre veris. Item de ieiunij obligatione. et de ser generibus hoim diuersimode ieiunantiū: ac de violatione ieiunij. s. qliter frāgat. Sermo qrtus. folio.xvj.

Feria.v. de gulositate reprobatione: et de ieiunij exceptione. vbi declarat qui sint excusati a ieiunio. Et de ieiunantiuz fructificatione. Sermo quintus. folio.xix.

Feria.vj. de omnibus peccatis mortalibus simul enumerādo species eoz atq; illas breuit declarando. Sermo sextus. folio.xxiij.

Sabbato de septem catenis diaboli q̄bus retinent homines in peccatis ligatos ne cōuertant. s. inhonestitate: horribilitate: exemplaritate: iocunditate: ꝓsumptuositate: longanimitate: et desperabilitate. Sermo septim⁹. folio.xxij.

Dnica ꝓma in q̄dragesima de septem manimis precibus q̄ incurrunt illi q̄ expectāt facere penitentiam vsq; ad tempus mortis. Sermo octauus. fo.xxvij.

Eodem die post prandiū de iudicij vniuersalis verificatione. s. q̄ vere futurū est. et de signis illud ꝓcedentibus: ac de causis ꝓter quas deus mittet ꝓdicta signa ante iudicium. Sermo nonus. folio.xlij.

Feria secunda de iudicij vniuersalis opinatione. s. vtz opinari vl scire aliq̄ mō valeamus tēpus q̄ dns ad iudicium est venturus. Item de ꝓdicti iudicij discussione et sententiatione siue decisione ac finitione. Sermo decim⁹. folio.xlvij.

Feria.iij. de orōnis cōmendatione ac fructificatione. et de eiusdē modificatione s. qliter et quā debemus orare. Sermo.q folio.lvj.

Feria.iij. de tribꝰ principalibꝰ impedimentis q̄ faciunt orationē nostrā a deo nō exaudiri Sermo.xij. folio.lxix.

Feria.v. de fidei diffinitione: ac declaratione duodecim articuloz fidei. et de tribꝰ vicijs que impediunt verā fidē ne in homine ꝑmaneat. facientq; illum infidelem et heretici. Sermo.xij folio.lxxij.

Feria.vj. de reprobatione sectē paganoz: dicentiū plures esse deos. et ibi declarat vnitas diuine essentie. Item de reprobatione sectē mahumetanoz et iudeoz. Et ibi ꝓbat q̄ christus fuit verus messias in lege vetꝰ. testamēti ꝓmissus in decisoratq; a sibillis ꝓnunciatus et ꝓbatus. Errores ꝓtra articulos fidei. Et ibidē declinat nemine posse saluari in fide sua. Et ibidē declinat neminē posse saluari nisi in virtute fidei Jesu christi. Sermo.xiij. folio.lxxix.

Confusiō cōtra maledicos iudeos christū et bēatā virginē blasphemātes: et christianis mala multa impētantes. qualiter. s. puniri debeant et de christianitate expulsi. folio.lxxxvij.

Sabbato de fide catholice cōmendatione: et de mirabilibꝰ eius opibꝰ: operibus nature ꝓtulis et excedentibꝰ. Item de signis q̄bꝰ cognoscat q̄s esse verus christianus. et de deuotione hereticoz ꝑ a fide. vbi ꝓfutant errores ꝓtra articulos fidei. Et ibi tractat de trinitate diuina et ꝓsonaz. Sermo.xv. folio.xcvj.

Dnica.ij. an q̄dragesima de ꝓceptis decalogi. ꝓmo de oibꝰ in generali illa declarādo. Secūdo de ꝓmo ꝓcepto in ꝑticulari illud exponendo: et q̄ndoq; offensiones cōtra ipm demōstrādo. Sermo.xvj. folio.xcvj.

Eodem die post prandiū de secundo ꝓcepto vbi tractat de vana dei nominatione: ac de iuramēto et periurio atq; blasphemia Sermo.xvij folio.c.

Feria.ij. de vot diffinitione. vbi declarant ea q̄ requrunt ad hoc vt votum sit obligatoriū. Item q̄n qs creatur et non peccat votum suum nō adimplens. Et ibi enumerant diuersa genera votoz. Ibidem etiam tractatur de vot dispensatione atq; obligatōe. Sermo.xviij. folio.ciij.

Feria.iij. de sacrorum festorum cōmēdatione: obligatione: ac excusatōe. vbi declarat in q̄bus casibus liceat festiuis diebꝰ laborare Sermo.xix. folio.cvj.

Feria.iij. de honore parentū. ꝓmo de septē diuersis parentibꝰ honorādis. Deinde de obligatione filioz erga parentes. et ad q̄d teneantur particulariter filij parentibus. Sermo.xx. folio.cxix.

Feria.v. de remuneratōe qua facit deus bonis filijs. et de punitione malorum filiorum. Sermo xxj. folio.cxxij.

Tabula rubricarum

Feria.vj. de homicidio. s. qualiter ꝛ quot modis cõmittat. et in quibꝰ casibus liceat homicidium cõmittere impune. Item de homicidij detestatione. Sermo. xxj. folio. cxxiij.

Sabbato de luxurie detestatione in generali: ac in speciali de fornicatione: stupro: raptu: ac adulterio. Et ibi declarant impedimenta matrimonij. Sermo. xxij. folio. cxxvij.

Dñica. iij. in quadragesima de repudiatione uxoris. vbi determinat in quibus casibus possit vir dimittere uxorẽ. et econtra. Et de incestu sacrilegio ac sodomia: atq; de luxurie pumone Sermo. xxiij. folio. cxxvj.

Eodem die post prandium de furto ac de inuasto ac rapto. Et ibi quot modis fiat rapina. Sermo. xxv. folio. cxxvj.

Feria. ij. in die sancti Marthie de simonia atq; de usu. s. de eius diffinitõe ac detestatione. Sermo. xxvj. folio. cxlij.

Eodem die post prandium de usure ꝓpetratione. s. quot modis cõmittat. ꝛ de eius excusatione: declarando quosdam contractus in q̃bus lucra sortem recipiunt sine usure. Sermo xxvij. folio. cxlvj.

Feria. iij. de acq̃sitis p ludũ: ac mercimoniũ: atq; per alium quẽcunq; modum non cõcessum. et de restitutione incertorum. Sermo. xxviij. folio. cxlvij.

Feria. iiij. de mendacij diffinitione et speciebus: ac de eiusdem excusatione. s. utrum in aliquo casu liceat mentiri. vbi ponunt exẽpla sanctorum qui vident usi fuisse mẽdacio. Et de falsitate ac mendacij detestatione. Sermo. xxx. folio. clxij.

Feria. v. de nono ac decimo p̃cepto decalogi Sermo. xxx. folio. clxvij.

Feria. vj. de continẽtia necessitate: diuersitate ac utilitate. Sermo. xxj. folio. clxix.

Sabbato de cõfessionis obligatione ac dispẽsatione. Sermo. xxij. folio. clxxvij.

Dñica. iiij. in quadragesima de confessionis excusatione. s. qui sunt illi qui non tenent confiteri: ac de confessionis frequentatione. s. utrum quis teneatur plus q̃ semel in anno confiteri. Item de confessionis reuelatione videlicet que peccata debeant in confessione reuelari. Et ibi utrum alienũ peccatũ possit manifestari in confessione. Sermo. xxxij. folio. clxxij.

Eodem die post prandium de cõfessoris electione. s. qualis debet esse confessor eligendus. et de conditionibus quas habere debet confessio ut sit deo grata. ac de multis utilitatibꝰ q̃s illi consequunt qui deuote ac sepe confitentur. Sermo. xxxij. folio. clxxxij.

Feria. ij. qualiter debet quisq; ad confessionẽ ꝓparari. et quas circũstantias peccatorũ tenetur exprimere. ac quando necessarium est reiterare confessionẽ. Item de inductione ad confessionem ut quis non dimittat illam propter verecundiam vel alium respectum. Et ibi de sigillo confessionis. s. quantum debeat esse secreta cõfessio apud confessorẽ ꝛ aliũ quẽlibet audientẽ Sermo. xxv. fo. cxxij.

Feria. iij. de iudicio dubitatis. vbi ꝓbat auctoritatibus: rationibꝰ ꝛ exemplis q̃ dubia sint in meliorem partem interpretanda. Item de iudicio temerario ꝛ temeritate. s. cor. q̃ aliena facta in malũ iudicante et sua temeraria ꝓsumptione Sermo. xxvj. folio. cxxviij.

Feria. iij. de bonorum operum facilitate: cessitate ꝛ utilitate. Ser. xxvij. folio. cxj.

Feria. v. de tribulationibꝰ et aduersitatibꝰ patienter tolerãdis. Et ibi declarat utilitas tribulationum ꝛ necessitas earũ. q; per ipsas oporteat nos intrare in regnum celorum. Ibidẽ etiã tractat de pœnitẽtia remissorum. s. illorum q̃i sunt remissi in corrigẽdis. primis eorum regimini deputatis. Item de pœnitentia mundanorum ꝛ inspirationũ angelicarum hypocritarum ꝛ virtuosorum. Et q̃ in q̃libet tribulationibꝰ maxime deberbomo esse patiens. Primo in amissione bonorum. Secõdo in priuatione bonorum spiritualium. Tertio in afflictiõe infirmitatum. Quarto in impugnatione temptationũ. Quinto in uitupatiõe inimicorum. Sermo xxvij folio. cxvj.

Feria. vj. de martyrij cõmendatione. s. quanta sit merita et excellentia. Item de cõditionibus quas habere debet martyrium. Et ibi ponũtur septem cause volerandi ipsum martyrium. Itẽ probatur q̃ homo teneat morte corporalẽ subire pro salute anime sui primi. Ibidem etiã ponuntur octo genera martyrij sine morte corporali ꝛ absq; sanguinis effusione. Sermo. xxxix. folio. ccij.

Sabbato de signis pestilentie quibꝰ cognoscatur quando est ventura in primo. Item de de causis quibꝰ deus cã mittat. Et de remedijs corporalibꝰ ꝛ spũalibꝰ quibꝰ homines ꝑseuant a pestilentia: et illam habẽtes sanant. Sermo. xl et ultimus. folio. ccxix.

Tabula Alphabetica

Ut autem singula in hoc volumine contenta facilius reperiant Tabula alphabetica subinfertur in qua primo notat in q̃ querenda inueniat. Deinde in qua ipsius sermonis pte fuerint. Quia ꝓ aliq̃ parte sunt plures fm exigentiã rei de qua agit. adeo etiã assignat littera alphabetica post quã aliquis reperiet q̃d q̃rit. Sed q; post cõpletũ fmonẽ et lr̃arũ assignationẽ aliq̃ndo aliq̃d adiũgit: ideo ut etiã illud celerius reperiat: aliq̃ littera alphabetica duplicer ponit. Licet autẽ hec ꝓ sue uolumẽ solũ cõtineat q̃draginta sermones: de ipsis tñ fieri poterũt centũ bone p̃dicationes. Nam de multis sermonũ q̃libet pte poterit fieri p̃dicatio particularis.

Abstinentia refrenat sensualitatem ꝛ motus carnales. ser. v. parte. iij. Z.

Abstinentia purgat peccã illuminat intellectum: placat deũ: ꝓsperitatẽ habere facit: ꝛ sanitatem firmitatem. ibidem. A B ꝛ L.

Abstinẽtia facit nos fugare demones et paradisi portas intrare. ibidem. D ꝛ E.

Abstinentia est ꝓbitas est malis contra pestilentiã. ser. xl. p. iij. F.

Absolui ꝺo pot a ꝺbusdam casibꝰ ab alio q̃ a ꝓprio sacerdote. ser. xxxiij. pte. j. O O.

Abortum pauperes quo peccent. ser. xxj. p. j. Z

Accedere debẽt oes ad p̃dicationẽ. ser. ij. p. j. T.

Accidia ꝺd sit: et quando est peccatum mortale. ser. vj. pte vltima. N.

Accidiã ꝛ ociositatẽ debent oes fugere. q; multũ displicet deo: placet diabolo: et nocet homini. ibidem. O.

Accipere ad usurã utrũ liceat. ser. xxvj. p. ij. Z.

Accusabũt boies in iudicio oes creature. ser. xx. par. iij. N. ꝛ ser. x. pte. ij. K.

Accusatores boies in iudicio erũt q̃nto: ꝑnales. ser. x. par. ij. J usq; ad P inclusiue.

Actus matrimonialis quãdo sit pecm. ser. xxj. par. j. B et L.

Adam quo pte creatus fuit. ser. iiij. par. j. X.

Ade nobilitas emplet. ser. vj. p. iij. J. añ mediũ.

Ade pcõ sanifleat christꝰ in cruce. sermo. xxx. par. iij. S.

Aduersitatũ utilitas. xxxviij. in exor. ꝛ par. j. per totam.

Aduersitas una liberat q̃libet ab alia. eadẽ parte in principio.

Aduersitas dat homini cognitionẽ sui ꝛ dei: et facit cum amorari ac bullire: ipsumq; ad deũ cõuertit. ibidẽ F ꝛ G.

Aduersitates missas oportet nos pati ut saluemur. eo dẽ ser. p. to tam. ij.

Adorans deũ. ser. xvj. p. ij. in pn. ꝛ p. vltima T.

Adorandus est deus adoratiõe latrie. eodem ser. par. ij. B.

Adoranda q̃liter sit humanitas christi: ꝛ beata virgo. et quomodo adorari debent angeli et sancti. Ibidem.

Adorari qualiter debet crux christi. ibidem. L. vbi etiã ponit de reliquijs scõrũ adoratio.

Adoratio quo est imago siue pictura christi et scõrũ. ibidem O.

Adorari se facit diabolus apparens in forma xpi vel bte v̄gis aut alicuius sancti seu angeli: que adoratores nõ excusant ꝓpter ignorantiã. q; bñ etiã remedia ꝑ ei⁹ fallacias ibidẽ. E.

Aduocati salariũ q̃le esse debeat: ꝛ de aduocato damnificante. primus ad quid teneat. ser. xxx. par. iij. U.

Adulterium mpliciter accipit. ser. xxij. pte. ij. B. vel q; in finẽ illius pte.

Adulterium uxoris an sit graue⁹ adulterio uiri. ibidem D. ꝛ ser. xxiij. pte. j. N.

Adultera ꝺd facit cum exadulterio pepit filiũ ser. xxiij. pte. ij. O.

Adultera in quibꝰ casibꝰ nõ potest a viro repudiari. ser. xxiij. pte. j. Z.

Adulter secretus nunq̃d possit repudiare uxorẽ rẽpublice adulterantẽ ibidẽ M.

Aer q̃lis erit post iudicium. ser. x. pte. ij. Z.

Aeris mutatio et alteratio q̃tũ cor: pori humano sit nociua. ser. xl. pte. j. M ꝛ O.

Aer fuit locus cõueniens mortis christi. s. xxxix. parte. iij. S. post medium.

Affectiones q̃tuor cõturbant mentẽ boies maxime in mortẽ. ser. viij. p. vj. R.

Aggrauatio pcti diuersimode fit. f. xxv. p. ij. B

Amicorum oia debẽt esse cõia. ser. j. pte. j. D

Amicia rpales deserunt boiem in morte et sunt inimica ꝛ cõtraria saluti eius. ser. viij. p. vltima.

Amaritudo cõtritionis necessaria est ad cõfessionem. ser. xxv. par. j. R.

Animalia bruta utrũ erunt post iudicium. ser. x. parte. ij. B

Animalia oia obedissent homi si ipe obedisset deo. sed q; hõ rebellauit suo creatori: ipa animalia rebellauerũt sibi. ser. xl. pte. ij. X.

Animalia imãsueta domesticant tribꝰ modis. ser. xxxix. par. iij. T T. post medium

Animbilarũ nõ pot redire idem nũero. ser. xxxv. parte. iij. E.

Anguis quo iuuenescat. ser. xxj. par. j. B

Apire debem⁹ aures ad p̃dicationes: cor ad diuinas inspirationes ꝛ os ad cõfessionẽ. ser. xl par. iij. V.

Aqua qualis erit post iudicium. ser. x. pte. ij. B.

Arguẽdo pro pte affirmatiua ꝛ negatiua melius cognoscat ueritas cuiuslibet cõclusionis. in cõsilio Iudeos in pn.

Ars quante sit efficacie. ser. ij. in exor.

Arrogantia facit boiem bereticũ: nõ ignorãs ser. xxij. pte. ij. L.

Tabula

Amiculus fidei quid sit ꝛ ꝙt sunt amiculi. eodē ser. parte. ij. B.
Amiculi fidei et testamento veteri sunt extracti et in eo colligati. ibidem.
Amuloꝝ declaratio. Ibidē vsqꝫ i finē illi⁹ ꝓ
Amuloꝝ ipsoꝝ figuræ. Ibidem.
Amulos fidei qliter tenenk oēs sāre. ibidē. D
Amiculi in vulgari. ibidem in fine.
Asmodeus demō quomodo accusabit luxuriosos in iudicio. ser. r. pte. ij. M.
Anēio cōmendak. ser. ij. par. iij. ꝑ totam.
Auarus nō est bonus ꝙa bona sua non cōicat primo. ser. j. pte. j. F.
Auaricia ꝙd sit et ꝙt modis ꝙs dicak auarus. ser. vj. ꝑ. ij. per totam.
Auaricia detestak ibidem circa medium.
Auaricia que mala faciat. ser. xiij. pte. iij. K.
Auis paradisi ō: ania. ser. xiij. par. j. Z.
Augmentat deus bona tpalia ꝛ alias ꝓspitates bñ operando. ser. xxxvij. pte. ij. U.
Aurcola martyꝝ excellentio: est aliꝙs. ser. xxxix. parte. j. B
Aurcola ꝙd sit ꝛ ꝙbus dek. eodē ser. ꝑ. iij. U U post medium.
Auro: erepus est valde cōgruū o: ationi: et nūc recapik grā spūssci. ser. ij. ꝑ. iij. M
Baptismus est ꝓma tabula post naufragium. ser. viij. in ero:.
Baptisatus ꝙd ꝓmisit in baptismo. ser monc. xv. pte. ij. O
Blasphemie pēn ꝙd sit et ꝙt modis cōmittk. et ꝙs sit horribile ac detestandū ꝛ de eius puninone. ser. xvij. ꝑ. iiij. per totam.
Blasphemia quare nō remittatur in hoc seculo nec in alio. ibidem. J
Blasphemie punino per quē iudicē fieri debet secklarē aut ecclīasticū. In cōsilio ꝙ iudeos. ꝙ
Blasphemie pēn ꝙ pena est multandū. Ibidē. Z. vsqꝫ in finē illius cōsilij.
Behemoth quō accusabit malos dericos ꝛ religiosos in iudicio. ser. x. pte. ij. P
Beelzebub demon quō accusabit hereticos et malefico⁹. ibidem O.
Bene opari semꝑ debemus et nunqꝫ deficere. ser. xxxij. pte. ij. F ꝛ B.
Bene opari nō debet ꝙs cessare: etiaꝫ si sciret ꝙ esset vnus solus saluādus. ibidem. M.
Bñfacere semꝑ debet hō: etiā si certissime sciret se esse damnandū. Ibidem. J.
Bñficia dei oibꝫ tam malis ꝙ bonis cōiter data declarank. ser. xxxvij. ꝑ. ij. L
Bꝛcuitas ꝛ plenitas fmōis ꝙd opek. f. j. ꝑ. ij. O
Bꝛcuibꝫ vt quō sit illicitū. ser. xvj. ꝑ. vl. K
Bonus ꝙlibet reputādus est nisi ꝙ itū appareat. ser. xxxvj. in ero:. ꝛ pte. j. O.
Bonoꝝ operꝝ facilitas. ser. xxxvij. ꝑ. j. per totaꝫ.
Bonoꝝ operū necessitas. eodē ser. ꝑ. ij. per totā
Bonoꝝ opeꝝ vtilitas. eodē ser. ꝑ. iij. ꝑ totā.
Bona facta in pcō mortali ad ꝙd ꝓfint. ibidē K. vsqꝫ in finem illius ptio.
Bonus nō est ꝙ malos non vult tolerare. ser. xxxviij. pte. iij. U.
Bonus est bonoꝝ cū eis ōtrabik a malis. ibidē.
Bloꝛ ira audīe an excusce a peccato. ser monc. xvij. pte. iiij. H.
Cancer ꝙre semꝑ retrocedit. ser. vij. pte. iij. circa ꝓna.
Cannus ꝓphetꝝ ꝛ plāgentū debet habere ser notas. ser. xxij. pte. j. Z.
Capta in bello an liate teneank. ser. xxv. ꝑ. iij. R
Carnisꝑiuij origināio: noiano: depicano: malignano: filiano: seruitoꝝ eius cōdino: expulsio:ꝛ finino. ser. vj. pte. iiij. J.
Catenas multas habet diabolus ꝙo ligatos tenet homines in pcīs. ser. vij. ꝑ totum.
Casus in ꝙo ꝙs tenek de pñn ꝓfiteri: nec potest expectare vsqꝫ ad pascha. ser. xxxiij. pte. ij. M
Castitas ꝑseruat a pestilentia. ser. xl. par. iij. B
Cause ꝓter ꝙs ꝙlibet pdicato: ꝛ ober induci ad euāgelizandū. ser. j. par. j. ꝑ totam.
Clādestine facta nō approbank. ser. xxvij. pte. j. S. circa medium.
Clamāt mlta ad deū ꝛra ꝓpetrātes ea. ser. xxij. par. iij. P
Clara debet esse omīs doctrina. ser. j. par. ij. M
Claritas in oīb⁹ est secūnda et obscuritas vitanda. ibidē. ꝛ ser. xij. par. j. D
Clericis nō debēt se impedire de effusiōe sanguinis nec arma deferre sine necessitate. ser. xxij. parte. ij. J.
Clericis vtꝫ liceat occidere iuaso:ē. ibidē. M
Clericis dādo ꝓmios nō indigētib⁹ bona eccl'ie vel ea male expendendo furtum ꝛ rapinā cōmittūt. ser. xxv. par. j. M
Cecus si ceco ducatū ꝑstet ꝛē. ser. xxiij. ꝑ. j. S
Certa nō requrūt ꝓcauras. ser. xxvij. ꝑ. j. O. d. j.
Credendū est pdicato: ibꝫ ꝛ magistris. ser. ij. ꝑ. v. ꝑ totam.
Creauit deꝰ ita oīa visibilia ꝛ co:palia sicut invisibilia ꝛ inco:palia. ser. xv. ꝑ. iij. E.
Circūstanne pcōꝝ an oēs debeāt ꝓfiteri de necessitate. ser. xxxv. pte. ij. ꝑ totam
Cogitatio est impler. ser. xxx. pte. j. L.
Cogitatio qñ est pcīm mortale. ibidē. et O
Cognoscak aliqd multis modis. ser. vj. pte. iiij. J. circa medium.
Cōicare debemꝰ aliꝙs bona q̄ habeꝰ. f. j. ꝑ. j. F.
Cōmunio cōsolatio anteponenda est parentelari. ibidem B
Conco:dia scꝑturaꝝ ostēdit fidē nr̄am esse verissimā. ser. xiij. in ero:. M M. post ꝓn.
Cōdemnari an aliqꝙ possit et cōicare, et suspicionib⁹. In ꝓsilio ꝙ iudeos. L. cl. j. ꝛ B. cl. ij.
Cōfessio ꝙd sit. ser. xxxj. in ero:. O

Alphabetica

Cōfessio quare sit instituta. ibidem. P.
Cōfessio est de ꝓcepto legis naturalis ꝛ moysaice: ꝓphetice: euangelice: apostolice ꝛ canonice. eodem ser. ꝑ. j. ꝑ totam.
Cōfessio nō valet nisi vni oīa simul pcā dicank. ibidem. X.
Cōfiteri nolentes oīa peccata deus acerbe punit. ibidem. Z
Cōfiteri teneāt ecclīā papa. ser. xxxij. ꝑ. j. L.
Confiteri teneāt iudei ꝛ oēs infideles sacerdoti xpiano. ibidem. D
Cōfiteri ꝙ nō teneank: sed sint excusati. ibidē E. vsqꝫ in finem illius partis
Confiteri an teneāt habens solūmodo peccata venialia. Ibidem.
Cōfessor ē nō bñtes an socio laico debeāt ꝓfiteri: vel scribere pcā sua ꝛ mittere cōfessori. ibi: vel scribere pcā sua ꝛ mittere cōfessori. ibidem (dem ꝛ. ꝙs teneāt: ꝛ an stans post lapsū in pcīm mortale sit obligat⁹ ꝓfiteri habita oppoꝛtunitate cōfessoris. eodē ser. ꝑ. ij. ꝑ totam.
Cōfessoris eligēdi ꝓditōes. f. xxxiij. ꝑ. j. per to.
Cōfessor vagabūdoꝝ: pegrinoꝝ: scolarium: et hmōi ꝙs sit. ibidem O. post medium.
Cōfessor debet esse sanctus. ibidem ꝛ. Item doctus. ibidem S T et U.
Cōfessor minꝰ ꝑꝛ an qñqꝫ possit audire cōfessiones. ibidem. T.
Cōfessor ꝙd sāre teneāt. ibidem S. in fine
Cōfessor indoctꝰ sed bonꝰ an ponꝰ eligi debet ꝙ doctꝰ malus: qñ alⁱ bñ nō pōt. Ibidē U
Cōfessor debet esse ꝓvidens ꝛ astutus ꝛ facere multas interrogationes. ibidem. X.
Cōfessionis bone ꝓditōes. eodē ser. ꝑ. ij. ꝑ totā.
Cōfessio sine bono ꝓposito abstinēdi a pcīs in futurū nihil valet. ibidem Z
Cōfessionis decē ꝛocio vtilitates. eodem ser. ꝑ. iij. ꝑ totam
Cōfessio est curia mscbie dei: ad quaꝫ appellare pōt ꝙlibet ꝙuꝰ a diuina iustitia. eadem parte. M M M.
Cōfessio occultat pcīm diabolo. eodē ser. parte ij. Z. ꝛ pte. iij. L
Cōfessionis ꝓparatio. ser. xxxv. ꝑ. j. per totā.
Cōfessionis iteratio. eodē ser. ꝑ. ij. ꝑ totam.
Cōfessionis inductio eodē. ser. ꝑ. iij. per totam
Cōfessio quanū debet esse secreta confessori: et aliꝙs audientib⁹. ibidem M.
Cōfessio est actus mltaꝝ ꝛtutū. ibidē. M M
Cōiecture suspitiones ꝛ ꝓsūpnes eo qñ fieri possunt sine pcō. ser. xxxvj. in ero:.
Cōcupiscentie carnales debēt refrenari. ser. iij. et in ero:dio.
Cōcupiscentias malas ꝓhibet nō mīi lex quam angelica sed anꝛa. ser. ij. ꝑ. j. K
Cōcupiscentia vroris alicne quō intelligak. ibidem. O. P ꝛ Q.
Cōcupiscentia rei alteri⁹ quō sit pcīm. eodē ser

Tabula

Cōmonis ⁊ attritionis exempla. ibidem G.
Commone remanēt pecc̄a. eodem ser. ꝓte. iij. L.
Cōmo posset esse tanta q̄ ipsi cōmo remitte ret tota purgatorij pena. ibidem M.
Commōis duodecim valitates. eadem parte iij. ꝑ totam.
Cōmonē implicē pōt ꝯo habere. ibidem N.
Cōuersano cū malis q̄nū sit noxia. ser. vij. ꝑ. j. O. arca medium.
Cōuemnos dant legē cōtra eos. ser. xxvij. ꝑ. j. R. la. j. post ꝑnapium.
Cor: reno debet patenē tolerari. ser. ij. ꝑ. vj. ꝑ to.
Cor: bois solus dē⁹ scrutat: nō hō vel angelus mal⁹ aut bon⁹. ser. xxi. i cro: ⁊ f. xxvj. ꝑ. j. P
Corona gadisi nō dat nisi cū bonis meritis aq̄rēta. ser. xxvij. ꝑ. ij. L ⁊ M.
Cor: rumpunt cor: pora que cor: rupta vescunt ser. xl. par. j. S.
Crux christi post iudiciū verū in ꝓpetuū ꝓmanebit restaurata: an nō. ser. ix. ꝓte. ij. C.
Crucē et alia passionis christi instrumenta q̄s deferet in iudicio. ibidem.
Cruas martyrū quare christus voluit tolerare. et de excellēta crucis atq; valitate. ser. xxxix. parte. ij. S. vsq; ad V.
Crux christi figurata est in sacra scriptura multiplicater. ibidem SSS. post ꝑn.
Crux cr̄i decepit diabolū tanq̄s muscipula mure ⁊ tāq̄ hamꝰ piscē ⁊ velut laqueꝰ auē. ibidē
Crux est virga ⁊ baculus ꝓberans diabolū: ⁊ est vexillū celest̄ imperatoris. ibidē pⁿ medium.
Crux fuit cathedra magistral' in q̄ ꝓpo docuit ꝓfectiones vite: sapie: ⁊ sāc. ibidē T vsq; ad V
Crux christi quare facta fuit ō quatuor diuersis lignis. ibidem V.
Curatio infirmitatis anie p̄ferēda est curatiōi cor: pis. ser. xxij. par. ij. J. ⁊ N.
Damnādi qualē sententiā audient in iudicio vniuersali. ser. x. par. iij. T
Dānificantes primum ⁊ damnātes alienū q̄liē ad restitutionē tenēt. ser. xxv. ꝑ. ij. D
Decalogi ꝓcepta declarant ser. xvj. parte. j. per totam.
Decanas fraudantes sunt raptores. ibidē X.
Defensio per ꝓcuratorē non admittit in criminalibus. ser. x. par. ij. F. in fine.
Delectationes mundi neminē debent retrahere a ꝓuosis operationibus. ser. vij. ꝑ. iij.
Delectabile est bñ viuere. ser. xxxvij. ꝑ. ij. R.
Demones esse ꝓbat. sermo. vij. in cro:.
Demon terribiliter impugnat hoiem in morte ser. vij. ꝓte. v. ꝑ totam.
Demones q̄nū sunt horribiles. ibidē P ⁊ O.
Demonū inuocatiōes quō ꝓhibent. ser. xvj. ꝑ. vltima. N
Denunciano nō est necessario fīēda sacerdō. In consilio ꝓra iudeos. T. in fine.
Desperare nullus debet de dei misericordia. ser. vij. parte vltima ꝑ totam.
Deus cognoscitur quadrupliciter. ser. vj. parte iij. J. arca medium.
Deū esse ꝓbat ꝓne cause efficientis ⁊ rōne gubernationis mundi. ser. vij. par. j. R. de quo etiā tangit in ser. xiij. par. j. T.
Deus multiplicat dicat pater noster. ser. ij. par. ij. B. post medium.
Deus quid est. ser. xij. in cro:. post medium. et ser. xix. in cro:.
Deus vnus est ⁊ nō pōt esse plures dij. ser. xiij parte. j. O. vsq; ad T. inclusiue.
Deus impleri nō ꝓt vbiq; ibidem Q.
Deus nō est corporeus. ser. xv. par. iij. D.
Deū intelligere ꝓfecte nullus pōt nec de eo loqui. ibidē L. ⁊ ser. xij. par. iij. L.
Deus nō pōt esse causa effectiua peccī. sed est cā ꝑmissiua. ser. xxxvij. par. j. O P ⁊ Q.
Diabolus quō accusabit boies in iudicio. ser. x. ꝑ. ij. L. vsq; ad P. inclusiue.
Diabolus non pōt libertatē arbitriū bois cogere ad malū. ser. xxxvij. par. j. C.
Diabolus a nobis fugatus nobis subiect: et locꝰ quē ipse in celo ꝓdidit nob dabit. ibidē
Diaboli ꝓtas supra nos diminuit bonis operationibus nostris. eodē ser. par. iij. X.
Differentia inter emphiteotā ⁊ colonū. ser. xxvij par. j. D. lo ſ. ⁊ f. la. ij. vsq; ad P
Diffiniri an idem possit multiplicater. ser. xiij. ꝓte j. D. in fine.
Differt deus nobis dare quod petimus multas de causis. ser. xij. par. iij. B.
Difficultas bene operandi nō debet hoiem retrahere a ꝓuosis operatiōibus. ser. vij. ꝑ. ij. per totā
Diffitale est q̄ expectās facere penitentiā vsq; ad mortē saluet. eodē ser. ꝓte. v. per totam
Diminuit homi pena inferni ꝓpter bona facta etiā in pecō mortali. ser. xxxvj. par. iij. B.
Dispēsare nō potest papa vr̄ q̄s nunq̄s cōfiteat ser. xxxij. parte. ij. per totam.
Dispositiōes q̄liter esse debent qui fructū de verbo dei volunt cōsequi. ser. ij. per totum
Diuinationes quō ꝓhibent. sermone. xvj. parte vltima. G.
Diuinatores ⁊ demones inuocātes faciūt contra oīa p̄cepta dei. ibidem N.
Diuersitas hūanarū operationū vnō ꝓcedit. ser. vij. par. j. per totā. vbi ponit lōga supposicionū disputatio, ⁊ tādē cōcludit q̄ ꝓdicta diuersitate fidei.
Docere quis alios non debet quod ꝓius ipse nō didicit. ser. xxxiij. par. j. S
Doctor rectissimus de veritate tenet eam dicere et consulere. ser. xxvij. ꝑ. j. E. d. ij. ⁊ D. in fine.
Dolores mortis impediunt pniam. ser. viij. ꝑ. ij. per totam.
Domus dicunt steriles. ser. xxvij. ꝑ. j. B. d. ij. in ij. col.
Dñice diei excellētia. ser. xx. par. j. B.
Dñs respectu serui dr: pater. ser. xx. par. j. L.

Alphabetica

Dominiū rei accepte ꝑ vsurā nunq̄d transferat in accipientē. ser. xxvij. in cro:. D.
Dñi ꝓpales pñt ⁊ debēt punire iudeos blasphemātes ⁊ delinq̄ntes ꝓ fidem. In consilio cōtra iudeos N. post mediū. ⁊ L
Donare q̄ nō possint. ser. xxvij. par. iij. M.
Donare q̄n q̄s ꝑsumat. ser. xxvij. par. j. E. d. iij. in. ij. col'. ⁊ F post ꝑn.
Dubia sunt in meliorē ptem interp: randa. ser. xxvj. ꝓte. j. ꝑ totā. et ser. xxvij. par. j. T. d. j.
Dubioꝝ semp numor: pars est eligēda. ser. xxvij. ꝓte. ij. ꝑ. ad finem
Duo vincula magis ligant q̄s vnus. ser. p̄dicto. ꝓte. j. C. post ꝑn.
Beatus detestat. ser. v. ꝓte. j. N.
e Ecclesia est domus dei et habitatio angelorꝝ ibi frequentantiū. ser. ij. par. iij. L.
Eccl'ie dedicatio: veneratio: ⁊ noiatio. Ibidem.
Ecclesia nō iudicat de occult'. ser. xxij. par. j. U post medium.
Eccl'ia an iudicare possit de delictis iudeorum et aliorꝝ infidelium. In cōsilio ꝓra iudeos. B. arca finem. ⁊ D arca finem.
Ecclesia nō debet facere suā cōditionē meliorē cū damno tertij. et seruare tenet eā tractā in contractibus. ser. xxvij. ꝓte. j. ꝑ. la. ij.
Ecclesia multa tolerat q̄ deus punit. ibidē G. cl. iij. in. j. col'. in fine.
Emphiteosis q̄n sit illiciata. ser. xxvij. ꝑ. j. G ⁊ D la. j. vsq; ad secundā.
Errores ꝓra fidē. ser. xv. parte. iij. ꝑ totam.
Errates hois ⁊ mundi declarant. ser. x. ꝑ. j. M.
Euacuatio triplex nobis est necessaria ad sanitatē anie. ser. xl. ꝓte. iij. J.
Excōicatus nō potest aliū absoluere vel ligare sermone. xxxiij. parte. j. O.
Excōicatus nō est capax absolutiōis a pena nisi ꝓius absoluat ab excōicatiōe. f. xxxv. ꝑ. iij. E
Exempla sunt valia ad veritatis declarationem ser. j. ꝑ. ij. N. in fine. ⁊ Q in fine.
Exemplaritas mala q̄ntum mali faciat et quō est vitanda: ⁊ bona imitanda. ser. vij. ꝑ. iij. ꝑ totā
Exēpla de bonoritatibus parentibus dedit nob̄ christus. ser. xxj. D.
Exordiū quale debet fieri in oratione ⁊ predicatione. ser. ij. ꝑ. ij. in fine.
Expectat deus peccatores ad pniam et quare. sermone. x. ꝓte. j. S.
Expientia fert candentia vel aque bullientis ad cognoscēdū aliqs pena est illiciata. ser. xvj. ꝑ. vltā. O. in fine.
Exteriora indicāt interiora. ser. xxxvj. in cro:. in fine. ⁊ iij. ꝓte. Z.
Acta primoꝝ possunt nobis esse dubia
f certitudo cautio. ser. xxxvj. R.
Facilius an sit facere bonum q̄s malū. ser. xxxvij. par. j. ꝑ totam.
Falsū testimonium q̄s fugiat pena. ser. xxix. i cro:.
Flagella dei p̄cedunt sepe alij signa: sicut in flagellatione hierusalē. ser. ix. ꝑ. ij. F.
Flagellauit deus hierusalē ⁊ destruxerat: ꝓt quid. ser. x. ꝑ. j. Q Q.
Flagella dei curantur bonis operationibus ser. xxxvij. par. ij. T
Flagella sua q̄re deus mittit. ser. xl. in cro:.
Familiaritas nimia parit ꝓtēptū. ser. xx. ꝑ. iij. S
Fatū nō cogit hoiem ad bonum vel malum. ser. xxxvij. ꝓte. j. B.
Felicitas n̄ ꝓsistit in bonis cor: pis. f. xiij. ꝑ. ij. U.
Fenerat deo q̄ delicta sua facit ⁊ cēplū ꝑ vno recipiet. ser. xxvj. ꝑ. ij. in fine
Festor: cōmendatio. ser. ix. ꝑ. j. ꝑ totā.
Festa quare sunt introducta. Ibidem B
Festa sanctor: aliq̄ faciunt. ⁊ aliq̄ festa demonū Ibidem B B.
Festum oim sanctor: quadruplici de causa fuit ordinatū. Ibidem arca mediū.
Festor: obligatio. eiusdē sermonis. ꝑ. ij. ꝑ totā.
Festo dic q̄d agere ꝓhibemur. Ibidem. D
Festum q̄n incipit. Ibidem E.
Festo labor: are q̄n liceat sine peccato. eodē ser. par. iij. ꝑ totam.
Fides magna ⁊ qua maior q̄s et minor: reperit in vno q̄s in alio: et oēs magnā fidem debēt habere. ser. xiij. in cro:.
Fidei diffinitio. eodē ser. ꝓ. j. per totam.
Fides accipit duodecim modis. eadē ꝑ. in ꝑn.
Fides debet declarari verbis simplicibus et non obscuris. eadem ꝓte. D D
Fides est de nō apparentibus. Ibidem F.
Fidei ꝓpedimēta q̄ sint. eodē ser. ꝑ. iij. per totam.
Fides xp̄iana sola est vera. ser. xiij. in cro:. M.
Fidei carbolice nouē fūdamēta. ibidē M M.
Fides redēptoris necessaria fuit in oi tpe post lapsum ꝓmorū parentū. Ibidem.
Fides xp̄i nō est fundata ꝑ potentiā vel sapientiā humanā. eodē ser. ꝑ. ij. X.
Fidei virtus laudat. ser. xv. in cro:. ⁊ ibi ponuntur alię valitates: de q̄bus melius tractat in. j. ꝓte eiusdem sermonis E
Fidei scientia excedit oēm aliā scientiā. ibidē O.
Fidei mentū. Ibidem R
Fides nos facit filios dei ⁊ deos appellari. ibidem S.
Fides superat temptationes. Ibidem T.
Fides excedit virtutem totius nature create. Ibidem V vsq; ad B inclusiue.
Fides transferre facit montes de loco ad locum. Ibidem Z.
Fides fugat demones et resuscitat mortuos. Ibidem A ⁊ B.
Fide quasi omnia opera boīm stupenda facta sunt. Ibidem E.
Fidē verā q̄s habeat. eodē ser. ꝑ. ij. per totā.
Fidē xp̄i q̄n quis teneat publice confitem. Ibidem J.

Tabula

Fideo sine ogibo nibil valet. Ibidem R.
Fidē suā alicui malepsanc: aliq̄ dā. Aliq̄ vo fame mozi permutāt. z alq̄ malo abiu intermutāt. Ibidem arca medii.
Fidē suā nunqd aliqo possit occultare qñ subsit qualii mozte. ser. xxxix. par. iij. R
Fideiusso: a pncipali debito: z seruan ober immunis. ser. xxvij. pte. ij. P.
Filius dei est equalis z coetemus patri. ser. xv. par. ij. p. z B.
Filios pcreos z cōtumaces quare aliq̄ babēt ser. xx. pte. j. N.
Filioz obligano erga parētes. eodē f. p. ij. p to
Filij q̄druplices inueniunt. s. naturales (rā. et legitimi zc. eodē ser. p. iij. L. añ medii.
Filioz bonoz pmiano: z maloz punino. ser. xxj. p totum.
Filius tenet magē sucurrere patri ac matri q̄ filiqo pnijs. eodem ser. pte. ij. L
Filij dei sumus: et q̄ et causa amim põt heredi/tas pñs celest. ser. ij. p. ij. B. á folio añpenul.
Finis mūdi qñ erit. ser. x. p. j. per totā.
Finis boñ qñ nosak imminere. Ibidē M.
Finis cōmendak. ser. xxv. in exo:.
Fornicano q̄t modis acapit et q̄liter detestak. ser. xxij. p. ij. U.
Furtū generaliter acceptū q̄d sit. ser. xxv. in exo: dio. z pte. j. p.
Furtum pbibet omni lege. Ibidem Z.
Fur simpler vz iuste suspendak. Ibidē B
Fur ad quid tenek in pscientia domino rei. Ibidem B.
Furtū an in aliq̄ casu nō puniak. ibidē L.
Furari nunqd liceat cbristianos ab infidelibo detētos. Ibidem E.
Furtiua res cui debet restitui. ibidē F.
Furto pnapantes z fautozes q̄ dicank z ad q̄d teneank. Ibidem B.
Baaonitē nunqd filij israel debuerunt
g seruare iuramētū. ser. xxxi. pte. ij. Z.
Gaudēt oēs bonis opanoibo z tristank de malis. ser. xxxvij. pte. iij. R.
Gzana dei est necessaria bomī ad bñ opandu ser. xv. p. iij. N.
Gzanudo est vnlis eā exercēti. z ecōtra est ō ingzanitudine. ser. xxxvij. p. ij. R.
Gener a socero recipiens pignozi fundū p dote nunqd cōputet fructꝰ in sozte. ser. xxvij. p. ij R vsq̄ ad P.
Gennles multi pdixerunt aduentū xpi. ser. xiij. pte. ij. N.
Gubernat z regit deus mūdū p sapm pnapaliter. ser. xv. p. iij. B.
Gule detestano. ser. v. in exo:. z. j. pte eiusdē sermonis p totam.
Gula dissipat bona aie accozpis: et bona tpalia atq̄ spūalia. Ibidē J z K.
Gula violat legem nature: scripture: et grane.
Ibidem L.
Gula imunak primo z deo. Ibidem M.
Gule viaū facit boi magnā iacturā et deo magnā iniuriā. ser. vj. pte. iij. J J.
Gule species declarank ibidem añ medium.
a Eremū facit arrogantia: nō ignozantia ser. xij. p. ij. L.
b Heretico cōtra diuinitatē et būanitatē christi. ser. xv. p. iij. per totam.
Hierusalem destructio. ser. x. p. j. O O.
Hoiem q̄re creauit deus. ser. vij. p. j. S.
Hoiem occidere q̄re nō liceat sicut alia animalia. ser. xxj. in exo:. L.
Homicidioz diuersa sunt genera. ibidem M
Homicidiū diuersimode pperak. eodē ser. p. j. per totam.
Honoz an debent sepē parētes. ser. xx. p. j. L.
c Beare suū nemo psumit. ser. xxvij. pte. j
i F. la. iij. in. ij. z. iij. col. et ibi q̄ donare est iactare z dilapidare.
Ieiunū ferre nō pñt q̄dā: genera psonarum ser. iij. p. j. in fine.
Ieiunū instituit ab ecclesia bonum z necessarium fuit. ser. iiij. p. j. S.
Ieiunū q̄re ozdinatū é q̄dragesia diez. ibidē L.
Ieiunū q̄re institutū est pte vesp. ibidē U.
Ieiunāt diuersimode de ser genera psonarū. eodē ser. p. ij. p.
Ieiunū facū in pcō mortali an valeat et pfic. Ibidem Z.
Ieiunari ōbet integre tota q̄dragesima. ibidē B.
Ieiunare nolētes quō puniunt. ibidē in fine.
Ieiunium q̄t modis violatur. eodē ser. par. iij. p totam.
Ieiunij pte solum vna refectio est sumenda. ibidem B.
Ieiunantes vz possint facere collationē z q̄d comedere possint in ea. ibidē L.
Ieiunij pte q̄ bona est comedēdū. ibidē D.
Ieiunij pte qñ oua z lactania comedi possūt. Ibidem E.
Ieiunare nō tenent septē genera psonaz. f. v. p. ij. per totā.
Ieiunij multiplex vtilitas. eodē f. p. iij. p totā.
Ignozāna crassa nō alleuiat sed aggrauat peccatū. ser. iij. p. ij. F.
Ignozamus ma arca mozte. s. tēpus: locum: z modū. ser. vij. p. vj. B
Ignozāna an excuset in delictis. In cōsilio ꝫ iudeos. E z P. arca medii.
Ignozāna dānificās primū ad q̄d ei teneat. f. xxv. p. iij. S. in fine. z U. arca medii
Ignis descēdēs ō celo pte iudicij q̄lis erit z q̄d opabit. ser. x. p. ij. U.
Ignis q̄lis erit post iudicii. ibidē B.
Imitari cbristum oēs tenemur. ser. xv. parte. ij. K z L
Impedimēta matrimonij. ser. xxij. p. ij. B.

Alphabetica

Inanis est actio quā inopia debitozis excludit ser. xxvij. pte. j. G. et iij. in fine.
Incantationis pcii. ser. xvj. p. vltima Q
Incertoz restituno. ser. xxviij. pte. iij. p totā. vbi ponit q̄buo: quo i loco: z q̄n auctozitate facienda est.
Incestus q̄liter pperak: z q̄s sit detestabilis. ser mone. xxiij. pte. ij. Q.
Incognita non diligunt: sed solum nota. ser. j. pte. ij. M
Indulgentia q̄d sit z vñ pcedat z q̄o cōcedere possit. z q̄d requrak ad hoc vt q̄s eam possit cōsequi. z an ille q̄ recessit indulgētiā possit eam acapere p sacerdotē. et vz indulgētia possit acapi p alio. et an accepta p defunctꝰ p sit eis. Et de indulgentia pcessionis q̄ est excellentioz indulgētia mūdi mulꝫ respectu. Et vz ille q̄ accepit indulgētias plenarias si nūc mozerek recto tramite volaret ad celū. Et an indulgētia semel accepta possit iterū acapi. Et de multis valitatibo indulgētiaz. ser. xxij. pte. ij. G G
Infidelitas est causa nostre male opationis: et est catena diaboli. ser. vij. pte. j. Q.
Infirmi q̄n ieiunare nō tenent. ser. x. p. ij. L.
Iniuriā remittere primo quō tenemur. ser. xj. pte. ij. L L. in fine.
Iniurias supportantes laudank. ser. xxviij. p.
Innouatio mundi q̄re fiet in iudi• (cio. U. cio z q̄lis erit. ser. x. p. ij. L. vsq̄ ad L. idusiue
Impstitia Uenetiaz et Januevz sint licita. ser mone. xxvij. p. ij. p.
Interesse dāni emergentis pōt exigi et mutuo. ibidem K. vsq̄ ad T.
Interesse lucri cessantis q̄n exigi pōt. ibidem T.
Intellectus noster magis delectak intelligere subtilia z alta q̄s alia. ser. j. p. ij. L
Intentio secūdaria lucrādi et mutuo an faciat vsurariū. ser. xxvij. p. ij. B.
Intētio bona in omni bono ope requrit. ser. viij par. j. M.
Intentio iudicat oēs. ser. xxvij. pte. j. D. et. ij.
Inuēta cui ōbet restitui z q̄liter. F. xxv. p. ij. p totā
Inuidia q̄d sit et de eius detestatione. ser. vj. p. vj. per totam.
Inuidia est tocius charitatis: ostiū iniquitatis: z putredo oīs sanitatis. ibidem M.
Inuido faceret deus magnā iniuriā si poneret eum in celo. ibidem.
Inuitat deus ad suū conuiuiū. ser. j. in exo:. E.
Inuitari q̄re nō vadūt ad illud. ibidem.
Inuocari debet deus in pncipio cuiuslibet bone opationis. in exo:. con° opis p totum.
Ira q̄d sit z q̄n est pcii mortalis: z de eius detestatione. ser. vj. pte. v. p totam.
Irascendus iniuriak deo et primo z nocet sibi/ipsi. ibidem.
Jubilanio ascēdentiū in celo post iudicii et dolozano dānatoz. ser. x. p. iij. U. añ medium.
Judei quo tpe amiserūt regnum: illud amplꝰ nō habuerūt. ser. xxij. p. ij. B.
Juda q̄re nō cognouit xpm fuisse suū messiā cū diuinis scripturꝫ sint instructi. Ibidem E
Juda debent diuinare ritus suos ex pcepto pbetico. ibidem M. in fine
Judeos an possint pncipes xpiani oīno p eos detentos spoliare. ser. xxvij. pte. j. in fine. E
Judeoz puilegia z in q̄ nō sunt molestādi sed a xpianis tolerādi. In ꝫsilio ꝫ iudeos. B.
Judei maledicētes xpo z matri eius z mala impcantes christianis: an puniri debeāt: z q̄ pena. ibidem L. vsq̄ in finem.
Judei nunqd debēt supportari in synagogis suis legere libzos in q̄bus sunt vba q̄ redūdāt in ꝫtumeliā saluatoris et bte v. gnis. ibidē.
Judeis multa facere pbibuit ecclesia: de q̄bus tractak vbi s. M.
Judeoz cuersatio cū christianis z ecōtra q̄lis debet esse. ibidem
Judeoz malignitas cōtra xpianos. ibidem N post pncā.
Judicij vniuersalis memoria valde vtilis est.
Judiciū vniuersale in vitate (ser. xx. in exo:.
Judiciū xpe apparebit erue in celo. ibidē L.
Judicia terribilia q̄ fecit deus a creatiōe mūdi et successiue. ser. x. in exo:.
Judiciū vniuersale q̄n erit vz sciri possit. eodē ser. p. j. per totam.
Judicij xpe iminēte abūdabūt grauissima peccata: z generaliter q̄si in oīno. ibidē L z O.
Judiciū q̄re a multꝫ nō timet. ibidē K. vsq̄ in finem illius pte.
Judex qualiter veniet ad iudiciū: et qui iudicabunt cum eo. ibidem D.
Judicē quō boni z mali videbūt: z q̄lis eis apparebit. ibidem E.
Judicari oportet tā bones q̄s angelos: z quō intelligak. ibidē F. arca mediam.
Judicare debet iudex f̄m allegata et bñ pbata
Judex pōt inflicere malefactoz ē mi (ibidē J. plia iusticia ꝫcurrēte. ser. xxij. pte. ij. in pncā.
Judex q̄nq̄ debet differre vl mutare puniō nē maloz et rōnabili causa. ibidem F.
Judex an ino cētē cōuictū p falsos testes possit salua ꝫscia ꝫdēnare. ibidē G.
Judex nō debet p sniā accipe salariū z q̄liter teneak si iniustā ferat sniam. ser. xxv. p. ij. S.
Judex nemo esse debet in causa sua q̄uis vl iustoz. ser. xxxij. in exo:. arca mediū.
Judiciū veritatis. ser. xxvj. pte. ij. T.
Judiciū curiosum. ibidē U. vsq̄ i finē illiꝰ pte.
Judiciū temerariū. eodem ser. p. ij. per totam.

Tabula

Jactua temeraria ⁊ suspiciones de alijs vñ ꝑ
colunt.ibidem .B ⁊ L.
Jurare verū sit licitū.ser.xvij.ꝑ.ij.per totā.
Juramēti cōdiciones.ibidem.Z.⁊ B.
Juramēti qñ habet vim dlispbemie.ibidē B.
Juranch causē. Jbidem B.
Juramenti calūnie qd sit.ibidem L.
Jurare coactus verū teneak seruare iuramētū
eodem ser.par.ij.S
Jdolatrē sive ogarij an ieiunare te
n eanť.ser.v.par.ij.S
Jactantia valitas.ser.xxij.ꝑ.j.ꝑ.⁊ ꝑ.
ij.M.et ser.xxv.ꝑ.j.R.
Juuare debemus animas nostras a peccis.ibidē
ꝓcurare R.
Jeiuna qđ spūaliter significet.ser.xxvj. in exor.
Jer būana multa ꝓmittē q̄ punit Jer diuina.ser.
xvj.ꝑ.j.per totā.⁊ ser.xxvj.ꝑ.j.S.el.ij.ꝓ ꝑn.
Jer būana qñ nō est seruāda.ibidem.ꝑ.
Jegis naturalis duo ꝑcepta.ser.xxviij an exor.
Liber iudaic⁹ q̄ dicāt talmuth quādo cōposit⁹
est ⁊ qđ continet. Jn cōsilio cōtra iudeos.D.
⁊ M. arca finem.
Liber q̄ dicatur mazor quo vsunť in officijs di
uinis quid contineat.ibidem R.
Libellor sive livellor macena.ser.xxvij. par.j.
M.j.vsq; ad secundā
Libellaria pensio q̄nta esse ⁊ qstitui pōt de iure
Jbidē D.el.j.⁊ E.el.ij.vsq; ad E.el.iij.
Libellarius ad qđ teneť. Jbidē D.el.j.
Libellarius ꝓtractus cōstituit dupliater. Jbi
dem E.el.ij.
Libellari⁹ an teneak soluere pēsionē si res libel
lata pereat in ꝓte. Jbidē D.el.j.⁊ R.el.ij.
Libellarij bone cōditiones.ibidē F.la.ij.et M
ll O.
Libellarij male cōditōes.ibidē B.el.iij ī.ij.col.
Libellarium ⁊ empbiteotā inuitū pōt dñs reti
nere in empbiteosi.ibidē in.ij.col.
Licentiā a populo quomō accipe debet ꝑdica
tor in tabula per totum annum. Jn feria se
cūda post pascha
Loqui nescientes idiomate ꝓfessoris quomō te
neanť cōfiteri.ser.xxxiij.ꝓte.j.D
Lucifer quomodo accusabit superbos in iudi
cio.ser.x.parte.ij.L
Lucifer pecū.ser.vj.par.j.arca ꝓncī.
Ludor aliqui sunt laudabiles et aliq̄ vituꝑa
biles.ser.xxviij.parte.j.E.⁊ F.
Ludus alee ⁊ fortune est ꝓhibitus et qualiter.
Jbidem.J.
Ludentium punitio Jbidem D
Ludo acquisita an subiaceant restitutioni. ibi
dem J.
Ludo amissor et acquisitorum vtr in restitu
tione possit fieri cōpensatio. Jbidem R
Luna nō dabit lumē suū iudicij tpe quō intelli
git.ser.ix.ꝓte.ij.D
Luna qualio erit post iudiciū.ser.x.ꝑ.ij.L.
Luxurie species ⁊ euo derelinquo.ser.vj.par.iij
per totam.
Luxuria que mala faciat.ser.xiij.ꝑ.ij.F.
Luxuria dissipat bona fortune:nature ⁊ gratie
ser.xxxij.in exor.S
Luxuria damnat lege diuina:mosaica:ꝓpheti
ca:euāgelica:apostolica:canonica:et huma
na:atq; auctoritate poetica et philosophica.
eodem ser.par.j.ꝑ totam
Luxuria est dilecta filia diaboli.eodem sermōe
par.ij. Ān fine.
Luxurie pecū valde facit gaudere diabolus q̄
habitat in luxuriosis.ibidem L.
Luxurie punitio.ser.xxiij.ꝑ.ij.per totam.⁊ ser
mone.xl.ꝓte.ij.D
Luxuriosus actus disponit ad pestilentiā. ser.
xl.ꝓte.ij.S.
Jbumerh sive Machomeri malicia et
m bestialitas.ser.xiij.ꝑ.ij.per totam
Maleficia tollere meritorū est.ser.xvj.
ꝓte vltima P.
Malefactorem qui merek morte Ān liceat inf
ficere nō habenn iurisdictionem.ser.xxj. par
te.j.O.
Malefactorē in loco sacro capere vel ide extra
here an liceat.ibidem D.
Maleficia punire valde vale ē.eodē ser.ꝑ.ij.E
Maledictiones date nō obedientibꝫ ꝓcepťs
dei. ser.xl.ꝓte.ij.ꝑ.
Malū mulctplicat a deo petimus a nobis amo
ueri.ser.ij.ꝓte.ij.D D
Mali in viajs obstinati cum displicentia au
diunt de viajs suis ꝑdicari.ser.xxiij.in exor.
Malū fit multiplicatic.Bonū aūt vno modo.
ser.xxxvij.ꝓte.j.L
Malor ꝓmittōe melius apparet bonor pul
critudo. Jbidem L
Malorum cōsortia non debemus habere.ser
mone.xl.ꝑ.iij.M.
Mām on diabolus quomodo auaros accu
sabit in iudicio.ser.x.ꝑ.ij.M
Mandans fieri homicidiū ad quid teneak.ser
mone.xxj.ꝓte.j.S.
Maritus an possit interficere adulterū vxoris
in adulterio deprehēsū:⁊ ipaz vxorē. ibidē P.
Maritus an possit repudiare vxorem ⁊ econ
tra.ser.xxiij.ꝑ.j.R.
Maritus nunqđ ꝑ dote nō soluta possit rea
ꝑe cnqs ꝑ cētenario ānuali.ser.xxvij.ꝑ.ij.M.
Martyrij tolerāna fidē nostrā oñdit esse veri
simā.ser.xiij.in exor.M M.añ finem.
Martyriū sustinere ꝑ xp̄o vtr sit de necessitate
salutis.ser.xxxix.in exor.arca mediū.
Martyriū cōtinet actū quattuor virtutum.eo
dem ser.ꝑ.j.ꝑ.
Martyriū ē actꝰ maxīe ꝓfectōis.ibidē.Z ⁊ B.
Martyriū in se continet obedientiā.ibidem Z.
Martyres sunt ꝓfectiores doctoribꝰ et virgini
bus.ibidem.B.
Martyrij cōditiones.eodem ser.ꝑ.ij.per totā
Martyriū potest tolerari ex septem causis.ibi
dem M.vsq; in finem illius partis.
Martyrum christi. eodē sq; parte.iij. S.vsq;
ad U.duplex.
Martyrij tria sunt genera. Jbidem.S.vsq; in
finem illius partis.
Martyrij sine sanguine octo species.ibidē.L.
vsq; in finem illius partis.
Martyres dicuntur boni religiosi.ibidem.ꝑ
Mater plus diligit filios q̄ pr̄.ser.xx. in exor.
Matrimoniū qñ non tenet.ser.xxiij.ꝑ.ij.B
Matrimonij inbonesta conuersatio ⁊ maritā
ror inordinata affectio dicāt adulteriuz. ibi
dem B et L.
Matrimonij dignitas ⁊ vtilitas. Jbidem S.
post medium.
Matrimoniū vtrum aliquo casu possit sepa
ri.ser.xxiij.ꝑ.j. J.
Matrimoniorū diuortia et dissensiones cōiu
gum vnde ꝓcedant. Jbidem O ⁊ P.
Matrimoniū ꝓtrahi debet inf q̄les. ibidē P
Mediatrē seruare debet ꝑdicator in dicēdo vt
nō sit nimis lōgus vel breuis.ser.j.ꝓte.j.O.
Mediatores vsurar q̄ltē peccēt.ser.xxvj.ꝑ.ij.B.
Mediū difficiliter seruat.ser.xxxvij.ꝑ.j.K
Media tenent inducere infirmū ad confessio
nem.ser.viij.ꝓte vltima.
Media quō interficiunt boues.ser.xxj.ꝑ.j.X.
Media qñqs tenent curare infirmū etiā diuitē
renuentē curari ⁊ nolentem eis dare mercedē
suam.ibidem.ꝑ
Medicamenta turpis amoris dantes quali
ter peccent. Jbidem B.
Medicus spūalis est cōfessor.ser.xxiij.ꝑ.j.ꝑ.
Mendacij qđ sit:⁊ qr modis fiat:et qñ sit pec
catū mortale.ser.xxix.ꝓte.j.ꝑ totam.
Mendacior quot sunt genera.ibidem.X.
Mentiri sine peccato vtrū qs possit.ibidem.ꝑ.
Mentiri non debet quis ꝑ alterius vita cōser
uanda.ibidem.Z.
Mendacio an vsi fuerunt sancti patres. eodē
ser.ꝓte.ij.E.
Mendacij detestatio.eodem ser.ꝓte.iij. ꝑ totā.
Meritum maius q̄ic acquirit homo post la
psum q̄ si acquisiuisset in statu innocentie. et
quare.ser.xxxvij.ꝓte.j.Z.
Messias quem expectant iudei fuit christ⁹. ser
mone.xiij.ꝑ.ij.per totam
Messias si adhuc nō venit mentiri essent ꝓphe
te.ibidem F ⁊ G.
Minister iustitie an peccet occidendo hominē
ser.xxj.ꝓte.ij.N ⁊ R.
Miracula christi ⁊ aliorū suorū fidelium ꝓbāt
fidem eius esse verissimā.sermo.xiij.in exor
dio.M.⁊ M M.

Alphabetica

Miraculū quid sit.eodem ser.parte.ij.X.
Miracula christi.eodem ser.ꝓte.iij.J.
Mola duplex cōtenk cor:ser.xxij.ꝓte.ij.L.
Monetā falsam facientes vel bonā alterātes siue
diminuentes quō punik.ser.xxv.par.iij.Z.
Mortuo corpe nō mortk anīa.ser.vij.ꝑ.j.S.
et ser.xv.ꝑ.iij.M ⁊ O.
Mors oīa aufert.ser.viij.parte.iij.ꝑ totam.
Mors bonorum iocunda est.⁊ ecōtra de mor
te malor.eodem ser.ꝓte.vj.R.
Mors hominis ānde cito dle vētura cognos
cak.ser.x.ꝑ.j.M.
Mortem oīa viuentia naturaliter fugiunt.ser
mone.xiij.ꝓte.ij.ꝑ.circa mediū.
Mortem tolerare nunqđ quilibet teneak ꝑ sa
lute sui ꝓximi.ser.xxxix.ꝓte.ij.O ⁊ P.
Mortē sustinens ꝑ liberatione patrie nunqđ
fit martyr.ibidem.O.
Mortē pauus subire debem⁹ q̄s aliquid ma
li ꝑpetrare. Jbidem R.
Mortem pro christo tolerare omnes debent
libenter q̄tuor rōnibꝰ.ibidē circa medium.
Mortalitas pestilentie quando fuit magna.
ser.xl.ꝓte.j.S.
Mortis celi est causa generatōis ⁊ corruptōis
rerum.ser.xv.ꝓte.j.X
Mulieres vxorate an ieiunare teneanť.sermo
ne.v.ꝑ.ij.U.
Multitudo animalium et corruptione gene
raror est signū future pestilētie.ser.xl.ꝑ.j.R.
Mundū qr creauit deus.ser.vij.ꝑ.j.R.in fi.
Mūdus qñ defecit.ser.x.ꝑ.j.ꝑ totam
Mundus est in vlama decorpitate.ibidē. M
Mundus de nihilo a deo est factus et tēpore
ser.xv.par.iij.F.
Munlans aliquem ad quid ei teneak. ser.xxj.
par.ij.O.
Munuum quid sit:et quare solum in eo com
mittk vsura.ser.xxvj.par.j.O.
Muruare coactus nunquid possit accipe tan
tum ꝑ centenario quantum sibi offertur.ser.
xvij.parte.ij.X.
Mus quomodo teneak ad confessionem.ser.
xxxij.par.j.S.
Jaura nos inducit ad querendam sa
n piam ⁊ ad audiendum verbum dei.ser
mone.ij.par.j.D.
Naturalia semp agunt necessario.ser.xv. ꝑ.j.ꝑ.
et sunt īmutabilia.ser.viij.ꝑ.j.J.
Natura humana corrupta ꝑ peccatum prona
est ad malū.ser.xxxvij. ꝓte.j.F.
Necessitas nō habet legem.ser.xij.par.ij.E
Necessitatis tempore omnia sunt cōmunia.ser
mone.xv.ꝓte.j.E.
Nocte orando dei cōsolationes recipimus.ser
mone.ij.ꝓte.ij.M.
Nimia scrupulositas est vitiosa et vitanda.ser
mone.xxvij.ꝓte.j.S.la.j.

Tabula

Bahendū est fugiendo. sermone.j. gre
e j.E.et ser.xvj.in ero:dio.
Obedire nō debemus alicui p̄lato ni
si in licitis.ser.xxj.in ero:dio.Z.
Obligano psonalis sequit psonam q̄cūq; va
dat.ser.xxvij.gre.j.dic.G.in.ij.col.in fine.
Obscurior nimia est virtūs.sermone.xij.par
te.j.D D.
Obligamur est alios bona
q̄ p cōmuni vtilitate accepit.ser.j.gre.j.D
Occidens sēpm q̄ sit cautius.ser.xxj.gre.j.N
Occidit dominū qui nō defendit eum a mor
te cum potest.et tenet ex officio.ibidem U
Occidens aliquē a casu quādo peccet. Ibidem
L.et.ij.gre eiusdem ser.N.
Occidendo boiem quis in mlo casibo excusat
a peccato.cadē gre.ij.p totam.
Occidens aliquem ad quid teneat heredibus
illius.eodem ser.par.ij.R
Odium detestabile est.ser.xxxvij.in ero:.et par
te.ij.F.t.G
Occupano arca multa non est cōmendabilis.
ser.ij.gre.iij.
Offensiones q̄ndoq; cōtra p̄mū p̄ceptū decā
log.ser.xvj.gre vlti.p totam.
Omne q̄d a lege p̄mittit an sit licitū.ser.xxvij.p.
j.O.d.j.arca fine.t G.d.ij.t R.ad finem.
Omne quod fit contra cōscientiā edificat ad ge
hennā.ibidem L.d.ij.post medium.
Opari oportet.t nō tm addiscere q̄d facturus
ser.ij.gre.vij.p totam.
Opera hominis demonstrant qualis sit.ser.xv
parte.ij.K
Orandū est vocaliter.t mētaliter.ser.xij.in ero:.
Orationū alia est cōmunis.t alia particularis
Ibidem.
Orationi mentali addit vocalis triplex ex cau
sa. Ibidem p.
Oratio cōmendat auctoritate p̄phetica: euāgeli
ca:apostolica:canonica:ecclesiastica: poetica:.t au
thentica.eodem ser.gre.j.Z.
Oratio cōmendat exemplis.ibidem A
Oratio dignitate excedit alias dignitates: bre
uitate.t vtilitate.et oīa vtilia ac necessaria nobis ad
salutem postulat.ibidem.
Oratio supat virtutem angelor:.et illarum:na
turā:.t oīs pure creature.eodē ser.p.ij.B
Oratio sanctos deo p patis.ibidē post p̄napi.
Oratio supat demones.t tēptatiōes. ibidē.E
Oratio placat deum.ibidem E E
Oratio imperat filios.ibidem F.
Oratio liberat ambulationibus.t ab hostiū insi
dijs.ibidem F F.
Oratio sanat infirmitates.ibidem G.
Oratio illuminat mentē.ibidem V.
Oratio est deo placita: angelo grata: diabolo
inimica:et homi necessaria.ibidem
Oratio est tributū:sacrificiū:.t munus dei.t est
sancti sagitta.t arbor contra diabolum. ibidē.
Orando quid petere debemus. In tpalia pos
simus petere cū merito. eodē ser.par.iij. J.
Orare qua ex causa debemus.ibidem p.
Orandi locus cōuenientior est ecclesia sup oīa
alia loca multū ex causis. ibidem L.
Orandi tēp⁹ magis cōgruū quale sit.ibidē M.
Orare semp oportet.t nunq̄s deficere quō intel
ligit.ibidem.
Oratio est motus dei.ser.xij.in ero:dio.
Oratio antecedens peccatores an exaudiat deus.eodem
sermone.p̄par.j.P
Oratio.t peccans cui similis est. Ibidem.
Orationes iustorū exaudit de⁹.ibidē arca mediū
Oratio.t penitentia debent esse cōnaturales. ibidem O
Orationes iustorū facte p obstinatos peccatorib⁹ nō
exaudiunt a deo.ibidem R.
Oratio facta sine peccō exaudit.ur.ibidem.
Oratio nō remittentiū iniurias nō exaudit.eo
dem sermone.par.ij.S.
Oratio raptor⁹ a deo nō acceptat.ibidem T.
Oratio eor⁹ q̄ nolūt audire verbū dei a deo cō
temnit.ibidem U.
Oratio crudelium erga pauperes a deo despicatur
Ibidem X.
Orationē eius qui cum vagatione animi orat
deus non attendit.ibidem p.
Oratio eius qui quod petitumpetrare non spe
rat:nihil impetrabit.ibidem Z.
Oratio faciētiū elemosynas exaudit a deo.ibi
Oratio debet esse plena:aliter (dem X.
nō exaudit.eodem ser.par.ij.B
B aīa de retrouendendo cum inequali
p tate p̄cij nunq̄d facias cōtractum vsura
rium.ser. xxvij.par.j.F.la.j.
Pactum de retrouendendo omni iure est illi
citum.ibidem.M. t.O.li p̄mi.
Pactum nudū.t vestitū q̄d sit.ser.xv.par.ij.
Patientia quid sit. Et de patientia remissor:um
mundanor⁹:stultor⁹:hypocritar⁹.t vtuosor
um.ser.xxxviij.par.iij.p totam.
Patientia damnata est p quā supponunt pec
cata. Ibidem P.
Patiens debet esse homo in quinq;. Ibidē O
vsq; in finem illius partis.
Plante vtrū exūr post iudicium.ibidem E.
Panis multiplex nobis est necessarius. ser.ij.
gre.ij. E.in fine.
Paradisus voluptatis qualis sit.t vbi. ser.vj.
gre.iij. J.ante medium.
Parentum mores solent filij imitari.ser.vij.p.
j.Q Q.post p̄napium.
Parentum ad filios amor:.ser.xx. in ero:dio.et
eiusdem sermonis.p.ij. P.t ser.xij.in ero:.
Parentes plus diligunt filios q̄s econtra. ser.
xx.in ero:dio.
Patria potestas. Ibidem.
Parentū bonor:.eodem ser.p.j. M
Parentes dicunt aliqui ex septē cauſis.et hij se
pean patres sunt bonor:andi. Ibidem.L

Alphabetica

Parentum beneficia filijs exhibita.eodem ser.
gre.ij.O
Paranimfo quid teneant filij facere. ser.eodem
parte.iij.p totam.
Paruuli tenelli nō debēt in lecto tenēri: marie
in medio dormientū.ser.xxij.parte.j.B.
Pater noster cōmēdat.t difficile exponit.ser.xij.
par.ij. B vsq; E.
Passio xp̄i.ser.xxxix.gre.iij.S.vsq; ad U U.
Psalterij decachordū q̄d sit.ser.xvj.p.j.p. arca
medium.vbi declarat q̄ aliq̄ illicite possint et
nō cantāt in eo.aliq̄ vo possunt et cantent.sed
aliq̄ nec possunt nec canūt:sed illud p̄figūt.aliq̄
aūt canūt in eo:sed ipm nō possunt.
Pauper an ieiunare teneant.ser.v.gre.ij.P.
Paupras xp̄i.ser.xiij.par.ij.R.t L.
Paup q̄s aliqs p̄ferat in elemosynis.ser.xxvij.
par.iij.S.
Peccan cognito valde valis est.ser.vj.ā ero:.
Peccata oīa capitalia declarant.eodē ser. per
totum.
Peccatū diminens facit opus grauissimū deo
et nihil deo accepti⁹ facere pōt.hō q̄s agere pe
nitentiā de peccatis.ser.vij.par.vj.P.
Peccator:ē semp deus paratus est recipere.eodē
ser.par.vij.E.
Pacō in mor:te habet mentē intricatā in rebus se
cularibus.ser.viij.par.vj.G.
Pan̄ facit hominē amittere oēs sensus.ser.x.
par.j.P.
Pan̄ frigidā dr facere animā.ibidē M.
Peccator: volēs ire ad patriā celestē habet ifir
mos pedes anie:igno:at viā:.t porta cceli est
ei clausa.ser.xij.par.iij.B.
Pan̄ origiale est in puulis.ser.xv.p.iij.V.
Peccato mortali deberet poni pnia septez an
nor⁹.ser.xxj.par.ij.V.
Pan̄ diuersimode aggrauat.ser.xxxv.p.ij.B
Peccabilē boiem q̄re de⁹ fecit pon⁹ q̄s impec
cabilē.ser.xxxvij.p.j.R.vsq; ad B.
Pan̄ omne est voluntariū. Ibidem.D.
Peccatū quadruplex reperit ser.xx.par.iij.X.
Pecuniā a iudeis auferentes xp̄iani p̄napes
an sibi retinere possint. In cōsilio contra iude
os.X.
Pecunie appellatione quid intelligatur.ser. vj
gre.ij.in p̄n.
Pecuniā superfluā hns tenet eā cōmodare gra
tis indigenti.ser.xxvij.in ero:.L.
Pedagia fraudās vel noua imponēs q̄liter pec
cet.ser.xxv.gre.iij.B
Pedagia vectigalia a deriis exigēs qualiter pu
niat.ibidem B.
Pellican⁹ figurat xp̄m in cruce sanguinē effun
dentē.ser.xxix.par.iij.T T.in fine.
Pane dānator⁹ nō sūt eccles.et sūr est de p̄mijs
beator⁹.ser.xv.par.iij.N.
Pane noie an aliqd acapi possit in ꝓtractu mu
nii.ser.xxvj.gre.ij.O.
Pena a lege vel a iudice apposita an licite pos
sit.ibidem.
Pegaz cōmutationē nunq̄d facere possint p̄n
apes.In cōsilio contra iudeos.X.
Penitentiā facere debem⁹ dum xp̄s habemus
ser.vij.p.vj.B.post medium vsq; in finē.
Pniam differēs decem magna mala incurrit.
eodem ser. gre vlama.L.
Penitentia est secunda tabula post naufragiū
necessaria.ser.viij.in ero:.
Pnia debet fieri voluntarie.t ꝓter charitatem
dei p̄napiat.t nō animo:et sit valida. eo
dem ser.gre.ij.M.
Penitēa i fine vite facta est valde dubia.t pe
riculosa.ibidem.
Penitētia quid sit.et de partibus eius.ser.xxj.
in ero:dio.
Penitentia iniuncta a cōfessore est facienda. eo
dem ser.p.ij.J
Pniam ipsam facere nolentes quō puniunt.
Ibidem K.in fine.
Pnia nō valet nisi sit integra. ser.xxij.gre.j.L.
Pniam dare a cōfessore si qs non implet ve
nit tenet uerare cōfessionē.ser.xxv.p.ij.G.
Peregrinātes an teneant ieiunare.f.v.p.ij.R.
Perpetuum accipit multiplicat. ser.xxvj.par
te.j. B.d.j.
Periurium quid sit.et quot modis cōmittit.ser.
xvij.gre.iij.E.
Periurij puniti⁹.ibidem F.
Perseuerātia cōmendat.ser.ij.gre.iij.p totam.
Persecutiones sunt valde.ser.xxxviij.gre.j. J
Petro pōt ee iusta q̄stio:.et cauſ.f.ij.p.iij. J
Pestilētia quid sit.et quādo debeat cuenire. ser
mone.xl.gre.j.per totam.
Pestilentiā quare deus mittit.eodem ser.par.
ij.p totam.
Pestilentia quō euitari pōt ne veniat:.t eius ve
nerit amoueri. Eodē sermone gre.iij.p totā.
Preceptā mor:alia legi veteri seruare tenemur.
nō iudicialia.ser.xxvij.gre.j.T.d.j.arca finez
vbi dr: q̄ cerimonialia seruare p̄hibemur.
Preceptā decalogi in ij differunt a lege būana
ser.xvj.p.j.per totā.
Preceptā dei diligenter debent obseruari.ser.
xvij.in ero:.
Predestinat⁹ nō pōt saluari sine op̄ibus bonis
si pōt ea adiplere.ser.xxxvij.p.ij. N t O.
Predicatores ibi libenter p̄dicant vbi fructū
care sperant.t cōtrario nō libēter p̄dicāt vbi
inutilit se p̄dicare dubitāt.ser.j.p.j. K.
Predicatores sunt piscatores.t venatores ani
marū.eodē ser.p.ij. P.arca medii.
Predicatio bona q̄s cōditiones hre debet. ea
dem gre per totam.
Predicandū est ex charitate:aliter nihil vel pa
rum p̄fiacet p̄dicator:.ibidem K.

Predicationis fruc⁹ attribuēdus est deo: nō ꝑsonis.ser.ij.p.v.post mediū.
Predicationis excellentia ꝛ valitas. sermo.iij. in exordio.
Predicatione maxime indigēr nouit ad pniaꝝ cōuersi.eodē ser.par.j.in fine.
Predicato est valitor missa.eodē ser.p.ij.G.
Predicationē debere audiri q̄re ecclia ita exhibere nō perpetuat sicut de missa. Ibidē D.
Predicator vbi dei q̄lis esse debeat Ibidē J.
Predicationē nō audiēs q̄n potest vtrū peccet mortaliter. Ibidem K.
Predicatio vtr̄ ponus debeat audiri q̄ missa q̄n nō pōt vtraq; audiri.ibidē L
Predicationē ꝓmeneres ꝛ sil⁹ ꝑdicatores quō puniant.ibidem M.
Predicationis valitates.eodē ser.p.re.iij. p totā.
Predicatores bonor at deus ꝑ miracula. ꝛ ipi ꝑdicatores refutare mortuos corporaliter et spūaliter. Ibidē O.
Predicationis devota audito est signū q̄ ds est in gr̄a dei:ꝛ econtra de nō audiendo.ibidem P.
Predicato excusat defectus cōfessionis audiri; eā solliare ꝛ attēre.ibidē Q.
Prelati supportātes vicia subditoꝝ valde peccant:ꝛ diunt eoꝝ delicta ꝓpria parere.sermone.xxviij.par.iij.M.
Prescribit diabolus ꝑcatoꝛes diu in ꝑcō ꝑmanentē.ser.viij.p.vi.L
Prescriptio q̄d sit.ibidē. vbi etiā bf q̄ res bñ ꝑ scripta pōt cum bona ꝓpria retineri.
Presūptuosa salus ꝓsequēde multos dānari facit.ser.vij.pre.v.p totam.
Priuata opa exercere pōt etiā in festis:nec violat festū tale opanōe.ser.xx.pre.iij.D.
Priuilegiū quā efficacē habeat:ꝛ an excuset in debitis:ꝛ q̄n valeat ꝛ seruari possit. Jn cōsilio contra iudeos.B ꝛ Q vsq; ad U.
Priuilegiū generale qualiter intelligit cōcessū ꝛ quō potest revocari ꝓpter necessitatem vel publicam vtilitatem.in eodem consilio O O circa finem.
Primū ꝑs mūdi q̄s fuit.ser.xiij.p.j.X.
Principiū cōmēdat.ser.ij.p.ij.per totam.
Principes diunt raptores q̄ indebita onera subditis iponūt.ser.xxv.p.iij.T. ꝛ B in fine.
Prophetie de aduētu et vita christi.ser.xiiij.pre ij.per totam.
Promissionē nō seruans de re licita facta vtrū semp peccet mortaliter.ser.xv.pre.ij.M.
Promissio solēnis ꝛ nuda quō obligat. ibidē
Promissiones q̄dam quomodo cāq; facte nō obligant.ibidē O
Promissa seruare debemus.ser.xxx.p.iij.D
Proni sumus ad malū.ser.xxvij.p.j.F.
Proponere debemus q̄tidie multa bona facere.ser.ij.p.iij.M.

Prospentas mūdi facit hoiem nō timere deū. ser.x.par.j.T.
Prosperitas q̄ntū nocet hoi.ser.xxviij.p.j.E ꝛ
Pueri ꝛ iuuenes quō excusant a tau (D.
nio. ser.v.p.q.X.
Pueri an teneant ad cōfessionē.ser.xxiij.p.j. J
Punitionē maiorē facit deus quāto diuꝰ peccatorē expectat ad pniam.ser.vij.p.vj.Z
Puniri vtr̄ possit iuste vnꝰ ꝓ delicto alterius. ser.xl.p.q.A.
Publice flagū q̄n aliq̄d esse dicat. Jn cōsilio contra iudeos.U
Purgatōes medicinales sunt valeo corpi ꝛ debent q̄nq; a sanio reapi.ser.xl.p.iij. J.
Valitas bonaꝝ ꝑsonarum facit cessare
q malā ꝑsumptionē.ser.xxvij.p.j.T.el.ij. post ꝑn.
Quare in locutiōe ꝛ nō in mutio liceat accipere vltra sortem.ser.xxvj.p.ij.P.
Quatuor perunt a deo vindictam.ser.xxij.pars te.iij.P.
Quies ꝙd sit ꝛ ad ꝙd teneat raptor mu
r licies.ser.xxij.p.ij.Z.
Rapine detestatio.ser.xxv.p.iij.M.N. O et P.
Rapina grauꝰ est ꝑcm q̄ furtū.ibidem N.
Rapine restitutio.ibidem O.
Raptoꝝ punitio.ibidem P.
Rapina q̄ modis fiat. Ibidem Q. vsq; in finē illius partis
Raptores diunt accipitres.ibidem in ꝑn.
Rationibꝫ auctoritatibꝫ ꝛ exemplis res ostenditur ꝓbat.ser.j.pre.ij.Q.
Rationē oportebit reddere in iudicio vniuersali ñ solū de opibꝫ miscibꝫ dimissis:sed etiā de oīibus ꝑcīs ꝛ de re amisso:ac cogitationibus vanis ꝛ verbis ociosis.ser.x.parte.iij. T.in fine.
Ranbabino quādo mandato compat.ser.xxij par.j.T.
Recidiuās in ꝑcō confesso an teneat iterare cōfessionē.ser.xxv.par.iij.E.
Recreationē q̄nq; accipe laudabile ē.ser.xxviij. par.j.E.
Regnuꝫ dei accipit multiplicat ser.xj.par.ij.B B.post ꝑna.
Regnū celoꝝ q̄le sit. Ibidem in fine.
Regnū nō parit duos.ser.xiij.par.j.R
Religionē vouens intrare q̄mō teneat.ser.xvij. par.ij.P.
Religiosoꝝ vota. Ibidem Q.
Religiosi bonitate viri sancti q̄re moriūtur peste:aliqñ flagellis dei.ser.xl.par.ij.B.
Religiosi diunt speculatores a lōge videntes iudicia ꝛ flagella dei futura q̄ debent populū nunciare. Ibidem.
Remedia ꝑ ꝛeprationes.ser.xxx.p.j.M.ꝛ f.xxxiij in exor.vbi ponunt decē ꝛ octo remedia.

Remedia cōtra pestilentiā ꝛ omnia alia dei flagella ne mittant:ꝛ vt missa auferant.ser.xl.p. iij.per totam.
Remoto ꝑō remouet dei vindicta. Ibidē E.
Remunerat deus aduerbialiter nō nomialiter.ser.viij par.j.M.
Representationes diabolicas vitare nō possumꝰ. ser.xxx.par.j.N.
Ratio minime habet partem cōsideratio q̄si sit nihil.ser.xxvij.par.j.U.el.j.
Reus seruituti vel alicui obligationi nē bñs nō est rātione valoris sicut esset sine illa.ibidē.X. arca medium.
Res futuras vel sperate pōt esse emptio.ibidē B el.j.ad finem.
Restituo rei aliene est necessaria ad salutē.sermone.vij.p.ij.post medium.ꝛ ser.xxx.p.iij.D
Rembutio bonoꝝ in iudicio quomō fiat.ser.ꝛ par.iij.S.
Reudan debent tria genera ꝑsonꝝ in cōfessione ser.xxxij.p.iij.per totā.
Abbati quare in dñicā est trāsmutatus
s ser.xix.pre.j.y.Z.ꝛ B.
Sabbato non licet festiuare nec in toto nec in pte. Ibidem Z.
Sacerdos ꝓprius q̄ ad cōfessionē dr: q̄libet bñs auctoritate absoluendi.ser.xxxiij.p.j.Q. et ibi quō mltꝫ dicunt ꝓprij sacerdotes ꝛ q̄ sint.
Sacrilegiū q̄d sit.ser.xxiij.par.ij.R.
Sacrilegij detestatio. Ibidem S.
Scandali actiui ꝛ passiui q̄d sit:ꝛ quādo bona opera ꝓpter scandalū debent dimitti.ser.xxx.par.j.P
Saluatio ppli in ꝓncipio q̄dragesime.ser.j. in exor:B.
Saluat nullus in fide sua nisi christianꝰ. ser. xiij.in exor:.
Sanguis xpi ꝑciosus ꝛ valitas effusionis aī. ser.xxxix.par.iij.T T.
Sanifactio ꝓ ꝑcīs est necessaria ad salutē.ser. xxxj.in exor:.T.
Sanifacit homo preceptis dei et ecclesie ea adimplendo etiā in ꝑcō mortali fm q̄sdam.ser. xxxvij.par.iij.S.
Secta pagano ꝝ ꝛ gētiliū reprobat.ser.xiij.p.j per totam.
Secta mahumetica reprobat.eodē ser.p.ij.per totam.
Secta iudeoꝝ reprobat. eodē f.p.iij.p totā.
Semen vbi dei deuolit xps de celo ꝛ seminauit i terra.ser.ij.p.vi.B B.
Semē q̄druplex diuersimode cadēs q̄d significet. Ibidem B B B.
Senex luxuriosus detestabil ē valde.ser.xxxix par.iij.Z.
Sensus vt ꝓpriat obiectū suū q̄d requirit.sermone.xxx.p.j.X.
Sensualitas siue appetitus sensitiuus nō pōt nos cogere ad malū vel bonū.ser.xxvij.p.j.B
Sententia vniuersalis iudicij nō potest infringi q̄ appellationē vel alio modo imutari.f.ꝛ par.iij.U.
Seruire nō tenet aliqs ꝑio cum suo damno. ser.xxvij.p.j.X.la.j.in ꝑn.et circa finem
Sero orare siue aduesperascente die est valde vale.ser.xj.par.iij.M
Serpens astutia.ser.xxxj.p.j.B.
Stellas cadere de celo q̄e iudicij quō intelligitur.ser.x.p.q.D.
Stellaꝝ ꝛ lune cursus q̄n possit sine ꝑcō obseruari.ser.xvj.p.vi.M.
Sibille ꝑdixerunt aduentum et vitam xpi.ser. xiij.par.iij.O.
Scientia eoꝝ q̄ pertinent ad fidē quō est necessaria ad salutē.ser.iij.p.q.F.
Scienter ꝛ volenter nō fit dolus.f.xxvij.p.j.E.el. iij.in fine p̄me col.
Signa p̄cedētia iudicij q̄re dr̄ mittat.ser.ix.p. iij.per totam.
Signū crucis debet p̄cedere nostras actiones.ser mone.xj.p.iij.M.
Signa veri xpiani.ser.xx.p.ij.per totā
Signa future pestilentie.f.xl.p.j.per totā.
Signa futurarū res indicātia sunt valde valida Ibidem F.
Simbolū apostolicū an oēs adulti teneantur scire. ser.xij.p.q.D.
Simonia q̄d sit ꝛ qualiter cōmittat.ser.xxj.p. j.F ꝛ M.
Simonia q̄re ponus dr: hoc peccatū q̄ gietia. Ibidem B.
Simonia q̄re est ꝑcm. Ibidem D.
Simonie punitio. Ibidem J vsq; ad M.
Simoniaci oēs an sint suspensi ꝛ excōmunicati.ibidem.K
Simoniacoꝝ restitutio.ibidem L
Simulare an q̄nq; liceat.ser.xx.p.ij.D.
Simulatio q̄druplex reprt. Ibidem.
Spūs sanctus est equalis ꝛ coeternus patri ꝛ filio ser.xx.p.iij.p.ꝛ B.
Spūs sanctus deus verus ꝛ nō creatura ꝓcedit a patre ꝛ filio. Ibidē.E
Sociatas q̄n liceat ꝓhibit ꝛ q̄n nō.ser.xxvij.p. j.D.la.iij.ꝛ J.
Sociatas puerꝝ debet cuitari.f.xl.p.iij.M
Sodomie vitium.ser.xxiij.pre.ij. T vsq; in finem illius ptis.
Solem obscurari xpe iudicij quomō intelligit ser.ix.par.ij.D.
Sol qualis erit post iudicium.ser.x.par.ij.L.
Somnus dare fidem nō debemus.ser.xvj.pre vltima J.
Sorabo vñ quando sit licitum ꝛ quando nō. Ibidem O.
Subtilitas nimia est vitanda.ser.xij.p.j.D D
Successor Petri est papa. Epi vo sunt succes-

fo:es apostolo:ꝝ.et alq̃ sacerdotes discipulo
rũ q̃b.ser.xxij.p.j.O.
Sumpabo animas deber mihi reo debita credi
tor.ser.xxvij.p.iij.P
Sup die ḡnos: species declarant.ser.vj.ptc.j.
per totam.
Sup dia facit boiem infidelẽ.ser.xij.p.iij.L.
Sup die punito.ser.xl.p.ij.Z.
Sup flumones sunt omnino vitande.ser.xvj.p.
vltima M.
Suspiciones an sint vitãde.ser.xxvj.in cro:.
Suspicio cripiet marie inuenit.eodem ser.par
te.iij.f.
Suspicio differt a iudicio.ibidem Z.
Sup:ũ q̃d sit.et ad quid teneat ꝑsupra:tor.ser.
xxij.ptc.ij.f.
Stultoꝝ cõfessio.ser.xxxij.ptc.j.F.
Scere veritatẽ z ep̃m mere falsitatẽ equi
parant.ser.xxx.p.j.B.
Trahit aliq̃d quantuo: modio.f.xxxix.
p.iij.S Sarca finẽ.
Transmutari vꝝ possit vna creatura in aliam
vt diãt se facere illi q̃ vadũt ad ludũ diabo
licũ.ser.xvj.p.vlt.S.
Tentationes an appetere debeamus.sermo
ne.ij.p.ij.D.
Temptare deum q̃d sit.Jbidem R.
Tentationes an dia debeant in confessione.
ser.xxxij.ptc.iij.O.
Tẽptationes sunt vtiles.ser.xxxviij.p.iij.T.
Tempantie exempla.ser.v.p.j.O
Tẽpoꝝ qualitates z dispositões naturales q̃
sunt.ser.xl.p.j.S.
Terra q̃lis erit post iudiciũ.ser.x.ptc.ij.p.
Terrationa multe vrbes in diuersis ꝓuincijs mũ
di co:ruerũt.eius dẽ sermonis ptc.j.T.
Thesaur⁹ inuentus cui⁹ erit.z q̃d sit thesaur⁹.
ser.xxx.p.ij.L.
Testes q̃re rogrunt ad aliq̃d ꝓbandũ vl̃ autem
randũ.ser.ix.p.j.Z.
Testes q̃nq; stabunt in iudicio contra peccato
res.ser.x.par.ij.O.
Timo: q̃druplex reprik.ser.xxij.ptc.ij.D
Timo: dei cũ vtilis. Jbidem E.
Tribulationũ vtilitas.ser.xxxviij.i cro:.z.j. par
te per totam.
Tribulatio rollit carnalẽ tẽptationẽ. Jbidẽ.E
Tribulatiõe efficit hõ deuo⁹.ibidem F z G
Tribulatiõibꝰ purgant pcã. Jbidem H.
Tribulatio est via q̃ ducit ad celũ z sine qua
nullus ascẽdit. Jbidem p.ij.p tota
Trinitas ꝓsonaꝝ diuinaꝝ.ser.xv.par.iij.X vsq;
ad L.exclusiue.
Tolerare tenemur q̃scunq; tribulatiões amo
re xpi.ser.xv.par.ij.M.
Tolerant multi labo:es plurimos ꝓ bono:e
t ꝓ mũdo:z nolũt vl̃ q̃d minimũ tolerare ꝓ
deo.ser.xxxviij.par.iij.O.
Tolerare debet hõ patienꝫ mortẽ charoꝝ:amis
sionẽ rgalium:afflictionẽ infirmitatũ:accebi
tatẽ tẽptationũ:z cõtumelias murmuraꝝ.ibidẽ
O.vsq; in finẽ illius ptis.
Toleranna in nõ puniendo reos: an eoꝝ dele
tũ aliqliter excuset. In cõsilio contra iudeos
O et P.
Turpia lucra quomodo subiaceant restitutõi
ser.xxviij.parte.ij.p totam. z par.iij.M. circa
medium.z N.
Alle Josaphat quõ erit locꝰ iudicij vni
v uersalis.ser.x.par.ij.S.
Varietas quõ est vnlis.ser.j. par.ij.P.
Varietas est in opinionibꝰ.ibidem O.
Vegetabilia vtrum erũt post iudiciũ.ser.x.par/
te.ij.B.
Venenia ikenlitatis dantes vel sumẽtes q̃liter
peccent.ser.xxij.par.j.B.in fine.
Venialia pcã innũera nõ ꝓpõderãt vni morta
li.ser.xxx.p.j.B
Ventoꝝ ꝓprietas siue q̃litas.ser.xl.par.j.I
Verbũ dei cõtemnens ato mortiẽ spũaliter.ser
mo.x.par.j.O.
Verbi dei vnlitates. Vide supꝝ in ꝟbo P:edi
cationis.
Veritatẽ semp teneãt dicere p̃dicatores.ser.j.p.
ij.N.z oẽs alij.ser.xxix.p.iij.B.
Verationẽ ream licz vnicuiq; redimere.f.xxvij
parte.ij.V.
Vidua possidens fundũ vel aliã ꝓprietatẽ pro
dote ei restituẽda ab heredibꝰ marit: nunq̃d
computabit fructꝰ in dotẽ.ser.xxvij.p.ij.M
Vigilare est vtile contra pestilentiam.ser.xl.ptc
iij.F.
Vim vi repellere omnia iura ꝓmittunt.ser.xxij
parte.ij.L.
Vinũ sumptũ añ p:andiũ vtꝝ frangat ieiuniũ
ser.xl.par.iij.E.ꝓ fine.
Vinũ q̃re ꝓmittũt ieiunij rpe. Jbidem F.
Virgo fuit mater xpi in partu z post partũ.ser.
xv.par.iij.T.
Virtutes celoꝝ moueri in iudicio quõ intelli
git.ser.ix.par.ij.E.
Virtutes oẽs sine fide false sũt.ser.xv.in cro:.
Vita hũana b:euissima est z q̃tidie currens ad
mortẽ.ser.vij.par.vj.B.
Vti z frui q̃d sit.ser.xxij.par.j.O.
Vnitas cõmunis ꝓferendo est particulari.ser.
j.par.j.S.
Vnitas cõnationis.ser.xxj.par.iij.p totam.
Unitas diuine essentie.ser.xxij.par.j.O vsq; in
finem illius partis.
Voluptates sequẽs bestia est appellandus. et
est deterio: bestia.ser.v.par.j.I.
Volũtates due in xpo fuerũt.ser.xv.par.iij.R
Volũtas diuine verum semp teneamur volũ
tatẽ nostram confo:mare.ser.xl.par.ij.U.
Voluntas bene faciendi vtꝝ sufficiat ad meri

tum z saluẽ.ser.xxvij.p.ij.per totam.
Uotoꝝ emissio vtrũ ꝓnear ad ꝑmũ an ad se
cundum ꝓceptũ decalogi.ser.xvij.in cro:.
Uotũ quid sit.et de cõditionibꝰ que ad ipm re
quirunt vt sit obligato:iũ.eodẽ ser.par.j.p tota
Uoto:um z iurameto:ũ dispensatio.eodẽ ser
mone.p.ij.O.
Uotoꝝ cessatio z qui vouere non pñt. Jbidẽ
P Q z R.
Uotũ absolutũ z conditionatũ. Jbidem S
Uotoꝝ obligatio.eodem ser.par.iij.p totam.
Ultra sortem recipere quando sit licitũ et mu
tuo.ser.xxvij.par.ij.p totã.
Usucapio quid sit.ser.viij.p.j.L
Usura q̃d sit et q̃liter ꝓpetrat.ser.xxvj.p.ij. vsq;
ad U.et ser.xxvij.p.j.per totaz.vbi ponuntur
multa casus vsurarũ pallian sub colo:e con
tractuum.
Usura solum cõmittit in mutuo vero vel palli
ato.eadem p.M.in.j.
Usura non est quod gratis datũ accipit ꝑ mu
tuo.ser.xxvj.par.ij.S.
Usure detestatio. Jbidem U.
Usura omni iure est ꝓhibita. Jbidẽ.z ser.xxvij
ptc.j.P.circa medium.
Usuras exigi facientes vl̃ ꝑ eis iudicãtes: siue
statuta in fauo:ẽ vsuraꝝ faciẽtes quõ puni
ant.ser.xxvj.p.ij.X.
Usurarios domos imbuentes q̃liter puniant.
Jbidem Y.
Usuranꝰ ó: aspis z sco:pio.ser.xxvij.i cro:.B.
Usuranꝰ nõ est q̃ vltra sortẽ accipit in q̃ dãnifi
catꝰ est.eodẽ ser.ptc.ij.P Q z R.
Usuraꝝ fauto:es quõ teneant ad restitutionẽ.
Jbidem Z.
Usurario⁹ excusatio rep:obat. Jbidem.
Usurarius intẽtionanꝰ an teneat ad restitutio
nem. Jbidem B
Usurario⁹ publicoꝝ punitio.et de eoꝝ cõfessi
one z testamẽto. Jbidem E.
Usurarius peior est lupis:iudeis:ac aliis pec
cato:ibꝰ z iuda. Jbidem in fine.
Usurarũ z rapine punitio.ser.xl.par.ij.E.
Ulneras aliquẽ ad quid ei teneat.ser.xxij.par
te.iij.O.
Uxo: nulla est causa relinq̃ posset nisi ꝓter fo:
nicationem.ser.xxij.par.ij.E.
Uxorem pulerã an melius sit accipe q̃ turpem
eodem ser.par.vlt.B.z ser.xxij.par.j.O.et
ca finem.
ꝑ quõ pẽsitus impetrabit in iudicio
t ac de eis lamẽtabit z contra illos allega
bit.ser.x.p.ij.Q.
Xps est noster sapiens aduocatus apud patrẽ
z auxiliato:.sollicit⁹.et est ni frater veritus.
ser.xij.p.ij.B.post mediũ.
Xps natus est ex virgine sine co:ruptione ma
tris.et habuit co:pus integre o:ganizatũ ab
instanti conceptionis.et in eodem instanti fu
it plenus sciẽtia et virtutibus.ser.xxij.parte
ij.E.
Xpianus bonus quis sit. sermone.xv.parte.ij.
per totam.
Xpianus verus quõ cognoscat. Jbidem L M
N z O.
Xpianus nõ est q̃ mandata dei z q̃ ꝓmisit in ba
ptismo nõ seruat. Jbidẽ N z O
Xps verus deus z hõ est.eodem sermone.par.
iij.in ꝓncipio.
Xps veram carnem humanã assumpsit z in ea
passus est. Jbidem Q.
Xps solum vnã ꝓsonam habet. Jbidẽ S
Xps more falcarij in cruce ostendit carnem su
am sanguinolentã pẽsitibꝰ vt eos ad se cuo
cet.ser.xxxix.in cro:.
Xps in cruce quare voluit mori.eodẽ ser. parte
iij.S.
Xps quare in aere mori voluit. Jbidem.
Xps crucifixus omnes ad se trahit. Jbidẽ S
S.
Xps quare in cruce habere voluit caput indi
natum:b:achia extensa:latꝰ aptũ:pedes affi
xos rẽ. Jbidem.
Xps crucifixus est liber vite omnes sãas necẽ
sarias salutis nos edocens. Jbidem U.

Elius xps ac beata virgo z omnes san
ti ꝑ viam tribulationum sunt ingressi.
ser.xxxvij.par.iij.K.

Elius anias est gratissimum deo sacri
ficium.ser.j.par.j.I.

Si quis velit cū

pauc' libeis p totum annū predicare debeat nostrū Manuale: et vrāgz gem ubi' rosariū cū defensorio monacis pientes: et poterit nō solū vno anno: sed etiā ordo vel ḡnus: annis z plus in eodē loco ser' moari. Et p̄mo quo ad festa beate virginis dunc ordinem seruet

In festo cōceptionis immaculate marie dei accipe sermonē p̄mū in p̄ma gte p̄napali Manuale. z p nouē alios annos poter' p̄dicare ibi dē de ipsa ꝓceptōe accipiēdo i octo annis alios octo alios sermones seq̄ntes vbi ē. et nono anno sermonē sup̄ p̄l. xxvj. s. Fundamenta a' in montibꝫ sanct'. Vide in nona gte p̄napali ipi' manuale. ser. viij. gte. vij. p totam. Et sic decē annis cōtinuis sp̄ nouos sermones facere poter' de illibata ⁊ginis conceptione.

In festo natiuitat' eius accipe p̄mū sermonē sede gas p̄napalis ipsius manuale. z cū q̄s tuo: alijs sermonibꝫ ausdē gas poter' p̄dicare p alios q̄tuo: annos seq̄ntes.

In festo p̄sentationis in templo ipsius virginis accipe sermones in. viij. gte p̄napali manuale. ser. j. par. j. p totam.

In festo annūciatōis ipi' virginis accipe p̄mū sermonē q̄nte pe' p̄napalis manuale. Et de aliis vndecim sermonibꝫ ausdē pe' poter' p̄dicare p vndecim annos seq̄ntes de eadē annūciatione.

In festo visitatōis eiusdē ⁊ginis accipe p̄mū sermonē. vj. pe' p̄n. manuale cū q̄ simil' cū sequenti poter' p̄dicare p quatuo: annos de eadem visitatione.

In festo purificatōis eiusdē ⁊gis accipe p̄mū sermonē octaue pe' p̄napalis manuale: cū q̄ simil' cū seq̄nti poter' p̄dicare de eadē purificatione p q̄tuo: annos cōtinuos.

In festo nunciis accipe sermonē in. ix. par. p̄napali manuale. ser. q̄. p. j. p totā. de q̄ poterit p̄dicari p tres annos cōtinuos: accipiēdo q̄libet anno vnū mysteriū ibi positū: et cū ampliando cū aliis similibꝫ in eodē libro positꝫ de ipsa ⁊gine que facilit repient inuendo tabulā alphabeticam ipi' manuale.

In festo assumptōis eiusdē accipe p̄mū sermonē vndecime pe' p̄napalis manuale: cū q̄ simul cū seq̄nti z cum duobꝫ sermonibꝫ duodecime gas p̄napalis ipsius manuale poter' p̄dicare de ipsa assumptōe p octo annos cōtinuos Quia ⁊o gl̄i libenter audiūt aliq̄d dia q̄die ō bā ⁊gine. et ideo q̄dā p̄dicatores solent in omnibꝫ suis p̄dicatōe dicere aliq̄d mirabile ipsius ⁊ginis. Nūc poterūt in singulis p̄dicatōibꝫ inserere aliq̄d pulcri de ipsa matre dei: hodie de dando q̄re assimilat soli. et seq̄nti die q̄re ō: luna. Et sic de aliis similibꝫ dubijs de qbꝫ tractat diffuse in nona gte p̄napali manuale. Vel dicē do q̄die aliquā a' excellentiā. de q̄ vide in. xij. gte p̄napali manual' p totā. z in toto ipo manuali. Vel si p̄dicet de aliq̄ virtute: poterit demōstrari quō ipsa ⁊go habuit illā virtutē in sūmo. vt declarat in. iij. gte p̄napali ipi' manuale p totam. Et similit' si haberet aliq̄d vicium: poterit ostēdi quō ipsa ⁊go ab eo imunis totalit' erat: illudq; detestata fuit. Et sic q̄quid laudabile reperiat in alio sancto vl' pura creatura poterit ostendi fuisse in ⁊gine Maria. Et de nullo p̄dicabit' q̄n aliq̄d possit ad gl̄iosū introduci de ipsa ⁊gine: si tabula alphabetica ipsius manuale bene inspiciat.

Omnibꝫ aūt sabbat' maxime q̄dragesime z aduētus poterit p̄dicari de ipsa ⁊gine.

Sabbato post q̄tā feriā cinerū de cōceptōe ipsius ⁊ginis: vide in p̄ma gte p̄napali manuale p totaz. Thema. Oriet in tenebris lux tua. Esa. lviij. z in epistola occurrēn. Vel cū eodem themate p̄dica quō bā virgo assimilat lucē. de q̄ vide in. j. gte p̄n. manuale. ser. vij. in exor. z i. q̄. gte p̄in. ipsius manuale. ser. iij. in exordio. z. ix gte p̄in. ser. iij. p. q̄. per totā. Item q̄ ō: lucerna ardens. de q̄ vide in. ix. gte p̄n. manuale. ser. iij. parte. iij. p totā. Vel ipso die p̄dica q̄modo beata virgo fuit illuminata sup̄ omnes puras creaturas: z est illūinatrix nostra. Vide in. iij. parte p̄in. manuale. ser. j. parte. iij. O. Thema. Implebit deus splēdoribꝫ animā tuā Ibidē in p̄dicta epla. Vel p̄dica q̄ bā ⁊go ō: paradisus deliciaz: z boꝛnus voluptat'. Vide in. ix. gte. p̄nā. manuale. ser. j. gte. j. per totā. Thema. Er' quasi boꝛnus irriguus. Ibidē. Vel p̄dica q̄ ipsa ⁊go ō: fons: puteus: z fluuius aq̄z. Vide in. ix. gte p̄in. manuale. ser. iij. p. iij. per totā. et in eodē sermone. gte. v. O. Thema. Eris sicut fons aq̄rū cui' nō deficient aque. In eadem epla. Vel p̄dica q̄re dies sabbati est dedicatus ipsi beate virgini. Vide in decima gte p̄napali manuale. ser. j. in exor. Thema. Vocaberis sabbatū delicatū z sanctū dñi gl̄iosum. In eadem epla. Vel p̄dica q̄ bā virgo ō: nauis. Vide in nona gte p̄in. manuale. ser. iij. parte. iij. p totā. Thema. Erat nauis in medio maris. Mara. vj. et in euāgelio occurrenti. Vel p̄dica q̄ bā ⁊go ō: mare. vide in. iij. gte p̄in. manuale. ser. q̄. gte. ij. p totā. z. ix gte p̄n. ser. q̄. gte. iij. per totā. Thema. Venit ad eos ambulās sup̄ mare. In eodē euāgelio. Vel p̄dica dispūtatōnē inter bām ⁊ginem z diabolum. vide in. iiij. gte p̄in. manuale. ser. v. par. j. z q̄. per totā. Thema. Cōsurrexit satan contra israel. j. Paral. xxj. Vel. Ego iudicio p̄tendā recum Vicere. q. vt sint ⁊ba virginis sic dicētis diabolo. Vel p̄dica de angelica salutatione. Thema. Salutare Maria q: multū laboꝛauit in vob. ad Rom. vlt. Et in hoc sermone solum exponē q̄d significet auctoꝛ q̄re ō: beate ⁊gini. Vide in

q̄nta parte p̄in. manuale. ser. vij. gte. j. per totaz Vel cū eodem themate p̄dica de salutatōe ⁊gi nis in generali. vide i. v. parte p̄n. manuale. ser. xij. p. q̄. iij. z. iiij. p totā. Vel p̄dica de coꝛona ipsi us. vide in. xij. gte p̄n. manuale. ser. j. p. iij. per totā. ser. q. in exor. z p. q̄. per totā. Et potes etiā accapere p themate illud Sap'. xiij. In p̄ncipio coronata mūpbar.

Sabbato post p̄mā dñicam in q̄dragesima de sanctificatione ipsi' beate ⁊ginis. vide in. j. parte p̄n. manuale. ser. j. par. q̄. F. vsq; in finē illi' p̄'. te p̄n. manuale. ser. v. par. v. R. et in. iiij. p. p̄n. ser. et in. iij. gte p̄n. ser. v. par. v. R. et in. iiij. p. p̄n. ser. r. p. j. per totā. Item q̄ beata ⁊go ō: scamnum dei. vide in. v. parte p̄n. manuale. ser. vj. in exor. Thema. Respice dñe de sanctuario tuo. Deut. xxvj. z in missa occurrenti. Vel p̄dica q̄ bā virgo ō: celum. Vide in. ij. gte p̄n. manuale. ser. iij. gte. j. M. z q̄ habet gradatē celoꝛ. Vide in. q̄. parte p̄in. manuale. ser. q̄. par. q̄. X. la. q̄. vsq; i finem illius part'. Thema. Respice dñe de excelso celoꝛ habitaculo z bñdic populo tuo. vbi ē Vel p̄dica q̄ beata virgo ō: nubes: maxime lucida. vide in. ix. parte p̄n. manuale. ser. iij. par. v. p totam. Thema. Nubes lucida obumbrauit eos. Matth. xvij. Vel cū eodē themate p̄dica ō pulcritudine ipsi' virginis. vide in. q̄. gte p̄in. manuale. sermone. iij. p totū. z ser. v. parte. iij. z ix. gte p̄in. ser. q̄. parte. j. S. Et de eius pulcritudine interio: i. in. iij. parte p̄napali manuali. ser. iij. parte. iij. O. Vel p̄dica de salutatione ipsius virginis: exponendo nomē maria. Vide ser sermones totae p̄ne p̄n. manuale: de qbꝫ poteris p̄dicare p ser annos cōtinuos eodem die. Thema. Nomē ⁊ginis Maria. Lu. j.

Sabbato post secūdā dñicā in q̄dragesima q̄ beata virgo ō: terra bona bono semine semi nata z ad germinandū apta. vide in. q̄. gte p̄in napali manuale. sermone. iij. par. j. N. Vel p̄dica q̄ assimilat terre multiplicat' ex causa. vide in. ix. parte p̄in. manuale. ser. q̄. p. viij. z in. vj. par. p̄n. ser. q̄. parte. q̄. in p̄n. vsq; ad K. Thema. In pulcritudine terre erit benedicto tua. Genes. xxvij. z i epistola occurrēn. Vel p̄dica q̄ vos significat gl̄ia dei descendentē in bām ⁊ginem. vide in q̄nta parte p̄in. manuale. ser. ix. in exor. Vel p̄dica q̄ vos bre virginis est decoꝛ anuus: dulcoꝛ anuus: refrigeriū anuus: z fructificatiuus. vide in. ix. gte p̄n. manuale. ser. q̄. par. iij. P. Vel p̄dica q̄ bā ⁊go roꝛ: celesti multiplicater est rosa. Vide in. iij. gte p̄in. manuale. ser. v. par. iij. p totam. Thema In roꝛe celi desup̄ erit benedicto tua. In eadē epla. Vel p̄dica cum eodē themate quō beata virgo fuit gra plena: p̄sequēdo in exp̄ssione salutatōis angelice. de quo vide in q̄. par. p̄n. manuale. ser. v. parte. vij. p. et D vsq; ad T. z in. v. p. p̄in. ser. vij. parte. q̄. p totā.

Sabbato post tertiā dñicam in quadragesima. q̄ bā virgo fuit illa terra in qua tota trini-

tas scripsit. vide in. ix. gte p̄n. manuale ser. q̄. gte vij. P z Q. vsq; in finē illius gte. Thema. Jesus inclinās se deoꝛsum digito scribebat in terra. Joh. viij. z in euāgelio occurrēn. Vel p̄dica q̄ bā ⁊go dicit mone. vide in. q̄. gte p̄in. manuale. ser. q̄. gte. vij. R. z ix. gte p̄n. ser. q̄. par. vj. per totā. Ite q̄ figurat p oliuā. vide in. ix. p. p̄n. manuale. ser. j. p. vij. per totā. Thema. Perrexit Jesus in montē oliuet. In eodē euāgelio. Vel p̄dica q̄ bā virgo dicit replū dei. vide in. iij. gte p̄incipi. manuale. ser. v. par. v. U. z in. viij. p. p̄napa. ser. q̄. in exor. Thema. Jesus venit in ciuitatē. In eodē euāgelio. Vel cū eodē themate exponē illa verba salutatōis angelice. Dñs tecū. Vide in. xxv. gte p̄n. manuale. ser. viij. par. j. p totaz Item illa ⁊ba Bñdicta tu in mulieribꝫ. vide in. q̄nta par. p̄in. manuale. ser. viij. p. q̄. D z f. Vel p̄dica de cōceptione immaculate virginis quam aliq̄ annq̄ z seniores doctoꝛes accusauerūt de crimine: cuius rei Susanna figura fuit. Vide in p̄ma p. p̄in. manuale. ser. ix. par. j. R. Et sermonē de cōceptione accipe in. ix. p. p̄in. ser. iij. parte. vij. E. Thema. Falsum testimoniū loquēs fūt aduersum eam. Daniel. viij. et in epistola occurrenti.

Sabbato post q̄tam dñicam in q̄dragesima. q̄ beata virgo est arcus celestis z federis. vide in. iij. p. p̄in. manuale. ser. vj. par. j. D. z ix. p. p̄in. ser. q̄. par. r. per totā. Thema. Dedit te in fedus populi. Esa. xlix. z in epla occurrēn. Vel cū eodē themate p̄dica q̄ bā ⁊go tenet nos adiuuare multis de causis. vide in. iij. par. p̄n. manuale. ser. j. par. iij. O R: S. Et q̄ est aduocata nostra habens omnes bonas cōditiones aduocatoz. vide ibidem L z ꝑ. Vel p̄dica q̄ bā virgo est mater nostra. Vide in. q̄. gte. p̄in. manuale. ser. q̄. par. iij. G et Z. et in. iij. par. p̄in. sermone. iij. parte. j. K. Et qualiter ipsa mater nostra nobis ꝓcurat superniam bñdictionē z beredita tem. et semper sollicita est de nra salute Vide in vij. par. p̄in. manuale. ser. iij. in exor. Thema. Numq̄d obliuisci pōt mater infantulū suū. In eadem epla. Vel expone illa ⁊ba salutatōis angelice. Bñdictus fructus ventr' tui. vide in. iij. par. p̄in. manuale. ser. iij. par. v. L z M. z i. v. par. p̄in. ser. r. par. q̄. per totā. Thema. Ego sum lux mundi. Joh. viij. Vel p̄dica q̄ bā ⁊go fuit vera mater xpi. et ipse dñs eius fuit verus filius. Vide in. vij. par. p̄in. manuale. ser. iij. par. j. z f. v. par. j. D. et q̄ fuit tota eius mater. Ibidē. Et q̄ fuit mr valde vnita filio. z ei valde debita ei maxima reuerētia. Vide in dicto sermone. v. parte. j. E f z G. Thema. Ubi est pater tuus. In eodem euāgelio.

Sabbato post dñicam de passione. q̄ beata virgo habuit omnes conditiones boni regis. vide in. xij. parte p̄in. manuale. sermone. j. parte. j. L. Et q̄ fuit regina celoꝛ habens ser p̄ceptores

gaudium. Dicit in .iij. parte prima. marialis. ser. .iij. parte .iij. per totam. Vel q̄ regnum iudeoꝝ ū erimperū totius mūdi ipsi beate ⁊gini viuenti ⁊ cōperebat. Dicit i .iij. pte p̄n. marialis ser. j. p. j. per totam. Et aliqđ in ser. ij. pte. j. D. Thema. Ecce rex tuus venit &c. Zach. ix. ⁊ Job. xij. ⁊ in euangelio occurrēn. Vel cū eodē themate p̄dica de nobilitate ipsi⁹ virginis a qua christus traxit cārn suā nobilitatē quo ad hūanitatē. Dicit in .ij. pte p̄n. marialis ser. j. parte .ij. E et V. vsq; in finē illius pas. ⁊ f̄mone. v. pte. iij. p totā. Vel exponendo istud ⁊bum angelice salutatōis. Jesus Dicit in .v. pte prima. marialis. ser. ij. p totam. Thema. Volumus Jesum videre. In eodem euāgelio. Vel p̄dica de gaudijs ipsius ⁊ginis Dicit in .iij. pte p̄n. marialis. ser. viij. pte. ij. p totam. et in .x. pte p̄n. ser. ij. per totū. Thema. Ambulate dum lucē habetis. In eodē euāgelio. Vel cum eodē themate pōt p̄dicari de pulcritudine et formositate ipsius virginis. Dicit vt assignaui sup̄ in sabbato post p̄mā dñicam in q̄dragesima. De ipsa q̄s pulcritudine pōt p̄dicari cū themate Eccl. xliij. ſcq. Pulcritudinē cādoris eius admirabit oculus. Cum p̄dicto etiam themate Dum lucē habetis &c. potest p̄dicari q̄ beā ⁊go ꝙ lucem figurat. vide vt assignaui sup̄a in sabbato post cineres. Potest etiā accipi ꝙ themate sermonis gaudioꝝ virginis illud Zacharie .ix. Exulta filia sion. Jubila filia hierusalem. Vel illud Judith. xv. Tu gl̄ia hierusalem. tu lētitia israel. tu honorificētia pl̄i nostri. Vel illō Eccl. xxiij. Qui me inuenerit vitā eternam habebit. Que duo vltima themata pōt assumi in oīni sermone de ipsa virgine.

Sabbato sancto de doloribus ⁊ planctu ipsi⁹ virginis: et qualiter septem filij sui cor̄p⁹. Dicit de in .x. pte p̄n. marialis. ser. j. ꝙ totum. De q̄ poterunt formari plures p̄dicatiōes. Thema. Tenebre erāt sup̄ faciē abyssi. Gen. j. ⁊ in euāgelio p̄ma occurrēn. Vel p̄dica q̄ beata ⁊go dr arida. Dicit in .xj. pte p̄na. ser. ij. ꝙ. ij. D. Thema. Vox clamantis in deserto. In eadem euāgelio. Vel p̄dica de gaudijs ipsius ⁊ginis Dicit in .iij. pte p̄n. marialis. ser. viij. pte. ij. ꝙ totā. Vel exponendo illud ⁊bum angelice salutatōis. Jesus Dicit in .v. pte prima. marialis. ser. ij. ꝙ totum. Thema. Volumus Jesum videre. In eodem euāgelio. Vel p̄dica de gaudijs ipsius ⁊ginis Dicit in .iij. pte p̄n. marialis. ser. viij. pte. ij. ꝙ totā. et in .x. pte p̄n. ser. ij. per totū. Thema. Ambulate dum lucē habetis. In eodē euāgelio. Vel cum eodē themate pōt p̄dicari de pulcritudine et formositate ipsius virginis. Dicit vt assignaui sup̄ in sabbato post p̄mā dñicam in q̄dragesima. De ipsa q̄s pulcritudine pōt p̄dicari cū themate Eccl. xliij. ſcq. Pulcritudinē cādoris eius admirabit oculus. Cum p̄dicto etiam themate Dum lucē habetis &c. potest p̄dicari q̄ beā ⁊go ꝙ lucem figurat. vide vt assignaui sup̄a in sabbato post cineres. Potest etiā accipi ꝙ themate sermonis gaudioꝝ virginis illud Zacharie .ix. Exulta filia sion. Jubila filia hierusalem. Vel illud Judith. xv. Tu gl̄ia hierusalem. tu lētitia israel. tu honorificētia pl̄i nostri. Vel illō Eccl. xxiij. Qui me inuenerit vitā eternam habebit. Que duo vltima themata pōt assumi in oīni sermone de ipsa virgine.

Sabbato sancto de doloribus ⁊ planctu ipsi⁹ virginis: et qualiter septem filij sui cor̄p⁹. Dicit de in .x. pte p̄n. marialis. ser. j. ꝙ totum. De q̄ poterunt formari plures p̄dicatiōes. Thema. Tenebre erāt sup̄ faciē abyssi. Gen. j. ⁊ in euāgelio p̄ma occurrēn. Vel p̄dica q̄ beata ⁊go dr arida. Dicit in .xj. pte p̄na. ser. ij. ꝙ. ij. D. Thema. Vox clamantis in deserto. In eadem euāgelio. Vel p̄dica de gaudijs ipsius ⁊ginis Dicit in .iij. pte p̄n. marialis. ser. viij. pte. ij. ꝙ totā. et in .x. pte p̄n. ser. ij. per totū. Thema. Ambulate dum lucē habetis. In eodē euāgelio. Vel cum eodē themate pōt p̄dicari de pulcritudine et formositate ipsius virginis. Dicit vt assignaui sup̄ in sabbato post p̄mā dñicam in q̄dragesima. De ipsa q̄s pulcritudine pōt p̄dicari cū themate Eccl. xliij. ſcq. Pulcritudinē cādoris eius admirabit oculus. Cum p̄dicto etiam themate Dum lucē habetis &c. potest p̄dicari q̄ beā ⁊go ꝙ lucem figurat. vide vt assignaui sup̄a in sabbato post cineres. Potest etiā accipi ꝙ themate sermonis gaudioꝝ virginis illud Zacharie .ix. Exulta filia sion. Jubila filia hierusalem. Vel illud Judith. xv. Tu gl̄ia hierusalem. tu lētitia israel. tu honorificētia pl̄i nostri. Vel illō Eccl. xxiij. Qui me inuenerit vitā eternam habebit. Que duo vltima themata pōt assumi in oīni sermone de ipsa virgine.

Esa. lxij. et in q̄nta ꝓbenia occurrenti. Vel accipe ꝙ themate. Da panē comedēti. In eadem ꝓbenia. Vel p̄dica q̄ ipsa virgo dr amū dei. Dicit in .iij. pte p̄na pali marialis. ser. v. pte. v. R. et q̄ est domus dei sancta. vide in .j. pte p̄n. marialis. ser. vj. pte. j. L. ⁊ in .iij. pte p̄na. ser. v. ꝙ. v. P. Thema. Magna est domus dei. Baruch. iij. et in sexta ꝓbenia occurrenti. Vel p̄dica q̄ ipsa dicat tabernaculū spūssti. Dicit in .iij. pte. p̄na. marialis. ser. v. par. v. S. Thema. Tabernaculū erit in vmbraculū dieī ab estu: et in securitatē et in abscōsionē a turbine ⁊ pluuia. Esa. iij. ⁊ in o craua ꝓbenia occurrenti.

Esa. lxij. et in q̄nta ꝓbenia occurrenti. Vel accipe ꝙ themate. Da panē comedēti. In eadem ꝓbenia. Vel p̄dica q̄ ipsa virgo dr amū dei. Dicit in .iij. pte p̄na pali marialis. ser. v. pte. v. R. et q̄ est domus dei sancta. vide in .j. pte p̄n. marialis. ser. vj. pte. j. L. ⁊ in .iij. pte p̄na. ser. v. ꝙ. v. P. Thema. Magna est domus dei. Baruch. iij. et in sexta ꝓbenia occurrenti. Vel p̄dica q̄ ipsa dicat tabernaculū spūssti. Dicit in .iij. pte. p̄na. marialis. ser. v. par. v. S. Thema. Tabernaculū erit in vmbraculū dieī ab estu: et in securitatē et in abscōsionē a turbine ⁊ pluuia. Esa. iij. ⁊ in o craua ꝓbenia occurrenti.

Jn solennitando dñs dñicas et aliorꝝ sanctorū et similiter in ferialibus diebus poterūt adaptari sermones. Et p̄mo

Jn dñica p̄ma aduentus dñi p̄dica q̄ beā virgo Maria fuit signū magnū q̄s apparuit in celo. Et q̄ ipsa nobis fuit data ꝑ signo directiuo distinctiuo ⁊ ostensiuo. Dicit in .ij. pte p̄n. marialis. ser. ij. pte. vj. B. Jtē q̄ fuit signum magne gl̄ie: glie ⁊ intelligētie. Dicit in .ij. pte p̄n. marialis. ser. j. pte. ij. D. Thema. Erunt signa. Lu. xxj. et in euāgelio occurrenti. Vel in ipsa dñica et ꝙ totū aduentū p̄dica de incarnatōe verbi. Et sermones ad hoc accipe in .v. pte p̄n. marialis. per oēs duodecim sermones ipsi⁹. Et vt expedius inuenias materias cōuenientes: vide in tabula alphabetica ipsius marialis in ⁊bo Incarnatio dei. vsq; ad ⁊bū Jndulgentia. Thema in p̄ma dñica cum ꝙ ꝙ hebdomadā potenit p̄dicari Nunc ꝓpior est nostra salus. ad Rom. xiij. et in epistola occurrenti. Jn secūda ⁊o dñica Thema. Erit radix iesse ꝙ exurget regere gentes. ad Roma. xv. et in epl'a occurrēn. Vel. Tu es qui venturus es: an aliū expectamus. Matth. xj. et in euangelio occurrenti. Jn tercia aūt dñica thema. Dñs ꝓpe est. ad Phil. iiij. et in epl'a occurrēnti. Vel. Ipse est qui post me venturus est: ꝙ ante me factus est. Joh. j.

Jn quarta aūt feria q̄tuor: rēpor: ū Thema. Ecce ⁊go concipiet ⁊ pariet filium. Esa. vij. ⁊ in epl'a occurrēn. Vel. Erit in nouissimis diebus p̄paratus mons domus dñi in vertice montiuꝝ ⁊ elevabit sup̄ colles. Esa. xl. ⁊ in ꝓbenia occurrēnti. Et accipe sermonē in .xj. pte p̄n. marialis. ser. ij. pte. vij. R. ⁊ in .xj. parte p̄n. ser. iij. pte vj. ꝙ totā scz ꝙ beā virgo figurata est ꝑ montē sublimem Vel accipe ꝙ themate. Missus est Gabriel angelus a deo in ciuitatem galilee. Lu. j. ⁊ in euāgelio occurrenti.

Jn solennitando dñs dñicas et aliorꝝ sanctorū et similiter in ferialibus diebus poterūt adaptari sermones. Et p̄mo

Jn dñica p̄ma aduentus dñi p̄dica q̄ beā virgo Maria fuit signū magnū q̄s apparuit in celo. Et q̄ ipsa nobis fuit data ꝑ signo directiuo distinctiuo ⁊ ostensiuo. Dicit in .xj. pte p̄n. marialis. ser. ij. pte. vj. B. Jtē q̄ fuit signum magne gl̄ie: glie ⁊ intelligētie. Dicit in .xj. pte p̄n. marialis. ser. j. pte. ij. D. Thema. Erunt signa. Lu. xxj. et in euāgelio occurrenti. Vel in ipsa dñica et ꝙ totū aduentū p̄dica de incarnatōe verbi. Et sermones ad hoc accipe in .v. pte p̄n. marialis. per oēs duodecim sermones ipsi⁹. Et vt expedius inuenias materias cōuenientes: vide in tabula alphabetica ipsius marialis in ⁊bo Incarnatio dei. vsq; ad ⁊bū Jndulgentia. Thema in p̄ma dñica cum ꝙ ꝙ hebdomadā potenit p̄dicari Nunc ꝓpior est nostra salus. ad Rom. xiij. et in epistola occurrenti. Jn secūda ⁊o dñica Thema. Erit radix iesse ꝙ exurget regere gentes. ad Roma. xv. et in epl'a occurrēn. Vel. Tu es qui venturus es: an aliū expectamus. Matth. xj. et in euangelio occurrenti. Jn tercia aūt dñica thema. Dñs ꝓpe est. ad Phil. iiij. et in epl'a occurrēnti. Vel. Ipse est qui post me venturus est: ꝙ ante me factus est. Joh. j.

Jn quarta aūt feria q̄tuor: rēpor: ū Thema. Ecce ⁊go concipiet ⁊ pariet filium. Esa. vij. ⁊ in epl'a occurrēn. Vel. Erit in nouissimis diebus p̄paratus mons domus dñi in vertice montiuꝝ ⁊ elevabit sup̄ colles. Esa. xl. ⁊ in ꝓbenia occurrēnti. Et accipe sermonē in .xj. pte p̄n. marialis. ser. ij. pte. vij. R. ⁊ in .xj. parte p̄n. ser. iij. pte vj. ꝙ totā scz ꝙ beā virgo figurata est ꝑ montē sublimem Vel accipe ꝙ themate. Missus est Gabriel angelus a deo in ciuitatem galilee. Lu. j. ⁊ in euāgelio occurrenti.

Feria ⁊o secta Thema. Egredietur virga ꝺ radice iesse. Esa. xj. ⁊ in epl'a occurrenti. Et ibi poteo p̄dicare quō beata ⁊go ꝺr virga. Vide in tabula alphabetica marialis in ⁊bo Virga. Vel accipe ꝙ themate. Exurgēs Maria abijt in montana. Luc. j. ⁊ in euāgelio occurrēn. Et ibi dic ꝙ beā ⁊go ascendit in montana multipliciter. Vel

Feria ⁊o secta Thema. Egredietur virga ꝺ radice iesse. Esa. xj. ⁊ in epl'a occurrenti. Et ibi poteo p̄dicare quō beata ⁊go ꝺr virga. Vide in tabula alphabetica marialis in ⁊bo Virga. Vel accipe ꝙ themate. Exurgēs Maria abijt in montana. Luc. j. ⁊ in euāgelio occurrēn. Et ibi dic ꝙ beā ⁊go ascendit in montana multipliciter. Vel

de in .vj. ꝙ. p̄n. marialis ser. j. ꝙ. iij. ꝙ totam. Vel q̄ montes spūales inhabitauit. Jbidē N et O. Et in mōtibus i. eī deuoꝝ libenter morat. Dicit in .ix. ꝙ. p̄n. marialis ser. ij. ꝙ. j. G.

Sabbato ⁊o thema. Germinēs germinabit et exultabit lerabūda ⁊ laudās. Esa. xxv. ⁊ in ꝓbenia .ij. occurrenti. Et sermonē sup̄ hoc accipe in .v. pte p̄n. marialis. ser. vij. pte. j. L. et in. vij. ꝙ. p̄n. ser. v. pte. j. B. s. q̄ beata virgo dolorē in partu habuit. sed cōsolationē maternā. Vel accipe ꝓ o thematē. Aperiat terra ⁊ germinet saluatorē. Esa. xlv. ⁊ in .iij. ꝓbenia occurrēn. Vel accipe ꝑ thematē. Parate viā dñi. Lu. iij. ⁊ in euangelio occurrenti.

Dñica ⁊o q̄ra in aduētu Thema. Videbit eis caro saluatore dei. Esa. xl. ⁊ Lu. iij. et in euangelio occurrenti.

Omni mane sabbato aduentus potent p̄dicari de cantico virginali.

Jn p̄mo sabbato loq̄ndo de ei⁹ excellētia in generali. et in alijs declarando ipsam in particulari. De q̄ vide in .vj. ꝙ. p̄n. marialis f. ij. ꝙ totū. Thema. Magnificat anima mea dñm. Lu. j. Vel p̄dica oī sabbato aduētū de noīe ⁊gis. Vide in .iij. ꝙ. p̄n. marial. ꝙ totā. Et ibi themata iuenies.

Jn vigilia nativitatis dñi de incarnatōe ⁊bi Thema. Factus est ex semie dauid f̄m carnem Ad Ro. j. ⁊ in epl'a occurrenti. Vel p̄dica de desponsatiōe bte ⁊ginis. Thema. Cū esset desponsata mater Jesu Maria ioseph. Matth. j. ⁊ in euangelio occurrēti. Sermonē ⁊o accipe i .iij. par. p̄n. marialis ser. ij. per totū. De q̄ poterunt p̄dicari p tres annos ꝓximos.

Vel p̄dica in p̄ma dñica aduentus q̄ bō debet resurgere a peccō ꝓpter multiplicē malicā ipsius. Vide in .ij. pte p̄n. rosarij sermonuꝝ. ser. vj. pte. j. ꝙ totā. Et q̄ peccō: ō: mortuus multis de causis. Vide in eadē pte Q. vsq; ad R. Thema Hora est iā nos de somno surgere. ad Ro. xiij ⁊ in epl'a occurrēn. Vel. Abijcamus opa tenebrarū. In eadē epl'a. Vel p̄dica de signis venturis aīa iudicij vniuersale. Vide in .j. pte p̄n. rosarij sermonū. ser. ix. ꝙ. ij. ꝙ totā. Vel p̄dica ꝙre deus mittet illa signa. vide in eodē sermone ꝙ. iij. per totam. Thema. Erunt signa in sole: luna ⁊ stellis. Lu. xxj. ⁊ in euāgelio occurrēn. Vel. Cum videritis hec fieri: scitote q: ꝓpe est regnū dei. Jbidem. Vel p̄dica ꝙliter acq̄rit regnū paradisi. Dicit in .ij. parte rosarij. ser. xviij. par. vi. per totam. Thema. Prope est regnū dei. Jbidē. Vel p̄dica de fine mūdi. vide in .j. pte p̄n. rosarij sermonū. ser. x. ꝙ. j. ꝙ totam. Thema. Celū ⁊ terra trāsibunt. In eodē euāgelio.

Jn solennitando dñs dñicas et aliorꝝ sanctorū et similiter in ferialibus diebus poterūt adaptari sermones. Et p̄mo

Jn dñica p̄ma aduentus dñi p̄dica q̄ beā virgo Maria fuit signū magnū q̄s apparuit in celo. Et q̄ ipsa nobis fuit data ꝑ signo directiuo distinctiuo ⁊ ostensiuo. Dicit in .xj. pte p̄n. marialis. ser. ij. pte. vj. B. Jtē q̄ fuit signum magne gl̄ie: glie ⁊ intelligētie. Dicit in .xj. pte p̄n. marialis. ser. j. pte. ij. D. Thema. Erunt signa. Lu. xxj. et in euāgelio occurrenti. Vel in ipsa dñica et ꝙ totū aduentū p̄dica de incarnatōe verbi. Et sermones ad hoc accipe in .v. pte p̄n. marialis. per oēs duodecim sermones ipsi⁹. Et vt expedius inuenias materias cōuenientes: vide in tabula alphabetica ipsius marialis in ⁊bo Incarnatio dei. vsq; ad ⁊bū Jndulgentia. Thema in p̄ma dñica cum ꝙ ꝙ hebdomadā potenit p̄dicari Nunc ꝓpior est nostra salus. ad Rom. xiij. et in epistola occurrenti. Jn secūda ⁊o dñica Thema. Erit radix iesse ꝙ exurget regere gentes. ad Roma. xv. et in epl'a occurrēn. Vel. Tu es qui venturus es: an aliū expectamus. Matth. xj. et in euangelio occurrenti. Jn tercia aūt dñica thema. Dñs ꝓpe est. ad Phil. iiij. et in epl'a occurrēnti. Vel. Ipse est qui post me venturus est: ꝙ ante me factus est. Joh. j.

Jn quarta aūt feria q̄tuor: rēpor: ū Thema. Ecce ⁊go concipiet ⁊ pariet filium. Esa. vij. ⁊ in epl'a occurrēn. Vel. Erit in nouissimis diebus p̄paratus mons domus dñi in vertice montiuꝝ ⁊ elevabit sup̄ colles. Esa. xl. ⁊ in ꝓbenia occurrēnti. Et accipe sermonē in .xj. pte p̄n. marialis. ser. ij. pte. vij. R. ⁊ in .xj. parte p̄n. ser. iij. pte vj. ꝙ totā scz ꝙ beā virgo figurata est ꝑ montē sublimem Vel accipe ꝙ themate. Missus est Gabriel angelus a deo in ciuitatem galilee. Lu. j. ⁊ in euāgelio occurrenti.

Feria ⁊o secta Thema. Egredietur virga ꝺ radice iesse. Esa. xj. ⁊ in epl'a occurrenti. Et ibi poteo p̄dicare quō beata ⁊go ꝺr virga. Vide in tabula alphabetica marialis in ⁊bo Virga. Vel accipe ꝙ themate. Exurgēs Maria abijt in montana. Luc. j. ⁊ in euāgelio occurrēn. Et ibi dic ꝙ beā ⁊go ascendit in montana multipliciter. Vel

Jn vigilia nativitatis dñi de incarnatōe ⁊bi Thema. Factus est ex semie dauid f̄m carnem Ad Ro. j. ⁊ in epl'a occurrenti. Vel p̄dica de desponsatiōe bte ⁊ginis. Thema. Cū esset desponsata mater Jesu Maria ioseph. Matth. j. ⁊ in euangelio occurrēti. Sermonē ⁊o accipe i .iij. par. p̄n. marialis ser. ij. per totū. De q̄ poterunt p̄dicari p tres annos ꝓximos.

Vel p̄dica in p̄ma dñica aduentus q̄ bō debet resurgere a peccō ꝓpter multiplicē malicā ipsius. Vide in .ij. pte p̄n. rosarij sermonuꝝ. ser. vj. pte. j. ꝙ totā. Et q̄ peccō: ō: mortuus multis de causis. Vide in eadē pte Q. vsq; ad R. Thema Hora est iā nos de somno surgere. ad Ro. xiij ⁊ in epl'a occurrēn. Vel. Abijcamus opa tenebrarū. In eadē epl'a. Vel p̄dica de signis venturis aīa iudicij vniuersale. Vide in .j. pte p̄n. rosarij sermonū. ser. ix. ꝙ. ij. ꝙ totā. Vel p̄dica ꝙre deus mittet illa signa. vide in eodē sermone ꝙ. iij. per totam. Thema. Erunt signa in sole: luna ⁊ stellis. Lu. xxj. ⁊ in euāgelio occurrēn. Vel. Cum videritis hec fieri: scitote q: ꝓpe est regnū dei. Jbidem. Vel p̄dica ꝙliter acq̄rit regnū paradisi. Dicit in .ij. parte rosarij. ser. xviij. par. vi. per totam. Thema. Prope est regnū dei. Jbidē. Vel p̄dica de fine mūdi. vide in .j. pte p̄n. rosarij sermonū. ser. x. ꝙ. j. ꝙ totam. Thema. Celū ⁊ terra trāsibunt. In eodē euāgelio.

Jn secūda dñica aduentus de spe ꝙuenciendi ad vitā eternā. vide in .ij. ꝙ. p̄n. rosarij sermonuꝝ. ser. vij. ꝙ. j. ꝙ Z. ⁊ B. ⁊ ser. xx. ꝙ totuꝝ. Thema. Jn cum gentes sperabūt. ad Roma. xv. et Esa. xj. ac in epl'a occurrenti. Vel p̄dica de regimine

Jn secūda dñica aduentus de spe ꝙuenciendi ad vitā eternā. vide in .ij. ꝙ. p̄n. rosarij sermonuꝝ. ser. vij. ꝙ. j. ꝙ Z. ⁊ B. ⁊ ser. xx. ꝙ totuꝝ. Thema. Jn cum gentes sperabūt. ad Roma. xv. et Esa. xj. ac in epl'a occurrenti. Vel p̄dica de regimine

reipublice. Vide in .ij. pte p̄n. rosarij. ser. xxxiij. pte. ij. ꝙ. la. ij. ad finem. ⁊ P. d. iij. ⁊ ser. xxx. pte. vij. ꝙ totam. Et in defen. mōtis xxx. ij. ꝙ. ij. R. in fine. Thema. Exurget regere gentes. Esa. xj. et in eadem epl'a. Vel p̄dica de fundamēto fidei christiane. ⁊ q̄ ipsa ē sola vera fides in q̄ saluari possumus. vide in .j. parte p̄n. rosarij sermonū. ser. xiij. in exor. ꝙ totum. Thema. Quecūq; scripta sunt ad nostram doctrinā scripta sunt. In eadē epl'a. Vel. Tu es q̄ venturus es: an aliū expectamus. Matth. xj. et in euangelio occurrenti. Vel cū eodē themate p̄dica q̄ christus fuit verus messias. Vide in .j. parte p̄na. rosarij sermonū. ser. xiij. parte .ij. per totam. Vel p̄dica de miraculis christi. vide in .j. parte p̄na. rosarij sermonū. ser. xiij. in exor. M et M dupler. ⁊ in ij. pte eiusdem sermonis X. ⁊ pte. iij. J. Thema. Euntes renūciate Johāni que vidistis ⁊ audistis Ceci vident: claudi ambulant ⁊c. Jn eodē euangelio. Vel p̄dica de curatione ceci nati. vide in .ij. pte p̄n. rosarij. ser. vj. pte. j. K. ⁊ L. Thema. Ceci vident.

Jn tercia dñica aduentus de tēpantia ⁊ modestia. vide in .ij. pte p̄n. rosarij sermonū. ser. viij pte. iij. ꝙ totā. et in. iij. pte p̄n. marialis. ser. ij. ꝙ totā. ⁊ ser. viij. ꝙ. ij. ꝙ. ij. Thema. Modestia vestra nota sit oībo hoībo. ad Phil. iiij. ⁊ in epistola occurrēn. Vel p̄dica q̄ in hoc mūdo n̄ habemus causam gaudendi sed flēdi. Dicit in .ij. pte p̄n. rosarij sermonū. ser. xxxij. ꝙ. j. Z. et q̄ mūdane consolationes sunt defectibiles: turbide: amare ⁊ difficiles ad habendū. Et econtrario est de spūalibus. et ideo debēt appeti ⁊ solum de eis gauderi. Dicit in .ij. ꝙ. p̄n. rosarij. sermonū. ser. xxxviij. ꝙ. ij. N. post medium. Thema. Gaudete in dño sp. In eadē epl'a. Vel p̄dica de vocatiōe iustorum ad p̄niam. vide in .ij. ꝙ. p̄n. rosarij sermonū. ser. vj. ꝙ. ij. per totā. Thema. Vox clamātis in deserto. Esa. xl. ⁊ Joh. j. et in euangelio occurrēn. Vel p̄dica eī eodē themate de vocatiōe animaliū in deserto huius mūdi. Dicit in .ij. ꝙ. p̄n. rosarij sermonū. ser. xij. ꝙ. j. R vsq; ad L. Vel p̄dica de imitatiōe xp̄i. vide in .j. ꝙ. p̄n. rosarij. ser. xv. ꝙ. ij. R. ⁊ L. et in .ij. pte p̄n. ser. xxxij. in exor. et ser. xxxiij. in exor. ⁊ ser. xxx. in exor. Thema. Dirigite viā dñi. In eodem euangelio.

Jn ḡra dñica aduentus de iudicio temerario euitādo. vide in p̄ma pte p̄n. rosarij sermonuꝝ ser. xxxvj. per totum. Thema. Nolite ante tempus iudicare j. ad Cor. iij. ⁊ in epistola occurrenti. Vel p̄dica de incertitudine gratie. scz vtrū simus in grata dei ⁊ in statu saluris. vide in .ij. parte p̄n. rosarij sermonum. sermo. v. parte. v. per totam. Thema. Nihil mihi conscius sum: sed non in hoc iustificatus sum. In eadē epistola. Vel p̄dica ō sabbatino. vide in .ij. ꝙ. p̄n. rosarij ser. vj. ꝙ. j. D vsq; ad O. el. iij. Thema. Erūt prava in directa et aspera in vias planas. Esaie xl.

ac Lu.iij.et in euangelio occurrunt. Uel pdica de ppande ad recipiendā gr̄am dā. vide in.ij.p̄ p̄n.rosarij sermonū. ser.xxxviij.par.vij.p totā.et in.ij.par.p̄n.marialis.ser.ij.par.ij.N. Thema. Parate viā dñi. In eodē euāgelio occurrēs.

In sacratissimo festo natuitat̄ dñi et singulis diebꝰ vsq; ad octauā eius p̄dicare poterit de ipsa natuitate et parturitōe ⁊ginis: accipiēdo p̄ primo q̄q; dictoꝝ q̄q; sermones sepatim pr̄ p̄n.marialis. P̄ro secūdo aūt sermone p̄dicabit̄ fuisse. Unde in.v.p̄te p̄n.marialis.ser.iij.par.j. per totam.et ser.v.p.j.O R S Z et B. P̄ro septimo aūt sermone dicit q̄ xp̄s natuitas et virginē et tota eius vita fuit nō solū a ꝓpter̄ sed etiā ab infidelibꝰ p̄nūciata. vide in.j.p̄te p̄n.rosarij sermonū.f.xiij.p̄te.ij.p totū. Themata p q̄q; fmonibꝰ habes in dicta p̄te septima marialis. P̄ro secūdo aūt sermone et septimo sermone accipe p thematē. Uerbū caro factum est. Joh.j. in euāgelio dicā natuitatis.

In dñica infra octauā natuitat̄ dñi.q̄ here ditas patris nostri celestis debet nob mulapliare. vide in.ij.p̄te p̄n.rosarij sermonū. ser.vij par.j.p.vsq; ad E.et ser.xx.par.v.per totā. Thema. Si filius et heres p deū. ad Gal.iij.et i epistola occurrēs. Et ibi quō mediante beata ⁊gine facti sumus filij dei. vide in.vij.parte p̄n.marialis.ser.ij.par.ij.K. Uel p̄dica de viduitate. vide in.ij.p̄te p̄n.rosarij sermonū.ser.xxvij.p̄te ij.p totam.et in.v.par.p̄in.marialis.ser.vij.p. ij.arca mediū. Thema. Hec vidua erat Luc.ij. et in euāgelio occurrēs. Uel p̄dica de gr̄a dei. vide in.ij.p̄te rosarij sermonū.ser.xxxij.par.ij.p totā. Thema. Gratia dei erat in illo. In eodē euāgelio de plenitudine gr̄e xp̄i et matris ei⁹. videi q̄nta p̄te p̄n.marialis.ser.vij.p.ij.Q et U. Uel p̄dica de xp̄o ꝓ veneratōe. vide in p̄ma p̄te p̄n. rosarij.ser.ij.p̄te.iij.L Thema. Nō discedebat de xp̄o. In eodem euāgelio.

In festo circūcisiōis dñi predica gr̄e voluit circūcidi.et accepit illas rōnes ꝓ maiori p̄te q̄s posuit in octaua p̄te p̄n.marialis.ser.j.p̄te.iij.q̄ si p totam. Quō aūt fuit circūcisus dicetur in decima p̄te ipsi⁹ marialis.ser.j.p.ij.in p̄in. Thema. Cōsumati sūt dies octo vt circūcideret puer. Lu.ij.et in euāgelio occurrens. Uel p̄dica de nomine Jesu. vide in.v.p̄te p̄n.marialis.ser.ij.p totū.vbi ponunt triginta cā excellēte de q̄bꝰ poterūt fieri plures sermones. Thema. Uocabit̄ est nomē eius Jesus. In eodem euāgelio.

In die Epiphanie accipe sermonē de ipsa solennitate et de magis: in.x.p̄te p̄n.marialis.ser.ij.p̄te.iij.p totā. Thema. Magi venerūt ab oriente &c. Matth.ij.et in euāgelio occurrēs. Uel p̄dica q̄ bta ⁊go dr̄ stella. vide in.iij.p̄te p̄in.marialis.ser.vj.p totū. Thema. Uidim⁹ stellā ei⁹ in oriente.l.gr̄e. De q̄ sermone poterūt fieri plures p̄dicationes p octauam. Uel p̄dica quō iuuenis puer Jesus. Uide in.xij.p̄te p̄in. marial⁹ ser.ij.p̄te.j. N et O.el.ij.et in.ij.p̄te p̄n.rosarij sermonū.ser.xxiij. p̄te.vij. L vsq; ad L. Thema. Inuenerūt puerū cum Maria matre eius. In eodē euāgelio. Uel cū eodē themate p̄dica q̄liter paruulus Jesus in nobis cōcept⁹ et nat⁹ debet foueri et nutriri. Uide in septima p̄te p̄n.marialis.ser.v.p̄te.v.E et G. Uel p̄dica cū eodē themate q̄liter Jesus fuit paruulus. ibidē f. et q̄re dr̄ puer.et de cōdicionibꝰ bonoꝝ et malorū puerorū. vide in.vj.parte p̄in.marialis.ser.ij.p.vlt. Jvsq; in finē illius sermonis. Uel p̄dica de cōdicionibꝰ quas debet habere elemosyna. Uide in.ij.p̄te p̄ncipali rosarij sermonū.par.iij.per totam. Thema. Agnus thesaurū suis obtulerūt munera: auro: thure: et myrrā. In eodem euāgelio. Uel p̄dica de ioca ditate visionis diuine. vide in.ij.parte p̄n.rosarij sermonū.ser.xx.parte.j N.in fine.et O. Thema. Tunc videbis et affluxes et mirabit et dilatabit cor tuū. Esa.lx.et in epistola occurrēs.

In dñica infra octauā Epiphanie: q̄ prudēter debemus nos exercere in oi opere. vide in.ij parte p̄n.rosarij sermonū.ser.viij.par.iij.per totā.et in.iij.p̄te p̄n.marialis.ser.ij.p̄te.iij. Thema. Rationabile obsequiū vestrū. ad Rom. xij.et in epistola occurrēs. Uel p̄dica de cōtemptu mundi. vide in.ij.p̄te p̄in.rosarij sermonū.ser. xxvij.p.iij.per totam. Thema. Nolite ꝓfore mari huic seculo. In eadē epistola. Uel p̄dica cū eodem themate de cetero or: die bñ Franasa. Uide i eodē ser.p̄te.ij.per totā. U. Cū ipso themate p̄dica de vanitatibꝰ mulierū. vide in.ij.p̄te p̄n apali rosarij ser.xxviij.p̄te.iij. F. vsq; ad finē illius partis. Uel p̄dica cōtra viciū cupiditatis. vide in.ij. parte p̄in.rosarij sermonū.ser.ix.p̄te.ij. S.la.ij.vsq; ad Z. Thema. Nō plus sapere q̄ oportet sapere sed sapere ad sobrietatē. In eadē epistola. Uel p̄dica q̄ multi q̄runt Jesum et nō inueniūt: q: non q̄runt eū suo tp̄e: loco et modo. et vbi inuenitur ire sus. ac vbi nō. et q̄modo debet queri. et qualiter amittitur. et quomodo amissus recuperatur. et qualiter custodit in corde. vide in secūda parte p̄napali rosarij sermonū.ser.xxxiij.parte.vij.X vsq; ad L. Thema. Remansit puer Jesus in hierusalem. Uel. Post triduum inuenerunt eum in templo &c. Luce.ij. Uel predica de ⁊tate obediēte q̄ fuit in xp̄o. vide in.ij.p̄te rosarij sermonū.ser.ix.p̄te.ij. L.la.ij. vsq; ad G. et ser.xxvij. p. j. T et U. Thema. Erat subditus illis. In eodē euangelio.

In octaua Epiphanie. Ouare filius ⁊ginis dicat agnus dei. vide in.ix.p̄te p̄n apali marialis sermone.ij.par.xv. K. Thema. Ecce agnus dei. Joh.j. et in euāgelio occurrēs. Uel predica q̄re spūssancto descendit sup̄ christum in forma colūbe. videi.ij.p.p̄n.rosarij sermonū.f.xxxvij.

par.iij.B vsq; ad E. Thema. Uidi spīm descendentē q̄si colūbam de celo: et mansit super eum. In eodē euāgelio.

In dñica.ij. post epiphaniā de gratijs gratis datis. vide in.ij.p̄te p̄n.rosarij sermonū.f.xxxij p̄te.ij. K. et in.iij.p̄te p̄n.marialis.ser.ix.p totū. Thema. Habentes donatiōes fm gr̄am q̄ data est vobis differentes. ad Ro.xij.et in epla occurrēs. Uel p̄dica ō sollicitudine circa bona opa. Unde in.iij.p̄te p̄n.marialis. ser.v.p̄te.ij. K. ad finē. et p̄te.vj.p̄n.ser.j.p̄te.ij. E. et in.ij.p̄te p̄n.rosarij fmonū.sermo.xxxviij.p̄te.vij.B. Thema. Sollicitudine nō pigri. In eadē epla. Uel p̄dica de charitate fraterna. Unde in.ij.p̄te p̄n.rosarij fmonū.ser.v.p.iij.O vsq; ad Z. Thema. Charitatē fraternitatis inuicē diligētes. In eadē epistola. Uel p̄dica de paciēna bnda in tribulanonibꝰ. videi.iij.p̄te p̄n.marialis. ser.vij.p.viij. et ser.viij.p.iij.et in.j.p̄te p̄n.rosarij. sermonū. ser. xxxviij.p totū. et in.ij.p̄te p̄n. eausdem rosarij.ser. viij.par.ij.Z. vsq; in finē illius p̄is. Thema. In tribulatione patientes. In eadē epla. Uel p̄dica de nuptijs et mrimonio. vide in.j.p̄te.p̄n. rosarij sermonū.ser.xxij.par.ij.B. vsq; in finem illius p̄is. et ser.xxiij.p̄te.j. per totā. Uel p̄dica q̄modo debent inter se cōuersari cōiuges. Uide in ij.p̄te rosarij sermonū.ser.xxv.par.j.p totā. Thema. Nupte facte sunt in chana galilee. Joh.ij. et in euāgelio occurrēs. Uel cum eodē themate p̄dica de carnis p̄tuio. vide in tabula alphabeti ca p me p̄is p̄napa. rosarij. in vbo carnis p̄tuij. Uel p̄dica de miraculis xp̄i. vide vt assignaui ō. in.ij.dñica aduentus. Thema. Hoc fecit initius signoꝝ Jesus. In eodē euāgelio. Uel cum illo themate. Nupte facte sunt &c. p̄dica de nuptijs et matrimonio inter bām virginem et Joseph. vide in.iij.p̄te p̄n.marialis.ser.xij.p totū. Uel accipe p themate. Uinū nō habent. s. carnalis cōcupiscentie. Uel cū eodē themate p̄dica q̄ nuptie et voluptates mūdane nō babēt vinū vere ꝛsolationis. vide in.ij.p̄te. p̄n.rosarij sermonū.ser. xviij.p̄te.iij. L. et ser.xxvij.p̄te.ij. L. et ser.xxxviij. par.ij.N. post mediū. Iste q: ardo trāseūt oia mūdana. Uide in eadē p̄te p̄n.rosarij.ser.xxxvj.p̄te ij.p.

In dñica tercia post epiphaniā de pace. Uide in.ij.p̄te p̄n.rosarij sermonū. ser.xxxiij. par. iij.O.vsq; in finē illi⁹ p̄tis. Thema. Lū oibꝰ hominibꝰ pacē habentes. ad Rom.xij.et in epla occurrēs. Uel p̄dica de remissione iniuriaꝝ. vide in p̄ma p̄te rosarij fmonū.ser.ij.p.ij.L.dupler. in fine.et ser.xxxviij.p̄te.iij. U. et in.ij.parte p̄na. eiusdem rosarij.ser.xxxiij.p̄te.iij. L.arca mediū et N.la.j.et O.el.j.vsq; in finem illius partis. maxime A.el.ij.vsq; ad O. Thema. Mihi vindictam et ego rambuam. In eadē epla. Uel p̄dica de scandalo cauendo. vide in tabula alphabetica p me p̄tis p̄n.rosarij. in verbo Scādalū. Thema. Prouidentes bona non tm̄ cora deo sed etiā cora oibus hominibꝰ. In eadē epistola. Uel p̄dica p̄tra malā exēplaritatē et cōmēda bonā q̄ debet imitari: et mala vitari. Unde in.j. p̄te p̄n.rosarij.ser.vij.p.iij.per totaꝝ. Thema vt sup̄. Uel p̄dica de lepra p quā significat̄ pctm. vide in.ij.p̄te p̄n.rosarij.sermonū.ser.xxxij. p̄te iij. E. vsq; ad N. Thema Lepr̄osus veniēs adorabat eū. Uel. Lōfestim mūdata est lepra eius. Matth.viij.et in euāgelio occurrēs. Uel p̄dica de gl̄ia celesti. videin.ij.p̄te p̄n.rosarij.sermonū ser.xviij.p totū. Thema. Recūbent cū Abrahā Isaac et Jacob in regno celoꝝ. In eodē euāgelio.

In q̄rta dñica post epiphaniā quō ds tenet diligere primū. vide in.ij.p̄te p̄n. rosarij sermonū.ser.v.p̄te.iij.O vsq; ad P. Thema. Diliges primū tuū sicut scriptū. ad Rom.xij.et in epla occurrēs. Uel p̄dica de excellēta charitatis. vide in tabula alphabetica secūde p̄tis rosarij sermonū. in vbo Charitas. Thema. Plenitudo legis est dilectio. In eadē epla. Uel p̄dica de religione: quō assimilat̄ naui. vide in secūda parte rosarij sermonū.ser.xxvij.p̄te.j.G. vsq; ad Z. Thema. Ascēdente Jesu in nauiculā secuti sunt eū discipuli eius. Matth.viij.et in euāgelio occurrens. Uel cū eodē themate p̄dica quō penitentia dr̄ nauis. vide in dicta p̄te rosarij sermonū.ser.vj.p̄te.ij.p.arca mediū. Uel p̄dica de fide q̄ debet esse magna et nō pua. vide in.j.parte p̄n.rosarij sermonū.ser.xij.in cror: q̄ superatem pctōes.ser.xv. eiusdem p̄tis p̄na.par.j. T. Et fugat̄ demones. Ibidē B. Thema. Quid nimidi est⁹ modice fidei. In eodem euāgelio. Uel p̄dica q̄ peccatū facit hoiem amittere oēs sensus. Uide in.j.parte p̄n.rosarij. ser.x.par.j. P. Et q̄ pcōr non potest ire ad patriaz celestē nisi a deo adiuuet. Uide in eadem p̄te p̄n.ser.xij parte.iij. B. et in secunda p̄te p̄n.ser.vj.parte.iij. M. vbi habet̄ q̄ sine gratia dei non potest quis resurgere a peccato. Item q̄ sine ipa gratia nō possumus bene operari. Uide in secunda parte p̄ncipalis rosarij. sermone.xxxij.parte.ij. N et B. Thema. Domine salua nos perimus. In eodē euāgelio.

In quinta dñica post epiphaniā de ⁊bo dei libenter audiendo. Uide in p̄ma p̄te p̄n. rosarij sermonū.ser.ij.et iij.per totum. Thema Uerbū dei habitet in vobis abūdanter in omni sapientia. Ad Col'.iij.et in epistola occurrens. Uel p̄dica de operibꝰ misericordie. Uide in.ij.par. p̄n. rosarij sermonū.ser.iij.p totū. Thema. Induite vos sicut electi dei viscera misericordie. In eadem epla. Uel p̄dica de nomine Jesu. vide vt assignaui in die circūcisionis. Thema. Omne in nomine dñi nr̄i Jesu xp̄i flectat. in eadē epistola. Uel p̄dica q̄ semen verbi dei xp̄s detulit de celo et seminauit in terra, et quid significet semen q̄druplex

eadem in terrā. Vide in ꝑma ꝓte ꝑnapali rosa
rij sermonū. ser.q. parte vlā. B duplet̄ t̄ mplet̄
Thema. Bonum semē seminauit in agro suo.
Manb.xiq.t̄ in euāgelio occurrēn. Vel ꝑdica
de vicio dilectōis. vide i.q.ꝑ. rosarij ſmonū.ſ.
rrrij.ꝑ.ij. O.el.q. vsq; in finē illi⁹ ꝓſ. Thema.
Inimic⁹ iuꝑ semiauit zizania. In eodē euāg.

Dñica in septuagesima vlerā sermonē in ta
bula ꝑma assignatū potes ꝑdicare de pfectū
na in bono. Vide i tabula alphabetica ſcōe ꝓſ
ꝑncipalis rosarij sermonū: in vbo pfectūna.
et in.iiij.ꝓte ꝑn. marialis. ſer.iij.ꝑ.ij. N. Thema
Sic curre vt cōprehēdas .j. ad Loꝝ.ix. Vl ꝑ
dica de abstinēcia. vide in.j.ꝓte ꝑn. rosarij ſmo
nū.ſer.v.par.iq. et in.iiij.ꝓte ꝑn. marialis.ſer.iq.
ꝓte.iq. P. Thema. Odis q̄ in agone ꝓcūdit ab oi
bus se abstinet. In eadē epla. Vel accape ꝑ the
mate ad idē. Castigo corpus meū t̄ in seruitu
tē redigo. In eadē epla. Vel ꝑdica de nūero sal
uādoꝝ. Vide in.ij.ꝓte ꝑn. rosarij sermonū. ſer.
rrij.ꝑ tonū. Thema. Multi sunt vocati: pauci
vo electi. Manb.rr. et in euangelio occurrenti
Vel declara q̄d significet denari⁹ qui dat labo
rantbus in vinea diuersis horis venientbus. Vide
in.q.ꝓte ꝑn.rosarij sermonū. ſer.rir.ꝑ.vj. O. p⁹
ꝑn. Et ibi q̄ oporteat nos laborare. q̄a oēs ho
mines sunt operarij Vide in ꝑdicta ꝓte rosarij.ſ.
rrrj.ꝑ.j. in ꝑn. Ite ꝓcura nō laborātes t̄ occasos
ꝑdica. Vide in ꝑma ꝑ.ꝑn. rosarij sermonū. ſer.
xxxvij. in cro:. t̄ ꝓte.ij. cauſdē sermonis F t̄ G. et
in.ij.ꝓte ꝑna. rosarij sermonū. ſer.viij.ꝑ.iij. O.
arca finē. Thema. Accepērūt singulos denari
os. Vel. Ite in vineā meā. Vel. Quid hic stat⁹
tota die ociosi. In eodē euangelio.

Dñica in sexagesima vlerā assignatuꝝ sermo
nē in ꝑma tabula pōt ꝑdicari q̄ demosthna assi
milat semini. Vide in.ij.ꝓte ꝑn. rosarij ſmonū.
ſer.iij.ꝓte.iq. I. añ mediū. Thema. Semē cecidit
in terrā bonā. Vel. Erūt q̄ seminat seminare se
mē suū. Lu.viij. t̄ in euāgelio occurrēti. Vel ꝑ
dica cū eodē themate q̄ ꝑ diuersa semina intelli
gunt diuersi stat⁹ religioso:. t̄ ꝑ bonū semē in
telligit religio fratrū minoꝝ. Vide in dicta ꝓte
ꝑn. rosarij. ſer.xxvij.ꝑ.j. L.la.ij. t̄ M. Vel ꝑdica
ꝓra diuinas. Vide in.ij.ꝓte ꝑn. rosarij. ſmonū
ſer.xxr.ꝑ tonū. Et de pauꝑtat⁹ cōmendatōe. ibi
dem. t̄ in.iiij.ꝓte ꝑn. marialis. ſer.vij.ꝓte.j. E. ar
ca mediū vsq; in finē. Thema. B diuitijs t̄ vo
luptatibus vite suffocant. In eodē euāgelio. Vl
ꝑdica de patientia. Vide in ꝑma ꝓte ꝑn. rosarij
sermonū. ſer.xxvij.ꝑ.ij. per totā. t̄ in.ij.ꝑ. ꝑn. F.
vij. par.ij. Z. vsq; in finē illi⁹ ꝓtus. et in.iiij.ꝑ. ꝑn
a. marialis. ſer.ij.ꝑ.ij. M. et ſer.vij. ꝓte.viij. ac
ſer.viij. par.iij. Thema. Libenter sufferte insi
pientes cum sit⁹ ipi sapientes. ij. ad Loꝝ.xj. t̄ in
epla occurrenti. Vel ꝑdica de gra dei. vide in ta
bula alphabetica ſcōe ꝓtus ꝑna. rosarij sermo
nū in verbo Grana. Thema. Sufficiat tibi gra
mea. In eadem epistola. ſed.iij.ca. Vl ꝑdica de
infirmitatibꝰ et aduersitatibꝰ patienter ferendis. vide in tabula alphabetica ꝑme ꝓtus ſcōe ꝓtus
rosarij sermonū in vbo Patientia. t̄ i ero:dio
Dic q̄ infirmitas corporalis plerūq; est vtilis aie.
Vide in.ij.ꝓte ꝑn. rosarij. ſer.rrij.ꝓte.j. S. la.ij.
Thema. Virt⁹ i infirmitate ꝓficit. Vel. Libēter
gloriabor in infirmitatibꝰ meis vt inhabitet in
me virtus xpi. In eadē epla.

Dñica in q̄q̄gesima vlerā assignatū ſmonē
in tabula ꝑma pōt ꝑdicari ō chantate. Vide in
tabula alphabetica in vbo Charitas. Thema.
Si linguis hoim loq̄r t̄ angelo:: charitatem
aūt nō habeā t̄c. j. ad Loꝝ.xiij. t̄ in epla occur
renn. Vel accape ꝑ themate. Nūc aūt manent fi
des spes charitas tria hec: maio: aūt horuꝝ est
charitas. In eadē epla. Vel predica de veritate
Vide in.q.ꝓte ꝑn. rosarij. ſer.rrrj.ꝑ totum. The
ma. Charitas cōgaudet veritati. In eadē epla
Vel ꝑdica q̄ licet nemo sciat verum amore an
odio dignus sit. vñ ad hoc applicari pōt illud
quod dicit in euangelio occurrenti Luce.rviij.
Erat vbum istud absconditū ab eis. Et pōt ac
cipi ꝑ themate. Tamē possum⁹ sperare q̄ si nō
remanserint negligentia nostra ꝓuenient⁹ ad
vitam eternam. Vide in secūda ꝓte ꝑn. rosarij.
ſer.rr.ꝑ tonū. Vel ꝑdica de creatore corporali t̄ spi
rituali. vide in.q.ꝓte ꝑn. rosarij. ſer.vj.ꝑ.j. F. la.q
vsq; ad M. Thema. Leuas sedebat seruus viaz
mendicās. In eodē euangelio. Vel aū eodē the
mate ꝑdica de carnis ꝓtuitio. Vide in.j.ꝓte ꝑna.
rosarij. ſer.vj.par.iij. I. Vel ꝑdica de fide. vide
in tabula alphabetica ꝑme ꝓſ ꝑna. rosarij. in
verbo fides. Thema. Fides tua te saluum fecit
In eodē euāgelio. Vel ꝑdica de oꝛōne. vide in
ꝑma par. ꝑn. rosarij. ſer.j. t̄.xj.ꝑ tonuꝝ. t̄ in.iiij.
ꝓte ꝑn. marialis. ſer.iiij. in cro:. t̄ par.j. post me
dium. t̄ in.v.ꝓte ꝑn. ſer.vj.ꝓte.ij. N. post mediū
er.vj.par.ꝑn. cauſdē marialis. ſer.j.ꝑ.iij. N. et O
Thema. Leuas damabat: Jesu fili dauid mise
rere mei. In eodē euangelio.

Feria.iiij. cinerū vlerā assignatū sermonē po
test ꝑdicari de cōtritōe. vide in tabula alphabe
tica ꝑme ꝓtus ꝑna. rosarij. in verbo Contritio.
Thema. Scindite corda vestra. vl. Cōuertimi
ad dñm deū vest⁹ Joēl.ij. t̄ in epistola occur
renti. Vel aū eodē themate predica q̄ pañ di
mittens facit opus grauissimuꝝ deo. vide in ea
dem ꝓte ꝑn. ſer.vij.ꝑ.vj. D. vel q̄ deus sp est pa
ratus peccatori ꝛecipe. eodem ſer.ꝑ.vij. E. t̄ ſer.
vj.ꝑ.iij. P t̄ O. Vl ꝑdica de veneratōe eccl̄ie
rū. vide vt assignaui in dominica infra octauaꝝ
natiuitatis. Thema. Sanctificate ecclesiaꝝ. In
eadem epla. Vel ꝑdica cōtra hypocrisim. videi
tabula alphabetica secūde partis rosarij. in ver
bo Hypocrita. Thema. Nolite fieri sicut hypo
crite mittes. Matthe.vj. et in euangelio occurrenti.

Feria.v. vlerā assignatū sermonē pōt ꝑdicari
q̄ hō debet facere pniam t̄ oꝛdinare aiam suā
dū ꝑs habet. vide in.j. ꝓte ꝑn. rosarij. ſer.viij. ꝑ.
vj. B. post mediū vsq; in finē. t̄ L. Thema. Di
spone domui tue. Esa.rrrviij. et in epla occurrē
ti. Vel ꝑdica cū eodē themate de periculo tarda
tionis pnie vsq; ad mortē. vide in eadē ꝓte ꝑn
rosarij. ſer.viij.ꝑ tonū. Vl ꝑdica de fine mūdi
a. rosarij. ſer.viij.ꝑ tonū. Vel ꝑdica de fine mūdi
Vide in.j.ꝑ.ꝑn. rosarij. ſer.r.ꝑ.j.ꝑ totā. Vel ꝑdi
ca de mortē. Vide in tabula alphabetica ſcōe
rosarij in vbo Mors. Thema. Mortes ꝑcas
tā t̄ nō vitaꝝ. In eadē epla. Vel ꝑdica de oꝛa
tu t̄ nō vitaꝝ. vide in.j.ꝓte rosarij. ſer.ij.ꝑ.j.ꝑ to
tā. Thema. Audiui oꝛationē tuā. In eadē epla
Vl ꝑdica de gl̄ia paradisi. vide in.iq.ꝑ. rosarij. ſer
monū. ſer.rviij. Thema. Recūbent cū Abꝛaā
Isaac t̄ Jacob i regno celoꝝ. Manb.viij. et in
euangelio occurrēti. Vel ꝑdica vtꝝ plures erūt
boies q̄ dānabunt̄ q̄ q̄ saluabunt̄. Vide vt as
signaui in septuagesima. Thema. Mlti ab oꝛi
ente t̄ occidente venient t̄ recūbent t̄c. Ibidem.

Feria.vj. vlerā assignatū sermonē pōt ꝑdica
ri q̄ plures clamāt ad deum diuersimode. t̄ q̄
clamam⁹ ꝓter q̄s oꝛ causas. vide in.ij.ꝓte ꝑn
q.rosarij. ſer.rrrij.ꝑ.iij. L. t̄ M. Thema. Cla
ma ne cesses. Esa.lviij. t̄ in epla occurrēti. Vel ꝑ
dica q̄ sit melioꝛ via ꝓueniēdi ad vitā eternā. Vi
de in.q.ꝓte ꝑn. rosarij. ſer.viij.ꝓte.iij. per totā. t̄
ibi ꝓducit q̄ est via disciplinatis. Thema. Sa
re vias meas volūt. In eadē epla. Vel aū eodē
themate ꝑdica de signis futuri iudicij aut pesti
lentiaꝝ. t̄ aliaꝝ diuinoꝝ iudiciorū. Vel ꝑdica de
misericordia dei. Vide in tabula alphabetica.ij. ꝓtus
ꝑn. rosarij. in vbo Misericordia dei. Thema.
Misericordes sum⁹ dñe de⁹ nr⁹. In eadem epla.
Vel ꝑdica de ieiunio. Vide in ser.iiij. ꝑme ꝓtus
ꝑn. rosarij. Thema. Hoc est ieiunium q̄d elegi
Ibidē. Vel ꝑdica q̄ pañ est pōderosum Vide
in.ij.ꝓte ꝑn. rosarij. ſer.vj.ꝑ.j. P t̄ O. t̄ trahit ad
infernū. Eadē ꝓte ꝑn. F.xij.ꝑ.j. N. Thema. Sol
ue fasciculos deprimētes. In eadē epla. Vel ꝑdi
ca de elemosyna. Vide i.q.ꝓte ꝑn. rosarij. ſer.iij.
ꝑ to. Thēa. Frāge esurienti panē tuū t̄c. In eadē
epla. Vel accape ꝑ themate. Cū facis elemosynā
nesciat sinistra tua q̄d faciat dextera tua. Mat.
vj. et in euāgelio occurrēti. Vel ꝑdica de gl̄ia ce
lesti. Vide in dicta ꝓte rosarij. ſer.rir. Thema.
Elia dñi colligere te. In eadē epla. Vel ꝑdica de
dilectōe inimicoꝝ. vide in.ij.ꝓte ꝑn. rosarij. ſer.
rrrij.ꝓte.iq. R. la.j. vsq; ad Q. Thema. Diligite
inimicos vros. Manb. v. t̄ i euāgelio occurrenti.
Vel ꝑdica de dñicis duabꝰ ergā boies emā
pātōes. Vide in dicta ꝓte.ij. rosarij. ſer.rrrir. ꝑ
totā. Thema. Solē suum oriri facit sup bonos
t̄ malos t̄ pluit sup iustos t̄ iniustos. In eodē
euāgelio. Vel ꝑdica de vana gl̄ia euitāda. vide
in.ij.ꝓte ꝑn. rosarij. F.ir.ꝑ.ij. I vsq; ad B. The
ma. Attendite ne iusticiā vestrā faciat⁹ coram ho
minibꝰ vt videamini ab eis. In eo dē euāgelio.
Vel ꝑdica de oꝛōne ac cōtēplatōe se certa. Vide
in.vj. ꝑnci. marialis. ſer.j. par.iq. N. t̄ O. t̄ in.v.
ꝓte ꝑn. ſer.vj.ꝓte.q. M t̄ N. post mediū. Eri.q.
ꝓte ꝑn. rosarij. ſer.rrrviij.ꝑ.vij. B. Thema. Cū
oraueris intra in cubiculū tuū t̄ clauso ostio oꝛa
patrē tuū in absconditō. In eodē euāgelio. Vel
in hoc die t̄ similit⁹ in oī die venerī q̄dragesime
ꝑdica aliq̄d circa passionē dñi. Vide in.j.ꝑ.ꝑn.
rosarij. ſer.rrrir.ꝑ.iij. S vsq; ad V V. Et in.q.
ꝓte ꝑn. rosarij. ſer.v.ꝑ.iiij. F. ante mediū. t̄ F. du
plex. t̄ ſer.rv. in cro:. q. O vsq; ad L. t̄ in.r. par
te ꝑn. marialis. ſer.j.ꝑ.q. J. Deq̄b potest ꝑdi
cari in oī ferra feria vsq; ad paraſceuē. Eri hac
die accape ꝑ themate. Clama ne cesses. ſ. ex com
passione. In epla occurrenti.

In.vj. feria ꝓxime dñice q̄dragesime thema.
Erat dies festus ꝓbatica piscina. Joh.v. et i
euangelio tūc occurrēn. in q̄ piscina erat lignū
de q̄ postea facta est crux dñi. Et ideo fiebant
mirabilia sanationū in ea.

Feria.vj. ſcōe dñice Thema. Fera pessima de
uoꝛauit eū. Gen.rrvj. t̄ in epla tunc occurrēn.
Vel. Appōbellum cū cecidērit cetera vincā t̄ oca de
runt. Mat.xxj. t̄ in euāgelio tūc occurrēn.

Feria.vj. rerae dñice Thema. Vie est ve salu
atoꝛi mūdi. Job.xiij. t̄ i euāgelio tūc occurrēn.

Feria.vj. q̄rte dñice Thema. Eamus et nos
et moꝛiamur cū eo. Joh.xj. t̄ in euāgelio tūc oc
currenn.

Feria.vj. p⁹ dñicā de passione Thema. Expe
dit vobis vt vn⁹ moriat hō ꝓ pplo t̄c. Vel. Ab
illo die cogitauerūt vt interficerēt eū. Joh.xj. t̄ in
euāgelio tūc occurrēn.

Sabbato post cineres de gl̄ia anime bē. vi
de in.ij.ꝓte ꝑn. rosarij. ſ.xir. par.vij. P. Thema
Implebit dñs splēdoꝛibus animas tuas. Esa.lviij
et in epla occurrēn. Vel ꝑdica de q̄rē cōmenda
tione. vide in.ij.ꝓte ꝑn. rosarij. ſer.rrrviij.ꝑ.vij.
ꝑ. Et q̄ oia q̄rentem appetūt. In eadē ꝓte ꝑn. ſer.
rrrij.ꝑ.iij. B. d.ij. Et hō nō pōt inuenire q̄re
in delicijs vel diuitijs aut bonoꝛibus. In eadem
ꝓte ꝑn. ſer.ir.ꝑ.ij. M. Sed in solo deo inuenit
ꝓfecta requies. Vide in dicta ꝓte ꝑn. ſer.rviij.ꝑ.iij
ꝑ totam. Thema. Requiē dabit nobis dñs de⁹ nr⁹
sp. In eadē epistola. Vel ꝑdica quare sabbatuꝝ
sit mutatū in dñicam quo ad festiuitatē. Vide
in ꝑma ꝓte ꝑn. rosarij. ſer.rir. ꝓte.j. ꝑ Z t̄ B. The
ma. Vo caberis sabbatū delicatū t̄ sanctum dñi
glorioſum. In eadē epla. Vel ꝑdica q̄ delectari
debemus de deo implicāt. Vide in.ij.ꝓte ꝑn.
rosarij. ſer.v.ꝑ.v. K. t̄ q̄ debemus exultare in
eo Vide in ſerra ꝓte ꝑn. marialis. ſer.ij.ꝓte.ij. B
vsq; in finē illi⁹ ꝓtus. Thema. Delectabilis su
per dominū. In eadē epla. Vel predica de pen
tenna aut de religione que figurant̄ ꝑ nauem.
Vide vt assignaui in ꝑma dñica p⁹ epiphaniaꝝ
Thema. Erat nauis i medio mari. Matth. vj.

t in euãgelio occurrẽ. Uel p̃dica q̃ quamuis parẽtũ surgãt ꝑa naues religionis. Uide in.ij. par. p̃n. rosarij. ser. xxvj. p.j. U. et.ij. Thẽa. Erat ven⁹ ꝑtari⁹ eis. In eodẽ euangelio. Uel p̃dica de bona fama t infama. Uide in tabula alphabetica ca cõtra ignorãtiã. Uide in tabula alphabetica.j. t.ij. par. rosarij. in ẏbo ignorãtia. Thẽa. Erat obcecatũ cor eoꝝ. In eodẽ euãgelio. Uel eã eodẽ themate p̃dica ꝺ cecitate cordis. Uide in.ij. p. p̃n. rosarij. f. vj. p.j. J. K. t L.

In penna dñica q̃dragesime de iudicio vltĩ uersali. de quo potenter p̃dicari ꝑ totã hebdomadã cã. ii. t. xx. ser.j. parĩ p̃n. rosarij. Thema. Ecce nũc tẽpus acceptabile. Ecce nũc dies salutis. ij. ad Cor. vj. t in epl'a occurrẽt.

Feria.ij. thema. Cõgregabunt aũ cã omnes gẽtes. Mat. xxv. t in euangelio occurrẽt.

Feria.iij. thema. Cõmota ẽ vniuersa ciuitas. Ut Quis est hic. Ded. Nic est christus ꝓpheta. Mat. xxj. t in euangelio occurrẽt.

Feria.iiij. thema. Uiri niniuite surgẽt in iudicio cũ generatõe hac t cõdẽnabunt eam. Uel. Regina austri surget in iudicio tẽ. Mat. xij. t in euangelio occurrent.

Feria.v. thema. Anima q̃ peccauerit ipsa morietur. Ezechiel. xviij. t in epl'a occurrẽt.

Feria.vj. thema. Justicia iusti sup eum erit. et impietas impij erit sup eũ. Ezechiel. xviij. et i epistola occurrent.

Sabbato thẽa. Memẽto finis Eccle. xxvj. t in.iij. ꝓpheta occurrẽt. Uel in hac oñica.j. p̃dica de veritate. Thema. In ẏbo veritatis. In eadẽ epl'a. Uide p̃dicatõẽs in.ij. p. p̃n. rosarij. f. xxj. p.j. per totã. Uel p̃dica de bona fama t infama. Uide in tabula alphabetica.ij. parĩ p̃n. rosarij. in ẏbo. fama. t in verbo infamia. t in ẏbo infamatõẽs. t in.iij. par. p̃n. marialis. f.j. par.iij. H. Thema. Per infamiã t bonã famã In eadẽ epl'a. Uel p̃dica de paupertate euãgelica Uide in.j. p. p̃n. rosarij. f. xiij. p.ij. K. t L. et in ij. p. p̃n. f. iij. p.ij. L. t f. xxvij. p.j. J. t. Q. in fine. t. M. vsq; ad N. t in.iij. p. p̃n. marialis. ser. vij. par.j. E. arca mediũ vsq; i finẽ. Thema Tanq̃ nihil hñtes t oĩa possidentes. in eadẽ epl'a. Ul' p̃dica de tẽptatõibus. vide in.j. p. p̃n. rosarij. f. ij. pte.ij. D. et ser. xxvij. p.iij. L. et in.ij. pte p̃n. ser. xxvij. p.j. U. d.ij. t L. Thema. Ducẽ⁹ est Jesus i desertũ a spũ vt tẽptaret a diabolo. Mat. iiij. et in euãgelio occurrẽt. Uel p̃dica de ẏbi diuini vtilitate. vide in.j. pte p̃n. rosarij ser. ij. parte. iij. p totã. Thema. Nõ in solo pane viuit hõ sed in oi ẏbo qõ ꝓcedit ex ore dei. In eodẽ euãgelio. et hẽ originaliꝫ Deut. viij. Uel p̃dica de custodia angelica quã habem⁹. vide in.ij. par. p̃n. rosarij. ser. i. p.iij. B. vsq; ad M. et i.ij. p. p̃n. marialis. ser. ij. pte.iij. R. Thema. Angelis suis deus mãdauit de te vt custodiãt te in oĩbus vijs tuis. In eodẽ euãgelio. t originaliꝫ. ps. xc. Uel p̃dica de adoratione dei. Uide in.j. pte pnã. rosarij ser. xvj. p totũ. Thema. Dñm deũ tuum adorabis t illi soli seruies, in eodẽ euãge. t Deute. vj.

Feria.ij. ꝓme hebdomade in q̃dragesima de elemosyna. Uide in.ij. pte p̃n. rosarij. ser. ij. p totũ. Thema. Esurui t dediſ mihi manducare Matth. xxv. t in euãgelio occurrẽt. Uel p̃dica de regno celesti. Vide in.ij. p. p̃n. rosarij. ser. xvij pte. vlñ. p totã. Thema. Possidete pratũ vob regnũ a ꝯstitutõe mũdi. Uel p̃dica de mõte pietatis. Uide in defensorio ipsi⁹ mõtis. trac. ij. pte.j. Thema. Pascã eas in mõtibus. Ezech. xxxiij. et in epl'a occurrẽt. Ul' p̃dica de euitare pene dãnaroꝝ. Uide in dicta.ij. p. p̃n. rosarij. ser. xxj. p. vij. L. vsq; ad P. Thema. Jbũt hij in supplicium ẽtnũ. In eodẽ euãgelio. Uel p̃dica de euitare felicitatis brõꝝ. vide in ipsa.ij. p. p̃n. ser. xx. p. vij. p totã. Thema. Jbũt iusti in vitã ẽtnã. In eodẽ euangelio.

Feria.iij. quõ q̃rit t inuenit Jesus. vide i. xij. p. p̃n. marialis. ser. ij. pte.j. M. la.ij. vsq; ad P et in.ij. p. p̃n. rosarij. f. xxxiij. p. vij. X. vsq; ad L. Thema. Querite dñm dũ inueniri põt. Esa. lv. et in epl'a occurrẽt. Uel p̃dica de dimissione pcõi Uide in.j. pte p̃n. rosarij. ser. vij. p. vj. D. t. p.iij. E. Thema. Derelinq̃t impi⁹ viã suã. In eadem epl'a. vel p̃dica de misericordia dei. vide in tabula alphabetica.ij. pr̃s p̃n. rosarij. in ẏbo misericordia dei. Thema. Misereb̃it ei⁹ qm̃ mlt⁹ est ad ignoscendũ. In eadẽ epl'a. Uel p̃dica ꝺ ẏbo dei. vide in tabula alphabetica supra posita in ẏbo p̃dicatores. t in ẏbo p̃dicatõis. Thema. Uerbum qõ egredietur ꝺ ore meo nõ reuertet ad me vacuũ. in eadẽ epl'a. Uel accipe ꝑ themate Docebat eos de regno dei. Mat. xij. t in euãgelio occurrẽt. Uel p̃dica de veneratõe tẽploꝝ. vide vt assignatur infra octauã natiuitatis dñi. Thema. Intrauit Jesus i tẽplũ t ejiciebat oẽs vẽdentes t emẽtes i tẽplo tẽ. Ud. Dom⁹ mea dom⁹ orõnis vocabit. i eodẽ euãge. Ul' p̃dica sĩmonẽs puer. vide i. vj. p. p̃n. marial. ser. ij. p. vl. J. vsq; i finẽ illius sĩmonis. t i defensorio mõtis. trac. ij. p. vij. D et E. t in.ij. p. p̃n. rosarij. f. xxv. p.ij. J. añ medium Thema. Ex ore infantũ t lactentũ pfecisti laudẽ. in eodẽ euãgelio. t originaliter ps. viij.

Feria.iiij. de ieiunio q̃dragesimali. vide in.j. pte p̃n. rosarij. f. xl. p.j. p totaꝝ. Thema. Fuit ibi q̃draginta diebꝫ t q̃draginta noctibꝫ vsq; ad mõtẽ dei oreb. iij. Reg. xix. t i epl'a occurrẽt. Uel p̃dica de mõte pietatis. Uide i defensorio ipsi⁹ mõtis. trac. j. p totũ. Thema. Habitauit gl'ia dñi sup mõtẽ. In eadẽ ꝓpheta. Ul' Accede ad me in mõte t esto ibi, Ibidẽ. Uel p̃dica de viis ducentibus ad paradisum. Uide in.ij. pte p̃n. rosarij. ser. xxv. p.iij. M t N. et de viis q̃s tenuit dñs iesus in hac vita. Uide in eadẽ p. p̃n. ser. xvij. p.iij. Z. p⁹ medium. Et ẽ via huius mũdi quã est lubrica: fossata: t illaq̃ata. Jbidẽ ser. viij. p.iij. P. area mediũ. Ites est taleb: fosa piculosa: ignota t lõga. Jbidẽ ser. xiij. in exor. O dupler in fine. Thema. Grandis ubi restat via. In eadẽ epistola. Uel p̃dica de cõdinonibus audiendũ ẏbum dei. vide in.j. pte. pnã. rosarij ser. ij. p totum. Thema. Uenit a finibus terre audire sapiaꝫ Salomonis. Matth. xij. et in euãgelio occurrẽt. Uel p̃dica q̃ in ania peccatõis nõ habitat de⁹ sed demones. Uide in.ij. pte pnã. rosarij. ser. xxviij. p. vij. p. dupler. t Z. Thema. Intrantes habitant ibi. In eodẽ euãgelio. Uel p̃dica q̃ pniam differẽs multa mag̃ mala incurrit. vide in.j. pte p̃n. rosarij. ser. vij. pte vltima. L. Thema. Fiunt nouissima hoĩs illi⁹ peiora ꝓ priora. in eodẽ euãgelio. Uel p̃dica de elemosyna. vide in tabula alphabetica.ij. pnis pnã. rosarij. in ẏbo Elemosyna. et q̃ frater nomẽ accipit diuersimode. vide in.ij. pte p̃n. rosarij. ser. v. p.iij. O. et q̃ omnes hoĩes dicunt fratres. vide i cadẽ pte p̃n. ser. xxxiij. pte.iij. Z. Thema. Fratres tui foris stãt. In eodẽ euãgelio. Uel p̃dica de ꝓceptis dei seruandis. vide sup in tabula alphabetica in verbo Precepta. Thema. Quicũq; fecerit voluntatẽ patris mei q̃ in celis est: ille mei⁹ frater et soror et mater est. In eodẽ euãgelio.

Feria q̃nta de ania. vide in.ij. pte pnã. rosarij ser. x. p totũ. Thema. Oẽs anie mee sunt Ezechielis. xviij. t i epl'a occurrẽt. Uel p̃dica quõ peccatũ inducat mplicẽ mortẽ. vide in.ij. parte p̃n. rosarij. ser. vj. p.j. O. vsq; ad Z. Thema. Anima que peccauerit ipsa morietur. In eadem epistola Uel p̃dica de veritate. vide in.ij. pte p̃n. rosarij. ser. xxj. pte.j. p totã. vel pte.ij. p totã. vel pte.iij. p totã. q̃liber eñ pars est vna p̃dicatio. Thema. Faciat veritatẽ. In eadẽ epistola. Uel p̃dica q̃ pcõr diuisi canis. Uide in.ij. pte p̃n. rosarij. ser. vj. par.j. M. Thema. Nõ est bonũ sumere panẽ filiorũ t mittere canibus. Matth. xv. t in euãgelio occurrẽt. Uel p̃dica vnde ꝓcedit diuersitas actionũ hũanoꝝ. vide i.j. pte p̃n. rosarij. ser. vij. parte.j. per totaꝫ. Thema. O mulier magna est fides tua.

Feria.vj. Utq; de⁹ puniat aliquẽ ꝑ pcõs alterius. vide in.j. pte pnã. rosarij. ser. xl. parte.ij. B. Thema. Filius nõ portabit iniquitatẽ patris tẽ. Ezech. xviij. t i epl'a occurrẽt. Ul' p̃dica de viis mũdanoꝝ q̃ sunt male. vide in.ij. pte pnã. rosarij. ser. vj. pte.j. P. el.ij. t ser. viij. pte.iij. P. arca mediũ. et ser. xiij. i exor. O dupler. Thema. Uie vestre praue sunt. abidẽ. Uel p̃dica q̃ vita eterna non acq̃rit sine ꝓpriis pñis. vide in.ij. pte pnã. rosarij. ser. xxvij. pte.ij. E. Et q̃ bonis operibus acq̃rit vita eterna. vide in eadẽ pte pnã. sermone. xx. pte. viij. per totã. Thema. Uita viuet t nõ morietur. in eadẽ epl'a. Ul' p̃dica de fructibus penitẽtie. vide in.ij. pte p̃n. rosarij. ser. vj. pte.iij. p totam. Thema. Si impius egerit pniam de omnibꝫ peccatis suis: vita viuet t nõ morietur. in eadem epl'a. Uel p̃dica de festoꝝ celebratione. vide in.j. pte pnã. rosarij. ser. xix. p totum. Thema. Erat dies festus iudeoꝝ. Job. v. t in euãge. occurrẽt. Uel p̃dica de cõfessione. vide in tabula alphabetica supra posita in ẏbo cõfessio. Thema. Surge tolle grabatũ tuum t ambula. In eodem euangelio. Uel p̃dica de solitudie. vide in q̃nta pte pnã. mariali. ser. vj. pte.ij. M. t in scõa pte p̃n. rosarij ser. xxxviij. p. vij. B. Thema Jesus declinauit a turba ꝯstituta in loco. eodẽ euangelio. Uel p̃dica de dimissione pcõi. vide in pma parte pnã. rosarij. ser. vij. parte. vj. D. Thema. Jam noli peccare ne deterius aliquid tibi cõtingat. In eodem euangelio.

Sabbato de benedicto creationis. vide in.ij. pte p̃n. rosarij. ser. xxix. par.j. t de angelo creatione: locatione: ac sublimatõe. vide in p̃dicta pte p̃n. ser. xix. p. vij. B vsq; ad L. Et vr̃ si angelus nõ peccasset deus hoiem creasset. vide in eadem pte p̃n. ser. e. pte.j. Et F. Thema. Creauit in laudem t nomen t gloriã suam. Deute. xxvj et in pma ꝓpheta occurrẽt. Uel p̃dica de ꝓtemptu terreno. vide in.ij. pte p̃n. rosarij. ser. xxvij. pte.iij. per totã. Thema. Omnis locꝰ quẽ calcauerit pes vester: vester erit. Deut. xj. t in scõa ꝓpheta occurrẽt. Uel p̃dica de orõne. vide in pma pte p̃n. rosarij. ser. xj. t xij. Thema. Exaudiat dñs orõnes vras. ij. Machab. ij. et in tercia ꝓpheta occurrẽt. Uel. sine intermissione orate. j. ad Thes. v. t in epl'a occurrẽt. Uel predica q̃ vnus solus est deus. vide in pma pte p̃n. rosarij. ser. xiij. pte.j. Ovsq; ad U. Thema. Nõ est deus preter te dñe. Ecã. xxxvj. t in q̃rta ꝓpheta occurrẽt. Uel p̃dica de fine mũdi. vide in dicta pma pte p̃n. rosarij. ser. x. pte.j. p totam. Thema Memẽto finis. ibidẽ. Uel cũ eodẽ themate p̃dica de memoria mortis. vide in.ij. pte p̃n. rosarij. ser. xxxvj. pte.ij. p totã. Ul' p̃dica quõ spũssancus a nobis ꝑdit t conseruat. vide in scõa pte prima. rosarij. ser. xxviij. pte.iij. R dupler. t S dupler. Thema. Spũm nolite extinguere. j. ad Thes. v. et epistola occurrẽt. Ul' cum eodẽ themate p̃dica q̃ pcõr q̃ntum in se est ꝺr occadere deum. vide in.ij. pte pnãpali rosarij. ser. vj. pte pma B.

Dñica secũda in q̃dragesima q̃re deus nõ fecit hoiem impeccabilẽ pon⁹ q̃s peccabilẽ. Uide in pma pte pnã. rosarij. ser. x xviij. par.j. R. vsq; ad B. et q̃re creauit eos ꝺs sciebat esse damnandos. vide in.ij. parte pnã. rosarij. sermone. xxij. parte.ij. F. Thema. Nec est volũtas dei scientia vestra. j. ad Thes. iij. t in epistola occurrent. Uel cũ eodẽ themate p̃dica q̃ deꝰ sp est paratus peccatorem recipere et saluare si velit penitere. vide in dicta secũda pte prima. rosarij. sermone vj. parte.iij. M. t sermone. xx. in exordio. et in p̃ma parte principali rosarij sermone. vij. parte

vij.E. Vel ꝑdica de iudicij vniuersalis seueri/
tate. Vide i ꝑma.p.ꝑn.rosarij f.x.p ro. Thema
Vnder ẽ dñs de oibꝰ duo. In eadẽ epl'a. Vl' cũ
eodẽ themate ꝺ oibꝰ ꝑcis mozt'alibꝰ simul. Vi
de in.j.p.ꝑn.rosarij f.vj.p totũ. Vl' ꝑdica cũ eo
dẽ themate de penis ifernꝰ Vide in.q.p.ꝑn.ro
sarij f.xij.r.xxj.p totũ. Vel cũ ipo themate ꝑdi
ca de flagellis dei. Vide in.j.p.ꝑn.rosarij ser.ix
par.iij.f.r.p.j.O.duplex. Et quos flagella ip
sa cruciant. In eadẽ p.ꝑn.f.xxxvij.p.iij.T. Et q̃
re deꝰ multꝫ sua flagella. In eadẽ pte ꝑn.ser.xl.
in ero:.r in.j.par.ꝑn.manialis ser.q.p.ij.O. añ
medũ. Vel ꝑdica de mõte pietat'. Vide in de/
fensorio aut de mõtis:tractatu.ij.p.iij. Thema
Dunt eos in mõtẽ eccl'iꝫ. Mat.xvij.et in eu̅
gelio occurrẽt. Vel ꝑdica de religiõe Vide i.q.
par.ꝑn.rosarij f.xxvij.p.j.p totꝫ. Thema. Bo/
num est nos hic esse. Jbidẽ.

Feria.q.q̃ rpõ est verꝰ messias. Vide in.j.pte
ꝑn.rosarij f.xiij.p.ij.p totã. Thema Si ñ cre/
ꝺiderit'ꝫ q: ego sũ: moriemini. Joh.viij.r i eu̅
gelio occurrẽt. Vel cũ eodẽ themate ꝑdica de
fide rpi que sola est ꝓfussima. Vide in eodẽ f.in
ero:. M.r. M.duplex. Vel ꝑdica cũ eodẽ the/
mate de articulis fidei xpiane. Vide i.j.par.ꝑn.
rosarij f.xiij.par.ij.G.vsqꝫ in finẽ illi⁹ pꝝs. Vl'
ꝑdica q̃ bõ p pauꝰ ꝺz mozꝰ. Vide in.q. par.
ꝑn.rosarij f.vj.par.j.P.vsqꝫ ad R. Thẽa. In
patꝛõ vꝛo moriemini. In eodẽ euãgelio. Vel ꝑ
dica q̃ ꝺ est deꝰ. Vide in.j.p.ꝑn.rosarij f.xij. in
ero:.post mediũ.r.f.xx.in ero:.r i.q.par.ꝑn.f.
v.p.iij. D.r f.vj.p.j. D.la.iij. Et de aus eccl/
lẽa r icõp:ehẽsibilitate. Vide i.j.p.ꝑn. rosarij
f.xij.pte.q. L.r f.xv.par.iij. X.r in.q.par.ꝑn.f.
xx.p.vj. P. Thema. Tu q̃ es. In eodẽ euãge
lio. Vel ꝑdica de obediẽcia. Vide in tabula al/
phabetica scẽ ꝑ ꝓs ꝑn.rosarij.in ꝟbo Obediẽ/
cia. Thema. Que placita sunt a facio semp. In
eodẽ euangelio.

Feria tertia de viduitate. Vide in.q.par.ꝑn.
rosarij.f.xxvij.p.q.p totã. Thema. Apparuit ei
mulier vidua.iij. Reg.xvij.r in epl'a occurrẽt.
Vel ꝑdica de bono:e sacerdotũ etiã malo:um.
Vide in.q.par.ꝑn.rosarij.f.xxiij.p.iij. O.r ser.
xv.p.vj. M. vsqꝫ i finẽ illi⁹ pꝝs. Thema. Su/
per cathedram moysi sederũt scribe et pharisei.
Mat.xxij.r in euãgelio occurrẽt. Vl' cũ eodẽ
themate ꝑdica de decaõe ꝓfessoꝛis Vide in.j.p/
te ꝑn.rosarij. ser.xxxiij.pte.j.p totã. Vel ꝑdica
de obediẽcia ꝓlatoꝝ. Vide in.q.par.ꝑn.rosarij
ser.ix.pte.q. L.la.q. vsqꝫ ad. S. Thema. Oia q̃
cũqꝫ dixerint vobis facite. In eodẽ euãge. Vel
ꝑdica de ꝓditoꝛibꝰ ꝓlatoꝝ. Vide in eadẽ p.ꝑn.
rosarij f.xxvj.p totũ. Thema. Sup cathedraꝫ
r̃. Vel. Dicũt r nõ facũt. Jbidẽ. Et exponẽ ip
sius euãgelij ꝓra malos r ambitiosos ꝓlatos
Vel ꝑdica ꝓra superbiã. Vide in.q.par.ꝑn. rosa
rij f.x.in ero:.r p.j.per totam, Thema. Qui se
exaltauerit humiliabit. In eodẽ euãgelio. Vel
ꝑdica de humilitate. Vide in eodẽ ser.pte.iij.p
totaꝫ. Thema. Qui se hũiliauerit exaltabit. In
eodẽ euangelio. Vl' ꝑdica de ꝓcoꝛdia r vnitate
Vide in.q.pte ꝑn.rosarij ser.xxv.pte.j. B.et ser.
xxxiij.par.iij. Z.l.p.q.r. B.el.q. vsqꝫ ad. O.r in er
oꝛdio declara quõ omnes homines dicunt fra/
tres. Vide ibidẽ. Z. Thema. Omnes vos fra/
tres estis. In eodẽ euãgelio. Vel ꝑdica de expo
sitõe oꝛatiõis dominice. Vide in.j.par.ꝑn.ro/
sarij f.ij.pte.q. B. Thema. Unus est pater ve/
ster q̃ est in celis. In eodẽ euangelio.

Feria.iij. supplet tractatũ de oꝛatiõe domica.
Vide vt assignaui in feria ꝓcedẽti. Thema. Exau
di dñe depcationem nꝛam. Hester.xiij. et in epi/
stola occurrẽt. Vel ꝑdica ꝺ ꝓfessiõe. Vide in.j.
par.ꝑn.rosarij.f.xxxj.p totũ. Thema. Miserere
mi/o nro. In eadẽ epl'a. Vel ꝑdica de ꝓmissione.
Vide in ipa.j.p.ꝑn.rosarij.f.xxj.p.totũ. The/
ma. Cõuerte luctũ nostrũ in gaudiũ. In eadẽ
epl'a. Vel ꝑdica de ꝓsperitatibꝰ mũdi nociuis.
Vide in.j.par.ꝑn.rosarij.f.x.p.j. T.r f.xxxviij.
p.j. E.r V.r de tribulationũ vtilitate. Eodẽ f.
xxxviij.p totũ. Thema. Nesciꝫ q̃d petaꝫ. Mar.
xx.r in euãgelio occurrẽt. Vel ꝑdica q̃ deꝰ ha/
bet diuersos calices. Vide in.q.par.ꝑn.rosarij
f.ix.p.q. N. vsqꝫ ad. R. Thema. Calicẽ meũ bi/
betis. In eodẽ euãgelio. Vel cũ eodẽ themate
ꝑdica de martyrio. Vel accipe ꝑ themate. Po/
testis bibere calicẽ quẽ ego bibitur⁹ sum. Jbidẽ.
Vide in.j.p.ꝑn.rosarij.f.xxxx.per totũ.

Feria.v. de coꝛdis hũani inscrutabilitate ab
alijq̃ creatura Vide in.j.p.ꝑn.rosarij.f.xx.in er
oꝛ:ð.r ser.xxvj.p.j. P.r q̃ ipsum coꝛ desideraꝛ
bñe deꝰ r diabolꝰ. Vide in.q.par.ꝑn.f.v.p.iij.
R. in fine. Thema. Pꝛauũ est coꝛ hois r insera
bile. Ego dñs scrutãs coꝛda rẽ. Viere.xvij.r
in epl'a occurrẽt. Vel ꝑdica de diuitijs r pau/
peribꝰ. Vide in.q.p.ꝑn.rosarij.ser.iij.per totum.
Thema. Mozꝰ est diues r sepulꝰ in ifernꝰ
Luce.xvj.r in euãgelio occurrẽt. Vel cũ eodẽ
themate ꝑdica de infernꝰ. Vide i dicta p.q.ꝑn.
rosarij.ser.xxj.r.xxij. Vel ꝑdica de ꝓspitatibꝰ et
aduersitatibꝰ. vide vt assignaui in feria ꝓcedẽti.
Thema. Fili recoꝛdare q: recepisti bona in vi/
ta tua et Lazaꝰ similiꝫ maia. nũc autẽ hic cõsola
tur:tu ꝟbo crucior. In eodẽ euãgelio. Vel ꝑdi/
ca de auditione ꝟbi dei. vide in par.ꝑn.rosarij.
ser.q.r.iij. Thema. Habẽt Moysen r ꝓphetas
audiãt illos. In eodem euangelio.

Feria sexta de inuidia. vide in.j.pte ꝑn.rosa/
rij.ser.vj.p.vj.per totam. Thema Jnuidebãt ei
fratres sui. Gen.xxvij.r in epl'a occurrenꝫ. Vel
ꝑdica de visitatiõe r coꝛrectione fraterna. Vide
in tabula alphabetica scẽ ꝑ ꝓs ꝑnapalis rosa
rij. in verbo Coꝛrectio. Thema. Vade r vide si
cãta ꝓpa sint erga frẽs tuos. In eadẽ epistoꝛ/
la. Vel ꝑdica ꝺ homicidio, vide in ꝑma pte ꝑn.

rosarij.f.xxij.p totũ. Thema. Cogitauerũt occi
dere eũ. Vel. Venite occidam⁹ eũ. Vel. Nõ iter/
dere eũ. Vel. Venite occidam⁹ eũ cũ. Vel. Nõ iter/
ficiam⁹ aiaꝫ ei⁹:r nõ effundam⁹ sanguinẽ ei⁹.
Jn eadẽ epl'a. Vel. Venite occidam⁹ eũ. Mar.
xij.r in euangelio occurrẽt. Vel ꝑdica de pesti
lẽcia. Vide in.j.par.ꝑn.rosarij.f.xl.p totũ The/
ma. Malos male ꝑdet. Vl' cum eodẽ themate
ꝑdica de flagellis dei. Vide supꝛ i tabula alpha
betica.j.parꝫ ꝑn.rosarij in ꝟbo flagella.r in ꝟ/
bo.flagellauit. Vel cũ ipso themate ꝑdica de in
ferno. Vide vt assignaui supꝛa in feria ꝓcedẽti.
Vel cũ eodẽ themate ꝑdica de cõfessiõe. Vide
in.j.par.ꝑn.rosarij.f.xxxiij.par.ij.p totã. Vl' ac
cipe ꝑ themate. Auferet a vobis regnuꝫ dei. In
eodẽ euangelio.r possũt hec ꝟba r alia predicti
supꝛoꝝ themat'ꝫ exponi ꝓra nõ bene cõfitẽtes
Vel ꝑdica cũ aliquo ipsoꝝ themanuꝫ ꝓra pec/
catoꝛes r de malicia pcꝰ. Vide in.q.par.ꝑn.ro
sarij.sermo.vj.par.j.p totam.

Sabbato de venatiõe aialiũ. Vide in.q. pte
ꝑn.rosarij.p.j.S.vsqꝫ ad.L Thema. Affer mi
hi de venatiõe tua. Gen.xxvij.r in epl'a occurrẽ
ti. Vel ꝑdica de bono ꝓfilio accapiendo r de cõ
siliatoꝛibꝰ Vide in.q.par.ꝑn.rosarij.f.viij.par.
iij.S.r f.ix.p.q.F.la.q.r f.xxx.p.vij.p totam.
Thema. Acquiescere ꝓfilijs meis. In eadẽ epi/
stola. Vl' ꝑdica q̃ petoꝛ in cena penitẽte ꝺz po/
nere mia feracula. Vide in.q.par.ꝑn.rosarij.f.vj
p.q. N. Thema. Fac mihi cibos vt comedã Jn
eadẽ epl'a. Vel ꝑdica ꝓra luxuriã. Vide in.j.p.
ꝑn.rosarij.f.vj.p.iij.per totã.r f.xij.par.iij. J.r
ser.xxij.in ero:. S.r in.j.pte p totã. et in.q. par.
U.r.X.r f.xxiij.p.iij.p totã.r f.xl.p.iij. D. The
ma. Dissipauit substãtã suã viuẽdo luxuriose.
Luce.xv.r in euangelio occurrẽt. Et declara pa
rabolã filij ꝓdigi. Vide in.q.par.ꝑn. rosarij.f.
xx.p.q. Y. Vel ꝑdica ꝺ cõfessiõe. Vide in.j.p.ꝑn.
rosarij.f.xxxij.p.iij.p totã. Thema. Pater pec
caui in celũ r coram te r̃. In eodẽ euangelio.

Dñica.iij. in q̃dragesima de dilectione frater
na. Vide in.q.par.ꝑn.rosarij.f.v.p.iij.X.r p.iij
D.r.S.vsqꝫ ad.X. Thema. Ambulate in dile
ctiõe. Ad Ephe.xv.r in epl'a occurrẽt. Vel ꝑdi/
ca de diuio amoꝛe erga nos. Vide in dicto ser.
v.p.iij.f.r f.dupler.r f.xx.pte.iij. area mediũ
et f.xxxx.p totũ. Thema. Ebristus dilexit nos.
Vel ꝑdica de pestilẽcia: aut de flagellis dei. Vi
de vt assignaui in.vj.feria ꝓcedẽti. Thẽa. Pꝛo/
pter hoc venit ira dei in filios diffidẽtie. In ea/
dem epl'a. Vel ꝑdica ꝓra fornicatiõẽs. Vide in
j.par.ꝑn.rosarij.f.xxij.p totã. Thema. Omis
fornicatoꝛ aut immũdꝰ nõ habet hereditatẽ in
regno xpi r dei. In eadẽ epl'a. Vel ꝑdica de fi/
ne mũdi. Vide in.j.par.ꝑn.rosarij.f.x.p.j.p to/
tã. Thema. Nemo vos seducat inanibꝰ verbis
sez dicens mundũ adhuc diu duraturuꝫ. In ea/
dem epl'a. Vl' cũ ipo themate ꝑdica de tardatio
ne penitẽtie. Vide in.j.par.ꝑn.rosarij.f.vij.p.vj
B.r p.viij. L.r f.viij.p totũ. Vl' cũ eodẽ them̃a
te ꝑdica ꝺ aduẽtu antixpi. Vide in.ij.par.ꝑn.ro
sarij.f.ij.p totuꝫ. Vel accipe ad hoc ꝑ themate.
Qui nõ est meũ ꝓra me est. Luce ij.r in euan
gelio occurrẽt. Vel ꝑdica de ignoꝛãtia r erroꝛe
ꝓra fidei. Vide in.j.par.ꝑn.rosarij.f.xv.p.iij.p
totã.r de aliꝭ ignoꝛãtijs vide in supioꝛi tabu/
la alphabetica in ꝟbo ignoꝛãtia. et i.ij.par.ꝑn.
rosarij.f.vj.p.j.D.el.ij.r. E.r in.j.par.ꝑn.rosa/
rij.in ꝓfilio ꝓra iudeos. E.r. P. arca medium
Thema. Eraꝫ aliquãdo tenebꝛe nũc autẽ lux in
dño r̃. In eadẽ epl'a. Vl' ꝑdica de excoicationi
bꝰ. Vide in.ij.par.ꝑn.rosarij.f.xxxvij.per totuꝫ.
Thema. Nõ habꝫ hereditatẽ in regno xpi r dei
Vel. Nolite effici ꝓcipes eoꝝ. In eadem epl'a.
Vel. Ingressi habitãt ibi.s.demones. Luce.ij.r
in euãgelio occurrẽt. Vel ꝑdica de ꝓfanatiõe
Vide in.ij.par.ꝑn.rosarij.f.xxxiij.p.ij. O.vsqꝫ
in finẽ illi⁹ parꝫ. Thema. Omne regnũ in seip/
sũ diuisuꝫ desolabit. In eodẽ euãgelio. Vel ꝑ/
dica de ꝟbo dei vide in.j.par.ꝑn.rosarij.f.iij.p
totũ. Thema. Beati qui audiunt ꝟbũ dei et cu
stodiunt illud. In eodem euangelio.

Feria.ij. de lepꝛa. Vide i.ij.par.ꝑn.rosarij.f.
xxxij.p.ij.E.vsqꝫ ad.N. Thema. Erat vir fortis
et diues sed lepꝛosus.iij.Regũ.v.r in epl'a oc
currẽt. Vl'. Multi lepꝛosi erant in israel. Luce
iiij.r in euangelio occurrẽt. Vel ꝑdica de cõfes
sionis fructificatiõe. Vide in.j.par.ꝑn.rosarij.f.
xxxiij.p.ij.p totã. Thẽa. Vade r lauare septꝭ
es i ioꝛdane r reapiet sanitatẽ caro tua atqꝫ mũ
daberis. Jn eadẽ epl'a. Vel ꝑdica cũ eodẽ the/
mate de ꝓfitiõe. Vide i.j.par.ꝑn.rosarij.f.xxx.
p totũ Vl' ꝑdica q̃ vnꝰ solus est deus. Vide in
eadẽ.j.pte ꝑn.rosarij.f.xiij.par.j.O.vsqꝫ ad. T
Thema. Vere sao q̃ nõ sit aliꝰ deꝰ in vniuersa
terra nisi tm̃ deꝰ israel. Jn eadẽ epl'a.

Feria.iij. de cõfessiõe. Vide in.j.par.ꝑn.rosa
rij.f.xxxiij.par.iij.p totã. Thema Quecũqꝫ sol
ueritꝭ supꝛ terrã erũt soluta r in celo. Vel. Que
cũqꝫ alligaueritꝭ supꝛ terrã erũt ligata r in celo.
Matth.xviij.r in euangelio occurrẽt. Vel ꝑdi
ca de coꝛrectiõe fraterna. Vide in.q.par.ꝑn.ro
sarij.f.xxxij.p.iij. B. vsqꝫ i finẽ illi⁹ pꝝs. Thema
Vade r coꝛripe eũ. Jn eodẽ euangelio. Vl' ꝑdi
ca de dimissiõe iniuriarũ. Vide in.q.par.ꝑn.ro
sarij.f.xxxij.p.iij. L.area mediũ.r. N.la.q.r. O
r. B.el.ij. vsqꝫ ad. O. Thẽa. Nõ dico tibi septies
sed vsqꝫ septuagies septies. Jn eodẽ euãgelio.

Feria.iij. de bono:e parentũ. Vide in.j.par.
ꝑn.rosarij.f.xx.r.xij.p totũ. Thema. Honoꝛa
patrẽ tuũ r matrẽ tuã vt sis lõgeuus supꝛ terrã
Ero.xx.r in epl'a occurrẽt. Vel. Honoꝛa patrẽ
tuũ r matrẽ tuaꝫ Matth.xv. r in euangelio oc
currẽt. Vel ꝑdica de homicidio Vide in.j.par.
ꝑn.rosarij.f.xxij.p totũ. Thema. Non occides.
Jn eadẽ epl'a. Vel ꝑdica de peꝛiurio. Vide
ut dicta.j.par.ꝑn.rosarij.f.vj.p.iij.p totaꝫ.et ser,

ti.q.ij. J.z.f.xxij.in exor. S. auscultē sermonis ꝙ.z.q.ꝙ totā. z f.xxiij.q.ij.ꝙ totā. z.f.cl.ꝙ.ij. D. Thema. Nō mechaberis. Jn eadē epla. Uel pdica ō furto. vide in dicta.j.pte pn.rosarij.ser. xxv.in exor.z pte.j.ꝙ totā. Thema. Nō furtū facies. Uel pdica ꝑ falsum testimoniū z oē mēdaciū. vide in dicta.j.pte pn.rosarij.ser.xxix.in exordio z p totū illud sermonē. Thema. Nō loqris cōtra patrē tuū falsum testimoniū. Jn eadē epistola. Uel pdica de trāsgressione noni z decimi pcepti decalogi. vide in dicta.j.pte pn.rosarij.f. xxx.p totū. Thema. Nō concupisces rē proximi tui nec desiderabis vxorē ei⁹. Jn eadē epla. Uel pdica de ccatate. vide in.ij.pte pn.rosarij.f.vj.ꝙ.j fla.q.vsqz ad M. Thema. Lecti sūt z duces ceor. Matth.xv.z in euāgelio occurrēti. vel pdica de ꝓfessoris electione. vide in.j.ꝙ.pn. rosarij. ser.xxxij.ꝙ.j.per totā. Thema. Si cecꝰ cecū ducatū prestet ambo in foueā cadūt. Uel pdica de cōfessione inualida z iteranda. vide in.j.pte pn. rosarij.ser.xxv.ꝙ.ij.ꝙ totā. Thema. Sine causa colūt me. vel. Populus iste labijs me honorat cor aūt eius lōge est a me. Uel pdica de peccato lingue. vide in.ij.pte pn.rosarij.ser.xl.ꝙ totum. Thema. Qđ precidit cr ore hoc coinquinat hoiem. Jn eodē euāgelio. vel pdica de scandalis actuis z passiuis. vide in.j.pte pn.rosarij.f. xxx.ꝙ.j. P.z i.ij.pte pn.f.xxxij.ꝙ.ij.Z. Thema. Audito hoc verbo scandalisati sunt. Jn eodez euangelio.

Feria.v.de vbo dei. vide in.j.ꝙ. pn.rosarij.f. ij.ꝙ totū. Thema. Audite vbū dñi. Nicre. vij.z in epla occurrēti. vel. Oportz me euāgelizare regnū dei. vel. Erat pdicans in synagogis galilee Lu.iij.z in euāgelio occurrēti. vl pdica de ꝓparatione ad cfessionē. vide in dicta.j.pte pn.rosarij.ser.xxxv.pte.j.per totā. Thema. Bonas facite vias vestras. Jn eadē epistola. vel predica de febribꝰ. vide in.ij.pte pna.rosarij.ser.vj.pte.j.L cl.iij.z L dupler. Thema. Socrus simonis tenebat magnis febribꝰ. vel. Impau it febri z dimisit illā. Jn eodē euāg. vel pdica ꝙ rps est verus messias z filius dei. vide in.j.pte pn. rosarij ser.xiij.ꝙ.ij.ꝙ totā. Thema. Tu es filius dei vel. Sciebant ipsum esse christum. Jn eodem euangelio.

Feria.vj.de pcō murmurationis. vide in.ij. pte pn.rosarij.ser.iij.pte.ij.per totam. Thema Celser murmuratio eoz. Nuen.xx. z in epla occurrēti. vel pdica de adoratiōe dei. vide in.j.ꝙ. pn.rosarij.ser.vj.pte.ij.ꝙ totā. z ꝙ.vlti.L. Thema. Veri adoratores adorabūt patrez in spū et veritate. Job.iij.z in euāgelio occurrēti. vel pdica de grā dei. vide in.ij.pte pn.rosarij.f.xxxij. pte.ij.ꝙ totā. Thema. Aqua quā ego dabo ei fiet in eo fons aque salientis in vitā eternā. Jn eodē euāgelio. vl pdica de spūsctō. vide in dicta.ij.ꝙ. pn.rosarij.ser.xxxvij.ꝙ totum. Thema. Spūs est deus. Jn eodem euāgelio. vel pdica ꝙ christus fuit messias. vide vt assignaui in feria pcedēti. Thema. Sao qa messias venit q̄ ō: christus. Jbidē. vel pdica de vita eterna. vide in.ij.ꝙ. pn.rosarij.ser.xx.ꝙ totū. Thema. Congregat fructū in vitā eternā. Jbidē. vel pdica ꝙ nullus saluat in fide sua nisi xpianus. vide in.j.pte pn. rosarij.ser.xxij.i exor.z ꝙ rps incarnat⁹ est ꝓter salutē pcōz. vide in.ij.ꝙ.pn. rosarij.ser.xxxv. ꝙ. vij.z viij. Thema. Nic est vere saluator mūdi Jn eodem euangelio.

Sabbato de diuinis. vide in.ij.pte.pn.rosarij.f.xxx.ꝙ totū. Thema. Erat diues valde. Danielis.xiij.z in epla occurrēti. vl pdica de diuersis calamitatibꝰ q̄bꝰ subiacuūt viri z mulieres vide in.v.pte.prin.martialis.ser.vij.par.j.D. vsqz in finē illi⁹ pti⁹. et ꝙ in hac vita nunq̄z est sine angustijs. vide in.ij.pte pn.rosarij.ser.xxvij.pte ij. K. Thema. Angustie mihi sunt vndiqz. Jbidem. vl pdica de spe. vide in.iij.ꝙ.pn.martialis. ser.ij.ꝙ.ij.z in.ij.pte prin.rosarij.ser.vij. in exor. et ꝙ.j.z.ij.per totā. Thema. Saluat sperātes in se. Jn eadē epla. vel pdica de vbo dei. vide vt assignaui in.v.feria pcedenti. Thema. Sedēs docebat eos. Job.viij.z in euāgelio occurrēti. vel pdica de adulterio. vide in.j.par.pn.rosarij. ser. xxij.par.ij.B. vsqz in finē illi⁹ pris. z ser.xxiij.ꝙ. j. L M z N. Thema. Adducūt ei mulierem in adulterio deprehensam. Jn eodē euāgelio. vel pdica de dimissione pcōrū. vide in.j.pte pn. rosarij. ser.vij.pte.vj.D.z ꝙ.vij.E. Thema. Uade z amplius noli peccare. Jn eodē euāgelio. vel cū eodem themate pdica ꝙ ꝓ nullo cōmodo habendo vel incōmodo cuitādo debet aliqs peccare mortaliter. vide in.ij.pte.pn.rosarij.ser.vj.pte.j. D.el.iij.vsqz in finē illius pris.

Dñica.iij. in q̄dragesima: de virginitate. vide in.ij.pte pn.rosarij.ser.viij.ꝙ.iij.Z.z M.z f. xxviij.ꝙ.j.B.vsqz ad L. Thema. Lcare sterilis q̄ nō paris. ad Gala.iij.z in epla occurrēti. vel pdica ꝙ mali sp ꝓsequunt bonos. vide in.j.ꝙ. pn.rosarij.f.xxxviij.ꝙ.ij. U. et de ꝓsecutionum vtilitate. eodē ser.ꝙ.j. J.z in.ij.par.pn.f.viij. pte ij.Z.vsqz in finē illi⁹ pti⁹. Thema Qui fm carnē natus fuerat ꝓsequebat eum q̄ fm spūm. in eadē epla. vel pdica de supatione sensualitatis. vide in.ij.par.pn.rosarij.ser.xij.in exor.z in.j.par. O. z R. et ser.xxvij. par.j.L.z par.iij.X.vsqz ad L. Thema. Ejice ancillā z filiū eius. Jn eadē epla Uel pdica de iudicio vniuersali: aut ō fine mūdi. vide vt assignaui in.j.dñica aduentus. Thema. Dic est vere ꝙbeta qui venturus est i mūdū. Job.vj. et in euāgelio occurrēti. vel pdica ō monte pietatis. vide in defensorio ipsius mōstrac.ij.ꝙ.ij.z iiij.z.v. Thema. Subijt in montē Jesus. ibidem.

Feria.ij. de iudicio z iudicijs. vide in.j.ꝙ. pn ci.rosarij.ser.xxij.par.ij.in pn.z f z B.z ser.xxv. parte.iij. G. et ser.xxxij. in exor. circa medium. z in tabula.ij.ꝑ alphabetica rosarij. in vbo Judex. Thema. Timuerūt regē videtes sapiētiā dei esse in illo ad faciendū iudiciū.iij. Reg.iij. et in epla occurrēti. Uel pdica ō homicidio. Uide in.j.pte pn.rosarij.f.xxij.ꝙ totum. Thema. Nolite interficere eū. Jbidem. Uel pdica de amore matris erga filiū. Uide in.j.par.pn.rosarij.f.xx in exor.z qđ tenet facere filius matri sue. videi eodem ser.ꝙ.ij.per totā.z in.ij.pte pn.rosarij.f.xxv pte.iij.ꝙ totā. Thema. Nec est mat eius. Jn eadem epla. Uel pdica de veneratōe ecclie. vide vt assignaui in dnica infra octauaz nativitatis dñi. Thema. Oēs electi de ēplo. Uel Nolite facere domū patris mei domū negociationis. Johānis.ij.z in euāgelio occurrēti. Uel predica de articulis fidei. Uide i.j.par.pn.rosarij. f.xij. ꝙ.ij. G. vsqz in finē illi⁹ ꝓris. Thema. Multi crediderūt in nōie eius videntes signa q̄ faciebat. Jn eodē euāgelio. Ul cū dicto themate pdica ō miraculis. Uide in.j.par.pn.rosarij.f.xiij.i ex dio M.z M dupler.z in eodē ser.ꝙ.ij. X.z pte iij. J.z in.ij.par.pn.rosarij.ser.xxxviij.ꝙ.iij.i pn. Uel cū eodem themate pdica q̄s vere credat in christū z sit verus christianus Uide i.j.par.pn ci.rosarij.f.xv.ꝙ.ij.per totā.

Feria.iij.pōt pdicari de nūero saluādoz. Uide in.ij.ꝙ.pn.rosarij.f.xxij.per totum. Thema. Multiplicabo semē tuū sicut stellas celi. Exo. xxij.z in epla occurrēti. et originaliter Gen.xv. Uel pdica de misēia dei. Uide i tabula alphabetica scōe pris pn.rosarij.in vbo Misēia dei. Thema. Miser⁹ est populo suo dñs deꝰ nr. Jn eadē epla. Uel pdica de veneratione templi Uide vt assignaui in feria precedenti. Thema. Die festo mediāte ascendit iesus in templū. Job. vij.z in euāgelio occurrēti. Uel cū eodē themate pdica de festoz celebratiōe. vide in.j.par.pn. rosarij.ser.xx.ꝙ totū. Uel pdica de homicidio. Uide vt assignaui in feria precedenti. Thema. Quid me q̄ris interficere. Jbidē. Uel pdica de articulis fidei: aut ō vero christiano. vide vt assignaui in ipsa feria pcedenti.. Thema. Multi crediderūt in eū. Jn eodem euangelio. Uel pdica vtz qđ teneat iudicare fm allegata et pbata in iudicio. an vo fm veritatē cognitā in consciētia. vide in.j.par.pn.rosarij.f.xxj.ꝙ.ij.B. et in ij.pte pn.ipsi⁹ rosarij.ser.xxj.ꝙ.iij.X vsqz ad B Thema. Nolite iudicare fm faciē.sed iustū iudiciū iudicate. Jn eodē euangelio.

Feria.iij. de nōie iesu. vide in.v. par.pn. martialis.f.ij.ꝙ totū. Thema. Sanctificabo nomen meū magnū. Ezech.xxxvj.z in ꝙbeta occurrēti. Uel pdica de spūscō. vide in.ij.par.pn. rosarij.f.xxviij.ꝙ totū. Thema. Spūm meū ponā in medio vestri. Jn eadez ꝙbeta. Uel pdica de ꝓmissione quam fecim⁹ in baptismo. vide in.j. par.pn.rosarij.ser.xv.ꝙ.ij.O. et ad qđ tenet baptisatus. vide in.ij.par.pn.rosarij.f.xxiij.ꝙ ꝓ X.la.iij.et in exordio dic ꝙ baptismus est ꝓma tabula post naufragiū. Uide in.j.par.pn.rosarij. ser.viij.in exor.z ꝙ baptism⁹ aperit paradisū. Uide in.ij.pte pn.rosarij. ser.xx.ꝙ.iij. Thema. Effundā sup vos aquā mūdā z mūdabimi ab oibꝰ inq̄namentis vestris. Jn eadē ꝙbeta. Uel pdica de confessione. vide in.j.pte prin.rosarij. ser.xxxij.pte.j.z.ij. Thema. Lauamini: mundi estote. Esa.j.z in epla occurrenti. Uel pdica de cogitationibꝰ. Uide in.j.par.pn.rosarij.ser.xxx. pte.j. L.z O.z in.ij.pte pn.rosarij.ser.xxxij.ꝙ.iij. T z U. Thema. Auferte malū cogitationū vestrarū ab oculis meis. Jbidē. Uel predica de dimissione pcōrū. Uide vt assignaui in sabbato pcedēti. Thema. Quiescite agere pverse: discite bñ facere. Jn eadem epla. Uel pdica de cecoz illuminatiōe. vide in.ij.par.pn.rosarij.sermo.vj.ꝙ. j.F.vsqz ad M. Thema. Preteriēs Jesus vidit hoiem cecū a natiuitate. Job.ix.z in euangelio occurrenti. vel. Cecus natus est. vel. Aperuit oculos cecꝰ nati. Jbidē. Uel pdica de salmate z parialitatibꝰ. vide in.ij.par.pna.rosarij.f. xxxiij.ꝙ.iij.O.vsqz in finem illi⁹ pris. Thema. Salma erat inē eos. Jn eodē euāgelio. Uel pdica de impedimēti oriōnis. vide in.j.par.pn.rosarij.f.xij.per totū. Thema. Samus quia peccatores deus nō exaudit. ibidem. Uel pdica de pcō originali. vide in.j.par.pn. rosarij.f.xv.ꝙ.iij. M.z in.ij.par.pn.rosarij.f.vj.ꝙ.j. M N z O et in.j.pte pn.martialis.ser.j.ꝙ.q. F z B. Thema. In pcīs natus es totus. ibidem. Uel pdica de honore parentū. vide in.j.pte pn.rosarij. ser.xx. et.xxj.ꝙ totum. Thema. Samus q̄ hic est filius noster. in eodem euangelio. Uel pdica de adoratiōe dei. vide in dicta.j.pte pn.rosarij.ser.xvj. par.ij.per totam. Thema. Prosūdēs adorauit eum. ibidem.

Feria.v. de cōmone. vide in.j.par. pn. rosarij.f.xxij.ꝙ totum. Thema. Anima eius in amaritudine est.iij. Reg.iij.et in epla occurrēti. Uel pdica ꝙ pcīm facit amittere oēs sensus. Uide i j.par.pn. rosarij.f.x.ꝙ.j. P.z in.ij.ꝙ.pn.rosarij. ser.vj.ꝙ.j. P vsqz ad R.z ꝙ dupler. ante medium Thema. Non erat ei vor neqz sensus. in eadem epla. Uel pdica ꝙ pcōr dicit mortuꝰ: z ꝙ peccatū subijt at hoiem triplicē mortē. Uide in.ij.ꝙ. pn.rosarij.ser.vj.parte.j. O vsqz ad Z. Thema. Mortuus iacebat in lecto. ibidem. vel. Defunctus efferebat filius vnicus matris sue. Lu.vij. et in euangelio occurrēti. Uel cū eodez themate pdica de mortuis a xpo resuscitatis. erāt signi ficent. Uide vbi ē. prime R. Uel ad hoc accipe ꝙ themate. Adolescēs tibi dico surge. Uel Redit q̄ erat mortuus. in eodē euāgelio. Uel pdica de cōfessione oim pcōz. vide in.j.pte pn. rosarij.ser.xxv.ꝙ totum. Thema. Olcauit puer septicos: aperuitqz oculos suos. in eadez epistola.

vel p̄dica de omnibꝫ pc̄is mortalibꝫ simlr̄ cum eodem themate. Vide in.j.gre p̄n.rosarij.ser.vj p̄ totum. Vel p̄dica de educatiõe filiorꝫ. vide in q̄.gre p̄n.rosarij.ser.xxv.gre.q.p totã. ⁊ in dekem. mor̄ tractatu.q.parte.vij. D ⁊ E. Thema. Tolle filiũ tuũ. In eadẽ epla.

Feria.vj. p̄dicari q̄ pcm̄ vulnerat aiam. vide in.q.gre p̄n.rosarij.ser.vj.p.j. O.el.iij.⁊ P. et q̄ faciat amittere oĉs sensus. vide vt assignaui in p̄cedẽtia. Thema. Erat lãguor fortissimꝰ ita vt nõ remaneret in eo aliꝰ.iij. Reg.xvij. ⁊ in epi stola occurrẽti. Vel accipe p themate. Erat q̄dã Liguens Lazarus. Job.xj. ⁊ in euãgelio occurrens. Vel p̄dica de v̄bo dei. vide in.j.p.p̄n.rosarij.f.j.q.⁊ iij. Thema. Verbũ dei in ore tuo vel cor tuũ est. In eadẽ epistola. Vel p̄dica de suffragijs mortuorꝫ. Vide in.ij.gre p̄n.rosarij.ser.q.p.q.p totã. Thema. Eamus ⁊ nos ⁊ moriamur cum eo.s.mortuo nr̄o p cõpassionẽ. In eodẽ euãgelio. Vl̃ p̄dica q̄ mortui dicunt dormiẽtes multas de causis. vide in.q.gre.p̄n.rosarij. ser.j.p.j. E. Thema. Lazar⁹ amicus nr̄ dormit. Ibidem Vel p̄dica de fidei vnitate. vide i.j.p.p̄n.rosarij ser.xv.in exor.⁊ p.j.p totaz. Thema. Qui credit in me nõ morietur in ẽternũ. ibidẽ. Vl̃ p̄dica q̄ ips est verꝰ messias. vide vt assignaui i.v. feria post tertiã dñicã i q̄dragesima. Thema. Tu es xp̃s filius dei viui. ibidẽ. Vel p̄dica de pcõre inuete raro ⁊ de mala cõsuetudine. vide in.j.p.p̄nã.rosarij.ser.viij.p.j.G. vsq; ad L. et in cõsilio cõtra iudeos. P. ⁊ D. ⁊ in.q.p.p̄nã.rosarij.f.xxij.p.j. P.el.ij.⁊ R.el.iij. Thema. Jã fetet: q̄driduanꝰ est. Ibidẽ. Vl̃ p̄dica cũ ipo themate q̄ pcm̄ est horribiliter fandũ. vide in.q.gre p.in.rosarij.ser mo.vj.p.j. P. vsq; ad R. et q̄ pcõr fetet coram deo ⁊ angelis. Ibidẽ B ⁊ L. Vel p̄dica q̄ pcõr est seruus pcĩ ⁊ diaboli. vide vbi s. D. ⁊ ser.xij. p. et q̄ pcõris sepulchr̄a sũt tria. vide ibidẽ S. Thema. Lazare veni foras. vel. Soluite eũ ⁊ sinite abire. ibidem. Vel cũ eodẽ themate p̄dica de absolutiõe ab excõicatione. vide in eadem.q. p.p̄n.rosarij.f.xxxvij.gre.vij.p totã.⁊ de absolutione a pc̄is. vide in.j.p.p̄n.rosarij. ser.xxxiij.p. j. O dupler.

Sabbato de pauperũ cõmendatione. vide in.q.gre p̄n.rosarij.ser.xxx.par.j. N. vsq; ad N. Thema. Pauper suo⁹ miserebit. Esa.xlix.⁊ i epla occurrẽti. Vel p̄dica q̄ a pcõre elõgat deꝰ vide in.q.gre p̄n.rosarij.ser.vj.p.j. Z et q̄ pecca tũ expellit gr̃am dei et nõ pot cum eo stare spũs sanctus. Ibidẽ P.el.iij.⁊ Z. Thema. Dereliqt me dñs. In eadẽ epistola. Vel p̄dica ꝺ iudicio vero et temerario. vide in.j.p.p̄n.rosarij.f.xxxvj p totũ. Thema. Judicũ meũ verꝫ est. Job.viij. ⁊ in euãgelio occurrẽti.

Dñica de passione: de sanguinis christi p̃cio sa ⁊ vtilissima effusione. vide in.j.par.p̄nã.rosarij. ser.xxxix.gre.iij. T dupler. et q̄ christus more falearij in cruce ostendit carnẽ suam sanguinolentũ vt eos ad se euocet. Vide in exor p̄dicatoris sermonis. ⁊ q̄ more philo capti cũ⁊ ad amasiã suam venit ad boiem. vide in.q.p.p̄n.rosarij.f. v.parte.iij.F. dupler. et q̄re voluit vulnerari in latere ⁊ manibꝫ ac pedibꝫ. Vide in.q. p.p.in. rosarij.ser.xvij.gre.ij. A. circa p̄nãpium. Thema Per p̃prium sanguinẽ introiuit semel in scã: eterna redẽptione inuẽta. vel. Sãguis x̃pi q̄ seipsũ obtulit imaculatũ deo emũdabit ꝯscias nostras ab operibꝫ mortuis. ad Heb.ix. ⁊ in epla occurrẽti. Vel p̄dica de morte. vide in.q.p.p̄n. rosarij ser.xxxvj.p totũ. Thema. Abrahã mortuus est et sepelit. Job.viij. Vl̃ cũ eodẽ themate p̄dica de cõtemptu. vide in.q.gre p̄n.rosarij. ser.xxvij. gre.j.p totam. Vel p̄dica de veritate. vide in.q. gre p̄nã.rosarij.ser.xxj.p totum. Thema. Si veritatẽ dico vob q̃re non creditis mihi. In eodem euãgelio. Vel p̄dica de v̄bo dei. vide vt assignaui in secta feria p̄cedẽti. Thema. Qui ex deo est verba dei audit. Vel. Propterea vos nõ auditis q: ex deo nõ estis. Ibidẽ. Vel p̄dica veritũ q̃s sine pcõ possit appetere gl̃iam ⁊ laudem. Vide in.q.gre.p̄n.rosarij.sermo.ix.gre.ij.p.vsq; ad G Thema. Ego gl̃iam meam nõ quero. Ibidem Vel p̄dica de p̄ceptis dei seruandis. vide in.j.p. p̄n.rosarij.ser.xvj.in exordio.⁊ gre.j.p totam. et ser.xvij.in exor.⁊ ser.xxvij.p.j. T.el.j.circa finem Thema. Si q̃s sermonẽ meũ seruauerit: mortẽ nõ gustabit in ẽternũ. Ibidem.

Feria.ij. de conuersione pcõris. vide in.j.gre p̄n.rosarij.ser.vij.p.xlv. L. ⁊ in.q.gre p̄n.rosarij. ser.vj.p.iij. N ⁊ O. Thema. Lõuertat vir a via sua mala. Jone.iij. ⁊ in epla occurrenti. Vel cũ eodẽ themate p̄dica de vãs mundi malis. vide vt assignaui supra in.viij.feria post p̄mã dñicaz in q̄dragesima. Vl̃ p̄dica de bonis operibꝫ. vide in.j.gre p̄n.rosarij. ser.xxxvij.p totum. Thema. Vidit deus opa eorꝫ ⁊ misertus est popl̃o suo Jn eadẽ epla. Vel p̄dica de misc̃ia dei. vide in j.p. p̄n.rosarij .ser.vij.parte vltia. p totam. et in q.p.p̄n.rosarij.f.xx.gre.x.⁊ xj.p totaz. ⁊ ser.xxiij. parte.j. T. Thema. Misertus est popl̃o suo dominus deus noster. Jbidẽ. Vel p̄dica quõ x̃ps inuenit.k. ⁊ quare a q̃busdam nõ inuenit. vide in q.gre p̄n.rosarij.sermone.xxxiij.parte.vij. X. vsq; ad Z. Thema. Querens me ⁊ nõ inuenies. Johis.vij. ⁊ in euãgelio occurrẽti. Vel predica de gratia dei. vide in.q.gre p̄nã.rosarij. ser.xxxj par.ij.p totam. Thema Si quis sitit veniat ad me ⁊ bibat. vel. Qui credit in me flumina de vẽtre eius fluent aque viue. Jbidem. Vel predica de spũsctõ. vide in dicta.q.parte p̄nã.rosarij.ser mone.xxxviij.p totum. Thema. Hoc aũt dixit de spũsctõ quẽ acceptur erãt credentes in eum. In eodẽ euãgelio.

Feria.iij. potest fieri sermo de aialibꝫ. vide in q.gre p̄n.rosarij.sermo.xij.parte.j. T. vsq; ad Z

Thema. In lacu erant leones septẽ. Vel. Daniel erat sedens in medio leonũ. Daniel.xiij. et in epla occurrenti. Vel p̄dica de excellentia dei. vide in.j.par.p̄n.rosarij.ser.xiij.in exor.post medium.⁊ ser.xix.in exor.⁊ ser.xv.p.iij. L. et ser.xiij.p. iij. L. ⁊ in q.par.p̄n.rosarij.f.v.par.iij. D. ⁊ ser. vj.parte.j. D.la.iij. et ser.xix.par.vj. P. Thema Magnus es dñe deus. Jbidem. Vel predica de celebratione festoz. Vide in.j.par.p̄nã.rosarij.ser.xix.per totum. Thema. Erat in primo die festus iudeoz. Job.viij. ⁊ in euãgelio occurrenti. Vel predica de contemptu mũdi ⁊ religione. Vide in.q.gre p̄n.rosarij. sermone.xxvij.p. j.⁊ iij.p totam. Thema. Opa illoꝝ. s. mundi mala sunt. Jbidem.

Feria.iij. potest predicari de furto. vide in.j. par.p̄n.rosarij. ser.xxv.in exor. gre.j.per totam. Thema. Non facies furtum. Leuitici.xix. et in epistola occurrenti. Vel p̄dica de mẽdacio. vide in.j.gre p̄n.rosarij.ser.xxix.per totus. Thema Non mentemini. Jbidem. Vel p̄dica de mercanna ⁊ armbus et de fraudibꝫ que fiunt in eis vide in.q. par.p̄nã. rosarij.ser.xxxij. per totum. Thema. Non decipiat vnusquisq; proximum suum. Jbidem. Vel p̄dica de periurio ⁊ de vana dei nominatiõe. Vide in.j.par.p̄nã.rosarij. sermone.xvij. parte.j.⁊ iij. per totam. Thema. Non periurabis in nomine meo: et non pollues nomẽ dei tui. Jbidem. Vel p̄dica de timore dei Vide in.iiij.parte prima. manalis. sermone.vj. parte.v. per totam. et in.j.gre p̄n.rosarij. ser.xxij. parte.ij. D ⁊ E. Thema. Timebis dñm deum tuum. Jbidem. Vel p̄dica de detestatione peccati. vide in.q.p.p̄n.rosarij.ser.vj.parte.j. p totã Thema. Non facies quod iniquum est. Jbidẽ Vel p̄dica de iudiciis ⁊ iudicijs. vide vt assignaui supra in.ij.feria p̄cedentis hebdomade. Thema. Juste iudica primo tuo. In eadẽ epistola. Vel p̄dica contra peccatũ lingue. vide i.q gre p̄n.rosarij.sermone.iiij.p totum. et sermone xvij.parte.iij. A. et sermone.xxxviij.parte.iij. X. Thema. Non eris criminator: nec susurro in populis. Jbidem. Vel p̄dica de odio. vide in.q.p. prima.rosarij.sermone.xxxiij.parte.iij. B. ⁊ in.j parte p̄n.q̃pali ipsius rosarij.sermone.vj.parte v.per totam. Thema. Non oderis fratrem tuũ in corde tuo. Jbidem. Vel p̄dica de remissione iniuriaꝝ. vide in.q.par.p̄n, rosarij.ser.xxxiij. p. iij. L. la.j. vsq; in finẽ illius partis. Thema. Non queras vltionem: nec memor eris iniurie ciuiũ tuorũ. Jbidem. Vel predica de charitate fraterna. vide in.q.parte p̄nã.rosarij.sermone.v.par. iij. O ⁊ X. ⁊ sermone.xxij.gre.j. M. Thema Diliges proximũ tuum sicut teipm. Jbidẽ. Vel p̄dica de p̄ceptis dei seruandis. Vide vt assignaui supra in dñica p̄cedenti. Thema. Leges meas custodite. In eadẽ epla. Vel accipe ad hoc pro themate. Ego vitam eternã do eis. et nõ pibunt in eternum. s. seruantes mea p̄cepta. Job.x. ⁊ in euangelio occurrenti. Vel cum eodẽ themate p̄dica de vita eterna. vide in.q.p.p̄nã.rosarij.ser. xviij.⁊ xix.p totum. Vel p̄dica de vnitate diuine essentie. Vide i.j.par.p̄nã.rosarij.ser.xiij.gre p̄ma. O vsq; ad U. Thema. Ego et pater vnus sumus. In eodem euãgelio. Vel p̄dica contra blasphemiã. Vide in.j.par.p̄na.rosarij.ser.xvij parte.xiij.p totam. et in consilio contra iudeos P ⁊ Z. vsq; in finẽ illius consilij. ⁊ in.q.parte p̄n. ãpali rosarij.ser.xiij.p.q. R. vsq; in finem illius p̄ns. Thema. De bono ope non lapidamus te sed de blasphemia. Jbidem. Vel p̄dica de miraculis. vide vt assignaui supra in feria secunda hebdomade p̄cedentis. Thema. Opera que facio: hec testimoniũ phibent de me. Vel. Si mihi non vultis credere: operibꝫ credite. In eodẽ euangelio.

Feria q̃nta de Magdalene cõuersione ⁊ penitentia. vide in.q.par. p̄n.rosarij.ser.vj. in exor. et eiusdẽ sermonis parte.iij. E. ⁊ E dupler. Thema. Remittunt ei pcã multa: q̃m dilexit multũ. Vel. Remittunt nbi pcã tua Lu.vij.⁊ in euangelio occurrenti. Vel p̄dica vnde p̄cedat diuersitas humanoꝝ actuũ. et conducit q̄ et diuersitate fidei. Vide in p̄ma gre p̄na.rosarij. ser.vij par.j.p totam. Thema. Fides tua te saluam fecit. Jbidem. Vel cũ eodẽ themate p̄dica de fide. Vide in dicta.j.parte p.in.rosarij.ser.xij.p totũ Vel p̄dica q̄ vnus tñ est deus. vide vt assignaui in feria p̄cedẽti. Thema. Tu es deus solus. Daniel.xij. ⁊ in epla occurrẽti.

Feria.vj. q̄ homo p pcm̄ dõgatur a deo. vide in.q.par. p̄n.rosarij.ser.vj.p.j. Z. ⁊ deꝰ a pcõre discedit. Jbidem P.el.iij. et Z. Thema. Dñe omnes qui te derelinquunt cõfundentur. Vel. Dereliquerũt venã aquarũ viuentiũ dominũ. Hiere.xvij. ⁊ in epla occurrenti. Vel p̄dica cum eodẽ themate de peccati gradibꝫ. Vide in.ij.gre p.in.rosarij. ser.vj.parte.j.F. Vl̃ p̄dica de aggrauatione pcĩ cum ipo themate. vide in j.gre p.in.rosarij.parte.ij.B. Vl̃ p̄dica de refrenatione lingue. vide in.ij parte p.in.rosarij. ser. iiij.in exor. et parte.j per totam. Thema. Quod egressum est de labijs meis rectum in cõspectu tuo fuit. Jbidẽ. Vl̃ p̄dica de angustijs xpi in horto. vide in.q.gre p̄n.rosarij.ser.xj.per totũ. Thema Spes mea tu in die afflictionis. ibidẽ Vel p̄dica de miraculis. vide vt assignaui supra in.q.feria p̄cedentis hebdomade. Thema. Dic bo multa signa fecit. Job.xj. ⁊ in euangelio occurrenti. Vel p̄dica de destructiõe hierusalẽ. vide in.j.gre p̄na.rosarij.ser.ix.p.iij.F. ⁊ ser.x.par.j O dupler. Thema. Venẽt romani ⁊ tollent locum nostrũ ⁊ gentẽ. ibidem.

Sabbato: de pcõ lingue. vide in secũda gre p.in.rosarij.ser.iij.p totũ. Thema. Percussimus eũ lingua. Hiere.xviij. ⁊ in epla occurrẽti.

Uel ꝑdica de ingratitudine. vide in.ij.ꝑte ꝑn̄a. rosarij.ser.ix.p.ij.B.el.ij. ꝛ D.ꝛ f.xxxiij.p.xxiij D. Thema. Reddāt ꝑ bono malū. Ibidē. Uel ꝑdica de imitatōe xp̄i. vide in.ij.p.ꝑn.rosarij.f. xxvij.in exo:.ꝛ p totū illū fmonē.et ser.xxxiij. in exo:. Thema. Qui mihi ministrat me sequat. Joban.xij.ꝛ in euāgelio occurrēn. Uel ꝑdica de religione. vide in.ij.ꝑte ꝑn.rosarij. ser.xxvij. ꝑte.j. per totā. Thema. Si ꝙ nubi mistrauerit bonorificabit eū ꝑ meus qui est in celis. Ibidem Uel ꝑdica de iudicio vniuersali. vide in.j.p.ꝑn a.rosarij.ser.x.ij.p totū. Thema. Nūc iudiciū est mūdi Ibidē. Uel p:edica q xp̄s in cruce oia ad se trahit. vide in.j.p.ꝑn.rosarij.f.xxxix.ꝑte.iij. S dupler. arca finē. Thema. Ego si exaltatus fuero a terra:oia trahā ad meipm. Et ibi dicq̄re voluit mo:ii in cruce ꝛ in aere. vide ibidē S.

Dñica in ramis palmaꝝ pōt ꝑdicari de peccato gule. vide in.j.par.ꝑna.rosarij.ser.v. in exo:. et p.j.p totam.ꝛ ser.vj.p.iij. J dupler. Thema. Sedebam⁹ sup ollas carniuꝝ ꝛ comedebam⁹ panē in saturitate. Exo.xvj.ꝛ in epla añ benedictionē palmaꝝ ꝛ oliuaꝝ. Uel ꝑdica de ꝓmō linguę. Uide vt assignaui i sabbato ꝓcedēn. Thema. Murmurauit ois multitudo filioꝝ israel Ibidē. Uel ꝑdica de abo co:pis xp̄i. Uide in.ij p.prin. rosarij.ser.xiij.ꝑte.ij.p totā.ꝛ f.xiij.p totū. Thema. Ego pluā vobis panē de celo. Ibidē. Uel accipe ꝑ rthemate. Accipite ꝛ comedite: hoc est co:pus meū. Matth.xxvj.ꝛ in missa occurrēn. Uel ꝑdica q mūdus ꝺ:. castellū rebelle Uide in.ix.ꝑte ꝑn.marialis.ser.iij.ꝛ.viij. O.et i ij.p.ꝑn.ser.ij.p.j. f. Thema. Ire in castellū qō cōtra vos est. Mar.xvj.et in euāgelio añ būdictionē ramoꝝ. Uel ꝑdica de imitatōe xp̄i. vide vt assignaui in sabbato ꝓcedēn. Thema. Hoc sentite in vobis qō ꝛ in christo iesu. ad Philij. ij et in epistola misse occurrēt. Uel ꝑdica de obediēna. vide in.ij.p.prin.rosarij.f.ix.p.ij. L vsqz ad S. Thema. Factꝰ est obediēs vsqz ad mo:tē ꝛc. Ibidem. Uel accipe ꝑ rthemate Fiat nō sicut ego volo. sed sicut tu. Mar.xxvij.et in missa occurrenti. Uel ꝑdica de gl̄oso noie Jesu. Uide vt assignaui in die circūcisiōis. Thema. Deꝰ donauit illi nomē qō est sup oē nomen. vel. In noie Jesu omne genu flectat: celestiū:terrestriū et infernoꝝ. Ibidē. Ul ꝑdica de ꝑciosa ꝛ vnli sanguinis xp̄i effusione. Uide vt assignaui sup in dñica de passione. Thema. Hic est sanguis meus q ꝑ multi effundet in remissionē pcoꝝ. Matth.xxvj.ꝛ in missa occurrēt. Uel ꝑdica de morte. vide vt assignaui in dicta dñica de passione. Thema. Clamās voce magna emisit spūm Matth.xxvij.ꝛ in missa occurrenti. Uel accipe ꝑ rthemate. Tristis est aia mea vsqz ad mo:tem Ibidē. Ul ꝑdica de pcō hominū. vide in.j.p. ꝑn.rosarij.ser.xxij.p totū. Thema. Louerte gladiū tuū in locū suū. Uel. O ēs q acceperint gladium gladio ꝑibūt. Ibidē. Uel ꝑdica cōtra pcm blasphemie. vide vt assignaui in q̄nta feria ꝓcedenti. Thema. Blasphemauit:quid adhuc egemus testibꝰ. Uel. Ecce nūc audistis blasphemiam. Uel ꝑdica q ꝺ:. cognoscāt ꝑ loquelā. vide in.ij.p.ꝑn.rosarij.ser.iiij.p.j. K. et ser.xxxviij.ꝓte iij. L. Et q ꝺ:. q̄q; habere tres linguas. vide in dicta.ij.par.ꝑn.rosarij.f.xvij.p.ij.B. Thema. Loq̄la tua manifestū te facit.ibidē. Ul ꝑdica de iuramēto. vide in.j.p.ꝑna.rosarij. ser.xvij ꝓte.ij.p totam. Thema. Ꝉpit detrahi ꝛ iurare Ibidē. Uel ꝑdica de cōmunione. vide in.j.p.ꝑna. rosarij.ser.xxj.p totū. Thema. Egressus foras fleuit amarc. ibidē. Ul ꝑdica q christus fuit verus messias. vide vt assignaui supra in.v. feria post cineraā dñicā in q̄dragesima. Thema. Vic est Jesus nazarenꝰ rex iudeoꝝ. Ibidem.

Feria.ij. vltra assignatū sermonē in tabula secunde ꝑt rosarij pōt ꝑdicari de nomie Jesu. vide vt assignaui in die circumcisionis. Thema. Speret in noie dñi. Esa.l.ꝛ in epla occurrenti. Uel ꝑdica de virtute patiennc. vide i.j.p.ꝑn.rosarij.ser.xxxviij.p.iij.p totam. Thema. Lo:pus meū dedi ꝓtientibꝰ:ꝛ genas meas vellentibꝰ Faciē meā nō auerti ab increpantibꝰ ꝛ cōspuentibꝰ in me. Ibidē. Uel ꝑdica de restitutionibus Uide in.j.ꝓte ꝑn.rosarij.ser.vij.p.ij.post medium et ser.xxv.ꝓte.ij,D. Thema. Domꝰ replera est eos de:e vnguēn. Job.xij.ꝛ in euāgelio occurrēt Uel cū eodē themate ꝑdica de bono exemplo sequendo ꝛ malo vitando. vide in.j.p.ꝑn.rosarij ser.vij.par.iij.p totā. et in.ij.parte ꝑn. ser.xxvj.p. vj. O.ꝛ de bona fama. Uide in.ij.ꝓte ꝑn.rosarij ser.xxx.p.j. S.ꝛ R.la.ij.ꝛ in.iiij.ꝓte.ꝑn. marial ser.j.ꝓte.iij. D.

Feria.iij. de silentio ꝛ studio. vide in.ij. ꝓte ꝑn.rosarij.ser.xxx.p.iij.per totā. et ser.xxij.in exo:dio.ꝛ ꝓte.j. K.ꝛ in defen.mōr. trac.ij.p.vij.p. Thema. Ostendisti mihi studia coꝝ. Hiere.xj. et in epla occurrenti. Uel ꝑdica de malis condicionibꝰ dānatoꝝ. vide in.ij.ꝓte ꝑna.rosarij. ser. xij.ꝛ xxij.p totū. Maxime in p.j.ipsi⁹.xxij. fmonis ꝓte.j.p. Thema. Bonū erat ei si nō esset natus hō ille. Mara.xiij.ꝛ in missa occurrēt. vel ꝑdica de cōmunione. vide vt assignaui in dñica ꝓcedenti. Uel accipe sermonē in sabbato sancto assignatū in tabula ꝓcedenti. Thema. Sumite:hoc est co:pus meū. Ibidē. Uel ꝑdica de morte. Uide vt assignaui in dñica de passione. Thema. Jesus emissa voce magna expirauit. Mar.xv.ꝛ in missa occurrēt. Uel ꝑdica q xp̄s est verus filius dei ꝛ messias. Uide vt assignaui in q̄nta feria post cineraā dñicam in quadragesima. Thema Vere homo hic filius dei erat Ibidem.

Feria.iiij. vltra sermonē assignatū in tabula scde p̄t rosarij potest ꝑdicari contra ambitiōes Uide in dicta.ij.parte ꝑna.rosarij.ser.ix. ꝓte.ij.

D.ꝛ ser.xxvj.par.iiij. L. arca mediū.ꝛ f.xxij.p. j. L ꝛ N. Thema. Facta est cōtritio inf eos qꝺ eoꝝ videret esse maio:. Lu.xxij.ꝛ in missa occurrenti. Uel ꝑdica de hūiliate. vide i dicto sermone.p.iij.per totā. Thema. Qui maio:i est in vobis fiat sicut iunio:: et q ꝑcesso: est sicut ministrator. Uel. Ego in medio vestrū sum sicut q ministrat. Ibidē. Uel ꝑdica de regno paradisi. vide in ij.parte ꝑn.rosarij.ser.xviij.p totum. Thema Ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater meus regnū vt edatis ꝛ bibatis sup mensaꝝ meam in regno meo. Ibidē. Uel ꝑdica de maledictis demonibꝰ ꝛ de coꝝ insidijs et impugnationibus atq; tēptatiōibꝰ. vide in.j.p.ꝑn.rosarij.ser. vij.in exo:.ꝛ ser.viij.ꝓte.v.p totā.ꝛ in.ij.ꝓte p:ima.rosarij.ser.vj.p.j. P.d.ij.ꝛ ser.xxvij.p.j.D. ad finē.ꝛ ser.xxij.ꝓte.j. L.ꝛ f.xxxviij.p.vij.B. Thema. Sathanas expetiuit vos vt cribraret sicut triticū. Ibidē. Ul ꝑdica de oꝛōne. vide in.j.ꝓte p:in.rosarij.ser.ij.p totū. Thema. O:are ne intretis in tēptationē. Uel. Positus gentibꝰ o:abat. Ibidē. Uel ꝑdica de abnegatiōe ꝙrie volūtatis vide in.ij. par.ꝑna. rosarij.ser.ix.p.ij. L vsqz ad S. Thema. Nō mea volūtas sed tua fiat. Ibidē. Uel ꝑdica de cōmixtiōe. Uide vt assignaui in dñica ꝓcedenti. Thema. Egressus foras fleuit amare. Ibidē. Uel ꝑdica de destructiōe hierusalē. vide in.j. ꝓte ꝑn. rosarij. ser.ix.p.iij.F. ꝛ ser.x. p.j.Q dupler. Thema. Filie hierusalē nolite flere sup me:sed sup vosipas flete ꝛc. Lu.xxij.ꝛ in missa occurrēt. Uel ꝑdica de remissione iniuriarū. vide in.ij.par.ꝑna.rosarij.ser.xxxiij.ꝓte.iij. L vsqz in finē illi⁹ ꝑs. Thema. Pater dimitte illis:nō eū scīre qd faciunt. Ibidē. Uel ꝑdica de paradiso. vide in.ij.parte ꝑn.rosarij.ser.xx.p totū. Thema. Hodie mecū eris in paradiso.vl. Expectabat ꝛ ipse regnū dei. Ibidē.

Feria.v. de indigne sumentibus co:pus xp̄i. vide in.ij.par.ꝑn.rosarij.ser.xvj.p totum. Thema, Quicūq; manducauerit panē hūc vel biberit calicē dñi indigne:reus erit co:pis ꝛ sanguinis dñi Uel. Qui māducat ꝛ bibit indigne: iudiciū sibi māducat ꝛ bibit.j.ad Coꝝ.xj.ꝛ in epistola occurrenti. Uel ꝑdica de amo:e xp̄i erga hoies. Uide in.ij.ꝓte ꝑn.rosarij. sermone.v.ꝓte iij.f.añ mediū.ꝛ ser.xxxiij.ꝓte.ij. P. Thema. Cū dilexisset suos q erāt in mundo:in finē dilexit eos. Job.xxj.et in euangelio occurrenti. Ul ꝑdica de imitatōe xp̄i. vide vt assignaui in sabbato ꝓcedenti. Thema. Exēplū dedi vobis vt quēadmodū ego feci ita ꝛ vos faciatis. In eodē euāgelio.

Feria.vj. in parasceuen vltra assignatū fmonē in.ij.parte p:in.rosarij.ser.xv. pōt ꝑdicari de dolo:ibꝰ christi et de passiōe eius cū hijs q babent in.j.p.ꝑn.rosarij. ser.xxxix.p.iij. S vsqz ad U dupler.ꝛ in.ij.p.ꝑn.rosarij.f.v.ꝓte.iij.f. añ mediū.ꝛ F dupler.ꝛ in.x.ꝓte ꝑn.marialis.ser.j. ꝓte.ij. J. de ꝙbus poterūt formari plures fmones. Thema. Stabat iuxta crucē Jesu mr eⁱ. Job.xix.ꝛ in missa occurrenti. Ud accipe ꝑ rthemate. Afflictus sum ꝛ humiliatus sum nimis. ps.xxxvij.

Sabbato sāc:qliter anīa facta sit ad imagīnē ꝛ similitudinē dei. vide in.ij.par.ꝑn. rosarij.ser. x.ꝓte.j. B vsqz in finē illi⁹ ꝑs. Thema. Faciamꝰ hoiem ad imaginē ꝛ similitudinē nostrā. Gen.j.ꝛ in ꝑma ꝙphēta occurrēt. Uel ꝑdica de fine mūdi. Uide vt assignaui in ꝑma dñica aduentus. Thema. Finis vniuersę carnis venit co:aꝝ me. Gen.vj.et in scda ꝙphēta occurrenti. Uel ꝑdica de o:atōe. Uide in.j.par.ꝑna.rosarij.sermone ij.p totū. Thema. Querite dñm dū inueniri pōt Jnuocate eū dū ꝑpe est. Esa.lv.ꝛ lv. ꝙphēta occurrenti. Uel ꝑdica de cōuersione ꝑcōris ad penitētiā. vide dicta.j.p.ꝑn.rosarij.f.vij.p.vj.D.ꝛ ꝓte.vij. E. Thema. Derelinq̄t impi⁹ vias suam et vir iniquꝰ cogitationes suas ꝛ reuertat ad dominū ꝛc. Ibidē. Uel ꝑdica de paradiso. Uide vt assignaui in feria.iij.ꝓcedenti. Thema. O tira el ēs magna est domꝰ dei ꝛ in gēis locꝰ possessionis eius ꝛc. Baruch.iij.ꝛ i ꝙphēta occurrēt Ud accipe ꝑ rthemate. Que sursum sunt q̄rite: nō que sup terrā. vel. Cū christ⁹ apparuerit vita vestra tūc ꝛ vos apparebitis cū ipso in gl̄oria ad Col.iij.ꝛ in epla occurrēt. Ud ꝑdica q christus est verꝰ deus ꝛ messias. Uide vt assignaui in.v.feria pⁿ cineraā dñicā in q̄dragesima. Thema. Vic est deⁿ nr ꝛ nō estimabit⁹ alius ad eum. In eadem ꝙphēta.vj.

Dñica resurrectionis vltra sermonē assignatū in.ij.par.ꝑn.rosarij.in die ipsa pōt adduci ea q posui in.ix.ꝓte ꝑn.marialis.ser.ij.p.iij. L ꝛ in decima ꝓte ꝑn.ser.ij.p.v. K. Thema. Jesum q̄rit⁹ nazarenū crucifixū:surrexit nō est hic. Mar.xvj.ꝛ in euāgelio occurrenti.

Feria.ij. pōt ꝑdicari q christ⁹ fuit ꝑegrinus. vide in.ij.ꝓte ꝑn.rosarij.ser.xvij.p.iij.p ꝛ Z.et q oēs sumꝰ ꝑegrini in hoc seculo:ac de legibꝰ peregrinoꝝ. vide in.ij.p.ꝑn.rosarij.ser.xxiij.in exo:dio. Thema. Tu solus ꝑegrinꝰ es in hierusalē Lu.xxiij.ꝛ in euangelio occurrēt. Ud ꝑdica de stultitijs. vide in.ij.p.ꝑna.rosarij.ser.vj.p.j. H vsqz ad O.el.iij. Thema. O stulti ꝛ tardi corde Ibidē. Uel ꝑdica de ꝙbꝫ vite xp̄i et mo:te ei⁹. vide in.j.par.ꝑn.rosarij.f.xiij.p.iij.p totam et in.ij.p.ꝑn.rosarij.ser.xv.p.j.vsqz in finē illius fmonis. Thema. Huic oēs ꝙphete testimoniū ꝙhibēt. Act.x.ꝛ in epla occurrenti. vel. Incipiēs a Morse ꝛ oibꝰ ꝙphꝫ interpretabat illi in oibꝰ scripturis q de ipo erāt. In pallegaro euāgelio. Ud ꝑdica de necessitate patiendi i tribulatiōibꝰ. vide in.j.p. rosarij.f.xxxviij. Thema. Oportuit xp̄m pati. Ibidē ꝑdica de gl̄oria celesti:ꝛ acquirenda patiendo ꝛ violentia sibi faciēdo. Uide in.ij.p.ꝑn. rosarij.f.xviij. Thema. Oportuit christum pa-

ñ: ita iterare in gñaz suã.

Feria.iij. pót pdican de elẽdẽ ꝓbacõe. Thẽma. Deceſſe eſt ipleri oĩa que ſcripta ſũt in lege mã. Deceſſe eſt ipleri oĩa que ſcripta ſũt in lege Moyſi: ꝓphetis: et pſalmis ó me. vl'. Aquit eas ſenſũ vt intelligerẽt ſcripturas. Lu.xxiij. i cuã gelio occurrẽ. vel pdica ó pace. vide in.ij.p.pn. f.xxxiij.p.ij. O. vſqz in finez illi⁹ pas. Thema. Pax vobis.ibidẽ. vel pdica de tribulatiõibꝫ et aduerſitatibꝫ: vide in.j.par.pn.roſarij.f.xxxviij. p totũ. Thema. Oportuit pati xpm. In eodem cuãgelio. vl' cũ eodẽ themate accipe licẽtiã: et da doaria ſiue dona ſpũalia oĩbꝫ ſtatibꝫ: vide i ij.par.pn.roſarij.f.xxiij.vſqz ad.xxx. incluſiue. Et poteſ dare ꝓmo breuiter doctrina paſtoribꝫ aiaz. ſcdo religioſ ac clericis. tẽo dñis ac rectoribꝫ ſeculariꝫ ac familiaz gubnatoribꝫ. ẽrto ſubditis. ẽcto ſenibꝫ. ſexto iuuenibꝫ. ſeptio maritaſ. octauo pueris ac mulieribꝫ. nono filiis. decimo vidgiuibꝫ: vndecimo viduis. duodecio nõ maritatis vnũ documẽtũ. ſ. q̃ ſi nõ videãt ſe in periculo trãſgrediẽdi caſtitatẽ: et luxurijs diuitijs et vanitatibꝫ ſeculi: fugiãt ſiue caſtitatem: et ibi aliq̃d dicẽ laudem ipſius caſtitatis. Si vo videãt ſe in pericło ſeruãt ꝓ filiuz apli.j. ad Cor.vij. dicẽs. Propt̃ fornicatiõem vitãdaz habeat vnuſq̃ſq; vxorẽ ſuaz: et vna q̃q; mulier hãat virz ſuũ. Decimotercio da ꝓfilia militibꝫ. decio q̃rto mgris. decimoquinto ſcolaribꝫ. decimoſexto iudicibꝫ. decioſeptimo aduocatis. decimooctauo ꝓcuratoribꝫ. decimonono notarijs. vicesimo mediis. vicesimo primo diuinis. vicesimoſecundo pueris. vicesimotercio cõſiliarijs. Que oĩa conſilia vide in pdicatis ſermonibus. vicesimoquarto da conſilia mercatoribus et artificibꝫ. vide in ij.parte pn. roſarij f.xxxj.p.ij. O. et p.iij. P. et q̃ debent cauere oẽs fraudes. ó q̃o i dicta p.iij.p totã. vicesimoquinto da ꝓfilia oĩbꝫ ẽpiis. ſ. mo pac̃ et ꝓcordie. vide vt aſſignẽ ſ. ſcdo pſeuerãtie i bono. vide i.ij.p. pn.roſarij.f.xxxiij.p. vltima. per totã. tertio deuotiõis arga beatis ẽginẽ: q: ipſa in ẽcleſia militãt. xxxiij. Qui me duxãr: vitã eternaz habebũt. Sic aũt accipe licẽtiam. Primo poſt data dona et cõſilia in ſignũ amoris et in memoriale ꝑpetuũ amicie cõdude vt ſeruẽt ea que i q̃drageſima pdicata ſũt: et non ſecuta illud.ij. Thec.ij. Ita q̃ frẽs ſtate tenete traditiões q̃s didiciſtis: ſiue p ſermonẽ ſiue per epiſtolã noſtram. Secũdo dic de amoris efficacia et duratiõe. ſ. q̃ nihil ẽ amore vehemẽs. §. illũ. in auc. qui. mo. na. cf. le. col. vj. Unde dicit ſanct⁹ Bonauẽtura in.ij. ſenten. diſtin. xxxix. in q̃ſtiõibꝫ arca litterã. et di. dij. ar.ij. q.ij.q̃ tãta eſt vis amoris vt tranſformet amãtem in amatũ: ita q̃ faciat amãtem eſſe q̃dãmodo idẽ cũ amato. vñ Tullius in libro ó amicicia ait. Ver⁹ amor efficit vnũ ex duobꝫ. et Dionisius.c.ó diui.nomi. pdicta cõfirmão dicit. Amor: eſt vis vnitiua amãtis cũ amato. Dic de Seneca qui ſtatũ diligebat quẽdam ſuum amicũ q̃ putabat q̃dãmodo vnã ſolaz aiaz eſſe in duobꝫ corpibꝫ Iurta illũ Ouidij. Hij duo corpibꝫ mẽbris vnus erat. Dic de diſcipul⁹ Pitbagore q̃rũ vn⁹ vocabat Dimõ: et alter Pbiacs q̃ voleb̃at p iuicẽ occidi. Ouidius aũt in li. de põto ait Nomẽ amicicie barbara corda ꝓuocat. diuitẽ amicus q̃ſi animi cuſtos et ait gloſa in.l. lecte culpe. §. amicos. ff. de vbo. ſi. Dic quomõ a romanis depingebat amicicia. vide in.ij.p.pn.roſarij.f.v.p.iij X. Quintilian⁹ vero in.v. declamationũ ait. Nõ reperio q̃d in rebꝫ hũanis ex cogitauerit natura pſtãnius amicicia. Inq̃t em barbar⁹ Tullius. in epla ad Rufinũ. Illa amicicia nũq̃ vera fuit q̃ deſinere potuit. et Prouer. xviij. ait Salomõ. Omni tpe diligit qui amic⁹ eſt. et Pbus. viij. Ethic. dicit. Vera amicicia nulla vi euelli: nullo tpe abolet: ſed quocũq; ſe vertat ſemp firma ꝑdurat: nec loca diſtãna amicaz ſeparat. Et ideo ego licet a vobis corpalit̃ habeã ſeparari quãrũ ad officiũ pdicatõis: mi nõ per hoc diminuet̃ ſingularis amor et dilectio erga vos. ſed ſemp ero vobiſcũ corde et amore: et in oi loco in quo iſte pauperculus frater Bernardin⁹ ſe reperiet: ſemp oim veſtrũ memoriaz gerat: maxime in oratiõibꝫ ad dñm et beatã virginem. Sentiq̃ quoq; ero ꝓmptiſſim⁹ rem vobis gratã et vtiles vris charitatibꝫ exhibere. Et ſpero q: et vos ſimilit̃ facietis: q: amor debz ẽe reciproc⁹ ꝛc. Erbi. Uñ nõ verificabit̃ de nobis illõ vulgare ꝓuerbium. Quod abeſt oculis et cordi abeſt. Tercio dic culpã de defectibꝫ cõmiſſis dicẽs q: quia vt ſcriptũ eſt Prouer. Jn multiloquio nõ deerit peccatum. Erq̃ potuit accidiſſe q: in aliq̃ ſmone aliquis diſplicẽtia fecerit. vl' aliquẽ leſerit. Ideo dico vobis culpã meã rogãs vt indulgere dignemini ſi aliq̃ntes q: ſi quid hmõi euenit: hoc nõ ex malicia vl' mala volũtate pceſſerit: ſz ex nimia ſiducia quã in vobis habeo: conſiderata benivolẽtia q̃ vobis affico: Poſſũ em merito dicere illõ ad Pbilip. j. Teſtis eſt mihi deꝰ quõ vos oẽs cupiã in viſceribꝫ Jeſu xpi. Jtẽ ó euenit ex diſcurſu medi tatio linguę: lubrica aũt lingua meret veniã. l. ſa moſt. §. hoc tamen crimẽ. ff. nec lubrico. ff. ad. l. iu. ma. et. l. vnica. C. ſi q̃o imperator: male. Rogo etiã vt pcat̃ mihi ſi in pdicatiõibꝫ mas non ita bñ vob ſatisfeci ſic merami. ꝛc. Quarto age gras de bñficijs acceptis. ſ. ab his q̃ cõceſſerunt domũ ad hitãdũ et moritãdũ. et illis q̃ cõceſſerũt eccleſiã et locũ ad pdicãdum et ſacrificãdũ q̃ pulſauerũt ſigna pdicatõis: et q̃ abos et vicũ miniſtrauerũt cã copioſe. Siſr et ſeruitoribꝫ aliiſq; miniſtrãtibꝫ quibꝫ mõ. et q: frequntauerũt pdicatiões et viſitauerũt pſonaliter et mũeribꝫ ꝛc. Uñ dicere poſſuz cũ poeta. Grates pſoluere dignas: Nõ opis eſt nre. Deꝰ aũt vob retribuat in vita pñti et futura. Quinto q: inq̃t Paulus ad Roma. xij. Benedicite et nolite maledicere. ꝛc. Ideo antequã receſſuz meũ volo vos oẽs amplecti et vobis

manũ tãgere nõ ſingulariter q: eſſz q̃ſi ipoſſibile aut valde difficile: ſz generaliter e pulpito poterimus manũ et nõ oſculo labioz: ſi amoris. Dos q: oẽs bñdico ex parte dei. Bñdicat q̃ vos deꝰ pat̃: dei filiꝰ: et ſpũſſcus. Sinſq; bñdicat a tota trinitate. Et gloriosa celoz regina. Virgine bñdicta et a tota celeſti curia. Et me pauperculo qui p mille viabꝫ vos bñdico et vxores vras filios et poſſeſſiões: et oẽs vras actões. Rogoq; omnipotẽtem deũ vt vos a peſtilẽcia: et a bellis atq; carſtia et grandinibꝫ: ac ab oĩi malo ſemp defendat ac pregat: et det vob ſuã granã i pñti ac gloriaz in futuro ſeculo. Amen

Feria q̃ta pót pdican de penitẽcia. vide in.j. p.pn.roſarij.f.vij. pre.vj. B. et ſer.viij. p totũ. et ſer.xxx.in exor: et.ij.pte pn. f.vj.par.ij. p totam. Thema. Penitemini et cõuertimini vt deleantur peccata vra. Actuũ.iij. et in epla occurrẽti. Uel pdica q: cena ade cõtraria fuit cene eue. Vide i.ij. p.pn.roſarij.ſer.xxij.in exor. O. area finez. Et q̃ requnt ad ꝓpoſitũ corpis chriſti. Vide in eode f.p.ij. O. vſqz in finez illi⁹ pas. Thema. Uenite prandete. Jobis.xxj. et in euangelio occurrenti. Uel pdica cũ eodẽ themate de refectiõe viſionis diuine. Vide in.ij.p.pn. roſarij.ſer.xx. par. j. p totã. Uel pdica de religiõe que dicit nauis. Vide in.ij.par.pn.roſarij.f.xxvij. par.j. G. vſqz ad Z. Thema. Aſcẽderũt in nauim. Jbidẽ.

Feria.v. de vitare. Vide i.ij. parte pn. roſarij. f.xxij.par.j. per totam. Thema. Putaſne intelligis q̃ legis. Actuũ.viij. et in epla occurrẽti. Uel pdica cũ eodẽ themate de ipugnatiõe et victoria ipſi⁹ vitare. Vide in eodẽ f.par.ij. et iij. p totum. Uel pdica de vbo dei. Vide in.j.p.pna. roſarij ſer.ij. et iij. Thema. Quo poſſum ire lligere ſi aliq̃s nõ oſtẽderit mihi. Jbidẽ. Uel pdica q: ipſe ẽ ver⁹ deꝰ filiꝰ. Vide in.j.par.pn.roſarij.f. xxij.p. ij. p totã Thẽa. Credo deũ filiũ eſſe ieſum xpm. Uel pdica quo pdix Jeſus et recuperat. Vide in.ij.par.pn.roſarij.f.xxxiij.pre.vij. L. vſqz ad L Thema. Tulerũt dñm meũ: et neſcio vbi poſuerũt eũ. Jobis.xx. et in euãgelio occurrẽti.

Feria.vj. de nũcio ſaluãdo. Vide in.ij.par. pn.roſarij.f.xxij.p totũ. Thema. Pauca. ad eſt octo aſe ſalue facte ſũt p aquam.j. Pet.iij. et in epla occurrẽti. Uel pdica de vbo dei. Vide vt aſſignaui in feria pcedẽti. Thema. Euntes docete oẽs gẽtes. Mat. vlrio. et in euãgelio occurrẽti. Uel pdica de ꝓfacẽa. Vide in.ij.par.pn.roſarij.f.xxij.p.ij. A. et f.xxxij.pre.j. Z. vſqz in finẽ illi⁹ pas. Thema. Deus ſaluos facit ꝓfacẽe bone intentionis in deũ. In eadem epla.

Sabbato q̃ ẽgo beã eſt mr nra et oim viuẽtiũ. Vide in.ij.par.pn. marialis f.ij. par.iij. G et Z. et in iij.pte pn.f.xij.pre.j. K. Et q̃ ẽ mr miſericordie. Vide in.ij.par.pn.aplis⁹ marialis f.v.p. j. T. et eſt mr ſollicita de nra ſalute. Vide in.vij. par.pna. marialis f.xij. in exor. Et ideo ipſam miles debẽt ocio cũã pacis: et diligere: et ad eã reſurrexe. Vide i.ar. par.pn. marialis f.ij. par.iij. O. et q̃ lacteſtis mris bs nõ ſolum albedinez: ſed etiã ſapor ſuauitatẽ et vbertatẽ. Et q̃ dat nobis impler lac. Vide in.vij. par.pn. marialis f.v. p.vij L. Thema. Quaſi mõ geniti infantes lac ꝓcupiſcite vt in eo creſcaz in ſalutez. j. Pe.ij. et in epla occurrẽti. Uel pdica de honore ſacerdotũ. Vide in.ij.p.pn.roſarij.f.xxv.p.iij. M. vſqz in finẽ illi⁹ pas. Thẽa. Uos eſtis genꝰ electũ: regale ſacerdotiũ: gens ſanct̃a: populus acq̃ſitionis. ibidẽ. Uel pdica quo pdix reuocat Jeſus. Vide vt aſſignaui i feria pcedẽti. Thema. Tulerũt dñm de monumẽto et neſcio vbi poſuerũt eũ. Job. xx. et in euãgelio occurrẽti.

Dñica in octaua paſce pót pdican de pace. vide vt aſſigñi in.iij. feria pcedenti. Thema. Pax vob. Job. xx. et in euãgelio occurrẽti. Uel pdica de venture. vide in.ij. pte pn. roſarij. ſer. xxij. p totũ. Thema. Ebuit⁹ eſt veritas. j. Job. v. et epla occurrẽti. Uel pdica de trinitate diuinaz. pſonarũ et de vnitate diuine eſſentie. vide i.j. par. pn. roſarij. f. xv. p.iij. L vſqz ad C. et ſer. xxij. p.j. O. vſqz ad U. Thema. Tres ſunt q̃ teſtimoniũ dãt in celo: pater: vbũ: et ſpũſſcus. et bij tres vnum ſunt. Jbidẽ. Uel pdica de ſpũſcto. vide in.ij. pte pn. roſarij. ſer. xxviij. p totũ. Thema. Accipite ſpũmſcm. Job. xx. et in euãgelio occurrẽti. Uel pdica de fide. vide i.j. p.pn. roſarij. f. xij. p totũ Thema. Bti q̃ nõ viderũt et crediderũt. Jbidẽ.

Dñica.ij. poſt paſca pót pdican de paciencia vide i.j.p.pn.roſarij.f.xxxviij.p.ij.p totã. Thema. Ebuit⁹ p nob paſſus eſt vob relinq̃ens exẽplũ vt ſequamini veſtigia ei⁹. j. Pe.ij. et i epla occurrẽti. Uel cũ ipo themate pdica de imitatiõe chriſti. Vide vt aſſignaui ꝰ in ſabbato añ dñicaz in ramiſpalmaz. Uel ad pdicãdũ de patiẽcia accipe p themate. Cũ malediceret nõ maledicebat. cũ pateret nõ cõminabat. Jbidez. Uel pdica de cruce et ẽgre ipo mori voluit in ea. vide in.j. pte p.in.roſarij.f.xxxix.p.ij. S. vſqz ad L. Thema Pacã nra ipe pertulit cor: pe ſuo ſup lignũ. ibidẽ

Dñica.iij. de chantate fraterna. vide in.ij.p.pn a.roſarij.f.v.p.iij. X. et p.iij. O. vſqz ad X. Thema. Fraternitatẽ diligite. j. Pe.ij. et i epla occurrenti. Uel pdica de nimore dei. Vide in.ij.p.pn. roſarij.ſer.xxij.p.ij. D et E. et in.iij. pte pn. marialis.ſer.vj.p.v.p totã. Thema. Deũ timere. ibidẽ. Uel pdica ó gaudio ꝑadiſi. Vide in.ij.pte pn. roſarij. ſer.xvij. et.xx.p totũ. Thema. Triſticia vra vertet̃ in gaudiũ. Uel. Gaudiũ vrũ nemo tollet a vob. Job. xvj. et in euãgelio occurrẽti.

Dñica.iij. de refrenatiõe lingue. vide in.ij. p. pn. roſarij. f.xij. p.j. per totã. Thema. Sitio bõ vdor ad audiẽdũ: tardus aũt ad loq̃ndũ. j. Pe.j. et in epla occurrẽti. Uel pdica ó ira. Vide in.j.p.pn.roſarij.ſer.vj.p.v.p totã. et in.ij.p.pn. roſarij.f.xx.p.ij. B. et.iij. Thema Ira vri nullo

am dei nō ogak. Ibidē. Uel p̄dica de cōditiōibꝫ audiēnū ūbū dī. Uide i.j.g.p̄n.rosarij.f.ij.g totū. Tbēa. Cū mālueridie iuscapite inūtū ūbū qō pōt saluare aiaō vīaꝝ. Ibidem.

Dñica.v. de ūbo da. vide in.j.par.p̄n.rosarij ser.ij.g totū. Thema. Estote factores ūbi: z nō auditores nū rē. Jac.j. z epla occurrēt. Uel p̄ dica de refrenatōe lingue. Uide vt assignaui in dñica p̄cedēt. Thema. Si q̄s putat se religiō sum esse nō refrenās linguā suā: huius vana ere/ligio. Ibidē. Uel p̄dica de oratōne. vide i.j.g.p̄n. rosarij ser.ij.t.iij.g totū. Thema. Si q̄d petie/ritis patrē in noīe meo dabit vob. Uel. Pete te et accipiet. Job.xvj.z i euāgelio occurrenn.

In leraniis maioribꝫ de oratōne. Uide vt assi/gnaui in dñica p̄cedēt. Thema. Multuꝫ valet dep̄catio iusti assidua. Jac.v.z in epla occurrē/nt. vel. Pete z dabit vob. vl. Ois q̄ petit accipit Lu.xj.z in euangelio occurrēt. Et expone ad ꝫ epistolā z euāgelium.

In vigilia ascēsiōis: in q̄ ꝫsistit vita eterna. Ui de in.ij.g.p̄n.rosarij.f.xx.g.j.g totā. Tbēa. Hec est vita eterna vt cognōscāt te verū deū z quē misisti Jesum xp̄m. Joh.xvij.z i euāgelio occurrēt.

In ascēsione dñi z g totā octauā pōt p̄dicari cū sermone assignato in.ij.gte p̄n.rosarij.in die suo. Uel p̄dica q̄ ascēdente in celū filiū suū bta ūgo vidit: z mirabiliter ꝫsolata fuit. Uide in.x.g. p̄n.marialis.ser.ij.g.v.L.z q̄ etiā ipsa ascēdere secū cupiebat mlt̄ de causis. z cū rogabat vt eā secum assumeret. et q̄re filiꝰ eā nō assūpsit secū. Uide in.ij.g.p̄n.marialis.ser.j.g.j. per totū. z in g.ij. z iij. silit̄ g totā. Thema. Uidēbꝫ illis ele/uatus est rē. Act.j. z in epla occurrēt. Ul. Assū ptus est in celū z sedet a dext̄ dei. Mar.xv. z in euangelio occurrenn.

Dñica infra octauā ascēsionis: de prudentia Uide in.iij g.p̄n.marial ser.ij.g.iij. et in.ij.gte p̄n.rosarij.ser.viij.g.iij. O vsq; ad X. Thema. Estote prudētes.j. Pe.iij. z in epla occurrenn. Ul̄ p̄dica d oratōne. Uide vt assignaui ī dñica.v. post pasca. Thema. Uigilate i oratiōibꝫ. Ibidē. Uel p̄dica de charitate. Uide i tabula alphabe/tica.ij.gt̄ p̄n.rosarij.in ūbo Charitas. Thema Charitas optime multitudiné peccatoꝝ. Ibidē.

In vigilia pēthecostes de p̄cept̄ dei fugiēdis. vide in.j.g.p̄n.rosarij ser.xvj.in exor: z g.j.per to/tā.et f.xvij.in exor: z f.xxvij.g.j. T.d.j.arca finē. Thema. Si diligit̄ me mandata mea seruate. Joh.xiiij. Uel p̄dica de dilectōe dei. vide in.ij.g. p̄n.rosarij.f.v.g.iij. P. vsq; ad U.et eo dē ser.g. iij. E. Thema Qui diligit me diliget a pr̄e meo Ibidē. Uel cū eodē themate p̄dica vtꝫ deꝰ posi/tiuo odio haberi. Uide in.ij.g.p̄n.rosarij.f.xl.g.j. per totam.

Dñica in die pēthecostes pōt p̄dicari de ꝫpū/saō cū ſmone ibi assignato i.ij.g.p̄n.rosarij nō so lū ipa die sed z g totā octauā: facādo de q̄libet gte vnū sermonē: ipsa die accipiendo thema ibi assignatum.

Feria.ij. Thema. Cecidit spūssanūs sup oēs q̄ audiebāt ūbū. Uel. Gratia spūssci in natōes effusa est. Act.x.z in epistola occurrēt.

Feria.iij. Thema. Imponebant manus sup eos z accipiebāt spūmsanū. Act.vj.z in epistola occurrenn.

Feria.iiij. Thema. Effundā de spū meo sup oēm carnē.et p̄pbabunt filij vestri. Act.vj.z in epla occurrenn. Originaliter aūt Joheł.ij.

Feria.v. Thema. Factū est gaudiū magnū i illa auitate. Act.viij.z in epla occurrēt. Per a/uitatē aūt exponе aiam q̄ ōr auitas. Uide in.ix. g.p̄n.marial.ser.iij.g.vj.F. In illa eīm auitate id est aia q̄ recipit spūmsanū: fit magnū gaudiū.

Feria.vj. Thema. Dedit vob deꝰ doctorē iu/stitie. Uel. Descēdere faciet ad vos imbrē matu tinū z serotinū. Joheł.ij.z i epla occurrenn.

Sabbato Thema. Effundā de spū meo su/per oēm carnē rē. vel. Sup seruos meos z an/cillas meas effundaꝫ de spū meo et p̄pbetabūt. Joheł.ij.z in missa occurrēt.

In die etiā pēthecostes potes p̄dicare quō be ata ūgo Maria spūssci receptōi se sup oēs alios p̄parauit z diligēs ipm custodiuit: z maio rē eꝰ ſtutē ac operationē in se habuit. vide i.xj.g. p̄n.marial.f.ij.g.ij. M. Et q̄ spūssanūs in die pēthecostes in eam descēdēs: ipam ineffabili gau dio repleuit. vide in.x.g.p̄n.marialis. f.ij.g.vj. g totā. Thema Repleuit totā domū. Act.ij.z in epla occurrēt. Et in exor: dic q̄ bta ūgo ēt do/mus dei. Uide in.j.g.p:in.marial.ser.vj.g.j.L. et in.iij.g.p:in.ser.v.gte.v.P.

Feria.ij. de p̄dicatoribꝫ. vide in.j.gte p̄n.rosa/rij.f.j.g totū. et ser.iij.par.ij. J M z O.z in.ij.g. p:in.rosarij.f.vj.g.j.f.la.ij. z ser.ix.g.ij. T.el.ij. et y. Thema. Nobis p̄cepit dñs p̄dicare ppl̄o. Act.x.et in epla occurrēt. Uel p̄dica de iudicio vniuersali. vide i.j.gte p̄n.rosarij.ser.x.g totum. Thema. Cōstitut̄ est a deo iudex viuoꝝ z mor tuoꝝ. Ibidē. Uel p̄dica de ꝫpbetie vite christi z passiōis eius. Uide vt assignaui sup in.ij.feria post pasca. Thema. Huic oēs ꝫpbete testimo/niū ꝫphibēt. Ibidē. Uel p̄dica de vnitate p̄dica/tionis. Uide in.j.par.p̄n. rosarij.ser.iij.g.iij .per totā. Thema. Cecidit spūssanūs sup oēs q̄ audi ebant ūbū. Ibidē. Uel p̄dica q̄ bapt̄sm est p̄/ma tabula post naufragiū. vide in.j.par.p̄n. ro sarij.f.viij.in exor: z de remissione quā fecit̄ in bapt̄smo. vide in dicta.j.gte rosarij.ser.xv.g.ij. O. et in.ij.par.p̄n.rosarij ser.xxxiij.g.iij.X.la.iij. et q̄ g bapt̄smū aperit porta paradisi. vide i.ij gte p̄n.rosarij.ser.xx.g.iij. Et nunq̄d bta virgo fuerit bapt̄sata. vide in.iij. par.p:in. marialis. ser.ij.par.iij. E. Thema. Jussit eos bapt̄sari in noīe dñi nri Jesu xp̄i. Ibidē. Uel p̄dica q̄ chri/stus būanat̄ est vt p̄ctōres saluaret. vide in.ij.

g.p:in.rosarij.f.xxxix.gte.vij.z.viij.atq; ij. The ma. Misit deꝰ filiū suū in mūdū vt saluet mū/dus g ipm. Job.iij.z i euāgelio occurrēt. Uel p̄dica de veritate. vide in.ij.par.p̄ncī.rosarij. ser mone.xxj.par.iij.g totā. Thema. Qui facit ve/ritatē venit ad lucē. In eodem euāgelio.

Feria.iij. potest p:edicari de baptismo. Uide vt assignaui in feria p̄cedēt. Thema Baptisati erant in noīe dñi Jesu. Act.vj.z in epla occurrē nt. Uel p̄dica ꝑtra ambitionē. vide in.ij.g.p̄n.ro/sarij.ser.ix.parte.ij. M z R. z ser.xxvj. parte.iij. L.arca medīū. z ser.xxj.par.j. L Thema. Qui non intrat per ostium in ouile ouium. sed ascē/dit aliunde: ille fur est et latro. Job.iij.z in euā/gelio occurrenn. Uel cum eodem themate p̄di/ca de malis plāt̄. Ul̄ p̄dica de conditiōibꝫ bo/noꝝ plātoꝝ. vide in.ij.g.p̄n.rosarij. f.xxvj.g ro/tum. Thema. Qui intrat per ostium pastor est ouium. Ibidē. Et expone euāgeliū de bonis et malis plāt̄is.

Feria.iiij. potest p̄dicari de signis iudicij. vi/de in.ij.g.p̄n.rosarij.ser.ix. Thema. Sol vertet in tenebras z luna i sanguinē antequ veniat di/es dñi magnus. Joheł.ij. z in missa occurrēt. Uel p̄dica de noīe Jesu. Uide in.ij.gte p̄n.rosa/rij.ser.ij. Thema. Omnis q̄cūq; inuocauerit no mē dñi saluꝰ erit. Ibidē. Ul̄ p:edica q̄ christus trahit ois post se. et aliq̄d trahit multis modis vide in.j.g.p̄n. rosarij.ser.xxxix.g.iij. S. dupler. circa finez. et q̄ deo nō adiuuāte nihil possumꝰ boni agere. vide in.ij. gte p̄ncī.rosarij. ser.vj.g. iij. L Thema. Nemo potest venire ad me nisi pr̄ meꝰ traxerit eū. Job.vj. z in euāge.occurrēt Uel p̄dica de fide. vide in.j.par.p:in.rosarij ser. xv.in exor: et eisdem sermonis gte.j. Thema. Qui credit in me habet vitā eternā Ibidem. vel p̄dica de sacramēto altar̄. vide in.ij.g.p̄n. rosa/sarij.ser.xiij.parte.ij.per totā. Thema. Ego sum panis vite. vel. Nec est panis de celo descēdēs. vel. Ego sum panis viuus q̄ de celo descēdi. vl̄ Si quis māducauerit ex hoc pane viuet in eter num. Ibidem.

Feria.v. q̄ bta virgo ōr auitas dei. vide in.ix parte p:ncī.marialis.ser.iij.g.par.vij.per totam Thema. Gaudiū magnū factum est in illa aui tate. Et in exor: dic aliq̄d de gaudijs ipsius ūgi nis Uide in.x.parte p̄n.marialis.ser.ij. Uel p̄di ca de regno celesti. vide in.ij. gte p̄n.rosarij. ser. xvij.g.par.vlā. Thema. Misit illos p:edicare re gnum dei. Luce.ix.z in euangelio occurrēt. vel p̄dica de verbo dei cum eodem themate. vel ac/ape g themate Circūibant g castella euāgelizā/tes. Ibidē.

Feria.vj. de gaudio brōz in visione dei. Ui/de in.ij.g.par.p:in.rosarij.ser.xix.par.j.per totam. Thema. Letamini in dño deo vestro. Joel.ij. z i epla occurrēt. Uel p:edica de noīe Jesu. Uide vt assignaui in feria p̄cedēt. Thema. Laudabi/lis nomē dñi dei nostri. Ibidē. Ul̄ p̄dica de do ctrina euāgelica z de ūbo dei. vide in.j.g.p̄n.ro sarij.f.ij.g totū. Thema. Jesus sedebat docēs Lu.v.z in euāgelio occurrēt.

Sabbato pōt p̄dicari de noīe Jesu. Uide vt assignaui in iij.feria p̄cedēt. Thema. Ois q̄cūq; inuocauerit nomē dñi saluꝰ erit. Joel.ij.et in missa occurrenn. Uel p̄dica de tribulatōibꝫ. vi de in.j.g.p̄n.rosarij.f.xxxviij. Thema. Gloria/mur in tribulationibꝫ. ad Roma.v.z in episto/la occurrenn. Ul̄ p̄dica de febribꝫ. vide in.ij. gte rosarij.ser.vj.parte.j. L.el.iij. et L duplex. The ma. Tenebat magnis febribꝫ. vel. Imperauit febri z dimisit illam. Lu.iij. et in euangelio oc/currenn.

In festo sanctissime trinitatis p̄dica de vnitate diuine essentie. vide in.j.gte p̄ncī.rosarij.ser.xiij par.j. O vsq; ad U.et de trinitate diuinaꝝ p̄so/naꝝ. vide in.j.gte p:incī.rosarij.ser.xv.par.iij. X vsq; ad L. Thema. Cū venerit paracl⁹ quem ego mittā vobis a patre: ille testimoniū ꝑhibe/bit de me. Joh.xv.z in euāgelio occurrēt. Uel p̄dica cū eodē themate de excellētia dei. vide in.j gte p̄n.rosarij.f.xxj.in exor: pⁱ mediū. et eisdē sermonis g.iij. L.z f.xx.in exor: z f.xv.g.iij. L.z in.ij.g.p̄n.rosarij.ser.v.g.iij. D.z ser.vj.g.j. D la.ij.z ser.xx.gte.vj. P.

Dñica p̄ma post pentecostē de charitate. vi de in tabula alphabetica scōe pr̄ē p̄n.rosarij. in ūbo Charitas. Thema. Deꝰ charitas est et qui manet in charitate in deo manet z deus in eo.j. Joh.iiij.z in epla occurrēt. Ul̄ p:edica de amo re quē erga deū hre debemꝰ. et de amore eiꝰ er/ga nos. vide i.ij.g.p̄n.rosarij.f.v.g.iij. P. vsq; ad U.z par.iij. E z f.z O. Thema. Diligamꝰ deū qm ipe pꝰ: dilexit nos. Ibidē. vel p̄dica de mōre pietat̄. vide in defensorio ipsius mōr̄ ma caru.ij.par.vj.z.vij. Thema. Qui diligit deum diligat z fratrē suū. Ibidē. vel p̄dica nunq̄d de/us videri possit i hac vita. vide i.ij.par.p̄n.rosa sarij.f.xx.par.j. Thema. Deū nemo vidit vnq; Ibidē. vel p̄dica de oppbrijs misericōr. vide in. ij.g.p:in.rosarij.ser.iij.g totū. Thema. Estote mise/ricordes. Lu.vj.z in euāgelio occurrēt. vel p̄di ca de misericōdia dei. vide in alphabetica tabula se cūde pr̄ē p:in.rosarij in ūbo Misericōdia dei. The ma. Pr̄ vester celest̄ misericors est. ibidē. vel p̄/dica de iudicio temerario. vide in.j.g.p:in.rosa/rij.ser.xxxvj. Thema. Nolite iudicare z nō iudi/cabimi. vel p̄dica d remissiōe iniuriaꝝ. vide i.ij. g.p:in.rosarij.f.xxxiij.g.iij. L z M z O. vsq; i fi nē illi⁹ pr̄ē. Thēa Dimittite z dimittet vob. ibidē

In festo corporis xp̄i z g totā octauā pōt p̄dica ri cū bīa q̄ posui i.ij.gte p:in.rosarij.f.xij.g.ij. per totā. z f.xiij.per totū. z f.xvj.per totū. Thē ma. Accipite z māducate: hoc est corpꝰ meū. vl̄. Hoc facite in meā cōmemorationē. Ul̄. Quicū q̄ māducauerit panē vel biberit calicē dñi indi

gnerē eritis vos et sanguis dñi. vel. Qui mā-
ducat et bibit indigne iudicium sibi mānducat et bi
bit. vel. Probet seipm hō et sic de panellio edat
et de calice bibat. ad Cor. xj. et in epla occurrē
n. Vel accipe p themate. Caro mea vere est cibus
et sanguis meus vere est potus. vl. Qui manducat
meā carnē et bibit meū sanguinē in me manet et
ego in eo. vel. Nec est panis q̄ de celo descendit
Vel. Qui mānducat hūc panē viuet in eternum.
Joh. vj. et in euāgelio occurrenti.

Dñica. q. post pentecosten. de ira et odio. vi
de in. j. p. pnā. rosarij. ser. vj. p. v. per totā. et in. ij.
p. pn. rosarij. ser. xxxiij. p. iij. B. Thema. Odio q̄
odit fratrē suū in morte manet. j. Joh. iij. Vel p̄
dica de oplibus misericordie. vide in. ij. par. pn. rosarij
ser. iij. p totū. Thema. Nō diligamus verbo neq; li
gua: sed opere et veritate. ibidē. Vel p̄dica de cena et
conuiuio corporis xpi. vide in. ij. par. pn. rosarij. f.
xiij. p. iij. D. vsq; i finē illius pr̄. Thēa. Nō q̄dā
fecit cenā magnā et vocauit multos. Lu. xiij. et in
euāgelio occurrēn. Vel cū eodē themate p̄dica
q̄ debemus ire ad cōuiuiū paradisi. et ibi dicō
gaudijs et deliciis paradisi. vide in. ij. parte pn. ro
sarij. ser. xviij. et. xx. p totū. sed multi recusant ire
diuersis et cauf. vide in. j. p. pn. rosarij. ser. j. in

Dñica. ij. de circumcisione glie paradisi (cro: ij.
Vide in. ij. p. pn. rosarij. f. xx. p. vl. p totā. Thēa
Vocauit nos in eternā gliaz suā. j. Pe. v. et in epla
occurrēn. Vel p̄dica q̄ deus gubernat et regit ho
mines cum federatos. vide i. ij. p. pnā. rosarij. f.
xxxx. p. ij. per totā. Thema. Ipi cura est de vob.
Ibidē. Vel p̄dica de cautis diabolicis. vide in. j
p. pn. rosarij. f. vij. p totū. Thēa. Aduersarius vr
diabolus tanq; leo rugiens circuit q̄rens quē deuo
ret. ibidē. Vel p̄dica q̄re xps conuersabat et man
ducabat cū peccatoribus. vide i. ij. p. prin. rosarij. ser.
xxxx. p. ix. et q̄ multiplicat eos iuxta ad pniam.
Vide i eadē f. mōio p. x. et q̄ p eos susceptus mor
tē et apud patrē intercessit. in eodē f. p. ij. Thema
Vic peccatores recipit et māducat cū illis. Luc. xv.
et in euange. occurrēti. Vel p̄dica de gaudio q̄
bē in cē. p pnīa peccatis. Vide in. ij. p. pn. rosarij
ser. vj. p. q. O et R. Thema. Gaudiū erit in celo
sup vno peccatore pnīam agēte. Ibidem

Dñica. iij. de tribulationibus patienter tolerādis
vide in. j. par. pn. rosarij. ser. xxxvij. Thema Nō
sunt condigne passiones huius temporis ad futurā gliaz q̄
revelabit in nob. ad Ro. viij. et in epla occurrē
n. Vel p̄dica de vanitate et cōtemptu mundi. vide
in. q. pre pn. rosarij. f. xxvj. p. iij. p totā. Thema
Vanitati creatura subiecta est. ibidē. Vel p̄dica
de religione. vide in eodē ser. p. j. p totā. Thema.
Relicto oibus secuti sumus eū. Vel cū eodē thema
te p̄dica de imitatione xpi. Vide vt assignaui ō in
sabbato post dñicā de passione.

Dñica. v. de iustitia. vide in. q. p. pnā. rosarij.
ser. viij. i cro: et p. j. p totā. et f. xxiij. p. ij. f et G. et
ser. xxxij. p. iij. V. d. ij. Thema. Odi dñi sup iu

stos. j. Pe. iij. et i epla occurrēn. Originaliter autē
ps. xxxij. vl. accipe p themate. Si q̄d panni ppe
iustificā dā erit. In eadē epla. Vel p̄dica de cha
ritate fratna. vide vt assignaui ō in dñica. iij. an q̄
dragesima. Vel p̄dica de ira et odio. vide vt assi
gnaui dñica. q. p̄cedēn. Thēa. Odio q̄ irascit fra
tri suo reus erit iudicio. Mat. v. et euāg. occurrē
n. Vel p̄dica de reconciliatione et pace facienda cū
inimicis. Vide in. ij. p. pn. rosarij. ser. xxxiij. p. iij
O. et. j. vsq; in finē illius ps. Thema. Vade prius
reconciliari fratri tuo et tē. ibidē.

Dñica. vj. de misericordia dei. vide i tabula alpha
betica. q. ps pn. rosarij. i vbo Misericordia dei. The
ma Misereor: sup turbā. Mat. viij. et euāg. oc
currēti. vl p̄dica q̄ renouamur mētis et cōpliciter a spū
sancto. vide in. ij. p. pn. rosarij. f. xxxviij. p. vj. S. et
S dupler. circa medium. et q̄ dimissa mala p̄sue
tudine peccādi debemus nouā vitā celibē agitare
Vide i. ij. p. pn. rosarij. f. xvij. p. ij. P. Thēa. In
nouitate vite ambulemus. ad Ro. vj. et i epla oc
currēn. Vel cū eodē themate p̄dica de fructifica
tione proximi q̄ renouari facit opa no
stra p pānā mortificata. Vide i. ij. p. pn. rosarij.
ser. vj. p. iij. per totā.

Dñica. vij. q̄ panis est cā multiplicis mortis. vi
de in. ij. parte. pnā. rosarij. f. vj. par. iij. O. The
ma. Finis illorum mors est. vl. Sapientia pauis mors
ad Ro. vj. et in epla occurrēn. Vel p̄dica de gra
dei. vide in. ij. p. pn. rosarij. f. xxxij. p. ij. per totā.
Thēa. Gra dei vita eterna ibidem. Vel p̄dica de
miraculis falsis ppheticis. vide i. ij. p. pn. rosarij. f. ix. pre
ij. L dupler. vsq; ad B. Thema. Attendite a falsis
ppheticis. Matth. vij. et in euāgelio occurrenti.

Dñica. viij. q̄ nob multiplicia iure debet here
ditas prius celestis. Vide i. ij. p. pn. rosarij. f. vij. p.
j. y. et Z. B et B. et f. xx. p. v. p totā. Thema. Ipse
spūs testimonium reddit spūi nro q̄ sumus fi
lij dei et heredes. ad Ro. viij. et in epla occurrenti
Vl p̄dica q̄ oportebit nos reddere rōnem deo
de oibus peccatis et de pena amissorum ac de cogitatiōibus
vanis et verbis otiosis. vide i. j. p. pn. rosarij. f. x. p.
iij. Ti finc. Thēa. Redde rōnem villicationis tue
Lu. xvj. et in euāge. occurrēti. Vel p̄dica de demo
nio muto. vide i. ij. p. pn. rosarij. f. iij. p totū. Thema.
Facite vob amicos de mamona iniquitatis tē. ibidē

Dñica. ix. de destructōe hierusalē. Vide i. j. p.
pn. rosarij. f. ix. p. iij. F. et f. x. p. j. O dupler. The
ma. Videns civitatem flauit super illā tē. Luc. xix. et i
euāg. occurrēn. Vl cū eodē themate p̄dica de fla
gellis dei. Vide i. j. p. pn. rosarij. f. ix. p. iij. F. et ser.
xl. i cro: et f. xxxvij. p. ij. T. et ser. x. p. j. O dupler.
vbi ponunt cause propter quas misit deus flagella aut
tam hierusalē. Vel p̄dica de veneratione eccl'iarum.
vide vt assignaui i dñica infra octauam dñi. The
ma. Domus mea domus orōnis vocabit. ibidē. vl
cū eodē themate p̄dica de oratione. vide in. j. p. pn.
rosarij. f. xj. vl p̄dica de verbo dei. vide i. j. p. pn. ro
sarij. f. iij. Thēa. Erat ejiciens domonium et tacens i templo. ibidē

Dñica. x. de sacrificio. Vide in tabula alphabeti
ca scde ps pnapalis rosarij. in vbo Sacrificium.
Thema. Alij p spm dat sermo sapientie: alij ser
mo scie. j. ad Cor. xij. et in epla occurrēn. Vel p̄
dica de gratijs dei. Vide in dicta tabula. in vbo
Gratia. Thema. Diuisiones gratiarum sunt idē autē
spūs. Ibidē. Vel p̄dica cū eodē themate de do
nis spūscti. Vide in. viij. pre pn. marialis. ser. v.
in cro: et ser. vij. p totū. et in. ij. pre pn. rosarij. ser.
xxxviij. pre. vj. p totā. Vel cū ipso themate p̄dica
de fructibus spūs. Vide in. viij. pre pn. marialis.
ser. vij. p totū. Vl ad hoc accipe p themate. Uni
cuiq; dat manifestatio spūs ad vtilitatem. vel.
Nec opa opat vnus atq; idē spūs: diuidēs sin
gulis, prout vult. Ibidē. Vel p̄dica de superbia et
humilitate. vide in. j. p. pn. rosarij. f. vj. p. j. per totā
et ser. xij. p. iij. L et ser. xiij. parte. j. Z. et in. ij. p. pn.
rosarij. f. ix. p totū. Thema. Odio q̄ se exaltat hu
miliabit et q̄ se humiliat exaltabit. Luce. xviij. et in
euāgelio occurrenti.

Dñica. xj. de euāgelij ac sacre scripture atq; the
ologie excellētia. vide in. ij. pre pn. rosarij. f. xxix
pre. iij. N. Thema. Nouī vobis facio euāgeliū
q̄s p̄dicaui vobis. j. ad Cor. xv. et in epla occur
renti. Vel predica de gra dei. Vide in tabula al
phabetica scōe ps pnapal' rosarij in vbo Gratia.
Thema. Gratia dei sum id q̄s sum. Ibidē.
Vel p̄dica de miraculis. vide i. j. pre pn. rosarij.
ser. xiij. in cro: M. et M dupler. et codē f mōe
pre. ij. X. et pre. iij. J. et in. ij. p. pn. rosarij. f. xxvij
par. iij. in pn. Thema. Bene oia fecit. surdos fe
cit audire et mutos loq̄. Mar. vij. et in euāge. oc
currenti.

Dñica. xij. q̄ deo nō adiuuante nihil boni age
re possumus. vide in. ij. pre pnā. rosarij. ser. vj.
pre. iij. Luceat opa vestra coram hominibus. Thema. Nō sum
sufficientes cogitare
aliq̄d a nobis q̄si ex nobis: sed sufficientia no
stra ex deo est. ij. ad Cor. iij. et i epistola occurrēti
Vel p̄dica quō deus est diligēdus toto corde tē.
vide in. ij. p. pn. rosarij. f. v. p. iij. P vsq; ad U. et
q̄ est diligēdus sup oia. vide in eodē f. p. iij. E.
Thema. Diliges dñm deū tuum ex toto cor
tuo tē. Lu. x. et in euangelio occurrēn. originali
ter autē Deut. vj. Vel p̄dica q̄ bō debet esse scrinium
aīe arca spūalia. vide in. ij. p. pn. rosarij. f. xxxij.
p. j. M. et q̄ sibīpsi debet bō prius attendere q̄
alijs. Vide in. ij. p. pn. rosarij. f. xxxiij. par. xxxj.
q̄ prima charitas incipit a seipso. vide in dicta. ij
pre pn. rosarij. ser. iij. p. ij. U. Thema. Curā illius
habe. scilicet tui. In eodem euāgelio.

Dñica. xiij. de leprosis. vide i. ij pre pn. rosarij
ser. xxv. par. ij. E vsq; ad M. Thema. Occurre
runt ei decē viri leprosi. Lu. xij. et in euāgelio oc
currēn. Vel p̄dica de sacerdotij veneratione. vi
de in. ij. p. prin. rosarij. f. xv. p. ij. M. vsq; i finē
illius ps. Thema. Ite ostendite vos sacerdotibus
Ibidē. Vel predica de fide. vide in. j. par. pn. ro
sarij. ser. xv. p totū. Thema. Fides tua te saluū
fecit. Ibidē.

Dñica. xiij. de cruce sustinēda. Vide in. j. pre
pn. rosarij. f. xxix. p. ij. X. vsq; in finē illius pr̄.
vbi ponunt octo genera martyrij sine sanguis
effusione. Thema. Qui sunt xpi carnē suā cruci
fixerūt cū viciis et concupiscentijs. ad Gal. v. et in
epla occurrēn. Vel p̄dica de oibus peccatis capitalib
bus simul. vide in. j. pre pn. rosarij. f. ix. p totis.
Thema. Qui talia agūt regnū dei nō possident
Ibidē. Vl predica de fructibus spūs. vide vt assi
gnaui in dñica. x. precedenti. Thema Fructus spūs
est charitas: gaudiū: pax tē. Ibidē. Vel p̄dica
de cōtemptu mūdi. vide in. ij. p. pn. rosarij. f. xxvij.
p. iij. per totā. Thema. Nemo pōt duobus dñis
seruire. Matth. vj. et in euāgelio occurrēn. Vl cū
eodē themate p̄dica q̄ sunt pondera hominis
ad sepulchrū materiale: corporale et infernale. vi
de in. ij. parte pnā. rosarij. ser. vj. parte. j. T. et q̄
sepulchra peccatis sunt ema. Vide in eodē. S

Dñica. xvj. de bonore sacerdotij. Vide vt assi
gnaui supra in dñica. xiij. Thema. Ipsi gliam in
ecclesia. ad Ephe. iij. et in epla occurrenti. Vel p̄
dica de tribulationibus patienter tolerandis.
vide vt assignaui supra in tercia feria post pa
sca. Thema. Obsecro vos ne deficiatis in tribu
lationibus Ibidem. Vel p̄dica contra auaros
qui assimilant idropicis. Vide vt assignaui su
pra in dominica. xiij. Thema. Homo quidam
idropicus erat ante illum. Lu. xiij. et in euange
lio occurrenti. Vel p̄dica de desiderio et contem
platione celestium. vide in secūda parte pnapa
li rosarij. sermone. xviij. et. xix. Thema. Amice
ascende superius. Ibidē. Vel p̄dica de sugbia.

et humilitate. Vide vt assignaui sup:a in dñica decima. Thema. Oro ꝙ se exaltat humiliabit: et ꝙ se humiliat exaltabit. Ibidem.

Dñica.xvij. de pace ꝛ concordia. vide i.ij.p.pn. rosarij.f.xxiij.p.ij. O. vsq; in finem illi⁹ ꝓf. Thema. Solliciti seruare vnitatē spūs i vinculo pacis: vnū corp⁹ ꝛ vn⁹ spūs. ad Eph.iij. ꝛ in epistola occurrēn. Vel ꝑdica ꝙ vn⁹ solus est deꝰ. vide in.j.p. pn.rosarij.ser.xiij.p.j. O vsq; ad U Et ꝙ vna sola ē vera fides. s. xpiana in q̄ hoies saluant. vide i eor: ap̄i⁹ ſmonis. Thema. Unꝰ deꝰ vna fides: vnū baptisma Ibidē. Vel ꝑdica de dilectōe dei. Vide vt assignaui ē in dñica.xij. Thema. Diliges dñm deū tuum ex toto corde tuo ꝛc. Mat.xxij. ꝛ in euāg. occurrēn. Ul ꝑdica de dilectōe fraterna. vide vt assignaui i dñica.xij.i q̄ dragesima. Thēa. Diliges ꝓximū tuū sic teipm

Dñica.xvij. de religione ꝙ dz: na/ (ibidē. uis. vide in.ij.par.pn.rosarij.f.xxvij.p.j. B. vsq; ad Z. Thema. Ascēdēs iesus i nauicula trāsfretauit. Mat.ix. ꝛ in euāgelio occurrēn. Vel ꝑdica de indulgēcijs. vide i.j.p.pn.rosarij.ser.xij p.ij. B dupler. Thema. Remittūt nbi pcā tua. Ibidē. Vel predica de blasphemia. vide vt assignaui sup in.v.feria post dñicā d passiōe. Thema. Nic blasphemat. Ibidem.

Dñica.xix. ꝓra maledictos demones. vide i j.pte pn.rosarij.ser.vij. in exor: ꝛ in ser.viij.p.v.p totā. ꝛ in ser.xxxviij.p.j. L. et in.ij.p.pn.rosarij.f. ix.p.j. P. lo.ij. ſ. xxvij.p.j. D. ad finē. ꝛ f.xxxij. p.j. E. ꝛ ser.xxxviij.p.vij. B. Thema. Nolite locū dare diabolo. ad Eph.iiij. et in epistola occurrēn. Vel ꝑdica de cōtinuo cor:pis xpi. vl' ꝙ deus oēs inuitat ad cōtinuū padisi. vide vt assignaui sup:a in.ij. dñica. Thema. Sil'e est regnū celoꝝ hoi regi ꝙ fecit nupcias filio suo. vd. Prādiū meū paraui: venite ad nupcias. Mat.xxij. ꝛ in euāgelio occurrēn. Vel ꝑdica de nūero saluādoꝝ. Vide in.ij.p.pn.rosarij.ser.xxij. Thēa. Multi sūt vocati pauci vo electi. Ibidē. Vel ꝑdica de iferno. vide in.ij. pte pn. rosarij.f.xxj. et xxij. Thema. Ligatis manibꝫ ꝛ pedibꝫ mittite eū in tenebras exteriores. vl'. Ibi erit fletꝰ ꝛ stridor dentiū. ibidem.

Dñica.xx. de fine mūdi. Vide i.j.par.pn.rosarij.ser.x.p.j. per totā. Thema. Dies mali sūt. ad Eph.v. ꝛ in epla occurrēn. Vel ꝑdica ꝑ ebrietatē. Vide in.j.par.pn.rosarij.ser.v.p.j. M. ꝛ ꝑ gulositatē. Vide i eodē ser. in exor: ꝛ p.j.p per totā. et ser.vj.p.iiij. J dupler. Thema. Nolite inebriari vino in q̄ est luxuria. Ibidē. Vel ꝑdica de febribus. Vide i.ij.pte pn.rosarij.ser.vj.p.j. E. d.iij. et E dupler. Thema. Vota septua reddē eū febris. Job.iiij. ꝛ in euāgelio occurrēn.

Dñica.xxj. ꝙ oportebit nos reddere deo strictā rationē de gestis nostris ꝛ vbis ac de cogitatōibus. ꝛ de re amisso. Vide in.j.par.pn. rosarij. ser.x.p.iij. L. in fine. Thema. Sil'e est regnū celoꝝ homi regi ꝙ voluit rōnez ponere cū seruis suis. Mat.xviij. ꝛ in euangelio occurrenn. Vel ꝑdica de restitutionibꝫ. vide in.j.par.pn.rosarij ser.vij.par.q. post medium. ꝛ ser.xxv.par.iij. D. Thema. Reddite q̄d debes. Ibidē. Vel ꝑdica ō elemosyna. vide in tabula alphabetica scōe ꝓf pn.rosarij.in vbo Elemosyna. Thema. Oportuit ꝛ te misereri cōserui tui sicut et ego tibi. Vel cum cōdē themate ꝑdica de suffragijs ꝑ mortuis fac̄ audis. vide in.ij.pte pn. rosarij ser.ij. per totum. Vel predica cōtra demones. vide vt assignaui sup in dñica.xix. Thema Est nobis colluctatio aduersus pncipes et ptātes: aduersus mūdi rectores tenebrarū hui⁹. ad Eph.vj. ꝛ in epla occurrenn. Vel ꝑdica de vbo dei. vide in.j.pte pn. rosarij. ser.ij. ꝛ iij. Thema. Galeā salutis assumite ꝛ gladiū spūs qđ est verbū dei. Ibidem.

Dñica.xxij. de charitate. vide i tabla alphabetica scōe ꝓis pncipalis rosarij. in vbo Charitas. Thema. Oro vt charitas vestra magis abūdet. ad Phil.j. Vel ꝑdica de veritate. vide in.ij. pte pn.rosarij.ser.xxij.p totū. Thema. Sām⁹ q: verax est: ꝛ viā dei in veritate docet. Matth. xxij. ꝛ in euāgelio occurrenn. Ul' ꝑdica de restitutionibꝫ. Vide vt assignaui in dñica ꝑcedenti Thema. Reddite q̄ sunt cesaris cesari: ꝛ q̄ sunt dei deo. Ibidē. Vel ꝑdica cōtra hypocrisim. vide in.ij.p.pn.rosarij.f.ix.par.iij. L ꝛ B. ꝛ E. ij. ꝛ D. Thema. Quid me tēptatis hypocrite. ibidē.

Dñica.xxij. de contemptu terrenoꝝ. vide i.ij. parte pn.rosarij.ser.xxvij.pte.iij.per totaz. Thema. Gloria in cōfusione ipoꝝ qui terrena sapiunt. ad Phil.iij. ꝛ in epla occurrenn. Vel ꝑdica de religione. Vide in eodem sermone. par.j. per totam. Thema. Nostra cōuersatio in celis est. Ibidem. Vel ꝑdica de fide. Vide i.j.par.pn a. rosarij.ser.xij. ꝛ xiij. ꝛ xv. Thema Fides tua te saluam fecit. Matth.ix. ꝛ in euangelio occurrēn. Vel ꝑdica de mortuis a dño resuscitatis. vide in.ij. parte pn.rosarij ser.vj. parte.j. R. ꝛ ꝙ mortui dicunt doctrinā. vide in.ij.pte pn. rosarij.ser.j. parte ꝑma. E. Thema. Non est mortua puella sed dormit. Matth.ix. ꝛ in euāgelio occurrēn. vel accipe ꝑ themate. Surrexit puella. Ibidem.

Dñica.xxiij. de anticristo. Vide in scda parte pn.rosarij. ser.ij. Thema. Cū videritis abominationē desolationis ꝙ dicta est a Daniele ꝓpheta stantē in loco sc̄o: q̄ legit intelligat. Vel. Ue ꝓgnantibꝫ ꝛ nutrientibꝫ in diebꝫ illis. Vel. Erit tribulatio magna qualis non fuit ab initio mūdi vsq; mō neq; fiet. vel. Nisi breuiati fuissent dies illi nō fieret salua oīs caro. Mat.xxiij. et i euāg. occurrēn. vl' ꝑdica de signis futuri iudicij vniuersal'. vide i.j.p.pn.rosarij.f.ix.par.iij. per totā. Thēa. Sol obscurabit ꝛ luna nō dabit lumē suū: ꝛ stelle cadēt ō celo. Ibidem. vel Predica de ipso iudicio. vide vbi sup:a.ſmo.r. per totū. Thema. Mittet angelos suos cū tuba et voce magna. Ibidē. vl'. Cōgregabunt electos a q̄tuor: vētis: a sūmis celoꝝ vsq; ad terminos eoꝝ. Ibidē. Vel ꝑdica de fine mūdi. Vide vt assignaui sup in dñica vigesima. Thema. Cū videritis hec oia fieri scitote qꝛ prope est in ianuis. In eodem euāgelio.

In festo apl'oꝝ. vide in.xij.p.pnā. manialis f.ix.p.x. ꝛ in.xj.pte pn.eiusdē manial'.ser.ij.p.xij O. Thema. Ipse dedit q̄sdā apl'os: q̄sdā vo p phetas: alios aūt euāgelistas: alios vo pastores ꝛ doctores. ad Eph.iij. ꝛ in epl'a occurrēn. Vel predica de contēptu mūdialiū. vide vt assignaui i dñica.xxij. Thema. Ecce nos reliq̄mus oia ꝛ secuti sumus te. Matth.xix. ꝛ in euangelio occurrēn. Vel cum eodē themate ꝑdica de unitate christi. vide vt assignaui sup:a in sabbato post dñicam de passiōe.

In festo euāgelistaꝝ: de ꝑdicatoribꝫ. vide vt assignabo infra i festo doctoꝝ. Thema. Multis q̄dem mīstris: operarij aūt pauci. Lu.x. ꝛ in euāgelio occurrenn. Vel ꝑdica de incertitudine salutionis nostre. vide in.ij.p.pn.rosarij.ser.v.p. v.p totam. Thema. Nemunē ꝑ viā salutaueritis. id est saluū esse diceritis in via mūdiali. Ibidem Vel ꝑdica de regno celesti. vide in.ij.pte pn. rosarij.ser.xviij.p.vltā p totā. Thema. Apportabit quabit in vos regnū dei. Ibidem.

In festo aliquoꝝ martyrū vel aliquoꝝ martyrū: de martyrio. Vide in.j.pte pn.rosarij.f.xxix ꝛ p totū. Thema. ꝑ vno martyre. Qui nō accepit crucē suā ꝛ sequit me nō est me dignꝰ. Mat.x. ꝛ in euāgelio occurrēn. Vel. Nolite timere eos q̄ occidūt corpus: animā aūt non pūt occidere. Ibidē. vel. Qui non baiulat crucem suā ꝛ venit post me: nō pōt meꝰ esse discipulus. Luc.xiij. et in euāgelio occurrēn. Pro pluribꝫ aūt martyribus Thema. Dico vobis amicis meis ne terreamini ab hijs q̄ occidūt corpus. Lu.xij. ꝛ in euāgelio occurrēn. Vel ꝑdica in festo vni⁹ martyrū de puritate ꝓfessionis. vide i.ij pte pn.rosarij. ser. xiij.pte.iij. B. et ser.xxxij.p.j. Z. vsq; in finem illi⁹ pris. Thema. Beatus vir q̄ inuentus est sine macula. Ecc̄i.xxxj. ꝛ in epl'a occurrenn. Pro pluribus aūt martyribꝫ ad idē thema. Qui nimīrū dominū ꝑparabūt corda sua: ꝛ in cōspectu illius sanctificabūt aias suas. Ecc̄i.ij. ꝛ in epl'a occurrenn. Vel. Bti mundo corde qm ipsi deū videbunt. Matth.v. ꝛ in euangelio occurrēn. Vel ꝑdica de victoria sui ipsi⁹. vide in.ij.pte p.iij. ro sarij.ser.xij.p totū. Thema ꝑ vno martyre. Lector tamē forte dedit illi vt vinceret. Sap.x. ꝛ in epistola occurrēn. Pro pluribꝫ aūt martyribꝫ thema. Fortes facti sunt in bello. ad Heb.xj. ꝛ i epistola occurrēn.

In festo aliqui⁹ cōfessoris a pasca vsq; ad pentheco sten de religione. vide vt assignaui in festo apl'oꝝ Thema. Hij sunt q̄s aliq̄n habuit⁹ in derisū

et in siluidine imp:operij. vel. Nos insensati vitā illoꝝ estimabam⁹ insaniā: ꝛ finē illoꝝ sine honore. Sap.v. ꝛ i epla occurrēn. Vel ꝑdica ō beatis. vide in.ij.pte pn.rosarij.f.xix. Thema. Inter sortes sanctorum illoꝝ est. ibidē. Vel ꝑdica de dilectōe dei. vide vt assignaui in dñica.j. post pēthecosten. Thema. Manete i dilectōe mea. Joh.xv. ꝛ in

In festo aliquoꝝ cōfessoꝝ (euāgelio occurrēn. sortis pōtificis: de cōditionibꝫ pastoꝝ ꝛ plato:ū. vide in.ij.pte pn.rosarij.f.xxvj.p totū. Thema. Ecce sacerdos magnꝰ q̄ in diebꝫ suis placuit deo Eccl'i.xliv. ꝛ i epla occurrēn. Ul' cū eodē themate ꝑdica de honore sacerdotū. vide vt assignaui ē in dñica.xij.pⁿ pēthecostē. Vel ꝑdica de celebratōe missaꝝ. vide in.ij.p.pn.rosarij.f.xiij i exor: ꝛ p.j. ꝛ xij.p totū. Thema. Dedit in celebratōibꝫ decꝰ. Eccl'i.xlvij. ꝛ in epla occurrēn.

In festo aliquoꝝ doctorū: q̄libz debet esse doctor: aliozꝝ. vide in.j. par.pn.rosarij.f.xxxij.p.j. S. ꝛ i.ij.pte pn.rosarij.ser.xxix.p.ij. ꝛ f.xxxij.p. ij. N. ꝛ quo tpe fuerunt doctores ecclie. vide in dica.ij.p.pn.rosarij.f.xxvij.p.ij. R. ꝛ an doctores iurē sint digniores doctoribꝫ mediāe. vide in.ij.p.pn.rosarij.f.xxix.p.ij. L. ꝛ ꝙ doctoribꝫ sapiētioribꝫ ē credēdū q̄ prius interpretari leges dubias. vide i defen.mon.tract.ij.p.ij. M. la.ij. ꝛ ꝙ doctores debēt esse liberales. eodē trac.p.viij.p. Z ꝛ B. ꝛ ō puilegijs eoꝝ. ibidē. Z. ꝛ ꝙ doctores iurē decē noīb⁹ nūcupant. ibidē B. et ꝙ doctor redsit⁹ de veritate tenet eā dicere ꝓsulere. vide i j. pte pn.rosarij.ser.xxvij.p.j. C. d.ij. et D. i fine. Thema. Vos estis lux mūdi. Mat.v. ꝛ i euāgelio occurrēn. Ul' ꝑdica de ꝑdicatoribꝫ. vide in.j.pte pn.rosarij.f.j.p.j. ꝛ p.ij. P. circa medium. ꝛ f.xij. p.ij. J. ꝛ M. ꝛ O. ꝛ i.ij.p.pn.f.vj.p.j. F. la.ij. ꝛ f. ix.p.ij. T. el.ij. ꝛ ꝑ. Thema. Predica vbū: insta opportune ꝛc.ij. ad Thim.iij. ꝛ i epla occurrēn. vel. Op⁹ fac euāgeliste: ministerium tuū imple Ibidē. Vel predica de sanctis. vide in tabula alphabetica.ij.pris pn.rosarij.i vbo scā. thēa. Erit ꝑs eā sanā doctrinā nō sustinebūt ꝛc. vl'. Ꝑ vitare qđ audiūt auertēt: ad fabulas āt conuertēt. ibidē.

In festo aliqui⁹ ꝓfessoris nō pōtificis: de vero xpiano. vide in.j.p.pn.rosarij.f.xv.p.ij.p totam. Thēa. De oi corde suo laudauit dñm: ꝛ dilexit deū q̄ fecit eū Eccl'i.xlvij. ꝛ in epla occurrēn. Vel cū eodē themate ꝑdica de amore dei. vide i.ij.p. pn.rosarij.ser.v.p.iij. P. vsq; ad U. ꝛ ibidē E. ꝛ ser.xl.p.j.p totā. Vel cū ipo themate ꝑdica ō puritate ꝓsciē. vide vt assignaui i festo martyrū.

In festo alicuius sc̄i religiosi vl' religiose: de religione. vel de ꝛcēptu mūdi. Vide vt assignaui in festo apl'oꝝ. Thema. Ecce nos reliq̄mus oia ꝛ secuti sumus te. Matth.xix. ꝛ i euāgelio occurrenn. Vel ꝑdica de victoria sui ipsi⁹. vide vt assignaui ē in festo martyrū. Thema. Dedit illi cōtra inimicos potēnā. id est ꝓra sensualitatem amīe ꝓtranātes. Eccl'i.xlvij. ꝛ in epla occurrēn.

In festo alicuius scī vel sancte de tercio o:di ne sancti Franasc:accipe ꝑdicatões in.ij.p.ꝑn. rosarij.ser.xxvij.par.ij.p totā. Thema:si est vir rosarij.ser.xxvij.par.ij.p totā. Thema:si est vir Dedit illi co: ad pcepta:z legem vite z disaplie. Eccī.xlv.z in epla occurrēn. Si est mlier The/ ma. Laudabit vsqz ad mortem aia mea dñm. Eccī.lj.z in epla occurrenn.

In festo alicuius vginis vel pluriū virginū de vginitate. Vide in.q.p.ꝑn.rosarij.ser. viij.p. iij.Z z M.ser.xvij.pte.j. B vsqz ad L The/ ma:si est vna solū. Mulier innupta et vgo co/ gitat que sunt dñi vt sit scā co:pe z spiritu.j.ad Coz.vij.et in epistola occurrenn. Si vo sunt plures Thema. Simile est regnū celoz decez virginibo Matth.xxv.z in euāgelio occurrenn Vel in eodē sermone.xxvij.p.j.K. Vel ꝑdica ó remediꝫ seruāde virginitatis z castitatis.vide ibidem L vsqz in finē illiꝰ prī. Thema. P:udē/ tes vgines aprate vestras lampades. Vl' eum eodē themate ꝑdica de p:udēcia.vide in.q.par. ꝑna.rosarij.f.viij.parte.iij.Q.vsqz in finem il/ lius partis.

In festo alicuius vginis sponse xpī pōt etiā ꝑdicari de cōdinōibo qꝫ habere debet quelibet bona spōsa.vide in.q.par.ꝑn.marial.ser.v.p totum. Thema.Despondi vos vni viro virgines castā exhibere d:usto.q.ad Coz.ij.et in episto/ la occurrenn.

In festo aliciꝰ sancte viduē de bono viduitatis.vide in.v.pte ꝑn.marialis.ser.viij.par.q.J arca mediū.Et de statu viduaz.vide in.q.par. ꝑn.rosarij.f.xxvij.p.ij.per totaz. Thema.Lau/ dabit vsqz ad mortē aia mea dñm Eccī.lj.z in epla occurrenn.

In festo aliciꝰ scī vel scē in cōiugio decedē tis:de matrimonio z sponsalibo.et quō ꝛiuges debent inuicē viuere. Vide i.iij.pte p:in.maria lis.ser.ij.pte.iij.G.et in.j.pte ꝑn.rosarij.ser.xxiij. par.ij.B z L z G.post mediū.z.xxiij.pte.j.O z P.z in.ij.p.ꝑn.rosarij.ser.xxv.p.j per totā. The ma:si est vir. Fidelio seruus z prudēs quē cō/ stituit dñs sup familiā suaz. Matth.xxiij.et in euangelio occurrenn. Si est mlier Thema. Li beraſti co:pus meū a pdītione. Eccī.lj.z in epi/ stola occurrenn. Vel ꝑdica de remediꝫ sup an di diabolicas tēptatões:sicut ipse scīus vl' san ctus fuit.Vide i.j.par.ꝑn.rosarij.ser.xxx.p.j. M.z ser.xxxij.in cro:.Thema:si est vir.Dedit illi cōtra inimicos potentiā Eccī.xlvij.z in epla occurrēn.Si est mlier Thema. Liberasti me a rugientibo ꝓparaſ ad escā.et de manibo ꝛrēnū aiam meā.Eccī.lj.z in epla occurrenn. Vel ꝑdi ca cōtra vanitates mulicz.et ó:nanū superfluo co:pis. Vide in.ij.p.ꝑn.rosarij.f.xxvij.p.iij. F. vsqz i finē illiꝰ prī. Thema. Mittā eos i cami/ nū ignis. Matth.xiij. z in euāgelio occurrēn.

In festo scī Francisci vl' scī Bernardini aut alterius patris spūalis pōt adaptari ꝑ cro:dio illud qō posui in p:ologo marialis. Vel dic in cro:dio q' in oibo generis speciebo est deuenire ad aliqd qō sit mensū z mēsura oim aliozz. Vi/ de in.j.par.ꝑn.marial.f. vij.par.j.E. Vel ada/ pta cro:diū sermonis angelici.q.prī ꝑn. ro/ sarij. Thema. Fidelio seruus z prudēs quē cō/ stituit dñs sup familiā suaz. Matth.xxiij.z in euāgelio occurrēn.

In festo aliciꝰ scī pulcri:vel pulcre sancte: An bonū sit aliquē esse pulcrū. Applica sermo/ nē ꝛrīū.q.prī ꝑn.marialis. Thema. Pulcritu/ do z deco:idumētū aī. P:ouer.vl.vī. Pulcri tudinē cādo:is aī admirabit oculꝰ. Eccī.xlij.

In festo aliciꝰ scī vel scē nobilis. An plit quē esse nobilē.et in q cōsistit nobilitas. vide in q.par.ꝑn.marialis.ser.j.p.q. E vsqz ad L z i.q. p.ꝑn.rosarij.f.v.p.j. Li ꝑn.z f.xxij.p.j.D. post mediū. Thema. Ex magno genere es nu. Tho bie.v.

In cro:dio sermonis aliciꝰ scī vl' scē dic q sanctificari ó: aliqō mlīc' modio. vide in.j.pte ꝑn. marialis.ser.j.p.q. Vsin fine.z J.

In festo scoꝝ qꝫ misse būt epla vel euan geliū i pdicari potērūt adaptari mlta ꝙ posui i marali z i rosario:z inseri historia ipoz scoꝝ vel aliqd dicere de vita illoz ad ꝓpositū pdica/ nonis.

In festo sancti Andree aplī:de vbo dei.vide in.j.pte ꝑn.rosarij.ser.iij.p totū. Thema. Quō audiēt sine pdicāte.vel. Quō pdicabūt nisi mit/ tant.vel.qī speciosi pedes euāgelizantiū bona. vel. Fides est ex auditu:auditꝰ aūt p vbum xpī Vel. In oēm terrā exiuit sonꝰ eoz:et in fines or bis tre vba eoz.ad Ro.x.z in epla occurrenn. Vel accipe p themate. Faciam vos fieri piscato/ res hoim Matth.iij.z in euāgelio occurrēn.z in cro:dio dicq pdicatores dicunt piscatores vide in.j.par.ꝑn.rosarij.f.j.p.ij. P. arca mediū Vel pdica de pace. vide vt assignaui in.ij. feria post pascā. Thema. Speciosi pedes euāgelizā tiū pacē. In eadē epla. Vel pdica de imitatione christi.vide vt assignaui in sabbato post dñicā de passiōe. Thema. Venite post me. Mar.iij.

In festo scī Thome aplī: de pace. Vide vbi remisi supra prime. Thema Pax vobis. Joh.xx et in euangelio occurrenn. Vel pdica de veritate fidei christiane. vide in.j. par. ꝑn. rosarij.ser. xxiij.per totum. Thema. Noli esse incredulus sed fidelis.ibidem. Vel pdica de diffinitione fi dei.vide vbi supra ser.xxij. Thema. Quia vidi/ sti me Thoma credidisti:beati qui nō viderūt et crediderunt. Jbidem.

In festo sancti Stephani ꝓthomartyris: de gloria celesti.vide in.q.par.ꝑna.rosarij.sermo/ ne.xviij.z.xx. Thema. Vidit gloriam dei.Actuum.vij.z in epistola occurrenn. Vel predica de spe perueniendi ad vitam eternam. Vide in.q.

parte ꝑnapali rosarij.sermone.xx. Thema. Et/ ce video celos apertos. Jbidem. Vel pdica de di lectione inimicoz z remissiõe iniuriaz. vide in ij.pte ꝑn.rosarij.ser.xxxiij.pte.iij.Q.vsqz in finē illius partis. Thema. Dñe ne statuas illis hoc pcm̄. Jbidem.

In die scī Johānis: de imitatione xpī. vide vt assignaui in sabbato post dñicam ó passiõe Thema. Tu me seqre. Joh.xxj.et in euangelio occurrēn. Vl' eū ipso themate pdica de religiõe. vide in.ij.pte ꝑn.rosarij.ser.xxvij.parte.j. p totā. Vel eum eodē themate pdica de cōtemptu mū di.vide in eodem ser.p.iij.p totam.

In festo Innocentiū: de virginitate. vide vt as signaui sup in festo virginū. Thema. Nij sunt qui cum mulieribo nō sunt coinq̄nati: virgines em sunt xē. Apoca.vij.z in epla occurrenn. Vel pdica de martyrio.vide vt assignaui supra in fe sto martyz. Thema. Occidit omnes pueros q erāt in Bethlē. Matth.ij.z in euāgelio occur/ renn. Vel pdica de cōsolatiōibo mundi spernen dis:q non sunt vere ꝛsolatões.vide vt assigna ui in tabula alphabetica:in verbo Mundane consolationes. Thema. Noluit cōsolari qa nō sunt. Jbidem.

In festo sci Thome epi Cātuariēsis: ꝛra ambitiõem.vide in.ij.p.ꝑn.rosarij.ser.ix.p.ij.N et R.z ser.xxvj.p.iij.L arca mediū.z ser.xxij.p. j.L z N. Thema. Nemo assumat sibi honorē: sed q vocat a deo tanq̄ aarō. ad Heb.v.et epi stola occurrēn. Vl' pdica de bono:e sacerdotū Vide vt assignaui sup in dñica.xiij.post ꝑtēbe costē. Thema. Tu es sacerdos in eternū sm̄ or dinē melchisedech. Jn eadē epla.z originaliter ps.xx. Vel pdica de cōdinonibo pastoz. vide vt assignaui in festo cōfessoz pōtificum. Thema. Ego sum pastor bonus. Joh.x.z in euangelio occurrenn.

In die scī Silvestri: de pdicatoribo. vide vt assignaui in festo aliciꝰ doctoris.z ibi est the/ ma. Vel pdica de sacēdo.vide ibidē cū themate ibi posito.qz illa epla ponit in b festo. Vel pdi ca de castitate.vide in.j. pte ꝑn.rosarij.ser.xxxix. p.iij.X.z ser.xl.p.iij.G.z in.q.pte ꝑn.rosarij.ser. viij.p.iij.p totā.et in.iij.pte ꝑn.marialis.ser.iij p.iij.R z Z.z in.v.p.ꝑn.eusdē marialis.f.viij. p.ij.D.z p.xij.per totā. Thema. Sine lūbi vri panni. Lu.xj.z in euāgelio occurrēn. Vel pdi ca q hō dū est sanus debet se ꝓparare:et nō expe/ctare vsqz ad mortē ad faciendā pniam. Vide i j.pte ꝑn.rosarij.f.vij.p.vj.B.post mediū vsqz i finē.z eiusdē sermonis p.vltia.L. et ser.viij.p to/ tū. Thema. Estote parati:qz q hora nō putaſ fi/ lius hois veniet. In eodē euāgelio.

In cōuersiõe sci Pauli:de gloioso nocie Jesu ab ipo paulo magnificato.vide in.v.p.ꝑn.ma/ rialis.ser.xj.p totū. Thema. Vas electiõis ē mi/ hi iste vt portet nomē meū coram gentibo z regibo

j.pte p:in.rosarij.ser.ij. Thema. Quodcūq; pe
ieris patrē in noie meo hoc faciā. Ibidē.

In inuentione sancte cruc:de ipsa cruce.vi
de in.j.par.pn.rosarij.f.xxvij.par.ij.S. vsq;
ad U.Thema.Sicut exaltauit Moyses serpē
tem in deserto:ita exaltari oport:et filiū hominis.
Joh.iij.& in euangelio occurrēn.Vel. Facē est
obediens vsq; ad mo:tē:mo:tem aūt crucis. ad
Philip.ij.& in epla occurrēn.Vel cū eodē thema
te pdica de obedienna.vide vt assignaui in dñi
ca in ramis palmaꝝ.Vel pdica de noie Jesu. vi
de vbi ū.& ibi accipe thema.q: eadē epla ponit
in hoc festo. Vel pdica de miraculis. Vide vbi
me reuocasti supra in festo sanctoꝝ Philippi & Jacobi
Thema. Nemo pōt hec signa facere que tu facis
nisi fuerit deꝰ cū eo. Joh.iij.& in euangelio occur
rens. Vl pdica de baptismo. vide vt assignaui
in.iij.feria post ḡnam dñicam in q̄dragesima
Thema. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & spi
ritusancto nō potest introire in regnum dei. ibi
dem.

In festo sancti Jobānis ante po:tā latinā pdi
ca de religione.vel de bnīs. vide vt assignaui in
festo aliquot sancti a pasca vsq; ad Penthecosten.
& ibi accipe themata.q: eadē epla ponit in hoc
festo Vel pdica de pspitatibus & tribulationibus:
aut de martyrio:aut q̄ deꝰ habet diuersos cali
ces. Vide vt assignaui in q̄rta feria post secūdā
dñicam in q̄dragesima.& ibi accipe themata.q:
idē euāgeliū ponit in hoc festo.

In festo sancti Anthonij de Padua o:dis mi
noꝝ pdica de sacrificio.vide vt assignaui in festo
doctoꝝ.Thema. Optaui & datus est mihi sen
sus:& inuocaui & venit in me spūs sapientie.vl
Posuit illā regnis & sedibus:& diuitias nihil
esse dixi in cōparatione illius. Sap.vij.& in epla oc
currenti. Vel pdica de pdicatoribus. vide vt assi
gnaui vbi ū. Thema. Mihi dedit deꝰ dicere et
sentētia. Ibidē. Vl pdica q̄lis esse debet doctor
vide vt assignaui vbi ū. Et ibi accipe thema. q:
idē euāgeliū ponit in hoc festo. Vel accipe pro
themate virtutes frumenti psignati. Qui fecerit
et docuerit hic magnꝰ vocabit in regno celorum
Matth.v.& in euāgelio occurrēn.

In festo sancti Jobis baptiste applica in ero:
dio illis qs posui in.iij.p.pn.martialis f.j.i ero:
dio.& ser.ij.p.ij.in pn.vbi tractat de pulcro & bo
no noie & de denuatione eius. Thema. Jobānes
est nomen eius. Lu.j.& in euāgelio occurrē
ti. Et q: Jobānes interpretatur q̄ est gra dei. Vi
de in tabula alphabetica.ij. part. pn.rosarij. in
vbo Grana dei. Vel pōt fieri sermo de puericia
Vide vt assignaui in tercia feria post pmā dñi
cam in q̄dragesima. Thema. Quis putas pu
er iste erit. Ibidē. Vel pdica de pdicatoribus. vi
de vt assignaui in festo doctoꝝ.Thema Posu
it os meū q̄si gladiū acutū. Esa.xlix.& in epistō
la occurrenti. Vel pdica de exēplaritate. Vide i
j.par.pn.rosarij.f.vij.p.iij.p totā.& in.ij.par.pn
a.rosarij.ser.xxvj.pte.vj. O. Thema. Dedi te in
lucē gentiū. Ibidem

In festo sanctoꝝ martyrū Jobānis & Pauli:de
opibus misericordie. Vide in.ij.par.pn.rosarij.f.iij.
Thema. Hij sunt viri misericordie Eccli.xliiij.& i epi
stola occurrēti. Vl pdica de sepulturis & testamē
tis mortuoꝝ.vide in.ij.p.pn.rosarij.ser.j. The
ma. Corpa eoꝝ in pace sepulta sunt:& nomia eo
rū viuēt in secula. Ibidē. Vel pdica cōtra hypo
crisim. vide in.ij. par.pn. rosarij.f.ix.p.ij.L. vsq;
ad F. Thema. Attendite a fermento pharise
orū quod est hypocrisis. Lu.xij.& in euangelio
occurrenti.

In vigilia apl'oꝝ Petri & Pauli:de oratiōe
Vide in.j.par.pn. rosarij.ser.ij.vel.xij. Thema.
Petrus & Johannes ascendebāt in templū ad
horam orationis nonam. Actuū.iij.& in epis
la occurrenti. Vel pdica de nomine Jesu. Vide
in.v.p.pn.martialis.ser.ij. Thema. In noie Je
su xpi nazareni surge & ambula. Ibidē. Vl pdi
ca sermonē de pastoribus. Vide vt assignaui in
festo confessorum pontificum. Thema. Pasce
oues meas. Jobānis.xxj.& in euangelio occur
renti.

In festo ipsoꝝ apl'oꝝ Petri & Pauli pōt pdi
cari q̄ xps est verꝰ filius dei.vel de honore sa
cerdotii:aut de cōfessione peccatoꝝ & absolutione ab
eis. Vide vt assignaui in cathedra sancti Petri. et
ibi accipe themata.q: idē euangeliū ponit in b
festo. Potest etiā p:edicari de martyrio.vide vt
assignaui in festo martyꝝ. Thema. Occidit Ja
cobū fratrē Johis gladio. Actuū.xij.& in epla o
currenti. Vel pdica de angelis bonis ministran
tibus.vide in.ij.p.pn.marial.ser.ij.p.iij.R vsq;
in finē.& in.ij.p.pn.rosarij.ser.x.p.vj.B. vsq; ad
M. Thema. Misit dñs angelū suū & eripuit
me de manu herodis &c. ibidem.

In festo cōmemoratiōnis sancti Pauli:de
gra bi.vide vbi me remisi in festo sancti Jobis
baptiste. Thema. Vocauit me p gratiam suam.
ad Gala.j.& in epla occurrenti. Vel pdica de cō
temptu mundi aut de religione.vide vt assigna
ui in festo apostolorū.& ibi accipe thema. quia
idem euangeliū legit in hoc festo. Vel pdica de
remuneratione regni celestis. Vide vt assigna
ui in conuersione eiusdē.& ibi accipe thema.

In octaua apostolorum Petri & Pauli:de
operibus misericordie: vel de sepulturis & testa
mentis mortuoꝝ. Vide vt assignaui in die san
ctorū martyrū Johannis & Pauli.& ibi accipe
themata. quia eadem epistola legit in hoc die.
Vel pdica de religione que diat nauis.vide in
ij.par.pn.rosarij.ser.xxvij.parte.j. B vsq; ad Z.
Thema. Jussit Jesus discipulos suos ascēde
re in nauiculas & transfretare. Matth.xiiij.& in
euangelio occurrēti. Vel ibi dic q: quamuis vē
ti insurgunt cōtra ipsam nauem religiōis. vide
ibidē U.el.ij. Thema. Nauicula in medio ma
ris iactabat fluctibus.vel. Erat ventus ꝓtrarius eis.
In eodē euāgelio. Vel pdica de fide. vide in.j.
pte pn.rosarij.ser.xiij.p totū. Thema. Modi
ce fidei ḡre dubitasti. Ibidem.

In festo sancti Marcelli papē & martyris:de
virtute & gratia. vide in.xij.pte pn.martialis f.ij.p.ij.
p totā.& i.ix.pte pn.martialis f.j.p.iij.S. The
ma. Mulierē fortē quis inueniet: procul & de vltimis
finibus pretium eius. Prouer.xxxj.& in epla oc
currēti. Vel pdica de penitētia q̄ dī nauis. vide
in.ij.pte p:in.rosarij.ser.vj.pte.j.y. arca medii.
Thema. Facta est q̄si nauis institoris ibidem.
Vel pdica de opibus misericordie.vide vt assignaui i
festo sanctoꝝ martyrū Jobānis & Pauli. The
ma. Manū suā aperuit inopi:& palmas suas ex
tendit ad pauperes. Ibidē.vel. Mater & fratres
sui foris stant. Matth.xij.& in euāgelio occurrē
ti. Vel pdica de pulcritudie.vide vt assignaui
in festo aliquot sancti pulcri. Thema. Formauit &
decoꝝ indumentū eius.vel. Fallax grā & vana ē
pulcritudo. In eadē epistola

In festo sancte Marie magdalene:q: occurrit eadē epla:pōt pdicari vt ō prime. Vel pdica
de ꝓuersione & pnia ipsius Magdalene.vel vñ p
cedit diuersitas bonoꝝ actuū &c.vl de fide.vi
de oia vt assignaui in.v.feria post dñicā ō passiōe
et ibi accipe themata:q: occurrit idē euāgeliū.

In festo sancti Jacobi apli de spe ꝓueniendi ad
vitā eternā.vide in.q.pte pn.rosarij.ser.xx. The
ma. Elegit nos deꝰ ante mundi ꝯstitutionē vt esse
mus sancti.ad Ephe.j.& in epla occurrēn. vel cum
eodē themate tāge aliqd de predestinatione. vide
vbi ū.ser.xviij.p.j.y. & p.ij.D et E. Vel pdica de
pspitatibus & tribulationibus. aut de martyrio. aut
q̄ deꝰ habet diuersos calices.vide vt assignaui
i.iij.feria pꝰ secūdā dñicā in q̄dragesima. & ibi
accipe themata. q: idē euāgeliū legit in b festo.

In festo sancti Petri ad vincula:q: eadē epistō
la legit & idē euangeliū qs in die apl'oꝝ petri et
pauli.adeo pōt pdicari vt ibi assignaui.

In festo sancti Laurētij martyris de elemosyna
vide in.ij.pte pn.rosarij.ser.iij.& in ero:.pone q̄
elemosyna assimilat semini.vide in eodē ser.pte
iij.L.an medii. Thema. Qui parce seminat parce &
metet.ij.ad Cor.ix.& in epla occurrēti.vel. Qui
seminat in benedictionibus de benedictionibus & meter.
ibidē.vel. Dispsit dedit pauperibus:iusticia eius ma
net in seculū seculi. Ibidē. Vel pdica de religio
ne aut de imitatōe. vide vt assignaui in die sancti Jo
bānis euāgeliste. Thema p mi. Qui mihi min
istrat me sequat. Thema secūdi. Ubi ego sū illic
& minister meus erit.vel. Si q̄s mihi ministraverit
honorificabit eum pater meus q̄ est i celis. Joh.
xij.& in euāgelio occurrēn.

In festo sancti Ludouici regis fratrum tercij ordi
nis beati Francisci:vltra assignū f nuonē ō ꝓ facio
ipsius tercij ordinis:potest pdicari sic assignari in fe
sto sancti Matthie.q: ponit idē euāgeliū.

In festo decollatiōis sancti Jobis baptiste pōt
pdicari ō scientijs. vide vt assignaui i festo doctoꝝ.
Thema. Beatus vir q̄ in sapia morabit. Eccli.xiiij.
et in epla occurrēn. Vel pdica de iustitia. vide i
tabula alphabetica.ij.pte pn.rosarij.i vbo Ju
stitia. Thema. Beatus vir q̄ in iustitia meditabit.
ibidē. Vl pdica de martyrio. vide vt assignaui i fe
sto martyꝝ.thēa. Decollatur cū i carcere. Mar.
vj.& i euāg.occurrēn. Vel pdica de iuramēto. vi
de i.j.pte pn.rosarij.f.xvij.p.ij.p totā.& p.iij.B.
& i.ij.p.pn.rosarij.f.xxxij.p.iij.L & f.xxxiij.p.iij.
K.el.iij. Thema. Contristatus est rex ꝓpter iusti
randū.ibidē.

In exaltatione sancte crucis pdica de cruce vl de
obediētia:aut de noie Jesu.vt assignaui i die iua
tionis eiusdē crucis.q: eadē epla ponit in b die.
Vel pdica q̄ xps in cruce oia trahit ad seipm. &
q̄ aliqd trahit multis modis &c. vide vt assignaui i
iij.feria pꝰ pēthecostē. Thea. Ego si exaltatus fu
ero a terra:oia trahā ad meipm. Joh.xij.& i euan
ge.occurrēn. Pōt etiā pdicari ō iudicio vnius
sali in q̄ apparebit crux sole splendidior. vide i.j.p.
pn.rosarij.f.ix. Thēa. Nūc iudicium est mundi.ibidē.

In festo sacroꝝ stigmatū bti Francisci:de ab
negatione ꝓprie voluntatis & de victoria suiipsius. vi
de i.ij.p.pn.rosarij.f.xij.p totū. Thema. Si q̄s
vult venire pone me abneget semetipm. Mar.xvj
et i euāg.occurrēti. Vl cū eodē themate pdica ō
obediēna. vide i tabla alphabetica.ij.pte pn.ro
sarij i vbo Obediēne. Vl pdica ō imitatōe xpi
aut ō cruce toleranda:& ō martyrio sine sanguine.
De pmo vide vbi me remisi i festo apl'oꝝ. De se
cūdo vide i.j.p.pn.rosa.f.xxxix.p.iij.p totā.ab ca
ad vltimā. Tollat crucē suā & sequi.i eodē euāge.

In festo sancti Matthei apli: de imitatōe ipi.
vide ū.prie. Thēa. Sequere me.vl Surgēs secu
ta est eū Matt.vl pdica q̄re xps māducabat cū
peccatoribus.vide in.ij.p.pn.rosarij.f.xxxix.p.ix.& q̄
p ipā fuscepit mortē & apōs patrē inscessit. vide i
eodē f.p.ij. Thema. Mīi publicani & peccatores
venientes discumbebāt cū iesu & discipulis eius. ibidē.
vel. Quare cū publicanis & peccatoribus manducat
magr vr. ibidē. Vel pdica de misericordia. vide in
tabula alphabetica.ij.pte pn.rosarij.i vbo Mi
sericordia dei. Thema. Misericordiā volo & nō
sacrificiū. ibidē. & originaliter Osee.vj. vel pdica
q̄ xps incarnatus est p salute peccatoꝝ. vide i dicto f.
xxxix.p.vij.& viij. Et multiplicat eos iuxta ad pe
nitētiā. vide i eodē f.p.x. Thema. Nō veni voca
re iustos sed peccatores ad pniam. In eodē euāg.

In dedicatōe sancti Michaelis de angelorum di
gnitate & excellentia.& de custodia animarum:ac de
aliquo beneficio q̄ homi impenditur.vide in.ij.p.pn.
martialis.ser.ij.p.iij.R.vsq; in finē.& in.ij.p.pn
a.rosarij.f.x.pte.ij.B.vsq; ad M. & virum an
gelica natura sit dignior q̄ humana. Ibidē.L

arca mdsū. Et verū angeli deserūt custodiā ob
stinatos. Vide in.ij.par.pn.rosarij.f.xxxv. p.vij
p eos. Thema Angeli eoz semp videt faciē pa
tris mei qui in celis est. Matth.xviij.z in euāge
lio occurrēti. vel cū eodē themate pdica q̄ ange
li peccātes si debuerint redimi sicut boies Vide
in.xij.par.pn.manalis. f.v.p.ij.A.z in.v.p.pn.
manalis.f.v.p.ij.Et verū si angel⁹ nō peccasset:
de⁹ boies creasset. Vide in.ij.par.pn.rosarij.ser.
i.par.j.E.z.F. Vel cū ipso themate pdica de an
gelo⁹ creatōe:locatōe:sublimatōe: z numero
litate:z verū sūt omnes eaūl de speciē. Vide in
ij.par.pn.rosarij.f.xix.pte.vij.B.vsq; ad.M.

In festo scī Frācisci: de regulis ab ipo factis
Vide i.ij.par.pn.rosarij.f.xxvij.pte.ij. Thema.
Quicūq; hāc regulā secuti fuerit pax sup illos
z misericordia. Ad Galathas.vj. et in epla oc
currēti. Vel cū ipo themate pdica de religione.
Vide in eodē f.pte.j. Vel pdica de martyno si
ne sanguinis effusiōe. Vide vt assignaui i festo
sacroz stigmatiz ei⁹. Thema Mihi absit glo
riari nisi in cruce dñi nostri Jesu christi. Vel cū
ipo themate pdica de cruce. Vide vt assignaui i
festo inuētōis sancte crucis. Vel pdica de cōtem
ptu mūdi. Vide in.ij.par.pn. rosarij.f.xxvij.p.
ij. Thēa. Mihi mūd⁹ crucifix⁹ est: z ego mun
do.

In festo omniū sanctoz: de gloria paradisi. Vi
de in.ij.par.pn.rosarij.ser.xvij.z.xx. Cum q̄bo
poterit pdicari p totā octauā thema Gaudete z
exultate quōm merces vestra copiosa est in celis.
Matth.v.z in euāgelio occurrenti. Vel pdica
de nūero saluādoz: Vide in.ij.p.pn.rosarij.ser.
xvij. Thema. Vidi turbā magnā quam dinūe
rare nemo poterat ex omnibo gēnbo z tribubus
et populis z linguis. Apoc.vij.et in epla occur
renti. Vel pdica de būnis diuinis euangelicis. Vi
de i.iij.pte pn.marialis.ser.viij.p totū. Thema
vt supra. Vel cū ipso themate pdica quō acq̄rit
regnū celoz. vide in.ij.pte prin.rosarij.ser.xvij.
p.vltima.per totū. Vel pdica de spe gueniendi
ad vitā eternā. Vide in.ij.pte prin.rosarij.ser.xx.
Thema. Vidi turbam z.

In die mortuoz: de ipsis mortuis: z de suf
fragijs p eis faciendis: ac de eoz religiosa sepe
litione z testamētoz suorum executōe. Vide in
ij.pte pn.rosarij.ser.j.z.ij. De q̄bo poterunt fieri
multe pdicatōes. Thema. Beati mortui q̄ in
dño moriuntur. Apoca.xiij.z in epla occurrenti.
Vel accipe p themate. Nolumus vos ignorare
de dormientibus: vt nō contristemini sicut ceteri q̄
spem nō hūt.j.ad Thes.iij.z in epla occurreti
i.Et in exordio dicēdi mortui dicunt dormien
tes multis de causis. Vide in dicto ser.j.p.j.E.
Vel accipe p themate. Sācta z salubris est co
gitatio p defunctis exorare vt a pcīis soluantur
q. Macha.xij.z in epla occurrenti. Vel. Qui cre
dit in me etiā si mortuus fuerit viuet. Job.xij.z
in euangelio occurrēti. Vel. Ego resuscitabo eū
in nouissimo die. Ibidem. Vel. Mortui audi
ent vocem filij dei. Job.v. Vel Oēs q̄ in monu
mentis sunt audient vocē filij dei. Ibidē

In dedicatione templi vel altaris. vel de vene
ratione ecclie: Vide vt assignaui in dñica infra
octauā nativitatis dñi. Thema. Ecce tabernacu
lū dei cū hoibus z habitabit cū eis. Apoc.xxj.z in
epla occurrēti. Vel pdica de honore sacerdotū,
vide vt assignaui in dñica.xxj.post pentecosten.
Thema. Ipsi pplus eius erunt. Ibidem. Vel
pdica de cōdignitate celestis patrie. vide in.ij.pte
pn.rosarij.ser.xx.p.vij.D.vsq; in finē illius p̄tis.
et ser.xxv.p.ij.B. Vel pdica de innouatōe mū
di q̄ fiet in iudicio. vide in.j.pte pn.rosarij.ser.x
parte.ij.X.vsq; ad D. Thema. Ecce noua facio
omia. Ibidē. Vel pdica de indulgentijs que cōce
dunt visitando aliquā ecclesiam etc. vide in.j.p.
pn.rosarij.ser.xiij.p.ij.G dupler. Thema. Ho
die salus huic domui a deo facta est. Lu.xix.z i
euangelio occurrenti. Vel pdica q̄re xp̄s mora
bat z mādducabat cū pcīoribo. vide vt assignaui
in festo scī Marthe. Thema. Murmurabāt
q̄ ad hominē peccatorem diuertisset. Ibidem.
Vel pdica q̄ christus incarnatus est p̄o salu
te peccatoz etc. vt assignaui in festo sancti Mat
thei. Thema. Filius hominis venit querere z sal
uum facere quod perierat. Ibidem. Vel pdica d
demonstratiua. vide in.ij.pte pn.rosarij.ser.iij. The
ma. Dimidium bonoz meoz do pauperib Ibidē
Vel pdica de restitutōibo. vide vt assignaui in
dñica.xxj.post pentecosten. Thema. Si q̄d
aliquem defraudaui reddo quadruplū. In eo
dem euangelio.

De multis quoq; aliis potest pdicari cū ma
riali z rosario: ac defensorio montis pietatis: q̄
hic causa brevitatis non assignaui. q: q̄liber p̄
dicator potent ea applicare sup epl'as occurrē
tes et euangelia suo modo.

Finis.

Incipit rosarium sermonū pdicabilū p q̄dragesimā z totū anni circulū editū p vire venerabilis religiosum fratrē Bernardinū de Busti ordinis scī francisci de obseruātia pdicatorē doctissimū.

Sapientissimi imperatoris Justiniani est sentētia. generosi animi noīs inuocatione humani aīi pfecta psperant in finē. vt etiā notat in.l.j.ff.de orti.iu. Plato q̄z in rhimei primo inquit. In minimis etiā q̄busq; rebus semp in principio diuinū ipis orandū est auxiliū. Quocirca infideles etiā ac pagani in suaz principijs actionū deos suos inuocare solebāt. Unde Valer⁹ maxim⁹ in prohemio sui libri inquit. Nā prisci oratores a ioue optimo maximo bene orsi sunt: z excellentissimi vates a numine aliquo principia traxerūt. Virgo q̄z liuius in prohemio sui operis dicit inuocādum esse diuinū auxiliū: vt inceptū opus successus prospos habere possit. Quapropē Ouidi⁹ in.li. Methā. deoz suoz auxiliū efflagitat dicens. In noua fert animus mutatas dicere formas. Loropora: dij cepta: nam vos mutastis z illas Aspirate meis. Et in fasto de fastis in principio de dei adiutorio se gloriāndo inquit.

Est deus in nobis agitante calescimus illo.
Impetus hic sacre semina mētis habet.
Fas mihi pēpape vultus vidisse deoz.
Vel quia sum vates: vel quia sacra cano.

Et in primo de reme.amo. phebū inuocat dicēs.

Te precor o vates adsit tua laurea nobis
Carminis z medice phebe reperta opis.

Virgili⁹ q̄z in principio Eneydos ait.

Musa mihi causas memora. etc. Et decimo eiusdē opis volēs pugnā Turni z Enee atrocē describere inuocabat dicēs.

Pandite nūc elicona dee cantusq; mouete.

Stati⁹ etiā in principio.iij. thebaidos aspernū bellū descriptur⁹ inquit.

Tuq; o nemoris regina sonori caliope etc. Dāteo etiā in.ij.cantu inferni arca principiū ex more gētilū inuocat dicēs. O musa: o altū ingenium Huc me adiuuate. Idē q̄z in principio.j.cant⁹ purgatoriq; ait. Et o poesis que mortua es resurge. O vos muse cū vestro sono Et tu caliope aliquā resurge. Et in.j.cantu paradisi indit. O bone apollo z vltime labor. Claudian⁹ etiā circa prin.j.li.in rufinū ait. Uos pādite vani. Pierideo q̄ tantā lucis erugit orbi. Et in pfatiōe libri de bello gildonico inuocat dicēs.

Pandite deiectum reducēs elicona sororeo.

Pandite permissis tam licet ire choris.

Sedulius quoq; in principio sui tractat⁹ inquit

Omnipotēs etne deus spes vnica mūdi. etc. Lesar etiā volēs incipe bellū Pōpeianū inuocabat deos suos vt Lucan⁹ refert in primo sui opis dicens.

O magne qui menia prospicis vrbis.
Tarpeia de rupe tonās frigijq; penates.
Et residēs celsa latialis iupiter alba.

Vestalesq; focos sūmi quoq; numinis instar.
Roma faue cepto. Que sit Seuerin⁹ bonus psiderās in.iij. de cōsol'.c.v. inqt. Invocandū igit celeo rez oim prēm: q̄ pretermisso nullū rite fundat exordiū. Et orig. super leuit. omel'.vj. ait. Ad exponēdā sacrā scripturā nō ē būanis vtendū: sz pabz et oratio ad deū recurrēdū: vt pater vbi nob derverbū in aprōe oris: vt possim⁹ psiderare mirabilia de lege sua. hec ille. Nūanū ei ingeniū naturali'r ē ibeculle. l.q.§.si qd ar. Ll. de ve.inuc. z būana lingua balbutiēs ē dignat epl'a inf clarissi.§.liquet. L. d sū.tri. z fi.ca. De⁹ aūt ē ille q̄ fecit verevenerabiles viri abstractā lingua suis z radicat⁹ cuulsis ab Ariano rege mirabil'r loquent z fidē pdicarēt.. Ideo grās. agā pn. L. d offi.pfec.p.c.af. Qua re retā grandē puincā aggressur⁹ p̄dicādi.s.i hac celeberrima vrbe: huic tā magno oneri scapulas meas ibe alleo subijciā n de meo ibecillo ingēio cuiusq; viribo psisus: sz illi⁹ dūtaxat veri dei gra adiut⁹ sine q̄ nihil boni pagere būana fragilitas pōt. de pse. di.iij.c.vl.ij.cor.iij. Et per Tho.in.q.di. xxviij.ar.j. Et.s. Bōauē.ca.di.ar.j.q.ij. Ipe etiā deus nr est ille q̄ labiā Esaie pbere calculo mūdauit ignito. viij.q.j.c. in scriptur⁹. Circa finem Qui etiā sol⁹ reos penit⁹ desperatos ad optatū finē pducere pōt. vt in.l.j.ad finē.j.col. L. d ve.inuc. Qui ē caput z auctor oim sciaz: a quo oia rō supne z terrene scie emanauit. vt in.c.legim⁹ et j.§. Sz ecōtra. Ff. de mil. q. xxxv. di. Qui ē oiz gra rū clargitor: ca. Reuertimini. xvj.q.j. A quo omne datū optimū z oē donū pfectū descēdit. Jaco.j. Et ssuperaue in ca. q̄pio.j.q.ij. z glo. ē in Lij. ff. de legi. Ipm igit benignissimū redēptorē nrm in vocāo exorio: vt adsit mihi principiū: medium: z finis: vt i aut de pulc. do. in pn. col. viij. Ipe etiā sol⁹ eoz ē boni opis fūdamētū: sine q̄ nihil qd edificat corruit. c. cū pau. j.q.j. Cui si op⁹ placet bonū ē. l. deo nob. L. de epi. et cle. Imitabor igit imperatorē xpianissimū q̄ i aut de. q̄sto. in pri. col. vj. dr. Sp cū dei adiutorio oēm facm⁹ pus dēnā etc. et i.l.q. L. d offi. pre. pro. affri. in pn. inde

In noie dñi ad oia psilia oēsq; acc gredos sp pgredimur Per ipm etiā iura iperij suscepim⁹ q̄ ipm pacē ei⁹ plis in ecclīā confirmauim⁹: q̄ ipm acerbissimos hostes z forissimos tyrānos dei ecclīam⁹: q̄ ipi⁹ pmultas difficultates superauim⁹ z q̄ ipm z affrica debellare z sub nro imperio redigere

re nos ꝯcessum est ꝙ ipm ꝺi ve nostro modera
mine reate gubernet ⁊ firme custodiat confidi/
mus.beculle.Qui etiã in auꝛe. de armis.in pri.
mo.beculle.Qui etiã in auꝛe. de armis.in pri.
col.vj.Diat. Magnũ deũ ⁊ saluatoꝛẽ nr̃m iesũ
xp̃m ⁊ ei⁹ auxiliũ semp inuocãtes:studeam⁹ oẽs
nostros subiectos quoꝝ regimẽ cõcessit nobis
de⁹ illesos ⁊ sine calũnia custodire.ꝛẽ. Et L.De
vere.in.emu.l.j.in pn.etiã inqꝛ. Deo auctoꝛe nro
gubernãte imperiũ qõ nobis a celesti mauctha/
te traditũ est:⁊ bella felicit peragim⁹ ⁊ pacẽ des
cetam⁹ et statũ rei publice sulteramus. Et ita
nros alios ad dei oipotẽtis erigim⁹ adiutoꝛiũ:
ve neqꝛ armis cõfidam⁹:neqꝛ militibus:neqꝛ bel
loꝝ ducibus:vel ingenio nro.sz oẽm spem ad so
lam referam⁹ sume,puidentiã trinitatis.vnde ⁊
mũdi cun⁹ clemẽta pceperũt: ⁊ eoꝝ dispositio
in oꝛbẽ terraꝝ pducta est.beculle. In oibus igi
tur peragẽdis primus diuine gꝛe fauoꝛẽ postula/
re debem⁹.de cõse.dis.j.ca. Omnis xpian⁹. in fi/
ne. Quocirca vas electionis paul⁹ ad Col.iij.ca.
inqꝛ. Omnia quecũqꝫ agitis inverbo aut in ope
re.in noie dñi nostri iesu xpi facite: trãsumpti/
ue in ca.nõ obseruetis.ad finẽ.xxvj.q.vj. Ipm
itaqꝫ clementissimũ iesuꝫ:patrẽqꝫ ei⁹ mirificoꝛdie
fontẽ:atqꝫ spũsanctũ oia omnis gratie donato
rẽ.cũ Seuenno boetio in.iij.de cõso.metro.ix.
humilit bis verbis inuocabo.

Da pater augustã mentẽ conscẽdere sedẽ.
Da fontẽ lustrare boni:da luce reperta
In te cõspicuos animi defigere visus.
Dissice terrene nebulas:⁊ pondera mollia.
Atqꝫ tuo splẽdoꝛe mica tu nanqꝫ serenũ.
Tu requies trãquilla pijs:te cernere finis:
Prima pijs:rector:dux.semita:termin⁹:idẽ.
Quia vero gl̃iosa dei genitrix virgo maria (ve
sancta mater eccl̃ia decãtat)mater est gr̃arum ⁊
misericoꝛdie: Unde ipa Eccl̃i.xxiiij.inquit. In
me omnis gr̃a vite ⁊veritatis. In me omnis spes
vite ⁊ virtutis. Transite ergo ad me oẽs qui cõ
cupiscitis me ⁊ a generationibus meis adimple
mini. Idcirco ei⁹ q̃s auxiliũ supplicat efflagito
dicẽs Ab hoc principio ego maria meo. Et itez
Aue maria gẽma pciosa.

O tu gẽma virẽ:adamas q̃m cãdidus:o tu
Ldoꝛ rectrix:angelicaqꝫ chorus:
Tu pia p nobis natũ rogitare supꝛemũ
Virgo tuũ velis:⁊ numina tota poli.
Eloquij pulchꝛi fontes mihi porrige sacros.
Sic mea cõducetur:pclidũq; vie.
Sic ego gratuitus domis ⁊ fonte rigatus
Pꝛoducã fructus cũ pietate bonos.
O lux clara nimis cunlo splendoꝛe refulgẽs.
O sup etherias stella diana thronis:
Illustra nostrũ de sacro lumine pectus
Lontio quã multo ve mea pꝛester opem.

Dñica in septuagesima de septẽ causis indu
cendis ad pꝛedicandũ:⁊ de septẽ conditionibus
verbi dei. Sermo primus. B

Multi sũt vocati

In pauca vero electi Matth.xx.ca.
Est pꝛeceptũ generosi auei: demẽ
tissimi dñi nostri iesu xpi Matth.
⁊ Luce.x.vbi imꝑtuit apl̃is dicẽs.in quãcunqꝫ
domũ introieritis primũ dicite. Pax huic do/
mui. Quod q̃dẽ mãdatũ p modũ/silij replica/
uit fratribus suis cuãgelij obseruator seraphic⁹ pa
ter noster frãciscus in regula sua ca.iij. Qua et
re vt eram salutaris nõ sim trãsgressoꝛ pceptis si/
ue cõsilijs in principio nostre pdicationis an oia
mille cordialibus salutationibus vos saluto. Ita
q; venerabiles in xpo patres ac matres vosqꝫ
dilectissimi frẽs ac soꝛores gr̃a dulcissimi dos
mini nostri iesu xpi sit vobiscũ semp q̃ vos ab
oibus hui⁹ mũdi periculis pregat liberet atqꝫ
defẽdat. Sitis ergo oẽs p mille viabꝫ bñdicti
a deo patre ⁊ filio ⁊ spũsancto:⁊ a gl̃iosa celoꝝ
regina virgine maria:atqꝫ a tota celesti curia. ⁊
a me inter dei seruos minimo qui et abũdãtia
cordialissimi amoris itez vos salutare bis dul
cibus vbis astringoꝛ.

O popul⁹ generose deus te saluet ⁊ vsq;
Nomina vestra manu sint benedicta iesu
Nam iesus est clemẽs pius ⁊ miseratoꝛ vbiqꝫ
Diuinũ auxiliũ mittit ab arce bonis
In paradisiaco vos sanctos reddet olympo
Et dabit imperiũ quod sine fine manet.
Nunc igit cupido dicentis cor de Discretus
Nic pꝛedicatoꝛ desideratꝰ adest. L

Unq; desinit nobilissimi ciuem miseri
n coꝛde⁹ nr̃i patrẽs ad pr̃iam fugitare
Jõ ipe inqꝛ Apocalij. Ego sto ad ostiũ
⁊ pulso. Clamat autẽ qõ scriptũ ẽ Can.ij.ca.di/
cens. Surge ⁊ ppera amica mea sponsa mea ⁊
veni.et.vj eiusdẽ li.ca.inquit. Aperi mihi soꝛoꝛ
mea. Uerũ quia multi in peccatis obstinati no
lunt dñm deũ suũ in domũ coꝛdis sui itromitꝫ
rere.ideo ipe eos vocat vt ad ei⁹ cõuiuiũ in eter/
num epulaturi accedant.vnd̃ Luce.xiiij.a dño
nostro iesu xpo parabolice dictũ est. Qs quidã
paterfamilias fecit cenã magnã ⁊ vocauit mul
tos ⁊ misit seruos suos hora cene dicere invita
tis. Ecce pꝛãdiũ meũ parauiꝛthauri mei ⁊ alti/
lia occisa sunt ⁊ parata sunt oia. Illi aũt ad cõ/
uiuiũ pergere recusarũt. Quidã enim ex eis dixit
Villam emi ⁊ necesse habeo exire ⁊ videre illã.et
alter dixit. Juga boum emi quinqꝫ ⁊ eo ꝓbare
illa.⁊ alius dixit. Uxoꝛẽ duxi ⁊ ideo nõ possum
venire. Per illũ aũt qui villã emit intelligit su/
perbus ſm Augustinũ in enchiridion cũ ville nora/
tur acquisitio dominij. Qui eni villã emit boꝝ
bus appetit dñari ⁊ pcelse qõ ex radice superbie
pcedit. Per illũ autẽ q̃ q̃nqꝫ iuga boũ emit
intelligit auar⁹. vt ait Hugo car.sup Lu.qꝫ oẽs
sensus coꝛporis occupat circa rẽpoꝛalia. Quin
qꝫ eni sensus per q̃nqꝫ iuga boum bene intelli/

gunt.quia boues ad terrena trahunt vt area ca
verset sicut boues terrã verberes. Jtẽ sicut in
iugo sunt boues cõbinati:ita vnusq;q; sensuũ
habet duo membra officio suo deputata. Duo
em sunt aures duo oculi duo nares due man⁹
In gustu eniã sunt duo instrumẽta.s.lingua et
palatũ siue duo labia. Per cũ aũt qui vrorem
ducit intelligit sicut ait Hugo vbi sup.ille qui
dedit⁹ est voluptati carnali. qui non potest ire
ad cenã spiritualiũ deliciaꝝ. Istud eni quinũ
est fugne refectio patrie in qua totalit sanabit
noster appetit⁹ iuxta illud Ps̃. xvj. Sanaboꝛ
cũ apparuerit gl̃ia tua. Quod quidẽ conuiuiũ
amantibꝰ se pꝛepauit oipotẽs deus ab eterno.
Matth.xxv. Uenite ꝛẽ. Sequit:possidete pa/
ratũ vobis regnũ a cõstitutiõe mundi. Ad has
aũt celestes nuptias ⁊ ad hãc cenã agni pꝛoui/
di:licet oẽs homines vocent.primo ad Th̃.ij.
vbi dixit. Deus vult oẽs homes saluos fieri.⁊
Mat.xj.vbi xp̃s exclamat. Uenite ad me oẽs
q̃ laboratis ⁊ onerati estis ⁊ ego reficiã vos: tñ
mlti sũt q̃ ire recusant. Aliq eni exeũt ab ei⁹ noti/
cõtẽplatiõe ⁊ a pꝛopria cõsideratiõe vt videãt
villam ambitiõis humane. Aliq vero a q̃nqꝫ iu
gis boum.i.a quinqꝫ sensib⁹ coꝛporis trahunt
ad infernũ per auariciã. Aliq aũt luxuriã sectant
tes non possunt siue nolũt ad istud conuiuiuꝫ
accedere. Et sic de aliis peccatoribus. Unde ipse
dominꝰ noster cõqueꝛit Pꝛouerb.j.ca.dicens
Uocaui ⁊ renuistis:extendi manũ meam ⁊ non
fuit qui aspiceret. Ideo ego q̃s in interitu vestro
ridebo ⁊ subsannabo vos cum vobis qõ timor
baꝛis aduenerit. Et quibꝰ cõducit veritas the/
matis nostri sc̃i Multi sunt vocati pauci vero
electi. Super quibꝰ verbis sermonẽ nostꝝ fun/
daturi: quia sententia est seuerini boecij in lib.di
uisionũ q⁹ omnis bona diuisio debet esse bimẽ/
bris vel reducabilis ad bimẽbrẽ:ideo duas eã
tũ cõsideratiões seu diuisiones hui⁹ pꝛime pdi/
cationis faciemus.

Pꝛima dicet causationis.
Secũda vero conditionis.
Pars pꝛima hui⁹ sermonis de septẽ causis
inducendis ad pꝛedicandũ. D

Uo ad pꝛimã partẽ que dicitur causa/
q tionis:quia diuersas electionis Paulus
ad Ephe.v. Estote ergo imitatoꝛes dei
sicut filij carissimi. Jdeovolẽs quãcum bũana
pmittere fragilitas me dño deo nostro cõfoꝛma
re qui omnis ad penitẽtiã ⁊ salutẽ vocat. Ego q̃s
hac solũ de causa huc accessi: vt vestrã quã sum
opt appeto salutẽ ⁊ gl̃iam pꝛocurẽ. vosqꝫ omnis
in pl̃enti ad penitẽtiã ⁊ in futuro ad eternã bea
titudinẽ q̃dianis vocationibus atqꝫ salutaribꝰ
bus eloquijs pꝛouocẽ. Cause aũt duabus tã pda
rũ operis aggrediꝛ: sunt septẽ. Pꝛima dicit obli/
gationis. Secũda pceptionis. Tercia cõmunica/
tionis. Quarta electionis. Quinta dilectionis.
Sexta meritationis. Septima et vltima dicit
fructificationis. Fundamentum prime cause
q̃ di: obligationis:ponit Bre.ꝓmo Poli. di. De
bem⁹ semp vti rebus ad id ꝓpter qõ date sũt a sa
pientissimo datoꝛe. Pater hec regũla. Nã si alicui
dominus dat vni suoꝝ suoꝝ decẽ ducatos vt
expẽdat p eoꝝ vilitate familie non licꝫ sibi eos
in pꝛiuatã vilitatẽ expẽdere aliter reatus peccati
facies ꝙ domini sui volũtatẽ Igit ego:cui doꝝ
min⁹ et sua benignitate aliqlẽ bõe gr̃as pdicã
di:peccarẽ:si eã vob nõ cõicarẽ:facies ꝙ pꝛeceptũ
domini. Matthei.x. vbi inquit. Gratis accepi
stis.gratis date. Propterea dicit Augustin⁹
in libro de doctrina xp̃iana. Qui a deo accepit
gr̃am cõem:⁊ cõiter ceteris eã nõ pãdit:nũqꝫ eã
possidet ſm volũtatẽ dñi. Teneoꝛ ꝙ vobis cõ
municare gr̃as mihi a domino p vra vilitate
cõcessas sicut scriptũ est.xxv. q.prima.capitulo
Que ad ppetuã.et extra de pben.c. Rato nul/
la. Jõ dicit diu⁹ Ambrosius in sermone scoꝝ ger/
uasij ⁊ pbasij. In diuinis voluminibus reus
scribit: q̃ non studuerit dare gratis qõ ipse a
deo gratis accepit. Quicq̃d eni ecclie dñi ⁊ ani
mabꝰ pfuturꝫ erat sẽbranisse arguit q̃ noluerit tradere oẽbus qõ ipe celãdũ nõ accepit. Cum
quo cõcoꝛdat seraphic⁹ doctoꝛ sc̃us Bonauẽ.
in libello de emplici statu rligiosoꝝ di. Reus
fuit apl̃s deũ censet: q̃ proximo gratis nõ im/
pẽdit qõ a deo gratis ipe accepit. Magna q̃s ẽ
culpa ñ cõicare tempalia bis q̃ indigent qñ qs
potest.xij.q.ij. cap. Elia cpi. Et.lxxxvj.di. cap.
Nõ sat⁹. Multo aũt maius ẽ peccũ non cõicare
alabo necessaria ad illarũ vitã et salutẽ. Et ideo
tal⁹ nõ cõicans nõ tãtũ fur appellãdus est sicut
scriptũ est.xlvij.di.c. Sicut bi.sed eniã homicida
merito debet nũcupari. Extra de homicidio.caplo
Sicut dignũ. §. Illi eniꝫ. vbi dr̃. Qui potuit bo/
minẽ liberare a morte ⁊ nõ liberauit eũ occidit
Que vba intelligũt tã de morte spũali q̃m coꝛpo
rali. Ad idẽ est textus in capi. Prouidendum.
lxxxiij.di. Et in caplo. Pasce.di.lxxvj. Jõ dñs
nr̃ vt ondꝛet ois obligationẽ qua hñt pdicatoꝛes
ad cõicandũ pplis verbũ dei et lucrãdũ coꝛum
aias:posuit exẽplũ Matthei.xxv.de illo seruo
nequã q̃ eũ accepisset vnũ talentũ a dño suo vt
eũ ipo aliq̃d lucraret:absc̃dit illud in terram:⁊
nõ fecit sicut pceperat sibi dñs.⁊ ꝓterea a dño
suo valde repbẽ⁹ ẽ:⁊ ab eo ablatũ fuit sibi ta/
lentũ. Deinde pꝛecepit dñs seruis suis dicens.
Nũc inutilẽ seruũ ejicite: ⁊ mittite in tenebꝛas
exteꝛioꝛes. Quia igit scriptũ est. Lu.xj. Seruꝰ
sciens volũtatẽ dñi sui et nõ facies: plagis va/
pulabit mlt⁹. Jdeo cognoscens me obligatũ
ad pcurãdũ vram salutẽ:faciã qõ scriptũ est ꝙ
similitudinẽ. Lu.xvj. Ubi legit q⁹ mlt⁹ pbari
sꝰ diuinis ponẽbꝰ in gazophilacio rẽpsit ẽ
in archa multas pecunias:accessit postremo et
quedã mulier paupcula q̃ obsculie duo era mi/

mittere ꝓ[pro]clerum misisse a dño cõmẽdat: eo ꝙ cum maiori charitate rerũ cõsulit qꝫ habebat. Hic ego paupercul⁹ decreui aiao vras deo nro placere. et i domo dñi celesti pria mediãte ꝛmonito dui⁹ q̃dragesime collocare. Et ec hac dñica dande panis celestis .i. verbi diuini buis ciues dn mihi ac frem. Beryllꝰ est nãq; puer. xi. Qui adsidẽt frumẽtũ maledicet i pplo. Bñdicto aũt erit sup caput vendentiũ. Nolo em q̃ dicat⁹ midi obijcere possit i morte dicẽs illud Job. xxij. Aquaz latilo nõ dedisti: et ciuitẽ fiderandis panem. E

Secunda causa me ad p̃dicãdum inducẽs
ſ dꝫ ꝓcepti one. Parco enim et reatores ordinis nri ꝓcer singulare qua vobis afficiũtur dilectionẽ: supplicationibꝫ vris inclinata me ad hãc celebrem̃ desiderãtissimã quitare: vt desideriꝭ vris sanctificẽs sicẽ nos corporalibꝫ cibis reficiatis ita ego dulcissimis atq; delicatissimis vbi discipulis vos sanctẽ. Quia igit melius est obedire q̃ sacrificare. viij. q. j. c. sacrẽdũ. Et bi storice babet p̃mi Regũ. xv. c. Magnaꝫ vtꝰ est obedientia. vt inquit glo. ad. l. Dec. errore. §. in bello. verbo. bñ gesserit. ff. de re. milita. Vñ immẽdia a dño ꝓsequitur p̃mia q̃ supiozꝫ suoz obtẽperat voluntati. xciij. di. c. Qui suis. Ideo imitatꝰ dñm nostrũ ihesum xp̃m qui ꝓ nobis factus est obediens vsq; ad mortem. Ad pbũ. q. veni ad vos alacri aio in fide obedictie cõfidẽs vtute. q̃ de nostra predicatione erimus cõsolati. Ad hanc enim ndram vtẽ predicaturus aduenio: nõ tñ ex superioꝝ meoꝝ obedientia. sed etiam ex dei ꝓceptione. Ipse enim clementissimꝰ dominus noster qui vult omnes homines ad agnitionẽ veritatis venire. i. ad Thi. ij. misit me ad vos. et illis Ero. iij. capitur dicẽs. Vade ad filios israel et dices ad eos. Deus patrũ nostrorũ misit me ad vos vt educã vos de afflictione egypti in terram fluentem lacte et melle. F

Erta causa me ad p̃dicandũ inducẽs est
ſ cõmunicationis. Fundamentũ cuius ponit diuus Dyonisius. iij. ca. de diuinis nominibus dicẽs. Bonum naturaliter est sui ipsius diffusiuum. patet. quia sol ideo bonꝰ dicit: quia cõmunicat lucem suam. Qua ꝓpter auarus nõ est bonus. quia omnia sua bona sibi retinet. et nulli cõmunicat. In cuius ꝓsona dicit Ecclesiastes. ij. Inueni mihi requiẽ. et nunc mãducabo de bonis meis solus. hec ibi. Et sequit de ipso auaro. Nescit quod tempus ꝓtereat illũ et mors appropinquat: et relinquat oia alijs et moriatur. Nõ fuit aũt talis Alexander magnꝰ qui nibũ habere volebat qđ suis militibꝰ diuidere nõ poterat. Vñ etiã quãdo sitis estuabat ardore nolebat bibere si porũ socijs suis nõ volebat cõmunicare. Quãto magis ergo xp̃iani debent parnapes facere bonoꝝ suoꝝ ꝓximos suos indigentes. et maxime quando sine suo detrimẽto possunt hoc agere. Quod etiã nibi nõ nocet et alteri prodest est defacili cõcedendum. vt notat in. l. in suma. §. Set vtrꝰ. ff. de aqua pluuia. Ita etiã pbus. viij. ethicoꝝ. ca. vij. Vñ in cõmunicatõe eis amicicia est. Si igit ꝙs habeat aliquod bonũ ꝓ aliquo rẽpore nõ sibi sed ꝓximo necessariũ et nõ cõmunicat peccat mortaliter cũ agat cõtra ius naturale: iuxta notata p Alexandrũ de alex in aij. parte sume in tractatu de legibꝰ. Ideo dicit pbus in libro ỏ regimine principũ. Opus est aduertere. vt homo qui est animal sociale: socios habeat amicos in bonis suis qui esse bonis indigẽt. Et idẽ in substantia dicit Tullius in. xj. de officijs. Quia igit precipit apl⁹ patrꝰ p̃me canonice sue. iij. ca. dicens Sicut accepistis ꝙ fam in alterutrũ illã administrãtes: sicut boni dispẽsatores multiformis gratie dei. Ideo ego vobis in hac sacra q̃dragesima cõmunicare intendo thesauros incertis mabiles diuine sapiẽtie quos mihi donauit altissimus. G

Quarta ratio ꝓpter quã vobis predicare
q dispono dicit electionis. Fundamentũ cuius ponit pbus. xij. ropicoꝝ dicẽs. Malꝰ bonũ semꝝ magis ẽ eligibile minori bono: et plura bona paucoribꝰ bonis naturaliter sunt preeligenda. Quo ꝓsupposito certũ est qđ bonũ cõmune et multoꝝ est maius bono ꝓprio et singulari: dicẽte. Philo. j. Ethicoꝝ. Bonũ quãto cõmunius tanto melius et diuinius. ergo dimissa ꝓpria vtilitate et particularibus studijs: intendo cõmuni vtilitati vestre deseruire. Ait etiã Plato in thimeo. Tanto quis deo est similior quãto in bonis suis est cõmunior: et vniuersalior. et pbilo. v. ethic. dicit. Optimꝰ ille est q̃ nõ solũ vtitur vtute ad semetipm sed etiã ad alios Et in. x. eusdẽ libri inquit. Bonũ omne cũ altero bono est dilectibilꝰ q̃ solitarium. Et in. ij. politicorũ. Bmias plurbo aurelian: et optimũ et delectabilissimꝰ est. Et in. iij. eusdẽ li. idẽ approbat dicẽs. Quicũq; politice intendũt vtilitati communi recte iusti sunt. Quicũ q; aũt intendũt simpliciter ꝓpriã vtilitatẽ vitiosi sunt. hec ille. Et idẽ inquit Tullius i sententia libro. iij. de officijs: et Seneca ad lucillũ epla. xcviij. Propterea scriptum est. viij. q. ij. ca. Dilectissimi. q̃ nullus debet in spicere ꝓpriã vtilitatẽ sed cõmunẽ. et idẽ habet. viij. di. ca. Differt. et. xij. q. j. capitulo. Sciant et tota de decre. ca. vbi periculũ. §. Leterũ. lib. vi. et in ca. Bone memorie. el. ꝓmo. extra de postulatia. Ideo dicit Innocẽtius. iij. extra de regu. ca. Licet quibusdã. Sicut maior bonũ minori bono ꝓponit: ita cõmunis vtilitas specialiter vtilitatem ꝓferẽda est. Ideo recte ꝓponit doctrina fidei. hec ille. Et quibꝰ omnib⁹ decreui postposita ꝓpria cõsolatõe et particulari vtilitate cũ omni sollicitudine et diligẽtia multisq; sudoribꝰ aiarũ vestrarũ saluti in hac sancta quadragesi-

ma ꝓcurare et facere officiũ Marthe licet mibi esse circa secundio: operatio Magdalene: id est vita contẽplatiua q̃ activa. D

Contra ratio me ad predicãdũ ꝓmo-
q uens dicit dilectionis. Fundamentũ cuius ponit philosophꝰ. ix. ethic. dicẽs. Amicabilia que sunt ad seipm fiũt naturaliter amicabilia ad alterũ. Et in. viij. lib. eiusdẽ opis. et. ij. politicorũ air. Amicoꝝ naturaliter omnia debent esse cõmunia. et in. ix. ethicoꝝ dicit. Amicꝰ se debet habere ad amicum sicut ad seipm: quoniam amicꝰ est alter ipe. Tullius q̃s in libro de amicicia sic dicit. Est aũt amicicia nihil aliud nisi oim diuinaꝝ humanarũq; rerũ cũ benivolentia et charitate consensio. hec ille. Et quibꝰ patet an sine in charitate illi qui nolũt que habent salui animaꝝ ꝓficua scripta aliis cõmunicare nec ab aliis cõmunicari affectãt. Ꝓpter ea ego qui maxime vobis amore conũctus sum charitate me ducẽte ad vos perueni: vt ostendã vobis imẽsam erga vos meã dilectionẽ atq; desiderium: ac vos vna mecũ ad celestia regna ꝓducam. Possum etiã nõ imerito dicere illꝰ Pauli ad phil. j. Testis est mihi deꝰ quõ vos omes cupiã in visceribꝰ ihesu xp̃i. J

Extra causa quare hoc onus p̃dicatio-
ſ nis assumpsi dicit mendicantis. Nullũ etiã inter omnia bona opera offerri põt sacrificiũ deo magis gratũ: atq; nobis meritoriũ in hac vita: q̃ salus animaꝝ vt inq̃t Greg. super ezechielẽ. quod etiã cõfirmat Glosa super illud Jobãnis. ij. Zelus domus tue cõedit me dicẽs. Nullũ opus et sacrificiũ deo preciosius offerri vniq; potest salute animaꝝ pro quibus et ipse dei filius mortẽ dignatꝰ est. Cum igitur salus animarũ potissime acquirat per doctrinaz euangelicã et predicationẽ. vt patet in ca. Inter cetera. de offi. iudi. ordi. Ideo vt hoc sacrificium deo offerre possim: et tanti meriti particeps fiã: et ad celuz cum magna gl̃ia peruenire queam: intendo vobis euãgelizare atq; ostendere i hac futura q̃dragesima omnia illa que vobis necessaria sunt ad salutẽ. Scriptũ etiã est Daniel. xij. Qui docti fuerint fulgebũt sicut splẽdor firmamenti: et qui ad iustitiã eruditos multos quasi stelle in perpetuas eternitates. hec ibi. Et ideo quãto maiorẽ habebo cõcursum auditoꝝ tanto de pluribꝰ eruditis maiorẽ gloriã me reportaturũ gaudebo. Ait etiã dominꝰ Matthe. v. Qui fecerit et docuerit hic magnus vocabit in regno celoꝝ. Predicatores nanq; qui ex charitate euãgelizant vitra meritũ premiũ essentiale habebũt etiã aureolã particulare que erit corona gloriosa sue doctrine. De qua tangit apostolꝰ ꝓme ad Thes. ij. dicẽs. Que est mibi misericordia: spes: aut gaudium: aut corona gloriationis. Nonne vos ante dominũ. Propter auditorũ tamen tepiditatẽ vel negligẽtiã non perdat ꝓ-

dicator⁹ mercedẽ suam. Unde Hieronym⁹ ad Palmachiũ et oceanũ scribit de. Qui ethiopẽ lauat ad balnea et si nigredine ei nõ auferat nec in illuuie candore gaudeat. carebit in suo lucrelarit dum ab eo pecunia acapit. Et ita sine dubio inobedirem qui diuinis sermonibus admoneꝫ q̃ius refragrãtes peccata nõ tollat merecdem de ministerio vere charitatis acquirat. et Augustinꝰ libro ꝓmo cõtra crisconiũ grãmaticũ air. Si cui diligẽtia mediocre impensa nõ prodest: sufficit ad rationẽ deo reddendã qꝫ nõ cessauit impẽdi. Sicut enim malignus suasor peccati etiã si non persuaserit merito penas deceptoris incurrit. Ita fidelis iusticie p̃dicator etiã si ab hominib⁹ respuat: habet vt apud deũ sui officij mercede fraudetur. Res etiã incerta fit ad certum. incertũ etiã nobis est: verum assensurus sit cui veritas predicatur. Sed certũ est fideliter eam predicãtes dignã remunerationẽ manere: siue fuscipiat siue spernatur. Sine etiã ꝓpterea quidem temporaliter aduersa patiantur. hec ille. K

Ꝓprima et vltima causa quare vobis li-
ſ benter predico dicit fructificatõis. Recordor etiã cuiusdã sententie quã ponit Martialis poeta libro ꝓmo epygrãmatum dicens. Inskrtiles campos nolũt iuga ferre iuuẽca. Pingue solũ lassat sed iuuat ipse labor. Sic etenim facũt predicatores qui populis deuotione aridis nolunt diuini verbi semina tradere: quia ipse dominus inquit Matth. vij. Nolite sanctũ dare canibus. Econtrario aũt libenter verbũ dei in illis populis disseminãtes quibꝰ ꝓpter eorum deuotionem fructum reportare maximũ speranr. Et hoc est quod dicit auctor libri qui dicit Pamphilꝰ capitulo. xliij. Quis nisi mentis inops sua semina mandat arene: Cum mercede labor grator⁹ esse solet. Eapropt Quid dius i epistolis epla quinta air. Quid facis oꝫ nonne: quid semina mandis arene: Non proscauris litora bobus aras. Ideo quãdo aliquis predicator multis laborib⁹ atq; sudoribꝰ aliquem populo predicauit. Seq; nullũ fructum in eo fecisse cognoscat: deficiũt ei vires: animusq; ꝛcepta: amplius ad illũ populũ causa ꝓdicãdi redeundi. Iuuta illud Juuenalis lib. tertio satira. ꝓma. Penitus multos vane sterilisq; catbedre. Similit quãdo ab illo populo non diligitur non libẽter a predicat. Dicit etiã Gregorius in pastorali capitulo. ij. Difficile est vt quantũlibet recta denunciatio predicantis aꝰ q̃ non diligitur libẽter audiatur. et Seneca declamationũ seu ciuilũ causarũ libro. x. et finali. in prohemio inquit. Magna debet esse eloquentia que inuitis placeat. Quãdo autem aliquis p̃dicator aliquo in loco predicauit in quo gratus atq; fertilis fuit: proficio ad populũ illum libẽter reuertitur. Ideo ego qui in hac nobi-

Li vrbe vobis cum maxima vestri dilectione ers/
ga meam gen qs fructu alo predicaui. Nunc qz
libentissime aduenio. Spero enī deo dante q si
in alia qdragesimā fructū exigesimū vel sexage
simū de vobis actuli mō absqz dubio cētuplū
reportabo. Ad hanc autē spem me inducat con/
cursus vester ad predicationes. Per quē cogno/
scere possum q me libēter audiat. Ait enī Chri
sostom⁹ super Matth. Signū studiosi agricole
est melius fecunda. Signū boni negociato/
ris est reditus referta. Signū vero gratiosi predi/
catoris est ecclesia plena populo. Qui qdē cōcur/
sus adiuuat predicatorē. Nam iquit Tullius
in scō de oratore. Quemadmodū nubicane sine
nubis canere sic t orator sine multitudine au/
diente eloquēs esse non potest. Et ideo dicit Ec
clesiastici. xxxij. Ubi auditus non est non effun
das sermonem. Necvaleat obiectio si quis dicat
q christ⁹ predicauit soli samaritane: vt pz Jo
hānis. iiij. Quia respondet q ipe dom⁹ iesus
deus t homo erat doctor nō tantum hominū
sed etiā angelorū. Unde licet ibi adesset solum
vna mulier tamē ibi erant innumerabiles āge/
li cum comitatus sicut dominū t deum suum:
iuxta illud Danielis. vij. Milia milliū ministra
bant ei t decies centena milia assistebant ei. Itē
christus predicabat ipsi samaritane de rebus
particulariter ad eam pertinentibus dicens ei.
Quinqz viros habuisti t hunc quē habes non
est vir tuus. Et multa alia ad ipsam solā perti/
nentia illi dicit licet non sint i euāgelio scripta.
Quod probat per hoc q ibidē dicitur q ipsa sa
maritana ingressa vrbem dicit hominib⁹ illi⁹
ciuitatis. Venite t videte hominē qui dixit mi
bi oīa quecūqz fecī. Predicatores autē com/
muniter predicāt de rebus que generaliter ad
oēs pertinent. Et ideo qō oēs tangit vellēt
ab oīb⁹ audiri. Ad quod facit capl'm. quod
oēs. de regu. iu. libro sexto. Predicatores er/
go qui sunt duces verbi letātur de cōcursu po/
puli ad predicationē per hoc agnoscētes se esse
gratos. Et cōtrario tristantur de paucitate au
dientie: timētes ne populo illi cui predicāt non
sint grati. Unde eis deficiūt vires t videtur eis
in ventum verba proferre. vt enī inquit Salo/
mon Prouerbiorū. xxiij. In multitudine popu
li dignitas regis: t in paucitate plebis ignomi
nia principis. Quia igitur libēter ad predicatō
nes nostras ueniatis. et hoc agnosco q me affe
ctuose t cordialiter amatis: t gratiose doctrinā
nostrā susapiatis. t consequēter q de ea multum
proficiatis. Ad hoc etiā sperādum inducor per
illud quod ponit Philosoph⁹. ij. de anima dis/
cens. Molles carne apros mente dicimus. Et
ratio est: quia vt inquit auctor. vj. priapiorū. Ani
ma cōiuncta corpori imitatur passiones corpo/
ris. Igitur si quāto quis est nobilioris cōple/
xionis et sanguinis magis habet nobile inge/
nium ad omnē doctrinā susapiendam. Sicut
quāto cera est magis tenera: melius recipit im/
pressionē sigilli. Vos qui estis generosi proge/
nie t nobilissimi sanguinis: profecto facilius
t fructuose susapietis doctrinā predicationis
nostre. In hac enī patria genitī tam viri qz mu
lieres sunt dulcissimi sanguinis. Ad hoc etiam
sperandū me inducat loci congruitas. Nam ve
dicit. iij. de celo t mūdo. Locus est conseruati
uus numinuus t generatiuus locati. Id est apt⁹
conseruationi numinoni t generationi eius. Un⁹
enim locus est magis aptus generationi vni⁹
arboris vel fructus qz alius. Sicut in loco ca/
lido bene fructificant ac conseruantur cedri ac
oliue. Salices vero in humido. Iste ergo loc⁹
cum sit capacissim⁹ t aptissimus ad predican/
dum: et auditas populosa ac magna me trahit
ad veniendū. Et vos similiter trahere debet ad
audiendū huius loci cōmoditas. Instus t tem
poris congruitas. Tempus nanqz quadrage/
simale habet in se quandā naturalē bonitatem
quia in eo non regnat calor neqz frigus: sed ae
ris temperies. Unde in hoc sacro tēpore oīa
animalia videntur inuitari ad laudē creatoris.
Et ideo ecclesia canit ei dicens. Dies venit dies
tua in qua refloreāt omnia letemur in hac re tue
per hāc reduci gratie. Et posito q esset frigus
aut calor: non deberetis propter hoc dimittere
predicationē. Sicut propter frigus vel calorē
non dimittitis corporale refectiōem. Hoc qz tē/
pus habet bonitatē spiritualē. Nam repzesen/
tat quadragesimā saluatoris: de qua habetur
Matthei. iiij. Et ideo ait apostol⁹ secūdo ad co
rinthios sexto. Ecce nūc tēpus acceptabile: ecce
nunc dies saluris. Et iterū. Hortamur vos ne
in vacuum gratiā dei recapiatis. Ait enim. Tē/
pore accepto exaudiui te t in die saluti adiuui
te. Et Psalmo. lxviij. inqt Dauid. Tempus be
neplaciti deꝰ. t psal. cj. Tempus miserēdi eius: qz
venit tempus. Hoc est tempus miseratōis do
mini Judith. viij. Hoc est illud saluberrimus
tempus de quo inquit sponsa Cantico. vi. scbo
q sponsus celestis eam inuitat dicens. Surge
ppera amica mea t veni: iā enī hyems transiit
ymber abiit t recessit saliens carnis priuij. Tem/
pus purationis aduenit saltem quadragesime
in quo amputari debent peccata per confessio/
nem. Uenias ergo populus ad predicationem
nostrā in hac sancta quadragesima si vis bene
confiteri t de peccatis tuis penitentiā agere ani
mamqz tuam saluare concupiscas. Volo enim
talem doctrinā tradere circa confessiones. q si
quis per centū annos steterit sine confessione
omnia sua peccata ad memoriam reducet: t de
ipsis bene t integre confitebit. Hanc etiā fidez
t spem habeo q de predicatoribus nostris ma/
gnam consolationē valitatēqz reportabit. Di/
cit enim dominus noster Matthei t Luce. xvij.

predicatorib⁹. Qz si habentes bonā fidem dixe
rint montī q recedat a loco suo t proiciat se in
mare: statim obediet eis. Qua ex re ego firmiter
credo q per mandatū ac virtutē sancte predica
tionis mee peccatorū vestrorū proiciet se in ma
re amarissime contritionis t confessionis. sic q in
plena penitentiā agētes ad vitam postremo per
uenietis eternā.

Pars secūda huius sermonis de septē con
ditionibus quas in se cōtinere debet bona pre
dicatio. Z

Uo ad secūdā partem nostre sermonis
q que dicit conditionis dico q predicatō
predicatoris salutē animarū quērētis
septē debz habere optimas atqz excellentissimas
conditiones: quas sermo noster habebit. Prima
dicet sublimitatis. Secūda claritatis. Tertia
veritatis. Quarta mediocritatis. Quinta diuersi/
tatis. Sexta vigorositatis. Septima t vltima
appellabit conditio charitatis.

Rima igit conditio optimat excellens
p quā habebit nostra doctrina dicit sub
limitatis. Licet enī intellect⁹ human⁹
sit quedā simplex t immixta potētia priuata p
se simpliciter oīm formā veritatis: potest tamē
apprehendere diuersas veritates tam nobiles
qz ignobiles: tam altas qz infimas t viles. Di/
cit enī Arest. in. iij. de anima. Intellect⁹ est sim/
plex naturaliter t immixt⁹ t denudatus a for/
mis materialibus: vt oīm formas possit intelli/
gere. t ibidē dicit. Intellect⁹ ante intelligere est
tanqz tabula rasa in qua nihil est depictū: t po
test informari speciebus oīm sensibiliū. hec ille.
Uerū quia intellect⁹ noster est nobilissim⁹ ma/
gis apperite scire res excellētes t nobiles qz infi/
mas t viles. vnō Phus. ij. de animalibus ait
Magis cōcupiscim⁹ scire modicū de rebus no
rabilib⁹ licet nō phabiliter id scamus: qz sci
re multū t p certitudinē ō rem min⁹ nobilibus
t vilib⁹. Idem qz. xvij. etiā dē libro inquit. In
rebus sublimib⁹ si intellect⁹ habeat mediocrē
explanationē summe delectat: etiā plus qz in oi
bus infimis. Et in. ij. de celo t mūdo idē dicit.
Magis diligim⁹ scire illa de quibus maximā
dubitationē per paruas t debiles rationes ha
bem⁹: qz notiora quedā per rationes efficaciores
Et in eodē libro etiā inquit. Cum de corporib⁹
celestib⁹ questiones possint solui parua t topica
solutione: cōtingit auditorē vt vehemens sit gau
dium t delectatio eius. Et in. ij. de animalib⁹ idē
cōfirmat dicēs. Quāuis parū sit qō de superio
ribus substātijs accipim⁹: tamē illud modicum
est magis amatū magisqz desideratū t magis
delectabile oīni cognitione: qz de oib⁹ simul sub
stantijs inferioribus habemus. Et hāc eandē sen
tentiā per alia verba ponit idē Phus. t. etbico.
t. xj. metha. Propterea dicit brūs Thomas su
per. iij. de aia. Ille intellect⁹ qui plura intelligit
nō est nobilior: sed q nobiliora intelligit perfe/
ctior est. Arest. qz in libro ō secretis secretoꝝ ad
Alexādrū ait. De rebus altissimis etiā paruam
debili cōsideratione aliquid posse cōspicere iocū
dissimū t delectabilissimū est. hec ille. Et quibo
sibus conducit: q intellectus noster nobilissi
mus magis deuat t inclinat t ad virtutes pfe
quēdas t ad vitia detestāda p veritates altas:
pfundas: excellentes: sublimes: atqz speculati/
uas. qz perveritates infimas: viles: ignobiles:
atqz cōmunes. Sicut etiā oculus noster corpo
ralis magis delectat inspiciēdo imagines pul/
chras qz deformes. Et quāto res que videtur
est speciosior tanto ipi oculo nostro est gratior
Et ideo vt vos possim iocūdare intellectus et
ad bene operādū inuitare: incēdo vobis tracta
re de rebus subtilibus excellētibus atqz dignissi
mis: maxime cū videā in vobis qplures bonos
doctissimos atqz in diuersis facultatibus valde eru
ditos: quoꝝ pspicacibus ingenijs subtilia mul/
ta propinabo: ita q mihi dicere poterūs illud
Johānis. vj. Uerba vite eterne habes. M

Ecūda cōditio doctrine nostre dicitur
s claritatis. Ita enī subtilia pertractare
intendo: q tamē tam clara explanatōe
oīa enodabo: vt eciam liber etiā idiota t rudis
me intelligere possit. Ait enī Tullius in rhetorica
prima que ars vetus dicit. Narratio est rerū ge/
starū clara expositio. Et in libro ō oratore inqt.
Narratio obscura totam obtenebrat oratiōem: erit
aūt perspicua oratio si verbis vsitatis t claris
fiat. et Phus. vj. ethopic. dicit. Oportet diffinien
tem t demonstrantē planissima intexpretatōe vti
t non obscura. et in. vj. etbic. etiā inquit. Scien
tia est habitus conclusionis demōstrate. et Sa/
lomon puerb. xiiij. ca. ait. Doctrina prudentū fa
talis. vbi Aug⁹. dicit. Nihil prodest clauis au/
rea si aperire qō volumus nō potest. Idem qz
Aug. in lib. de doctrina xpiana ait. Qꝝ eloqns
in verbis suis agere debet vt veritas patear pla
ceat t moueat. Et ideo vt veritas patear debet
loqui clare t apte: vt aūt placeat debz loqui cō/
posite t ornate: vt vero moueat debet loqui fer
uenter t deuote. De illo aūt qui loquit obscure
t incōposite dicī potest illō Job. iij. Quis ē iste
inuoluēs sentētias sermonibus imperit'. Ma/
gnū ergo in pdicatore est vitiū tam obscure lo/
qui vt intelligi nō possit. Ait enī cōmen. sup. j.
Jeono. Qō nō cognoscit quis nō mouebit eus
ad timendū vel amandū. t Phus. j. de genera
tione ait. Quod nō est cognitū nō est diligibile. t
in. iij. de aia inquit. Uolūtas non fertur nisi in
precognitū. t. xij. metha. dicit. Appetim⁹ simpli
citer quod bonū esse cōspiam⁹. et in libro de re/
gimine principū ait. Amor sequit cognitionem.
Propter ea Scotus doctor subtilis sup. j. sentē.
di. xj. ait. Nulla bonitas amat nisi cognita. Et
Aug⁹. in. j. de trinitate idē cōfirmat dicēs. Inui

Ih vobis cum maxima vestri dilectione cr̃s
ga uocatiõ qs fructu alio predicauit. Nunc qs
benignissime adiuuet. Spero enī deo dante q̃ li
in alio ꝺ tragesima fructū ergetimū vel secūda ge
simā de vobis actū mō adsq; dubio cēruplū
reportabo. Ad hanc aut̃ ipam me inducit con
cursus vester ad predicandū. Per quē cognos
cere possum q̃ me libēter audiat'. Bñ enī Lbr
sacre possum q̃ me libēter audiat'. Bñ enī Lbr
sapiēs sup̃ Matth. Signū studiosi agricole
est melius fecunda. Signū boni negociatoris
est cuncta referre. Signū vero gratiosi predi
catoris est ecclesia plena videre. Qui qdē cōcur
sus adiuuat predicatorē. Nam iquit Tullius
in lr̃o de oratore. Quemadmodū nubiane sine
nubis caneri: sic ī oratore sine multitudine au
dientie eloquēs esse non potest. Et ideo dicit Ec
clesiastic. xxxij. Ubi auditus non est non effun
das sermonem. Necnon obiecto si quis dicat
q̃ christ⁹ predicauit soli samaritane: vt pz Jo
bānis. iij. Quia respondet q̃ ipe dominꝰ iesus
deus ī homo erat doctor nō tantum hominū
sed etiā angelorū. Unde licet ibi adesset solum
vna mulier tamē ibi erant innumerabiles āge
li cum comitatus sicut dominū ī deum suum:
iuxta illud Danielis. vij. Milia milliū ministra
bant ei ī decies centena milia assistebant ei. Jtē
christus predicabat ipsi samaritane de rebus
particulariter ad eam pertinentibus dicens ei.
Uuinq; viros habuisti ī hunc quē habes non
est vir tuus. Et multa alia ad ipsam solā perti
nentia illi dixit licet non sint i euāgelio scripta.
Quod probat̃ per hoc q̃ ibidē dicitur q̃ ipa sa
maritana ingressa urbem dixit hominib⁹ illi⁹
ciuitatis. Uenite ī videte hominē qui dixit mi
bi oīa quecūq; fec. Predicatores aut̃ com
muniter predicāt de rebus que generaliter ad
oēs pertinent. Et ideo qs oēs tangit vellēt
ab oīb⁹ audiri. Ad quod facit capl̃m. quod
oēs. de regu. iu. libro sexto. Predicatores er
go qui sunt duces verbi lerātur de cōcursu po
puli ad predicationē per hoc agnoscētes se esse
gratos. Et ecōtrario trist̃antur de paucitate au
dientie: timētes ne populo illi cui predicāt non
sint grati. Unde eis deficiūt vires ī videtur eis
in ventum verba proferre. vt enī inquit Salo
mon Prouerbiorū. xviij. In multitudine popu
li dignitas regis: ī in paucitate plebis ignomi
nia principis. Quia igitur libēter ad predicatōnes nostras ꝓuenitis. et hoc agnosco q̃ me affe
ctuose ī cordialiter amatis: ī gratiose doctrinā
nostrā susapitis. ī consequēter q̃ de ea multus
proficietis. Ad hoc etiā sperādum induc⁹ per
illud quod ponit Pbūs philosophꝰ. ij. de anima di
cens. Molles carne apti os mente diamus. Et
ratio est: quia vt inqt auctor. vj. priapiorū. Am
ma cōiūcta corpori imitatur passiones corpo
ris. Igitur si quāto quis est nobilior: ita cōple
xionis ī sanguinis magis habet nobile inge

nium ad omnē doctrinā susapiendam. Sicut
quāto cera est magis tenera: melius recipit im
pressionē sigilli. Ideo qui estis generosi progē
nie ī nobilissimi sanguinis: profecto facilius
ī fructuosius susapietis doctrinā predicationis
nostre. In hac enī patria genuit tam viri q̃ mu
lieres sunt nobilissimi sanguinis. Ad hoc etiam
sperandū me inducit loci congruitas. Nam vt
dicit. iij. de celo ī mūdo. Locus est conseruati
uus nutritiuus ī generatiuꝰ locati. Jd est apt⁹
conseruatiōi nutritioni ī generatiōi eius. Unꝰ
enim locus est magis aptus generationi vnius
arboris vel fructus q̃ alius. Sicut in loco ca
lido bene fructificant ac conseruantur cedri ac
olive. Galiteo vero in humido. Iste ergo locꝰ
cum sit capacissimꝰ ī aptissimus ad predican
dum: et auditas populosa ac magna me trahit
ad veniendū. Et vos similiter trahere debet ad
audiendū huius loci cōmoditas. Insup ī tem
poris congruitas. Tempus nanq; quadrage
simale habet in se quandā naturalē bonitatem
quia in eo non regnat calor neq; frigus: sed ae
ris temperies. Unde in hoc sacro tēpore oīa
animalia videntur inuitari ad laudē creatoris.
Et ideo ecclesia canit ei dicens. Dies venit dies
tua in qua reflorēt omnia leremur in hac vt tue
per hāc reducti gratie. Et posito q̃ esset frigus
aut calor: non deberetis propter hoc dimittere
predicationē. Sicut propter frigus vel calorez
non dimittitis corporalē refectoem. Hoc qs tē
pus habet bonitatē spiritualē. Nam representat
quadragesimā saluatoris: de qua habetur
Matthei. iiij. Et ideo ait apostol⁹ secūde ad co
rinthios sexto. Ecce nūc tēpus acceptabile: ecce
nunc dies saluris. Et iterū. Hortamur vos ne
in vacuum gratiā dei recipiatis. Ait enim. Tē
pore accepto exaudiui te ī in die salutis adiuui
te. Et Psalmo. lxviij. inqt Dauid. Tempus be
neplacāti deꝰ. ī psal. cj. Tempꝰ miserēdi eiꝰ: qz
venit tempus Hoc est tempus miseratōis do
mini Judith. viij. Hoc est illud saluberrimus
tempus de quo inquit sponsa Cantico. vō scōo
q̃ sponsus celestis eam inuitat dicens. Surge
ꝓpera amica mea ī veni: iā enī hyems transiit
ymber abiit ī recessit salicz carnis priuij. Tem
pus purationis aduenit scilicet quadragesime
in quo amputari debent peccata per confessio
nem. Uenias ergo populeus ad predicatiōem
nostrā in hac sancta quadragesima si vis bene
confiteri ī de peccatis tuis penitentiā agere ani
mamq; tuam saluare concupisas. Uolo enim
talem doctrinā tradere circa confessiones. q̃ si
quis per centū annos stetisset sine confessione
omnia sua peccata ad memoriam reducet: ī de
ipsis bene ī integre confitebit. Hanc etiā fidez
ī spem habeo q̃ de predicatoib⁹ nostris ma
gnam consolationē vtilitatēq; reportabis. Di
cit enim dominꝰ noster Matthei ī Luce. xvij.

predicatorib⁹. Os si habentes bonā fidem dixe
rint monti q̃ recedat a loco suo: proiciat se in
mare: statim obediet eis. Qua ex re ego firmiē
credo q̃ per mandatū ac virtutē sancte predica
tōis mons peccatorū vestrorū ꝓiciet se in ma
re amarissime contritōis ī confessiōis. sic q̃ in
psentia penitētū agētes ad vitam postremo per
uenietis eternā.

Paro secūda huius sermonis de septē con
ditionibus quas in se cōtinere debet bona pre
dicatio. L

Uo ad secūdā partem nostre sermōis
q que dicit conditiōis dico q̃ predicatō
predicatoris saluti animarū queretis
septē debz habere optimas atq; excellētissimas
cōditiōes: quas sermo noster habebit. Prima
dicet sublimitatis. Secūda claritatis. Tertia
veritatis. Quarta medicatis. Quinta diuersi
tatis. Sexta vigoritatis. Septima ī vltima
appellabit conditio charitatis.

Rima igit conditio optimat excellens
p quā habebit nostra doctrina dicit sub
limitatis. Licet enī intellect⁹ human⁹
sit quedā simplex ī immixta potētia priuata ꝑ
se simpliciter oīni forma veritatis: potest tamē
apprehendere diuersas veritates tam nobiles
q̃ ignobiles: tam altas q̃ infimas ī viles. Di
cit enī Arest. in. iij. de anima. Intellect⁹ est sim
plex naturaliter ī immixt⁹ ī denudatus a for
mis materialibus: vt oīm formas possit intelli
gere. ī ibidē dicit. Intellect⁹ ante intelligere est
tanq̃ tabula rasa in qua nihil est depictū: ī po
test informari speciebus oīm sensibiliū. hec ille.
Uerū quia intellect⁹ noster est nobilissimꝰ ma
gis appetit scire res excellētes ī nobiles q̃ infi
mas ī viles. vnd Pbūs. xj. de animalibus ait
Magis cōcupiscimus scire modicū de rebus ho
norabilibus licet nō pbabiliter id scamus: q̃ sci
re multū ī ꝑ certitudinē ō rebus minꝰ nobilibus
ī vilib⁹. Idem qs. xvij. eiusdē libri inquit. In
rebus sublimib⁹ si intellect⁹ habeat mediocrē
explanationē summe delectat: etiā plus q̃ in oī
bus infimis. Et in. ij. de celo ī mūdo idē dicit.
Magis diligimus scire illa de quibus maximā
dubitationē per paruas ī debiles rationes ha
bemus: q̃ notiora quedā per rationes efficaciores
Et in eodē libro etiā inquit. Cum de corporib⁹
celestib⁹ questiones possint solui parua ī topica
solutiōe: cōtingit auditoris vt vehemens sit gau
dium ī delectatio eius. Et in. xj. de animalib⁹ idē
cōfirmat dicēs. Quāuis parū sit qs de supiori
bus substātijs accipimus: tamē illud modicum
est magis amatū magisq; desideratū ī magis
delectabile oīni cognitiōe: q̃ de oīb⁹ simul sub
stantijs inferiorib⁹ habemus. Et hāc eandē sen
tentiā per alia verba ponit idē Pbūs. x. ethico.
ī. xj. metha. Propterea dicit beatus Thomas su
per. ij. de aia. Ille intellect⁹ qui plura intelligit
nō est nobilior: sed q̃ nobiliora intelligit perfe
ctior est. Arest. qs in libro ō secretis secretoꝝ ad
Alexādrū ait. De rebus altissimis etiā parua ī
debili cōsideratōe aliquid posse cōspicere iocū
dissimū ī delectabilissimū est. hec ille. Ex quibus
oibus concludit: q̃ intellectus noster nobilissi
mus magis deuiat ī inclinat ī ad virtutes pfe
quēdas ī ad vitia derestāda ꝑ veritates altas:
pfundas: excellentes: sublimes: atq; speculati
uas. qs perveritates infimas: viles: ignobiles:
atq; cōmunes. Sicut etiā oculus noster corpo
ralis magis delectat inspiciēdo imagines pul
chras q̃ deformes. Et quāto res que videtur
est speciosior: tanto ipi oculo nostro est gratior
Et ideo vt vos possim iocūdare intellectus et
ad bene operādū inuitare: intēdo vobis tracta
re de rebus subtilibus excellētibus atq; dignissi
mis: maxime cū videā in vobis q̃plures boies
doctissimos atq; in diuersis facultatibus valde eru
ditos: quoꝝ pspicacitatibus ingenijs subtilia mul
ta propinabo: ita q̃ mihi dicere poteritis illud
Jobānis. vj. Uerba vite eterne habes. M

Ecūda cōditio doctrine nostre dicitur
f claritatis. Ita enī subtilia pertractare
intendo: q̃ tamē tam clara explanatōe
oīa enodabo: vt quilibet etiā idiota ī rudis
me intelligere possit. Ait enī Tullius in rhetorica
prima que ars vetus dicit. Narratio est rerū ge
starū clara expositio. Et in libro ō oratore inqt.
Narratio obscura totam obtecat oratiōem: erit
aūt perspicua oratio si verbis vsitatis ī dari
fiat. et Pbūs. vj. ethopic. dicit. Oportet diffinien
tem ī demonstrantē planissima interpretatōe vti
ī non obscura. et in. vj. ethic. etiā inquit. Scien
tia est habitus conclusiōis demōstrate. et Sa
lomon puerb. xiiij. ca. ait. Doctrina prudētis fa
cilis. vbi Augꝰ. dicit. Nihil prodest diuitis au
rea si aperire qs volumus nō potest. Idem qs
Aug. in lib. de doctrina xpiana ait. Os eloqns
in verbis suis agere debet vt veritas pateat pla
ceat ī moueat. Et ideo vt veritas pateat debet
loqui clare ī apte: vt aūt placeat debz loqui cō
posite ī ornate: vt vero moueat debet loqui fer
uenter ī deuote. De illo aūt qui loquit obscure
ī incōposite dici potest illō Job. iij. Quis ē iste
inuolues sentētias sermōibus imperitis. Ma
gnū ergo in pdicatore est vtiū tam obscure lo
qui vt intelligi nō possit. Ait enī cōmen. sup. j.
Jcono. Qd nō cognoscit quis nō mouebit eus
ad timendū vel amandū. ī Pbūs. j. de genera
tōe ait. Quod nō est cognitū nō est diligibile. ī
in. iij. de aia inquit. Uolūtas non fertur nisi in
precognitū. ī. xij. metha. dicit. Appetim⁹ simpli
citer quod bonū esse cōspicim⁹. et in libro de re
gimine principū ait. Amor sequit cognitiōem.
Propter Scotus doctor subtilis sup. j. sente.
di. xj. ait. Nulla bonitas amat nisi cognita. Et
Augꝰ. in. j. de trinitate idē cōfirmat dicēs. Inui

dulis dilgere possumus omnia nequaq̃. Ethi. c. de ciuitate. ca. ad ea iquit. Firmissime noīm nō nisi nota amari posse. Et quid oculis nō nisi nota amari posse. Et quid oculis nō nisi nota amari posse. Et quid oculis

t alioꝝ gentiliū litteris doceri. hec ille. Bonū ergo est ad defensionē fidei catholice t cōmendationē virtutū ac reprobationē vitiorum adducere dicta gentilium. sicut facit sepe Aug. in libro de ciui. dei. Et ita erepto mucrone de manu inimici cui ipse cum ferire. sicut fecit Dauid qui occidit goliath. t phūlteum suo gladio. vt bī primi Re. xvij. Et huic pricipio dicto et allegationibus cōfutare aduersarios ecclie catholice. sicut solent facere prudentes aduocati qui assumunt ad sui defensionē ea que in oppositum a parte cōtraria fuerūt adducta. Pte terra quia est qui abiciat sericā p eo q a vermibus sunt facta. Et quis prohibeat aurū t argentum p eo q ex fece terre fit generatum. Et similiter nec nos debem⁹ reijcere vera dicta paganoꝝ. licet eoꝝ detestemur cōmentum. Quare in. ℔. sed cōtra t in capitulo turbat. cū tribus capitu. sequentibus. xxxvij. di. probat magister Gratianus multis sanctorū autoritatibus licitum esse t vtile habere notitiā gentiliū paganoꝝ quando acquiritur bono respectu. De gentilibus aūt legali habetur in cap. ij. t. di. vbi dicit Imperatorū leges quibus sepe ecclesia vtitur cōtra hereticos. sepe cōtra tyrannos atq; cōtra prauos: quos q defendit. nō dicimus esse renudandus. hec ibi. Dictum aūt est allegare versus poetaꝝ patet in. l. j. ff. de cōtrahē. em. t hāc capl'm soluo. de vers. Unde dicit in dicto capl'o turbat q magister gentiliū paul⁹ aliquos versus poetarū suis scriptis t dictis inseruit. vt patet p me ad Cor. xv. vbi posuit illud terentij t menandri poete. Corrumpunt bonos mores ꝛc. Et ad Titum. j. illud epigmenidis poete. Cretenses semp mendaces. male bestie ventres pigri. Et cōtra adhibentes disputatiōes Oracli poete testimonio vtitur actu. xvij. Dicto ꝯs allegauit versus Virgilij de conse. di. v. c. nunq̄. t Aug. versus Lucani. xxvj. q. v. c. nec mirū. circa prin. t in sermone de innocentibus allegat illud carmē Juuenalis. Credat amor numi. ꝛc. Et iuxta cōsultus versus virgilij. ff. de rerū di. Lin tantū ℊ cenotaphius. Et imperator versus homeri Instituit. de empt. t vendi. ℊ pauū. Esset tamen vitiosum et valde reprehensibile si quis predicator dimisso euāgelio t aliis sacris scripturis solum attenderet allegationibus paganoꝝ. Et ita intelligitur illud qđ habet in capl'o sacerdos. t capitulo nōne. t capl'o vino. t capl'o oēm t capl'o legimus. xxxvij. di. q. videt cōtradicere supradictis. Quapropter cōsiderans ego q verum est illud qđ dicit Aug. in li. de natura deus. l. q. diabolus habet mille nocendi artes. t mille modis trahit homines ad peccatum vt etiam notat. xxvj. q. iij. c. faciendū. Arbitror q si nos predicatores laudabiliter facemus si mille ingenijs trahere conemur homines ad predicationem. qua mediante a viciis retrahant. et ad virtutes perducant. Et iō intendo allegationes facere nō solū i scientia grāmaticali: logica rethorica poetica philosophia naturali: t methaphisica: iure ciuili t cānonico: sed etiam in sacra theologia t scriptura sacra. vt t uenio sanctificā: t curiose huc laudabiliter audenda ad audiendū verbū dei inducā. Hoc si nō ex ipis dei verbis adultare⁹ sed alias adiuuare: t ad iuuandū ad predicandos incitare Sic enī facientes cōuiuia inter delicatas epulas apponūt blecrables sapores vt quis nō inter ad prandendū appetitū. Sūt enī multi q nō iūt ad predicationes nisi causa curiositatis. puta vt audiāt poetarū allegationes: seu philosophoꝝ: vel legū ciuilū: aut alias scientias. q tandē in predicatione audiūt aliqđ qđ eos ad penitentiā inuertit. Et sic q prius ibant pter curiositatē: postea accedūt pter animarū suarū salutē. Sicut enī venatores ostendūt volucribus aliquē cibū ex gratia: t similiter piscatores piscibus. et sic cum laqueo vel hamo eos capiūt vel cū aliqua dulci modulatione faciunt venire sub breui. Ita predicatores sepe alias homines deo capiūt: oñdendo eis in predicationibus aliquam scientie dulcedinē. pter quā eos illaqueāt vt tota q̄ dragelima ad predicationē perseuerent. Et ideo vobis q̄ndā diuersarū scientiaꝝ dicta melliflua ppinabo. tanq̄ dicas vobis grandissimas moze boni venatoris t piscatoris. Predicatores enī sunt piscatores: quia vno tractu retis. i. predicationis: aliquādo magna multitudinem hominū capiūt. i conuertunt: sicut in figura habet Luce. v. t Joh. xxj. de apīis magna multitudinē piscium vno tractu capientibus. Dicuntur etiā venatores. quia feras: id est homines bestiales venant. Aliquādo tamē cū multis fatigationibus t damnis vix vnā ferā: id est animā: cōsequuntur. Et similiter piscatores aliquādo nihil capiūt. quod procedit vel ex causa sui vel ex causa piscium. Primo ex causa sui quādo piscant in tempore non debito. vnde dicebat petrus Lu. v. Preceptor: per totā noctē laborātes nihil cepimus. Illi aūt piscant in nocte q non habent lumen sacre scripture sed sunt in tenebris ignorātie. Tales nanq; alios nō conuertūt: sed in errorem mittūt. De quibus dicit. s. ad Thim. j. Volentes esse legis doctores nō intelligentes neq; q loquūtur neq; de quibus affirmāt. Et Gilbert⁹. Ridiculosus est periculosa res est speculator cecus: cursor: claudus: preco mut⁹. doctor insan⁹. Et iō inquit Grego. nazanzen⁹. Mūdani pri⁹ oportet t sic alios mūdare. sapiēs fieri t sic alios facere sapientes. Lumen efficit t ita alios illuminare. Secūdo nihil capiūt ex suo defectu quādo piscant in loco nō apto i quo pisces nō morant. Illi aūt piscant i loco nō apto qui predicant de rebus vanis t fabulis ac de terrenis in quibus non fit fructus animaꝝ. Scriptū est enī Jere. xiij. Aspexi terrā t ecce vacua erat t nihil De tali aūt piscatore dicit̄ pōt illud Habacuc q.

Aggrauat contra se tenuem lucrum. Et ideo in quit saluator Luce. v. duc in altum. t laxate retia in capturā. Ille aūt in altū laxat retia in capturā qui de celestibus t penitus ad salutē predicat. Sz oportet q seruet precepta dei. Jobānis vie. dicitur. Mittere in altū nauigia ꝛc t iumenta. Ille enī mittit ꝛc in altum q ad bonestē dei predicat t propter ydem animaꝝ dei cultū cuz parto Luce. v. Duc in verbo tuo laxabo rete. Ille vero laxat rete in sinistram. qui predicat pter vanā gloriā vl auaritiā. Tertio nihil capiunt piscatores ex suo defectu. quādo piscātur cum instrumento nō cōgruo. id est cum retibus fractis. Et ideo dicit Barthelmeus q apli Jobānes t iacobus rethabāt retia sua qn vocauit eos sicut vocauerat patrē t andreā fratrem eius. di. Venite post me faciam vos fieri piscatores hominū. Illi aūt retia sua frangunt qui ea que verbo predicant male viuendo lacerant. De quibus inquit Greg. Quod verbis predicat moribus impugnant. Illi vero retia reficiunt qui vitam suam bonis actibus componunt. Et ideo dicit Greg. Ad hoc vt seruetur veritas predicandi. necesse est vt seruetur veritas bene viuendi. Secundo principaliter dico q pisces nō capiuntur a piscatoribus ex causa ipsorum piscium. vel quando sunt nimis parui ita q de rete prosiliunt. Et isti sunt qui paruū cor habentes nimis aggredi quodlibet arduum. De quibus dicit psalmista. Trepidauerunt timore vbi nō erat timor. vl quādo sunt nimis astuti. t cauent sibi a rete⁹ t ab hamo. Multi enim ex quadā astutia diaboli virant intrare predicationis retia. timētes ne sua ibidē rapiant vicia Illā superbie nō vult audire verba humiliatis. nec luxurioſue verba castitatis. nec auar⁹ verba liberalitatis. Sed quoe nō capit rete predicatōis capiet rete demonis iuxta illud Job. v. Apprehendet sapientes in astutia sua. Alij vero non capiūtur. quia sunt nimis magni. t rete franguntur. Multi enī magni in seculo dei precepta contēnunt Un de quibusdam dicit Dicit. v. Di simul magis cōfregerunt iugum ruperunt vincula. Tales enim ad penitentiā se capi non permittunt. Unde ipse in hoc mūdo de sapientibus non cepit nisi duos s. Gamalidē legis doctorē et Nichodemū magistrū in israel. Nec de nobilibus nisi vnū s. Paulum qui dicit fuisse nobilis ciuis roman⁹. nec de diuitibus nisi vnū s. Zacheū. Nec de principibus nisi duos. Cornelium centurionē t regulū. De infimis aūt et simplicibus ac ignobilibus t pauperibus multos cepit. iuxta illō p me ad Cor. j. Videte vocationē vestrā frēs. quia nō multi potentes nō multi sapientes nō multi nobiles sed que infirma stulta t ignobilia sunt mundi elegit deus vt nō glorietur omnis caro in cōspectu eius. Alij aūt nō capiunt quia sunt nimis lubrici sicut patet in anguillis: que

postq̄ capte fuerint de manibus labūtur t euadūt. Sunt enī multi lubrici qui laborāte predicatore a cōscientia illud Jerē. xlix. Lubricauerunt verba nostra ꝛc. Ego vero deo dicat spero q tot rete t laquearia tuorū dogmatū vobis dei etiam in capturā q de alijs vobis sufficiam magnā prēdā. Et ero de illis piscatoribus venatoribus de quibus inquit dñs Dicit. vi. Et ecce ego mittā piscatores multos t piscabunt eos Et post hec mittā eis multos venatores t venabūtur illos. Ω

Extra contrariū qui nostra doctrina habebit dicat vigoroſius. Dicit enī philosoph⁹ j. ethicoꝝ. Certitudo in oibus tractandis querenda est in quātū materia recipit. Et ibidē inquit. Certitudinē oportet in singulis expetere fm subiectā materiā. t inde quantū est propriū doctrine. Et quilibet conducit q predicator debet probare vigoroſis argumentis ea q dicit. t nō sanguineis cū fundamento sed aliquē plurib⁹. Hic enī idez p duos. ij. postea⁹. t ibidē Dominus potest idē optime per plures causas. Debet igit predicator cōsiderare conditiones audientiū. t fm eoꝝ capacitatē ea illa que dicit declarare. vij. q. j. ea oportet. Quilibet enī cuiuscūq; precio potest dicere cū apto ad romanos. Sapientib⁹ t insipientib⁹ debitor sum. Sicut ergo nō dat idē oibus hoibus t iumentis: quia nō sunt eiusdē nature t completionis. Ita eni debēt dari fm q recipiūt. quia est recipere fm Boeciū. iij. de conso. Ita predicatores debent facere q est distribuere verbi diuini t sacre scripture. Un cū dicit⁹ multitudini q̄ vellet reficere i deserto: vt habet Matth. xiij. t Luce. ix. discipulis suis. Quos dare illis māducare. Nam predicatoribus verbi diuini precepit dñs. vt cibū sacre scripture spūaliter exponentes t vbera panē frangētes apponāt dño pro indigētia t duritia. Ut vt mūdo t ipsis predicatoribus quādo verificabit illud Treno. iij. Paruuli petierūt panem t nō erat q frangeret eis. Debet ergo vnusquisq; predicator attendere cui⁹ condītionis audientes existant. Et fm ipoz facultatē t ingeniū ministrare eis cibū opportunū: vt ita reficiant sapientes subtilib⁹ t alias rebus q simplices nō percant fame nō valentes incōfortabiliter sumere cibū. Unde Greg. in xxij. moral. inquit. Non debet predicator ministrare infirmis cibos que sentire nec illuminatis rudib⁹ quecūq; cognoscat. Et hui⁹ figura habet Gen. xxiij. vbi dicit q Laban apposuit in mensa t camelis paleas t fenū: hospitio vero panē. Per Laban enī fraterē Rebecce intelligit predicator. Laban nanq; interpretat candidatio. Candidus enī debet esse predicator: tam per splendorem sciencie q̄ per lucem bone vite. Unde Gregorius. xxvij. moral. ait. Lex ipsis predicatoribus posita est: vt ipsi videlicet illuminati de verbo doctrine suadere sciant. Et enī labia fratrem reficiunt q

ſcripturar pnčtia.q̄ dicāt eſſe p̄dicādo ſoꝛoꝛ ꝛ ſocia pſalmiſta dicēte. Bñ paſcēs erūtes ānū eār. Dic ergo p̄dicatoꝛ debet apponere iumēt̄ id ē rudib⁹ fenū. ꝛ paleas id eſt expoſitiōes eoꝝ ñ capacitando ꝙruas groſſas. ꝛ eas ꝙformes vt abū cape poſſint. Et illo reſecti ſubſiſtere ꝛ p vt abū cape poſſint. Et illo reſecti ſubſiſtere ꝛ p ficere. Deinde vero dare debet panē. qui alio eſt delicatoꝛ. Quia puerus ꝛ acute intelligendo debet ſubtilia p̄dicare. Si ēñ oibo hunc delicatū abū ſubtilitatū vnifoꝛmiter apponeꝛs. cum nō oīes ſint eiuſdē facultatis quoſdā ꝙfundeꝛ poſ⁹ q̄s inſtrueꝛet. Unō gre. xxx. moꝛal⁹. et in paſtoꝛali ibi. Ut lōge añ nos reuerēde memoꝛie Greg. nazāzen⁹ edocuit. Nō vna ꝛ eadem eſt boꝛ tatio oibo ꝙgruit. q: nec cūctos cadē pāōꝛ q̄litas aſtringit. Sepe enim alios offendūt q̄ alios ꝙſtruūt. Quia plerūq; que hec aialia nutriunt. alia occidūt. Et leuis ſibilus equos mitigat. qui catulos in ſtigat. Et medicamentū qđ būc moꝛbū ſanat. alteri virꝰ iniungit. Et panis qui virā foꝛtē roboꝛat. puulo ꝛ vitaꝝ necat. Et choꝛde ꝙſonā modulatōes reddūt. q̄ vno q̄dē plectro ſꝫ nō vno ipulſu feriunt. Pꝛo qualitate igit audientiū foꝛmari ōbet ſmo doctoꝛ. vt ares ſua ꝙgruat ſinglis. Et ñ a cōis edificatonis arte nūq̄ diſcedat. hec ille. Pꝛopter p̄dicā aūt diſcretionē p̄dicandi ait ſaluatoꝛ pꝛedicatoribo Matth. v. Uos eſt ſal tre. Sic ēñ ca bus apt⁹ ſaliri ſi oio ſale careat nihil valz. Job vj. Quō pōt q̄s comedere qđ nō eſt ſale cōditū. Si vero nimiū ſalis in cibo ponat: ētā amare ſat. Ita p̄dicatoꝛes ꝛbi diuini qui ſal terre diꝝ cunt. quia p eos vniuerſum genus humanuꝝ cōdit vt dicit Aug. debent fuare illud apli ad Col. iiij. Sermo veſter ſp̄ ſit in gꝛa ſale cōdit⁹ vt oīa moderate ꝛ ſm menſurā p̄dicēt. Et ſm̄o nes ſuos p quos debēt coꝛda audientiū ꝙdiri ac deo ſapida fieri in mēſura debita tēperēt. Et p̄ter hoc in figurā p̄ceptū erat Leui. ij. q̄ in oi ſacrificio poneret ſal. Et hoc erat p culdubio in debita p̄poſitione. Loꝛ ēñ humanū ōꝛ eſſe vitulus: vl̄ aial ſacrificij ꝺo offerēdi. Sacerdos ꝛo offerēs eſt p̄dicatoꝛ ꝛbi diuini q̄ coꝛ mactans pāōꝛ illud ꝛtuīb⁹ viuificat. Et vꝛi⁹m deo ſapidū reddat ꝛbis ſacre ſcripture illud q̄ſi ſale ꝙdit. Sicut aūt ſm quātitatē ſacrificij apponebat plus vel min⁹ de ſale. Ita ſm diſpoſitionez auditoꝝ debet dari doctrina pꝛedicantiuz. ꝛ q̄ ad quantū: ꝛ quo ad quale. ne plenitate ſermonis vl̄ nimia ſubtilitate aggrauet ſapoꝛ. vl̄ dulcedo cauſet faſtidiū. ꝛ in amaritudinē ꝙuertat. Unū pet⁹ rauēnas in ſmone illo. homo q̄dam erat diues inqt. Oim q̄dē ciboꝝ ſal eſt ſalubꝛe ꝙdimētū ſi nō deſit mēſura. Alioq̄n ſi ſine modo eſt. ꝛ ipm pit. ꝛ qđ ſalierit p̄dir. Amarat ēñ nimietas. qđ ꝙdiret mēſura. Sic qui in nobis eſt ſenſus ſi rencat modū dat ſapoꝛē intellectuz parit. pꝛudētiā generat. coꝛ dilatat. auget ingenīū maturat dicēda: audiēda cōponit: ſitiq; ſibi dulcia ꝛ degustādo ſuauiſſim⁹. ecōtra aut ē ſi modū nō ſeruet. Alia q̄ꝫ figura ad p̄dicta habetur Gen. q. vbi dicit. Plantauerat aūt dñs paradiſum ꝛē. Pꝛudēs enī agricola plātat i ſuo vindario diuerſas arboꝛes vt pꝛo diuerſitate ꝛ q̄litate tempoꝝ diuerſos fructus recipiat. Per hoc igit q̄ deꝰ vt in ſup̄ dicto ca. Gen. habetur plātauit in ipo paradiſo arboꝛes vniuerſi generis oſtēdit q̄ p̄dicatoꝛ dꝫ habere varietatē ſmonū: vt ſm diuerſitatē perſonaꝝ et tēpoꝛū poſſit auditoꝛibo ꝛbā vtilia ꝛ eis conformia p̄dicare. Et figura huiꝰ etiā habet i dicto .ij. ca. Gen. vbi dꝫ q̄ in paradiſo terreſtri erat lignū ſcientie boni ꝛ mali. Paradiſus enī ſignificat p̄dicatoꝛē per quem p̄ſis ecerne vite verba mittunt. Caſ. iij. Emiſſiones tue paradiſus. Tūc aūt paradiſus p̄ducit lignū ſcientie boni ꝛ mali quādo p̄dicatoꝛ regnū dei ꝙponit bonis: ꝛ malis ſupplicia iferni. Sicut etiā ſapiēs agricola ſm diſpoſitionē terraꝝ diuerſa ſpargit genera ſeminū. Quia aliqua ſemina fructificāt in terra pingui que non fructificarēt in terra macra. et ecōtra. Et idē ē ꝺ plātatiōe: quia alique plante viuūt ꝛ fructificāt in alio ſolo q̄ nō viuerēt in alio. Ita bonus p̄dicatoꝛ debet doctrinā ſue p̄dicatōis ſeminare diuerſimode ſm diuerſas q̄litates auditoꝝ q̄s diligēter debet attēdere ꝛ ſcrutari. verba enim debet foꝛmari ſm ſubiectā materiā. ij. eꝛbicoꝝ. Et ideo ego cōditiōes veſtras aio reuolues videō in vobis verificarī eſſe illā ſententiā Quidā in p̄mo ō arte amādi. circa finē vbi inqt. Peccoꝛibo⁹ moꝛes tot ſunt quot in oꝛbe figure. Et illā perſij ſatira. v. dicētis. Mille hoīz ſpecies ꝛ reꝝ diſcoloꝛ vſus Velle ſuū cuiq; eſt nec voto vita uitur vno. ꝛ illā Maximiani poete dicētis. Diuerſos diuerſa iuuāt. ꝛ illā Mātuani virgilij in bucholicis ęgloga. ij. vbi ait. Trahit ſua quē q̄ voluptas. Et ideo dicit i ca. ſicut in ſacris. de conſe. di. iiij. Quot capita tot ſententie. Diuerſitatē ēñ coꝛpoꝝ ſequit diuerſitas animoꝝ. ca. q: di uerſitatē. de cōcel. p. Unō dicit iuriſcōſul⁹ in. l. itē ſi vn⁹. §. itē ſi in duos. ff. de arbi. Naturalis facilitas eſt boīm ad diſſentiēdū. ꝛ in. l. q: poterat. ff. ad trebel. dicit. Uarie ſunt boīm voluntates. qđ video eſſe veriſſimū in vobis. Aliq̄ enīz vt ſūt boīes litterati maxime philoſophi volūe q̄ p̄dicatoꝛ eis ꝙbeat que dicat p rationem. Quia inquit Areſt. j. Metha. q̄ illi recte docet q̄ cauſas de ſingulis reddūt. ꝛ in. viij. phiſicoꝝ iterū ait. Oportet docentē nō ſolū verū affirmare ſed etiā illius cauſam aſſignare. ꝛ hoc idē dicit. vij. eꝛbicoꝝ. In. ij. q̄ꝫ metha. inquit. Uerū nec iam⁹ ſine cauſa ꝛ ratione. ꝛ in. iij. eꝛbic. dicit. Bon⁹ ſingula rationē pꝛobat. ꝛ in. iij. auſdē operis idē cōfirmat dicēs. Qđ pulcherrime demōſtrat: optimū ꝛ delectabile eſt. Cōmentator etiā ſuper. q. de aīa dicit. Sicut color nō eſt viſibilis ſine lumine: ne: ſic nec vez bene cognoſcit ſinē ratione. Et tō inqt Tullⁱ⁹ in ruſcu. q̄ſtio. ij. q̄. Sapiētis animⁱ ita ſemp̄ eſt affect⁹ vt in vnāq̄q; re rōnē vrat Et buⁱ⁹ dicti illa eſt ratio q̄ ponit in ca. decreta leo. xxvj. di. vbi dicit. Quo magis quiſq; ratōe nitit: tāto maioꝛis auctoꝛitatis ei⁹ verba eſſe vident. Et facit ad pꝛedicta q̄ ratio eſt aīa legis. l. cum ratio. ff. de bonis dā. Et tantum valet allegare rationē quātū legē. l. ſare oportet. §. ſuffiat. vbi Bal. ff. de ꝛecu. tu. Bar. vero in p̄hemio ff. dicit q̄ vbi habem⁹ rationē ꝛ legē magis inhereꝺū eſt ratiōi: ꝛ allegat gloſā in. l. adeo. ff. de acq̄rē. do. Qđ etiā notat ágel⁹ cōſilio ſuo. xxxij. quē allegant nouiſſimi in. l. illā. C. de col. di. q̄ allegare legē vbi habem⁹ rationē nihil aliud eſt q̄ mentē cōfundere. Alij aūt ſunt in vobis qui vellēt q̄ p̄dicatoꝛ ea q̄ dicit affirmaret p auctoritates: maxime iuriſpiti q̄ dicunt. Erubeſcam⁹ cū ſine lege loq̄mur. §. cōſiderem⁹. in aut. ō ſi. er ſemiſ. ꝛ notat in. l. illā. C. de colſ. ꝛ in. l. diſſentiētis. C. ō repu. ꝛ in. l. certa forma. C. de iu. fiſca. lib⁰. x. Ité dicūt q̄ quādo lex determinat caſus ſtandū eſt illi: licet argumēta p̄babilia fiāt i cōtrariū ſm Johā. an. in ca. fi. de p̄ſby. nō bap. Dicat enī Bar. in. l. ſare oportet. §. fi. ff. de ꝛecu. tu. q̄ ſufficit allegare vnā legem et plurib⁰. Ad cōfirmationē etiā p̄dictoꝝ inquit Hugo ō ſācto victoꝛ. in cōpendio p̄bie lib⁰. iij. cap̄lo. v. Firmioꝛ eſt ſententia que auctoꝛitate ſapiētis inducitur. Inter alias aūt auctoꝛitates veteris actoui teſtamēti obtinēt p̄incipatū. Unō ſaluatoꝛ ait Matth. v. Ois ſcriba. i. p̄dicatoꝛ doct⁹ in regno celoꝝ id eſt in eccl̄ia militāte: ſimilis eſt homini pāmfamilias q̄ pfert de theſauro ſuo noua ꝛ vetera. id eſt veteris ꝛ noui teſtamēti teſtimonia. Aliq̄ vero vt idiote ꝛ rudes deſiderāt exēpla Dicūt ēñ q̄ magis mouēt facta q̄ꝫ verba. vt inquit Greg. vj. moꝛal⁹. ꝛ Nico. de l̄ra ſup̄ Matheū. iij. ca. ꝛ poteſt notari in. l. de quibo. ff. de leg. ꝛ in. l. ea que. ff. de cōtrabēda empti. vnō Seneca ad luallū epl̄a. vj. inquit. Longū iter eſt p p̄cepta: breue aūt ꝛ efficax per exēpla. Plato ꝛ Ariſtoteles ꝛ oīs ſapiētū turba plures ex moribus q̄ꝫ ex verbis traxit. hec ille. Ut igit oibus vobis ſatisfaciā q̄ eſtis diuerſoꝝ ſtatuū ꝛ graduū atq; capacitatū: p̄dicatiōes noſtras nō ēñ rationibus ſed etiā auctoꝛitatib⁰ atq; exemplis aliiſq; variis pꝛobationibus autenticas reddemus. Dimittētes nimios clamoꝛes exclamationū Uos ēñ nō eſtis ſicut coꝛnicule cōpaniū ad quas pꝛemēdas neceſſarie ſunt terribiles vociferationes. ſunt ēñ campanaꝝ ſonis ꝛ ſtrepitibus aſſuete. R

Eptima ꝛ vltima cōditio nr̄e pꝛedicationis dicit charitatis. Non ēñ p̄dicare volo p̄ter cupiditatē pecunie: fame: honoris: vel laudis humane. ſed p̄ter amoꝛē dei ꝛ charitatē atq; tuā mi populē ſaluce. Deſidero

ēñ vos oēs in hac ſacra q̄dragēſima accendere ad amoꝛē dei: ꝛ mittere in vobis ignē diuini amoꝛis. vnō poſſum dicere illō Lu. xij. Ignem veni mittere in terrā hanc: et q̄d volo niſi vt ardeat. Sed vt hec efficere poſſim neceſſe ē vt ego ꝛ q̄libet p̄dicatoꝛ habeam⁹ in nobis iſtū ignez ꝛ feruoꝛē ſi alios volum⁹ incendere ꝛ inflāmare. Bñ ēñ p̄bus. j. de generatiōe. Agēs agit in patiens trahēdo ipm in naturā ſuā. Nā ignis conūcat⁹ ferro ipm calefacit ꝛ rubere facit. Ecōtra vero ſi carbo moꝛtu⁹ ponat apud ferrū nequaq̄ facit illō rubeū vel calidū. Et ſiliter p̄dicatoꝛ habēs in ſe charitatē facit ſuis p̄dicatiōibus audiroꝛes calefacit ꝛ inflāmat igne ſpūſāti. Unō p̄s. ait. Ignis a facie eius exarſit: carbones ſuccēſi ſunt ab eo. Que verba exponi poſſunt de p̄dicante cū feruoꝛe charitatis. De peccatoꝛe etiā ſic inflāmato exponi poteſt illud qđ idē ꝙphēta ait dicēs. Eloquiū dñi inflāmauit eū. Si vero p̄dicatoꝛ non habet charitatē eſt velut carbo moꝛtu⁹ ꝛ nō facilē poteſt aliquē ad feruoꝛē adducere. Unde cōmūe eſt puerbiū. Non poteſt aliū ardere vel calefacere q̄ non in ſe calet vel ardet. Et ideo videm⁹ per exp̄ientiā q̄ magis fructificat vn⁹ p̄dicatoꝛ: parū ſcientie habens ſed p̄dicans ex charitate: q̄ꝫ multi theologi ꝛ periti in aliis ſcientiis p̄dicātes ex humana laude Tales enī vani p̄dicatoꝛes i vanū damnāt ꝛ laboꝛāt. Dicit ēñ Glo. ſuper illa verba p̄ſal. Docebo iniquos vias tuas ꝛ impij ad te cōuertent. Uana eſt doctrina p̄dicatoꝛis ſi nō fuerit accēſa igne diuini amoꝛis. ꝛ Gre. in q̄dā omel. ait. Lingua p̄dicatoꝛis in vanū laboꝛat ſi ardoꝛe ꝛ flāma charitat⁹ ignita non fuerit. Et paul⁹ j. ad cor. xiij. inqt. Si linguis boīm loquar ꝛ angelоꝝ charitate aūt nō habeā facē⁹ ſuz velut es ſonās aut cymbalū tiniens. In ſignū aūt huiⁿ q̄ doctrina fructifera ꝺz erogari et charitate leꝝ git Act. ij. ca. q̄ ſpūſanc⁹ dat⁹ eſt apl̄is in linguis ignis. vt ſcz poſſēt ignire ꝛ calefacere coꝛda auditoꝝ. Et p̄ter hoc et habet in eodem ca. Statim vt accepit pet⁹ ſpūſanctuz in lingua ignea cōuertit in vno ſmōe circa tria milia hoīm. Et ideo q̄ſi mi roga dñm vt in me veri ficet illō qđ de helia p̄heta ſcribit Eccl̄i. xxxij. c. vbi dicit. Surrexit q̄ſi ignis ꝛ verbū eꝰ q̄ſi facula ardebat. Spero aūt q̄ ſi attēte audientis p̄dicatiōes nr̄as poteritis inter vos poſtea diſcere illō Lu. xxiij. Nōne coꝛ nr̄m ardēs erat in nobis dū aperiret nobis ſcripturas. Et q̄libꝫ viꝝ etiā dicere poterit illud Treno. j. De excelſo miſit ignē in oſſibo meis ꝛ erudiuit me. Si ēñ populi mi videre poſſes coꝛ meū cognoſceres aūt quāta charitate nbi p̄dicē. poſſum ēñ nō imerito dicere illō qđ ſcriptū eſt Luc. v. ca. Ex moꝛe labꝛeo. Deſidero ēñ vos oēs inflāmare feruoꝛe caritat⁹ ꝛ ad pniaꝝ ꝙuertere. Et poſtremo vos oēs vna mecū ad celeſtē patriā ꝙducere. ad quā ꝛē.

Dñica in septuagesima de septē dispositionibus audiendi verbū dei Sermo secundus.

Semen cecidit i

S terrā bonā: et fert fructū centuplū. Luce. viij. ⁊ in euāgelio occurrēte dñice. Sententia est Arest. ij. phisicoꝝ dicentis. Ars imitat naturā. In multis autē perfici quē natura nō potest operari. Vbi cōmentator ait. Ars ⁊ doctrina supplet defectus nature. ⁊ fuit dictū philosophi. vij. politicoꝝ. et patet. Nā desero deficiente lumine naturali. s. sole candela artificialis accendit ⁊ domus illustratur. Iteꝝ qui pōderositate corporis naturaliter ascendere nequit: artificiali scala ascendit. Et non valens aquā transire quin demergat: nauē ingrat qua mediāte ad portū deducat. Iteꝝ multi infirmi nō possunt sanari per naturā: qui tamē arte medicine curant. Similiter naues tempore magne tempestatis per naturā nō ꝓseruant in mari imo submerguntur: per artē autē veloꝝ aut remigandi a submersione liberant. Et hoc est quod dicit Ouidius in primo de arte amādi. Arte cite veloces rates remoq; regūtur. Arte leues currus: arte regendus amor. Moralit igit dico q̄ multi sūt qui in pelago peccatoꝝ fluctuātes nō possunt ab inferni naufragio liberari a sapientis: nisi arte sanctissime predicationis adiuuent. Nullus enim adeo est animo ferreus q̄ in hac nobilissima arte non mollificet. Ait enim Ouidius lib. iij. de arte amandi. Saliter ingenium placida mollit ab arte. Et studio mores cōueniēter emit. Unde inquit actor: libri q̄ dicit Pamphilus capl'o. j. Ars animos frangit ⁊ firmas diruit vrbes. Arte cadūt turres: arte leuat onus. Et piscis liquidis deprehēdit arte sub vndis. Et pedibus ficus per mare currit homo. Propter predicator q̄ arte p̄dicandi sustinet mortuos in peccatis potest dicere illud Esa. lviij. Dñs dedit mihi linguā eruditam vt sustinere eū qui lapsus est. Et quibus cōcludit q̄ ad conuersionē ⁊ salutē peccatoris primaxime necessaria est industria p̄dicatoris: ⁊ assidua ꝓpinatio predicatōis. verū quia vt inquit phus. ij. de anima. Actus actuoꝝ sūt in patiente bene disposito. et Plato in thimeo etiā dicit. Forme dant simplicit fm dispositionē ipius materie. Bonauentura ꝺ̄s sanctissimus doctor in prohemio primi sen. ait. Omnis pfectio. i. ois forma perficiens p̄supponit suū pfectibile. i. subiectum esse dispositū. Arest. insup. ix. ethico. ait. Ad hoc q̄ doctrina delectet ⁊ efficaciā habeat in auditore oportet animā auditoris omnino esse bene dispositā ⁊ ꝓparatā sicut terra antequā semē mittatur in ea. hec ille. Ideo nō sufficit ad cōuersionem peccatoris seminatio p̄dicationis nisi adsit etiā bona dispositio auditoris: qđ optime innuit saluator noster in verbis prothematis nr̄i ꝓpositi dicēs. Semē cecidit in terrā bonā. ⁊c. Su per quibus verbis cōtemplabimur septē bonas dispositiones quas debet q̄libet habere qui vult de verbo dei fructū reportare. Prima dicit accessionis. Secūda festinationis. Tertia cōtinuationis. Quarta attentionis. Quinta credulitatis. Sexta susceptionis. Septima ⁊ vltima appellat ea cautionis.

Prima pars q̄ quilibet debet libēter accedere ad p̄dicationē.

PRima igitur dispositio dicit accessionis

P Nam videm⁹ per experientiam q̄ q̄ cunq; vult addiscere aliquā artem necesse ē q̄ vadat ⁊ audiat doctorē illius artis aliter nūq; bene addiscet illam scientiā siue artē. Dicit enim Pbus in prologo primi Metha. Auditū nō habentia indisciplinabilia sunt: habentia vero disciplinabilia. ideo dicit Tullius li. j. ꝓme rethorice quē ars vere dicit. Ui maxime docales sūt qui attentissime parati sunt audire. Arestoteles q̄z in libro de sensu ⁊ sensato ait. Audire plurimā partē confert ad prudentiā. Sermo enim audibilis causa est disciplinę. Sed multi sunt qui verecundant ire ad predicationē: ⁊ audire p̄dicatores qui sunt doctores veritatis. imo sepius reputant se magis idoneos ad alios docendū q̄z sint p̄dicatores ⁊ volūt fieri magistri in ista: et de his que nunq̄z didicerūt. Contra quos inquit Marialis choe⁹ libro vndecimo suscepto ca. ix. Ante docere cupis q̄z discere potuouarre. Affectas regere nescius ipse regi. Quā male cōfundit ratio preposteratos mores. Non igit debet quis dedignari: aut sibi verecundiā reputare: si ad predicationes accedat: hoc enim signū est sapientis. Cum salomō dicat ꝓuerbioꝝ. xv. Cor sapientis queret doctrinā. Et. ij. capl'o eiusdē lib. inquit. Fili mi indina aurē tuam ⁊ audi verba sapientū Ingrediatur ad doctrinā cor tuū: ⁊ aures tue ad verba scientie. Ideo dicit Ozanā in ꝓmo libro epl'ar epl'a. xix. Inter cuncta legens: peruagabere doctos Si vo accideret aliquē esse valde doctū nō ds ꝓpter hoc remanere q̄n vadat audire etiā min⁹ peritū cū predicat de pertinentibus ad salutem. Ait enim auctor libri de formula honeste vite capl'o. ij. Nō te moueat doctrinis auctoritas nec quis sit: sed q̄d dicat intendito. ⁊ Salomō ꝓuerbioꝝ. j. Audiens sapiēs sapiētior erit. Sed dicet quis. habeo libros habeo q̄dragesimalia in quibus studere possum. Cui respondeo. Qs magis proficiet audire vnū sermonē q̄z decem sermones perlegēdo. Ait enim Hieronym⁹ i epl'a ad paulinū. Habet nescio quid latentis energie viuentis actus. ⁊ de doctoris ore in aures discipulorū tranfusa fortius sonat. Preterea licet quis sit multū doctus in vna scientia: aut in multis: nūq̄z tamē ad p̄dicationē ibit q̄n aliquid nouū addiscat. Ait enim Imperator. C. de ve. enuc. l. j. §. omnib⁹ auctoribus. Non omnes in oia: sed certi ꝓ certa: vel maiores vel doctiores iuuenes

niunt. Potest vnus fortasse minoris scientie multo maiores in aliqua re superare. Non igit credendus ingenij mei paruitatē. neq; virtutū pauitatē. sed seruate illud Marcialis vbi supra dicētis. Sūt boies nequā: bñ de vtute loquētes. Nō os: sed verbū: pectore fige tuo. Quocirca vos inuitat sapiens Salomon Prouer. xviij. c. dicēs. Comede fili mi: quia bonū est: et fauus mellis dulcissimus guttur tuo: sic erit doctrina sapientie aie tue. Quā cū inueneris: habebis in nouissimis spem: ⁊ spes tua nō peribit. Ideo possum⁹ quilibet vestrū dicere illud qđ scriptū est Prouer. iij. Fili mi audi ⁊ suscipe verba mea. Uias sapientie mōstrabo tibi: ducam te p semitas equitatis: quas cū ingressus fueris nō arctabūtur gressus tui: ⁊ currēs nō hēbis offendiculū. Et illud Prouer. viij. Nūc ergo filij audite me: beati qui custodiunt vias meas. Beatus homo qui audit me: ⁊ qui vigilat ad fores meas quotidie: ⁊ observat ad postes ostij mei. Et Sapientie. vj. Cōcupiscite ꝺ̄mones meos: ⁊ diligite illos: ⁊ habebitis disciplinā. Clara est: et que nunq̄z marcescit sapientia. Concupiscentia aūt sapientie deducet ad regnū ꝑpetuū. Ergo accipite disciplinā p ꝺ̄mones meos et proderit vobis. Dicere enim possum⁹ quilibet vestrū illud Prouer. xxj. Fili prebe mihi cor tuū. Volo enim vobis tam egregia p̄dicare: q̄ deo dante in vobis verificabit illd qđ inquit Ozanā in epl'is li. j. epl'a. j. Nemo adeo ferus est vt nō mitescere possit. si modo culture patienter accōmodet aurem. Ait enim Arest. in post p̄dicamentis. in post p̄dicamēto opposition⁹. Prauū studiosuꝝ possibile est fieri. Prauus enim ad meliores crescat rationes deducē⁹ ⁊ ad doctrinas vt ad modicū aliquid ꝓficiat. vt melior sit. Si vero sp vt modicum crementū sumpserit. palā est. q̄z aut ꝓficere mucabit. aut saltē multū crementū sumet. Si enim bene molior: ad virtutē fiat. vt qđcunq; crementū sumpserit a principio. Et hoc tam etiaꝝ verisimile est amplius cum sumere crementuꝝ. Et hoc cum semp sit perfectē in ꝓtractū habitū restituatur. Nisi forte ꝑpe suspensuꝝ sit. hec ille. Ubi glo. dicit. i. nisi iter bonas operationes ⁊ auditionē doctrine sit interpolatio rēpta. Et qua auctoritate ꝓz q̄ venire solicite ad doctrinā sctē p̄dicationis est multū pficuū. imo necessariū ad hoc vt paulatim proficiat ad virtutes et fiat bonus. Ego vero dico vobis. q̄ si perseueraueritis ad predicationē. ⁊ seruaueritis documēta que vobis tradā. nō solū ꝓuertemini. sed cum magna gl'ia ad vitā ꝓuenietis eternā. Et si aliqs vīm ꝓsilia mea obseruare dānabit. sum cōtentus p eo deputari ⁊ damnari i die iudicij. Et tō dicit vobis illud Pō. in ꝑsona dei nostri. qui p os p̄dicatoꝝ loquit di. Accedite ad me ⁊ illūinamini. ⁊ facies vestre nō confundent. Et hoc sufficiat q̄ ad p̄maꝝ dispositionē auditoꝝ q̄ ꝺ̄ accessionis.

Para secūda q̄ quilibet non legitime impeditus debet semp interesse p̄dicationi ꝑmōis.

Ecūda dispositio

S dicit festinationis. Necesse ē enim q̄ q̄ vult proficere in p̄dicatione sit festin⁹ ira vt veniat in principio predicationis. cōtra multos qui somno aut sensualitate aut cupiditate lucri retenti nūq̄z veniūt nisi ad medium p̄dicationis. Contra q̄s multe auctoritates doctoꝝ reperiunt in quibus parū proficere dicit in scientia vel arte q̄ nō habet principiū a⁹ Un Seneca in puerbijs suis ait. Omnia in q̄libet re ⁊ arte laudabilia sūt ⁊ optima sicut finis ⁊ Arest. j. Poste. ait. Necesse est maxime habere ⁊ precognoscere prima principia. q̄z omnia posteriora scim⁹ ⁊ credim⁹ p priora. ergo ⁊ illa oportet magis scire ⁊ habere. hec ille. Cōmentator q̄s sup. c. Metha. dicit. Remotis principijs remouetur effectus ⁊ esse ab omnibus posterioribus. Iteꝝ sup. iij. Phisicoꝝ idē ait. Ignorato principio alicuius rei ignorant ⁊ sequentia Que sententia notat etiā in. l. j. ff. de iusti. ⁊ iu. Idē etiā Com. sup. j. Celo ⁊ mūdo ait. Paruus error in principio fit maximus in fine. Et ideo perfectos principiū p̄dicationis facilit cadūt in diuersos errores ⁊ falsitates. Oppositū vero est de venientibus ad principiū. quia dicit Pbus. j. ethicorū. Principia quelibet maxime valent ad omnia sequentia. et in scō celoꝝ ait. Inuento principio alicuius rei facile est addere ⁊ reliqua omnia habere. et in primo ethico. ⁊ in. v. topi. dicit. Principiū est plus q̄z dimidium totius. Et in. j. de celo ⁊ mūdo inquit Principia sunt minima quantitate ꝑ maxima virtute. Ouidius etiā in. ij. Methamo: ait. Debile principiū melior fortuna sequet. Ozanā ꝺ̄s in epl'is libro. j. epl'a. ij. dicit. Dimidium facti qui bene cepit habet. et i. l. j. ff. de ori. iu. dicit Quisquis rei potentissima pars principiū est. Uenite ergo ad principiū. quia semp aliquid delectabile audietis. Debet enim quilibet p̄dicator ⁊ orator: in principio sermonis aliqua pulchra dicere. et quibus reddat auditores attentos docales ⁊ benivolos. vt inquit Tullius. j. libro Rethe. veteris capl'o. xix. Quod ē contra eos qui tam submisse dicunt et oratiōe vt a paucis vel nullis audiant. Multo autē peius facūt qui sine eloquio vel nō bene et oratorie predicāt. Nam sicut sine capite esset deformis homo. ita predicatio sine eloquio. Dicit ꝺ̄s lex Gaius ff. de ori. iu. l. j. In foro causas dicendo nefas vtique duxerim est nulla prefatione facta iudicem causam exponere. Prefationes enim libentius nos ad locutionē proposite materie perducūt. ⁊ cum ibi venerimus huius euidentiore prestāt intellectū. Dicit ꝺ̄s Augustin⁹ in libro de doctrina christiana. Doctor debet agere vt ipe audiat intelligēter libenter ⁊ obedienter.

Parasceua q̄ debet p̄mittere debet p̄ posse per totā ḡtragesimā: nec discedere ante cōpletō eam sermonis.

I

Ertia dispositio

t quā debet habere auditor dicit cōtinuationis siue p̄seuerationis. Nam fm Pbm.vij. Verba. Continuū est simplr: cuius motus semp est vnus. Et ideo non cū oportet q̄ quis accedat ad principiū p̄dicationis: ſ necesse est cōtinuare a principio vsq; ad finē: z non cū oportet ire ad vnū fmonē ſi vult proficere: sed oportet q̄ vadat ad oēs p̄dicationes que fiunt in q̄dragesima: nisi aliq̄ notabile impedimētum occurrat. Ideo q̄ facit illi q̄ nō possunt stare ad fmonē nisi per medium horā: deinde taedio deuicti seu cupiditate recedūt. Alij audiūt vnū sermonē vel duos: z postea nolūt amplius ire: z ideo nō bene p̄ficiūt. Dicat enī Jhīs.lib.q.de sūmo bono. Inchoāndi bonū p̄mium p̄mum: sed p̄seuerāndus dat. Tunc enī placet conuersatio nostra: quādo bonū quod inchoamus p̄seueranti fine complem⁹. Itē auctor in li. de mortuis pbor ait. Licet nō sit differēdū vnq̄ bonū inchoare: z magna pars bonitatis sit incepisse: amplius tñ curandū est ad finē p̄seuerare. Hec ille. Et apostol⁹ ad Gal.vj.ait. Bonū aūt facientes nō deficiamus: tēpore enī suo metem⁹ nō deficientes. Et Bernā in sententijs suis ait. Nō sufficiat in choasse bonū nisi sit cōtinuato: nec sufficiat cōtinuasse bonū nisi sit perfecta consūmatio. Et seneca in epla.xij.ad Lucil.ait. Necesse est vt fructū inter cultus q̄s cōsequātur: z in collatiōibus patrū lib.vij. Quidā de sanctis patribus dixit. Non debet esse mens iusti in bono: vt cera mollis: quālibz impressionē de facili suscipiēs: sed vt adamas p̄ssionē de facili nō suscipiēs: nec impressionē. hec ille. Hieronimus etiā ad furiā ait. In rp̄ianis enī nō querunt initia: sed finis. Paul⁹ male incepit: sz bene finiuit. Jude laudant eos: dia sed finis p̄dictōe dānatur. Et Gregorius de peni. dist.iij.ca. incassum. ait. Incassum bonū agit: si ante vite terminū deserit. quia z frustra velociter currit: q̄ prius q̄s ad metas venerit deficiat. Et dñs Luc. ait. Nemo mittēs manū ad aratrū z aspiciēs retro aptus est regno dei. Item Marb.r.sal⁹ uator ait. Non q̄ inceperit sed qui perseuerauerit vsq; in finē: hic saluus erit. Deniq; ō cōse. di. j.ca. sacerdote. dicit. Sacerdote in eccl̄ia dei verbum faciente: qui egressus fuerit z non steterit excōmunicet. hec ibi. Et quibz quidā arguūt talem peccare mortaliter cū excōmunicatio nō debeat irrogari nisi p̄ro peccato mortali. ca. nemo epūs copo. xj.q.iij. Quod indubitāter est verus si hoc faciat ex cōtemptu: vel ignorāter necessaria ad salutē que addiscere posset si vsq; in finē fmonis perseueraret. Et p̄dictis igit̄ oibus potest colligi quātū peccet qui totā p̄dicationē nō audit. Et ideo dicit noster saluator. Mat.v. Estote perfecti. Lin oīm virtute sicut z pater vester celestis perfect⁹ est. Et ideo perfecte debetis audire p̄dicationes z non imōplere. Perfectū autē dicit: cui nulla suarū partiū deest. aug. ad bonifacium. z v. Verba. ait. per chi denotat integritatē. l. verbum pernoctare. ff. de vbor sign. Ideo Brest. v. Verba. ait. Perfectū est ome simpliciter q̄ si nē amittit. Et.q.x cono. idē inq̄t. Perfectū ē q̄ nē habet principiū medium z finē. Sine fine aūt non sunt perfecta opera nostra: nec multū laudabilia: fm illud p̄uerbiū vulgare. Oīs laus in fine canit. Ideo dicit auctor astrobij. Finis quippe rei camica laudis habet. Licet ergo q̄s ex aliquo casu impediatur continuare predicationes quia vt inquit auctor: libri: q̄ dicit Pāphilus. Et sua nō semp sequit primos: dia finis. Inceptū casus sepe retardat op⁹. Tñ q̄n nō est maxima: z vrgens causa: nūq̄ debet q̄s dimittere aliquā p̄dicationē i tota. xl. nec recedere ante finē. Sepe enī accidit: q̄ p̄dicator arguit p̄ter falsa in p̄ncipio fmonis: vt postea melius illā cō futari possit: q̄bus argumētationibus audit⁹: q̄s recedēs postea remanet i opinōe berenica: z falsa. Et iō necesse est p̄seuerare vsq; i finē. Unde ait auctor: libri ruditū li.j. Cōuenit ergo p̄bis: vt sic p̄ mos: dia sumāt. ne ator q̄s capiāt desuisse velint. Ad b autē nos iuitat crēplū militū tpaliū: qui postq̄ aggressi sunt pugnā: nō deficiūt in pugnādo donec hōnt victoriā de hoste: z p̄seuerāt vsq; ad finē belli. Unde dic. Alexā. iij. extra de renū. c.j. Indecēs oino p̄batur p̄bus soluere militie cingulū: q̄n cedat victori aduersitas p̄elior. Sz heu o mūdani inimici: o carnales spurcissimi: o sensuales dyabolici: vobis est rediuz stare p horā q̄scēdo: z sedēdo adumbrā: ad audiendū vbū dei: vt p b acq̄rat⁹ palmā cēlestis glorie: cū milites terreni p̄seuerent alacriter ad pugnā cū maximis sudoribus: et periculis: p exigua mercede tpali. Ad audiēdas fabl'as p totā diē p̄manetis: z ad audiēda verba spūs sancti: p modicū tēpus pigrescatis: lōga p̄rādia affectatis: et fmones breues. Nō igit̄ b in vobis sit vicium generosi auus: sz toris studijs satagite: vt ante p̄cipiū fmonis sp̄ ꝛueniatis: nec vnq̄s aīa bñdictionē p̄dicationis: z cōplectionē fmonis discedatis. Debetis q̄ imitari eos: q̄ inuitant ad conuiuiū. Solēt enī ibi accedere tēpestiue: vt i bono loco mēse possint recūbere: z delicias aborsū: q̄ in p̄cipio apponi solēt comedere. Nec ante finitū cōuiuiū de mensa recedūt: vt de oībus fercula valeāt degustare. Melior enī z magis necessaria est refectio mētis: q̄ corporis: et dulcius ac delicatius est b̄ spiritū aīme: q̄ carnis.

Pars q̄rta. q̄ attēte ē audiēda p̄dicatio. t

q Quarta dispositio auditoris dicit attentionis quā tradit nobis Seneca in p̄verb. dicēs. Nullū exercitū bonū reddi tur: vbi ē discursus z vagatio animi. Nō igitur debetis stare ad audiēdum verbum dei corde vagabūdo i diuersis fantasmatibus: ſ toto corde z animo attendere his que dicunt. Sic enim pbus. iij. polit. In magnis negocijs oportet simpliciter animū ordinari ad vnū opus. quia maior est cura que est intēra circa vnum q̄s que circa multa. Item auctor libri de causis: p̄positionis. xvj. ait. Virtus oīs vnita fortior ē q̄s dispersa z multiplicata. Boecius q̄s in libro de disciplina scolariū ait. Discipulus quisq; debet esse attentus ad audiendū: intelligendū z retinendū. Discolus enī discipulus qui currit per vicos z plateas z animo est vagabūdus non p̄ficit in doctrina. Gregorius q̄s in p̄mo dialo. dicit. Cuz animus diuidit ad multa fit minor: ad singula: tanto q̄s ei in vnaqualibet re surripit quātocunq; in multis occupat. Unde dicit quidaz sapiens. Pluribus intēris minor est ad singula sensus. Et Lasiodorus lib.j. epl'arum inquit. Duabus curis ingenium nō debz simul occupari: z ratio est. quare debeat stare cū maxima attentiōe illa quā ponit Brest. j. de regimine p̄incipū dicēs. Potentia remota ab obiecto p̄uat actum z influētia eiusdē obiecti. Et ideo non est possibile q̄ potētia vestra intellectiua possit recipere actum vbi diuini nisi attēdat diligēter his q̄ dicūtur. Nō enī possibile est q̄ intellect⁹ noster simul z semel possit ferri in diuersas considerationes eodē instanti rēporis: dicēte Philosopho vij. de aīa. Impossibile est eandē potentiā p̄nunc posse ferri in diuersa obiecta: vnde z cōtingit intellectū multa scire: intelligere vero nō nisi vnū. Et quibz concludit quātū peccent qui stant ad audiendū verbū dei z habēt animū ad negocia familiaria. Et illi qui discurrūt per circuitū: nec reperiūt locum in quo remanēat attenti. Alij dormiunt. alij vero attendūt ad ponēdū manū sup caudas acapitris quē ad predicationē portāt. Alij nō aspicientes ad predicatorem aspiciūt ad vanas mulieres z econtra. Alij vero numerāt. Et viri z mulieres ad predicationē venerūt. Alij loquunt ad inuicē ridēt z dissolutōes faciūt z diuersis signis mulieres cū oculis ad malū p̄uocant: aut impudicas manibz easdē venientes ad p̄dicationē simulāt z pungunt. De quibus dominus vindictā magnā faciet in die iudicij. Attendite ergo q̄ple meus legē meā: inclinate aurem vestram in verba oris mei. Ut psalmographus canit. Dicit enī Tho. ij. ij. q. lxxiij. ar. iij. Ad singularis attēto requirit in oīm re: quod patet per similitudinē. Nā si venator: si'velit currere post duos lepores nullū eoz apprehenderet. Et q̄s ramē facilius apprehēdisset si sigillari post vnū illorum cucurrisset. Ideo dicit vulgariter. Qui duos lepores fugit vnū perdit alterū dimittit. Tota igitur populi mi mēs tua sit ad ea que dicunt⁹ tuis: ne tibi accidat q̄d legit in vita beati Siri epi papiensis. Et q̄ cū semel esset in eccl̄ia: z celebrādo p̄dicaret. ibiq; esset magna multitudo populi. quesitiq; nō erat attenta contigit q̄ ipse sanctus vidit in eadē eccl̄ia quendam demonē habentē magnā charrazz in manibus z scribentē in ea omnes cogitationes horias. z vagabūdas circa quas populus ille dum ipse predicaret erat occupat⁹. et cuz charta deficeret p eo q̄ iam tota conscripta erat. z demon cum denuo ipaz dēgere vellet. subito charta fracta caput eius ictu valido murū ipercutit vt sonitus collisiōis z vulnus capitis sequeret. Quo facto sanum euasit. Q̄d totū idem ipe populo sigillatim reuelauit. seuere eos redarguēs: q̄ in p̄dicationibus suis: z oratione sinebāt in eoz cordib⁹ vanas. supbas. z mūdanas cogitationes venire. p̄ter q̄d indigni reddebant z sacra doctrina z diuina gratia. Debet ḡ auditor: vbi dei: ab oi exteriori strepitu esse abstract⁹. z recollectus cū oibus sensibz taz exteriorib⁹ q̄s interioribz. z in domo mentis quiescere z sedere. ac verba audita medullit⁹ cordē meditari: sicut ō Magdalena habetur Luce.x. q̄ sedens secus pedes dñi audiebat verbū illius z meditabat iuxta illud psal. Meditabar in mādatis tuis que dilexi nimis. Sedēdo enī et q̄scendo aia fit prudēs. vij. Pbili. Ad confirmationē aūt p̄dicatoz inquit Chrys. Quēadmodū non p̄ desit cibus nisi fuerit masticatus. z i stomachū descēderit. sic nō p̄fiat ad salutē verbū dei solā audire nisi fuerit intellectui z mēori traditus. Sicut enī cibus qui i stomacho seruat ille cōfortat. ita sermo qui in memoria manet ille iuuat. Hec Chrysostom⁹. Que etiā faciūt ad dicēda in serta p̄ce huius sermonis.

Pars quinta. q̄ credendū est his que a dā p̄dicatoribus dicuntur. Z

Quinta dispositio auditoris dicitur credendo. quaz tangit Boecius in li. de disciplina scolarium dicens. Qui non nouit se subdi in omnib⁹. nūquā discet se magistrare. nec est dignus scientia z veritate ille q̄ scientie z veritatis insurgit auctori. Unde Leo papa. xxiij. q. iij. inquit in. c. quid autez. Quid aūt iniquius est: q̄s impia sapere: z sapientioribus doctoribusq; non credere. Sed in hanc insipientiam cadunt qui cum ad cognoscendā veritatē aliquo impediuntur obscuro: non ad prophēticas voces. nec ad aplicas litteras: nec ad euāgelicas auctoritates. sed ad semetipsos recurrunt: et ideo magistri erroris existunt. q̄ veritatis discipuli non fuerunt. Hec ille. Rationem autem ponit Brest. et Cōmentator: melius explicat super. viij. Metb. ex qua potest p bari: q̄ predicatoribus est credendū. Inquit

b

enim predicatus Lom. Quando aliquis effect⁹ convenit vni cause: et alteri cause eq̄ causato p̄ prius attribuitur cause eq̄ causato: patet hec regula. Cum enim lux stellarum. vt dicit Lom mentator. ij. de aia: procedat a sole tanq̄ a prima cā: et ab ipis stellis tanq̄ a secūda. debet magis attribui laus lucis illaz stellaz ipi soli q̄ stell. Quia vt dr. ij. Ethi. Denominatio in qualiber re debet sumi fieri a nobiliori. Quo ꝓsupposito certum est q⁹ sacra p̄dicatio doctrine euāgelice lucifericet procedat ab ore ipius p̄dicatoris: qui est quasi quoddam instrumentum dei: tamen in veritate principalius procedit ad ipo deo. Hic enim Ambro. super illa verba pauli. j. ad Cor. xij. Nemo potest dicere dns Jesus nisi in spiritu sancto. Omnis veritas a quocunq̄ dicatur a spiritusancto est. Propterea psalmograph⁹ canit. Dns dabit verbum euangelizantibo virtute multa. Sine cius enim adiutorio nō posset aliquis predicator fructificare. Unde Greg. in omelia ait. Nisi spiritussanctus cordi adsit audientis: in vacuum laborat lingua docētis. Nō est ergo predicatori attribuendū: sed spiritusancto si aliquādo bene doceat et fructificet. Quod ostēdit Bern. per tria exempla sup. Cantica. Primus est: quia aqua nō fluit a fonte ad hortos: nisi per canale: siue aqueductum. Si igitur in horto auditoz fiat germinatio fructū non est gloria canalis sed fontis. De quo dicit Lan. iij. Fons hortorū: puteus aquarum viuentium ꝛc. Secundum exemplum est: quia mēs hominis formatur ab ipa: per linguā auditum instrumēta: si ergo in aures audientis inferuntur verba prudentie: non est laus predicatoris lingue sed mouētis animi. Et ideo Saluator ait predicatoribus Matth. x. Non enī vos estis qui loquimini sed spiritus patris vestri qui loquit in vobis. Tertius exēplū est. q̄ manus figurat pulchrā scripturā vt figurā: sed p calamū. Si ergo p aliquē doctorē in cordē alicuius scribūtur dā p̄cepta: vt pingunt̄ vir tutū ornamenta nō est cōmendatio calami scribentis: sz manus scribe p calamuz operantis. Hic autē scriba est spiritussanct⁹. Et lingua cuiuslibet boni p̄dicatoris: est calam⁹ spiritussancti. Unde Ps. xliij. inqt Dauid i psona p̄dicatoz. Lingua mea calam⁹ scribe velociter scribentis. Et Esa. lix. dicit dns. Spūs meus in te est: et ego posui verba mea in ore tuo. Que ipa habet etiaz Hiere. j. c. vbi dr. Ecce ego dedi ipa mea in ore tuo. Paulus quoq; j. ad Thessal. ij. dicit. Cuz accepissetis a nob verbū auditus dei accepistis: nō vt verbū hoium: sed sicut est vere ipm dei q̄ operat in nobis. Et quibus cibus concludit q⁹ si datur fides Aristoteli de rebo naturalibus fmocinati. Et Galieno arguit probat. ac Auicēne de rebo medicinalibus. Et Marco tullio ciceroni i arte oratoria. Priscaano in grā maticalibus. Accursio et Bartholo i lege auli: et in singulis sacrīs doctoribus sapientibus adhibet fides: a fortiori tenet q̄lz credere verbo euāgelico sacre p̄dicatōis cui⁹ principalis auctor est de⁹. Et hec cōclusio confirmatur p Socratē ꝑhm athenien. q̄ in sentēcijs suis dicit. Auctoritas magri etiā sine alia ratōe est digna veneratōe et est sibi fides adhibenda. Sicut igit ecc⁹ accepta fideli doctoris: sic sapiēs xpianus debet simplr credere euāgelice viratis: de qua nō possum⁹ falli. Et ideo debetis sequi illā sniam Ouidij. li. iij. de tristib⁹: epla. iij. dicēs. Crede q⁹ est et ius ac desine cura vereri. Deq; fide certa: sit tibi certa fides. Lassiodorus q̄z epla. lib. iij. epla. iiij. inqt. Illi credere debetis quē vestris vsuratib⁹ arridere cognoscatis. hoc aūt facit q̄liber bonus p̄dicator: ergo firmit ere dite que dicit.

Pars sexta q⁹ mēoriē debēt tradi et patienter susapi ea que in p̄dicatōib⁹ audiunt. B

Extra dispositio boni auditoris dr̄ susceptōis. Debent enī mēoriē vt supra dicti tradere que dicunt: et nō facere sicut qui dā qui ex vna aure audiūt verbū et ex alia dimittunt. Ideo dicit Salomō puer. iij. Fili accipe disciplinā patris tui et ne abijcias eam. et. iij. eiusdē libri ca. etiā dicit. Audite filij disciplinā p̄ris vestri: et attēdite vt sciatis prudētiā et omne bonū tribuā vobis. Sed cōtra hoc multi faciūt qui si audiūt dici aliqd verbū ociosuz seu vanas fabulas in delebili mēoriē cōmendāt. Diuina aūt verba primus obliuioi tradūr. Ideo dr Orat⁹ in quadā epla ad Lesarē. Discat enī aut⁹ memoriter libēnus illud: Quod q̄s deridet q̄s quod pbat et veneraī. Debis etiā p̄dixit Paul⁹. ij. ad Thim. iij. A veritate quidē audiri auertēt: ad fabulas aūt cōuertent. Debet igit panis verbi dei masticari et ruminari et in vētre mēoriē mitti. vt enī inquit Ebryf. Sicut qui nō masticat abū nō sentit odorē eius: ita nisi q̄s verbū qđ audit masticauerit nō intelliget virtutē ei⁹. Sicut etiā illud animal qđ nō ruminat est imūdū Leuit. xj. ita ille homo est imūdus apud deum qui nō ruminat verbū dei auditū. Blq; q̄z peccat in audiēdo verbū dei: q̄ cū indignatōe audiūt p̄dicatorē cū contrariā redarguit. Contra q⁹ dr Hiero. sup. Amos. ꝓbam. Grande pctm est odisse correptōē et correptionē nō tolerare: magnime cū nō odio sz amore corripiat. Salomon q̄z puerb. xv. ca. inqt. Stult⁹ irridet disciplinā patris sui: qui aut custodit increpatōes sapiēs fiet. Et ibidē dicit. Nō amat pestilens eū q̄ se corripit: cor aūt sapiēs susapiet correptōes. Seneca etiā li. iij. de ira. inqt. Admoneri et corrigi semp bon⁹ gaudet: pessim⁹ aūt quisq; asperne patit correptionē. Hinc Salo. puer. xij. ait. Qui odit increpatōes insipiēs est. et. xv. eiusdē libri dr. Qui increpatōes odit morietur. s. fm glosam triplicē mortē. vicz nature gr̄e glorie. Sapiētie q̄z. iij. ca. idē dicit. Sapiētia et disciplinaz q̄ abijcit infelix est. Et puer. xxix. inqt. Viro qui corripientē se dura ceruice contēnit repentinus superueniet interit⁹. Malū igit signū est de his q̄ murmurāt de correctōibo p̄dicatoz. facilē ei sicut equus q̄ habet dauū frenū in carne: q̄ subito vertangit in illo recalcitrat. Ideo dr Eccl. xxj. Audiet luxuriosus verbū prudētie et sapientie: et displicebit ei et pijcet illū post dorsum suum. Scriptur dicit Ouid⁹ libro primo de reme. amo. Impatiēs animus nec adhuc tractabilis arte Respuit atq; odio verba monētis habet. Quare dico vobis illud quod scriptum est Jacobi. j. Cū māsuetudine susapite insitū verbū qđ pōt saluare aias vestras.

Pars septima q⁹ ad effectū debēt pduci ea q̄ a p̄dicatoribus euāgelizant. B

Eprima dispositio et vltima boni auditoris dicit operatōis. Scōm enī Aresti. ij. ethic. ad pfectionē virtutis tria requiruntur. s. scire: velle: et operari. Et ibidē inquit. Virtutes scire parū aut nihil prodest ad felicitatē. Et etiā ait. Virt⁹ quid sit vt sciamus nō scrutamur: sed vt operātes boni efficiamur. Et. x. ethi. dicit. Nō sufficit virtutes scire nisi quis operetur fm illas. Seneca q̄z in puerbijs suis dicit. Nihil prodest facēda didicisse et nō facere. Un̄ dicitur. j. ethic. Q; illi qui sunt cōtenti scientia morali absq; ope sunt sicēs illis q̄ attēte medicos audiūt sed nihil faciūt eorū que dicūt. vnde nō recipiūt sanitatē. Nihil enī prodest infirmo audire a medico q̄liter debeat sanari si postea nolit recipe medicinā. Quid vero prodest alicui scire artē mercādi: si ipam nolit postea actu aliq; exercere. Quid etiā prodest mulieri videre et intelligere maculā faciei sue in speculo nisi actu aliq; eam postea abstergat. Sic erit pfecto verbū dei audiēti et nō postea agnitas maculas aie extergēti Immo hec agnitio ad penaz ei cedet. Quia vt dicit Lu. xij. Seru⁹ sciēs voluntatē dñi sui et nō faciēs plagis vapulabit multis. Et ad hoc etiā adduci potest illud qđ dr in ca. dispēsatō. xliij. di. vbi scriptū ē. Sicē nō leue discrimē incūbit pōtifici habuisse qđ diceret: ignorauit: ita his nō mediocre periculū est q̄ cū debeāt parere despiciūt. Qđ q̄dē fieri sūme appetit diabol⁹ Un̄ legit⁹ q⁹ q̄dā religiosus in q̄dā fmone vidit demonē que adiurauit vt sibi diceret q̄d ibi ageret. Qui rndit. Ego sū demō et voco: claudēs aurē: ne verbū dei audiat: et habeo tres socios demōes: vn⁹ vocat claudēs cor: ne perō audiēs conterat. secūdus claudēs os: ne cōfiteat. tert⁹ claudēs bursā: ne satisfaciat. Legit etiā q⁹ q̄dā demō assūpta forma p̄dicatoris in quadā terra valdevnle fmonē fecit errores rādo perōes ad pniam. facta aūt p̄dicatōe q̄dā secūs vir q̄ aderat et p spūm cognouerat q⁹ erat diabol⁹ cū adiurauit vt ei diceret q̄o esset. Qui rndit se esse demonē infernalē qui ad hoc venerat p̄dicare in illa terra vt in die iudicij nō haberēt boies illi excusationē q⁹ nulli⁹ eis p̄dicauerit et vt verbū saluris audientes et nō postea operātes magis punirent. Videte ergo dilectissimi quō non sufficiat audire verbū dei et postea nō operari et facere fm illud. Jō vobis dicō illō qō scribit Jaco. j. ca. Estote factores vbi et nō auditores cū fallātes vosmetipos: q; si q̄s auditor est vbi et factor hic cōparabit viro cōsiderāti vultū nativitatis sue i speculo. Cōsiderauit ei se et abijt et statim oblit⁹ est q̄lis fuerit. Qui aūt pspexerit in lege pfecte libertatis et permāserit in ea nō auditor obliuiosus fact⁹ sz factor operis hic bīus in facto suo erit. vt enī ait Paulus ad Roma. ij. Nō auditores legis sz factores iustificabunt. Et. j. Joh. ij. dr. Qui seruat verbū dei in hoc charitas pfecta est. BB

Ed p maiori declaratōe pñtis euāgelij et p̄dicatoz et etiā dicēdoz in seqnti fmone est sciēdū q⁹ verbū dei est illud semē de quo dr Mat. xiij. Marci. iiij. et Luc. viij. Ertet q̄ seminat seminare semē suū ꝛc. Iste enī seminator est filius dei: q̄ cū sit sapia patris exiuit ab eo p eternā generatōez. vnde ait Eccl. xxiiij. Ego ex ore altissimi prodij primogenita ante oēm creaturā. Q; aūt fuerit seminator: ondit p illud qđ ipse p̄dixerat Hiere. xxxj. Seminabo domū israel et domū iuda semine hoim et semine iumentorū. Semē enī hoim. i. sapientis et intelligentis est instructio: seu p̄dicatio subtilis et prones et auctoritates. Semē aūt iumentoz. i. ignorātiū et erudition per exempla bona quo duplici modo xp̄s suus semē seminauit. i. doctrinā suā sparsit. Act. j. Cepit ihesus facere et docere. Or ergo nobilia semina de longinquo partibo portant ad loca in quibus nō reperiunt. Ideo videtis filius dei q⁹ celeste semen nō erat i mūdo: attulit illō ad nos de celis Et hoc est qđ ipe inqt Job. xxj. Extui a patre et veni in mūdū. s. ad seminādū semina oim virtutum. Qui g̃ vult bene seminare oportet eū exire de terra camali et trāsire ad spūalē: iuxta illō Gen. xij. Egredere de terra tua et de cognatōe tua: et vade ad terrā quā mōstrauero tibi. Hoc aūt facit ille q̄ seruat cōsilium Dauid ꝓbere dicentis psal. xliij. Obliuiscere populū tuū et domū patris tui: et cōcupiscet rex decorē tuū. BBB

Ed notandū q⁹ dū iste celestis agricola seminat. Aliq; semē ceciderit secus viā et conculcatū ē et volucres celi cōederūt illud. Aliud ceciderit supra petrā et natū aruit eo q⁹ nō habebat humorē. Aliud ceciderit iter spinas et suffocauerūt illō. Aliud vo ceciderit in terrā bonā et ortū fecit fructū centuplū: vt dr in euāgelio hodierno: sz Matth. xiij. et Marci iiij. dicit q⁹ fecit fructū bonum aliud trigesimū aliq; sexagesimū et aliud centesimū. Et qđ⁹ vbis colligit q⁹ de semine p xp̄m seminato tres pars depereūt: vt ondat q⁹ de semine serē p̄dicatōis

nota

paru⁹ p duak fruct⁹ iuxta illd Esa.v. Triginta modij semēris facient modios tres.qđ ex vino modij semēris vel semunūs nō p̄cedit:sed sui sapiētis id est audiētis. Multi em̄ sunt de illis de q̄bus Esa.vj. Audiēs audiens ⁊ nō intelliget. Iu crastinū em̄ erit eor ppli sui⁹ ⁊ auribus grauit audiētur. Multi nāq; dicūt illd Job.vj. Dur⁹ est dictū. Multi nāq; dicūt illd Job.vj. Dur⁹ est dictum ⁊ dō pōt eū audire. Semē igit cadens secus viā est verbū dei audiētū ab his q̄ se viam malis cogitatōibus facūt:q̄ nec verbo dei cōpūgunt nec bñ agere incipiūt. de quib⁹ dr Esa.lj. Posuisti cor tuū q̄si viā trāseuntibus. ⁊ Job.xxi. Uenerūt latrones ⁊ fecerūt sibi viā p me. Et cōfractū ē.l.ab būanis sēsualitatibus ⁊ malis ac inhonestis delectatōibus. Job.xx. Uadēt et venēt sup me horribiles. Et Judicū.vj. Cū seminassēt israēl ascēdebāt madian ⁊ amalech ⁊ cēteri orientāles filiū nationū:⁊ sicut crāt i herbis cūcta vastabāt. Tales q̄z sunt q̄ fornicatōi ⁊ voluptati sepiūnt. vñ Eccī.xl. scriptū ē. Oīs mlier fornicaria q̄si sterc⁹ cōculcabit in via. Et volucres celi comederūt illd.i.demōes q̄ sunt celestis nature ⁊ habitāt i aere qđ celū aliquando appellat. De hoc aūt p̄dictū fuit Deute.xxxij. Et deuorabūt eos aues morsu amarissimo. Isti em̄ sūt vanegloriosi q̄ ad p̄dicationē vadūt ⁊ bona faciunt vt laudent. de q̄bus Osee.viij. dicit. Uentū seminabūt ⁊ turbinē metēt. Non ē in eis germen nec faciēt farinā. Et Pś. ait de aīa vanegloriosa. Et vindemiabūt eā oēs q̄ pertransiunt viā. Uue lucres ergo celi.i.demōes vanegl'ie comedūt semen a⁹ boni opis. De quo Ezech.xxxix. scriptū est. Feris auibus oīmq; volatili celi dedit te ad deuorādū. Ita q⁹ paruū reportāt fructū ō suis bene actis hac intentōe ⁊ hoc est qđ dicit Aggei.j. Seminastis multū ⁊ inulistis paū. ⁊ Mich.vij. Seminauerūt triticum ⁊ messuerūt spinas. et Michee.vj. Tu seminabis ⁊ nō meres. Aliū semē cecidit sup petrā ⁊ natū aruit ⁊ nō fecit fructū q: nō habebat humorē.l.deuotōis. Per petrā aūt significant hūtes cor da dura ⁊ obstiata ac superba q̄ de sanctis p̄dicatōibus ⁊ bonis exhortatōib⁹ nō recipiūt fructū. ⁊ de hoc dicit Job.xv. Nō mittet in terra radicē auferet spūs oris sui. Opter ergo mittere radicē i terra.i.i hūilitate in memoria habēdo illd Gen.iij. Limis es ⁊ in cinerē reuerteris. Contra tale adamāntinū cor scriptū est Eccī.xij. Cor durū male habebit in nouissimo. De tali q̄z indurato ō: Job.xl. Cor ei⁹ indurabit q̄si lapis. Aliud semē cecidit inē spinas ⁊ sūt crescte spine suffocauerūt illd. Per spinas aūt intelligunt diuitie q̄ vt ait Gre. in omel. acquirendo cōseruādo ⁊ amittēdo aīam pungūt. Et ideō difficile est diuitijs ⁊ occupationib⁹ terrenis intētos bonis opibus fructificare. Exaprobē ō: Piere.xiij. Noli serere sup spinas:sed multi spinas istas pungitiuas estimāt molles flores. Job.xxx. Esse sub sentibus delicias putāt. Per spinas enā intelligunt pcā que retrabūt ⁊ impediunt mentē nostrā bonū opus:imo faciūt nos deduci ad eternū supplicium: Juxta illud q. Regū.xxij. Preuaricatores q̄si spine euellētur. Et Psal.cxvij. de peccatōribus dicit. Extincte sunt sicut ignis in spinis. Et Esa.xxxiij. Spine cōgregate igni cōburent. Illi ergo q̄ totū studiū suum in acquirēdis honoribus ac diuitijs posuerunt: de suis laboribus nō fructū sed dānationē ⁊ cruciatū capiūt Juxta illud Gen.iij. Maledicta terra in opere tuo. Spinas ⁊ tribulos germinabit tibi. Quartū semē cecidit in terrā bonā. id est i eos q̄ deuote audiūt verbū dei ⁊ opē audiēta perficiūt. Et istoꝝ alij reportāt fructū trigesimū vt cōiugati. Alij sexagesimū vt viduē ⁊ castitatē seruāres licet virginitatē nō habeant. Alij vō centesimū vt virgines doctores ⁊ martyres. Et de istis trib⁹ fructibus habet Mar.xiij. ⁊ Marci.iij. De fructu aūt centesimo dicit Gen.xxvj. Seminauit Isaac in terra illa ⁊ inuenit in ipo anno centuplū. Illi ergo q̄ habent aīam bene dispositā q̄ libēter audit verba sancte p̄dicatōis ⁊ ea que audit executōi demādat: debēt letari ⁊ d̄o grās referre de tāto beneficio. Unicuiq; em̄ illoꝝ ait Moyses Deute.viij. Bñdicas domino deo tuo p terra optima quaꝝ dedit tibi. Tales em̄ fructū maximū reportabūt de audītōe sacē p̄dicatōis. Dicit em̄ dñs noster Lu.xj.ca. Bti q̄ audiūt verbū dei ⁊ custodiūt illd. Qđ vobis ille cōcedat q̄ est bñdictus in scl'a scl'oꝝ. Amē.

Dñica in q̄nquagesima de verbi dei exhortatōe obligatōe ⁊ fructificatōe Sermo.iij. L

Dsimilhoꝝ

Intellexerūt Lu.xviij. Quā excellēs dignū atq; salutare sit verbū dei:i hoc saluator noster demonstrauit q⁹ in p̄sona p̄dicatōis officiū voluit exercere. Un de ipo Mar.iiij.dr. Cepit iesꝰ p̄dicare ⁊ dicere. Puniam agite. ⁊ Lu.viij. scriptū ē. Ibat iesus p ciuitates ⁊ castella p̄dicās ⁊ euāgelizās regnū dei. Ad hoc etiā p̄dantissimū officiū apl'os suos elegit. q̄b⁹ Job.xv. inq̄t. Ego vos elegi de mūdo vt eatis ⁊ fructū afferatis ⁊ fructus⁹ vester manear. Post resurrectionē vero suā apparens illis inq̄t illd Marci vlt. Euntes in mūdū vniuersum p̄dicate euāgeliū oi creature.i.oi homini gen fm Greg. sup illd vbū in omel. q̄ inquit Q3 exequo hō habet esse cū lapidibus ⁊ reb⁹ vita carētibus: viuere cū arboribus: sentire cū animalib⁹ et besti⁹: ac intelligere cū angelis. Jō oīs creature nosce intelligit oīs hō q̄ habet in se aliq̄d oīs creature: qđ melius declarauit idē saluator nr̄ Marci.xvi. Euntes docete oēs gētes. Qđ q̄dē p̄ceptū apli solicite fecerūt sicut de eis p̄dixerat Dauid psal.xviij. di. In oēm terrā exiuit son⁹ eorū ⁊ in fines orbis terre verba eoꝝ. Qđ p̄siderās Eusebi⁹ p̄phili.s. xp̄i fructificauit p̄dicatio apl'oꝝ in primo de euāgelica ꝓparatione inq̄t. Nō em̄ ple q̄ xp̄m secuti sunt: mores suos nephādis cognoscit nuptijs. Nō būanis vescunt carnibus sythe: qm̄ ad eos vsq; xp̄i p̄dicatio peruenit: nec chamissimos falsa religiōe ipulsi iugulāt filios. Nec certe ac alia pene infinita boim q̄ndā vitā verabāt. Massagethe ac barbicos tradūtur cognatos atq; affines suos:q̄ senectute afficiebantur mirifimos putasse. Et ō immolatas carnes eoꝝ: q̄s plimi fecerāt ēuorabāt. Libareni viuos seniores suos p̄cipitabāt. Hircani rapacis q̄nis auib⁹ ac canibus p̄bere soliti. Que q̄dē oīa religiosissime se facere putabāt. Nūc vō sola euāgelica virtute vndiq; hec truculentissima pestis expulsa ē. hec ille. Quā q̄dē indubitatā veritatē atq; sere p̄dicatōis excellentiaꝫ nō agnoscūt bi q̄ ad illā accedere cōtēnūt. Jō bñ ō: de eis i vbis proppositis. Jp̄i nihil boꝝ ⁊c. Sup q̄bus vbis tres ꝓsiderationes devotas faciem⁹: prima dicet Exhortatōis. Secūda Obligationis. Tercia ⁊ vltima appellabitur Fructificationis.

Pars p̄ma huius sermonis de exhortatōe ad audiendum verbum dei. O

Uo ad p̄mā p̄dicatōis nr̄e ꝓsideratōem que ō: exhortatōis. Dico q⁹ si nūq; sacra scriptura vos inducere ad audiēdū verbū dei:ad hoc vos inuitat ⁊ q̄dāmodo ꝓstringit desideriū naturale. Fundamentū rōnis ponit ab Aresi.q. de aīa.q. Pbi.j.t.v. Metha.q di. Oīs potētia ordinata ad aliq̄d:naturaliter appetit illud tāq; qđ p̄fectibile. Et hoc patet de potentia nutritiua ordinata ad cibum: de visiua ad imagines pulchras videndū:⁊ sic de singulis potētijs. Et rō huius desiderij ē:q: vt inq̄t Pbi. ir. Metha. Act⁹ est finis ⁊ p̄fectio ipius⁹ potentie. Cū igit intellect⁹ nr̄ sit naturaliter ordinat⁹ ad intelligēdas virtutes:q: a⁹ obiectū est vep fm Scotū sup.j.sen. vñ inq̄t Aresi.vj. Ethi. q⁹ bonū intellect⁹ est verus:⁊ Tulli⁹ in.iij.tusculā. qō. ait. Sapiētia ⁊ veritas sanitas sūt animi:⁊ Aug. in.li. recractationū dicit. Veritas est p̄fectū bonū animi liber humane mētis. Ergo sic gaudet ⁊ p̄fruit potētia visiua videndo res formosas:⁊ sic de reliqs. Sic intellect⁹ nr̄ dum actu intelligit virtutes maxime subtiles p̄fruit:⁊ magnope cōsolat fm Aresi.r. Metha.t.q. de celo ⁊ mūdo. Et hoc est qđ ait Pbi.ir. pre. pbleumatū dicēs. Addiscere quidē facile est:⁊ delectabile natura oīb⁹ est. Lui⁹ sniam cōfirmādo dicit Tulli⁹ in tuscu.q. Inest mētibus nr̄is insatiabilis quedā cupiditas veri videndi:⁊ i.j. de officijs idē ait. Oēs trahimur ⁊ ducimur cognitōis studio ⁊ cupiditate intelligere q̄ excellere pulchrū putam⁹. Et rō hui⁹ est:q: scia facit homines nobilissimos vt nota.i.l. quidē dū. C. de postu. ō Aresi.i.j. Metha. inq̄t. Oēs homines natura scire desiderāt:⁊ rōnē assignat in li. de bona fortuna di. Nihil melius scia ⁊ intellectu nisi de⁹. Si igit natura nos inuitat quodāmō cōstringit ad scias acquirendas rerū cpaliū iuxta illd Sene. ad Lucil. Doctes natura nos edidit:multo magis nos cōstringit ad p̄quirēdā sciam. de aīa:q̄ est nobilior aliis scientijs rerū naturaliū. vt inq̄t Bre.j. de aīa. Et ibi cōmen. dr q⁹ scia de aīa p̄cedit in nobilitate ⁊ delectatione oēs alias scias. Quid dicā de diuina sapientia. Profecto nihil sic appetit potētia nr̄a intellectiua:q: est scia sciarū: teste Pbo.vj. etbic. vbi ait. Sapia est scia honorabilissimoꝝ ⁊ diuinoꝝ. Jō habet rōnē capitis inē oēs scias. Et in prologo Metha. idē ait. Scia maxime diuina maxime honorāda ē: quā maxime de⁹ habet. Un ⁊ dea est scientiaꝫ. Et. vj. Metha. ait. Unde oēs scie sunt nobiles rōne scie diuine nobilior ē alijs rōne nobilitat⁹ subiecti. Scia etiā pbice est valde delectabilis. teste Pbo. r. etbi. q̄ dr. Pbia habet mirabiles delectatiōes. Et. ij. Metha. idē ait. Delectatio q̄ est i actu intellect⁹ eminētior: ē oī delectatiōe q̄ est i actu sensus. De scia q̄z ciuili dr in.l.j. §. pinde ff. ē q̄dē. ff. de vari. ⁊ er. cogni. Est ei res scitissima iuris ciuilis sapia:q̄ pretio numario nō ē estimāda: bis aūt scientijs dignior ē cāonica. ca. ca.j.r. di. Si igit tam p̄clare sunt de scie p̄cepto sequit q⁹ Theologia q̄ est sapia de deo ē mirabilissima ⁊ iocūdissima sup oēs alias scias: nō in aliq̄ genere tm̄ sed simpl'r vt inq̄t beatus Tho.j. pre. sume. q.j. ar. ir. i corpe q̄stiōis. ꝓpter dr Pbus. xij. Metha. Maria ⁊ pfectissima ē intelligēna optimi et qua sequit maria delectatio. Et q̄b⁹ oib⁹ ꝓdudit:q⁹ nāta nra q̄ sūmope desiderat sciam vos inuitat vt veniatis ad p̄dicationē q̄ est ab⁹ aie cōfortatiu⁹ ⁊ iocūdatiu⁹. De quo dicit pōt illd Job.vj. Nic est pānis viu⁹ q̄ de celo descēdit. Si q̄s māducauerit ex b pane viuet in eternū. Possum⁹ q̄z dicere deo illis Sap.xvj. Angelo⁹ esca nutriuisti ꝑ tm̄ tuū: et panē ō celo p̄stitisti eis oē delectamētū i se hūtē ⁊ oīs sapor⁹ suauitatē. De me etiā vos tali pane pascēte dicit poterit illd Eccī.xv. Libauit illū pane vite ⁊ intellect⁹. De hoc q̄z pane vbi celest⁹ ait ipe Salua. Joh.vij. Si q̄s fmonē meū seruauerit mor⁹ tē nō gustabit i eternū. Patres q̄ vos isto pane diuio ⁊ spūali. q: vt ait Aug. sup Lu. Maior est pfecto refectio mētis q̄ ventris. Et Lac. in. v. diui. istit. inq̄t. Delectat scia mētē gaudetq; anim⁹ i veritat⁹ luce vsari q̄ est aie pabulū indicabili q̄dā iocūditate pfusum. Ecce q̄ naturali istinctu duci debet⁹ frequentare p̄dicatōes nras: in quibus intēdo vob tradere sciam de aia de gl'ia paradisi de celesti dulcedine ⁊ de diuinis hūanisq; scientijs. Necessarium est quoddā p̄sumptō q̄ dicāt. Ego sū iurisper⁹ doctor: decretoꝝ vel theolo. magr. Null⁹ em̄ adeo est doct⁹ q̄n sp addiscere aliq̄d possit. Et ō dr Seneca i li. de trāq̄llitate animi. Puto multos ad sapiam venire potuisse si nō putasset se peruenisse.

rius aūt termegist⁹ maxim⁹ pbo ducebat. maxima ps cop̄ q̄ sam⁹ est minima ps cop̄ q̄ ignorant⁹. Et Lactin li.5 ira dei diat. Socrates illebedan⁹ cū esset oim philop̄ doctissim⁹. vt cere cop̄ arguerer insciā q̄ se aliq̄d tenere arbitrabat: dixit ait. se nihil scire nisi hoc vnū q̄ nihil sciret Refert ꝙ Tullⁱ⁹ in.v. de Gene. z Valer⁹ maxim⁹ i tractatu: de studio z industria: q̄ Solō Philosapientissim⁹ aiebat: se senescere q̄die aliq̄d discere. Supremo vo die vite sue assidebo amicis: q̄dāq̄ iter se p̄ferēdo sacris iā p̄sentibus caput erexit: interrogatusq; quapp̄ter h̄ faceret rndit: vt cū illud q̄q̄d est: de q̄ disputar̄ percepero moriar.

Magna cōfusio: a maximū virtutū: o ingēs stultitia xp̄ianor̄: qui nō curant de doctrina p̄dicatiōis tā digna z nobili. Profecto ille paganos illos cōfundit: z multi alij infideles Philosophi: iter q̄s fuit Apollonius Pithagoras z Plato q̄ licet cēt doctissimi: tm auiditate ampli⁹ addiscēdi: diuersas puincias lustrauerc. maria trāsierūt cū diuersis periculis. Et q̄ magri erāt in terris suis: cū maximis labor: ibus alios querebāt a q̄bus discerēt: vt Hiero. refert ad Paulinū scribēs. Qui etiā ad palmachiū z occeanū inār. dū esset iuuenis nimio feruebā amore discēdi: nec iurta q̄rūdam p̄sumptionē ipse me docui: Apollinarē audiui annoctie frequenter z colui. Jā canis spargebat caput: z magrm pon⁹ q̄s discipulū esse decebat preceptōrē Alexandriā: audiui didimū. In mltis ei gras ago: q: q̄s nescio didici. q̄s sacebas illo docēte nō q̄didi. Purabāt me boues finē facisse discēdi: veni rursus hierosolymā z berbleem Quo labore: quo p̄cio baraniā nocturnū habui p̄ceptorē. Timebat em̄ iudeos: z alterū mihi exhibebat nichodemū z̄c. O igit ignorātes: cognoscite demētiā viam: z vos emēdate exemplo tam p̄dari z illūinati doctoris tāris sudoribus sacre doctrine opam dantes. O magnū decus xp̄iane religiōis: q̄ ifideles z pagani tāto studio secularū scīarū p̄ceptores adierunt. Multi aūt phidi xp̄iani an tanuā vl' ppe hōres doctores veritatis ad illos accedere nō curant. Sed veniet tēp⁹ quo verificabit q̄s minat dñs Amos. viij. c. di. Mittā famē in terrā nō famē panis neq; sitim aque: sz audiēdi verbū dñi: z cōmouebūtur a mari vsq; ad mare z ab aq̄lone vsq; ad orientē circūibūt q̄rentes verbū dñi z nō inuenient. Quid aūt dicem⁹ de idiotis z ignorātibus: profecto in eis verificat quod Bre. inquit. j. Erb. di. Qui neq; ipe intelligit: nec aliū audiens in aio ponit: hic iuxtlis nar⁹ est. Aug. q̄z i fmōe ad heremitas dic. Quid em̄ bō sine lr̄is reputatur. Nūq̄d nō bos vl' asin⁹: nō equ⁹ z mul⁹ q̄bus nō e intellect⁹ ppterea dic Cato i suis documētis Instrue p̄cept⁹ ium ne discere cesses. Naz sine doctrina vita e q̄si mort⁹ imago. Quā q̄dē iniaz etiā Macrobi⁹ ponit in.ij. saturnaliū. Et io di cebat ille pbus de quo scriptū e in.l. apō Julianū. ff. de fideicō. lib. Lupidit as discēdi est operatio iuueniēdi. Un̄ Julian⁹ dixisse ferk. Et si alter̄ pedē in sepulchro haberē: adhuc addiscere q̄d vellē. Ait em̄ Tullⁱ⁹ in. j. de ora. Nō ignoro ea q̄ bona sūt meliora fieri posse doctrina. Et cōtra de his q̄ nolūt addiscere nec audire p̄dicātes ō: Eccl. xvij. Qui euitat disciplinā incedit i mala. Ignorātia em̄ est mr̄ cūctor⁹ erro: rū. ca. j. xxxvij. di. Cū g̃ vt ad ꝓpositū nr̄m reuertamur: natura abhorreat ignorātiā z desideret sciēnā. sequit q̄ oēs iactat z exhortat ad p̄dicatiōis audientiā. Marie aūt eā frequentare debēt illi q̄ de nouo sunt conuersi ad pniam. Nā sunt q̄tuor: genera hoim q̄ difficulē ieiunia ferre possūt. indigēt em̄ credita refectiōe. i. a magna egritudine cōualescētes. itinerātes: pueri z senes. Tales vo sunt nouit cōuersi ad pniam: z io frequenti abo vbi dei indigēt. Nā ipi cōualuerunt de magna infirmitate peri: iurta illō ad Heb. ix. Cōualuerūt de infirmitate. Jte aggressi sunt viā paradisi. Et io vnicuiq; eor̄ dr̄. iij. Reg. xix. Surge cōede grādis em̄ tibi restat via. Ut autem inquit Glo. sup̄ Mat. xv. Panis q̄ sine celesti pane ad patriā tendit. Jpi q̄q; rāq; pueri sunt recēter in gra renati: iurta illō. j. Pe. ij. Quasi mō genita infātes sine dolo lac cōcupiscite. Ipsi etiā q̄q; fuerūt in peccatis inuenti: iurta illō psal. Inuenta ui inī oēs inimicos meos. Et hec sufficiāt p p̄ma parte hui⁹ fmonis.

Pars scā hui⁹ fmōis de obligatiōe audiē di verbi dei. F

Vo ad secūdā hui⁹ p̄dicatiōis cōsideratiōz dico q̄ q̄libet q̄ nō e legitime impedi⁹ tus tenet audire vbū dr̄. Judam⁹ tū hui⁹ vitatis colligit a theologis in.iij. di. xxv. marie a scō Bona. ibidē. z ab Alex. de ales in.iij. p̄te sum. q̄ dicunt q̄ ad salutē necaria nobis e scia de deo: z de his q̄ p̄tinēt ad fidē ita vt habeam⁹ cōpetēter cognitionē z noticiā eor̄. aliter nobis accideret illud. j. ad corinth. xiiij. Si q̄s ignorat ignorabit: hoc p̄supposito dico q̄ fm Scotuz Bonauen. z Richar. z alios theologos in. iij. di. xlix. Duplex pōt haberi scia z cognitio ō vita eterna ac felicitate z ō deo. Una est vniuersalis z cōfusa ac generalis: quā habuer̄t pbi ifideles z pagani stoici epicurei ac academici q̄ variomō senserūt de felicitate: vt refert Bre. an. j. erbic. Isti em̄ cognouerūt deū nīmō in vniuersali et cōfuse. s. etiā q̄s pmā causā z pmū motorē. xij. Metha. z viij. Phisi. sz ista cognitio nō sufficit ad salutē: q: ad veram scīam requirit cognitio i particulari: z nō sufficit vniuersalis ac confusa fm Bre. vij. erbic. q: ab vniuersalibus debem⁹ descēdere ad particularia: vt ōt Phus. j. phisico. Dic Porphir⁹ in vlibus ait. Ab vlibus ad particularia descendere iubet Plato. Est g̃ alia scia de deo z de felicitate. s. pticulari⁹ z distincta q̄ cognoscunt in particulari oia q̄ sunt fidei necaria ad salutē. z sine hac nemo pōt saluari vt dicūt theologi vbi s. Hec aūt scia z cognitio cop̄ q̄ sunt fidei nō pōt naturalr haberi vt requirit nisi p auditionē vbi dei fm Paulū ad Ro. x. q̄ ait. Fides ē ex auditu: audit⁹ aūt fit p verbū dei. Unde ōt scūs Bernardin⁹ in euāgelio exno: fmōe. x. Si deficeret verbū dei deficeret tādē fides xp̄i. Nā dicere possum⁹ illō Esa. j. Nisi dñs reliquisset nobis semē. s. vbi dei q̄si Sodoma fuissem⁹: z q̄si Gomorra sil'es essem⁹. Ergo cōcludit q̄ xp̄ianus volēs esse salu⁹: z p̄ ꝓs habēs necē discere scīam fidei z oim p̄tinētiū ad salutē. obligat⁹ ē z tenet audire vbū dei q̄d est mediū ad illam scīam z cognitionē sine quo haberi ꝓ grue non pōt. p̄destinatio em̄ nō solū includit finē sz etiā mediū dirigēs i ipz finē. vt dicūt theologi in. j. di. xlj. Et io multi dānant ꝓpter hoc q̄ nō audiūt sacā audiēdū verbū dei q̄ p̄manēt in ignorantia crassa z supina q̄ eos nō excusat: imo aggrauat cop̄ pcm̄ fz scm̄ Bona. in. ij. di. xxij. ar. ij. q. iij. z Alex. de ales in. ij. p̄te sū. i tractatu de diuisionibus pcī. z bm̄ Tho. j. ij. q. lxxvj. ar. iij. z. iiij. z i questiōibus disputatis de malo: q̄stiōe ō ignorātia. ar. viij. z Rich. in. ij. di. xxij. ar. ij. q. iij. Talis em̄ ignorātia eq̄parat dolo. l. q̄ō nerua. ff. ō po. Jō scriptū est in ca. Nō ois. xxxvij. di. vbi Aug. inq̄t. Nō ois ignorās imunis ea pena. Ille em̄ ignorās excusari pōt a pena qui q̄ō discere nō iuenit. Illis aūt b ignosci nō poterit q̄ hōres a quo discere operā nō dederūt. hec ille. Cū igit sit q̄ ignorātia eor̄ū que q̄s scire tenet culpe cōnumerat. l. impina. ff. de reg. iu. z. §. impina Justi. ad. l. aq̄. p̄fecto cōstat q̄ si q̄s faciat aliq̄d q̄ō scire dz esse pcm̄ nō excusat ꝓpter ignorātiā. l. liberorū. §. notat. ff. de his q̄ notantur infa. Proprea in die iudicij venient mltⁱ q̄se excusabūt de peccatis suis dicētes singuli. Parce dñe q: ignorās feci mūsere q: nescio hāc esse superstitionē vl' heresim Quor̄ singulis vultu terribili z voce aspera rndebit dñs illis Osee. iij. ca. Tu scīam repulisti: z ego te repellā. Deiū damabit oib⁹ q̄ noluer̄t ire ad p̄dicatiōes dr̄. O ignorātes ite ad ꝓperuā ignorātiā. Sed dr̄. q̄s. Sao q̄d vult dicere predicator. s. ō dina a malo z fac bonū Psal. xxxiij Nō sufficit o aia dilecta sz oportet scire in pticulari q̄d sit bonū z malū. Multi em̄ credūt aliq̄ ee licita q̄ sunt peccata z econtra. z io ꝓra eos ōt dñs Esa. v. ca. Ue q̄ dicitis bonū malū z malū bonū. ponētes lucē tenebras z tenebras lucē. q̄s etiā habet in ca. ve vobis. ij. q. iij. G

Ideo cōcludo q̄ p̄dicatio est necaria ad salutē aie vestre. vt habet extra ō offi. iu. or. ca. inter cetera. vbi ōr. Inter cetera q̄ ad salutem spectāt ppli xp̄iani: pabulū vbi dei sibi pmaxime noscat necariū. q: sicut cor⁹ materiali sic aia spūali alit nutrit: eo q̄ nō i solo panevi⁹

uit hō: sz in oi vbo q̄s ꝓcedit de ore dei: hec ibi Quecriaz hūr originalr deuc. viij. z trāsūptiue Matth. iiij. c. O igit xp̄iani q̄bus nō satis videt semel in die reficere ventrē z cor⁹ p̄ cibo a vbo deo: rādū. Saltē etiā aie suā refectiōez si nō bis in die ad min⁹ semel p̄bere: atq; diuini vbi pabulo eā sustētare. Et nō facite sic q̄ dā q̄bus satis videt: si ad p̄dicationez festiuis pergant dicto. Quis em̄ sapiēs veller solūmodo i festis comedere. Mlto aūt magis ifantūr q̄ solū in q̄dragesima volūt diuini ubi cōuiuio aiam suā reficere dicētes: q̄ fabe z p̄dicatiōes post pasca suaue sapor: ositates amittūr. Sed ith insipientes z stulti nō aduertūt q̄ tpe carnisp̄iuij z dissolutionū est magis p̄dicandū. Nā nūc p̄dicatiōes vtilior: es sūt q̄n̄ fuēr magna parā. O magna demētia hoim q̄ tantis labor: ibus ꝓparāt et caras emūt cor: pales epulas: z spūalia fercula despiciūt q̄ sine labor: e z p nichilo hr̄e pnt. Ait em̄ dr̄. Esa. lv. Qui nō hētis argentū ꝓperate: emite z comedite. Venite emite sine argēto: z absq; vlla cōmutatiōe vinū z lac. Quid dicā de ill' q̄ magistrolian⁹ sūt i pascēdo cane: aut cā: vel asino suo q̄z in refectiōe aia sua. Qui diligēt⁹ accipiens q̄ rūt nutrimētū q̄z aie sue pabulū necessariū: pfecto tales sūt insipientes. Preterea q̄nū peccāt cōtrārēs vbū dei: ptz ex pcā cor⁹ qui negligēter illō audiūt. De q̄ Aug. j. q. j. c. Interrogo inq̄t. Interrogo vos frēs z sor: es dicite mihi quid pl⁹ vobis esse videt cor: p⁹ xp̄i an verbū xp̄i. Si vez vultis rndere: hoc dicere debetis: q̄ nō minus sit vbū dei: q̄s cor: p⁹ xp̄i. Et io q̄nta solicitudine obfuem⁹ ne vbū dei q̄ō nob erogat dum aliud cogitam⁹ aut loq̄mur. de cor. de puro depereat: q: nō min⁹ re⁹ erit q̄ vbū dei negligēter audierit: q̄s q̄ cor: p⁹ xp̄i in terrā negligentia sua cadere pmiserit: hec ille. Sup q̄bus vbis ait archidi. q̄ Aug. nō eq̄parat vbū dei: cor: pi xp̄i: q̄ ad excellentiā z dignitatē: q: cor: p⁹ xp̄i est dign⁹: sz q̄ ad efficaciā z veritatē: q: nō minor fructū recapiet ille q̄ vbū dei audīre audit: quā qui cor: p⁹ xp̄i ore assumit. Glosa vo ordinaria sup̄ dicū. c. ait q̄ pl⁹ vale est audire vbū dei q̄s sumere cor: p⁹ xp̄i: p cor: pis em̄ xp̄i susceptionē: solum nobis remittūr venialia: de cōse. di. ij. c. Ire rat: p audītionē aūt vbi dei sepe imo q̄si p a deuote illud audiētibo acq̄rit cōpunctio z peccatoz p quā remittūr oia etiaz mortalia peccata fm scīm Bona. Sco. Ric. Tho. z ceteros theologos. in. iij. di. xvij. z Raymūdū in n. ō peni. §. pte. z canonistas in. c. magna de pūi. di. j. Et io dicit scūs Bernardin⁹ in suo euāgelio eterno fmōe. x. Oō si aliq̄s pplus staret p trigita annos sine missa: sz oi festo audiēs vbū dei z ali⁹ ꝓplus staret p cos dē triginta annos omni festo audiēs missaz sed nūq̄z audiēs vbū dei. pfecto ille qui

vbū dei audisset iueniret melios z magis mo/
tiuos: qi audiēs missā: z plura eloquia pcā
tis: qui audiendo inuenirent in illo q nō audiunt pre/
dicatōne qi in eo q nō audiunt missam Et quo
oibus pz q si graue est negligēter audire vbū
dei: multo est grauius nolle audire. cōtra qō
dicit: puer. xxviij. Qui declinat aurē suā ne audiat
legē: oio erit execrabilis. z si cā graue ē nolle
audire: multo ē grauius pdicatōes impedire: q nō
sunt qi impedire celebrāte missā. z maiꝰ dānū
facit qui impedit collectas vbū dei de ore pdicātis: qi vol/
lēs corpi xpi de manu sacerdotis qm cōican/
dus vel missam celebrāturus.

Sed dicet qs. Quare q ecclia non ita pce
pit audiri verbū dei sicut missā. Rndeo q b fcat duplex ex cā. Prima ē
q: pcepit plantis ecclie statuit vt qlibz suis pdica
rent: pdicari facerēt: z ō nō fuit necessariū pape
qlibz vt audirēt. q: pcepto pncipali intelligit etiā
pceptū esse accessoriū. ca. accessorii ō re. in. li. vj.
Sicut pncipalis. ff. de re. iu. Et quotiēs aliqd pa/
pa intelligit etiā papi oēs: sine q illud pceptū
ff. de iu. et iur. q autē hoc fuerit pceptū plantis
habet in ca. inter cetera. extra de offi. iu. ordi. vbi ō:
Inter cetera q ad salutē tē. sequit. Uñ cū sepe cō
tingat q xpi. qui occupatiōes multiplices vel in/
ualitudines corpales aut hostiles incursus seu
alias necessitates ne dicā defectū scie q i eis repe
bādus ē omo nec de ceto tolerādꝰ: p sapos nō
sufficiūt ministrare vbū dei qlibz: maxie p aplas
dioceses z diffusas gnali z plenitudē sanctimꝰ: vt
qui viros idoneos ad sacē pdicatōis officiū sa/
lubriter exequendū assumāt potestates in ope z fmoe
q plebes sibi cōmissas cū q se idē nequeunt soli/
citudines vbo edificēt z exēplo: qbus epi cū idi
gueriṫ z grue necessaria subministrēt: nec p necessi
defectu cogāt dilistere ab icepto. hec ibi. Pzedi/
catores em rōne officij merent sustētari: eis de
mospna ē dāda qsi ex obito. c. q dā. xlij. di. T.

Secūda causa ē q: plā requnt ad pdica
tōis officiū qs ad misse celebratiōes fm
Durādū nrm in sū. sua ōr em i l. magnos
L. de pbē. z medi. li. r. Magnos studios docto/
resq excellere opter mortibus pmū. deiñ facūdia
q q docere vult nō repete nec temere pfiliat ad b
munꝰ: sz inductio ordis pbatꝰ decretū curialius
merear optatū z spirate z ihesu. dz igit pdicatores
esse docꝰ. extra. de here. ca. cū ex iniūcto. z. xlij.
di. ca. sit rector. viij. q. j. c. opter. xvj. q. j. clic viue.
z ca. si dericat. facit. ca. ignorātia. xxxviij. di. z c.
ordinatos. lic. di. multos etiā alios z ditōes vl/
tra scripturā dz habere. puta vocis logice expedite
discretōis in loqndo z tacēdo z alias qplures
qbz ofa pdicatōis ē priuilegiatus. ca. qō dei
de sta. re. vbi ōr glo. q nemo dz pdicare nisi sit
ei cōmissū ab epo loci vel a sede apca. ca. execrā/
dam. §. q vo de here. z ad Rom. viij. Quō pre/
dicabūt nisi mittant. z Lu. x. Rogate dñm ut mit/
tat operarios i messē suā. Et ō seraphi/
cus pr ni Fran. in regule sue ca. xr. papie dicēs.
Nulli fratrū ꝑsona penit⁹ audeat pdicare nisi a
generali ministro hui⁹ fraternitat⁹ fuerit examinat⁹
z approbat⁹ z ab eo officiū sibi pdicatōis ꝑces
sum. Cū igit valde pauci inueniāt idonei ad pdi
catōis officiū dicēte Tullio i. ij. de ora. Sūt q
dā aut ita ligua cespitātes: aut ita voce absoni:
aut ita vultu motuq corpis vasti atq agrestes
vt etiā si ingenijs z arte valeāt cū in oratoꝝ nūe
rū venire nō possint. hec ille. Qui cū sint apti ad
celebrationē missarū magꝝ ꝑceptū ē de missa q
facilꝰ haberi pōt qz de pdicatōe: marie cū mīti
habiteṫ i mōtibꝰ ac locis valde remotis z deser/
tis q bene possūt hic sacerdotes: sz nō pdicatores
oi tempo. Sz di. fortassis. Ego video tot ū müdū
plenū pdicatoribus: ō videt mihi q ecclia iā de
beat pape de vbo dei sicut fecit ō missa. Rndeo
q inter latos raro inueniunt q sunt boni z apti
ad pz: pauci sic decentissimo in eis verificat illud qō
ō pocz dr Ora. Ad ea ꝑsa ad Ec. di. Scribimꝰ
iocosa doctiq poemata passim. Ecce ergo z nu
gaces reputant mīti q ex ignorātia multas dis/
seminat hereses z erroneas opiniones: sz vt pdi/
catores valde pauci. Aliq ꝑ pecunijs pdicatores
dētes vbū dei z ꝓcures q sua sūt nō que ihesu xpi
ad Phil. ij. ca. z ꝓ illud qō scribit. j. ad Cor. xiij.
Alq qdē bñ loquūt sz male viuūt. vt inqt Lac.
in. iij. diui. isti. de qbꝰ ōr Gre. i qdā omel. Cui⁹
vita despicit refutat vt ei⁹ qz pdicatio contemnat.
Et ꝑhue. iij. ethi. ait: q fmoes z sonātes opi/
onꝰ acceptāt: z dissonātes z dēnant. Qui ergo vult sua
vba acceptari nō solū verbis sz etiā moribus z facti
docere dz. Uñ ōr in. §. i. di. j. ꝑhe. ff. Oportet pua
aimas z postea linguas fieri eruditas. Sit q qz
Libri. f. z allegat ca. multi. xl. di. Si bñ vixeris z
bene docueris ꝑfm institutis. Si bñ docueris z
male vixeris tui soli⁹ cōdēnator eris. Et de pe.
di. q. §. opponit. ōr. Infelix ē pdicator: q aliōs il
luminādo ipe tenebrosus z reprobꝰ efficit. Uñ
mertice ōr. Infelix q pauca sapit spernitq doce
ri. Infelix q multa sapit spernitq docere. Infe/
lix q recta docēs opat inique. Jō nullꝰ pdicator
dz alios repbēdere de aliq i quo ipe sit defectuo/
sus. Idarco inqt moral⁹ carbo. Que culpare so
les ea tu ne fecerī ipe. Turpe ē doctori cā culpa
rē: arguit ipz. Et Martial⁹ eboc⁹. ca. iij. Liter⁹
esto: censor: z esto tu⁹. Similiter nō dz pdicās ali
q̄d aliqs pcipe qs ipe puo nō faciat non impedit⁹
legitie. Inqt em Claudian⁹. li. j. In cōe iubes si
qs cēses ne tenēdū. Prim⁹ iussa subi tūc obser/
uātor: equi. Fit ꝓ luo nec ferre verat cū videre
ipm Auctorē parere sibi cōponi orbis. Regis
ad exēplū nec sic inflectere sensus Hūanos edi
cta valēt qm vita regentis Mobile mutat semp
cū pncipe vulgꝰ. Econtrario ō pdicatore alios ex
hortāte z nō bñ opāte ait Hie. ad Pal. Delica/
ta doctria ē pugnāti: a⁹ dicare de muro z cū vn
guēt⁹ sit ipe delibut⁹ cruēto militē accusare sor/

midio tē. et idē sī michea ait Cōfusio z ignominia
ē iesu crucifixū pauperē z eluriēte sarsio pdicare
corpib⁹ z iciunio⁹ doctrinā p rubētes buccas
tumētiaq ora pferre. z etiā ad Neporianū scri/
bit hi. Nō cōfundāt ora fmonē tuū ne cū in ec
clesia loq̄ris tacat⁹ dīcaq rndeat. Cur hec q dicis
ipe nō facis. accusare aut arcitā etiā latro pōt. Et
ad Titū iterū ōr. Sacerdotis os cū mēte ꝓcor/
det. Naz quō pōt presens ecclie auferre malū de
medio ei⁹ q i delictū sibe corruit. aut q libertate
corripit peccātē cū tacat⁹ ipe sibi rndeat eadē se
admisisse q corripit. Et ad Occea. Perdit auto
ritatē docēdi cui⁹ ope fmo destruit. Uez ē aut
illō Tul. Caput artis ē docere qō facē. Et ad fa/
biolā. Pzi⁹ facta z sic doceam⁹: ne doctrie au/
toritas cassio opibō struat. Et sup michea ite
ōr. De clo q̄nabo z pnūciabo plen⁹ ē oīb. loquū
tur q nescāt docēt q ñ didicerī: magri fūt cū di
scipuli añ nō fuerit. Et ad Titū etiā scribit Tūc
doctria recto⁹ sanitas ē cū doctria pariṫ z vita
ꝓsentat. Et iō dicit Jobel. ij. Lanite tuba in sīō
Tuba em vna sola nō est sufficiēs ad dāgoris
actū. q: nō est sufficiēs vn⁹ tubator sol⁹ ꝓnun
re sonū q: nō pōt flatū sine intermissiōe sustape z
emittere. opteret em ipz respirare z tūc a tubatōe
cessare. Duo ci bñ sonū ꝓnuāt: q: qū vn⁹ respi/
rat alt⁹ sufflat z sonat. Per tubā vo intelligit pdi
cator: q hz ironare pfis diuia mādata. Et iō ci
ōr Esa. lviij. Clama ne cesses q̄si tuba exaltavo
cē tuā tē. Sz notā. q b tuba sola modicū pdest
q: solavor pdicātis stari inducit nisi son⁹ bone
vite illi ꝓnuciet. vñ Gre. sup Ezc. omil. r. ait. Ser
mo dulcedinē nō habet quē lingua reprobata
intra cōsciā remordet. Jō nēcē ēt q verba dei
loquit⁹ ipe studeat q̄liter viuat: vt postea ervi/
ta colligat q z q̄liter sit dicturꝰ. hec ille. Et in. vj
moral⁹. iterū inqt. Ille vbera fructꝰ pdicatōis
colligit q semina bone operatōis ꝓmittit. Nam
loq̄ndi auctoritas perdit q̄n vox ope non adiu/
uat. Predicator igit q est dux vbi z pceptor do
ctrine in pfis dz esse tutus innocēs impellut⁹ z
irrepehensibilis: q̄tū hūana fragilitas possit.
j. ad Thim. iij. z ad Titū. j. de quibo ratissimi
inueniunt: z ō ecclia nō ꝑcepit ita exp̄sse de p/
dicatōe audiēda sicut de missa.

Sed forte q̄reo: nūq̄d nō audiēs q̄n pōt
pdicatōs peccat mortal⁹. Rndeo saluo
ꝑ tamen iudicio q aut q̄s ē doctꝰ z sa
ciens necessario ad salutē z b casu nō peccat morta
liṫ sz bñ venialiṫ. si pōt cōmode audire z nō ē occu
patꝰ i aliqo magno necessario vl valido z p negli
gentiā nō audit. q: sz sit doctꝰ tūc audiēdo doctio
rem. puer. j. c. Si vo q̄s ē ignorās z nesciat neces
saria ad suā salutē q scire teneāt z dz pdicatorē qui
docet de pdictis peccat mortaliṫ si nō vadit ad
audiēdū cū pōt. z nō distinguo de festis vl feria/
libus diebus q: sp mortaliṫ peccat iz grauꝰ i festis
in qbus dz vacare diuinis Sz heu mīti bodierni
pcipue q̄ ignorātes reputant q velut bestie nesciūt

Concludēdo igit dicit hāc secūdā partem fmonis dico ꝙ patere pōt quantū dē velit audiri ēba p̄dicatoꝝ t eis atrē cūr. Legit enī in vita dñi Machie apli ꝙ p̄dicā ntiꝑ:ꝙdā ad p̄dicatonē ꝓtinebāt nolebantq; ad illā attendere:ꝓpter sanct⁹ Matthias di xit. Ad iferna ibitis. Seatimq; se aperuit terra t illi descēderūt vsq; ad infernū. Jtē de seraphi ce parte nostra Fr̄ācisco legit ꝙ predicante illo in quodā castro noie Literna:quedā mulier super cuius cū cymbalo pulsabat t ea⁹ p̄dicationē irridebat:que a sctō Fr̄ācisco p̄monita vt cessare noluit obedire:tandē dēus Fr̄ācisus dixit. Tolle diabole qđ tuū est.t statim capta est mulier a diabolo t in aere leuata ac ampli⁹ nō visa. Similiter legit in vita dñi Amādi epi ꝙ dū p̄dicaret quidā ioculator ea⁹ p̄dicationē irridebat:q̄ statim arrept⁹ a diabolo iniuriā factū sctō verbū fatebat:t discerpēs ac lacerās vngulis ac dentibus corp⁹ suū t damās ve mihi q; irrisi scīm p̄dicatorē expiraūit. Tūcq; verificatū est illud quod scriptū est.xj.q.iij.ca.quicūq;.vbi dicitur Quicūq; cōtristauerit p̄dicatorē vitatis peccat in xp̄m:tp̄e enī olim erat acerbat deū ꝓpter qđ t vita carebit.dec ibi. Predicator enī est legat⁹ dei quē mittit ad reformādā pacē cū hoib⁹. Hiere. xlix. Legat⁹ ad gētes missus sū. Et Abdie.j. Legatū ad gētes misit Si igit imperator contra orbis a vob offensus ad vos destinaret legatū q̄ mediāte vellet vobiscū pacē facere t vos illū audire nolletis ꝓfecto expectaretis ab ipo imperatore maximā punitionē. Quid ergo dicem⁹ de illis q̄ nolūt audire imo deridēt t impediūt fmonē p̄dicatoꝝ q̄ sunt nūcij regis celestis. Certe eorū severissima punitio infernalis demōstrat ex vltione quā de ipis facit in terris. Nā avigion anno citra dū p̄dicator vn⁹ ordinis nr̄i p̄dicaret in terra creme q̄dā miles cōtēnebat ea⁹ verba: t ipm p̄dicatorē blasphemabat. quapropter a p̄dicatōe recedēs t ad placā pergēs ibi ꝓtinus infirm⁹ est. Et idē accidit in terra Abiatbe mediolanēn. dioc̄sis cuidā q̄ rīdit p̄dicatori cōtēnendo eū:quapropt ille p̄dicator dixit q̄ sperabat i deo nō trāsiturū illū die q̄n faceret aliquā sup hoc demōstrationē. vñ extra eccl̄am ille pergens codē die occisus fuit. In terra etiā cōfinētie vercellēn. dioc̄sis p̄dicāte ibi vno fratre nr̄o q̄ hec mihi narrauit:q̄dā iuuenis dissolut⁹ ātequā eccl̄e timpanū pulsabat t chorizabat in contēptū p̄dicatōis:q̄propter ille p̄dicator nō valēs eū desistere facere ab incepto dedit ei maledictionē: vñ ille chorizādo in medio choree cecidit mort⁹. Dico igit ꝙ de ꝓtēnētibus p̄dicatoribus t eoꝝ p̄dicatōe ꝑficabit illd Job.xxxvj. Si nō audierint trāsibūt p gladiū t cōsument in stultitia. Et Deutō.xviij. Qui vba ea⁹ nō audiet ego vlto: exigā. Et q. Para.vlt.ō: Subsannabāt nuncios dñi:t paruipēdebāt fmōes eius:illudebāt;q; ꝓphetis : donec discēderet furor dñi in populū t nulla esset curatio. Et psal. xlix. minat de⁹ dicēs. Tu vero odisti disciplinā t proiecisti fmōes meos retrorsum ꝛc. Et Hiere mie.xj. Maledict⁹ qui nō audierit verba pacti huius qđ precepi. Et ibidē. Dixerūt viri anathot ad Hieremiā. Nō ꝓphetabis in noie dñi t non morieris in manibus nr̄is. Propter hoc sic dñs. Ego visitabo sup eos : iuuenes eorū in gladio morient.filij t filie eorū in fame. Et Luce.x. ait saluator predicatoribus. Qui vos spernit: me spernit. Ecōtra vo ira dei contra ꝓpm placat si deuote audiat verbū dei. Vñ Greg.inqt. Dis deuote audiat verbū dei. Vñ Grego.inqt. Dis q̄ recte predicat si audiat irā irritari creatoris sui; per puanitātē ꝓpm placat. Et Psal.lxxx. ait de⁹ Si ꝓp⁹ meus audisset me Jsrl si in vijs meis ambulasset;p nihilo forsitā inimicos eius humiliassem t sup tribulantes eos misissem manū meā. Qz vero de⁹ nō punit aliquē terribiliter nisi de magno crimine.patet maximū cē pecm̄ contēnētiū verbū dei q̄s de⁹ valde terribiliter punit. Ait enī Hiere.xlj. Mittā in eos gladiū:famē:t pestē eo ꝙ nō audierūt verba mea que misi ad eos p seruos meos t ꝓphetas. Vñ verissima est sentēcia glōsi p̄dicatoris sci Bernardini q̄ in suo euāgelio eterno fmone.ix.inqt. Experientia certa didici ꝓp̄os tantū a dño flagellari quātū rebelles inueniūtur verbo dei. Et hoc sufficiat p secūda cōsideratōe p̄ntis sermonis que dicat obligatōis.

Pars tertia de fructificatōe vbi dei. N

Ertia t vltima pars appellat fructificatiōis. Licet aūt possem oīndere ꝙ verbū dei figurat p lignū paradisi : de quo dr Apoc̄.xxij. Lignū vite afferēs fructus duodecim p mēses singulos reddēs fructū suū: t folia ligni ad sanitatē gētiū. Et q̄buo verbis innuunt duodecim fructus p̄dicatōis:eā breuitat causa solū p nūc dico ꝙ q̄nq; ꝓncipales vtilitates cōsequit audiēs deuote verbū dei. Prima dr illuminatōis. Scōa corroboratōis. Tertia cōsolatiōis. Quarta excusatōis. Quinta liberatōis. Primo dico ꝙ p̄dicatō illuiat mētes auditoꝝ sicut canit Dauid psal.cxviij.di.Declaratio sermonū tuoꝝ illuiat t intellectū dat puulis. Lucerna pedibus meis vbū tuū t lumē semitis meis Quēadmodū igit in tenebris nō pōt quis cute ambulare:sz nēcē est cū aliquis lucis claritatē habere vt videre possit viam bonā p quā ambulet t malā quā deseratira boibus in tenebris mūdi bus⁹ occurrētibus necessaria ē lucerna verbi dei per quā illuminant de oībus nēcarijs ad salutē t ꝑspicue iter qđ ad vitā pducit eternam viā q̄z ad tartaros dirigēs cruciat⁹. Est etiam p̄dicatio speculū in quo quis videre pōt aie sue maculas t pulchritudinē.vnd et cōuenit que scripta sunt Sap̄.vij.vbi dr. Lūdor ē lucis eternę: t speculus sine macula.t Job.j. Illuminat oēm hoiem venientē in hunc mūdū. t Malachie.ij. Ob timētibus nomē meū oriet sol iusticie.Et Luc̄.ij. Lumē ad reuelatiōz gentiū t gloriā plebis tue Israel. Predicatio em illuinat in fide fm sniam Apli ad Roma.x. Et ideo Ber. ait. Unde est tāta lux fidei in toto orbe terrarū: t tam subita nisi de p̄dicato Jesu. Illuminat etiā in spe: t eā auget in audiēte dūs ea ꝓfidētiā impetrādi remissionē peccatoꝝ suoꝝ t emēdandi vitā suā:iuxta illud psal.dicētis deo. In verbus tuis sup̄speraui. Et ideo dr illa pīte dicta q̄ scribūtur Luc̄.j. Prabis ante faciē domini pararevias ea⁹. Ad dandā sciētiā salutis plebi ea⁹ in remissionē peccatoꝝ eoꝝ. Illuminare bis q̄ in tenebris t in vmbra mortis sedēt ad dirigēdos pedes nostros i viā pacis. Verbū igit dei animā cecā illuminat.vnd Psal.ait. Preceptū dñi lucidū illuminās oculos. Et fulgēt⁹ dicit. Sicut solaris radi⁹ in instanti subita illustratōe totū mundū illuminat.sic radi⁹ diuini verbi procedens a sole increato illustrat totā rōnalē mentē radio veritatis. Unde de audiētibus illud pōt dici id qđ scriptū est Esa.ix. Populus q̄ sedebat i tenebris vidit lucē magnā. Ambulātibus in regione vmbre mortis lux orta est eis. Et p̄dicta cōfirmant per exēplū qđ accidit tpe Eugenij pape quarti. Nam cū beat⁹ frater noster Albert⁹ de sartiano reuersus de partibus saracenoꝝ vnd eduxerat vnū xp̄ianū renegatū a chairo:qui p q̄draginta ānos fuerat saracen⁹ t a beato p̄dicatore conuersus venerat ad sūmū pōtificē t ab illo fuerat ad pniam receptus p̄dicāte semel ipo beato Alberto corā ipo pōtifice i eccl̄ia scē crucis Florētie vbi tūc erat t multa dicēte de vita te fidei catholice: fleuit q̄si semp ille qui fuerat saracen⁹ in p̄dicatōe.et postea interrogat⁹ de causa dixit ꝙ fleuit duplicia respectu.s.ꝓpter calamitatē saracenoꝝ t ingratitudinē xp̄ianoꝝ:q; si illa p̄dicatio facta fuisset in medio chairi vel damasci t illi infideles intellexissent linguā:de cētū milibus occuaginta ser milia conuersa fuissent. Et ideo bene dixit saluator Matth̄.xj. Ue tibi corozaim. ve tibi bethsaida:q; si in tyro t sydone facte fuissent virtutes que facte sunt in vob: olim in cinere t cilicio pniam egissent. Qđ etiaz nos dicere possum⁹ illis terris i quibus omi anno p̄dicat:si in eis patēret ad p̄dicatōz nō conuertunt t illuminant p̄dicatore vbi diuini. Sz de nō audiētibus illud inqt Psal.deo. Fiant vie illoꝝ tenebre t lubricū t āgelus dñi psequens eos ꝛc. Dicit q̄z sanct⁹ Bernardin⁹ in suo euāgelio eterno fmōe.x. Qualis est ꝓp̄us sine dei vbo qlis essz mūdus sine sole Exēplū habem⁹ de egypto t aliis partibus oriētis quasi innumeris in quibus tpe quo p̄dicabat erāt xp̄iani sctissimi t fidelissimi:modo aūt qz nō pōt p̄dicari:ā multis annis citra vbiq; sunt infideles t nulli veri xp̄iani sed solū aliqui pauci heretici t octo alq illius regionis viuūt sub fide machometi. Ipse em diabolic⁹ machomet⁹ fatis vtilitatē sancte p̄dicatōis ne per eā decepti per sanctos p̄dicatores reuocarent precepit in suo alchoran no sub pena mortis ne quis in illis partibus p̄dicaret fidē xp̄i. Secūda vtilitas verbi dei dicitur corroboratōis. Nō solū em est generatiuū fidei t nutritiuū spei sz etiā est inflāmatiuū charitatis t feruoris t cōfortatiuū atq; ad fructus inductiuū. Nemo em est tam negligens ad bonum dn per verba sancte p̄dicatōis corroboretur t animet. Immo null⁹ est adeo in peccatis obstinat⁹ dn a malicia sua reuocet si cōtinuet p̄dicatiōes. vt em scriptū est ad Heb.iij. Sermo dei est viu⁹ t efficax t penetrabilior omi gladio anacipiti t pertingēs vsq; ad diuisionē aie t spiritus. Et Hiere.xxij.indt dñs. Verba mea quasi ignis ardēs t quasi malleus conterēs petras. Et Psal.ait deo. Ignitum eloquiū tuū vehementer. t Deutō.xxxij.ō: In dextera eius ignea lex. Et pue.xxx. Dis sermo dei q̄si dypc⁹ ignitus. Qđ experti sunt duo discipuli xp̄i euntes in emaus q̄ dicebāt Lu.xxiij. Nōne cor nr̄m ardens erat in nobis dū loqueret in via t aperiret nobis scripturas. Et ꝓterea dicit Greg.omel.xxij. Sermo dei ad aurē ducit t mens ex interne dulcedinis flāma cōburit. Et Aug⁹ in lib. de verbis dñi. Nihil inqt in hac vita est efficac⁹ ad cōpūgendū obstinatos cordia q̄s sermo diuin⁹. quod patuit per experiētiā in quodā indurato peccatōre ciuitatis Uenetiarū:q̄ p̄dicāte ibi beo Alberto de sartiano ordinis nr̄i ad ips⁹ iuit t rogauit vt ei cōsiliū daret quō saluare: q: habebat peccatū quoddā qđ nīq; dimittere intēdebat. q̄a impossibile sibi videbat ab illo abstinere. Cui p̄dicus p̄dicator ait. Tria tibi facīda cōsulo. Primo vt omi die missā audias. Scōo vt q̄lidie aliquā elemosynā facias. Tertio vt nūq; p̄dicationē obmittas. Quibo audits abijt t cōsiliū adimplēs:post paucos dies ad ips⁹ beatū p̄dicatorē rot⁹ contrit⁹ t puersus redijt: t venit diuini vbi mutat⁹ a posito illud patrī i quo imersus fuerat toraliter derelict. Et sic vera apparuit illa fmia Greg. sup Ezech. omel.xij. dicēntis. Uita p̄dicantiū sonat t ardet.ardet desiderio sonat verbo:eo ergo candēs est p̄dicator accensa:sed de candenti ere sanctille p̄dicunt.q: de eoꝝ erbo:ratiōibus verba flāmāta ad aures audientiū procedūt. Recte ergo verba p̄dicatoriū sanctille appellata sunt:q: eos quos in corde erigerint accendūt. Dec ille. Ad p̄dicta etiā facit q̄ scrā p̄dicatio sono erbare a doctoribus sanctis narat. Sicut em solet mālcolicus multū p desiderio sonū erbarū suaꝝ. Nā corpo q̄ illā dulcē audit melodiā cōfortant. Jtē hic sonus multū p̄dest ad allenādas q̄sdā infirmitates q̄ boies desiderio nō ꝓmittūt. Quia erbare sonū somnū aliqā

induar: z eñ qñq; erarar dozmiéres. Ira p̃dica
r: z tangés erbará verbi dei ac sacre sp̃ture: in
terdú dulcé z interdú acurú sonú facar z pcordar
voces vlemas p̃mis morr erbarizanrú. quia
aliqñ dulcia loquk narrádo xpi mifricordiá z
regni celestis gaudia. Aliquando vo acurú so
num faar qñ eterna supplicia ad méorié pró
nis reduar: z cócordar ppbarú voces apl̃oz: vo
abus: quoz dulcas mélodie armonia revocat
ipos paróres a somno morris z induar ad eter
ne vite quieré. Er i bui⁹ figurá dicit j. Reg. xvj.
q Saul a spú maligno verar⁹ audiés Dauid
erbanzaré adiuuabat z dfecebat. Ue aúr mú
do quádo verificabit illud Esa. xxxj. Lonmaut
dulcedo erbare. Quárú eñ sit vtilis ifte son⁹
erbare cuágelice: oñdit Hugo de scó vict. in p̃
mo libro de aia di. Nibil in hac vita dula⁹ sen
tiatur. nibil audi⁹ sumik: nibil ita méré ab amo
re múdi separ: nibil sic animú córra répratiónes
roborar: nibil ita hoiem erarar ad oñe bonuz
z ad oém laboré vt sacre scripture studiú zé. Li
cet aúr qñq; peró: nó inflámek nec cóteratur in
vna p̃dicatóe nec in scó a: tamé in tertia vl' in qr
ta vulnerak: z randé si pseuerer ita mollificak q
dicere potest cú ppba. Factú est coz meú sicut ce
ra liquescés in mediovétre mo. Nã z faber cú
malleo nó vno ictu matená durá mollificat: sz
ex freqntatis actibo reducit eã ad oém formam
quá vult. Similer expugnator alicui⁹ castri pau
cés illó vno ictu bóbarde q̃si nihil facit: i scó
aúr ictu disponit: in tertio vehemérer cócutit: in
qrto vo pene⁹ ad terrá pstemit. Er similer facit
p̃dicator ictu vbi dei ꝓ̃temés castrú peró. ex
cótinuatiór. Multi q̃z sút q̃ lz sciár qd tenék fa
cere z bona habeár volútate: m̃ sensualitate vel
filioz amore deuicti: aut alijs occasióibo repe
scút: bi súmope indigét vbo dei illos ꝓfortáre.
Jó bác coztobatóez a dño efflagitabat Dauid
psal. cxviij. di. Do: mirauit aía mea p̃re redio: có
firma me in vbis tuis. Ut eñ ó: Eccs. xxj. Ver
ba sapiétú sunt q̃si stimuli z q̃si daui in altú de
fixi. Et ió ad oñendú q̃tú sit vtilis p̃dicatio z
doctrina ad hoc vt q̃s bene viuat. ímo vt sciak
q̃ sine ea nó bñ pót aía nr̃a in bonis optibo fru
ctificare. Jnqt Tulli⁹ li. q. ouscu. q̃st. di. Et quém
admodú ager q̃ntúcúq; fertilis absq; cultura
fructuosus é nó pót. ita sine disciplina anim⁹
z doctrina. Er b̃ est qđ inqt Ouidi⁹ in. v. ó tristi.
di. Adde q̃ ingeniú lóga rubigine lesum Tor
pet z est mlto q̃ fuit añ mi⁹. Fertilis assiduo
si nó remouek aratro Non núi cum spinis ger
men habebit ager O

Jaut igit agricole q: suis sudoribo z la
boribo sustentár bú aná vitá sunt p̃ule
giati eá in lege cauti q̃ canonica p tépo
re agricultre z nullo mó debér molestari. C. ó
agricol. z can. l. nú q̃. n. r. Jmmo leran debér có
grua securitate. extra ó treuga. z pa. ca. inuoua

muo. Sic cú ꝓ̃pl'o dei nihil sit vtili⁹ z salubri⁹ p
cóseruatióe z pfectu vite spúalis q̃ agricultura
spúalis: que est seminatio verbi dei. Jdeo semi
natores hmói multú diligédi sunt z honorádi
nec in aliquo molestádi. Officiú q̃z ip̃oz é pri
uilegiatú. ca. q̃ dei timoré. de sta. mona. Er ipsi
statú habér dignú. Nam frugem melioris vite
nó potest quis habere q̃z p̃dicare z bene regere
pp̃lm dei. ca. nisi cú prudé. in prin. de remú. Unó
Esa. lij. dicit. Quá pulchri pedes annúciáris et
p̃dicantis pacé: annúciáris bonú predicantis
saluré. De ipsis etiá p̃dicatoribus iquit psalmista
Dño dabit verbú cuágelizántibus virtute multa.
Propter p̃dicta aút vt refert sanct⁹ Bonauen.
in legéda maiori bri Francisci: z magister Bar
tholome⁹ pisan⁹ in cósormitatibus auctré lib. j.
fructu. r. z cósormitate. r. parte. ij. Ipse sanctus
Francisc⁹ dicebat. Volo ministros verbi dei
tales esse vt studijs intendéres spúalibus: nullis
alijs officijs impedirent. Nos eñ a quodá ma
gno rege dicebat eé electos ad edicta que ex ei⁹
ore p̃cederent populis demádáda. Nec ibi. Et
ideo eos predicátes comitatur angeli. Unó di
cebat beat⁹ frater Bernardin⁹ feltrinus: q̃ nú
q̃z predicak q̃n maiori ibi sit multitudo angelo
rum q̃z boim. Angeli eñ libérer audiút verbú
dei: z nó est aliqualr dubitádú q̃n salté in sine
predicatói angeli custodes illoru q̃ audiúrever
bú dei: z quia plani habent duos ágelos custo
des: vnú. l. pro se: z alú pro subditis bene gu
bernádis z ad p̃dicatiónẽ sepe cóueniút multi
plani. Jdeo ibi sunt plures angeli q̃z boies etiá
si alij nó adessent nisi eoru custodes. Nó é etiá
incouenies opinari q̃ etiá de alijs ágelis mul
ti aduenián. Unde du p̃dicatores ipe beat⁹ frater
Bernardin⁹ feltrinus vincétie visi sunt in aere
plures ágeli q̃z essent boies in terra qui attente
audiebár verbú dei. Jpos q̃z p̃dicatores volés
deus a ꝓ̃pl'is honorari honorat illoz sermões
p miracula. Unde apl'is dicit Marci vltimo.
Predicauerút vbiq; dño cooperante z smonẽ
cófirmáte seqntibus signis. Act. q̃z. ix. habek q̃
p̃dicáte Paulo quidá adolescés audiés verbú
ei⁹ de fenestra cecidit z sic mortu⁹ est: quê Pau
lus cúctis videntib⁹ resuscitauit invocato nóie
Jesu. Jté in legéda bri Andree dr: q̃ cú ipe apo
stol⁹ p̃dicaret i littore maris: piscis mare ad lit
tus vnú corpus mortuú: qó vidés sctús: facta
oratióe statim ipm resuscitauit. Ille aút sic resu
scitat⁹ voce clara air ad sanctú qúo erát q̃dragi
ta iuuenes q̃ audita fama beati Andree in na
ui intrauerát vt ad p̃dicatiónẽ ei⁹ venirent: sed
diabol⁹ eos z barcha in qua erát submersit: qó
cum retulisset: ꝓtinuo mare expulit in terrá cor
pora aliorz. xxxix. quos ocs iuuenes beat⁹ An
dreas resuscitauit. Legit etiá i legéda scé Mar
the: q̃ predicáte ipa sancta iurta Rodanú q̃dá
iuuenis desiderás audire vba ei⁹. ex existés ab

alia pte flumis. cú nó bñ et nauim cepit natare.
sz vi fluminis est sutfocat⁹. cui⁹ corp⁹ postea in
uentú z ipi sacé allatú. ap̃la in p̃nia tor⁹ ppli re
suscitauit. Legit etiá i legéda veteri bri Frácisci.
q̃ cum semel iuitat⁹ fuisset a quodá nobili ad
prándiú. cú eéri q̃dá loco gra p̃dicatóis. dicit⁹ no
bilis stabat ad p̃dicatóez ei⁹. dimisit aq; domi
puerulú filiú suú cú nutrice. q̃ z ipa desiderás
audire p̃dicatiónẽ bri Fráciscí. dimisit puez so
lum domi. z abijt ad sm̃onẽ. Reuersa aút post
p̃dicatóez reppit puerú i caldaria plena calidis
sima aqua cecidisse. z ita totalr decoctú. vt non
supeéné nisi sola ossa. q̃ accepit z posuit i archa.
Interiz vir nobilis p̃dict⁹ p̃grata repiens dú do
mi reuersus fuisset p̃cepit vxori. vt ob reueren
tiá scti p̃tis a planctu abstineret. Finito aút prá
dio dixit. venerád⁹ p̃s sctús Fráciscus illi nobi
li vt sibi poma afferret. Ille aút excusauit se di
cés. q̃ tépus pomoz nó eér. btús aút Francisc⁹
dixit ei. Vade ad illá archam q: p certo repies
quo pgés pater pueri iuuenis puez resuscitatuz
habentẽ in manib⁹ duo poma recentia. vnum
in dextera z alterú i sinistra. Qui ꝓtinuo extem
dés manú versus patrẽ vocauit eú. Túc btús
Franciscus dixit illi nobili. Jsta sunt poma q̃
volebá. Dño eñ reuelauit mihi oia que accide
rant: z hoc miraculú fecit. q: venerans ad p̃di
catóez. Nó solú aút p̃dicatores resuscitár coz pa
liter mortuos sz etiá spiritualr defunctos. Unde
Iere. xxxviij. dr i figurá. q̃ eú ipe Jeremias
esset icarceratus in lacu sine aqua. in q̃ erat solú
modo luti. abdemelech q̃dá eum extraxit suni
bus. submittés ei pános veteres et veskimenta
antiqua. q̃bus appositis ad manz cubitos ipi⁹
Jeremie eualit ic oluminis. ita q̃ funes nó cor
roserút carnes ei⁹. Per Jeremiam eñ signi
ficat peccator. qui est incarceratus in lacu pleno
vicioz luto. in quo nó est aqua gratie dei. que
est vita anime. sed tantúmodo sunt in eo imun
dicie peccatoz. hunc aut abdemelech qui fm
Jeronymú interpretat seruus regis vel seruien
tis regno. vel seruus regnator. z significat p̃di
catorẽ seruú regis celestis z fuiente regno eccle
sie militáte z triúphánte. qui etiá est seruus re
gnator. q: fm Ambro. deo fuire regnare est. ex
trahit de ipso lacu. i. de peró funibo diuini vbi.
videlicet funes cómemoratóis. seueri iudicij vni
uersalis. z terribilitatis mortis. ac inferni. z hu
iusmodi. Que funes q: sunt rudes: vñ z rudés
tes appellank: submittit ei pános veteres. id est
scripturas veteris testamen in q̃bus de dei mise
ricordia p̃dicak. z vetustimenta antiq; id est antiquú
patrú exépla. q̃ regnú celoz p austeritatẽ vite z
pniam acq̃sierút. z sic eos leniter z sine offendi
culo. de morti peti eruit. Et ad hoc etiá pót ap
plicari illud qđ Jobie. v. air saluator. Amẽ di
co vobis. q: venit hora z núc est qñ mortui. i. p
peccatú audiente voce filij dei. i. p predicationes

z qui audierint viuent. i. vita gratie: potest eñ
dicere p̃dicator bon⁹ illud Job. vj. Verba que
ego loquor vobis spús z vita sunt. Dicit autez
Hieg. iij. dial. q̃ oim miraculoz maius est re
suscitare spúaliter mortuú. Et ió mai⁹ é p̃dicati
óis verbo peccatór ad deú cóuertere: q̃z car
ne mortuú suscitare. Minus eñ est resuscitare
carné iterú morituró: q̃z resuscitare aiam i eter
nú victurá. Nã innumerabilú mors corporú
bos. xxiij. q. iij. Predicator etiá suo vbo pregit
z roborat ap̃lm dei: iuxta illó puer. iij. Sermo
Ephe. vj. De cetero frres confortamini in dño z in
potétia virtutis eius: z induite vos armaturá dei
vt possitis stare aduersus insidias diaboli: In
omnibus sumétes scutum fidei: in quo possitis
omnia tela inimici ignea extinguere: z galeam
salutis assumite: z gladiú spiritus qđ est verbú
dei. Nec ibi. j. q̃z Job. ij. inqt ap̃ls. Scribo
vobis filioli qm̃ fortes estis ꝓ̃ter verbú dei qđ
manet in vobis. Legit insup Bed. r. q̃ p̃dicante
Petro ap̃lo cecidit spús sanct⁹ sup ocs q̃ audie
bát verbú ei⁹. z cósequéter fornicauit cos cetra
ocs tépratiónes psecutóes z aduersitates. Qđ có
firmat saluator Matth. vij. di. Omis q̃ audit
verba mea z facit ea assimilabit viro sapienti q̃
edificauit domú suá supra petram. Et descéde
pluuia z venerút fluia z flauerút venti z irruerút
in domú illá z nó cecidit: fúdata eñ erat supra
firmá petrá. Omis aút qui audit verba mea z nó
facit ea: silis est viro stulto qui edificat domuz
suá supra arená: z descéde pluuia z venerút flu
mina z flauerút venti z irruerút in domú illá z
cecidit z fuit ruina ei⁹ magna. Nec ibi. Et ideo
in figurá dicitur Matthei. xviij. q̃ christus no
luit dimittere turbas ieunas ad domú redire
ne deficerét in via. Et iij. Regú. xix. scriptum est
q̃ Helias ambulauit in fortitudie cibi sibi ab
ágelo dati. id est verbi dei a p̃dicatore ministra
ti. vsq; ad montẽ dei Oreb. De hac etiá veritate
p̃dicatóis fortificátis spiritú audiétiú pót ex
poni dictú. Prop be psal. xxxij. di. Verbo dñi ce
li firmati sút. z spú oris eius oia virtus eoz. P

Ertis veritas dicit consolatóis. Mas
c gnã eñ dulcedinẽ dat sermo dei bis q̃
duote illú audiút. Jdeo decátat Dauid
psal. xxxij. di. q̃ dulcia fauebo meis eloquia mea:
sup mel ori meo. Sicut igit qñ q̃s cóedit mel z
nó sentit dulcedinẽ signú est q̃ é infirm⁹ z haber
palatú alteratú. ita qñ q̃s audit dulcedinẽ vbi
dei z nó degustat illa: pessimú é signú q̃ hs aiaz
alteratá. Sicut etiá mortalio iudicat infirmi
tas quádo alicui nó cóedit vel cometú abú nó
retinet sz cuomit aut recéti nó digerit. Sic q̃s
potest iudicare aiam suá spiritualiter mortuam:
quádo audire nó vult verbú dei: quod é abus
aie saluti z vite necessari⁹. de quo dr Psal. xcj.

Dēm eccā abominata est aīa eoꝝ: trāsierūtq; sicut
ad portas mortis: vel qui auditū verbū nō reti-
net in mēte. vñ Greg. ait. Eterne mortis pericu-
lū formidare si obliti sum pdicatōis accipitur: et
in vētre mēoris nō tenet. Vel quādo verbū dei
in stomacho mēoris crudū morat: qō fit quan-
do audītis verbū dei postea nō digerit illud p
bonā operationē. Econtrario aūt ē de lībēter au-
dientib⁹ dicit beat⁹ Tho. et ceteri theologi in
iij. dist. Q. Signū est q; quis sit in gr̄a dei: qñ
delectat audire verbū dei. Unde dicit Aug. in li.
de pdestinatōe sctoꝝ. Sicut nullū est magis si
gnū pdestinatōis eterne qꝫ ꝓba dei lībēter au-
dire: ita nullū est pcī signum qꝫ illa contēnere.
Ideo dicebat dñs nr̄. viij. Joh. ca. Qui est ex dō
verba dei audit. ꝓterea vos nō auditis quia ex
deo non estis.

Q

Uarta vtilitas dicit excusatōis. Scot⁹
q añ ac Rich. de media villa ponūt hunc
casum in. iij. di. xl. Ponam⁹ q; sint duo
quoꝝ vnus vadit ad pdicationē vt addiscat co
gnoscere pcā et ea ad memoriā reducat vt ō ip-
sis integre et bene valeat cōfiteri. Alt⁹ vo ad fmo
nē ire contēnit. Postea ābo vadūt ad cōfessiōez
eq̄liter meditātes pcā sua. p̄mus aūt q; iuit ad
pdicationē nō recordat cērū pcoꝝ mortalium
solum ex hoc q; nō habet mēoriā bonā vl' q; nō
fuit illa esse pcā et ideo de eis nō cōfitet. Dicūt pre-
dicti doctores q; talis ignorātia eū excusat: qz
ꝑ defectuz suum nō dimisit illa cōfiteri: nec fuit
negligēs in addiscēdo cognoscere pcā: qz accel-
sit ad pdicatōes et audire audiuit. Alt⁹ vo q; cō-
plēre ad pdicatōes sacra eadē et cēlī cra-
minatōe pcoꝝ cum p̄mo nō recordat vni⁹ pcī
mortalis. q; si iuisset ad pdicationē cognouisset
esse pcīm mortale vl' de eo recordat⁹ postea fuis-
set. Dicūt doctores p̄dicti q; iste dimittēs cōfite-
ri hoc solū pcīm mortale: vel qz nō cognouit il
lud: vel qz nō recordat de eo: facit ꝛfessionē iua
lidā: qz hoc est ignorātia ex sua malignitate pce-
dens. Unde ꝗ ꝓpter mi qūo scā pdicatio excusat
defect⁹ tue cōfessiōis: ꝗ veni et freqnta. Quin-
ta et vltima vtilitas ꝓbi dei ē liberatōis. Pri-
mo em̄ liberat ab infirmitatibus. nā pdicāte me i
quitate Nouarie. in. Mecederrej. i. ḡdragesima
q̄dā nobilis matrōa noīe dña Valeria ō cacus
habens quosdā magnos dolores: veniebat cū
q̄dic ad pdicatōz nr̄am. et ipamet retulit mihi
q; qñ discedebat de domo veneniret ad fmonē:
semp dolor ipe recedebat et q̄diu durabat pdi
carīo nūq; eā molestabat. Ad hāc aūt vtilitatez
sanatōis pōt applicari illd Mat. viij. Ubi cen
turio ait. Dic ꝓbo et sanabit puer me⁹. Itē libe-
rat a morte spūali et pīculis. Reatat em̄ Jaco-
bus de vitriaco: q; fil⁹ cuiusdā magni dñi ma
lo amore amabat quādā honestā iuuenē q; cuz
ad quēdā locū secut⁹ est eā ubiqz volēs ei facere
violētiā a drabolo p̄cipitat⁹ de equo ꝛpirauit.
Similiter liberat ab interitu corpali. Unde psal-
mographus canit. Misit dñs verbū suū et sa-
nauit eos et eripuit eos de interitōibus eoꝝ. Item
liberat a pena purgatorij. Quilibet em̄ audiēs
pdicationē fratrū nostroꝝ: habet pro qualibet
vice quadraginta dies de indulgēa: vt in pui
legijs ordinis nostri ꝓtinet. Ego vero vltra in
dulgentias generaliꝫ pdicatoribus nr̄is: et alioꝝ
mendicantiū ordinū cōcessas: possum auctori
tate applica ꝓcedere centū dies de vera indulgē-
na. Quā oibus auditoribus ꝓcedere intendo in oi
bus fmone. Predicatio etiā liberat a pena ifer-
ni: qz peroꝝ ad pniam et lachrymas cōuertit.
Ps. cxlvij. Emittet verbū suū et liquefaciet ea:
flabit spūs eius et fluēt aq̄. Et sic aiam febrili ca-
lore pcī inflāmatā refrigerat: iuxta illud Ecci.
xxiij. Nōne ardorē refrigerabit ros. Sic et ver
bū melius q̄ datū. Ueniat ḡ ad pdicationē q̄s q;
amat aiam suā. Sanat q̄s oia vulnera peroꝝ:
iuxta illd Sap. xvj. neqz herba neqz malagma
sanauit eos sz tuus dñe fmo: q; sanat oia. Itē pre
fuat a pcīs. Unde psalmista inqt deo. In corde
meo abscōdi eloqa tua: vt nō peccē tibi. Deus q̄
debēt i corde deuoto recōdere ꝓba pdicatōis.
Sūt em̄ gēme dei. Et iō psalmista dicebat ōo.
Dilexi mādata tua: sup aurū et topazion. Pro
fecto si q̄s gēmā haberet: quā ꝛpe in ore portaꝛ
set: cuz magna reuerētia eā fuaret. Cū maxima
q̄ veneratōe ꝓba sci euāgelij sunt audienda: et
cōsuāda: q; in corde xpi fuerūt: et ab eoꝝ ore pcef
serūt. Cūcti q̄ fideles debēt solicite ꝛcurrere ad
pdicatōes: iuxta illd Luce. v. Cū turbe irruerēt
ad ihesum. vt audirēt ꝓbū dei. In q̄bus ꝓbis oñ-
dit. q; debet ꝓbū dei audiri cū auiditate. dū ōr
q; irrubāt. i. cū q̄dā impetu ibāt. Sic̄ pauper
in distributione elemosynaꝝ rpe famis irruere
ꝛsueuerūt. et sicut famelici canes cū anxietate q̄
rūt panē. iuxta illd psalmiste. Et famē patiēt̄ur
vt canes. et circūibūt ciuitatē. Sic̄ em̄ fames et
appetit⁹ edēdi ē signū sanitatis et corpis bū di-
spositi. ita appetit⁹ audiēdi ꝓbū dei ē signū sa-
lutis. Dicit aūt verbū dei cē ois esca. iuxta illd.
Dēm escam aboiata est cē. Haz sanat et replet
et aufert oēm famē diuinaꝝ. bonoꝝ. et delicia-
rū. oñdēs i deo solo cēverā sacietatē. Nā auar⁹ iue
nit ꝓbas diuitias. et supbus honores i eo q; dicit.
Prouerb. viij. Mecū sunt diuitie et glia. Deli
ciosus ꝓbo i ipo iuenit ōlectatōez de q; inqt psal
mista. Delectationes i dextera eius vsq; in finē. Le
tal' quoqz p pcīm vulnerat⁹ inuenit in eo pfe-
ctaz icolumitatē. vñ Johānis. v. dicit. Oēs qui
in monumētis sunt. id est in feroce peroꝝ. audi
ent vocē filij dei. et q; audierint viuēt. Verbū em̄
dei est anime viuificatiū. et spirtualis vite cō-
seruatiū. Unde idē saluator ait Joh. vj. Ver
ba que ego loquor: spūs et vita sunt. Nā non in
solo pane cē. Matth. iiij. et Deutero. viij. Qua-

ꝓterea nullus q̄s pdicator potest dicere illō Esaie
lv. Audite audientes me et comedite bonū et de-
lectabit in crassitudine anima vestra. Inclina-
te aurē vestrā et venite ad me: audite et viuet ani
ma vestra. Ue autē temporibus antichristi quan
do pdicari nō poterit: qz verificabit illō qō in-
qt Ysaie. super Amos ꝓpheta. Quādo doctri
na nō erit in ecclesijs intelligem⁹ penitere pudica
tiam: castitatē mortis: et omēs obire virtutes. qz
nō comederūt verbū dñi. Hec ille. Et idē etiam
accidit hodiernis rēporibus in illis terris in q̄bus
non predicat vel ad predicationē nō itur vel ar-
tendit. Et ideo omēs debetis sanctā predicatōz
frequētare et attentissime corde eam audire: ne
sitis de illis de quibus dicit dom⁹ Lu. viij. Ue
nit diabol⁹ et tollit verbū de corde eoꝝ ne credē
tes salui fiant. Sicut em̄ aues sequūtur satorē
vt proiectū in terram comedāt semen: sic et de-
mones maiori studio sequuntur predicatorē
verbi dei seminatorē vt de cordibus audientium
auferāt semē q̄ est verbū dei. Et ideo dicit Lu
ce. viij. q; volucres celi comederūt illō. Per volu
cres aūt demōes significant. vt expōit ipe Sal-
uator. Nō est aūt mirū si diabol⁹ conat vos re
trahere a predicatione quia cognoscat q; ipa est
illud semen bonū q̄ vt habet Matth. xiij. ca-
dens in terrā bonā salicz anime vestre facit fru
ctum bonū. s. bonaꝝ cogitationū atqz operatio
nū et diuersoꝝ meritoꝝ. s. alt⁹ trigesimū alt⁹
sexagesimū et alt⁹ centesimū fm diuersas dispo-
sitiones audientiū. Nouit q̄s veram esse sentētiā
Gregorij pape i ca. sicut stellas. xxxviij. dist. qui
ait. Sicut stellas celi nō extinguit nox: ita men
tes fidelium inhērentes sacre scripture firmamēto
nō obscurat mūdana iniquitas. Unde pdicato
rem verbi dei potest dicta illud Esa. iiij. Sicut vi
ta coccinea labia tua et eloquiū tuū dulce. sicut
em̄ vitta retinet capillos ō fluentes ne cooperiāt
faciē: sic predicatio sacre scripture cogitatiōes et
affectiones superfluas mētis reprimit ne facie con
templatiōis obnubilēt. Sat etiā diabol⁹ verā
esse sentētiā prophete dicētis Psal. xj. Eloquia
dñi eloquia casta argentū igne examinatū pro
batū terre purgatū septuplū. In quibus ꝓbis
primo cōmendat verbū dei a dignitate dicēs.
Eloquia dñi. q̄si dicat. Nō platonis non theo-
phrasti: nō Zenocratis vel Tullij. sed dñi qui
est veritas increata. bis aūt dicit eloquia ꝓter
duplex ꝓbū. s. inspiratū et pdicatū. Scdo a casti
tate. Et ideo dicit casta. cum q; docent spūalem
castitatē. Jacobi. iij. Que aūt desursum est sapiē-
tia primū quidē pudica est cē. Tum q; verbuz
dei facit carnē pudicā. vnde Hiero. ad rusti. mo
na. Anima sacentia scripturaꝝ et carnis vitia nō
amabit. Tertio a suauitate dū dicit argētū q̄
est suꝑ oia metalla dulcissonū. Et sil'iter verbū
dei superat oēs melodias. Ps. cxviij. Et dulcio
ra suꝑ mel et fauū. vbi Glo. ait. Eloquia aptea in
nouo testamēto: et optata in veteri testamēto dul-
cius sapiūt palato fidei q̄ faucibus carnis mē.
Quarto a charitate dū ōr. Igne examinat. s. di-
uini amoris. Ps. cxviij. Ignitum eloquiū tuū ve-
hemēt. Quinto a spūalitate dū dicit. pbanū ere:
id est a terra: et ponit genitiuū ꝓ ablatiuo more
grecoꝝ. Qz pdicatores debēt esse elōgati a terre
nis. Unde Greg. ait. Ignominiosū valde est sub
eo statu spectē gliam mūdi vl' diuitias q̄rere: in
quo dī alios ad ꝛceptū rpalis ꝓuocare. Septe
puritate dum ōr. purgatū septuplū. i. ꝓ septe fo-
mē granā spūsancti: q̄s qua habet Esa. xj. Et ꝓter
pdicta oia dolet diabol⁹ cū videt vos ad audiē
dū ꝓbū dei deuote cōuenire: satis q; ꝓtrudē a⁹
mūdabimi a pcīs vris: dicēte aplo ad Heb. j.
Verbo virtutis sue purgatiōez peroꝝ facies cē.
Unde et saluator dicebat aplis Joh. xv. Jā vos
mūdi estis ꝓpter fmonē quē locut⁹ sum vobis.
Sicut em̄ q̄ntō frequēt⁹ q̄s in aquā declīdit:
tāto magis a maculis liberat et mūdat. sic q̄nto
magis veniens ad pdicatōes: mag⁹ mūdabit⁹
aiam vestrā a pcīs. Sicut etiā q̄nto frequentius
vas implet bono oleo tāta mag⁹ capit ō vncuo
sitate ita q̄nto crebri⁹ recipientes suauissimū oleū
ꝓbi dei: tāto mag⁹ in vos ꝓmanebit vnctio spi-
ritussci: quā ille vobis cōcedat qui est bñdict⁹
in secula scl'oꝝ. Amen

Feria quarta cinerū de ieiunij institutōe: obli
gatōe et violatōe Sermo quart⁹. R

Sanctificate ieiu

S nium Joel. ij. et in epl'a occurrit feria.
Ut inqt deuot⁹ Hugo de scō Uicto.
in cōpē. Pbie. li. j. c. ij. Cōcupiscētia est inordina
tus appetit⁹ sensualitat⁹ excedēs modū rationis
De q̄ loqno Arc. iij. etbic. ca. xj. dr. Quēadmodū
puer: oportet fm ꝓceptū pedagogi viuere: sic et
ꝛcupiscibile resonare rōni. Et in. q. polit. ca. iij.
idē inqt. Mag⁹ opter ꝛcupiscētias regulare q̄s
substātias. Plato q̄s i pdrōe ait. Recte phi-
losophātes abstinēt ab his q̄ fm corp⁹ sunt cō
cupiscētis oīb⁹. Sapiēs etiā ecclīastic⁹ ca. xviij
sui li. inqt. Post ꝛcupiscētias tuas nō eas. Si
em̄ ꝓhibes aie tue concupiscētias ei⁹ facet te in
gaudiū inimici tui. Inter oēs aūt ꝛcupiscētias
videt illa q̄ ē fm gulā tenere quodāmō ꝓnapa
tū dū alie ab illa causant. ad q̄s ostendū de⁹
noster creatorbol ꝓmū fecit ꝓceptū de abstinen-
tia ꝛta gulā: dū ei imposuit ne de ligno scientie
boni et mali cōederet Gen. ij. In q̄ abstinētia cō
mēdauit dū voluit eū cōcedere de oīb⁹: vt sic fa-
cēdo mereret et sctus fieret refrenādo ꝛcupiscē
tias gul⁹: p quā quidē refrenationē bō dño ꝛfe
rat. Unde Numeri. vj. ca. dicit. Uir siue mulier
cū votū fecerit vt sanctificet: et se voluerit domi
no cōsecrare a vino et ab oīi eo quod potest mi-
ebriare abstineat. Ea ꝓpter in hac sacra q̄dragē-

tima vos ad hanc sanctificationē hortat dominus p̄ ꝓphetā in verbis p̄positis dicēs. Sanctificate ieiunium. De ꝙ̄ dē sacro ieiunio treo deuotas ꝓsideratiōes faciem⁹. Prima dicet institutas ꝓsideratiōis. Secūda obligatiōis. Tertia t vltima applicabitur violatōis.

Prima pars huius sermonis de institutione ieiunij. S

Do ad primā considerationem que dicat q instituōis mouent tria dubia. Primū an bonū atq; necessariū fuerit instituere ieiunium. Et respondetur fm Alexandrū d̄ alesio iij.p̄e sūme in tractatu de ieiunio. t Richard in iij.di.xxij.t.xv.art.iij.q.iij.t Tho.ibidē art.j.q.iij.t.ij.q.q.vltima.art.iij. Q. necessariū t valde cōgruū fuit instituere sanctū ieiunium maxime post lapsum primorū parentū. Et hoc ꝓbari potest tribus principalibus fundamentis. Primo ratione sanctificatōis sic. Per trāsgressionem primoꝝ parentū totū humanū genus reum factū est: ad Roma.v. vbi dicit. In quo omnes peccauerūt: sed per que quis peccauit p ea t puniri debet. Sa p.rij.t ca.fi.de imu.ec. t c.pastoralis. de iure pa. t notat in.l.ex facto.§. Julianus ff.de vulga. t pupil.t.l.bene.ff.d bis q. vt indi. Cum ergo peccauerit humanū genus in p̄mis parentib⁹ peccato gule t comestiōis: debuit fieri p̄ceptū in penā t sanctificationē de nō cōedendo siue de ieunādo. Et ideo potentie gustative que inordinato amore abiecerāt totū humanū genus vulnerauit: modo si se refrenet p abstinentiā t ieiunū: t per ꝓsequēs nos incolumes reddat a peccatis: t virtuosos faciat per tēperantiam t austeritatē possunt cōuenire illa verba q̄ Ouidius in.ij.de remedio amoris ponit dicēs Ad mea cēperūt iuuenes p̄ceptra venire. Quos suus ex omni parte fefellit amor. Discere sanari per quē didicisti amare. Una manus vulnus operatq; ferat. Secūda ratio dicit curationis per peccatū enim originalis culpe remānsit in nobis fomes t inclinatio ad malū t vitia. Gen.viij ca. vbi dicit. q̄ omnis cogitatio hois prona est ad malū omni tpe. xij.q.j.ca. Omnis etas. Cōueniebat ergo vt per ecclesiam humano generi p̄uideret de aliquo remedio q̄ posset ab huiusmōi corruptiōe cauere. Cum igit vt inquit Hieron. ieiunij sanet pectus corpus: nullū magis cōueniēs remediū potuit inuenire ad rep̄imēdū hoc incentiuū q̄ abstinentia t ieiunij. vt sicut hec inordinatio ortum habuit ex comestiōe: p̄ nō comestionē t ieiunē rep̄imat. q̄ mediante habēt fieri per cōtraria. ij. ethicoꝝ. Tertia ratio dicit reuocatiōis: q̄: cum homo per peccatū cruit factus fuerat a paradiso cōueniebat vt aliquo modo p̄uideret quatenus ad illū redire posset. Sed p gulā cecidit fuerat Gen.iij.ca. ergo p refrenatiōz gule debuit reuocari. Si enim aliquid est causa alicui⁹ oppositū est causa oppositi.j. posteriorū

Et hanc rationem tangit Amb. in fine de ieiunio: trāssumptiue i ca. Certo die. xxxv. di. dicēs Gula a paradiso regnantē expulit: abstinentia ad paradisum reuocatuit errātē. Ideo nos hortatur Aug⁹. lib. p̄ contra Julianū dicēs. Egrotauim⁹ per peccatū: sanemur per penitentiā. penitentia vero sine ieiunio vacua est. Quia nō ieiunauim⁹ decidim⁹ a paradiso: ieiunem⁹ vt redeamus ad eum. Hec ille. T

Ecūdo querit vtrum cōgruū fuerit instituere ieiunij quadraginta dieꝝ. Respondeo fm Thomā. q.ij.q.cxlvij.ar.v. q̄ sic. quod aliter ꝓbat. Sicut em subditi tenentur dñis suis dare tributa. Matth.xxij. vbi dr. Reddite que sunt cesaris cesari: ita etiā deo: id est sacerdotib⁹ loco dei decimas offerre debent in signū recognitōis vniuersalis dominij: vt dicit Innocen⁹ tert⁹ in ca. Tua nobis. extra de decī. Et sicut debem⁹ decimā aliaꝝ rer̄ ita t tpis fm Grego. in ca. Quadragesima. de consc. di. v. Cū ergo decima pars totius anni sint. cccxvj. dies vel paulo min⁹: igit congruū fuit vt illis diebus ieiunarem⁹. Verū q̄ corpus nostrū constat ex q̄tuor elementis: t per inordinationē quatuor affectionū ex illis ꝓcedentū peccauim⁹ circa decalogū in omnib⁹ q̄tuor partib⁹ anni: ideo superaddunt q̄tuor dies t sic sunt q̄draginta. Quadraginta em dieb⁹ t q̄draginta noctibus pluit de⁹ aquas diluuij in penā mūdane corruptiōis Gene.vij. Et ideo si nolum⁹ incurrere diluuiū eterne punitiōis debem⁹ bis q̄draginta dieb⁹ ieiunare. quia sicut Moyses ieiunādo q̄draginta diebus t q̄draginta noctibus meruit legē dei recipere Exo.xxxiij. Et seraphic⁹ pater noster Frā cisc⁹ post ieiunij q̄draginta dierū recepit regulam quā ei xp̄us de verbo ad verbū inspirauit: Ita nos si bis q̄draginta diebus ieiunabim⁹ recipiem⁹ profecto gratiā diuinā. Sicut em quadraginta dies dati sunt ninuitis ad penitentiā Jone.iij.ita t nobis. Et sicut filij isrl q̄draginta mansiōibus pueneūt de egypto ad terrā promissiōis: ita t nos bis q̄draginta diebus trāsibimus de tenebris peccati significatis p egyptum ad superne patrie lucē. Sicut etiam q̄draginta diebus Helias peruenit ad montē dei Oreb i fortitudine cibi quē ei angel⁹ dedit.iij. Reguz.xix. ita t nos comedēdo cibū quadragesimale quē nobis offert sancta mater eccl'a peruenient⁹ ad montē eterne gl'ie. Quia sicut xp̄us post q̄dragesima dies a sua resurrectōe ascendit celos: Act.j.c. ita nemo potest ascēdere nisi bis q̄draginta diebus ieiunauerit si nō ē legitime excusat⁹. Quemadmodū etiā xp̄us post q̄ ieiunauit q̄draginta diebus t q̄draginta noctibus accesserūt ang̃eli t ministrabāt ei: Matth.iiij.ca. ita nobis ieiunantibus aderūt celestis patrie milites nos contra inimicos nr̄os protegētes. Et ideo fm hūc numerū q̄dragenariū q̄dragesimale ieiunij ē ille

rutū. de quo sic cāt at eccl'ia. Lex t ꝓphete p̄mirunt hoc p̄ceperunt. postmodum xp̄s sacrauit omnib⁹ rer̄ atq; factor⁹ temporum. Multiplicer enim tp̄s conseruauit istum numerū quadragenarium. scilicet in sua conceptione. quia quadraginta septimanis fuit i vtero virginis. Item sua p̄dicatione. q̄ quadraginta mensibus in mundo p̄dicauit. Item sua ieiunatione. quia vt supra dictum est quadraginta diebus ieiunauit in deserto q̄b egit vt sicut hoc ieiunium q̄dragesimale approbari fuerat p legē moysi cā t ꝓphetica in ieiunio moysi legislatoris. t hoc lie etiam ꝓphete: ita approbatū apparet p legē euāgelicā. Et ideo isti duo soli scilicet Moyses et Helias apparuerūt in eius transfiguratiōe Matth.xvij. Ipe ār dñs noluit ieiunare plus q̄ illi. ne deus a dyabolo putaret. nec min⁹ q̄ ipi ne purus hō t illis inferior crederetur. Consecrauit etiā hunc numerū sua passiōe. q̄ q̄draginta horis iacuit in sepulchro. Itē sua resurrectione. q̄ q̄draginta diebus post resurrectionem fuit cum discipulis in mundo. U

Ertio querit q̄re b̄ ieiunium instituū est tēpe veris. Rñdeo fm Alex. d̄ ales i. iiij. p̄e sūme i tractatu de ieiunio t.b. Tho. i iiij. di. xv. ar. iij. q. j. q̄ b̄ factū fuit ꝓpter tria. Primo ꝓpter ꝓcupiscentie repressiōem. q̄ i vere marie insurgūt t iualescūt mot⁹ carnales t ꝓcupiscentie. t marie i gñatiua tā i hoie q̄z i alijs aialibus. t b̄ ꝓpter q̄litatē ei⁹ tpis. Ver em ē calidū t hūidū fm Auicēnā. ij. primi doctrina. ij. c. de naturis tpum. Calidū aūt t humidū maxime ꝓducit generatiue. vt inquit Aresto. in lib. de generatione t corruptione. t ideo sicut in vere pullulant t germinant arbores ita etiā insurgūt motus carnales ad quos rep̄imēdos istituendū fuit ieiunium. Secūda causa dicitur susceptionis scilicet diuine gratie. Sacramēta em diuine gratie scilicet Absolutiōis sacramentalis t cōtritionis corporis xp̄i hoc tpe nobis spiritualr ꝓponūt. maxime in pascate. t ideo vt aia nr̄a bene inuentiat idonea. fm possibilitatē suā ad tā sblimia sacramēta suscipiēda. recte ordinatū fuit ieiunium q̄d fm Hieronymū. ē scificatio mētis sine qua nemo videbit deū Et ideo dicit Ecclesiasticus. ij. Qui timēt deū p̄parabūt corda sua. t i ꝓspectu illi⁹ sanctificabūt aias suas. scilicet p ieiunium. X

Erato ordinatū fuit rōne ꝓformatiōis Sic em xp̄s p suā passionē ad gl'iaz resurrectiōis puenit: sic nos per ieiunia t alias pnias puenient⁹ ad gl'iaz eterne beatitudinis: vt inquit Jsi.vj. ethimo. Q̄ aūt xp̄s passus fuerit in vere patet p Aug. xvj. de ciuitate dei. c. lv. vbi inquit: q̄ mort⁹ est xp̄s. viij. kl'. Aprilis. Ratio aūt quare xp̄s passus est in vere: fuit q̄ rander de ales: in. ij. p̄te summe: t Jsidor⁹. viij. li. Ethimo. Illo etenim tēpore creati fuerunt si

mul cū cetis creaturis t elementis. Et pōt ꝓbari vt inquit Rabbi Josue p scripturā Gen. j. ca. vbi dicit de⁹. Germinet terra herbā virentē ac facientē semē iuxta gen⁹ suū. Que ōia fuit i vere. Rabbi Eliaser tñ dē q̄ creatus fuit mundus in mense Septēb. quo tpe fruct⁹ fuit maturi. Et dē Nicolaus de lyr. sup. j. Gen. c. q̄ hec ē cōmūis opinio apud hebreos. Tñ tenendo p̄mā posset dici q̄ p virtutē diuinā terra ꝓduxit hac p̄ma vice fructus instāti t nō p gñationē naturalē: t tō potuit hec ꝓductio ita fieri i vere sicut in autūno. t ꝙ fuit q̄ prim⁹ hō creatus est in vere quo tpe oia pullulāt t germinār q̄ apta sunt germinare. Preterea vt ait Damas. li. ij. oi tpe sunt fructus in paradiso terrestri. Qz igit xp̄s tpe veris passus ē vt ondere se pati ꝓpter penā primoꝝ parentū: cōgruū fuit vt etiā nos ei cōformaremur i abstinentia t ieiunio: vt sic cū ipo crucifixi et⁹ resurrectiōis t gl'ie participes efficiamur. Et hoc ē q̄d dr Paul⁹ ad Gala. v. Qui em sunt xp̄i carnē suā crucifixerūt cū vitijs t cōcupiscentijs. XX

Varro querit q̄re festa solēnitas q̄dragesimal' inchoet in sequēti dñica) hos q̄tuor dies ꝓcedentes eccl'a addidit. Et rñdet q̄ b̄ fecit vt q̄dragenarius numer⁹ ieunij impleat. A ꝓma em dñica vsq; ad pascha q̄draguor dies sūt: ō q̄bus dū sex dies dñicales subtrahunt solūmō triginta sex dies ieunabiles remanēt. t tō addunt isti q̄tuor dies ꝓcedentes vt sacer numer⁹ q̄dragita dieꝝ cōpleat q̄ē xp̄us suo ieiunio ꝓsecrauit. Sunt tū q̄dā alie rōnes mystice q̄re pon⁹ in q̄rta feria q̄z i alia feria b̄ ieiunij inchoet Et ꝓma est q: in q̄rta feria moyses xp̄i fuit tractata t cū delibatōe firmata. in q̄rta feria ꝓncipes sacerdotū cū seniorib⁹ pl'i cōgregati sunt in atriū cayphe ꝓncipis sacerdotū: ad q̄s iudas accessit t xp̄s tradere promisit t illi pecuniā dare pollicati sūt Luc. xxij. t Mat. xxvj. Qz igit pnias q̄dragesimale facim⁹ vt xp̄o pariter cōpatiamur. Jō merito in hac q̄rta feria i qua ei⁹ mors fuit tractata b̄ ieiunij inchoat. Secūda rō est. q: in q̄rta feria sol t luna ac cetera celi luminaria creata fuerūt. In principio em creauit de⁹ quādā nubeculā lucidā q̄n dicit. Gen. j. Fiat lux: t illa nubecula tres dies solis creatiōz ꝓcedentes illuminauit q̄dā tenui claritate quēadmodū diluculo fieri solet. Quarta aūt feria sequēti vt dictū ē de⁹ solē t cetera luminaria fecit. Et tō dies illa dicit plene claritat⁹ fuit. Totū aūt tēp⁹ nr̄m est tenebrosū: tēp⁹ aūt q̄dragesimale ē lucidū: iuxta illud Ephe. v. Eratis aliq̄n tenebre: nūc aūt lux i dño. Cōuenies igit fuit vt tēpus tā lucidū i die lucida inchoaret. Terria rō ē: q: q̄rta feria dies mercurij vulgariter nūcupat. Est aūt mercurius planeta celest⁹ q̄ fm astrologos regnat in ygie dñat aque semp ē cū sole t pest facit die. Disponit em hoies ad factū dū t eloquētiā acq̄rendā. Un̄ dr Act. xiij. q̄ gentiles appellabāt Paulū

mentarii oq erat dur ꝺi. Rare q̄k ieiunū in
die mercurij incipiat ad inuēdū q̄ boico i doc
tor debēt dabere mūdicā corpoꝝ abūdāna la
chrymaꝝ gl̄iarūq; bonoꝝ opeꝝ vel ſ. ſ̄p ſine cū
ſolicitꝰ apo. Predicatores aūt debēt hic facūdā
frmonē: ꝛ ꝺ vltō ieiunū facili⁹ ſuſcipiat boꝝ
die ſcā mater eccl̄ia fideles ad mēoriā ſue mor
tis ꝺūat ꝺ in capitibo cineres ponit dicēs illō
Gen.iij. Memento hō q̄ cinis es ꝛ in cinerē re
uertēris. Ad q̄ō enā deꝰ hortat. Dicit.vj.di. Fi
lios gēli me induere oportet ꝛ cōſpergere cinere: la
ſciū vngentū facies tibi plantū amaꝝ. Pp̄le enī
ꝺo ē gēle q̄ſtian⁹. Filia ro gēli dei ē aīa cuiuſli
bet q̄ſtiani. Quā q̄ꝺē aiaꝝ ipe deꝰ ad tria hortat
in ꝓbis p̄dictis. Primo ad ꝺure p̄ne aſſūptōꝝ
ꝺicēs. Induere cilicio. Cilicū enī ē ꝺumēti du
ri ꝛ aſperi de pilis camelorū cōtexti. Scōo ad
mētis meditatōꝝ ꝺi. Cōſpergere cinere. Sicut
facieb⁹ Job ꝺi. ſui li.ca.xvj. O qui cinere carnē
mei. ꝛ Eccl.x.ꝺi. Quid ſuperbis terra ꝛ cinis. Et
Dicit enī aut Prop5a. Terra terra terra: aus
ꝺi ꝓbū ꝺūi. Jd ē tu hō q̄ venis ō terra ꝛ portas
terrā ꝛ vadis ad terrā audi ꝓbū ꝺūi q̄ ꝺicit
ꝺ: p ecclīam ſ. Memēto. tē. Tertio hortat
ad paīoꝝ doloꝛē ꝺi. Facit ꝺi lucrū amaꝝ. Lucꝰ
enī vt ꝺicit Aug. eſt triſtitia de amiſſōe charoꝝ.
Dō aūt p̄ peccā amiſit deū aiam ſuā ꝛ oīa mer
ita: ꝛ ꝺs q̄uerit ad pniam ꝛ amara lamēta. Et
hoc ſufficiat p̄ p̄ma pte ñi frmonis.

Pars ſcōa huiꝰ frmonis ꝺ obligatōe ieiunij. ꝙ

§ Ecūda pars ꝺ: obligatōie p̄ cui⁹ cogꝝ
ꝺitōe vt ſciat q̄lē ꝺebeat eſſe ieiunū: ad
q̄ō ꝺicit nr̄m tenet. Sciēꝺū ē q̄ ſex ſunt
gña boīz ꝺiuerſimode ieiunātiū q̄ i hoc vitu cō
tinent. Abſtinet egerē egēs: cupiꝺ⁹: gula: frmia:
tetus. Primo enī egerē abſtinere q̄ nō p̄ōt aliq̄
recipe ſanitatē vel q̄ appetitū nō bñs cōꝺere nō
p̄ōt: ꝛ hoc abſtinēria nō ē meritoria nec ꝺemeri
toria in ſe q̄: in bis q̄ a natura ſunt ꝛ aliter eſſe
non poſſunt nec laꝺamur nec vituperamur.
q̄ ꝺicit. Scōo abſtinet egēs q̄: nō bz q̄ꝺ comē
ꝺat: ꝛ ſ ieiunū ē in ꝺifferens. nā nihil merēt nec
ꝺemerēt frm ſe. q̄: in nēcitando⁹ nemo liberalis
eſſe ꝺebet. l. rē legenꝺa. ff. ꝺe aꝺil. lega. Tertio abſtinet
cupiꝺ⁹ ne cupēꝺat. ꝛ tale ieiunū ē malū. Unde
Leo papa in q̄ꝺā frmōe inq̄t. Nō ſunt caſta ieiu
nia q̄ nō ꝺe rōne veniūt cōtinētie ſ; ꝺe arte falla
cie. Sūt enī aliq̄ anari q̄ nec ipi cōꝺere volunt
nec ſuos cōmeꝺere gemiūt ꝛ ꝺidētes eos cōꝺe
re ꝺolēt ac ſi a⁹ cotidā ꝺenotarēt. Uel ēt aūt q̄
more Moyſi totā hāc q̄ꝺragēſimā facerēt non
cōꝺētes nec bibētes. Quarto abſtinet gulo⁹
vt poſtea auꝺi⁹ cōꝺeat ꝛ ſ enī ē malā: ꝺe quo
ait Aug. ſup pſal.xlvij. Nō laꝺat ꝺ illo ieiunū
q̄ ad luxuriosā cenā ſeruat vētrē ſuū. Inuitant
nāq; aliq̄ boīes ad cenā magnā vel p̄ā ꝺiu ad
q̄s volūtes auꝺi ꝛ famelici ventrē ex mꝺo p̄ca
cōꝺūt aū ieiunāt: q̄s nō eſt ieiunū cōtinētie ſ;

poti⁹ gulofitat̄. Jō Piero. ꝺe cōſe. ꝺi. v. c. Sint
ꝺi. ait. Sint ꝺi q̄ꝺiana ieiunia ꝛ refectio ſa
nitatē fugiēs. Nihil p̄ꝺeſt biduo aut triduo
trāſmiſſo vacuū portare vētrē ſi panē obſtruat
Quinto abſtinet ſimia. i. ypocrita: vt ab boīb⁹
laꝺet ꝛ ſcīūs appareat. Et iō ꝺe ꝺño Mat. vj.
Cum ieiunatis nolite fieri ſicut ypocrite triſtes
Extermināt enī facies ſuas vt appareāt boīb⁹
ieiunātes. Amē ꝺico vobis receperūt mercedē
ſuā. Sup q̄ꝺus ꝓbis ꝺe Lb̄ri ff. Qui ſi is q̄ ieiu
nat grauā gl̄iam peccat: q̄to magis ille q̄ non
ieiunat ꝛ ſe ieiunare ſimulat vt ſcīūs boīb⁹ vi
ꝺeat ypocrita eſt. q̄ſi ꝺicat a fortiori. Sexto abſ
tinet virtuoſus vt ꝺeo placeat ꝛ ꝺe p̄cō
ſatisfaciat ꝛ ſic mereat: ꝛ hoc ieiunū eſt bonum
Uerū multi in hoc ꝺecipiunt: q̄ licet p̄ter bonū
finē ieiunēt tñ nō merent: imo ſepe peccāt q: ni
mis inꝺiſcreta tāq; arta aſſumūt ieiunia vt in
eis ꝺeficiāt vl infirment. cōtra q̄ō ſtat illa ſnia
qua ſcribit q̄ ꝺiſcretio eſt mr̄ oīm vtutū. ſ. q. v.
ca. p̄mū. ꝛ ꝺe offi. cuſto. ca. j. Uirꝰ enī indiſcre
ta ꝓ vitio reputat: vt in cōſpuerbio ꝺr. Jō ꝺicit
Piero. ad Ulpotianū ꝺe vita cleric. Tantū
abi ponē ieiunio⁹ q̄ntū ferre poteſt. Sint pu
ra: caſta: ſimplicia: moꝺerata: ꝛ nō ſuperſtitioſa ie
unia. Et ad ꝺemerenꝺū ē q̄ ꝺicit. Neq; ve
ro inꝺiſcreta vbi impar⁹ ieiunia ꝛ cibi: mē q̄
boīū abſtinētia: q̄ꝺ⁹ ſtarim corpa ꝺelicata frā
gunt: ꝛ aīā egrotare incipiūt q̄s ſepe cōuerſatiōis
poſſint tacere fūꝺamēta. Pboꝝ q̄s ſnia eſt mo
ꝺeratas ē ꝛ ſtures. hec ille. Et eaꝺē ſnia habet i
ca. nō mediocrit. ꝺe ꝛſe. ꝺi. v. Et iō ꝺr Paul⁹ ad
Roma. xij. Rationabile obſequiū vr̄m. Z

§ Liceñ eſt enā q̄ multi q̄ ieiunāt parū
merēt. imo nihil quo ad vitā eternā q:
nō abſtinēt a peccīs. Jō Aug. ſup Job. ꝛ
ponit ꝺe ꝛſe. ꝺi. v. c. ieiunīū. ꝺr. Jeiunīū magnū
ꝛ gñale eſt abſtinere ab iniq̄tatib⁹ ꝛ ab illicitis
voluptatib⁹ ſeculi. Et ꝺe hoc loquit Pius pa
pa ꝺe cōſe. ꝺi. v. ca. nihil. ꝺicēs. Nihil p̄ꝺeſt boī
ieiunare ꝛ orare ꝛ alia bona rel̄igiōis agere. niſi
mēs ab iniq̄tate: ꝛ ab obtrectatiōibo lingua co
hibeat. Gloſa ro ſup ꝺictū ca. ꝺr. p̄ꝺeſt. i. ad vi
tā eternā. Quā q̄ꝺē ſententiā confirmat Bmb. in
q̄ꝺā oñil. trāſſūpnue i ca. Quiꝺ prodeſt. lxxxvj
ꝺi. vbi inq̄t. Quiꝺ p̄ꝺeſt ieiunare viſceribus ꝛ
luxuriari venatib⁹ abſtinere a ꝺiis errare pcīis
An putatis illū ieiunare frēs q̄ p̄mo ꝺiluculo
non ad eccl̄iam vigilat: nō beatoꝝ martyꝝ ſcā
loca p̄quirit: ſ; ſurgēs cōuocat fuulos: ꝺiſpōit
rena. canes cōꝺuct⁹ ſalt⁹ ſiluaſq; pluſtrat. q. ꝺi.
nō. Sic q̄; in omnia q̄ꝺragēſime inq̄t. Incaſſū
caro arterit ſi a p̄auis voluptatib⁹ anim⁹ non
refrenat. hec ille. Nihil enī p̄ꝺeſſet meꝺicina: ſi
gla ꝺi⁹ ꝺimitteret in plaga. Que oīa intelligun
tur quo ad vitā eternā p̄merēꝺā nō quo ad p̄
miū acciꝺētale ꝛ ſanctificatiōne p̄cepti eccl̄ie. Bñ
enī beat⁹ Tho. in iiij. ꝺi. xv. art. iiij. q. j. Q̄ ieiu

nāo in p̄cō mortali licet trāſgꝺiat p̄ceptū ꝺei
q̄ vult q̄ bonū fiat abſq; mortali p̄cō: nō tamē
trāſgꝺit ſtatutū eccl̄ie vel legis poſitiue eo q̄
ꝺictū ſtatutū nō amēꝺat inēmonē obſeruātie ſ;
eorū. Unde Albert⁹ in tractatu ꝺe q̄tuor vtuti
bus cardinalibo inq̄t. q̄ talis ieiunāo in pecca
to mortali: licet nō faciat vt vult ꝺeꝰ: facit tamē
q̄ inſtituit eccl̄ia vel q̄ iniūxit cōfeſſor. Item
ibiꝺē ꝺicit q̄ ieiunū quoꝝ modo factū ꝺiſpo
ſitionē bonā ad caſtitatē relinquit magiſq; con
finē ꝺeo facit ꝛ ad gratiā ꝺei ꝺiſponit. Jeiunan
ꝺū q̄ eſt oino: ſed qui vult ꝺeo placere ꝛ bonuꝝ
eternū p̄mereri ieiuner in ſtatu gratie ꝛ ſine pec
cato mortali. Bit enī ꝺñs Eſa. lviij. Hoc eſt ma
nus ieiunīū quod ꝺegi: ꝺiſſolue colligatōes im
pietatis. ſoluc faſciculos ꝺep̄imētes. Dicit. q̄ꝫ
in quaꝺā epla inquit. Tūc p̄ꝺara eſt ap̄ ꝺeus
abſtinētia co: poris cū animus ieiunet a vitiis.
Et ideo inquit Bernarꝺ⁹ in quoꝺā ſermōe. Je
iunet oculus a curioſis aſpectib⁹: auris a fabu
lis ꝛ rumo: ribus: ieiunet lingua a ꝺetractiōe et
murmuratiōe: ieiunet manus a malis operib⁹
ieiunet aia a vitiis. B

§ Ed ꝺeu q̄: paucissimi ſunt qui ieiunent
in ſtatu gr̄e: pauci ſunt enā qui ieiunāt
vel in gratia vel extra gratiā totā q̄ꝺra
gēſimā. Et ideo ſcitote ꝺilectissimi q̄ q̄libet nō
rationabil⁹ excuſat⁹ nō ieiunāo totā quaꝺrage
ſimā peccat mortaliter enā ſi nō ꝺimitteret niſi
vnū ꝺiem. De excuſatis aūt cras ꝺco ꝺicte pie
ꝺicabim⁹. Q̄libet aūt q̄libet nō excuſat⁹ p̄ꝺictōꝝ
vel vnū ꝺiem quaꝺragēſime grauiſſime peccat
ſic probat. Qō eccl̄ia p̄cipit ſub pena peccati
mortalis tenemur implere. vt notat i ca. nō ꝺe
cet. ꝛ in ca. p̄cepta ap̄licis. xij. ꝺiſt. ꝛ in ca. in me
mortū. ca. cuiuere. ꝛ in ca. nulli fas. ꝛ i ca. ſic oēs
xxj. ꝺi. vbi ꝺicit. Sic oīs ap̄lica ſedis ſanctio
nes accipiāꝺe ſunt tāq; ipius ꝺiuina voce Pe
tri formare. facit cap̄lm. quiſq; s. xiij. q. j. vbi ꝺi
citur. Quiſq; p̄cepta nō obtēperat rea eſt ꝛ
ꝺebito: pene: ꝛ pauloinferi⁹. quoꝺ p̄cipit im
perat ꝛ quoꝺ imperatur neceſſe eſt fieri. Et hoc
colligit ex verbo xp̄i Matth. xviij. ꝺicētis. Qui
eccl̄iam nō auꝺierit ſit tibi ſicut ethnic⁹ ꝛ publi
can⁹. Sed eccl̄ia ꝺei p̄cipit ieiunes totā quaꝺ
ragēſimā. vt patz extra ꝺe obſer. ieiu. per totū.
ꝛ in ca. nō liceat. ꝛ in ca. nō oporet. ꝺe ꝛſe. ꝺiſ. v.
Ergo mortaliter peccat nō ieiunās totā q̄ꝺrage
ſimā exceptis ꝺiebus ꝺñicis. Sed o maxima
abominatio: o ꝺemēcia admirabilis: o ſtultitia
nephāꝺiſſima: p̄cipit ꝺñs xp̄s: tu ne cōꝺeas
infra biꝺuū ꝛ cōfeſtim obeꝺis illi. p̄cipit ꝺña
noſtra ſcā mater eccl̄ia vt p ſalutē aīe tue ieiu
nes ꝛ nō vis illi obeꝺire. O quot aꝺ infernū ꝺe
mergunt q: nō ieiunāt: quot credūt q̄ illis ſuf
ficiat tres ꝺies p̄ hebꝺomaꝺā ieiunare q̄ ex hoc
ſolo ꝺānabunt q: totā quaꝺragēſimā nō ieiu
nāt. Aliqui enā ſunt q̄ ieiunāt nullū ꝺiem ſic ꝛ
alterū non. Sed auꝺite obſecro ꝛ a mēoria vra
nō recꝺat q̄ inquit Bmb. in frmone ꝺe q̄ꝺra
gēſima ꝺicēs. Qui cōſtituentem numerū vitia ꝺie
māꝺucādo pretorit: nō vt rex⁹ ꝺies violentor ac
cuſat: ſ; vt tyr⁹ q̄ꝺragēſime trāſgꝺitor ar guit
Deciſſe. Sed eſt ſolāū q̄ illi q̄ ieiunare nolūt
in futuro faciet ſm ꝺeficāt. Unde cis Eſa. lxv.
inquit ꝺñs. Serui mei comeꝺēt ꝛ vos ꝺurie⁹:
ſerui mei bibēt ꝛ vos ſitietis. P̄ro vino aūt ꝺa
bēt⁹ fel ꝺraconū ꝛ venenū ſerpēū Deut. xxxij.
Fel ꝺraconū vinū eoꝝ ꝛ venenū aſpiꝺū inſana
bile: vua eoꝝ vua fellis ꝛ botr⁹ amariſſim⁹. q̄
pane aūt babebūt calculū ignitū. Prouerb. xx.
Implebit os eius calculo. Talis ro panis nō
poterit maſticari q: ꝺurus lapis ꝺimittit in os
poterit toleran. q: ignitus ēnec ab ore poterit
ejici q: otis implen⁹ eſt. P̄ro p̄ctōnia aūt ꝛ
ſeculo habebūt ſempiternū incentiū: unꝺe ille
Pſal. xlviij. Mors ꝺepaſcet eos Et hec ſufficiāt
p̄ ſcōa parte ñri ſermōis.

Pars tertia huiꝰ frmonis ꝺe violatōe ieiuꝝ
nij. ſ. qualit̄ frangat. B

§ Do ad tertiā partē ñri frmonis q̄ꝺ:
q violatōis eſt ſcienꝺū frm Bleſē. ꝺe alee
in. iiij. ꝑte ſūme in tractatu ꝺe ieiunio. et
beat⁹ Tho. in iiij. ꝺi. xv. ar. iiij. q. j. ꝛ Rich. frm
in eaꝺē ꝺi. ar. iiij. q. vj. q̄ ieiunīū violat ꝛ frangit
multiplicit. P̄rimo plurali comeſtiōe. Scōo no
tabili p̄ceptōe. Tertio carnali refectiōe. Pri
mo igit quis frāgit ieiunīū comeꝺēꝺo plus q̄
ſemel in ꝺie. Tamē aꝺuertēꝺū frm Rich. vbi ſ.
q̄ qui ꝺieb⁹ ieiuniorꝝ ſemel ꝺūtaxat cōꝺet tan
tum q̄ntū actu comeꝺere ꝺuabꝰ vicib⁹: q̄uis
literā ſtatuti obſeruet nō tamē obeꝺit ei⁹ inten
tōi nec meritū acquirit. q̄. l. ꝺe legi. l. non ꝺu
biū. ꝺiat. Nō ꝺubiū eſt in legē cōmutare eā qui
verba legis ap̄lerus cōtra legis mētē volūtarē.
Et ideo ꝺr Aug. in frmone ō q̄ꝺragēſima. Sūt
quiꝺā obſeruatores q̄ꝺragēſime ꝺelicioſi pon⁹
q̄s rel̄igioſi q̄ artificioſis ꝛ peregrinis cōꝺimen
toꝝ ꝺiuerſitatib⁹ gulā irritāntiū q̄ capiunt
māꝺucādo quāmꝺiu ꝺigerare poſſunt nō ieiunā
ꝺo. hec ille. Et quāuis tamē nō cōꝺuꝺo q̄ ille pec
cet vel frangat ieiunīū qui aliq̄ꝺ plus cōꝺere in
p̄ꝺicto tpe ieiunij q̄s facere reꝑoſt quo nō ieꝰ
iunat poſtea cenatur⁹: hoc enī licet p̄ ſuſtātiā
nature. ſed intelligit ꝺe his q̄ voraciter cōꝺunt
ꝛ fallaciter tamē in vna vice q̄ntum comeꝺerēt
ꝺuabꝰ vicib⁹. hoc ē enī facere fraꝺē legi. l. cōtra
legem. ff. ꝺe legi. E

§ Ed hic querit⁹ vr⁹ liceat in ſero facere
collationē. Et ꝛnꝺeo frm p̄ꝺictos ꝺocto
res. q̄ bibere vinū ꝛ comeꝺere aliq̄ ꝺul
cuaria ne vinū noceat non frangit ieiunīū niſi
ſumank in fraꝺē. Electuaria enī nō aſſumun
tur p̄ mꝺū cibi ſ; meꝺicine: ꝛ ideo licet aliquo
mꝺo nutriāt: non tamē hoc eſt p̄ncipalis vſus
eoꝝ: ca propter ieiunīū eccl̄ie nō ſolūmō q̄ꝺ

verec̃ eis q̃asi alijs odio in magna q̃titate
ad famē extinguendā. Si quis igit in sero con
fectiones vel electuaria parce lupserit p modū me
diane repone ieiunij: vel ne vinū noceat sitim pa
ciendo nō frangit ieiunū. Et hoc fm Tho. q. q.
q. cclvij. art. iij. ꝛ iij. q. di. xv. ꝛ Rich. eadē dis.
art. iij. q. j. Et eiusde aliqui sumūt argumentū
q̃ extra preter cōfectiones ꝛ electuaria frangunt
ieiunū. Illq; aūt dicūt opposituꝫ ꝛ bene. l. q; etiā
fruct⁹ possunt capi ne vinū noceat. Sed nūqd
possit accipi modicū panis in collatiōe. Rñdeo
q̃ nō. Si quis habeat alia que possit accipe per
modū medicine: sed si nihil aliud haberet ꝛ ne
cessitatē haberet bibēdi p̃ter magnā sitim ꝛ ne
fallicer crederet q̃ vinū ei noceret nisi aliq̃d co
mederet: credo q̃ talis nō habēs aliud q̃ panē
vel etiā habēs aliquos fructus: sed verisimilē
timens ne ei noceāt p̃ter aliquā infirmitatē vel
indispositionē corporis: hoc casu accipiēs mo
dicū panis non⁹ ad medicinā q̃ ad nutrimen
tum nō frangit ieiunū: quia licet panis p̃incipa
liter habeat vsum ad nutrimētū tamē in hoc ca
su accessit intētio sui sapientis: aliter illud vulga
re proverbiū. Quicq̃d agāt homines intētio iudicat
omnes. Necessitas enī nō habet legē. l. j. ff. de cō
stitutis. ꝛ necessitas est inculpabilis. vt inquit
Pbus in. v. Metha. Et fm oia iura necessitas
excusat. l. Aliquā do. ff. ō offi. proc. in. l. sed ꝛ si per
petuo. §. fina. ff. ex q̃bus cau. maio. l. nō solū. §. fi
nali. ff. de excusa. tuto. Ideo dicit in ca. cōsiliū. ex
tra de observa. ieiu. Legi nō subiacet necessitas
Et de regu. iu. ca. quod nō est. scriptū est. Quod
nō est licitū ex lege fit licitū ex necessitate. Sed
uerū quenī. nunq̃d bibere vinū ante sumptuꝫ
cibū solvat ieiunū. Et respōdet Alber. in tracta
tu de virtutibus cardinalibus. dist. iiij. q̃ sic quia
potus vini sumptus ante cibū est cibus ꝛ potus
nature. Et ideo nutrit: nō aūt frangit post p̃an
dium quia iuvat digestionē ꝛ potus est sequela ci
bi ꝛ post cibum defert ipm ad mēbra. Nec ille.
Innocēn. aūt dicit in suma: q̃ nō credit solui te
iunū p̃ter potū vini vel aque vel ante cibū vel
post. et hoc maxime p̃ter consuetudinē: ꝛ hanc
opinionē credo veram q̃n est bona intētio ꝛ nō
fraudulēta simul cū necessitate sui sapientis. Sed
q̃d dicem⁹ de his q̃ sine necessitate faciūt collatio
nē de pane: vel etiā habētes necessitatē bibēdi ꝛ po
tēres habere electuaria vel silia: tamē ex sensua
litate cōedūt panē. Quid dicēdū ō comedentib⁹
electuaria i magna copia: p̃fecto isti oēs frāgūt
ieiunū. Et ī cōcludo q̃ pauci sunt q̃ bene ieiu
nāt. ꝛ idcirco de⁹ nō acceptat eoꝝ ieiunia: q̃ pīa
e nō facere ꝛ vitiose facere. l. q̃nēs. ff. q̃ satisd. coga.
Ods p̃bat ēi. l. j. ff. si q̃s i ius vocā. nō ie. l. q̃uis. §
si quenenz. ff. ad vell. l. j. §. pe. ff. q̃ cuiuscūq; vtil

Edo frāgit ieiunū notabi liter. D
§ li bore p̃uerōe. puta si q̃s cōederet bora
p̃mevel etiā tertie sine legitima cā: sed ex

gulositate vel sensualitate fm Tho. in. iiij. di. xv.
ꝛ ibi Rich. ar. iij. q. viij. hora. Qui comedēdi ī vi
gilijs ꝛ q̃ruoꝝ repositio ac alijs ieiunijs p̃ter
q̃dragesimā ē hora nona. vt inq̃t abbas Moy
ses fm q̃ refert Johānes cassian⁹ in collatōibus
sanctoꝝ patrū. Et idē dicit Hugo in expositōe
regule sci Aug. ꝛ ratio huius est: q̃ repōre none
ppter in cruce dicte fine. Joh. xix. Et inclinato ca
pite emisit spm̃. O q̃nt xpiane cōpatiamur dño
nro ꝛ illā expecta horā ad comedēdū. Tpe aūt
q̃dragesime hora comedēdi est q̃n in eccl̃ia di
cunt vespe. vt in ca. solet. de cōse. di. j. vbi ō: So
lent plāeos qui se ieiunare putant in q̃dragesima
morem signū audierint ad horā nonā māduca
re q̃ nullatenꝰ ieiunare credēdi sunt si āte man
ducaverit q̃n vesp̃tinū celebrēt officiū. Que ver
ba ibidē exponit Archidia. diecē. Nullatenꝰ ie
iunare credēdi sunt. l. digne ꝛ cū merito: q̃ pec
cant anticipādo horā sine causa. de cōse. di. v. ca.
q̃nq; modis. nō tamē frāgūt ieiunū fr̃s Hugo.
in hoc ca. ꝛ Inno. in suma in titulo de obs. ieiu.
In p̃mo ꝛ. Itē credim⁹: licet Hostien. dicat cō
tra. eo dē titu. §. ij. ꝛ. sed nec. hec ille. P̃ro cōcor
dia aūt est dicēdū fm Alex. de ales in. iiij. parte
sume in tracta. de ieiunio. q̃ hora comedēdi nō
est in p̃cepto: tamē q̃ horā ip̃az seruare negligē
ret ex contēptu statuti sue cōsuetudinis ecclesie
mortaliter peccaret: nō quia p̃ceptū transgredit:
sed q̃ ordinatū ab eccl̃ia continēt. nulla est enī
ira leuis negligentia q̃n fiat mortalis si p̃cedat
ex cōtēptu. Lu. x. Qui vos spernit me spernit ōe
dñs recordatur eccl̃ie. Si aūt pon⁹ voluerim⁹ re
tinere opinionē Hosti. l. q̃ hora comedēdi sit de
p̃cepto. dicendū q̃ illa hora habet magnā lati
tudinē ꝛ ideo nō ds̃ stricte cōsiderari sed sufficit
grossa extimatiō. l. q̃ sit circa horā illā. Nec mul
tū nocet vt inq̃t auct⁹ pisandle ꝛ supplemēti ce
rti alicui⁹ rationabili cā alicui⁹ntulū hora illa p̃ueni
atur. Idē habet in suma p̃fessoꝝ li. j. ti. xij. q. xxxij
Cause aūt rōnabiles anticipādi horā comedēdi
possent assignari. Si q̃s colerā haberet rodētē
ita q̃ sine corporis detrimēto notabili non posset
expectare horā ip̃az. Vel q̃ habēs itinerare nō
haberet modū p̃gruētē cōedēdi in via rōne pau
pertatis. vel alia ex causa. Et sic de silibus causis
est dicēdū. Si aūt q̃s nō ex infirmitate vl̃ necessi
tate seu alia rationabili cā sed ex sensualitate
ac voracitate p̃ueniat notabil̃r horā cōedēdi vi
dek mortal̃r peccare ꝛ ei⁹ ieiunū nō est deo ac
ceptū fm Tho. ꝛ Rich. vbi ō. q̃ dicūt q̃ licitū ē
tardare horā cōedendi cū hoc sit potius penali
tas q̃s ecōtra: nō aūt licet anticipare sine legitima
causa si nolum⁹ esse violatores ieiunij. O gulo
si spurcissimi: o voratores ignominiosi: o epu
lones rapacissimi: ve vos ēritis cathelinarij: so
cij ereī nefandissimi cathelinē: vt inq̃t Salustius
in cathelinario. nō expectabāt famē aut siti ad
cōedēdū ꝛ bibēdū: sed p̃uenichāt ea in cōedēdo ꝛ

bibēdo. Sic vos q̃ ex ieiunij statim cū ex lecto
surrexeritis cogitatio de epulis aūt q̃s ad eccl̃ias
pgatis vel ad p̃dicatiōem de repletiōe vēstris so
liati estis: p̃fecto invob̃ vificat illd Apli Ephe.
iij. ca. Sūt q̃dā quos sepe dicebā vob nūc aūt
flēs dico inimicos crucis xpi. Quoꝝ deus vēter ē:
quoꝝ finis interit⁹: ꝛ gl̃ia in cōfusiōe eoꝝ q̃ ter
rena sapiūt. Si igit gratū vultis eē deo ieiuniū
vrm post p̃dicatiōes officia eccl̃iastica interesse
debetis ꝛ post vesp̃as auditas cōcedere: vl̃ si eos
audire nō valetis nec̃itatibus familiaribus ipediri
saltē horā vesp̃az vel circa: nisi aliō faciēdi legi
tima sit causa expectare.

Ermo ꝛ vltimo frāgit ieiunū carnali co
§ mestiōe. Sz p maiorꝫ declaratiōe sciēdū
q̃ tpe q̃dragesime nō solū caro inducit
ieiunātibus sz etiā ouat lacticinia in q̃ritū sūt oꝝ
ex aialibus carnē habētibus. vñ Gre. iiij. di. c. ōnitis
unq̃. Parū est vt bis die by a carnibus aialiū abs
tinēam⁹ nisi ab his q̃z que semētinā trahūt ori
ginē carnis ieiunem⁹: a lacte vicz caseo ꝛ ouis.
hec ibi. In alijs aūt ieiunijs in cōedēdis ouis
vel lacticinijs vel nō: diuerse sunt cōsuetudines
p̃uinciaꝝ fm quas facientes nō peccabit̃ quanta
id dicū sci Amb. q̃d dicit mīi sci Aug. Si fu
eris rome romano viuito more. Si fuer̃ alibi
viuito sicut ibi. ca. illa aūt. xij. di. Una cīm q̃q; p
uincia abundat in sensu suo. vt inq̃t Piero. in
ca. vtinā. lxxvj. di. vbi etiā inq̃t Esus aūt carnū
gñaliter in oi ieiunio est p̃hibit⁹: q̃z magis ē de
lectabilis ꝛ ad hūoꝛē luxurie magis coopat. hec
ille. Quo aūt ad alia p̃dicta vicz lacticinia inq̃t
Piero. ibidē. q̃ diuerse sunt cōsuetudines p̃uin
ciaꝝ q̃ seruari debēt. Facit extra de sepul. ca. certi
ficari. ꝛ ca. cōsiliū. de obs. ie. ꝛ. l. j. circa fi. ff. de vē.
insp. Cōcordat hic oibus Rich. in. iij. di. xv. ꝛ
Tho. ij. q. q. clxvij. arti. viij. in rōsione ad. iij. ar.
Hosti. ꝛ Inno. in sū. in ti. de obs. ieiu. ꝛ Durā.
in sū. sua li. j. p̃te. j. di. vij. q. j. Cōcludit q̃ ex p̃dict̃s
q̃liber cōedēs carnē oua vl̃ lacticinia ortus ex
aialibus carnē bñntibus frāgit ieiunū q̃dragesima
le. sic etiā notat in ca. nō oportet. de cōse. di. iij.

Ed dubitari pōt cur ieiunij tpe nō pā
§ pis abstinētia a vino cū tot mala de illo
dicant. Nā sapiēs pverb. ij. ca. ait. Luxu
riosa res ē vinū. ꝛ idē habet in c. luxuriosa. xxxv.
di. Jō ōe Apl̃s ad Ephe. v. ca. Nolite inebriari
vino in quo ē luxuria. Un Ouid⁹ i. ij. de reme.
amo. inq̃t. Una parant animū veneri si pl̃ima
sumas: Atq; stupēr mīco corda sepulta mero.
Exponit p̃apie Piero. in epl̃a ad Eustoch. di.
Hoc moneo ꝛ obtesto:: vt sponsa xp̃i vinū fugi
at p venenū. Rñdeo fm Alex. de ales. ꝛ Rich.
vbi ō. q̃ eccl̃ia magis inducit ieiunātibus esum
carnium q̃z potū vini triplici rōne. P̃rima ē quia
difficil⁹ est abstinere a potu vini q̃z ab esu car
nium. Exponit si eccl̃ia inducisset vinī potū pl̃es
fuissent exposit̃ periculo trāsgressionis q̃z p esum

carnium: q̃ defect⁹ carnium p̃t aliquale restaura
ri aliquo cibo: q̃d nō ita est in defectu vini. Et ideo
vbi mai⁹ est periculū ibi cauit⁹ fuit a gēdū. ca. vbi
periculū. de elec. in. vj. Secūda rō est: q̃ ieiuniū fre
quēter tristiciā creat. Vinū vo letificat cor bo
minis: vt Psalmograph⁹ canit. Et rō cōuenie
tissime ieiunātibus vini vsus p̃missus ē. Tertia
rō est: q̃ abstinētia carnium magis est cōtra pec
catū gule p quā patēs introducit⁹ est: q̃z abs
tinētia a vino. Quarta rō p̃t addi q̃ vinū per
missū est p̃ter necessitatē digestiōis. multi enī ha
bēt debile stomachū q̃bus nocan⁹ et vsus vini
p̃ter digestionē p̃ficiēdā. Sed audite o ebriosi
o bibitores: o temulēti q̃d Gre. dicat i c. denique.
iij. dist. Vinū inq̃t ira bibere p̃mittim⁹ vt oino
ebrietatē fugiam⁹. Et rō ait Alex. de ales vbi ō.
Q ꝛ si eccl̃ia nō p̃hibuit vinū tpe ieiunij p̃dicti
tis rōnibus: tamē laudabilius est abstinētia vini
q̃z carnium: tum q̃ est magis purgatiua ꝛ sanita
tis: eo q̃ magis penalis est. rū q̃ est magis
p̃seruatiua: q̃ p hmōi abstinētiā magis mitiga
tur carnalis cōcupiscētia quā rep̃mere intendit
eccl̃ia p ieiuniū. vt etiā inq̃t Tho. q. q. q. clxvij.
ar. ix. rū q̃ est magis elevativa: q̃ vinū magis
ipedit elevationē mētis ad supna ꝛ magis tur
bat rationē. Un in legeveteri sacerdotes bibere
vinū p̃hibebant q̃n debebāt intrare sanctuariū
dei. vt habet Leuit. x. Et idcirco vrōi manue fi
lius. s. Sāsonē cōceptura q̃ saluator⁹ erat ppl̃m
angelus apparēs. vt habet Judi. xiij. ca. p̃cepit
ne vinū ipa biberet. ꝛ siliter vt in eodē ca. habet
postea idē angel⁹ apparēs manue p̃cepit ne per
mitteret filiū ei⁹ qui nazarē⁹ erat bibere vinū
in vita sua. Debebat enī esse Nazarē⁹ dñi
q̃z fm sanctū Piero. idē est q̃z cōsecrat⁹ siue mū
dus ꝛ scūs. O igit generosi cives: o dilectissimi
fres ꝛ sorores si mūdare vultis alias vestras: si
vos sanctificare atq; deo cōsecrare desideratis: abs
tinere vos ab oibus p̃hibit̃s cibis ꝛ ab oi ebrie
tate ꝛ facere q̃d inq̃t scūs p̃pha Joel. ij. ca. sue
rite. ꝛ assumpnue i epl̃a occurrētis ferie di.
Cōuertimini ad dñm deū vrm in toto corde vro
in ieiunio ꝛ fletu ꝛ plāctu: ꝛ scindite corda vra
ꝛ nō vestimēta vra. Qđ vobis facere ille p̃cedat
q̃ in sd̃m scd̃i viuit ꝛ regnat. Amen.

Feria q̃nta de repr̃obatōe gule ꝛ de ieiunij ex
cepiōe ac de eiusdē fructificatōe Sermo. v.

Jciētur in te
§ nebr̃as exteriores: ibi erit fletꝰ ꝛ stri
dor dentiū Mat. viij. c. Discurrēs p
oēs: tā paganoꝝ q̃z sacre scripture
libros inuenio oēs simope gule vinū detestari
marie aūt sacra scriptura hoc nobis nepādissi
mū vinū p̃hibet etiā sub pena mortis. Un p̃o
mis parentibus Gen. ij. ca. dicit̃ ē. Quacūq; die co
mederetis ex eo morte morieni. Et de filijs israel gulo
sis p̃r Num. xj. c. Adhuc erāt carnes in dentib⁹

eoz:t eoz furoz: dñi cōcitat⁹ in gḷiā gemūt cū plaga magna. Deut.q.xvj.c. Fili⁹ dā a pce cuiusl⁹ q̄ comessatōibꝰ vacaret a gḷo lapidat⁹ uenerit. hoc aūt pessimū pctī facit boiez deo rebellē. vñ Deut.xxj.ca. septi elt. Incrassat⁹ elt dilect⁹ t recalcitrauit. Et puerb.xxvj. dr Salomon. Zia fatuoꝝ calcabit fauū. i. spūm sem. Jō gulosi appellant cancz. Esa.lvj.ca. vbi dr. Canes impudentissimi nescierūt saturitatē. Eap: opt̄ inqt Ambr. in sermōe de icūd. Male dñe seruit gule que sp̄ expent t nūq̄ explet. Quid em̄ istabilis⁹ vētr. hodie fuscipit cras engit cū ipla⁹ fuerit dispurat de cōtinēna. cū digesti⁹ valeūt cunctis dr. hec ille. Jpi aūt gulosi dicūt illud q̄d septi elt Esa.xxj.ca. Comedam⁹ t bibam⁹ cras em̄ morimur. Jō ōvobis dño Lu.xxj.ca. Attendite ne forte grauent corda vra crapula. Silit er ad hoc nos hortat sca mr ecclia. ō pse. di. v. ca. nec tales. t extra de vita t hone. de. ca. a crapula. t. xxxv. dist. p totā. Leuit. q̄s. xxiij. ca. dr. Dies ea que nō fuerit afflicta die hoc penibit de pplo suo. Et iō dicit Bp̄s. j. ad Ebor. vj. Esca vētri t vēter escis. deus aūt huc t hāc destruet. Et ad Gala. vj. ca. inqt. Manifesta sūt opa carnis. Fornicatio: imūdicia: ebrietates comessationes. &c. sequit. Qui talia agūt regnū dei nō possidebūt Eap: opt̄ de talibꝰ pñt dicit. t hac posita Ejiciatur &c. Sup quibus verbis tria sacra mr̄ia ꝓsiderabim⁹. Primū appellabit repobatōis. Scōm exceptōis seu exclusiōis. Tertiū fructificationis.

Pars pma huius⁹ sermonis de reprobatiōe gulositatis. D

Glositas vinū sūmope esse detestandū

§ q̄nq; ꝓpalibꝰ ꝓbat fundamētis. Et primo rōne occasiōis. Scōm em̄ Alexan. de ales in. q. pte sume in tracta. de gula. arti. vij. Licet gula p se non sit origo alioꝝ vitioꝝ occasionalit tamē disponit ad illa. Un̄ glo. sup illō Psal. cxxxv. Qui percussit egyptū cū pmogenitis eoꝝ. dicit. Luxuria: superbia: t cōcupiscētia sunt ea q̄ vētez generat. Itē glo. sup illō Matth. iiij. Cū ieunasti &c. inqt. Nisi gula refrenet frustra contra alia vina laborat. vñ Gregoꝝ. vij. moral. inqt. In vanū ad spūalis agonis ꝓfectū assurgit si non puis intra nosmetipos hostis positus gulevicz appetit⁹ edomet̄ur: q̄ si nō ea q̄ nobis sunt vitiosa p̄sternim⁹: inaniter ea que longius sunt ipugnāda trāsimus. Incassū nanq; contra exteriozes inimicos in campo bellū geritz: si intra verbis menia ciuis insidias habet. J

Ecūdo detestāda est gula rōne dissipa-

§ tiōis. Primo em̄ dissipat bona aie vicz intellectū t alias potētias. Un̄ Jsidoꝝ lib. j. de sūmo bono dr. Epularum saturitas nimia aciem mētis obtundit: ingeniūq; cuertere facit. Hiero. ad⁹ in quadā epla inqt. Uenter pinguis nō gignit tenue sensum. Et alibi idem ait. Nihil sic obruit intellectū ve comessatio t ebrietas. Et Seneca ad Lucillū epla. xv. scribit dicēs. Per copiā aboꝝ ingenij subtilitas impedit̄ur Et Beri. in quodā sermōe dicit. Quanto magis abi veneré pascūr tanto ampli⁹ sensus mentis obtundūt. Nā greci dicunt ex grosso vētre subtileos sensus nō posse generari. Quia turban sūt t mori sunt sic ebri⁹ t otio sapiētia coꝝ duorata est Psal. cxj. Et Tulli⁹ in li. de Senecta inquit Archita tarentinus cū cuius sermoni Plato adhesit. nihil interesse nullā capitalioꝝ pestē q̄s voluptatē coꝝ pius diceb̄at boibus a natura datā. Cui q̄s nihil mētē p̄stabili⁹ dedisset boi deus: huic diuino muneri nihil tā inimicū esse q̄s voluptatem. Ideo Seneca ad Lucillū epla. lxj. inquit. Uenīri obedientes in animaliū numero cōputamur nō boim. Et idē dicit Macrobi⁹ in li. saturnaliū inquiens. In pecudū ferarūq; numero habet quisq̄s voluptatibꝰ vacat. Tulli⁹ ait in paradoxis ait. Cū tibi deus t mater oim natura dederit animū: quo nihil est p̄stātius: nihil diuini⁹: sic te gerito ut ipe atq; pisterno vt nihil inter te t pecudē interesse putes. voluptas q̄ maior est: eo magis animū a sede suaz statu dimouet. Merito ergo voluptates seqns bestia appellādus est imo plus q̄s bestia: quia nō sequitur nature instinctū. Ut em̄ dicit in li. de animalibꝰ. Nulli animaliū tam magnū coꝝ⁹ habēti dedit natura tam paruū os t collū sicut boi: ut per hoc ad abi t potus paratē t temperātiā cum induceret. Unde Bernard⁹ contra gulosos ait. Uoluptas gutturis que hodie tāti emitur vitio: nihil aliud est nisi lanitudinē obtinere digestoꝝ. Itē natura dedit cōsuetudinē boi ut ventrē angulo restringat: q̄s in alijs animalibus nō fit: ut p hoc ostēdat̄ur q̄ homo a nimia abi ac pot⁹ sumptione debet ventrē restringere: t dicere deo illud Eccli. xxiij. Auser a me vētris cōcupiscētiā q̄s tamē gulosus nō facit animo ventrē suū dilatat t extēdit. Itē natura dedit boi os sursum elevatū: ut nō em̄ epulas coꝝpales sed maxime celestes apperat. Et ideo gulosus q̄ circa epulas coꝝpales totaliter se effudit t os suū versus terrā vertit bestialis vocat. Unde de ipo ait Dauid psal. lxviij. Cōparat⁹ est iumētis insipiētibꝰ t similis facti⁹ est illis. Sēdo gula dissipat bona coꝝporis. Unde Jnno. tert⁹ in lib. de miseria conditiōis hūane dicit. Quid turpi⁹ gulosi vel ebriosi: cui fetoz in ore: tremoz in coꝝpe: promitit stultia: pūcit occulta: cui mēs alienat: acies trāsformat. hec ille Un̄ scripsit Bragmanni ad Alexandrū dicētes. Uos estis viua sepulchra mortuoꝝ. Et i v. psal. dicit de gulosis. Sepulchꝝ patens ē guttur eoꝝ. Et sic bene dr. fetoz in ore. Sēdo dr. tremoz i coꝝpe. Ait em̄ Gene. ad Lual. epla. xxiij Epule eruditatē generant: debilitates nerꝝ: ac coꝝporū eremoze. Tertio dr: stultea pmit. vnde de ebriosis dici potest illud psal. cxlij. Quoniā os locutū est vanitatē. Quarto dicit: cui mens alienat. Ait em̄ Hiero. in lib. cōtra Jouinianū Sentētia Galieni fuit: aiam nimio sanguine et adipe involutam nihil tenue nihil celeste sp̄ere de carnibꝰ t ructu ventriq; ingluuie cogitare. Quinto dr: facies trāsformat. Unde de gulosa muliere scriptū est Treno. j. ca. Egressus est a filia syon omis decor eiꝰ. t etus. li. iij. c. Denigrata est sup carbones facies eoꝝ: dr de gulosis. K

Imilit̄ nimia gulositas corrūpit gustū

§ Un̄ Dr⁹ in Smonibꝰ li. q̄. ser. vij. inqt Nēpe amarescunt epule sine fine potus. Et Eccli. xxxj. dicit. Amaritudo aie vinū multū potatū. Dicit q̄s Alber. in tracta. de vitijs potus: q̄ Sm sniam ypocratis. mulier nimis pinguis generare nō potest. qđ pōt adduci ad spōsitū generatōis spūalis virtutū: quā nō potest facere nimis crapulōsus. Itē generat gula diuersas infirmitates. vnde Hiero. de cōse. dist. v. in ca. nec tales. inquit. Morbi saturitate nimia cōcrescunt. Et ibidē ait. ypocrates docet in amphorismis suis. Crassa t obesa coꝝpa q̄ crescendi mēsurā impleuerūt nisi cito ablatione sanguinis minuant in paralisim t pessima morboꝝ genera erūpere. Seneca quoq; ad Lucillū inquit Voluptatibꝰ maior pars boim perit. Et alibi Plato occidit crapula q̄s gladi⁹. Ebrietas q̄s i ca. nihil. de cōse. di. v. inqt. Excessus aboꝝ cōsumit t putrescere facit coꝝpus t macerat egritudine diuturna t tūc cū morte crudeli cōdemnat. Et Seneca x. Rhetorice ait. Quicq̄d aquaticoꝝ volitat. quicq̄d piscis natat: quicq̄d feraꝝ discurrit. nostris sepelit ventribꝰ t ideo subito morimur: q̄ morimur viuim⁹. Ideo Eccli. xxxvij. dr Sapiēs Noli auidus esse in omni epulatione t nō te effundas sup escam. In multis em̄ escis erit infirmitas: t auiditas apprōpinquabit vsq; ad colerā. Propter crapulā em̄ multi obierūt. Auicenna quoq; fen. iij. j. ca. vij. dicit. Qui nihil est deteri⁹ saturitate. Econtra vero de abstinētia inquit ypocrates in amphorismis parti. ij. Et plenitudie quecūq; egritudines fiūt euacuatio restaurat.

Tertio dissipat gula bona rēporalia. vnde dicitur Treno. j. de gulosis. Dederūt pretiosa quecq̄ p abo ad refocillandā aiam. Et puerb. xxij. ca. dicit Salomon. Qui diligit epulas in egestate erit t qui amat vina t pinguia non ditabit. Et ideo gulosus est ille de quo dicitur Agge. j. ca. Qui merces cōgregauit per totā hebdomadaz t eas posuit in saccū pertusum. i. inuenterē qui est pertusus. Quod faciūt multi in die dñico expendētes in tabernis oia que lucrati sunt p totam hebdomadā. Quarto dissipat gula oia bona spūalia vicz virtutes. in cui⁹ figurā scriptū est. iij. Reg. xxv. q⁹ nabuzardā princeps coquoꝝ dēstruxit muros hierl̄z: ad designādū q⁹ vētez cui multitudo coquoꝝ deseruit p vinū gule edificia virtutū p̄sternit: ut ait Gratian⁹. di. xliij. ca. j.

Ergo principal⁹ gule vitiū detestat rōne

t violationis. Lex em̄ legis ab origine mūdi vsq; ad hāc etatē recte sūt sic colligi pōt a Gratiano. i. c. Oēs leges. j. di. Prima est naturalis i q̄ boies simplici mō viuētes delicias minime requirebāt. vñ Boe. ij. de cōsolatione inquit. Fidit nimiū poꝝ eras zētā fidelibꝰ aruis. Nec inerti gelida iuga facili q̄ sera solebat iuuenia soluere gladiꝰ nec bachica mūera noctis liquido ꝓfundere mdle. Ouid⁹ q̄s. xv. Metha. dic. Aut vet⁹ illa etas cui secam⁹ aurea nomē. Fruct⁹ arboꝝ: t q̄e humus educat herb. Fortunata fuit: nec polluit ora cruoꝝ. Ergo nec piscis fera vicia cupidine vētris. Sed hāc legē viciū gule violauit: cuius ꝓmi pārēs p eā peccauere Gen. iij. c. Post q̄s alij boies secuti sunt. vñ Gen. vj. c. scriptū ē. Corrupta est terra coꝝā dño: t repleta est iniquitate. i. gule t luxurie. Alia lex fuit scripture in q̄ ocē huic vicio adeo dedita fuerūt ve ꝓra deū t Moysen t Aaron murmurarēt. Un̄ Exo. xvj. dicēbāt. Unā mortui essem⁹ i egypto qñ sedebam⁹ sup ollas carniū: t comedebam⁹ panē in saturitate. Tercia lex gre nūcupata est: q̄ vsq; in finē mūdi durabit. Jn q̄ legi tpe dicit Matth. vj. c. Nolite solliciti ee aie vre dicētes. Quid māducabim⁹ aut q̄d bibem⁹: vñ boies gulositati mīstra crapule opā dāt ita q̄ vt ē dicit q̄d dr i psal. xxij. Oēs ddinauerūt sibi vinū ceu fauci sūt: nō ē q̄ faciat bonū: nō est vsq; ad vnū. s. ꝓpter peccatum gule. D

Quarto detestāda ē gula rōne iniuriatōis.

q Iniuriat em̄ gula ꝓximo: cuz gulosus in superfluis cōsumpcionibꝰ illis expēdit de q̄ alij necessitatē hz. Illis em̄ ē illi⁹ necessitatē panē: nō gulosi. Inqt em̄ Ambro. in. c. Sic bi. di. vij. Nēo ꝓximū dicat q̄d cōe est: plus q̄s sufficiat ad sūptū violēter obtentū ē. Et iō dr q̄ necitatē tpe oia sūt cōia. xij. q. j. c. dilectissimi. t. ff. ad. l. rodiā. de iactu. l. q. §. cuz in cadē. ar. cetera. ō fur. c. Si q̄s ꝓpter necessitatē alias p necessitatē. t. c. di. sapiōs de ꝓse. di. v. t. c. q̄d ait. xxij. q. vij. Itē scādalizat gulosus primū. Un̄ i sūma ō vicioꝝ dr: q⁹ gula est primi corruptio. i. ꝓpter malū crēplū. Jō ap⁹s ad Ro. xiij. inqt. Sic. q̄ abū frat⁹ cōcutat tā nō fz charitatē ābulas. Noli abo quo pdere illū: p q̄ tpe mortu⁹ ē. t. j. ad Cor. viij. dē ait. Si esca scādalizat frēz meū nō māducabo carnes i etnū. Iniuriat etiā deo. Nā gulosus fuit vētez suū tāq; do. Ait em̄ Aug. in q̄dā Smōe. Dñs ab boie p deo colit q̄d ab eo p cetis diligit. Jō ꝓphēta dñs Osee. xij. de gulosis dr. Adipati sūt t sakati: t leuauerūt coꝝ suū: t oblati sūt mei. M

Ultio t vltimo detestāda ē gula rōne

q punitionis. Si enim ꝓpter gulā primi parētes amiserūt paradisū terrestrē Gen. iij. ca. Et. c. fere dic. xxxv. di. Et hoc ꝓpter vnicā gustatiōez pomi: quā punitionē expectabāt q̄ totū coꝝ suū i gulositatibꝰ bñt. Quid dicem⁹ d

se iebriãdo. O maledicta ebrietas Loth q̃ i so
domio bon⁹ erat: iebriat⁹ cũ filiabꝫ duplicẽ i
cestũ ꝓmisit Gen.xix.c. Jo dic̃ Gen.i q̃dã epla
ad Lual. Ebrietas ẽ domꝰ blãd⁹: venenũ dul
ce: volũtaria rabies: illecebra honestat⁹ z pudo
ris ifamia. hec ille. O abolibilis ebrietas: tu fa
cis boies nugaces: iutra illud Oratij. Fecundi
calices quẽ non fecere disertũ. z ꝑ ꝓñs aboiabi
les Eccl.xx. Aboiabilis ẽ q̃ ꝑcat ẽ ad loq̃ndũ.
Tales ebriosi q̃ frequẽter iebriãtur sũt fm ca
nones ifames z ibabiles ad dignitates. Unde
deria hmõi si admoniti nõ desistũt pñt officio
z bñficio ꝑuari.c.a crapula. de vita z hone.cle.
Milites vo debẽt angulo militari ꝑuari.l.oẽ
delictũ. §. penul. ff. de re mili. Et laic⁹ dz cõione
ꝑuari vel ꝛberari.c. Epõs. xxxv. di. O dꝛabolica
gulositas tu sensũ z intellectũ hoiũ capis. Naz
Esau ꝑ gulã stult⁹ z demẽs fact⁹ ꝓter lẽtis edu
liũ vẽdidit fri ꝑmogenita sua Gen.xxv.c. ppls
etiã isrl postq̃ cepit mãducare z bibere surrexit
ludere z adorare vitulũ aureũ Exo.xxxij.c. Exq̃
a dño seuerissime punit⁹ ẽ. Filij heli sacerdot⁹
gulositatẽ secũtes ꝑmi Reg.ij.c. ꝓter illos pec
catũ intellexi sũt. ꝑmi Re.iiij. anno in ꝓuincia re
mulẽ⁹ ab Abisalõ occidit. Scõi Re.xij.c. Si
mõ machabe⁹ cũ duobꝫ filijs interfect⁹ ẽ in cõui
uio a Ptholõeo.j. Macha.xv.c. O potãa gu
lositas: tu puocas irã dei. Neemie.ix. Comede
rũt z saturati sũt z ipinguati: z puocauerũt re.
dz de gulosis. Filq̃ z filie Job vescẽtes z bibẽ
tes vinũ occisi sũt. Lecidit enim dom⁹ sup eos
Job.j. O diues epulo qui vescebat̃ q̃tidie splẽ
dide: q̃re i ligua cruciat̃ Luc.xvj. nisi q: dulce
dinẽ aboꝫ dgustasti: O bolofernes q̃re a mlie
re occisus es: nisi q: ebrius eras. Jus.xiij. Aman
post ꝓuiuiũ cũ decẽ filijs ẽ cruci affix⁹. Hester.
ix.c. O noe q̃re dnudasti femora: nisi q: ebrius
eras Gen.ix.c. Sãson in ꝓuinio a philisteis il
lusus est. Judicũ.xvj. Sacerdotes z ꝓphete ne
sciũt ꝓ ebrietate Esa.xxix. O maledicti ebrij:
audite q̃d dicat Hiero. de hebraicis questiõibꝫ.
Deo q̃ ebrietatẽ secũd⁹ filij belial vocant: nã vẽ
ter mero ebrius facile dspumat i libidiez. O

c Tiõ gñosi ciues diligite cẽpantiã z ere
plo xpi bacchãta q̃dragesima ieiunate.
ait ei Bern. in q̃dã fmõe. Nõ dcet dlica
tũ mẽbꝫ sub spiato capite cẽ. Capite ereplũ sci
Job.bap. cui⁹ cibꝰ erant locuste z mel siluestre.
Uinũ q̃ vl sicerã nõ bibebat Matth.iij. Capi
te etiã ereplũ bti Nicolai ab vxo mrio sacrificati
q̃ ifãs.iiij.z.vj. feria a lacte abstinuit. Item sci
Fracisci q̃ rãta abstinẽtia corp⁹ suũ macerauit
q̃ etiã de aq̃ vite ad sufficiẽtiã sumebat cũ sitis
estuabat ardore: z sepe cineres z aq̃s apponebat
cibarijs vt ea redderet insipida vt refert sanctus
Bona. i legẽda a⁹. Sci q̃s hilarij abbat̃ absti
nẽtia nos ad austeritatẽ vite iducere dz q̃ puis
simo cibo vitã suã sustẽtabat. Ex aũt dz in legẽ
da sua. Quidecĩ mñ carices p⁹ solis occasũ cõe
dẽs nõ itelligit q̃ q̃ndecĩ carices. i. onera abo
rũ cõederet vt q̃dã truffaro: expõebat: sz ꝑ cari
cas itelligunt hic⁹ siue dactili desiccati. Ex si ad
b̃ vos nõ inatãt exẽpla scriꝓt capite exẽpla infi
delium marie romãoꝫ de qbꝰ inde Valen⁹ mart
mus li.ij. Fuit ãnq̃rũ illa simplicitas i cibo ca
piẽdo bũanitatis sil z ꝓfectũ inde cernissima
Nã maximis viris p:ãdere z cenare in ꝓpatulo
non erat verecũdia: q: necillas epulas bẽbant qꝰ
ocul⁹ ꝓh subijcere erubescerẽt. Refert dz Eberi
mon histor⁹ d vita ãnq̃rũ egypti sacerdotũ q̃
dũ i exẽplo mistrabãt z rez nakas ac rõnes side
rũ ꝓexẽplabant̃ sp a carnibꝰ z avino abstinebãt
Eubol⁹ dz q̃ historiã Mitridatis descripsit nar
rat apd ꝑsas tria esse magoꝝ gña. Quoꝝ ꝓmi
q̃ sũt docissimi z eloq̃ntissimi excepta farina et
olere nihil ãpli⁹ i cibo sumebãt. Euripides i cre
ta Jouis ꝓbas nõ solũ a carnibꝰ sz etiã a coct̃
cibis abstinuisse refert. Exẽplũ et bẽm⁹ d Alexã
dro mag. deq̃ legit in historia tripartita: q̃ cũ i q̃
dã loco aridocũ exercitu suo sitiret estuaret: aquã
sibi delatã effudit i terrã: vt d exẽplo alios ad si
tis tolerãtiã aiaret. Idẽ et exẽplũ habet ibidẽ d
Theodosio imperatore. Legit etiã de Anacharse
pbo: q̃ q: erat plen⁹ mlcis frunbo vane ci sta
tue facte sunt in qbꝰ sic scꝑtũ erat. Anacharsis ꝑ
sidi veneroꝝ vẽtris z gule. hec cĩ vita marie
refrenabat. O duoꝫ rpiani si nõ attẽdit̃ exẽpla
paganoꝝ ꝓsiderate q̃d fecerit sci machabei de
qbꝰ legit q̃ pon⁹ elegẽs mortẽ q̃s carnes ꝓhibi
tas ꝑ dei legẽ cõcedere. i. Machab.j. Etidẽ fecit
eleazar⁹ vir erate ꝓfect⁹. ij. Machab.vj. Sẽsua
litan q̃ vie violẽtiã facere debeat̃ z nõ i aliq̃ sacrũ
d ieiunũ a scrã mre ecclia istitutũ violare: vt cũ
ipis machabeis eternã gl'iam adipisci valeat̃.

Paro scda buj⁹ sermõis de ieiunij exceptiõe
siue excusatiõe. P

Ecũdũ oẽs theolo. in. iiij. di. xv. maxime
f Rich. ibidẽ ar.iij.q.iij. lz ꝑceptũ de ieiu
nãdo sit gñale: cĩ intẽto legislatoris nõ
fuit obligare bñtes legitimã cãm nõ ieiunãdi.
Impossibiliũ enĩ nulla ẽ obligatio. l. ipossibiliũ
ff. d regiu. z iõ q̃ nõ ꝑt nõ tenet. Illõ aũt dici
mur posse qd cõmode possum⁹. l. nepos ꝓculo
ff. de ꝟ. sig. Laueat cĩ q̃cũq: sibi falso idiget ne
carnal'r decipiat semetipꝫ: q̃ enĩ ieiunat q̃tidie ꝓ
lucrãdo florẽo z dt se nõ posse ieiũare, ꝓ lucran
da pacis o: ãpli⁹ diligite numũ q̃s deũ. pñt cĩ alii
q̃ a ieiunio rõnabil'r excusari. Primi sũt paupe
res mẽdicãtes: q̃ fm Tho.ij.q.clvij.ar.iiij.z
i.iiij. sen. di. xv. ar.ij.q.iiij.z Rich. vbi ẽ. z Alex.
i.iiij.p.cius.sum. in tracta. d ieiu. absoluunt̃ z li
berant̃ a ieiunãdo i duobꝰ casibꝰ. Primꝰ ẽ qñ
sil' nõ pñt bre tẽpꝰ cibũ hora cõcessionis q̃ eis ad
victũ vnĩ⁹ dici sufficiat sic frequẽter cõtingit ege
nis q̃ frustari elemosynas q̃rũt. Secũs cal⁹ ẽ qñ
er ꝑcedẽti iedia tñ d bilitari sũt q̃ ieiunij suffe

re nõ possũt. Dicit tñ Alexãder vbi supra q̃ si ꝑ
dicti pauꝑes determinatã bñt annonã sufficiẽ
tẽ q̃ aliq̃n dat ab aliq̃bꝰ ꝓsonis diuinbꝰ vel ho
spitalibꝰ: tũc tenent̃ ieiunare: aliter nõ. Q

Ecũdo excusant̃ a ieiunio mlieres prẽ
f gnantes q̃ nõ cĩ pñt dimittere ieiuniũ
lz etiã debẽt fm Rodon. si iminet ꝓcu
lũ ꝓlis comedere oia nutritiua: et q̃bꝰ sustẽtet
natura. Excusant̃ ãt ꝓter duas rões. Una ẽ
q: dbẽt accipe abũ nõ cĩ ꝑ se lz etiã ꝑ nutrimẽ
to fet⁹. Alia causa ẽ q: pgnãtes cõsueuerũt bre
varia z iocunda desideria diuersoꝝ aboꝝ: z
q̃q: ita itẽsa: q̃ nisi aliq̃ mõ possint apparatui
satisfacere essent i ꝓculo facẽdi abortũ. Nutri
ces dz excusãt̃ a ieiunio dũ lactãt eas etiã bẽant
recipe nutrimẽtũ ꝑ se z ꝑ ipa, ple: z de b bẽuri
sũma ꝑte. li.j.ti.xij.q.xxiij. R

Erdo excusant̃ a ieiunio pegrinãtes in
c q̃busdã casibꝰ fm Tho. z Ric. vbi supꝫ
sic distiguẽdo q: aut tal' pegrin⁹ phiasce
do pẽ ieiunare: aut ñ. Si pẽ ieiunare pegrinari
simil'r: tenet̃ ad ieiuniũ. Si vo nõ pẽt sil' ieiuna
re z pegrinari: aut talis peregrinatio cõmode
differri pẽt: aut nõ. Si pẽt differre pegrinatio
nẽ debet z tenet̃ pon⁹ eã differre: dz frãgere ieiu
niũ vel tãto mĩ⁹ pegrinari i die: ita q̃ possit sil'
ieiunare z phiasci. Si aũt cõmode pegrinatio
differri nõ pẽt puta q: rps ieiunij hoiem in via
occupauit: vl' q: mora in ꝑia periculũ bz spũale
vl' coꝛpale: vl' q: dies festꝰ alicubi imineat ad quẽ
bõ ire tenet̃ ex voto vl' ex deuotiõe pgere cupit:
tũc d casu pẽt fm ꝑdictos doctores cũ dispẽsa
tiõe sui superioꝛ si ad eũ cõmode recurrere pẽt oĩ
bus ꝑdict̃ pensat̃ pegrinari: z ieiuniũ soluere
Nec obstat q̃ ieiunare sit de ꝑcepto: z ire ad in
dulgẽtias: vl' ad loca deuota visitãda sit de ꝓsi
lio: ex q̃ videt̃ nõ posse frãgi ieiuniũ ꝓpt̃ b: q: nõ
dat Ric. z Tho. vbi, ẽ. q̃ itẽtio dãt̃ ꝑcepta de ie
iunijs: nõ fuit vt excluderẽ tales pias cãs i qbꝰ
nõ latebat aliqua fraus: sed cũ ẽ d ꝑcept̃ legꝫ na
ture: vl' iuris diuini. Sz videat q̃s ne fraudu
lent̃ accipiat pegrinatiões: vt ieiuniũ frãgat: q:
vt dicebat q̃dã cardinal' i morte. Nõ opez abar
rare deũ. Et qd dz d pegrinãtibꝰ: idẽ dz d cursoꝛ
ribꝰ. Sz postmodũ cũ stãt: debent ieiunare. Et
notãdũ q̃ iq̃t Alexã. d ales vbi. ẽ. q̃ nulla affli
ctio pegrinatiõis vl' infirmitatis absoluit a ie
iunio ab ecclia istituto: nisi necessitate dispensan
te auctoritate dauium si haberi pẽt. S

Uarto excusant̃ a ieiunio operij siue la
q borato: es agroꝝ: z in hmõi se labo: ibꝰ
affligẽtes q̃ i q̃busdã casibꝰ ieiunare ñ
tenent̃ sic distiguẽdo. Aut ei tal' bz necessaria ad
vitã suã z sue familie: cui tenet̃ providere: z nõ bz
necessariũ laborare: lz pẽt vivere sine labore: aut
ꝑdicta ñ bz. Primo casu nũ q̃s pẽt tal' ꝓpt̃ labore
frãgere ieiuniũ: imo peccaret mortal'r frãgẽdo
ieiuniũ cũ maioꝛ lucri vl' vt acq̃rat sibi z fami
lie sue ñ necessaria. Si vo nõ pẽt providere sibi z fa
milie sue sine labore: tũc aut tal' facere aliq̃d ex
eraniũ q̃s secũ pant̃ ieiuniũ q̃ mediãte pẽt acq̃
rere necessaria z ñ excusat̃ si faciat aliud exercitiũ q̃s
necessario req̃rat fractoꝛ ieiunij. Si vo necessit vt ñ
pẽt facere nisi vnũ exercitiũ q̃s nõ pant̃ secũ ie
iuniũ. In b casu nõ valẽs alr bre sufficiẽtia frã
gẽdo ieiuniũ excusat̃: dz tamẽ si adsit facultas
petere dispẽsationẽz a suo sacerdote z ille dz ei ꝛce
dere. Et notã. q̃ inde Alexã. vbi ẽ. q̃ si aliquis in
cũbit necessitas cõducẽdi operarios z nõ inueniat
aliq̃s nisi de his q̃ sunt assueti frangere ieiuniũ
qñ labozãt: ꝑsumere pẽt q̃ necessitatẽ bñt labozã
di z ipotẽtes sunt ad ieiunãdũ nisi adsit euidẽ
tia facti certissima in ꝓtiũ. Uñ in dubio pẽt qs
cõducere eos. Dubia enĩ sunt in mediore parte
accipiẽda. ca. Estote cũ vulgaribꝰ. de reg.iu. Nec
tenet̃ intelligere coꝛ necessitatẽ vel ipotẽtiã q: hmõi
inq̃sitio multis fieri posset occasio scãdali. Sz
aduertẽdũ fm Alex. vbi ẽ. z Tho. q̃. q̃. q. art̃q.
q̃ illi nõ sunt a pcõ imunes q̃ operios ꝑducẽ
re nolũt nisi cũ pacto vt frãgãt ieiuniũ: nisi fo
rte talis necessitas imineret q̃ rõnabiliter opus festi
natũ postularet. Et idẽ habet i sũma ꝑfessoꝛ
lib.j.ti.xij.q.xviij. Si literati seruitores nobilium q̃
ex causa necessaria ꝓuenũt aliq̃n comedẽdi horã
ex toto comedẽdo vel modicũ ꝓlibãdo nec i mẽ
sa seruiẽdo dficiãt z hoc facilitatẽ ꝓsentis mẽsis
vel modicũ añ: ita q̃ ꝓter ꝓis ꝓtinuationẽ de
beat vna mẽsa cõputari: nõ peccãt fm Dosthe.
in sum. sicut nec etiã peccãt fratres medicorũ
ꝓsonaꝝ q̃ surgũt de mẽsa dñoꝝ suoꝝ vt vadãt
ꝑ vino vel cibos deferãt vel vt ad portã rideãt
z postea reuertẽtes ad mẽsam cõtinuãt cõsolatiõ
nẽ iã inceptã. Et hoc idẽ sentit Rodonensis. Et
idẽ est dicẽdũ de lectoribꝰ vel Fratribꝰ mẽse inꝛ
religiosis: dũ tamẽ licẽtia supioꝝ ꝓueniãt bo
rã cũ vel ꝓlibẽt aliq̃d. Et hoc fm wilh. z habet
etiã in sũ. cõsel. codẽ li. z ti. q. xxij. T

Uitio accusant̃ a ieiunio egrotãtes z infir
q mi. vt in ca. ꝑsilij. §. fi. extra d obs. ieiu.
vbi dr: Si q̃s ieiuniũ fregerit egrotat⁹
reus voti nõ habet: cui⁹ rõ est fm Rich. vbi ẽ.
Qz in eis natura debilis ẽ z iõ si darẽt eis vna
vice sil' totũ qd est necessariũ nature sue z susti
tationi nimiũ grauarent̃: sed si dat̃ ꝓ diuersis vicibꝰ
ꝑ fortat̃ natura z vigorat. Et iõ etiã in illis infir
mitatibꝰ in qbꝰ ꝑfert abstinẽtia nõ tenent̃ ad ie
iuniũ. q: et si cõferat abstinẽtia a mlto cibo nõ
tñ vale est eis totũ qd accipe debẽt sil' sumere sz
magis ꝓlibo vicibꝰ. Jte, ꝓpt̃ inordinationẽ nate
q̃q: valde paꝝ pñt accipe vna hora z residuũ
sufficiẽte alia hora: ꝑ q̃ntã aũt infirmitate vel
debilitate possit frãgi ieiuniũ relinquit̃ arbitrio
spũalis medici vl' coꝛpalis. Similiter mlti senes
z ãtiq̃ fm Inno. in sum. excusant̃ a ieiunio. Cui⁹
rõ est fm Rich. vbi sup. quia in eis calor z viꝛ
tus debil' ẽ. Et q̃uis sint sub siccitate opposita

dominitrari naturali: sup abūdat eī in eis būi/ dicas accidēt ex idigestiōe causata. vñ si tor/ dicas accidēt ex idigestiōe causata. vñ si tor/ dus quē cōp natura reqrit p die naturali ab eis sumeret vna vicenimiū obtunderet i eis z grauaret naturalis calor: et nō posses abū cō/ uenienter digerere. C

Exto excusant in aliqbo casibo mlieres vxorare. Un sciēdū q caput mlieris ē vir i oibo: excepto ?iugij dicto: pter q mu lier viro genitēte vouere abstinētiā quā tñ iple re nō dbet illo phibēte vt statuit dō Nūcen.iij. Et ō marīa sunt dāmodo cpī suaꝫ vxoꝝ: q eis debēt obedire z b pter futuꝝ ?ditionē: q in oibo supdicis debēt viris suis subesse.xxxiij. q.v.c. Manifestū.z.c.se. vñ Plato dic in meno ne. Decet mlieres obsequētē se viro. z Brescto. lib. iij. Jeonis inqt. Audiat mlier vir i oibo: z obe/ diat i eo q ille pcipit. Et paulus ad col.iij. ait. Mlieres subdite estote viris sic opꝫ in dño. Alie ri de mlieri Gen.iij.c. Sub viri pōte eris: z ipe dñabit tui. Jeunia aūt eccle Fm Jnno. in ru. de obs.ieu. dimittere nō dbet. Sed forte pter viri scādalū cuitādū pri sacerdos posset de fa cili dispēsare Fm bosti. i sūma. arg. in. c. vt cōsti/ tuerē. v. di. z extra ō de. er. mini. c. latores. z tūc patiēs erit vir. O q repiunt bodie q ipi nolunt bū facere nec etiā pmittūt vxores suas ieunare exēplo dyaboli: q cū ipe sit dānat⁹ alios q̄nt se cū ad pditionē ?ducere. Sz p maiori declara/ nōe pdictoꝝ sciēdū est Fm Tho. ij. ij. q. cl vij. q q̄n causa frāgēdi ieuniū est mlīs cuidēs z idu bitata: nō est necessaria dispēsatio superioꝝ marie vbi est cōsuetudo. Et ō tūc pōt bō p seipm statu ti obseruantiā pterire: marie si de facili nō posset ad superiorē hre recursū: z nō ē cōsuetū i tali caū/ sa ad superiorē recurrere. Et idē habet in summa ?fes. li. j. ti. iij. q. xviij. Si aūt sit cā dubia vtrū. s. sit sufficiēs: petēda ē dispēsatio ab epō loci si cō modo haberi possit l' ab ei⁹ vicario i ei⁹ absēcia vl' a pprio sacerdote ab epō auctoritatē hre X

Epimo z vltio excusant a ieunio pue ri z iuuenes vsq; ad vigesimū pmū an nū Fm Ricar. i. iij. di. xv. arti. iij. q. iij. z Tho. ij. ij. q. cl vij. ar. iij. Nā fz philosphū: vsq; ad ūlō tpo sūt i augmēto z i eis ē calor magni tudo q̄ multū cōsumit: z ō necesse hūt mlīa co medere tā p nutritiua: q̄ p augmentatiua. Et ō si simul accipēt vna vice: qō necarū ē p totā diē: nimis obtunderet vigor naturalis: z cēt pi culū alicui⁹ magne infirmitatis: z mēbra nō pos sent bñ pficere ad suā pfectionem. Y

Onuciēs nō est Fm pdictos doctores q pueri adolescētes añ pdictū tpo ali/ qñ ieunēt tribus rōnibo. Primo rōne assuefactionis vt postea cuz fuerint magni nō videat eis nimis durum ieunare totā q̄drage simā. Et ideo debēt ieunare semel: bis: vl ter in hebdomada: sicut melius pōt. Dicat aūt Jsidor⁹ in li. ij. solilo. c. lxj. Qō cum difficultate ce/ pertis: perversum cum facilitate perficies. Et ideo o iuuence z si nō poteritis quotidie ieiunare. ta mē aliquā abstinētiā facite. Aliter em nō poteri tis postea nisi cū multis anxietatibo cū magni erritio z pfecte etatis totā quadragesimā ieiuna re. Ait em Marialis choe⁹ libro vndecimo suscepto. ca. iij. Mollibo assuet⁹ lorica ferre recusat. Leuia tenere ferrea cassis obest Sepi⁹ vncta man⁹ capulo nō accipit ensem. Lora effecta cu tis frigore z imbre doler. Et ideo dicit Ouidi⁹ in. ij. de arte amādi. Facilibi cōsuescat nil cōsue/ tudine maius. Scōo deberis ieiunare ratiōe retributionis: nam iminēre aliq tribulatiōe bo/ num est vt etiā pueris ieiunia indicant in signū actionis penitētie ad placandū deū. Un Jobe/ lius. ij. diat. Sācrificate ieiuniū. z postea sequit Cōgregate paruulos z sugentes vbera. Sicut etiā de iumētis legit Jone. iij. Boues z iumēta nō gustēt quicqꝫ nec pascātur z aquā nō bibāt.

Tertio ieiunare debetis ratiōe stimuli carnis Unō dicit Jnnocē. sup rubric. de obseruā. ieiu. q ieiuniū indicti ab ecclia est necessariū oīm/ bus nobis sane mētis z oibus doli capacibus potentibo ieiunare cū possint patiī deflere. ca. j. extra de delic. pu. Unō cōcludit q lasciui z dis/ soluti iuuenes luxuriātes cū signū sit et hoc q habeāt de superfluo nature retinēt ieiunare z abs tinere. ego aūt vt mihi videt dico q z si tales pu eri vel adolescētes non teneant ad ieiuniū eccle/ sie pdictis rationib⁹: maxime dicēte Hiero. in q̄/ dam epla. Ante ānos robuste etatis periculosa est z grauis teneris abstinētia. tamē tales sic lu xuriosi adolescētes tenent ad ieiuniū abstinere ex pcepto legis nature: que dicat a feruēti cor/ poris olla ferrabēda esse alimentoꝝ fomenta. Quomō em filioli mei ignē luxurie extinguere poteritis si nō a superfluo poru z cibo abstinea/ tis. Audite quid Hiero. ad furiā scribat de viduī/ tate seruāda. Nō erbinet ignes nō z vulcana tel/ lus nō olympus tantis ardoribus estuat: vt iu/ uenilis medulle vino plene z dapibus inflāmate Accipite q̄ aquā ieiunij z abstinere ad extinguē dum ignē libidinis z luxurie.

Pars tertia huius sermonis de fructificatiōe ieiunij. Z

Uantas ex ieiunio capiamus vtilitates q nō posset Tullij: vel Demosthenis: seu Lactātij eloquētia enarrare: de quib⁹ ta men aliquas breuit edisserā. Quaꝝ pma dicit refrenatiō. Scōm em diuinā institutionē sen sualitas carnis nostre debet subesse rationi. vnde Gen. iij. dixit dō Layn. Sub te erit appetit⁹ tuus z tu dñaberis illi⁹. Sed per pcm primi⁹ parentū sensualitas insurrexit ?tra spm. Unde vez est q̄d inqt Paul⁹ ad Gala. v. Caro concu piscat aduersus spm. Jdeo cū cōtraria ?trarijs curent Fm Grego. in quadā omel. Abstinentia

?trariā gule est illa que refrenat z domat corp⁹ z sensualitatē: z eā subijcit spū. Jo i q̄dā Fmōe Basilij⁹ inqt. Sicut echi frena sūt iponēda: ita corpora nra sunt refrenāda ieiunijs. Uigilijs stude copulare ieiunia: vt ita cūctis aie virtutib⁹ florere possis: et caro subiecta sit aie sic ancilla famulat dñe sue: hec ille. Sicut em equ⁹ reple/ tus z ipinguat⁹ recalcitrat macerat⁹ aūt fame pacifice opat z incedit. Sic caro nra q̄ est equ⁹ aie: turpa: illō Esa. xij. Equi corū caro: cui equo ipa aia insidet: si nō abstinētia macerat: z casti/ gat recalcitrat ?tra cū z ducit in precipitiū eterni. Sed freno abstinētie domata: ad viā rectā bri/ dinis ducit. Et ip̄ psalmista inqt. In chamo z freno maxillas eoꝝ cōstringe. q̄ optime Fua bat ap'lus Paul⁹ q̄ dme Lor. ix. ait. Castigo cor pus meū z in futurū redigo. De quo loquens Hiero. in epla ad Eustoc. z ponit in. c. si paul⁹ xxxij. q. v. ait. Si paul⁹ vas electiōis z pparat⁹ in euāgelio xpi ob carnis aculeos z ictiua vi/ cioꝝ repimit corpus suū. z in futurū subijcit. ne alijs pdicās ipe reprobus efficiat. z tñ videt aliā legē in mēbris suis repugnārē legi mētis sue. et capciuārez se i lege pcti. Si p⁹ nuditatē ieiunia. famē. carceres flagella ac supplicia in semetipo reuerē⁹ exclamat. Infelix ego hō quis me libe/ rabit de corpe mortis hui⁹. cu te putas securaz esse debere quasi dicat nō. Et eadē fere ?ba scri bit idē Hiero. ad rusticū. Et in alia epla ad fu rinā: de viduitate fuāda. De scipo aūt scribit ad Eusto. di. Quoties in heremo ?stitut⁹: i illa va sta solitudine q̄ exusta solis ardoribus horridū monachis pītat habitaculū putabā me roma nis ītersse delicijs sedebā sol⁹. q: amaritudine plen⁹ eram. horrebāt sacco mēbra deformia. et squalida cutis sicū ethiopisse carnis obduxerat. q̄tidie lachrymē quotidie gemit⁹. z si q̄n repu/ gnārē somnus imminēs oppressisset nude humo vix ossa herentia collidebā. de cibis ?o z potu taceo cū etiā languētes monachi aqua frigida vrant. z cocti aliquid accepisse luxuria sit. Ille igit ego qui ob gehēne metū tali me carcere dā nauerā. scorpionū tm̄ soc⁹ z ferarū sepe chorus ītererā puellaꝝ pallebāt ora ieiunijs z mēs de sideriis estuabat. z i frigido corpore z sicca taz carne pmortua sola libidinū incēdia bulliebāt Iraq̄ oī cōsilio destitut⁹ ad iesu iacebā pedeo. rigabā lachrymis. z crine tergebā. z repugnārē carnē hebdomadaꝝ inedia subiugabā. hec ille pus suū ieiunijs. Et dauid psalmo. xxxiij. q̄rt. Cū mihi molesti essent induebar cilicio. z būmilia bā in ieunio aiam meā. Et oīm istoꝝ causa po tissima est. q: cessante cā cessat effect⁹. ij. Phys. z. viij. Etbico. ij. de gñatōe. de peni. z remiss. c. cū firmitas. c. cū cessante. de appel. c. Et si xp̄s. de iure iur. c. post trāslationez. de renū. Ş. bis ostēdit. leg. di. cū pater. Ş. dulcissimis. ff. de lega. ij. l. Qō dicū ff. ō pac. l. adigere. Ş. Huius. ff. ō in. parti. l. j. Ş. ferū. ff. de post. vbi glo. Et loquit de causa finali z nō impulsiua. Similiter est tenē⁹ cū glosa in. l. j. C. de cōdi. ob cām. facit. ff. codē p totū. z l. si cū filij⁹. Ş. ticio. ff. de dona. Cū igit causa ppin qua z immediata luxurie sit gulositas. vt ō pa tuit. ergo p refrenationē gule cessabit luxuria. Et hoc est q̄d inqt Hiero. li. ij. ?tra Jouinianū Repugnātē carnē z ad libidinū ictātia rapitē inedia subiugam⁹. Esus em carniū z pot⁹ vini vētrisq; saturitas ignis naturalis libidinis ē. Unde comic⁹ Sine cerere z libero frigeret Ven⁹. hec ille. Et ip̄ quidā ?fessor inquit. Parce mero: et lassis parces gulose medullis. Sic em quo plura ligna igni supponim⁹ eo magis inualescit Jta quo magis delicata cibaria cōedim⁹ tanto magis luxurie incēdio estuam⁹. vt inqt Aug⁹. ad heremitas. Et ip̄ sicut deficit ignis ōtractis lignis: ita luxuria cessantibo supfluis alimētis Jdeo dicit pueb. xx. Cū defecerint ligna extin/ guet ignis. O igit sodomite furatores: o adulte/ ri vilissimi: o fornicatores pessimi: cur dicī q̄ caste viuere nō potestis. Accipite hoc remediū: affligite carnē vestrā cū sacro ieunio. Jdeo em pudicitiā seruare nō valetis: q: gulam refrenare nō vultis: per os em accēdit fornax. Refrenate g̃ sensualitatē cū abstinētia. hoc em vobis faci/ le ē dicēte dño Gen. xlv. Ecce ālla in manib⁹ tuis est. Null⁹ g̃ se pōt excusare de incontinētia q: pōt luxuriā p abstinētiā refrenare. A

Ecūda vtilitas ieiunij ō: sanctificatio. Fm em Alexā. de ales vbi ē. z Tho. in. iij. di. xv. ar. j. q. v. z Bonauē. eadē di. pre. ij. ar. ij. q. ij. Cū ieiuniū sit afflictiuū carnis z pena lis: ō est sanctificatiuū p pcīis nris. Jō ō Amb. in quodā Fmone: q̄ nullū est tā graue delictuz q̄d nō abstinētia purget. Tertia vtilitas ieiu nij ō: illūinatio: de qua Esa. xxv. dicit. Quē do cebit dñs sciētiā z quē intelligere faciet auditū: sequit Ablactatos a lacte: auulsos ab vberib⁹ Et hoc patuit in Daniele socijs q̄ leguminib⁹ pasti inuēti sunt sapiētiores oibus magis cal/ deorū Daniel. j. Hinc de sctō dñico dicit. q̄ vt in studio pficeret abstinuit p decēnium a vino. Patet etiā de Johanne euāgelista cui ieunāti in īsula patbmos reuelatio apocalypsis facta est: de q̄ Hiero. ait ad Paulinū. Apocalypsis Johānis tot habet sacra quot ?ba. Apli. ḡs ie/ iunātes z orātes in liguis igneis spm sanctū acce perūt. Act. ij. Jeiuniū ergo eleuat mētē z spacu/ lanū facit intellectū. Jdeo ō Chrys. de conse. di. v. ca. nihil. Nihil sic est iocūdū sicut ab⁹ bene digestus z decoct⁹. Nihil salutē nihil sic sensuū acumē operat sicut moderata refectio. Ipe aūt Chrysostom⁹ fuit magn⁹ medic⁹ appellat⁹. Jo bānes Mesue. Jsidor⁹ ḡs libro. ij. de sūmo bo no ait. Per ieiuniū occulta celestiū mysteriorū reuelantur. B

Quarta vilitas ieiunij ꝺr placanio. Qui de eiꝰ ē dicit ire placauit: siē ꝺ Zebab ij. Re.xv. pauit ꝙ cōperauit penā quā filij ꝺñi cōmunaꝫ fuerat ieiunādo. Pauit etiā de ministerio de ꝙbus Jone.ij.ꝺr. Quum Jonas iuxta vbā ꝺñi iterasset in ciuitatē niniuē ꝙ erat ciuitas magna itinere diez trium: ꝺubulasset; ꝙ itinere ꝺie vnꝰ ꝺamauit ꝛ dicit. Adhuc qua draginta dies ꝛ niniue subuertet. Et credidert viri niniuite ꝺño ꝛ ꝓdicauerūt ieiunij ꝛ vestiti sūt cilicio a maiore vsq; ad minorē. ꝛ peruenit vbū vsq; ad regē niniue: ꝛ surrexit de solio suo ꝛ abstulit vestimēta sua ꝛ induꝰ ē sacco ꝛ sedit i cinere ꝛc. Secꝫ ꝺixit ꝺeꝰ opa eoꝝ ꝛ mutꝰ ē ꝙ malo suo ꝺeꝰ nr̄. O sacrū ieiunij tu nō solū mitigas irā ꝺei sꝫ etiā facis eū nob bona sua elargiri. vñ Lu.j.ca. ꝺixit beā ⁊go. Elurientes ipleuit bonis ꝛ ꝺiuites ꝺimisit inanes. O sacrū ieiunij tu nō solū nos facis euadere pricula ꝛ tribulationes mūꝺi sꝫ etiā nos i oꝺo facis pſperari. j. cōn Esdre. viij.ca.ꝺr. Jeiunauim⁹ ꝛ rogauim⁹ ꝺñm ꝛ euenit nobis pſpere. E

Quinta ieiunij vilitas ꝺr sanatōis: ꝺe ꝙ Galie.inꝺt. Abstinēcia ē sūma medicina Hiero. ꝙꝫ in ꝙꝺā epla air. Superfluitas obi gñat morbos varios ꝛ mortiferos: moderata vo refectio sanat egritudinē ꝓcurat sanitatē ꝛ ꝺylaritatē. Et iō Didimꝰ in epla ad Eletā. ꝺe bragmanis inꝺt. Pura ꝛ simplicia vita genꝰ bragmanoꝝ viuit nullisꝙ rerū copiꝫ illecebris nihil appetit ꝛplꝰ ꝙꝫ nature rō efflagitat. Vnde ē ꝙ nulla apꝺ eos sunt morboꝝ gña: nullꝰ medicine vsus: sꝫ diuturna salute ꝓfruunt: ꝙ medicine remediū illis ꝙsimonia ē ꝙ nō solū illas ꝓsos possit curare dolores sꝫ etiā ꝓcurare ne veniāt. Jō Hiero.in.eccligimꝰ. ꝺe ꝛsc.ꝺi.v. ꝛ est originaliꝫ in li.ij. ꝛ Jouinianū. Legimꝰ inꝺt ꝙsꝺā morbo arreſtari ꝛ podagre būoribus laborates ꝓsenpaūe bonoꝝ ad simplicē mēsā ꝛ pauperes et bos redactos ꝛualuisse. Caruere etiā solicitudie dispēsande domꝰ ꝛ epulaꝝ largitate ꝙ ꝛ corꝑa frāgūt ꝛ aiaꝫ. Irridet Oratꝰ appetitū ciboꝝ ꝙ ꝛsumpti relinquāt pniam. Et i eodē li. idē Hiero. ꝛ Jouinia. inꝺt. Egrotāt ubi ñ aliē sanitas structuit nisi tenui cibo victuꝙꝫ castigato ꝙ dicta ꝺr. Quibꝰ ꝙꝫ ꝺabis recipit sanitas bis et seruari pōt hec ille. Et facit ad ꝓꝺicta ecclēsiē illꝰ abbas pinguis ꝙ ibat ad balnea potrete: cū ꝙꝫ inciꝺisset i quēꝺā ꝓnapē latronū ꝛ interrogatꝰ ab eo ꝙ de causa ꝙgeret ad balnea: rñdisset ꝙ hoc faciebat ꝙ: panebak ꝛtinuū doloꝛem stomachi ꝛ nū ꝙꝫ bēbat appetitū cōcedendi. ille ꝓcepo fecit ꝺestrē iussit ꝛ eū ꝺeduci a suis famul⁹ in ꝙꝺā neꝫ ꝺas siccas. Cū modica aꝙ ꝙꝺie. cūꝙꝫ i hac die tā stetisset ꝙ ꝙꝺecī dies: postea ducꝰ ē ad mensam ipſi⁹ ꝓnapis ꝛ interrogatꝰ ab eo vtrū ꝛplꝰ bter ꝺoloꝛē stomachi ꝛ an bter appetitū cōcedēꝫ ꝺixit ꝺie se toralr sanatū ꝛ optimū esse appetꝰ ꝛ posse ad mēsā cū magna suauitate recepit refectionē: ꝛ sanꝰ ad patriā rediit pedester ꝙ ꝓuo cū difficultate poterat cōstare. vñ vltra ꝙ nūꝙꝫ in ꝙta aureos ꝙs ei abstulerat ille ꝓceps misit ei ꝙ nūꝙꝫ inter alios statim ad patriā fuit reuersus eo ꝙ sine balneis eꝰ infirmitatē curasset. ſ. cū ꝺicta. ꝺixerat cīm ei ꝓꝺictꝰ ꝓceps cū ad patriā redire velis. ꝺñe abbas viuite lobrie ꝛ rpare si vultis sanitatē cōseruare ꝛ infirmitates curare. b cīm est saluberꝰ balneū qꝺ possitꝭ recipe. Et iō ꝺicit Ber. in li. de ip̄robatōe vinoꝝ. vij.c. Unus ē bonꝰ potꝰ ꝛ esca brevis. De hac etiā vilitate abstinēne babet Eccī. xix.ca. vbi ꝺr. Jnuinū vite bonis aꝙ ꝛ panis. Et Martial' choc⁹. li. vndiqꝫ suscepto. ca.xij. ait. Esca ꝙꝺē simpler sanū facit atqꝫ valentem. Et sanū multi ꝺestruere ꝺi. D

Sexta vilitas ieiunij ꝺr supatiōis. ſ. ꝺemonū. Et i buiꝰ figurā Judith que oibus ꝺiebꝰ vite sue ieiunabat: vt ꝓꝛ eꝰ lib. viij. ca. occidit holofernē. vt babek cauſdē lib. xiij. ca. ꝙ quē figurabat ꝺemon. Filij etiā ysrael bis ꝺbellati a filijs Bēiamin: ꝙ postea ieiunauerūt victoriā ꝺesiderāt reportare opter eos abstinentes ꝛ austeros esse. In cuiꝰ figurā ꝺr: in li. ꝺepꝰ ꝓteritis rerū. ꝙ draco vidēs elephātē potū ac cibo grauatū libētius eū inuadit ꝛ anus ꝛra eum ꝓualer: sed sobrio nō apꝓpinquat. Elephas etiā ieiunus triūphat de dracone. Et similiter draco infernalis ꝓualer cōtra crapulosos: sꝫ ab abstinētibꝰ fugat. In buiꝰ etiā figurā legit Judi. vij. Q ꝺeꝰ ꝓcepit illos de filijs ysrl ꝙ manu ꝛ lingua lambuerūt aquas separari ad pugnā seorsum ꝛra inimicos ꝺei: alijs sensualr oibꝰ ꝙ biberāt repulsis. Jō ꝺicit ꝺñs Matth. xvij. ca. Hoc genꝰ ꝺemoniꝝ nō ejcit nisi in oꝛōe ꝛ ieiunio. Osē etiā habet Marc. ix. Sicut ei aqua bullies expellit canē de coāna sic oio feruēs cū ieiunio ꝺiabolū canē rabidū fugat de aia. Et sicut pisces narat i fluuijs ꝛ moꝛit in sicco: sic diabolꝰ delectat in aḡs deliciarū ꝛ moꝛit in sicco abstinēne. i. amittevires sue potēcie. Et sicut fames expellit lupū ꝺ nemore: sic ieiunij expellit ꝺiabolū lupū rapacē de coꝛde. Ad b etiā ꝓpositū facit qꝺ inꝺt Alb. in tracta. de verbo politia: vbi ꝺe fꝫ pbos nakales ꝙ spurcū bois ieiuni est venenū kpenti: sꝫ nō est sic de spurco bois pleni. Et ꝙ cōcludit ꝙ ꝺiabolꝰ serpēs antiquꝰ nimet boiem inuadere ieiunātē nō aūt crapulantē p ieiuniū ꝙꝫ rpus ꝺiabolū supauit. Mat. iij. Ideo ꝺe Jsido. li. ij. ꝺe sūmo bono. Jeunia sūt fortia tela aduersus tēptamēta ꝺemonū. E

Septima ꝛ vltima vilitas ieiunij: ꝺr ꝙlificationis. Si cīm ad celestē ꝓpriam vocationē mortificare. Ait cīm Hiero. li. ij. ꝙ. ꝛra Jouinianū Beatitudo paradisi absq; abstinentia abinō potuit ꝺedicari. ꝛ iterꝫ air. Quādiu adā ieiunauit: in paradiso stetit. Hinc ostenꝺit ꝙ ieiunij ad paradisum nos posse reuerti a quo per fragilitatē fueramus eiecti. Et Grego. in ꝙꝺam omelia inquit. Q paradisi gaudia ꝙ culpā gule ceciꝺimus: ad hec ꝙ abstinentiā resurgam⁹. Sicut ergo miles terrenus nō pōt bravium acquirere si ad pugnam crapulentus accedat: sed oportet eū a multis abstinere. Ira ꝛ de milando spūalibꝰ ꝺicendū est: de quibꝰ ij. Cor. ix. c. Paulus air. Omnis ꝺ in agone ꝓtendit: ab omnibꝰ se abstinet: ꝛ illi ꝺem vt corruptibilē coronā accipiant: nos aūt incorruptā. Quid dicaꝫ de sacro ieiunio. Audite ꝙ de eo sancta mater eccl'ia canit. Paradisū portas aperuit nobis ieiunij tpus Et ideo. xiij. Regū. ij. Helias post ieiunium rapt⁹ est in celū. Sicut cīm ꝙ vult intrare ꝓ portam strictam necesse est ꝙ nō sit nimis pinguis sed oporteat eū esse tenuem. Iuxta illꝰ Oratij in epl'is ꝺicentis. Forte per angustā tenuis vulpes aula rimā Repserat in cumerā fruſtiri pastaqꝫ rursus. Ire foras pleno rendebat pectore frustra. Cui mulcta peul'si vis air effugere istinc. Macra cauū repetas artū quē macra subegisti. Sic nob volēnbo intrare ianuā paradisi ꝙ valde stricta est. sicut ꝺ: Matth. vij. c. necesse ē esse tenues ꝛ macilentos p abstinentiā. Ideo ꝺicat ꝺñs vbi sup. Intrate p angustā portam. ſ. ieiunij ꝛ abstinētie. Et ideo vt sancta mater ecclesia nos inuitat ad ieiunādū quotidie hoc tpe cantat in ꝓfatione misse ieiunij vilitates ꝺi. ꝺño Qui cooꝛpoꝛali ieiunio vitia cōprimis. mentem ꝺeuas: virtutē largiris ꝛ ꝓmia. ſ. in b seculo terrene ꝓsperitatis: ꝛ in alio eterne glie. Ad quā ꝛc.

Feria sexta de peccatis moꝛtalibꝰ omnibus Sermo sextus. F

Nūcia populo

meo scelera eoꝝ ꝛ domui Iacob peccata eoꝝ. Esa. lviij. c. Est regula generalis (generosi auceꝺ) oim sapientū atq; pbor. Oinitiū salutis est notitia peccati. Illius etenim magnitudinem cognoscentes sūmopere illud ꝺeuitant. Ecōtra aūt: qui nō cognoscit peccatum illud ꝺeuitare nō curat. Un ꝺicebat Epicurus. Lorigi nō vult: ꝙ peccare se nesciat. Aug. quoqꝫ sup. pſ. l. inquit. Nemo insanabilioꝛ eo ꝙ sibi sanus videt. Et Seneca ad Lucillū epl'a. v. inquit. Non est enim secū malū nrm: intra nos ē in viscerib ipsis sedet. ideo ad difficultatē eius venimus ꝙ: nos egrotare ignoꝛamus. Idcirco cogitaui creꝺo nihil vtilius foꝛe ꝙꝫ vob pandere ois spēs ꝺ clarare: vt abominatione vicij cognita: toto illud viriliꝰ fugiat'. Fit etiā Aug. i li. meditationū. c. xxiij. Deus pmīt bonꝛēdū: beu reo detestabilis: nilo mā cōgabil: eoꝝ nō videt foueā in quā cadat: isan⁹ putat se debere qꝺ facit. hec ille. Jō mihi ipeauit deꝰ in ꝺ mane ꝺicēs vba apostoli scripta i epl'a ocauarētis ferie. Animōa pplo meo ꝛc. Sup qꝺo verbis sacēꝺū fm Gre. xxij. moꝛaliū. ꝛ trāsluptuae mgr̄m sniaꝫ in. ij. ꝺi. xlij. Et ꝙ Augustinū i omelia de igne purgatoꝛij. Et xv. ꝺi. Q. Alias ar. ꝛ scm Bonauēturā in. ij. ꝺi. xlij. i qstiōibꝰ circa lras ꝛ Richa. cadē ꝺi. ar. iij. q. j. ꝛ Alexādrū ꝺ ales in. ij. pte sūme i tractatu de pcīis moꝛtalibꝰ. ꝙ septē sūt vitia capitalia vicz. Superbia Auaricia. Luxuria. Gula. Ira. Invidia ꝛ Accidia. de qꝺo i ꝺ fmone tractabim⁹. Et primo de Superbia.

Pars pma buiꝰ fmōis ꝺ spēbꝰ superbie. ¶¶

Eccl'iastē oēs theologos superbia est caput ꝛ regina oim pcōꝝ. De q̄ sapiēs. Eccl'. x. ꝺic. Initiū oīs pcī. superbia. Que nihil aliud est ꝙꝫ inoꝛdinatꝰ amoꝛ ꝓprie excellēne sibi ꝺiffinit Aug. in li. de Innocēna. Habet autē duoꝺecī filias fm Tho. ij. ij. q. clxij. Et Alexā. de ales i scꝺo pte sūme. in tractatu de superbia. q̄ sunt iactantia. Arrogātia. Inanis gl'ia. Jactantia. Ambitio. Ipocrisis. Pertinacia. Ingratitudo. Inobedientia. Curiositas. Cōtentio. ꝛ Presumptio. De qꝺo alio i fmone dicere mus. Quantuoꝛ aūt sunt ꝓprie spēs superbie. fm Tho. in scꝺo ꝺi. clxj. ar. iij. i corpe quēstōis. Et ij. ij. q. clxij. ar. iij. Et Alexādrū de ales in. ij. pte sūme i tractatu de spēbꝰ superbie. prima ē reputare se ꝓpria virtute bne bona spūalia vel tpalia q̄ ꝺo bꝫ. ꝛra qꝰ est illꝰ Jacobi. j. Oē datū optimū ꝛ oē donū pfectū ꝺesurſuz est ꝺescēdens a pre luminū. Et hāc spēm babuit lucifer i celo de quo Esa. xiij. ꝺr. q ꝺicit. Ponā sedē meā ad aqlonē ꝛ ero silis altissimo. Et qꝺo vbis apparet. q. cū volebat se cōpare ꝺo nolebat se illi reputare inferiorem. Et cōsequenter obligatus aꝰ maiestatē a qua creatꝰ erat. ꝛ iō ꝺicat idē ꝓphēta. quō ceciꝺisti lucifer ꝙ mane oꝛieberis. Secꝺa spēs est credere. q̄ suis meritis habet bona ꝛ non ex gr̄a ꝺei. ita q̄ putat superbꝰ ꝺeū sibi illa cōtulisse. quasi ex ne cessitate exigēnbo hoc suis meritis. cōtra quod stat illa Pauli sentētia ad Tit. iij. Nō ex operibꝰ iustitiae que fecim⁹ nos. sed fm suā misericordiā saluos nos fecit. Et hāc spēm habuit Nabuchodonosoꝛ. qui ꝺicit Daniel. iij. Nōne hec ē babilō ciuitas magna quā ego edificaui. ꝛ amplitudinis in roboꝛe meo. ꝛ gl'ia decoꝛis mei. Et ideo vt in eo ꝺē. c. hētur. subito auꝺiuit vocē de celo ꝺicētē. Tibi ꝺ: Nabuchodonosoꝛ rex. Trāsiit a te. ꝛ ab oibꝰ ejcient te. ꝛ sepē ānis fenū vt bos comedes. ꝛ cū bestijs agꝝ ferus erit habitatio tua. qꝺ ꝛ factū est ꝛ nūꝙꝫ fuit ad pristinū statū restituꝰ nisi quādo pfecte se ꝺimisit

ãit ꝛ de hac superbia sua penituit: vt ibidez bab. Terna species est credere se magis virtuosum ꝛ alia bona hẽ q̃ habeat. Hoc aũt est primũ capl'm libri stultoꝛ credere se sapientẽ: hoc est cõmune vitiũ: se eñ quisq; magi reputat q̃ sit. Dñs ihũs. ex qbo cauenũ. ñ licz. §. in fraudem. ff. Sepe de facultatibus suis amplius q̃ in eis est sperare boica. Si eñ sensus ꝛ discreto venderetur: quilibet apothecas aperiret vt aliqo in magna copia vẽderet: ꝛ p diuersas mũdi gẽes mitteret. raro q; inueniret q̃ emere curaret cum vt plurimũ quisq; se intellectuz habere putet p se. ꝛ duodecim socios. Hãc speciem habuit Petrus dum Lu. xxij. dixit dño. Et si oẽs scandalizati fuerint in te sed nõ ego. cõtra tales aũt superbos dicit Esa. xvj. Audiui superbiam. Moab superbus est valde. Superbia et arrogantia eius. plus q̃ virtus eius. Quarta ꝛ vltima species superbie est se iactare cum iniuria primi ꝛ credere se melioꝛẽ. Hanc aũt speciem habuit phariseus ille ꝺ quo Lu. xviij. dicit q̃ orabat in templo dicens. Gratias tibi ago dñe q̃ nõ sum sicut ceteri homines. raptores. adulteri. iniusti. velut etiam publican⁹ iste. Jeuno bis in sabbato. decimas do oim q̃ possideo. Contra tales clamat deus Hiere. v. dic. Ecce ego ad te superbe dicit dñs exercituũ. quia venit dies tuus. tempus visitationis tue. et cadet superbus ꝛ corruet. ꝛ non est qui suscitet eum. De hoc superbo dicit Ysaias poeta in. c. de superbia. Homo superbus non põt habitare terrã. Nec in celũ salire potest. semp moꝛat in ponderosis superbis seu elatis factis. Superbia cõsumit personam. de ipsa pcedit subito mors. se vendit p opinione gr̃ie. Tres sunt persone displicentes. pauper superbus ꝛ arrogans. Senex fatuus sensibus carens. Diues mendax cum bonesto vsu. Apparet q̃ pater noster semper cantet. O deus tibi fortasse displicet hec lista. Nec est radix omniũ peccatoꝛũ. Et fuit prima que sedẽ illius maligni damnati spiritus exaltare voluit. Et pluit in terra illa iniqua secta. de qua omne malũ p. decepcionẽ pcedit. ꝛ vitam de bono suo suspectam facit. Superbia nihil aliud est q̃ velle super omnes alios estimari. et id appetere quod homo nõ est. Legitur aũtẽ q̃ quidam dixit Alexandro magno superbo. Quãuis leo sit rex animalium. tamen fit sepe abus formicarum. Et arbor: altra cito eradicatur violentia ventoꝛum. Sic ꝛ tu quamuis sis rex hominum. cito tamen eris abus vermiũ. Et quãuis nũc sis altus. cito tamen eris depressus. Scriptum est enim Ecclesiastici. Sedes ducum superboꝝ destruit deus.

De auaricia. G

Secundum capitale peccatum est auaricia que a Tullio et Alexandro de aleis in. ij. parte summe in tractatu summe de auaricia articlo primo et a beato Tho. scõa scõe. q. cxviij. articulo scõo. et in questionibus disputatis de malo. q. de Auaricia articulo primo sic diffinitur. Auaricia est inordinatus amor pecunie. pecunia autez ſm Augustinũ in libro ꝺ libe. arbi. hic accipitur large pro omni eo qõ homines habent. prout etiam accipitur in. l. pecunie verbum. et in. l. pecunie appellatiõe. ff. de verbo. sig. aliquãdo tamẽ accipitur stricte pro bis tamen que consistunt in pondere. numero ꝛ mensura. vt in. l. ij. §. item mutuũ. ff. si cer. pe. Aliquãdo strictissime p pecunia numerata tm vt in. §. item pcium. instituta. de emp. ꝛ vendi. Et in. l. j. C. de pba. In hac autem diffinitione accipit p omni re tam corpali q̃ spirituali quã inordinate quis appetere potest ſm Durandũ nostrum in summa lib. j. p. vj. di. j. Et ideo ipse magis generaliter diffinit auariciã dicens magis dare: q̃ auaricia est inordinatus amor alicuius habendi. Et qua diffinitione innuitur q̃ quis potest res tempales appetere sine auaricie peccato dum ordinate appetit maxime necessaria. Ideo Prouerb. xxx. dicebat salomon dño. Paupertatez ꝛ diuitias ne dederis mihi: sed tm victui meo tribue necessaria. In quinq; aũt casibus quis reputat auarus. Primo si iniuste acquirit. Abacuc. ij. Ue bis qui congregant nõ sua. Secũdo si nimis affectuose diuitias diligit paratus peccare añ q̃ illas amittere. Iste vere auaris dicit saluator: noster Matth. vj. Nõ potestis deo seruire ꝛ mãmone. Tertio si est crudelis pauperibus. j. Job. iij. Qui videns fratrẽ suũ necessitatem habere ꝛ clauserit ab eo viscera misericordie: quõ charitas dei manet in illo. dicit apostolus: quasi dicat non est. Quarto si viuit in miseria cũ sit diues Eccli. v. dicit Salomon. Est alia infirmitas pessima quã vidi sub sole: diuitie ꝛ gregate in damnũ dñi sui. Ad qõ facit illud quod legit in fabulis poetaꝝ scz q̃ Midas rex petijt ab apolline deo suo: vt quicquid tangeret fieret aurũ. quo ei concesso cum cibum vel potum manibus vel labijs tangeret aurũ fiebat. ꝛ sic fame moꝛtuꝰ est. quo dat intelligi q̃ auarus semper appetit diuitias: que tamen sũt causa moꝛtis sue. Quinto quis dicit auarus si diues existens valde: totũ tamen studiũ suũ habet ad diuitias acquirendas: marie nõ habens heredem. De his auaris dicit Paulus ad Eph. v. Omnis auarus nõ habebit hereditatẽ christi ꝛ dei. In hoc aũt cognoscit stulticia auari: quia edificat vbi p momentũ est pmansuꝝ: ꝛ nõ in celo: vbi in eternũ si bñfecerit est regnaturus. Et tantã curam habz de pueribilibus ꝛ vilissimis rebus transitoꝛijs. De pãsitate aũt anime sue nõ curat. Ideo erdamnat dñs noster Matth. xvj. c. di. Quid pdest homini si vniuersum mũdum lucretur. anime vero sue detrimentum patiat. aut quã dabit homo cõmutationẽ

p anima sua. quasi di. O auari stultissimi nostre cãi soliciti essei acquirendis diuitijs tempoꝛalibus q̃s in breuissimo tẽpoꝛe estis amissuri sed de salute anime vestre. ꝛ de eterni opibus cogitare. illasq; acq̃rere pꝛocurate. Ait eñ Ascalanus poeta in. c. de auaricia. O stulti tantum laboꝛare quid iuuat omnes ad illam antiquã matrẽ reditis. nomẽ vestrũ vix reperietur.

Ea ꝓpter vos hoꝛtatur Greg. in omelia super Lucã q̃ ponit in dñica sexagesime. di. Si vere diuites eẽ cupitis eas diuitias amare. O auare ne credis q̃ vere diuitie sint ille quas tu i archa reconditas tenes. Pꝛofecto pecunie tue nõ possũt recte appellari diuitie. Ait eñ Seneca ad lucillũ. Neminẽ pecunia diuitẽ facit. Quid sunt ergo. certe potius spine ꝛ aculei: q̃s diuitie appellande sunt De quibus ait. Greg. vbi supꝛa di. Spine sunt. quia cogitationum suarũ punctionibus mentes lacerãt: fallaces sunt. qꝛ nobiscuz diu manere nõ possunt. fallaces sunt quia mentis nostre inopiã non expellunt. Sole eñ diuitie vere sunt. que nos diuites virtutibus faciunt. becille. Et quibus apparet stulticia auaroꝝ qui de spinis diuitiarum edificãt sibi domuz infernalem in qua comburent. iuxta illõ Esa. xxxij. Spine congregate igni cõburentur. O igitur auari vultis absq; peccato magnas ꝛ veras diuitias adipisci. Virtutes acquirere festinate. Ait enim Ysocrates in exhoꝛtationibus suis capl'o. j. Virtute nulla possessio pꝛestantioꝛ est. nec securioꝛ. nec iuꝝ est omnibus optabus virtus.

De Luxuria. D

Quartum peccatum capitale est luxuria: que ſm omnes Theolo. maxime Alexã. de aleo in. ij. parte summe in tractatu õ luxuria. ẽ libidinose delectatiõis appetitꝰ. Habet aũt septem species: ſm Alexan. de aleo. vbi supꝛa arti. iꝛ. ꝛ Tho. ij. ij. q. clviij. ar. ꝓmo. Que sunt fornicatio simplex. stupꝝ. raptus. adulterium. incestus. ꝛ sodomia. Fornicatio simplex est quãdo peccãtes ambo sunt sine copula matrimoniali. ꝛ nullus eoꝝ est deputatus ad diuinum cultuz. nec peccant in loco sacro. vl' modo contra naturam. ꝛ nemo eoꝝ est virgo. nec inter se habent aliquam cognationez. vel affinitatem. ꝛ nullus eoꝝ est coactus ad peccandum sed ambo spõte peccato luxurie assentiũt. Stupꝝ est quando peccatur cum virgine. ꝺ libidinis nephãdissimo vicio. Et multo est grauius quãdo ambo peccãtes sunt ꝺ gines. Raptꝰ est cum p violentiam ad peccandũ aliquis vel aliqua rapitur. Adulterium est cum vnus peccantium hoc crimine est vxoꝛatus. ꝛ multo maius est peccati si ambo sunt matrimonio ligati. Incestus cũ peccantes luxuriosi sunt cognati inter se. vel affines. Sacrilegium est cũ aliqõ peccantiũ diuino est cultui deputatus. et tanto grauius crimen est si ambo diuinis sunt obsequijs mancipati. Item sacrilegiũ est. si hoc maledictũ peccatum in loco sacro cõmittat. Noꝛrendissimũ autem sodomie crimen est quando cõtra nature oꝛdinẽ luxuriosa rabies perpetrat. De quibus libidinis speciebus nolo ad plenum ad particularia ac abominabilia federa descendere modos coꝝ declarando: ne illa ignoꝛantes addiscant. Ait eñ seraphicus noster Franciscus de ꝑdicatoꝛibus in regule sue. c. iꝛ. Sint examinata ꝛ casta coꝝ eloquia: quia igitur scriptũ est Ecci. xxij. Qui tetigerit picem inquinabitur ab ea. Ideo nolo de bis turpibus ac vituperosis facinoꝛibus aliud specificare. Sed q̃ habet aures audiendi audiat. vt dicitur Apocal. ij. ca. O quot hoꝛrenda scelera faciunt luxuriosi. O q̃nephande res in abditis ꝛ tenebꝛosis locis fiunt: q̃s pauci coniuges reperiunt qui sanctum matrimoniũ sicut debent custodiant. taz quo ad locum ꝛ modũ q̃s etiam quo ad tempꝰ ꝛ oꝛdinem: ac alias arctãtias. Sanctus est bonũ intenditoꝛem esse ad verba mea. O maledicta luxuria adeo mũdum infecisti: q̃ vera est illa sententia Jobelis eius. j. c. di. Computruerũt iumenta in stercoꝛe suo. Ideo dicit Albertus in tractatu de virtutibꝰ politicis. Qꝺ luxuriosus equiparat byrco: qui ꝓpter lasciuiaz semper est feridus ꝛ putresc̃at. Quantũ autem hec abominatio luxurie deo displiceat. patet illo exemplo quod legitur in summa de septem donis: vbi dicitur. Q̃ in tyro in quadam terra erãt homines luxuriosi: ꝓpter quod iniquissimis peccatis imisit deus terremotũ maximũ in illa terra ꝛ tota submersa est. se eñ terra aperuit ꝛ deuoꝛauit illos sceleratissimos. Mane autem facto inde quidam transeũtes videntes ibi esse aquam in qua erat terra illa: aspexerunt in aqua ꝛ viderunt illos maledictos homines et mulieres simul esse ꝛiunctos in illo nephando actu in quo erant quando submersi sunt. Et hoc ostendit deus: vt omnibus innotescat quantũ hoc spurcissimum luxurie vitium ei displicet. Ideo contra luxuriosos exclamat Ascalanus poeta. in. c. de luxuria. di. Tenacia vestram deam luxuriam ꝛ plage noue factricem facanie: plusq; secta iudaica fecerat. age videatis cum aliqua pietate: quia super vos lachꝛyme pluunt videndo quõ bonum diuinũ dimittitis: diuitie destruũt personam: gula: luxuria ꝛ bellum femine ꝛ ioco reputat. coꝛpus ꝛsumit ꝛ animã comedit. Per eam celum claudi mihi videtur. Et ad alti dei dedignationez conducit. Plusq; humane gẽri inimica est q̃ alia vitia. Gaudet faciendo peccatũ camaliter ꝛ est ratio. quia nõ potest facere per suam naturam: nec dare laudem potest. sed omnia alia bona potest operari. O serui triste: o empti scelani. quare carnalibus actus vos tantũ excruciat: qui contra deũ v os

spre fiat cum tanto p:auo ꝛ horribili vitio: quod natura repehendat. O anime sodomiti/ce desperate.o quantū hic actus deum offendit querentis amorem vbi amo: nō regnat.o anime cece de bono fine.de vita vestra actū designatur O cogitate quō ossa vestra nuda in obscuro remanebunt.ꝛ quō mors omnes percutiat.ꝑpterea vilem actum spernatis: quod si feceritis: ratio de summa nihil acquirit: nisi sanifeceritis.

De peccato Gule. ¶

¶ Uarum vitiū capitale est gula: quaꝫ quidam facetus predicator dicebat fuisse vroꝛem carnisp:iuij. De hꝫ carnisp:iuio declarabat. Primo o:igi/natione. Secūdo ipsius nominationē. Tertio eius depictionē. Quarto ipsius malignationē Quinto eius filiationem. Sexto seruitoꝛ ipsius condictionem Septimo vero ipsius expulsionem. Octauo aūt eius finitionem. Quo ad p̄mū ait.q; ve dicit Gen.iij. Uidēs diabolus mulierem deambulantē in paradiso voluptatis dixit illi. Cur p̄cepit vobis dñs: vt nō comederetis ex omni ligno paradisi. Cui respondit mulier. De fructu lignoꝝ que sunt in paradiso vescimur. De fructu aūt ligni: quod est in medio paradisi p̄cepit nobis ne comederemus ꝛ ne tāgeremus ne forte moriamur. Dixit autem serpens ad mulierem. Nequaq̄ moriemini. Scit enī deus q; in quacūq; die comederetis ex illo: aperient oculi vestri ꝛ eritis sicut dij scientes bonū ꝛ malū. Uidit ergo mulier q; bonum esset lignum ad vescendum: ꝛ pulchꝝ oculis aspectuq; delectabile. Tulitq; de fructu ꝛ comedit: deditq; viro suo: qui comedit: ꝛ aperti sunt oculi eoꝝ. Et statim facta tali comestione natum est carnisp:iuiū: quod dicere potuit illud Job xvij. Pereat dies in qua natus sum. ꝛ nox in q̄ dictum est: conceptus est homo in mūdū. Super quo Grego. iij. moral. c. xxvij. inquit. Q; scriptura sacra tribus modis hominem appellat Primo per naturam: vt cum dixit deus Genesis p̄mo. Faciamus hominē ad imaginem ꝛ similitudinem nostram. Secūdo per culpam. iuxta illud psalmiste. Homo autē sicut homines moriemini.sc̄s per peccatum. ꝛ Paulus prime ad Ebreos.iij.ait. Cum sit inter vos zelus ꝛ contentio: nōne carnales estis: ꝛ sm hominem ambulatis. Tertio dicit homo per infirmitatem. Iuxta illud Iere.xvij. Maledictus homo q̄ confidit in homine. id est in infirmitate. Unde sequitur. Et ponit carnem brachium suum. Et p̄dicta comestione caro Adam ꝛ Eue privata sua puritate ac innocentia ꝛ pace ac concordia: quā cū alia habebat. Et sic etiam patet sc̄m sc̄s eius nominans. Aliqui enī accipiunt nomen ab excellentia alicuius virtutis: ꝛ aliqui ab abūdantia tristitie vel malicie. Carnisp:iuiū autem nomen accepit triplici ratione sm eos pessimas qualitates. Unde potest appellari res turpitudine notabilis: de qua nominatione habetur. ff. de postu. l.j. §. secūdo loco. Primo enī appellatum est carnisp:iuium: quia puauit vt dictum est carnem p̄mogenitum: ꝛ rectius posteritatis suo dono iustitie originalis: qua mediante membra corporis nō sentiebant aliquod incendium concupiscentie vel libidinis: vt ait Nicolaus de lyra sup epistolam pauli ad Galat. Statim aūt facto p̄cō verificatum est illud qđ ait Aug⁹. super Genesim. ad litteram di. Senserunt iam nudati anime carnisq; motum quēdam turpissimū atq; p̄cipitem. Unde confusi ad ficta folia cucurrerūt: ꝛ mēbra sollicita pudore libidinis tetigerunt. hec ille. Secūdo appellatū est carnualitū. licz enī malū sit maximū q; ꝑter hanc comestionem amisimus dominium membroꝝ: que amplius nō sunt subiecta rationi: tamen maius detrimentū est q; caro consurgit aduersus spūm ꝛ ei aduersatur. vt ait Paulus ad Galat. v. Et ideo dicitur carnualium: quia caro ꝛ sensualitas valet contra spiritum ꝛ rationem. De quo lamentat Paulus ad Roma. vij. dicens. Uideo aliaꝫ legem in membris meis repugnantem legi mentis mee: ꝛ captiuū me ducentem in lege peccati. Tertio appellatum est carnale salū: eo q; caro nostra salsa fomite originalis peccati nunq̄ marcescat ad libidinem. Nam in infirmitate ꝛ senectute ꝛ in quacunq; sanctitate semper parata est ad concupiscentias qđ patuit in beato Spe. De quo Greg. inquit in libro dialogoꝝ. q; cristeno primus mortis fugabat quandam feminam sibi seruientem di. Recede quia adhuc spiritus viget in me. De senectute etiā habemus exemplum de Loe ꝛ de multis senibus adhuc luxurie operam dantibus. De sanctitate autem habetur exemplū beati Francisci qui cum laudaretur a plurimis dicebat. Nolite me laudare nō securum. Nam filios ꝛ filias adhuc habere possem. Ecce ergo o tu qui vis vacare carnisp:iuio vnde ꝓcedit eius denominatio. Juri enī operam daturum puto nosse oportet vnde nomen iuris descendat. l.j. ff. de iustit. ꝛ iure. hic autē accipimus ius non vt accipit iurisconsultus: sed ad ꝓpositum nostrū. Nam ius aliquando accipit ꝑ brodio in quo coquunt carnes porcine vt ait catholicon. ꝛ vt idē inquit: dicitur ius ꝗbanū: quia in dicto nō erat fas comedere carnes porcinas: vel ius eaꝝ bibere. Tertio dicebat ille p̄dicator q; carnisprivium depingitur in forma hominis pinguis Nā sm philosophos pinguedo puerit ex sanguine indigesto ꝛ male decocto ꝑpter quietem. Unde quanto pinguedo magis augetur: tanto magis minuit de sanguine: ꝛ consequenter beatitudo vita hominis cum sic in [illegible] Et ideo inquit philosophus. xiij. de [illegible]

q; nō est vile augmentare pinguedinem: quia breuiat vitā: ꝛ sunt talia corpora morbis aptissima: quia calor naturalis suffocat ꝛ a pinguedine claudit: ꝛ incurrūt grauissimas ꝛ longas infirmitates. Et ex hoc puenit podagra ꝛ arasinus quoq; vita ꝛ ars sagina est dicit exhortatione medicine: nec viuere posse diu nec sanos ee corporibus. Depingit quoq; cum oculis rubeis more ebrioꝝ quoꝝ oculi vident a carne salsa suffulti. Unde quidam ebrietati deditus dicebat. Melius est habere oculos laceratos siue lippos q̄ sitī deficere. Semp enī sitim patiunt isti ebriosi: ꝛ omni hora parati sunt bibere. Dicunt enī q; oporteret facere vltimū de potentia in bibendo ꝑ conseruatione sanitatis. Et in ꝟ suo modo intelligunt ꝛ allegant quod inquit Latho. sc̄s. Noc bibe quo possis si ru vis viuere sanus. Depingitur etiam ipsum carnisp:iuium magnis infirmitatibus. Unde Senica ad lucillum ait. Quis hostis in quenq̄ tam contumelios fuit: q̄ in quosdam voluptates sue. Uoluptates enim nō tantū excecāt voluptuosos. sed etiam impotentes reddunt ꝛ ꝓtractos aclepiosos. varijsq; eos infirmitatibo affligūt Depingitur etiam in forma hominis insani et amētis. Quia vt ait Augustinus. Ebrietas aufert memoriā. dissipat sensum. cōfundit intellectum. concutat libidinem. inuoluit linguaz. oia membra debilitat. vitam diminuit ꝛ omnē saluté exterminat. Ebrietas etiam est status mentis euersio. c. vinolentus. xxxv. di. ꝛ sepelit rationem. xv. q. j. c. Sane Quo ad quārtum sc̄s de carnisp:iuij malignatione dicebat idem fact⁹ p:edicator q; ꝑter carnisp:iuium Adam cum posteris suis ejectus est de paradiso. Nam dicitur Gen. iij. q; post predictam comestionem et carnisp:iuij originationem. dixit deus ad Adaz. vbi es. Quasi diceret. Quid fecisti. Et quare istud carnisp:iuiz causasti. Cui respondit Adam. Uocem tuam audiui ꝛ timui eo q; nudus essem ꝛ abscondi me. Dixit autē deus Et quis indicauit tibi q; nudus esses. nisi quia ex ligno de quo p:eceperam tibi ne comederes comedisti. Facta aūt reprehensione eicit Adā et Euam de paradiso cum carnisp:iuio. Et induit eos tunicas pelliceas. ꝛ ait dominus. Ecce Adam factus est quasi vnus ex nobis sciens bonū ꝛ malum. ꝛ sic bono: abiliter vestitos expulit de illo loco amenissimo de quo dicam in ij. parte principali huius operis sermone. vj. parte. s. ꝛ diffusius. ix. ꝑte principali nostri Marialis sermone. j. parte prima. Uide ibi. Et ista est ratio dicebat ille p:edicator q; homines diebus carnisp:iuij induūtur pellibus velut bestie ac vestib⁹ inhonestis. ꝛ fingunt se more stultorum. ac faciunt laruas ꝛ alia multa puerilia tanq̄ si essent alieni a sensu et amentes effecti.

O maledictum carnisp:iuium qđ humanum genus ad tantam calamitatem deduxisti. ꝛ dominū Adaz de horto voluptatis expulisti. de quo iquit beatus Tho. j. q. q. cij. ꝛ Rich. in ij. di. xxxij. quise fundat super dictū Damasce. li. ij. ꝛ Jsi. iij. Ethimo. ꝛ strabi. ac Bede ꝛ Ilar. de ales in. q. dis. tit. q. xvj. O, est in prima parte orientali vbi solet dici de mense marty. ꝛ sepē bris. quando est equinoctium. ꝛ hec pars terre est nobilissima. cum sm Philosophos. ij. de celo ꝛ mundo. oriens sit dextera celi. Dextera aūt est nobilior sinistra in comparatione ad horiz Unde Jsido. vbi sup:a inquit. Paradisus locus est in orientis partibus constitutus cuius vocabulum a greco in latinum vertitur hortꝰ. Porro hebraice eden dicitur qđ in nostra lingua deliciae interpretatur. quod verūq; iuneruz facit hortum deliciarum. Dicit autem Richardus vbi sup:a. q; iste locus est temperatus et vicinitate ignis: ꝛ directa operatione solis ꝛ duplici transitu eius bis in anno super cenith capitū inhabitantium in eo q̄ sunt Enoch ꝛ Helyas. Hanc enī triplicem caloris causam rempe/rat p̄mo aeris subtilitas. Secūdus nāq; agit sol in re grossa q̄ in re tenui: vt patz experientia: q; calidior est petra in terra tempore estatis q̄ aer ꝛ ideo in nostro aere qui nō est purus habem⁹ maiorem calorem ꝑpter maiorem impuritatez q̄ in montibus. Paradisus autē voluptatis sm aliquoꝝ doctoꝝ opinionem est extra supremā regionem aeris. ꝛ ideo est ibi aeris subtilitas ꝛ puritas. Secūda ratio est: quia calor causatus ex reflectione radioꝝ solariuz a superficie terre nō ascendit illuc. Tertia ratio est sūma frigiditas que est in medio interstitio aeris cuius extremitati supiori equaliter formate ꝓpinqua est superficies illius loci sicut spere ignis: ꝛ trāscendit mediam regionem aeris vbi generant impressiones frigide ꝛ humide: ꝛ attingit vsq; ad partem aeris purissimā. Secūda vero causa temperiei est: quia vt sup:a dixim⁹ est sub equinoctiali. id est in illo loco vbi sol oritur de mense marty: ꝛ septembris quando sunt dies noctibus equales. Et q̄uis p̄bus dicat in lib. Methe. regionē illam esse inhabitabilē ꝑpter estū: Rūdetur q; in paradiso terrestri est illa temperies ꝑpter p̄dicta: ꝛ etiam ꝑpter illum fontem: ō quo dicit Gen. ij. Fons ascendebat de terra irrigans vniuersam superficiē terre. Dicit aūt Damascenus vbi sup:a q; deus ꝓstituit hominem q̄ si quendā regem ꝛ p̄cipem omnis terre ꝛ omnium que sunt in ipsa. Et ideo creauit ꝛ fabricauit ei paradisum terrestrem quasi quandā regiā domū ꝛ arcem sublimē ꝛ sup omnē terram eminentem: in qua conuersans beatam duceret vitam O igit felix habitatio. o iocūda mansio. o amenissima regio. o nobilissima patria: ꝑ qua incolenda creatus fuit homo. Et hec est prima pars

ade nobilitas que dicitur localitatis quam p̄
peer carnis primum cum posteris suis amisit.
Secunda eius nobilitas dicitur corporalis.
Nam cū esset principii oim aliorū fuit pulcher
or et venustior: et qđ et vox sua oibus aliis bonis
gr̄ erant adeo immediate formati quorū tamē
formositatē superauit ip̄e et beata virgo mater
eius vt diffuse tractabo in .ij. pte nr̄i Manalis
sermone .xij. Jē habebāt corpus immortale. q̄ vt
ō: ad Roma. v. Mors p peccatū introiuit in or-
bem terrarū. Un notandū sm Thomā .j. .ij. q.
xcvij. q̄ aliqđ dicitur immortale vl incorruptibi
le multiplr. Primo ex pte materie. eo q̄ nō ha
beat materiā q̄ est principiū generationis et cor-
ruptōis. vt angel⁹ et aia. Scōo quia nō habet
potentiā ad aliam formā. vt corpora celestia. et
ultimis duobus modis dicitur celum incorrupti
bile sm naturam. Alio modo dicit aliquid in
corruptibile: quia illi materie adheret aliquid
quod non sinit illam corrumpere. et hoc modo do
dicitur incorruptibile corpus glorioſuz. quia
tam potentem fecit deus anime naturam: vt
gloria ipsius aie redūder in corpus. Alio quo-
q̄ modo dicitur aliquid incorruptibile ex pte
cause efficientis. et hoc modo in statu nature in
stitute fuit corpus humanuz incorruptibile et
immortale. Unde Augustinus in .li. questio-
num noui et veteris testamenn air. Deus homi
nem fecit qui q̄diu nō peccaret immortalitate
vigeret. vt ipse sibi auctor esset vel ad vitam vel
ad mortez. Ex quo patet q̄ primi parentes erāt
incorruptibiles. et nos parisortuer essemus si
ipi nō peccassent et peccatū suū ad nos nō trā-
misissent. Nam in illo felici statu stetissem⁹ do-
nec cōplenus fuisset numerus electorū. et postea
sine alicui⁹ laboris vel doloris siue mortis ex-
perimento trāslati fuissemus ad patriā celestē
vt air Aug. xiij. de ciuita. dei. c. r. Q̄s autem ipe
Adam cuz posteris fuisset incorruptibilis pz
qua corruptio humani corpor⁹ prouenit aut
ex corruptione interiori aut ex accidenti exteri-
ori. Quoz neutrū fuisset in ipo Adā nec in nob
quia in ipo paradiso humores nunq̄ fuissent
corrupti et pfecta restauratio semp fuisset facta
p esum ligni vite. et sic nunq̄ deuenisset ad sene
ctutem. sed semper in eodem iuuentutis flore
p̄mansisset. Nec exterius erat aliquid quod ei
nocere. Nam animalia ei fuissent semper sub-
iecta. Aer vero et elementa ibi sunt purissima et
perfectissima et omnium nociuorum ex p̄fi-
cuorum habebat totalem cognitionez. Cognos
cebat enim perfecte influentias celorum her-
bas et lapides et cetera. Et ideo Aug. vbi supra
air. Qua igitur felices erant p̄mi homines. Nullis
perturbationib⁹ animoz agitabāt. Nullis corpori
bus ledebant incōmodis et cetera. A quo felici sta-
tu decidit eos iustō maledictū carnis primiū. Ter
cia Ade et Eue nobilitas fuit spūalis sez aie. quā
nobis ad memoriā reducere pertinile erit. Nam
si quis fuerit filius alicuius magni imperato-
ris dum rememorat gl̄iam patris si ipse sit in
penuria et egestate dolet se amisisse paternas di
uitias: et si ad illas sit possibilis accessus conat⁹
p̄ viribus illas recuperare. Dicitur enī Eccl. iij.
Gloria hois et honore patris sui: et dedecus fi
lij parens sine honore. Ista aūt nobilitas eccle-
sij parens sine honore. Ista aūt nobilitas eccle-
siastica fuit aliqs duabus: scz locali et corporali.
Unde notandū est q̄ magister in .ij. di. xxij. recī
tat opiniones de cognitione p̄mi parentis de q̄
cognitione etiam tractat Alexan. de ales in .ij.
parte sūme in tractatu de scientia primoz parē
tum. Positis autē opinionibus ipse magister
postea ponit suam dicens. Q̄ est triplex cogni
tio de deo. Prima est patrie et glorie que consi-
stit in clara dei visiōe. De qua inquit Paulus
j. Corinth. xiij. Tunc cognoscam sicut et cogni-
tus sum. et. j. Joh. iij. dicit. Videbimus eum sic
uti est. Et hanc cognitionē nō habuit adam cū
nō esset in gloria. Secūda autē cognitio est via
toz que est cognitio nostra: qua de deo possu-
mus habere p creaturas: et ista est enigmatica.
de qua Paulus vbi sup̄ air. Videmus nunc p
speculum in enigmate. tunc autē facie ad faciē.
Un dicit Aug⁹. xiij. de ciuitate dei. Q̄ enigma
est visio obscura: vt exempli causa aliter videt
denarius detērus in manu. et aliter pjectus in
aqua vel rep̄sentatus in speculo. Nos autē ha-
bemus cognitionem obscuram multis de cau
sis. Primo per peccatū p̄mi parentis quo vul-
nerati sumus vulnere ignorantie. Sumus eti
am p peccatis nostris obtenebrati: et p tēpora-
libus implicati: et ex grauedine corporis totaliter
deprimi: quia corpus quod corrūpitur aggra-
uat animā. Sap. ix. Cognitio autē p̄mi paren-
tis erat media inter cognitionem beatoz et no-
stram. Nam sicut eius habitatio erat quasi me
dia inter celum et terram. tenebat tamen se plus
ex parte terre q̄s celi: sic et ipsius cognitio. Unde
videbat deum per speculū clarum et nō obscu-
rū cū haberet carentiam p̄dictoz. Et ideo Hu
go in libro de sacrament⁹ air. Cognouit homo
creatorē suū nō ea cognitione qua modo a cre-
dentibus absens fide querit: sed ea qua tunc per
p̄sentiam cōtemplationis scientia manifesta cer
nebat. Hec ille. Sed pro clariori euidentia co
gnitionis Ade: est sciendū q̄ quadrupler ē mo
dus cognoscendi deū. Omne enī quod cogno
scit: oportet q̄ sit p̄sens intellectui. Et hoc fieri
potest quadrupliciter. Aut enī est p̄sens p fidē:
et hec est cognitio nostra: que cognitio in ꝓphis
et euangeliis fuit clara et manifesta cū ipsi vi-
derent spūsancto dictante omnia p̄dicta. Nos
vero ipsam cognitionē habemus p fidem et au
ditū: quia fides ē ex auditu. audit⁹ aūt fit p ver
bū dei. xti. ad Roma. x. Nam q̄ deus sit trinus
in ꝑsonis: et vnus in essentia. et q̄ deberet incar-

quadrup. cognitio

nari et mori et cetera. Erat p̄sens intellectui p̄-
pheraū et apostoloz. Nobis aūt ista sunt p̄sen
sa p creditatē. Et hic modus cognitionis in
Adā nō fuit cū nullus alius eius instrueret nisi
deus. Sōo aliquid est p̄sens intellectui p cō
templationē que tanto est nobilior q̄nto altior
et excellentior: et hāc cognitionē habuerūt mul-
ti sancti: vt Augustin⁹. Ambrosius. Hieronȳ-
mus. Gregorius. et alij q̄s plures. Et hāc cogni
tionē excellentiori modo habuit Adā cū habe-
ret corpus magis subtile et mentē magis aptaz
ad deum contemplandū: et idem fuisset de no-
bis si ipse nō peccasset. Tertio est aliquid p̄sens
intellectui in signo sic est apparitio: et hec est gra
tia specialis. vt fuit apparitio Abrae et aliorū in
vetere et nouo testamento: et hāc habuit Adam:
cū deus creans illū monstrauerit se ei post cre-
ationem in subiecta creatura. Et similiter appa
ruit ei post lapsum. Unde si Adam non peccas-
set deus ei frequenter apparuisset. et cū eo locu-
tus fuisset et similiter nobis. O felix cognitio. O
dara scientia. O iocūda ꝓfabulatio. Si enī in
curia principis tēporalis magnū reputat pos-
se familiariter alloqui principē: quādo ds vult
et esse suū secretariū. Que cōsolatio fuisset Ade
et nostra in dei apparitione et allocutiōe. Que
omnia ꝓpter carnis primiū perdidimus. Est au
tem Quarto aliquid p̄sens intellectui dare et lu
cide sicut est in beatis ipse deus: et hanc Adā nō
habuit: sed habuisset in gloria. Un Alex. ō ales
in .ij. parte sūme. dis. xxij. q. xvij. dicit q̄ ait Ade
fuit perfectissima quantū ad cognitionē nō so-
lum dei: sed etiam omniū aliaz rerum. Et dicit
Hugo in lib. de sacramentis. q̄ talē cognitionē
habuit simul et semel ab ipso sue conditōis or-
dine: vna ac simplici illustratiōis diuine illu-
minatiōe. Et dicit Thomas. j. q. xciij. ar. iij.
q̄ sicut nobis ad gubernationez vite nostre ne-
cessarium est cognoscere que sunt fidei vt possi
mus peruenire ad supernaturalē finem. ita ipe
Adam habuit cognitionē de istis naturalibus
q̄tum erant necessaria ad gubernationem vite
humane sm statum illuz. Ex quo elicitur q̄ ha
buit cognitionē rerū diuinarū perfectiori mo-
do q̄ aliqui theologi habuerit: habuit quo q̄
omnes scientias mūdi. Et similiter nos omnē
p̄dictā cognitionē habuissem⁹: si nō fuissem⁹
per peccatū et ꝓsequēter per carnis primiū priua-
ti. Essemus nāq̄ sapientiores. Pisaano. Pitho
nomico. Salomone. Tullio ceteris q̄ omnibus o
philosophis et sapientibus qui vnq̄ fuerūt. Deus
enim hominē p̄posuerat ceteris animalibus vt ad
nutū eius oia obedirēt. Et ideo vt air Alexand.
decens erat vt naturas illoz cognosceret. Nam
nō decet sapientē cōmittere curā suarū rerū stul
to gubernatori: sed prudenti: qm̄ acceptus est
regi minister intelligēs. Prouer. xiij. Et ideo nō
de uit deū facere hominē nō intelligentē sed co-

gnoscentem cetera sue cure commissa. Ut sciret
quid vnicuiq̄ expediret: quod et fecit. Cuius rei
signum est q̄ nomina imposuit rebus. q̄s face
re non potuisset nisi rerum omnium proprie-
tates sciuisset: quia vt dicitur .xij. Metha. Ra
tio quā significat nomen est ipsa diffinitio. Et
ideo nomina rerum non a se nec ab angelo im
poni voluit deus: sed ab homine vt ex hoc osten
deretur q̄ singulorum naturam et vsum ac offi-
cium ei insita sibi ratione cognouit. que enim
propter eum creata erant ab ipso regi et instrui
debebant. Unde omnium eorum scientiam ha-
buit. Et cum ille status esset perfectus debuit
primus homo esse expeditus in omnibus con
sideratiōibus intellectus per omnis scientie
complementum. Et sic patet quante nobilita-
tis ac scientie fuerit anima patris carnis primiū
sal̄icet domini Ade. quam propter ipsum cuz
posteritate sua amisit. Quo ad quintum de
filiatione carnis primiū dicebat predictus predi
cator: accrescuz q̄ carnis primium sic originatum
ac baptizatuz in aqua machabeorum id est pa-
stillorum in aqua feruenti elioruz. eduntur
in carnis primio per Israliam noluit esse contri
nens. sed vtorem habere voluit cuius votum
approbans diabolus dedit ei vtorem domi-
nam gulam. Dixit enim ipse serpens antiqu⁹
alijs malignis spiritibus. Non est bonum ho
minem esse solum. Faciamus ei destructoriuz
simile sibi. Data autem illi hac vtore dixit eis
illud Genesis. j. Crescite et multiplicamini et re-
plete terram. Et qua vtore carnis primium ge-
nuit duodecim filios et totidem filias. De qui
bus dici potest illud Deut. xxxij. generatio pra
ua atq̄ peruersa et infideles filij. Et Ps. lxxvij
generatio prauа et exasperans. et Matthei. xij.
generatio mala et adultera. et Job. v. longe fiet
filij eius a salute: et Sap. iij. et iniquis omnes
qui nascuntur filij pessimi sunt nequitie aduer-
sus parentes. Et Ezechielis. q. Filij dura facie
et indomabili corde. Diabolus enim potuit di
cere carnis primio illud Osee. j. vade et sume tibi
vtorem fornicariam: et fac tibi filios fornica-
tionum. Primus autem filius carnis primij vo
catur dominus preueniens siue ato veniens
qui antecēdit egrediatur de lecto vl̄ antecēdit sit in
egre vestitus facit sibi portari ad comedendū
et bibendum et nunq̄ expectat horam congruā
epulādi. Contra q̄s vitium dicitur Eccl̄ia. x.
Ue terre: cuius principes mane comedūt. quo
vitio laborauit Jonathas filius Saul. qui ante
tempus comedit contra prohibitionez patris
vt habetur primi Reg. xiij. De quo Greg. in
moraliū air. Mortis quippe sententiam pa-
tris ore Jonathas audire meruit. qui i gusta
mellis constitutum comedendi tempus antici-
pasti: hic autez dominus preueniens preest ca-
stis: hic autez dominus preueniens preest ca-
stis: hic autez dominus preueniens preest ca-
stis

ilisnodi qui ciuio aperiunt tabernas suas ꝓ
dicta ecclesias. Scđa filius vocat dño delica-
tus siue dño gratus: qui cómunibo cibis nũ
qꝫ est pcitus sed semp vult cibos exquisitos:
t hic possedit filios israel in deserto. vñ Nume.
xi. babek. q concupierit carnes. t psalmista ait
Concupierit concupiscentia in deserto. Super
quo Gregoꝛ inquit. Et egypto populus du-
ctus in deserto occubuit: qui desperto mãna ci
bos carnũ petuit quos launoꝛes putauit. Et
hic dominꝰ est magni animi: t stat vt plurimũ
ei imperatoꝛibo regibo pẽtatibo epis t pinguibo
sacerdotibo t vniuersalit cũ nobilibo t magnis
dñis. Et ꝺ vitio laboꝛauit ille diues epulo de q̃
dicit Luc. xvi. q epulabat ꝯdie splẽdide. Ter
tius filiꝰ vocat dño curiosus siue studiosus q̃
de nocte cogitat quid comedere debeat in die: t
nimiũ studet in ꝓparandis comestibilibo. Et
hoc fuit vitiũ filioꝝ Heli. vt habet. j. Reg. ij.
Super quo Gregoꝛ inquit. Prima filioꝝ hui
culpa subꝛepta est: q non antiquo moꝛe coctas
vellent de patre. ido carnes accipere: sed crudas
quereret quas accuratius ebiberẽt Et hic dño
stat cõiter cum mulieribo coquinariis t hospi-
tia tenentibo. Unde Isido. ait. Tota die epulas
rumiãt qui ad explendã gulam delicias vesꝑ
ꝓparãt. Quartus filius vocat dño Tropus
siue dño oia ꝓsumẽs. Quo vitio laboꝛauit po-
pulus sodomoꝝ. De quo Ezech. xvi. dicit. Hec
fuit iniquitas sodome abundãtia panis t vini:
et otii. Super quo Grego. ait. Apte ostẽdit q
ideo saluare perdidit: quia cũ superbie vitio me-
suram moderate refectionis excessit. Et Hiero.
inquit. Pluuia illa est oprima q̃ sensum descen-
dit. Subitus aũt nimius t ꝓceps imber arua
subuertit. Et hic dño cõmuniter stat cũ omnibo
tam laicis q̃s clericis: qui nimiũ comedũt: sicut
dño Zanfronius: qui epe nostro viuẽte rarũ co-
medebat: in vna refectione quantũ viginti hõ-
bominibo satisfecisset. Quintus filius vocat do
minus insatiabilis siue dominꝰ ingurgitans:
qui habens gulam pilosam: totus ad deuoran
dum cibũ inardescit: t cito oia sine debita ma-
sticatione deglutire querit: malã partẽ socijs re
linquens. Habet eñ vnũ bolum in ore alium
ꝓ manu: t terdum respicit oculo: t nihil re-
linquit i incisorio: vel parapside. Et ideo nullꝰ
libenter comedit cũ tali: qui deuorat partẽ suaꝝ
et socioꝝ: nec sufficit sibi quicq̃s apparatuꝝ sed vi-
detur ei quicquid apponitur esse parum: t hoc
prouenit: quia sequitur appetitum bestialem: t
nõ regitur aliqua ratione. Et hic dño dominat
precipue tempoꝛe iaunioꝝ t famis: t stat cum
illis qui intrantes domũ vocauerant cõtra vxo-
rem: t familiam: vt cito cibos expediant t ꝓpa-
rent: t comedũt tanq̃s rabidi canes. Implerum
semp os tenẽtes: t antecq̃s primũ bolũ deglu-
uerit ponẽtes sebm: t ꝺ vitio laboꝛauit Esau fi-
liꝰ Isaac. Gen. xxv. De q̃ Greg. inqt. Primogeni
tos q̃ gliam Esau amisit: qui magno ciborũ deside-
rij vilem cibũ ꝺ lẽticulam ꝯcupiuit: quam
dum vendẽdis ꝓmogenitis petiit quo in illã
appetitu anbelaret indicauit. Et q̃bus cõcludi-
tur q̃ sepe aliquis plus peccat comedẽdo eñ
vilissima cum nimia auiditate: q̃ aliqus preclo-
sioꝛa cuꝝ minori affectione. Nos autem dicq̃
filios gule ponit ipe Greg. xxx. moꝛa. Sexꝰ fi-
liꝰ vocat dño accidiosus: siue dño pigeꝛ lentꝰ.
De quo vitio inquit Hieronymus li. contra Jo-
uinianuꝝ. Comedendũ est t bibendum: t dor-
miendũ: t postea icennua carnis sennẽda: hic
enim filius: cum bene sacians fuerit nõ potest
quicq̃ bene ogari: sed vult aut iacere t sedere:
aut dormire: t ociose viuere. Unde Greg. ait.
Gule dedito leuitas ꝓꝛius opis ꝛocietas
sequit. Quo vitio laboꝛauit holoferneꝰ. De q̃
dicit Judith. xiij. Postꝛo holoferneo iacebat
in lecto nimia ebrietate sopitꝰ. Septimus filiꝰ
vocatur dominꝰ Grosolanus. qui nihil q̃
potum et esum querit. Ait enim Salomon
de vino t ebrietate Prouerb. xx. Quicunq̃ vio
delectatur nõ erit sapiens: t Esa. xxviij. dicitur
de ebriosis. Absoꝛpti sunt a vino: errauerunt in
ebrietate: t ignoꝛauerunt iudicium: et Osee. iij.
Uinum t ebrietas aufert coꝛ. Octauus filius
vocatur tembonus: siue dño luduꝝ agens. De
quo exponi potest illꝺ Exo. xxxij. Sedit ppꝰ
manducare t bibere: t surrexerunt ludere. Iste
enim non delectat nisi in ludis t solacijs. Un-
de propter carnis principium verificatur illud Za
charie. vij. Platee ciuitatis implebunt̃ pue
ris t puellis ludentibus. Et illud Esa. xiij. Re
quiescent ibi bestie: t pilosi saltabũt ibi. Bonꝰ
aũt vir t bona mulier ab hiis iocis t ludis no
risq̃ abstinet. Unde dicere pót illud Hiere. xv.
Non sedi in cõsilio ludentiũ. Nonus filius di
citur dominus Lecus. Nam vt ait Ouidꝰ in
epistolis. Epistola. iiij. Quid deceat nõ videt vt
lus amans. Et ideo amoꝛ depingitur Lecus.
Quapropter dictꝰ ꝓdicator exponebat de car-
nis principio illud Luce. xvij. Lecus sedebat iux
ta viam mendicans: qꝺ ponitur in dñica quin
quagesime: quo die potest de carnis principio ꝓdi
cari: t accipi illud pro themate. Non eñ de hoc
ꝓdicandũ est in quadragesima: sed solum illo
tẽpoꝛe quo homines vacant dissolutionibo: t
nolunt ire ad predicatiões: quia forte vt audi-
ant predicari de carnis principio ibunt: et sic audi
ent reprehendi suas dissolutiones: t cognoscẽt
q̃ in veritate sunt cẽci: qui in via huius mun-
di stant mẽdicates t priuati lumine diuine gra
tie. vnde Bre. sup predicta vba ait i omelia. Le
cus iste est genꝰ humanũ. qꝺ in parente ꝓmo a
padisi gaudio expulsum dinationis sue tene
bras patitur. Decimus filius dicitur dño Ju-
riosus. Ut enim dicit Salomon Prouerb.

xxiij. Cõsumelia reꝰ ẽ ebrietas. t Luxuriosa. xxxv.
dicit. t Eccle. xxvj. dicitur. Mulier ebriosa: ira ma
gna et contumelia: et turpitudo illius non tege
tur. Undecimus filius dicit dominꝰ nullatenẽ
sius: siue dominꝰ pauperculus. Scriptũ est enim
Eccl. xix. O parcus ebriosus nõ locupletabit̃.
Duodecimus filius vocat dño reuelãs. Est eñ
sicut Quintus ciuis romanus: qui nihil po-
terat tenere secretũ: vt refert Salustiꝰ in Catbi-
linario. De quo vitio dicit Prouer. xxxj. Nul-
lum secretũ vbi regnat ebrietas. O damnata fi
liatio. O iniqua ꝓgenies. O proles maledicta
carnis principij: quomodo hodiernis temporibo
repleti terrã. Ne aũt mlieres possent gliari q̃
nulle femine nate sint et carnis principio. Ideo di-
cebat dictus ꝓdicator q̃ eñ mlr̃es filias et ea-
dem vrore generauit. Prima aũt vocat domi-
na Bibiana habẽs oculos suffossos t lacera-
tos atq̃ infectos ꝓter vinũ: iuxta illꝺ Prouer.
xxiij. Cui est effossio oculoꝝ nisi ei qui moꝛatur i
vino: t studet calicibo porãdis. Secña vocat do
mina Linguigena: vel dña loquacitas. Ait e. i
Gregoꝛ. j. moꝛa. Pene semp epulas loquacitas
sequit. Cuꝝ venter refician: lingua diffrenat. Si
cut nãq̃ rabia tũc bene sonat quãdo vẽtꝰ plena
est: sic etiã carnis principio vacãtes plenicibo t po-
tu vt pice faciunt: t vnus ꝓ decẽ loquit: nec po
test sufferre vt socius loquat sed ipse solus vult
semp loq̃: et post vana t ociosa verba venit ad
inhonesta t turpia. De quibo Basiliꝰ ad nepo-
tes scribit. Prauæ ꝛfabulationes vie quedã sũt
ad facinoꝛa. Jte raleos post nimiã comestionem
incipiunt trufari ac dentere alios: tã seculares
q̃s religiosos: diuersisq̃ nominibo eos appellant:
alios appellantes. Hypocrita aliũ fratrẽ stupã:
t aliũ fratrẽ boꝛrinũ: t similiter faciũt de mulie
ribo baptizãtes eos suo modo. Tertia filia dici
tur dña imunditia: de vacantibo eñ carnis pri-
uio dicit potest illud. ij. Pe. ij. Post carnẽ in cõ-
cupiscentia imunditie ambulãt. Et illꝺ Ezech.
xxiij. Posuerũt imũditias suas in coꝛporibus su
is. Quarta dicit dña destructrix. Unde Grego.
xxx. moꝛ. ait. Dũ venter nõ restringit̃ per carnis
ꝯcupiscentiã omnis simul virtutes obtundit̃ etc.
Quinta dicit dña familiaritas. Filie eñ vestre
ꝛpe carnis principij cũ extraneis conuersantes: t eaꝝ
virtus familiaritatẽ extrabẽtes t ecõtra in multa
facinoꝛa postea dilabunt̃. t verificat illud sal-
uatoris nostri dicti Matth. ix. Inimici hois
domestici eius. Sexta dicit dña infirma. Post
multas eñ epulationes sentit̃ doloꝛ ẽ capitis et
stomachi: incurrũtq̃ varias infirmitates: vt di
cit Eccle. xxxv. Septima dicit dña Inhonesta:
siue frõtosa. De qua dicit Apocal. vij. Ecce mu-
lier occurrit ei ornatu meretricio parata ad capi
endas aias. Quãdo eñ fiunt vanitates t oꝛna
menta meretricia ꝛ ſrpe carnis principij. Iste aũt
vane mulieres conant destruere q̃ ecclesia san-
cta dei studet opari. Ipa eñ sancta mater eccle-
sia in omnibo actibo suis ducta a spiritusancto:
videns qꝺm ꝛpianum carnis principij ire post dis
solutiones voleꝺq̃ eã retrabere incipit in septua
gesima veltire altaria nigꝝ veltibo: vt excitet eã
ad fletũ et memoria passionis ꝛpi sicut faciebat
illa mulier que filio suo ostendebat camisiã pa
tris sui moꝛtui sanguinolentam: sed iste pfide
mulieres ecõtrario ostendũt virtis vanitates et
carnes suas discooperias: t similer viri mulieri-
bus t maxime post comessationes t ebrietates
Proprium est eñ ebrietatis femoꝛa denudare: et
ad luxuriã incitare. xxxv. di. §. j. t. c. Secto die.
Et ebrietas etiã est fomes t nutrix omniũ vitio
rum. Eadẽ di. in prin. t. c. fi. Unde Loth quẽ so-
doma nõ vicit: vina vicẽt. xxxv. di. in ꝑn. Octa-
ua filia dicitur domina luxuriosa. Ait eni Die
ronymus ad Eustochium. Gule horrendũ sce-
lus genitrix luxurie est. Et Johannes cassianꝰ
inquit. Uenerem distentum cibo: t vini poto-
nibus irrigatum voluptas erigit genitalium.
Nona dicitur domina saltans: vel domina dis
soluta. De quibus saltantibus dicitur Job. xxj.
Tenent tympanum t cytharam: t gaudent ad
sonitum oꝛgani: ducunt in bonis dies suos t i
puncto ad infera descendunt. Ait etiam Aug⁹
Quilibet saltꝰ qui fit in choꝛea: est saltus in ꝓ
fundum inferni. Beatus igitur ille: qui potest
dicere cum sancto Thobia sui lib. i. c. iij. Num-
q̃ cum ludentibus miscui me: neq̃ cum his q̃
in leuitate ambulant participem me ꝓbui. De
tali autem choꝛea vacante: t vestibus indecen
tibus se vestiente dicitur Deutero. xxij. Male-
dictus vir qui vsus fuerit veste femina. Sicut
faciunt multi tempoꝛe carnis principij: et ecõtra la-
sciue mulieres vestibus viroꝝ se induentes:
et aliqui induuntur vestibus religiosoꝝ vel
clericoꝝ: aut beremitarum: t ad iracundiam
deum prouocant in illis vestibus in quibo san-
cti deo placuerunt: t quasi in viruperiũ diuine
maiestatis assumunt in obsequium demonis
quod fuit in obsequiũ christi. Decima filia dici
tur domina bestia. De talibus enim supradi-
ctas dissolutiones facientibo dicit ꝓpheta Pe.
xlviij. Comparati sũt iumentis insipientibo: t simi
les facti sunt illis. Aliq̃ nãq̃ eoꝝ sibi assumũt
similitudinẽ demonũ in facieho monstruosis t
bestialibo: vt ostendant se esse bestiales t ad ser-
uitiũ demonis ituros. Unde Aug. in. de ciui.
dei. inquit. Plotinꝰ philosophus dicit animas
hominũ demones esse si mali sunt: seu laruas.
Laruas eñ dicit esse norios demones et horri-
ficos. Un potest dici de talibus. Reddite q̃ sunt
cesaris cesari t que sunt diaboli diabolo. Un-
decima filia dicit dña fastidiosa siue tediosa. Ta-
libus eñ omnia opa spiritualia t virtuosa in fasti-
dium veniũt. Un Eccli. ij. dicit. Ecce tanto pec-
catoꝛi culcura dei. Duodecima filia ó: dña mo-

lieus. Ex crapulande ẽñ quam faciunt ibi diſ/
ſolũ in carniſpriuio comedentes media noc
& poſt cenã ponẽtes in digeſtũ ſup indigeſtum
ſepe mozamk: maxime ſe implentes illo pigmẽ
to ceruino dulci & ſpeciebꝰ aromatis ouis cõfecto. Ut
de quolibetꝰ verificat illud Eſa. xxv. Omnis
qui comedent & ouis eius. Ita carniſpriuij mo/
nentur. Jbi fuit filij & filie principales carniſpriu/
ij cũ domina gulina. Licet etiam alios filios & ſ
filias genuerint quos breuitatis causa pretereo
poſſum' ẽñ imaginari q' accepta predicta vo
re duxerit & illud pſalterij. Ut iumentũ factꝰ ſum
apꝰ te: & ipa domina gulina reſpõderit. Et ego
semper tecũ. i. faciens inhoneſtamẽto ac peccatis
& malis filijs te multiplicare. Quo ad ſeptimũ
de cauſa ſeruitutꝭ cõdemnone dicebat ille facer' p/
dicator q' multi fuerũt & ſunt ei' fideliſſimi ſer
uitores quoꝝ primus fuit dominꝰ berengarius: q
duxit ad ſequaces ſuos q' mille anni dabuntur
poſt reſurrectionẽ corpꝭ ad voluptatẽ carnis
explenda: preter illud euãgelij. Martha. xxv. Cẽ
tuplum accipietis &c. De quo errore mentionez
facit Hieronym' in quadã omelia. Sed & ſer/
uitor eius fuit Nicolaus hereticus a quo alij ſe
quaces dicti ſunt nicolaite. De quibꝰ fit mentio
Apocalipſis. ij. dicit. Nõ eſſe peccatũ virũ lu xurio/
ari cũ femina: nec econtra. cuius hereſi etiam
hodie inueniuntur diſcipuli multi dicentes gu
lam & luxuriam nõ eſſe peccata: eo q' ſunt ſm na
turam. Tertius ſeruitor fuit. Fortunio hereticꝰ
qui dixit Joſeph carnaliter cognouiſſe beatam
virginem: & ex ea genuiſſe chriſtum. Quarꝰ fu/
it eludius qui dixit beatam virginem habuiſ/
ſe alios filios naturales ex Joſeph vltra chriſtũ
Quintus fuit Jouinianus qui dixit nullam eſ
ſe differentiam quo ad meritũ inter virgines et
maritatas. Ut Hiero. refert. Septimus fuit Se/
ralomnius qui dixit nocte nõ eſſe ſurgendũ ad
deum laudandũ ſed quieſcendũ: cui ad hoc nocꝭ
fit facta. Septimꝰ fuit mauimetb qui quattuor
habuerit & habeat ſequaces omnibꝰ eſt notum
O egypte. O alexandria. O conſtantinopolis.
O annodria. O hieruſalẽ: quis te deſtruxit & a
cultura fidei chriſtiane abdicauit niſi ſeruꝰ car/
niſpriuij machometus qui promiſit tibi om/
nes delicias corporales: & dedit leges conſonã
tes: & ſanguini. O eccleſia romana quis te de/
ſtruet & deſtruere nõ ceſſat niſi carniſpriuium:
cui nõ tam a ſecularibꝰ ſed etiam ab eccleſiaſtic
ſis quibꝰ nihil aliud queri videatur niſi come
dere bibere & luxuriari &c. Quo ad ſeptimus
ſalicet de ipſius expulſione dicebat quidã face/
tus ſermocinator: q' carniſpriuiũ indigne fe/
rens q' omni anno a quadrageſima expellatur
de hoc conquestus eſt in curia romana & in ea
inuenit multos aduocatos & procuratores de
bono libenter comedentes & ipſam quadrage/
ſimã atq; alia omnia ieiunia deſtruere cupien/
tes. Inter quos aderat dominꝰ epulo de lecha
mis: dño crapulatori de manjarijs. & dño pan
sonuo de graſſio. Querela aũt carniſpriuij co/
ram ſummo pontifice talis eſſe poterit. Cum ne
mini debeat benigna audientia denegari. l. po/
teſtis. C. de offi. vic. & l. obſeruãdũ. ff. de offi. p/
ſi. dicã & in ſcham facti mei petitionẽ vt cõgruã
a vobis reſpõſum accipiã. l. vt ꝯgruũ. C. de pac.
Petro igit iuſticiã: nã ei omnes iudices tenent
eam cuilibet petenti impartiri. l. ſancta. §. b
edictũ. ff. de dam. infec. multo magis vos q' eſtis
vicarius chriſti in terris. c. inter corporalia. & trã
la. epi. Verũ quia iudicium a citatione debet in/
choari. §. omnium actiõu. de pena teme. li. pero in
ius vocari q̃drageſimã aduerſariã meã. Dicẽ/
bat aũt p̃dictus ſermocinator: facer' q' quadra/
geſima ad curiã aduocata nõ inueniebat pau/
ratos: eo q' debilis & pauꝑcula erat & multis o/
diosa. Veruntamen quidã religioſi & alij timo/
rati doctores ei randẽ patrocinium p̃ſtiterũt. ſ. do
minus Attenuatus de macrio, dño cõpoſtola
tus de fauentia. & dño modeſtus de ſiccis. Par
tibus igit̃ preſentibus quarum aſſertione mentis
cauſa pandunt. l. ſi. C. li p vim. vel alio mõ. ex
c. j. de cau. poſ. & p. t. c. qualiter. & q̃ q. ij. de ac/
cuſa. & c. iudicantẽ. xxx. q. v. Leperus allegare ad
uocati carniſpriuij dicentes. Cũ carniſpriuius
omnibꝰ gratioſum in xpianitate magnũ habeꝭ
at dñium & in pacifica poſſeſſiõe dominet: veni
omni anno hec cũctis exoſa q̃drageſima: & ipm
de toto regno ſuo cũ ſtrepitu expellit ve eni/
am loca in q̃bus exercetur aq̃ & acero lauari & par/
tim igne purgari faciat: ac ſi validiſſima peſtis
p decẽ annos ibi ſeuiſſet. Quã obrẽ q' magnũ
eſt cõmodũ poſſidere. l. io q̃ deſtinauit. ff. de rei
ven. & §. cõmodũ inſtitu. de interdic. Petimus
ipm carniſpriuiũ nr̃m reſtitui ad poſſeſſionem q̃
ſibi iniuſte ablata eſt: iuxta. c. in litis. & reſti. ſpo.
Et nõ ſolũ ad poſſeſſionẽ ſed etiaꝫ ſibi reſarari
dãna oia q̃ paſſus eſt. l. ſi q̃s a ſe fundũ. C. ad. l.
iulia. de vi public. Et b fieri debet incontinẽti: qa
ex q̃ b ferõ fuit expoliat' etiã b ferõ dz reſtitui: ve
dicit glo. in. l. minor. ff. de cuic. Inſup petimus
ipam quadrageſimã cõdemnari pena cõtra ta/
les inſolẽtes a legibꝰ ordinata de qua in. l. ſi q̃s
in tantã. C. Unde vi. & in. l. penultima. C. ad. le.
iulia. de vi publi. atq; eam totaliter exterminari
Reſpõderũt aũt aduocati q̃drageſime. Ecce be
atiſſime pater q̃ calũniosi agũt iſti aduocati cũ
ipſo carniſpriuio. Cũ tñ iura nõ debeãt calum
niari. l. j. ff. de regu. cato. Dicunt enim q' iniu/
ſte fuit expulſum a quadrageſima que hoc ſe/
cit & omni anno facit lege permittente. vt pater i
titulo de obſerua. ieiuni. et ideo nõ meretur ali/
quam penam. lege Gracuo. C. ad le. iulia. de
adul. Nam iuſſus & decretum iudicis facit lici
tum q̃d alias eſſet illicitum. l. furti. §. qui iuſſu
ff. de bis qui no. infa. & iuſte poſſidet. ff. de ac/

qui. poſ. dicit. Juſte poſſidet qui auctore pretore
poſſidet. Quapropter carniſpriuiũ nõ debet re
ſtitui: nec ei aliquod dampnũ reſarari cum ſub/
ſtituti nec ei aliquod dampnũ reſarari cum prin/
cipali tollatur acceſſorium. l. cum principa/
lis. ff. de regu. iur. Item quia ſi quod dampnus
fit. ff. de regu. iur. Item quia ſi quod dampnus
eſt paſſus ob ſuam culpam euenit. Et ideo ſibi
& nõ alijs debet imputari. l. culpa. ff. de reg. iur.
& nõ alijs debet imputari. l. culpa. ff. de reg. iur.
& c. dampnũ. eodem titulo lib. vj. Quia igitur cõ
uenit bono & grandi plidi purgare punciam
ſuam malis habitatoribus. l. congruit. & l. iij. ff.
de offi. pſi. Ideo D. U. ipſum maledictũ carniſ
priuiũ cum tota ſua pgenie debent expellere et
priuiũ cum tota ſua pgenie debent expellere et
bannire cum ſit cauſa innumerabilium peccatoꝝ
bannire cum ſit cauſa innumerabilium peccatoꝝ
Tunc ſummus pontifex tulit ſententiam in fauo
rem quadrageſime & condẽnauit carniſpriuiũ
vt a tertia feria poſt quinquageſimã vſq; ad re
ſurrectionis dñice feſtum: non poſſet in aliqua
chriſtianitatis parte habitare in perpetuũ: ſed
exul & pfugus eſſet: & ab omnibꝰ fidelibus ex/
pelleret. Aduocati aũt carniſpriuij inſtantiſſi/
me rogauerunt ſummũ pontificem: vt ſaltem
illa tertia feria & pquartuor: dicto ſequẽtes poſ/
ſet carniſpriuiũ in dioceſi mediolanenſi cõmo/
rari: quod tãdẽ obtinuerũt. Predicator aũt pa
bolas nõ hic recitaui vt annuarim ipſius predi/
cent: nec vt p illas ad diſſolutiõem puocentur
& riſum: vel ad ſtrepitũ verbi dei. Sed veſti ali
ter a carniſpriuij relatationibꝰ non poſſunt re/
trahi & ad p̃dicationẽ illo tpe adduci: p deſide/
riũ audiendi ſermonẽ de carniſpriuio ꝺducant
Et tũc modeſte ac ſeruata debita grauitate po
terit p̃dicator: aliquid de p̃dicto vel ſequentibꝰ
de carniſpriuio in eius deteſtationẽ ſicut ei me/
liꝰ videbitur ſm deum dicere. Ita tamen vt ſo
lũmodo videat recitator parabolaꝝ ad ſpiritu
alem intelligentiã & diſſolutionẽ carniſpriuij re
preſſionem & impeditionẽ inuentarũ. Dicit enim
Aug. q' quãdo ficta referuntur ad aliquã ſignifi/
cationẽ ſpiritualẽ nõ eſt mendacium ſed figura: &
hoc ponit in lib. queſti. euãgeliorum. Quo ad octa
uũ ſalicet de carniſpriuij finitione dicebat idem
p̃dicator q' de carniſpriuio cum ſequacibꝰ ſuis
& filijs achitabo & vxore verificatum fuit illud
pſalterij. Infirmati ſunt: & nõ fuit qui adiuuaret: &
euenit ei quod ſcriptum eſt. j. Paral. xxj. Mor/
tuus eſt infirmitate peſſima: atq; ſepultus in ci
uitate camerini. id eſt in doaca vt a vermibꝰ de
uoret: & a demonibꝰ in infernũ eſt delatus. Mi/
racula vo ipſius iſta ſunt. Nam ſancti dei dãt
odorem: ipſe aũt maximũ fetorem. Sancti dei dãt
illuminant ceco: ipſe vero videntes excecat. San
cti dei extendũt contractos: & ipſe contrahit ſa/
nos. Sancti mundant leprosos: & ipſe inducit
lepram. Sancti dei reſuſcitant mortuos: & ipſe
viuentes occidit. De ſanctis vna cum ſit vigilia ac
officiũ vnius dei vel ad plus p octauã vnam
dicit. Feſtum aũt carniſpriuij p duos vl p tres
menſes continuat: & p quindecim dies vel vnũ
menſem poſt in eius diſſolutionibus perſeue/
ratur. O cecitas maxima. O ſumma demencia. o
admirãda ſtulticia: plus ẽñ ſeruit diabolo q̃
chriſto: plus ventris impletioni vacat q̃ ſpũ
conſolationi.

33

b O cauſe vitium gule facit homini ma
gnam iacturam: & deo iniuriã. Pri/
mo facit homini magnã iacturam et
eo q' inducit in ipſo magnã deformi
tatẽ. Nam facit ventrem nimio tumere. Dicit
autẽ venter a vento: et eo q' ſit plerũq; plenus
vento. Guloſus vero quãto maiorẽ ventrẽ ha
bet: tanto maiorẽ veſicam vento plenam: & etiã
maiorem ſaccum ſtercoribus plenũ & repletus
poſſidet. Sicut etiam veſica vento repleta aut
puncta cito detumeſcit: ſic venter guloſi pun/
ctus aut febribus cito p mortẽ euaneſcit. Stulti
quoq; eſſet mercator qui aurũ cum multo labo
re acquiſitus in ciſtam imponeret: in qua in lu/
tum conuertendũ eſſe putaret. quia ergo venter gu
loſi eſt ſicut ſaccus ſtercoꝝ: ſtultus eſſet dinoſcit
ipſe guloſus: ex eo q' ea que cum multo labore
acquirit in ventrem ponit: in quo venter in lu/
tũ fetidum conuertenda eſſe cognoſcat. Alia gule
iactura eſt: quia nũq; ſatiat: Juxta illud Pro/
uerb. xxij. Venter impioꝝ inſaturabilis. & pſal.
ait. Famẽ patiẽtur vt canes. canis ẽñ poſtq̃ pe/
nitentia ſibi deuotauit mortem ad alia deuotanda ſu
ſpenſus anhelat. Et ſiliter guloſus poſtq̃ mul
ta fercula deuotauit: adhuc alia meliora concu
piſcit. Immo eſt inſaturabilior cane & alijs fe/
ris: quia omnia ſpoliat elementa. Nam a terra
auferit greſſibilia: ab aqua natabilia: ab aere
volatilia. Unde Hiero. ait. Thauri paſcuoꝝ in
gerum paſcuis aluntur: homo vero terra & mari.

Secũdo guloſus deo facit iniuriã: quia ho/
norem quem illi facere debet facit ventri. Unde
Hugo de ſancto victore inquit. Venter deo cõ
paratur. Solent ẽñ deo templa conſtrui: altaria
erigi: miniſtri ad ſeruiendũ ordinari: pecudes
immolari. thura & cremari. Deo ſiquidẽ venter eſt
templũ coquina: altare menſa: miniſtri coqui:
immolate pecudes coctæ carnes: fumus incenſoꝝ
odor: ſapoꝝ. Iſta aũt idolatria quo ad aliqd
eſt peior q̃ idolatria paganoꝝ: quia illi adora
bant aurũ & argentũ. guloſus vero adorat ſtercoꝝ
cum ſtercoꝝ. Hanc aũt viciorum omniũ nutri
cem gulam Hugo de ſancto victore in lib. de ſa
cramentis ſic diffinit. Gula eſt immoderatus ap
petitus edendi vel bibendi. Scõm aũt Alexã.
de ales in. ij. pte ſũme in tractatu de gula. arti.
vij. & Tho. ij. ij. q. clviij. artic. ij. Non ſemper gu
la eſt peccũ mortale: ſi tñ q̃ adheret homo tali
delectationi vt fini: aut ꝑter eas eſt paratus fa
cere contra deum & eccleſiam: aut ſe inebriat ſtu
diose: vel crapulam ſequitur in magnum cor/
poris vel animę detrimentum: vl̃ huiuſmodi.

aliaꝰ est venialeꝛ.v.dñ.§.aliaꝰ. Quinq; autem sunt gule speciꝰ: vt habetur de ꝛ̄ſc. di.v.c. quinq; modis. Prima specieꝰ appellat quantitatem: quãdo ſc̃i quis nimiũ comedit. licꝫ aũt nõ ſit eadem completio. ⁊ vnuꝰ requirat maiorem cibum q̄ alius: ita q̄ ſepe quod vni eſt minũ ſalem eſt paucis. vt inquit Areſto. in eth. Tamen oñes debent ſobrie ⁊ tempate comedere ⁊ bibere ſm completionẽ ſuam vnuſquiſq; Ait eñ Boetiuꝰ. q. de ꝛ̄ſo. Paucis minimiſq; natura contenta eſt. Qui eñ abſtinens eſt ad hoc ſibi vitam. Eccl. xxxvj. Diabolus aũt̃ conatur nos tempare vt nimiũ comedamus. Et figuratus eſt per illam beſtiam que apparuit ſimilis vrſo. vt habetur Dañ. vij. ⁊ ait. Surge comede carnes plurimas. Secũda ſpecies appellatur qualitatis. ſcz comedere aboꝰ nimiꝰ delicatos: ſicut multi faciũt. Ideo eccl̃amat Quinq. metha. dicens. Parate mortales dapibus temerare nephandis Lotpoza: ſunt frugeꝰ: ſũt deducenda ramos. Pondere poma ſuo: tumideq; in vinbus vue. Sũt berbe dulces: ſunt q̄ mitescere flãma. Molin queãtq; nec vobis lacteus humor: Enpitur: nec mella thymi redolẽtia floꝛe. Prodiga diuitias alimentaq; mitia tellus. Suggerit arꝫ epulas ſine cede ⁊ ſanguine pbet. Quippe equus ⁊ pecudes: armenta q; germine viuũt. At quibꝰ ingeniũ eſt inanſuetũq; ferũq;. Armenie tigres iracundiq; leones Lũq; lupi vrſi dapibus cum ſanguine gaudent. Deu ꝯnũ ſcelus eſt in viſcera viſcera ꝑdi Lõgeſtoq; auidũ pingueſcere coꝛpoze coꝛpus Alterius q; animanti animãtis viuere leto. hec ille. Que accepit a pictagoza pbo qui ſuadebat hominib abſtinere a carnib. Primo quia terra hoc docebat ꝑducẽdo varias herbas poma ⁊ fructus. Secũdo quia animalia mãſueta nõ comedunt carneꝰ: ſed ſolũ beſtie crudeles. Tertio quia in etate aurea hominꝰ comedebãt ea que ſponte terra gignebat. Quarto quia cetera animalia non ledunt benefactoꝛes ſuos: ſed homo facit contrarium. Nam comedit ouem q̄ ei lanã: caſeum: ⁊ fimũ pſtant. Similiter ⁊ boues: ⁊ alia multa animalia que hominib multas vtilitates faciũt. Licet aũt quiſq; debeat vti cibis nõ nimis delicatis. diuites tamen non tenent vti cibis quib vtunt pauperes. ſed oñia ſm cõditionẽ ſuã. c. quiſq;. d. diſ. Tertia ſpecies dicit̃ curioſitatis ſ. quãdo nimis de rpe expendit in condendis cibis: ⁊ illis querẽdis que apparatui veniũt. Sicut faciũt multi p̄ diuerſa loca mittentes ad querenda cibaria que diſe guſte cum diuerſis ſaporibus condita ſatisfaciant Contra quos inquit Seneca epl̃a. vj. Una ſilua pluribus elephantibus ſufficiat. homo vero nõ paſcit terra ⁊ mari. Ideo dicit Albertus in tractatu de virtutibus politicis. Qui guloſus equiparat̃ atq; aſſimilat̃ vulturi: qui vt inquit Areſto. in lib. de animalibꝰ. carnes p. ccc. milliaria a remotis odorat. Immo vt dicit pbi naturaleꝰ: dũ extra mare exiſtit: vltra cadauera ſentit ⁊ p illius petit. In hac etiam ſpecie peccant q̄ nimis accurate ⁊ pompatice cibaria cõdiũt. Tamen inquit Iero. in quadã epl̃a. Nec affectate ſordeo: nec exquiſite delicie laudem parunt. Dicit aũt Inno. iij. in libro de vilitate conditionis humane. Initium vite hominis aqua ⁊ panis. Nunc aũt̃ guloſis nõ ſufficiũt fructus arboꝛ: nõ genera leguminũ: nõ radices herbarũ: nõ piſces marios: nec beſtie terre: nec auces celi: ſq; querunt pigmenta: temperant aromata: nummant alnlia: capiuntur obeſa: que ſtudioſe coquunt archicoquoꝝ arte: que laute parant miniſtroꝝ officio. Aliis confundit ⁊ colat. aliis confundit ⁊ conficit. Subſtantiã vertit in accidens: naturãq; in artem: vt ſaturitas tranſeat in cluniem: ⁊ faſtidiũ remoueat appetitum ad irritandam gulam: nõ ad ſuſtentandam naturaꝫ Ipſa tamen gule voluptas tã breuis eſt: vt ſpacio loci vix ſit quattuoꝛ digitoꝝ ⁊ ſpacio tẽpis vix ſit totidem momentoꝝ: quod multũ diſplicet guloſis qui appetũt habere guttur longum Sicut patuit de plamoꝛate q̄ deſiderabat habere collum gruis longũ: vt diu ſentiret dulcedinem aboꝝ. Contra boꝰ guloſos etiam eccl̃amat Lucanus in. iij. di. O ꝑdiga rerũ luxuries: nunq; paruo ꝛ̄tenta paratu. Et queſitoꝝ terra pelagoq; aboꝛũ. Ambitioſa fames: ⁊ laute gloria menſe. Diſcite q̄ paruo liceat ꝑducere vitam. Et quantũ natura petat: nõ ingit egroꝰ. Nobilia ignoto: diffuſus conſule bacchuꝰ. Nõ auro myrrbaq; bibunt ſed gurgite puro. Vita redit: ſatio eſt ꝓlio fluuiuſq; cereſq;. Hec ille.

Quarta ſpecies gule dicit̃ auiditas. De qua fuit tentatus Dauid quando pugnabat contra philiſteos: ⁊ cũ maxima auiditate deſideraꝫ bat bibere aquã: di. O ſi quis daret mihi potũ aq̄ de ciſterna q̄ eſt in bethleem iuxta portã. Irruperũt ergo tres viri fortes per caſtra philiſtinoꝝ: ⁊ portauerũt de illa aqua ad Dauid. At ille noluit bibere: ſed libauit illam dño: ⁊ dixit. Propitius ſit mihi dñs ne faciã hoc. vt habet ij. Regũ. xxiij. c. tranſumptiue in capl̃o delicate. xlj. di. Sic ergo ⁊ nos quando maximã auiditatẽ comedendi aliquid habemus: ſi volumus multũ mereri facere debemus violentiã ſenſualitati. Ait eñ Ouidius in epiſtolis. Eſt virtus placitis abſtinuiſſe bonis. In hac ſpecie peccãt multi qui auiditate mota comedunt cibaria illis noxia. Item illi qui velut lupi rapaciter comedũt: ⁊ cũ nimia ſenſualitate. Oñ quantũ ſit peccatũ oſtendit Greg. in. xj. dyalogoꝝ. narrãdo de quadam ſanctimoniali que vnam lactucas in horto viſam colligens cum nimia auiditate comedit: propter quod a diabolo arrepta eſt.

Quinta ⁊ vltima ſpecies Gule dicitur tempoꝛ

ralitas. Et eſt illoꝝ de quibus dicitur Iſaie. v. Ve qui conſurgitis mane ad ebrietates ſectandam. ⁊ ad potandũ vſq; ad veſperam. Multi enim ſunt qui ita ſunt dediti crapule. vt videat illis. q̄ ꝓter hoc ſint nati vt epulentur. Contra quos inqt Tulliꝰ in rhetoꝛic̃. Comedere oportet vt viuas. nõ viuere vt comedas. In hac ſpecie peccant illi. qui ve de mane ſurrexerint ad comedendũ vadũt. ⁊ bibendũ priuſq; ad eccl̃as pergant. vl̃ aliud boni opentur. Contra omneꝰ hoꝰ guloſos eccl̃amat Aſculanus poeta in. c. de gula dicens. Non poteſt cum alijs vicijs facere computus qui ſuam libidinoſam gulam nõ refrenat. quia cum gula luxuria eſt accenſa. memoꝛiã ẽſtruit. ⁊ ſenſus aufert. vnuſquiſq; vene ſanguinẽ coꝛrũpit. et cantando guloſus moꝛitur velut cygnus. In dedecoꝛe vitam terminat. Intellectuꝫ a bono aufert. ⁊ facit ſentire doloꝛes infinitos. ſpoliat aiam virtute ſua plãgendo ſemp nuda de ſalute.

De Ira. R

Ra quintum eſt capitale peccatũ. Diffinitur aũt̃ ab Areſ. ij. Rbeto. ſic Ira eſt appetitus vindicte. ⁊ ſm Alexã. de ales in. ij. parte ſũme in tractatu de ira arti. v. ⁊. viij. et Tho. ij. ij. q. dvij. arti. iij. Tripliciter poteſt quis iniuſte habere iram mortaliter. Primo ratione modi ſiue ſigni: cum ſubtrahit̃ loꝫ ⁊ habet odium aduerſus aliquez. vnde Mat. v. c. dicit̃ a dño. Omnis qui iraſcit fratri ſuo reus erit iudicio. Secundo ratione facti. cũ notabiliter offendit. vl̃ inuriat ꝓximo et ira. Nec enim eſt ꝓprius effectus ire vltari. ⁊ contentioneꝰ facere. atq; primo inſultare. Prouer. xxix. Vir iracund̃ prouocat rixas. Tercio rõne mali deſiderij ira eſt peccatũ moꝛtale. cum appetit illum puniri. qui nõ meruit. vl̃ maiori pena. vl̃ a ſe aut ab alio. qui nõ habet auctoꝛitatem vel etiam a ſuo iudice nõ ratione iuſticie. ſed vindicte. Contra taleꝰ iracundos dicit̃ Eccle. xxviij. Qui vindicari vult a domino inueniet vindictã ⁊ peccata illius ſeruãs ſeruabit. Nec mirum ſi deus magnã de iracundo facit punitionẽ. Grauiſſimũ enim eſt peccatum iracundia. Nam in tũ natus deo volenꝰ facere vindictã quã ſibi de uo reſeruauit: dicens Deutero. xxxij. ⁊ Prouer. xxv. Mihi vindictam ⁊ ego retribuam. Quod etiã ponit ad Roꝫ. xij. Ad hebꝛ. x. ⁊. xiij. q. j. in pn. Itẽ inuriat primo. iuxta illud Eccl̃i. xxviij. Dñs iracũd̃ iccndit ire ⁊ furbat amicos. Unde in. c. aut̃ apud. xj. q. iij. Ira facit hoiem talia cõmittere ꝺ quo poſtea ſolet multũ dolere. Ille eſt animal iracũdũ nullã recipiẽs diſciplinã. ſz miſtũ nocuũ ⁊ leſiuũ. ⁊ p modico iraſcit. ⁊ pri ⁊ frequẽ ꝓ minima ſuſpitione diffamat primũ. liberat. lacerat. deſtruit. ⁊ occidit. ⁊ poſtmodo vult moꝛtaliter peccare: ⁊ ſepm ad periculum moꝛtis temporalis: ⁊ eternalis dare: q̄s velit ꝓximo ſuo parcere. Et ideo de tali recipiente nocumentum ab iracũdo dicitur per pſalmiſtã. Exterminauit eum aper de ſilua: ⁊ ſingularis ferus depaſtus eſt eum. Iracũdus etiam nocet ſibiꝑſi. Nam ira ꝓmo ſubtrahit ei honeſtatem coꝛporalis diſpoſitionis: quia quantũcũq; perſona ſit pulchra: mutatur tamen per iram. Nam vertit oculos: ⁊ faciem imutat: ruber vel pallet in vultu: ſpumat in oze: manus tremit: lingua ceſpitat: ⁊ totus bono alienat. Unde dicit Seneca. q. ⁊ iij. de ira. Nihil eque ꝓfuit irato ſicut imueri deformitate ſua. Nam ira facies turbat: ora pulcherrima fedat: curtos vultus extraquilliſſimo reddit. Qualem autem putas cuius imago tam ferida eſt. Ideo dixit quidam q̄ ira nõ ꝓfuit inſpicere ſpeculum: vt imago repercuſſa oſtenderet homini ſuam deformitatem. Hec ille. Inquit etiam Damaſcenus. Nihil eſt turpius facie furientis. Secundo ira impedit poteſtatem naturalis rationis: iuxta illud Lathonis. Ira impedit animũ: ne poſſit cernere verũ. Et ideo diabolus facit ſicut aſtutus piſcator: qui quãdo facilius vult decipere piſces turbat aquam: ⁊ tunc eſt ſecurus q̄ piſces nõ poſſunt cernere rete. ⁊ periculum ꝓpoſitum. Et eodem modo facit diabolus imittendo in quãcũq; congregationem ire turbationem: vt poſſit facilius animas capere per peccatum. Ut enim ait philoſophus primo Elenchoꝝ. Conturbati minus poſſunt obſeruare omnes. Tertio ira minuit quantitatẽ vite naturalis. Scõm eñ philoſophum animalia exceſſiue colerica ſunt naturaliter breuis vite: ſicut maxime apparet in canibus. Et hoc eſt etiam quod dicitur Eccl̃i. xxx. Zelus ⁊ iracũdia minuũt dies: ⁊ ante tempus adducent ſenectam. Et ideo antiqui dixerunt iram eſſe breuem inſaniam. Et idcirco eſt maxime cauenda. Nam facit hominẽ peiorem diabolo. Legio enim demonũ fuit ⁊ eſſe poterãt in vno homine. Duo aũt̃ iracundi nõ poſſunt ſtare ſiꝰ in vna domo. De iracundo etiã inquit Eſaias. Sue mentis lumen iracundus excecat. Sicut eñ vitulus excecatur ad peduum ardẽtem. ſic homo excecatur per iracundiam inflammantem. Albertus aũt̃ in tractatu de virtutibus politicis dicit. Ira eſt ventus peſtilens hominis interioza depaſcens. vitã minuens. guerras cõmouens. ritus verboꝝ inducens. caſtra villaſq; conſumens: ⁊ omneꝰ prouincias cinerẽ incendens. Nam violam lilium atq; crocũ aere peſtilens aura coꝛrumpit. Hec ille. Et ideo dicit Ozatius in epiſtolis. Ira furoꝛ breuis animũ rege qui nili paret. Imperat bunc frenis: hunc tu compesce catenis. Tullius vero in Tuſcu. queſti. lib. iij. ait. Nõq; ſapiẽs iraſcit

Econtra vero de stulto inquit Salomon Pro. xxvij. Fatuus statim indicat iram suam. Qui dius autē in. iij. de arte amādi canit. Candida pars hominēs erut deos ira ferus. Et de tracūdo iterū ibidē ait. Ora tumēt ira: nigrescūt sanguine vene. Lumina gorgonio sceuius igne micāt. Et prudentius in li. de sicomachia. c. iij. ait. Ipsa sibi est hostis vesania: segnis furendo: Incertus mortisq; suis ira illita telis. Et Gualterius ō castillione li. v. scribit. Immēor ira sui est Et q̄ rapit ipe rus: illuc ebria discurrit et se socios q̄ trahit gelat. Et Matheus in poetria ppe. ij. c. iij. dicit. Ira mouet lites: bis plia: plia mortē. Et ō Cassiodo. in li. de amicicia in q̄t. Ira paul ablit cū q̄ nihil ꝑsiderate: nihilq; recte fieri pōt. Et Paul⁹ ad Eph. iiij. horat dicēs. Sol n occidat sup ira candiā vestram. et nolite locum dare diabolo. Ait enī Salomon Prouerb. xxix. Qui ad indignandū facilis est: erit ad peccata pclivior. Isido. quoq; soliloquio. li. q. c. xxj. inquit. Refrena iracūdie impetus. Ut enī scribit bātus Greg. in pastorali. Menti furore ebrie: omne rectum q̄ dicit puersum ei videt. Ira enī gignit insaniā. vt testat Seneca ad Luallū. Et ō ōt Eccēs vij. c. sapiens Salomon. Ne sis velox ad iram: quia ira in sinu stulti requiescit. Et Job. v. eius. c. Virū stultū interfiat iracūdia. Ideo dicit Dauid pō. xxj. Irascamini. s. cōtra peccata: et nolite peccare. Et Ouidius in epl'is epl'a. v. in q̄t. Vince animū irāq; tuam: q̄ cetera vincis. Et in p'io de remedio amoris ait. Dū furor in cursu est curranti cede furori. Licz aūt difficillimū sit iustus dolore cēpare: vt ō: in. l. si adulteriū: cū incestu. §. imperatores. ff. ad. l. iul'. de adul. et in. l. quicq̄d ff. de re. iur. ac in. l. iij. ff. de diuor. dicit. Quicq̄d calore iracūdie fit vel dicit: non pus ratū est: q̄s si pseuerantia apparuerit iudiciū animi fuisse. Et q̄ho apparet q̄ cū pmi mortuus nō sine in potestate boīs: aliqualr excusat: q̄ ex subito motu irascit: dūmō stati ad se reuersus desinat ab ira et relinquat furorē. vt horat Dauid pō. xxxvj. Cū tonto viribus debemus nobis p̄cauere ab ira. Ait enī Lealius firmianus lib. iij. de beata vita. Tria sunt que boies in oīa facinora pcipites agunt. Ira: cupiditas: et libido. Gualfredus quoq; in poetria. c. xvij. inquit de ira. Ira genus flāme mateq; furoris: ab ipso Felle era bens orū: cor et interiora venenat. De hac etaz pessima bestia in q̄t Aculan⁹ poeta in. c. de ira. Ira nō est aliud nisi q̄i accensus sanguis intra cor: qō er designatiōe accendit p quod de vindicta anima languet: ytarum designata aufert bonū. de grandi amore qui redit in re parua et amorosa par nō subuenit ei.

De inuidia. L

Eterum capitale peccatum est inuidia quā diffinit Damascenus lib. ij. di. q̄ est tristicia de alienis bonis: et lenicā de malis. Et eandem diffinitionem in substantia ponit Augustinus. xiij. c. sup Genesim. Notandū vero est fm Aleran. de alex in. ij. parte sūme in tractatu de inuidia arti. j. Et beatus Tho. ij. q. q. xxxvj. ar. ij. Et Durandus nīm in summa sua lib. j. parte iij. di. j. Q̄ tristicia de alienis bonis tribi mōis potest cōtingere. Primo modo quādo quis doler de bonis alterius inq̄ntū ex eis timet sibi vel alijs alicuius nocumenti periculū. Talis enī dolor ꝑprie non est inuidia: et potest esse sine peccato: cū moderatus est: nec ex hoc facit aliq̄d incōueniens. Vñ Greg. xxj. moral'. ait. Euenire plerūq; solet vt nō amissa charitate: et nos inimici ruina lenificet: et rursus ea⁹ gl'ia sine inuidie culpa ꝑtristet. Cū etiam ruentē eo quosdam bene erigi credimus et pficiente illo plerosq; iniuste oppimi formidamus. hec ille. Sic ex submersione pharaonis cū exercitu suo in mari rubro plus israel multū gauisus est. et pulsano tympanū cū maria decantauit cāticū dicens. Cantemus dño ꝛc. Eo q̄ mortuus esset inimicus q̄ volebat eos in futurū reducēre Exo. xv. Econtra ō Mathathias cū suis ꝑtristat⁹ est valde: audiēs de psperitate regis anno cbi q̄ querebat pl'm israel trāsferre ad ritus gētiliū: deo vero dedicato. j. Machab. ij. Secūdo pōt quis cōtristari de bono alterius nō ex eo q̄ ille habeat illud bonū: sz q̄ sibi deest. Et iste dolor ꝑprie ō zelus fm pbm. ij. Retho. nec est peccatū si arca honesta versat. Unde apl'o. j. Cor. xiij. ait. Emulamini spūalia. et Iero. ad athletam de institutiōe filie dicit. Habeat socias cū quibo addiscat: quibo inuideat: quarū laudibus moideat. Et ideo fm legistas inuidus accipit in malā pte. Inuidiosus aūt. i. emulator: in bonam. vt no. glo. in. l. vnica. circa pn. C. de cadu. tol. vbi ait. Inuidiosus ego: nō inuidus esse laboro. Nec etiā notant in. l. cetez. ff. de vsu. et habi. Tertio q̄s ꝑtristat de bono alterius inq̄ntz alter excedit ipm in bonis: et hoc ꝑprie est inuidia: et magnū peccatū fm pbm in. ij. Retho. q̄ dolet de quo est gaudendum. s. de bono primi Unde. j. ad Cor. xiij. dicit apl'us. Charitas nō emulat: sed ꝑgaudet veritati. Et isti inuidi ppe phidi sunt et maligni. De q̄bus Aug⁹. sup. xxxix. pō. ait. Qui falsi sūt iusti necesse est vt inuideāt veris iustis. Signū ergo est q̄ quis non habet in se illud de quo alteri habz inuidiam. Ait enī Tullius in Philippic. lib. xi. Nemo q̄ sue virtuti ꝑfidit alteri inuidet. Et in lib. de essentia mundi eidem ait. Probus neminī inuidet. Qñ ergo aliqui habet inuidia: signū est q̄ in se habet aliquas virtutes. Ait enī Ouidius li. j. ō remedio amoris. Sūma petit lino: perflant altissima venti. Summa petunt decrera flumina missa iouis. Quanto aūt quis vilior videt: tanto minus ei inuidet. Et econtra. ff. de offi. pō. et l. l. nec quicq̄. et ibi glo. allegat. Ouidiū dicentem.

Inuidiam placere paras virtute relicta. O mala lectica inuidia tu es pessimum venenū de quo Gualfredus in poetria. ca. xvij. in q̄t. Pessima res liuor cuius letale venenū. De hac etiā inuidia dicit Jacobus bñuentanus. vj. c. sm libri. Ut durū ferrū mordax consumit erugo. Sic boīs lacerat intima liuor edax. Hoc aūt est cōe vitiū inter eos q̄ ꝑtendūt de pari fm Tho. ij. q. q. xxxvj. ar. j. in solutione argumētoꝝ. Jō ō: in cōi puerbio. Q̄ inter pares regnat inuidia: q̄dno. ꝑ glo. in. l. si cū exceptione. §. cū qui. ff. quod me. cau. Unde etiā vulgariter ō: Canit in eo quina et pater eius nō desiderat. O maledicte inuide: audi quid de te Horatius inquit in epl'a ad Lolliū. Inuidus alterius marcescit rebo opimis. Inuidia siculi nō inuenere tyrāni. Maius tormentū. O diabolica inuidia: tu es illa ꝑ quam mors intrauit in mūdū. Sap. ij. c. Inuidia diaboli mors intrauit in orbē terraꝝ: ō Salomō. De b etiā iniquissimo vitio ait Aug. in lib. j de doctrina christiana. Inuidia vitiū diabolicū ē. Non enī diabolo ō: vt damnet: furtum fecisti: adulteriū cōmisisti. villam alienam rapuisti: sz boi stauri inuidisti. M

Nephādissimū scelus tu es tortorū chaos ritatis. ostiū iniquitatis: et putredo ossium sanitatis. Primo enī inuidia est tortor charitatis. Nisi enī ipsa esset q̄libet gauderet de bono alterius: et de malo eius doleret: q̄ hoc ē ꝑpriū charitatis. Unde Aug⁹. sup Job. Tolle inquite inuidiā: et meū est q̄ habes. Sunt enī inuidi similes nocturis q̄ nō pūt sine magno dolore lumē solis inspicere. Et ideo de nocte soluz volant. Et siliter inuidi pspicatē vtuoso⁹ nō pūt audire nec videre. sicut figuratū ē Gen. xxxvij. in Joseph quē sui frēs ex inuidia videre nō poterāt. Oderāt enī eū: nec poterant ei quicq̄z pacifice loqui. Unde Ebryt. ait. Patitur Joseph sctūs innocētis vite inuidiā: et emulos in se fratres sanctā exercetat vita. Quia mali bonū videre nō pūt. Deniq; venichē ad se lacerant: sciuit necare festinat. nolūt meliorē viuere ne degeneres ipsi possent ip: o ꝑ ea sustinere. De tali inuido q̄ bona primi videre nō pōt exponi spūal'r pōt illud. j. Regū. xij. Caligauerūt oculi eius: et lucernā dei videre nō poterat tē. De b vino loquēs Seneca in lib. de moribo ait. Et si multos inimicos tibi facit iniuria. multos tū facit inuidia. Sēdo inuidia ē ostiū iniquitatis. Per ipsaz enī vt supi dictū est intrauit mors in mūdū. s. nō cōr palis sed etiaz spūalis. s. peccati. Et ideo ō: cognata et affinis oim ꝑncipaliū iniquitatum Est enī filia superbie a qua ꝑrabit pernicacā cōtra maiores. Soror vane glorie a qua ꝑtrahit discordiam ꝑtra equales. Neptis iracūdie a q̄ trahit iniustitiā ꝑtra meliores. Nurus auaritie a qua trahit fraudulentiam ꝑtra simplicio⁹es. Per hanc occisus ē Abel a Cayn. Jacob tribulatus ab Esau. Joseph venditus a fratrib⁹. Dauid a Saul ꝑsecutus. et christus a iudeis occisus. Nanc enī bestiaz euadere nullus potest nisi solus miser et infelix. Unde Isidorus in libro de summo bono ait. Celebre est puerbium ab antiquo. Q̄ sola miseria nescit inuidiam: siue caret inuidia. Miserrima nanq; fortuna miseri hominis est q̄ ei non inuidet. Fertē enī Placonem cū ei aliqui inuiderēt interrogasse Socratem qua ratione posset boīm inuidias declinare. Cui respondit Socrates. Esto vt circūeas q̄ fuit abundans informunijs: et carens oīnibus bonis. Tertio inuidia est putredo omnis sanitatis. Unde Prouerb. xiij. ō. Putredo ossiū inuidia. Hoc enī vitium pessimū et inutilissimū est in eo q̄ est receptocum in suū auctorez. Unde mmice dicitur. Inuidus inuidia comburit intus et cetra. Et Hugo de sancto victore inq̄t. Inuidia primus ipm actorem punit cruciatq; suū. Quia sicut rubigo ferrum. sic inuidia cor in quo nascit corrūpit. Et iō deus maximā iniuriam faceret inuido si poneret eū in celo quia ibi est summa felicitas in primo: et ꝑ sequens summū nocumentū horror inuido. Et ideo constituit in inferno vbi nihil videbit cui inuidere possit. Ad pdicta etiam adduci potest illud quod legit in quadā historia fuit q̄ in curia cuiusdam regis erat vnus inuidus qui nō poterat audire vel videre bonum alterius curialis. Quapropter rex eū ad se vocauit et dixit Pete a me quā gratiam magis a speris: et eam tibi faciam. Sed scito q̄ quicquid petieris: et tibi concessum fuerit: duplū dabo tali curiali socio tuo Tunc inuidus ille cepit cruciari in animo cogitans q̄ si peteret mille aureos vel vnum castrū sine aliud bonū alter duplum haberet. Tandē vero inuidiam sequens petijt dicens. Obsecro vt mihi erui faciatis vnum oculum. Et sic voluit ꝑdere vno oculo: vt ambobus oculis ꝑderet socii suū. Huic aūt multi sunt similes qui potius eligunt sibi duplum malum fieri aut me et coꝝpotius: q̄i velint facere primo paruum cōmodum: quod ex inuidia ꝑcedit. De quo etiam peccato ait Asculanus poeta in cap'o de inuidia Inuidiam mundus abdicauit: furatur virtutem de intellectu: et ardet cece personam: comedit animā: et destruit cor. De oīi peccato aliquod delectamen habetur: inuidia nescit aliud q̄i dolorem. Ista est tristicia de bono alterius et gaudent de damnoso malo quod nobis casu vel tempore obuenit: inuidia vicisse sustinet plusq; paupertas accideralis: que facit de summo statu boiem cadere. Si vis de inuidia vindictam facere: et eam cum maiore flamma languere adhibeas te virtuti: et bene compescas: quia qui gaudet de viano planctu in eius vadit tristeo boie. qui accipit de tristicia nouā cantū. O anima inuidiosa et diabolica. videas

quā in cruce est ruuo facto:: ꝓter quē finem ru fuith creatus. Ego dico ad ꝓsequendā dignam sortem: fugiendo ꝑ virtutē eternam mortem.

De acadia. ¶

f Eptimū ꝛ vitiorū capitale vitiū fm ꝑdi ctos doctores est Acadia. quā Rich. de scō victore diffinit dicēs. Q̄ est torpor mentis bona negligentis incohare ꝛ perficere. Damascenus vero inquit. Q̄ acadia est mihi ea aggrauans aium bois: vt nihil boni ei agere libeat. Et fm genūa suā est mortale pcm si fiat ex ꝓsensu rōnis in his que ꝓter deū quis facere tenet: puta qñ quis habet in odiū diuina ꝓcepta: ꝛ bona spiritualia: siue opera virtuosa: ad que tenet ex dei ꝓcepto vel ecclesie vel alterius superioris. ꝛ quādo ex acadia dimittit ea facere. Item quādo uolet q̄ virtutes essent. Nam hoc est mortale peccatū si affuerit ꝓsensus rationis. Si aūt hoc nō ꝓcedat a deliberata intentione sed ex repentino motu est veniale pcm. Et b fm Tho. q. ij. q. xxxv. ar. j. ꝛ Durandū nostrum in summa sua. ꝛ etiam Astesanū. lib. q. xi. tract. ij. ꝛ Bleran. de Bles in q. ꝓte summe in tractatu de acadia ar. q. Ideo de accidiosis dr Dauid pē. xcij. Omnē escam fecit operis spiritualis: abominata est anima eorū: ꝛ appropinquauerūt vsq; ad portas mortis. Hoc pcm cōmittūt illi qui rediant de vita ꝓsentis: ita q̄ nolent esse erecti: nec in mūdo nam: ꝛ b ex deliberata rōne: vl̄ desiderant esse sicut animalia irrationabilia. vl̄ vellent mori q̄literāq; siue bñ siue male solū q̄ crearent de hac vita. Quo dliber cū boꝝ est mortale Fm ꝓdictos doctores. Si quis aūt haberet reditum vite ꝓsentis ꝓter desiderium celestis patrie. b nō est peccatū. Hoc cū redium habebat Job. di. x. c. sui libri. Tedet animā meam vite mee. Et Paulus dicens ad Philip. j. Cupio dissolui ꝛ esse cum christo. Et psalmista lamentabat di. Heu mihi quia incolatus meus prolongatus ē Similiter quis peccat per acadiam si ira ꝓrumpatur de aliquo casu aduerso: vel correptione spirituali corporali aut temporali q̄ nō vult recipere ꝓsolationē ita q̄ ꝓter hanc tristitiam aliquā infirmitatem incurrit: vel se verisimiliter in periculo infirmitatis ponit: dum studiose perdit somnū: diminuit cibum: vel hmōi. Nam si se posset iuuare ꝛ nō vult peccat mortaliter. Hac aūt tristitia timuit Jacob patriarcha detineri: quādo audita morte Joseph filij sui. licz nō veraciter inconsolabiliter dolebat nec poterāt filij eius dolorē suū deinire. Vñ dicebat. Descendā in infernū lugens filium meum. Heu. xxxvij. & quasi dicere. Tantam tristitiam sentio de hoc q̄ timeo ne ducat me in mortē: vel in locum damnatorū. In hoc etiam peccato ꝓsunt inordinata tristitia de morte charorū: que ꝓhibet. xij. q. ij. c. q̄s ꝓsperitati. In hoc etiam peccato vitiosi sunt: qui bona que de facili possunt operari ex negligentia dimittūt: vel in benefaciendo rediant. Hoc peccatū incurrit multitudo Hebreorū in deserto. De quibus dicit Numeri. xxj. q̄ cepit populum redere laboris ac immensi. Hoc peccatū accidie incurrit ille qui dicitur est somno ac negligentie ꝛ pigritie. cui dr dñs Apoc. iij. Esto vigilans scz in bonis operibus. si cū nō vigilaueris veniā ad te sicut fur. ¶

d Ebent igit omēs fugere ociositatem ꝛ accidiam. Nam fm ꝓbm in ꝓbleumatibus: eo anno quo aer quietus est: ꝛ nullus ventus mouet: multi homines morīūtur. Cuius ratio est fm Constantinū: quia ventus habet aerem depurare ꝛ renouare: quo nō renouato corrūpit ꝛ infirmat: ꝛ per ꝓsequens etiaz homines infirmant ꝛ moriunt. Sic etiam fm Galienū in antidotario veteri: corpora humana q̄ in quiete sunt sedula. subito morbos ꝓtrahunt ꝛ languores. q: fm Auicen. In corpore quieto morbosum humidū nullatenus pōt deliccari. Unde dicit. j. sen. tertij di. j. c. iij. Pigritia virtutes lacerat ociales: ꝛ complexionē ad flegmat. ꝓpteratem inclinat. Et sic spiritualiter homines accidiosi ꝛ ociosi multas spirituales corruptiones ꝛ languores ꝑ influxū malaꝝ cogitationū ꝛ fantasmatū patiunt: que als ꝑ exercitiū virtuose operationis consumunt. Nam dicitur in auten. de mona. §. si quis igit. coll. j. Humana natura quo dāmodo dilabit ad delicta: cum ꝑ diuitias fit boīm cursus ꝛ natura imitatrix vitiorū. Hoc aūt fit maxime per ociositatem. Ut cū dicit in. c. nūq̄s. de ꝓse. di. v. In desiderijs est omnis ociosus. Multum aūt displicet hoc vitium deo. summe placet diabolo: ꝛ boī in natura nocet. Primo cū multū displiceat deo. Nam sicut accidiosus miles multū a rege vituperatur: sic miles christi q̄ piger ꝛ repidus est in bello virtutum ei non placet. Unde Bern. in libello de vitijs ꝛ virtutibus ait. Accidia est ferr ꝛ sentina cunctorū vitiorū: ꝛ hominē deo facit ingratum. Qua ex re dñs dicit ꝑ angelus Johānī de quodam epō Laodicie ecclesie: qui accidiosus erat Apocal. iij. Utinaz frigidus esses aut calidus: sed quia repidus eo. id est accidiosus. incipiam te euomere ex ore meo. id est ejicere a me. Nā cālidus est qui fertur in furino da. Frigidus qui oīno delistit a bono. Tepidus vero q̄ se medio modo habet. Et dicit glosa interlinearis q̄ maior est spes de frigidis q̄ de repidis: quia repidi semp quandam fiduciam habent de boc q̄ aliq̄d boni agūt. Et ideo se nō corrigūt: ꝓter q̄s deus eos ejicit a se: q: impenitentes sepe moriunt. Frigidi vero quādo cognoscunt se peccatores ardenter dolent. sicut maria magdalena Petrus Paulus maria egyptiaca: ꝛ q̄plures alij. De talibus aūt gaudent angeli dicente dño Luc. xv. Gaudiū est angelis dei sup vno pēnitentiaz agente: q̄s super nonaginta nouē

iustis scilicet repidis: qui nō indigent penitentia. Vñ dom⁹ peccatori penitentem ꝓponit nonaginta nouē iustis accidiosis. Secūdo dico q̄ accidiosus multū placet diabolo. Sicut enim suus plus delectat in luto q̄ i fōte sereno: sic diabol⁹ quiescere delectatur in accidioso. Unde Job. xl. dicitur. Dormit in secreto thalami sui. id est i corde accidioso quiescit porc⁹ infernalis. ꝛ Matth. xij. ait dñs. q̄ cum immundus spiritus inuenerit domū vacātē. id est hominem ociosum per accidiam: assumit alios septē spirit⁹ nequiores se: id est vniuersa vicia: et ingressus habitat ibi. In figura etiam dicit Judicū. xviij. q̄ filij Dan non habētes possessionez ad inhabitādum miserunt de stirpe sua et familia q̄nq; viros fortissimos: vt explorarent terraz. Qui pergētes venerunt laodicē: viderūtq; populū ibi habitātez absq; vllo timore iuxta sodomorū cōsuetudinē securum et quietū: et reuersi sunt ad fratres suos dicentes: Uidim⁹ terram valde opulētam ꝛ vberē: nolite negligere: nolite cessare: eam⁹ ꝛ possideam⁹ eaz: nullus erit labor. Profecti ergo de cognatione multi accincti armis bellicis obtinuerūt locum Per filios autez Dan denotant demones non habentes quietā possessionē. Et ideo querūt boīnē inhabitare. Vñ principes demoniorū mittunt inferiores suos ad explorādum: an aliquez inueniāt ociosum et accidiosum nō exercitatū in ✠ turibus. Quo inuēto veniunt et alij cū armis omniū viciorū ꝛ ingredientes habitāt ibi. Ociositas enim ꝛ voluptas arma sūt hostis antiqui. capso Nisi cum prudem. §. verū. de renun. Tercio dico q̄ accidia nocet homini ꝛ ei⁹ naturā cōsumit. Nam sicut ferrum quod nō exercitatur rubigine cōsumit. ꝛ aqua q̄ non currit: sed ꝙcescit corrūpit. et vestim q̄ nō portat a tinea demolit: sic bō accidia corrūpit ꝛ destruit. Vñ Prouer. xxv. dicit. Sicut tinea vestimēto et sicut vermis ligno sic tristicia nocet cordi. Tinea cū tollit robur ꝛ pulcritudinē vestimēto: ꝛ vermis medullā ꝛ vigorē ligno. et sic accidia tollit robur ꝛ decorē deuotionis ꝛ iducit oia mala. Ut ei ait Ber. in ōdam sermone; ociositas ꝛ accidia est receptaculū oīm tēptationū ꝛ sordiū. Et ideo bonum est mortalis Carbo di. Segnitie fugito q̄ vite ignauia ferk. Nā cū anim⁹ languet: cōsumit inertia corp⁹ Contra ociosos ꝛ accidiosos etiā dr Paul⁹. ij. ad Thes. iij. Si q̄s nō vult operari nec mādūcet. qđ etiā notat. ff. de nox. l. si ex duobus. §. fi. ꝛ de damno infec. Lāgulo. Nō poterit q̄ accidiosus mādūcare panē angelorū. Ité reprobabit ꝛ ejicit de cōsortio beatorū. Plus si miles amittēs arma in bello capite punit. l. desertorem. §. miles. ff. de re milit. multo maiori pena dign⁹ est q̄ arma spūalia virtutū multo meliora pdit ꝑ accidiā: imo voluntarie a se abiicit ꝛ tradit se hostibus infernalibus: q̄ his gātes man⁹ eius ꝛ pedes ꝓicit eum in tenebras exteriores Mat. xxij. Contra ociosos etiā ē lex auditis scilicet repidis: qui nō indigent penitentia. Vñ dom⁹ peccatori penitentem ꝓponit nonaginta nouē iustis accidiosis. Secūdo dico q̄ accidiosus multū placet diabolo. Sicut enim suus plus delectat in luto q̄ i fōte sereno: sic diabol⁹ quiescere delectatur in accidioso. Unde Job. xl. dicitur. Dormit in secreto thalami sui. id est i corde accidioso quiescit porc⁹ infernalis. ꝛ Matth. xij. ait dñs. q̄ cum immundus spiritus inuenerit domū vacātē. id est hominem ociosum per accidiam: assumit alios septē spirit⁹ nequiores se: id est vniuersa vicia: et ingressus habitat ibi. In figura etiam dicit Judicū. xviij. q̄ filij Dan non habētes possessionez ad inhabitādum miserunt de stirpe sua et familia q̄nq; viros fortissimos: vt explorarent terraz. Qui pergētes venerunt laodicē: viderūtq; populū ibi habitātez absq; vllo timore iuxta sodomorū cōsuetudinē securum et quietū: et reuersi sunt ad fratres suos dicentes: Uidim⁹ terram valde opulētam ꝛ vberē: nolite negligere: nolite cessare: eam⁹ ꝛ possideam⁹ eaz: nullus erit labor. Profecti ergo de cognatione multi accincti armis bellicis obtinuerūt locum Per filios autez Dan denotant demones non habentes quietā possessionē. Et ideo querūt boīnē inhabitare. Vñ principes demoniorū mittunt inferiores suos ad explorādum: an aliquez inueniāt ociosum et accidiosum nō exercitatū in ✠ turibus. Quo inuēto veniunt et alij cū armis omniū viciorū ꝛ ingredientes habitāt ibi. Ociositas enim ꝛ voluptas arma sūt hostis antiqui. capso Nisi cum prudem. §. verū. de renun. Tercio dico q̄ accidia nocet homini ꝛ ei⁹ naturā cōsumit. Nam sicut ferrum quod nō exercitatur rubigine cōsumit. ꝛ aqua q̄ non currit: sed ꝙcescit corrūpit. et vestim q̄ nō portat a tinea demolit: sic bō accidia corrūpit ꝛ destruit. Vñ Prouer. xxv. dicit. Sicut tinea vestimēto et sicut vermis ligno sic tristicia nocet cordi. Tinea cū tollit robur ꝛ pulcritudinē vestimēto: ꝛ vermis medullā ꝛ vigorē ligno. et sic accidia tollit robur ꝛ decorē deuotionis ꝛ iducit oia mala. Ut ei ait Ber. in ōdam sermone; ociositas ꝛ accidia est receptaculū oīm tēptationū ꝛ sordiū. Et ideo bonum est moralis Carbo di. Segnitie fugito q̄ vite ignauia ferk. Nā cū anim⁹ languet: cōsumit inertia corp⁹ Contra ociosos ꝛ accidiosos etiā dr Paul⁹. ij. ad Thes. iij. Si q̄s nō vult operari nec mādūcet. qđ etiā notat. ff. de nox. l. si ex duobus. §. fi. ꝛ de damno infec. Lāgulo. Nō poterit q̄ accidiosus mādūcare panē angelorū. Ité reprobabit ꝛ ejicit de cōsortio beatorū. Plus si miles amittēs arma in bello capite punit. l. desertorem. §. miles. ff. de re milit. multo maiori pena dign⁹ est q̄ arma spūalia virtutū multo meliora pdit ꝑ accidiā: imo voluntarie a se abiicit ꝛ tradit se hostibus infernalibus: q̄ his gātes man⁹ eius ꝛ pedes ꝓicit eum in tenebras exteriores Mat. xxij. Contra ociosos etiā ē lex auditis

lis: nō in. l. fi. C. de annali except. ait. Contra desides bona ꝛ fruitur cōceptores sodiose exceptōes posite sunt. Contra ipsos etiā Aug⁹ inquit indecēs esse christiano si radios solis iuniat eū in lecto. nō diceret sol si loq posset. Ampli⁹ laboraui q̄ tu: ꝛ tū cū surrexerim tu adhuc dormis. ꝛc. Hec sunt septē gētes populi mihi maioris nūeri q̄ tu es. Deuc. vij. quas si de anīa tua deleuer⁹ eterne glorie palmā cōsequ⁹. Amen.

Sabbato de catenis Sermo. vij. ¶

p Tabstuleris de
e medio tui catenā non erit in tenebris lux tua: et requiē dabit tibi dñs deus sp Esa. lviij. et in epla occurrit dicta. In veritate demones esse nō solū sacre scripture autoritate: sed etiā paganorū sentētijs cōprobam⁹. Bit in Platone in Thimeo. Inuisibiliū potestatū q̄ demōes nūcupant pōtare rōnem mai⁹ est op⁹ q̄ferre valeat bois ingeniū. et Apulei⁹ de q̄ memit Aug⁹. in x. de ciui. dei. ponit demones esse in libro quē sup hoc edidit: quez vocauit de deo Socrat. Et teste Zenophōte in li. de morte Socrat. i oratione quā ab Atheniēsibus cōdēnat⁹ fecit: ipse socrates sic inf cetera dixit. Eniuero mihi iā bis defensionē parāti demonū aduersat. Brct. q̄s in ꝓlogo libri de somno ꝛ vigilia. q̄rit an somnū ꝓcedat ab aliq̄ causa naturali: vl̄ ab operatōe demonum. Hermes termegist⁹ fm Aug. de ciui. dei. li. x. de mones esse facet. Et sīlr Asclepi⁹ in q̄dā sermone De q̄bo Lactā⁹ in. q. diui. inst. aduersus gentiles. ca. xvj. inqt. Uteraq; demones esse affirmat inimicos ꝛ veratores boīm. Idē q̄s Lactā⁹ vbi ē. ca. xv. ait. Poete ꝛ scīt cē demones: ꝛ loquūt Ptholome⁹ in q̄rta q̄druparti: malignos spirit⁹ demones appellat. Talem Milesi⁹ mūdus dixit demonibus plenū. Sed iā ad autoritates sacre scripture veniamus. Dicit b Jobes Apoc. xij. Serpēs antiqu⁹ q̄ vocat diabolus: ꝛ sathanas q̄ seducit vniuersū orbē pict⁹ est de celo in terrā. et angeli ei⁹ cū eo. Et j. Pe. v. ca. dr apls. Aduersari⁹ vester diabolus tanq̄ leo rugiēs circuit q̄rēs quē deuoret. et Apoc. xx. dicit aglus volās. Ui di angelū. i. diabolū: q̄ est angel⁹ p̄ natura descēdēt ō celo. i. p superbiā cadēt: habētē clauē abyssi id est inferni ꝛ catenā magnā in manu sua. i. diuersa ligamēta ad ligādas eius ne penitētiaz: q̄ catena vult eas demergere in profundū inferni. Ideo bortak quēlibet vestz Esaias ꝓpheta i verbis ꝓpositi dicit. Si abstuleris ꝛc. Nec aūt catena septē habet nodos. de q̄bus in b sermone dissere/mus. Prim⁹ dr infidelitas. Scdo bonibilitas. Tertia crēplaritas. Quart⁹ iocūditas. Quint⁹ ꝓsumptuositas. Sext⁹ lōganimitas. Septim⁹ et vltim⁹ appellat desperabilitatis.

De infidelitate. ¶

p Rima q̄ catena magna ꝛ terribilis est infidelitas. Mirari enim soleo tanta boīm

diuersitatē tam diuersimode opanniū. Nam ꝺ̄ dam bene: ꝺ̄dam melius: ꝺ̄dam ꝯ optime operant. Quādā male: ꝺ̄dam pessime. Sed finaliter inuenio ꝙ ista diuersitas nō causat nisi ex defectu fidei et ignorantie. Ꝯsimo enī ōēs dicant se credere: nō tñ omnes illa ꝙ credūt cōsiderāt et inuestigāt ac practicāt. ex cui⁹ cōsiderationis defectu oritꝫ pessimꝫ occasio et pernitie obliuio ac bonoꝝ opeꝝ defectus. Pro huius aūt veritatis declaratōe est sciendū ꝙ legit de ꝺ̄am imperatore sapientissimo ꝙ cū ꝺ̄dā vice recessisset tumultuosus in villā causa recreationis secessisset: dū esset in prandio ductꝰ fuit ꝺ̄dam miser ad illā ꝙ furatus fuerat magnā frumēti quātitatē cuidā pio viro ꝙ illud erogabat in pauperes. Vñ homines terre illius stātes ꝑ spoliato rancōr pro cōmuni paupeꝝ patre instabant vt oia restitueret ei. Et fur scelerisꝰ sui penam subiret. Imperator aūt suspirāo et admiratꝰ cum paulū siluisset dixit senatui suo ꝙ aderat: sicut adesse debet cuilibet bono imperatori. Humanū. C. de legi. Attēdite o sapientes quāta inter vnū speciei et imaginis hoīm sit diuersitas. Ille nāqꝫ sua distribuit. Dic ꝯ nō solum hoc nō facit sed aliena rapit. Ille misericors est: iste crudelis. Videsne quosdaꝫ a ꝓpriis vtoribꝫ abstinere: alios ꝯ et alienas rapere. ꝺ̄dam coraliter voluptatibꝫ immersos: alios aūt cunctis delicijs spretis suas voluptates penitꝰ refrenare. Cum ḡ iuissem vt de illo casu fieret qđ iusticia requirebat. Cōgregatis oibus sapientibꝫ suis iussit vt diligentissime inquirerent viātanta hoim varietas ꝓcedebat. Noverat enī ꝙ vt ait ꝑbus. j. Metha. Illi sapientiores sunt ꝙ factoꝝ causas sciunt. Aduocauitq; quendā doctissimū theologū noie Lucidū cui imposuit vt audiret omnibꝫ: quid esset tenendū determinaret. Hec aūt disputatio coram imperatore fuit curiosa subtilis et vtilis in ꝙ tria facta fuerunt. scz singularis opinatio. particularis ꝙstuatio. et cōmunis determinatio. ¶ Circa ꝓmū ad iussum imperatoris surrexit primo ꝺ̄dam sacre scripture doctor noie Salomon: ꝙ ait. Sepenūero considerauitante diuersitatis causam: et in hac semp opinionis fui ꝙ fm aplm. j. ad Thim. vj. radix et causa oim malorū sit cupiditas. Quod etiā habetur in c. Radix. de pe. di. ij. Et cōsequēter ꝙ absentia eius sit causa oim bonoꝝ. Dicit aūt radix oim malorū q: sicut a radice trahit nutrimētū et fomentū: ita ab ipsa cupiditate oia pessima cōsurgūt et nutriunt siue auaricie: siue luxurie: siue ingratitudinis: et generaliter oim aliorū. Quā nisi ꝺ̄sq; a se trucauerit: nunq; deo placere poterit. vt dicit Greg. in c. bonoꝝ. xlvij. dist. ¶ Scdo surrexit ꝺ̄dā canonista dicens Mihi placuit sp determinatio cōcilij Toletani scz ꝙ ignorātia est mr cūctorū erroꝝ. ca. j. xxviij. di. Jn q̄ sniam confirmauit me ꝑbus dicēs. iij. Esd. ꝙ oīs ignorāo est maluꝫ. ¶ Tercio surrexit ꝺ̄dā legista ꝙ dixit. Cōuersatio videt mihi cā bonoꝝ et malorū. Ait enī ꝓba ꝑ. xvij. Si cū bono bonus eris: si cū malo peruerteris, et ꝓuer. xiij. dicit Salomō. Qui cū sapientibꝫ gradit sapiēs erit. Vñ ff. in auten. de mona. §. cogitandū. coll. j. ꝙ iuuenes boni erūt et ḡuos si cū senioribꝫ conuersent. vbi ḡlo. ait ꝙ moꝝ formant et consuetu. Quod etiā notat in. l. edileo. la. ij. §. ꝺ̄d ergo. ff. de edil. edic. Et ꝺ̄ etiaꝫ ꝓbat ꝙ c. Sepe. xxvij. q. j. et c. Nō est culpādus. xxij. q. j. Vbi apparet ꝙ ex cōuersatiōe et boni fiūt mali: et mali fiūt boni. Jn iure etiā nr̄o ipsa societas et conuersatio magnā ꝑsumptionē inducit. l. qm̄ liberi. C. de testi. et. ij. q. vij. c. puerit. et. xviij. q. ij. c. diffinim⁹. et. xviij. dist. c. clericꝰ. Et iō ꝙsulit oibꝫ vt caueāt malas cōuersatiōes. xxiij. q. iij. c. relegāde. Cōuersatio enī cuꝫ malis fecit salomonē idolatrā. xxij. q. iij. c. Salomō. ¶ Quarto locutꝰ est ꝺ̄dā ꝓbus naturalis dicens. Talis vnusq̄sq; efficit qlis est mgr̄ suus. A ꝓncipio enī ꝑtē pueri tenelli flecti sicut vgule. Dicit enī cōiter Oē noua testa capit inueterata sapit. Et Oracⁱ⁹ in epistol. ait. Quo semel est imbuta recēs seruabit odorē testa diu. et ꝓuer. xxij. Adolescēs iuxta viā suā etiā cū senuerit nō recedet ab ea: inqt Salomō. Si igit pueri asseruati fuerint bonū doctorē: illū imitabunt. sic discipuli platonis platonici facti sunt tenētes et sectam. et discipuli epicuri epicurei. et sic de alijs. Lorenᵈ⁹ etiā Cēturio ꝺ̄dā infidelis fuit: infideles fuerūt et sui. Postq̄ aūt credidit et dom⁹ eius legit credidisse. Act. x. Et de hoc sūt alia exempla ꝙplurima. ¶ Quinto vn⁹ medicus inqt. Mihi videtur ꝙ diuersa cōplexio sit cā huius diuersitatis. Jncorpe enī hūano sūt ḡtuor hūores. scz sanguis: coleric⁹: flegmaticus: et melancolic⁹. et sp vn⁹ ꝑdominat a q̄ fit dñatio. Sed ania cōiuncta corpi imitat passiones corporis: vt ꝺ̄r in libro de principijs ortū. Et inde est ꝙ sanguinei sunt benigni: colerici iracūdi: melācolici inuidi: et flegmatici pigri. Et sic ex diuersitate hūoꝝ sequit nō solū diuersitas in effigie: sed etiaꝫ in moribus. Vñ metrice ꝺ̄r de sanguineo. Largus amās hilaris ridēs rubeusq; coloris. Cantās carnosus satis audax atq; benignus. De colerico aūt canit. Versutus fallax irascēs pdigus audax Astutus graalis siccus croceiq; coloris. De flegmatico aūt ꝺ̄r. Dic somnolēt⁹ piger in sputamnie mult⁹. Est huic sensus bebes: pinguis facies: color albus. De melācolico autem scptū est. Jnuidus et tristis cupidus de rebus tenacis. Nō ergo fraudis: timidus: luteiq; coloris. Possum⁹ etiā ad cōfirmationē huius opinionis adducere illō ꝺ̄d dicūt iuriste. s. ꝙ diuersitatē corporū sequit diuersitas animorū. c. Qui diuersitatem. de concessi. ꝑben.

Ecce locutꝰ est ꝺ̄dā astrologus dicens. ¶ Scōm opinionem meam hec diuersitas causat et diuersa astroꝝ influentia q̄ influit in inferiora corpa et disponit ea ad diuersas ḡlitates vt ḅr. j. metheauroꝝ. Quedā enī stelle caloꝛē causant: et quedā frigus: ꝺ̄dā humectatiōes quedā vero desiccatiōnē et sic ō singulis. Vñ dicit Ptholomeus egiptⁱ⁹ in cēloquio: ꝙ ex influētia stellaꝝ et cōstellationibꝫ diuersis: causant diuersi effectꝰ in hijs inferioribꝫ. Quia igit homines sub diuersis cōstellatiōibꝫ ꝙcipiunt: et nascūtur sub diuersis signis et planetis: et cōsequēter diuersas recipiūt inclinationes: iō fm eas diuersimode operant et ad diuersas actiōes et passiones afficiunt. Nā qui sub mercurio nascunt: amāt scientiā. Qui vero sub marte: militiā. Qui autem sub venere: luxuriā. Et ꝙ sub Aquario: piscatiōem. Qui vō sub luna: sunt leues et inconstātes. Vñ ecclesiast. vij. dicit Stult⁹ sic̄ luna mutat. Septimo quidā philosoph⁹ moralis dixit: voluptas est oim malorū causa: quia fm omniū philosophōrū sentētiā: omnibꝫ vtilibꝫ est nouerca et inimica: et ḡrūcunq; etiā iustoꝝ animos ad vicia trahit: si ab ea studiose nō cōtineāt. Vñ Hiero. ad matrē et filiā in gallijs cōmorātes scribit dicēs. Jnter illecebras voluptatū etiā ferreas mētes libido domat. Narrāt gētiū fabule: cātibus serenaꝝ nautas in sara ꝓcipites: atq; ad oꝛphei cythara arbores bestiasq; ad siliquū dura moueras. Et Tull⁹ in li. de Senect. ait. Impedit voluptas ꝙsiliū ratōi inimica est mētē et vt ita dicā ꝙstringit oculos nec habet vllū cū virtute cōmercium. Vñ Plato escā malorū appellat voluptatē: ꝙ ea videlicet homines capiant vt pisces. ¶ Octauo capellan⁹ imperatoris dixit. Jn hac semp opinione fui: ꝙ diabolica ēceptatio causat hās diuersitatē. nā Beda dicit ꝙ diabol⁹ animas ī affectū malitrahit. et Jsidorus ī. iij. de sūmo bono inqt Diabol⁹ corda hominū occultis cupiditatibꝫ replet. Et apoc. xij. dicit. Serpens antiquus q vocat diabolus et sathanas q̄ seducit vniuersum orbem. ¶ Nono q̄dā orator ait. Oratores nostri tradiderūt fortuna totū orbē regi: et sepe hoiem ꝙ intētū suū ad diuersa mutari: qđ etiam iuriste cōfitent. Vñ ff. in. l. si is cui. §. ꝙ si seruus. ff. ō acqui. re. do. Fortuna aliud dedit q̄ cui optauerat. et. l. auten. de nup. §. Quia vō hactenus. coll. iij. scptū est. Fortune supuenientes ꝙsios euentus sept⁹ optant et. Dicit q̄q; ꝑbus in ꝓnc. libri de bona fortuna. Sine exercitatibꝫ bonis q̄q; dñā ē fortuna: nō ꝙsingit esse felicem. ¶ Decimo q̄dā poeta inqt. Opinio diuersa est causa diuersaꝝ optationū. Vñ vulgariter ꝺ̄r. Mūdus regit opinionibus. Dicit q̄q; Terentius nr̄. Quot capita tot sententie. qđ etiā habet in c. Sicut in sacris. de cōsec. dist. iij. Quapropter Persius nr̄ canit. Mille hoim species et rerum discolor vsus. Velle suum cuiq; est: nec voto viuit vnus. ¶ Undecimo q̄dā historiogꝛaph⁹ ait. Reor ꝙ opinio mea nō videbit vobis longe a veritate deuiare. Arbitror enī ꝙ ꝑdicta diuersitas a diuersis cōsuetudinibꝫ ꝓcedat. Nā ꝑbus. j. Rhetoꝝ. ca. xx. inqt. Silla e ꝙsuetudo nature. et ibi dē. qđ ꝙsuetū est delectabile est. Et eiusdē li. ca. xxj.

ait. Oēs cōsuetas seruāt. Et Jsō. li. ij. soliloquorū. ca. lxj. dicit. Usus difficile vincit. Cōsuetudines vincla vix soluunt. Assiduitas mores facit. Jugis vsus i natura se vertit. Oia vsui cedūt. oraq; vsui parent. Et ꝺ̄dicta ꝑbant exemplo illi⁹ ꝑbi q̄ volens inducere ppl'um ad faciendā ꝙsuetudinem in virtutibꝫ et non in vicijs: accepit duos canes gentilles et vnū assuefecit in cocina ad craspulandū et euacuandū lebetes lābendo et comendo. Alterū vō tenuit ligatū catena et nunqꝫ dissoluebat nisi qñ eū ḡtidie ad venandū ducebat et post leporēs emittebat. Transacto aūt anno cōuocauit ppl'um: habēs illos duos canes sune ligatos: et in manu tenēs funē. Et vna aūt ptē habebat lebetē plenū pane cocto sine alio cibo. ab altera aūt ptē leporē. Dimissis igit ꝺ̄ictis canibus: statim ille q̄ assuet⁹ erat in cocina cucurrit ad lebetē. alter vō post leporē. Ecce ḡ q̄ ꝙsuetudo ad bonū et malū inducit ad qđ facta est ingēs ille ꝑbus. Dicit q̄q; Martiaⁱ⁹ poeta i sua poetria. Cōsuetudo sapit naturā testa saporis. Que noua cōcepit imemor: esse nequit. ¶ Duodecimo q̄dā mercator inqt. Ego puto ꝙ hec diuersitas a diuersitate ꝓgenitoꝝ ꝓueniat. et ꝙ ḡles sunt parentes tales sint filij. in ipsa enī generatiōe filij a parentibꝫ similitudinē accipiunt et cōiter imitant eoꝝ malitiā et frutem. Et ego q̄ multa vidi possem ad hoc plima exempla demōstrare. Vñ canit Pamphilus poeta sui libri ca. xix. Sepe solet filius filio esse pri. qđ notat enas i. l. q̄squis. C. ad legē iuli. ma. et in auten. de rese. §. j. colla. ij. et in c. erāsmisisse carta q̄ fi. sint legi. et in c. Michael. de filijs pbi. Deus respōsionibꝫ audiris: cū oēs tacuissent imperator admiratꝰ pariterq; delectatus de rā diuersis sentētijs: cupiebat sūmope determinationē audire. iussitq; vt mgr̄ Lucidⁱ⁹ theologie doctor excellentissimꝰ diceret secure sniam suam. et absq; alicuius indignatione pferret q̄d fm theologicā veritatē sit tenendū. Et hoc de ꝓmo.

Circa secundū ꝺ̄d ꝺ̄r gnicular⁹ cōfutatio dixit theologus. Profunde: sublimiter et elegāter locuti sunt isti sapientes pres: ita vt mihi durū et verendū sit eoꝝ sententias infirmare. Veruntñ q: obedientia excusat vbi temeritas accusat. et parendū est ei q̄ obtemperauit suo superiori. l. liberoꝝ. §. fi. ff. de bijs q̄ no. infa. Et hic agit de veritate quā maxime colit imperator vt ipse ait. C. si dic. liber. rol. l. vnica. et q̄ sp debet habere locus. l. fi. ff. de pba. et cui ñ ꝓiudicat res iudicata. xxv. q. j. c. graue. et de sen. re. iudi. c. latores. et notat ḡ archi. in c. cū plures. circa fi. de offi. dele. li. vj. Jō p defensionē et clariorē lucidationē ipsius veritatis cōfutabo ꝑbus sniās oim ꝑdictoꝝ. Primo q̄ non videt tenēda snia doctoris sacre scripture Salomonis dicētis hanc diuersitatem operationū procedere et cupiditate. q: ꝺ̄dam sunt q̄ nō cupiditate aliq̄ peccant. sed pdigalitate. aut malignitate vt experientia docet. Secunda quoq; opinio ca

nomine dicentis q̄ hec diuersitas p̄cedit ex igno
rantia:similiter nō videt vera q̄: nō est oino ge
neralis sicut nec p̄cedens.q̄dam enī non ex igno
rantia peccāt sed ex certa scientia z malicia.c.Sci
endū.de peni.dist.j.et peccatū illoꝝ est grauius
q̄ si ex ignorātia essꝫ cōmissum:dicēte dño Lu
ce.xij. Seruus sciens voluntatē dñi sui et nō fa
ciens plagis vapulabit multis. Tercia etiaꝫ
sententia legitur dicentiꝫ q̄ cōuersatio est causa ili
us varietatis:nō est generaliter vera. q̄: licet vnū
pomū marcidū sepe sit causa q̄ mille bona po
ma efficiant marcida:tū mille poma marcida
nunq̄ efficiunt vt vnū pomuꝫ marcidū fiat bo
num. Jteꝫ licet societas multos imutet:tū q̄q̄
boni cum malis p̄uersant z nullus coꝫ a statu
suo p̄mutat. neq; enī ex christi aut disciploꝝ ei⁹
cōuersatione iudas imutat⁹ fuit. nec Nicolaus
ex cōsortio alioꝝ ser diaconoꝝ. nec lucifer cū seq̄
cibus ex societate bonoꝝ spirituū deo adheren
tiū. In oi etiā collegio z religione boni q̄q; cuꝫ
aliq̄bo malis sūt p̄mixti.c. Quātūliber.xlvij. dis.
et tī in sua sanctitate p̄seuerant.xxxij.q.j.cū. vbi
dicit q̄ bonus nō polluit si malo socie. Unde
Loth nō fuit effectus malus ex p̄sortio sodomi
tarū vt patet Gen.xix. Nec Abraam ex societate
chaldeoꝝ.nec Daniel ex cōtubernio babyloniꝫ
rū.nec Gamaliel ex familiaritate p̄fidoꝝ pharisē
oꝝ. In hac etiaꝫ vita mali sunt p̄mixti bonis.
xxij.q.iij.c. Nec aūt vita.et tī nō oēs sunt ma
li. Nō etiā videtur appropriāda sententia p̄bi na
turalis in ordine quarta dicēs. q̄ magistri vni
uersitatis sunt causa q̄ sit bonus aut malus. Nā
multi habuerūt bonos magistros z mali fuerūt
et econuerso. Neq; enī Senece p̄ceptoris sui mo
res Nero imitat⁹ est.nec Alexāder magni⁹ Are
stotelis. et sic de aliis. Non videt etiā esse vera
dicta sinia medici.q: licz cōplexio naturalis mul
tū inclinet:tū vt ait p̄bus.j. Politicē. ania dñat
corpi sicut dñs seruo. Un Gen.iij. dictū fuit ea
ꝫnq̄ quem significat peccator. Sub te erit appeti
tus tu⁹:z tu dñaberis illi⁹. Homo enī cū libero
arbitrio adiuuāte gr̄a dei q̄ sp̄ est parata subue
nire volēnti bñ viuere:potest vincere inclinatio
nē cōplexionis naturalis sm theologos in.ij. sen.
z Giraldū Odonis sup.iij. Ethi. Et ideo ait apo
stolus ad Rom.viij. Nō sumus debitores carnis
vt sm carnē viuamus. Dicit q̄: Plato in phedro
ne q̄ in boie sunt duo.s.ania z corpus. Illa im
mortalis.hoc mortale. Illa imperare debet. Ꝟ ser
uire. Illa dñari.hoc subesse. Preterea sm phos
ipsa cōplexio naturalis arte potest mutari. vt si
qs naturaliter a p̄ncipio generationis est lapsus
ad vnā cōplexionē:potest actualiter labi ad aliā
ex regimine vite.q: si flegmaticus gubernet cibis
calidis z tēperate būidis:fiet actualiter calidus
et humidus:licet a p̄ncipio naturaliter fuisset fri
gidus.et sic iste esset naturaliter flegmaticus et
actualiter sanguineus. Sanguinea etiā cōplexio
est naturaliter calida et humida:z ꝺ aerea.cole
rica est calida z sicca:z ꝺ ignea. flegmatica ē fri
gida et būida:et ꝺ aquea. Melancolica aūt est
frigida z sicca:z ꝺ terrea: vt potest colligi ex di
ctis Auicēne p̄ma p̄mi doctrina.iij.z.iij. Nātu
les sunt q̄litates p̄dictoꝝ q̄tuoꝝ elementoꝝ vt ait
p̄bus in.j. Metheoꝝ. Predicta aūt confirmāt expe
rientia. Videmus enī aliq̄s sanguineos castos z
colericos mansuetos.et sic de alijs q̄ vincūt suos
naturales passiones et inclinationes atq; cōplexiones. Unde de Aristotile legit⁹ q̄ cuꝫ cuidam
p̄bo pictata fuisset eius imago depicta: ille ne
sciens cuius esset dixit. Iste bō est luxuriosus et
pauci ingenij.q̄ cū relatuꝫ fuisset ipsi Aristotili
respōdit. Uerꝫ dixit ille p̄bus.q: sm naturalē cō
plexionē debēbā esse talis.sed continuo studio me
fecit ingeniosum.abstinentia bo castū. Et simi
le exēplū legit de Socrate:cui⁹ discipli portaue
runt imaginē ei⁹ ad Zephirū p̄bum:q̄ ex physi
onomia iudicauit eū vicijs dediti q̄ tī ex virtutis
amore vicia superabat:ꝺbus motibus intus oēs mū
di p̄bos reducebat. Secta q̄ꝫ sinia astrologi nō
videt vera.s.q̄ astroꝝ cōstellatio motes efficiat
Nā Ptholome⁹ inquit in centiloquo. Sapiēs dñabi
tur astris. Et aia sapiens adiuuat opus stellarū. Et sm scriptū Bonauē.in.ij.dist.xl.hereticū est
tenere q̄ astra motes hoim causent necessario.
q: laus z culpa boni vel mali opis esset stelle et
nō opantis. In ipso q̄ꝫ pūcto cōstellationis diuer
si nascunt in moribus z ꝺditionibus:qđ arguit opi
nionē istā esse falsam. Solē igit z lunā et omnia
astra celi creauit deꝰ in ministerio cūctis gentibus q̄
sub celo sunt. vt dr̄ Deute.iij. Et sic nō creauit ad
nocumētū sed ad adiutoriuꝫ. Unde Grego. sup
Matthēū inquit q̄ vitā hoim solus q̄ creauit cō
ditor administrat. Nō enī dr̄ p̄pter stellas sed stel
le p̄pter hoiem facte sunt. Licet q̄ effect⁹ naturā
les subsint cōstellatiōi: nō tī actus voluntarij q̄ sub
sunt libero arbitrio. Un legit q̄ cū q̄dā astrono
mus cuidā ex illis nariuitatē cōstellatiōe magnā
dignitatē pollicerel. Ille q̄siuit an si deꝰ nollet di
gnitatē illā assecutus esset. Cui respōdit q̄ non:
Rursus etiā An si deꝰ vellet eam sibi dare:astra
et cōstellatio suę nariuitatis impedire possent ne eaꝫ
assequerel. q̄ rādit q̄ nō. Tūc ille. Cū verū q̄ sit in
dei arbitrio:totū ei cōmitto. O q̄ infelices decipi
untur isti astronomi falsis decepcionibus. teste ci Tul
lio oēs chaldei et mathematici ceteriq; aruspices
p̄dixerūt pompeio crasso z cesari q̄ pclaro fine i
patria de hac vita migrarent.q̄ tī oēs ferro cesi
sunt z crudeli morte mactati. Duoq; p̄mi ipoꝝ
lōgissime a patria occisi:inhumati feraꝝ morsi
bus expositi fuerūt. Non etiā videt vera septua
opinio p̄bi moralis q̄ voluptas sit causa oīm
maloꝝ. Uiri enī sine voluptate peccāt vt blas
phemantes et desperātes et illi q̄ iurāt vel pjm
negāt ne occidant. Octaua q̄ꝫ opinio capella
ni nō videt tenēda:ꝺū diabolicā tēptationē hāc

diuersitatem causāre asseruit. quia licet oēs mo
lestet.nō tī offico cōstruere facit. Ut enī ait Hie
ronymꝰ,debilis est hostis q̄ nō vincit nisi volentem
Jrem multa ex libidine z nō ex tēptatōe peccant
de q̄bus inquit Augꝰ in c.Cōsideret.de peni.dist.
v.q̄ nō expectant tēptationē sed p̄euniunt volu
ptatem. Oratorio quoq; nona sententia nō cō
tinet veritatē. Nā licet a paganis fortuna sit cre
dita esse dea regens mundū. Un Juuenalis ca
nit:sed nos. Te facimus fortuna deā celoq; lo
camus.cū hoc est falsissimū.quia fortuna nihil
est nisi causa p accidēs.q̄. Phisi. Non etiā est te
nēda decima sententia poete de opinionū diuer
sitate q̄.s.causet diuersitatē opationū bonarū et
malaꝝ z varietatē moꝝ. Nā vos oēs boni electi
et tī in opinione discordatis. Licet q̄ varie sint bo
minū volūtates.l.q̄a poterat.ff.ad Trebel.non
tī oēs sic variātes in opinionibus sunt discordā
tes in opationibus. Opinio etiā undecima histo
riographi nō est tenēda.quia licet cōsuetudo sit
altera natura.l.j.ff.ad mace.cum suis cōcordā
tibus: tī multi sine p̄suetudine peccāt.et alij con
suetudinē malā vincunt z in bonaꝫ cōmutāt si
cut fecit Magdalena.et multi alij peritos ad pe
nitentiā cōuersi. Sententia q̄ꝫ duodecima mer
catoris q̄ filiꝰ assimilat patri:licet confirmetur
in iure vt in.§.verum.vj.q.j.et in c.Si geno.lvj
dist.Un in euangelio dr̄ Matth.vij. Bona ar
bor: bonos fructus facit tē. tī non cognouimꝰ
ex sacra scptura q̄ Ezechias rex iuda qui fuit bo
nus habuit patrē pessimū:et filiū etiā pessimū.
Dauid q̄ꝫ genuit Salomonem qui fuit docti
mus et Absalonē qui fuit indoctꝰ. Scipio q̄q;
africanꝰ habuit filium miserrimū. Pater ergo
donat filio corpulentā substantiā.sed nō animā
neq; moreo. Nec ille.Cuiꝰ rei ba audierūt cuncti
equo animo et delectabiliter: rogauerūtq; ipsum
theologū vt suā diceret sniam. Et hoc q̄ ad secū
dum. Quo ad tertiū qđ dicit cōmunis determi
natio:dicit ipse theologꝰ sm regulā scientia
rū seꝝ sacrā theologiā. Fides formata charitate
que est virtus theologica z basis ac fundamen
tū ceterarū virtutū est causa oīm bonaꝝ opatio
nū.z defectꝰ ipsius causa oīm malaꝝ actionuꝫ.
Q aūt hoc sit verū p̄bat p illam tritā z vulga
re regulā Aristo.ij. de aia di. q̄ aia nostra non
pōt aliq̄d amare nec appetere nisi illud p̄cogno
scat seꝝ vel p viā cōmunē z naturalē q̄ habet or
tū a sensibus: vt idē Phus inquit in li.de sensu z sen
sato di. Nihil est in intellectu quin p̄ius fuerit in
sensu:vel p viaꝫ supnaturalē. Si q̄ nō possumus
amare nisi qđ cognoscimus. Q nec aliq̄d boni p:o
pter rē incognitā opabimur. Et ideo si volumus
bene agere et fructu insudare:necesse est bonuꝫ
et p̄mū quod p̄pter hoc conseq̄mur cognoscere
Quia vt inquit Arest.q̄. Phisi.cognitio finis mo
uet agentē ad opandū. Sed ipm bonū supnum
et felicitatē nō possumus naturaliter cognosce
re.quia est qđ imperceptibile a sensibus corpalibus i
hac vita.q̄ necesse est vt supnaturaliter cognosca
mus.et hoc est q̄ fidem q̄ est qđam virtus que fa
cit nos cognoscere inuisibilia:vt inquit Augus. sup
Johannē sermone.xxiij. Quāta ergo erit fides
tanta erit cognitio superne felicitatis,et q̄nta erit
cognitio tāta erit affectio,z q̄nta erit affectio tā
ta erit virtutis opatio.q̄ de p̄mo ad vltimuꝫ qđ
argumentū est bonū vt inquit Aresto.j.poꝫ.q̄nta
erit fides tanta erit opatio bona. Rursus per
eandē rōnem penā eternā z malū inferni infini
tum naturaliter cognoscere nō possumus.q̄ oportet
supnaturaliter q̄ fidē illud cognoscere. Si q̄ volu
mus pcul deuitare q̄ ducunt ad mortē:necesse ē
penā eternā que pena debet p̄cognoscere. Quia
vt inquit Orosius in epla ad Quintū. Odertur pecca
re mali formidine pene. Oō aūt nō cognoscat qđ
non mouebit eū ad amandū vel timendū: vt ait
cōmentator p̄mo Jcono. Tāta q̄ erit peti deuita
tio q̄nta erit pene eterne cognitio. Cū igit ista co
gnitio nō habeat nisi p fidē q̄ a p̄mo ad vltimū;
quāta erit fides tāta erit petiꝫ abominatio at
q; vitioꝝ effugatio. Et p̄ sequēs patet q̄ oia bo
na z mala opa nostra p̄cedūt a p̄fectu z defectu
fidei. Et hoc est qđ inquit Aug⁹. dicēs. Fides men
surat actiones. Ideo ꝺ: Esa.vj. Si nō credideris,
non p̄manebis:q: in petrā ruces. Et Habacuc.ij.
Justus in fide sua viuit et bene opat. Propter ea
Mar.ix.ait saluari. Oia possibilia sunt credēti
etiam maxima z ardua. Ideo dicit Paul⁹ ad
Eph.vj. exhortās nos ad rūpendū p̄mū nodū
carne diabolice.seꝝ infidelitatis. In oīb sumi
te scutū fidei vt possitis oia tela ignea inimici ex
tinguere. Scriptum est enī.j. Joh.v. Hec est vi
ctoria q̄ vincit mūdū fides nra. Hec eadē con
clusio p̄bat p hoc exemplū. Ponam⁹ q̄ qđam
transeat p viā et occurrat ei vn⁹ amicus eius di
cens. Ne transeas vltrā⁹ q̄ inimici tui p̄pe pa
rati sunt cum gladijs interficere te.ille aūt si cre
deret affugere.sin aūt:crās iens interficiet. Sic etiā
euenit hoibus p viam peroꝝ transeuntibus. Uene
rūt p̄bere:martyres:z apli.demū ipse christus
nobis amicissimus:z clamauerūt oīb petentibus
dicētes. Ne crās eat⁹ o superbi p viā superbie. O luxu
riosi p viā luxurie. O auari p viā auaricie. q: ini
micus vt diabolus interficiet vos.i. ducet vos
ad infernū in illas tenebras eriosas. Quare ergo
illā viā nō deuitāt. Nō ob aliud nisi q: ii cre
dunt. Rursus si ponat⁹ q̄ vn⁹ cupidus z auar⁹
q̄reno ditari:nūcios habeat dicētes sibi. Perge
ad illā ciuitatē z multas pecunias lucraberis.
Nunqđ si crederet nō ibit illuc cursu velocissimo
et nō tardabit. Sic hoibus naturaliter sumū bo
num desiderantibus quibus dictū est solū esse felici
tatem in alia vita z ibi summū bonū adesse; nō
ob aliā causam euenit vt illud summū bonū ab
tū ꝓtēnāt:nisi q: annūciantibus nō credūt. Scptus
est enī Eccli.xxxij. Qui credit deo attēdit manda

ne. Dec ille. Cuius sapientiā omnes admirati approbauerūt ei⁹ sententiā. Et primo ipse impatet dicens q̄ fides reipublicae magis̄q̄ iudices corpales gubernat. xxij. q. viij. c. Tribuū. ℔. ℔ tutis. et ideo est oī laude dignissima. Salomō ℔s ait. Certe mihi placet determinatio hec theologica nostre q̄ saluator sanās infirmos cā spiritualiter ℔ corpalit̄ vbiq̄ dabat laudē fidei eorum. Fides tua te saluā fecit. Matth. ix. et Marc. v. ac Luc. vij. et xvij. Jē cum discipuli ei⁹ nā potuissent liberare ē monia cā infidelitatis ℔s sensit Matth. xvij. Canonista ℔s dicit. Mihi in mētē venit illud qđ ait Aug⁹. i. c. Video. xxij. q. vj. vbi videt q̄ et alios dicit mutauit suam opinionē: allegās illā Salomonis ix. Da sapienti occasionē et sapientior erit. Prouer. ix. Et ideo mutando opinionē meā adhereo opinioni ꝑdicte. q̄ sine fide q̄ est fundamētū oīm meritō pōt fieri spūale edificiū. c. Cū Paulus. i. q. i. Legitur aūt addidit. Quia vnā ix. sepe misericordiā sugat. C. ℔ vere. in. auc. l. j. Jēo ego ℔s factor: me a theologo in hac determinatōe superum. Fides em̄ est illa que p dilectionē operat. ad Gala. v. et xxij. q. i. c. Deos. et de sacra vnc. c. vnc. ℔. Quia ℣. Pbus ℣ naturalis dicit. Ego similr approbo opinionē ipsi⁹ theologi. nam fides est illa q̄ vincit oia. c. Scitote. xv. q. viij. Medic⁹ aūt inqt. Certe fides est causa oīm q̄ geranf nā nec̄s ego studuissem nec medicinae infirmis vnq̄ ministrassem nisi operatū finem assecq̄ credidissem. Astrolog⁹ ℔s ait. Quis semiaret vnq̄ nisi pluuias sperarez fructū recolligere credere. Pbus ℣ moralis dicit. Nunq̄ p̄ nostri delicias abiecissent terrenas: nisi meliores se assecuturos credidissent. Capellan⁹ aūt subdidit. Tolle fidē: tolle cōfusibilē: tolle aliena restituere: tolle cōmunicabilē: tolle pniam agere. Orator enā subiungit. Sine fide nō pōt res publica ꝯsistere. Quia em̄ mortes p ea pariet: nisi credat q̄ illi qui p re publica perēt in ppetuū viuāt p gliam. vt habet inst. de exc. ca. ℔ filij aūr. Historic⁹ aūt inquit. Nunq̄ Alexāder magn⁹ aut Jul⁹ cesar toc victoriosa bella gessissent nisi cruptus de hostibus fuisse reportare credidissent. Et ideo dicit pōt de aliis ignotibus q̄ plibz. Poeta aūt ait. Propter credulitatē lucri z nō ꝑter aliud discurrūt mercatores p totū orbē terrā. Sicut canit poeta noster Oracⁱ dicēs. Impiger extremos curris mercator ad indos. Per mare pauperiez fugiens: per saxa: per ignes. Mercator ℣ dixit Pueri pulsi mihi vbi et ore. Ego em̄ hoc expienna cognoui. Sicut em̄ fides oīa portas militāt̄, ecclesie sugat. ca. non turbentur in fine. xxiij. q. i. Ira cupiditas lucri ꝯsequēdi facit nos mercatores oīa picula laboresq̄ equanimit̄ supportare. Approbatā igit videt theolog⁹ esse sententiā suam ab oīb⁹ recepit opinionē ipsam cōfirmare dicens. Que fuit causa diuersitatis inter Abel z cayn nisi fides. Quare noc fabricauit archā aliqs cū deridentibus nisi ꝑter fidem. Cur Abraā solus cum Loth nepote suo exiuit de terra sua. Cur voluit filiū imolare ipse etiā ꝯtemptē nisi ꝑt fidē. Cur dunt Moysen ppsum p deserti. Et sic de singulis sanctoz̄ gest̄ possem⁹ exēplificare: manifestū ꝯtrēdo: cur ipm secuti sunt discipuli et tot martyres tot mēta sunt passi. Sed reuolue folū. Cur petētes tot nephādissima federa ppetrāt absq̄ timore. Cur ad pniam redire ꝯtēnunt. Certe nō ꝑter aliō nisi q̄ nō credūt aliā esse vitā ꝑter istā. Un Lac. q. dixit. insti. ait. Nā dum se existimant nēmilli deo nō esse cure: aut post mortē nihil eē futurū: toros se libidinibus adiciūt. et dū licere sibi putāt: bauriēdis voluptatibus scienter incumbunt q̄ de ip̄ erūdētes laqos mortis incurrunt. Ignorant em̄ q̄ sit bonis rō: quā si tenere vellent: in ꝑmiis deū suū agnoscerent: veruē iusticiamq̄ seqrent terrenis figmēt̄ animas suas nō substernerent ac mortiferas libidinū voluptates nō appeterēt. Dec ille. Infidelitas ℔ est p maria sathane catena qua ꝯplurimos homines tenet in peccatis innodatos. R

Contra istā aūt catenā diabolicā ad ipas totaliter dissoluēdā malleo rōnis laborabim⁹. Presupponat̄ ℔ omnes res create habuisse ꝑncipiū vt dicit Brest. q. Methoo. z in ꝑnci. de celo et mūdo. sed nō ab alio nisi ab ipo deo. Un dicit Pbo in j. cdi z mūdi. Bb vno ꝑmo ente cōstituz est singulis rebus esse et viuere. Et in j. de re. ꝑncipio idem inqt. Bonitas dei causa fuit factiōis mundi z originis oīm rez̄. Et j. Methaph. etiā ait. Deū videt oibus esse cā z ꝑncipiū q̄dā. Et. xxj. Methoa. A ꝑmo ꝑncipio dependet celū z tota natura. Sicut ei scriptū est Gen. j. in ꝑncipio creauit deus celū z trā. z. c. Ecā. xviij. Qui viuit in eternū creauit oia simul. z Sap. xij. ait Salomon. Deus sapia fundauit terrā z stabiliuit celos prudētia. et Pbus in li. de secretis secretoz̄ ad Alexandrū dicit. Sicut oia veritas est a ꝑma veritate: ita oia bonitas a ꝑma bonitate. Et Plato in thimeo inqt. Oē bonū a ꝑmo bono: et sine illo nullū est bonū. Dyonisi⁹ ℔s in li. ℣ diui. nomi. ait. Omnia essentia a ꝑma essentia: oia intelligētia a ꝑma intelligentia: oia vita a ꝑma vita: et oia bonitas est a ꝑma bonitate. Et cōmentator sup. vj. Methaph. inqt. Res diuine z imobiles sūt cause oīm aliaz̄ rez̄ mobiliū. Et p hanc rōnem venim⁹ in cognitionez dei sicut ꝑbat Brest. in. viij. phisi. Primo via cause efficientis. q̄ est deuenire ad vnā cām q̄ sit cā oīm z nō habeat causam sup se. q̄ aliter esset ꝑcessus in infinitū in causis essentialiter ordinatis q̄ nō dat vt ꝑtz p Brest. q. Methoa. Secūo via motus et gubernationis. Sicut em̄ necessariū est deuenire ad vnū q̄ oia fecerit z a nullo ipse factus sit. Ita necesse est deuenire ad vnū ꝑmū motorē et gubernatorē q̄ oia gubernet z a q̄ oia moueant et ipse a nullo alio regat nec moueat. Dicit in moueno z motus esset ꝑcessus i infinitū qđ ē impossibile ꝯm Brestoti. in viij. Pbi. z ij. Methoa. Et ideo cōcludēdum est: q̄ sicut deus est ꝑma causa oīm: ita cnā est ꝑim⁹ motor oia mouens z gubernāns: z ipse a nullo mot⁹. Et hoc est qđ inqt Boet⁹ xij. de ꝯso. O qui ꝑpetua mūdū ratione gubernas. Terraz̄ mūdiq̄ satos: qui tēpus abeuo Jre iubes: stabilisq̄ manens: dans cuncta moueri. Dic ꝑpositi⁹ dico q̄ iste deus noster cū sit sūma sapiēnia z intelligētia: oia fecit ꝑ aliquez finē. Quia oīne agēs ꝯm rationē agit ꝑter finē vt ait Pbilo. ij. Pbisicoz̄ z. ij. de ania. Un inqt cōmētator sup. q. Pbisi. Qui dicūt deū ñ agere ꝑter finē: tollūt sollicitudinē dei circa entia inferiora. Si ℔ q̄ram⁹ ārē deus fecit elemēta z fructus terre: z oia alia animalia: clarz̄ est q̄ nō ob aliud ℔ vt ostēderet suā potentiā: z ad bōis vtilitatē. vñ Arestotiles. ij. Pbisi. z. ij. de aia inqt. Finis ādā modo oīm est homo. Et quibus sequit q̄ homo ē nobilior omnibus rebus naturalibus ꝑter ipm facta: q̄ nobilior est finis omnibus q̄ sūt ad finez. q. Pbi. z. iij. Topi. S

Je itaq̄ declarat̄. Queritur quare deus fecit boiez. Et si velim⁹ dicere q̄ ad hoc solū vt in hac vita comedat: bibat: viuat q̄: z finaliter moriat: z pereat z amplius nō sit: Sequeret q̄ bestie ac elemēta z creature insensibiles q̄ amplius ꝑmanēt ℔ homo: esset boie dignior. Jtez̄ sequeret q̄ corpora celestia que sunt incorruptibilia excederēt boiez: qđ est maximū inconueniēs z falsissimū: hō em̄ est dignissim⁹ inter oēa creaturas ad sui vnitatē creatas. qđ notat in. l. Justissime. ff. de edili. edi. Et ibi glo. allegat Ouidiū z Virgiliū ad hoc ꝓpositū. Anim⁹ quoq̄ bois est ꝑpolior omnibus celi: iuxta illd Ouidij in. iij. Methamor. Celo q̄ animus ꝑstantior oi. Quod nō esset verū si mortuo bouis moreret alia z finiret. Ideo cōcludere oportet nos victuros esse alibi. i. in vita futura in q̄ erim⁹ immortales z in ꝑpetuū victuri atq̄ si bene viterim⁹ in ℔ mūdo trāsitorio: postea in eternū erim⁹ glorificati. Aliter si totalit̄ finito nostro cēr in hac misera vita necesse esset ꝯcludere q̄ maior cura fuisset deo de creaturis irrationabilibus ℔ de bouibus q̄ esset vituperare sapiēnā diuinā. Finito ℔ nostro deuoti christiani nō est hic: neq̄ habem⁹ hic ꝑmanētez ciuitatē sed futurā inquirim⁹: vt inqt Paulus ad Debr. xiiimo. Et ideo deus fecit boiez rez̄ cū: z nō cetera animalia: vt celestē patriam aspicere posset. Et hoc est qđ inquit Ouidi⁹ in. j. Methamor. Pronaq̄ cū spectēt animalia cetera terrā. Os hoīs sublime dedit celūq̄ videre Jussit: z erectos ad sidera tollere vultus. O igit̄ nobilissima creatura hūana cleua oculos mētis z corpis: z intuere ea thereas māsiones ꝑter quas possidēdas creatore: z nō ꝑmittas catenā diabolicā infidelitatis te ligatā tenere: sed bene agere: z peccata deuita cuz beato Tobia ⁊. ij. c. di. Unā illā expectem⁹ quā dño deus daturus ē his qui fidē suā nūq̄ mutāt ab eo.

De difficultate. I

Secunda diabolica catena dicit Difficultatē. Suggerit em̄ diabol⁹ mēti potēte q̄ nullatenus recedat a peccatis: aut in bono ꝑficiat allegās q̄ hoc est difficile: z quodāmō impossibile. Et ideo dicit intra se infelix⁹ peccator hac horribili catena ligatus: z diabolica suggestione deceptus. Quid mihi pdest ꝑficere: Nō potero i bonis incepti ꝑseuerare: z peto in futuro abstinere: iterū incidā in ꝑterita pcā: z sic mihi non pderit penitentia. O horribilissima catena. ℔ nos detines in manibus diaboli. Quia et re cito ejcite illā a vobis. Ait em̄ Seneca in li. q. de ira dei. Nihil est ita difficile z arduū qđ non humana mens vincat. Et ideo o peccatores licet dicat imperator in authēnico de monachis ℔. Sanctim⁹. Nō ē facilis vite mutatio: sed cū magno fit animi labore: tamē si voluerit, aliqs vobis facere violētiā inuenient̄ facilē viā penitētie. licet in principio videat aliquātulū dura. Nec aūt contrarietōe vsus. De q̄ Ouidius in. iij. de fastis inqt. Et ñ sentit sedulitate dolor. Et Vegecius de re militari libro. j. ri. xx inqt. Quotidian⁹ vsus ñ labor: et si onerosa gestauerit. Et idem li. iij. c. j. ait. Oīs artes oia q̄ opa quotidiano vsu z vigili exercitatiōe ꝑficiūr. Alexander ℔s in ethic⁹ ait. Illuenis nō fit passio sex rātarū ꝯm glosā. Sed oportz vos esse aliosos. ait em̄ Ouidi⁹ li. ij. de pōto. Oīa deficiunt: tamē animo⁹ oia vincit. Ille etiā vires corpus habere facit. Et in. q. de remedio amoris inqt. Parua necat morsu spacioſus vipa draco. Z cane nō magno sepe tenet aper. sex ratione audacie. Et ideo aggredimini audacē diabolū adueriarū vīm z eū superabit̄. Ut em̄ inqt Hiero. in q̄dā epistola. Debilis est bellis qui nō vincit nisi volētem. O negligētes z timidi venite ad penitētiā q̄ paulatim assuefaciendo mutabit̄ difficultatē. Ait em̄ Ouidi⁹. j. de arte amādi. Tempore difficiles veniūt ad aratra iuuēci. Tēpore lēta pati frena docent eq̄. Ferreus assiduo cōsumit anul⁹ vsu. Interit assidua vomer aduncus humo. Repsentat etiā diabol⁹ peccati horribilitatē q̄ est in restitutiōe fame: in petēda venia ab offensis: in remissiōe iniuriaz̄: in restitutōe vsuraz̄: et aliorū male ablatorū. Dec est catena ferrea: hec est catena plumbea: hec est mola grauis ad collū peccātis: demergēs eū in ꝑfundū infernū. Nosset em̄ ista facere peccātes: ꝑsentē z cōmunicāt z nunq̄ dimittūt cōcubinas: nō reconciliātur cū inimicis: nō restituūt aliena. O diaboli ci peccatores: audite quid dicat glosa in. c. peccatores. de sen. excō. Sine satisfactione inquit non valet penitētia. xxiij. q. ij. c. Legatarios de vsuris. c. Lēnu. et de pe. dist. j. c. Neminē. z de pe. dist. v. c. Falsas. O viuratq̄ iniquissimi. O bonoz̄ primiera

pnozes sceleratissimi: audite Augustinū in epla ad macedoniū dicentē. Nō remittit pcīm nūi restituat male ablatū. c. Facrum. de reg. iu. li. vj. t xxij. q. vj. c. Si res. Audite etiā qd Aug⁹. dicat i li. de vero cultu. Nō solū inqt p maria male abluoz ānitate: verūetiā p mima denarij gtia nō potest qs facie videre diuinā. Qō intelligendū est: nisi dimittat pena volūtatem dñi. Ideo oēs vos esse dānatos ostēdit Baruch. iij. ca. sui libri. Vbi sunt q argētū thesaurisabāt et aurū in q cōfidūt boies. Et respō det. Ad inferna descendūt. Frāgite g hāc catenā difficultatē t horribilitatē q vos tenet diabolus ligatos: cogitātes qō sit in cōi puerbio. Bbsq labore graui n pūt magna parari. Et q ānto difficilio: tāto magis meritoriū est op⁹ vestz. Sit em Brest. ij. Etb. ca. ij. Circa difficilia sp t ars fit t virtus. O timidi et pauētes q timet aggredi viā pnie: audite qd de vob Lucan⁹ dicat in. vj. Degeneres trepidāt animi pciozaq fugiant. Et Virgili⁹ in. iij. eneidos dicit Degeneres animos timor arguit. Et ecōtra ō magnanimis ait Seneca i tragedijs. Fortuna fortes metuit: ignauos pmit. Virgili⁹ qz i. c. eneid⁹. ait. Audaces fortuna iuuat: timidosq repellit. O stultissimi pctōres q et sensualitate et timore laboris dimittit opa bona t recusat facere penitentiā. Frāgite t ad nihilū redigite hoc diabolicū vinculū: cogitātes q de duobo malis sp minus est eligēduz. iij. Topi. l. j. §. penul. ff. de pi. et cō. rei ven. cū silibo. Ideo ōr auctor fabulaz. Esopi. fabula. xxiij. Ferre minora volo: ne grauiora ferā. Cogitate g grauitatē pene inferni et nullus vobis vel modic⁹ videbit labor pnie in et⁹ cōparatione. Sumite itaq alacriter hanc exiguā penā vt euadat eternā atq infinitā penalitatez. Sit em Jlīō. in li. de sūmo bo. Facil⁹ leuiora tolerabis si grauiora fuerit recordat⁹. Et ō eodem malleo poterit frangi catena diabolica aduersitatis q multos tribulationibo illatis ad tartara secū conat attrahere.

De exemplaritate. U

Fercia diaboli catena illaqueās pctōres
c ōr exēplaritat. Demon em dicit in corde peccātū. Pcā nō sūt ita grauia vt pdicat: diabolus non est ita turpis vt pingit. Et vt talibus psuasionibo adhereāt: ponit añ oculos eorū mala exēpla doctoz: iuuiorūq ac sacerdotū t religiosoz. et ifto mō ligat alios in pctis dī. Si tā grauis esset pena inferni vt ōr. et tā nephandus esset pcīm sicut pdicari solet: illi q sciūt scripturā et debent esse scti nō talia facerent. O cathēna terribilis. ru eos illa q vt ita loqr: impassibilē deū illachrymare fac. Dicūt em ignorātes plebei. Si licz doctoribo q aliis pdicāt. si confessoribo q alios absoluūt peccare: quare nō etiā nos. Profecto si vera essent q pdicant: nō in vicijs pmanerent et illis cogitationibo diabolicis detenti. de pctō in pctīm ruunt t nunq verā pniam faciunt. Ad hoc aūt facit qō legit de cancrio q p putridū aricies epar cōgregant. Et similr p malā t inbonestā vitam iuuenes plaroz t religiosoz xpianoz multi malefactores colligunt t pfortant in malo: ita q semp retrocedūt a virtute. Naz fabulose recitat de cācro q cū ab eo qrerel Cur sp retrocederet t nunq recte incederet: rndit. q: sic docuerunt me patres mei. Et ideo ab ipso cācro subditi t simplices didicerūt esse inobedientes t in oibo irregulares ac dissoluti. q: eoz superiores tā spūales qz tpales babētes regimē ppli nō aliud docuerūt. Recitat etiā de qdam ioculatore q semel a rege Phili petijt qd cogitaret. Cui rex respondit. Ego cogito qre nūc nō sūt ita boni milites sicut Rolādus et Oliuer⁹. Tunc dixit ioculator. Ratio est. q: nullus iuenit hodie rex talis qlis fuit Carolus. Un p locum a sili dicere possum⁹ q tūc n inuenīunt boni t honesti subditi qn nō inuenīunt boni ac honesti rectores et plati. De q multū debent terreri. q: ōr in. c. Principue. ij. q. iij. Scire debēt plati q si puersa vnqz ppetrant: tot mortibo digni sunt qt ad subditos exēpla pditois trāsmittūt. Et hec est rō qre sacra scriptura ita nos ad bonū exēplū t vehemēter resp̄bendit scandalisantes proximuz. De pmo habet Matthei. v. vbi dñs ait. Sic luceat lux vra coram boibo vt videant vra bona opa et glorificent patrē vestrū q in celis est. et Lu. xij. Sint lumbi vestri pcincti t lucerne ardentes in manibo vris Sup q vba inqt Greg. in omel. Lucernas qppe ardētes in manibo tenem⁹ cū p bona opa primis nostris luc exēpla mōstram⁹. Et ad Roma. xij. dicit Paul⁹. Prouidētes bona: nō solū coram deo sed etiā coram oibo boibo. Et ad Phil. ij. Sitis sine reprehensione in medio natiōis praue atq peuerse. Et eiusdez epl'e. iij. ca. inqt. Modestia vra nota sit oibo boibo. Et ad Tit. ij. In oibus pbe te exēplū bonoz operū in doctrina t integritate. Claudi⁹ qz iurisconsul⁹ in. l. aut facta. in fi. ff. de penis ait. Multis pfonis crassantibo op⁹ est exēplo. Quantū vo reprehendat scriptura diuina dantes malū exēplū patet Deut. xxvij. vbi ōr. Maledict⁹ q errare facit cecū in itinere. De talibo conqrebat Dauid in ps. di. Jurta iter scandalū posuerūt mihi. s. p malū exemplū. Ideo ōr Leui. xix. Coram ceco non ponas offendiculū. Et Esa. xxvj. dicit dñs. Auferte offendicula de medio ppli mei. i. mala exempla. Preterea vt ostenderet saluator: nī inqntū sit pcīm scandalisans primū ait Matth. v. Si oculus tu⁹ scādalizat te: eruc eū t pjice abs te. Et Mar. xviij. ac Marci iij. ca. inqt. Qui scandalizauerit vnū de pusillis istis q in me credūt: expedit ei vt suspendat mola asinaria in collo et⁹ t demergat in pfundū maris. De mūdo a scādalis: necesse est cīm vt veniant scandala. Uerūtn ve hoi illi p quē scādalum venit. Ideo Piero. in qdā epl'a inqt. Dimittēdū est pter scandalū oē qō ptermitti pōt sine pcō.

Nullusmodi aūt mali exēpli detestatio taz aspera facta est. q: būani generis inimicus mltos ad peccādū inducit exēplo alioz. Un sept̄ū est Eccli. xxxij. Nō pcōr vitabit correptionē t fm volūtatē suā inueniet cōpationē. Sed hec sarbanica catena dissoluet si Augusti snia ad animū reducatur. ij. q. j. c. Multi. in fi. vbi dicit de illis q putāt leuiores debere esse penas inferno: q: multi ad eas vadūt. Non pterea min⁹ ardebunt q: cum multis ardebūt: imo magis. q: ānto plura in igne sunt ligna: tāto magis inualescit ignis. Nō est q vera illa snia vulgaris dicēs. Solamē est miseris socios babere penaz. In inferno em ānto maior erit numer⁹ tāto maius cruciet incendiū. O maledicte pctōr q pcīm ruū excusas alioz exemplo: audi Piero. ad Rufinū dicentē. Peccātū multitudo nō parit errori patrocinium. Et pterea ōr Eccli. vij. Ne pecces in multitudine ciuitatis. Nō igit vos tenere debet diabolus illaqueatos in pctis exēplo pdicatoz aut religiosoz malorum. Audite ēsso pulcrū exemplū. Legit q erat qdaz malus parochian⁹ sacerdos q pter maluz exēplū qō dabat pplo eū fecit vicios⁹ vita q pplus eius pctā imitabat: se excusans sp exēplo sui pastoris. Qō intelligēs ille parochian⁹: cū pcessionē faceret cū pplo cū cruce cepit pgere per stratā lutosam t imūdicijs plenā t pedes suos ac vestē inficiebat: nolebatq ire p viā bonā t mundā. populus vo relicta via imūda p quā ibat sui⁹ sacerdos: pgebat p bonā viā. Que cū sacerdos iuxta ret vt seqret se t postularet qre nō faceret eandez viā quā ipse: rndit ppl⁹. q: si vos vultis vos ibi cere cundo p imundicias relicta bona via: nos nolum⁹ bāc dementiā facere. Tūc exclamauit ille sacerdos dī. O stulti: me non vultis sequi cunctē p modicū lutū terrenū qō solū inficit res transitorias t corruptibiles t cito pōt abstergi. t sequimini me in imūdicijs petōz q infectant aiam t putrescere eā faciūt t abominabilē coram deo et tota celesti curia. Nolite g licet ego pgā p viā viciorū imitari facinora mea. sed p bonā viā virtutū pgite. Et ideo generosi ciues ponite vobis exēpla sctōz t bonoz. t dimittite mala exēpla pueriorum. Nō est aliq congregatio cā sctā in q nō repiant aliqū aliq mali. c. Quantūliber. xlvij. dist. In sctōz em angelo⁹ cetu inuenit⁹ est lucifer malus cum multis sociis. In duodecim apl'is iudas traditor et fur. In pmis ecclie diaconibo Nicola⁹. Ideo dicit Ouid⁹ in li. de remedio amoris t pōt adduci ad ppositū: licet ad aliud dixerit. Terra salutares herbas cadēq nocentes Nutrit: t vitice pria sepe rosa est. Et mala sunt vicina bonis cē. Ideo cū reo mali exempli vitāda sit ānctī fieri potest. vt no. in. l. Diuus Adrianus. in fi. ff. de custo. t exi. reo. t in. l. Si qs. §. Qui abortionis. ff. de penis. Nolite scandalisari ō tota religione si aliqn aliquē religiosum videt aliqd mali facere: sed cuius vita dimissa ac aliorum malorum: capite bona exēpla aliorum dei seruorum ac sctōz. Et hec sufficiat q ad terciam catenā.

De iocunditate. X

Uarta catena vocat iocunditat. Diabo
q lus em vt teneat pctōres i pctis: ponit eis dulcedines huius mūdi. de q inqt Gualterius in Alexādriade li. vij. Dum sequit pfugi bona momētanea mūdi. Illicat illecebris aiam caro: nec sinit esse Principij memorē: vel cuius ima ginis instar Facta sit aut quorsum resolura carne reuerti Debeat inde boni subrit ignorātia veri. Hec est illa catena venenata q tenet innūerabiles in pctis. De q Boetius li. iij. de pisol. inqt. Fallax ligat impios obscuris catenas terrendas babitans libido mētes. Ad frangendū g hāc catenaz diabolicā debem⁹ reducere ad memoriā illō qd scribit Piero. in epla ad Paulinū dī. Facile cōtemnit oia q se sp cogitat moriturū. Dixit Seneca ad Lucillū inqt. Nihil rā eō nbi, pderit ad rēperantiā oim rez qz frequs illi⁹ cui cogitatio iscerti itineris. Et Piero. ad Eliodoz inqt. Platonis est snia olim sapientū vitaz meditationē esse mortis. Et Aug⁹. in qdaz sermone ait. Nihil sic reuocat a pctō qz frequēs mortis meditatio. O igit libidinosi recordamini q hoc corpus vestz quod implere studetis delectationibo cito cōsumit mabik a vermibus. Reducate ad memoriaz qō dicit Hieronymus in quadam epistola. Monumentaneū est qō delectat: eternum quod cruciat. Quid aute est stultius qz pro modicis delectationibo: eternis se deputare suppliciis. vt inquit Augustin⁹ in quadam epistola. Alia quoq; via potest hec catena diabolica infringi: si viri deliceret reducant ad memoriā bona infinita paradisi: que parata sunt transitorias contemnentibus voluptates. De quibo inquit Bern. super Ecclesiasticū. Illud solum est verum et summū bonū quod non de creatura sed de creatore concipitur. cui compara omnis aliunde iocunditas meror est: omnis suauitas dolor est: omne dulce amarum est: omne decorū fedū est: omne postremo quod delectare potest molestum est. Si vo bene inspiciamus bona tēporalia inuenietmus in eis plus amaritudinis qz dulcedinis. De temporalibus em gaudijs maxime carnalibus ait Ouidius. ij. de arte amandi. Quod iuuat exiguum: plus est quod ledit amantes. Q si in bis miserijs aliqua reperitur iocunditas: profecto est brevissima. Unde Jacobi. iij. ca. dicit. Que est vita nostra. Vapor est ad modicum parens: et deinceps exterminabitur. Et Job. ij. cap'o dicitur. Gaudium impiorum ad instar pūcti. Cum igitur de duobo bonis semper melius sit eligendum vt inquit Aristoteles primo Ethicorū et Topicoz libro. iij. Et habetur in c. Non mediocriter. de consecra. distin. v. Ideo stultissim⁹ valde est: qui p bno modico temporis delectationibo: eternas amittit delectatio

nes. Ideo dico vobis illis ḋd inqt Brek. de secre
tis secretoꝝ ad Alexandrū dicens. O alexander
noli illud appetere qđ est corruptibile ⁊ trālito
rium: ⁊ qđ oportet te cito relinquere. ꝙ quere diui
nas inimortales: regnum eternū vitamq; im
mutabilem.

De presumptuositate. ℣

Contra diaboli catena qua homines illa
q queatos tenet in peccatis: vocat p̄sūptuo
sitatem. Dicit.n.q; deꝰ est mitis coꝛs ⁊ sem
p̄ paratꝰ parcere: ⁊ ideo possūt peccare postea ⁊
facit penitētiā. Contra hanc pestiferā catenā dꝛ
Eccli.v. Ne dicas miseratio dñi magna ē: quia
de spes tues in p̄sūptione temerariā ⁊ superbiā: ⁊
abḋq; timore firmā in peccatis facies mālionez.
O presumptuosi qui sine operibus bonis ⁊ pleni
peccatis speratis eternā cōsequi beatitudinē: sci
te q; licet deꝰ sit misericorꝺ: nō minꝰ tamez est
iustus. Dicit enī Deute.x. Deꝰ magnꝰ ⁊ potens
ac terribilis: qđ personā non accipit nec munera.
Ideo dicit Hiero. in qđā epla. Pon⁹ iusticia ē
timēda q; misericordia sine p̄mio est speranda.
Scriptū est enim Prouerb. vj. Zelus et furoꝛ
dñi vni nō parcet in die vindicte: nec acquiescet
cuiuscq; precibus: nec recipiet p redēptiōe dona plu
rima. O temerarie ac p̄sumptuose audi terribi
lia ꝺba que Hiero. in suo trālitu ac testamēto
dixit. Si illū expectas diez: tā terribilē: tam cru
delem: in q̄ nō solū de luxurijs: vestibus: ebrietati
bus: et comessationibus: ac de toto tēpore amisso q̄
vix ḋki: sed etiā de q̄libet te oportebit cogitatione
vana dño reddere rationē: cur ū emēdaris: Cur
moraris de die in diē miser cōuerti ad dominū.
Cur tam te malocꝝ nō pudet. Ecce iaz mors p
parat vt te cēteros die noctuq; cumulet. Ecce dia
bolꝰ iā se pparat: vt te rapiat. Ecce diuitie tue ti
bi deficient. Ecce vermes corp⁹ qđ tāta enutris
diligētia expectāt: vt illud rodāt: quousq; cōiun
ctū iterū aie cū illa parte penas habeat infinitas
Sed forte quis dicet: benignꝰ ⁊ misericors ē dꝰ
minꝰ q; omnē peccatorē ad se redeuntē recipit et
indulget. Dez qđ hoc esse faceꝝ. benignior enī
est dño q; credat: ⁊ cuiq; parcit ad se vt condoleat
redeunti. nōne benignissimꝰ est dño q; tāras tole
rat iniurias a peccatoribus: dans eis spaciū vt emē
dent. Sed hō noueris q; sicut benignꝰ est in to
lerādo ita et iustꝰ in puniēdo. Sed forte ḋo ite
rū dicet q; vir q; toto tpe q; vixit malefecit: in mo
rtis articulo accepta pnia a deo veniā obtinebit
Deu q; vana suspitio. Uir ō cernūs miluo hoim
q; mala q; fuit vita merek vn⁹ in morte diuinā
bñe indulgentiā. Certe vere cōcludā: q dū sanus
est ⁊ iuuenis deū offendere nō formidat: in mo
rte nō merebit indulgentiā obtinere diuinā Dec
ille. Nō ergo vos detineat diabolus ligatos in
peccis sub spe indulgentie: cū vobis nō penitenti
bus cruciatus sint parati dānationis eterne. Pa
tuit hoc ꝙ exemplū qđ ponit Greg. in iij. dialo.
dicēs. Qꝺdā ciuis romanꝰ habebat filiū mo
nachū noie Maximū: q; cū esset infirmꝰ ad mo
rtē vsitatꝰ est ab ipso filio monacho. ad cuiꝰ exhoꝛ
tationē cū noluisset facere pniam: venies ad pā
tē cū morti vidit demones ad se venientes i forma
ethiopū nigerrimoꝝ. et exclamauit dicēs. Adiuua
me fili ab istis ethiopibus. et cum illi demones ꝙꝑ
essent: iterꝙ exclamauit fortiꝰ dicēs. Expectate ꝙ vnū
die q; volo facere pniam. Illi aūt demones nō
dantes sibi vllū ꝺꝺs penitēdi alias eiꝰ ad infernū
detulerūt. Idē etiā refert Gregoꝛ. Qꝺ in qđam
monasterio qđā monachꝰ q; apparebat totꝰ re
ligiosus exteriꝰ ad mortē veniēs: fecit conuocari
fratres qbus dixit totus tremens: qđ me vobiscū
ieiunare credebatis: occulte comedebam. Et ecce
nūc ad deuorandū draconi sum traditꝰ: q; cau
da sua genua mea pedesq; colligauit: caput ꝺo
suū intra os meū mittēs spūm meum abstrahit.
qbus dictis statim mortēs a dracone quē videbat
nō potuit liberari. Refert ḋz Cirillꝰ scribēs Bu
gustino de trālitu Hieronymi. q; qđā nepos su
us nomie Rufus iuuenis. xviij. annoꝝ: valde
pulcer ⁊ decorꝰ ab oīb amatꝰ: mortuꝰ est. Cūq;
ipse Cirillus rogasset senē Hieronymuz vt sibi
reuelaret qđ acciderat aie nepotis sui. Quadā die
cū oraret hora nona apparuit sibi dictꝰ nepos
horribilis ad videndū: ligatꝰ catenis igneis: flā
masq; fetidissimas emittēs: ita vt tāti fetoꝛem
sufferre nō posset. Dixitq; q; ideo dānatꝰ eraꝝ: q;
in ludis magice delectabar. et ob nullā aliā cām.
Quo recedente tāc fetoꝛ remansit in eo loco q; ꝙ
magnus tpe ibi nullus ausus est itroire. Legit
ḋz in cronicis. ordis minoꝝ. Qꝺ in ciuitate parisi
ensi qđā guardianꝰ p̄cepit cuidā fratri morienti
tria. Primū vt statim post mortē iret ad celum.
Secūm vt sibi appareret post transitū. Terciuz
vt diceret ei ḋz aie trālissent de hoc mūdo in pūcto
sue mortis. Ille aūt mortuꝰ post tres dies appa
ruit guardiano totus gliosus dicēs. Scias q;
obedientia tua nō valuit mihi nisi in vita. et ideo nō
potui statim ire ad gaudium post mortē. nec ad
te venire. q; stem in purgatorio vsq; nūc: mō aūt
vado ad celū. Sciasq; in pūcto mortis mee ḋn
q; milia aiaꝝ migrasse a seculo ⁊ solū vnā inuisisse
ad gaudiū recto tramite. treso ḋo ad purgatoriū
de qbus ego fui vna. alie oēs ad infernū descēderūt
Quibo exēplis apparet ḋz sit horribil diuina iusticia.

De longanimitate Z

Extra catena ḋz longanimitatis. Dicit enī
o diabolꝰ petrōi. Deꝰ ē patiēs ⁊ lōganimis
ac p̄stabilis q; malicia Joel. ij. Et ideo vel
nō punit peccā vel certe expectat vsq; ad vltimuz
terminū vite peccātis. Tu ḋo es iuuenis. nā ha
bes coꝛp⁹ validū ac forte. habebisq; lōgā vitam
Et ideo noli ꝺere flozē iuuentutis tue. Sed dū sa
nus es ⁊ iuuenis iocūdare. Tpe ḋo infirmitatis
vel senectutis cōfiteberis. O horribilissima cate
na quātos ligas. Dicit enī Eccles. xviij. Qñ non

ꝓferꝛ cito sententia cōtra malos: absq; vllo ti
more filij hoim ꝙperant mala. Dicunt enī peccā
res. Tāto tpe in peccō mortali stetimꝰ: et cū deus
sp nos expectauit ad pniam. et ideo etiā expecta
bit vsq; ad mortē. nec ꝙ aliqđ pertīn nobis ali
quid mali eueniet sicut nec in preteritū euenit. Et
hoc habek exemplū terribile. Legit enī q; ḋdam
peccātē audiens dicī q; deus punit seuerē peccā in
hac vita ⁊ in alia: subridebat dicēs. Ego feci tot
et tā magna peccā ⁊ nunq; vllā punitionē habui.
Qui statim audiuit vocē de celo dicentē. O stulte
te ⁊ maledicte peccātis scias q; ꝙter tale peccātū pdi
dith oculū: ꝙter tale vicium amisith filiū: ꝙter ta
lē abominationē incurristh tālā infirmitatē. Et vl
tra ista mala qualia: pena te expectat etna. ⁊ ista
tim cecidit mortuꝰ ⁊ ad infernū a demonibus fu
it delatus. Et q; exemplo patet q; falsa est diabo
li suggestio: q; deus nō punit i hac vita peccā bo
minū. et licet aliqñ tardet punire: hoc peccatibus
xtis in maximū damnū. Dit nāq; Valeriꝰ. Len
to etenī gradu ad sui vindictā diuina ꝓcedit ira
grauitatemq; supplicij tarditate cōpensat. Et Ie
remias. Quāto maior est numerꝰ
cēpoꝝ ḋo obliuiscimur deū: tanto maior est pe
na patis: qđ nec lōgitudine seculoꝝ potuerit edo
mari. Sicut ḋ quāto longiꝰ ab arcu corda pcta
bit: tāto vehemēciozē vulnerationez iactata facit
sagitta. Ira ḋ longius ꝓrabit deus irā suā: tan
to seuerius in peccis ꝓseuerantē punit. B

Quod ḋz qđ de lōgitudine vite pollicek dia
bolus. ꝓbak esse falsissimū. Ut enī inqt
Brekto. j. ꝓlber. de futuris peingēdo nō
est dēmiata vitas. imo tota sacra scḣptura ꝓcla
mat vitā nostrā esse breuē. Unī bñs Job inquit
ḋs sui libri ca. Nō natꝰ de muliere breui viuēs
tpe replek multis miserijs: qui ḋz flos egredit et
cōteritk et fugit velut vmbra: et nunq; in eodē sta
tu ꝑmanet. Seneca ḋz ad Lucilli epla. xviij. ait
Quotidie morimur: q; die demit aliq; pars vi
te: et tūc ḋz cum crescimꝰ vita decrescit. Infantiā
amisimꝰ: deinde pueritiā: vsq; ad vltimuz q; ḋ
ꝓxio transit peritꝰ: et nūc ipm quē agimꝰ diem cū
morte diuidimꝰ. Ideo ds cōiter q; senes habent
mortē añ se. pauci: et iuuenes post tergꝰ. Unde
Hiero. in qđa epla inqt. Iuuenis cito moritur: se
nex ḋo diu viuere nō potest. Augꝰ ḋz in qđā ser
mone ait. Nihil aliud est tēpus ꝓsens vite q; ḋ
dam cursus ad mortē. et Bern. in li. de pscientia
ca. xviij. dī. Dū nescimꝰ repete mors venit. Nesci
mus enī q̄d hodie nob contingat. et ignoramꝰ si
hac nocte aiam nostrā ꝓdicto mortis deposcat.
q; die ad finē vite tendimꝰ et ad mortē ꝓperamꝰ
Ideo dicit dñs Mar. xiij. Uigilate quia nescitis
q̄n dñs veniat: sero an media nocte: an galli
cinio an mane: ne cū venerit repentina inueniat vos
dormientes. Augꝰ ḋz in li. de vera innocētia ca.
x. inqt. Remedia cōuersionis ad deū nullis sunt
cunctationibus differēda: ne tpe correctionis gra
tarditate. Qui enī penitere indulgentiā ꝓmisit dif
ferri nō dixit. Dic cras nō sperēdie. Dic ille. B

Intendū est q; nobis magnoꝝ tardāti
a bus facere pniam qz tria ignoramus.

Primū est de hora mortis. qz licet dicat
Tullius in li. de senect. q; nemo est adeo senex q; se
nō putet adhuc annū viuere. Dec opinio p̄ cer
to est falsissima. Dic enī Salomō Eccli. xi. ca. Ne
scit hō finē suū. sed sicut pisces capiunt hamo et
volucres laqueo: sic capiunt homines tpe malo. O q;
sunt q; multa disponunt in cribo vel ḋcruor an
nos se facturos q; ante annū morient. Unde in p
uerbio dicit. Rustic⁹ ite q; campū suū inspiciēdo
frumentū sibi cogitans nō fallit: ⁊ habebit bucce
as cenez. Et in alio puerbio dr. Faber cogitat
et deus ordiat. O quot edificāt domos q; in eis
nō habitabūt. q; plātant vineas q; earū vinum
nō bibent. quot lucrāt pecunias quas alij expē
dent. quot cogitant q; multa ꝙa gaudent q; forte
eras morient. Exēplū habemus de illo diuite
q; saluator Luce. xij. inqt. q; dicebat anime sue.
Anima mea multa bona repolita habes in an
nos plurimos: nūc ergo requiesce: comede: bibe et
epulare. Cui dixit dñs. O stulte hac nocte repe
tent animā tuā a te: que aūt parasti cuius erunt
Ideo infert saluator Matth. xxiij. di. Estote et
vos parati quia qua hora nō putatis filius ho
minis veniet. et Matth. xxv. iterū ait. Uigilate
quia nescitis diem neq; horā. Sicut enī nichil est
certius morte ita nichil est incertius hora mortis
Ll. ff. de condi. ⁊ demon. Secundo ignoramꝰ
quo in loco mors sit nos inuasura Magnum
aūt est inter angustias mortis refrigerii cum ds
in domo parētū vel domesticoꝝ in leculo recre
bano nature debitū solui. Sed hoc nullus bō
certum habere potest. Ideoque nos per exem
plum alios suipsos in pueblo: alios combu
stos vel affixos palo: alios submersos in aqua
alios morte subitanea exterminatos vitā finisse
diuersisq; repentinis casibus diem clausisse cerre
mur: ḋdus aliud ḋz sperabant euenire. Unde ds
in. Lenaeus. ff. mortis causa. ff. de dona. causa
mor. q; varia sunt mortis genera. Unī ibi Pau
lus iurisconsultus ait. Si q̄dē terra marique et
pace ḋz in bello: tam domi ḋz militiae: multos ge
neribus mortis peculiarem metum ponat. Quid er
go facturus miser nisi mortis exemplo alioꝝ mutua ili
lud puerbium. Casibus demens correcto fit sa
pientis. Felix quem faciūt aliena pericula cautum
Ideo inquit Seneca ad Lucilli. Incertum est
quo in loco te mors expectet: tu quoq; in omni
loco illā sapiens exspectabis. Tercio igno
ramus modū mortis. Nemo enī scit quālē mo
ri debeat. et cū nichil est ita necessarium nobis sicut
bene mori. hic enī actus soluit semel: vel bo
ne in eternū: vel male in ꝑpetuū. Ut aūt quis de
mortis kalendario: necesse est eum bene viuere. O dulce
mors ⁊ necesse est eum bene viuere. O dulce
dice patri: qui obstinatus permanet in peccis

qsomō puras te esse morituꝝ. Rudi Augustꝰ nū in ꝙdā sermone dicēt. Impossibile est male viuere t bene mori. ipossibile. valde difficile. sic eñ aliquādo accipit fm Grecismalē. v. Metba. Et ideo modo age pniam et non expecta illum diem extremū. qꝛ inqt Lucanus in ꝓmo. Tolle moras: sꝙ nocuit differre paratꝭ. Nunc Oracꝰ i epīs epla. q. ait. Tu cūcunqꝛ deus tibi fortunauerit dona. Grata sume manu: nec dulcia differ in annū. Martialis etiā coc⁹ libro vndecimo sua scepto. ca. v. dicit. Quando recte facu⁹ peraslinat horaꝛ. Et moralis canbo libri sui ca. iq. dicit. Rēdi quā nosc̄is aptaꝛ dimittere noli. Ne rursus ḡras q tā negligeteris añ. Prosper etiā in li. epīgrāmatū. epigramate. lxx. ait. Quid iuuat in longū causas ꝓducere mortis. Cur dubium expectat cras hodierna salus. Ideo cantat sertā mr ecclesia. Emēdemus in melius q ignoraēter peccauimus: ne forte ꝓoccupan die mortꝭ; ḡram⁹ spacium pnie t inuenire nō possim⁹. Aplꝰ ḡz ad Galathas. vj. ca. hortat dicēs. Dū tēpus habemus operemur bonū. Dñ ō: vulgarit. Qui tēpꝰ habet nō expectet tps: ego sum q nomē vocata mors: vulnero quē sors tangit. nō est bō adeo fortꝭ q a me surgere possit.

q

Libet q pcōr debet statim post lapsuꝫ resurgere a pcō: t nō expectare diē mortis. Nā vt inqt dñs Lu. xiij. Si alicuꝰ bos vel asinus ceciderit in foueā: ptinꝰ eū extrahere satagit etiā in die festo. Multo itaqꝫ magꝭ debet ꝙsq q pniam extrahere aiam suā ō luto t fouea pcōꝝ. Nā et dilatione pnie incurrit multa mala. Primū ō: pditiōis. pdit eñ tps: qō inuanū cōsumit donec est in odio dei cōstituꝰ: qō ꝙdem tps impciabile fm Bernardū nunqꝫ poterit recuperare. qꝛ qō semel annihilatū est nunqꝫ redit q naturā: vt ait Pbus. ij. de generatōe. Cuius ꝙdē tpis si dānati hīe possent horā ad faciendam pniam: mirabiles austeritates facerent et opīc eā dispensarent. Secundū ō: infusionis. l. gre. In illa eñ aia sic in pcō manēte gra dei nū qꝫ infundit. Nā idē subiectū simul t semel nō est susceptiuū cōtrariorꝫ in eodē instanti. ij. thopi. et ij. phor. In aia q plena pcīs ñ pōt stare gra dei Nā in maliuolā aiaꝫ nō introibit sapia: nec habitabit in corpe subdito pcīs Sap. j. Peccatū eñ directe opponit charitati t gre dei fm theol. in. j. dist. xvij. Tertiū ō: puationis. Nam ꝓuat talis aia isto bono q opera eius etiā bona nō efficit ad vitā eternā. qꝛ sūt sine charitate facta: sine q nihil valet aliq̄d opus etiam si tolerarek martyriū. j. ad Corꝝ. xiij. et c. vide. j. q. j. Unde existens in pcō mortali pōt dicere cū Petro illud Lu. v. Per totā noctē laborātes nihil cepimus. Ille eñ piscat in nocte q opa sua facit in peri obscuritate. Ille ꝙo piscat in die q bene opat in lumine diuie gre. De existēte ꝙo sine charitate ō: Sap. iij. Uana est spes eorū t labores sine fructu. Cum charitate aūt oia sunt meritoria: dicēte aplo ad Roma. viij. Diligentibo deū oia cooperant in bonum. Quartū ō: multiplicationis pcōꝝ. Dicit eñ Grego. Peccatū quod q pnitentiā nō diluit mor suo pondere ad aliū trahit. Ut eñ dicit Esa. xxxviij. abyssus abyssuꝫ inuocat. Talis etiaꝫ cū tali ꝓposito aggrauat pcā suum. Ait eñ Alexan. de Ales Perꝰ est nolle carere peccato q̄ consentire peccato. Quintū dicit punitionis. l. maioris. quia tanto grauiora sunt peccata quāto diutius infelicē animā detinent alligatā. c. Cum tanto. de consue. Et fm mensurā delicti erit t plagaꝝ modus Deutero. xxv. et l. respiciendū. ff. de penis. Sextū ō: conturbationis siue cōtristatōis. Semp eñ talis est tristis. quia vt ait Augꝰ. in li. de vera innocētia. nulle sunt gaudia ecclesie cruces in vita ista q̄s mala cōscientia: t nun q̄s habet leticiā vel pacem anime. quia vt dicit Esa. lvij. cor impiū est q̄si mare feruens quod q̄escere non potest. Et dicere pōt quilibet peccator illud eiusdem libri. ca. xxxviij. In pace amaritudo mea amarissima. Nā non est pax impijs Esaie. xlviij. Septimū dicit offensionis. talis eñ offendit deū patrē et filiū ac spiritūsanctū: beatam virginē et omnes angelos et sanctos et eos cōtristat. Quod ꝓbat q locum a cōtrarijs. Si eñ faciens pniam facit eos gaudere vt habet Luce. xv. ergo q oppositus erit de non faciente penitentiā de peccatis suis. Si eñ vnum est causa alicuius: oppositū est causa oppositi. ix. Verba. et. j. Poste. Octauum dicit impartipatiōis. Tales eñ differēteꝫ penitentiā non participāt neq̄ de bonis ꝓteritis. sed de passione xp̄i. neq̄ de ꝓsentibus. sed de meritis ecclesie et religiosoꝝ. neq̄ de futuris puta beatoruꝫ. xxij. q. vij. c. Quēadmodū. Faciens aūt penitentiam potest dicere deo cum Pse. Particeps ego sum omniū timentiū te t custodientiū mandata tua. Nonū dicit exclusionis sed ab indulgentijs Talis eñ si millies iret ad indulgētias a pena t a culpa: nunqꝫ eas recipet cum non sit contritus t cōfessus: fm declarata ꝙ Inno. et Hostiē. in c. Oō aūt. de peni. t remiss. t theol. in. xiij. dist. et. Decimū ō: cassationis. Nā si multū tristant armigeri q̄n cassant a suis capitaneis: et tūc vēdunt equos portantes vestimēta t armaturas ac clipeos ad pignorandū. Multo magis debet contristari peccator q̄ cassat⁹ est a militia celestis imperatoris per peccatū. Nam omne priuilegiū reatus excludit. C. vbi sena. vel claris. consuet. l. j. et priuilegiū merek amittere qui concessa sibi abutik potestate. l. iudeos in fi. C. de iudeis. xj. q. iij. c. Priuilegiū. et. xxv. q. vlti. ℣. hūc ita. Et ideo talis amisit priuilegiū multū xp̄i. Un̄ debet subito reuerti ad pniam vt iterum assumak ad eius militiā: et sit de illis ꝙbus ait Apl⁹us. ij. ad Thim. ij. Labora vt bonus miles iesu xp̄i. Ne subita morte ꝓcurus ad tribunal ipsi⁹ ipatoris

inermis adducak. Sicut accidit cuidā cubicla rio ducis Mediolani. M. cccc. lxij. die. xxviij. Julij. Qui sub barbitonsore gaudēo: subito ceciditꝫ mortuus Meli. Alius ḡz eiusdez ducis curialis dū ad curiaꝫ eqtare vellet de scapha cadēo retro expirauit Meli. Eodē etiam anno in canauelio post pascha nobilis ꝙdā pgnās cōtinando statim mortua est. Itē in ciuitate Brixie ꝙdā spōsa coram sano expirauit in medio cōree. Padue nobil q dā iuuenis cū tubis t timpanis ad maritū iuit die dñico: et infra septimanā oi die ad vota corruit. Dñica vo seqnti doloribo angustiata expirauit. Laude sacerdos nouellus missam cantatur⁹ die dñico in platea solenniter ornata: cum sabbato dormitū isset: mane mortuꝰ in lecto repert⁹ est. In Brona lacꝰ maioris ꝙdam ad rabulas ludēs: subito expirauit. Et alē ibidē cū vxore in mēsa sedens silr expirauit. In era vigleuani mulier dñico die se vestiēs ad missaꝫ iuraꝫ: cecidit mortua. Locarni lacꝰ maioris: spōsa sero ꝙdam leta dormitū ijt: et nocte illa mortua est. M. cccc. lxviij. in ciuitate Papie mortuo quodam nobili vir⁹ orator: actu rhetoricā legens: cū iret vt sup funus orationez faceret: in media via expirauit. Pergami in eodē anno ꝙdā ōnarios numerās in die oim sctoꝝ: expirauit. Eodez anno Uarisij ꝙdā nobilis in festo pasce vsqꝫ ad horam tertiā noctis cum suis spacians: cum dormitum iret doloribo corripit et loqlaz amisit ac mortuꝰ est. M. cccc. lxvj. Papa paulus cū sanc⁹ cenasset in camera sua dormituꝫ vadēs mortuꝰ inuēt⁹ est. Rome ꝙdā vir ditissimus cum cōcubina dormiens: sup corpus eius expirauit. Et idē accidit Mediolani cuidā peccanti cū ꝙdam moniali: et alteri religioso cū cōcubina sua peccanti. M. cccc. lvij. Cū ꝙdā nobilis ditissim⁹ ad ignē pirū cū baculo voluerer: nullo ꝑsente indignato capite expirauit t in ignē cecidit. Ibidē etiā cū ꝙdaz pdicator detestarē laruas: vnus iuuenis. xxvj. annoꝝ irrisit verba eius: et nocte seqnti mortuus est. Pretermitto de multis principibus qui tēporibo nostris sani t in multa prosperitate existentes et improuiso in instanti sunt interfecti. Et de ḡpluribus alijs q iuuenes cuz essent t robusti repētina morte sūt erepti.

D

Lias aūt o pcōr q vt ait Richar. nf in

o

suo ḡdlibero. tu nō potes facere deo aliquid gratius: ḡz dimittere pctm̄ t deceteto ab eo abstinere. Bran⁹ sicdē est ei q dimittas pctm̄ ḡz q donec ei oēm mundi thesauꝝ. qꝛ spūalia sunt digniora corpalibus t epalibus. l. Sanam⁹. C. de sacrosan. eccle. Item est charꝰ deo q sanes animā tuaz infirmā q pniam: ḡz si sanares oia corpa mūdi amore ipsiꝰ o. quia sanitas aie est incōparabilit digniꝰ sanitate corporis. c. cum infirmitas. de peni. t remis. Itē ei ē hoc gratꝰ ḡz si oēs theucros ac saracenos et iudeos hereticosqꝫ et infideles oēs cōuertereꝫ ad fidē et omnes pcōres ad penitentiā. Ait eñ ipse dñs Matth. xvj. Quid ꝓdest homi si vniuersū mundū lucret: animē ꝙo sue detrimentū patiat? Aut quā dabit homo cōmutationē pro aia sua. Et ideo ait Augustin⁹. Plus placz deo q cum gratia t charitate saluet animā ruā ḡz si totum mundū cum tui damnatione saluaret. Et ideo ipsi est gratius q q pniam a morte peccati suscitet ei pm: ḡz si centūmilia mortuoꝝ ad vitā miraculose suscitaret. vt inquit Gregoriꝰ. Naz innumerabiliū mors corpoꝝ morti vnius animę non potest cōpari. c. Si habes. xxiij. q. iij. Item est hoc illi charius ḡz si faceres maiorē abstinentiam t plura bona ḡz fecerint vniḡ oēs sancti non dimittēdo peccatū. Nam de peni. dist. iij. i c. Nihil ꝓdest. dicit. Nihil ꝓdest homini scientiā habere et orare et alia religionis bona facere: nisi mens ab iniquitate retrahat. Itē deo ē hoc gratius ḡz si ꝓo illo ponerez vitam tuaz qua nihil est tibi charius: iuxta illud Job. ij. Pellem pro pelle: t cuncta que possidet dabit homo pro anima sua. i. pro vita tuēda. Licet eñ paterer⁹ mille martyria pro christo: non essent illi accepta si non dimitteres peccatuz. c. Firmissime. de bere. Item est ei hoc magis gratū ḡz si diceres vel dici faceres mille missas ad honoꝝ eius. Ait eñ ipse dominꝰ Matth. v. Si offers munus tuuz ad altare et ibi recordat⁹ fuer⁹ ḡz frater tuus habet aliquid aduersum te. relinq ibi munus tuū ante altare: et vade prius reconciliari fratri tuo t tunc veniēs offeres munus tuū. Si ergo nō acceptat deus sacrificiū illius qui non prius reconciliat ꝓximo: multo minus acceptabit sacrificium eius qui nō prius reconciliat sibi. Et ideo nō est grata ei pegrinatio totius mūdi amore eius sine dimissione peccati. Facit ad ꝓdicta quod inquit Bmb: osiꝰ in li. de paradiso di. In cunctis sacrificijs nullus maius deo offerri potest ḡz vt innocens seruet innocentiā suam: t iniquus relinquat iniquitatē suam. Legit etiaꝫ de scō Alberto q cum semel diceret missam rogauit dominū Jesum vt ei reuelaret q̄ essent opera hoīs sibi magis grata. Cui ipse dñs apparens inter alia dixit q elemosina etiā modica quam quis facit in vita amore suo ē ei gratior: ḡz si post mortem suam dari faceret ꝓ elemosina montē auri a terra vsqꝫ ad celum protendentem. Item dixit q sibi est gratius q peccator peccatū suū confiteatur t dimittat: ḡz si denudat⁹ t colūne alligatus a ḡtuor carnificibus acriter flagellarek vsqꝫ ad diem iudicij. t illa flagella paterek amore suo. Nihil enim a nobis magis habere desiderat deus ḡz mundiciam cordis. Unde in ciuitate Padue coniuratus quidam demon vt diceret quid magis placeret deo: respondit. Dimidium spere: speram cum ꝓncipe rome Postulat a vobis tonꝰ conditor orbis. Dimidiū aūt spere est sicut C. spera est sicut O. ꝑma littera ꝓcipit

quomō putas te esse moriturū. Audi Augustīnū in ḡdā sermone dicētē. Impossibile est male viuere t bene mori. ipossibile. i. valde difficile. sicēm aliquādo accipit ſm Brestonlē. v. Metha. Et ideo modo age pniam et non expecta illum diem extremū. q: inḡ Lucanus in ꝓmo. Tolle moras: ſp nocuit differre paratis. Vnde Horacius epīs epla. j. ait. Tu ḡmcunq: deus tibi fortuna uenerit horā Grata sume manu: nec dulcia differ in annū. Martialis etiā coc⁹ libro vndiq: suscepto. ca. v. dicit. Quiendi recte faru⁹ peraſtinat horas. Et moralis carbo libri sui ca. iq. dicit Rē tibi quā nosti aptas dimittere noli. Ne rursus ḡras q tū negligeris añ. Prosper etiā in li. epigrāmatū. epigramate. lxx. ait. Quid iuuat in longū causas ꝓducere morbi. Cur dubium expectat cras hodierna salus. Ideo cantat ſcā mīr eccleſia. Emēdemus in melius q ignoraēr peccauimus: ne forte ꝓoccupet die mort⁹: q̄ram⁹ spacium pnie t inuenire nō possim⁹. Apīs ḡs ad Galathas. vj. ca. dorcas dicēs. Dū tēpus habemus operemur bonū. Dñs de vulgarīē. Qui tēp⁹ habet nō expectet tēpus: ego sum q nomē vocata mors: vulnero quē fors tangit. nō est hō adeo fortis q a me surgere possit. L

Quilibet ḡ pctōr debet statim post lapsuz q resurgere a pctō: t nō expectare diē mortis. Nā vt inqt dñs Lu. xiij. Si alicuⁱ⁹ bos vel asinus ceciderit in foueā: ptin⁹ eū extrahere satagit etiā in die festo. Multo itaq: magis debet ḡsq: q pniam extrahere aiam suā ō luto t fouea pctōz. Nā ex dilatione pnie incurrit multa mala. Primū ō: q diuīōis. q dicit enī tēs: qō invanū cōsumit donec est in odio dei cōstitut⁹: qō q̄dem tēs impīcabile ſm Bernardū nunq̄s poterit recupare. qz qō semel annihilatū est nunq̄s redit q naturā: vt ait Phūs. ij. de generatōe. Cuius q̄dē pctis si dānati dīc possent horā ad faciendam pniam: mirabiles austeritates facerent et optīe eā dispensarent. Secundū ō: infusionis. s. gre. In illa enī aia sic in pctō manēte gra dei nū q̄s infundit. Nā idē subiectū simul t semel nō est susceptiuū cōrariorū in eodē instanti. q. theopi. et ij. giber. In aia ḡ plena pctis ñ pōt stare gra dei Nā in malivolā aiaz nō introibit sapia: nec habitabit in corpe subdito pctis Sap̄. j. Peccatū enī directe opponit charitati t gre dei ſm theol. in. j. dist. xvij. Tertiū ō: ꝓuationis. Nam ꝓuat talis aia ipso bono q opera eius etiā bona nō ei pficiūt ad vitā eternā. qz sūt sine charitate facta: sine q̄ nihil valet aliq̄d opus etiam si tolerarēt martyriū. j. ad Corīth. xiij. et c. vide. j. q. j. Unde erit steno in pctō mortali pōt dicere cū Petro illud Lu. v. Per totā noctē laborātes nihil cepimus. Ille enī piscat in nocte q̄ opa sua facit in pcti obscuritate. Ille vō piscat in die q̄ bene opat in lumine diuīe gre. De cristīnis vō sine charitate ō: Sap̄. iij. Vana est spes eorū t labores sine fructu. Cum charitate aūt oīa sunt meritoria: dicēte apīo ad Roma. viij. Diligentibus deū oīa cooperant in bonum. Quartū ō: multiplicationis seu peccati. Dicit enī Grego. Peccatū quod ꝑ penitentiā nō diluit mōr suo pondere ad aliū trahit. Vt enī dicit Esa. xxxviij. abyssus abyssum inuocat. Talis etiaz cū tali ꝓposito aggrauat peccatū suum. Dic enī Alexan. de Ales Pet⁹ est nolle carere peccato q̄s consentire peccato. Quintū dicit punitionis. s. maioris. quia tanto grauiora sunt peccata quāto diutius infelicē animā detinent alligatā. c. Cum tanto. de consue. Et ſm mensurā delicti erit t plagaꝝ modus Deutero. xxv. et l. respiciendū. ff. de penis. Sextū ō: conturbationis seue cōtristatōis. Semp enī talis est tristis. quia vt ait Aug⁹. in li. de vera innocētia. nulle sunt ḡuiores cruces in vita ista q̄s mala cōscientia: t nunq̄s habet leticiā vel pacem anime. quia vt dicit Esa. lvij. cor impij est q̄si mare feruens quod q̄escere non potest. Et dicere pōt quilibet peccator illud eiusdem libri. ca. xxxviij. In pace amaritudo mea amarissima. Nā non est pax impijs Esaie. xlviij. Septimū dicit offensionis. talis enī offendit deū patrē et filiū ac spiritūsanctū: beatam virginez et omnes angelos et sanctos et eos cōtristat. Quod ꝓbat ꝑ locum a cōtrarijs. Si enī faciens pniam facit eos gaudere vt habet Luce. xv. ergo q opposituz erit de non faciente penitentiā de peccatis suis. Si enī vnum est causa alicuius: oppositū est causa oppositi. ic. Verba. et. j. Poste. Octauum dicit impartipatiōis. Tales enī differātes penitentiā non participāt negz de bonis ꝓteritis. sez de passione xp̄i. negz de ꝓsentibus. sez de meritis ecclesie et religiosoz. negz de futuris pura beatoruz. xviij. q. vij. c. Quēadmodū. Faciens aūt penitentiam potest dicere deo cum Pſ. Particeps ego sum omniū timentiū te t custodientiū mandata tua. Nonū dicit exclusionis sez ab indulgentijs Talis enī si millies iret ad indulgētias a pena t a culpa: nunq̄s eas recipet cum non sit contritus t cōfessus: ſm declarata ꝑ Inno. et Hostiē. in c. Oō aūt. de peni. t remiſſi. t theol. in xiij. dist. rr. Decimū ō: cassationis. Nā si multū tristant armigeri q̄n cassant a suis capitaneis: et tūc vēdunt equos portantes vestimēta t armaturas ac clipeos ad pignorandū. Multo magis debet contristari peccator: q̄ cassat⁹ est a militia celestis imperatis per peccatū. Nam omne ꝓuilegiū reatus excludit. C. vbi sena. vel clariſ. consue. l. j. et ꝓuilegiū meret amittere qui concessa sibi abutit potestate. l. iudeos in fi. C. de iudeis. xj. q. iij. c. Priuilegiū. et. xxv. q. vlti. §. hūjs ita. Et ideo talis amisit ꝓuilegiū multū xp̄i. Un̄ debet subito reuerti ad pniam vt iterum assumat ad eius militiā: et sit de illis ḡbus ait Apīs. ij. ad Thim. ij. Labora vt bonus miles ihesu xp̄i. Ne subita morte ꝓcurus ad tribunal ipsi⁹ iudicis

inermis adducat. Sicut accidit cuidā cubiculario ducis Mediolani. M. cccc. lxij. die. xxviij. Julij. Qui sub barbitonsore gaudēs: subito cecidit mortuus Mesi. Alius q̄s cuidez ducis curialis dū ad curiaz eqtare vellet decapra cadēs retro expirauit Mesi. Eodē etiam anno in canauesio post pascha nobilis q̄dā pḡnās cozisando statim mortua est. Jtē in ciuitate Brixie q̄dā spōsa cozisano expirauit in medio cozee. Padue nobil⁹ q̄dā iuuenis cū tubis t timpanis ad martiū iuit die dñico: et infra septimanā oī die ad vota cozisauit. Dñica vo seq̄nti doloribus angustiata expirauit. Laude sacerdos nouellus missam cantatur⁹ die dñico in platea solenniter ornata: cum sabbato dormitū isset: mane mortu⁹ in lecto reperi⁹ est. In Brona lac⁹ maioris q̄dam ad tabulas ludēs: subito expirauit. Et alē ibidē cū vxore in mēsa sedens silr expirauit. In Era vigleuani mulier dñico die se vestiēs ad missaz iturā: accidit mortua. Locarni lac⁹ maioris: spōsa sero q̄dam leta dormitū ijt: et nocte illa mortua est. M. cccc. lxvij. in ciuitate Papie mortuus quidam nobili vir⁹ orator actu rhetoricā legens: cū iret vt sup funus orationez faceret: in media via expirauit. Pergami in eodē anno q̄dā ōnarios numerās in die oim scōr⁹ expirauit. Eodez anno Varisij q̄dā nobilis in festo pasce vsq: ad horam tertiā noctis cum suis spacians: cum dormitum iret doloribus corripit⁹ et loq̄las amisit ac mortu⁹ est. M. cccc. lxxj. Papa paulus cū san⁹ cenasset in camera sua dormitauz vadēs mortu⁹ inuēt⁹ est. Rome q̄dā vir ditissimus cum cōcubina dormiens: sup corpus eius expirauit. Et idē accidit Mediolani cuidā peccanti cū q̄dam moniali: et alteri religioso cū cōcubina sua peccanti. M. cccc. lvij. Cū q̄dā nobilis ditissim⁹ ad ignē pirū cū baculo voluerer: nullo ꝑsente inclinato capite expirauit t in ignē cecidit. Ibidē etiā cū q̄daz p̄dicator detestaret laruas: vnus iuuenis. xxvj. annoz irrisit verba eius: et nocte seq̄nti mortuus est. Pretermitto de multis principibus qui tēporibus nostris sani t in multa prosperitate existentes et improuiso in instanti sunt interfecti. Et de q̄plurib⁹ alijs q̄ iuuenes cuz essent t robusti repētina morte sūt extincti. D

Dias aūt o pctōr q vt ait Richar. nī in suo q̄libero. ru nō potes facere deo aliquid gratius: q̄s dimittere pctm t de cetero ab eo abstinere. Bran⁹ sic̄ dē est ei q̄ dimittas pctm q̄s q̄ donec ei oēm mundi thesauz. qz spūalia sunt digniora corpalibus t tpalibus. l. Sancim⁹. C. de sacrosan. eccle. Item est charus deo q̄ sancta animā tuaz infirmā ꝑ pniam: q̄s si sanares oīa corpa mūdi amore ipīus a. quia sanitas aie est incōparabiliē dignior sanitate corpozis. c. cum infirmitas. de peni. t remiſ. Jtē ei ē hoc gratⁿ q̄s si oēs theucros ac saracenos et iudeos hereticos q̄s et infideles oēs cōuerteres ad fidē et omnes pctōres ad penitentiā. Dic enī ipse dñs Matth. xvj. Quid ꝓdest homi si vniuersū mundū lucret: anime vo sue detrimentū patiat? Aut quā dabit homo cōmutationē pro aia sua. Et ideo ait Augustin⁹. Plus placz deo q̄ cum gratia t charitate saluos animā tuā q̄s si totum mundū cum tui damnatione saluares. Et ideo ipsi est gratius q̄ ꝑ pniam a morte peccati suscitet eos temꝑ: q̄s si centūmilia mortuoꝝ ad vitā miraculose suscitares. vt inquit Gregor⁹. Naz innumerabiliū mors corpoz mortis vnius animē non potest cōpari. c. Si habes. xxiij. q. iij. Item est hoc illi charius q̄s si faceres maioꝝ abstinentiam t plura bona q̄s fecerint vniq̄s ordines sancti non dimittēdo pctā. Nam de peni. dist. iij. i c. Nihil ꝓdest. dicit. Nihil prodest homini iejunare et orare et alia religionis bona facere: nisi mens ab iniquitate reuocabat. Jtē deo ē hoc gratius q̄s si pro illo ponerez vitam tuaz qua nihil est tibi charius: iuxta illud Job. ij. Pellem pro pelle: t cuncta que possidet dabit homo pro anima sua. i. pro vita tuēda. Licet enī paterer⁹ mille martyria pro christo: non essent illi accepta si non dimitteres peccatuz. c. Firmissime. de here. Item est ei hoc magis gratū q̄s si diceres vel dici faceres mille missas ad honorez eius. Dic enī ipse dominⁿ Matth. v. Si offers munus tuuz ad altare et ibi recordar⁹ fuer⁹ q: frater tuus habet aliquid aduersum te. relinq̄ ibi munus tuū ante altare: et vade prius reconciliari fratri tuo t tunc veniēs offeres munus tuū. Si ergo nō accepterat deus sacrificiū illius qui non prius reconciliat primo: multo minus accepterabit sacrificium eius qui nō prius reconciliat sibi. Et ideo nō est grata ei pegrinatio totius mūdi amore eius sine dimissione peccati. Facit ad p̄dicta quod inquit Ambrosi⁹ in li. de paradiso di. In cunctis sacrificijs nullus maius deo offerri potest q̄s vt innocens seruet innocentiā suam: t iniquus relinquat iniquitatē suam. Legit etiaz de scō Alberto q̄ cum semel diceret missam rogauit dominū Jesum vt ei reuelaret q̄ essent opera boim sibi magis grata. Cui ipse dñs apparens inter alia dixit q̄ elemosina etiā modica quam quis facit in vita amore suo ē ei gratior: q̄s si post mortem suam dari faceret ꝑ elemosina montē aureum a terra vsq: ad celum pingentem. Item dixit q̄ sibi est gratius q̄ peccator peccatū suū confitetur t dimittat: q̄s si denudar⁹ t colūne alligatus a ḡuior carnificibus acriter flagellaret vsq: ad diem iudicij. t illa flagella pateret amore suo. Nihil enim a nobis magis habere desiderat deus q̄s mundiciam cordis. Unde in ciuitate Padue coniuratus quidam demon vt diceret quid magis placeret deo: respondit. Dimidium spere: speram cum pnape rome. Postulat a vobis toti⁹ conditor oris. Dimidiū aūt spere est sicut L. spera est sicut O. ꝓma littera pacis

Rome.l. Romuli est r. Et sic voluit dicere q̄ de uo perit a nob cor: dicēs illud Prouer. xxiij. Pre de mihi cor tuū. Tūc aūt illō dam⁹ deo qñ mūdam⁹ a peō z sciēcam⁹ nos p̄ pniam: qō q̄dez sūme appetit ipse dñs dicēs Paulo apl̄o. j. ad Thes. iij. Hec est volūtas dei sc̄ificatio vestra. Que oia idē Paul⁹ p̄sideranō. ij. ad Cor. vj. ca. dicit. Ecce nūc tēpus acceptabile: ecce nunc dies salut̄. Abjciam⁹ ḡ opa tenebrarū. Et tō o obstinan peōres nō expectare pūctū extremū q: multos decepit benefaciemus.

De desperatione. E

Epima z vltia catena diaboli ō: despe
e rabilitat̄. Hā hec est ꝓsuetudo demonis vt anteq̄ boies pecent eis suggerit deū esse misericor: dē. sed postq̄ peccauerūt suggerit ipm esse crudelē: vt sic desperādo de miscōia dei nunq̄ poniteāt. Sicut fecit cayn homicida Gen. iiij. ca. di. Maior est iniq̄tas mea q̄ vt veniam mereat. Idcirco Salomō Prouerb. xviij. ca. inq̄t. Impi⁹ cū in pfundū peōr̄ venerit veniam p̄tēnit. Jē in ꝓsona desperati ō: Piere. xv. Factus est dolor: me⁹ ꝑpetu⁹ z plaga mea desperabilis renuit curari. Sicut fecit iudas Matth. xxvij. q̄ abiect̄ argēteis i tēplo et desperāōe laqō se suspēdit. Et hac maledicta desperatione boies fiunt deteriores: iurta illud Epb. iij. Desperantes semetipsos tradiderūt. Idco inq̄t autor fabularū Esopi fabula. xxix. Sic timeat q̄q̄z timet: ne mole timoris Spe careat: grauis est spe fugiente timor. Speret q̄ metuit: morituros viuere vidi. Spe duce victuros: spe morente mori. Quantū aūt sit peccm̄ desperatiōis patet p̄ Isido. i synonimis dicentē. Qui veniā de peō desperat: plus se de desperatione q̄z de cōmisso crimine cōdēnat. Hiero. q̄z in epl̄a ad Fabianū ait: Nihil taz repugnat deo sicut cor impenitens: hoc solū crimen est qō veniā ꝓseqū nō pōt. Et sup. Esaiā inq̄t Nihil sic offendit deū sicut erecta ceruix post peccata z ex desperatiōe contēpt⁹. Sed hec maledicta atq̄ diabolica catena faciliter rūpit si diuina scriptura ꝓlegat in q̄ infinita dei miscōia p̄dicatur. Un Eccl. q. ō: Pl⁹ et misericors est dñs. Et. r. eiusdē libr. ca. Magē est miscōia dei et ꝓpiciatio eius. z. xvij. ca. Quis adūiciet narrare miscōias dei. Et Ezech. xviij. ca. dicit dñs. Quacūq̄ hora ingemuerit peōr: oīm iniq̄tatū q̄s opar⁹ est nō recordabor. O imensa dei clementia. O infinita miscōia. O benignitas inaudita. Nō dicit dñs: Si me offenderit peōr semel bis vl̄ ter dimittā ei. sed q̄tēscūq̄z ingemuerit. O bone iesu si te offēdent peōr: millies dimittes ei. si centū millies: dabis ei veniā. Si in infinitū si fieri pōt: an itez illū acceptabis in tuā gr̄am. Audi o peōr obstinate dñm tuū respōdentē Quacunq̄z hora ingemuerit peōr: z̄c. Quare ḡ desperas. q̄re ad cuz nō cōuertēr. Audi Augustinū in li. de spū et aia ca. xij. dicētez. Tardi⁹ videt deo peōri veniā dare q̄z ipsi peōri accipe. Idco Bern̄. in ser. xxij. sup cant. inq̄t. Oino q̄ter mālucrudinē quam in te pdi cam⁹ currim⁹ ad te dñe iesu: audiēteo q̄ nō spernis paupem peōrē. nō horruisti cōfitentē latronē: nō lachrymantē peccatricē: nō deprehensam in adulterio: nō supplicantē publicanū: nō negantē discipulū: nō ꝓsecutorē discipl̄os. Quid ḡ dubitat̄ o sceleratı peōres. Recurrite itaq̄z ad pedes benignissimi dñi nr̄i iesu xp̄i q̄ vos vocat p̄ ꝓphām Joelē. ij. ca. dicēs. Cōuertimini in toto cor de vro ad dñm deū vestrū: q̄n benign⁹ z miseri cors est ac mltē miscōie. Ipse vo clemētissimus saluator nr̄: si dimissis peōis ad eū reuersi fueritis suā vobis in ꝑsenti gr̄am: in futuro aūt vitā donabit sempiternā. Amen.

Dñica in q̄dragesima de piculo tardatōis penitentie vsq̄ ad mortē Sermo. viij. F

Portamur vos

b ne in vacuū gr̄am dei recipiat̄. ij. Corinth. vj. z in epl̄a occurrēt̄ dñice. fm Brestotel' sniam in. j. Phil̄. z in. ij. de aia. ex bijs q̄ nobis manifesta sūt venim⁹ in cognitionē eoz q̄ nob nō sunt ita manifesta. Un Grego. in q̄dā omel'. inq̄t. Ex bijs q̄ anim⁹ nouit: surgit ad icognita q̄ nō nouit. Et ideo sacri doctores volētes nos reducere ad viā pnie z ad virtutes spūales id conant facere p̄ traditionē cuiusdā pulcri exēplī material' dicētes. Q̄ nauigantes p̄ mare: occurrēte illis piculo naufragij ꝓp̄ inundationes mar̄: aliquā tabulā ap̄pendūt: cui⁹ admiculo a fluctibus z turbinibus mar̄ liberari p̄ārunt: q̄ si aliq̄ mar̄ impetu illā tabulā dimittere cogant: mox aliā si pñt ap̄pendunt: cui firmiter iherētes: nec ipsam aliq̄ mō dimittētes p̄ mltas amaras poraciōes tandē ad portū securi puenīunt. Moraliē mare est mūdus p̄sens plen⁹ turbinibus z fluctuatōibus: de q̄ Dauid in p̄s. ciij. inquit Hoc mare magnū et spaciosū mānibus in q̄ reptilia q̄z nō est nūer⁹: aialia pusilla cuz magnis. i. diuersa genera inimicoz: q̄ fm nr̄az virtū q̄titatē cōpēsato nobiscuz agone luctant. vt inquit Amb. in sermōe vni⁹ cōfessoris pōtific̄. Nauis ē sc̄a mr̄ eccl̄ia q̄ ꝓglutinata est vinclo charitatis Un de ipa ō: Prouer. vl. Facta est q̄si nauis institoris. Sup hāc nauim oportet nos nauigare ad p̄riaz celestē. sed hec nauis p̄ petrū p̄mortū parētū passa est naufragiū: ecl̄ia oēs filie ei⁹. i. sctē ecclie: iactati sūt sup vndas mar̄ agitādi turbinibus z tēptatiōibus mūdi carnis z diaboli. Un clamabat dauid i ꝑsona oim nr̄m. ps. lxviij. Salui me fac de⁹ q̄m itrauerūt aq̄ vsq̄z ad aiaz meā Infix⁹ sū in limo pfundi: z n̄ est suba. Si igit adulti volūt ab hoc naufragio libari: necesse ē eos p̄ma ap̄pēdere tabulā. i. sctm̄ baptismū p̄ quē reparat in nobis innocētia z gratia pdita fm sanctū Bonauenturā in. iij. dist. iij. et benn̄ August.

in libro de baptismo paruulor̄. et in c. p̄ baptismū. de cōse. dist. iiij. vbi inquit Augustin⁹. Per baptismū q̄cūq̄ ab homie dictum: factum: aut cogitatū est: totū abolet: et q̄si n̄ factū habet. Verū q: multi rapidis inundationibus hui⁹ mar̄. i. p̄dicet̄ tēptationibus: relinquūt plures gr̄am baptismalē z p̄mā tabulā. z ꝓseqū nō pūtamp⁹ p̄ illā se defendere. q: baptism⁹ non est iterabilis fm sniam theol'. in. iij. di. iij. vbi Richar. ar. iij q. j. Idco facto scō naufragio per petrū actuale mortale: si volum⁹ saluari z ad portū salut̄ puenire: necesse est secundā ap̄pendere tabulā. de q̄ Piero. ad Demetriadē virginē inq̄t. Verā n̄ ignoremus pniaz: ne facile peccem⁹. hec secūda post naufragiuz miser̄ tabula sit. Sic em̄ baptism⁹ p̄ncipaliē est institut⁹ ꝑ petrū originale: ita pnia ꝓpria actuale: vt inq̄t Rich. in. iij. dist. ij. art. j. q. iij. Idco de pe. di. j. in. ij. multiplex. al's c. multiplex. Leo papa dicit. Multiplex dei miscōia ita lapsibus hūanis subuenit: vt nō soluz p̄ baptismi sacramentū: sed etiā per pnie medicinā spes vite reparet̄ c'ne. Idco hortat nos ap̄l's in Vbis p̄positis di. Hortamur vos ne in vacuū gr̄am dei recipiat̄. Sicut em̄ ille in vacuū recipit aquā q̄ ponit eā in vase pforato: ita in vacuū q̄s recipit diuinā gr̄am q̄ significat p̄ aquā Esa. lv. vbi ō: Oēs sitientes venite ad aq̄s. nisi verā faciat suoz peōrū pniam. Verū multi sunt q̄ diabolico instinctu expectāt vsq̄z ad mortē facere pniaz: et nō faciūt q̄n pñe vicz in iuuēture z sanitate: hoc em̄ vere tēp⁹ est pnie. Un faciūt ꝓ illud poeticū. Tēpore cūcta suo q̄sq̄z pcius agit. et est dictū cuiusdā poete q̄ ō: Bellin⁹ in li. q̄ appellat Speculū vite. Idco Paulus in epl̄a occurrēt̄ dñice vos hortat̄ vt nūc agar̄ pniam di. q̄ hoc est tēp⁹ deo acceptabile. Et ideo seruate illud poeticuz. Tpe q̄ rebo vetl̄ ille sapit. Et illud Lu. r. Curā illi⁹ habe. l. aie tue: nūc z p̄inue. Septē em̄ maria piscula incurrūt q̄ tēp⁹ mort̄ expectant ad agendū penitentiā. De q̄bo b in sermone tractabimus. Primū appellat habituationis. Scōm p̄uationis Tertiū occupatiōis. Quartū dimissiōis. Quintū impugnationis. Sextū intricatiōis. Septimū z vltimū derelictiōis.

De habituatōe i peōis ac mala ꝓsuetudie. B

Primū piculū ō: habituatiōis scz in pec
p catis. Qui em̄ p̄ decē: viginti: vel trigīta annos cōsueti sunt peccare: z forta⁹ q̄ in peōis vsq̄ ad mortē ꝑseuerauerūt: difficilē p̄nt a peōis resurgere triplici rōne. Prima ō: aggrauatiōis. licet em̄ ꝓsuetudo peccādi q̄z excuset in delict̄ q̄ ad penā tpalē. c. denicz. §. de ipsa. iij. di. z c. obijcāt. xxxij. q. iij. et c. sancta extra ō tēp. or. Tū q̄ ad penā eternā nullo mō excusat: vt inq̄t glo. in dic. c. denicz. z allegat c. salonite. lxiij. dist. Cōsuetudo em̄ peccādi non alleuiat sed aggūat peccm̄. l. capl'm. §. solent. ff. de penis. l. desertorez. §. si plures. z. l. nō oēs. in p̄n. ff. de re milit. z. l. nec mo. C. de epis. aud. et c. non debet extra de ꝓsan. z affi. et xxiij. q. j. c. scisma. et extra de symo. c. nō satis. et ō co q̄ durit in mīs. quā po. p adiut. c. cum haberet. z. xxxij. q. vij. c. flagitia. Immo cōsueto do q̄nq̄ veniale peccatū facit mortale. sī q̄n facit ipm petm̄ veniale placere vt mortale. xxv. dist. §. crimis. Visculo alias. z q̄nq̄ allegat. §. alias. de hac etiā aggrauatione peti p̄ ꝓsuetudinē habeti c. cū tanto. extra de ꝓsuetudine. vbi dicit Gergo. non⁹. Tanto em̄ grauiora sunt peōa: q̄nto diuturnius infelicē aiaz detinēt alligatā. Ideo dicit montanarius in luna celeri. Auget nō minuit mala ꝓsuetudo reatū. Sic ḡ quo grauior est infirmitas: eo difficilior est ad sanandū. ita q̄nto magis q̄s ꝑseuerauit i peōr̄: p̄ ꝓseqūns et⁹ infirmitas spūalis est ḡuior z tāto maiori cura⁹ difficultate.

Ecūda rō ō: iurisdictionis. ba⁹ D

e bem⁹ em̄ hoc in iure q̄ cōsuetudo dat iurisdictionez. C. de emā. l. j. z fi. z. C. q̄ sit longa consuetudo. l. fi. ff. q. iij. c. cōquestus. extra de foro cōpe. c. cū cōtingat. extra ō of. or. c. irrefragabili. extra de arbi. c. dilecti. de cle. cōiu. c. cū olim. de cōsue. c. cū ꝓsuetudis. vbi glo. z extra de sen. re iudi. c. cum causa. Un si q̄s ad forū alicui⁹ iudicis p. xxv. annos venit: licet non sit suus iudex: tñ per istā ꝓsuetudinē eundi efficit suus iudex. z potest eū cogere vt ad eum veniat. Et tanto magis si exīsse ꝓsensit in eū tanq̄z in suuz iudicē sciens cum nō esse suū. l. j. z. ij. in p̄n. ff. de iudi. Sic itaq̄z et ille q̄ cōsuetus est ad foz diaboli accedere p̄ ꝓsuetudinē peccandi: illi dedit iurisdictionez sup se. Idco dicit dñs Job. xxij. ca. Qui facit peccatum seruus est peti. et exponit glo. i. diaboli. Ad p̄dicta etiā facit q̄ cōsuetudo habet vim pacti. cōsuetudo nāq̄z pactum exāpliāt. vt no. in l. de quibo. ff. de legi. et de elec. c. sacrosancta. et in l. consuetudinis. C. q̄ sit lon. consue. vbi Ly. et Bar. Unde de cōsuetudine ad pactum valet argumentū fm Archi. in c. consuetudinis. j. dist. et glosam magnā in c. ij. de cōsue. li. vj. I

Ercia ratio dicit assuefactiōis. Cōsuetu

t do em̄ est altera natura. ff. ad mace. l. j. vbi glo. z ff. ō liber. et post. l. si q̄s posthumos. in p̄n. et de postu. l. j. §. bestias. et de acq̄re. do. l. naturalez §. in bijs. et instituta de re. diui. §. ceruos. vbi nota. Et hoc etiam dicit Aresti. in li. de reminiscentia. z in. j. rhero. ca. z. z li. iij. pbleumatuz. pbleumate. xxviij. ac. vij. etbi. vbi ait Difficile est resistere cōsuetudini quia assimilat̄ nature. Sicut ergo est difficile: imo maxime arduum nō sequi naturā: q: naturalia sunt immutabilia. §. Sed naturalia. inst. de iure na. gen. z ci. Ita est etiā difficillimū homini qui assuetus est in peccatis relinquere illa. Ait em̄ Aresto. ij. Ethicoz. Ex frequentatis actibo generat habit⁹ de difficili mobilis a subiecto. Et iterū in p̄dicamento q̄litat̄ dicit Habit⁹ est de difficili mobilio a subiecto. Un Tull⁹ in philippicis inq̄t. De

penū nalcō facile op̄mūt. inueteratū aūt fit robustū. et i tuicu. q̄ti. li. j. idē ait. Qui in cōpedibus corpis sp fuerūt: eis cū soluti sunt tardi⁹ ingrediunt. Jacobꝰ q̄z bencuēan⁹ iuri libri ca. xlvj. ait. Nō est res habilis morē depellere cōrde. Est tradita cui⁹ iueterata diu. Dec ꝓtra sibi mos z natura vident. De facili dirimi nec reor ista valent. Et idē ca. xl viij. inq̄t. Res est dura nimis vsum depellere longū. Radix euelli nō valet alta bene Jsidor⁹ q̄z soliloquoz li. j. ca. ix. dicit. Assidua consuetudo i naturā vult z ad penā ꝑstringit. Brest. etiā in. vij. Eth. ait. Operatōes bestie: ꝓpter aue sūt p naturā. operatōes vo p̄uoz hoim sunt p ꝓsuetudinē. Et. ix. etiā dē libri inq̄t. Non facile est boi ab annīq̄ cōsuetudie trāsmutari. Faciūt enī petōres sicut illi de q̄bo ait cōmerator: sup. iij. pbli. di. Oq̄dā boies ita sunt assueti comedere venenū q̄ illis venenū est p cibo. Sic petōribus p ꝓsuetudinē penā est cibus: et mel venenatū. Un ōr scūs Bonauē. i. q̄. sen. dist. xxviij. ar. j. q. iij. q̄ sūt aliq̄ q̄bo ꝓpter corruptōes palati inferioris mala sapiunt vt bona. De isto malo loquit Aug⁹. z Julianū ca. vij. di. Cōsuetudinis malo difficile resistit. Un vehemēs⁹ vidua q̄z virgo: t meretrix q̄z casta rēptat. et tāto ampli⁹ in ea suganda voluptas laborat: q̄nto ei maiores vires cōsuetudo dedit. Et i li. Enchiri. Augustin. inq̄t. Petā q̄uis magꝝ t horrida cū in ꝓsuetudinē ḡuenerint: aut ḡua aut nulla esse creduntur: vsq; adeo vt nō solū nō occultāda verecūdia ꝑdicāda t diffamanda videant: qm̄ sic sepēū est: laudat petōr in ōsideratione suc. rat inimicas in sepultur. clamor vocat. de q̄ ōr: clamor sodomoꝝ t gomorreoꝝ multiplicat⁹ est: t penā eoꝝ aggrauāt est nimis. q: nō solū iam apd̄ eos nō putabant flagicia esse: verecūdia publice velut lege frequentabant. Nec ille. Jn. ij. q̄z ō sūbo. ca. xxv. Jsidor⁹ ait. Penā admittere est i puteū cadere. cōsuetudine vo facere est os puteo angustare: ne eo q̄ ceciderit valeat exire. De hac aūt difficultate nō pōt se q̄bo excusare: cū sciēt posuerit. Nā illi nō succurrit q̄ se in necessitate posuit. l. Si fideiussor. ff. Qui sanī. co. l. Si mlier i ꝓmo. ff. q̄d met⁹ cā. l. ij. §. Si q̄bo tū. ff. Si q̄bo cauti. l. Sicut ab initio. t ibi glo. C. de acti. t obli. l. Si q̄bo. §. subuenit. ff. ad Sile. K

Contra hāc diabolicā ꝓsuetudinē pōt dari mlta exēpla narralia. Nā si q̄bo p. xl. annos gesserit negocia alicui⁹ magni diuitis t mlta tractauerit: nō poterit in media hora oim verā reddere rōnem. Et ꝓpter hoc dicebat q̄dā deuot⁹ ꝓnceps q̄ sibi videbat q̄ saltē semel i anno deberet q̄libet bon⁹ seruus reddere rationez admistratōis sue dño suo. Aliud etiā exemplū dare possum⁹. Nā si alicui⁹ tenuerit pannū lineum albū in aliq̄ oleo fetidissimo t marcido per multos annos: et postea velit illū ad pristinā albedinē lauādo reducere: nunq̄d ꝑ faciet in quo ꝓpe vel sine magia difficultate. Certe nō. O dīabolica petōres q̄ aiam vestrā ḡ creatōis ḡtiaz alba t pulcrā: per decē viginti vel triginta annos aut vsq; ad mortē tenet⁹ in fetidissimis peccatis inuolutā: nunq̄d in q̄rta ꝓte hore cōfitēdo eā mortis ꝓpe dealbabit⁹. ꝓfecto magꝝ est stulticia vīa si ꝑ credit⁹. Ille etiā q̄ nodū habet ꝓpra locū suum si dū a dūcit membrū est calidū facit sibi apparari: facilē cōualescat. Sed si renuerit extra locū dictum nodū ꝑ mltos annos: nō poterit postea ad locum suū illū reducere sine ingētissimo dolore ac cruciatu. q̄ faciet ꝑbi gumā durissimā q̄ ñ facilē ꝓterit dissolui. Sic ille q̄ habet aliquā vulnerationē si curet extractum: poterit cōualescere de facili: si vo ꝓmittat vuln⁹ imedicatū ꝑ mltos dies stare: vl si postq̄z cepit sanari rursus vulnerare ibi dē. et sic faciet iterat⁹ vicibus ꝙ renouando vulnerationē: nō est dubiū q̄ ibi nasceē fistula q̄ difficillima erit ad curandū. Et hoc est q̄d inq̄t Juuenalis li. iij. satyra. iij. Cōsuetudo mali tenet insanabile vuln⁹. Videm⁹ etiā q̄ fluuius nō facile locū deserit ꝙ quē accedere cōsuevit. Tales cōsuetudinarij petōres vt dicunt doc. ꝙ Lazarū q̄driduanū mortuū significant: q̄ vt scribit Job. xj. fetebat et corruptiōe. t ideo in ꝑdicto ca. ōr. q̄ iesus volēs eū resuscitare: infremuit spū t turbauit seip̄m t clamauit voce magna: ad ostēdēdū difficultatē resuscitatiōis q̄drduani. O fetidissime petō: q̄ tāto tpe in sepulchro horribilissimo petoꝝ ꝓmānisti: q̄ eo q̄drduan⁹. ꝓmo ꝙ malam cogitatiōez. scō ꝙ morosaz t libidinosā delectationē t ꝓsensū. tercio ꝙ turpissimā operatōez. t q̄rto ꝙ antiquā peccādi ꝓsuetudinē. scias re toti celesti curie abominabilē: totū putridū ac fetore replētū ñ posse ab hac morte petoꝝ resurgere sine magia difficultate. Et iō o petōres nolite i peccatis morari. q: vt cōit ōr: malū vet⁹ nō facilē recipit curationē. Un q̄dā dicunt. Castiga canē: castiga lupū sed ñ castigabis boiez quū can⁹ factus fuerit. Vera ei est illa Salomonis sntia. xxij. Prouer. ca. di. Adolescēs iuxta viā suaz ēt cū senuerit nō recedet ab ea. Et iō ꝓsuet⁹ peccare dicē dño ꝙ Viere. ꝙbam. xij. li. sui. ca. Si mutare pōt ethiops pellē suā: t pard⁹ varietates suas: ita t vos poteritis bñfacere cū didiceritis malū. Un de peccatore ꝓsuetudinario ōr Job. xlj. Cor eius indurabit q̄si lapis. Et Zach. vij. Cor suū posuerunt velut adamantē. Jdeo Seneca inq̄t. Petā iuuenū ꝑdicant in q̄le: q: fiāt delibilia de facili. sed petā senū ꝑdicant in q̄d: q: eis q̄si substantialiter adhereat. O igit petōres indurati in peccatis: quare nō emollitis corda vra ad pniam. Audite q̄d dicat sapiēs Eccl. iij. Cor durū male habebit in nouissimo. Et Leui. xxvj. Conterā duritiā superbie vestre dicit dño. Jdeo tali ꝓseueranti in peccatis dicit Paulus ad Ro. ij. Scōm duritiā tuā t cor impenitēs thesaurisas tibi iraz in die ire. Dec tāta mala facit ꝓseuerātia t ꝓsuetudo peccādi: t tāta

furorē dei cōtra peccatorē accēdit: tanq̄ durum cor illius facit vt difficillimus z q̄si impossibile vt ita loq̄r sit boiem in peccatis vsq; ad mortē ꝓseuerātē in illo tpe bñ penitere z sanare ꝓfecte animā suam ꝙ pnie medicinā. Jdeo exclamat Ouidius in ꝓmo de remedio amoris dicens

Dum licet z modici tāgūt pcordia motus
Si piger: in ꝓmo limine siste pedem.
Opp̄me dū noua sūt subiti mala semīa morbi
Et tuus incipiens ire resistat equus.
Nā mora dat vires: teneras mora ꝓcoqt vuas
Et validas segetes q̄ facit herba fuit.
Que p̄bet latas arbor spaciantibo vmbras
Quo posita est p̄mū tempore virga fuit.
Et poterat manibo summa tellure reuelli
Nunc stat in imensum viribo aucta suis.
Quale sit id quod amas: celeri circūspice mēte
Et tua lesuro subtrahe colla iugo.
Principijs obsta: sero medicina parat
Cum mala p longas cōualuere moras.
Sed ꝓpera: nec te venturas differ in horas
Qui nō est hodie: cras minus aptus erit.
Flumina magna vides quis de fontibo orta
Plurima collectis multiplicant aquis.
Vidi ego q̄ ꝓmo fuerat sanabile vulnus
Dilatum lente damna tulisse more.
Sed quia delectat veneris decerpe fructus
Dicimus assidue: cras quoq; fiet idem. L

Obstinati petōres q̄ iam p multos annos a diabolo possessi estis: an ignoratis q̄ fm magistrū Girardū de Senis ordinis heremitaꝝ in sūma sua. t serm̄ Bernardinū in suis ꝓtractibus ac scotum t alios theologos in. iij. dist. xv. Ille q̄ ꝑscripsit aliquaz rē p̄ter bona ꝓscia retinere tanq̄ suā. q: p longi tpis possessionē facta est sua. Prescriptio em̄ siue vsucapio est acq̄sitio dominij ꝙ ꝓtinuationē possessionis tpis a lege diffiniti. ff. de vsuca. l. ij. Usucapiūt aūt res mobilis p triennū. Immobil' aūt p decē annos inter p̄sentes. viginti aūt inter absentes. instit. de vsuca. circa p̄n. et. §. p̄scriptiones. xxij. q. iij. Absens aūt ōr q̄ nō est in patria. p̄sens vo econtra. vt h̄ in l. fi. C. de lon. tē. p. c. Glo. tū ibi ōr q̄ bodie absens ōr q̄ abest a ciuitate. q: nūc q̄libet ciuitas habet suū rectorē vt olim singule q̄ uincie. sed de hoc vide ibi ꝙ doc. Prescripto aūt ꝓprie est de rebo imobilibo. Usucapio aūt de mobilibo. instit. de vsuca. in p̄n. t ibi glosa in rubrica. Habet tū locū etiaz in rebo incorporalibo. extra de cā pos. et ꝓpri. c. Cū ecclia. circa fi. t extra ō ꝑscri. c. Ad aures. t. C. de p̄scrip. xxx. vl. xl. anno. l. Sicut in rem. Et ita reo ꝑscripta sit ꝑscribenti: vt ea iuste et in foro ꝓscie retinere possit fm Johannē de Jmola et Panor. t An. de bu. in c. vigilanti. de ꝑscrip. imo in c. Cura pastoralis. ō iure pa. t in c. Quia plerīq; de immu. ec. Jo. an. in regula possessor de reg. iu. li. vj. Bal. i aūt. ad hec. C. ō vsuc. et in l. cū q̄o. C. de iu. t fac. igno. Bar. in. l. sequit

§. Si vīa. t ibi doc. ff. de vsuca. Bal. etiaz in. l. ij. C. de serui. t agua. Johānē de prato in. l. Quibo dicto. §. dño. ff. de cōdi. t demō. Et dicit Bal. in l. ꝓma. C. de seruis fugi. q̄ ꝑscriptio sapit naturā pacti initi ꝓtra eū cōtra quē est decursa. Glo. ✻o in. l. j. ff. familie ber. ōr. q̄ plus opat q̄z pactū. Jnq̄t etiam Bal. in. l. j. in. z. col. C. de emā. lib. q̄ ꝑscriptio eq̄parat pulcg. Si tū post cōpletā ꝑscriptionē cognosceret re alienā t ꝓscia eum stimularet ad restituendū t nō posset eā deponere: teneret eā restituere. Et h̄ in sūma confert. li. ij. ti. v. q. ctrij. q̄ oē q̄s sit ꝓtra cōsciam edificat ad gehennā. C. litteras. §. porro. ō rest. spo. c. q̄ tuas cl. ij. de symo. c. Jnāsimon. de sen. excō. xxviij. q. j. §. et hijs. de peni. dist. iij. c. Quærat. §. Jtē illud. de seru. in or. fa. c. vnico. t c. fi. de ꝑscrip. Nolite ꝙ ꝓmittere diabolū possidere animas vras vsq; ad mortē. q: licet de iure canonico possessor male fidei vllo tpe nō ꝑscribat. extra de ꝑscrip. c. fi. in regula possessor ō reg. iu. li. vj. Diabolus q̄z sit male fidei possessor: tamē deus volens punire animas que sponte ꝓmittūt se a diabolo dei inimico possideri; facit seruari determinationē iuris ciuilis in ꝑscriptione lōgissimi tpis. l. q̄ non attendat in ꝑscriptiōe mala fides possidētis sed negligentia ꝑscribere ꝓmittentis. C. de ꝑscrip. xxx. vl xl. anno. z. l. cū notissimi. et. l. si q̄s emptionis. et xvj. q. iij. §. porrō. Vīcio q̄ si mala fide. t alē allegat vt. §. t extra de ꝑscrip. c. Vigilāti. Et hoc nō facit deus ad ꝓmiandū possessionē diaboli. sed ad puniendā maximā negligentiā t iniquaz voluntatē peccātis toto tēpore vite sue sub pocesta te diabolica ꝓmanentis. Tamēsi quis vsq; ad mortē in peccatis steterit posset habere tantā cōtritionem t tanta anxietate deus dep̄cari q̄ ipse interrūpi faceret hanc ꝑscriptionē. Non em̄ debuit q̄ ꝑscriptio anime facta a diabolo cuz mala fide compleat ꝙ triginta vel quadraginta annos vt fit de aliis rebus: vt in iurisdictione supra alleg atio. sed solū per mortē peccātis in diaboli possessione morientis. Sed pauci sunt q̄ vsq; ad illud tēpus expectantes t tam diu possessi a diabolo postea animas suas eripiāt a diabolo de tanta longa possessione robotato. Quare o obstinati peccatores dum sani estis cum diabolo litigate: et cum coram deo p̄fessionem cōuenite: vt relinquat animas vestras possessionē. Interrūpitur em̄ ꝑscriptio ꝙ oblationē libelli factam ꝓncipi ꝓtra ꝑscribentē. Facit. l. ij. in arg. C. Oñ libel. ꝓn. oblat⁹. Item ꝙ q̄relam iudici factam t contestationē rei ac litis cōtestationē. l. Sicut in rem. Et. l. fi. C. de ꝑscrip. tringinta vel q̄draginta anno. z. et notabilis ter. in. §. q̄ si per naturalē. in fi. §. sequēti q̄ incipit. Jo aūt. xvj. q. iij. Et ō optime tractat glo. in c. illō. de ꝑscrip. Interrūpitur ḡ hanc possessionē z cōtā petitio cruciatus negligētiā vestrā deplorate et ꝙ sanctam ꝓfessionē de diaboli manibo exire festinate.

De priuatione circumstantiarum vere penitentie. M

Ecundū periculū qō imminet expectanti penitere vsq; ad mortē ōz p̄nātōis ses circūstantiaz. et hoc ponit Sco. l. iij. sen. dis. xx. q. ij. Ad hoc em̄ q̄ pnia sit deo grata z p̄ōz remissionis impetratiua: necesse est eā habere circūstantiaz p̄ncipū z finis. Prio req̄rit circumstantia principū vt fiat voluntarie z nō coacte: cuncta illō q̄bent p̄o. liij. volūtarie sacrificando ibi. Quod habet. xx. q. iij. c. Presens clericō. Et idē in substātia dicit Paulus. q. Loz. ix. Facta. xxij. q. v. §. Et hō. Circūstātia autē finis est vt fiat nō ex timore p̄ncipaliter sed ex dei amore. Iuxta illud Augusti in c. Nullus. de pe. di. vij. vbi inf. Quē penitere oportet non solū deū timere iudicē sed etiā iustū diligere. vt non tm̄ pena timeat: sed etiaz amittēd p gl̄ia. Et q̄d vbi innuit Aug⁹. q̄ licet homo timeat penā: timori tamē p̄ponere debet charitatē diuinā. Sed difficile est in tali extremitate habere hanc intentionē hac p̄ncipali circūstantia regulatam. Si em̄ vnus seruus regis ab eo fugisset ad hostes ip̄i⁹ et ibi lōgo tp̄e tanta mala ei p̄tinue intulisset: et ip̄ in illi⁹ odio p̄seueraret. Si postea ab eo captus et suspēcto adiudicat⁹ interrogaret ab illo: an eū sup̄ oia diligeret. s. sup̄ vxorē suaz: filios: z fratres: patrē z matrē: z magl̄ q̄ oia tp̄alia. Licet vbi⁹ respōderet q̄ sic: nō ridiculū esset credere q̄ corde ip̄m z p̄fecto amore diligeret. imo crederet q̄ talia vba ad euitandā penā diceret. Et similr posset dici in p̄posito de expectāte p̄fiteri in finē vite. q̄ tales p̄seuerāteo in p̄cio vsq; ad mortē: si tunc plāgunt p̄cā sua vt plīmū faciūt hoc fit ex timore mort̄ z infern̄: z nō amore patradisi vl ex dolore offensiōis diuine: vt inq̄t Cyprian⁹ in ep̄la ad Antbonium de laudibo cōtinēdi. Rogare illos nō deliceat pnia: sed mortis vrgentis admonitio cōpellit. De hoc habet hoc rabile exemplū. Legit em̄ q̄dam clericus multū vicios⁹ tp̄e mortis p̄fessus est cū multa lachrymis z recepit sacramēta ecclie cum maxima reuerentia: ostendens magnū dolorē p̄cōz suoz. q̄ post mortē apparuit cuidaz suo amico totus ign̄is⁹ z exclamauit voce magna di. Deu mihi q; damnat⁹ sum. et interroganti illi quō hoc fieri posset cum tot lachrymas effuderit in cōfessione z in recipiendo sacramēta: ille miser respondit. Ue mihi q; illas lachrymas nō ex dei amore nec ex cōtritione p̄cōz meoz: sed solū ex timore mortis z inferni effudi. et ideo dn̄ nō acceptauit penitentiā meā sine vero circūstantijo factā. Et hijs dict⁹ ille infelix disparēs ad tartarea penas redijt. Et merito. Nā vt ait glo. in c. scripta. de collu. de te. Deus nō est remunerator: nisi sed aduerbioz. nō em̄ remunerat op⁹ bonuz nisi sit bene z recta intentione factū: z ad bonū finē. Si cor: aūt oculus mētis dirigit in agendo: sic intentio facit opa bona tendere ad finē debitū: id est deum. Et ideo sicut balistarius tenet vnū oculum apertū. s. dextrū vt sagittam recte ad terminū dirigat intentū. z aliū. s. sinistrū claudit. Sic debet hō in opere suo aperire dextrū oculum ad deum vt oia ad gloriā ei⁹ faciat: sm̄ p̄silū apostoli. j. ad Cor. x. et claudere sinistrū: ne in opere suo respiciat ad bona tp̄alia z ad mūduz. Debet claudere oculū sinistrū timoris seruilis. z agere dextrū diuine charitat̄ z timoris filialis. Talis aūt p̄cōres in morte restituentes vsuras et peccata volentes dimittere sunt similes nauigāntibus in mari q̄ videntes submergi nauē: p̄icit̄ mercēs in mare: q̄ nō faciūt voluntarie simpl̄r sed solum sm̄ quid. s. causa euadendi p̄iculuz. quo euaso: integrū habere ipsas merces si possibile sit. Timendum est ergo ne nimis tarde peccator animā suaz manumittat vt sit in casu illi⁹ q̄ seruū manumittit causa mortis: sub ista condicione q̄ si cōualuerit liber esse desinat. Qui q̄dez modus manumittēdi licet valeat apud legēs ciuiles vt patet. ff. de manumissionibus. l. Mortis causa. tñ si q̄s sic animam suā manumittat apud deū nō valet. Timendū est em̄ ne talis mortiēs sit in casu legis q̄ habet. ff. Arbox furtim cesax. l. Si plures. In q̄ lege iudiciū dat q̄ sit illi⁹ in cuius horto viuit z radices habet. et non illius in cuius terram declinat quādo scindit. Sic est ō illo q̄ viuens vult esse in dominio diaboli. z morienS vult caput suū declinare ad deum: quod erit difficile. Ideo dicit Aug⁹. in li. de penitētia. et habet trāssumptiue in. xiij. sen. dist. xx. z de penit. dist. vij. c. nullus. Nullus expectet penitere quādo peccare nō potest: arbitrij q̄ libertatē vt delere possit cōmissa: nō necessitatē. qui puo tracz a p̄cio relinquit q̄ ipse relinq̄t: nō ea libere sed quasi necessitate cōdemnat. Que verba exponēs Tho. in. xiij. dist. xx. in respōsione ad secundū argumentū ait. q̄ Aug⁹. in verbis istis ostendit q̄ pnia quā aliq̄s agit in fine vite est valde dubia: non q̄ nō possit etiam tunc esse efficax ad salutē q: etiam quādo q̄s nō p̄t amplius peccare: potest tñ voluntatē peccādi mutare: vt nolit q̄d p̄ius voluit etiam si posset. tñ hoc est de raro contingentibus. Ideo dicit idem Aug⁹. vbi s̄. z in li. de lapsu mundi. sermone. xviij. et habet trāssumptiue in p̄dicta di. q̄rti. z de pe. di. vij. §. Quāq̄. alias allegat. c. Si quis. Si q̄s posit⁹ in vltima extremitate sue egritudinis voluerit accipe penitentiam z accipit: z mox recōciliabit. Facco: vobis non illi negam⁹ q̄d petit. sed dicere nō presumimus quia bene hinc exeat. Si securꝰ hinc exierit ego nescio. pniam dare possumus. securitatē dare non possumus. Nunq̄d dico damnabit. sed nec dico saluabit. Uia ergo a dubio liberari Uia quod incertū est euadere: age pniam dum sanus es. quia si sic egerio: dico tibi q̄ securꝰ eris quia pniam egisti: et eo tp̄e quo peccare potuisti. Si aūt voluerio agere pniam quādo peccare nō potes: p̄cā te dimittūt: non tu illa.

De occupatōe animi circa dolores mortis Ercium piculum quod incurrunt non facientes pniam in sanitate dicāt occupationis. Et est Scoti vbi sup̄. Adeo em̄ hō tempore mortis est occupat⁹ circa infirmitatē z dolores ingētissimos q̄ nō p̄t habere animū ad pniam sicut req̄rit. Sm̄ em̄ Aristotelē in. iij. de ania. z in. ij. Topicoz. et Tullū in philippicis. Intellect⁹ nr̄ nō p̄t eodez tp̄e circa diuersa obiecta p̄fecte opari. Et ideo q̄n quis habet dolores mortis: adeo aia cum oibus suis potentijs est occupata circa illos dolores et angustias q̄ nō bene potest attendere circa pniam et necessaria ad salutem. Ideo dicit Greg. in q̄dam sermone. Cū infirmitate oppressus eris: nihil aliud cogitare potes. quia dirigit tota intētio mētis vbi sentit vis doloris. Nocentiaz p̄iculū p̄t declarari p̄ pniam Augustini i li. q̄stionū. lxxiij. q̄stiōe. xxxvj. di. Passiones causate a tristabilibus plus mouēt q̄ causate a delectabilibus. sed vehemens passio delectatōis q̄ndoq; totaliter vel p magna p̄te impedit vsum rōnis hūane vt inq̄t idē Aug⁹. in li. de ciui. dei. Et patuit p̄ experientiā de multis q̄ ex inopinato aliq̄ ingenti gaudio z bona annūciatione amētes facti sunt. Un̄ inq̄t Tull⁹ in li. q̄. de fine bonoz. z malorum. Stoici diffiniunt voluptatē esse sublationē animi. et q̄ innuit q̄ p̄ maximā aliquā voluptatis passiōes q̄s aliq̄n amittit vsum rationis. Ad p̄dicta etiā facit q̄d ponit Pbus. vij. ethi. di. Delectatio corrumpit estimationē prudētie. Si q̄ boc agit passio delectatiōis: multo magis idem facit passio dolorātiōis: p̄ dictā regulā Augustini. s. Passiones causari z̄. Et sic q̄s p̄t bre tantā tristiciā z dolorem q̄ alienabit a sensu vel q̄si. Dicit em̄ Arest. iij. ethi. ca. ij. Tristicia stupefacit et corrūpit naturā hūanā. et in. x. ethi. ca. v. ait. Corrūpit operationes p̄prias tristicie. Sed q̄ maior est tristicia quā q̄s habere possit in hoc mundo: q̄s maior dolor: z angustia. Nōne est dolorātio mortis: dicēte Pbo Ethicoz. iij. Ultimū terribilium est mors. ergo incōuincibiliter concludit q̄ q̄n quis est in casu z infirmitate mortali: adeo ania eius est impedita circa corpis cruciatus q̄ non hī est dispositus ad cōfitendū z cetera q̄ requirūt intellectus z attentionē aīgs maximā diligentiā et amarā cōtritionē. Et hoc est q̄s inq̄t Augustin. in li. de penitētia. Difficile est vt tunc vera sit pnia quādo tam sera venit: q̄n cruciatus membra ligat: quādo dolor sensum opprimit. vt vix aliq̄d homo cogitare valeat. Facit etiā ad p̄dicta illud q̄d dicit Eccl. vij. Sez Afflictio viuum bone obliuionē facit luxurie mane. Ergo multo magis dolor mortis iducet obliuionē pnie. Et ideo p̄bet inq̄t deo p̄s. vj. Nō est in morte q̄ memor sit tui. Et patet hoc p̄ exemplū. Nam si q̄s haberet filium vnicū quez maxime diligeret in articulo mortis posit̄: z veniret vicinus rogās eū vt iret ad faciendū sibi aliq̄s seruitiū. nōne est credendū q̄ in tali dolore dimitteret filiū p̄prium vt iret ad illū quē minus amat. Similr si vicina ei⁹ esset infirma nō dimitteret curā dilecti filij vt eam viseret. Ille aūt dilectus filius est corpus p̄prium z caro cui peccator seruit z tenue. Uicin⁹ est de⁹ cui parum seruit z de quo parū curat: imo est ei extraneus. Unde de ipso dño Jesus cōqueritur p̄ Ps. xxxviij. Extraneus factus sum fratribo meis z peregrin⁹ filijs matr̄ mee. Uicina tua infirma est anima de qua visitanda et curanda p̄ pniam nō curat infirmo corpe. sed omnia eius studia circa corporis infirmitatem vsant. O quanta amaritas: q̄nt⁹ dolor: quantaq; afflictio est p̄ctis q̄n videt in se verificari illud quod dicit Hiere. ix. ca. Mors intrat p̄ fenestras nostras. Ideo dicitur Eccl. xli. O mors q̄ amara est memoria tua homini iniusto. Que cōsiderās magr Greg. de nouo ordinis heremitaz in suo q̄dragesimali de aduentu dicit. O vita dolorosa: anxia z laboriosa: q̄n pedes frigescunt: dentes nigrescunt: nasus acuit: caligant oculi: frons indurescit: aures pallescūt: tactus amittit: lingua occupat: pectus anxiat: guttur restringit. Ideo in p̄sona talis peccatoris morientis exclamat Dauid p̄s. cxiij. di. Circūdederūt me dolores mortis: pericula infernī inuenerunt me. Tunc anim⁹ infirmi pons cogitat quō possit tantū dolores sedare: petit requisita: postulat medicos: z anxiatur de sanitate corpis recuperanda magis q̄ de anie salute. Patet hoc p̄ exemplū q̄d rpibo nostris accidit in ciuitate Meti. Nam q̄dam magn⁹ usurarius infirmat⁹ ad mortē fecit coram se portari oia p̄ciosa monilia: aurū z argentū et lapides p̄ciosos et intuens omnia illa p̄ multuz tēporis: postea ad medicos se cōuertens exclamauit. O medici accipite hec oia. Cāta em̄ vobis dabo: dummodo me a morte liberetis. et in talibo ip cogitās sine pnia moritur et est. Sile aliud hī exemplum de q̄dā alio diuite auaro in mortis articulo sibi facite apportari suos denarios et thesauros quos dolose alloquēs dicebat. Juuate me o desperati. iuuate me: en morior z vos desero. deinde illos amplexabat. z demū accepto vase argēteo cum denarijs: cepit auaro cū diabolo. Aliud aūt auarus infirmat⁹ ad mortē fecit se portari per omnes officinas dom⁹. scz in cellario. i horreo: in sala: in cocina: in thalamis depictis: et in stalla. et voluit videre equos z canes: similr et accipitres. deinde vestimēta sua: z cetera oia de quo solebat habere solaciū. z sup̄ oibus lamētabat. et sic impenitens mortuus est. Legit q̄ aliud exēplū de q̄dā magno p̄lato ecclesiastico q̄ infirmatus ad mortē et audiens a famulo q̄ medici nō habebāt spem de vita eius: fecit sibi portari speculū et intuens in illud cepit dicere. O facies mea

secunda. O caput meū delicatū ꝺ tāta diligen
tia ornabā et mirra lapidibꝰ pciosis onusta illu
strabā: debes tu mori. O corꝑ meū eburneum
manꝰ mee albissime. O crura mea formosa de
betis vos a ẽmibꝰ devotari. et in dnō vbi gle
uerās mortuꝰ est. O stulte z oi dementia replenꝭ
sime: debet esse ꝓfectio quā postulas: hec est sacra cō
munio quā recipꝭ. Ideo exclamat ꝺdā vīficator:
Tẽpus ꝑcrit et tẽpus venit: nimis morat ꝺ ñ
bñfacit: facẽdo malū sperans bonū: vita deficit
mors aduenit: oēm boiem mundus dimittit: ꝺ
offendit deū cū magno timore euadit. Ideo Oui
dꝰ i. x. Metha. inducit orpheū dicentē dnos infe
rioꝝ. Omnia debent vob paulūꝑ morari. Seꝯ
rius aut cinꝰ sedē ꝑeramꝰ ad vnā. Tẽdimꝰ huc
oēs: hec est domus vltima: vosqꝫ Nūani gene
ris lōgissima regna tenentꝭ. Oratꝰ ꝺs in ꝺdā epi
stola hortat nos ad ꝓpatiōez mortꝭ dicēs. O cīm
crede diē tibi diluisse supmū. Grata superueniet
ꝺ ñ sperabit hora. Nolite ꝰ generosi ciues erpe
rare ad penitendū tpꝰ mortꝭ in ꝙ eritꝭ ꝙsi torali
ter inhabiles ad bñ agendū. sed modo donec ha
betis bonū intellectū ordinate testamēta vestra
et necessaria ad vestrā salutē disponite.

De dimissione oim rerꝫ in morte. O

Ut tū ꝑiculū ꝺ dimissionis. s. oim rer
q tpaliū. de ꝙ Esa. iij. ꝺ. Dis caro fenum
t dis gl̄ia ei. ꝙsi flos feni: exiccatū est fe
nū t cecidit flos a. mortuo cīm boie: moriunt si
mul t pereunt oēs delicie eius t ꝓsolatōes rpales
ꝙs habebat. O quanꝰ tunc erit horror. O ꝙntꝰ
dolor. O quāꝭ tremor: cū cōspiciet se ꝑuari deli
cijs carnis: ꝑuarꝭ luxurijs: cōsuetis solacijs: so
nis: cantilenis t locis. Bit cīm porta Maximia
nus. Dura sarꝭ miserꝭ memoratio ꝑsca bonorū.
Et Cassiodꝰ epistolaꝝ li. xj. epla. xv. inḋt. Faci
le onꝰ afflictionis sentiunt ꝺ vti suauibꝰ delicijs
cōsueuerūt. Vas aūt suauitates necesse est cito
dimittere. Bit cīm magꝰ Greg. de nouis vbi ē.
q bō est sīlis cuidā piscī maris ꝺ ō: epbigmer: ꝺ
nascīk mane t morīk vespere. In morte ꝙ oia re
linquunt. Unde Oracius in epla ad Quintū ait.
Mors vltima linea rerꝫ est ꝺ auferet oēs mūda
nas cōsolationes: de ꝙbꝰ loquit Hugo in li. j. ō
nia di. Quid ꝓfuit inanis gl̄ia: breuis letitia:
mūdi pōpa: carnis voluptas: falsē diuitie: ma
gna familia: et mala ꝓcupiscētia. vbi risus: vbi
locus: vbi iactātia: vbi arrogātia. de tāta letitia
quanta tristitia. post tantā voluptatē tā grauis
miseria. de illa exultatione ceciderunt in grandē
ruinā t magna tormēta Hec ille. Que oia vide
bat ꝓpha in spū di. in ps. Quō facti sunt in deso
lationē: subito defecerūt: pierunt ꝑter iniḋtatez
suā. Et in ꝑsona iuuenis delicati infirmantꝭ ad
mortē ait Job. xix. ca. sui li. Spoliauit me. s. ifir
mitas gravis gloria mea: et abstulit coronā de
capite meo. i. capillos et alia capitis ornamēta
destruit. O quanta afflictio est in anīa pcōtis

qñ priuari se videt delicata vxore quam plus ꝙ
deū amauit. dicit cīm intra se: fortitā accipiet ali
um virū quem plus ꝙs me diliget. Ad hoc dari
potest exemplū illius iuuenis ꝺ xpīus noster in
articulo mortis existens amplexabat vxorē suā
dolens ꝙ eam dimittere oportebat. O quanta
anxietas: cū se videt relinq̄re filios suos ꝑ ꝙbus
tantos labores passus est vt eis diuitias relinq̄
rer. De quibꝰ ait ꝓpheta. Filij tui sicut nouelle oli
uaꝝ in circūitu mense tue. Et alibi. Filie coꝝ cō
posite: circūornate vt similitudo tẽpli. Patuit hoc
ꝑ exemplū vnius infirmi qui flebat filios suos
cui a fratribꝰ nostrꝭ pnia persuaderi nō poterat
ꝓter nimiū dolorem filiorū. cruciat ergo talis
moriens vehemēter relinquēs filios orphanos
Dicit aūt intra se. Quis maritabit filias meas:
ꝙs earum curam geret: quis defender ab aduer
sarijs filios meos ne diripiāt bona coꝝ. quis fi
delis tutor iuenīk qui nō vsurpet diuitias ꝙs
relinquo eis. De tali inḋt Aug⁹. in sermone ꝺ in
nocentibꝰ. Percunt hec anīaduersiōe pcōtis vi
tiōes obliuiscat sui qui dū viueret oblitus est
dei. Patuit de ꝺdaz magno vsurario in ciuita
te Mediolani ꝺ in mortis transitu cristēs tene
bat in manu saculū plenum aureis: et cū ꝺdaz
eius affinis vellet eum auferre: quia erat quasi
mortuus: ipse vsurariꝰ stringebat manū et tra
hebat saculū ad se. et in hoc tota eius mens ver
sabat ne sibi auferet pecunia. et sic mortuus est.
O q̄ indicibilis cruciatus cū pcōtis videt se pri
uari thesauris suis quos tāto labore quesiuit:
tāto timore seruauit: tāto amore dilexit. Bspi
cit cīm ꝙ nihil portare secum potest: iuxta illud
Job. xxvij. Diues cum dormierit nihil secū affe
ret: aperiet oculos et nihil inueniet nisi peccatum.
Et psalmographꝰ canit. Dormierūt somnū suꝯ
um et nihil inuenerūt oēs viri diuitiaꝝ in manī
bus suis. Eriterū. Ne timueꝭ cum diues factꝰ
fuerit homo: et cū multiplicata fuerit gloria do
mus eius: qñ cum interierit non sumet oīa:
nec descendet cum eo gloria eius. Considerate ꝰ
quantū dolorē habebūt de amissione diuitiarū
quarī insaciabiles: tanta auiditate diuitias cō
gregāteo: cū dicat Greg. in ḋdā omel. Nūq̄ sine
dolore dimittit qō cū nimio amore possidet. Et
idem inḋt Aug. xxj. ō ci. dei. Talibꝰ pcōtibꝰ mo
rientibꝰ ꝙgregate diuitie nec anīe nec corꝑi pfūt
iuxta illud Eccī. v. Qui amat diuitias fructum
nō capiet ex eis. Qō intelligēs Saladinꝰ ḋdam
magnꝰ inter saracenos: appropriās vltimo fi
ni: sudariū ꝙ post mortē inuoluēdus erat: añ se
portari fecit: t ꝑ ciuitatē ꝓclamari. Tantū et nō
plus de oīmbꝰ suis bonis portabit ꝓcepe ma
gnus Saladinꝰ. Insup accidit pcōti in extre
mis laboranti aliꝰ dolor: vt videat sua bona ab
aduersarijs suis t inimicis sepenūero vsurpari
et diripi: ipso loꝙ nō valēte. iuxta illud ꝓpheticū
Esa. iij. Exactores sui spoliauerūt eū. Un Aug.

v. de ciui. dei. ca. xvij. inḋt. Felices vel noos: vt fi
lios nostros diuitie terrene ñ facīt: ꝺ aut a nob
sunt viuentibꝰ amittēde: vel nobis mortuis a ꝙ
busnolumꝰ possidende. O diabolici vsurarij ꝺ
sanguinē pauperꝫ deuotaꝭ: audite qō de vobis
ꝓpha ploquit. Relinq̄nt alienis diuitias suas.
et hic erit vobis maximus dolor in morte et oc
cupans aiam ne de vera cogitet pnia.

De impugnatione demonū in morte. P

Uintū ꝑiculū ꝺ impugnatiōis. s. demo
q nū. de ꝙ Greg. in ḋdā sermone inḋt. Tā
to diabolus grauiores tẽptationes sug
gerit: ꝙnto magis perōrez finī appropinq̄re cō
spicit. Insidiat enī i abscōdito tā ꝙs leo i spelūca
sua. Insidiat vt rapiat pauperem: rape pauperem
dū attrahit eū. vnde sicut murilegꝰ ad foramia
insidiat muri et expectat vt ide creat: ita diabo
lus in fine t ꝓpe exitū anīe insidiat pcōti. Sic ꝰ
ꝙs esset stultꝰ si dū sanꝰ est t fortis reticiat arma
defensoria videns hostē ꝓpe venientē: t ꝑmittat
se superari ab illo. Qñ aūt est infirmꝰ t tortꝰ ꝙsi ro
bur et infirmitate amisit tūc perat arma t poslu
let loricā: dicens ingredi se velle cāpuꝫ certamis
cū hostibꝰ qñ se mouere nō pōt. Sic stultissimꝰ
est pcōr: ꝺ dū est sanꝰ t potēs ad pugnandū cū
diabolo ꝑ pniam: nō vult illā facere. sed se supa
ri ꝑmittit. deinde cū est infirmꝰ et tortꝰ debilis tā
spūaliter ꝙ corꝑaliter vult t credit se posse ꝓ tā di
ros hostes ꝑfectaz victoriā reportare: qō est ira
difficile vt ḋdāmodo ꝙplere nō valeat attenta ip
soꝝ potētia. Ideo dicit Paulꝰ ad Eph. vj. Non
est nobis colluctatio aduersus carnē t sanguinē
sed aduersus ꝓncipes t prāteo: aduersus mūdi
rectores tenebraꝝ harū ꝓ spūalia nequitie in celestī
bus. O quāe erit tremor in illa hora mortꝭ qñ
de momēto in momētū expectat pcōr ꝙ diabo
lus sibi appeat. nō cīm cōiter apparet nisi postꝙ
est ꝑ transitū. Tūc certe vīficat in talibꝰ pcō
ribꝰ qō scptū est Deute. xxx. Occurrēt vob mala
in extremo tpe. vident enī diabolū in tā horribi
li specie vt ponꝰ vellēt ꝙ terra illos duorare qꝫ
ꝑ ictū oculi illā pessimā bestiā videre. Un Qui
dius in epīs inḋt epla. x. Occurrūt anio peccāti
mille figure. Mors ꝙ minꝰ pene ꝙs mors mortꝭ
habet. De ꝙbꝰ Virgilius. vj. Eneid. ait. Terribi
les visu forme. Apportat ꝰ diabolus libꝝ in q̄ scpta
sunt oīa pcā eoꝝ: tā subtilīk allegās ꝓ eos
de eoꝝ dānatiōe vt nihil valent respōdere. O ma
ledicte t obstinate pcōr: tūc illa turpia scelera ꝙ
nūc nō vis ꝑ confessionē denudare: taliter demon
strabunt a diabolo ꝙ nō aliud expectabis nisi
sniam dānatiōis ꝓte. Scptū est enī Eccī. xj. In
fine hoīs denudatio operꝫ ei. Ideo inḋt Ebryf.
in li. de egressu aie. Pēsandū est ḋppe cū aīa pec
catrix vinculis incipit carnis absolui ꝙs amaro
terrore ꝓcunt: ꝙntis mordacio ꝓscie stimulis la
cerat. Recolit vetera ꝺ cōmīt: videt mandata ꝺ
adiplere ꝛtempsit: dolet indulta pnie rea se ina

niter ꝓcepisse: plorat inmobilē districte vltiōis ar
riculū inexitabiliter imminere. Manere satagit:
ire cōpellit: recupare vult ꝑdita: non audet: post
terga respicit eoꝝ transacte vite cursum velut
vnū bxeuissimū deputat trinerꝭ passum. Ante se
oculos dirigit t infinite pennitatꝭ spacia despēn
dit. plorat vtraq; ꝙ intra tā breue ꝑpetuꝫ acqrere po
tuit lenciā oīm seculoꝝ. deflet etiā se ꝑpetuaz bxe
uitis tpis illecebrā voluptatē inenarrabilē amisis
se dulcedinē. erubescit ꝙ ꝓter illā substātiā que
ẽmibꝰ erat obnoxia: illā neglexit ꝺ angelicī chꝰ
ris erat inserēda Dec ille. O obstinate pcōr ḋd
audis. Quid facies in illa hora qñ tu solus vi
debis illos demones sic horribiles t nulluꝫ te po
terit iuuare ꝓ eos. Tunc verificabit qō scptū est
Deute. xxxij. Dabit tibi cor pauidū et deficientes
oculos t aiam ꝛsumptā merore. et erit vita pen
dens añ te: timebis die ac nocte. Tūc tremebūꝫ
dus exclamabis. Heu mihi heu mihi q: iter ga
go qō nunq̄ ambulaui: in regiones lōgissimas
a ꝙbꝰ nulluꝫ reuertit. vado ad iudicē terribilē vbi
nescio ḋd mihi ꝛtingat. pauco: ꝛtremisco. q: nō
habeo aduocatū ꝺ me adiuuet: nō habeo sociuꝫ
ꝺ me ꝛducat. Sed video malas bestias ꝑpara
ras ad me devorandū. O maria stultitia pcōꝝ
ꝺ hoc audiūt t nō ꝛtremiscūt. O scelerate quō te
defendes a diabolo in illa hora: cui⁹ seruꝰ tanto
tpe ꝑmānsisti: cui aꝰ pfuasiōibꝰ obediti: vt inquit
Paulus ad Ro. vj. et xj. Pe. ij. ꝺ. Ab ꝙ ꝙs superꝭ
tus est: cuiꝰ seruꝰ est. Si ad mortē gliose ꝺ ignis
diabolus accedere voluit: credito te euasuꝝ sine
illa horribili visione. Si ad obitū sci Fraciscī
maria ꝓcesit demonū multitudo vt viderent si
possent illā aiam tā scām sibi vēdicare: t ꝑ tres
dies ꝛtinuos illā impugnarūt. ḋd facient tibi o
diabolice pcōr. Audi horribile exemplū. Narraꝭ
uit mihi ḋdaz socius meꝰ ꝺ dicebat frat Stepha
nusꝰ de laude. q: dū ipe bñet curā infirmoꝝ i loco
nro sci Apollonij apō brunā: ḋdā bonꝰ frat infir
mus ad mortē: ꝙdā nocte ita fortē cepit clama
re q: ipse ꝺ in ḋdā infirmarie camera dormiebat
tot⁹ tremefactꝰ euigilauit. et volens ire ad fratrē
clamātē: ꝑ longū spacīū ꝓcessit ꝑ cameraꝫ: nesciēs
repire ostiū. t videbat ei q: mille demones circa
se bñet ꝺ eū impedirēt ne iret: capilliqꝫ eiꝰ et bar
bore mirabiles erecti sunt. Tandē aliqlīt excutiens
timorē: ꝓcessit ad infirmū. accessit etiaꝫ ꝑ. guarꝰ
loci sci ꝑ. frat Bartholomeꝰ de portu: rogantes
infirmū vt taceret q: nō sinebat fratres dormi
re. Ille vo miro magꝭ clamabat di. O bone Je
su succurre mihi. O vgo gliosa adiuua me. O
pī sctē Fraciscē ne me delerīs in tantꝭ angustijs
Uidēs ꝰ ꝑ dictꝰ guarꝰ q: noller tacere: cōpatiens
fratribꝰ ꝺ nō poterāt dormire: ꝑcepit ei ꝑ obedie
tiā ne vltꝝ clamaret. Ille vo nō potuꝰ signuꝫ
facies q: eū videret vl audiret. miro fortassis da
mabat. Quapropꝰ Guarꝰ tortꝰ stupefactꝰ dilexꝭ
sit. dictꝰ vo frat Stephanusꝰ ibi remansit. Ille vo

CHRISOSTOMVS D[illegible]:A

frater in clamoribo gsceuerãs vsq; ad matutinũ
randẽ in se reuenit:cui dixit frater Stephanus
Valde scãdalisat⁹ sũ de te q; nunq; obedire vo
luisti patri guardiano q̃ tociẽs tibi hac nocte p̃
cepit ne clamares. Ille vo debilissima voce re
spondit. Vere pat:nunq; vidi aut audiui patrẽ
guardianũ hac nocte:neq; aliũ fratrẽ. Cui ille di
xit. Que erat causa tãt clamoris. Ille vo rñdit.
O pr̃ adeo sum debilis q; nõ possum dicere. Sz
sciat⁹ q; tota hec camera plena erat demonijs in
horribilissima specie mihi apparẽtibo q̃ volebãt
me cogere ad negãdũ christũ t in desgationẽ fa
cere deuenire t violenter de corpe eripe aiam meã
Credo q; mihi apparuerint in essentia sua tãtã
habẽtes deformitatẽ vt impossibile sit dictu.sed q;
inuenerũt me sine pcõ mortali:nõ potuerũt me
vincere. Et hijs dict⁹ ille bon⁹ frat⁹ post aliq̃ntu
lũ tpis de hoc seculo migrauit. O pctõr vis q̃ for
tis esse ẽ diabolũ tpe mortis ꝓpara tibi armatu
rã zpritõis:accipe scutũ scte zfessiõis: appẽde
gladiũ t lanceã scissime penitentie.et tunc cum
fugabis. Q

Rem⁹ ergo oõs cũ gpõa dño dicẽtes: ne
o tradas bestijs animas confitentes tibi. Ma
gnũ em̃ est piculũ demonũ nõ solũ ante
trãsitũ aie sed etiã post. Dic em̃ Cbzys. vbi ũ. Jaz
vo post egressionẽ anie de corpe dõs explicare va
leat q̃t armate inimicoz acies in insidijs latẽãt:q̃t fre
mentes cuneiforalibo telijs instructi rũe obsideãt:
et ne libere trãsire possit ania velut militari mo
re cõstipate legiões oppugnãt. Nec ille. Patz p̃
mo qõ legit in legẽda bti Martini, vicz q; q̃dam
sctus epc̃s in horta trãsit⁹ pdicti sci audiuit mul
titudinẽ angelorũ cũ cantic⁹ aiam illi⁹ ad ethere
as mãsiones deferẽtẽ.sed post modicũ tpe audi
uit pdictos cant⁹ cessare t atrocem insurgere pu
gnã z pdictos angelos. nã maligni spũs aiam
sci martini sibi volebãt vsurpare.De scõ etiam
Eusebio socio bti Hieronymi legit q; duabo bo
nis añ mortẽ apparẽtibo sibi cribilibo demonijs
reuoluebat oculos t tota faciem torq̃bat:clama
bat q; alta voce. Nõ faciã:mitir⁹:mitir⁹. Deinde
coopiebat oculos suos ne videret illos sibi horri
biles demones:depcabat q; frẽs suos di. O fra
tres mei nõne vidis tot acies dmonũ:succurri
te mihi:adiuuate me:oês em̃ pene mundi nihil
sunt in cõpatiõe visiõis horũ malignorũ demonũ q̃
volũt me zstringere ad negãdũ xpm:t dicũt me
esse dãnatũ. Durauitq; hec pugna demonũz z
ipm duabo horũ ztinuis fratribo oibo ad terrã
pstrat⁹ cũ magno timore t cõpassiõe.Demũ veni
ente scõ Hieronymo hũ demões territi fugerũt
Legit etiã q; q̃dã scrũs berenita vidit i spũ aias
morientiũ velut q̃sdã auiculas ẽus celũ euola
re.sed q̃dã gigas horribilissim⁹ q̃ magnitudine
trãgebat nubes q̃ũ oês rapiebat t in profundũ pe
lagi demergebat.et ille gigas erat demõ infernal⁹
Eia igit deuoti xpiani nõ expectem⁹ horã mortis

ad pugnandũ petra inimicos nostros. Nũc ere
amus in cãpum certaminis q; sctãm pniaz baben
tes sp deuotionẽ gliose v̄gini q̃ in mortis⁹ articlo
a demonijs liberabit. Nõ sunt em̃ adhuc.xx.an
ni q; mortu⁹ est q̃dã frat⁹ nr̃ amic⁹ me⁹ de q̃ mihi
narrauit q̃dã me⁹ socius q; ei⁹ morti interfuit:q;
dũ esset tpe obitũ cepit facie reuoluere t oculos t
modo se vertebat ad vnũ latꝰ t mõ ad aliud clau
dẽs oculos.t postea cum lachrymis cepit rogare
frẽs vt sui misererent:t deum p se depcarent di.
O fratres mei nõne videtis horribiles demones
q̃ aiam meaz volũt erige. O frẽs mei succurrite
mihi in hac hora. Fratribo q̃ oibo genua flectenti
bus t psalmos pniales dicentibo:alle horribilitẽ
cũ demonijs agonizans:tãdẽ cepit dicere. O vir
go bñdicta sp fuit tu⁹ deuotus t q̃tidie tibi coro
nã deuote faciebã:succurre q̃ mihi pissima dña
in tãtis angustijs. Quibo dict⁹ statim aduenit btã
v̄go:licz eã nõ viderẽ alijs frẽs. Ille vo hilari fa
cie tot⁹ iocundus cepit dicere fratribus. Cessate
fratres mei ampli⁹ psalmos dicere.sed facite lo
cũ gliose v̄gini. Deinde innumeras gras ei refe
rens ipsa pretit ad dñm.

De intricatõe ani in rebo secularibo in morte.

Ertũ piculũ ẽ intricatiõis.s.in R
o varijs cogitatiõibo t negocijs secularibo

Dic em̃ sapiẽs Eccli.xxiij. Qui in multis
erratus multa cogitabit:qõ intelligit tã in mor
te q̃ in vita. Ideo in pona talium morientiũ dicit
Job.xx.ca.sui libri. Cogitatiões mee varie succe
dũt mihi:t mẽs mea i diuersa rapit. Et Dauid
p̃s.xxvij. Cor meũ zturbatũ est in me. Quattuo
or em̃ cogitatiões veniũt talibo q̃ zturbãt aiam
eoz t occupãt ne cogitent de pnia.vicz doloris
que hñt in corpe quo eũ efficiant.Amoris.s.rerũ
tpaliũ q̃s ñ dimittere affectãt, Timoris.s.mor
tis t inferni.Demonũ t iudicij irati. Et spei. Sp
em̃ habent aliq̃d spei recuperande sanitat⁹ t euitã
de mort⁹.De q̃bo cogitatiõibo dicit Jacobus nr̃
Quattuor venti iactãt mare q̃ faciũt mentẽ cur
bare:timere:sperare:dolere:t gaudere. Unde Bo
etius.j.ẽ pros⁹.metro.vij. Tu q̃s si vis lumine cla
ro cernere verũ Tramite recto carpe callẽ: gau
dia pelle. Pelle timorẽ: spẽq; fugato: nec dolor
adsit. Nubila mens est iũcraq; frenis:hec vbi re
gnãt. Ea pter de talibo pctõribo ait Esa.lvij.ca.
sui libri. Cor impũ q̃si mare feruẽs.s.i cogitatiõi
bus suis:q̃ q̃escere nõ pt marie tpe mort⁹. Eco
tra vo est de bonis q̃ leti moriunt. Ideo põt da
ri exemplũ de duobo incarceratis:q̃ꝝ vn⁹ q; iust⁹
inuẽt⁹ est:cũ gaudio expectat egressum suũ ẽ car
cere. Alter vo qz est malefactor t p zsequẽs suspẽ
dẽdus vl̃ aliter interficiẽdus:cũ magno tremore ex
pectat q; educat de ipso carcere. Aliꝰ q̃s pulchriũ
exẽplũ ponit Pbo li.de aialibo di. Qui est q̃dam
auis noie cign⁹ q̃ ẽ albissima:t in oi vita sua ha
bet luctũ p culpa.in morte vo magnã ostẽdit leti
tiã in motibo z in voce: et facit ingentẽ melodiã

et festiuitatem. de qua Ouidius in epistis inqt.
Sic vbi facta vocãt:vdis abiecit in herbis. Ad
vada mendãdi ꝓcinit albus olor. Et assignat pbo
rõnem dicẽs:q; ideo in vita luget q; sanguis ei⁹
q̃ est purissim⁹ est dispsus in mẽbris:ita q; de eo
q̃si nihil remanet circa cor. In morte vo iõ gau
det:q; sanguis tot⁹ recurrit ad cor:et ꝓter suaz
puritatẽ t dulcedinẽ dat ei magnã ꝓsolationez.
Sic mortalis hõ iust⁹ luget in vita sua: q; bona
opa sua ad cor t ad mentẽ suã nõ reducit:sz pec
cata q̃si sp cogitat t de eis pniam facit et lachrymat. Tpe vo mortis benemerita sua illi repsen
tant.t ideo gaudet t letat:cũ apl̃s di.ad Pbil.j
Lupio dissolui t esse cũ xpo. Ecõtra vo dr̃ Pbo
vbi ũ.q; est q̃ddaz animal noie sirena qõ est piscis
hñs a media tpe supiori silicitudinẽ hois: ab infe
riori vo silicitudinẽ pisc⁹. Hoc aũt animal in tota vi
ta sua habet suauissimũ cantũ t maximã oñdi
tionẽ. In morte vo voce lamẽtabili exclamans
cũ magno dolore se discerpit. Et rõ est.q; cũ habe
at sanguinẽ venenosum:in vita sua stat q̃si tot⁹
in cauda t q̃si nihil remanet apũ cor:t ideo lera
tur. In morte vo sume tristat q; ois sanguis ve
nenosus existẽs in cauda currit ad cor. Sic pec
catoribo in vita venenũ pctõr non venit ad cor
sed solũ vanitates mũdi.t ideo letant: q̃bo tñ oia
pcã ad mentẽ venũt mort⁹ tpe q̃ aias cor pertur
bant t cruciãt. Sicut dr̃ de lupo q̃ cũ comedisset
bonas carnes assatas plenas nouaculis radẽti
bus:postea digerendo eas mortuus est.nã in
ciderunt ei oia interiora. S

Ntali etiã hora ad mentẽ illius venit̃ cer
i dei iudicio negocia i q̃bo libenter occupa
bant sanitat⁹ tpe. Patz de q̃dã mercato
re q̃ dũ sui eũ ad pniaz hortarent:respondit eos
interrogãdo di. Quãti pter̃ nũc libras pipis: quo
lana vẽdit.t in hijs vitã finiuit. Silr̃ q̃dã aduo
cat⁹ inuitat⁹ a sacerdote vt sumeret cor⁹ xpi res
pondebat. Ego ne me appello. Erat em̃ solit⁹ ap
pellare z iusticiã. Nostri q̃s tpibo q̃dam armiger
hñs sub se militeo:in extremis laborãs dispone
re videbat acies:vocabat milites:t cetera vide
bat facere q̃ solit⁹ erat agere in castr⁹. Aliꝰ aũt ne
gociator q̃ multa bona acquisierat quiqu⁹ morti de
cebat seruo. Curre post talẽ q̃ soluit mihi mone
tã falsam. Dic tali q; peraũsit tpe mee solutiõis.
heu mihi nã tal⁹ me decepit in tot auris. Aliꝰ ãt
in extremis instruit⁹ cũ q̃dã frater nr̃ eũ hortaret
ad confessionẽ: rñdebat. Sũt ne reuerse galee de
baruti. Diu steterũt naues ẽ aq̃ mortua. Dicite
aũt illi fratre nro. Quis⁹ audiare facta aie vecal
le rñdebat Est ne bonũ mercatũ cinamomi. Et
postea respirabat di. O mereãne bodie nihil va
let'. Cũ aũt staret ve zfiteret: affirmãs q; mortu⁹
ẽt. Ille rñdit maꝝ voce. Nõ possũ:nõ possũ.q̃bo
dict⁹ cũ diabolo expirauit. Aliꝰ isup dicbo noitr⁹
cũ zfesso: sibi facere vellet zsciaz de male ablatis
et q̃reret an vellet restituere:rñdit. Tibi vident

fricte res. Et sic sine pnia mortu⁹ est. Ecõtra vo
nr̃ bñus frat⁹ michael ẽ carcano pdicator excellẽ
tissim⁹:cũ laboraret i extremis:gies cũ digit⁹ fa
ciebat ac si pdicaret.t postea dixit. Ego cõuici illũ
lũ.s.diabolũ.t sic pcessit ad dñm. Sed q; oppost⁹
eũ Guar⁹ q̃dã medic⁹ ad mortẽ veniẽs t rogat⁹
ve zfiteret.rñdebat. Tredeci libre p⁹ tres mẽses
Et sp dicẽs hec vba expirauit.post mortẽ vo ei⁹
inuẽtũ est q; q̃dã ifra tres mẽses illi debebat da
re.xiij.libras. O maledicte pctõr: noli expectare
ad penitẽdũ hora mort⁹.qz tũc mẽs tua erit intri
cata i secularibo negocijs t cogitatiõibo: vt vitiẽt
q̃ a dño ẽ: Mat.vj. vbi ẽ thesaur⁹ tu⁹ ibi t cor
tuũ erit. De derelictõe amicoꝝ. T

Eptimũ t vltimus ipedimẽtũ ac piculũ
o ẽ derelictõis .s.amicoꝝ. In tali ei extre
mitate degẽti manifestũ si diues sit adsint pa
rentes t amici ad tpalia pfidentes t ñ curantes de il
li⁹ aie salute. Sepe etiã illo videtur.sed loq; hñ nõ
valẽte:aliq̃s capsas claudit t clauẽ accipit vl̃ ũ
gillũ appõit.aliq̃ qz nihil ei relinq̃ curbat⁹ recedit
vl̃ cõuicia ei dicit t ipropat ei. Uror eũ molestat
vt ei accrescat dotẽ t illaz vsufructuariã relinq̃t.
Aliꝰ petit vt eos heredes instituat t testamẽti fa
ciat sic ei⁹ placz.aliꝰ aliq̃d exportat: vn⁹ vestimẽta
ali⁹ capbos argẽteos tc.aliꝰ bursã ei accipit. vñ
tal dicere pt cũ xpo pl⁹.xxj. Diuiserũt sibi vestimẽ
ta mea:t sup vestem mi.sortẽ. Nemo ẽ q̃ illi ostẽ
dat crucẽ:aut xpi passiõez ad memoriã reducat
Medic⁹ ãt veniẽs t videns eũ morti primũ:ñ hor
tat ad zfessiõez.sed alijs ẽ domo dr̃.accitꝰ ẽ deos.
O medici audite q̃ntũ sit periculũ vim sic faciẽtis:
t q̃d vob ꝓpitia sctã mr̃ ecclia i.e. Cũ infirmitas ẽ
pe.t re.di.Cũ infirmitas corpal⁹ nõnũq; ex pctõ
pueniat:dicẽte dño lãguido quẽ sanauerat: va
de t ampli⁹ noli peccare:ne deteri⁹ aliq̃d tibi cõ
tingat. Presenti decreto statuim⁹ z dilrictẽ pci
pim⁹ medic⁹ corpoꝝ:ve cũ eos ad infirmos voca
ri ztigerit:tpos sup oia moneãt t iducãt (t expo
nit glo.s.cũ effectu) vt medicos aduocẽt aiaꝝ ve
postq̃ fuerit infirmo ẽ spũali salute puisũ:ad cor
poral⁹ medicie remediũ salubriꝰ ꝓcedat. Seq̃t.
Si q̃s aũt medicoꝝ hui⁹ nr̃e zstitutiõis trãsgres
sor extiterit;etã diu ab ingressu ecclie arceat donec
p trãsgressiõe hmõi sanifecerit cõpetenter. hec ibi.
Sup q̃ vba dr̃ Hosti.q; ex⁹ dr̃:papim⁹:necessi
tatẽ iponit.t trãsgressor mortalis peccat. nec fides
eorũ pscribi pt nec aliq̃ zsuerudici collitio ẽ p sa
lute aiaꝝ introducũ. male em̃ zsuetudines nullo
tpore cõualescũt. §. Si vo.i aũt.ve nulli in.l.ij.
i ff.m vnã expositõez. C.q̃ sit lõ.zsue.viij.dist.c.
mala.extra ẽ zsuc.c.fi.ẽ sentẽ.t re in.c.cũ cã. Si
q̃ medici sic astrigunt ad hñdũ magis cognati t
affines:cũ oês xpiani ad hñdũ ex diuitio pcepto necs
sitatis tpe obligent:p illã sniam Mat.xxj. Dilige
primũ tuũ sicut teipsum. Sed heu qz ratio
manifeste vrotes et aliquãdo filij sepe cõtristatos
de domo expellũt:et loc⁹ cũ infirmo nõ pmittũt

dicetes cū dormire vl aliter impediū esse. vl qñ
ad eam accedere vult ꝓfessor dicūt ei: nihil dici
tur ei de ꝓfessione vel reconciliatione: ne incuriat' ei ter
rore. et si ipse petit: dicunt cōfitebor: date ei pauca
verba q̄ est debilis. Aut si medic' corporalis vel spi
ritualis vult illū exhortari ad ꝓfessionē: dicunt:
nō est ad hoc tēpus: expectate adhuc modicū. O
maledicta femina sic diligis virū tuum. o ingrate
filii sic tractas patrē tuū. bene dic' q̄ nō est tpis. f.
cōfitendi. q̄ nimis diu expectauit. Sed hō est tē
pus q̄ diabolus eū posset et q̄ loq̄lam amittat
tm̄ posset lingua vt ꝓfiteri nō possit. Septimum
est enī in. §. Sepe. inst. q̄do nō est gmissa. cessa.
Sepe aūt tyranni et crudeles homines varijs calibus
et loq̄ndi et audiendi facultatē amittūt. vbi dicit
glo. manifeste impij aduocati. Patuit exēplū in se
pte aduocat' paduanis vno anno pestē defūct':
q̄ oēs sine lingua inuēti sunt in morte. Quid di
ca de amicis corporalibus. Certe stulte est q̄ in illis
oēm suā ꝓfidentiā ponit. Dicat enī dūs Mat. x.
Inimici hois domestici eius. Exemplū miserabile
dignū visum est in q̄dā magno ꝓlato et ecclesiā
stico: q̄ laborās in extremis visitat' est ab amicis
suis. Cū aūt viderēt cū morti primus q̄sq̄ cepit
domū illā spoliare. et hoc accidit q̄si sp talibus q̄
sonis ecclesiastic'. Ideo aūt abstulerūt oia eius
bona q̄ infra bonā nihil remansit in domo p̄ter
lectū in q̄ iacebat infirm'. Quidā aūt de eius ami
cis dixit. O ino est mortu'. et accepit illū lectum
quē subt' habebat infirm' tm̄ cū reliq̄ mortui in pa
lea. O crudelitas mania. O rabies inaudita. O
horribilitas lachrymāda quā nō facerēt theucri
vel saraceni. Quare q̄ nō facias elemosynas dūm
sanus es. Ire nō cōfitemini. Nolite expectare q̄
affines vestri hec faciāt p vobis. Si enī vos de
salute vestra negligētes estis: multo negligētiores
erūt affines vestri. Et ideo hortamur vos ne in
vacuū gram dei recipiatis tē.

Eodem die post prandium de iudicij finalis
verificatione: significatione: et causatione Ser
mo nonus. U

Vdicabit orbē

i terrā in iustitia et pplos in equitate
Ps. xcvij. Quātū vale sit ad mentes
reducere terribilitatē vniuersalis iudicij: ostēdit
sapiēs Eccl. viij. di. In oībus operibus tuis memora
re nouissima tua et in eternū nō peccabis. De quo
etiā loq̄ns Greg. inq̄t in q̄dā omel. Dic illū ante
oculos ponite. et q̄cq̄d mō graue cernit in ag' cō
parationē leuigat. et etiā omelia. xxxv. idez inq̄t.
Presentia ipsa si q̄ est ita est agēda leticia vt nun
q̄ amaritudo diuini iudicij recedat a memoria
Dic enī Ambro. in q̄dā sermone. Valde se solli
citat in bono opere q̄ sp cogitat de extremo fine.
Ideo ait Gualter' in alexādriade. li. viij. O felix
mortale genus si sp haberet Etherea p̄ mētes bo

nā finem q̄ timeret. Aug'. dic in epla ad Enticu
ait. Nihil est valē' populis q̄ loq̄ de rebus futuris.
Ea. q̄ peter canor ispūssit in vbis ap̄olus nobis
memoriā facit ō sequentis vniuersal' iudicij. De
q̄ tractaturi tres ꝓsideratiōes faciem'. Prima
dicet Verificatiōis. Secūda Significatiōis. Tercia
et vltia appellabit Causatiōis.

De verificatione iudicij vniuersalis. x

Do ad p̄mā q̄z q̄ ōr verificatiōis ꝓpono
q vob vnā veritatē ꝓclusiōem fm Sco.
in. iij. di. xlvij. q. j. t Rich. ca. di. ar. j. q. j.
et Tho. ca. dist. t i. iij. q̄e sūme. q. xlix. ar. v. hēz q̄
in vltate futuri est in fine mūdi iudiciū in q̄ de'
seuerissime punier̄ p̄ delinq̄ntib; et nō min' cle
mentissime p̄miabit bona op̄a iusto'. Et hec ca
tholica opinio est ꝙ dicūt maledictos hereticos
et infideles. Ge q̄do Tull' in li. de nāta deo' inq̄t
Quidā direxūt tota de dīs imortalibus opinionez
fictā esse ab hoīb' sapientib' reipublice causa: vt
q̄s rō nō posset: eos ad officium religio duceret
Et hāc eandez sniam videt renuisse Stati' li. ij.
thebaidos dicēs. Primos in orbe deos fecit ti
mor. Tull' q̄z in hāc heresim inuolut' fuisse vi
det q̄ in li. iij. inuectiuar̄ ꝙ catilinā inq̄t. Ut alij
q̄ formido ipsorum esset posita apud inferos: annis
q̄ supplicia ipis ꝓstituta esse dixerunt. Hec ille. q̄
opinio maledicta penit' est reprobāda. Quēm
de' sit: supra ꝓbatū est in fmōe de caritate. et etiaz
infra ꝓbabit in fmonibus de fide. Quo inferni'
sit in q̄ reprobi puniunt ꝓbabit in. ij. pte p̄cipa
li huius operis sermōe. xxij. pte. ij. Quo aūt debeat ve
nire iudiciū ꝓbabit nūc dupl'r. Prio triplici rō
ne. Scōo auctoritatibus. Prima rō ē iustificā
tionis: sic arguēdo. De' est iust' et vult iustitiā exer
ceri. Ergo ps. xcvij. ꝓba. Just' dñs et iustitias dilexit.
Justitia aūt vult vt vnicuiq; tribuat q̄d suū
est et fm q̄d merebit. Justitia. ff. ō iusti. et iu. et isti.
eo. in p̄cipio. vbi ē. Justitia est ꝑsōas et ꝓpetua
volūtas ani: ius suū vnicuiq; tribuēs. Ad iusti
tiā g̃ q̄tiet p̄miare vtutes. q̄ oīs iust' labo: me
retur p̄miū et illō reqrit et expectat. l. et vtutū. C. de
statu. et ima. l. ꝓtra publicā. C. de re mili. l. bene.
C. de q̄drienni p̄. l. nemo. C. ō offi. magi. offi. §.
ne aūt. in authētico ō iudi. c. fi. vij. q. j. c. fraternitatē
xij. q. ij. et c. ad nīam. de rebo eccl. nō alie. Silr iu
stitia reqrit vt delicta nō remaneāt impunita. l. Si
lōgū'. ff. de iu dicēdo. l. ita vulnerat'. ff. ad l. aq̄. l.
Sticū aut pōphilū. ff. ō solu. l. si a reo. §. fi. ff. ō fi
dauc. l. si ogio. et l. sancim'. C. de penis. et c. vt fa
me. ō sen. et. Si i ō mōo diuina iustitia nō remūe
rat nec punit op̄a hoīm sic merent. imo vidē' q̄
appet fieri totū cōtrariū. Nā plerūq; i hac vita boni
sunt tribulati: mali vo in ꝓsperitate gaudentes
Unū verificat in hoc mūdo illō vulgare ꝓuerbiū.
Qui facit bene habet currum feni.
Qui facit male habet currum salis.
Qui facit bene: male ei euenit
Qui facit male in mundo valet.

Et cū vera ē sūia Aug. dicēt: q̄ apud deū nullū
bonū ē irremūeratū: et nullū malū impunitū. Et
go necesse est q̄ veniat vniuersale iudiciū: in q̄
q̄sq; recipiet fm̄ opa sua bona vl mala. Bisogz
te aliq̄s dicet. Nō adducunt aliq̄ ad iudiciū nisi
ad hoc vt certificet iudex de causa. sed deo oīa
acta sunt: iuxta illud ad Heb. iij. ca. Oia nuda
et aperta sunt oculis ei'. Et idē habet Danie. xiij.
et. ij. q. j. c. De' oipotēs. x. q. v. c. ꝑsbiter. Ergo nō
est necessariū q̄ respectu dei veniamur ad iudici
um: nō etiā respectu nostri. q̄ libet in bona sue
mortis est cert' de sua dānatiōe vel p̄mio. Et ideo
nō videt necessariū q̄ fiat de ipō aliud iudiciū.
Respōdeo q̄ licet peribus singulis sit nota ipe
mortis dānatio vel glificatio sua in particulari
et sic ipsi cognoscāt diuinā iustitiā q̄ ad se. nō tñ
q̄sq; scit quos sint puniti vel p̄miati aliq̄s. Ideo i mū
do videbat nō habuisse fm̄ eor' merita vl demē
rita: propter q̄s de diuina iustitia murmurauerat.
Et ideo necesse est q̄ de' faciat vniuersale iudiciū
um: nō ad hoc q̄ ipe aliq̄d cognoscat. sed vt oēs
boni mūdi et etiā demones et angeli ꝓfecte ꝙspi
cāt cū esse verū et iustū iudicē: et nihil mali relin
quere impunitū aut boni irremuneratū: vt di
ctū est. et vnusq̄sq; cognoscat q̄ deus p̄misit ma
lis ꝓsperitates in hoc mūdo vt eos remūeraret ō
aliq̄bo paruis bonis q̄ fecerūt. vel vt q̄uis cru
cient in inferno sic exigētibus eor' demeritis. Bonis
aūt p̄misit euenire tribulatiōes vt sua purgato
riū patiant̄ p illas in hoc mūdo. et vt maiori gl̃ia
p̄mient in celo: vt dicit Chrys. in c. Quid ergo. ō
pe. dist. iij. Scōa rō ē manifestatiōis. vt. l. ma
nifestent̄ occulta. iusta illud Apli. Cū venerit
dñs illūinabit abscondita tenebrar̄ et manifestabit
cōsilia cordiū. j. ad Cor. iij. Et. c. incerta. xxx. q. v. ꝑsal. xcvij. Reuelabit dñs cōdensa et in
ēplo eius. i. celesti: oēs dicent gl̃iam. Q̄ si nō ve
niret iudiciū vniuersale: ꝓfecto necesse esset dice
re q̄ falsum locut' fuisset ipse Matth. x. ca. q̄ di
cit. Nihil opertum q̄d nō reuelet: et nihil occultum
q̄d nō sciat. q̄d videmus nō impleri in hoc secu
lo. et ideo necesse est dicere q̄ cum ipō nō possit
māneri: q̄ est veritas Job. xiij. et c. Si ꝙsteterit
net. et c. Qui ꝓpra. viij. dist. hāc cognitionē et scie
tiā de p̄miatione et punitione oīm hoīm habe
bimus in alio seculo in vniuersali iudicio. Et ō
est q̄d Piero. dicit in q̄dā omel. sue Matthei.
Fit enī: p̄dicta christi vba exponēs. Quo verifi
catur quod veritas dicit: cū videam' multa oc
culta bona et mala q̄ nō p̄nt sciri. Et respondet.
Nō intelligit illud occultū reuelari in hoc mun
do. sed in die iudicij: q̄n oīa nuda et aperta erunt.
Et hos duos rōnes tangit Aug'. ij. ō ciui. dei. c.
xxij. dicens. Vte ꝓpe dies iudicij ꝓpter iō vocat
eo q̄ nullus ibi erit ingnitie aut ꝓcrastinatio cur in
iustus iste sit felix: aut iustus ille sit infelix. oīm
nāq; tūc nō nisi bonor̄ vera et plena felicitas: et
ōim nō nisi malor̄ digna et sūma infelicitas ap

parebit. Cū enī ad illud iudiciū dei venerimus
nō solū quecūq; tūc iudicabunt: verūtā ḡdā
ab inito iudicata et ḡcūq; vsq; ad illud tp̄s ad
huc iudicāda sunt appebūt esse iustissima.

Tercia ratio ō: cōplētiōis. Pena enī que
t ante illud vniuersale iudiciū cōplet' istis
cta nō fuerit: debet i extremo iudicio cō
pleri: ita q̄ impij post illud iudiciū cruciabunt
nō solū q̄ ad aiam sed etiā q̄ ad corpus. Oēs enī
in illo extremo iudicio resurgem'. j. Cor. xv. ca.
Et sic dolor et tormētū augebit in malis eē extēs
siue q̄n intensiue: respectu corpor̄ resuscitatorū.
Et silr bonis accrescet gl̃ia et iocunditas. q̄ nō so
lum in aia: verūtā in corpe beificabunt. Et
hec rō est oi etrani ꝓsonā. Justissimum enī est vt
q̄ deo seruierūt in ania et corpe: similr ab eo glo
rificent̄ in vtrisq; et ꝓ vtrisq; q̄ q̄ deum offende
runt in amboz: in eis crucient̄. Est enī regula in
iure dicēs Per q̄ds deli[illegible]quit̄ ea et punit̄ ibet.
vt habet Sap. xj. et nota i c. literas. de rēpo. ij.
et in c. fi de imu. ec. de hoc est ter. et similr in. c.
pastoralis. de iure patro. Ex eius notab' in. l. ex fa
cto. §. Julian'. ff. ō vul. et ꝓpter. l. liberos. ff. ō lega
q̄. vt indi. Et per hoc solui' illa ratio q̄ possit fieri
sic. Sepīus est Nauū. j. Nō iudicabit de' bis in id
ipm. q̄d etiā habet. Iterū. dist. c. ꝓbet. et. xxij. q. ij
c. Quesitū. ac. xxij. q. v. c. Quid ergo. et de pe. dist.
iij. §. Nec autoribus. et c. ḡrat. Cū igit deus in
morte cuiusq; illi tribuat penā vel gl̃iaz fm̄ opa
ergo nō debet aliud iudiciū de ipō facere. q̄ res
pōdeo q̄ punitio vel p̄miatio q̄ fit in morte est
solū q̄ ad aiaz: et illi cū nota cuiusdā. Hoc aūt iu
diciū erit in aia et corpe i ꝑsentia oīm vt vnusq̄sq;
cōpleti p̄miū vl punitionē recipiat fm̄ merita
sua. et ꝓcēdit maior erit cruciat' dānator̄ p'
iudiciū q̄ nūc sit. Unde ait Aug'. i sermone plura
um martyr̄. Maiores penas passuri sūt cū re
surrexerint. In q̄ cōparatione ralos sūt iste gl̃ie pa
tuit q̄ mortui sūt boies mali: q̄a sūt somnia
boim q̄ tonāt in somnis: raie cor̄ patuit: caro
nō patit. Maior aūt cruciat' est si vigilās tonāt̄ p
atur. Hec ille. Et idem erit de gl̃ia. Z

Ecūdo hoc cadez virtus ꝓbat testimonio
e multiplici et nō vno tm̄. Nā ad aliq̄d ꝓbā
dū regularit̄ duo testes sufficiūt. ff. ō rei
stibo. l. vbi nūer'. iij. q. iij. §. in criminali. vsiculo
Et vbi. Hoc etiā idē asserit Hostē. Goff. et Dur
rand' i suo li. j. ꝓpe. ij. Di. xxij. q. ij. Et aliqñ stat te
stimonio vni' i dubio in q̄bo alter ꝓdicit̄ nō iferēt
pura si dubitat' de aliq̄ an fuerit baptisat' vel si
eccla fuerit ꝓsecrata. de cōse. dist. iij. c. paruulos
et c. cū itaq. Et q̄n ḡrit vez aliq̄s sit mēdax ō
crimine stat testimonio sacerdot'. terra ō testi. c. te
stimoniuz. vbi ō dicit glo. et allegat c. in capite. l.
dist. x. q. j. c. si peccauerit i fi. et de simo. c. nemo
Et in correctōe fraterna sup̄ ꝑna correctōe charis
tatiua ꝙ vnū solū ꝓcedit. q̄ aliq̄ nō pōt. terra ō te
sti. c. in oi. Et aliqñ reqrūt plures q̄ duo veluti

donationibꝫ causa mortis vbi reḡrunt ḟnḡ te/
stico. C. de do. cō mor. l. fi. ⁊ i codicillis. C. ō codi.
li. in fine. In testamēt̄ vo regulariter fm leges
sepe testes reḡrunt. inti. de testa. ℌ. fi. ⁊. C. de tes
ta. l. hac cōsultissima. Nec mī fallit qꝫ ḟnḡ va/
ler sine teste. ve ū miles in bello scribat suo san/
guine in clypeo vl̄ vagina: aut in puluere anno/
tauerit gladio suā volūtatē ⁊ mortē. C. ō mi. tes
ta. l. milites. Unḡ sufficit vnus: vt si fiat cōrā
imperatore. C. de testa. l. oim. Nā tūc ille vn⁹ testis
est imperator: ḡ sufficit. Silr etiā in bꝰ ḡ sunt ad
pias causas sufficiūt duo. extra co. c. Cū esset. ⁊
c. Relatū. Notandū mī qꝫ p̄dicta solēnitas testi/
um videt fm ḡdā abrogata p ius canonicū ac
etiā diuinum: qꝫ duo vel tres fidedigni testes
sufficūt: aut̄a illō Mat. xviij. In ore duoꝝ vel
triū stabit oē vbuꝫ. qꝫ etiā hr Deutero. xix. et
ij. Cor. xiij. ⁊. ij. q. iij. c. ij. ⁊. xxv. q. vj. c. ab isto die
et extra ō test. c. licet vniuersis. Itrāmē vt anim⁹
velter magꝭ erudiē ad expectandū diuinū iudici
um: nō vno teste vel duobꝰ sed pluribꝰ illud esse
ventuꝝ p̄babimus. et Primo p̄bāt autoritate
moysaica ⁊ p̄bētica sic. nā hr Deute. xxij. Iuxta
est dies p̄parationis: ⁊ adesse festinat tpa. iudicabit
dñs pp̄lm suū ⁊ i seruis suis miserebit. Judith
xvj. De genti insurgēti sup̄ gen⁹ meū: dñs oīm oīs
potēs iudicabit in eis: in die iudicij visitabit eos
Et Job. xx. Fugite a facie gladij qꝫ vltor iniqta/
tis est gladius: ⁊ scitote esse iudiciū. et. xxij. ca. idez
inqt. Quid faciā cū surrexerit ad iudicādū dñs:
cū q̄siero q̄d respōdebo illi. Dauid hꝫ p̄. cxl. ait.
Judicabit in nationibꝰ implebit ruinas: conḡſ
sabit capita in terra multoꝝ. Et Eccles. iij. dicit
Salomon. Justū ⁊ impiū iudicabit dñs: ⁊ tpis
oīs rei tūc erit. Et. xj. ca. eiusdez libri inqt. Letare
iuuenis in adolescētia tua ⁊ in bono sit cor tuuꝫ
in diebꝰ iuuētutis tue. et scito q̄ p omnibꝰ hīs adduc
et te deꝰ in iudiciū. Et. xij. ca. Cūcta q̄ fiūt adduc
et deꝰ in iudiciū p̄ oi errato: siue bonum sit: siue
malū. Et Sap. xij. dicit dño. Quis stabit ꝫ iudi
cū ruū aut q̄s stabit in ꝫspectu tuo. ſ. sine tremo
re cū veneris: vindex iniqꝫ boim. Et Esa. xij. scptū
est. Dñs ad iudicādū veniet cū senioribꝰ ppli sui
⁊ pncipibꝰ eiꝰ. et. xl. ca. hr. Quid facietis in die vi
sitationis ⁊ calamitatis: ad cuꝰ confugietis auxiliū.
Et. xj. ca. Nō fm visionē oculoꝝ iudicabit: neqꝫ
fm auditū aurū arguet. sed iudicabit i iustitia
pauperes: et arguet in equitate p mansuetos fre. et p̄/
cutiet trā virga oris sui. Et. xxj. ca. Ecce dies do
mini veniet crudelis ⁊ indignationis plen⁹ et ire
furoris: ad ponēdā terrā in solitudie ⁊ peccatos
eius cōterendos de ea. Item hꝫ. ij. ca. hr. In iudicio
cōtendā vobiscū ait dñs ⁊ cū filijs vrīs discepta
bo. Et Joel. ij. ca. Magn⁹ dies dñi et terribilis
valde ⁊ q̄s sustinebit illū. Et ibidē. Conturbent
oēs habitatores trē qꝫ venit dies dñi: qꝫ ppe est
dies tenebraꝝ. Et Malach. iij. Quis poterit co
gitare diē aduentꝰ eius et q̄s poterit stare ad vi/

dendū eū. ipse enī ḡsi ignis cōflans. Et. iiij. eiusḟ
dē libri ca. dñs p̄ ꝓphām inqt Ecce ego mittā vo
bis heliā ꝓphām antequā veniat dies dñi magni
et horribilis. Et Sophonie j. ca. septū est. Juxta
est dies dñi magnus: iuxta ⁊ velox nimis. Dies
ire dies illa: dies tribulatiōis ⁊ angustie: dies ca
lamitatis ⁊ miserie: dies tenebraꝝ ⁊ caliginis: dies
nebule ⁊ turbinis: dies tube ⁊ clāgoris: sup̄ ciui
tates munitas. ⁊ tribulabo homines ⁊ ambula
būt vt ceci qꝫ dño peccauerūt. ⁊ effundet sāguis
eoꝝ sicut humꝰ: ⁊ corpa eoꝝ sicut stercora. Sed
et argentū ⁊ aurū eoꝝ nō poterit liberare eos in
die furoris dñi. In igne zeli eiꝰ deuorabit oīs ter
ra. qꝫ cōsummationē cū festinatiōe faciet cun
ctis habitātibꝰ terrā. Scdo hec eadē veritas ꝑ/
bat autoritate euāgelica ⁊ aplica. Primo Mat
thei. x. ca. dñs ait. Quicunqꝫ nō receperint vos nec
audierint sermones vestros tē. sequit. Amen di
co vobis: tolerabilius erit terre sodomoꝝ ī die iu/
dicij qꝫ ciuitati illi. et. xj. ca. ciusdē euāgelij ait. Ue
tibi chorozaim. ve tibi bethsayda: qꝫ si in tyro ⁊ sy/
done facte fuissent virtutes q̄ facte sunt in vobis:
olim in cinere ⁊ cilicio pniaz egissent. Verūtamē
dico vobis q̄ tyro ⁊ sydoni remissius erit q̄ vobis
in die iudicij. Et. xij. ca. ait. Viri niniuite surgent
in iudicio cū generatiōe ista ⁊ cōdēnabūt eaz: qꝫ
pniam egerūt in ꝓdicatōe Jone. Silr apli de ꝑ
iudicio ꝓdixerūt. Un̄ Paulus. j. ad Coꝝ. iij. dr
Nolite añ tpus iudicare q̄dusq; veniat dñs q̄ ⁊
illuminabit abscondita tenebraꝝ. et manifesta/
bit cōsilia cordiū. Et. ij. Coꝝ. v. ait. Omnes nos
manifestari oportet añ tribunal xpi vt recipiat
vnusquisq; ī corpe put gessit siue bonū siue ma/
lū. Et. q. ad Thim. iij. Testificor cora deo ⁊ xpō
to iesu q̄ iudicaturus est viuos ⁊ mortuos ⁊ ad
uentū ipi⁹ ⁊ regnū eiꝰ. Et. ij. Pe. iij. Aduenient di
es dñi vt fur in q̄ celi magno impetu trānsient.
elementa ꝓ caloze soluent̄. et terra et ea que in
ipsa sunt omnia exurent̄. et Apocal. vj. dr aḡa vo
lans. Vidi mortuos magnos ⁊ pusillos stātes
in conspectu throni: et libri aperti sunt et iudica
ti sunt mortui ex hīs que scripta erant in libris
ipsorum. Et vltimo ca. eiusdē libri. dicit dom⁹
nus. Ecce venio cito et merces mea mecum est
dare vnicuiq; fm opera sua. Tercio idem ꝑba/
tur autoritate canonica ⁊ autētica. ſ. decretoꝝ et
sanctorū doctorū. Decretorū. nam de futuro iu/
dicio multi testes habentur in decretis: maxime
xxij. q. v. c. Quid ergo. et. xj. q. v. ca. Sacerdotio
et. xxv. di. c. Qualis. dicit Greg. Qualis hinc dis
qꝫ egredit talis ī dei iudicio ꝓsentabit. Multos
alios testes relinq̄ de hoc terribili iudicio mētio
nem facientes: vt in c. Illoꝝ. ix. q. iij. ⁊ in c. si sacer/
dotibꝰ. xv. q. vj. Sed iā ad sacros veniam⁹ doc/
tores. Dr diuus Ambrosiꝰ in libro de officijs:
Nihil est qꝫ magis ꝓficiat ad vitam honestam
qꝫ vt credamus eū iudicē venturū quē ⁊ occulta
nō fallant ⁊ indecora offendant et honesta dele/

ctent. Greg. hꝫ sup Matth. dicit. In maiestate
visuri sunt quē in būlitate videre noluerunt: ve
tanto districtꝰ ⁊ rutē suā sententiant q̄nto cerulices
cordis nūc ad pniam nō inclinat. et i alia omēt.
sic ait. In extremo iudicij die cum agnis celis mi
nistrantibꝰ angelis: ꝓsedentibꝰ aplis in sede ma
iestatis sue christus apparuerit: oēs electi pariē
et reprobi illū videbūt: vt ⁊ iusti de munere retri
butionis sine fine gaudeāt: ⁊ iniusti de vltōe iu
dicij ⁊ supplicij in ꝑpetuū gemāt. Bern. hꝫ super
Cañ. ait. Veniet dies illa in q̄ plus valebūt pu
ra corda q̄ astuta verba: ꝓscientia bona q̄ mar/
supia plena: q̄m iudex ille nō fallet ꝑbis nec flē/
tet donis. Ipse enī ait Job. xxj. Nō parcam eis
ꝑbis potentibꝰ ⁊ ad decandū compositis. Hie/
ro. hꝫ ad Sabinianū diaconē lapsū inqr. Par/
ce ḡso anie tue et crede dei futuꝝ iudicium. Et idez
ad Fissellā de fict⁹ amicis ait. Ante tribunal chri
sti stabim⁹ oēs. Ibi parcebit q̄ mēte q̄s vixerit. Et
ad Eliodoꝝ de ꝓtēptu mūdi idē dicit. Veniet ve
niet dies illa in q̄ corruptiuū hoc ⁊ mortale idu
at incorruptionē ⁊ immortalitatē. Btūs seruꝰ quē
inuenerit dñs vigilantē. tūc ad vocē tube pauē/
bit terra cū populis: lugubris mūdus imugiet
et tribus ad tribū pectora ferient. Potentissimi q̄n
dā reges nudo latere palpitabūt: erubibebit cum
ple sua venere tūc ignitus iupiter: adducet et cū
suis ꝓlis⁹ Plato discipulis: Brestoteli argume
ta nō ꝓderunt. Idē hꝫ Hiero. ad palmachiū et
occeanū inqt. Aderit dies illa in qua facta nīa
quasi in q̄dam tabula depicta monstrāda erūt.
O q̄nto in die illa expediret si et sensu corpis et
viscerū vigore carerent. Quāri pastores pbis:
q̄ni rustici oratoribus: quanti bebetes et muti ar
gutijs ꝓferendi sunt Ciceronis. Aug⁹. hꝫ. ij. li. de
civi. dei. ca. j. ait. Tener ois ecclesia dei vere xpm
de celo venturū ad iudicandos viuos et mor/
tuos. B

Igit̄ tenaces peccatores. o somnolēti. o pi
gri. o carnales voces: q̄re nō cogitatis de
terribili iudicio: q̄re non expauescitis: q̄re
dubitatis. Credite ergo. Nō enī ꝓbete: nō apo/
stoli: nō christ⁹: aut scti doctores hec vob dicerēt
nisi in veritate essent vēra. Sed omissis auro
ritatibꝰ fidei veniam⁹ ad ꝓbandā hanc verita
tem autoritate ꝓphica ⁊ politica. Dr ꝙ Plato ī
ꝓbedrone. Cum puenerint defuncti in eū locū q̄
demō vnūquēq; portat: primo illic iudicabit et q̄
pie instegit viuerit: et q̄ sec⁹. Et in eodē li. idē inqt
Ferunt enī vnūquēq; cū decesserit ab eo demo
ne q̄ viuens sortit⁹ erat trahi in aliquē locuꝝ vbi
oportet simul collectos iudicari. et post sniaz ad
inferna ꝓficisci: illo ducēte cui mādatū ē vt hūc
ꝓficiscētes ad illa loca traducat. Et i eodē li. ītā
dicit. Pur⁹ aūt anim⁹ q̄ honeste vitā transierit
deos sortit̄ duces: habitatꝝ in loco decēti. Silr
Ouidi⁹ in. j. Methamor. inqt. Esse quoq; in fa/
ro remissā affore tēp⁹ Quo mare q̄ reliqua corpe

ptaq; regio celi ardeat: ⁊ mūdi moles opera la
boret. In sybillinis hꝫ ⁊ sibi ⁊ itas iudicij demō
strat. Nā Sybilla nburrina inqt. Judicij signū
reliqui sudore madescet. E celo rex aduenet ꝓsen/
cla futur⁹ Scilicet i carne ꝓsens vt iudicet orbē
Un̄ deū cernet non credulus atq; fidelis Celsū
cū sanctis cui tū termio in ipso. Sic anie cū carne
aderūt q̄n iudicat ipse. Eruetq; ignis terrā pōs
tūq; polūq;. Et ista carmina recitat Aug⁹. xviij.
li. de ciui. dei. Sybilla hꝫ scribea dicit. Veniet in
conspectu agni abominatio peccatoꝝ: et descendet
ignis terribilis q̄ vniuersa creata vsq; ad etheras
ꝑcremabit: ⁊ nō erit vitra boim habitatio in ter/
ris: et nō abūdabit vltra inīcias ⁊ peccā. sed ve
niet de celo vox tube terribilis aduocās vniuer
sos vt veniāt in examīe. Fiet etiā ineffabilis cor/
poris ⁊ aie reintegratio vt vtrūq; sit remunio/
nē recipiat siue penā. Tūc apparebunt cuncti re
ges ⁊ pncipes et videbūt agnū in throno terribi
li vt reribuat vniuersis. nec erit iopis diuinꝫ
discretio sed examinatio meritoꝝ. Judicabit aūt
bonos ⁊ malos: vt illos sursum leuet: hos aut
in sortē demonū vertat auern⁹. Dicet illa. O igit
iniq̄ssimi nimete ⁊ expauescite vtroꝝ dei iudiciū
Et hoc sufficiat ꝙ ꝑma parte nostri sermonis.

De signis iudiciū vniuersale ꝓcedēdo. B

Do ad secundā ptem sciendū est fm Ri
q char. nostrū in. iij. dist. xviij. ar. j. q. iij. et
sētū Bonauē. cadē di. in q̄stionibꝰ circa
fram. q⁹ Hiero. in q̄dā epla scribit se legisse i an
nalibꝰ iudeoꝝ q̄ decim signa q̄ dicunt debere p̄
cedere vniuersale iudiciū. Sed ꝙrū debeāt esse
ꝑtinua nō expōit. Que sunt hec. Prima die oia
maria exaltabunt. xv. cubitis sup̄ oēs mōtes. sic
fuerūt aq̄ tpe diluuij Gen. vij. nō sū recedētes a
loco suo miraculose: iuxta illō Ps. Terminū po
suisti quem nō trāsgredient: neqꝫ conuertent̄ ope
rā. Erit ḡ sicut fuit tpe q̄ filij isr̄l trāsierūt ma
re rubrū. nā aq̄ erāt illi ꝑ muros Exo. xiij. De hac
aūt elevatiōe ꝓbetarū videt Ps. xcij. vbi ait Da
uid loquēs de futur⁹ tāq̄ de ꝑterit⁹. Elevauerūt
flumia dñe: elevauerunt flumia vocē suā: eleua
uerūt flumia fluct⁹ suos a vocibus aq̄rū multaꝝ
Mirabiles elatiōes maris tē. Et Esa. l. ait deus.
Ego dñs ꝙ exurbo mare: ⁊ siccabūt fluct⁹ eius
Uidētes aūt ē boies valde ꝑremiscēt. Un̄ idez
ꝓba inqt Ps. xlvij. Ipsi videntes sic admirati sunt
cōturbati sunt: cōmoti sunt: tremor apprehendit
eos. Et ꝑ grue ponit elevatio. xv. cubitoꝝ. qꝫ pro
ui ꝓ trāsgressionē scalegi ꝫ deū erigunt: iuxta il
lud Job. xv. Tendet manū suā ꝫ deum: ⁊ ꝫ eipo
tentē cucurrit erecto collo tē. Et silr erigūt ꝫ eccle
siā q̄ ī dnqz priarchatibꝰ ꝙlibet. ſ. Romano. Cōſ
tantinopolitano. alexādrio. Antiochēno ⁊ Hie
rosolymitano. de qbꝰ exponi pōt illō Hiere. xlv.
In illa die erūt dnqz cuitates turantes ꝓ dom
exercituū tē. Scōa die oia eēnta pisternent in ꝑ
fundū ita vt vix videri possint q̄s fuerint ubi

strepitu: dicēte gbeta Bbacuc.iij.ca. Dedit abyssus voce suā. et Dauid ps.xcvj. Viderunt te aq deus z timuerūt: z turbate sūt abyssi. et Esa.xxxiij. Bredet aq de mari z stuū. z deficiēt flumia. Arenu abunt atq; sicca bunt riui aggerū. Os erit ligni depsionis dās nando z in profundū inferni q in boc mundo fuerunt p lugubrē clamā. de q̄bus dicit Claudian⁹ li. primo in Rufinū. Tollunt in altū vt lapsu gui ores ruant. et Martialis poeta inqt. Altior alcē suo grauior plerūq; ruina. z Maximian⁹ canit Et grauius summo culmine celsa ruūt. Tercia die aque ipsi⁹ marī redigunt in pristinū statū z fit et adequatio z trāquillitas in aqs. Sicut aūt exaltatio marī z depsio ac cōturbatio ei⁹ significat cturbationē z cōculcationē malo z iusta illud Esa.lvij. Cor impij q̄si mare feruens qđ desscere nō pōt: z redundāt fluct⁹ eius in conculcationem z lutū. Ita ipsi⁹ marī tranquillitas denotabit q boni q in boc mūdo q mari assimilat fuerūt diuersis q̄llationibus agitati: perfectā quietem recipient z cōsolationē: iusta illud qđ dr deo Thobie.xij. Post tpestatē tranquillū facit: et post lachrymationē z risū exultationē infūdit. Quarta die oēs belue z animalia que mouent in aquis congregabunt et deuabunt sup pelagus inuicez magitez: iusta illud Sap.xvij. Magicūq; valida vox bestiaz deficientes illoz faciebat p timore. Hoc aūt signū erit ad detestationē nolentiuz pferri pcā sua. sicut papist Jacob. v. vbi dr. Cōfitemini alterutrū pcā vestra. Tūc ipse belue maxime facient gō rōnales creature facere prempserunt. Ille em p modulo suo clamabūt ad dūm boies vo q̄bus data est ratio: vox z voluntas: sua pcā tacebūt. Quinta die oia volatilia celi congregabunt in capio et nō gustabūt q̄q; neq; bibēt sed emittēt voces q̄sdā q̄si flebiles. q̄s dicāt illō Bpoc.viij. Ue ve ve habitātibo in terra. i. tractantibo ea q corpie sunt qō de terra originem traxit Ue habitātibo in terra. i. in pcō mortali. ve auaris. ve raptoribo. ve vsurarijs. ve superbis. ve tyrannis z oppssoribo ptioz. ve luxuriosis. ve adulteris. ve sodomit̄. ve gulosis. ve ptialibo. ve dissolut̄ iuuenibo. ve vanis mulieribo. ve malis rectoribo: clerici z sacerdotibo. ve malis pīatis. ve inobedientibo subdit̄. ve malis artificibo z mercatoribo. ve oibo male viuentibo. ve hereticis z oibo infidelibo. ve vobis impijs q̄ derelictis legē domini altissimi Ecclī.xlj. ve genti peccatrici: pplo graui inqtate: semini nequā. filijs sceleratis. Esa.j. Ue q̄ cōtradicit factori suo Esa.xlv. Sexta die flāma maria cōsurget ab occasu solis currēs cōtra faciem firmamenti vsq; ad orientez Ad desiderandū q pctōres q fuerūt frigidi in amore dei debent flāma infernali in primo incēdij iusta illud Pō. Flāma cōbussit pctōres. Septima die oia sydera cum tra q̄si erratica spargēt et se igneo cornaa sicut comete: ad denotandū q omnes statuo mundi debent mutari: iusta illud Lucani.j. Mutantē regna cometē. Octaua die ita magn⁹ terremot⁹ erit q oīa edificia alta prosternent. de q̄ Apoc.xvj. dr. Terremot⁹ factus est magn⁹ q̄lis non q̄ fuit ex q boies fuerūt sup terrā. Et boc signū fiet ad detestationē cupiditatis humane q̄ terra nō posset ample⁹ auaros sup se tolerare. Un Esa.xv.z.xxiij. dicit. Cōfractōe cōfringet terra. Cōtritōe cōteret terra. Cōmotōe cōmouebit terra. Agitatōe agitabit terra sicut ebrius z grauabit eā iniqtas eius. Nona die oēs lapides scindent z inuicē collident. Et boc in detestationē eoz q noluerūt cōteri de pctis: q̄bus dicit Eccī.v. Cor duz male habebit in nouissimo. qa noluit seruare illō Josue.xj. Sanditte corda vestra. et vñ verificabit illud Eccī.xvij. Cōteret cū delinquēte delicta. Decima die oēs plante z herbe fluent sanguinē roris. de q̄ Josue.xj. dicit dom⁹. Dabo pdigia in celo sursū z in terra deorsum sanguinē z ignē z vaporis fumi. Et de boc pberauit Sybilla tiburtina di. Judicij signum tellus sudorē madescet. et Esa.xxxiij. dr. Inebriabit terra sanguine. Et p ad detestationez eoz q noluerūt effundere lachrymas ex dolore pctōz suoz z memoria passiōis christi. Undecima die omnes montes et colles et edificia in puluerē redigent z adequabit terra. De quo ps.xcvj. dicit Montes sicut cera fluxerūt a facie dñi q̄ venit iudicare terrā. et Esa.xlj. dr. Omnis vallis implebit et omnis mons z collis būiliabit: et erūt prauа in directa z aspera in vias planas z reuelabit gloria dñi z̄. Et boc ad significandū q illi q̄ habuerūt altitudinē z superioritatē ac dñationem sup alios: in die iudicij illam habere cessabunt. Tunc q̄n vt ait glo. in c. ij. Lxxxv. dist. amplius non erit dominatio siue gradus maioris ratio vnius ad alterū. De boc etiā signo pdictus fuit Baruch. v. vbi dicit. Constituit deus humiliare omnē montē excelsum z conualles replere in eqlitate terre. Quod decima die omnia animalia congregabunt in campis rugientia: nihil gustantia: iusta illud Dierc.xj. Sup eum rugierūt leones z dederunt vocem suam. Et boc ad denotandum ppetuū lamentū damnatoz in quoz pena dicit Esa. xlix. Rugiemus quasi vrsi omnes. Undecima die omnia sepulchra ab ortu solis vsq; ad occasum patebunt cadaueribo ad resurgendū: et ossa mortuoz simul congregata sup sepulchra stabūt iusta illō Ezech.xxxvij. Ecce ego aperiam tumulos vestros dicit dñs. Et ibidez accesserunt ossa ad ossa vnūquodq; ad iunctura suā. qđ erit in detestatione eoz qui credunt nullam alias esse viam et negant resurrectionez mortuoz futuram. Sm opinionē q̄z dicta. Duod

fm Greg. docere boies ꝯlem debeant vnicuiq; exhibere reuerentiã. ideo vñ illoꝝ portabit coronã spineã. ꝛ clamabit ad oẽs obedientes ꝛ bonos subditos di. O vos oẽs q̃ sp̃ plantis vestris fusibus obsequẽtes ꝛ reuerentes venite nobiscuꝝ obedientia enĩ vra magꝝ placuit deo q̃ victime ꝛ oĩa sacrificia. c. Sciendũ. viij. q. j. Quia aũt officiũ potestatũ est fm Bern̄. defendere boiem vt nõ amittat regimen spũale suppli⁹. ꝓter varias tẽptationes. idcirco vn⁹ eoꝝ portabit clauos rp̃i. q; claui facti sunt resistentiã ne aliq̃d erret de loco suo. et clamabit ad eos q̃ fortes fuerũt in tẽptationibus di. O vos oẽs de q̃bus inq̃t apl̃s ad Heb. xj. Fortes facti sunt in bello. s. tẽptationũ: venite et tribulate ac gaudete nobiscũ. scptum est Prouerb. xij. Man⁹ fortiũ dñabit. Preterea officiũ virtutũ est fm Dionisiũ docere p̃latos vt pfecte ueranter ea q̃ ad officiũ p̃lationis pertinent exerc̃n tur ꝛ ex redio non relinq̃nt. Ideo vn⁹ eoꝝ portabit spongiã cũ felle ꝛ aceto. ꝛ clamabit ad oẽs qui fuerũt mites ꝛ mãsueti di. O vos oẽs q̃ fuistis mites ꝛ mãsueti venite nobiscũ Zit enĩ dñs Mat. v. Bti mites q̃m hereditate possidebũt trã: illaq; scz terram ỹ q̃ ipsa ait ps. xxvj. Credo videre bona dñi in tra viuentiũ. Preterea officiũ archãgeloꝝ est fm Dionisiũ regulare ꝓbetias boiũ: ideo vn⁹ eoꝝ portabit disciplinã. q; p disciplinã instruimur: iuxta illũ Pã. Et disciplina tua ipa me docebit. Et clamabit ad oẽs bonos doctores ꝛ primi instructores ꝛ correctores d. O vos oẽs q̃ primũ in via dei directis ꝛ a peroꝝ semita reuocastis: venite nobiscũ. Int̃ opa enĩ charitatis nõ minimũ est delinq̃ntes corrigere et errantes ab erroris sui semita reuocare. c. int̃ opa. de spõ. et ex hijs sunt genera. xlv. di. Quia vo officiũ angeloꝝ est exhibere obsequiũ circa nos et ad bene faciendũ incitare: ideo vn⁹ eorũ portabit cannã cũ q̃ pcussum fuit caput christi. Et clamabit ad oẽs q̃ bonis inspiratiõibus cõmoti in exercitio virtutũ fuerũt feruentes di. O vos oẽs de q̃bus dr̃ pũ. Jpũt de virtute in virtutem: videbit de⁹ deoꝝ in syõ: venite nobiscũ vt induamini virtute ex alto. Lucemuj. Vos enĩ dicere poteritis deo illũ Mat. vij. Dñe in nomine tuo virtutes multas fecim⁹. Et p̃dicta oĩa mysteria passionis intelligunt p signuꝝ fruges boies q̃s apparebit in celo. per q̃s etiã intelligũt cicatrices q̃ appebũt in corpe xp̃i: vt ait Blesander de Bleo. vbi ỹ. fm Chrys. vt impleat illud Zach. xij. Videbũt in quẽ transfixerunt. Nã illud Zach. xiij. dicet dñs pri suo. Hijs plagis plagatus sum in domo eoꝝ q̃ me diligebãt. De q̃ etiã dr̃ Apoc. j. Videbit eũ oĩs oculus ꝛ q̃ eũ pupugerunt. Potest q̃s p q̃ intelligi signũ crucis xpe iudicij imprimendũ in frontibus fidelium vt ait Bleran. vbi sup. q̃s designat Ezech. ix. Thau posito sup frontes virorũ gemẽtiũ ꝛ dolentiũ. Vñ Apoc. vij. dicit Nolite nocere terre ꝛ mari neq; arboribus quoadusq; signemus seruos dei nr̃i in frõtibus eorũ. Et ꝓdicta sufficiant q̃ ad primum signum euangelicum.

D

Secundũ signũ babet Mat. xxiiij. vbi dr̃ e Sol obscurabit et luna nõ dabit lumẽ suũ et stelle cadẽt ỹ celo. Et Lu. xxj. Erũt signa in sole ꝛ luna ꝛ stellis. Et hoc predixit Esa. xiij. ca. di. Stelle celi nõ expandent lumẽ suũ: obtenebratꝰ est sol in ortu suo: ꝛ luna nõ resplendebit in lumine suo. Circa obscuratiõẽs solis notãdũ est fm Bler. de Bleo in. xij. pte sũme. et Rich. q̃ sequunt mgr̃m. xlviij. di. q̃rit. i. q̃ solẽ ꝛ lunas obscurari põt intelligi: vel in ipso aduentu iudicis. et sic dicunt obscurari nõ sui lumis p̃prietate sed superuenĩẽte maioris lumis claritate: vt ait Hiero. q̃ mag⁹ lumẽ obfuscat min⁹. vñ Chrys. sup Matth. inq̃r. Sicut in hoc seculo luna et ꝑdera mox obscurant ortu solis: sic in gl̃iosa christi apparitione sol obtenebrescet: ꝛ luna non dabit gr̃iũ iubar. Nec ille. Licz ĝ sol ꝛ luna ꝛ alia corpa celestia nunq̃ sint fm veritatẽ caritura sua naturali q̃litate: imo in aduẽtu iudicis ꝓficabit illud Esa. xxx. Erit lux lune sicut lux solis: et lux solis septẽpliciter: tñ dicunt obscurari. pco q̃ remanente in eis luce nõ irradiabunt ab extra ad tpũs p̃ diuinã virtutẽ in p̃sentia gl̃iosissimi corpis xp̃i. Et ỹ p̃dicit Esa. xxiij. ca. di. Erubescet luna et ẓfundet sol cum regnauerit dñs exercituũ in mõte syon et in hierlm in cõspectu seniorũ fuerit gl̃ificatꝰ. ꝛ ibi loquit̃ expresse de iudicio. Põt etiã intelligi solẽ ꝛ lunã obscurari añ iudicis aduẽtũ. et sic patient eclypsim supnaturaliter: q̃m si paterent q̃ naturali (cũ m̃ltitudo accideric) nõ ponerent inter signa. Vñ Greg. in omel. plurũ martyrũ inq̃t Que enĩ ordinate venũt signa nõ sunt. cõtra naturã ergo patient eclypsim simul ad terroreꝝ boim. p naturã enĩ impossibile est q̃ sil̃ patiant̃ q̃a naturalis eclypsis solis causat̃ p interpositionem lune int̃ aspectũ nostrũ ꝛ solis. Eclypsis vo lune causat̃ p diametralẽ interpositionẽ terre inter solem ꝛ lunã. Sed illa ĝ horribilis eclypsis ꝓbatur̃ est Joel. ij. vbi dr̃. Sol tenebr̃ ꝛ luna in sanguinẽ a facie veniat dies dñi magn⁹ ꝛ horribilis. Jsta aũt eclypsis erit differẽs ab aliis tum quia erit vniuersalis auferens lucẽ oĩbus partibus terre: q̃s in nulla alia eclypsi fieri consuevit. Tum q̃a diu durabit. Tum q̃ vt p̃dixim⁹ nõ fiet p lune interpositionẽ. sed p lucis supuenientis matutinã virtutẽ. De casu vo stellaꝝ credẽdũ est fm Augu. in. xx. de ciui. dei. ca. xxiij. q̃ tropica sit locutio q̃ dicunt stellas cadere de celo: eoq; suo lumine videbunt puari: supueniẽte maiori claritate. Proprie enĩ loq̃ndo, verificari nõ possũt q̃ corpa celestia nõ sunt grauia nec contrariabilia fm Aristotelẽ in. j. de celo ꝛ mũdo. Item stella est densior q̃ sui orbis et est fixa i celo fm Ptholomeũ: ꝛ ideo cadere nõ põt. Si ĝ tenem⁹ opinionẽ eoꝝ q̃ dicunt iudicii venturi de nocte iuxta illud Mat. xxv. Media aũt nocte clamor

factus est Ecce sponsus venit: exite obuiã ei. dicẽdũ est q̃ existentibus stellis in maria claritate et serenitate aeris: statim in ictu oculi ꝛ inspirato adueniet xp̃s cũ angelis: tantã habens claritatẽ q̃ stelle ipso facto disparebũt ꝛ amplius nõ videbũtur. et sic videbunt cecidisse de celo. Qui aũt ỹ non debet venire xp̃s ad iudiciũ videt tenere Blesander de Bleo. iij. pte sũme. in tractatu de aduẽtu xp̃i ad iudiciũ. q. ij. di. Porrò nõ incõgrue intelligi media nocte vẽtur⁹. q̃ vt ait Cassiodor⁹. hoc tpe p̃mogenita egypti percussa sunt. Nec obstat illud ad Rom. ij. In die reuelatiõis iusti iudicij dei. q̃ ibi nõ accipit dies p̃ q̃litate tpis sed rectitudine. q̃ tũc cogitatiões ꝛ ꝓsilia singulorũ patebũt) ad Lor. iij. Nec ille. Uerũ q̃ q̃dam int̃ quos Aug⁹. exponunt illa vba Media nocte. i. nullo sentiente aut puidẽte. Dicit põt q̃ stelle cadent de celo q̃litum ad apparitionẽ. q̃ inflãmati vapores in tãta q̃ntitate ꝛ multitudine descẽdẽt q̃ vi debunt aspicientibus q̃ sint stelle de celo cadentes Stelle enĩ similitudinarie dicte sunt q̃dã impressiones ꝛ choruscationes in aere generate: q̃ tũc frequenter discurrẽt p aera ad terrorẽ hoim Sap. v. Jbũt directe emissiões fulgurũ. Jste aũt expositiones de obscuratione solis ꝛ lunis ac de casu stellaꝝ sunt fm sensum historicũ ꝛ literalem. Postea etiã intelligi solẽ ꝛ lunã obscurari fm methaphoricã locutionẽ: vt sit sensus. Sol obscurabitur ꝛc. id est tã severa erit vindicta iudicis q̃ etiaꝝ sol ꝛ luna ꝛ stelle eã aspicere nõ audebũt. Unde Aug⁹. ait. Merorẽ dies iudicij neq; sol neq; luna neq; astra respicere poterunt. Et ita intelligit illud. Erũt signa in sole ꝛ luna ꝛ stellis Nec ille. Põt q̃s hec signa p̃dicta intelligi fm sensum allegoricũ siue spũale: vt sit sensus. Sol obscurabit. i. xp̃s q̃ est sol iusticie illuminãs oẽs boies venientẽ in hũc mũdũ Joh. j. Unde de seipso ait Joh. viij. Ego sum lux mũdi. Tũc enĩ obscurabit q̃ tpe antixp̃i p̃dicatiõe ꝛ miraculis nõ clarescet. In sole enĩ fm Aug. tria ꝓsiderant. scz q̃ est q̃ lucet ꝛ q̃ calefacit. Et sic̃ in xp̃o tria sunt. s. diuinitas: sapiẽtia ꝛ bonitas. Circa q̃ tũc xp̃s pariũ aũ iudiciũ videbit obscurari. q̃ boies illi⁹ tẽporis in fide instabiles: nõ deũ appellabunt eũ sed puꝝ boiem. nec credẽt illũ fuisse boiem veritatis sed mag̃ erroris: nõ babuisse spũm sanctũ sed spũm maligni. Et ideo de ipso dici poterit illud Apoc. vj. Sol factus est niger q̃si saccus cilicinus. Ille ĝ sol tũc obscurabit. de q̃ dr̃ Malach. vl. Vobis timẽtibus nomen meũ orietur sol iusticie ꝛ sanitas in pennis eius. i. brachijs in cruce extensis. Antichrist⁹ aũt tũc erit valde clar⁹ q̃ vbiq; ỹ eo p̃dicabit ꝛ miracla facere videbit. ipse q̃s erat rabit ꝛ christus bũtiabit. De q̃ exponi põt illud q̃ ait Salomõ Eccle. x. Est malum q̃ vidi sub sole: positũ stultũ in dignitate sublimi: ꝛ divites sedere deo: sum. Per lunã aũt q̃ tunc non dabit lumẽ suum intelligit ecclia q̃ illuminat a christo sicut luna a sole. Et ideo dr̃ Apoc. xij. Signũ magnũ apparuit in celo: mulier amicta sole. i. ecclia informata xp̃i p̃uersatiõe. Jsta enĩ luna. i. ecclesia tũc eclypsabit̃ p interpositionẽ tre. i. amoris terreni inter ipsam ꝛ solẽ iusticie xp̃m. Et tũc in ea nõ reducet xp̃s bũtiras vel pauperes: nõ mũdi cõtemptꝰ: nõ terreni abiectio vel aliaꝝ ꝑuus Sed cupiditas auaricia pompa superbia: et oĩa vicia. vt ait dñs Mat. xxiij. dicẽs q̃ tũc abũdabit iniq̃tas. Uñ ꝛ Chrys. sup Mat. inq̃r. Sicut̃ bõ circa mortẽ multas patit̃ tentatiões: sic mũdus in extrema malos patiet̃ errores tẽ. Jsta ĝ luna tũc nõ dabit lumẽ suũ. q̃ ecclia eo tpe sentiat̃ sue lumẽ nõ demõstrabit. vñ obscura erit. q̃ nec miraculis radiabit nec doctrine splẽdore clarescet: et diuina officia celebrare ñ poterit tpe antixp̃i Daniel. viij. Per stellas aũt de celo cadentes intelligunt boies q̃ sci videbunt dicentes cũ apl̃o ad Phil. iij. Nostra aũt ꝓuersatio in celis est: q̃ anticipabũt tpe cadent de celo. i. de celesti cõuersatiõe Legim⁹ enĩ. q̃t̃ria stellas de celo cecidisse. Primo p caudã draconis Apoc. xij. Secũdo p tremotũ Apoc. viij. Tercio vo p cornu Dan. viij. Nam antixp̃s q̃sdã decipiet p miraculoꝝ falsoꝝ operationẽ ꝛ istos p caudã trahet. q̃ sicut cauda ogit bestie turpitudinem: sic falsa miracula tũ operatio ogiet antixp̃i iniq̃tatem. Quosdã vo decipiet p donoꝝ largitionẽ. et istos p terremotus deijcit. Uñ glo. sup illud Dan. xj. Terrã diuidet gratis eos: ait. Quos enĩ antixp̃s subiugare terrore nõ poterit: auaricia subiugabit. Quosdã etiã a fide retrahet p tormentoꝝ illationẽ. et istos p cornua ejcient. Uñ Greg. inq̃t. Robustos q̃ppe antixp̃s interficit: et eos q̃ mẽte inuicti fũr corpalit̃ vincere. Uñ Dan. viij. dr̃ de antixp̃o. Deiecit ỹ stellas celi ꝛ conculcauit eas. Jste sunt stelle q̃ in ea ꝓsecutiõe obscurabunt. de q̃bus ꝛ Joel. ij. Stelle retraxerunt lumẽ suũ. Et Joh. iij. Obtenebrent stelle caligine ea⁹. Et ipse antixp̃s dicere poterit illud Ezech. xxxij. Nigrescere faciã stellas. Solesq; obscurari põt intelligi fm sensum theologicũ siue moralẽ: vt sit sensus. sol obscurabit. i. intellectus bũanus. q̃a sicut sol inter oẽs planetas: ita intellectus inter oẽs aie potentias est magis clar⁹. Et sicut sol alios planetas lucẽ suã cõicat: ita intellectus alias potentias suc luc̃ virtutis illũinat. Jste igit sol. i. intellect⁹ human⁹ tpe antixp̃i obscurabit q̃tũ ad fidei nr̃e cognitiões ꝛ q̃rum ad legis diuine obseruationẽ ꝛ q̃tũ ad nr̃e ꝓdictiõis veras cõsideratiões. q̃t fidẽ veram nõ habebit: legẽ dei seruare nõ curabit: ꝛ magn⁹ corp⁹ et cetera corruptibilia q̃ aiam suam immortalẽ estimabit: q̃s est signũ stultitie ꝛ cecitatis. vñ Bern̄. ait. Stulti exterminatores de mario minimã: de minimis maximã curã gerũt. Maiorẽ enĩ curã hñt de carne morbida seruanda q̃ de aia sano ve cornicẽ carnio custodiãt nutriãt ꝛ impugnẽt: nucleũ aniseed̃unt. Nec ille. Jste ỹ sol. i. intellectus bũanus

q̄ debet eleuari in medio celi ⁊ ibi stare: vt in figura babek Josue. x. id est i fide ecclie firmiter gmanere. tūc de celo ecclie cadēs nō ad diuia eleuabitur sed in terrenis et momētaneis defigēt. et tūc verificabit illud Amos. viij. Occidet sol meridie Et boies illi⁹ trgis sic obscuratū babētes intellectū dicere potērūt illud Sap̄. v. Sol intelligentie nō est ort⁹ nobis: lassati sum⁹ in via iniq̄tat̄ et p̄ditōis ⁊ ambulauim⁹ vias difficiles. viam aūt dñi ignorauim⁹. Per lunā aūt intelligit voluntas bēana. q̄ sicut luna illūinat a sole: sic voluntas ab intellectu dirigit. Vñ p̄b⁹. iij. de ania in̄t. Volūtas nō ferk nisi in p̄cognitū. Ipa igit volūtas q̄ charitate ⁊ feruore ⁊ bonis desideriis ac op̄atiōibo debet clarescere: trpe antixp̄i erit tota obscura per torporē ⁊ negligentiā ⁊ mala desideria. ⁊ tunc verificabit illud Ezech. xxij. Luna nō dabit lumē suū. Per stellas aūt intelligit memoria ⁊ potētie sensitiue. Sicut em̄ corp⁹ celeste ornat stellis: ita corp⁹ boīs ornat memoria ⁊ potētijs sensitiuis: q̄ debent circa celestia exerceri. ſz trpe antichristi circa terrena revoluent. et iō cadere de celo dicunt. Aliter etiā p̄dicta oia exponi p̄t mystice. Nā p solē significat papa siue ecclesiastica dignitas. Per lunā vo imperator siue regalis ptās. c. solite. ō maio. ⁊ obe. Per stellas āt intelligunt oēs alij xp̄iani qui sunt q̄si inūerabiles. De q̄bo dicit de⁹ Abrahe Gen̄. xv. Suspice celū ⁊ nūera stellas si poteis. Sic em̄ erit semē tuū. Ite aūt sol ⁊ luna ac stelle deberēt lucere scitatē splendore. sed trpe antixp̄i vificabit illud Apoca. vj. vbi dr. q̄ cū agn⁹ aquisset septimū sigillū: sol factus est niger ⁊ luna q̄si sanguis: ⁊ stelle ceciderūt de celo. Per septimū nāq̄ sigillū videt sm q̄dā intelligi septim⁹ millenari⁹ ann⁹ a creatiōe mundi: in q̄ sol. i. papa siue ecclesiastica dignitas obscurabit in cordibo boim: ita vt i p̄cēptū q̄ dām̄ habeāt ⁊ ei nō obediāt. Itē obscurabit. i. p malā vitā ⁊ extplaritatē denigrabit. Ecclesiastic⁹ em̄ ordo p̄ ceter⁹ lucere debet mēt⁹ scitate: cordis puritate: carnis castitate: oris vitare: op̄is strenuitate: vict⁹ sobrietate. gest⁹ maturitate: vest⁹ būilitate: tot⁹ vite honestate. vt colligi p̄t ex hijs q̄ habent in c. Eccle. xxv. di. ⁊ i c. cleric⁹. di. xlj. ⁊. xlviij dist. p totū. et de p̄se. di. v. c. in oibo. ⁊ extra de vi. ⁊ bone. cle. c. a crapula. Sed tūc ecōtrario erit. nā ecclesiastico⁹ actio nō rūdebit eor⁹ pfessiōi. Eorū em̄ pfessio est deifica: sed actio erit demoniaca: tenebūt loca sctor⁹ sed nō exercere volēt op̄a eorū: sicut p̄cipit in c. nō est facile. xl. di. Luna q̄z. i. ap̄l⁹ alios ⁊ regalis trpalisq̄ ptās q̄ lucida esse deberet p iusticiā ⁊ extrarez: sanguinolēta erit p iniusticiā et crudelitatē ⁊ subditor⁹ op̄ssionē. De q̄ scribit de⁹ in Policrato li. v. c. vj. Cū i subditos ptās seuit: idē est ac si pupillū tutor⁹ p̄sequat⁹ vl' eū suo mucrone iugulet: ob cui⁹ defensionē traditū sibi gladiū accepit. Tūc aūt xp̄us poterit dici mīt⁹ p̄n cipibo regibo ⁊ ip̄atoribo illud Esa. j. Man⁹ vre sanguine plene sunt. Ceteri etiā xp̄iani p stellas designati cadēt de celo. i. de op̄atōe celesti ⁊ vtus ali. q̄: de illis vificabit illō puerbiū p̄gamensiū q̄ dr. Oio hō in suo misterio pauprime fuit deo

Tropologice aūt exponēdo. Per solē q̄ obscurabit: intelligit charitas: q̄ refrigescet. Mat. xxiij. Abūdabit iniq̄tas ⁊ refrigescet charitas mīt⁹. Per lunā que nō dabit lumē suum: intelligit fides q̄ deficiet in q̄plibo xp̄ianis. j. Thim. iij. In nouissimis diebo discedēt q̄dam a fide. Piere. viij. Periit fides ⁊ ablata ē ō ore eor⁹. Per stellas vo cadētes de celo intelliguntur alie vtutes q̄ euanescēt. Treñ. j. Egressus ē a filia sīō oīs decor ei⁹. i. ab aīa fideli oīs ornat⁹ vtutū. Hugo aūt cardinalis sup̄ Lu. exponēs illa vba Erūt siḡ in sole luna ⁊ stellis: ⁊ in ēr̄ pressura gēnium: ait. Signū in sole ē obscuratio. ⁊ in ō denotat igitur platos. Signū in luna ē sanguis. ⁊ in ō notat carnalis amor: ⁊ sanguineor⁹ ⁊ ptialitas. Signū in stell' ē casus in ēr̄. et in ō significat auaricia clericor⁹ ⁊ religiosor⁹. Signū aūt in terra est pressura. ⁊ in ō notat mutua op̄ssio laicor⁹.

Ercūi signū erit angelicar⁹ vtutū cōmotio. de q̄ Mat. xxiij. dr. Virtutes celor⁹ mouebunt. et Lu. xxj. idē dr. Et ō etiam sm̄ p̄fatos doctores dupl'r intelligi valet. aut p ordie vtutū: q̄ sm̄ Dion̄. i li. de angelica hierar. est medi⁹ in media hierachia. aut p oīs ordo celestibo spiritibo. Si p̄mo mō: ideo vtutes celor⁹ mouebunt q̄: angeli illi⁹ ordis q̄r officiū est circa mūdi regimē faciēdo aliq̄ facta insolita ad revocādū mētes boim in deū: p modicū tpe aūt xp̄i aduēt⁹ faciēt facta maioris admiratōis q̄r vn̄q̄ ante fecerint. ⁊ i ipso aduētu mouere cessabunt cor⁹ pa celestia. Accipiēdo vo virtutes p oībo angel' beatis: dicunt moueri: sm̄ mgr̄m Petr⁹ lōbardū in iij. di. xlviij. ñ mera dānatōis vl' aliq̄ p̄turbatōe pauor⁹, ſz q̄dā admiratiōe cor⁹ q̄ videbūr. Et sic intelligit illō Job. xxvj. Colūne celi pauēt ⁊ ptre miscūt ad nutū ei⁹. vbi Greg. ait. Quid q̄ facīēt tabule q̄n tremūt colūne. Quid vgula defuncti q̄n cedr⁹ paduli p̄cunt. et Remig⁹ dr. Quid mirum tremere boies cū in cōspectu iudicij tremāt angelice p̄tates. Chrys. ait. Quāuis angeli conscij sibi nō sint: videntes tñ infinitas mīt⁹ iudices cōdēnari: nō irrepide illic stabūt. Leimoze q̄dā reuerentiali: sm̄ Bler. de Bles in. iij. p̄te sūme in tractatu de aduētu xp̄i ad iudiciū. et Rich. j. iij. di. xlviij. Ubi etiā dicūt q̄ vtutes celor⁹ mouebunt et p̄patiōe pugne. vñ Chrys. ait. Sicut cū rex p̄ cessurus ad bellū ⁊ aliquē expeditionē mandat in pplo: dignitates oēs mouent ⁊ exercit⁹ conclatat: tota q̄ ciuitas feruet. q̄nto magis rege celesti exurgēte iudicare viuos ⁊ mortuos angelici spirit⁹ mouebunt: terribiles mīstri terribilē dñm p̄cedēres. Nec ille. Dicet q̄ ille iudex spiritibo angelicis illis Ezech. vij. Canite tuba: p̄gent oēs ad plūs. Ira em̄ mea sup̄ vniuersum pplum.

Ec sunt p̄ncipalia signa que res̄ periunt in euāgelio exp̄ssa: tñ mīta alia horribilia signa credunt debere accidere de q̄bo Lucan⁹ aliqua ponit in p̄mo. licet in tot̄ nō dicat vez. Bit q̄. Sic cū cōpage soluta. Secula tot mūdi sup̄ma coegerit hora. Antiquū repetēt chaos: oia mixta. Sydera syderibo ⁊ curs rēr: ignea polū Astra petēt: tell⁹ extēdere litora nollet. Ereutiet q̄ fretum fratri p̄ria pbebe. Ibit ⁊ obliquū: bigas agitare p orbē. Indignata diē poscet sibi: tota q̄ discors Machina diuulsi turbabit federa mūdi. Nō est aūt mirū si horribilia signa p̄cēdēt exterminiū mūdi. Nā vt dicunt doctores: q̄ndo de⁹ vult aliq̄d magnū flagellū mittere in mūdū solet plerūq̄ aliq̄ signa p̄mittere: inter q̄ sūt tria. i. solis ⁊ lune eclypsium ⁊ obscuratio: cometar⁹ apparitio ⁊ postremo⁹ frequētatio. Vñ Plin⁹ scribit in. q̄. naturali historie Anteq̄ Crassus romanus occideret a parthis ferrū pluit in Lucanis et oēs lucanos milites q̄ mīta erāt ie crassati exercitu occidit. Refert q̄z Orosi⁹ q̄ anno ab vrbe ꝓdita cecidit sanguis de terra e mīt⁹ fontibo scaturijt. et anno seq̄nti terribilis pest⁹ romanos iuasit. Bpō chaȝrentinos cū panes p cōmixtā frangerent: cruor e medio panibo fluxit. ⁊ tūc p septē ꝓtinuos dies grādo lapidū imitt⁹ etiā rectaz fragmēt⁹ terram lactissime ꝑberauit. Refert q̄z idem Orosi⁹ q̄ mīta bella horribilia atq̄ cruddia p̄digia marina p̄monstrarūt: maxie bellū punicū cū romanis. Nā boes q̄dā locut⁹ est rome dicēs Late tibi roma. Et Aug⁹. i. v. li. de ciui. dei. ca. vi. de ō inq̄t Omitto boues locutos: infantes nōdū natos q̄ dā ꝑba clamasse de uter⁹ matrū: volasse serpentes: feminas ⁊ gallinas in masculinū sexū fuisse conuersas. Inē cetera aūt mala q̄ ex post secura sunt: fm Orosiū in ea pugna q̄ apō cānas factera est q̄dragies centū: milia romanor⁹ cesa sūt. Et Hānibal i testimoniū victorie tres modios anulor⁹ aureor⁹ q̄ ex manibo interfector⁹ detractis exuerāt Carthaginiēs misit. Vñ fm q̄dā ciuitas q̄ nūc ō: Pēsaurū ꝓpter hoc sic appellata fuit. q̄a ibi dicti anuli pēsati sunt. Multa q̄z p̄digia ⁊ signa ostēsa sunt aū destructionē hierlm: de q̄bus tractat Josephus in li. de bello iudaico. Inter q̄ stella q̄dā p annuz in forma gladij stare visa est q̄si iminēs desup̄ ciuitati. Ite cū in festo populi cōuenissent octauo die mēsis ap̄lis: hora noctis nona tant⁹ fulgor lumis ārei templū q̄ circūdedit vt dies clarissim⁹ videret. Mīltiq̄ spacio hore dimidie. Q̄s q̄dē ignar⁹ p̄spect⁹ visum est. sed pietis portentū extiale apparuit. Lune insup eclypsim p duodecim noctes ꝓtinuos passa est. Ite tanta trēpli q̄ erat ad ozīēte cū esset ex solido in dura tūi pōder⁹ vt vir viginti vir⁹ summo conatu impellēdo clauderet: repēte hora noct⁹ serra sei ipsa apta est: q̄q̄ ferreis vectibo teneret. Insup die. xx. mēsis ap̄l⁹ solis occasum visi sunt currus ⁊ q̄drigē in oi regione p aerē ferri: ⁊ armator⁹ coortes nubiū comiscēri. Ite i nocte pēbecostes sacerdotes ingressi templū ad diuina officia celebrāda: primo senserūt q̄dā strepit⁹. et paulo post audierūt voces clamātes. Discedam⁹ ab hijs sedibus. Quidā etiā noie Jesus p q̄tuor annos aīam destructionem clamauit ꝓtinue alta voce dicēs. Vor ab oriēte: vor ab occidēte: vor a q̄tuor vēt⁹: vor sup̄ hierlm: vor sup̄ sp̄sos ⁊ sp̄sas vor q̄ sup̄ vniuersum pplm. Sic q̄ clamās die⁹ discurrebat p vicos ⁊ plateas. Et flagellat⁹ ac percussus ⁊ aī indicē flag⁹ vsq̄ ad ossa lacerat⁹ vt taceret: cū q̄dā ejulatu sp̄ illō replicabat addēs. Ve hierosolymis: ve masculis et femellis. Si q̄ tot signa p̄cesserūt iudiciū et flagellū particulare. q̄ fecto plura p̄cedēt iudiciū ⁊ exterminiū generale. Et hoc patz etiā ex euāgelio: marie Lu. xxj. ca.

vbi iudex dñs. Erit in terris pressura gentiū p cōfu
sione sonit⁹ maris z fluctuū: arescentibo hoīb⁹
p timore z expectatiōe q̄ supuenient vniuerso orbi
Et in eodē ca. etiā ait. Erunt signa magna. Et q̄
nō est dubitandū q̄ ad iudicium videbunt terri
bilia signa: non solum in sole: luna: z stellis. sed
etiā in aere: in aquis: in terra: in arboribo: in ma
rinis animalibus: in montibo: et in silvis abys
sis: ac ceteris creaturis. Ideo inquit dñs vbi supra
De alīs ꝑgnāt⁹ z nutrientibo i diebo illis. Erit enī
pressura magnis⁹ terrā. et Mat. xxiij. ait. Tūc
plangent se oēs tribus terre. s. q̄ videbūt ista signa
q̄ videbūt añ iudiciū. O igit infelices pctōres q̄le
erit eor⁹ vestrū in illa hora. quō habebit cōscia vra.
Quibus q̄ nō timere in illo tpe: tremete nūc deum
et deponite pctā vestra. Dic enī Dauid ps. cxj. Be
atus vir q̄ timet dñm. sequit. disponet sermōes
suos in iudicio: q̄ in eternū nō cōmouebit. In
memoria eterna erit iustus: ab auditione mala
non timebit.

De causis signoꝝ ꝑcedentium iudicium vni
uersale. G

Ercia z vltima ꝑ nostri sermonis diuk
t causationem. Quare tot signa mittet de
us ante diē iudicij. Et rñdent ꝓdicti theo
logi vbi s. q̄ maxie b faciet ꝓpter tria. Primo
rōne ostensionis. Sad ostendendū q̄ terribil⁹ erit
aduen⁹ dei filij veniēt⁹ ad iudicandū: q̄ oēs cre
ature tantū videnk pauere q̄ pot⁹ appetere cog
noscunk oē exterminiū q̄ tam terribilē iudicē
expectare. De q̄ Dan. vij. dr. Thronus eius flā
ma ignis: rote eius ignis accēsus. fluuius igneus
rapidusq; egrediebak a facie ei⁹. Propt̄ mes
tū q̄ incutiēdū homibo hec signa terribilia veni
ent. Est ait met⁹ instans⁷ vel futuri periculi cau
sa mentis trepidatio. Ij. ff. q̄ metuit. Et ꝑfecto
talis met⁹ nō solū in cōstantē virū cadet. de q̄ in
Lmetū. ff. eo. ti. sed in quēcūq; cōstantissimū. Ista
ait signa terribilia z formidabilia cōgrue ꝑcede
re habent sniam vltimā iudicij vniuersalis z se
uerā vindictā etne damnatōis reprobor⁹. Erūt
enī tanq; admonitio q̄dam ꝑcedens ꝓdēnatio
nem z punitionē sicut fieri debet fm iura. Unde
dr in c. sacro. de sen. excō. Prohibem⁹ ne ḡo i ali
quē sniam excōicationis penulgare ꝓsumat: ni
si cōperenn admonitōe ꝓmissa. Et. xvj. q. vij. c.
Oēs decime. dr: q̄ nemo debet excōicari ꝑ petō:
nisi trina admonitōe ꝓmissa. Multo magis⁹ ex
cōicationē eternā: z ꝑpetuam sepationē malorū
a cōsortio bonoꝝ debent admoniones ꝑcedere.
Sicut q̄ in repetate chorusca. ꝑcedit tonitrus
um: licet naturaliter simul ipm tonitruū z chorus
catio cōcause. kā tonitruū diuine sentēcie z ei
ne damnatōis ꝑcedens chorusca. cōes ꝓnūtiatoꝝ
et signoꝝ. licz aūt chorusca. ꝑ se recipiak a sen
su nro q̄ tonitruū rōne naturali. q̄ illūnatio fiat
in aēre. q̄. de aia. z sen⁹ succedūt. et ideo visu ve
loci⁹ sentim⁹ chorusca. oēs q̄ auditu ꝑcipiam⁹
tonitruū. Tū etiā ordinatiōe diuina hec ꝑcedit
vt admoneant boīes se signo crucis munire z dei
auxiliū postulare ne tonitruo et fulmibo occidā
tur. Et simili⁹ talibus horribilibus signoꝝ chorusca
no admonebit oēs vt de perijs suis ꝑ eranke z pe
niteant: ne eternaliter ꝑmanē. Maxime itaq; in
cunctē formidinē q̄busq; etiā audacissimis vi
rīs ꝑdicta signa. Si q̄ timēt boīes insolitā solis
obscurationē: sicut factum fuit in morte cesar⁹ de
q̄ ait Virg. i. Georg. Ille etiā extincto miserat⁹ ce
sare romā. Cū caput obscura nitidū ferrugine tex
erit. Impiaq; etnā timuerūt secula noctem. Si ti
ment nō cōsuetas tenebras: sicut egyptij de q̄bus
dr Exo. x. Facte sunt tenebre horribiles i vniuer
sa terra egypti: tribus diebus nemo vidit fratrē suū
nec mouit se de loco in q̄ erat. Si timēt terremo
tū: vētoꝝ vehemētia: fortunas maris: fulgura ac
chorusca. oēs et tonitrua: nocturnos strepitus ac
serpentū sibilos z draconū: leonūq; rugitus. q̄n
to magis timebūt sic horribilia signa vocēq; se
uerissimi iudicis dānant⁷ z exprobrantis malos.
Que⁊ siderāo Piero. sup Mat. inqt. Quoties
dicit iudicij ⁊sidero toto corpe ⁊tremisco Siue ei⁹
comedā siue bibā siue aliquid aliud faciam: sp
videt illa tuba tribil⁷ sonare auribus meis. Sur
gite mortui vēte ad iudiciū. Et idē ait ad Chro
matiū z Heliodoꝝ. Ego in sedeꝝ meoꝝ latēs se
pulchro: z petoꝝ vinculis colligatus q̄ndie illū dñs
cū clamore expecto. Hieronymus veni foras. Ego
dem⁹q; oia tuta timeo. Quid audio petōres. quid
Hieronym⁹ dicit. er qđ ipse erat. nōne sctūs. nōne
pbr z ꝓtuosus. nōne a cur⁷ terrenis penit⁹ ab
solut⁹. nōne pnia macerat⁹. nōne in dei opē assi
du⁹: z rē clamat. Ego timeo. Et cur nō times tu
o amator: seculi. o negligens in via dñi. O petōr
nequissime cōtremisce z ⁊cutiank oia viscera tua.
Depone fatuitatē mēs⁷ que q̄ sit vt nō timeas. z se
pius mente reuolue Hieronymi verba dicentis
Ego timeo. D

Ecūda rō illoꝝ signoꝝ dr: accusationis.
e Nā oēs q̄si creature imutabunt gatē ad
vindictā ꝑ petōres. iuxta illud Sap. v.
Armabit oēm creaturā ad vindictā inimicoꝝ suoꝝ. vñ Deute. xxxij. dr. Invocabo ꝑ eos celū et
terrā. Nā cū de⁹ oēs creaturas fecerit ad homis
vtilitatē z oēs deo obedierūt boī seruiēdo: ꝑe vo
bō rebell⁷ et inobediēs creatori suo extiterit. Ideo
accusabūt eum q̄si ingratū. Clamabit nāq; suo
mō celū. O de⁹ si potēs ego boī ministraui cū pla
netis meis influendo sup terrā z alia operando q̄
iussisti. ꝑe te offendit. q̄ vindica iustissime iu
dex. Clamabūt sol z luna z stelle. O de⁹ magne
nos bedim⁹ petōribo lucē vt tuū ꝓfectum sumus im
perīū illi ꝓ in oīby ꝓfuerūt: fac q̄ vindictā. Cla
mabit b mō aer. clamabit terra. clamabunt aq̄
et oia q̄ in eis sunt. Ideo Hugo de scō vic. ait.
In die vltionis nihil habebit q̄ rñdere possit bō
petōr: vbi celū z terra: sol z luna: dies z nocte z

totus mūdus: z oēs creature stabunt aduersus
nos in testimoniū petōr⁹ nror⁹. J

Ercia rō illoꝝ signoꝝ dr: cōpassionis. Mos
c uebunk vtiq; q̄dā affectu pietat⁷ z cōpas
sionis cūcte creature ad cōpatiendū mise
rio dānat⁷. Unde Chrys. sup Mat. air. Pie familia
as moriēte rectē dom⁹ ei⁹ turbat: familia plāgit
et nigr⁷ se vestibo induit. Sic būano genere circa
funē ꝓstituto celi misteria lugēt: z candore deposi
to tenebris induunk. Licet enī oēs creature suo
mō accusabūt petā nra dei iusticia b reātē: na
ture nī būane cōpatient⁷: z ei⁹ dānatōi. Plāget q̄
sol etnā boīm dānatiōes. plāget luna. plāget stel
le. plāget oia elemēta z vniuerse creature. O q̄s du
ruo es o tu petō: q̄s ferre⁹: q̄s nbīpli crudelis: q̄
re damnandū ⁊spic⁷ z morti sempitne dedicādū
z nō ploras. O sarcū pect⁹. o adamantinū cor. o
insensibil⁷ mēs peccatrix⁷ aie plāge: q̄ sol re plan
get. plāge: q̄ re plāget luna. plāge: q̄ plangent re
oia elemēta. Accipe exēplū illi⁹ regis de q̄ legit in
historia scī Josaphat: q̄s exēpluz serūs Barlaā
illi dixit. Videk q̄ erat q̄dā rex potentissim⁹ q̄ licet
in magnis esset. ꝑspiranbo: nunq̄ tñ ridebat: nū
q̄ in tripudijs aut i alijs iocī cōsolatione accipi
ebat. sed ꝑ metū⁹: ꝑ timidus: z ꝑ lachrymosus
appebat. quē frat⁷ su⁹ carnal⁷ būaniter reprēdit
di. Cū sic ita magn⁹ rex z potēs z null⁹ ꝑ te isur
gere posset: nullūq; boīem mūdi timere habeas
nō est bñ factū: imo reprēdendū illos q̄d ag⁷. s. ꝑ
tristari z nunq̄ ꝑ cetib⁹ ruis aliquā letici⁊ demō
strare. Cui ille dixit. Ipse mihi rñdebo. Erat autē
⁊suetudo q̄ q̄ñ aliq⁹ debebat ꝺcapitari: in sero
ibant tubicines regi⁷ ad portā ei⁹: q̄sdā terribiles
iusticie sonit⁹ facientes. Deinde hora maturinali
redibāt illi⁷ facientes. hora vo tertia ꝓ reuertentes:
tertiū faciebāt signū: et ille decapitādus ad locū
iusticie ducebak. Misit q̄ rex illa die i sero ad do
mū fratr⁷ sui tubicines sonitus iusticie facientes.
Quibo audit⁷ ille cepit flere z lachrymari: totāq;
noctē illā duxit insomnē in amaritudinibus z angu
stijs. venientes aūt tubicines hora maturinali: illi⁷
fecerūt. Q̄ audiens ille ptin⁹ induit se vestibo ni
grio: posuitq; cinerē sup caput suū: cozdāq; col
lo apposuit z prone ad curiā reg⁷ cū mario ciula
tu ibi expectās donec rex exurgeret. Quē diu ro
gātē vt cozā rege ducerek: tādē rex cū venire fecit
Ille vo se ad trā ꝓiciēs miscbiaq; clamare cepit
Cui rex inqt. Nabuisti ne timorem in hac nocte
postq̄ audisti tubicines mort⁷. Cui ille inqt. Nūq̄
q̄ dormiui sed angustias mort⁷ ꝑ ab illa hora
habui. Cui rex inqt. Si tu tantū me timuisti fra
trē tuū que nunq̄ offendikti: timēs ne te decapi
tari faceret. q̄re ego timere nō debeo expectās illū
terribilē iudicij dic⁹: in q̄ cozā illo seueriss⁹ iu
dice apparere debeo q̄ nullus⁷ acceptat ꝑsonas: q̄
nō cozpali morte ⁊ crna ꝺdānat delinq̄ntes. Si
tu frat⁷ mi horruisti tātū tubā hoīm: tātūq; ꝑt
illā lachrymat⁷ es: quō ego possum nō timere z
lachrymari expectās illā horribilē dei tubā oēs
ad iudiciū aduocāt⁷. O igit stulti petōres. o ḡnē
res boies. o fatui mortales: sequmi exēplū hui⁹ re
gis vt q̄si q̄ defect⁹ plāgite in b sectō vt post i etnū
gaudere valeat⁷ in futuro Amē.

Feria. ij. post dñica ꝓmā in q̄dragesima de iu
dicij vniuersal⁷ opinatōe: discussiōe z sentencia
tione seu diffinitione Sermo decimus. K

Ongregabun
c tur añ eū oēs gētes Mat. xxv. z cuā
gelio occurrēt⁷ feria. q̄s sit terribilis de
uo ⁊ petōres pars in electōe angeloꝝ peccātū ō
padiso cū ꝓnupe eoꝝ lucifero. de q̄ dr Esa. xiij. z
xj. Pe. ij. dr. Deus angel⁷ peccāntes nō pepat sed ru
dentibo iferni detractos in tartarū tradidit cru
ciādos. Jte in snia lata ⁊ Bdā z cuā: ejecto eos
de ēestri paradiso Deus. iij. In diluuio in q̄ oēs ho
mines mortui sūt excepto octo Deus. vij. In q̄q;
ciuitatibus submersis Deus. xix. In p̄mogenit⁷ egi
ptioꝝ inflect⁷ Exo. xij. In pharaone multiplicat
flagellato z demū in mari submerso Exo. xiiij.
In amalech cui⁹ memoriā delevit Exo. xvij. In
duobo filijs Aaron ab igne deuorat⁷ Leuit. x. In
blasphemo lapidato Leuit. xxiij. In ꝑte duabus
to p⁹ carnes comestas Nūc. xj. In Maria lep
rosa Nūc. xij. In colligēte ligna lapidato Nu.
xv. In dathā z abiron a tra duorat⁷. z cet. vir⁷ tri
bulatis i manu bñdicto vt offerrēt sacrificiū: cum
choze coꝝ duce igne ḋ celo discēdēte pemp⁷ Nūc.
xvj. In Moyse z Aaron ad aqs ꝺdictōis qbo dix
it de⁹ q̄ ꝑ incredulitatē nolebat eos ingredi
terrā ꝓmissionis Nu. xx. Et finalr in sercit⁷ milibo
viroꝝ q̄ꝝ null⁹ ⁊ravit trā ꝓmissionis ꝑter duos
scz Josue z Caleph: filij minat⁹ fuerat dñs Nūc.
xiiij. In serpentibo imissis deuoratibo pplm Nūc.
xxj. In Achor cuz tota familia occiso Josue. vij.
In cēteminio ppli isrl in q̄ mortui sunt i duabo
vicibo. xl. milia viroꝝ gladio. z tribo beniamin p
ter pctm gabaanitaꝝ vbi mortui sūt. xxv. mi
lia pugnatoꝝ Jud. xx. In beli morte dānato cū
filijs ij. Reg. ij. z. iij. In saul reprobato j. Re. xv
ꝑ cui⁹ pctm fames venit in trā z sui p⁹ morte
ei⁹ destructi sunt. ij. Re. xxij. In Ier. milibo boibo
occis⁷ ab angelo. ij. Re. xxiij. ꝑ superbiā David.
Jte in. clxxv. milibo occiso ꝑ blasphemiā sen
nacherib. iij. Re. xix. In ꝓba occiso a leone. iij.
Re. xiij. In. xlij. duobo pueris ab vrsis occis⁷. iij.
Re. ij. In Ezechia facto leprōso ꝑ sermoniam. iij
Re. v. In Ozia rege iuda volente adolere incen
sum in altari q̄ fact⁹ est leprosus. ij. Paral. xxvj.
In oppo a chaldeis captiuato. ij. Mach. ij. In
antiocho ꝑuter ifirmitatibo pcusso. j. Mach.
ix. In seruo nequā cōseruū suffocāte spoliato et
incarcerato Math. xviij. In Anania z saphira
subito decedentibo Act. v. In herode ab angelo
pcusso Act. xij. Ideo dr: Lauit. xxv. Omnis q̄s n

mat deū suū. et Deut. xiij. dicit dns. Discant timere me oēs dies. et Deut. vj. Dñm deū tuū timebis z illi soli seruies. Et ide habet Josue. xxiij. et .i. Reg. xij. et in mlt' alijs locis sacre scripture q̄ causa brevitat' omitto. Secundo ad timēdū deū mouet' authoritate apli. Timor dñi oīm. Dñs. ait ad Loz. v. unde apls. Timor dñi oīm hoīm timendū. Vera est ēiā illa sētia Gregorij in hūs timendū. Dñs vult q̄ de die nouissimo formidare debeat. qz in q̄ inuenerit eū su⁹ nouissimo die eū de hoc seculo egredient: talē i die nouissimo iudicabit. De q̄ iudicio terribiliter cōsideratōe faciem⁹ Prima dispositionis. Secūa discussionis. Tertia z vltia sententiatōis siue retributionis.

Para prima sc̄a. Utrū possit sciri quo tpe futurū sit iudiciū vniuersale. I

P Ro expeditiōe p̄me pt̄ q̄rit Hugo de alijs q̄n p̄t scire certitudinaliter diē et horā iudicij vniuersalis. Et rādet sm Bedā. de Bede in .xij. tpe sūme in tractatu de aduētu xp̄i ad iudiciū. q. ij. z hoīs Bonauē. .iij. di. el viij. ar. .i. q. iij. q. nō. Et b̄ phat dupliciter dnāe. Prima est cōpletionis siue electionis: argumēto sic. Tunc venit finis mundi q̄n cōpletus fuerit nūer⁹ electoz sm theologos in .ij. dist. .i. ar. quē numerū oportet impleri antq̄ veniant ultores ad ruinosle angelos. iuxta illd p̄s. cit. Iudicabit in natiōibus implebit ruinas. vñ hec fuit vna ex causis creationis hois sm magīm in .ij. dist. .i. Sed nūer⁹ electoz est soli deo cognit⁹. Unde Greg. in hōā collecta mortuoz inqt. De⁹ cui soli cognit⁹ est nūerus electoz in sagena felicitate collocādus. Ipse soli est cognitus finis mūdi z ideūter dies iudicij. Secūa rō est terminationis. p̄incipiū enī z finis mūdi debēt simr cōsiderare. q̄ deus est p̄incipius z finis tot⁹ creature. q̄ ait Apoc. .i. z vl. ca. Ego sū p̄incipiū z finis. Unde inqt Bede. de Arce in .iij. tpe sūme in tractatu de pnitentia incarnatōis xp̄i q. .i. sm. Paulū ter magnū q̄ divina essentia est sicut spera intelligibilis cui⁹ centrū est vbiq; circūferentia vo nusq̄. Sic enī centrū finit lineas et ab ipso linee deducunt: ita creator finit creaturas et deducit eas ad finē. Sicut ḡ p̄incipiū mūdi solus deus fuit cognitus. Ad hoc vt finis correspōdeat p̄incipio ipse finis debet soli deo esse notus. nō alicui hoī. Et hāc rōnem ponit Nicolaus de Lyra sup Matth. xxiiij. ca. Ideo apls q̄rentibus ō die aduēt⁹ xp̄i ad iudiciū Act. .i. ca. rndit dñs. Nō est vestrū nosse tpa vel momenta q̄ p̄ posuit in sua pōte. et Mar. xiij. ac Mar. xiij. inqt salvator. De die aūt illa z hora nemo scit. Certitudinaliter. Hoc aūt ordinauit de⁹ ad nīam vtilitatē. Prio vt sp timerem⁹. Secūo vt sp ꝑparemur ad illū diē tanq̄ de prio imminentem. Unde Aug⁹ inqt Lucē vi⁹ dico vt oēs obseruent dies. Famulꝰ est enī in eo statu viuere in q̄ mori timeam⁹. et Luc. v. dixit. inqt. Sg ista viuam⁹ q̄si nos cōtinue rōnem reddendā arbitremur. Nō est ḡ nobis nocē dico vltimi finis mūdi. Licet aūt scīus Mabo dino in li. de p̄mio z nouissimis tpis. z Eusebius in cronica sua. z Theolor⁹ p̄sbiter z Beremita in li. de statu vniuersalis ecclie opinionē multoz referāt dicentiū finē mūdi debere esse in .vij. millenario a creatōe sua. q̄ de⁹ p̄ nūerū septenariū oia disposuit. .i. septē planetas septez dies. septē sacramēta ecclie. septē signacula noui z veteris testamēti. z septio die requieuit. Unde Greg. inqt. Quia septē dieb⁹ oē tpus cōprehendit: recte septenario nūero vniuersitas figurat. Cū hoc nō sit certū. Certissimū tn est q̄ vnicuiq; erit su⁹ mundi finis q̄n mortis de hoc mundo exibit. Possumus nihilomin⁹ ꝓcurare et ꝑsuadere indicia q̄n dies iudicij in primo sit futur⁹. aū eīn veniet antichrist⁹: iuxta illd apli. q. ad Thes. .ij. Reuelabit ille iniqu⁹ quē dns iesus interficiet spiritu oris sui. Ante aūt q̄n veniat antichrist⁹ oria signa apparebūt ex q̄bus cognoscet dies iudicij in prio futur⁹. Primū erit tribulatiōes mūdi. De q̄ salvator Mat. xxiij. ait. Audituri ei estis p̄lia z opiniones p̄lioz. Cōsurget enī gens in gentē z regnū aduersus regnū. et erūt pestilētie z fames z terremot⁹ magni p loca. q̄ vba Greg. exponēs i omelia sup Lu. xxi. inqt. Ultima tribulatio mlt' erit bulatiōibus p̄cunt. z p ordia mala q̄ p̄cūnt indicant mala ꝑuenia q̄ subsequunt. Multa enī debent mala p̄currere vt malū valeant sine fine nūciare. Quoꝝ q̄dē tribulatiōes vt dicit Bre. vbi supra p maiori pte cōplete erāt vsq; ad tpus suū. Unde ꝓcludit b. Cū mlta iā p̄nūciata cōpleta sint dubiū nō est q̄ etiā sequāt pauca q̄ restant. q̄a sequētiū rez certitudo est ꝑcritis arbitrio. Ista aūt pauca q̄ remanserant vident nūe cōpleri in tārie tribulatiōibus mūdi. Secundū signū est magnatiōis. .i. q̄n in mūdo fient pcā grauia z horrenda. Non enī tenēda est opinio Stoi. q̄ vt inqt Tho. .ij. q. .xxij. ar. .ij. dicebāt oia pcā esse paria. sm eīn diuersitatē z q̄litatē circūstāniaz vnū pcūm est grauius alio. Laus facta. ff. de penis. Unde ergo in mūdo fient pcā fœderatoria: vt sunt symonie. sacrilegia. adulteria. incestus. sodomie. piuria. blasphemie. rapine. crudelitates. z vsure ac homicidia. z inuocationes demonū et hmōi. Sitr q̄n homines abominabunt spūalia: vt est verbū dei z ecclie sacramēta: tūc erit signū diem iudicij ꝓpinquus esse. De hoīs enī illē tpis inqt Dauid in p̄l. xcv. Oēm escam abominata est anima eoz. Et saluator Mat. xxiij. z Lu. xxi. ait. Cū videritis hec fieri scitote quia ꝓpe est i ianuis. Terciū signū est aggrauatōis. .i. q̄n nō solū pauci cōmittent illa grauia pcā. sed mlti z q̄si generalit oēs. z marie q̄n sine verecūdia peccabūt. Unde ad hoc ꝓpositū adduci posset illud Statij in .ij. the ba. Nec habent extrema pudorē. II

Possumus ēiā ostendere finē mūdi in p̄ximo imminere ex fœderatiōe finis hominis

P Nam homo est microcosm⁹. vij. Phisicoz. .i. minor mūdus: ꝙtta illud Ouidij in li. de

vetula. Est homo maioris mūdi formatus ad instar. Signa ergo finis minoris mūdi. .i. hominis possunt etiā intelligi de fine maioris. Ita de similibus idem est iudicium. v. Methaphi. et q. Topi. et. Liter carnalis. C. de cōsue. priui. debit. .i. z inter cōpalia. de rēāsla. l. Seruis legat. ff. Lucio. l. non p̄sumit. ff. de legi. l. Si libellū. C. de diuer. rescrip. l. ult. §. Si fundus. ff. si seruit. vin. et ca. in cautis. de re iudi. Sunt aūt inter alia ḥ q̄ signa ostendētia hoīem cito moriturū. .i. palia decrepitas. totalis frigiditas. oboz dispectabilitas. sensuū obturabilitas. z generalis infirmitas. Uel sic appellari p̄nt. Primū decrepita antiquatio. Secundū totalis frigidatio. Tertius aboꝝ relaxatio. Quartū sensuū amissio. Quintū generalis omniū membroz doloratio et egrotatio. Primū ḡ signum mortis hominis est decrepita antiquatio. Quando enī homo est in decrepita etate. .i. in septuagesimo vl octuagesimo anno: et si ignoret⁹ q̄n moriat⁹ tn scimus eum nō longe posse fugere. licet enī ornatu vestiū z rasura barbe se repoliat: tn habet q̄si pedē in fouea z p̄inuū cū morte habet linguā. Hā q̄s antiquat⁹ et senescat ꝓpe interitum est. vt dr ad Heb. viij. et Pō. ait. Dies annoz nostroz in ipsis septuaginta annis et si in potestatibus octuaginta anni z amplius eoz labor et dolor. Videamus ergo in q̄ etate sit mūdus. Sacri enī doctores diuidūt totum tēpus durationis mūdi in sex etates in illis tribus etatibus hominis. Prima aūt etas hois est infantia vsq; ad septimū annū. Ut infanti. C. de iure delib. in q̄ puer nubi bñ cognoscit. qz infantilio etas q̄dā videt ignorare. Ut. C. de fal. mo. Et in hac etate fuit mūdus ab Adam vsq; ad Noe vt dicit Aug⁹. xv. de ciui. dei. ca. ij. In q̄ etate que duravit vita duoꝝ milia annoz fuit mūdus sic infans nulla habens cognitionē de lege scripta diuina vel hūana. sed solū sub lege naturali viuebant homines: de hīs q̄ terra ꝓducebat comedentes. De q̄ etate inqt Boet⁹. ij. de ꝓsolatione. Felix nimiū ꝓsperas etas ꝓtenta fidelibus armis. Secunda etas hois est puericia: durans in femina vsq; ad duodecimū annum. in masculo vo vsq; ad .xiiij. Qua etate. ff. de testa. iuncto. §. ꝓterea. si. q. ñ est ꝑfectus. Ut. In hac aūt etate adhuc hō est pur⁹ z nō habet multā maticiā. Et in ista etate fuit mundus a Noe vsq; ad Abrahā vlera mille .xxij. annis sm Aug. vbi ū. In q̄ etate homines nōdū habebant multā cognitionē ō deo Tercia etas hois est adolescentia vsq; ad .xxx. annos in q̄ hō crescit in cognitione: cautela: prudentia: z scia. In q̄ etate fuit mūdus ab Abrahā vsq; ad Moysen. in q̄ hoīes crescebāt in cognitiōe dei p reuelatiōes factas ꝑiarchis et p circūcisionē datā Abrahe Gen. xvij. Quarta etas est iuuentus vsq; ad Dauid. In qua homo magis ꝓficit per sapiam z experientiam doctoz. et alijs legit. In qua mundus fuit a Moyse vsq; ad trāsmigrationē Babilonis sm Isidā. vl minus sm alios vsq; ad Dauid. In qua homines magis ꝓfecerunt in cognitione dei per legem datā. quā ꝓphetas et p cerimonias eius. et p miracula facta in egipto et in solitudine deserti. Quinta etas est senectus vsq; ad Iesu. vel Iesse. annū. In qua homo est valde prudens z sensatus. vt dr Job. xij. Et in hac etate fuit mūdus a Dauid vsq; ad christum. In quo tpe fuerūt ꝓbatissimi et doctissimi sapientissimi. vt Salomō z Ecclesiastes ac multi alij. Sexta aūt etas est decrepitas que est a Iesse. vel Iesse. anno vsq; ad finem vite qui cōmuniter est ad longius centum annoz. .i. vt ind diuinum. C. de sacrosan. ec. z. l. an vsufruct⁹. ff. de vsufruc. Et in hac etate hō ḥ naturaliter ad ꝓfectū imbecillitatē z deficiunt ei vires naturales: tremūt membra. cadūt dentes. et toti⁹ corp⁹ ḥ pauorem. Latum disponit ad mortem. Et in hac etate cepit esse mūd⁹ ab aduētu xp̄i vel paulo ante z durabit vsq; dē iudicij. De q̄bus etatibus enī loquit Johan. an. in pbemio sem in vbo ꝓfect⁹. De ipsis ḥ q̄ tanto mūdi z hois b̄ in c. vnico. extra. q. iij. Q. aūt mundus sit in decrepita etate patet. .i. ad Loz. .i. vbi dr. Noe fuim⁹ in ḥo finem seculoz deficientes. .i. xxij. q. iij. c. Quia ignorat. .i. Job. ij. &c. Filioli nouissima hora est. Et q̄to autem nobis patet esse falsam opinionē eoz q̄ dicūt christum incarnatū fuisse in media etate mūdi. et q̄ tot milia annoz fluxerūt a natiuitate xp̄i vsq; ad finem mūdi. q̄ fuerūt a creatōe mundi vsq; ad christum. Ut ipse dño incarnat⁹ fuit in vltima z finali etate. Sicut ꝓdixerat Habacuc ꝓphēta. iij. ca. ij. di. Adhuc visio ꝓcul z apparebit i fine. Et isidor. inqt apls. .i. ad Loz. vij. Tempora breuia est: ꝓterit enī figura huius mundi. Clamat ḡ ut est: ꝓterit enī figura huius mundi. Clamat ḡ mundus sm Bern. Ego deficio z tempus mee resolutionis instat. q. ad Thimo. iij. Jam enim sum in vltima decrepitate et amplius durare nō possum. II

Ex dictis signis finis hominis dicit rationabiliter frigidatio. q̄n .i. homo perdit naturalem calorē. qui enī medicus dicit. actus de eo est. Patuit hoc in Dauid de quo .iij. Reg. .i. dicit. q. senuerat: habebatq; etatis plurimos annos: cuius operiret vestibus non calefiebat et sic deficiente calore mortuus est. Similiter videmus q̄ quando quis incipit mori frigescunt ei pedes et manus naturaliq; et omnia membra. O mūde paupercule quomō stas. Quasi enī cum venerit medicus ꝙrens inueniet in te calorem diuini amoris. De quo ipse ait Leuit. vj. Ignis semp ardebit in altari meo. charitas in anima. De quo igne etiā dixit ipse saluator. Lu. xij. Ignē veni mittere in terram z ḋ volo nisi vt ardeat. Deu ben vbi est inf hoīes charitas z amor. vbi dilectio primi. ꝓfecto nūc est eminentius ille calor charitatis in mūdo. quia cum dño deberet dili gi sug oia Deut. vj. nūc ab hoīe magis amat

Licet creatura etiã vilissima, nã ille amat pluo equũ fuũ. ille acquirẽ. hec canẽ. ille vxẽ. mulier secalia. aquã pecuniã. iumenti pcubinã. z boies mũdani magẽ delectant in creatis q̃ in deo. Nã infans delectat in verbis. puer in pomo. rex in viro. senex in diuitijs. Nũc etiã nõ amat bõ p̃ suimũ suũ sicut sepe mãcat ꝓpt̃ Mat. xxij. sed eũ odio plequũt. infamant. z occidere q̃rit. O mũ de miserime quõ es frigidꝰ auaricia et cupidi tate. z alijs pcio. Sepẽ est enĩ Viere. vj. Sicut frigidã facit cisterna aquã: ita frigidã facit malicia ista. Quia q̃ dixit saluator Mat. xxiij. et qm refrigabũdabit multos. refrigescet charitas multo rũ. z hũc ꝓfũmatio fiet. possumus opinari mundũ in breui finitum. cũ eã videam⁹ rotũ ifrigidatũ. z calore charitat̃ q̃uatũ Nũc enĩ pflat ille aq lo vehemẽs. z frigidꝰ q̃ fm Greg. in moral'. est di abolus ignẽ charitat̃. z diuini amoris extiguẽs in fidelibũ cordibꝫ. Uñ verificatũ est illud Eccle. xxiij. Frigidus vẽt⁹ aq̃lo flauit. z gelauit cristall⁹ ab aq̃. et ibidẽ. Imbrẽ eꝰ expauit et coꝛ. z gelu ef fudit sup terrã. hĩc salẽ. z deuorabit mõtes. z ardẽ tes deserũ. et exinguet viride sicut ignẽ. O

Erauũ signũ mort̃ boũ est abo. refutatio. Uñ enĩ infirm⁹ respuit vtiles abos et medici ꝓhibẽ nõ acq̃scit: cito mori eũ necesse est. Uñ. gẽba ait ꝓl. cvj. Oẽm escã abominata est aia eoꝝ. z appropinquarũt vsq; ad portas mort̃. Et q̃ cõfortat q̃ finis mũdi in ꝓcio debet euenire. cũ videam⁹ boies fastidire. z respuere abũ spũalẽ anie. de q̃ dr Deut. viij. z Mat. iiij. Non in solo pane vivit hõ sed in oi vbo q̃d pcedit de ore dei. Trãsupnue in c. Inc̃ etera. de offi. or. Uñ Greg. ait. Cibꝰ mẽ est sermo dei. et q̃si cibꝰ lãguẽte stomacho reficit q̃n audit⁹ sermo invãre memorie nõ tenet. Quibꝰ q̃ alimẽta nõ retinent. hui⁹ gñis vita desperat. et Aug⁹. sẽ. Sic nostũ est corpi corpꝛea escas non posse ꝓpetere nostũ est aie spũales delicias fastidire. Sed beu q̃ venit illud vbũ q̃s pdixit Paul⁹ debere euenire in fine mũdi. ij. ad Thi. iij. Erit enĩ tẽpꝰ cũ sanã doctrinã nõ sustinebũt. sz ad sua desideria coacervabũt sibi magros pturitos aurib⁹. z a vera tẽ. dẽ audiũ auertẽt. ad fabulas aũt 3uertent. Quid dicã de illo abo celesti. Eucharistie: de q̃ saluator ait Joh. vj. di. Caro mea vere est cibus et sanguis me⁹ vere ẽpot⁹ rẽ. Et iterꝫ. Nisi manducaueritis carnẽ filij hois. z biberitis eius sanguinẽ: non habebitis vitã i vob. Nodie enĩ a mlt̃ reiect. z despicit: paucis sũe q̃ digne būc diuinũ panẽ mãducãt. multi vo indigne cõcipiũt. et ꝓpterea sũt q̃ in hoc sacro nõ credũt. imo alios cõcitos deridẽt. Et iõ signũ est q̃ mũdus est in fine sue durationis. qm ꝓpter cibos saluatiõis despectionẽ. P

Uarũ signũ mortis est sensuũ amissio. Uñ enĩ infirm⁹ pdit loq̃lã: auditũ: visũ: et sensũ mẽbroꝝ: nõ est amplꝰ ipes de ea sanitate. Illi enĩ sunt legati siue cursores mortis quos illa mittit ad se ad annũciandũ aduẽtũ suũ. O mũde infelix quõ stas. certe ꝓdidisti oñi cũ oim mẽbroꝝ tuoꝝ. boies enĩ hodierni ipsa vt plimũ būt insensibilitatẽ cordis ad bona spũalia. De q̃ inq̃t Greg. in mora. Nõ est põd⁹ veruꝫ insensibilitas cordis. q̃ valde isana per stuporẽ mẽbra sunt q̃ incisa nequaq̃ dolorẽ sentire pñt. Nec ille. Cuiusmodi sunt boies moderni q̃ per parũ amiserũt oẽs sensus. Ꝑcio sensũ tact⁹: ita q̃ enĩ si a deo flagellant vt ad pniam reuertant nõ sentiunt. De q̃bus inq̃t dñs Viere. v. Percussisti eos nec doluerũt: z renuerũt recipe disciplinam. Amiserũt etiã pulsum q̃ nunc pcutit. nõ būt remorsum ꝓscie: nec sentiũt picturas petꝝ ꝓscie nã z aiam lacerantiũ. Bñ q̃des sentiũt iniurias sibi factas. sennũt spinã pedẽ pungentẽ. sentit illa mulier aliq̃d vbũ q̃ sibi nõ placet. sentit pũctura ac⁹ nõ sentit vermes ante q̃ vulnerãt animã. nõ sentit ꝓscia reclamantẽ p̃ perijs. et ideo pot dicere illud Prouer. xxiij. Vulnerauerũt me sz peiã: z nõ doluj. traxerũt me z nõ sensi. Amiserunt etiã pcores visum. q̃ nõ videt q̃ facti sunt serui diaboli z ab eo incatenati sunt: q̃q; si morerent descẽderẽt ad pfundũ inferni. De hac aũt cecitate dr Sap. ij. Excecauit eos malicia eoꝝ. Itẽ amiserũt auditũ. Nõ enĩ exaudiũt bonas exhortationes ꝑdicatoꝝ z diuinaꝝ inspirationũ. sed facilit aures mercatoꝝ. Uñ Prouer. j. ꝙres dñs audit illos. Vocaui z renuistis: erpãdi manũ meas z nõ fuit q̃ aspiceret. Perdiderunt q̃z odoratũ bonoꝝ exẽploꝝ q̃ vident in alijs z q̃ sec̃ deberẽt: iuxta illũ Lan. j. In odore currem⁹ vnguẽtoꝝ tuorũ. Sequunt aũt odores malorũ exẽploꝝ z ad eos alliciunt. Sicut ille purgator sterq̃linis: qui Venerijs translatus iuxta apotheca aromatum: cecidit quasi mortuus. nec nunq̃ potuit ad pristinũ statum redire nisi stercoribus sub aꝰ narib⁹ suis positis. Amiserunt etiam loquelã vt nõ būt cõfiteant. et ideo Põ. in ꝑsona pcorũ inq̃t. Obmutui z silui a bonis z dolor meus renouatus est. Amiserũt quoq; gustũ oim spũaliũ consolationũ: iuxta illũ. j. ad Coꝛ. xij. Animalis hõ nõ q̃scipit q̃ sunt spũs dei. Et sic ꝓpter omnibus sensibus mortuis: z figurant q̃ illum puerꝫ mortuũ. iij. Regum. xij. De quo dicitur q̃ non erat illi vox nec̃q; sensus. Q

Uinũ signũ: mortis boũ est generalis q omniũ membroꝝ doloratio z egrotatio

Uñ enĩ hõ infirmat̃ p totũ coꝛp⁹ et vnũ quodq; membrũ est egrotũ z dolorat⁹: o q̃ male vadit. Sed o mũde sceleratę quomodo stant tua membra. Ue nobi venit si potest de te dici illud Esaie. j. Omne caput languidum et omne cor merẽs. A plãta pedis vsq; ad verticẽ capitis nõ remãsit in eo sanitas. Ue nobi si plãti ecclesiastici nõ diligunt q̃ spiritem: sed diabolicũ. nõ ꝓpter zelum qui in eis sit: sed ꝓpter partialitatez vt in

ordinatã affectionẽ: nõ q̃ inspiratione diuinam sed q̃ semoniã. nõ meliores z sanctiores: sed magis discoli z insolẽtes: vel dissoluti. z insolẽtes fautores z pmotores. Ita enĩ fiũt in fine secloꝝ in q̃bus vt plimũ plãti z rectores aiaꝝ erunt pcio res ppli. nõ erũt pastores sed lupi rapaces pascẽtes seipsos: auferẽtes ab ouibus lanã: sed de eis nõ habẽtes bonã curã. Tũc mlti ꝑsumptuosi z ambitiosi plãtiões emẽt z aliꝝ regimini se ingerẽt q̃ nesciũt regere seipsos. De q̃bus q̃dã vulgar⁹ poeta inq̃t. Sũt aliq̃ stulti militares q̃ ꝺ se adeo magnã opinionẽ būt vt nõ sufficiat eoꝝ defensioni sed z alteri⁹ custodiã volũtarie assumũt. Uocant charitatẽ ambitionẽ z sunt iflati ac si ira velit rõ: qpterea magnũ pondus leuiter assumũt. Q magnũ pondus sit aias custodire: demõstrat scripturis custodiã fugiẽdo vl̃ plãgẽdo si nõ pñt euadere. Quapropt̃ Greg. inq̃t in pastorali. Difficile est vt qui nescit tenere moderamia vite suc: tuder bon⁹ fiat aliene. Sz nolo ponere os meũ in celũ: nolo disputare verũ verificata sit illa snia q̃ habet in c. Qualis. viij. q. j. sc3. q̃ nihil ecclesiam dei ita denigrat: q̃ meliores esse laycos q̃z clericos. Dicã enĩ q̃ hodie q̃plures sunt dispẽsatores sacramẽtoꝝ dei q̃bus magis cõueniret in capite galea q̃z mitra pontifical' vel tõsura: melius in dorso eoꝝ staret vestis militar' q̃z clericalis vl̃ monastica: et in manu eorũ ensis melius q̃z calix sanguinis xpi. In tpe q̃z extremo mũdi erũt subditi suorũ plarorũ ꝓtẽptores: eoꝝ ꝑcepti ꝓtumaces: ipsorũ diffamatores z psecutores. Ita q̃ oportebit platos aut subditos insolentiũ excessus ꝑ deũ z ꝓpriã ꝓsciam tolerare: aut si eos corrigere et refrenare voluerint seipsos ad martyriũ tolerãtiaꝫ ꝑparare. Principes q̃z secli nõ erũt ppli. recti rectores sed eoꝝ oppressores: nõ dñi sed tyranni: nõ legũ obseruatores sed oia iuslicite z honestat̃ violatores. Que oia vtiq; hodiernis tpibus fiãt: de⁹ nouit.

O mũde viduate vbi est nũc i mercatoribus z artifitibus legalitas. Nũc vbiq; sunt vsure: stochi: q̃ iuria: decepcões: mẽdacia: vendunt res corrupte: colorant res falsis coloribus: vbiq; fraudes. Nũc rot⁹ mũdus posit⁹ est in maligno. j. Joh. q̃. Ubi fides mirimonij. vbi veritas in notarijs ac in iudicibus z aduocat̃. vbi iuuẽtus honestas z pueri disciplina. vbi in mlieribus pecũdia. vbi deuotio in mult̃ clerici z religiosis. Heu q̃re hodiernis tpibus sepiꝫ inter alios errores z corruptele vicia q̃ ac venena vigẽt in mũdo. q̃ sunt signa subuersionis mũdi future in ꝓcio. de q̃bus ait ad la volãs Apoc. x. Vidi bestiã ascẽdentẽ de mari habentẽ cornua sepẽ. q̃ sunt Iuuẽt⁹ sine timore dei z verecundia. Senect⁹ sine maturitate z prudentia. Mulier sine honestate z pudicicia. Rectores sine equitate z iustitia. Clerici⁹ sine moralitate z scia. Christian⁹ sine fidelitate z reuerentia. et Populus sine dilectione et benuolentia. De q̃bus z aliꝝ signis tangit Jobes Andr. in clem.

ꝓma. de sta. mona. et allegat Cꝑrianũ in li. de duodecim abusionibus. Hodie nãq; a iuuenibus dissolutis totaliter amissa videt verecundia. De qua Bern. inquit. Uerecundia est oim ornatus eratum: sed in tenera etate ampli⁹ plenius q̃ nitescit. Et Ambrosius ait. Uerecũdia comes est pudicicie. cuius societate ipsa castitas tutior est. Quid dicam senibus huius infelicis etatis. Cum enĩ iuuenes sint dissoluti. et mali prauiq; ac mixtes: non efficiunt boni senes. Dicit nanq; in cõmuni puerbio. Qui est malus inopo nõ erit bonus anser. Et acta etiã multotiẽ iterato fit barbarus de difficili mobilis a subiecto. q̃. Et hoc ꝓ Plurimi aũt senes cũ deberẽ esse maturi z prudentes: sunt leues z insipientes ac vicios. Un Augustin⁹ in li. de duodecī abusionibus inq̃t. Plures omnibus religiõi dare opam senibus competit. q̃s ꝓsentis seculi florida etas transacta deserit. Sicut nãq; in lignis ipsa reproba arbor apparet q̃ post flores fructꝰ opportunos cultori suo nõ affert biber. sic z in hoibus ipse reprobus est. q̃ flos iuuentutis deserit: z in sui corpis senectute bonoꝝ operũ maturos fructꝰ proferre q̃spendit. Dicit ille. Multis aũt mulieribus q̃ deberent seruare illud apli. j. ad Thim. ij. Mulieres in habitu ornato cũ verecũdia z sobrietate ornãtes se: nõ in tortis crinibus aut auro aut margaritis aut veste ꝓciosa. z̃c. hodierna die dicit ꝓt illud Hiere. iij. Frõs meretricis facta est tibi: noluisti erubescere. z̃c. Legitur aũt in cronicis ordinis nostri q̃ quidam frater Hugo de puincia prouincie: plenus spiritu fuisset frequenter dicebat: q̃ quando mulieres ꝑderent verecundiã: et efflas ab hyeme nõ discerneret nisi ꝑ folia arborũ: tunc tribulationum finaliũ manifestissimũ erit signum. q̃s an accidere potest quisq; cognoscere. Rectores vo mundi quibus dicit Sap. j. Diligite iustitiã qui iudicatis terram. an eam seruãt oñes videre possunt. Et ideo exterminiũ a deo expectat. ꝓpter eorũ iniustitiã. Dicit enĩ Eccli. x. Regnũ transferet de gente in gentẽ ꝓpter iniustitias. Clerici aũt z religiosi plurimi q̃ alios bono exẽmplo edificare deberent pessimi alijs faciũt. et verificatũ videt illud Hiere. vj. A ꝓpheta vsq; ad sacerdotẽ cuncti faciunt dolum. Qualis vo sit in christianis fidelitas erga deum z primũ z in populis charitatiua dilectio: nemo ignorat. Et ideo Amos v. ait deus. Quia ego cognoui multa scelera vestra z fortia peccata vestra: ꝓpterea in omnibus plateis vris vestris erit planctus. et Apoc. xviij dicit. Ue ve babilonibus in terra. Propter ista enim crimina ram generalia et venialia deus iniciet in mundũ multa flagella inopinata: sicut etiam erit exterminatio mundi in breui tempore venturo. De qua potest exponi illũ Esa. xlvij. Uenient sup te malu: et nescies ortum eius. Sicut enĩ euenit sodomis: qui generaliter erant mali z scelerati: z ꝓ pctis insensibiles facti erãt

er nō putabāt q̄ vnq̄ aliq̄d mali eis euenire de-
berent nisi eiā genet Loth hoc nō credebāt. vñ
Gen.xix.dr.q̄ Loth inq̄t eis. Surgite et egredi-
mini de loco isto q̄t delebit dñs ciuitatē hanc. et
visus est eis q̄si ludēs loq̄. nō poterāt enī credere
q̄ de tā pulchrā patriā q̄ diceb̄at q̄si gaudius vo-
luptatis deberet destruere. ¶ ¶

¶ Ecce intrauerūt ciuitatē hierlm q̄ ge-
neraliter oēs vicios fuit ifecta: cuius de-
structioni fleuit et pdixit dñs Lu.xix.vbi
dr. Cū autē Jesus ciuitatē fleuit sup eā dr. dicēs
Si cognouisses et tu. Et q̄ dē in hac die q̄ ad pacē tuā
dī nūc aūt abscōdita sunt ab oculis tuis ꝛc.q.d.
O hierlm plena pdōe. O ciuitas sacerdotalis et
regia: venient dies in te et circūdabūt te inimici
tui vallo et coangustabūt te vndiq; et ad terrā p-
sternēt te et filios tuos q̄ in te sunt: et nō relinq̄nt
in te lapidē sup lapidē eo q̄ nō cognoueris tpe visi-
tatiōis tue. Inde aūt Piero. in q̄stionibus ad Vel
didiā. Intrāsti hierlm amauit dñs vt fleret cā et
plāgeret: et pdens in cruce loq̄rek Pr ignosce illis
quia nesciūt q̄d faciūt. Iraq; iperauit q̄s pene
rat. Danū est tpe pnie vsq; ad.alq; ānū. Post hō
gsecutionē illius in blasphemia: egressi sūt duo
vates de filiis gentiū romanoꝝ Vespasian⁹ et Ti⁹
tus et eos interfecerūt et lacerauerūt Nec ille. Post
nūciauit q̄s dñs ciuitatē desolationē Lu.
xix.di. Erit pressura magna super terrā et ira pplo
huic et cadent in ore gladij et captiui ducent in
oēs gētes: hierlm calcabit a gētibus donec imple-
ant tpa nationū. et ad passionē ppetua mulieri-
bus plāgendo et lamētando eā dixit Lu.xxiij. Fi-
lie hierlm nolite flere sup me. sed sup vosipas fle-
te et super filios vestros: q̄m ecce veniēt dies in
q̄bus dicent Bte steriles q̄ nō genuerūt et vbera q̄
nō lactauerūt. Tā terribile aūt flagellum misit
dē illi ciuitati vt valde sit ferē q̄ sine gemitu vel
horrore audire possit q̄ fuit passa. Nā cū ab exer
citu romanoꝝ circūdata fuit hierlm cōclusa in-
uita est ibi innūerabilis multitudo pplī. Refert
enī Eusebi⁹ li.iij. hystorie ecclastice q̄ etiā Jose-
phus ponit q̄ et oi iudea populi in die solenni
pasce hierosolymā vdut carnali q̄dā manu cogē
te cōuenerūt iusto dei iudicio tpe ꝙ vltōis electo:
vt q̄ in diebus pasce saluatorē suū rpm dñi cruen
tis manibus et sacrilegis vocibus violauerāt: in ipsis
diebus velut in vnū carcerē ois multitudo cōclusa
ferialis pene ceruis q̄s merebat exiget. Obsessa
aūt ciuitate fecerūt romani vallū munitissimū
in circuitu ita vt nulli ciuitatē ceteris illud trāsire
posset. Ob quā cāz in breui ciuitas vtgeri fame
cepit tantūq; creuerat penuria rerū q̄ rpe famē
vt refert Josephus pdones q̄ ciuitatē diluerēt ce
vt intrabāt domos et capiebāt si q̄d inuenissent
ibi comestibile. filij q̄z et ore parentū et eōuerso
violenter stricto manibus gutture mastticatum ci
bū extrahebāt et velut rapidi comedebāt. Fimū
etiā bouum aliaq; immūda sumebāt i cibū. Mul-
ti aūt q̄ conabant exire vt herbas colligerēt ad
māducādū capiebant a romanis. et tā⁹ fuit nu-
mer⁹ captiuoꝝ vt rute custodire ñ possent. Qua
propter statutū fuit vt cuilibet eoꝝ oculus mani
bus q̄z amputar⁹ cōpellerent sic ad ciuitatē redi-
re. Pleriq; aūt diuites timētes ne sua localia ad
man⁹ romanoꝝ venirēt. ꝙo verisimile pūmebant
ciuitatē debellaturos: alia diguuere. Lue⁹ rei
q̄ fama cū cōuenisset ad aures romanoꝝ: puātes
iudeos ꝙo captiuos tenebāt gēmas in vētre ad
huc retinere vna nocte duoꝝ milū iudeoꝝ fece-
rūt viscera patefieri. Multi vo formosi et delica
ti iuuenes in via: in platea: et in ꝙpio domibus
fame verati: improuisa ac repētina morte cade-
bant. Et sepe illi q̄ cadauera sepelichant sup se-
pultos mortui et ipi deficiebāt. Inuēre q̄z se mu-
lieres suos ꝙprios filios comedentes. Vñ de q̄
dā dicit Josephus q̄ cū fame torq̄rek: nihil habēs
ad comedēdū: lacerāte filiū in manibus tenēs dixit
Infelix mattis infelicior: filiū in bello: in fame: in
direptione: cui te reseruabo. Veni ꝙ nūc o mi na-
te et esto cibus mihi: pdonibus horror: seculi fabula. et
bēs dicti filiū ingulauit et coxit: dimidiumq; co
medit: ac ptē alterā reseruauit. Et ecce ꝛfestim p̄
donos sentientes odore carnis cocte: in domū ir
ruerūt et nisi carnē pdat: mortes ei minant. Tūc
illa deregēs infanti membra indit illis. Ecce vobis
ptē optimā refuaui. Et illos rāt⁹ horror invasit
q̄ nec loq̄ potuere. Et illa. Mea est inquit fili⁹: me
um est potius: secuti comedite q̄z por ego comedi
quē genui. Illi vo tremētes et terrū discessere. O
q̄t erant in ciuitate illa amarissima spectacula
vbi videbant q̄die tot mortētes. O q̄t infātes et
pueri cadentes manū ad vbera matrū et panē
petentes q̄ ad pedes illaꝝ extinct ruebāt. O quot
erāt ibi flebiles voces: q̄t lamēta: q̄t singulor⁹: q̄t
suspiria: et nō a deo ñ erat audiebant. Anno vo se-
cūdo impij Vespasiani Tit⁹ eius fili⁹ q̄ in obsi-
dione remāserat cepit ciuitatē quā a fundamēto
subuertit: vbi plures viroꝝ vndecies centena milia
fame et gladio pter mulieres et puellas. reliq; vo
venūdati sunt. xxx. p denario. Ubi eos ꝙ magis ci-
uitas hierlm. vbi eos decora filios. vbi eos vxbo idu
ra et gēbo referta ac dñs pplo: regibo veneran
da et deo acceptabil⁹. Ubi est tēplū illud mirabi-
le: pauimēta marmorea: portes nitentes auro.
Oia vtiq; euersa et a fundamento diruta fuere.
Tpe vo beati adriani iparatis reedificata fuit.
q̄ adrian⁹ vt dicit Orosius li.vij. pcepit ne cui in
deo ꝙ hierosolymā iterare liceret. Reedificata aūt
fuit nō a iudeis sed a diuersis ꝙ nationū gentibus
ibi cōfluentibus. O müde traditor: maius est flagel
gellū q̄s tu i breuissimo tpe expectas q̄m totalis
extermiabet. In te em̄ sunt scelera q̄ erāt in po-
pulo iudaico q̄m flagellū diuinū sup ipm venit
Primū aūt potius erat negligētie. Superiores nāq;
et plati ñ curabāt ꝙ salute subditoꝝ q̄nimo suo
malo exemplo corrūpebant eos et inducebant ad

malefaciendū. Et iō ꝙrebat Hieremias.v.ca.
sui libri dr. Stulte egere pastores et deū nō exqsi
erunt ꝙpterea nō intellexerūt et ois grex eoꝝ dis-
suus est. Et.xxxiij.ca.iterꝙ dr. De pastoribus q̄ dis-
gunt et dilacerāt oues pascue mee dicit dñs. Se-
cundū pōm erat iniusticie: de q̄ Hiere.v.dr. Cir-
cūite vias hierlm et aspicite ac cōsiderate et q̄rite
in platcis eius an inueniat⁹ virū facientē iudicium
et q̄rentē fidem. Et infra. causam vidue nō iudi-
cauerūt et cām pupilli nō direxerūt. Sed heu q̄z
hodiernis ꝛpibus impletū est illud Jsai.xj.q.iij.c.
Paup. vbi ait. Pauper dū nō habet q̄d offerat
nō solū audiri cōtēnit: sed reprobat. Cito violat
auro iusticia. nullāq; rem ꝙmittat culpā quaz
nummis redimere cupiat. Cercū pōm erat ava-
ricie: de q̄ Hiere.vj.dr. A maiore vsq; ad minorē
oēs auaricie student. Et cū pōm erat frau-
dulentie: de q̄ Hiere.ix.dr. Unusq̄sq; a ꝓximo suo
se custodiat: et in oi fratre suo nō habeat fiduciā.
q̄z oīs frater supplātans supplātabit et oīs ami
cus fraudulēter incedit. Quintū pōm erat vio-
lentie. Nō em̄ seruabāt illi Eccli.iij.dicent⁹. No-
li esse sicut leo in domo tua euertēs domesticos
tuos et oppimēs subiectos tibi. Sed violēter op
primebant ꝓximos et subiugabāt sibi in famulos
et famulas vt dr. Hiere.xxxiij. Sextū pōm erat
luxurie de q̄ dr. Hiere.xxiij. Adulteris replera est
terra. Septimū pōm erat idolatrie: de quo dicē
deus Hiere.j. Derelicq̄runt me et libauerunt deo
alienis et adorauerūt opa manuū suarū. Octa-
uum pōm erat irreuerētie. Templi et diuinoꝝ sacri-
ficioꝝ. De q̄ Hiere.vij.dr. Fecerūt filij iuda ma-
lū in oculis meis dicit dñs: posuerūt offendicu-
la sua in domo in q̄ inuocatū est nomen meū vt
polluerēt eā. Et generaliter oēs erāt vicioꝝ imūdi-
cijs involuti. Uñ dicere poterāt illud Esa.lxiij.
Facti sum⁹ imundi oēs. Qs q̄dē dicere pūt bo-
mines hui⁹ infelicissime etat⁹. O munde infelix
oia mēbra tua infirmant ad mortē. Nūc verifi-
cata est illa ysaie Pauli apli.q.ad Thim.iij.dic
centis. In diebus nouissimis instabūt tpa pericu-
losa: et erūt homines seipsos amātes: cupidi: elati: superbi
blasphemi: parētibus ñ obedientes: ingrati: scelesti:
sine affectiōe: sine pace: criminatores: incōtinentes:
inmites: sine benignitate: pditores: protervi: tumi-
di: voluptatū amatores magis q̄z dei: habentes q̄
dē speciē pietatis: virtutē aūt eius negantes: corrupti
mētes: reprobi circa fidē ꝛc. Nūc q̄z verificatum
est illud ꝓphe Oēs declinauerūt: simul inutiles facti
sunt: nō est q̄ faciat bonū: nō est vsq; ad vnū. Psal.
xiij. et Ose.iij. Nō est veritas: nō est misericordia: nō
est iudicium: nō est scia dei in terra: sed maledictum:
homicidium: furtum: adulterium: ac mendacium inun-
dauerūt sup terrā. Jdē sibi ficatū est illi Ouidij in
q̄. de pūcto q̄ inq̄t epistola.xij. Nec facile inuenies
eos male in milibus vnū. Uirtutē pter q̄ posse
sui. Et in fine detrahibus inquit. Si quotiens
peccant homines sua fulmina mitrat Jupiter:

submersaꝝ. Ita erit de iudicio finali. Nã boies
sciencia q tã multi⁹ annis p̃dicat iudiciũ vniuer
sale primo euentuꝝ: deinde bũt p̃dicatores. nec
credẽt ipm̃ hinc ad multos annos debere eueni
re. imo multi credẽt q nunq̃ eueniet. et ꝓpterea
mũdanis delicijs adherebũt. Et sic exinopina
to aduenĩet ipso terribili dei iudicio: nihil eis p
derit diuina misericordiam cũ lachrymis flagitare.
Licet aũt nesciam⁹ diẽ aut annũ iudicij. Nõ em̃
est certa sniã illius q dicebat. Anno millesimo q
dringentesimo nonagesimoqrto non intelligent
nec sapientes nec fatui. In nonagesimoqnto mi
lites sibiꝑsis inuicẽ crura amputabunt. In no
nagesimoserto de aduersitate christianoꝝ iudei
gaudebunt. In nonagesimoseptimo magnorũ
nequam boim secta seuiet. In nonagesimooctua
gesimo ordo mẽdicantiũ vel depopulantiũ mundo
nocẽs erit. In nonagesimonono de fidelibꝫ chri
stianis fiet piculũ. In millesimo q̃ngẽtesimo cor
ruptibilis vite finiet tempus. Tũ et p̃dicti cõie
cturi pũt opinari q multi nũc viuũt q nõ morie
ntur ante q̃s veniat antichristus. imo erunt viui qñ
veniet exterminiũ mundi. S

Ecũda causa ꝺr lõganimitatis. Aliter em̃
e pẽtores eccl. Tãdiu sustinuit nos deus q
et nũc nec aliter facit. De q̃o ait Augus. li.
iiij. de doctrina xpiana. Plerosq; icredulos mi
serationis dei patiẽtia lõga peccare facit intrepi
dos q̃a deũ nõ arbitrant suoꝝ pẽtoꝝ vltorẽ. sed
talibꝫ inde Paul⁹ ad Ro. ij. di. Ignoras q pa
tientia dei ad pniam te expectat. q. d. Si nõ ege
ris pniam tanto terribilior puniẽris q̃nto longi⁹
ori tpe expectatus eo. et rõnem ibidẽ assignat di
cens. Quia diuitias bonitatis eius et patientie ac lo
ganimitatis p̃tenio. Expectat q̃ deus et differt illi
diciũ suũ etiam ab obstinatis: vt magis eos puni
at in pcio plcuerãtes. Vñ in sili dicit Lactãtius in
suis documentis. Indulget fortuna malis vt
ledere possit. T

Ertia causa q̃re nõ timent iudicia diuina
t ꝺr ꝓsperitatis. Uidentes em̃ boies oia
sibi succedere ad votũ: arbitrant licere si
bi facere q̃q̃d volũt: nec cogitant de diuino iudi
cio futuro. Unde q̃o inqt Seneca in tragedijs.
Nemo cõfidat nimiũ secũdis. Et ad Lucillũ idẽ
dicit. Noli huic tranquillitati p̃fidere: mutato ma
re euenit. eodẽ die vbi luserũt nauigia absorben
tur. Unde Esa. xlvij. ca. ciuitati affluenti ꝓpria
te z ñ timẽti deũ ꝺr. Audi hec delicata z habitãs
confidens q̃ dicis in corde tuo: ego sum: nõ sedebo
vidua z ignorabo sterilitatẽ. veniẽt tibi hec duo
subito in die vna. Q̃ qr ciuitatibus et ipsorum su
mit ira dei. Et vt omittam⁹ reliq̃a: inspiciam⁹
q̃d factũ sit q̃ inopinatos terremot⁹. Legit em̃ i
cronica Ricobaldi ferrarien. q regnãte tigrane
in syria terremotu facto gesere boim septuaginta
milia z vrbes alĩq subuerse sunt. Anno q̃ q̃nto
Tiberij cesaris tredecim vrbes in asia ceciderũt
terremotu cõcusse. Itẽ imp̃ante nerone treo alie
vrbes i asia terremotu corruere. Anno. viij. Oct
spasiani sub treo vrbes q̃ terremotũ ceciderunt.
Anno. viij. Traiani Nicea z Nicomedia corruẽ
rũt. Anno eiusdẽ. xvj. Antiochia pene tota cor
ruit terremotu. Imp̃ante Diocletiano terremo
tu facto apud Tyrũ z Sydonẽ milia milia hoi
minũ gierũt. Tpe Cõstantini secũdi terremot⁹ in
oriente plimas vrbes solo p̃strauit. Si hec au
dita nõ expauescũt miseri pẽtores nec cogitãt q
de die in diẽ expectãt horribili⁹ iudiciũ. s. vniuer
sale qđ in p̃cio erit. Sctũs em̃ Francisc⁹ fuit ille
seru⁹ missus a pẽfamilias hora cene dicere iui
tatis vt venirẽt ad nuptias q̃ iam parata sũt oia Lu.
xiij. Uñ legit in ꝓformitatibus bti Frãcisci fructu
xij. z cõformitate z in cronicis ordinis nri. q̃ q̃dam
frat minor noie frater Bñdict⁹ de arecio minis
ter Antiochie quẽ ad ordinẽ recepat btus Frã
cisc⁹ Tpe q̃ viuebat ipse b. Francisc⁹ dũ de gaꝺo
ultramarino rediret ad italiã: supueniẽte mari
tẽpestate p̃ alleuiatiõe nauis forte vt alt Jonas
missus est i mari. Quẽ angel⁹ dñi suscipiens ad
padisum deliciarũ duxit. vbi dũ esset interrogat⁹
ab Enoch z Helia cui⁹ esset ordinis: rndit q̃ beati
Frãcisci. Et illi dixerũt. Ergo Francisc⁹ venit. et
eo rñdente q̃ sic: rh actimũ ceperũt gaudiũ facere
z tripudiũ: dicẽtes q̃ tps antixpi in brẽui esset et
ipoꝝ p martyriũ ad celũ ascẽsus. dictũq; fratres
ducẽtes p paradisũ oia ei ostẽderũt. Qui p⁹ mos
rã suscepit⁹ ab angelo i portu aũ alioꝝ ꝺ sua na
ui est locat⁹ anchone. Dec ibi. Et sic patz primũ
esse tps vniuersal⁹ iudicij q̃ iã pterierũt anni. cc
lxx. ex q̃ ista fuerũt. Fuit q̃ btus Frã. missus a ꝺo
in fine mũdi cũ suis fratribus ad p̃dicandũ pẽtoꝝ
ad pniaz aũ iudicii. Jõ exclamabat illõ Osee. xi
ca. Uenerũt dies visitatõis: venerunt dies retri
butionis. Itẽ dicebat illud Matth. xxiij. Uigi
late q̃ q̃ nescitis q̃ hora dñus vr̃ veniat⁹ sit. Illõ aũt
scitote q̃ si sciret pfamilias q̃ hora fur veniret:
vigilaret vtiq; et ñ sineret p̃fodi domũ suã. ideo
q̃ et vos estote parati: q̃ q̃ hora nõ putatis filius ho
minis veniet. Legit q̃q̃ i cronicis ordinis nri q̃ cui
dã fratri Bartholomeo fuit reuelatũ q̃ circa fi
nẽ mũdi vẽtur⁹ erat vn⁹ frat mino: q̃ q̃li p̃la face
ceret q̃ fecerit b. Francisc⁹. Et tũc ordo ad tantũ
culmẽ scitat⁹ ascẽderet q̃ tercia ps boim ad statũ
pnie p monita ipsius ordinis cõuerteret. Et iste san
ctus credit fuisse secũs Bernardin⁹. Qꝫ aũt hec
oia sint vera patet p illud ereplũ qđ legit in legẽ
da bti Dñici. et i cronicis ordinis nri. vbi ꝺr. Qꝫ cũ
tps ap̃l sedera mũdi vellet venire ad iudiciũ et
bñet in manu sua tres faculas ardẽtes q̃o voles
bat p̃cere ꝛ mundũ: bñs vgo Maria ei bñdixit
supplicauit vt spectaret aliq̃ntulum tpis donec
veniret Frãcisc⁹ z Dñic⁹ q̃ cũ suis fratribus pcũ
res ad pniam reuocarẽt. Cui⁹ supplicatiõe dño
nr̃ p̃cessit hoc modicũ tpis vt ꝺ pcio nostr⁹ aga
mus pniam.

Pars secũda de iudicij vniuersal⁹ discussiõe.

Ecũdo q̃ ad iudicij vniuersalis ꝺ discussionẽ sciendũ est q̃ ad pagẽdũ rectus iudiciũ q̃nq; p̃ncipalit⁹ requirunt. s. Iudex reus locꝰ iudicij accusator⁹ z test⁹. Primo igitur in hoc iudicio aduenier iudex. s. dei filius dñs Jesus xp̃s: iuxta illud Mat. xvj. Filius hois venturus est cũ angelis suis in gl̃ia p̃tis sui: z tunc reddet vnicuiq; sm opa sua. Angeli aũt deferẽt añ eum vexillũ crucis z oia alia instrumẽta passionis mi
raculose reformata: vt dixim⁹ in p̃cedẽti sermõe
Sciendũ q̃q̃ q̃ añ iudicẽ istũ terribilis descendet
ignis horribilissim⁹ q̃ totũ mũdũ cõburet. iuxta illud p̃s. xcvj. Ignis añ ipm̃ p̃cedet z inflãmabit in circuitu inimicos eius. De q̃ igne dicit Aug⁹. xx
li. de ciui. dei. c. xviij. et mgr in. iiij. sniaꝝ. di. xlviij et etiã nr̃ Rich. in. iiij. di. xlvij. ar. q̃. q. j. q̃ erit ita
le⁹ sicut fuerũt aq̃ diluuij. s. xv. cubitis super oẽs
mõtes vt ibi Gen. vij. ca. De cui⁹ terribilitate lo
quens ꝺ⁹ Deutero. xxxij. ait. Ignis succensus est in furore meo et ardebit vsq; ad inferni nouissi
ma. deuorabitq; terrã cũ germine suo et mõtium fundamẽta cõburet. Et iste ignis sm Rich. in p̃
dicta di. descendẽs incipiet purgare aerẽ in supe
riori pte in q̃ est cõis habitatio demonũ vsq; ad iudiciũ. sin medio interstitio aer⁹. Pri⁹ em̃ pec
cauit malus angel⁹ q̃ hõ. et ideo debet p⁹ius pur
gari et⁹ habitatio. Deinde succedet ipse ignis cõflagratiõis purgãs inferiorẽ pte aer⁹ et alia elemẽta. et calore ipsius ignis descẽdent⁹ cẽ
os boies q̃ tũc erũt viui morient. z ipsi⁹ ardore
oia mortuoꝝ corpa incinerabunt. Et iste ignis purgabit in electis illud qđ inuenier purgãdũ. et erit loco purgatorij eis q̃ tunc mortẽs indigebunt purgatiõe. sicut aie m̃ q̃ i. iij. di. xlv. Juxta illud Malach. iij. Ipse sedebit conflãs z purga
bit filios leui. Et de hoc loquit⁹ Pau. ꝛ. ad Cor. iij
di. Uniuscuiusq; q̃le sit op⁹ ignis p̃babit. Iste etiã ignis tpe q̃ durabit iudiciũ cruciabit repro
bos sicut ignis inferni. et p⁹ iudiciũ ipsos cũ oĩ
bus mũdi sordibꝫ iuolues z p̃cipitabit in infernũ Et dicit Rich. vbi ũ. q. vj. q̃ forte ignis inferni tẽ
pore iudicij nõ exibit de loco suo ad cruciandos reprobos. sed iste ignis supplebit vicẽ eius. L

Redicta aũt purgatione elemẽtoꝝ fiendа
p p ignẽ ꝺ mũdi innouatio: sm Rich. i. iij.
di. xlvij. ar. ij. q. j. Sed hoc q̃ri posset Nun
q̃d elemẽta innouabunt q̃ ad corpora subam annibi
lata poni suba. Et primo videt q̃ sic. Dicit enim q̃
Pe. iij. Nouos celos z nouã terrã sm promissa eius
expectamus. Et ibidẽ etiã ait ap̃ls. Aduenier dies
dñi tanq̃ fur. in q̃ celi magno ipetu trãsient. ele
menta vo calore soluent. Et Esa. lxv. ait ꝺ⁹. Ec
ce ego creo nouos celos z nouã terrã. et nõ erunt
in memoria ꝓra. et Apoc. xxj. dicit btus Johes
Uidi celũ nouũ z terrã nouã. Primũ enim celũ et
prima tra abiit et mare iã nõ est. Et ibidẽ. Et dixit
qui sedebat in throno: ecce nova facio oia. Sed
ꝓra ꝺr Eccles. j. vbi ait Salomõ. Terra aũt in
eternũ stat. Psal. q̃ dicit deus. Qui fundasti terrã
sup stabilitatẽ suã: nõ inclinabit in seculũ seculi.
Ad hanc q̃stionẽ rñdet Rabanus sup p̃dicta ver
ba Psal. q̃ terra z alia elemẽta permanebũt q̃ ad
suban. Et idem inqt Aug⁹ xx. de ciui. dei. c. xvj.
Trãsient aũt q̃ ad pulcriorẽ formã z innouatio
nẽ. Et p̃dicta ꝓmittunt p illud Job. xx. Luet oia
q̃ fecit: nec cũ ꝓsumet. Dicũt aũt theologi in. iij
dist. xlvij. q̃ ista innouatio mũdi est fiẽda mul
tiplici rõne. Primo ꝓpter hois glorificationem. q̃a
sicut dignũ est q̃ elementa purgent eo q̃ infecta
fuerũt p hois culpam: ita dignũ est q̃ ipse mun
dus innouet ꝓpter hois glorificationẽ. Secũdo q̃
hois cõformationẽ: vt tot⁹ mũdus qua possibi
le est glorificato homini ꝓformet. Tercio ꝓpter hois
delectationẽ. q̃z em̃ mũdus fact⁹ est vt hõ in pre
senti p speculũ creature cognoscat creatorẽ q̃ in
sua natura videre nõ pot. Ideo in futuro opor
tet speculũ meliorari vt in pulcritudie creatura
rũ amplius resultet species z pulcritudo creato
ris et verificet ꝓfecte illud qđ inqt Pse. Delecta
sti me in creatura tua. Hoc aũt nõ erit ad necessi
tatẽ sed ad iocunditatẽ. vt visa delectatiõi visio
nis intellectualis addat delectatio visionis sen
sus in aspectu mũdi. Quarto hoc fiet ꝓpter crea
turaꝝ remũerationẽ que homini seruierũt. Nam
sm scm Bonauẽ. in. iij. dist. xlvij. ar. q. q. j. Aliq̃d
est triplicit remũerabile. Primo q̃ apti nati
est mereri: sicut liberum arbitrium. Secũdo q̃ est ipsi
merenti cõiunctũ: vt corpus hũani. Tercio q̃a
q̃d ipm̃ est ordinatũ sicut ad obsequiũ. Et sm b
q̃ aliq̃d hõ in seipso aliq̃n in corpe et aliq̃n in eis
q̃ sunt sibi vtilia. vñ dicendo corpa celestia z ele
menta pmiari: nõ est aliud q̃ homem pmiari in
illis. q̃. s. cotũ mũdũ amore hois faciet⁹ pul
criorẽ. Et ideo ꝓpter ipm̃ pmiabunt corpa sup
celestia sm eã ꝓportionẽ sm quã sũt ꝓsona corpo
ribus gloriosis. Dicit aũt Rich. in p̃dicta di. ar. ij
q. vij. q̃ sm q̃ dam tanta erit bonitas creata p⁹
vniuersi innouationẽ: q̃ nulla creatura sine ea
dem nũero sine diuersa plus posset de bonitate
capere. Et q̃ius inf̃ ipm̃ vniuersum innouatũ et
deũ erunt infiniti gradus: nõ erũt ñ possibiles
participari a creatura. P

Jaũt q̃ra q̃lis erit ista innouatio. Re
e spondet sm theologos q̃ primo terra
erit sicut cristallus z erit planissima: z ꝺ
luminata erit tãmodo in sua superficie. q̃ ñ in
suo pfundo illũinaret: imp̃q; lumẽ illõ viderent
q̃ vidione sunt indigni. De ipsa aũt terra nõ dici
potest illud Apoc. xxj. Lumẽ suum simile lapidi
pretioso sicut cristallus. Z

Ecundo aer erit clarior septies q̃ nũc sit
e nec bẽbit impressiones q̃s patit mõ. q̃: nõ
erũt nubes neq; vẽti neq; pluuie nec ros
nec gẽdo neq; conitua neq; fulgura. Et sic ve
rificat illud Pse. xvij. Pre fulgore in conspectu

ē nudeo trāsierūt. Ignio z carbones ignis. A
Bnis vo z aq̄ fient puriora: z manebūt
i ceti nō solū fm substam, sed etiā fm q̄litates suas q̄s nūc habēt q̄rum ad habū et nō q̄rum ad vsum. q: cū in hys duobꝰ elemētis magꝭ vigeāt q̄litates actiue. ſ. frigiditas i aq̄ et caliditas in igne: magꝭ sunt generatiōis z corruptionis p̄incipiū. z tales effectꝰ illoꝝ nō erunt amplⁱ. Et ideo p̄ter hoc dicunt interire. Vel dicunt fm aliqs interire. q: vt ait Basilⁱ⁹ sup illud Ps. Qui dās interdictis flāmā ignis. dē⁹ separabit ab igne illud qđ est calidū vsttuum: z ab aq̄ illud qđ est frigidū z glaciale, z faciet in infernū descendere. Nā de oībꝰ elementis ignobile tendet deorsum: sicut grossum terreū z opacū ac tenebrosum: ad cruciandum dānatos. iuxta illud Sap. v. Pugnabit p eos orbis terrarū ⁊ra insipientes. Perspicaū aūt in aq̄ z lux in igne manebit z alēdet sursum ad lenticulū beōz. Dicit q̄s Rich. vbi ō. q. v. q. cōuenīēs est q̄ cū innouabit bō: lux etiam in corpibus celestibꝰ augeat. et ex ⁊se ignit q̄ elementa abundantⁱ⁹ illuminent q̄s mō q: ab ipsis corpibus celestibꝰ recipiēt maioris luminis influentiā. nec est inconueniēs si opinemur q̄ vitra illā claritatē quā ab ipsis celestibꝰ corpibus recipiēt etiā alia eis claritas impⁱmet. Sicē aie electoꝝ p lumē gl̄ie aliq̄ mō angelis conformabunt: manēte tñ differētia in essentia z p̄prietatibꝰ naturalibus. B
X p̄dict̄ aūt patet q̄ terminabunt tras-
ℓ mutatiōes elemētoꝝ z generatiōes aliū z plātaꝝ. Et p̄ter ista dicunt interire elemēta: nō q̄rum ad substam sed q̄stū ad actiōes et passiōes. Sed ꝫ p̄dicta arguī posset q̄ animalia z vegetabilia nō deberēt destrui: q: sūt ad ornamentū elementoꝝ. ergo q̄ elemēta meliorabunt: etiā animalia z vegetabilia debēt meliorari nec ab eis auferri debet ornatꝰ eoꝝ. Preterea sicē elemēta seruiunt homi ita vegetabilia z animalia bruta. ergo sicut in mūdi innouatione nobilitabunt elemēta: videt q̄ etiā debeāt nobilitari ipsa animalia bruta z vegetabilia. Preterea vegetabilia z bruta nobiliora sunt elemēt⁹. q: elemēta ordinant ad mixtū: mixtū aūt ad vegetatiuū z sensitiuū. ḡ mixta magꝭ vident esse de p̄fectione vniuersi q̄ elemēta. z ex ⁊sequenti q̄ magis debeāt remanere. Ad hec aūt rñdet Rich. vbi ō. q. vj. dicens q̄ creaturaꝝ q̄dā sunt incorruptibiles fm se totas: vt angeli z corpa celestia. Quedaꝝ sunt corruptibiles fm se totas vt vegetabilia z bruta. Quedā vo sunt incorruptibiles fm p̄ce magis p̄ncipale. sed fm p̄ce min⁹ p̄ncipale sunt corruptibiles: vt homines q̄ sūt corruptibiles fm corpus. sed incorruptibiles fm aiam. Quedā vo sunt corruptibiles in gñe: z incorruptibiles in toto: nō q̄ eoꝝ natura ex p̄te sua tota sit incorruptibilis. sed q: p̄ter ordinem vniuersi nō adest corrūpens. et talia sunt elemēta. Statut aūt inq̄ corruptibili nō ꝓuenunt ea q̄ fm se tota corruptibilia sunt z fm ordinē mūdi corruptibil⁹. Et ideo talia nō remanebūt: cuiusmodi sunt mineralia: vegetabilia z bruta. Oēs aūt alie creature remanebūt. Et q̄ sunt in p̄te corruptibiles efficiēt incorruptibiles fm se totas. Ad primū q̄ dicas q̄ animalia nō sunt ad ornamentū elementoꝝ nisi fm corruptibilē mundi statū. Vñ in p̄te nobiliori aer⁹ nō est aliqs ornatꝰ animaliū. nec etiā ignis. q: nō tam sunt p̄ter ornatū q̄m p̄ter corruptibilis boni statū z necessitatē. Ad secundū aūtē dicas q̄ q̄uis animalia z plante seruiant homi sicut elemēta: nō tñ hūt tantā aptitudinē ad statū incorruptibilē sicut ipsa. q: incorruptibilia sūt fm se tota. Ad tertiū vo dicas q̄ q̄uis vegetabilia et bruta nobiliora sint simplr q̄s elemēta: nō tñ q̄ ad durationē z ꝑpetuationē. Vegetabilia enī z animalia intra se hūt cām corruptionis sue: nec celo descente possent ꝑpetuari in esse: nec ea dē in specie nisi p miraculū. Non est aūt cōgruū q̄ deꝰ ea p miracula ꝑpetuaret in esse. C
Jet quoq; innouatio planetaꝝ fm p̄dictos doctores. Quia autē orbes celestes
f et sp̄era nullā hūt ipuritatē sicut elemēta: ideo nō purgabunt sed innouabunt. Et hoc duplicit. ſ. q̄ntum ad motⁱ⁹ cessationē z splēdoris augmētationē. Primo enī q̄ ad motⁱ⁹ cessationē innouabunt corpa celestia. q: rūc oīa erūt in dispositōe ꝑfecta. Melior aūt est dispositio q̄ctis q̄ motⁱ⁹ q̄ oīa descent. Dicunt aūt aliq̄ q̄ sol remanebit in oriente z luna in occidente vbi creata sunt: iuxta illud Abacuc. iij. Sol z luna stetерunt in habitaculo suo. Vñ Jsido. sup illō Esa. lx. Nō occidet vltra sol tuꝰ. vt etiā recitat mḡr in iij. dist. xlviij. ca. vltio: ait. Post iudiciū sol laboris sui mercedē recipiet: et nō veniet ad occasum nec sol nec luna. sed in ordie q̄ creata sunt stabūt Nec ille. Et ⁊firmant p̄dicta per ea que habent Apoc. x. vbi dr q̄ angelus iurauit p viuēte in secula seculoꝝ q̄ creauit celū z terrā z mare z oīa q̄ in eis sunt: q: tpⁱ ampliⁿ non erit. Et q̄ tertio sic arguit. Impossibile est esse motū sine tpe: q: tpⁱ est mēsura motⁱ⁹. iij. Phisi. Si ḡ tpⁱ ampliⁿ nō erit: igit motⁱ⁹ cessabit. Si aūt ⁊ predicta arguat sic. Sol p suū motū successiue illuminat diuersas ptes terre. q̄ si motus eius cessaret: alique ptes terre remanerēt ꝑpetuo obscurate: qđ est inconueniens. Rñdet q̄ nulle ptes terre in superficie sua remanebūt obscure. cū q: vt p̄dixim⁹ terra ipsa de se erit illūinata z clara. tum q: augebit lux lune z stellaꝝ: q̄ sufficienter illūinabūt illā ꝑtē terre q̄ a sole nō illustrabit. Nec est inconueniēs q: vna ꝑs terre magꝭ illustret q̄ alia. ſ. illa q̄ fuit ab hominibꝰ habitata: q̄ a sole p̄ncipaliter illustrabit Vñ notandū ad p̄dictoꝝ declarationē fm Rich.

in. xiij. dī. xl viij. ar. q̄. q: in mūdi innouatiōe cessabit motⁱ⁹ corpoꝝ celestiū nō p̄ naturā sed p̄ voluntatē intelligentiarū ipsa mouentiū z obedientiū volūtati creatoris in desinendo mouere. sicut et amore eius mō sibi obediūt in mouēdo. Tunc cū placebit creatori vt amplⁱ⁹ intelligentie corpora celestia nō moueant q: tunc habebit finis motus corpoꝝ ipsoꝝ. Nā intelligentie mouent ipsa corpa vtр motū eoꝝ fiat innouatio influentiaꝝ z cōtēpantia q̄ requirit ad generationē et corruptionē q̄ſq; ipleat nūerus electoꝝ. Cum aūt ipse nūerⁱ⁹ ꝑfecte fuerit cōpletⁱ⁹: p̄dicte intelligentie cessabūt mouere ipa corpa. q: oē q̄ ꝑ aliquē finem mouet: rōnabile est vt illo fine habito q̄escat ab ipso motu. Sed⁹ aūt innouabūtur planete et corpa celestia q̄tum ad splēdoris augmentū. Vñ Esa. xxx. dr. Erit lux lune sicut lux solis: et lux solis septēpliciter sicut lux septē dieꝝ. Nō aūt buⁱ⁹ augmentatiōis erit. q: homo q̄ est mūdus minor vt ō dicitⁱ⁹ amplioꝛi lumie fulgebit. Unde saluator ait Matth. xiij. Fulgebūt iusti sicut sol. Ergo etiā lux maioris mūdi debet augeri: vt nō sit difformitas inter minorē z maiorē mundū. Que lux z formositas totⁱ⁹ machine mūdialis in eternū ꝑmanebit ad ꝓsolationē electoꝝ. sicut z iferni obscuritas et turpitudo ac miseria cēnaliter durabit ad malorū afflictionē ita mandante z decernēte supno iudice bonorū et malorū: cū de celo veniens iudicabit viuos et mortuos z seculum p̄ ignem. D
Valiter aūt veniet iste iudex habet Apoc. xiij. vbi inq̄t Job. Vidi z ecce nubes
q candidā: z sup nubem sedentē similem filio hoīs: habentē in capite suo coronā auream z in manu sua falcē acutā. Iterū q̄s. i. ca. lx. Viri galilei q̄d admiramini aspicientes in celum: hic Jesus q̄ assumptⁱ⁹ est a vobis in celum sic veniet. ſ. gloriosus: quēadmodū vidistⁱ eū euntē in celū. Jte Jude. vnico ca. lx. Ecce veniet dñs in sanctis milibus suis facere iudiciū ⁊ra oēs: et arguere impios de oīb⁹ op̄ibus impietatis eoꝝ. Sciendū est aūt q̄ auctoritas iudicādi z iudiciaria ptās ꝑtinet ipsi deo fm Rich. z Bonauē. in. xiij. di. xlviij Vñ tota trinitas hanc auctoritatē iudicandi dicit homi rpō. vt inq̄t dñs Bonauen. vbi ō. ar. j. q. j. Et hoc est qđ inq̄t saluator Mar. vltī. Data est mihi oīs ptās in celo z in tra. Et Joh. v. etiaꝫ dicit. Pr̄ oē iudiciū dedit filio. z Iterū. iij. septū est. Dnm fecit deꝰ hunc iesum potestate etiā certa sibi subiūgādo. Et. x. ca. qui sedē libri dr. Ipse est qui cōstituⁱ⁹ est a deo iudex viuorū z mortuoꝝ. Sancti aūt apli z oēs alij viri ꝑfecti iudicabūt simul cū rpō: nō vt ꝑncipales sed vt assessores. vt inquit Rich. in. xiij. dist. xlviij. ar. j. q. vij. Et hoc est quod habet Sap. iij. Judicabunt nationes et dñabunt populis. Et Job. xxxvj. dicit dr̄ō. Judicium pauperibus tribuit. et Matth. xx. dicit saluator. Cum sederit filⁱ⁹ hominis in sede maiestatis sue: sedebitis z vos sup sedes duodecim iudicantes duodecim tribus Israel. Sup qbus dicit Augustⁱ⁹. xx. de ciuitate dei. ca. v. z Alexan. de Ales in. xiij. ꝑte sūme in tractatu de iudicio vniuersali. q: p̄ duodecim tribus Israel intelligit vniuersitas iudicandoꝝ. et p̄ duodecim apl̄os oēs viri ꝑfecti designant. Et ideo ait Paul⁹. q. ad Corj. vj. An nescitⁱ q̄a angelos iudicabim⁹ ⁊c. Alij aūt q̄ nō fuerūt ita ꝑfecti: sed tñ saluati sunt iudicabunt reprobos sententie approbatōr. quia approbabūt sniam iudicis: iuxta illud Apoca. xix. Audiui vocē turbaꝝ multaꝝ in celo dicentiū Alleluia laus z gl̄ia z virtus deo nostro: q̄a vera z iusta iudicia eⁱ⁹. Et hoc mō iudicabunt oēs electi. Dicenk etiam minus mali iudicare magꝭ malos rōne minoris sceler⁹ ꝑpetrati: vt inq̄t Richar. vbi ō. Et sic intelligit illud Lu. q. Uiri niniuite surgent in iudicio cum generatione hac z cōdemnabūt eam. E
Jaūt q̄rak Nunq̄d oēs resurgētes videbūt rp̄m eq̄li modo. Rñdeo fm Rich.
o in. xiij. dist. xlviij. ar. j. q. q̄. Bonauē. ibidē ac Alex. vbi ō. q: nullus de reprobis videbit diuinitatē rp̄i p̄ visionē aptā: q: sic essent bti: vt inq̄t Hugo in li. de sacris. z Mḡr in. iij. di. xlviij et Aug⁹. in. j. 8 trini. c penul. Oculi enī corꝝ erūt improportionati ad videndā diuinā claritatē et erunt penitus inhabiles ad habendā aliquā delectatiōē. Essent aūt bti si rp̄m videre possent in forma gl̄iosa z essentia diuina: iuxta illud Johānis. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscant te verū deum z quem misisti iesum christū. Dūmodo nō cognoscent p̄ signa cerissima z p̄ effectⁱ⁹ manifestos q̄ christus est deus et ois potens. et videbunt būanitatē eⁱ⁹ gl̄iosā. de q̄ tñ visiōe nō recipient nisi dolorē maximū z penā. q: oculus infirmus offēdit videndo lumē maximū. Jrā q: erūt in odio rp̄i iduranti. Inimicⁱ⁹ aūt tristat videndo gl̄iam illⁱ⁹ q̄ odit z cui inuidet. Ideo videbūt eū cū ꝓfusione z anxietate: z appebit eis taꝫ terribilis q̄ ponⁱ⁹ vellēt q̄ iferⁿ⁹ eos absorberet q̄m illius vultū unquā z iniam expectare. De visione aūt diuinitatⁱ⁹ hr̄ Esa. xxvj. vbi dr. Impⁱ⁹ non videbit gl̄iam dñi. De visiōe vo būanitatis gl̄iose inq̄t idē ꝓba ibidē loq̄ns ipi dño iesu de rp̄o bio. Videant z ꝓfundant: z ignis hostes tuos deuoret. Et b est qđ scriptū est Apoc. i. ca. Ecce veniet in nubibꝰ celi z videbit eum oīs oculus: z q̄ eum pupugerūt. Econtra aūt apparebit electis vultu placabili z iocundissimo: q̄ beati videbunt oculo mētali diuinitatē eⁱ⁹ in forma gl̄ie: et etiam gl̄iam aie ipsⁱ⁹. et oculo corpali gl̄iam z humanitatē corpis eius cū magno gaudio et letitia. Et hoc est qđ scriptū ē Esa. xxxij. Regē in decore suo videbūt. Vñ Bēr. in q̄dam sermōe ait. Plenū p̄fusus oī suauitatⁱ⁹ dulcedine: videre hominē hoīs ꝑditorē. Ecce enī dulce lumen z delectabile oculis videre solem iustitie rp̄m dñm.
b

Do ad secundū ḡnēr̄ ad ia⁹ S
q dicū. s. rei ꝓsentatiōnē. Sciendū q⁹ verificabit illud apl⁹. i. ad Thes. iiij. dicentē. Ipse dñs in iussu ⁊ in tuba dei ⁊ in voce archangeli descendet de celo. Sicut enī descēdit in baptismo legī vbi dr̄ Exo. xix. Et Mat. xxiij. dr̄. Mittet angelos suos cū tuba ⁊ voce magna: ⁊ cōgregabūt electos eius a quatuor ventis: a summis cęlorū vsq; ad terminos eor̄. Qn̄ sciendū est fm Rilo⁹ vsq; ad terminos eor̄. Qn̄ sciendū est fm Richar. in. iij. dist. xlix. art. v. q. iij. q⁹ mortui resurgent in illis locis in quo ꝑfecta resurrectionis erit ꝓ principalior corpis: iuxta. l. cū in diuersa. ff. de reli. ⁊ sumpti. fu. Siue ibi a principio fuerint sepulta eor̄ corpa: siue alibi translata. Si aūt illo tpe cōtingat ꝑtes corpis cū principales esse in diuersis locis: vt q⁹ medietas capitis ⁊ medietas cordis et oīm aliorū mēbror̄ medietas sit i vno loco: et alia medietas in alio: resurgent in illo loco qui erit min⁹ distās a loco mortis vel iudicij. Si aūt vtrecq; pꝛs in quo erit medietas erūt eq̄ distātes a loco mortis ⁊ iudicij: tūc resurgēt in illo loco in quo statuet de⁹. Regulariter aūt resurgent mortui in locis in quo eor̄ corpa iacebūt sepulta. sicut dicit glo. sup. xxvij. ca. Matth. et ꝓbat ꝓ illū q̄d inq̄t dñs Ezech. xxxvij. D. Ecce ego aperiam tumulos vestros et educā vos de sepulchris vris ⁊c. Dicit aūt Rich. nr̄. in ꝓdicta di. ar. iij. q. iij. q⁹ causa efficax resurrectionis corpor̄ nō erit vox tube: sed solū causa instrumentalis. Dicit ꝫ Rich. vbi ꝛ q⁹ christ⁹ in descensu suo iubebit pulueres seu partes ossium corpor̄ mortuor̄ recolligi ꝓ ministerium angelor̄. ⁊ cr illius pulueribus recolligi ꝑ papias et corpa reformari: ⁊ reformata aias vniri. Et hoc fiet ꝓ virtutē diuinā. Voluit aūt deus resurrectionē mortuor̄ fieri in die iudicij: ⁊ nō an̄ stari post mortē. q⁹ ordinauit multis de causis fm beatū Bonauen. in. iij. dist. xlij. ar. j. q. iij. Marie ꝓ nostre fidei meritationē. Multum enī meremur credēdo nos resurrecturos: q̄ sicut aialia cetera morimur. Hoc aūt meritū nō haberem⁹ si videremus mortuor̄ corpa resurgere. q⁹ vt ait Greg. in omel. paschali. fides non habet meritū vbi hūana rō ꝓbet experimentū. Sciendū est ꝫ q⁹ angeli custodes ꝓuinciar̄ in ꝓuincijs ḡo custodie runt clamabūt fortiter ⁊ sensibiliter sono articulato cum tuba horribili vocātes oēs homines vt cōpareāt cōrā iudice: dicentes. Surgite mortui venite ad iudiciū. Que oīa cōsiderās Chrys⁹. sup Mat. inq̄t. Magna est vox illa cui oīa obediūt mortui dilūpit: ⁊ de pfundis abyssi animas corpi bus liberatas assignabit. De hac autem resurrectione mortuor̄ ⁊ iudicio bonor̄ ⁊ malor̄ ꝓbe tatū fuit Dan. xij. vbi dr̄. Qui dormiunt in terre puluere euigilabūt: alij in vitā eternā: alij vo in obꝓbriū sempiternū. De hac etiā cōgregatiōe oīm iudicandor̄ loquit saluator: Matth. xxv. et in euāgelio hodierno dr̄. Cū venerit filius hois in sede maiestatis sue. ⁊ oēs angeli eius cum eo: tūc sedebit sup sedē maiestat⁹ sue ⁊ congregabuntur añ eū oēs gentes. Bene aūt dicit: sedebit. q⁹ iudex debet sedere in sententiādo. aliter nō valeret sīnia. arg. in. l. ij. §. in bonor̄. ff. q⁹ ordo in bonis. ser. et facit. C. de offi. ciui. iudi. l. j. ⁊ in auten. de iudi. §. sedebūt. ⁊. C. de sen. experi. recī. l. finali Sed ⁊tra ꝓdicta de congregatiōe oīm gentiū videt illud Job. xij. Qui credit in eo nō iudicat. Et sic videt q⁹ nullus bon⁹ debeat ad iudiciū vocari. Et ibidē dr̄. Qui nō credit iā iudicat⁹ est. ḡ nullus infidelis ad iudiciū vēturus est. Jtē gauli q⁹ nihil boni aut mali opati sunt: extra q̄ nihil meruerunt nec demeruerūt: nō debēt ad iudiciū vocari. Ad hoc respondendū fm scriptū Bonauen. in. iij. dist. xlvij. ar. j. q. iij. et Rich. ibidē q. vj. q⁹ in iudicio cōsiderāda sunt duo. s. Discepratio siue discussio ꝓ meritis ⁊ demeritis. Jtē retributio ꝓ bonis ⁊ ꝓ malis opationibus. Quantū ad retributionē oēs iudicabunt etiā angeli tam boni q̄ mali. Boni enī angeli q̄uis habeant suā beatitudinē essentialē: tūn ꝓ misterio q⁹ nobis exhibuerunt recipient aliq⁹ accidentale ꝓmiū. Similiter mali angeli ꝓ malis suis recipiēt si q̄d pene deest eis. Nō enī sunt totaliter cruciati sicut debent. sed in iudicio plenarie recipiēt supplementū oīm penar̄. Similiter etiā reprobi boies recipiēt augmētū penarū in resūptione corpor̄. et electi ꝓmiū ⁊ gaudium. Et hec est rō q̄re oēs debeant in iudicio cōparere: tam boies q̄ angelis: siue boni siue mali. Et fm hoc pōt intelligi illū. j. Cor. vj. Nescitis q⁹ nīā angelos iudicabim⁹. Quātū aūt ad discussionē nō oēs dijudicabunt. q⁹ fm Greg. xxv. moral. ⁊ Aleran. de Ales. in. iij. pte sūme. in declaratione simboli apl'ici. et Mgr̄m in. iij. dist. xlvij. ar. iij. Alij iudicabunt ⁊ ꝓbunt. vt illi q̄ aliq̄ bona habuerūt ꝓmixta suis malis: sed mala finaliter ꝓpōderauerūt. Unicuiq; enī ipsor̄ dicī potest illud Dan. v. Appēsus est in statera ⁊ inuētus est min⁹ bns. Pōdus nāq; ⁊ statera iudicia dei sunt. Prouer. xvj. Alij nō iudicabunt ⁊ peribunt. vt illi quor̄ mala fuerunt ingmixta bonis: sicut illi qui fūdamēto fidei caruerunt. Alij vo iudicabunt ⁊ saluabunt. vt bij q̄rum merita bona fuerūt ꝓmixta malis: sed bona ꝓualuerūt et ꝓponderauerūt. Alij nō iudicabunt et saluabunt. vt bij quor̄ merita fuerūt ita ꝑfecta q⁹ nullis malis aut paucissimis fuerūt ꝓmixta. sed ꝑ pniam purgata. vt sunt viri ꝑfecti ⁊ etiam puri ab originali pctō purgati: q⁹ decesserūt añ liberi arbitrij vsū. similr̄ ⁊ angeli scī. Nec ibi. Oēs ḡ dr̄: q⁹ q̄ credit nō iudicat: intelligit de ꝑfecti. q⁹ ad discussionē: q⁹ nulla habent mala discutiēda. nō aūt q⁹ ad retributionē. Et q̄n dicit: qui nō credit iā iudicat⁹ est: intelligit de infidelibus q⁹ ad discussionē. Un̄ Aleran. de Ales. sup illa vba psalmi. Nō resurgēt impij in iudicio: inq̄t. s. ad hoc vt iudicent iudicio discussionis. q⁹ tam horrenda

pcta sua erūt q⁹ discussiōe nō indigent: tm̄ resurgēt in iudicio punitiōis. Et sequit in ꝓdicto ps. Neq; pcōrum i cōsilio iusto⁹. s. inic approbatōe. tm̄ resurgent ⁊ apparebūt cōrā iudice vt puniantur. Et rationē assignat Rich. in. iij. di. xlvij. ar. j. q. iij. quare oēs in iudicio ꝓsonal'r apparebūt scz vt sīcie singulor̄ in ꝓsentia iudic⁹ singul' pateant: ad diuie iustitie manifestationē. Et vt vidi hoc ꝓscienter debere fieri: diligenter se ꝓparet ve in tanta cōgregatiōe ⁊ cōrā tāto iudice: extremā nō recipiāt ꝓfusionē. Nō enī erit ibi defensio ꝓcuratorū: que nō admittit in causa criminali. ff. de publi. iudi. l. penul. §. ad crimē. ⁊. ff. an ꝓ alium cau. appel l. j. §. j. ⁊. C. de accusatōibus. l. reos. ⁊. v. q. iij. c. in crimialibus. De q̄ distingue vt p glosā ⁊ doctores in. l. seruū q̄s. §. publice. ff. ō ꝓcu. Oēs ḡ in iudicio ꝓsonalit̄ apparebunt: vt singuli iudicē q⁹ ad būanā naturā videāt ad cōsolationē elector̄: ⁊ reprobor̄ afflictionē ampliorē.

Do ad tertiū. s. de loco iudicij in S
q q̄ cōgregādi sunt oēs boies: babem⁹ scripturā Joel. iij. vbi inq̄t deus. Adducam oēs gētes in vallē Josaphat ⁊ discceptabo cū eis. Pro q̄r declaratione sciendū fm Aler. de Ales vbi ō. ⁊ Rich. in. iij. dist. xlviij. ar. j. q. vij. q⁹ christ⁹ suus non descēdet in vallē iosaphat. sed sup mōtē oliueti de q̄ in celū ascendit: et residebit in aere in throno fulgentissimo in loco alto vt ab oībus possit videri: pax̄ citra locū in quo apli dicerūt ipm corpaliter videre q̄n ascēdebat i celū. boies aūt cōgregabunt in valle Josaphat: cui ꝓeminet mons oliueti. et q̄r in illa valle poterūt capi: tot erunt ibi. Alij circa vallē: q̄dā ꝓpinquio⁹: q̄dā vo remoti⁹: electi tm̄ ad dextrā iudic⁹ existētibus nō interra sed in aere: iuxta illud. j. ad Thes. iiij. Rapiemur cū illis in nubibus obuiā xpo in aera. sed ꝑfecti eminētius ⁊ magis ꝓpe iudicē erūt. reprobi vo in terra stabūt a sinistris iudicis vt bē expōsse Matth. xxv. et in euāgelio hodierno. Et hūc cōcordat mgr̄ in. iij. dist. xlviij. c. penul. dicēs. Boni reperient obuiā xpo in aera: reprobis in terra quā dilerūt remanētibus: in q̄ vt q⁹ dicit ꝓdictor̄ aiar: iacebūt sicut ymes fetidi et valde lassi. sed a demonibus cōstringent stare erecti ad audiēdam sniam ꝓpetuo dānatiōis sue. et erunt turpissimi atq; nigerrimi ⁊ valde horribiles ad videndum: et a demonibus incarnati. Et dicunt doctores q⁹ magis cōgruū est q⁹ xpo iudicādo stet in aere sup montē oliueti q̄ sup locū in q̄ passus est. q⁹ passus est in forma infirma. sed iudicabit in forma gloriosa: sīc et ascendit. Dicit aūt q⁹ iudicabit i valle iosaphat. q⁹ iosaphat interꝑtat⁹ loc⁹ iudicij

D ꝓdicta pōt addi rō: q̄re iudex ⁊ D
a iudicādi debeant cōuenire sīl' in loco iudicij. In bono enī iudicio pars a parte ⁊ iudex a parte pōt facere interrogationes. c. audiante. xxx. q. v. ⁊ extra de dolo ⁊ cōtu. c. ꝑtr. ⁊ ō cōcil. ꝓben. c. post electionē. et. ff. de interro. act. l. si sine interrogatiōe. Nā merita causar̄ gnāl' assertione pandunt: extra de in integrū restitu. c. cū ex latere. ⁊. c. q̄liter et q̄n. d. ij. de accu. ⁊ C. si per vim vel alio mō. l. ij. Que oīa fient in iusto ⁊ ꝑfectissimo vniuersali iudicio.

Do aūt ad q̄rtum. s. de accusatoribus Sci- 4
q endū est q⁹ licz de⁹ oīa sciat: vt bē ad Debr. iij. ar. c. deus oīpotēs. ij. q. j. imo scit oīa antoq̄s fiāt. xxij. q. v. c. si. i fine. Et ipse scit cordā ⁊ volūtates boim. c. nouit. de iudi. ⁊. C. j. extra nec sede va. Et ipse scrutat cordium secreta. c. cuncta nos. de simo. Et est testis oīm q⁹ agunt in bōnis. §. penul. in auten. qui. mo. na. cū legit. ⁊. c. et libros⁹. de iureiurā. Jbi testis est mihi de⁹. et ideo nō est op⁹ q⁹ ad ipm habere aliquē accusatorem aut testē ad faciēdū iudiciū. Tm̄ q⁹ sīnia extra ordinē iudicio⁹ a ꝑside lata autoritate rei iudicate nō obtinet. ij. q. vj. §. Item sīnia. Dñs nr̄ ihesus xp̄s ne ds eū iniustū appellare q̄at: fm legū ordinationē faciet iudiciū suum. q⁹ q̄uis crimia sint nota iudici: tm̄ nō debent ab eo ꝓdēnari: nisi sint ei nota i forma iudiciali. Judex enī debet iudicare fm allegata ⁊ ꝓbata. Et hec oīa ꝓbantur ff. de off. ꝑsid. l. illiteratus. §. veritas. ⁊. C. si iudi. Liudices. ⁊ extra de testi. c. cū causam. ⁊. ij. q. j. c. in ꝓmio. §. si scīēdū. ⁊. §. his oīs autoritatibus. ⁊ mīs. c. seqnūbus. ⁊. ij. q. vij. c. plerisq. ⁊. iij. q. vij. c. iudicet. et. ij. q. iij. c. eor̄ q. ⁊ c. sūmopere. ⁊. xv. q. v. c. ꝑsbiter ⁊. xxij. q. iij. c. cū in lege. §. hūc ita rndet. ⁊. xxx. q. v. c. incerta. vbi dr̄. Quāuis enī vera sint: non tm̄ credenda sunt. nec ꝓdēnanda: nisi q̄ manifesta: in dicijs ꝓbant: nisi q̄ manifesto iudicio ꝓuincunt nisi q̄ iudiciario ordine publicant. et in. c. nullus. ea. q. ⁊ causa ō. Nullū aūt verā iustāq; ꝓbationēs iudicare aut dānare debem⁹. Et in c. iudicantes ibidē dr̄. Judicantē oportet cūcta rimari: ⁊ ordinē rei plena inq̄sitiōe discutere. Facit ad ꝓdicta. c. occidit. xxij. q. viij. Facit igit de⁹ venire accusatores ꝫ malos q̄ erūt q̄rtus ꝓncipales. Primo⁹ erit ꝫcia ꝓpria cuiusq; iuxta illū Dan. vij. Millia millium ministrabāt ei: ⁊ decies cētena milia assistebant ei. Sedit⁹q; iudiciū ⁊ libri aperti sunt. ad ē cōscientie. Et Piere. ij. dr̄. Arguet te malicia tua. ⁊ Sap. iij. Traducent illos ex aduerso inclinatos ipsor̄. et ad Ro. ij. inq̄t Paulus. Testimoniū illis reddēte ꝫcia eor̄. Tūc enī in ꝫcia cuiusq; parebūt oīa scelera. ⁊ q̄ de pctis pniam non fecerunt: in ꝫspectu tot⁹ mundi ꝫfundent. q⁹ vt ait Bern. pctm̄ ꝓpriū cuiq; dicet in iudicio. Tu me fecisti: opus tuū sum: ego sp tecū ero. R

Ecūduo accusatores erit scīptura sacra: ꝓ
o pbare ⁊ ꝓdicatores. Job. v. Elt q̄ vos accusat Moyses ⁊ lex moysi. Tera⁹ erit cetum cū oībus creaturis Job. xx. Revelabūt celi iniq̄tatē ei⁹: ⁊ terra ꝫsurget aduersus eū. vñ Hugo de scīo vic. inq̄t. Cōtra pctōrem in iudicio celum dicet. Ego lucē sibi misi ad solacū. Ter dicit Ego oēs gen⁹ auiū sibi dedi ad obsequiū. Aqua

dicet. Ego diuersa genera piscū sibi dedi ad esū
Terra dicet. Ego panē t vinū sibi dedi ad nutri
mētū. Nec ille. Qui iterꝫ ait. Ignis dicet. In me
cōburak. Bꝫ dicet. In me demergak. Aer dicet.
In me venlek. Terra dicet. A me absorbeak. In
fernꝰ dicet. A me deglutiak. Nec ille. L

Uarꝰ erit demō: de q̄ Apoc.xij. 81. Dia
q bolus accusator est fratrum: q̄ accusabit
eos aīe conspectū dñi dei nr̄i. Sed q̄ꝫ
erunt p̄cipales demones in iudicio. Primus
erit lucifer: q̄ post se trahet oēs reges: imperatores
p̄ncipes t barones: comites: ac milites p̄uos:
et oēs reliq̄s sugdos vinctos catena ignea. Ap
parebit aūt ipse demon in corpe terribili assum
ptomigerrimo t horribilissimo: et accusabit dic
tos sugdos ante iudicē dicēs. Tu me p̄sug
bīā de celo eiecisti eq̄lissime iudex: ecce isti oēs pes
simi leges t p̄cepta tua cōtēpserūt: pupillos t vi
duas occiderūt ac oppⁿserūt vt sugdie sue vaca
rent t satisfacerent. Tu aūt dimisti in euangelio
Lu.xiij.et.xvij.t Mat.xxij. Qui se būiliat exal
tabit.t q̄ se exaltat būiliabit.ergo būilia eos i p̄
fundū inferni. Jt̄ isti p̄ncipes hīt in legibo suis
vt patet in p̄hemio Institu. vbi 81. Imperatoriaꝫ
maiestatē nō solū armis decoratā: sed etiā legibo
oportet esse armatā: vt verūq; rp̄m t bellozꝫ pa
cis recte possit gubernari. Et p̄ncipes romanus
victor erūtat: nō solū in bellicis p̄liis: sed etiā p
legitimos tramites calūniātū inicratos expel
lat.t fiat cā religiosissimis virꝫ q̄ vict̄ hostibus
triūphauit. Nec ibi. Sed isti nihil horū fecerūt
q̄nimo subditos multiplr vexauerūt t crudeliē
tractauerūt: ergo vidica eos. Tūc iudex volues
se ad scōs q̄bus t aplos dicet. Dicatis q̄d de
creui sit a scrōspū meo de istis. Tunc surget Eze
chiel q̄bus dicēs. Ego q̄bebaui de talibus libri
mo.xxj.ca.di. Ecce p̄ncipes israel singuli in bra
chio suo fuerunt in te ad effūdendū sanguinez:
parrē t matrē p̄tumelijs affecerūt: aduenam ca
lūniam fecerunt: pupillū t viduā p̄stituerunt: san
cuaria mea spreuerunt: et sabbata mea pollue
runt: viri detractores fuerūt in te: t scelus operā
tur in medio tui. Propterea ecce congregabo vos
in medio bierlim cōgregatiōe argēti: eris: t ferri:
et stagni: et plūbi in medio fornacis: et succēdam
in ea ignē ad p̄flandū. In igne furoris mei con
flabimini in medio ei⁹ vt cōflak argentū in me
dio fornacis. Jacobo q̄z aplus surget dicēs. Ego
scripsi.iij.ca. mee eple canonice: q̄ de⁹ sugbis resi
stit: būilibo aūt dat gr̄am. Quibo dictis terribili
vultu dicet rp̄s lucifero ac satellitibo ei⁹. Segre
te eos ad p̄tem sinistrā. et sic fiet. M

Eundo veniet aliꝰ demō qui vocat mā
o mon: ducens ante se malos aduocatos
notarios: p̄curatores: iudices: t potestas
tes: ac officiales: vinctos catena ignea et dicet.
Eq̄lissime iudex: contra istos est non solum lex tua
euangelica: sed etiā lex cozꝫ impialis t humana

Nam in auten. de mā.p̄n.§. Talē. col'.iij. scptuz
est. Talē vo p̄bebis temetipm oibo tam publice
q̄ p̄uatim vt terribilis q̄dez sis delinq̄ntibo t in
deuotis: māsuetissimꝰ aūt t mitis oibo placatis
et deuotis: ac paternaz eis exhibens p̄uidentiā.
Scptū quoq; est i. L. placuit. C. de iudicijs. Pla
cuit in oibo rebo p̄capuā esse eq̄tatis iusticieq̄z istri
ctiurisrōnem. Sed isti totū oppositum fecerūt.
vindica g̃ eos. Contra q̄s etiam surget Esaias p
pheta di. Uerificatū est illud q̄s scripsi p̄mo li
bri mei ca. i. Quō facta es meretrix ciuitas fidel':
plena iudicij: iusticia habitauit in ea: nunc aūt
homicide habitāt in ea. argētū tuū vsum est in
scoriā. vinū tuū miscū est aqua. p̄ncipes tui infi
deles: socij furū: oēs diligūt munera: sequunt re
tributiones: pupillo nō iudicāt: t causa vidue nō
ingredit ad eos. p̄ter hoc ait dñs exercituum.
Heu cōsolabor: sup hostibo meos et vindicabor
de inimicis meis. Nec ibi. Et iterū. x. ca. mei lib.
dicit. Ue q̄ condūt leges iniq̄s: et scribentes iniu
stitias scripserūt: vt oppⁿmerēt in iudicio paupe
res t vim facerent cause būilū ppli mei: vt essent
vidue p̄da eoz et pupillos diripent: q̄d facietis
in die visitationis t calamitatis de lōge venient.
ad cuꝰ fugietis auxilium: derelinq̄tis g̃ liam ve
stram vt incuruemini sub vinculo: t cū interfe
cis cadatis. Adducet etiā iste demon medicos:
auaros: t cupidos. et allegabit ꝫ eos. l. in aute.
de rabelli. §. Nos aūt. col'. v. dicentē. Melius est
pauca caute agere q̄z multa interesse periculose.
Cuius p̄trariū isti fecerūt p̄ter auaritiaz suam
et fuerūt cā mortis p̄ter mlteoz impietaz. Contra
q̄s surget Salomō di. illud Sap̄. xij. Oīa odi
bilia opa faciebāt p̄ medicamia: finis p̄dēnatio
nis eoz veniet sup illos. Adducet q̄z iste demon
cum satellitibus suis oēs malos mercatores et
vsuratos ac p̄tractꝰ malos facientes: fures t la
tronos cum raptoribo. t allegabit. l. Naz hoc na
tura. ff. de p̄di. indebi. dicens. Nam hoc natura
equū est: neminē cū alterius detrimento fieri loca
pletem. Contra q̄s surget Johānes euāgelista di
cens illis Apoc. xviij. ca. Negociatores tre flebūt
et lugebūt sup illaz: q̄m merces eoz nemo emet
amplius. qui diuites facti sunt clamabunt p̄ter
timore tormentoz eoz flētes t dicētes. Ue ve q̄m
cet iste demon sutores pelliparios cerdones tex
tores aromatarios molēdinarios: vēdētes ole
um carnes caseuz t silia. et allegabit ꝫ eos. l. bo
nebo fidē p̄sideranda equū est. Cui⁹ oppositū isti fe
cerunt. Contra q̄s surget Esaias dicēs illis eius.
xxxij. ca. Ue q̄ p̄darijs nōne t ipse p̄dabēris. t qui
spernis nōne t ipse spnet'. cū p̄sumaueris depda
tionē depdabēris. et cum fatigat⁹ desieris p̄tenere
cōtēnet. Jt̄ adducet barbitonsores t oēs labo
ratores tā rusticos q̄z vrbanos t vendentes in
festis: ac alia p̄hibita facientes p̄ter cupiditates.

Item vacātes vanis spectaculis. Contra q̄s sur
get Amos p̄pha dicēs illis eiꝰ. viij. ca. Erit in die
illa dicit dñs: et tremiscere faciā terraz t cōuertā
festiuitates vras in luctū t oīa cātica vra in plā
ctū. Jacobo q̄z aplo dicet illis canonice sue. v. ca.
scptū. Agite nūc diuites t plorate vlulātes i mi
serijs q̄ veniēt vobis: diuitie vre putrefacte sunt
et vestimēta vestra a tineis cōsumpta: auz t ar
gentū vestz eruginauit. t erugo mā ducauit car
nes vestras sicē ignis. Jt̄ adducet iste demon la
tentes t blasphematores. Contra q̄s allegabit. l. q.
§. Senatꝰ. ff. ō alea. vbi 81. Senatus cōsultū ve
tuit in pecunia ludere. cuiꝰ oppositū isti fecerunt
Contra q̄s surget p̄pha dauid dicēs illis p̄s. lxviij
Fiat mēsa eoz coram ipsis in laqueū t in retribu
tiones t in scandalū. Obscurent oculi eoz ne vi
deant t dorsum eoz sp incurua. Effunde super
eos irā tuā: t furor ire tue cōprehendat eos. Ad
ducet q̄z iste demō oēs q̄ primū deceperūt t qui
crudeles p̄tra pauperes fuerūt. Contra q̄s allega
bit dicēs. Tu dixisti eq̄lissime iudex Matth. vij.
In q̄ mēsura mēsi fueritis remetiet t vob. Sz isti
mēdacijs: falsitatibo: t p̄iurijs p̄ximos dānificaue
runt t duri pauperibo exiterūt: nolētes eis facere
elemosynā t in necessitatibo succurrere. q̄ durā z
eos p̄feras sniam. Contra q̄s surget aplus dicens
Ego dixi ad Ephe. v. Oīs auarus regnū dei nō
possidebit. Quibo oībo auditis dicet rp̄s. Sicut
bri sunt pauperes spū Matt. v. ita maledicti sint
auari volūtate vel facto. Tūc dicet māmone: se
para eos ad gehennā sinistrā. et sic fiet. M

Ercio veniet aliꝰ demon q̄ vocat asmo
t deus: ligatos ducēs omnes sodomitas
adulteros t incestuosos ac fornicatores
vtriusq; sexꝰ et oēs luxuriosos turpissimo mo
do stantes denudatos: di. Eq̄lissime iudex tu dixi
sti in p̄cepto tuo Exo. xx. Nō mechabēris: nec pe
pisces vxorez p̄rimi tui. q̄s isti nullatenꝰ seruare
voluerūt. nō solū aūt legē tuā: sed etiā būanā cō
tempserūt. Nā scptū est in. §. sancim⁹. in auten.
de leno. col'. iij. Sācim⁹ oēs q̄dē sm q̄ p̄t agere
castitatē: q̄ sola p̄t deo cū fiducia boīm aias p̄
sentare. Contra q̄s surget Jeremias p̄pha di. il
lud. v. ca. sui libri. Quia mltiplicate sūt p̄uarica
tiones eoz: t mechari sūt: t in domo meretricis lu
xuriabant. Nunqd sup hijs nō visitabo ēt dñs
et in gēte tali nō vlciscet'ania mea. q. d. oīno vlci
scar. Sicr Ezech. dicit illud. xxj. ca sui li. Unus
q̄sq; in vxorē p̄rimi sui opatꝰ est abominationē:
et socer nurū suā polluit nephārie: frat sororē su
am oppⁿsit in te. Ideo dispgā te t deficere faciaz
imūdiciā tuā a te. Surget q̄z Joel dicēs illis. ij.
ca. sui libri. Polsuerūt puerz in p̄stibulo et puel
lam vēdiderūt p̄ vino. ideo velociter reddā eis
vicissitudinē suā sup caput suū. Adducet q̄z iste
demō oēs mulieres vanas t lasciuas t ornan
tes se more meretricio. Contra q̄s surget Esa. di.
illud. iij. ca. sui libri. In die illa auferet dñs ornamentū calciamentoz et lunulas t torques t
armillas t mitras t murenulas t annulos ac gē
mas inaures t in frōte pendētes t murarotia et
pallia t linteamina t acus t specula t vittas et
tenistra. t erit p̄ suaui odore fetor: et p̄ zona funi
culus. et p̄ crispāti crine caluicium. et p̄ falcia pe
ctoralis cilicū. t merebūt atq; lugebūt. Jt̄ adduc
et oēs choreizantes. q̄s et chorea causat luxuria.
Contra q̄s surget Esaias di. illud. iij. ca. sui libri
Pro eo q̄ eleuate sunt filie sion t ambulauerūt
extēto collo t nutibo oculoz ibāt t plaudebāt et
ambulabant t pedibo suis cōposito gradu incede
bant: decalubit dñs vertice filiaz sion. t crinē ea
rū nudabit. Adducet q̄z multitudinē cantorū et
pulsantiū: q̄ sūt etiā causa luxurie. Contra q̄s sur
get Job. cui q̄dicta di. illud Apoc. xviij. Sustu
lit vnꝰ angelus fortis lapidē magnū t misit i ma
re di. Hoc ipetu mittet babylō magna illa ciui
tas t vltra nō inuenief. Et vox citharedoz t mu
sicoz t tubia canentiū t tuba nō audief in ea am
plius. Adducet q̄z gule deditos q̄ est causa luxu
rie: q̄z de⁹ vēter fuit: vt inq̄t aplus ad. Pdil. iij.
Jt̄ oēs ebriosos: q̄ ab ebrietate nascit luxuria.
Sm illud aplī ad Ephe. v. Nolite inebriari vino
in q̄ luxuria. Luxuriosa enī res est vinū t cōcu
piscentia ebrietas. c. Luxuriosa. xxxj. di. Et accu
sabit eos demō di. Scptū est ad Ephe. v. Oīs for
nicator aut imūdus nō habebit hereditatē in re
gno rp̄i t dei. Quibo oībo auditis dicet rp̄s demo
nibo de q̄liber ex supdict'. Quātū in delicijs fuit
tantū date ei tormētū t luctū Apoc. xviij. Et ad
sinistrā faciet eos segari. O

Uarꝰ demō q̄ vocat beelzebub adducet
q vinctos oēs hereticos scismaticos t in
cantatores maleficos t sortilegos et di
uinos: et dicet rp̄s. Eq̄lissime iudex tu p̄cepisti q̄
vnū deū adorarēt et nō facerēt sculptilia aut ma
leficia: vt patet Exo. xx. t Deut. iij. et Michee. v
Isti aūt oppositū fecerūt t sacrā scripturā depra
uare studuerūt: ecclesiasq; tuā ac fidē p̄tamiaue
runt. Tūc allegabit ꝫ eos. l. Nullus. z. l. Nemo
C. de maleficis. Ubi p̄hibent diuinatores: incanta
tiones t maleficia. Et etiā l. ij. co. ti. vbi 81. Ars
mathematica dānabilis penitꝰ interdicta est. Jt̄
allegabit. c. Firmissime. de here. vbi dānant oēs
hereticos et scismatici. et. c. Illud. xxvj. q. ij. Et con
tra rebelles ecclesie allegabit. c. Nō decet. t. c. per
plo. xxj. di. Ubi omnibo p̄cipit vt romano obedi
ant ecclesie. Cui dicet christus. Isti sunt lupi ra
paces: fures t latrones qui non sunt ingressi p
ostium in ouile sicut debebant Job. i. qui con
demnati fuer. xxvj. q. ij. c. Illud. et. c. Qui sine. et
q. iij. c. Sciendum. t. c. Jgit. et. c. Nō licet. z. q. v.
c. Nimirum. t. c. Episcopi. et. q. vij. c. Admonēte
et. c. Non licet. Exclamabit ergo christus dicēs
demonibus. Separate eos ad sinistram. Nec
poterunt ipsi suis incantationibus contradice
re. P

Dico veniet demō ꝙ vocat bebemoth ꝙ
q ducet oēs malos clericos ꝓ̄ditores epi
scopos archiepos cardiales z summos
pontifices z oēs simoniacos. Contra ꝙs allega
bit. Si quis ꝯ. C. de epis z cleric'. vbi dr. ꝙ non
debēt emere dignitates z ꝙ̄ pcto indignꝰ est sacer
dotio ꝙ̄ fuerit ordinat' inuit'. Et ibidē dr. Nec
mo sacerdotij gradū pcij venalitate mereat. Di
cet ꝙ demō. Dic tu eligebas illos vt faceret fructū
in ecclia tua. Ih aūt hypocrite in vestimēt' ouī
um ambulāsti: dissipauerūt ecclesiā potius ꝙ̄
edificauerūt. Tūc erurget Ezechiel di. illō. erruq
cabit. Ve pastoribus ꝙ̄ pascebāt semetipsos
Nonne gregos pascunt a pastoribus. Lac comede
bas z lanis operiebaris: qd crassum erat occi
debas' gregē aūt meū nō pascebat': qd infirmū
fuit nō ꝓsolidasti: nec qd egrotum nō sanast': qd
fractū est nō alligast': nec qd abiectū est non redu
xisti: nec qd perierat nō ꝙsiuist'. Sed cū auctoritate im
perabas' z cū potentia: nec dispse sunt oues mee eo
ꝙ nō esset pastor: nec facte sunt in deuorationē be
stiarū. Ecce ꝙ rēgrā gregē meū ō manu eoꝝ z ꝛ
adducet iste demō oēs monachos z monachas
ac religiosos z allegabit ꝯ eos. ℣. Si ꝙs in auc.
de monach. col. 4. vbi dr. Si ꝙs furur⁹ est mona
chus ꝓfectiōe idiget et diuinoꝝ eloquioꝝ eruditiōe
et cōuersiōis integritate. Cētra ꝙs surget dauid
di. illud psalmi. peroti aūt dixit deus. Quare tu
enarras iustitias meas. ℣. ꝓdicādo bona ꝙ̄ non
fac': et assumis testamentū meū ꝙ̄ os tuum. ℣. sandi
gne cōicando. Tu vo odisti disciplinā. ℣. nō ob
seruādo regulā tuā: z ꝓiecisti sermones meos re
trorsum. Cōcurrebas cū eo. ℣. paupertatē nō seruādo: aut
ꝓdicationē vel sacramēta vēdēdo. et cū adulter'
portionē tuā ponebas: votū castitat' violando.
De tuis abūdauit malitia: discordias seminan
do. et lingua tua ꝯmabat dolos: officia z digni
tates viarpando. Sedens aduersus fratrē tuū
loq̄bar': murmurādo: z aduersus filiū matris
tue ponebas scādalū detrahēdo: z bonū in ma
lū cōuertēdo. Dec fecisti z tacui. ℣. visq nūc: existi
masti iniq̄ sub vdo religionis qd ero tui similis
cōmixtus malis ꝙ̄ operaris: arguā te. ℣. iudicā
do z flamā ꝙ facit nascite ad inferna ꝙdēnando.
Quidō oibo audit' dicet ꝛ̄ps illud Mar. xij. Dū
plius' iudiciū accipiēt qui fuerūt oibo alijs boibo
grauis' facietq; eos ad sinistram separari
Postea veniet demō cuiuslibet pcī auctor ante
iudicē quilibet singularit' accusans: iuxta illud
Augusti in ꝙdā epla di. Presto aderit aduersa
rius ns diabolus: cū recitabunt vba ꝓfessionis
nre et obiciet nob ꝙcūq; fecerim⁹ et in ꝙ loco pec
auerim⁹ z ꝙ bona z ꝙd boni tunc ꝛ̄ps facere de
buim⁹. Et si tales inuenti fuerim⁹ erubescit ille
nēssim⁹ a nobis talē causam. Dicturꝰ est ēn dia
bolus. Eqssime iudex iudica hanc esse meā per
culpā ꝙ nūq esse noluit ꝙ̄ gr̄am. tuā est ꝙ natu
rā: meus ꝙ̄ mūsericā. tuus ꝙ̄ passiōes: meꝰ ꝙ̄ ꝓsua
sionē. nbi inobediens fuit: mihi obediēs. a te ac
cepit imortalitatē stolā: a me crimiosam hanc
qua indutꝰ est tunicā. tuaz vestē dimisit: cū mea
veste huc aduenit. oīa que huc attulit: mea esse
video. mea cōcupiuit. meꝰ esse voluit: et ideo me
cū puniri debet. Deu beu: poterit ne talis aperi
re os suum ꝙ talis inueniet vt iuste cū diabolo
damnet. Dec ille. Ω

Dinto ꝓncipalit' in hac ꝓte examinabū
q tur rectes: q̄z ꝓmus erit angelus cuius
q̄. Ōñ ℣. sup Mat. inquit. Angeli
aderūt cū ipso testificantes ꝯitū administrare
runt a deo missi. Secūdus test' erit filiꝰ indiscipli
natꝰ ꝓtra patrē. z filiꝰ spūalis ꝯ patrē spūalē.
et talis ꝯ talē. Ideo Eccl. xlj. dr. De patre ipso
ꝙrunt filij: qm̄ ꝙ̄ illū sunt in opprobriū. Ter
cius test' erit clamor pupillorꝝ orphanorꝝ et vi
duarꝝ z oppressorꝝ. de ꝙbo Sap. v. dr. Tūc stabūt
iusti in magna ꝛstāna aduersus eos ꝙ̄ se angu
stiauerūt: z ꝙ abstulerūt labores illorꝝ. Uidētes
turbabunt timore horribili z mirabunt in subi
tanēe inspate salut': dicētes intra se pniaz agen
tes z ꝓ angustia spūs gemētes. Ng sunt ꝙs ali
qñ habuim⁹ in derisuz z in silitudinē improp̄ij:
nos insensati vitā illoꝝ estimabam⁹ insaniā: z fi
nē illoꝝ sine honore. Ecce quō cōputati sunt inē
filios dei z inter scōs sors illoꝝ est. Quartus te
stis erit ꝛ̄ps z passio eius: iuxta illud Hieronȳ
mi in ꝙdā sermone. Crux xpi ꝯ te potabit. Chri
stus ꝙ̄ vulnera sua ꝯ te allegabit. cicatrices con
tra te loquent'. dauid de te cōquerent. Dicturꝰ est
ēn ꝛ̄ps cuilibet pcōri illud Aug. in li. de vanita
te mūdi. Ego te bō de limo tre bns manibo meis
formauī in paradisum meū qō nō meretaris
collocaui. sed tu me iussaꝝ mea ꝓtemnens: de
ceptore sequ voluisti. vñ z iusta pena dānat' in in
ferni supplicijs deputat'es. postea tui misertus
carnē assumpsi: in terris degens vita inter pcōres
habitaui: cōtumelias z ꝟbera ꝓ te sustinui vt te
criperē: colaphos z sputa suscepi vt te bonotare
acetū cū felle bibi vt dulcedinez paradisi degusta
res. Spinis coronat': cruci affixꝰ: lācea vulne
ratus sum ꝙ̄ te mortuꝰ: in iferno positꝰ: ad in
ferna descēdi vt te ad paradisum reducerē: tartara
adij vt in cel regnares. Agnosce ḡ ipietas huma
na ḡnca ꝓ te peruli: ecce liuores ꝙs ꝓ te suscepi: ec
ce clauoꝝ foramina ꝙbo affixꝰ in cruce pepēdi: su
scepi dolores tuos vt te sanarē: suscepi penaz vt
tibi darē gliam: suscepi mortē vt tu vitam habe
res imortalē. O miseri pcōres ꝙd respōdebitis
dño nro iesu ꝛ̄po. Dicturꝰ est ēn ꝝ Christ. sup
Matth. Ego ꝙ̄ vos bō facꝰ sū: ꝓpter vos alli
gatus: delusus: cesus: z crucifꝰ. vbi est tanta
meaz iniuriaz fructꝰ. ecce sanguis mei ꝓnum
tiꝰ quā mihi ꝓ pcīis sanguis mei debuisti. ego
sug gliaz meā vos amaui z vos vilipe oibo rēs

buo vestris fecistis. Nam oīm rē terre vilissimā
amplius q̄ me dilexist'. Quid potui vobis face
re z non feci. O insensati pcōres ꝙs vt aduocatꝰ
nūc erit. Quis vos defendet ꝯ furorē dñi. ꝓfecto
nihil vob remanebit nisi illud qd inquit Christ.
vbi ℣. di. Plāgent ḡ oēs tribus terre qz nec vtꝰ rex
sistēdi erit ꝯ eū: nec fugiēdi facultas a facie eius:
nec ꝓnie locus: nec satisfactiōis ꝛ̄ps: et angustia
erit oīm rex: nihilqz eis remanebit ꝓter luctum
Que oīa ꝛsiderās Bern. in ꝙdā sermone inquit
Retēde q̄z cito veniet dies vltia: subito veniet: et
forsitan hodie erit: nā adest: nātam ꝓsentabit' añ
xpi tribunal z tremēdū iudicē: accusabit' ō mul
tis z magnis offensis z de inūt' crimibus: nō du
bīs sed certis: nō vno accusatore sed tot ḡ sūt de
licta tua. ipse iudex erit districtꝰ accusator: tuus
oēs etiā boni z mali coīā deo accusabūt te cū co
tot iudicibo pplis astabis ḡ te ꝓcesserūt in ope
re bono: tot cōuincēris testibus q̄t te monuerunt
bonis sermonibus: oibus popul' indicabunt inīq̄
tates tue: z cunct' agmibus patebunt scelera tua:
nō solū actuū verūetiā locutionū z cogitationū
Unde erūt accusantia pctā: inde terrens iusticia
subꝰ patebit horrēdus infernꝰ: desup iudex ira
tus: infernꝰ remorsus ꝛsciētie mūdꝰ ardens. Si
iustus vix saluabit': pcōr: sic dēbībus in quam
ꝑtem se ꝑtinet. latere est ipossibile: apparere intole
rabile. R

Seultissimi pcōres ḡre nō cōtremiscat'
o Nō ēn tūc beā ℣go Maria potent vos
adiuuare. Ad cā ēn ꝛuersus dñs Jesus
post ꝓdictā discussionē: interrogabit qd fiendū sit
de vobis. Cui illa rūdebit. O fili bñdicte in quo
sunt oēs thesauri sapie dei: q̄diu fui in mūdo sp
tue scientie volūtari me volui ꝛformare: nunc
ergo qz nō est amplꝰ ꝛ̄ps misēdi sed iusticie: ꝛsi
bil alīs dico nisi vt facias iusticiā: cū illa ēn mise
ricordia q̄ sine ꝓiudicio iusticie fieri pōt. Intro
gans etiam angelos aplos q̄s ac scōs oēs: cōtra
vos exclamabūt dicētes. Eqssime iudex iusticias
reqrit vt ꝓ q̄libet delicti sit z plagaz modꝰ. l. pe
diue. ff. de incē. rui. z nau. Et iō in etnū punias
bos maledictos pcōres. Que oīa ꝛsiderās Bu
gust. i. q̄dā sermone ad heremitas inqt. Frēs mei
dilectissimi: in oibo operibo vris sp memētote qꝝ
oēs stabim⁹ añ tribunal ꝛ̄pi vt referat vnusq̄sq
put gessit in corpe suo. Cauendū est igit ne añ il
lud tribunal terribile vacui vel denudati appa
reamus. Nō ēn tūc scti subuenient. qz ꝛ̄ps mise
rendi z misēdi imperādi nō erit: etiā si ḡs cō
fugerit ad gēmā paradisi Mariā. omnes ēn con
tra nos erūt. Abel ꝯ iudeos z homicidas. Abra
hā ꝯ inobedientes. Isaac ꝯ impatientes. Jacob ꝯ
gulosos. Joseph ꝛtra incontinentes z sozinlegos.
Johānes baptista cōtra adulatores z adulteros.
Petrus ꝯ simoniacos. Oēsq ad celū clamabūt
sancti. Uindica vindica vindica de bns obtrec
tatis z maledicis pcōribus.

Paro tercia sermonis de iudicij vniuersalis
finitione z sententiatione siue remuneratione S
f Acta ꝓdicta discussione a dño Jesu ꝛ̄po
z collocatis bonis a dextris: malis ḡ a sī
nistris. vt dr Mat. xxv. ca. et in magno
hodierno. Er ꝙ denotat ꝙ oues. i. boni q̄ erūt a
dextris debēt saluari. hedi aūt. i. mali q̄ collocan
tur a sinistris debēt ꝛdēnari. iuxta illō Proverb.
xiij. Uias q̄ a dextris sunt nouit dñs: quercie vo
sunt q̄ a sinistris. Benignꝰ saluator nr facie leta z
vultu hilari ad dextrā ꝓtē se ꝓcedēs: aspiciensq
suā dulcissimā matrē i throno fulgentissimo ad
dextrā suā sedēte iuxta illud Ps. xliij. Astitit re
gina a dextris tuis in vestitu deaurato circūda
ta varietate. Qđ ꝓfigurat fuit xij. Reg. ij. q̄ Sa
lomonē ꝙ fecit sedere in throno ad dextrā suam
collocato matrē suā. suauissima voce ei dicet O
genitrix mea charissima. O virgo sacratissima.
O mulier sup oēs mlieres bñdicta: ecce iā ꝛ̄ps ē
vt cūctis hoibo ꝙ fuerūt in mūdo innotescat glia
tua: videātq; oēs remūerationēz quā nbi ꝓ innume
ris ꝟtutibo tuis ꝓparat. Tu nēpe es illa q̄ bñdi
cta tua ad tuū me vertz iclinasti. tu me nouēmē
sibo in vētr' tui tabernaculo tenuisti. tu me natū
deū z hoiem in ꝓsepio adorasti. inuoluisti pan
nis z lacte tuo mulctuo me pauisti. tu cum la
chrymātē me cernebas lachrymabar'. cū vigilā
te vigilabas. cū pancte patiebar'. tu in bracchijs
me sepe portasti z corde ac ore ꝛ̄p meū fuisti. cū
crucifigebar i corpe tu mecū ꝓ dolore crucifige
bar' i aia. z cū a toto mūdo essem derelictꝰ tu so
la firma in mea fide gmānsisti. En iā coram mundo
patrē ꝛgregato z ego ecclesiam gliam tuā quā ti
bi ab eterno ꝓparaui patriter demōstrabo. Cōstituo
igit te imperatricē z dñaz angelorꝝ ac scōrꝝ oīm: ce
liq; ac terre et facio reginā: matricēq; tibi gliaz tri
buo q̄ oēs scti atq; angeli in celesti glia sint ade
pti. Quibo dicet: sup caput eius fulgentissimā coro
nā stell' fulgentissimis ornatā apponet. iuxta illō
Apoc. xij. In capite eius corona stellarꝝ duodecim
Postea ad scōs aplos se cōuertēs dicet vultu
iocundissimo z voce suauissima. Uos estis discipu
li mei charissimi: filij ac fratres dilectissimi q̄
reliquist' oīa ꝓ me nomē meuz z pauperes ac pegrini
ꝓ orbē erauz fidēliter laborast'. et tādē pacienter mor
tē sustinuist': iniuriam laborꝝ vrorꝝ mercedē copio
sissimā recipiet'. Deinde martyribo dicet. O vos
feruentes martyres q̄ ꝓ meo amore tormēta z mor
tes horribilissimas sustinuist': etsi poti⁹ q̄ me ne
gare deqst': nūc etnū ꝓmiū laborꝝ vrorꝝ recipie
tis. Deinde alloquet vgines dicens. O vos vgines q̄
seraz atq; illibatā castitatē viroge amast'. et vos
o sancti ꝛfessores qui corpa vra arctissima pena
macerast'. O vos oēs seri religiosi z religiose qui
abnegast' ꝓpriā volūtatē. O denicz vos oēs po
puli xpiani q̄ opa misēdie ꝓtis vris exhibuist' et
mādata mea seruast': venite benedicti patris mei
possidete ꝓtū vob regnū a ꝛstitutione mundi

Matth.xxv. O dulcissima allocutio. O vbum
uocabilissimū. O vox suauissima ihesu xpi ad electos
suos delicias electos aduocās. Dicitur⁹ est ⁊ Ue-
nite benedicti a pre celesti ⁊ filio ac spūsco atq; a
tota celesti curia. Uenite vos q fuistis pauges ad
ap̄ūdanā olim rep: sicut ꝓberati fuerat Deus.
viij. vbi dr. Rex eōrū abūdātia gfruer'. Uenite
vos q fuistis būiles et despecti ad sūmā excellētiā
et glificationē sicut ꝓbetatū est Job.v. vbi dicit
De⁹ būiles posuit in sublime. et.xxij.ca. cuius dex li-
beri ipsi est. Qui būiliat⁹ fuerit erit in glia. Ue-
nite vos q fuistis in pena tristes ad infinitā iocun
ditatē: sicut ꝓbetatus est Eccī.j. vbi dr. Usq ad
ipm iustificabit pauēs ⁊ postea erit redditio locū
ditatis illi⁹. Et ps. penult. dr. Exultabūt sci in glia:
letabunt in cubilibo suis. et Esaie.lv. dr. Letcia
sempīterna sup capita eōr: gaudiū ⁊ exultatiōnes
obtinebūt. Uenite q ōes q in mūdo laborastis et
oneratis fuistis et ego reficiā vos Matt.xj. Uenite
q miserico: des fuistis q: nūc ⁊ vos eternā miseri
cordiā ꝓsequimini. Mat.v. Esuristi enī et dedistis
mihi mādūcare. sitisti ⁊ dedistis mihi bibere, ho
spes erā ⁊ collegistis me. nudus erā et cooperuistis
me. infirm⁹ et in carcere erā et visitastis me. q̄diu
enī hec paupibo amore meo fecistis: mihi fecistis
Mat.xxv. Nā q̄s mei cōtemplatiōe sit pinde est ac
si mihi fieret. arg. in.l. Editio. ff. de acq. here. ⁊ i.l.
Sed si plures. ℣. in arrogato. ff. de vulga. et pu
pil. Uenite q ad me fontē oim bonoꝝ. ad me pa
radisi gaudiū. ad me sūmā pulcritudinē. ad me
sūmū solaciū. Ego enī sum merces vra magna
nimis Genē.xv. ℣

Ost p̄miationē aūt bonoꝝ: mo ⁊ in ipa
p p̄miatiōe sceleratī pcōres talia audiēs
tes ⁊ videntes: vehemēt cōtristabunt: ⁊
tūdites pectora cū suspiriis clamabūt ⁊ dicent.
Ue nob: q: vocat⁹ illis non nō vocamur et nob
nihil dr. Ue nob: q: eēnā felicitate nunq̄ habitu
ri sumus: quā si voluissem⁹ pauco labore sic isti
acq̄rere potuimus. Nec enī est maior afflictio
quā habebūt pcōres: q: in eternū se p̄uatos vi-
debūt gl̄ia gaudii. vt inq̄t Richa. in.iij. dist. v. ar.
v. q. vl. Clamabūt etiā dicētes Ue nob: q: horri
bilis dānatiōis sniam ꝑ nos audire expectam⁹
Tūc aūt oēs in trā genuflectentes ⁊ pstrati sup
plicabūt dño nr̄o ihesu xpo: dicētes. Rogam⁹ be
nignissime dūe licet idigni vt nob parcas: ⁊ nos
cū ist⁹ scis tuis gmanere dimittas. Quibo hor
ribilissimo ac seuerissimo vultu ꝛ horribilissima q̄s
voce ꝛndēs damabit. Discedite sceleratī pcōres
a ꝓsortio bōꝝ. Exclamabūt q̄ dānati ad hāc re
spōsionē vociferātes ⁊ dicētes, O infelix discessio.
O crudel⁹ locutio. O horribilis separatio. Alia nō vi
ce est ꝑpetnēs rogabūt iudicē dicētes. Post q̄s
da nob būdictiōes tuā antequā recedam⁹. Ille aūt
horribili voce exclamās dicit. Ite maledicti a
me ⁊ a tota trinitate ac celesti curia. Tercio aūt

orabūt dicētes. Ad min⁹ designa nob aliquē lo⁹
cū amenū: vel saltē sine alīq̄ cruciatu. q̄ igit⁹ vio
vt pgam⁹. Quibo iudex asperme dicet. Ite male
dicti in ignē. Tūc q̄rtam petitionē faciēt dicētes
Una rogam⁹ q̄ꝛ vt rp̄s limites ille⁹ ignis vt nō
sit ꝓperu⁹: ⁊ si aliq̄s inde liberemur. Judex aūt ad
modū magni tonitrui vociferabit dicēs. Ite ma
ledicti in ignē eternū. Tūc despati pcōres viden-
tes ignē inferni ꝓparū ad eos suorūdos Quitā
ꝛultimā petitionē faciēt dicētes. Saltē da nobis
aliq̄s socios q̄ nos ꝓsolenk in ill' maris cruciati
bus. cū q̄bus gaudim⁹. Ille aūt indeficiat⁹ exclama
bit di. Cū diabolo ⁊ angelis eius q vos i eternū cruci
abūt. Et cām istā sme horribil' allegābit di. Esuristi
enī ⁊ nō dedistis mihi mādūcare ꝛc. Mat.xxv.q.d.
ꝓpē vras crudelitates hec crudel' sniа ꝑ vos data
Ubi Greg. inq̄t. Si tāta pena illi data q̄ sua nō de
disse punit: q̄nta cruciādi erūt q̄ scelera cō-
missiōis ꝓperarūt. Sciēdū ꝙ ꝙ licz de opibo
misericordie tanq̄s facilioribo et ad q̄ nata magis incli
nat in iudicio dicat rp̄s debere facere discussio⁹
nē: nō alia pcā nō ptrāsiēte discussa. imo nec bo⁹
ra rp̄is q̄ ad opatiōes: nec vbū ociosū q̄ ad locu
tionē: nec mēs vagatio q̄ ad cogitationē sine ma
ima cramiatōe pertransibit. De ꝙmo Bern. inq̄t in
q̄dā ser. Sic nō gibit capilli⁹ capite: ita nec mo
mētū de tepe de q̄ nō q̄rat⁹ si seruatū fuit illō. Eccī
iij. Fili ꝓserua rp̄m q̄ s. nihil est p̄cios⁹ ꝙm Bern.
De scōo Mat.xij. inq̄t saluator. De oī vbo ocio
so q̄s locuti fuerint homines reddēt rōnes in die iu
dicij. De tercio Sap̄ j. dr. In cogitatiōibo impi
erit inꝛrogatio. Et Origenes in q̄dā sermōe ait.
In illa die cogitatiōes accusabūt alios, ⁊ Sap̄.
vj. dr. Cogitatiōes nr̄as ipe scrutabit. ℣

Uātū tremoꝛe nunc bēbūt pcōres. O
o q̄ntū erpauescēt. O q̄ntum palpitabunt

Scāt enī q̄ sniа ista ꝑ eos lata erit imu
tabilis. Dicit enī de⁹ g̃ ꝓbaꝝ in ps. lxxxviij. Quae
pcedūt de labijs meis nō facta irrita. Nō enī po
terūt q̄relari q̄ ista sniа sit data per falsos testes
in iudice circūuēto. de q̄ dr. Job. xxxij. Saluatoresq̄
aie tue nihil fallit. Et eiusdē. xij. Ipse nouit dece
pientē ⁊ eū q̄ decipit. Nō etiā ab hac sniа poterūt
appellare. q: rp̄s in q̄stū de⁹ non habet superiorē.
Appellatio aūt solū fit ad iudicē superiorē. l. ipato
reo. ff. de appel. ⁊. l. addictos. C. eodē. Nō etiā po
terūt vnq̄ ꝑpare restitutionē in integrū. q: totaliē
ꝑterent. Un ꝑ. inq̄t deo. Tāq̄ vas figuli con
fringes eos. Et ipe dño Dicit. xix. ait. Sic ꝑterā
ppl'm istū sicut cōterit vas figuli q̄s ñ pōt viua
restaurari. Sic⁹ ipsi miseri dānati nō poterunt
aliq̄ arte mutare hūc iudicē. q: i eo ñ sē aliq̄ ex ill'
q̄nuor q̄ ponunk. ij. q. iij. c. Quattuor. q̄ ꝓtinent
in ꝺ. ꝑsu. Quattuor ista: timor: odiū: dilectio: ēt
suo. Sepe solēt homines rectos querēle sentire. Pa
ra ꝙ hac finali sniа videbūt dānati ad maiorem

eoꝝ dolorē bonos homines gl̄iosos vt sol resplēdē
tes cū cānē: et tubilo cum ipo iudice ad celestes
euolare mānsiones cātātes ⁊ tubilātes. Btā ei ꝙ
Maria incipiet dulcik intonare Te deū lauda
mus. Scūs aūt Joseph cū pce ac mre btē q̄s
adiūget. Te dñm confitemur. Scūs ꝺ Jobes
baptista cū sororibo mris dei ⁊ magdalena sub⁹
der. Te eēnū pfes ordines era venerat. Angeli ārt can
tabūt. Tibi oēs āgeli: tibi celi ⁊ vniuersē potestates.
Sᵓ cherubin ⁊ serapbin dicēt. Tibi cherubin et
serapbin incessabili voce pclamāt. q̄nū ārt vna
⁊ forte Katherina canet cum socijs suis. Scūs
scūs scūs dūs de⁹ sabaoth. Scūs ꝺ Fraciscꝰ
cū alijs confessoribo decorabit. Plenī sūt celi et era
maiestatis gl̄ie tue. Petr⁹ aūt cū aplis canet. Te
gl̄iosus aplorū chor⁹. Dauid ꝺ cū ꝓpheꝝ adder
Te ꝓphetarū laudabil' nūer⁹. Scūs ārt Stephā⁹
ꝓtomartyr cū alijs martyribo subder. Te mar
tyrū cādidat⁹ laudat exercit⁹. Postea ꝺ oēs scti
et sce decorabūt plā. Te p orbē terraꝝ scta ꝑfitet ec
clesia. O q̄lis iocūditas. o q̄nta exultatio. o q̄s mi
rabilis iubilatio: videre illas gl̄iosas acies bto
rū p turmas suas se ꝺ suis celus dirigere et ad rā
dia desiderata polorū sedes cū indicibili ꝓsola
tione festinare: ⁊ p oēs orbes planetaꝝ ⁊ p celuꝝ
stellarū ac cristallinū trāsire ⁊ pulcritudiēs illoꝝ
videre ⁊ postmodū i celū empireū ire oire: ⁊ ibi se
deo ꝓpiato cū sepi⁹ aurcis suoꝝ nostrōꝝ ocoratas
inuenire atq; i eis in eēnū iubilare ⁊ vnūquīq; co
rū dicere. Nec redeo mea i seculū sed: sic bita⁹
bo q̄m elegit eā ps. cxxxj. In q̄bo celestibo mānsioni
bus in eternū pmanebūt in ꝓtemplatōe diuine maie
stat⁹ i illa pria bā: de q̄ Aug⁹. sup. Job. inq̄t. Ibi
pudici angelorū chori. ibi societas supnoꝝ ciuiū
ibi dulcis solēnitas a pegrinatōe redeūtiū. ibi fe⁹
stuitas sine fine: eternitas sine labe. Ecōtra ꝺ
dānati ab horribilissimis demonibo cū caterua
ignea in pfundū baratri ꝓcient. De q̄ Greg.
in omel. inq̄t. Ibi erit frig⁹ intolerabile: ignis ine
guibil': ꝺmio immortalis: fetor intolerabil': tene⁹
bre palpabiles: flagella cedentium: horrida visio
demonū: confusio pcōrum: desperatio oim bonoꝝ: ibi
erit miserio mors sine morte: defect⁹ sine defectu:
q: ibi mors sp incipit ⁊ defect⁹ deficere nescit. O
si vellem⁹ ꝓtemplari lamētatōes pcōrum q̄s sepabū
tur a ꝓsortio bōꝝ ⁊ a visiōe dei ⁊ i ignē inferni p
icient: pfecto paupem⁹ i lachrymas: audientes lā
mētabiles voces. Ibūt enī ipsi dānati eulan
tes ⁊ q̄rulātes in ignē eternū: unde aūt i vitā eēnā
Mat.xxv. In q̄ regnabūt cū rp̄o p infinita secula
seculoꝝ Amē.

Feria iij. p⁹ pmā dūica q̄dragesime ꝺ orōnē cō
mēdatōe crucifixatōe ac modificatōe ser. xj. X

Erite domi/
q nū dū inuenire pōt: inuocate eū dū ꝓpe
est Esa. lv. ca. Mouēt doctores vnā
q̄stionē Utꝝ vocalis de⁹ sit orādus aut mētalis

Et q̄buscūq; videk q̄ vocaliter p illud q̄d scptū est
Mat. vj. ca. vbi rp̄s docuit orantes voce dicere
Pr̄ nr̄ ⁊c. Jō dic Dauid i p̄s. Voce mea ad dñm
clamaui: voce mea ad dñm deprecat⁹ sū. Et sūdo i
cōspectu eius oratiōnē meā: ⁊ tribulationē meam ante
ipm pnūcio. Sed ꝙ p inde Amb. in li. de sacrīs.
Oēs orate: noli ꝺbio clamare. Et glo. sup Mat.
vj. ca. inq̄t. In fide interiori orat de⁹: nō i strepitu
labioꝝ. Et idē dicit Jhū. in li. ō sūmo bo. Et idō
anna mr̄ Samuel orādo deū sine oratiōne vocali
meruit ipetrare ipm filiū ⁊ scribā. j. Reg. j. Tal
enī oratiō merat facta cū deuotiōe clamari auribo
dei. Et idō Moysi corde deus despexit aurib⁹
Exo. xiiij. Quid clamas ad me. Ad hāc difficul⁹
tatē colligā rndet Alex. de Ales i. iij. pte sūme in
tractatu ō oratiōne. ⁊ Richa. in. iij. di. xv. ⁊ Tho. ij.
q. lxxxiij. q̄ duplex est oratio. Prima est cōis: q̄ li
cet debet a mistr' ecclie i psona tot⁹ pp̄li q̄ ad bo
nas dicēdas obligank. vt in c. p̄s bit. de cele. miss.
Et talis oratiō debet inotescere pplo p q̄ offert vt ex
citet ad deuotionē. Jō clerici q̄ obligank et stan
to ecclie ⁊ religiosi q̄ tenēt ex voto regule: aut sta
tuto ordīs vigore dicere horas: debēt illas vo
ce erp̄ mere. Et si q̄s ꝓtingat vt extra chorū p seip⁹
las p̄soluāt: ita debēt ꝺba ꝓferre vt ipi saltē intel⁹
ligāt q̄s loquunk. Et idō i c. Dolētes ō cele. miss. re⁹
p̄hēdunk illi q̄ sincopizādo et sine deuotiōe diui⁹
nū officiū celebrāt. Secūda est oratiō singlar', s. q̄ of⁹
ferk ab hoie inq̄rū est singlar' ꝑsona: siue oret p
se siue p alio. ℣

c Tq̄uis nō sit necessariū talē orōnē face
re sensibili voce: rū vox ei adūgit complici
rōne. Prio rōne deuotiōis excitāde. Scōo rōne
reuerētie exhibēde. Tercio rōne affectiōis explicā
de. Prio rōne deuotiōis excitāde ve. l. p vocē ⁊ ver
bor⁹ sonū cor excitek ad deū mag⁹ tamēdū colligē
diligēdū ac dilectādū. Et q̄dā ei nakali vnione aie
ad corp⁹ mot⁹ corpis diuersimode aie affectiōes
excitat. ⁊ affectiōes aie marie si sint fortes: diuer
sas mutatiōes facit⁹ i corpe. Jō cū q̄nq; ⁊ q̄s se⁹
pi⁹ ꝓtigat q̄ orare volētes ꝓpt̄ pōd⁹ carnis ⁊ occu
patiōes secū ac diaboli tentamēta mētē bēant ari
dā: lapidā: debilē: ⁊ deo pax cogitātē: aut certe
nihil. adūgēda est talis orōni vox vtilis in q̄ de⁹
noiat magn⁹ ⁊ excelsus bon⁹ pi⁹ clemēs mīsericors
⁊ bmōi. vt p talē platōes cuiglēt niti sensus intio
res. Idē dico ō genuflexionibo. de pstratōe ad trā
de tōsionibo pector': ⁊ silibo. Nō idiget hoc q oim
corda scrutat et videt, sed ipe fuit vt p tales mot⁹
gestusq; corpis roꝛpos mēs excitaret. Et hāc rōnē
pōt Hugo i li. ō structe orādi ca. xj. Scōo ad
iungit vox orōni rōne reuerētie exhibēde: vt ōo re
uerētiā ipēdam⁹ ñ tm corde sz etiā lingua. Orīs vt
ait Job. Damasc. li. iij. ex duplici nāka cōpositi
sum⁹ Ex intellectuali. ⁊. ꝛ sensuali. Et idō duplicem
bonoꝝ ōbem⁹ deo offerre. s. spūalē ⁊ corpalē. Si
nō adeo esset in ꝓtemplatōe ꝑfectus q̄ vocalis
oratio remitteret interiorē feruoꝝ: nūc nō esset vo.

taliter oratiõi. Qa mētalis oratio est digniꝰ vocali vt inqt Ilarius. vbi ſ. supra Bonauē. in. iij. di. xv. gra. q. 4. arti. 3. q. 2. ij. Et beatus Tho. 2. 2. q. lxxxiij. ar. iij. Tercio adiungit vox oratiõi rõne affectꝰ explicãde. Nam et absq; hac cordis oõ loquitur Mat. vj. quia deꝰ hoc sola dicit gḋba in ꝟbis ꝓsiti. Querite enim literaliter inuocate eũ. i. vocate eum. Oratio igit̃ ꝟbis tres cõsiderationes de sacra oratione facimus. Prima dicet cõmendationis. Secũda fructificationis. Tercia et vltima dicetur modificationis.

De oratonis cõmendatione. Z

Qo ad ꝓmã ḡtẽ dico q̃ oratio cõmẽdat autoritatiꝫ et exẽpl. Primo autoritate ꝓbetur. Nã Job. vi. ca. ostendit deus q̃ oratio facta ab aliq̃ viro sibi est grata. Vñ dicit. Seruus meꝰ orabit ꝓ vobis faciẽ eius suscipiã vt non imputet vob stultitia. et Eccli. xvij. dr. Ne impedias orare sp. Dauid q̃z in ꝓl. ait Voluntate nimẽ eũ se faciet et depcationez eoꝝ exaudiet. et saluos faciet eos. Et ꝓl. xxxvij. dr. Subdue esto domino et ora eũ. et ꝓl. v. Oñ ad te orabo dñe mane exaudies vocẽ meã. et ꝓl. xxxij. Exclinai dñm et exaudiuit me. et oratio tribulatiõis meis eripuit me Et Thobie xij. Bona est oratio cũ ieiunio. et Hiere. xxxij. Clama ad me et ego exaudiã te dicit dñs et annũciabo tibi ḡndia q̃ nescis. Secõ cõmẽdat oratio autoritate euãgelica. nã Mat. vj. ca. dicit dñs Lu. etiã cũ orauer̃ intra in cubiculũ tuũ. et clauso ostio ora patrẽ in abscondito. et ꝓ eu⁹ q̃ videt in abscõdito reddet tibi. Matth. xxvj. et Mar. xiij ac Lu. xxj. dr salvator nr. Vigilate et orate ne intretis in tẽptandẽ. spũs qdẽ ꝓmptꝰ est. caro aũt infirma. et Mat. xvij. Oportebat dimitti nos rogatꝰ me. et Lu. xx. Vigilate itaq; oĩ tpe orantes. vt digni habeami fugere oia ista q̃ ventura sũt et stare an filiũ hois. Tercio cõmẽdat oratio autoritate aplica. ad Rom. xij. dicit Paulus. Solliciudine nõ pigri. spũ feruẽtes. dño seruientes. spe gaudentes. in tribulatiõe patientes. orõi instantes. Et v. ciusdẽ epla ca. Obsecro vos frẽs ꝑ dominũ ihesum xp̃m vt adiuuer̃ me in orationibus vestris apũ deũ. Et ad Phil. iij. Nihil solliciti sitis sed in oi oratione et obsecratiõe cũ gratiarũ actiõe petiones vestre innotescãt apũ deũ. et i. ad Thes. v. ca. Sine intermissione orate. et i. Pe. iij. Oẽs vnanimes in orõe estote. et. iiij. ca. eiusdẽ epla. Estote prudentes et vigilate in orõibus. Quarto cõmẽdat autoritate canonica. In c. Si q̃s. xxxvj. dis. et c. duo sunt. xij. q. j. et in c. ḋa sacerdotes. x. q. j. et in c. Si ergo. vij. q. j. In q̃bus oĩbus iuribus exhortatur ad oratiõẽ ꝑ se et ꝑ alios illi q̃ deputati sũt diuinis officijs. Nõ solũ enim ille q̃ pẽnãdus est dispellare pot. verũtã amicꝰ eiꝰ ꝑ to. ff. de appel. l. nõ enim. Et iõ vnꝰ ep̃lam pot ad deũ appellare ꝑ alio in orõe. Vñ Jac. v. ca. dr. Orante ꝑ infirmo sacerdote. de⁹ sanabit eũ. vel infirmitatẽ allenuabit. si illi expediat sanitas. et si in petio fuerit remittent ei. Quinto cõmẽdat autoritate exhibita. s. ꝓbꝰ moraliũ. Plato enim in. j. rhetoricis inqt. q̃ in oĩbus rebus agẽdis diuinã opẽ inuocare debemus Deinde subdit dr. Sic ḡ nr̃is ꝓcibus cõprehensum Dei. Sic ḡ nr̃is ꝓcibus cõprehensum Deinde subdit dr. Sic ḡ nr̃is ꝓcibus cõprehensum marie qdẽ vt ea dicant a nob q̃ placeãt deo. Bo ecius ḡ. in. iij. ꝟ ꝓsol. inqt. In deo ꝓces vras ponitis q̃ si recte sunt ineffica ce esse nõ ꝓnt. Et Diadim⁹ ad Eler. inqt. Deꝰ ꝓticipat orantibus. Sexto cõmẽdat autoritate poetica. Vñ Juuenal inqt. Orãdũ est vt sit mẽs sana i corpe sano. et Oui. i. de arte amãdi dr. Flectit irat⁹ voce rogãte deus. Idẽ ḡz in li. de põto inqt. Cõfugit incerdus tẽpli violator ad arã: Vic petere offensi numis iſtat opẽ. Septio cõmẽdat autoritate autẽtica. s. doctoꝝ. Primo enim Bern. sup can. dr. Unicũ nob refugiũ ac remediũ est orõ et freq̃no gemitꝰ. et idẽ Bern. i. qdã sermõe inqt. Noli vilipẽdere oratiõnẽ tuã: qm̃ ille quẽ ora⁹ ñ vilipẽdit eã. sed anteq̃z egrediat de ore tuo ipe eã scribi facit in libro suo Glo. etiã sup illo Ps. Intret postulatio mea in cõspectu tuo dñe. inqt Uincꝰ mag̃ pure oratiõis bꝰ erꝑ mik q̃ q̃si qdã ꝑsona ad deum intrat et ꝑgit q̃ caro neq̃t peruenire. Chrysꝰ etiã in qdã omel. dicit. Cõsidera q̃nta est tibi ꝓcella felicitas: q̃nta glia attributa: oratiõibus fabulari cũ deo: cũ xp̃o miscere colloq̃a. Augꝰ q̃z in qdã sermone ait. Brãde miraculũ vt bõ era terminis in sua purissima oratione cũ deo fabulet. Et in tractatu de oratione idem dr. Quid enim est orõe ꝑclarius. qd vite nr̃e vtilius. qd aie dulcius. qd i nra religione sublimius. Oratio est q̃ celũ penetrat: nubes trãsit: dei aures attingit. Oratio est qua vniuersa desideria nostra in conspectum maiestatis eius effundim⁹. Et in libro de ecclesiastic̃ dogmatibus ait. Nullum credim⁹ nisi orantem salutem ꝓmereri. Et in quodaz sermone etiam dicit. Oratio est anime sancte ꝓsidium: angelo bono solaciũ: diabolo supplicium: gratum deo obsequiũ. O oratio sancta colũna sanctarũ virtutum: deitatis scala: angelorũ cognata: fundamentum fidei. beatus qui te amat sed beatior qui te frequentat. Chrysost. quoq; in sermone qui ponit in dñica quarta in quadragesima ait. Quis enim iustorum non orando puguauit. quis non hostem orando deuicit. quanto enim purior frequẽtior̃q; fuerit celebrata oratio etiã in epla ad Eustochiũ inquit. Nec cibus ante sumat nisi oratione ꝓmissa. nec recedat a mẽsa nisi referant gratie creatori. Egredientes hospitium armet oratio. regredientibus de platea oratio occurrat anteq̃ sessio. nec ꝓius corpusculũ q̃ anima pascat. Ad oẽm actũ incessumq; manuũ pingant crucem. B

Ecũdo ꝓcipaliter cõmendat oratio crẽplaritate. Primo gentilium. Nã dicit Valleri⁹ li. ij. ca. j. q̃ antiquissimo si aliq̃n intercessisset aliquid iurgij inter virum et vxorez: ambo ibant ad templum dee viriplace. id est veneri in tractatu de oratione dñica. q̃ oratio est res ꝟtuosa: ꝓfecta: et salutifera. Virtuosa enim est adeo q̃ habet maiorẽ ꝟtutẽ q̃z angeli. Nã angeli sm philosophos et theologos in. ij. sen. mouent celũ. sed oratio mouet creatorẽ ipsi⁹ celi non motu locali sed ꝟtuali. nã inclinat et mouet eũ ad nobis subueniendũ et miserendũ: iuxta illud Luce. vij. et xv. Misericordia motꝰ est eẽ. Itẽ oratio ꝟtus ꝑdit celoꝝ motũ. sicut patuit i oratione Josue q̃ quã mota fuit celi sol et lune cessauit ꝑ diẽ Josue. x. Sugat ḡz oratio ꝟtute stellaꝝ. nã sm philosophos ꝟtute stellarũ generant pluuie: vẽti: et alie aeris impressiones. sed ꝟtute orationis ꝑdiri pot pluuia ne fiat: sic patuit in helia q̃ oratione sua ꝑdiuit pluuiã ne descenderet sup terrã ꝑ tres annos et sex mẽses. iij. Reg. xvij. et rursus eã descẽdere fecit: vt dr in ca. seq̃nti. Itẽ maiorẽ habz ꝟtutẽ q̃z natura. nã corpus bonis vt alterius aialis sm naturã nõ pot sine cibo misto ꝑdito sustẽtari: eo q̃ calor naturalis assumit humidũ radicale: et ideo oportet q̃ restaurẽt ꝑ humidũ nutrimẽti. Vñ dr in li. de aia. q̃ corpus aniale cibo et poru alit. Oẽ cũ viuens q̃diu viuit indiget alimẽto ꝙuenienti nature suꝙ. de generatiõe. Sed ꝟtute orationis ꝑdit corpa sine alimẽto sustẽtari. sic patuit in Moyse q̃ et colloquio diuino q̃draginta diebus et q̃draginta noctibus ieiunauit et stetit sine alio cibo Exo. xxxiij. Itẽ maiorẽ virtutẽ habet q̃z aia. Naz aia q̃diu est cũ corpe nullus pot esse nisi vbi corpus est. sed ꝟtute orationis elevatꝰ in aerũ: ad qd̃ nõ pot corpus elevari. sicut patuit in Magdalena q̃ septies in die elevabat in aerũ et audiebat cantus angelicos. Itẽ in Paulo q̃ raptus fuit vsq; ad tertiũ celũ. q̃. ad Cor. xij. Item maiorẽ habet ꝟtutẽ q̃z cete creature. nã nulla creatꝰ pot ꝟtute ꝓpria trãsformari in creatorẽ. sed ꝟtute orationis pot bmõi trãsformatio fieri. nã in missa subam panis et vini in subam corpis et sanguis xp̃i cõuertit ꝟtute oratiõis et ꝓsecratiõis: vt ꝓbãt theologi in. iiij. dist. xij. Secõ dico q̃ oratio est res ꝓfecta q̃ ꝑ ipam intellectꝰ tranqllat et ꝓficit. Si ei corporalis oculus delectat videndo lucẽ corpeam Eccli. xj. multo magis oculus spũalis. s. intellectꝰ tranqllat et recreat ꝑ orationẽ et cõtẽplationẽ: ꝙ scrutãdo spũalia q̃ oculis corpeis videri ñ ꝑnt. sm enim Augu. in sermone de oratione et ieiunio Oratio est rez inuisibiliũ inq̃sitio. Itẽ ꝑ oratiõez affectꝰ delectat. Unde Hugo in li. de ꝟtute orãdi inqt q̃ oratio est cõuersio in deum ꝑ pium et humilẽ affectum: fide et spe ac charitate subnixa. et Bern. in qdam epla ait. Oratio est bois deo adherentis affectꝰ et familiaris qdam ac pia allocutio: et status illuminaꝝ mentis ad fruendũ deo qdiu licet. Oratiõe q̃z animꝰ iocũdat et reficitur Unde Ambr. inquit. Oratio est cibus mentis: ꝓclaraq; alimonia suauitatis q̃ membra ñ onerat q̃z i ornamẽta ꝙuertit. De q̃ iocũditate inqt dr⁹ Eliseus. j. Letificabo eos i domo orationis mee: holocausta eoꝝ et victime placebũt mihi sup altari meo

sic notate. q̃ viros vt ipsi putabãt placabat vouentibus: et ibi faciebant solẽnia sacrificia et ꝑcipuas orationes. Et post hec colloq̃bant mutuo. et cõtẽtione deposita: cõcordes redibãt. Narrat etiam idẽ li. v. ca. x. q̃ Zenophon magnꝰ ꝑbus faciens solenne sacrificiũ et orationẽ sm ritꝰ antiquos: audiuit filiũ suũ maiorẽ mortuũ esse i bello: nec ob hoc ab oratiõe cessauit ac sacrificio. q̃ qdẽ pauissimi facerẽt xp̃iani. Secõ cõmẽdatur oratio exẽplo xp̃i q̃ sepiꝰ orauit vt nos ad orationes animaret: vt inqt sccũs Bonauẽ. in. iij. dist. xvij. ar. ij. q. ij. De cuiꝰ oratiõe sepũ est Matth. xiij. vbi dr. q̃ dimissa turba ascẽdit in montẽ solꝰ orare: et erat pnoctãs in orõe dei. Et Lu. vj. dr. q̃ exijt in mõtẽ solus orare. Et. ix. ca. eiusdẽ cuãgelij sepẽus est. Facta est dũ oraret species vultꝰ eius altera. Oẽs etiã scti marie apli et gliosa ꝙgo orationi instabãt De q̃bus Act. j. dr. Hij oẽs erãt vnanimiter ꝑseuerãtes in orõe cũ mulieribus et Maria matre Jesu O igit̃ christiani imitari studete bũdictã ꝙginez et in oĩbus necessitatibus vr̃is recurrite ad auxiliũ sctẽ oratiõis: ipsamq; mitissimã celoꝝ reginã interpellate. Legit enim q̃ qdã mirabiliter reuerebatur bẽatã ꝙginẽ intrantiũ q̃ amore eiꝰ oĩbus bonis suis relictis: ꝑ mundũ ꝑgebat et ecclesias ac loca sacra bt̃e ꝙginis visitabat: ac sp in oĩbus hortis et fabricis suis deuote dicebat Aue maria ꝛc. Accidit aũt qdã die vt ipse ꝑ qndã locus silestrẽ trãsiret Et ecce qdã latrones credẽtes eũ pecuniã hre occiderũt eũ. et ꝑ strata sepelierũt eũ: figentes baculũ quẽ manu portabat in terra sup foueã. Ex sicut deo placuit baculus in os eꝰ inerauit et ibi radices fecit ac ramos emisit et frondes: et creuit in arborẽ magnã. Post hec cũ qdã magnꝰ clericus cũ alijs mlt̃is inde trãsiret: ab itinere fatigatus sub vmbra illius arboris ꝙcubuit: videruit in q̃libet folio eiusdẽ arboris agte septũ Aue maria Strupefacti vo de tãto miraculo: q̃rẽtesq; a vicinis loci illius: cognouerunt de vita illius ꝑegrini et morte. Fodientes aũt sub radicibus illius arboris inuenerũt corpꝰ q̃ lõgo tpe ibi fuerat positũ sine putredine et lesione totũ integrũ. inuenerũt etiam radices illius arboris esse in ore eius. Hoc enim bonore sublimauit virgo bta illũ q̃ ob sui reuerentiam deuote dicebat oĩ die Aue maria.

De orationis fructificatione. B

Ara secũda huius sermonis dr fructificatio. Quia enim est inf florentinos q̃dam vulgarius sinia di. Ad faciendũ aliq̃d magni q̃si delectat: pri⁹ vẽdendo fructꝰ q̃z expectet Sed q̃ videt fructꝰ deficere: de quo oĩs abhorret bũficio. Ideo volẽs de veritatibus q̃o bõ aeq̃rit et orõe ꝑtractare: q̃si ad plenus ꝓdicare de ipsis vellẽ: verificaret in me illud mãruani poete in. j. Eney. Bũ dicẽ clauso cõponet vesper olympo. Ideo breuit̃ ꝓmo tangã generalit̃ orõis excellentiã et vtilitat̃. deinde ꝑticulariter eius vtilitates alicui declarabo. Dico igit̃ ꝓmo sm Alberti

q̄ dñs mea dñs oracōis vocabit cancr' ydā. Dñs dr. Terci dns q̄ oratio est res fru
ctifera...nūer' voluntatis plena. r ḡ ipsius fru
ctuū pductiua. de ḡb⁹ dr. Ego vos elegi vos r posui vos ut eatis r fructū afferatis r fructus vester maneat. Ex quib⁹ ptm̄ fit q̄ oratio sit fructificatiua. in medio ecclie. Quarto ptm̄ fit sanctificatiua. f. ḡ ptis. De q̄ Aug⁹ ait ū. de oōne dñica inquit. Hereditaria est nobis fraternā oratio: vt qui ḡ dr dñs ḡ̄ nr̄ adoptiōis sanctificatōe pargat. Et ita. de ea dic. ctrvij. idē inqt. Oōnes fr̄es diuinū dr̄ q̄ docuit q̄ dñica nouit. Deber q̄ diuinū pari cū Jacobe de. Dimitte nob debita nr̄a. Uber. multū dr̄. et ar. xij. q. viij. q̄ inter oēs oōs vocales dignior r valer est oīo dñica. Pater nr̄ vocalis dignior r valer est oīo dñica. Pater nr̄ q̄ Jesus ip̄e ea fecit r docuit discipulos dicere. Cū orat' dicite P̄ nr̄ qui. Lu. xj. r Matth. vj. Scdo q̄ est magr̄ sūbissime r ōpendiosissima. Ideo Aug⁹ in epla ad Probā ait. Quanq̄ alia dicamus oīa do: nihil tñ aliud dicim⁹ q̄ ea q̄ i oōne dñica posita est. Et pauca verba r ad rem eorum⁹. Et paucissima. Jā in ly. de sūmo bono. ca. xij. inqr. Fides ecclie symbolū r oratio dñica. p tota legr̄ gentis ecclie ad celos regna scandit capescenda. Et tñ oēs tñ viri q̄ mulieres viam rōnis habētes tenent eā sere. vt bñ de p̄c. dist. iij. c. Vos añ oīa. et q̄ ne glorier eā discere nō pōt dici bonus xp̄ian⁹. vt ait Aug⁹ in ḡdā sermo. De q̄ oōne dñica ma confiderādam⁹. Primo ei⁹ excellentiā. Scdo ei⁹ bonitatē. Primo ei⁹ excellentiā. Duo ad p̄mū dr̄ volentiā. Tercio ei⁹ potentiā. Duo ad p̄mū dr̄ volentiā. Tercio ei⁹ potentiā. Duo ad p̄mū dr̄ q̄ hec oratio excedit oēs alias oōnes multiplicit. Primo in dignitate. q̄ ab ipso dño q̄ orat' cōposita est r nob⁹ tradita. Et q̄ manifeste appareat q̄ nec sapientes. nec ferudi; nec valuos vel sapientes potuit ab alio hec oōnis forma cōponi. Et nota q̄ xp̄s fecit illā oratōem. quia ore. q̄ erat. Primo vt ei adhibeat maior reuerētia. Unde Aug⁹ ait. Mania ab oīo fidēli⁹ reuerētia dñi et oratōi exhibēda est: q̄ ab ipso sūmo doctore facta est. Postrema si tāta reuerētia digna est xp̄i vehementi⁹ q̄ ei⁹ corp⁹ cumulus retinet q̄ mortale erat ḡnito mag⁹ hec sacra oīa q̄ de xp̄i corde manauit r vitam dicūt aplo ad Heb. iij. Uiu⁹ est sermo dei et efficax. Scdo hoc egit vt adhibeat maior diligētia in dictōe illā r ruminādo ac saporādo cū sint vba mire alimudie r vtut' ac alimēti filij dei cōtinent sensus. Unde Lipanus in lib. de oīone dñica ait. Brnica r familiaris est ista oratio dñi de suo rogare pr̄. et Chrysosto. sup Matth. dicit. O q̄ fidelis est r dei bñ oratio: cui⁹ ea dixit nob⁹ doctor vite ac magister celest' institut. Tercio hoc fuit vt adhibeat ei maior cōfidentia. Quia cū de⁹ noo⁹ exaudire nō debet nisi in bōis q̄ ad suā spectant bonorē r nostrā vtilitatē q̄d nos nolim⁹ nisi ab eo instruamur. Jōo dulcissim⁹ Jesus ne vagaremur incertis oim petendo r nobis in hac oīone formā dedit: vt ipse docente dicto cōfidenter sperare postulata impetrare. Iuxta illud Jacob. Postulet in fidē nichil hesitans. Ubi Lipan⁹ vbi s. ait. Qui fecit nos viuere docuit r orare: vt dū oramus quā filij⁹ docuit apud patrē loquamur: facili⁹ audiamur: et agnoscat pater filij sui vba cū pcē facim⁹. r cū ipm⁹ basiat pater filij sui vba cū pcē facim⁹. r cū ipm⁹ basiat deam⁹ aduocatū apd patrē p pcio nr̄o: qui peccatores p delictis nostris petim⁹: aduocati nostri vba pmam⁹. Dec ille. Qui ḡ non orat ē mōstri vba pmam⁹. Dec ille. Qui ḡ non orat ē mōstri qui docuit xp̄s: nō erudit. Un Chrys. vbi s. de q̄ docuit xp̄s: nō est xp̄i discipul⁹. Qui nō sic orat vt docuit xp̄s: nō est xp̄i discipul⁹ dicta sūpsit. cognoscat eū p̄ sensu filij et nō recipiet. Scdo q̄ bona cogitatio cogitatur. sed q̄ sapia xp̄i vba q̄ bona cogitatio cogitatur. sed q̄ sapia xp̄i vba q̄ bona cogitatio cogitatur. sed q̄ sapia xp̄i exposuit. Scdo excellit hec oratio alias in breuitate. Facit eū illā dūl breuē iuxta vanicinū Esaie. vbi dr. Uerbū abbreuiatū faciet dñs sup terrā. Et fm aliā trāslationē dr. Abbreuiationē dabit dñs sup terrā. Et fm aliā trāslationē dr. Abbreuiationē dominus⁹ de⁹ exercituū faciet in medio oīus terre. et ctrvij. ca. ait idē ꝓpha. Abbreuiationez audiui a dño deo exercituū sup vniuersam terrā. Et ideo saluator: monuit nos vitare vbositatē r plinta tē oōnis di. Matth. vj. Oracōes nolite multū loq̄ sicut ethnici faciūt. putāt enī q̄ in multiloq̄o suo exaudiant: nolite ḡ assimilari eis. Ad breuitatē aūt reducit xp̄s oōnem illā triplici rōne. Primo p facilioꝛi recordatiōe. r hoc q̄ ad memoriā vt. f. in disciplina celesti discentiū memoria nō laboret sed ero q̄ sunt necessaria addiscat: atq; secundū hoc fit ō illi⁹ ḡbia oīs bō. vii Aug. ait. Pauca vbis multiplicato rez cōprehēdit: vt sic cito simplicitas fidei sufficiēnā siue salut' addisceret: r prudēter nam ingenioso⁹ p̄funditate misterio⁹ superaret. Scdo p clariorē cognitiōe. r ō q̄ ad intelligentiā Facili⁹ enī intelligunt r capiunt ingenio breuia q̄ p̄olatericē lōga. Et tñ dñs cum doceret q̄d sit gl̄la sempiterna: totū illud sacramentū breuiter cōplexus est dicens Joh. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscant te verū deū r quē misisti Jesum christum. et loquit patri suo celesti. Tercio hoc fecit p feruentiorē deuotionē. r hoc q̄ ad volūtatem pinguedo enī deuotionis est q̄ deo acceptū reddit sacrificiū nr̄e oōnis. Un P̄s. ait deo. Impinguet tuo leuabo man⁹ meas: sicut adipe r pingue dine repleat aia mea. Plerūq; enī p oōnis plenitatē deuotio obrūdi solet. Et ideo in collatōibus patrū dr. Frequenter sed breuiter est orandū: ne immorantibus nobis inserere aliquid nostro cordi insidiator⁹ possit inimic⁹. Et Aug⁹. ait. Absit ab oratōe multa locutio: sed nō desit multa ḡuotio et feruens pleacere intērio. Tercio hec sacra oratio excellit alias in vtilitate seu fecūditate. quia q̄cquid est rōnabiliter petibile a deo r nobis necessariū in ipa cōprehēdit. q̄d q̄dem sic patere potest fm q̄ declarat Hugo cardinalis sup Matheū r Lu. Omne enī petibile aut ē p bonis adipiscēdis: aut p malis amouendis: aut ad cōfirmationē vtriusq;. Primo enī q̄d peti potest p bonis adipiscendis p se aut p alijs: aut est bonum celeste aut supnaturale siue spirituale: aut

est bonū tpale. id est: aut est bonū glorie aut est bonū gr̄e: aut bonū nature ad q̄d reducit bonū fortune. Primo enī petim⁹ bonū gl̄ie. Adueniat regnū tuum. Scdo bonū gr̄e. Fiat voluntas tua r̄. Tercio bonū nature: ibi. Panē nr̄m Et in bijs tribus petit oē bonū. Scdo q̄d peti pōt p malis amouendis: aut tenet rationē petiti et petit ibi. Dimitte nob⁹ aut futuri r petit ibi Et ne nos inducas. aut p̄sentis. et petit ibi. Sed libera nos. Tē q̄ddam est malū culpe siue trāsgressionis. q̄ddā vo est malū pugne siue tēptationis. et q̄ddam est malū pene siue tribulationis. Primū petit amoueri in dimissiōe debitorū. Secundū vo in victoria tēptationū. Tercū aūt in liberatione a p̄sura aduersarioꝛ. Et in bijs tribus petitur remotio oīs mali. Et sic habem⁹ in hac oratione septem petitiones. Septima aūt petitio ptinet ad cōfirmationē siue cōplationē aliaꝛ petitionū q̄ꝛ tres vt visum est sunt de bono adipiscēdo. et tres de malo amouēdo: et ō petit dū dicit Sanctificet nomē tuum. Tūc enī sanctificat nomē dei in nobis: qñ r bonū necessariū obtinet r oē malum penit⁹ amouet. Uel possum⁹ dicere fm eundem Hugonē vbi s. q̄ istaꝛ septē petitionū tres prime ptinēt ad statū vite celest' p̄cipaliter. ibi enī cōsummabunt plenarie sez Sanctificet nomē tuū. Ad ueniat regnū tuū. et Fiat volūtas tua. sed nō hic inchoant. Alie vo tres vltime ptinēt ad statum vite tpalis. sez Dimitte nobis r̄. Et ne nos inducas in tēptationē. Sed libera nos a malo. De tē porali enī vita fit trānsitus ad celestem si viator bñ vsus tpali. Media aūt petitio sez Panē nr̄m q̄ddianū. r est cōis r q̄libet fideliū verūq; ꝓfortanea et dirigēs trāseuntē de vita tpali ad celestē. Et q̄ bus oīb⁹ patet excellentia ist⁹ oōnis sacratissime. de q̄ Aler. de Ales loq̄ns r cōfirmās p̄dicta in. iij. ptē sūme. q. xxxvij. mēbro. iij. sic ait. Dup⁹ orationis efficacia r vtilitas ostēdit q̄drupl'r. sez Et auctoritate dicēs. Fuit enī plata oratio ipsi⁹ salvatoris. Os enī dñi locutū est cui⁹ sermo potestate plen⁹ est. Jtē et breuitate sermonis. multiplicē enī vtilitatē breuitas ei⁹ parit. q̄ ob illi⁹ breuitatē facili⁹ sedet: meli⁹ retinet: freq̄ntius iterat: minus fastidit: orantē cito exaudiri innuit: plus affectu q̄si ore orandū esse significat: r ignorantem incusat. Jtē et sufficiētia petitionū. q̄ in illa oratur p bonis adipiscēdis r malis amouendis: p bonis tpalibus et etnis ꝓsequēdis: p malis peritis p̄sentibus: r futuris euitādis. Jtē et facūditate mysterioꝛ: qñ vniuersa ptinet sacramēta. Dan. xij. Pertransibūt plimi r multiplex erit scia. Dec ille De bui⁹ etiā oōnis excellētia ait Aug in epla ad Probā. Si p oīa p̄cationū sancta⁊ vba discurras nihil inuenies ḡd in ista oratōe dñica nō ptineat. Qui etī dicit. f. q. Esdre. vi. Clarificare ei⁹ bus gentibus sicut clarificat⁹ es in nob: ḡd aliud dicit q̄ sanctificet nomē tuū. Qui dic. f. p̄l. xvij. Gressus meos dirige fm eloquium tuū: ḡd aliud dicit q̄ fiat volūtas tua. Qui dic. f. p̄l. xxxiij. Oste de facie tua⁊ salui erim⁹: ḡd aliud dicit q̄ adueniat regnū tuū. Qui dicit. f. Prouer. xxx. Ditem me⁹ tribue necessaria: ḡd aliud dicit q̄ panē nr̄m q̄tidianū da nobis hodie. Qui dicit. f. p̄l. xxxij. Memēto dñe dauid r oīs māsuetudis eius. et Si reddidi retribuentibus mihi mala r̄. f. p̄l. vij. ḡd aliud dicit q̄ dimitte nob debita nr̄a. Qui dicit Auser a me ꝛcupiscētias vēr'. f. Eccli. xxvij. quid aliud dicit q̄ et ne nos inducas in tēptationē⁊. Qui dicit Eripe me de inimic' meis r̄. f. p̄l. xvij. ḡd aliud dicit q̄ libera nos a malo. Dec ille. Bibl⁹ tus aūt magn⁹ i expositōe oōnis dñice ait. Dñica oratio sup oēs alias oōnes excellentior est et maior: q̄ ipsa est oīo recta: ordiata: r integra. Recta. q̄ fit in ea petitio ei q̄ sol⁹ pōt bñ dare. Un dr: P̄ nr̄ q̄ es in celis. In q̄ innuit q̄ habet dādi pratem: benivolētiā et sciaꝛ. In ō enī q̄ dr: p̄ r innuit q̄ habeat potestā r benivolētiā p̄ cui hereditatē habet filios clarissimi. q̄ē q̄ dicit dñs Lu. xij. Nolite timere pusillus grex q̄: cōplacuit p̄ri vro dare vob regnū. Jtē in ō q̄ dr: q̄ es in celis dat intelligi scientia. Uidem⁹ enī q̄ lux celi oia infima irradiat: et si cognitionez haberet oia cognosceret. Un dr Eccli. xlij. Sol illūinans q̄ oia respicit. Cū igit de⁹ sit lux vera Joh. q̄ oia p̄spicit et intelligit: iuxta illud ad Heb. iij. Oia nuda r aperta sūt oculis dei. et Job. xxvj. dicerūt apli ipso. Nūc scim⁹ q̄ scis omnia et nō est opus vt q̄s te interroget. Sic ḡ patet q̄ oratio dñica est recta. Item est ordinata. nā in ea p̄ius spūalia r postea tpalia postulant. Et hoc est rōnabile. Nā homo ex duabus partibus p̄stituit. f. anīa et carne. Ista vo est nobilior et p̄stantior carne. petunt aūt spūalia p̄ aiam r tpalia p̄ carnem. r in hoc seruat doctrina saluatoris dicentis Matt. vj. Primū q̄rite regnū dei et hec oīa adijcient vob. Jtē est oratio integra. quia ex septē petitionibus cōstat Nā p̄mo petit anīa sera magnificētia creatoris. Un dr: sanctificet nomē tuū. Scdo petit gl̄iam vite celest'. r hoc cū dicit in scda petitiōe. Adueniat regnū tuum. Tercio petit cōformitatē p̄ie voluntat' cū diuina. cū dicit. Fiat volūtas tua. Et iste tres petitiones ptinent ad aiam. Secūdario vo subiungunt q̄tuor petitones tpales. Nā primo petit necessaria vite: in hoc q̄ dicit. Panem nr̄m q̄tidianū r̄. Nā panis necessari⁹ ē q: lōga est via adeūdi domū celestē: iuxta illū. iij. Re. xix Surge r comede. lōga enī tibi restat via. Scdo petit petō⁊ indulgētiā: in ō q̄ dicit. Dimitte nobis r̄. Nō enī ad pānas dei q̄ē offēdit secure ascēdit. et ō de petis p̄ius indulgētiā petit. Tercio petit tēptatōe ꝓstantiā: in ō q̄ dr. Et ne nos inducas i tēptatōes. Eūs ei ad deū mlte illudie ꝓpter iuxta illud P̄s. Juxta iter scādalū posuerūt mihi. Quarto petit ab oi malo liberatōes: ibi. Sed libera nos a malo. Multa enī mala i vita ista nos circūdāt. iuxta illū pā. Replera est mal' aia mea

id est vita mea. Et sic patet q̄ dñica oratio est et
lepet perfecta integra. q̄ddam nāq̄ est vnuer
salis. Sicut pater in oīb⁹ ꝓsiderādo. Nā septem
dicbo mundus voluit et et lepet celū gubernat.
et lepet ꝓplanet, creatura inferior generat. et et
lepet reto bo cōpouit. Lex q̄uor elemēt, et tribus
potentijs. et lepet etiā vtutibo bō ꝓficit. l. tribus
theologic, z q̄tuor cardinalibo. et et lepet domio
spūlīm aīa sanctificat. et et lepet sacrāmēt, bō ad
ꝓfectū ītarū reducit. z et lepte bñtudinibo bō bea
tificat. Dec ille. Scdo principalit videda est do
minice orōnis benuolēna. de q̄ Aug⁹ in li. 6 ser
mone dñi in mōte ait. Cū in oi deꝓcatione beni
uolentia cōciliāda sit ei⁹ quem ꝓcamur. vnde
bō dd deꝓcemur q laudē illi⁹ ad quē oratio dirī
git solet benuolentia cōciliari: hoc in orōnis ꝓn
cipio posuit dñs in q̄ nihil aliud nos docere uol
lit nisi Pater noster q̄ es in celis. Multa q̄dem
dicta sunt in laudez dei: nunq̄ tñ inuenit ꝓceptū
populo israel vt diceret ꝓ nostro. sed est eis insi
nuatus vt dñs tan⁹ seruis. Sed de ꝓpio christo
ſtiano aplus dicit. In q̄ clamam⁹ abba pater: qđ
nō est meritoz nr̄oz sed gr̄e zc. Ista q̄ oratio fa
cit nobis deum gratū: benuolū z attentū. Sed
notandū est q̄ fm Tullū in rhetorica noua: ca
ptamus benuolentiā ab auditore nostro: ostē
dentes aut q̄nta in illū: vel amicos eius nos fe
cerimus: aut q̄nta ille in nos gessit. Prima aūt
via nō potest⁹ captare dei benuolentiā. qz ve
ra est ista Pō. dicente. Dixi dño deus meus es
tu: qm̄ bonoz meoz nō eges. Item omnia q̄ fa
cimus conemur facere et cōdītōe seruituris. Un
air dñs Luce. xvij. Quis est vestrū habēs seruū
arantē aut bouem pascentē: qui regresso de agro
dicat illi statim. Trāsi z recūbe. et nō dicat ei: pa
ra qđ cenem z p̄ngere z ministra mihi donec mā
ducē z bibā. Nunq̄d grām habet seruo illi q̄ fe
cit q̄ ei imperauit. nō puto. Sic z vos cum fece
ritis oia que ꝓcepta sunt vobis dicite: serui igu
les sumus: qđ debuim⁹ facere fecim⁹. Post. ꝓ
ergo de bonis operibus nostris nulla ꝓuenit
vtilitas deo: sed solū nobis. et cōsequēter nō va
lem⁹ de hoc diuinā captare beniuolentiā: opoz
tet vt captemus eam narrando bñficia que ipe
cōtulit nobis. et hoc facim⁹ cū dicimus Pater
noster zc. Qđ exponēs Chrys. sup Mat. ait. Ui
de q̄liter suscitauit auditorē vt ois remē otare et
bñficij ip̄m ꝓmitto. Qui em̄ patrē dicit: et petōz
dimissionē et pene destructionē z iustitiā z sctifi
cationem z redemptionē z adoptionē et beredi
tatē z fraternitatē que est ad vnigenitum z spūs
sancti largitionē: p vnam hanc cōfessus est nun
cupationez. Dec ille. Hugo aūt cardinalis sup
Matb. ingr. Ante q̄ dño veniat ad petitiones:
monet boni oratoris ꝓuisse q̄si breue ꝓbemium.
In q̄ captat beniuolēna. Ꝓio a ꝓsona rogata.
cū dr: pater. Scdo a ꝓsona assessoris cū dr: q̄ es in cel. Po
nit aūt dño in principio oratōis suc: pater. nō do
minus. qz amari appetit: nō timeri. Un Hiere.
iij. ait. Ergo saltez āmodo voca me p̄ meus zc,
inq̄. Ergo saltez āmodo voca me p̄ meus zc,
inq̄

effectus vincit paternum.l.fi.C.de cura.furio. Est aut notandū q̄ multe ex causis merek filius p̄uari hereditate patris: q̄ ponunt in.§. causas. in autem.vt cū de appel.cog. et p glo.in c.Quintadecima. de iureiurādo. Sed vt breuitati studeamus: ecce illas ad q̄nq; reducem⁹.scz iracundiā malitiā: cupidinitatem: auaritiā: et stultitiā. Prima igit causa ḡre pōt filius p̄uari hereditate patris: terna est iracūdia: et q̄ duobus modis offendi potest reuerēna paterna. Primo manuū iniectione vt q̄ filius in patrē man⁹ iniecerit violētas nocēdi causa: et iracūdia: et malo animo: q̄ est peccatū mortalissimū cōtra dei p̄ceptū: cōtra legē naturalē: cōtra legē gr̄e: cōtra pietatē: cōtra rōnem. Unde talis maledict⁹ filius vltra penas q̄s sibi deus p̄parauit: iustissime merek hereditate p̄uari i punitionē tāti criminis: et ingratitudinis: etiā fm leges būanas. Scdō otiis exprobratōe. vt cū filius blasphemat patrē vl ei notabiliē cōuicia: et detrahit vt appellando ipm p̄dictoriē furē: et bmōi. Pro q̄ crimine: et sup̄dicto merito statuerunt leges ciuiles ipm filiū posse p̄uari hereditate p̄na. vt in l.vnica.C.de ingra.libero. O igit filij dei q̄ exprobratis: cū ipo hereditatē supernā possidere: videte an aliqs vestr̄ sit bīs criminibus inuolut⁹. q: nunq̄ ea habebit sed in etnū illa p̄uatus erit. Primi ingrati filij q̄ ingrati de receptē būficijs ꝑ reuerētiā patris celestis peccāt exprobratōe: sunt illi q̄ manus violētas iniiciūt: et cōtēnūt p̄uant hereditate paradisi. Et hac rōne p̄uant iudei q̄ in christū violētas man⁹ iniecerūt. De q̄bus verificata est gabola ipsi⁹ saluatoris nostri Matth.xxj. de colonis vineā q̄ postq̄ occiderūt seruos p̄ris familias: simili occiderūt et filiū dicentes Hic est heres: venite occidam⁹ eū: et habebim⁹ hereditatē eius. Et ideo sequit̄ sntia ꝓra eos. Auferet a vob regnū dei etc. Hoc etiā mō christiani man⁹ iniciūt in xp̄m qñ peccāt primū eius. q̄ rōne et auctoritate p̄bat. Rōne sic. Si peccē mēbr̄ clamat caput. Eccl̄ia aūt est totū corp⁹: ad Rom. xij. Multi vnū corp⁹ sum⁹ in xp̄o: singuli aūt alter alt⁹ mēbra. Caput ꝯo bui⁹ corp⁹ est xp̄s ad Eph.j. Jp̄m dedit caput sup oēm eccl̄iam: q̄ est corp⁹ eius. Oñ igit peccē vnū xp̄ianū clamat xp̄s ac si esset ipse peccātus. Item sic. Qui peccat imaginē xp̄i videt xp̄m peccare. Sicut enī reuerentia exhibita imagini exhibet illi cui⁹ est imago fm Damasce.li.iij.t Bleā de Bles in.iij.pte sūme in tractatu de p̄cept̄ decalogi sup p̄mo p̄cepto. et Rich.ac ceteri Bonauē.i.iij.dist.ix.t beatus Tho.in.iij.pte sūme.q.xxv.ar.iij. Sic etiā iniuria facta imagini intelligit̄ esse facta illi cuius est imago. q: ꝓrior̄ ea dē est disciplina. viij.q.j.c.Scīendū. et l.j.ff.de bijs q̄ sunt sui vl alic. iu. et infra.codē.in p̄n. Dū aūt est imago dei Gen.j. ergo ipm peccātē videt deus peccare: et q̄nū in tace. Tales aūt peccantes sunt filei militū p̄

Joānis.iij.dr. Qui odit fratrē suū homicida est. Ille enī qui odit primū suū: q̄rit in se ē: veneno odij christū occidit. Ad Heb.vj. Rursus crucifigentes christū in semetipsis. Tertia causa est cōcupiscentia: et hec etiā est dupler.s.boni maculatio. et filie fornicatio. Si igit filius tante temeritatis fuerit et libidinis vt ad vxorē: vel etiā cōcubinam patris ingredi p̄sumat in penas criminis p̄uat hereditate a⁹: q̄d petm valde displicet do qui inqt Leui.xviij. Turpitudinez vxoris p̄ris tui nō discoopies. Turpitudo enī patris tui ē. Et idē dicit de turpitudine cōcubine. Et b patuit in vltione absalon: q̄ qm ad p̄cubinas patris sui Dauid ingressus ē vt habet̄.q. Reg.xvj. diuino iudicio p capillos suspēsus interijt.q. Re. xviij. Jtē si filia an annos.xxv. fornicat: meretur p̄uari hereditate paterna. dicto. §. causas. tibi glo.in aut. vt cū de appel.co.col.xviij. Sec⁹ aūt si post vigesimū q̄ntū ānū: q: tūc imputat negligentie patris vel parentū si eā nō maritat.. Tūc enī si fornicat: q̄uis peccet mortaliter: tm nō infligitur ei hec pena. Moraliter autē dico q: mlti sūt q̄ his causis merent p̄dere hereditatē dei patris. Et isti sūt corruptores religiosar̄: et ille mulieres que cū religiosis peccant. Qua igit fronte apparebit cora christo ille qui religiosaz aliquā ei⁹ sponsam p spūalem ꝓiunctionē et fidem: p sacrilegiū corrupit et violauit: et aliquā ei sacratas ginē maculauit. Qua fronte apparebit coraz christo ille religiosus q̄ p̄missam et voto dedicatam xp̄o castitatē nō seruauit. Profecto isti filij et alie fornicatores ipso iure sunt p̄uati hereditate supna.j.ad Lor.vj. Neq; fornicarij regnum dei possidebūt. et ad Gal.v. Manifesta sunt opera carnis que sunt: fornicatio: immūdicia. impudicicia etc. et cōcludit. Qui talia agunt regnū dei nō consequent̄ur. et ad Heb.xiij. Fornicatores et adulteros iudicabit de⁹. Et hoc ē cōtra illos q̄ dicunt fornicationē simplicē nō ee petm. cōtra quos est text. in.c. meretrices. xxxij.q.iij. et q.v.c. nō mechabeis. et cōfutat eos Tho.ij.ij.q.c.liij. arti.j. et ij. Quarta causa ē auaricia. Et b petm pōt cōmitti multipliciter. Nā si filius p̄hibet p̄cs testari ab ei⁹ hereditate repellend⁹ est.l.ij.C.si qs ali. testa. p̄hi. Item si testatoris mādata nō seruat. Nam testamēti cōmodū merek p̄dere qui ei⁹ mādata noluit obſuare: vt ait Aug⁹. in li. de verbis domini. et ponit̄ in ca. silueſter. xj.q.j. in ca. si here des. ō testa. et in l. vlt. in fi. C. de fideicom. Et iste filius p̄hibēs patrē testari vel nō implens ei⁹ testamentū tenek ad restitutionē oīm et b dānificat̄. Jtē si filius patrē in captiuitate positū neglexerit redimere: vel positū in carcere noluerit in sua fideiussione suscipere. vl infirmo patri aut indigenti nō subuenerit. vel si parentib furiosis debitā curā nō exhibuerit: his casibus oīb qui videntur ex auaricia peccare: pōt filius p̄uari hereditate paterna fm iura supius allegata. Et b nō solū dixk de filijs: sed etiā de q̄buscūq; aliis quibus cōpeteret hereditas: qui p̄uari possunt si in p̄dictis delinquerint. et facit ad b tex. l. Lucius. de bis q̄bus vt indi. Ubi pet̄ q̄ ille pōt p̄uari hereditate qui heres instituit⁹ p negligētā vel culpā suaz id egit vt testatrix moreret. et ibi dicit glosa. medicum nō adhibendo. et bmōi. Hic etiā causis multi p̄uant hereditate celestē patrie. s. auaritia: usurarū: et raptores q̄ faciūt cōtra p̄ceptū patris celestis. Exo.xx.s. nō furtū facies etc. Unde apls ad Ephe.v. Oīnis auar⁹ nō habet hereditatem in regno christi et dei. Fit quoq; diuino iudicio etiā in hac vita vt sicut ipsi p̄hibuerūt patrē suum testari: ita filij eorū eos postea testari p̄hibeant. Et sicut nō fuauerūt patris sui testamentū: ita etiā filij eoz nō seruent suū testamentum. Et sicut male tractauerūt patres suos ac eos in magna miseria dimiserūt: ita filij eorum eos male tractent et in miseria mori p̄mittant: p illā christi regulā. Qua mensura mēsi fuerimus remetiet̄ et vobis Mat.vij. et Luc.vj. et apls ait. Quecūq; seminauerit hō hec et metet. ad Gal.vj. Alij etiā sunt qui p̄uant hereditate supna.s.q̄ pauperib negligunt subuenire. In quorū glosa christ⁹ pater noster pat̄ in frigore: in carcere: in nuditate: in fame et siti: et in infirmitate. Unde Matth.xxv. dicet illis in iudicio vniuersali. Jte maledicti in ignē etnū. Esuriui enī et nō dedistis mihi manducare etc. Et ideo Jaco.ij. dicit. Judicium sine misericordia fiet ei qui nō fecerit misericordiaz. Hac etiā hereditate p̄uant parentales et in discordia viuētes cuz primo: quia testamētū pacis dñi sui nolunt obseruare: vt ait Aug⁹. in li. de verbis dñi. Ipe enī saluator trāsiens et b mūdo ad patrē dixit fidelibus suis Joh.xiij. Pacem meā do vobis: pacē relinquo vobis. et sic fecit testamētū solenne p suū notariū Johem euāgelistā. Qui ergo pacē cū primo habere noluerit: cū patre celesti regnare et gaudere nō poterit. Et ideo Aug⁹. vbi supra ait. Pacē qui habet teneat: et qui nō habet requirat. quia qui in ea inuentus nō fuerit et heredabit̄ a patre: abijcit̄ a filio: et a spūsco efficit̄ alien⁹. Quinta causa q̄ re filius exheredari merek est ultricia: que etiam ostendit̄ in duobus. s. in infami cōuersatiōe: et in incauta p̄sumptione. Si igit filius efficit̄ malefic⁹: vel cū similibus cōuersat: vel fit hereticus: aut cū hereticis cōuersat: pōt p̄uari hereditate Bona enī hereticoz ipso iure cōfiscant̄. ca. cū secundū. de here. li.vj. Jtē si p̄sumpserit crimē lese maiestatis cōmittere. l. quisquis. C. ad legē iu. maie. et.vj.q.j. si quis. Duo etiā causis p̄uantur multi hereditate celesti. Nam malefici incantatores diuini: et ipsis fidē dantes peccant mortaliter. Et similiter oēs heretici sunt excōmunicati excōmunicatione papali vt pater in processu curie. et hic fol⁹ ē casus quo papa excōmunicari potest. xxiij.q.j.c.j. et.ij. et de here. c. ad abolendā. et. c.

ebriam⁹ dr. t. ꝯ similiter ō illio q̄ plumūt ali
quid indigni: vera sacramēta dei: vt aduenientes
eoge vbi vel oleo sancto aut aqua bñdicta: qō ē
cruentu sue maiestatis diuine. Ire oēs q̄ facere
pōt in ūt cōtra sacra vota deo dicata. Nā oēs ca
les oēs iure merito ac iustissime priuant pater
na t celesti hereditate: nec amplius noiari possunt
filij dei sed diaboli: t sic decedētes erūt in eternū
maledicti. Ps ii ad expositionē oronis dūice re
curramus q̄ de dei filiatōe tāto ꝑe gratulamur.

Dñs aūt saluator nr docuit nos dicere do
pat nostr: pein⁹ addidit: q̄ es in celis: quod fm
Alexandrū de ales in iii⁹. pte sūme. q. xxxvi. mē
bro iii. 8: multis de causis. Prima ē illa quaz
ponit Hugo de scto victore in libro de sacramē
tis dicēs. In celis de⁹ maxime habitare dicit eū
eis vbiq̄ sit quia ꝑ celos intelligunt angelos t ho
mines iustos in q̄bo maxime habitat de⁹ sicut scri
ptū ē. Bta iusti sedes ē sapiēte: qō habet Sap.
vi. Aug⁹ quoq; in libro de oratōe dñica expōit
dicēs. In celis i. in sanctis t iustis. Nō enī spa
cio locoz cōtinet de⁹. Quia admodū enī terra ap
pellat⁹ est pōs eo ei dictū est. Terra es t in ter
ram reuerteris Ecc. iii⁹. Sic iustꝰ celū ecōtrario
dici potest. Iustis enī dicit templū dei sanctuz ē
qō eths vos ij. ad Coz. vi. Et accōmodatissima
ista locutio ē vt spāliter tātum iteresse videat
inter iustos et peccatores ꝑtū inter celū t terrā. Et
Bmb. in vij. de sacramentis dicit. Nubes q̄ sup
celos celoz dñs sit quasi non in celis vt angeli.
sed in illis de q̄bo dictū est. Celi enarrant gloriā
dei. Sanct⁹ ho Bonauen. in expositōe oronis
dūice ista liter exponit. In celis. i. in angelis vl' san
ctis q̄ dicunt celi quadruplicit. i. vite sublimita
te. ad Phil. iij. Nra aūt conuersatio in celis ē. Iez
bonoz opez claritate. ad Phil. ij. Inter q̄s luce
tis sicut luminaria in mūdo: vbi vite pnētes.
t Matb. v. Uos est lux mūdi. Sic luceat lux
vra coram hoibus ꝛc. Iē q̄ sint firmitate ps. cxxxviii.
ij. Verbo dñi celi firmati sunt ꝛc. Iē deo in cis
quiescere ꝑ gratiā q̄ ait Esa. lvj. Celū mihi sedes
est. t psalmista ait. Dñs in celo parauit sedē suā
t Amb. in iij. de sacramētis inqt. Celū ē vbi cul
pa cessauit. Celū est vbi nullū mortis ē vulnus
Bler. aūr de ales aliā causaz vbi supra assignat
dicens. Deus dicit se in celis vt ostendat imensi
tas diuine potētie q̄ cultes in celis generat nos
sensērit. fm q̄ legit Job. xxij. vbi dicēbat. Quid
nouit dñs. Et quasi ꝑ caliginē iudicat. Nubes
lanbulū ei⁹: nec nostra considerat: t circa cardi
na celi pambulat. Iē alia ē ratio: vt sic orans
a terra abducat: t in celis ꝑtū ad celibē ꝓuersa
tionē affigat. Un Chrys. i. omel. sup Matb. ait.
In celis aūt dicit nō illic deū ꝛcludēs: sed a ter
ra abducens orantē: t in excelsis affigens regio
nib⁹ t sup̄nis cōuersationib⁹ hec ille. Qui etiā
ait. Addidit aūt qui es in celis vt sciam⁹ nos ha
bere patrē celestē: t erubescāt se terrenis reb⁹ sub
sternere q̄ patrē habēt in celis. Theophil⁹ aūt
exponit dicēs. Nō aūt dicit: qui es in celis: rāq̄
ibi circūscribat. sed vt ad celos erigat auditores
t abstrahat a terrenis. Bler. vero de ales aliam
causam assignat dicēs. Per hoc significat q̄ ce
lestia simpliciter peréda sūt. Un Hugo ait. Si
dixisset q̄ vbiq̄ es: verū dixisset. Sed ne inepta t
inania querendo mēte vagemur dixit: qui es
in celis: vt mente radicata que sunt vilia quera
mus. In collationibus aūt patz dicit. Hoc dixit
vt ad illā regionē in qua patrē nostrū cōmorari
facemur: sūmo desiderio ꝓperemus. Hugo ꝯ
cardinalis sup Lucā ait. Ex Lucas nō posuit
illa vba: qui es in celis: vt innuat deū ee vbiq̄
p potentiā: ꝓsentiā: t essentiā. Matthe⁹ ꝯo addi
dit: ꝓter septem causas. Primo vt orem⁹ in spi
ritu sancto t mūdo: quale est celū. Job. iij. De⁹
spūs est: t eos qui adorant eum oportet adora
re in spiritu t vitate. Scōo vt celestia petamus
nō terrena Job. xvj. Usq; modo nō petistis deq̄
in noie meo: petite vt gaudiū vestrū sit plenum.
Tertio vt ad celi habitaculū tendam⁹ dicentes
deo Can. j. Trahe me post te ꝛc. Quarto vt i al
tissimo ꝓsidam⁹ cui assistūt angeli: dicēte psal
mista. Qui cōfidunt in dño sicut mons sion: nō
cōmouebit in eternū qui habitat in hierusalem.
Quinto vt sctm imitemur Leui. xx. Sancti esto
te quia ego sanct⁹ sum. Sexto vt ostendat q̄ po
tens est dare q̄ petit: quasi pater cristes in cella
no plenoz reficit omniū bonoz affluētia. Un
cuz dicim⁹: qui es in celis: idem ē ac si diceremus:
da nobis q̄ petimus: quia potes. Es enī in cel
lario tuo: vbi oīe bonū affluit t redundat. j ad
Thimo. vj. Beatus t solus potēs rex regū t do
minus dñantiū: qui solus habet imortalitatē.
ꝛc. t ad Ro. x. Idem de⁹ omniū diues in oīes
q̄ invocant illum. Un sponsa congratulans ait
Can. j. Introduxit me rex i cellaria sua. Exulta
bimus t letabimur in te. Septimo vt ostēderet
qualis loc⁹ nobis ꝓparat t vbi: de quo ipe sal
uator: ait Joh. xiij. Vado parare vobis locum
t Joh. xvij. Quos dedisti mihi: volo vt vbi ego
sum t illi sint mecū. hec ille. Nicolaus aūt de lyra
sup Matb. dicit. q̄ ideo dicit: qui es in celis:
quia licet sit in oīnibus p essentiā: ꝓsentiā: t poten
tiam: t speciali modo in iustis ꝑ gratiam: tñ spe
cialissime excellētia eius relucet in beat⁹ ꝑ gliaz.

Uo ad tertiū principale de BB
q dñice oronis ꝓtinentia oportet decla
rare pticulariter oīes petitiones in ea cō
tentas. Quarū prima est. sanctificet nomē tuuz
qō exponit Nicolaus de lyra vbi supra dicens.
Nō petim⁹ q̄ aliqua sanctitas ei accrescat: quia
hoc est impossibile: sed vt sanctitas que ei eterna
liter inest reluceat ampli⁹ in creaturis: et primo
t principaliter queraf in opibus humanis: fm
qō dicit aplus. j. ad Corinth. x. Oīa in gloriā

dei facite. Aug⁹. vero dicit vbi supra. Ita ē de⁹
sanctificari: sic glorificari: magnificari. t Amb.
in. v. de sacrīs ait. Nomen ei⁹ sanctificari in nob
bis est ei⁹ sanctificationē ad nos ꝓuenire. t glosa
Aug. sup Matb. dicit. Nomē patris petimus
sctificari: non vt ipse sanctior sit. sed vt in nobis
operur augmentū sue sctificatiōis. Et vt qui in
baptismo sctificati sum⁹: in eo q̄ esse cepim⁹ ꝑ
seuerem⁹. et itez ait. Dic spūm sapiētie orare⁹:
ne a sctitate nominis in aliq̄ diserepem⁹: sed pa
tris nomē in filio vita t moribo oñdam⁹. et rur
suz inchē sanctificet. id est ita vt est sanctū habeat
boib⁹: et ita inotescat illis vt dices vt nō puterur
aliq̄d sanct⁹. t itez ad Probaz scribit di. Lū dis
cim⁹: sctificet nomē tuū: admonemur ōsiderare
vt nomē ei⁹ qō sctm est: apud hoies sp sctm ha
beat. Tit⁹ aūt expositor sup Lucā ait. Sāctificet
nomē tuū. id est nota sit tua sanctitas mūdo: et
laudet te decenē. Rectos enī decet collaudatio.
Jussit igit orare ꝑ emēdatiōe mūdi tot⁹. hec il
le. Chrys. vo in omelia exponit. Sctificet: id est
p nraz vitā glificet. qsi dicat. Ita fac nos vivere
vt p nos vniuersa te glificēt. Digna est enī deus
deprecāt⁹ oratio nihil petere ante ꝓtia gliam. sed
oia ei⁹ laudi postponere. et Greg. nisen⁹ ꝓdicta
cōfirmās addit. Quis enī est adeo bestialis: qui
videō in credēdo vitā puram: nō glificet nomē
inuocatū in tali vita. Chrys. etiā dicit. Sicut cū
quis celi pulchritudinē aspicit: dicit glia tibi do
mine: sic etiā cū aspicit alicui⁹ virtutē q̄: hoies ei⁹
multo magis q̄s celū glificat deus. Et iterus ait.
Sāctificam⁹ deū in nobis qñ scientes eū sctm:
eū timem⁹ et solliciti vigilam⁹: ne forte violem⁹
sctitatē nois ei⁹ in nobis ꝑ mala opera. Possu
mus etiā exponere sctificet: id est sanctū ꝓdicerur
t manifestet cunct⁹ gentibo. sicut fecit ipse dñs q̄
ait Jobis. xvij. Pat manifestaui nomē tuū hoi
minibo. Scōa aūt petitio est. Adueniat regnuz
tuū. ꝑ cui⁹ intelligētia dicit Bler. de Bles i. iij.
pte sūme. q. xxxvij. mēbro. iij. q̄ regnuz dei mul
tiplicit accipit. Primo ꝑ ecclia militāte: q̄ regit
Jurta illō Mat. v. Qui soluerit vnū de mādatis
istis minimis et docuerit sic hoies: minim⁹
vocabit in regno celoz. et Matb. xiij. Mittet fi
li⁹ hois angelos suos: et colligēt de regno eius
oia scādala. Scōo accipit ꝑ ecclia triumphan
te. q̄ regnat. Matb. viij. Uenient t recumbent
cū abrahā isaac t iacob i regno celoz. t Matb.
xxvj. Nō bibaz de hoc genimine vitis donec bibaz
illō in regno patris mei. Tertio ꝓ gratia dei.
Luce. xvij. Regnū dei intra vos est. Item ꝑ gliā
speciei. Matb. xxv. Percipite regnū qō vobis
paratū est ab origine mūdi. Quarto ꝑ intellectu
scripture. Matb. xxi. Auferet a vobis regnum
dei: et dabit genti facienti fructū ei⁹. Quinto ꝓ
loco patrie Matb. xxij. Fulgebūt iusti sicut sol
in regno patris mei. Sexto ipse christ⁹ ē regnū
dei Luce. ij. Si in digito dei ejcio demonia: ꝑ

fecto ꝑuenit in vos regnuz dei. et xvij. c. nisi ven
erit discessio. et ibidem ait. Regnū dei intra vos est. qō ei
ponit nō tm ꝑ gliā diuinā: sed etiā ꝓtia. De ꝑti
bet aūt istoz regnoz pōt exponi qō dicit. Prio
tm de ecclia militāte exponit Bler. vbi ō dr. In
hac petitōe petit vt veniat regnū ecclie militātis
ad regnū triumphātis vt fiat triumphāte. Un nō pe
tit vt regnū ecclie veniat: ꝯ vt adueniat. Possu
mus etiā exponere sic. Adueniat regnū tuuz id est
visita: defende: t dilata ecclias militātes: vt amo
tis ꝓsecutōibo tyrānoz: hereticoz: et malorum
christianoz in tranquillitate t pace seruiēdo nobi
in nobis cū gliā regnes. De q̄ regno exponi pōt
illō qō ait apostol⁹ ad romanos. xiiij. Nō est reg
num dei: id est ecclia: esca vt pot⁹ q̄ iusticia t pax
t gaudiū in spiritu scō. De regno aūt triumphan
tis ecclie exponit glosa sup Matb dicens. Reg
num dei semp est: sed rogat vt adueniat. id est vt
manifestet boib⁹. De gratia aūt exponit Nicolaus
de lyra vbi ō. dr. Un dicit adueniat. q̄ nō possu
mus ad deū venire p gliaz nisi ipse ꝓmo veniat
ad nos p gratiam. Unde Aug⁹. sup Job. ait. Ille
cūm venit quem gratia dei ꝓuenit. et Joh⁹. vj
ait saluator. Nemo pōt venire ad me nisi pater
meus traxerit eum. i. p gratiam. Qui habet
gratiā spiritus sancti et bonā ꝓsciam: iunc habet
regnū dei glorioso. q̄: gloria nostra hec est: tes
timoniū cōscientie nostre. ij. ad Coz. j. Et ideo
Grego. nisenus exponit. Adueniat regnū tuum
id est veniat spūs sanctus tuus t purificet nos.
Et Aug. in li. de vbis dñi dicit. Tunc enī venit
in nos regnū dei qñ eius sumus granum cōse
cuti. Et in collationibus patrū dicit. Nouit sctus
testimonio cōscientie sue cum apparuerit regnū
dei eius se futurū esse consortem. Et Nicro. ait.
Attendendū est q̄s grandis audacie sit pure cōs
scientie postulare regnū dei t in dictis nō timere.
De gloria aūt speciei exponit Bler. vbi s. dicens.
Regnū tuū adueniat. id est regnum quo tu mō
regnas in nobis ꝑ fidem: ꝓueniat ad regnum q̄
in nobis regnabis per speciem. id est regnū fidei
ad regnum transeat speciei. qm̄ hec est vita eter
na vt cognoscāt ꝛc. Joh. xvij. De intellectu aūt
scripture exponit idē Bler. ibidem dicens. Adueni
at regnū tuū. id est intellectus sacre scripture q̄ vi
demus modo trāseat ad intellectuz q̄ videbim⁹
te in te: qui es liber vite. j. ad Coz. xiij. Uidem⁹
nunc ꝑ speculum in enigmate. i. sacre scripture. nūc
aūt facie ad faciem. Et glo. sup Matb. sup illa
verba Adueniat regnū tuū. dicit. Ue spūs sanc
tificet verba Adueniat regnū tuū. dicit. Ue spūs sanc
tificet quo mōdo fiat eor: vt deus videat. De
loco aūt patrie etiaz sic exponi pōt. Adueniat reg
num tuū. i. fac vt genus humanū veniat ad re
gnum tuū. i. ad celū vt illius sedes ruinosas re
stauret. iuxta illud Psā. cxl. Judicabit in nationi
bus implebit ruinas. De tpō etiam exponit hm
Crhanum vbi s. q̄ ait. Potest etiam t ipse chris
tus esse regnū dei quē venire ꝓdixe⁹ cum⁹

adueniat vt eide nobis repsentet optamus. nã
ei ipe se resurrectio: qz in ipso resurgim⁹. sic z re
gnũ dei põe intelligi qz in illo regnaturi sumus
Vñ aũt regnũ dei petim⁹. i. celeste. qz est et terres
tre regnũ. Sed q̃ renũciauit tã seculo malo: est
etiã bono: ito eius z regno. Et ideo q̃ se deo z xpo
dedicat: non terrena sed celestia regna desiderat.
Dec ille. et Cirillus ait. Qui hoc dicũt videntur
optare rursus refulgentẽ in mũdo oĩm saluato
rẽ. Mãdauit aũt in oõne petere illũ tẽpus vere
terribile: vt sciant q̃ viuere decet eos nõ lente vl̃
remisse vt illũ tẽpus nõ paret illis flãmã et vin
dictam. sed magis honeste fm volũtatẽ ipsi⁹: vt
eis tempus illud nectat coronas. Origenes aũt
exponit. Adueniat regnũ tuũ. vt. i. euacuet p̃ncis
patus z ptãs z virtus z regnũ mũdi: q̃nemã pec
catũ qõ regnat in mortalibꝫ nris corpibus. Aug⁹
etiã de sermone dñi in mõte ait. Hoc non ita di
cũ est q̃si de⁹ nũc nõ regnet etiã in terra: sempez
in ea regnauit. Adueniat q̃ accipiendũ est vt ma
nifestet hoibus. Nulli aũt licebit ignorare regnuz
dei: cũ vnigenit⁹ eius nõ solũ intelligibiliter sed
etiam visibiliter venerit iudicare viuos et mor
tuos. Tũc aũt esse futuz diem iudicij dñs docz
cum euangeliũ p̃dicatũ fuerit in oĩbꝫ gentibus: q̃
res ptinet ad sanctificationẽ nois dei. Vel gene
raliter p totius mundi petit regno vt diabolus
in mũdo regnare desistat. vel vt in vnoquoq; re
gnet de⁹ z nõ regnet peccm in mortali hoim cor
pore. Nec ille. Qui etiã ad Probã ait. Per b de
sideriũ nostrũ ad illud regnũ erectam⁹ vt nobis
veniat atq; in eo regnemus. Et idẽ in li. de pseue
rantia dicit. Cũ petit: adueniat regnũ tuum: qd
orant q̃ iã sancti sunt nisi vt in ea sanctitate q̃ iaz illis
data est pseuerẽt. neq; em̃ aliter veniet dei regnũ
qõ bñs q̃ pseuerant vsq; in finẽ certũ est esse ven
turũ. Cyprian⁹ vo vbi s. inqt. Regnũ petimus
aduenire a deo nobis repromissum z christi san
guine acquisitũ: vt q̃ in seculo añ seruiuim⁹: post
modũ xpo donãte regnem⁹. Nec ille. O igit pr̃
celestis adueniat regnũ tuũ. Debent etiã patres
thesaurisare filijs. q. ad Coz. xij. et. xvj. q. j. c. pdi
cator. z terra de cẽlibꝫ. c. cũ apl's. Jte votũ est pa
tris res suas ad filios puenire. l. de emãcipatis.
C. de legi. here. l. scripto. ff. vnde lib. z. l. penul. ff.
de bonis lib. Et iõ dr. Si filij gbereo. vt notat
glo. in auten. vt bñ q̃ obli. per. reo mi. §. vt aute
nõ dem⁹. et inst. de here. q̃ ab intesta. defc. §. sui
aũt. et. §. sed sui. inst. de here. qua. z dif. Nobis g̃
adueniat regnũ tuũ in illa btã vita de q̃ Lesari
rare. cui⁹ erit possessio sine timore: vsus sine fasti
dio: refectio sine cibo. Sub tãto ꝓpetuisq; gau
dio sp noua iocũditas z sine periculo amittẽdi fe
licitas. Excita te o aia mea z cogita q̃ntum po
teo q̃le z q̃ntũ sit illud bonũ. Si em̃ singula bo
na delectabilia sũt: cogita diligẽter q̃ sit delectas
bile illud bonũ qõ cõtinet iocunditatẽ oĩm bo

noz: et nõ qualez in rebꝫ creatis sumus experti.
sed tãto differenter q̃nto creator differt a creatu
ra. Cur g̃ multa vagaris homũcio q̃rẽdo bo
na aie z corpis tui. Ama vnũ bonuz in q̃ sũt oia
bona z sufficit. Si delectat te pulcritudo: fulgez
bunt iusti sicut sol. Si velocitas aut fortitudo
aut libertas corpis: erũt sibi sicut angelis dei. Si lõ
ga z salubris vita: ibi erit sũma etnitas et etna
sanitas. Si satietas: satiabunt cuz apparuerit
glia dei. Si ebrietas: inebriabunt ab vbertate do
mus dei. Si melodie: ibi audiũt angelos ꝓ chorꝫ
Si sapientia: seipam ostendit eis sapiẽtia dei. Si
amicicia: diligũt deũ plus q̃ seipos. Si ptãs: oĩs
potentes erũt sue volũtatis sicut z dñs sue. nã sicut
potest de⁹ q̃ volet p seipm: ita potentes erũt bti que vo
lent. Si bonor z diuitie: supra multa eos constis
tuet dñs. Si securitas: certi erũt nullatenꝰ illos
bonũ defuturũ. Dec ille. L

Ercia petitio est Fiat voluntas tua zc.
Quã exponẽs Nicolaꝰ ó Lyra vbi s. ait
Quia illud p q̃ ꝓncipaliter ꝓsequimur btã
tudinẽ est implectio volũtatis diuine p seipam opa
tionẽ. z frequẽter volũtas ei⁹ est nobis incognita. et
q̃n cognoscit adhuc sumꝰ ipotentes z pigri ad implẽ
dũ. Jdeo tercio petim⁹ Fiat volũtas tua. i. inspi
ratio nob̃ ꝓtutẽ z ꝓpositũ adimplẽdi tuũ bñplaci
tũ. Addit aũt: sicut in celo z in era. Bti em̃ q̃ sũt
in celo. qz sunt imediate cõiuncti regule diuie. ideo
nõ pñt deficere nec deuiare a diuia volũtate. z p
terea nos q̃ sumus in via z nõ sum⁹ cõiuncti sic
petim⁹ vt diuia gra hoc suppleat i nobis: tenen
do volũtatẽ nr̃am in cõformitate ad suã in opi
bus nr̃is: sicut cõformant illi q̃ sunt in cel̃. Hie
ro. vo sic exponit di. Oram⁹ hac petitiõe vt liber
tas arbitrij nostri societ p gram sue volũtati q̃ ẽ
sctificatio nr̃a z vita etna. Glo. vo Mat. vj. ait.
Hic petit spũs consiliũ p quẽ volũtas dei inqrit
vt a nob̃ impleat. Et alia glo. inqt. Volũtas dei
est ꝓcepto⁹ custodia. z Hugo quem refert mgr̃
sententiaꝝ in. j. di. xlv. ait. Pro ꝓcepto dei atq; cõ
silio põt accipi voluntas dei. ibi. Fiat voluntas
tua zc. Chrys. aũt sup Matth. dicit. Nõ ait: fiat
volũtas tua in me vel in nob̃: sed vbiq; terrarũ
vt soluat errorz z plantet veritas z expellat mali
cia vniuersa z reuertat virt⁹. et in nullo fm hoc
differat tã celũ a terra. Si em̃ b fiat: nihil distã
bunt q̃ inferi⁹ sunt ab hijs q̃ supius. et si natura
differãt: angelos alteros terra nobis ostenden
te. qz boies erũt sicꝫ angelis. Aug⁹. vo in. v. ser
mone ó dñs dñi ait. Fiat volũtas tua zc. Hoc
est: vt sit par in terra quẽadmodũ est i celo. Jdez
q̃s Aug⁹. q̃druplicater exponit p̃dicta vba: quaz
expositionẽ ponit glo. sup Matth. et Alexan. de
Ales vbi s. di. Sicut in celo z in terra. i. sicut i an
gelis ira z in hoibꝫ. vel sicut in pfectis ira z i pec
catoribus cõuersis. Et idẽ Aug⁹. in li. de dono pse
uerantie recitat expositiõez Cypriani martyr̃ di
centis. Est z ali⁹ in hijs vbis sensus vt. s. p infide

libus qui sunt adhuc in terra terrenũ tm̃ hominẽ
portãtes orare intelligant fideles q̃ celesti homie
induti non imerito celi noie intelligunt. Vñ sen
sus est. Fiat volũtas tua in infidelibus sicut i fide
libus: vt nõ solũ fidelibus augeat fides z pseueret in
eis: sed etiã infideles eã recipiãt. Tercio exponit
sicut in celo zc. i. sic in mẽte: ita z in carne. vt sicut
in mẽte est sermo legis dei: ad Roma. vij. ita sit et
in carne vt nõ concupiscat aduersus spũm. Vel sic
in xpo: ita z in ecclesia: ita vt ecclesia sequat viã et
doctrinã xpi z ei⁹ faciat volũtatẽ. De q̃ idẽ Aug.
inqt. Volũtas xpi est bũlitas in cõuersiõe: stabi
litas in fide: modestia in vbis: iusticia in factis:
misericordia in operibus: disciplina in moribus: pax
cũ fratribus: amare deũ toto corde q̃ pr̃ nr̃ est: ti
mere q̃ deus est: christo nihil pponere q̃ nec ipe
q̃q̃ nob̃ pposuit q̃n se p nob̃ ad mortẽ exposuit
Dicit aũt Aug⁹. in li. de vbis dñi in monte. Fiat
volũtas tua. i. sicut facta est in ipso iesu xpo tã q̃m
in viro q̃ patris volũtatẽ impleuit: ita fiat in ter
ra. i. in ecclia tam q̃m in femia q̃ illi desponsata est.
Celũ em̃ z terra conuenient intelligit q̃si vir z fe
mina: q̃m terra celo fecũdante fructifera ẽ. Nec
ille. Qui etiã ait. In illo brãtudio regno vita btã
plicier in sctis sicut nũc i celestibus angelis. et ideo
post illã petitionẽ Adueniat regnũ tuum: sequit
Fiat volũtas tua zc. id est sicut in angelis q̃ sũt
in celo volũtas tua fit vt te pfruant nullo erro
re obnubilante cor̃ sapiam: z nulla miseria impe
diente cor̃ brãtudinẽ: ita fiat in sctis tuis q̃ sunt
in terra: z de era q̃rum ad corpus pertinet facti sũt
Vel fiat volũtas tua sicut in iust̃ ita et in pcatoz
ribus: vt pcatores ad te conuertant z faciãt volũtatẽ
tuã. Chrys. vo sup Matth. dicit. Vide consequẽtiã
optimã. Quia em̃ concupiscere docuit celestia per
hoc q̃s dictũ est Adueniat regnũ tuũ. antep̃ ad
celũ gueniat ipam terrã iussit fieri celũ p hoc q̃s
dicit. Fiat volũtas tua sicut in celo z i terra. Cy
prianus aũt ait. Nõ petimus vt deus faciat q̃s
vult. sed vt nos facere possim⁹ q̃s deus vult: q̃s
vt fiat in nobis opus est dei voluntate. i. opa a⁹
z ptectõe. qz nemo suis viribus fortis est: sed dei mi
sericordia tue⁹. et Chrys. addit i omel. Virt⁹ em̃
nõ est nr̃i studij solũ sed supioris gre. et Aug⁹. in
li. de bono pseuerantie ait. Ex hoc aũt euidenter
ostẽdit contra pelagianos initiũ fidei esse donũ
dei q̃n p infidelibus vt bñ fidẽ incipiant sctã orat
ecclesia: cũ etiaz in sctis iã sic facta dei voluntas.
cur vt fiat adhuc petũt nisi vt pseuerẽt in eo q̃s
esse ceperũt. Chrys. etiã sup Matth. dicit. Lõiter
accipi debet q̃s ait. sicut in celo z in terra. i. scrifi
cet nomẽ tuũ sicut in celo z in terra. Adueniat re
gnũ tuũ sicut in celo z i terra. et fiat volũtas tua
sicut in celo z in era. Et vide q̃ caute locutus est
Nõ dixit Pater sctifica nomẽ tuũ in nobis. Ad
ueniat nomẽ tuũ sup nos. Fac volũtatẽ tuã i no
bis. Nec ite⁹ dixit. Sctificem⁹ nomen tuũ. Su
scipiam⁹ regnũ tuũ. Faciam⁹ volũtatẽ tuã: ne b

aut dei tm̃ aut hois tm̃ esse videat. Sed medie
dixit z impsonalit. Nã sicut hõ non potest facere
bonũ nisi habuerit aditum ad deum. sic nec de⁹ hoi
nũ opat in hoie nisi hõ voluerit. Et ideo dr Fiat
volũtas tua. q. d. Presta nobis dñe ꝓuisionez
celestẽ: q̃tinus q̃cũq; tu vis nos etiã velimus. et
Greg. ait. Oĩm viã bũanã post resurrectionem sic
milẽ dicit esse vitam vite angelice: cõsequens est vi
tã mũdanã ad vitã que postmodũ sperat dispo
nit: vt in carne viuẽtes carnalit nõ viuam⁹. Per
hoc aũt verus medic⁹ ait soluit mor̃bi naturaz
vt q̃s occupauit infirmitas p b q̃ a voluntate
diuina recesserat: a morbo denuo liberet copula
tio ad volũtatẽ maritat̃ diuie. Quarta petitio
est. Panẽ nostrũ supsubstantiale fm Matth. z
fm Lucã q̃tidianũ da nobis hodie. Hiero. aũt
exponit supsubstãtiale. i. ꝓpriũ ac peculiarẽ sig
nificat egregiũ. Chrys. vo exponit supsubstãtiale. i. q̃
tidianũ. qz. s. sup terrã nos q̃die ó illo sumimur
sustentat. Si aũt referat ad panẽ sacramẽtalem:
ideo dr supsubstãtialis qz aiam z corp̃ supeoĩm
alĩũ cibuz sustentat fm Alexan. vbi s. Vel sic dr
fm Hiero. qz supeõe subas est et vniuersas sus
perat creaturas. Vñ notãduz est fm Alexan. de
Ales vbi s. q̃ q̃tuor sunt panes nob necessarij
in via. z vn⁹ in pria. In cui⁹ signũ dñs pauit po
pulũ sequẽte se q̃ngq; panibus Matth. xiiij. Primꝰ
panis est marialis siue corporalis q̃ est ad corpis
sustentatiõez. de q̃ Gen. iij. dr. In sudore vultus
tui zc. et Mat. iiij. Nõ i solo pane viuit hõ. Alꝰ
est spũalis. s. panis iustitie q̃ est necessarius ad cor
roborationẽ. de quo Lu. xi. dr. Accõmoda mihi
tres panes. Isti em̃ tres panes significãt triplex
robur. s. ad opandũ bonuz. ad resistẽdũ malo. z
ad pseuerandũ in vtribus. Tercꝰ panis est do
ctrinalis q̃ est necessarius ad eruditionẽ. vt b̃ i c.
inter cetera. de offi. or. et hoc vt sciat q̃d eligẽduz
sit z q̃d declinãdum. De q̃ pane dr Eccli. xv. Cibã
uit illũ dñs pane vite z intellect⁹. et iste panis fm
glo. est vbũ dei. Quartꝰ est sacramẽtalis q̃ est ne
cessarius ad expiationẽ. de q̃ dr ps. lxxvij. Panẽ an
gelor̃ mãducauit hõ. et Sap. xvj. Panẽ de celo
ꝓstitisti eis oĩ delectamentũ in se habentez z oĩs
pistãti eis oĩ delectamentũ. Quintꝰ panis est eternalis q̃
saporis suauitatẽ. Quintꝰ panis est eternalis q̃
est necessarius ad fruitionẽ. de q̃ ipse ait Joh. vj.
Ego sum panis vitꝰ q̃ de celo descẽdi. si q̃s mã
ducauerit ex b̃ pane viuet in eternũ. et Luc. xiij
dr. Beatus q̃ mãducat panẽ in regno dei. Licet aũt
dr̃ dictus panibus indigeam⁹ z eos petam⁹: tm̃ nõ di
cim⁹ panes in plurali. sed panẽ in singulari ꝓpter
vnitatẽ ordinis siue relationis. qz panis materia
lis: spũalis: doctrinalis. z sacramẽtalis ordinã
tur ad eternalẽ. et hic petunt z dant: vt ille q̃ est et
nalis habeat. Nec Alex. L L

Jcet aũt in petitiõe panis compbẽdant
oĩa vite necessaria fm Aug. et Chrys. si
per Matth. vt etiaz exponit Nicolaꝰ de
Lyra vbi s. Tm̃ cũ magno mysterio posita sunt

ꝑdicta ꝟba ve ſit vicia euitem⁹. Primū eſt ſu⁹ ſtinitatio.et ideo dicit: panem: vt nō ſuperflua pe tamus.vñ Chryſ.ſup Mat.ait. Pro pane iuſ⁹ ſit orationē facere: nō ꝓ pecunijs neq; laſciuia. ſz ſolū ꝓ pane ꝯidiano. Poſtulāda ꝯ ſunt diuini tuo necſaria vite: nō ꝯ abo⁹ diuerſitates t vina odorifera t cetera q̄ delectāt guttur: onerāt aūt vē tre t mentē grauāt.ſed panis q̄ pōt ſubam cor⁹ potio ſuſtitare dr̄ē. Et glo.ſup Matth.dicit. Nō videmꝰ aliqui qui ſpecio victu t veſtitu cōmuni; lauiora ſibi ꝓ bōo cū q̄bo viuunt alimenta que runt. Secundū victū eſt rapacitatio.et ideo di citur nr̄i.nō alienū: qđ q̄dē eſt oē illicite acq̄ſitū Panis ꝯ noſter ſiue de iuſta hereditate ꝓcep⁹ vel alio iuſto titulo: aut de licito laboꝛe acq̄ſit⁹. Vñ Chryſ.ſup Matth.ait.Dicit aūt noſtrū.q: qui de iuſticia acq̄ſitū panē māducat ſuū panez māducat.q̄ aūt cū pecō:alienū. Poſſum⁹ q̄z di cere q̄ dicit noſtr̄ ꝓpter alias q̄ntas cauſas. Pri mo ꝓpter noſtrā humiliratē. Vñ Bleſā. de Bleſ vbi ſ.inq̄t. Dicit noſtrū ve nr̄a oīdat indigētia: ꝓ quā indigemus hmōi panis refectiōe: vt ſic indigētiā noſtram recordādo büliemur.Scdo ꝓpter cōcabilitatē. Vñ Bler.vbi ſ.addit. Jtē no ſtrū ꝟ: vt oſtendat q̄ ꝓcio indigēte nō debet ab alio vt ꝓpriū haberi.ſed t materialis t ſpūalis t doctrinalis ac ſacramētalis panis ſibi cōicari. Chryſ.etiā vbi ſ.inq̄t. Dicit noſtrū.q: oia q̄ nob deus dat: ꝓ nob alijs dat: vt de eo qđ accipim⁹ ꝓcē impotētibꝰ faciam⁹. Qui ꝯ de laboꝛibꝰ ſuis indigētibꝰ nō preſtat: nō tñ panē ſuū; māducat ſed alienū Nec ille. Tercio ꝟ: nr̄m ꝓpē vtilitatē. Vñ Bler. vbi ſ. ait.Dicit noſtrū. q: nos ſumus cauſa ꝓpter quam panis materialis: ſpūalis: do ctrinalis: t ſacramētalis eſt inſtitut⁹. vt.ſ.ſit no⁹ ſtre indigētie reparatiū.noſter ꝯ eſt nō ꝓprietate ſed vtilitate t cauſalitate Nec ille.Quarto ꝓpter dignitatē.et hoc ꝗntum ad panē ſacramētalē. nā ſoli homi data eſt dignitas cōficiendi iſtū panē et nō angelis: ſm theologos in.iiij.di xij. Quin to ꝟ: noſtrū ꝓpē comeſtionē.nā angeli nō come dūt de pane naturali: nec de pane ſacramentali corꝑis xpi. Licet eīm ꝟbū dei ſit panis angelo⁹: tñ panis hois eſt verbū caro factū.ſm eīm deita tē inuiſibilē de⁹ reficiat angelos. Vñ Raphael di cit Thobie.xij. Ego cibo inuiſibili q̄ ab hoibꝰ vi deri non pōt vtor:ſm aūt deitatem in ꝑſona filij incarnata reficit nos. Tercū vicioꝝ ē anxietas ꝯ ga ea poſſidenda: cōtra illud qđ aplis ipſe do⁹ minus inqt Mat.vj.di. Nolite cogitare de cra ſtino.et ideo dicit ꝯidianū. Vñ Chryſ.inqt Po de craſtino nō cogitemus: t nō cōteramus noſ⁹ ipſos ſollicitudine ſupuenient' dicit. Nec ille in Et ſic ꝑma facie videnk hec verba ſonare vt qui hoc dicunt nō habeāt abū in craſtinū ꝓpatum: quod ſi ita eſt: oratio iſta aut pauc⁹ poteſt cōue⁹ nire ſicut aplis q̄ docendi gr̄a oī tpe vagabank. aut forſitan nulli. Doctrinā aūt chriſti ita debe⁹ mus aptare vt oēs in ea ꝓficiāt. Vñ Lyran⁹ in quit. Diurnū cibum diſcipulus xpi debet petere ne in longū deſiderū petitōis extendat.q: cōtra riū ſibi ſit t repugnāns vt q̄rat in ſeculo diu ma⁹ nere q̄ petit regnū celoꝝ velociter aduenire. Vel addit ꝯidianū; vt tantū q̄s manducet ꝯnētū nō naturalis exigit: nō ꝯnētū laſciuia carnis impel⁹ lit. Si eīm in vno cōuiuio tāctū expēdio ꝯntū ſuf⁹ ficere nobis pōt ꝓ cērū diebus: tā nō ꝯidianū cibum māducaꝛ: ſed multoꝝ dieꝝ. Dec ille. Nūc ꝗ pa nē ꝯidianū petim⁹ vt corꝑ⁹ noſtrū in dei ſerui tio ſuſtētem⁹.nō vt ipm ſuperfluitatibꝰ replēdo ſ⁹ ſpūm recalcitrare faciam⁹. Vñ ꝟ: in c.charitas. §. Jtē corꝑ⁹.de pe.diſt.q. et ſunt ꝟba Proſperi i libro de vita ꝛēplatiua. Corꝑ⁹ nr̄m q: paro no ſtri eſt ad hoc nob diligendū eſt: ꝗtin⁹ ſpiritui or dinate ſubiectū: ad eternā ſalutē acceptā morta⁹ litate t incorruptibilitate pueniat. Ubi glo.ſup verbū ſubiectū ait. Debem⁹ adhibere iumento noſtro ſaccū: paleā: t flagellū. Saccū.i. opa pe nitētie t alia bona opa. Paleā.i.neceſſaria ad vi te ſuſtentationē. Flagellū ꝟo ad caſtigationez ſi exceſſerit. Si aūt intelligam⁹ de pane ſacramen tali: et ꝟbꝭ dicit ꝯidianū oſtendit vtilitatē quā recipim⁹ ex ꝯidiana cōione: ſicut fiebat in p̄mi tiua eccl̄ia. vt habet in c.pacta.ꝺ ꝓſe.di.ij. Et ita exponit in collatiōibꝰ patrū vbi ꝟ: Et hoc oſten dit cum ꝯidie eſſe ſumendū: q: nō eſt dicꝰ q̄ nō opus ſit nob⁹ huiꝰ panis ꝓceptōe; cor⁹ interiozis hominis ꝛfirmāte. Aug⁹. ꝟo ſup Lucā exponit di cens. Vel ꝯidianū panē accipiam⁹ ſpūalez: ꝑce⁹ pta.ſ.diuina: q̄ quotidie oportet meditari t opa ri. Quartū vicioꝝ eſt arrogātia. Sūt eīm pleriq; q̄ diuitias q̄s poſſident ſuo vel ſuoꝝ laboꝛi ac ſollicitudini t induſtrie tribuētes gloriank: t ob liuiſcunk ſe illas ſuſcepiſſe a deo. et ideo ſubdik. Da.ſ.tu cui⁹ ſunt vniuerſa.de q̄ inquit Pō. Qui datesca omni carni. Chryſoſtom⁹ aūt ſup Mat theū exponit di. Dicimus: da nobis: vt q̄s man ducam⁹ de manu dei accipiamus: q̄s eſt tm̄ ſan cto⁹.nam illi deus dat panē q̄ cū iuſticia ꝓpat. diabolus aūt ei q̄ ꝓparat cū pecō. Quintū vicioꝝ eſt tenacitas. Sūt eīm multi diuites q̄ faciūt ſi bi vngulas curuas ad retinēdum ſibi oia t nihil pauꝑibꝰ erogandū. et ad modū milui efficiunk qui ſemp clamat: mihi mihi mihi.et ideo ꝟ: Da nobis: nō mihi. Contra q̄s inqt Ambroſius in c. ſicut bij.xlvij.diſt. Eſuriētiū panis eſt quē tu de tineo tē. Et ibidē. Pluſq; ſufficit ad ſumpt⁹ vio lenter obtēti eſt. Sextū vicioꝝ eſt lōgeuitas ſi ue imortalitas. Sūt eīm q̄dam qui ſicut nunq̄ mori vellēt: ſic etiam putāt ſe q̄dāmō in ꝑpetuum vel ſaltē diuturniſſime victuros: ſicut Matbuſalē. et ideo toto affectu terrenis imerſi: preſentis ſecu⁹ lū quaſi quendā ſibi cōſtituūt paradiſum ꝓpter

quod dicit: hodie. quaſi dicat. petite que vobis ſunt neceſſaria ad ꝑſens tpus. q: neſcitis q̄d ſup uentura pariat dies. Aug⁹. ꝟo in li. de bono ꝑſe uerātie.et Lyranus vbi ſ. t Alexander de Ales in loco ꝓallegato: exponunt hoc verbū hodie de pane ſacramentali dicētes. Alia eſt ratio moza⁹ lis vt p hoc intelligat q̄ panis iſte die gr̄e: nō no cte peri ſit accipiendus. nā indigne accipiens cor⁹ potius t ſanguinis dñi reus efficiat. ſ. ad Cor. xj

15ª Quinta petitio eſt. Dimitte nobis debita no⁹ ſtra tē. In q̄bus ꝟbis tanguntur tria. Primo diuine virtutis imenſitas. ubi. dimittere. ſ. tu deus q̄ ſolus habes peccatez in terra dimittēdi pecā Matth. ix. cui inqt ꝓphā ꝑs. xxxij. Tu remiſiſti impietatē pec cati mei. Secdo tangit prauitatis hūane cōmuni tas. ubi. nobis. q̄ oēs ſumus peccatores. ad Ro. iij. Oēs peccauerūt t egent gratia dei. Et. j. Joh. j. Si dixerimus q: peccm̄ nō habem⁹ ipſi nos ſeduci⁹ mus t veritas in nobis non eſt. et Prouerb. xx. Quis pōt dicere mundū eſt cor meū: pur⁹ sum a peccato. q. d. nullus ꝑter xpm̄ t matrē eius: vt excipit Aug⁹. in li. de natura t gr̄a. et Eccles. vij. Nō eſt hō iuſtus ſup terrā q̄ faciat bonū t non peccet. Quapropt Aug⁹. in li. de bono ꝑſeueran tie inqt. Hoc telo pelagiani cōfodiunk hereticī q̄ audent dicere hominē iuſtū in hac vita habere nullū oīno peccm̄. Tertio tangit ſeruitutis angu ſtie anxietas. ubi. debita nr̄a. i. pecā. ſm glo. Unde Lu. vj. ꝟ: Dimitte nobis pecā nr̄a. et ita Ale xan. de Ales vbi ſ. di. Debita dicunk pecā q̄ nos debitores pene cōſtituūt. Ut eīm dicit Jnno. nō hic agit de debitis pecuniarū ſed de debitis offensa rū. Lu. xiij. Putatis q: t ipsi debitores fuerūt tē. Nec ille. Et Aug⁹. in li. de ꝟbis dñi ait. Quid eſt debitū niſi pecm̄. Hāc aūt petitiōez exponēs Cy prian⁹ in li. de oratiōe dñica inqt. Poſt ſubſidij um cibi petit et venia delicti: vt q̄ a deo paſcit in deo viuat. nec tm̄ pñti vite ſed eterne cōſolat: ad quā venire pōt ſi pecā donent q̄ debita dñis ap⁹ pellauit. Quare neceſſario t ſalubriter admone mur q̄ petitores ſum⁹ dñi ꝓ petis rogare compel⁹ limur. vñ ne q̄s ſibi ꝗſi inocēs placeat t ſe extol⁹ lendo plus peccat: inſtruit ſe peccare ꝗtidie dus ꝓ petis ꝗtidie iubet orare. Et Lir⁹ expositor ait. Hoc additū eſt neceſſario ꝓ eo q̄ null⁹ ſine pec cato repit: ne impediamur a ſacra participatōe ꝓpter humana pecā. Cū eīm teneamur exhibere xpō oīmodā ſentatē qui ſpūmscm̄ habitare fa cit in nobis: redarguēdi ſumus ſi non obſeruē⁹ mus et templū munduꝝ. Sequit aūt in p̄dicta petitōe. Sicut t nos dimittimus tē. qđ etiā ba beſ de peni. di. j. c. tres ſunt. Unde eſt notanduꝝ q̄ aduerbiū ſicut ſm doctores poteſt hic accipi ſimilitudinarie vt Matth. xviij. Erunt ſicut an⁹ geli dei in celo. Qui eīm indulſerit alijs: locū vel gradū tenebit angelo⁹. et qui nō indulſerit tene⁹ bit gradū demonū t erit ſoc⁹ eoꝝ. Sedo accipi tur ꝗnitatiue. ſi cut ad Roma. vj. vbi ꝟ: Sicut exhibuiſtis membra vestra tē. Sicut ꝗ exhibuiſtis vos ad faciendā vindictā vniuerſaliter. ardenter velociter. ꝑſeueranter. t frequenter: ita debetis vos exhibere ad parcendū oibus: remittēdo omnes iniurias amore dei: et cum ardenti feruore cha⁹ ritatis ac cito. et ꝑſeuerare in dilectione proximi. et nō ſolū ſemel remittere ſed ſeptuagieſſ⁹ies ſicut hortat dñs Matth. xviij. Et poſſunt huiꝰ numeꝝ ꝓ infinito ſm Nicolaū de Lyra. i. totiēs quotiēs offenſus fuer⁹ remittere ſi vis peccā tua a deo tibi remitti q̄ ait Matth. vj. t Lu. vj. Dimit te et dimittet tibi. Trāſſumptiue de peni. di. iij. c. dicit dñs. Dicat aūt Cirill⁹ in declaratiōe oza⁹ tionis dñice. Vule enī vt ita loq̄r patrie quam homines colunt imitatores fieri deū: vt qualē ipſi exhibuerunt ſeruis bonitatem: talē pari lance recipe rant a deo q̄ iuſta recōpenſat. Nec igit aduertētes gratos agēde ſunt debitoribus nr̄is. ſi unt enī nobis ſi ſapimus cauſa idulgētie marie et pauca exhibentes plurima repiemus. Nam et nos multa debem⁹ et magna debita deo ꝗ ſi minimā pecā nobis veller exigere iā perissem⁹ Et Cipianus inqt. Qui ꝓ petis nos orare docu it paternā miſcōiam promiſit. ſed plane addidit legē. certa cōditōe nos ꝛſtringēs: vt ſic nobis de bita dimitti poſtulemus: ſm q̄ t ipſi debitoribus nr̄is dimittimus. Et Grego. r. Moza. ad dit. vt ꝓfecto bonum q̄s a deo cōpuncti petim⁹ hoc ꝓmū ꝓmo cōſeri faciam⁹. Dec ille. Hoc tandū eſt etiā ſm Bler. de Bleſ vbi ſ. t beatum Tho. in. iiij. ſcripto ſen. di. xvij. in expoſitione lre q̄ ille q̄ in ꝑſona eccl̄ie dicit Dimitte nob tē. non peccat hoc dicēdo. ſed tñ ei nō remittunk pecā ni ſi t ipſe remittat debitoribus ſuis. q: ait ipſe dñs Matth. vj. Si dimiſeritis hoibꝰ pecā eoꝝ: et pat⁹ vester celeſt⁹ dimittet vobis pecā vestra. Si aūt nō dimiſeritis: nec pr̄ veſter celeſtis dimittet vo⁹ bis. Tali aūt retinēti iniurias t vindicare ſe vo⁹ lenti dicit dñs in iudicio. Serue nequā: oē debi tū dimiſi tibi q̄m rogaſti me: nōne ergo oportu it et te miſereri cōſerui tui ſicut t ego miſeri⁹ ſum tui Mat. xviij. et de pe. diſt. iij. c. dicit dñs. et de ꝛſe. di. ij. c. pane de altari. Propterea inqt Aug⁹. de ꝟbis dñi. Si non dimiſeris nō poteris dicere dimitte nobis debita nostra ſicut t nos dimitti mus debitoribus nostris. ſ. in ꝑſona ꝓpria. q: ſic faciendo potius peccas q̄ mereaꝛ. Un Chryſ. ſup Matthēū ait. Cum qua ergo ſpe orat q̄ ini micicia ſeruat aduerſus alterū a q̄ ſperat ſolus eſt. Sicut enī ipſe orans mēnk. dicit eīm remitto t non remittis. ſic et a deo petit indulgentiam t non illi indulget. hec ille. Dicit ramē Auguſtin⁹ in libro enchiridiō. Cum in oratione dicitur: di mitte nobis debita nostra ſicut et nos dimitti mus debitoribus nostris. ꝑcul dubio verba ſpon ſionis huius implenda ſunt ꝗ bono nō dū ita perfi cit vt diligat inimicum: tamen quādo rogat ab boie qui peccauit in eum vt ei dimittat: dimittit

et unde ḋ ei ꝛ ſibi roganti vult dimitꝛ. Nec ille
Et gloſa. iuxta illꝫ: debitoꝛ ꝺo noſtꝝ: exponꝫ. ſ. pe
cuniaꝝ. Et ſic ꝺo. ꝟbis ḋ ꝺat volueꝛũt ꝺemittere ꝙ
ſolũ venia petẽtibꝫ eſt remiſſa. Sed Bleſãder
ꝺe Bles ꝟbi ſ̃ ꝺicit: ꝙ oĩnibꝫ eſt generaliꝫ venia
ꝺata ꝟba ꝺimitte nob ꝛc. inſe. Tũc conuinci
ꝺicta ꝟba Dimitte nob ꝛc. inſe. Tũc conuinci
mur ſalt̃ regulã facilꝫ: ſi eis non ꝺimittamus
ḋ venia petãtꝫ: qm̃ et nobis venia petẽtibꝫ a beni
gniſſimo patre ꝺimitti volum⁹. Dicit aũt Bleſã
ꝺer ꝺe Bles et Nicolaus ꝺe Lyra ꝟbi ſ̃. ꝙ licet
iniuriã paſſus teneat̃ gerere iniuriaꝝ: remittẽꝺo
ei oꝺiũ ꝛ ꝺeſideriũ vinꝺicte. nõ tñ tenet̃ ei remit
tere ꝺãnũ qõ ab illo ſuſtinuit: nec ꝺe timẽtũ qõ
paſſus eſt et iniuria illata. imo põt illuꝫ petere
tuitiõe: vt etiã ꝺicit glo. in c. Si ḋo ꝓximꝫ. ꝛc.
ḋ. g. c. ſi illic. etiã. q. iũ. Rancoꝛẽ m̃ coꝛꝺis etiaꝫ
iniuriãt nõ ſanifaciẽte tenet̃ ꝺimittere. ꝺe pc. ꝺi.
v. c. vlti. Immo nunq̃ ꝺebet admittere. qꝛ nõ li
cet aliq̃ oꝺio ꝺꝛe. etiã. q. iũ. c. cũ in lege. Eſt aũt
ꝙfectõis nõ ſolũ remittere rancoꝛẽ ſed etiã ꝺãnũ
iuxta exhoꝛtationẽ ꝺñi ꝺicẽtiꝫ Mat. v. Qui vult
tecũ ꝓtẽꝺere ꝛ tunicã tuã tollere: ꝺimitte ei ꝛ pal
liũ. Et ibiꝺẽ ac Lu. vj. Si ḋo ꝙcusſerit te in vnã
maxillã ꝓbe ei ꝛ alteꝛã.

Ω

Extra petitio eſt. Et ne nos inducas in tẽ
e ptationẽ. Ubi notanꝺũ ꝙ nõ ꝺꝛ ẽ Mitte
nobis tẽptatiões vel ꝑmitte nos tẽpta
ꝛi: ꝛto ꝙ ſum⁹ impfecti. ꝛ tẽptationes ſunt piculoſe et ꝙtuor: ꝑtim. Primo et ꝑte hoſtiꝫ ḋ nõ intenꝺit niſi malũ cũ tẽptat. Scꝺo et ꝑte mẽtiꝫ ḋ cum
nõ ſꝑ ſit ꝺiuine ꝑꝛe auxilio roboꝛata in bello tem
ptationis caꝺit. Unꝺe glo. ſup Mat. iiij. ait. Si
ne ſpũſcõ ḋ ad pugnaꝫ vaꝺit citꝛ caꝺit. Tertio
et ꝑte ꝛpis. nõ ꝺifficile eſt in tota vita militare vi
riliꝫ ꝛ nũq̃ ꝺeficere. ꝺe q̃ pugna ꝺꝛ Job. vij. Mi
litia (alꝫ tẽptatio) eſt vita hoĩs ſup teꝛrã. Quaꝛ
to et ꝑte finis. qꝛ tẽptatio ꝺmonis: caꝛnis: et mũ
ꝺi eſt ad eneruandũ ꝛ ꝺeſciendũ ac ꝺamnandũ
Cũ g̃ ſit ita piculoſa nõ ꝺebem⁹ eã expetere. qꝛ q̃
amat piculũ ꝓibit in illo Eccl̃ⁱ. iij. Nõ etiã ꝺꝛ. nõ
ꝑmittas fieri nob tẽptatiões. qꝛ hoc eſſet ablatio
multoꝝ bonoꝝ. vñ Aug⁹. ait. Periculoſa tẽpta
tio eſt nulla tẽptatõe pulſari. ꝛ ideo eſt: qꝛ inꝺe ꝙ
ueniunt multa mala. Primũ eſt illatio coꝛꝺis.
Secunꝺũ inꝯꝺeratio ſui. Tertiũ inꝯpaſſio
tẽptatoꝝ. Quartũ ꝓꝓꝛ⁹ ꝛ ꝺeſpectio alioꝝ. Qui
tñ eſt ignoꝛãtia agẽꝺoꝝ: iuxta illuꝫ Eccl̃ⁱ. xxxiij.
Qui non eſt tẽptat⁹ ꝺd ſcit. Et ꝓtera ꝺe⁹ noluit
ab apl̃o Paulo tẽptatiõem auferre: licet eã au
ferri poſtularet: vt ipe inꝺt. ij. ad Coꝛ. xij. et Tho
bie. xij. ait angelus Raphael ipi Thobie. Quia
acceptꝫ eras ꝺeo neceſſe fuit vt tẽptaꝛeꝛ ꝓbaꝛet te
Et ideo licet ꝓſiꝺeꝛãꝺo fragilitatẽ noſtrã nõ ꝺe
beam⁹ tẽptatiões ꝑſũptuoſe expetere: tñ q̃ꝺ⁹
eas nob fieri ꝑmittit: eas ꝺebemus patienꝫ ſuſ
ferre. qꝛ Baũo vir ḋ ſuffert tẽptatiõẽ: qm̃ cũ ꝓ
bat⁹ fuerit accipiet coꝛonã vite ꝛc. Jaco. j. Et ꝓpt
hoc ꝺꝛ: ibiꝺẽ. Oe gauꝺiũ exiſtimate fratꝛes cũ in
varias tẽptatiões incideritis ꝛc. Dicit aũt Et ne
nos inducas in tẽptationẽ. ſ. in q̃ ſuccũbamus.
ſed ꝺa nob ꝟtutẽ reſiſtendi et vincendi tu fideliſ
ꝺeus ḋ nõ pateꝛ; hoĩem tẽptari ſupꝛa id qõ po
teſt: ſed facꝫ cũ tẽptatione puẽrũ vt poſſit ſuſtine
re. j. ad Coꝛ. x. Nec aũt ꝺicẽꝺo ꝓcoꝛꝺam⁹ cum
ꝓpha ḋ ait ꝑſ. xvij. In te eripiar a tẽptatione ꝛ in
ꝺeo meo tranſgꝛeꝺiar muꝛũ. i. omne foꝛte ꝑiuꝝ
ſupanꝺo cõfringam. Predicta aũt exponino cõ
firmat ꝑ glo. Matth. vj. q̃ ait. In tẽptationẽ in
ꝺucit q̃ tẽptatiõe fr̃agit. et Aug⁹. i li. ꝺe ꝟbis ꝺñi
exponit Et ne nos inducas in tẽptatiõeꝫ: quã. ſ.
ferre nõ poſſum⁹: ſed quã ferre poſſit bũana cõ
ꝺitio. Titus q̃ꝫ ait. A ꝺiabolo nõ tẽptari eſt ipoſ
ſibile. ſed ne a ꝺeo relinq̃mur in tẽptatione ꝺep̃
camur. Oõ aũt et ꝑmiſſiõe ꝺiuina ꝓꝛingit: illuꝫ
ꝺeus q̃ꝫ facere ꝺꝛ: in ſcꝛ̃ptura. ꝛ Fm B nili ꝓhibe
at tẽptationis inualeſcẽtiã que ſup̃ nos eſt: tunc
nos in tẽptationeꝫ inꝺucit. Maxime aũt ꝺe.
Mandat ꝺe⁹ vt petam⁹ Ne nos inducas in tẽ
ptationẽ. i. nõ ꝑmittas voluptuoſaꝫ ꝛ ſp̃oꝛaneꝫ
aꝛũ tẽptationũ experientiam pati. et Baſilius in
quit. Non ꝺocet nos in oꝛãꝺo petere afflictiões
coꝛpales. Uniuerſaliꝛ aũt ꝓcepit oꝛare nõ ſubiꝫ
ꝛe tẽptationẽ. ſed poſtq̃ aliquis ſubijt: expeꝺit a
ꝺño petere ꝟtutẽ ꝓferẽꝺi: vt cõſumeꝛ in nob illꝫ
Qui ſuſtinet vſq; in finẽ ſalu⁹ erit. et Ebꝛyſo. ſup
Matth. ait. Nic ꝺocet neq; renuere agones: neq;
inſilire. Ita enim ꝛ victoꝛia clarioꝛ nobis eꝛit et
ꝺetꝛimẽtũ ꝺiaboli ꝺeriſibile. Attractos cñ oportꝫ
viriliꝛ ſtare: non vocatos aũt ſilere ꝛ tẽpus exꝑe
ctare agonis: vt et non vanam gl̃iam et viriliꝛa
tem oſtenꝺamus. Nec ille. Licet autẽ ꝺicaꝫ Ge
neſis. xxij. Temptauit ꝺeus Abꝛahã. Et Sap̃.
iij. Quoniã ꝺeus tẽptauit eos, tamen exponi ꝺe
bet Fm ꝓꝺicta. quoꝺ etiam cõfirmat Auguſtin⁹
ꝺe verbis ꝺñi: ꝺicens. Nos non in temptatiõeꝫ
ꝑ ſemetip̃m inꝺucit ꝺeus. ſed inꝺuci patitur.
Unꝺe Jacobi. j. ꝺicit. Nemo cũ tẽptat ꝺicat ꝙ a
ꝺeo temptat. Deus enim intẽptato: maloꝝ eſt: et
ipſe neminẽ temptat. ſed vnuſquiſq; tẽptat a cõ
cupiſcentia ſua abſtract⁹ ꝛ illect⁹. Idem q̃ꝫ Au
guſtin⁹ vbi ſupꝛa ꝺicit. Aliuꝺ eſt inꝺuci in tem
ptationẽ. et aliuꝺ temptari. Nam ſine tẽptatiõe
ꝓbatus eſſe nemo poteſt: ſiue ſibi ꝑſi: ſiue alijs.
Nõ igit hic oꝛat vt non tẽptemur: ſed vt nõ infe
ramur in tẽptationẽ: tanq̃ ſi ꝺſpiam cui neceſſe
eſt igne examinari nõ oꝛet vt igne nõ contingat̃
ſed vt non ꝛeuꝛat. Inꝺucimur enim ſi tales inci
ꝺerint temptatiõnes quas ferre non poſſumus
Cum ergo ſic petimus hoc rogamus: ne ꝺeſeꝛ
ti eius aꝺiutoꝛio: alicui tẽptatiõi vel ꝓſentiam⁹
ꝺecepti: vel ceꝺam⁹ afflicti. Idem etiaꝫ Aug⁹. in
libꝛo ꝺe bono ꝑſeueꝛantie ait. Cum ſancti pt̃ũ

ne nos inducas vel inſeras in tẽptationẽ: ḋ ali
ud oꝛanꝺo q̃ꝫ vt i ſanctitate ꝑſeueꝛet. Dicit aũt Ble
xander ꝺe Bles ꝟbi ſ̃. ꝙ licet ab ipſeꝛ; ꝛ ifirmio
tẽptatio nõ ſit appetẽꝺa ſed patiẽꝺa ꝛ victoꝛia ſi
accꝺat. Itẽ nec a ſanctis ſit vnq̃ appetẽꝺa tẽp
ptatio caꝛnis. qꝛ vt ait glo. q̃. ad Coꝛ. xij. ibi Da
tus eſt mihi ſtimulus: tẽptatio q̃ ſit a caꝛne pec
catũ eſt venialeꝫ et ſi ei nõ conſentiat. Cñ viꝛi ꝓfecti
in ꝟtute ꝛ exꝑti ꝺe ꝓcul tẽptationũ ꝛ ḋ ſciũt eas
ſupaꝛe viriliꝛ qꝛ ſunt bñ firmati in cõfiꝺentia et
amoꝛe ꝺei: q̃ꝫ appetũt tẽptaꝛi. ſicut faciebat ꝓ
pheta ꝺicẽs ꝑſ. xxv. Proba me ꝺñe et tẽpta me.
Sciebat enim ꝙ vt ꝺicit glo. ſup Matth. vj. tem
ptatio neceſſaria eſt ad coꝛonã. et ꝙ vt inꝺt glo.
ſup ꝓꝺicta ꝟba pſalmiſte: niſi tẽptaremur negli
gentes eſſem⁹. Et ideo Greg. in mora. inꝺt. Sã
ctus ſe tẽptari ꝺeſiꝺeꝛat poſt ꝟtutes: ne ex cõfi
ꝺẽtia virtutũ in ꝑiũ caꝺat Nec ille. Sed vt ꝺi
ctũ eſt aliuꝺ eſt tẽptaꝛi ꝛ aliuꝺ in tẽptationẽ inꝺu
ci. Illum enim vt ait Aug⁹. in li. ꝺe ꝟbis ꝺñi: ꝺe⁹ i
tẽptationẽ inꝺucit qui ſuo auxilio ꝺeſeꝛuerit.

Eprima ꝛ vltia petitio eſt Sed DD
e libera nos a malo. quam exponit Aug.
vbi ſ̃. ꝺi. Unuſquiſq; ꝑit vꝛa malo: ḃ ẽ
ab inimico ꝛ ꝑnõ liberet. Sed ḋ ꝺeo ſe cõmittit
ꝺiabolũ nõ timet. Si enim ꝺe⁹ ꝓ nobis ḋa cõtra
nos. ad Roma. viij. et Ebꝛyſ. in omel. ait. Ma
lum hic ꝺiabolũ vocat ꝓpter excellentiã malicie
non que ex natura eſt ſed q̃ ex electione: et ḋa ad
nos impacabile bellũ habet. et Ebꝛanus ꝺicit.
Nic ꝓtectione ꝺei aꝺuerſus malũ petim⁹: qua
impetrata contra omnia que ꝺiabolus ꝛ mun
ꝺus oꝑatur ſecuri ſum⁹. Scũs aũt Bonauen
tura in expoſitiõe oꝛõis ꝺñice ait: ꝙ hic petim⁹
liberari a malo culpe. i. cuiuſliꝺet peccati morta
lis ꝛ venialis: vt ꝺe nobis ꝺici poſſit illꝫ ad Ro
ma. vj. Liberati a pcõ: ſerui aũt facti ꝺeo. Jtẽ a
malo miſerie: ad Roma. viij. Creatura libera
biꝫ a ſeruitute coꝛruptiõis in libertatẽ gl̃ie filio
rũ ꝺei. Jtẽ a malo pene: maxime iferni. Oſee. xiij
Oe manu. ſ. eterne moꝛtis liberabo eos: ꝺe moꝛte
ꝛedimã eos. Nos aũt ꝺicamus ꝙ generaliꝛ in
telligit ꝺe oi malo. Et ideo ꝺicam⁹ ꝺeo Tu eos ḋ
liberas ab omni malo Sap̃. xvj. In fine aũt ꝺi
cit Amen. i. Fm Hieronym̃ũ ꝛ Bonauẽturã vbi
ſupꝛa Uere ꝛ fideliter fiãt nobis gratie poſtula
te. Aug⁹. aũt vbi ſ̃. inꝺt. Uiꝺet etiam ille nume
rus petitionũ ſeptenarius beatitudinũ cõgruere
Si enim timoꝛ ꝺei eſt ḋ bti fiunt paupes ſp̃ũ: q̃m
ipſoꝝ eſt regnũ celoꝝ: petamus vt ſcrificet in bo
minibꝫ nomẽ ꝺei timoꝛe caſto ꝑmanente in ſecu
la ſeculoꝝ. Si pietas eſt ḋ bti ſunt mites: peta
mus vt veniat regnũ eius: vt mitescam⁹ nec reſiſ
tamus. Si ſcientia eſt ḋ bti ſunt ḋ lugent; oꝛe
mus vt fiat volũtas eius ſicut in celo ꝛ in teꝛra.
q; cũ coꝛp⁹ ranq̃ teꝛra ſpiritui tanq̃ celo conſen
ſerit nõ lugebim⁹. Si fortitudo eſt ḋ beati ſũt ḋ
eſuriũt: oꝛem⁹ vt panis nr̃ q̃ꝺian⁹ ꝺet nob ho
ꝺie ḋ ad pleniſſimã facultatẽ venire poſſimus
Si conſiliũ eſt ḋ bti ſunt miſericoꝛꝺes: q̃m ipſo
rũ miſeꝛebit ꝺe⁹: ꝺimittamus ꝺebita vt nob no
ſtra ꝺebita ꝺimittant. Si intellect⁹ eſt ḋ bti ſunt
mũꝺo coꝛꝺe: oꝛemus nõ induci in tẽptatiõeꝫ: ne
habeam⁹ ꝺupliceꝫ coꝛ tpalia ꝛ teꝛrena ſecũꝺo: ꝺe
quibꝫ tẽptatiões fiunt in nobis. Si ſapiẽtia eſt
ḋ bti ſũt pacifici q̃m filij ꝺei vocabunt̃. oꝛem⁹ vt
liberemur a malo. Ipſa enim liberatio liberos
nos faciet filios ꝺi. Nec ille. Multas aũt alias
expoſitiones ꝛ q̃ſtiones circa hãc oõnem ꝺimit
to cũ ḃreuitat̃; q̃s ponit Blex. ꝺe Bles in. q̃. par
te ſum me in tractatu ꝺe officio miſſe: mẽbro. iiij.
Pro cõclusione vo ꝺico fm ſancti Bonauen.
vbi ſ̃. ꝙ in hac oꝛatione petunt̃ ſeptẽ ꝺona ſpiri
tus ſancti. ꝺe quibꝫ habet Eſa. q̃. ad exterminan
ꝺa in nobis ſeptẽ vicia capitalia. Dicim⁹ q̃ ſcnſi
ceꝛ nomẽ ruũ: q̃ſi ꝺicem⁹. Da nobis ſpiritũ ſapi
entie. i. locũ ꝺitatẽ internaꝫ vt guſtem⁹ q̃ ſuauis
es. et hoc genꝛet in nobis paceꝛ hoc ꝓꝛa lunaꝛiam. qꝛ nõ eſt paꝛ oſſibꝫ meis a facie peccõ ꝛ meꝛ
oꝛũ. Ꝺuceniat regnũ ruũ. i. ꝺa nob ſpũm intelle
ctus: q̃ mũꝺati coꝛꝺe intelligam⁹ ꝛe in ꝑſenꝛi reꝛ
gnare ꝑ fideꝫ: vt in futuꝛo ꝺeeamus te regnare
ꝑ ſpeciem. et hoc eſt ꝓꝛa gulã: ꝺe qua ꝺꝛ Unꝺe ꝛ
ebꝛietas aufert coꝛ. Fiat voluntas tua. i. ꝺa nob
ſpũm ꝓſilij vt faciamus volũtatẽ tuã marie mi
ſericoꝛꝺie que ꝑmit auaritiã: q̃ꝛin⁹ miſeꝛiaꝫ cõ
ſeq̃mur: fm illuꝫ Bti miſericoꝛꝺes q̃m ipſi miſ
ſericoꝛꝺiã cõſequent̃. Sicut enim auaritia cõſiſtit
in acq̃rẽꝺo ꝛ retinẽꝺo: ita miſeꝛia in ꝺando et ꝺi
mittẽꝺo. Quiꝺ aũt ꝓꝺeſt ſepi⁹ ꝺicere Fiat volũ
tas tua ꝛ nolle iuuare. Uult ꝺe⁹ apõ eeſſe pau
peres vt ꝑ eos ſaluet̃ ꝛ coꝛpe ꝛ aia. Cũ enim ꝺefu
eꝛit vaſa ſtetit oleũ. Panẽ nr̃m ſupſubſtãialeꝫ
ꝺa nob ꝺie. i. ꝺa nobis ſpũm foꝛtitudis ḋ mul
tiplici pane roboꝛat aiam: ne ꝺeficiam⁹ in ꝑſen
ti eſuriendo iuſticiã: ꝑ quã expellẽꝺo accꝺiã ple
na iuſticia ſaturabimur in futuꝛo: fm illꝫ Bti
ḋ eſuriũt ꝛ ſitiũt iuſticiã q̃m ipſi ſaturabunt̃. Et
ꝺimitte nobis ꝺebita noſtra. i. ꝺa nob ꝺonũ ſcie
et ꝟtutẽ lucet⁹: q̃m tã nr̃a q̃ꝫ aliena ꝓtã cognoſcẽ
tes ꝺefleamus vt nob ꝺebita nr̃a ꝺimittas ꝛ ita
cõſolationẽ habeam⁹ aꝺuerſus inuꝺiã: ḋ facit
hoĩem ꝺe alieno bono tabeſcere. Et ne nos iꝺu
cas in tẽptationẽ. i. ꝺa nobis ſpũm pietat̃; ꝛ man
ſuetuꝺiẽ ſpũs: vt ꝑ ſpũm pietat̃; vincam⁹ tẽpta
tionẽ exercẽꝺo nos ad pietatẽ et ꝑ mãſuetuꝺines
vincam⁹ iꝛã nõ reꝺꝺẽꝺo maluꝫ ꝑ malo: vt ita be
ati poſſideam⁹ teꝛrã viuentiũ quã ꝑ ſpũm pietat̃;
et mãſuetuꝺinẽ obtineam⁹. qꝛ bti mites ꝛc. Sꝛ
libera nos a malo. i. ꝺa nob ſpũm timoꝛis ḋ vica
muꝺ mala ꝛ ꝑ ꝟtutẽ paugratis ſpũs bona adi
piſcant̃: q̃ꝛin⁹ eccluſ vicijs ꝛ tẽptt̃ terrenis habe
am⁹ cõna. ſ. beatitudinẽ regnu celoꝝ q̃s lucifer ami
ſit ꝑ ſuꝑbiã Nec ille. Et ſic ꝓcoꝛꝺat cũ Aug. in ꝑ
ſit ꝑ ſuꝑbiã Nec ille. Et ſic ꝓcoꝛꝺat cũ Aug. in ꝑ
cedẽti auctoꝛitate. Uulgaꝛiter aũt ḃec ẽ ꝺiuiſa oꝛꝺ
cedẽti auctoꝛitate. Uulgaꝛiter aũt ḃec ẽ ꝺiuiſa oꝛꝺ

O pater ſancte qui mundum creaſti

Et dos in celo tua gloriosa
Nomen tuum sit sanctificatum
Regnū tuum iocundum & sonorum
Cū viuere deo nos nanciscamur
Cum tuo iuuamine O deus granose
Voluntas tua fiat sic seruata
Ita a nobis terre incolis
Ut sit ab incolis cuncta beate.
De pane nostro quotidiano
Quam tibi fieri pudere placet
Sine illo viuere parum valet.
Debita nostra nobis dimittas oro
Ora a nobis pater tuum amorem
Inimicorum iniurie ignoscank.
Supra fortitudinē nostrā ne facias nos tēptari
Et sis auxilio ne sentiamus.
De omni malo velis liberare nos
Et facias vitam eternam consequi Amen.
Vel dicas pater noster sin mozē nostr̄.

E

Ecūda vtilitas oz̄onis ē supactiua .s. deꝑ
e monū & tēptationū. vñ Jsid. in. iij. de sūmo bono c. vij. ait. Doc est remediuz aꝰ
d vicioz tēptatōm efficiat vt ihēs Judet tangik
vicios: tonēs deo se subdat ad oz̄onez recurrendo
q: frequēs ord vicioz impugnationē extinguit.
Dicro. Ez ad Saluiniā de viduitate seruāda in
fine. Sp in manibz tuis diuina sit lectio & tū crebre
oratiōes vt oēs cogitationū sagitte q̄bz adolescē
tia pcuz soleat buiusmodi dipeo repellāt. Dic
enī valde pterritat demonibz. Vñ in legēda sci
Bartholomei legit q̄ q̄dā demō exist̄s in corpe
hois clamabat. Bartholomee apls incēdūt me
oz̄onis tue. Et i figurā q̄ p oz̄ones demones su
perent dr̄ Exo. xvij. q̄ donec Moyses teneret
oz̄one manꝰ extēsas: pplz Jsrael debellabat & vin
cebat Jmalech q̄ interpret fm Dicro. gēs bru
ta. et significat demones de q̄bz Virgilius in. vj
Eneid. inq̄t. Terribiles visu forme. Sicr. j. Re
gū. vij. Orāte Samuele filij Jsrael debellauerūt
Philistros p q̄s significabant demones. fm enī
Dicronymū philistē idē est q̄ cadēs seu ruina.
& cōtenit demonas de celo cadēbz. Jdeo Tho
bie. vj. Raphael angelus monuit Thobiā iuni
orē vt orare ne demones in eū haberent ptātez.
Vñ aut Jsido. li. ij. soliloq̄o p. ca. vj. Jmmūdus
spūs oz̄onis instantia vincit: demonia oz̄one de
pellunk ac fugank.

E E

Ercia vtilitas ē placatōis. Nihil ei sic
t deū placat et furorē iustitie eius sedat vt
humilis ac deuota oratio. Unde glo. sup
Judith. viij. ait. Oratio deuz lenit. Jdeo Ouidi⁹
in. v. de tristi. inq̄t. Sepe iouē vidi cū iā sua mit
tere vellet fulmina: thure dato sustinuisse ma
nū. Et Oraci⁹ in q̄dā epla ad Lelarē ait. Carmi
ne dī fugi placank carmie manes. Et ē hac ad
mirabili vtute oz̄onis dr̄ exēplū Exo. xxxij. Ubi
orante Moyse ad dñm valde iratū cōtra popu
lū Jsrael: ipse dño rēspōdat dicēs. Dimitte vt ira
scak furor meus in eos. Que vba exponēs glo.
inq̄t. Dē⁹ se facek Moysi oz̄onibz teneri q̄ potius
laxe se ab eo dimitti. O ierā oratio tu es illa q̄ ve
ra logr deū inuincibile vincat. et quē totus mun
dus fugare non valet tu ad tua vota inclinas.
Jdeo Leuit. xiij. dicit. Orāte p eis sacerdote xp̄i
eius erit dño. Sicut enī stimulus puocat eum
qui pūgit ad ambulādū: ita oratio pmouet deꝰ
um ad miserendū. Est q̄z oratio nō soluz stimu
lus ad miserendū. sed etiā vin
culū ligatū tenēs eius furorem ne nos flagellet
Et ideo conqrit ꝓba de negligētibz orare dicēs
deo Esa. lxiij. Non est q̄ inuocet nomē tuū: q̄ cōs
surgat & teneat te.

F

Arta vtilitas ē filiationis. q̄z p sancte
q oz̄onis virtutē sterilis pariūt. Un Jsaac
depcatus est dñm p vxore sterili & pepit
duos filios Gen. xxv. Anna orādo deū in tēplo
p filio babēdo obtinuit filiū Samuelē taz scīm
j. Reg. j. Melisᵉ bospitē sue filiū oz̄onē ipetrauit
qui mortuū postmodū etiā oratiōe resuscitauit
iij. Reg. iij. O igit steriles subm̄ittere dei seruos
cōrā dño vt suis sanctis orationibz vobis filios
impetrent.

F F

Uinta vtilitas ē liberatōis. Nihil enī
q sic liberat a mūdi tribulatōibz sicē oratio
Un Anna filia Raguelis p orationē li
berata est ab obprobrio Thobie. iij. Jrē nihil sic
pegit ab inimicis q̄libz sicut oratio deuota. iō
Baruch. iij. ca. dicit dño. Clamate ad me et ego
audiā: et eruam vos de manu pncipū inimicoꝝ.
De hac virtute patuit exemplum. j. Machabeoꝝ
xij. in ionatha machabeo qui videns q̄ om
nes socij sui exceptis paucis reliquerāt eum pu
gnantem cōtra alienigenas: rogauit dominū &
postmodū bostes cum illis paucis socijs vicit.
Jdeo dicit q̄daz glosa sup Judith. xiij. ca. et Oxi⁹
geneꝰ super librum Numeri. Plus valet vnus
homo orando q̄z innumeri homines prediando.
O tribulati prelijo. O angustiati carist̄o. O af
flicti ꝓsecutōibz: clamate ad dominū in oratio
nibus et liberabit vos. Nam Numeri. xj. p ora
tionem Moysi cessauit ignis qui deuorabat ca
stra murmurantiū. et per eiusdem orationez libe
ratus est populus a serpētibz. vt habek Nume.
xxj. Et Jone. ij. dicit q̄ Jonas exist̄ens in vētre ce
ti quod ipsum deuorauerat: per orationē ad li
tus maris adductus est. Susanna quoq; p vir
tutem oratōis a turpissima morte ac infamia est
liberata Dan. xiij. Que oia cōsiderans Aug⁹. in
omel. x. sup Apoca. inq̄t. Quotiens ꝓsecutōes ir
rogank ecclesie: sancto p orationibz aut amouen
tur aut temperank.

B

Extra orationis vtilitas dicit sanatōis.
e scz spūalis anie. de q̄ sanatōe inq̄t Dic
ro. Oratione sanank pestes mentis. Jez
corporalis: de qua Ecclesiastici. xxxij. dicit. Fili i
infirmitate tua ne despicias temetipsum: sed ora

dñm & sanabit te. de hoc habek exemplū Esa. xxj.
vbi dicit. q̄ per orationem Moysi: maria sorot
eius sanata est a lepra. Psiologat etiam vitam
oratio. Jdeo dicit Jaco. v. Infirmat̄ quis in vo
bis: inducat pbyteros ecclie vngentes eaz oleo
in nole dñi: & oratio fidei sanabit infirmum. vñ
Esa. xxxviij. dicit. Ezechia rege iu
da misit ad eum dño Esaiam ꝓpheta dicentē
Disponе domui tue quia morieris tu & non vi
ues. Ipse aūt orauit ad dñm cum lachrymis. et
ideo dño mutauit sententiā. & misit ad eum eun
dem ꝓpheta dicens. Audiui orationem tuam
& vidi lachrymas tuas: ecce adiciā sup dies tuos
xv annos q̄ndecim. & ciuitatē istam custodiam.
Narrat quoq; Lesarᵉ q̄ quidam miles rapto
& predo: iussu Frederici iperatoris capt̄us & la
queo suspensus est. dic aūt tertia alter miles in
tra panbulum transiēs dixit famulo suo. Quā
pulcer fuit homo ille. Cui rādit famulus. Do
mine vir iste consanguineus vester fuit. Accedē
nbus ergo ꝓpius vt sepelirent eū: dixit qui fue
rat suspēsus. Adhuc viuo: deponite me. et sic de
positᵉ dixit. Ego peccator modicū obsequij im
pendi deo: & ideo mei misertus est. Singulis enī
dieb⁹ tria pater noster sancte trinitati dicere cō
sueui angelica salutatōe ꝓmissa. quinq; etiam
orationes cū Aue maria pro vulneribz christi.
similiter vnū pater noster angelo cui sum com
missus, et vnū corpori christi quod conficitur i
toto mūdo: vt in fine vite mee tanto viatico me
rear esse dignus. quod & mihi sua misericordia
prestitit Jdeo rogo vt mihi sacerdotem vocetis.
& sic confessione & cōmunione ꝓmissa mox spiri
tum celo reddidit.

D

Eptima vtilitas sancte orationis dicit il
f luminationis. vnde dicit Act. xj. Erat
petrus in Joppe orans. vbi dicit Aug⁹.
Oratione melius soluunk dubia q̄z inquisitōe.
Et idem in sermone. iij. apl̄orū Petri & Pauli
inquit Omnis sanctus qui orat relinquens hu
milia & terrena in altū mētis extollitur. & in sub
lime suspensus rapit. & cognitōe sancta celo ef
ficit vicinior. vñ Salomon p orationē impetra
uit summā sciēnā & sapiēnā. iij. Reg. iij. Item
beatus Bernardus vt ipse dicebat. in siluis et
locis desertis orando plura didicit q̄z studēdo.
Insup. iij. Reg. j. dicit. Q̄ defecēdit ignis de ce
lo ad orationem Helie. Apostoli quoq; orati
one inflammati sunt spiritusancto Act. ij. Sed
quid vltr⁹ dicam. de oratione cū intellect⁹ hu
manus nō valeat idagare nec lingua enarrare
imensas eⁱ⁹ vtilitates. De ipsa inquit Aug⁹. in
lib. de saluatōis documentis. Oratio est anime
vnctio. p orationes omnia nobis vtilia tribuunk
a dño: & cūcta noxia fugank. Et ideo dico vobis
illud Jaco. v. Orate pro inuicem vt saluemini.
Nā Helias homo erat similis nobis passibil.
& oratione orauit vt nō pluueret sup terram. & nō
pluit annis tribus & mensibus sex. Et rursum
oranit: & celum dedit pluuiā & terra dedit fructū
suum. hec ibi. Pro celebratione aūt hui⁹ grie dī
co q̄ oratio est deo placita. angelo grata. diabolo
inimica. & homini necessaria. Pro cui⁹ est
deo placita. quia est eius tributum: sacrificium
& munus. De primo inquit Chrys. sup Matth.
De oratōe est nobis sermo qui solam quasi spi
ritualē tributū anima offert deo de visceribz la
tis. De scdo aut idem Chrys. vbi supra. Dic scire
q̄z pciosa sit oratio. nulla iustitia etiam maior cō
parat nisi sola oratio. Sicut enī thimiama dei
confectum delectat hoiem odorantem. sic oratio
iusti suauis est ante deū. De tertio aūt ait Dicro
nym⁹ sup Ezech. Sicut bestii mortus opponit
& aduersario et aduersus venīti occurrit. ita ira
dei sanctorū pbos frangit. Quę vba dicit Dicro.
exponēs illis Ezech. xiij. Nō ascendistis et adue
so: nec⁹ opposuistis vos murū p domo Jsrael.
vt staret in prelio in die dñi. Scdo dico quod
tio est angelo grata. Cui⁹ signū est q̄ ea defert ha
tim in celum: cū ab ore nostro procedit. vnde
Chrys. vbi supra ait. Dis scire dignatur oratio
nes. Mox vt de ore tuo pcesserit suscipit eā an
gelus in manibz suis & offert ante deū. Tertio
dico q̄ oratio est diabolo inimica. Et hoc tripli
citer causa. Est enī scutū dei & sagitta acerba ei⁹
Est quidem scutum dei quo temptationibz inimi
ci resistim⁹. Un Ambrosius. Bonū scutum
oratio quo omnia aduersarij spicula repellūtur.
Dicēte psalmista. Inimici mei detrahebant mi
hi. ego aūt orabā. Est quoq; sagitta dei & iaculū
vulnerās demōes. Et ideo quilibet debet orare
& dicere illud psalmiste. Emitte sagittas tuas
& dissipabis eos. fulgura multiplicabis & con
turbabis eos. Est enī oratio carbo dei quo dia
bolum incendim⁹. Un Thobie. vj. inquit angē
lus. Cordis eius gutulam & fumus carbonis pō
nas fumus eius extricat omne genus demonio
rum. siue a viro siue a muliere. De orationibz er
go devotis potest dici illud Psal. cxxxix. Sagitte
potentis acute cum carbonibz desolatoriis. De
solank ei demōes. Quarto dico q̄ oratio ē ho
mini necessaria. Et ideo inquit saluator noster
Matth. xxvj. Vigilate & orate ne intretis in tēp
tationē. Ubi ait glo. Ille solus sufficit a tēpta
tione qui nouit orare. Oratio quoq; pacē & quie
tem obtinuit. ad Thimo. ij. Obsecro primo om
nū fieri obsecrationes & orationes &c. vt quietam
& trāquillā vitā agam⁹. Item docet quid sit agē
dum. ij. Paral. xx. Cū ignorem⁹ q̄d agere debe
amus & solū residui habem⁹ vt oculos nros dir
igam⁹ ad te. Oratio enī illa qua acrius⁹ gra
tiā dat. sicut pz Luc. xviij. vbi de. q̄ publicanus
humiliter orās delectat iustificat⁹. Per orationē
nam quoq; eternā gloriā nobis tribuit de⁹. vnde
Luc. xxiij. scriptum est. q̄ orāti latroni & dicenti
Memēto mei dñe dū veneris in regnū tuū. respō
dit saluator nr̄. Amē dico tibi q̄ hodie mecū eris
in paradiso. Et ē sufficit p hoc q̄ ad finem

De oratonis modificatione.

Erma pro dict modificationis. vt aũt videat qualiter debeamus orare t qũ debem⁹ orare q̃ scriptũ in.c.vnico.extra de plus pet. t in.§.plus aũt. Inſtit. de act. Qui bñ pt petere aliquid inuſte t inordinate quat uor modis.ſ.recauſa:loco:t tpe. Primo male pt rez ꝑ debent decẽ t petunt duodecim vel vigint. t bñ ſi pt no vſuraria. Scõo male pt cauſa:cum promiſi tibi decẽ vt aliq̃d mihi facias et tu illud nõ facis t ſalarius non petis. Tertio male pt loco cum promiſi tibi ſoluere decem in vno loco:t tu vis me ſoluere in alio ſ.ſo qñ certo loco.q totum. Quarto t vltimo male pt tempe:cũ promiſi tibi decem ſoluenda infra annũ:t tu illa vis bodie:vel ſi promiſi tibi ſub cõditione:t tu ante exiſtentẽ conditionem petis. Ad ꝟ ergo vt nra oratio nõ ſit iniuſta t inordinata:debet fieri cum dictis determinationibus. Et primo debet habere modificationem rei. Querit ergo vtrũ debeamus petere tẽporalia in orationibus noſtris. Et videt primo q̃ nõ:ꝑ gloſam ſuꝑ illud pſ. Deus auribus noſtris audiuim⁹:ſic dicentẽ. Ad temporalia non erubuit deus:vt ab eo deſiderent eterna. Temporalia enim vilia ſunt:t quaſi nihil reputant in comparatione eternoꝝ.hinc Piere.iij.ſt. Aſperi terram t fra vacua erat. Vñ refert Seneca.q̃ Alexander cuidã petenti denariũ dedit vrbem.t cuz ille diceret.tãtũ donũ mihi ñ cõuenit. Nõ quero inquit Alexander quid te deceat accipere:ſed quid me deceat dare. Vñ Lbr̃ſ. ſuꝑ Matb. inquit. Illa pete a deo que tibi expediat accipere t illũ decet dare. Quõ enim tibi illa preſtet libenter nõ habenti:que ſi haberes admonet vt contemnas. Sed contra ꝟ videt eſſe ſententia noſtri ſaluatoris Matb.vj.c.vbi nos hortat orare t dicere. Panẽ noſtrũ quotidianũ da nobis hodie. Super que verba dicit Aug⁹. Panis quotidianus dictus eſt qui buj⁹ vite neceſſitatẽ ſuſtentat. Ad hanc dubitationẽ rñdet Alexãder de ales in q̃ſta ꝓ ſumme in tractatu de oratõe. t Rich. in iij.q.iij.di.xv.ar.iiij.q.iij. q̃ illa tẽpalia que ſunt neceſſaria ad vite ſuſtentationez a deo peti poſſunt. Sicut etiã dicit Aug⁹ lib.ij.cõtra fauſtum. Sed debemus ſeruare illud qõ dicit glo ſa ſuꝑ illa vba apli.ij.ad Coz.xij.ſcz. Ter dñm rogaui:dicens. Vñ aũt tẽpalia petitis cũ mõpetite t cũ timore illi cõmitte.vt ſi ꝓfuint det, ſi ſcit obeſſe nõ det. Qõ enim ꝓfuit vel obſit:medicus nouit nõ egrotus.principaliter ergo debemus petere a dño vt nos munder a vitijs t virtutibus florere faciat ac in ſua gratia cõſeruet. Vt inqt Aug⁹ in lib.de ſalutaribus documẽtis. t vt nos fortes efficiat cõtra tẽptationes diaboli:vt idem Aug⁹ ait in lib.ij.de vbio dñi. Sup omnia aũt vitam eternã petere debemus ſicut faciebat Dauid pſ.xxvj.di. Vnã petij a dño hanc requiram vt inhabitẽ in domo dñi oĩnibus diebus vite mee. Jo Aug⁹.i lib.v.omel'.omelia.x. inquit Qui vere chriſtian⁹ ẽ nõ iſta tẽpalia petere debet.ſed totũ pondus orationis t intentionis ſue ad expetendã eternã beatitudinẽ debet impẽdere. Ita enim tpalia bona t qñ deus dat t quãdo tollit grates libi agant. Qñ enim voluerit illa tribuere.t qñ voluerit tollere.tm eſt vt ſeipſum nobis auferat.hec ille. Que oĩnia cõfirmat Greg⁹. ſuꝑ illud Lu.xv.hoc eſt ꝓceptũ meũ di. Ecce alius in oratõe petit vxorẽ.alius villã.alius bouem.alius lat veſtem.alius ſibi dari deꝑcat alimentũ. Et q̃dem cũ hec deſunt ab oĩnipotenti deo petenda ſunt. Sed meminiſſe cõtinue debem⁹ qõ ex mãdato eiusdẽ redemptoris noſtri accipim⁹. Primum querite regnũ dei t iuſticiã eius t hec omnia adjcient vobis. Et hec itaq̃ petere a ieſu nõ ẽ errare.ſi tm nõ nimie petant. Noſtras ergo petitiones videam⁹ fratres chariſſimi. t qõ ad ſalutem nram ꝓfint a deo petam⁹ t gaudia ſalutis eterna poſtulemus.hec ille. K

Ecũda determinatio eſt reſpectu cauſe.

Nõ enim debemus ire ad oratiõẽ ꝓpter cõſequendã laudem humanam. Talis enim oratio eſt iniuſta. Jdeo dicit dñs Matb. vj Cum oratis nõ eritis ſicut hypocrite.qui amãt in ſynagogis t angulis platearũ ſtantes orare vt videant ab hominibus. Amen dico vobis: receperunt mercedem ſuã. O quot inueniunt tales hypocrite.qui vadunt ad eccl'ias tenẽtes officia in manibus fortiter legentes vt ab oĩnibus audiantur: genua flectentes vt videant t ſanctimoniales ſe putent.pectus fortiter percutientes.figuras ſanctorum ita anxie tangẽtes vt videant eas de parietibus velle eripere.ſuſpirant.t flere et deuotione ſe ſimulant. Deinde et vana gloria aſpiciũt ſi aliquis eos videt. Talis oratio nõ ẽ deo grata. Cauſa aũt nos ad orandũ inducẽs debet eẽ iuſta.ſ.ad obtinenda nobis vel aliis neceſſaria ad ſalutem anime vel corꝑis.t ad dei gloriam: iuxta illud apli preceptuz.j.ad Coz.x. Quicq̃d facitis in gloriã dei facite. L

Tertia determinatio orationis eſt reſpectu loci. Vñ querit. nunq̃d in oĩni loco ſit orandũ. Et videt q̃ ſic. ꝓ illud ꝓphete in pſ. In omni loco dominationis eius bñdic anima mea dño, vbi dicit glo. Ubi nõ dominat ibi nõ benedicat.vbiq̃ dominat vbiq̃ bñdicat Nullus excuſat. Sicut ergo nulla creatura: ſic nullus locus a laude dei excipit.hec ibi. Vñ ſciendum ſm Tho.j.ꝙ.q.c.iij.et.ꝙ.ꝙ.q.lxxxiij. q̃ in oratione t adoratione dei duo cõſiderari poſſunt Aut deus qui adorat t orat.t ſic nõ eſt aliquis locus ad orandũ neceſſarius. Quia vt dicit Aug⁹. xvij. Deus qui fecit mũdũ t oĩnia que in eo ſũt, hic celi t terre cum ſit dñs nõ in manufactis tẽplis habitat.nec manibus humanis colit indigẽs aliquo.t.iij.Reg⁹.viij. ait Salomon. Si celi et

lorũ te capere nõ poſſunt:quãto magis dom⁹ hec quã edificaui tibi. Si aũt conſideret boies adorantes t orantes deũ:ſic eis magis expediat adorare t orare in vno loco q̃ in alio:ratiõibus infra dicendis. Et ideo dicit Iſido. li.ij.de ſummo bono.q̃ licet in omni loco poſſit orari:tamen locus ſeceꝛ eſt aptior q̃ public⁹ quo ad maiorẽ quietudinẽ mentis. Inter oĩa aũt loca eccl'ia eſt magis apta t idonea ad orationẽ ſm Damaſcenũ:li.ij.c.xvj.t Alex.de ales in.iij.ꝑte ſũme i tractatu õ oratiõe.t Tho.ij.q.q.lxxxiij. ar.iij.t Ric.in.iij.di.xv.ar.ij.q.v. Et hoc ꝓbare poſſumus dupliciter rõnibus. Primo ratiõe inſtitutionis. Ad hoc enim inſtituta eſt eccl'ia:vt ibi orent. Et ideo.xlij.di.c.oratoriuz t.c.in oratorio. dicit. In oratorio ꝓter orãdi t pſallendi cultuz penitus nil agat:vt nomini huic t opi iugiter ipenſa cõcorditer. Ea ꝓpter exclamat dñs Mat. xxj.t Job.ij.t Marci.xj.t etiã recitat in euãgelio occurrentis ferie dicẽs illud qõ habet Iſaie. lvj. Domus mea dom⁹ orationis vocabit:vos aũt feciſtis illam ſpeluncã latronũ. Scõa ratio dicit in tertiã:qz in eccl'ia vnus erat ex deuotione alteri⁹. Unde ad Col'.iij.ca. hortatur apl's di. Cõmonẽtes vosmetipſos in pſalmis t hymnis:ac cãticis ſpiritualibus cantãtes in cordibus veſtris deo. Tercia ratio dicit deuotionis:qz eccl'ia eſt locus ad deuotiõez puocans. Unde Lbr̃ſ. ſuꝑ illa verba:dom⁹ mea tc̃.ait. Ingreſſus ieſus vbẽ ꝓmo templũ adjẽdãs fortiter religioſis:vt q̃cunq̃ imus ꝓmo ad domum orationis ſi ibi eſt accedam⁹;vt per oratiõem deo cõmendati ſic ad negocia agenda trãſeamus. hec ille. Et q̃bus verbis patet:q̃ dixit⁹ iuxta eccl'iaz vt oĩderet illũ eſſe deuotionẽ locũ:t cõuenientiorẽ ad orandum. Quarta rõ dicit frequentatiõis. Ibi enim angeli magis frequentant ob dñici corꝑis reuerentiã.qõ figuratũ eſt Gen. xxviij. Ubi iacob lapidẽ erexit in titulũ in figurã eccl'ie. Et iõ exclamauit. O q̃ terribilis eſt locus iſte.ſ.ꝑtra eos qui ibi nõ ſtant deuoti:ſi vagãtes t diſſoluti. Sequit. Vere dñs eſt i loco iſto t ego neſciebã:t hic nõ eſt aliud niſi dom⁹ dei t porta celi. Ibi etiã vidit Jacob ſcalaz erectã vſq; ad celos cui dñs inherebat:t magnã multitudinẽ angelorum aſcendentiũ:t deſcendentiũ.ꝑ qõ figurabat q̃ in eccl'ia deſcendũt angeli:t poſtea aſcendũt in celuz portantes oſonos penitentiũ in cõſpectu dei. Et hoc eſt quod inquit Dauid in pſ. Preuenerunt.ſ.angeli:ſm glo. cõiuncti pſallẽtibus.i.oſonis in medio iuuenum lazꝝ tympaniſtriarum.i.aiazꝝ ſanctarum orantiũ:vel etiam ſanctarum virginũ:ibi cuz eis aduenientiũ

Quinta t vltima rõ dicit impetratiõis. Facilius enim i eccl'ia impetrat qõ petit. Unde tercij Reg.viij. Scriptum eſt.q̃ cum ſalomon deo edificaſſet templũ orauit dicens. Si ꝓ⁹ agẽs penitentiã venerit t adorauerit:ac deꝑcat⁹ fuerit in domo hac exaudi in celo:t dimitte populo ſuo. Cui rñdit dñs ſequẽti capitulo dicẽs. Audiui orationem tuã t ſanctificaui domũ hanc quã edificaſti mihi:ponẽsq; oculi mei t cor meũ cunctis diebus ibi.q.q̃s Paralip.vij. dicit q̃ apparuit dñs Salomoni dicẽs. Audiui orationẽ tuã t elegi locũ iſtũ mihi i domũ ſacrificij. Si claudo celũ t pluuia nõ fluxerit t mandauero locuſte vt deuoret terrã t miſero peſtilentiã in ꝓpulo meo. Conuerſus aũt ꝓpulus egerit pniam t me deprecatus fuerit in loco iſto:exaudiaz de celo t ꝓpitius ero peccatis eoꝝ t ſanabo terrã eoꝝ. Oculi mei erunt aperti t aures mee erecte ad orationẽ eius qui in loco iſto orauerit. Elegi enim t ſcificaui locũ iſtũ vt ſit nomẽ meum ibi in ſempiternũ. hec ille. Dicit aũt Albert⁹ de natura plantarũ: q̃ celeſtes influẽtie plus influũt in vno loco t repoſite q̃ in alio:ſm aſpect⁹ magis directos vel indirectos. Et ſi liter ſunt certa loca deo dicata t magis ei grata:ad impetrãdũ diuine gratie influentiã opportuna.ſ.eccl'ie t altaria. Et ideo Pſal.in q̃t. Adorate dñz in atrio ſco eius. Sicut enim ſol ſm Ptholomeũ pñm in ꝓpria domo.ſ. in leone:eſt maxime virtuoſus t influẽtie. vt patet in dieb⁹ canicularibus:ſic de⁹ in eccl'ia quã ꝓ ſpeciali domoz tabernaculo degit maxime pietatis t charitatis influentiã nobis effundit. Scriptũ eſt nanq; tabernaculũ ſuum altiſſim⁹: Pſal. xlv. Ad quartuor aũt officiorum genera ſanctificat t dedicat eccl'ia. Primo vt ſit medicinalium vnguentoꝝ apotheca. In ipa enim cõferunt ſacramenta:q̃ ſunt vt ſpecies aromatice in remediũ oĩm morboꝝ t defectuũ ſpiritualiũ. Secundo dedicat eccl'ia vt ſit celeſtiũ t diuinoꝝ donorum theſaurus. Illã in ipa indulgẽtie t gratie multe recipiunt que in ea rãne in ſcrinio dei ſũt recondite:atq; Petro t ſucceſſoribus eius ſũt tradite vt fidelibus ꝓpulis diſpenſent. Et ideo ꝑlatis eccl'ie dicit.ſ.ad Cbor'.iij. Sicvos exiſtimet domo vt miniſtros xpi t diſpenſatores miſteriorum dei. Tertio dedicat eccl'ia vt ſit moraliũ documẽtoꝝ ſcola. In ea enim fiunt ꝓdicationes exhortationes miſſe ac alia diuina officia t orationes deuote:quibus oĩbus placat de⁹ t miſericordia eius impetrat. Unde Ezech.x.dr q̃ dom⁹ dñi impleta eſt nube.i. doctrina ſalutari t deuotione quibus corda arida irrigant t deo mitigatur. Quarto dedicat eccl'ia vt ſit oĩm ad ſe recurrentiũ ſuſceptrix tutiſſima. Conſtantin⁹ nanq; imperator vt legit in hyſtoria ſacri ſiluestri dedit hoc priuilegiũ eccl'ie vt ad eam confugientes nõ poſſent inde violenter extrahi. Qõ priuilegiũ ꝓ lege ciuili t canonica fuit confirmatũ.vt habet in.l.ꝓſenti.C. de epis q̃ ad eccle.cõſti. t.c.reti. t.c. diſtinuit. t.c.conſtituim⁹. t.c. mercatores.xvij.q. iij. t.c.inter alia.de imuni.ec. Et ideo ipa eccl'ia debet ab oĩbus fidelibus cum deuotiõe frequentari maxime tribus rationibus. Primo ꝓter

ubus maiestatem. Ut enī supeadicū est. deus pectus est Salomon: t pmisit q oculi sui⁹ essent aperti ac cor: semp erēt in templo. Oculi quidē aperti ad parcendū: aures misericordie ad exaudiendū preces supplicantiū in templo: t cor: ad dilectionē plenū ad eos diligendū. Licet aūt deus sit vbiq; tamē in templis t ecclīs specialiꝰ dicit habitare: dicente psalmista. Dominus in templo sancto suo. Et merito ipa ecclā debet haberi in magna reuerentia ratione diuine inhabitationis: qua de illa dicit potest illud Apoc. xxi. Ecce tabernaculū dei cum hoibus. Debet quoq; venerari propter pñtiam xpi. Nam in omni ecclia cōsecrata: semper debet tenere cor: pus christi. capitulo. prohibet. de consecrati. di. i. Secūda. Et ideo cum ibi sit in tanta gloria sicut est in adoratione cōuiuie dr vt omnis hoīs: t arbitretur quē honorificabant omnes angeli t beati. Et potest dari exemplum illius rustici: qui per quendam maleficū consulturn fuit: si vellet fieri diues in cera t mellicore: pꝰ christi deferre ad alucaria apum. Unde cum se fuisset communicare statim in ore accepta hostia exiuit eam: t deulit ad prefatum locū. Apes vero prouisum ecclīuncularn cum altari t tabernaculo ei fecerunt. Uenieno aūtem illi rustico vt mō extraheret de alucario: inuenit illud mirabile: t vidit regē apū: cum aliis apibus circumstante cum cantu t reuerentia. Propter quod stupefactus ad episcopū pgit: t a populo t clero illa hostia cū artificio ille mirabili ad ecclīā t glata. Honorāda est etiam ecclīa propter pdemniaz sanctorū qui ibi quandoq; descendunt vbi sunt eorum reliquie: t vbi est ecclīa ad honorē sui nois fabricata: sicut patuit de beata Barbara que apparuit bīē Luce ad sepulchrū suū oranti. Descendūt etiam cum angelis associātes corpus christi in altari collocatum. Sicut enim cardinales sequuntur papam: camerarij dñm suum: ita sancti t angeli dñm istum christum in sacramēto altaris venientem. iuxta illud Dañ. vij. Milia milīū ministrabāt ei: t decies centena milia assistebāt ei. Et pter in ecclīa conuenientes pñtiam debent dicere ipli dño istā cum psalmista. In conspectu angelorū psallā tibi. Adorabo ad templum sanctum tuum: t cōfitebor nomini tuo.

Sexto ecclīa est frequentanda t veneranda: pter nīam vtilitatē. In ipa nāq; recipim⁹ baptismū t alia sacramēta: t in ea vel in eī⁹ cimiterio sepelient corpora nīa post mortē. Ibiq; pticipare possumus cuz pbris Pñ. dicit. Suscepit deꝰ misericordiā tuā i medio templi tui. Et sicut pmisit auctoritate diocesani q̄ dz ponere primū lapidē t figere crucē t deliguare animalia: t cētū: t cētā petere debet sufficienter assignari sine qua cōsecrari non debet. c. nemo. t. c. placuit. de cōse. di. j. Insup ecclīa cōsecrata amplius non debet reuerti ad secularē habitationē t pfanos hoīes reuerti ad secularē habitationē t pfanos vsus. xix. q. iij. c. que semel. t. c. quoniā. t. xvij. q. vltio. xix. q. iij. c. que semel. t. c. quoniā. t. xvij. q. vltima. ca. quesiti. t de relegi. domi. ca. ad hec. t vltima. ca. quesiti. t de relegi. domi. ca. ad hec. t xvij. q. iij. c. nulli licet. t de cōsec. dist. j. c. ligna. t. c. veruntamen. t de rerū pmu. c. māsapia. cle. t. c. semel statuerā

dñino eulrai deportat⁹ b3: diuersa noia: vt no⁊ alt⁹ per Archidiacō.in.c.pmo de ꝓcura.eccl.vel ecta. libo.vj.t in clemen.j.de in integr.restitu. Quando q3 eiī d3: basilica. vt in.c.nō oportet.xlij. di. vbi Archidiaco dicit⁹ basilica d3: palatius regis. Basileos eiī grece rex interpretat latine. Un basilica d3: q3libet eccl'ia: q3 palatiū est sūmi regis: t in ea rega regum ministrat. De hoc etiā mentionē facit idē Archi.in.c.fūdamēta.de dedi. li.vj. Sēdo d3: rēplum. vt in.c.t b dicim⁹.xvij. q.vj. Interpetat aūt rēplū templorū amplū: ⁊ Jsi. xl. Cōsimo. cuiq.t Archi.in dicto.c.t b dicim⁹ Quia ꝓpe ibi subūm⁹ recti amplitudie ꝓnnck: t ꝓpter rēpla sunt maiores ecclie. Uel d3: rēplū a cōcplando: q3 b ibi fieri debet. Tercio dicit ecclia: vt de ꝓcura.di.j.c. Ecclia: q3 interpetat collectio siue ꝓuocatio. vbi dicit Archi. q3 ió d3: conuocatio: q3 ꝓnnet ꝓp'm cōuocatū a deo p oppationē spūsci ad vnā fidē: t pmiū futuri seculi. Locꝰ aūt vbi cōueniebat ꝓp'e iudaic⁹ appellabāt synagoga: q3 interpetat cōgregatio: q3 ibi ꝓp'e ad audiēda vba legis veteris q erāt aspa veluti greges pecoꝝ cōgregabāt. Quarto d3: tabernaculus. vt in.eq.de sen.t re iudi.li.vj.t ibi Archi. ꝓprie aūt tabernaculū d3: militare habitaculum. vt dꝫ scata.di.j.in ꝓn.t p Archi.rvj.q.vij.c.t b dicim⁹. Quia vo militia est vita hois sup terrā Job.vij. Jō eccl'ia i qua adunat ꝓp'e militās d3: tabernaculū: t ꝓpterea psalmista inqt. Quā do trāsibo i locū tabernacli admirabilis: vsq3 ad domū dei. i. ab eccl'ia militāte vsq3 ad eccl'iā trūphantē. Tabernaculū etiaz d3: a taberna: vt ait Elbricus de rosarc in suo dictionario. i vel bo tabernaculū. ꝓ. Leaberne.ff. de verbo. sig. Taberna aūt d3: hospitiū in quo inmerātes t peregrini reficiunt. Et ió eccl'ia merito tabernaculū appellat in quo hoīes q in b seculo pegrinant t nō habēt hic pmanentē ciuitatē ꝫ futurā inquirunt ad Hebre. vltimo: reficiunt pane vbi dei: t ecta celesti. ſ. dñica sacramēti. Quinto d3: domus dei. vt in.c.decet. de imu. eccl'iaꝝ. li.vj. Jpa eiī eccl'ia materialis ad similitudiē ineffabilis decorat diuersitate officiorū ac ministroꝝ deo seruientiū. vt d3: in.c.singula. t in.c.ad b. lxxxix. di. De q̄bꝰ ministris t officio ipoꝝ bñ in.c.plecti. xxv. di. Et ꝓpter predicta oia d3: in dicto.c.decet. Domuꝫ dñi decet sanctitudo. Decet eiī vt cui⁹ in pace facta⁹ est locus etiā cultꝰ etiā sit debita veneratiōe pacifica⁹. Sit itaq3 ad ecclias humilis t deuotus ingressus. Sit in eis deuota cōuersatio aūt dicit dom⁹ dei: q3 in ea nihil pōt malignus in libro dyalo. Cum rome q3daz eccl'ia ab arriano minū erunt de ipe eccl'ia in forma potā. Et duz quit angel⁹ dñi tenēs dyabolū. in q̄ demonstratum est q3 malignus spūs ab eccl'ia consecrata fugiunt: t in ea cōtra hoīes ꝓterem suam crudelitate nō possunt. Ingressuri igit hūc domū dei ōbēt esse mūdi cōde ore t opere: q̄ demonstratum fuit Exo. iij. vbi dño apparēs Moysi in rubo dū ille appropinq̄ret ad locum dicit ei. Solue calciamentū de pedibꝫ tuis: locus eiī i quo stas terra sancta est. Hoc etiā demōstrauit de⁹ quādo Exo. xxx. precepit vt quotiescūq3 Aaron ingrederet tabernaculū lauaret se. q̄ etiā de Leuino precepti est Numeri. viij. Sed ad cōfusionem xp̄ianorū saraceni nō nisi lotꝰ t discalciati rēplū intrāt. Unde etiā ꝓpter hoc Salomō antetemplū ordinauit mare eneū. iij. Reg. vj. Eccl'ia vo ordinauit aquā bñdictā ad fores rēpli: vt vnusq3 q̄sq3 ingrediēs ꝓpius se illa aspergat. Dicit aūt Aug. ad confirmationē predictorū in ſmone dedicatiōis eccl'ie. Quoties frēs charissimi altaria vel rēpli fabricate colim⁹ si fideliter t diligēter attēdimus t sacre ac iusteriuium⁹ quicq̄d in templis manufactis agit rerū in nobis spiritali edificatiōe completr. Nō eiī meritus est ille qui dixit. Tēplū dñi sanctū est q̄d estis vos. Et iterū. Nescitis quia corpa vestra templū sunt spūssancti. Quibus meritis: nisi p gram dei meruim⁹ fieri templū dei. Et ideo quātū possum⁹ cū ipius adiutorio laborem⁹ ne deus noster in tēplo suo: hoc est in nobisipsis aliq̄d inueniat q̄ oculos sue maiestatis offendat. Sz babitaculū cordis nostri euacuet vitijs t virtutibꝰ repleat: daudat diabolo t aperiat xp̄o. hec ille. Debem⁹ aūt facere in oībus necessitatibꝰ nr̄is: sicut fecit populus isr̄l in tribulatiōe Holofernis. de quo dicit Judith. vj. Conuocat⁹ omnis ꝓp'lus intra eccl'iam orauit pctis auxiliū a deo israel. Ad hoc aūt faciēdū horamur Ezech. xliij. vbi dicit. In vijs rēpli pones cor tuum. t Dauid psal. xxviij. dicit In templo scō eius omnes dicēt gl'iam. Qui etiā ꝑdictas dignitates eccl'ie cōsiderās nos i. lxxviij psal. horat dicēs. In ecclesijs bñdicite dño de fontibꝰ israel. Ibi beniamin adolescētul⁹ in mētis excessu. M

q Uarta vltima modificatio oriōis dicit respectu tēporis. Un queritꝰ quo tēpore sit orandū t videt q̄ semp. Ait eiī dñs Lu. xviij. Oportet semp orare t nūq3 deficere. Sz oportet necessitate induci. ff. de ver. sig. l. vbū oportere. t ibi glo. que allegat. l. cū hi. §. arbitrarꝰ. ff. de trāsac. ergo tē. Preterea scriptū est Psal. xxxiij Bñdicā dñm in omni tpe: sp laus ei⁹ in ore meo Sed cōtra Eccs. iij. ór. Omnia tēpus hūt t suis spacijs trāseunt vniuersa. tēpus loquēdi t tēp⁹ tacēdi. ergo t oriō habet tēpus determinatū sicut t reliqua. Preterea ad impossibile nemo tenet. l. impossibiliū. ff. de regu. iu. Sed impossibile est semp orare actualr: q3 nos oportet ꝓ magna pte tēporis in alijs rebus occupari maxime i necessarijs nature: ergo nō videt illud dñi ꝓceptū

posse fuari. Ad hāc q̄stionē rñdet Alexā. ó alexbi ō. t hāc Tho. in. iij. di. xv. ar. q. q. iij. q̄ illa verba dñi debent intelligi ſm expositionē glosarū. vnde habem⁹ glo. sup illa verba ap'li. j. ad Thes. v. c. sine intermissiōe orate. di. Non cessat orare q̄ nō cessat benefacere. Ibi ꝙ accipit dominus orationē ꝓ bono ope. Alia glo. ibidē dicit. Uirā cēnā ꝓnnue ōsiderate: ꝑs eiī cōtinuū desiderū boni est oratio cōtinua. Et alia glo. inqt. Sine intermissiōe orat q̄ horis t tpibus statutis nō desinit orare. Alia glo. exponit. t est Aug. sup psal. xxxiij. di. Nunq̄d sine intermissiōe genua flectim⁹: corpus psternim⁹: aut manus leuam⁹. vt dicat ap'lus. Sine intermissiōe orate: hoc puto facere nō possumus. Est ꝙ alia ratio sine intermissiōe orādi que est desiderū. Quicq̄d igit agas si desideras supernā quietē nō intermittas orare. Si semp manet in te charitas semp clamas: si semp clamas semp desideras: si semp ō sideras semp oras. hec ille. Alio modo exponit Aug. in li. ij. cōtra Maximianū. ſ. q̄ ad hoc vt deus ꝓpter pcā nō flagellet mūdū oportet vt semper ab aliq̄bus oretur. vñ ipe dicit ibidem. c. ir. Nullus dies nulla hora nullū momētū temporis inuenit in quo a seris oriōes deo aliquo in loco nō fundant: ab alijs hic: ab alijs ibi: ita q̄ ab oriōibus nullū rēpus est immune. quādoq̄ dēs dicbo ac nocte: cū alij abo reficiunt: alij quod liber aliud agūt seu dormiūt: non vtiq3 desunt quos sanctū desiderium orare ꝯcōpellat. hec ille.

Et ſz quo cū q3 tpe orari possit deus: tamen ſm Bern. tria tpa sunt magis apta oriōi. ſ. Primū è auroꝝ: iuxta illō Sap. xvj. c. Oportet puenire solem ad bñdictionē. Nā sicut filij isr̄l mane colligebant mānā: Exo. xvj. ita dulcedo spūssancti mane horā degustatur. Ideo canebat Dauid in psal. Mane astabo tibi t videbo. Eap: opt Job. viij. ca. Sui li. nos hortat di. Si diluculo cōsurreteris ad deū t oipotentē fueris deprecatus statim cuigilabit ad te. Hoc eiī tpe aie nostre sunt adhuc leues a curis exterioribꝰ t ideo sunt magis dispositē ad oradū. Et de hoc dedit nobis exēplum xp̄s Marc. j. c. vbi dicit. q̄ valde diluculo surgens iesus abijt in desertū locū ubi orabat.

Secūs tēpus est medie noctis. de quo ꝓpba ait Media nocte surgebā ad cōfitendū tibi. Et de hoc dedit nobis exēplū xp̄s Mat. vj. c. vbi dicit. q̄ erat pnoctās in oriōe dei. Quārum aūt sit vtilitas oratio noctis demōstrat Dauid psal. lxxvj. dicēs. Meditat⁹ sum nocte cū corde meo t exercitabar t scopebā spūs meus. O si videres fluos dei in nocte ad oriōem in cruce stantes: aliquos amaras lachrymas ó passiōe xp̄i fudentes: alios pcā tua mi ꝓp'e detestantes: alios ex eleuatiōe mēsis etiā a terra miraculose corpaliter eleuatos: alios magnis splendoribꝰ circūdatos: alios cū dño nr̄o iesu xp̄o vel gl'iosa ⁊ gine Maria aut aliqs sanctis sibi in nocte apparentibꝰ cosq3 ꝫsolantibꝰ dulcia miscentes colloquia: profecto intelligeres verā esse illam ſnia ꝙ ꝓbat in Pā. di. Quā magna multitudo dulcedinis tue dñe: quā abscondisti timentibꝰ te. Jō inqt Bern. in q̄dā epla ó religiosis loqns. Mira videt⁹ crucis nr̄e: ſz nō videt vnctiones. Tercio tpe aperiū ad orandū est vespertinū: q3 tūc inuenimur ab ipedimētis digesti. Unde ꝓbeta in Pā. dicit. Dirigat dñe oriō mea: sic incēsum i cōspectu tuo deuotio manuū mearū sacrificiū vespertinū. de hō dicit nobis exemplum xp̄s de q̄ Mat. xiij. ór. q̄ dimissa turba ascēdit in montē vt oraret: vespere autem facto solus erat ibi. M

c Um ꝙ Pitbagoras pbs dicat Duorū ꝯ ꝙppe rēporū cura habēda est: mane q̄d acturi sum⁹ vero q̄d fecerim⁹. Jō q̄libet xp̄ian⁹ statis: vt a lecto surrecturꝰ debet ibi facere signū cruc⁹ q̄ facit fugere oēs demones. ó q̄ Dauid in Pā. lxxxv. dicit dño. Fac mecū signū in bonū: vt videant q̄ oderūt me: t cōfundant. Si eiī signū cruc⁹ ꝓponit in ꝓncipio cuiuslibet inuētarij. l. fi. §. sinautē d. j. v. vel si. signar⁹ C. de iure delib. mlto magis in ꝓncipio actionū nr̄arꝰ dz esse ꝓmū q̄d faciam⁹ surgendo. Deinde gras agere debem⁹ deo de oībꝰ bñficijs ab eo acceptis. ait eiī Seneca ad Lucil. Qui bñficia rū obliuisc⁹ ingratissim⁹ est. Postmodū ꝓponere debem⁹ illo die abstinere a peccatis t multa bona facere: ac si nūq3 hanc fecerim⁹. iuxta illō ꝓbere in Pā. Et dicit nūc cepi. Imitarique debemus seraphicuꝫ patrē nostrū Francisc⁹: de q̄ scribit Bonauētura in legēda a⁹ dicit: q̄ ꝓponebat ꝙdie se ingēia facturꝰ. In sero aūt cogitare debem⁹ q̄d in die fecerim⁹: t si aliq̄d pcm in nobis cōspiam⁹ de eo ꝓteramur: t cogitet q̄sq3 si aliq̄d in eo est mortale pcm dicēs. Quid erit de me: si hac nocte repētin⁹ mihi sicut mlīs accidit veniret iterit⁹. Deinde deuote ac corde ꝓtrito roget dñm cū Dauid Pā. l. dicēs Miserere mei de⁹ ſm magnaꝫ misericordiā tuaꝫ. nr̄amq3 aliaꝫ t corp⁹ ꝙdie maximei mane et i sero dño cōmēdem⁹. Quod faciēs ꝓpiabit⁹ nobis de⁹ noster qui viuit t regnat in secula seculoꝝ. Amē.

Feria ꝙrta post ꝓmā dñicam q̄dragesime de ipedimētis oriōis. Sermo duodecim⁹. O

b Bscurauit glo/ria dñi sup mōtē ſnai Exo. xxiij. t in ꝓphēta occurrentis ferie. Sepe in sacro eloqo ꝓ mōtē sanctū oriō figurat. Sicē eiī mōs est alt⁹ t sublimis loc⁹: ita oriō est q̄dā altissima t excellēs operatio que nos altos facit p cōtēplationē. Ideo theologi. in. di. xv. diffiniunt oriones dicentes: q̄ est elevatio siue ascēsus mētis in deū. que diffinitio fuit originaliter Damasceni li. iij. c. xxiij. Sicut enim difficile est ascendere in mōtem: ita difficile est

ad olimpiadē nē cōtēplatiōis t oratiōis peruenire
Ergo in duab⁹ figurā dicit Exo.xix. Nō poterit
ascēdere vulgus in mōtē: boies eīm deliciales et
somnolēti nō pūt dulcedinē orōnis degustare.
Et hinc aues mūdę pinguis t carnosa nō pōti
alīū se leuare ad celestia t carnales non pūt
ad cacumē cōtemplatiōis ascēdere. Quēadmodū
etiā in mōtē descēdit magna abūdātia muneris:
ita in oratiōibus venit ad animā grā spūsācti que
p niue figurat. Sicut refulsit gl'iosa virgo Ma
ria Liberio papę vt refert scā mater ecclia in of
fīo miracli niuis. Est ḡ oratio mons: de quo
Dauid psal.lxvij.air. Mons dei mōs pinguis
mons in quo bn̄placitū est deo habitare in eo
etiā dn̄s habitabit in finē. Licet eīm aliquādo
nō veniat deus in p̄ncipio orationis: tamē si ple
uerit finaliter veniet. In mōte trāsfiguratiōis
ē dn̄s Mat.xvij. vt ostēderet q̄ homo carnal'
in monte orationis in spūale trāsformat. Ad hūc
montē orōnis oportet peruenire illos q̄ volūt salua
ri iuxta illō Beā.xxx. In monte saluū te fac. Jō
cuiliber nr̄ī dicit dn̄s Exo.xxiij. Accede ad me
in mōtē t esto ibi. Et ideo bene dr in vbis ꝓpo
sitis. Habitauit gl'ia dn̄i sup montē synai. Scdz
eīm Diero. synai interpr̄at egressio tēptatiōis.
In montē ḡ oratiōis ascēdere t egredient' ab aia
vestra tēptatiōes vestre t gl'ia dn̄i habitabit sup
vos: t dabit vobis lucē grē suę. Sed dicet q̄s.
Ego frequēter ascēdi mōtē orōis t rogaui dn̄m
p aliqua grā impetrāda t nihil potui obtinere
Huic ego rndeo illud q̄d inq̄t Aug.xvj.q.j.c.r.
Benefacere semp deus est paratus sz boim mali
ca phibet. Un̄ maligno pcōri dicit potest illud
Treñ.iij. Opposuisti nubē ne transeat oro
Et ideo in hoc mone videbim⁹ tria impedimēta quib⁹ deus nō exaudit orōes nr̄as. Primū dicit iniusticie. Scōm neglie. Tertiū t vltimū appellat impatiētie.

De primo impedimēto oratiōis quod dicit iniusticie.

P Rimū impedimentū dicit iniusticie
p Est aūt triplex iniusticia. s. ex pte orā
tis: ex pte oratiōis: t ex pte eo⁹ p quo
orat. Primo ex parte orantis. p cui⁹ declaratiōe mouet vnū dubiū. s. vtrū de⁹ exaudiat pcōres in orōibus suis: tpmo videt q̄ nō: p
illō q̄d scriptū ē Job.xx. Sam⁹ q̄t pcōres de⁹ nō exaudit. t Treñ.iij.c.b:. Clos iniq̄ egim⁹ et ad iracūdiā prouocastis me: idcirco tu es ieroa
bilis. t Dauid in psal. dicit. Iniq̄tatē si aspexi i corde meo: non exaudiet dn̄s. Chrys. q̄z super Matth. br. Qui orat t peccat nō orat deū sz deludit: t talis est filius militibus plani qui xp̄o genua flectebāt t alapas ei dabāt: t talis est fenerator: q̄ ex vna pte orat t ex alia fenerare nō cessat nec sanari t ferrū a plaga nollet amouere. Un̄ Isid. air. Sicut nullū pfīat in vulnere medi
camētū si adhuc in eo sit ferrum: ita nihil pficit oratio illi⁹ cui⁹ adhuc peccm in mēte vel odium manet i pectore. Jrē talis est filius aut q̄ vult eo
gnare inutilcata vel mole carnis aggrauata: sicut est structio vel est laqueus irretita. Ita nanq̄ in
uisc̄at p auaritiā. vn Amb. in lib. de bono mo
rtis air. Dū aurū petim⁹ strangulamur: dū argē
tum q̄rimus visco ei⁹ adherem⁹: dū predia in
uadim⁹ alligamur. Inflatur aūt aia p superbiā. vn̄ de superbis dicit Sap.iij. Disrūpet illos in
flatos malleo. Illaqueat vo aia p luxuriā. vnde Eccle. vij. inq̄t Salomō. Inuēi amariorē morte mulierē que laqueus venatoꝝ est t sagena cor
de eius: vincula sunt man⁹ illius. Laqueo aūt ca
piunt auēs: sagena pisces: t vinculis ligantur boies. Mlier ergo cepit auē q̄n decepit Dauid ecclesiā penetrantē: cepit maximū piscē q̄n decepit Sāsonē tam fortē: cepit aūt boiem rationalem q̄n decepit Salomonē tā sapiētē. Ad ꝓpositum vo redeūdo dico q̄ ille debet pcā deponere q̄ vult orōes suas deo gratas esse. Nā pcōribus dicit Esa.lix. Nō est aggrauata auris ei⁹ vt nō exaudiat: sed pcā vestra absc̄oderūt faciem eius a vobis ne exaudiret. s. de⁹. Et pueb.xv. dr Salomō. Longe est dn̄s ab impijs: t orationes iustoꝝ exaudiet. Pro hac parte facit q̄ nullus indign⁹ debet p̄napē salutare. C. de veteranis: vbi glo. in. l. cū introissent. lib. xij. Maiori ergo ratiōe nō debet salutari per orationē ille de quo ꝑbus dicit. xij. Verba q̄ solus est p̄ceps int
orbe terraꝝ. s. deus. Si eīm Fuus dn̄i terrent nō reputat dignus vt preces porrigat imperatori ter
reno. C. de preci. imp. offer. l. ij seruilis. a fortio
re pcōre q̄ est seruus diaboli t peri: imo tot de
moniorū quot viriorū nō videt dignus deū de precari. Propter̄ dicit Dauid in psalē. Pcōri aūt dixit de⁹. quare tu enarras iusticias meas. Sed contra est auctoritas Chrys. q̄ sic glosat dictum xp̄i Luce.xj. Omnis q̄ petit accipit siue iustus siue pcōr. Et Aug⁹. sup Job. inq̄t. Si peccatores nō exaudiret de⁹ frustra publican⁹ diceret. Deus ꝓpitius esto mihi pcōri. Rndeo sz Alexādr de ales in. iij. parte sūme in tract. de orōe t beatū Tho. ij. ij. q. lxxxiij. q. orātes boies i multiplicia varietate pnt inueniri. Nam aliqui ī valde pauci sunt iusti sine mortali pcō t oratio eoꝝ pcōrissima ē iuxta illō Jacobi. v. Multū eīm valet deprecatio iusti assidua. Et ideo i psal. xxxiij. canit Dauid. Clamauēr iusti t dn̄s exaudiuit eos. t Esa.lxv. inquit dn̄s de iustis. Anteqū dam mente ego exaudiā: adhuc illis loq̄ntibus ego audiā. Facit. c. ipi sacerdotes. j. q. j. Et idcirco conquerit deus de talibus nō orātibus p tribulat⁹ dicens Ezech. xxij. Quesiui de eis virū qui interponeret semetipm sepē t staret ex opposito ?tra me ꝓ terrā ne dissiparē eā t nō inueni: t effudi sup eos indignationē meā. t in igne ire mee cōsumpsi eos. Alij sunt pcōres humiliati q̄ls

quādoq̄ peccēt: tamē nō semp retinent ꝓpositū malevolūtatis: sed timēt deū t ob ei⁹ reuerētiā aliqua bona faciūt bi in suis necessitatibus oratio deū: possum⁹ sperare q̄ impetrabūt q̄n pcōr si eis vtile sit. air eīm Aug. in. c. adhuc instar. de pe. di. iij. Cur dequisz dns oratores dicere. Dimitte nobis debita nr̄a. nisi mīcos ipe pleue
rare q̄ ab hac pernitie nō vult nos ōtinere. Alij sunt pcōres obstinati t indurati: t isti nō exaudiunt in suis orationibus. Jdeo ōr dn̄s puer. j. c. Vocauī t renuistis: t extendi manū meaz t nō fuit q̄ aspiceret. despexistis oīm consiliū meū: t increpationes meas neglexistis. idcirco ego q̄q̄ in interitu vr̄o ridebo: t subsannabo vos cum vobis quod timebatis aduenerit. Cuz irruerit repentina calamitas: t interit⁹ quasi tempestas ingruerit: q̄n venerit sup vos tribulatio t angustia tunc inuocabitis me t nō exaudiā: mane cōsurgetis t nō inuenietis me: eo q̄ exosam habuerit
tis disciplinā. hec ibi. Et si aliquando isti pcō
res exaudiunt in suis orōibus hoc vertit in eorum dānationē t malū: iuxta illō Aug. in quo
dā sermone. Deus quedā negat ꝓpitius q̄ precatur iratus. Jdeo ōr Paulus ad Ro. j. de talibus peccatoribus. Tradidit illos de⁹ in desideria cordis eoꝝ. Sicut etiā exaudiuit demōes petentes intrare porcos Matth. viij.

Q

Ecūdū impedimētū iniusticie est ex parte orōis. s. quādo aliq̄d iniustū petit. cui eīm illa oratio est iusta t nō exaudibilis vt pōt colligi a scō Bona. in. iij. sen. di. xvij. Jō dicit Jacobi. iij. c. Petitis t non accipitis eo q̄ male petatis. Idcirco inq̄t Ouidi⁹. ix Methamor. Petite quod fas est. vt eīm air Damascen⁹ Oratio est petitio decentiū. Et Latbo in tract. de moribus ōr. Quod iustū est petito vel q̄d videat honestū. Nā stultū est petere q̄d possit iure negari. vnde Valeri⁹ maxim⁹ lib. vj. air. Socrates būane sapiētie quasi quoddā terrestre oraculū nihil vltra petēdū a dijs imortalibus arbitrabat
q̄z vt bona tribuerent: q̄ bi demū sarēt q̄s vnicuiq̄ esset vtile. hec ille. Facit q̄d scriptū est in. l. nec dānosa. C. de precibus impa. offer. vbi dicit: q̄ nulle pces sunt audiēde nec imperatori offerē de nisi rationabiles. Jdeo Matth. xx. c. dicebat dn̄o filijs Zebedei nō bene petentibus. Nescat̄ q̄d petatis. Deus ergo nō p̄cedit multotiēs ea que petitis: q̄ nobis nō sunt vtilia ad salutē. Unde Prosper in lib. epigrāmatū epigrammate. xxix. air. Cum de⁹ effectū precibus nō p̄stat iniquis: Multū cōcedit dū nocitura negat. Quod fecit Paulo quē exaudire noluit rogantē liberari a tēptatiōe siue stimulo carnis. vt ipe testat. ij. ad Ebor⁹. xij. De quo venerabil' Beda air. Apostolus nō in noie saluatoris petiit vt tēptatiōe careret quā ob humiliatis cultū diu acceperat. quia si hac caruisset saluus esse non potuisset. Aug. inquit. Exaudit diabol⁹ petēs Job tepta
dum: t nō exaudit apl'm petēs stimulus carnis amouēdū. Exaudiuit de⁹ quē dispositerat dānare: t nō exaudiuit quē volebat saluare. Nā t eger petit vinū a medico: t nō dat. Medic⁹ eīm nō exaudit ad voluntatē vt exaudiat ad salutē. hec ille. Ad pdicta etiā facit exemplum q̄d bī i vita scē petronelle quā scribit Marcell⁹ scripsit. q̄ cū ipa filia eēt scti Petri apl'i t spēciosa valdē to volēte febribus laborare cepit. discipli aūt Petri dixerūt ei. Cū oēs a te sanent infirmi q̄re Petronellaz tacere permittis. Quibus Petr⁹ rndit: q̄ sic expedit ei. Verūtamē ne puret impossibilitas sanitatis ei⁹ in noie ihesu xp̄i illā sanabo. dixitq̄ ei surge Petronilla velociter: t ministra nob. Que statim sanata surrexit t ministrauit eis. Cōplero aūt misterio Petr⁹ dixit ei. Petronella redi ad lectū tuū. Que statim redijt: t vt ꝓpius febribus laborare cepit. Ex vbi in dei amore fuit pfecta illam pfecte sanauit. Silr etiā est q̄d legit in vita scti Thome epi Cātuariēsis. Cū eīm q̄dā qui scius duz viueret valde dilexerat guido infirmaret iuxta ei⁹ tūbaz: t p sanitate rogauit bīm Thomā ipe rauitq̄ eā ad libitū. Sz dum sanat⁹ rediret cogitare cepit q̄ illa sanitas forsitan ei nō expediret. Un̄ intrā ad sepulchrū rediēs sanū reputauit vt si sanitas illa n̄ cēt vtilis ei sue ꝑmanō infirmitas rediret: statimq̄ rediit sic ꝓpius. Idcirco quicūq̄ vult bn̄ orare oia cōmittere debet diuine volūtati. Dei eīm licet oratio nō sit iusta. nec petat res iustas: q̄nq̄ tñ nō exaudit vt nobis melius faciat q̄s petim⁹. Un̄ air Isido. in li. de summo bono. Mlti orātes nō exaudiūtur: quia deus de illis meliora q̄s petunt. R

Erdia iniusticia ē ex pte ei⁹ p q̄ orat. Fit eīm q̄nq̄ oiones p aliq̄bus q̄ nō merentur bñficia dei. Jdeo de⁹ nō exaudit seruos suos p talibus orātes. vij. Hiere. vij. dicit dn̄s ipi Hieremie ō p̄ro iudaico pessimo t obstinato Tu noli orare p pp̄lo hoc nec assumes p eis laudē: q: nō exaudiā te. t Hiere. xv. itē air. Si steterint Moyses et Samuel coram me nō ē aia mea ad pl'os istū. Dis q̄ pl'e mi oionē quā facit aut alij p te facit exaudiri: depone pcā. t effica
ciar' bon⁹. De tali eīm oratione quaz facit ds sine pcō air Dauid Ps. cxxiij. Oculi dn̄i sup iustos t aures ei⁹ ad pces eoꝝ. t Eccli. iij. br. Qui diligit deū orabit p pcis: t continue se abstinebit ab illis: t in oīone exaudiet. Silr t oio cuiusliber fuit deo p te facta a deo acceptabit. iuxta illō q̄d air dn̄s Job. xlij. Seru⁹ meus orabit p vobis. Faciem eī⁹ suscipiā. Et hoc sufficiat p pma parte nostri sermonis.

De scōo orōnis ipedimēto q̄d br nequitie. S

Ecūdū p̄napale ipedimētū br nequitie
e Ser aūt nequitie iuenimus. Prima br irremissibilitatis. q̄n orātes nolūt pri
mis suis q̄ eos leserūt venia pcēdere idulgere: t offensas remittere: ideo br Eccli. xxviij. Reli

que primo tuo nocēti nbi: z nūc depcūti nbi pec
cata soluēt̄: homo boi seruat irā z a deo qrit
medelā. Jn boiem simulē sibi nō habet mifico:
diā z de pcio suo depeadit. Jpe dū caro sit irā
referuat z ppcianōs pcit a deo. Quito ero:abie
p pcio suo

T

Ecūda nequicia diak rapacitas. de qua
s Esa.j.c.6e dño. Cū extēderitis man⁹ ve/
stras auertā oculos meos a vobis: z cū
multiplicaueritis oōem nō exaudiā: man⁹ enī
vre sanguine plene sunt. z Esa.lix. Ecce nō ē ab/
breuiata man⁹ dñi vt saluare nequeat: neq; ag
grauata est auris ei⁹ vt nō audiat. sz iniqtates
vestre diuiserūt inter vos z deū vrm: z pcā vra
absōderūt facē ei⁹ a vobis ne exaudiret: man⁹
enī vestre sanguine plene sunt z digiti vestri ini
quitate. labia vestra locuta sunt mēdaciū: z līgua
vra iniqtatē fatur.

U

Ertia nequicia diak inaudibilitatis. de q̄
t puerb.xxviij.6e Salomō. Qui declinat
aurē suā ne audiat legē oratio ei⁹ erit exe
crabilis. Facit ereplū qō recitat Jacobo deuteri
co dicēs: q; fuit quidā q nūq; volebat audire
verbū dei: loqui de deo. q deū iudicio mortu⁹
est: z cum ad ecclīam delatus esset sacerdotibus z
alijs clericis faciēbo officiū cantādo z legēdo
circa corp⁹: imago crucifixi que erat de metallo
cūctis videntibo manibo a cruce sepatis cepit ob
turare aures. Qō cū oēs circūstātes aspicerent
mirabant. Tūc sacerdos dixit ad pl'm. Scitis
quale signū est hoc. vos nolētis q' iste qui hic ia
cet nūq; voluit audire verbū dei z ideo modo est
i manu diaboli. Jdcirco sicut obturauit aures
suas ne audiret verbū dei: ita deus obturat au
res suas ne audiat pces quas p eo fundimus
Et sic oēs cessauerūt orare: z ita sepulc⁹ est se/
pultura asini.

X

Uarta nequicia ór: crudelitatis. de qua p/
q uerb.xxj.dicit. Qui obturat aurē suam
ne audiat clamorē pauperis: z ipe dama/
bit z non exaudiet. Facit ereplū qō retulit mihi
quidā soc⁹ meus. s.q' cū quidā valde diues esset
infirm⁹ ad mortē in ciuitate Mediolani ipe cū
pie guardiano seu Angeli iuit ad visitādū eum
Et dū hortarent eū ad confitēdū z rogādū deū ve
sibi remitteret pcā sua ipse despat⁹ rūdebat q'
erat dānat⁹: z q' deus nolebat sibi parcere. Et dū
diu p̄dicassent sibi de infinita misericordia dei ipe
semp rūdebat q' nō erat ap̄lius sibi vlla spes sa
lutis. Unō finaliter interrogat⁹ qre hoc: dixit.
ego dur⁹ fui pauperib⁹ z nolui eos exaudire da/
mātes in necitatibo suis: ideo deus mihi vult esse
qō scptū est. Judiciū sine misericordia fiet ei q̄
non fecerit misericordiā: Jacobi.ij.c. Et sic desp⁹
mortu⁹ est. O crudelis qūo credis q' deus debeat
te exaudire in tuis oratibo si tu nō vis aurē p̄sta/
re filijs suis. s. pauperib⁹ in cātis necitatibo cōsti/
tutis. Scrua igit illud qō scriptū est Esa.lviij.
Frāge esurienti panē tuū ꝛc. Sequit. Tūc inuoca
bis z ipe exaudiet: clamabis z dicet: assū.

Y

Uinta nequicia diak vagatiōis. de qua dr
q Jsid.in lib.iij.de sūmo bono.c.vij. Lon
ge est a deo anim⁹ q̄ in oratione cogitatiōibo
seculi fuerit occupat⁹. Tūc ḡ veraciter oramus
qū aliō nō cogitam⁹, hec ille. Jdeo Bern⁹ inqt.
Veritatē evellitare oratio pdere est aliud cogita
re. Necesse est ergo ad hoc vt fructū habeat ora
tio nra q' animo fiat attento: sm Tho.in.iij.di.xv.
arti.q.q.v.z.q.q.q.lxxxiij.ar.iij. z Rich.in.iij.
di.xv.ar.iij.q.vj. Et ideo inquerit dñs Esa.xxix.
di. Pplus hic labijs me honorat: cor autē eoꝝ
longe est a me. Jdeo merito dr Bern⁹. Ante deū
stātes ne sitis corde vagātes. Cū cor nō orat in
vanū lingua laborat. Jdcirco idē Bern⁹ ad fra
tres de mōte dei sic ait. Debem⁹ nosmetipos in
oratione coram deo constituere quasi facie ad faciē. Ora
tio enī nra nō debet esse vanis cogitatiōibo pa/
tens: vt inqt Hiero.i.c.nūq̄. de cōse.di.j. Jdeo
dicit sapiēs ecclīastic⁹. xviij.c. fuit lib. Non impe
diaris orare semp z añ orationē p̄para animaꝝ
tuā. z Chrys.i.c. quādo. de cōse.di.j. Quādo aūt
stamus ad orōem fratres charissimi vigilare z
incūbere ad pces toto corde debem⁹. Cogitatiō
bois carnalis z secularis abscedat: ne q̄q̄ tūc
anim⁹ q̄s id solū cogiter qō precaf. Jdeo etiā sa
cerdos ante orōem p̄fatiōe p̄missa parat fratrū
mētes dicēs. Surſum corda: vt dū rūdet po/
pulus. habem⁹ ad dñm. admoneat nihil aliud
q̄s deū cogitare. Claudat ꝓtra aduersariū pcat⁹
z soli deo pateat: nec ad se hostē dei orōis tēpo/
re venire putat. hec ille. Licet aūt quādoq; nob
veniat animi vagatio in orōe nō tamē p̄pter hoc
debem⁹ ab ea desistere. q: etiā sancti viri tales va/
gatiōes aliquādo patiunt. Unde legit q' p̄dicans
te de hoc serō Bernardo vn⁹ rusticus dixit: q' ipe
diceret multas orōes sine vagatiōe animi. Tūc
Bernardus ait. Si potes dicere vnū pater nr
sine alicui vagatiōe animi volo tibi donare mu/
lā meā. Jncipiēte igitur illo pater noster cū nec
dum venisset ad medium venit sibi vna vagatio
animi: vnde dixit Bernardo. Nōne dabis mihi
etiā sellā eius. Et tūc Bernardus ait. Tu p̄di/
disti mulā q: nō potuisti p̄hicere pater noster si
ne animi vagatiōe. Cauere aūt debem⁹ ne ex eau
sa nra iste vagatiōes nobis in oratione aduenīāt
Ubi sup̄ q' hec est ratio quare nō exaudit ora/
tio nra q: nō attēte oram⁹ sed vago animo. De
bem⁹ ergo facere sicut faciebat ille cecus ō quo
scriptū est Luce.xviij.c. q' dū turbe increparent
eū vt taceret ipe multo magis clamabat. Sup
q̄ verba dr Greg. in omelia. Quāto maiori cu
multu cogitationū carnaliū p̄mimur: tāto ar
dētius orōi insistere debem⁹.

Z

Exta z vltima nequicia diak infidelitatis.
s Multi enī pereunt: sed non habēt fidem

q̄ debēt obtinere: z istoꝝ oratio non meretur
exaudiri. Ait enī Seneca in libro tragediaꝝ in
hyppolito. c.vj. Qui timid⁹ rogat docq; negare
Et Bern⁹ in quodā sermone. Indign⁹ celesti be/
nedictōe esse cōuincit qui deū dubio querit affe/
ctu. Et Aug⁹. libro.ij. questionū euangeliorū
q.j.inqt. Nemo credat accipe qō se acceptuꝝ eē
dsperat. Et facit ad p̄dicta qō ait Senec. in q̄dā
declamatōe dicēs. Nihil magis prodest egro q̄
cōfidere in eū a quo curari cupit. Quod patuit
p ereplū cuiusdā medici q̄ infirmū patrē suū cu/
rauit: z postea nouercā suā eadē infirmitate la/
borantē sanare nō potuit: z rōnē assignauit qa
ipa nouerca nō erat eiusdē affectiōis z cōfidētie
erga ipm sicut pater ei⁹. Debem⁹ ḡ seruare con/
silium imperatoris Justiniani in l.j. C. de vete. iur.
enuc. dicētis. Oēm spem nram ad solam referre
debem⁹ sūmā potentiā trinitatis: a qua mundi
elementa processerūt: sine qua nō est animis vl' inge
nio cōfidēdū. Jtē ?silium ꝑphe dicētis psal.xxxvj.
Spera in eo z ipe faciet. s. illō qō petis z deside
ras. Exemplū dicit Jacobi.j.c. Si quis indiget
sapiētia postulet illā a deo. postulet aūt in fide
nihil hesitans. Et dñs Matth.xxj. z Mar.xj.
inquit. Quicq̄d orātes petitis credite q' accipie
tis z fiet vobis.

De tertio orationis impedimēto qō dicitur
impatientie.

A

Ertiū z vltimū p̄ncipale impedimētum
c dr impatientie. Multi enī sunt qui fa
ciūt sicut Leopard⁹ cui⁹ natura est q' si
in vno saltu vel duobo aucupibo non
accipit p̄dā ap̄li⁹ nō vult currere post eā. Sic
faciūt q̄dā q̄ si nō exaudiunt a deo vna orōe vl
duabo cessant p̄in⁹ ab orōe z efficiunt impatien/
tes z murmurāt de deo z ad eū ap̄li⁹ redire no/
lunt ipm ee durū dicētes. Quibo sonare dr vox
euāgelica xpi di. Lu.xj. Quis vrm habebit ami
cū z ibit ad illū media nocte dicēs. Amice accō/
moda mihi tres pānes: q: amic⁹ meus veit ad me
z nō habeo qō ponā añ illū. z ille deintus rūdēs
dicat. Noli mihi molest⁹ esse iā clausū est ostiū:
z pueri mei mecū sunt in cubili nō possū surge
re z dare tibi. Et ille si pseuerauerit pulsans di/
co vob z si nō dabit illi surgēs eo q' amic⁹ ei⁹ sit
p̄ter ipo: tunitatē nī ei⁹ surget z dabit illi q̄ntū
habz necessarios. Et ideo dico vobis. petite et accipie
tis: q̄rite z invenietis: pulsate z apiet vobis. Que
dicta Aug. in hmōe de verbis dñi in mōte expo/
nit: adducēdo exemplū alicui⁹ bois qui ad ali/
quē locū pergere vellet: sz infirmos pedes habe
ret z viā nesciret z loca illi⁹ ianua clausa eēt. Nā
opter p̄mo q' in pedibo sanet: deinde q' via sibi de
monstret ne p deuia erret: z postmodū q' oshū
sibi aptet alo nihil valeret nec ābulare potuisset
nec viā recā tenuisset: nec ad locū puenisset. Pec
cato: ḡ qui pria p̄ius cecus ō sideratus ad patriā
pueniret: q: habet infirmos pedes ait p patri.

Unō psal. in ei⁹ psona ait. Miserere mei de⁹ qm
firm⁹ fuꝝ ꝛc. debet p̄mo petere sanitēꝝ z tam
accipiet: z ō est qō ait saluator. Petite z accipie
tis. Dicat ergo deo cuꝝ psalmista. Sana aiam
meā q: peccaui tibi. Secūdo quia peccator
ignorat viam que ducit ad celum. iuxta illud
qō de peccātibo inquit psalmista. Uiā iniquitatis
habitacli nō inuenerūtis dz q̄rentes directionē
z eā inuenit: z ō est qō subdit saluator. Querite
z invenietis ō aūt facit gra spūsci. Un psalmis
ta ait deo. Spūs tu⁹ bon⁹ deducet me in terrā
rectā. Ps. cxlij. Tertio. q: postq; gradū ē pec/
catori causa iustificatiōis debet pulsare z petere ei⁹ apitionē z sic
bi apiet: ut sūdit saluator. Pulsate et apietur
vobis. de deo cui inquit psalmista. Januas ce
li aperuit: z Esaie. xlv. ait ipe dē. Aperiā añ eius
ianuā: z porta nō claudet. Ea gratie idē saluator
repōdit negligētā nō peccatū dicto Job. xvj.
Ut q̄s mō nō peniteāt quicq̄s in noie meo petie
z accipietis: vt gaudiū vrm sit plenū: z iterū ibi
dē ait. Amē amē dico vobis si q̄d petieritis pa
trē in noie meo dabit vobis. vbi dicit Aug. Nō
petit in noie saluatoris qō petit pter rōnē salu
tis. Debem⁹ ḡ p̄tinue salē babitu dei p̄ces depo
cari: vt nob vitā eternā tribuat amore filij sui:
z ō devote facientes de nra salute crim⁹ securi.
Si q̄s enī in curia Imperatoris hōr aliquē sa/
pientē aduocatū: vel auxiliatorē solicitū: aut fre
quentiū milītū gauderet: z de impetrāda gra ab
imperatore q̄si securus eēt. Jpe aūt dei filius in curia
celesti apud Imperatorē eternū p̄sentē suū: est nr
aduocat⁹ de quo dr. j. Joh. ij. Aduocatū habe
mus apud patrē ihesum xp̄m iustū. Jte ipe ascen
dens in celū vt esset noster auxiliator: solicitus est ō
Deut. xxxij. dr. Discessor: ecce auxiliator: ruꝝ Jrez
est noster frater vterin⁹. q: carnē de nostra hu/
manā natura assumpsit: vñ dixit Magdalene
Joh. xx. Vade ad frēs meos z dic eis. Ascendo
ad patrē meū z patrē vestrū: deum meū z deum
vestrum ꝛc. q̄ ꝓter Bern⁹ inqt. Puto q' me iam
spernere nō potent os ex ossibo meis: et caro de
carne mea. Debemus itaq; quotidie petitiōes
z supplicatiōes nras formare et eas aduocato
nostro dare vt eas sūmo regi offerat. vñ Pau/
lus ad Philipēn. ait. Petitiōes vre innotescant
apud deū. Jte debem⁹ nūcios orationū nrarū
ad auxiliatorē nostrū mittere vt adiuuēt ma/
nū suā nobis porrigat. z dicere ei cū psalmista.
Emitte manū tuaꝝ de alto: z libera me de aq̄s
multis ꝛc. Insup cōsdē nūcios debem⁹ ad fra
tres nrm dirigere: vt post se nos trahat: z vnus/
quisq; ei dicere illud Can. j. Trahe me post te.
Sz iste orationes debent fieri cum devotione: qz
Aug. sup illud Matth. xv. Popul⁹ hic labijs
me honorat ꝛc. ait. Sicut vox sine modulatio
ne ē quasi vox picarū sic oō sine devotōe est q̄
si mugitus boū. Jtem debēt fieri cū intentiōe.

ptra dñm. Ipse ad Ro.xij. Orando instáteo. Il
le aute nō instat orando qui primo quidē incepit
orare feruēter: deinde repide: vltio frigide orat
vt inqt Aug⁹ sup Psal. Et ideo dicit Eccō.vij.
Melior est finis orōis q̄ principiū. Orando em
habet principiū mediū t finē. Principiū aūt dz fieri
feruēter: mediū feruētius: finis feruentissime.
Sed multi faciūt cōtrariū t peruertūt ordinē.
Nā cū magno feruore incipiūt orare sed repide
mediāt t finē frigide cōsūmāt. Tales aute sunt
filios ebimere: cui⁹ prima pars depingit vt leo q̄
est animal calidū: media vo vt capra que est aial
ēperati: finis vo est serpēs q̄ est animal frigi
dū. Debet igit ille q̄ vult aliq̄d a deo impetrare
feruēter t nō frigide petere: t p certo tenere pote
rit q⁹ quicq̄d bonū t salubre petierit merebitur
obtinere. Ipe em deus nos ad petēdū inuitat:
pauci aūt sunt q̄ inuitāt vt ab eis petat: sz mul
ti sunt q̄ fugiūt ne ab eis petat. Iré multi sunt
q̄ petita cōcedere recusant. vnd refert Seneca q⁹
pauper tyrā⁹ ab ātigono rege petijt talētū. Cui
rñdit rex plus esse q̄s tyrā⁹ deberet petere. Tūc
ille paup petijt denariū. Cui ipse tyrānus rñdit
min⁹ esse q̄s regē deceret dare. t sic turpē vīā ex
cusandi inuenit cū potuisset dare denariū tā q̄s
tyrā⁹: t talentū tanq̄s rex. Deus aūt nō se excu
sat sed oēs ad petēdū inuitat. vñ Aug. ait. Non
tācū boni tarek vt peterem⁹ nisi daret veller. Erube
scat humana pigritia: plus ille vult dare q̄ nos
accipe: plus ille vult misereri q̄s nos a miseria li
berari: dūmō nos eū orādo seruem⁹ illū Job.
xiij. vbi ipe ait. Veri adoratores adorabūt p: ez
in spū t veritate. t illū j. ad Ebor'. xiij. Orabo
spū orabo t mēte. Iteꝝ si studuerimus t conabi
mur gl̄euerāter orare: q̄ gl̄euerātia cōtinua in
quolibet ope arduo valet t muleū pro dcit.
Ideo ait Ouidi⁹ lib.q. de ponto. Percussu cre
bro sara cauātur aquis. t li.iij. eiusdem opis.
Gutta cauat lapidē nō vi sz sepe cadēdo. t in li.
de arte amādi. Quid magis est durū saxo: q̄d
molli⁹ vnda. Dura tñ molli saxa cauant aqua.
t Job. xiij. Lapides excauāt aque: t alluuiōe
paulatim terra ꝓsumit. Oportet ḡ nos esse f: ruc
tes in orōibo t nō pigros t negligētes. Ait enim
Ouidi⁹. viij. Metha. Ignauis pbi⁹ fortuna
repugnat. Et q̄uis nō ita cito habeam⁹ q̄d peti
mus nō ꝓterea debem⁹ diffidere sz sperare de
bem⁹ q⁹ finaliter exaudiemur si gl̄euerauerim⁹
Ait em saluator: nr Luc. xj. Quis aūt ex vobis
patrē petit panē nunq̄d lapidem dabit illi: aut
piscē nūq̄d p piscē serpētē dabit illi: aut si petie
rit ouū nunq̄d porriget ei scorpionē. Si ḡ vos
cū sitis mali nostis bona data dare filijs vr̄is:
q̄nto magis pater vester celestis de celo dabit
em Alex. de al'. vbi ū. t Boa. i. iij. di. uq. t Rich.
ħ. q. q. lxxxij. ar. xvj. q⁹ q̄ō. o: habet has q̄tuor
cōditiones. s. q⁹ fiat p se: t de necessario ad salutē de
buore t pseuerāt. talis orō exaudit a dño. B

T Si quer⁹: quare de⁹ nō subito ꝓcedit
c q̄s petit. rñdet beūs Tho. vbi ū. q⁹ mul
tis rōnibo hoc agit. Primo vt crescat in
nobis desiderū talis rei. vñ Aug. inqt. Seruat
nbi de⁹ q̄s nō cito vult dare vt nu discas deside
rare. q: iuxta Grego. in quadā omelia. Desider
na dilatōe crescūt. Ideo inqt Ouidi⁹ in epl'is.
Nitimur in vetitum semp cupimusq: negata.

Secōo vt meli⁹ custodiat donū t charis⁹ba
beat. Ait em Prosper in li. epigrāmarū: epigrā
mate. lxvj. Grauior est fructus quē spes ꝓducto:
edit. t Cassiodor⁹ li. ix. epl'a xxix. inquit
Naber hoc humana cōdito vt celeriter adepta
fastidio sint: dū oīne ꝓclivum vilescat oblatum
dulca⁹ aūt accipit q̄s sub aliqua dilatōe pstat.
Quādo ḡ de⁹ aliq̄d raro cōcedit illud hoibus
gratius esse solet. iuxta illū Senece ad Lucillū
Q̄d gratū vis habere raro effice. Oīne em rarū
charū. vt dr: in auc. de cōsuli. §. j. col. iij. vbi etiā
dicit. q⁹ ea que raro cōtingūt miracula sunt. Fa
cit. C. de legi. here. l. si maior. Ideo Vnificato: fa
bulat⁹ Elopi fabula. xxij. inqt. Oīne boni ꝓcliue
nimio vilescat in vsu. Et q̄s est rarū charis⁹ esse
solet. q̄s etiā habeat in. c. legim⁹. §. sed dicet. xxij
di. vbi dicit q⁹ oīne rarū est ꝓciosū. t in. c. in scrā.
ħ. q. vij. dicit. Rarū ē oē q̄s magnū ē. Tertio
differt de⁹ ꝓpter rationē quā ponit Aug. sup Jo
han. dicēs. Quedā nō negant sed vt cōgruo tpe
dent differunt. Q̄s aūt differt non aufert. ff. de
arbi. l. q̄uis. t ff. iudi. l. destinasse. t isti. de sin. re.
per fidei cō. re. §. q⁹ si dñs. Ideo dr Ebr⁹. super
Mat. rep̄hendēdo negligētes ad orōem. Pecca
tis negligētia rep̄hēdit. vbi de dānis mīcor: dia
nō dubitat. Credite ergo firmiter q⁹ si pseuera
uerim⁹ in orōe impetrabim⁹ quod petim⁹ q̄n
nobis melⁱ erit vale. Deus em differt plerūq⁹
ꝓpter maiorē vtilitatē nostrā vt cōgruiori conce
dat tpe. Idarco inqt Niero. sup Habacuc. Sic
si egrotus t estuās febribo aquā frigidā postu
let: dicat ad medicū. Dim patior: crucior: vror
exaimor: vsqd medice clamabo t nō exaudies
Rñdebit sapientissim⁹ t clementissim⁹ medicus.
Scio quo tpe debeā dare q̄s postulas nō mise
reor: modo: q: mīcor: dia ista crudelitas est: et
voluptas tua cōtra te pecat. Ira t de⁹ nr̄ facēs de
mētie sue pondera atq: mēsuras interdū nō ex
audiet clamantē vt eū ꝓpter t magis ꝓuocet ad
rogādū: t q̄si igne excocti iustior ē t purior ē fa
ciat. Ad ħ aūt vt nr̄a exaudiat orō nō ē necessaria
multitudo vbor: q: vt inqt Niero. ad Philip
penses. Multitudie vbor: nō flectit de⁹. Jō salua
tor: nr Mat. vj. cōtra orantes monuit nō ō bere mul
tū loq. Isis. q̄si i li. iij. de sū. bo. c. vij. inqt. Neq;
em cōciliat dei multiplex oratio sermo: sed pu
ra sinceraq: mentis intentio. hec ille. Sed si vis
ꝓlemi cito exaudiri cū humilitate maxima t

reuerētia deum deprecare. scriptū est em Eccī.
xxxv. Oratio humiliātis se nubes penetrabit:
t nō discedet donec altissim⁹ aspiciat. t Judith
xj. Humiliū t mansuetor⁹ semp tibi placuit de
precatio. ar. psal. cj. dicit David. Respexit i oratōz
humiliū t nō sprevit precē eorū. Quā hūilitatē
cōcedat vobis de⁹: vt p illā in hoc seculo ab eo
ipetretis gr̄am t in futuro eternā gl̄iam. Amē.

Feria q̄nta post primā dñicā in q̄dragesima
de fidei diffinitōe: declaratōe: atq: impeditōe.
Sermo decimusterti⁹. L

Rulier magna

o est fides tua. fiat tibi sicut vis Mat⁹
thei. xv. Querūt sacri doctores verum
fides reperi possit maior in vno q̄s in alio: t re⁹
spondet sm Tho. ij. ij. q. v. ar. iij. q⁹ sic. vñ inqt
Fran. de may. sup missus est. ex cetuo Bona. i. iij
di. xxv. arti. ij. q. j. ij. t. iij. q⁹ maior fuit tēst fides
fideliū noui testamēti q̄s veteris. Fundamentū
aūt buius dicti q⁹ fides maior sit in vno q̄s in
alio ponit Pbus. i. v. ethic. dicēs. Ubicūq; est
repire magnū t parū ibi reperit etiā magis et
min⁹ t equale. sed in fide inuenit magnū t par
uū. ergo patet ꝓpositū. De fide etenī parua rep⁹
bendit xpus discipulos Mat. viij. di. Quid ti⁹
midi estis modice fidei. t. xvj. eisdē cuāgeliū. c.
adhuc eos redarguit di. Quid cogitat⁹ int' vos
modice fidei. t. xiiij. c. iterū reprehēdit Petrū in
quiēs. Modice fidei q̄re dubitasti. De magna
aūt fide laudabat dñs Centurionē Mat. viij. di.
Amē dico vobis nō inueni tātā fidē in isrl'. De
hac etiā ampla fide cōmēdauit idē saluator nr̄
chananeā mulierē: de qua legit in euāgelio ho⁹
dierno q⁹ cū rogasset dñm p liberatōe filie sue
demoniace t bis ab eo babuisset repulsum illa
nō cessauit cū rogare illū ꝓacter credens posse
saluare filiā suā. Ad quā ꝓuersus mīcor: do
min⁹ ait. O mulier ꝛc. Debem⁹ ḡ t nos esse ma
gni in fide t nō parui. Et ideo nobis oībus dr.
ħ. Machab. j. Deus det vobis cor oībus vr̄ co
latis eū t faciat ei⁹ voluntatē cor de magno t
animo volēti. Et hāc eādē fidē alibi habuit Aug.
q̄ in lib. q̄stionū noui t veteris testamēti inquit
De⁹ est hoc q⁹ nulla attingit cogitatio: plus em
est q̄s quicq̄d dici vel cogitari pōt. t in lib. de ve
ro culeu idē ait. Si q̄ras q̄d sit deus. Deus est
quoddā bonū increatū oēm intellectū excedēs.
Quid est deus. De⁹ est quedā possessio sācto:ū
interminata t infinita. Quid est de⁹. De⁹ ē q̄ddā
bonū cui cōpata oīa alia bona mala sūt. Quid
est deus. De⁹ est q̄dā dulcedo t charitas infinita. Quid est de⁹. Deus est quoddā summū bonū
in se continēs oē bonū terra q̄s nullū est bonū.
Quid est de⁹. Deus est quoddā bonū infinitū
sanās t replens oēm rōnale appetitū. Quid est
de⁹. Deus est q̄ddā bonū de quo plene loq; nul
la lingua pōt t null⁹ intellect⁹ ꝓpere. Et ideo
Dauid hoc considerās dicebat psal. cxl. Quēad
modū ō sideraī ceru⁹ ad fōtes aq̄z ita ō sideraī
aia mea ad te de⁹. Sitiuit aia mea ad deū fōtē
viuū q̄n veniā t appebo añ faciē dei. Anselm⁹
q̄z i eadē fide fūdat⁹ i lib⁹ Monologiō ait sic
Credim⁹ te ee q̄ddā sūmū bonū q̄ nihil mai⁹ co
gitari pōt. De hac igitur magna fide tractaturi
tres subtiles cōsiderationes facie⁹. Prīa dicet
Diffinitōis. Secūa Obligationis. Tertia t
vltima appellabitur Impedimenta.

De diffinitione fidei. D

Q̄o ad primā nri fmōis pte q̄ dr: diffini
q tiōis q⁹ fides dicit Pbus. li. Elenchorū
cabulor⁹ ignoratio ē facti ō apiunt. t vt
inqt Isido. i li. Etymo. Nisi nomēra fuerit cog
nito rer⁹ perit. ꝓpter q̄d inqt iurisconsult⁹ in. l. j.
in pn. ff. ō iusti. t iure. Juris op̄a dacus ꝓ⁹ nosce
operet vñ nomē iuris descēdat: t. l. j. ff. si cer. pe.
etiā dicit. Bñ ē pulsq; ad vbor⁹ interpratione que
nam⁹ pauca ō ipi⁹ significatōe nichil referet. Jā
circo ē primo sciēdū sm Dolch. i sūma: t Alex. ō
alex in. iij. pte sūme i tractatu ō fide. t sanct. Bo
na. i. iij. di. xxiij. in q̄stiōibo circa litterā: q⁹ fides
duobus dec; modis accipit. Prio mō p sacro
baptismali. ex in. c. de iudeis. xlv. di. et extra de
bap. c. debitū. Secōo mō p castitate ꝓnugalis
thori. xxvij. q. ij. c. oē ita q̄z. Tertio mō p secu
ritate ꝓuictionali q̄ etiā infideli fuāda ē. xxij. q. j.
c. noli. Quarto mō p ꝓscia. extra de ꝓscrip. c.
q̄m oīne. vbi dr: q⁹ oē q̄d nō est ex fide ex ꝓscia
peccū est t ita exponit glosa ibi. Et idē ponit i. c.
literas ō resti. spo. vbi p⁹ illa vba oē te. subdit
Et q̄cq̄d fit extra ꝓscias edificat ad gehēnā. Et in
§. ex his. cl. ij. xxviij. q. j. sic dr: Illō apli Oīne q⁹
nō est ex fide peccū est: nō ita intelligēdū est vt q̄c
q̄d ab infidelibo fit credat esse peccū sz q⁹ oē q̄d
extra cōscīam fit edificat ad gehēnā. t in. §. t si fi
deles. de pen. di. iij. exponit. oīne q̄d nō est ex fide
peccū est idest oīne q̄d fit extra cōscīam peccū est
Deest ergo fides cū nō subest ꝓscientia. hec ibi.

Quinto mō accipit p credulitate q: credim⁹
q̄d nō videm⁹. fides em est de re nō visa. de pe.
di. iij. c. in domo. t ita exponitur illō Caronis.
Rara fides ideo q: multi multa loquunt. Et
illud mōtanarij in luna celeri. Multis fidem
pauca adimūt mendacia: t illud Ouidij in. iij.
de trist⁹. Tardauerit dictis diffidentia fides.

Sexto mō p legalitate q̄ dolo est. Extra ex
tra de ōpo. c. bona fides. t de ista fide pe exponi
illō Lucani in. j. Nulla fides regni sociis omīq⁹
potestas ipatēs ꝓsorti erit. Et illō Juuenalis
li. j. Satira. iij. Quantū q̄sq; sua nummo: fuat
in archa tantū habet t fidei. Septimo mō accī
pit p tutela spōsiōe sive promissione. Inst. de rer.
diui. §. vēdite. t de ista etiā dicit apls. q. ad Thi
thi. Prima fides irritam fecerit t Ric. in li. de
v. Prima fides irritam fecerit t Ric. in li. de
nupcijs. c. xxxvij. de ipsa qr. Quia bonū abla

ficit. Eſdr° ¶ Is fabula. xxv. &c. Expedit ifido nō
mittere fidē. t Ouid° in. iij. de ponto. Quis la-
mittere fidē. t Ouid° in. iij. de ponto. Quis la-
bor eſt puta non temerare fidē. Octauo modo
p ſimplicitate t innocētia ac bonitate. Et ſ mō
accipit Luca. vi. & v. Nulla fides pietasq; virt̄
q̄ cætera lequitur rē. In cōmuni etiā fm̄ oēs ſc.
Eſt homo bone fidei. Ino duplex nō malicios°:
ſed innocēs t bon°. t ita accipit in. c. innocens.
xxij. q. iij. Et de hac etiā fide exponit illud Pſe
xviij. vij. Pereat fides t ſcisso de terra. Nono ac-
cipitur p probabili ignorāna. ff. de acquir. re. do. l.
que bona fide. Decimo p equitate actionum.
ut ra de excep. c. cū venerabilis. Undecimo pro
ritate theologica: de qua ait Paulus ad Heb
breos. xj. Sine fide impoſſibile eſt placere deo.
Duodecimo t vltimo p obiecto fidei: fm̄ q̄ di-
citur in ſimbolo Athanaſij. Dece fides catho-
lica rē. Et iſto mō dicit fides articulo⁹. xxiij. q.
j. c. hec eſt fides. De quibus duobus vltimis mo
dis tractare ipſi ſenna⁹ volētes: q: vt ait Tul-
lius in. j. de offi. t Plato in thimeo. ac Arelt. i. j.
poſter. Ad tradēda t habēdā intelligēnā ac co-
gnitionē alicui⁹ rei oportet p̄mo p̄mittere t p̄e
cognoſcere q̄d ſit illud de quo ē tractādū. Ideo
eſt notādū q̄ fides diuerſimode diffinit ſeu de
ſcribit a doctoribus. Quia vna⁹ res eſt em̄ vna dif
finitio fm̄ Pbm. vj. topi. q̄ ſ intelligit reſpectu
cuiuſdē. Nā fm̄ diuerſas cauſas t reſpect⁹ poteſt
idē diuerſimode diffiniri. vt pet in. q. de aia. vbi
Pbus diuerſimode diffinit aiaz fm̄ diuerſas
cauſas. Un dicit idem Pbus in. viij. Metha. q̄
diffinitiones quedā ſunt p̄ materiā: t quedā per
formā: quedā vo per vtrūq;. t ille em̄ ſunt per-
fecte.

DD

Imiſſis aūt diuerſis diffinitionibus ſeu
d deſcriptionibus fidei marie illa quā ponit
Aug. ſup Job. fmone. xxxiij. dicēs: q̄ fi-
des eſt vnus qua credunt que nō vident. ſoluz
me attendā in illa p̄fecta diffinitione omēs alias
cōprehēdere quā Paul° apl'us poſuit ad He-
breos. xj. di. Fides eſt ſperadaz ſubſtātia rerū:
argumētū nō apparentiū. Sed forte dicet aliqs
Nec ſtvalde difficilis diffinitio t multū ſubti-
lis. nimia aūt ſubtilitas eſt vitēda. l. ſciamus.
L. ad trebel. Licet. §. ſi debitor. ff. quibus mo. pi.
vel ipo. ſoluit. t. l. fi. L. de iure do. Itē nimia obſ
curitas eſt tollēda. l. h. §. ſed cū antichras. L. de
cura. furio. Un dicit Arelt. vj. ethic. Oportet diffi-
nire t demōſtrātē planiſſima interpretāte vt ſ nō
obſcura. Et ió hāc diffinitionē vob clariſſime ō da
t claris nō obſcuris. vt inqt glo. in. c. j. de ſūma
trini. t fi. ca. t de hoc eſt text° i. c. Qui ep̄us. xxiij
di. t in. c. quādo. xxiij. di. Similiter lex debet dari
ebis claris t nō obſcuris. Certe aūt lex. iij. diſt.
beri p nō ſcripta. ff. de bis que p nō ſcri. ba. l. ij.
Ubi ō: q̄ p̄bantes debent eſſe luce clariores.

L. de pbat. l. ſi. Pro hui⁹ diffinitiōis declara-
tione ſciēdū q̄ inqt Alexā. de ales in. iij. p̄te ſūme
in tract. de fide. t ſanctus Bona. in. iij. dis. xxiij. ar.
j. q. v. t Rich. ea. di. ar. iij. q. j. t huius Tho. q. q.
q. viij. ar. j. q̄ qñ dicit q̄ fides eſt ſubſtātia: non
ſignificat q̄ ſit in p̄dicamēto ſubſtātie: q: eſt in
p̄dicamēto q̄litatis fm̄ Pbm in libro predica-
mētoz. ſed ideo ō: eē ſubſtātia p eo q̄ ſicut ſub-
ſtantia eſt ſubiectū oim accidētiū t cauſa eiuſdē
eē eoz: ſine qua accidēs eſſe nō poteſt p naturā
vt inqt Arelt. j. de gene. di. Accidēs nullum eſſe
ſubſtātia nō eſſitere. t in. j. phiſi. etiā ō: Accidēs
nullū pōt intelligi ſine ſubſtātia. t in. vij. Meta
rba. Accidētia non ſtant ſine ſubiecto: nec ſunt
entia nili q: entis. t in p̄dicamēto etiā inquit.
Impoſſibile ē aliqō accidēs eſſe vnq; ſine ſub
iecto in quo eſt vel a quo. Et eadē ſententia habet
ab eodē pho. ij. de gene. vj. topi. t ij. metha. Ita
a ſili fides eſt rotius edificij ſpūalis fūdamētū
t diſpoſitio. Omnis em̄ virtutes p̄cedūt ab ea. vt
inqt Alex. de ales vbi ō in tract. de fide infor mi.
q. j. Nemo em̄ ideo ſperat habere breuitatē q:
credit eā eē. t dari ſtuoſeviuētibus. Iteē diligit deū
q: credit q̄ ſit ſūme bon°. t timet eū: timēdo q: a
peccatis abſtinet. t de p̄teritis penitet: q: credit eum
eſſe iuſtū. t in futuro iudicaturū pena puniturū. Re
cte ergo fides ō: eſſe ſubſtātia oim ſtrutū. virtu-
tes em̄ oēs habēt ſuū p̄ncipiū ſicut. t cetere res.
q: in oīi genere cauſaz eſt deuenire ad aliqd
p̄mū in illo genere: a quo oia illi⁹ generis delcē
dunt. vt inqt Arelt. ij. Metha. Cum ḡ fides ſit
p̄mū generatiuū oim virtutū. vt inqt Alexā. de
ales vbi ō: merito appellatur ſubſtātia. q: ſicut
ſubſtātia ō: eſſe p̄mū ens a quo oia alia depen
dēt: vt ōt Pbus. iij. Metha. t. vij. Metha. idē
Pbus inqt vna cū cōmentatore ſup. q. de aia. q̄
ſubſtātia p̄ior eſt oīi accidēte cognitōe diffini
tōe t rēpore: ita fides eſt p̄ma q̄ debet eſſe i aia.
ad hoc vt cetere ſtrutes ſuperedificari valeāt. Re-
mota em̄ ſubſtātia fidei necē eſt oēs alias ſtru-
tes ſuperedificatas amoueri. Nā in q̄libet gene-
re q̄ nō habet p̄ncipia nō pōt bene habere poſte-
riora: vt inqt Pbus in. j. p̄ncipio. Et ideo nō eſt
poſſibile aliquē fruare diuina p̄cepta niſi fidem
habuerit. t hoc ē qđ inqt Eccleſiaſtes. xxxij. c. di.
In oi opere tuo habeto fidē: hec eſt em̄ cōſuetio
mādatoz. vbi glo. inqt. Niſi diuinā fidē i te ha
bueris p̄cepta diuina vſq; in finē nūq̄ fruabis
Ideo inqt Aug. in li. de fide ad Petrū. Fides ē
bonoz oim fundamētū: ſine qua null⁹ poterit
vnq̄ ad filioz dei numez puenire. Et Paul°. j.
ad Chor. xiij. c. ait. Ut ſapiens architect⁹ funda
mētū poſui. f. fidē. t paulopoſt ait. Fūdamentū
aliū nemo pōt ponere p̄ter id qđ poſitū ē. Sup
q̄ verba ōt Greg. t ponit. j. q. j. c. cū paul°. Ubi nō
ē fidei fūdamētū nullū pōt eſſe boni operis ſupe
dificiū. Chryſ. ḡ. p ſup Matth. inquit. Fides eſt
xpiane religiōis cunctarūq; ſtrutū p̄mū t ſtabi

liſſimū fūdamētū. Aug. etiā in lib. de verbis dñi
ait. Fides eſt ſubſtantia rer° boni ſpūalis: ſine
qua nihil eſt qđ bonū ſit. t ſup Job. ide inquit.
Quicqd gſcr: quicqd mentis: qcqd ſtrutis: qcqd
beneficiis alia ſuſceptura ē rerū ex fide ſubſtā-
tia fundamēto q̄ pendit. Dionyſ° inſup in ſen-
tētia ſuia ōt. Fides eſt mentis credētis funda-
mentū atq; ſubſtātia collocās eos in ſtrute. Et
quibus oibus patet particula p̄ma diffinitionis
fidei qua apl'us inquit: q̄ fides eſt ſperandaz
ſubſtāna rerū.

E

Ecūdo dicit Paul° in p̄dicta diffinitōe
f q̄ fides eſt argumētū. vñ ſciendū eſt fm̄
Bona. t Tho. vbi ō. q̄ argumētū dupli
citer accipit. Proprie t trāſſumptiue. Argumē
tū. p̄prie ſic diffinit a Boecio in. j. Topic. t a Pe
tro hiſpano in ſua dialetica: t a Johāne Soriſio
doctore parifiēſe in cōmēto Dyaletice. Argumē
tum eſt rō rei dubie facēs fidē. i. medium p̄bans
cōdusionē. vñ ō: argumētū quaſi arguēs men
tē ad credēdā cōdusionē. t hoc modo fides non
ō: argumētū. Alio mō dicit arguīntū trāſſum
ptiue: quicqd illū ſit qđ mētē arguit t illuminat
ad videndū aliqd occulti. Et hoc mō fides dicit
argumētū nō apparentiū. Sicut em̄ p̄miſſe i ſil-
logiſmo gignūt noticiā cōdusiōis fm̄ Pbm. j.
poſter. Qui cognitis illis nihil dubitat de cōdu-
ſione. Ita fides dei facit intellectū aſſentire p̄mis
veritati t articulis fidei. Un dicit Alex. de ales
in. iij. p̄te ſūme in tract. de fide informi. q̄ cum
deus habitū fidei inſpirat: ſic mens nra cogit
credere oib⁹ articulis ſicut p̄mis p̄ncipiis. Un
ſicut q̄s p̄ cōſcientiā negaret illud de quolibet di
cto eſſe verū nō ē. t de nullo ābo ſil'. vel illis. oē rerū
eſt mat⁹ ſua parte. q: vt dicit. j. Topi. Unūqdq;
p̄morū p̄ncipioz ē ſimpl'r ſibi fides: ita p̄tra cō
ſcientiā q̄s negaret articulū fidei. Unō beatus
Ignat⁹ cū cogeret ab infidelibus vt xp̄m negaret
midit ſe nō poſſe: q: nomē ei⁹ habebat ſcptū in
corde. Quapropter ad p̄bandū q̄lē impreſſionē fa
ciebat fides in mente: poſt mortē ei⁹ inuētū eſt xp̄i
nomē ſcriptū lr̄is aureis i corde ei⁹. hec ille. Mi
ſit aūt Ignat⁹ ſcripſit litteras v̄ginī Marie: t
beā virgo reſcripſit ei. Et dū eſſet ep̄us i antho
chia Romā p̄ductus cōpellebat a traiano im-
peratore horribiliſſimis tormētis ad negandū
fidē. Ipe vo recuſans rndebat vt ſup dictū eſt.
Quapropter volēs imperator videre vez verum
dixiſſet: poſt mortē eius fecit aperi corp⁹ ſuum
t inuenit ver p̄dictū eſt in eo ſcriptū melliflua no
mē Jeſus. Et vt legit in legēda ei⁹: cū i diuerſis
partib⁹ cor: ſcinderet i q̄libet pte inueniebat ſcptū
dictū nomē. Et quibus patet q̄ nō imerito fides
ō: argumētū: q: arguit t illuminat mētes nras
ad credēdū inuiſibilia t nō apparētia. Un dicit
Aug. ſup Job. fmōe. xxiij. Fides eſt vir⁹ qua
credunt que nō vident. Dicit etiā argumētū q̄li
arguens mētē infideliū qui nō habet eā. Quaz

propter ſemp ſunt triſtes t melancolici. Ore inqt
Alexā. de ales vbi ō habēt cōcordiā canonicā.
Un Aug. lib. ſolilo. ait. Juſtitia dñe t ita eſt: vt
oīnis anim⁹ inordinat⁹ ſit pena ſibi ipſi. t Eccli.
xxi. dicit. Cor impij quaſi mare feruens qđ q̄ere
re nō poteſt.

g

Etio dicit Paul° q̄ fides eſt de nō ap-
t parentibus: q: ſi ō articulus fidei haberet⁹
darā viſionē nō haberem⁹ fidei meritū
Dicit em̄ Greg. in omlia paſchali. Fides non
habet meritū vbi humana rō p̄bet experimētū.
Si em̄ articuli fidei poſſet p ſillogiſmū demō-
ſtrariuō p̄bari: nūc de eis nō eſſet fides ſed ſcia.
Scire em̄ eſt rem p̄ cauſam cognoſcere. et qñ
ita eſt: t nō cōtingit aliter ſe habere. vt in p̄ Arelt.
j. poſter. vbi etiā dicit: q̄ ſcibile eſt habit⁹ cōclu-
ſibis demonſtrate. t in. vj. ethi. mā ait. Scientia
eſt habit⁹ demōſtrativ⁹ alicui⁹ rei: q̄ et nec aliq̄
neceſſaria cōcludit. Fides ḡ eſt de inuiſibilibus t
nō apparentibus. Un Aug. in li. de videndo deo ſc.
Preſentia vident: credunt abſentia. t Greg. in
omelia paſchali ait. Quem vident fidē nō habent
ſed agnitionē. Sed cōtra Job. xx. c. vbi de dño.
Quia vidiſti me thoma credidiſti. Rndeo fm̄
Aug⁹. t Gregoriū ſup p̄dictos locos. t Rich. in. iij.
di. xxiij. ar. j. q. iij. t ſancti Bona. ibidē ar. j. q. j.
q̄ Thomas vnum vidit: t aliud credidit. videt
em̄ ſolam humanitatē xp̄i: t eius credidit diui-
nitatē dicēs. Dñs me⁹ t deus me⁹. Stat ergo
firma ſententia Pauli. q̄ fides eſt de nō appare-
ntibus. Et ſ de articulis fidei nō habeat ſcientia
demōſtrativa: habet tamē vera certitudo q̄ fidē
nō minor q̄libet demōſtratiōe ſcitenti q̄ ad cre-
dulitatē in his in quibus eſt vera fides. Et de hoc
eſt exēplū qđ legit in hyſtoria Conſtātini impe-
ratoris: vicz q̄ xpc ep̄ius quidā magn⁹ Pbus re
darguēs ip̄z imperatorē p eo q̄ ſe xpianū fecerat
dixit ſe velle diſputare cū Alexādro Conſtātino-
politāno ep̄o viro vtiq; p̄fecto t ſtatoſcientia tamē
ignaro: aſſerēs q̄ eū p̄uincere p eo q̄ ſcientia ſua
erat ſcientia vera t certa: fides vo xpianoz erat p
oia incerta t bethialis. Quo audito imperator ſe
cit p̄dictū epiſcopū aduocari. q̄ cōfidēs i diuove
nit. Pbus aūt interim ſe p̄parauit ad bellū ra-
tiocinis acutis ſcientiaz ſuaz. Mor aūt cum vellet
inita diſputare Alexāder ep̄us dixit ſibi. Sa-
ge pbe q̄ vnus articul⁹ fidei eſt nec ratione cerni-
in intellectu hūano q̄libz ſcientia naturali. Oſ
cū pbus negaret dixit Alexāder. Precipio tibi i
ſtute nois ieſu vt credas q̄ dico t taceas. Cui
cū pbus nō acquieſceret ſi vellet loqui ſtatim os
ei⁹ retro collū verſum eſt nec vltra⁹ loq valebat
Et hoc ergo exēplo patet q̄ fides nra ſit optima
argumentū meli⁹ q̄ argumēta Arelt orelica ad
dādā nobis cognitionē de inuiſibilibus. Et ideo
dicit Rich. de ſancto vict. in libro de trini. Animus
in aſſertione credendoz ſignis p argumētaz
p̄digis p̄ior experimētis. Et omia ſupra dicta

ōfirmat glo. sup epłam Pauli ad Gal. dicēs, fides argumēti est nō apparentiū: qđ ē firma fides argumēti de nō apparentibus. Et quibo patet qđ subdit manifestū cernitur. Et quibo patet qđ subdit Paul⁹ fidē vbi ō dicēo. Fides est sperandaꝝ substātia rerū argumētū nō apparentiū.

De declaratiōe articuloꝝ fidei. 6

Cōsidā pro uti promisi dicā de declaratiōe articuloꝝ fidei. Sed p maiorem oim intelligētia sciendum q⁹ fm sentētiā Alex. de ales in.iij. pte sūme: in tract. de fide infor. mi. q.j. ꝛ sentē Bona. in. iij. di. xxv. ar. j. q.j. ꝛ Rich. i eā. di. ar. ij. q.j. duodecim apli voluerūt post ascensionē dñi ꝛ receptionem spūsci p diuersas mūdi partes ad p̄dicādum xpi fidē phisica prius cōposuerūt simbolū fidei id est credo patrē: in quo posuerunt articulos fidei q̄ sunt duodecim p eo q⁹ liber apl̄oꝝ vnū posuit. Et credēdū ē q⁹ beata ⁹go Maria erat plena ꝛ residebat in medio eoꝝ tāq̄ ipoz magistra. Articul⁹ aūt fm Alex. de ales vbi ō. diffinitur a Rich. de scō vict. sic. Articul⁹ est indiuisibilis veritas de deo artās nos ad credendum. Qnō dicit articul⁹ ab artādo. Di aūt duodecim articuli figurati sunt fm Alex. vbi ō. in duodecim lapidibus fundamēti muri ciuitatis Hierusalē. Apoc. xxi. Quia tāt duodecim articuli sunt fundamēta ecclie dei. Item fm eūdē Alex. sunt figurati in mysterio duodecim stellarū q̄ erant in corona mulieris. Apoc. xij. Mulier enī significat ecclām: corona fidē: duodecim stelle duodecim articulos ab apl̄is radiatos. Figurati etiā fuerūt Josue. iij. vbi dicitur. q⁹ duodecim viri perfecti portauerūt de medio Jordanis alueo duodecim lapides ꝛ posuerūt i loco vbi castra metati sunt. Per duodecim nanq̄ viros de singulis tribub⁹: ꝓfigurabāt̄ duodecim apostoli per duodecim ⁹o lapides duodecim articuli partes simboli que sunt firmi ꝛ immutabiles. Et medio aūt Jordanis alueo accepti fūt. i. ex sacre scripture testimōio. vt infra patebit. Dicāt aūt predicti theologi q⁹ li respectu apl̄oꝝ cōponentiū articuli fidei dicant solū duodecim: tamē respectu rerū in eis cōprehensarū possūt in ⁹tuordecim distingui: quia cōprehēdūt in se ⁹tuordecim vitates: que pāt sic declarari Fz p̄dictos theologos. Omnis enī fidei nr̄e veritas aut est de deo ratiōe ꝓprie nature in se: aut est de deo ratiōe humane nature sibi vnite. Si primo sic est iste articul⁹. Credo in deū. cui⁹ sensus est de⁹ est vn⁹. Aut respiat ꝓsonā p̄ris: ꝛ sic est alius articul⁹ s. Credo in patrē oipotentē. Et si ex hoc enūciatio erit iste sensus. Deus est pater oipotēs. Aut respiat ꝓsonā filij: ꝛ sic est alius articulus s. Credo in iesum xp̄m filiū eius vnicum dñm nr̄z. Aut respiat ꝓsonā spūsancti: ꝛ sic est iste articulus. Credo in spūm sanctū. Aut respicit operationē dei p quā reos ꝓduxit in esse nature: ꝛ sic est iste articul⁹. Credo in creatorē celi ꝛ terre. Aut respiat operationē p quā deus dat nobis esse gratie: ꝛ sic est iste articul⁹. Credo sanctam ecclām catholicā: sanctoꝝ cōmunionē: remissionem peccatoꝝ. Aut respiat operationē dei per quam dat nobis esse glie: ꝛ sic est iste articulus. Credo carnis resurrectionē: vitā eternā. amen. Et quo pōt formari hec enūciatio. De⁹ resuscitabit carnem nostrā ꝛ dabit nobis vitā eternā. Ergo a ꝓprio sensu bene ꝛsequit q⁹ dabit malis mortem eternā. Si aūt sēdo modo talis veritas q̄ est articul⁹ sit de deo ratiōe būane nature sibi vnite: sic etiā sunt septē alij articuli. Primus q̄rū respiat xp̄i cōceptionē: ꝛ tangit eū dicēs. Qui cōceptus est de spūsancto. Secūd⁹ ea⁹ de virgine natus: tāgit eū dicēs. Natus ex Maria virgine. Tertius eius passionē eī dicēs. Passus sub Poncio pylato: crucifixus: mortuus: ꝛ sepultus. Quartus descēsum ea⁹ ad inferna: eī dicēs. Descēdit ad inferos. Quintus resurrectionē eterna die factā: cū dicēs. Tertia die resurrexit a mortuis. Sextus ad celū ascensionē: eī dicēs. Ascēdit ad celū: sedet ad dexterā dei patris oipotētis. Septimus ⁹o aduentū xp̄i ad iudiciū: eī dicēs. Qui venturus est iudicare vivos ꝛ mortuos. Et sic patet q⁹ quātū ad vitates in se contētas simbolum fidei habet ⁹tuordecim articulos. Sz duodecim dicunt̄ per respectū ad duodecim apl̄os. Et iste numer⁹ duodenarius⁹ qui cōstat ex numero ternario ⁹tuor vtalibus cumulato significat fidē trinitatis in doctrina ⁹tuor euāgeliorum. Ideo aūt hec collectio ꝛ cōpositio duodecim articuloꝝ appellata est simbolū fm Alex. de ales vbi ō. Quia in philosophia simbolū dicit cōuenientia. iuxta illō Brekt. in. ij. de Hūanōe. In habentibus simbolū facilior est trānsitus. Nec aūt collectio facta est vt omnes nationes in vnā religionem ꝛ fidem cōuenirēt. Alia etiā ratione appellata est simbolū: a sin qđ est con: ꝛ belle qđ idem est qđ sentētia: quasi multorum apl̄oꝝ in simul sentētia. Omnes enī hos articulos approbauerūt ꝛ in eandē sentētiā conuenerūt. Vel idē dicitur simbolū: quia verba eius ex diuersis sacre scripture sentētijs collecta sunt. Ait enī Aug⁹. in libro de simbolo. Ista verba per diuersas sēpturas sparsa sunt: sed tamē collecta ꝛ ad vnum redacta: ne tardioribus hoim laboraret mēoria. hec ille. Sed dicet q̄s. Facme cognoscere q̄ dicas ꝛ quo in loco singule articuloꝝ partes in sacra scriptura collecte sunt. Audi articulū ꝓmū q⁹ fuit Petri dicētis. Credo. Et hoc habet Eccli. xlj. vbi dicit. Qui timetis dñm credite illi. In deū. Deuto. vj. Audi israel. Dñs deus noster deus vnus est. Patrem. Mich. vij. Patrem vocabis me ꝛ post me ingredi nō cessabis. Omnipotentē Gen. vij. Ego deus oīpotēs ambula coram me

ꝛ esto perfect⁹. Creatorē celi ꝛ terre. Gen. j. In ꝓncipio creauit deus celū ꝛ terrā. Sēdo articulus fuit Andree q̄ dicit. Et in idipsum q⁹ habetur Habacuc iij. c. vbi dixit ꝓpha. Ego aūt in deo meo gaudebo ꝛ exultabo in deo ihu meo. Ipm. Habacuc vltimo. Egressus es in salutē ꝓpli tui in salutem cū xp̄o tuo. Filū eius vnicū. Psal. ij. de xp̄o. Dominus dixit ad me filius meus es tu ego hodie genui te ꝛ psal. lxxxvij. Ipe invocabit me pr̄ meus es tu. Et ego ꝓmogenitū ponā illū excelsum pre regibus terre. Dñm nr̄m. psal. xxiij. Dñi est terra: ꝛ plenitudo eius orbis terraꝝ ꝛ vniuersi q̄ habitant in eo. Et psal. ij. dixit de⁹ pr̄ filio quē volebat mittere ad incarnādū. Postula a me ꝛ dabo tibi gētes hereditatē tuā: ꝛ possessionē tuā terminos terre. Reges eos in virga ferrea. Tertiū articulū posuit Johānes dicēs. Qui cōceptus est de spūsancto. Et hoc habet Esa. xiij. vbi dicitur Spūsanctus ducto: eius fuit. Natus ex Maria ✠ gine. Esa. vij. Ecce virgo cōcipiet ꝛ pariet filiū ꝛ vocabit nomē eius emanuel: qđ interp̄tat nobiscū deus. Quartus articul⁹ fuit Jacobi maioris dicēs. Passus sub Ponio pylato. Et hoc habet Esa. liij. vbi ingr̄t xp̄o. Corp⁹ meū dedi percutientibus: ꝛ genas meas vellentibus: faciē meā nō auerti ab increpantibus ꝛ cōspuentibus in me. Crucifixus. Job. vij. Suspēdiū elegit sibi aia mea. ꝛ psal. xxj. Fodert manus meas ꝛ pedes meos: dinumerauerē oia ossa mea. Mortu⁹. Esa. liij. Tradidit in mortē aiam suā ꝛ cum sceleratis reputat⁹ est. Et sepult⁹. Esa. xj. Et erit sepulchrum eius gl̄iosum: dixit ꝓpha videns in spū xp̄m de sepulchro resurgentē cū gl̄ia. Quintū articulū posuit Jacob⁹ minor: dicēs. Descēdit ad inferos Et hoc habet Zach. ix. vbi ꝓpha loquit dicēs futura velut p̄terita more ꝓphetico. Vñ ait. Tu q̄z in sanguine testamēti tui eduxisti vinctos de lacu in quo nō erat aqua. Aima enī xp̄i descēdēs ad inferos inde liberauit sctos patres. Sextū articulū posuit Thomas dicens. Tertia die resurrexit a mortuis. Osee. vj. dicebant mortui q̄ debebāt resurgere cū xp̄o post q̄z intellexerūt illū esse mortuū forte p annūciationē angelicā. Vivificabit nos post duos dies: tertia die suscitabit nos. ꝛ sic se inuicē cōfortabāt. Septimus articul⁹ fuit Philippi q̄ dixit. Ascēdit ad celos Et hoc habet psal. xlvj. vbi ō. Ascēdit de⁹ in iubilatiōe: ꝛ dñs in voce tube. Sedet ad dexterā dei p̄tis oipotētis. psal. cx. Dixit dñs dño meo sede a dextris meis. Octauū articulū posuit Bartholome⁹ di. Inde venturus est iudicare vivos ꝛ mortuos. Et hoc habet Esa. xj. vbi dicit Dño ad iudiciū venier cum senioribus ꝓpli sui ꝛ ꝓncipibus eius. ꝛ psal. xcvij. Judicabit orbē terrarum in iustitia ꝛ ꝓpl̄os in equitate. Nonus articulus fuit Matthei qui ait. Credo in spūsanctū Et hoc habet Joel. ij. c. vbi dixit de⁹ de spūsancto qđ debebat mittere ei die pēthecostes. Et fūdā de spū meo sup oēm carnē: ꝛ ꝓphetabūt filij vestri. Decimū articulū posuit Simō dicēs. Sanctā ecclām catholicā. s. esse vnicā gregem mundū. c. j. ꝛ. vna ⁹o. De sūma tri. ꝛ fide ca. ꝛ extra quaz nemo pōt saluari. De qua Sophonie vltimo dicit spūsancto. Reddā ꝓpl̄is labiū de caum. vt invocent oēs in nomine dñi ꝛ seruiāt ei humero vno. Dño enī xp̄iani dicunt esse vnū corp⁹ ecclesiastra illud Pauli ad Ro. xij. Multi vnū corpus sumus in xp̄o. Et cadē sentētia habet. s. ad Chor. xij. ij per alia verba. Sanctoꝝ cōmunionē. Sap. vij. Sine iudicia cōmunico: dicit q̄libz sanct⁹. Et psal. cxviij. dicit David dño. Particeps ego sum oim timentiū te ꝛ custodientiū mādata tua. Undecim⁹ articul⁹ fuit Thadei dicēs. Remissionē peccatoꝝ. Et hoc habetur Ezech. xxxvj. vbi dicit de⁹ de aqua baptismali. Effundā sup vos aquā mūdā ꝛ mūdabimini ab oibus inquinamētis vestris. 66

Dictū aūt articulū cū precedentibus posset applicari remissio que fit nō solum in absolutōe cōfessionis: sed etiā illa que datur p indulgētias ecclasticas. Indulgentia aūt hoc modo accepta est quedā remissio pene debite p patris post cōfessionē habitā de eis: vt colligit ex notat̄ in ca. q⁹ aūt. de pe. ꝛ re. Sed hic queri posset vnde ꝓcedat q⁹ indulgētie ecclie tantū valēt: vt sine alia penali satisfactiōe aliqn ab oīa pena ipis patris debita liberet facies qđ in forma indulgētie cōtinet. Et dimissis diversis opinionibus theologoꝝ marie Rich. ꝛ Thome ac Bona. in. iij. di. xx. ꝛ Alexā. de ales in. iij. parte sūme i tractatu de idulgētijs. ꝛ canonistarum in. d. c. q⁹ aūt. de pēn. ꝛ re. ꝛ in. c. indulgentie. eo. n. li. vj. ꝛ i decr. vnica. de reli. ꝛ ve san. Dicit eo fm Francisc⁹ de may. in tractatu de indulgētijs. q⁹ solū hoc ꝓcedit ex merito xp̄i ꝛ passionis eius cui⁹ minima gutta sanguis vel sudoris sufficeret ad expiationē oim peccatoꝝ que vnq̄ fuerunt ꝓperata aut ꝓperabunt. Qz ei⁹ respectu nihil sunt oīa. vt in. c. dānam⁹. de pena fine. de sūma tri. ꝛ fide ca. Vere enī ipe portauit dolores nros Esa. liij. ꝛ. c. cū marthe. d. cele. miss. Cui⁹ thesauri dispēsatio tradita est sup terrā ei q̄ curam habet mystica corpis ꝛ clauē totius ecclie militātis. Matth. xvj. ꝛ. xviij. ꝛ. c. quāto. de trāslat. ꝛ c. quoniā. q. xxiij. q.j. Et sic nō obstat si dicat q⁹ nō est discipul⁹ sup magistrum: nec apl̄s maior eo q̄ misit illū Job. xiij. Et q⁹ inferior nō habet auctoritatē in bonis supioris. c. inferior. cū si. xxj. dis. Vñ nō pōt inferior absoluere a pena ipositā a supiori. d. c. inferior. Et iō videt q⁹ nulla pura creatura habeat auctoritatē sup merita xp̄i ꝛ passionis ei⁹ ꝛ ꝓsequēter nec apli. Cuiq; cuiq; pāne sit a deo imposita ꝛ assignata debita pena. Et etiā post cōfessionē videt q⁹ nullus sacerdos etiā si sit sum⁹ pōtifex possit dictā penam remittere ꝛ indulgere. Qz videt q⁹ ecclia siue ꝓlatus eccle

ri hoc autoritate xpi qui concessit suo vicario autoritatē dispēsandi rōnabiliter thesauros meritorū passionis suę q̄ fuerūt sufficientes ad infinitos homines redimendos si essent infinite venie. Et ideo redimēdo eū essent infinite venie. Et ideo de hac largabūdāna p̄cesserunt indulgētie ab ecclia. Et ad argumētū de largitate rndet q̄ ipse: pōt absoluere a pena imposita a largitate autoritate a⁹ arg. i. c. vin. xxij. q. xxiij. di. c. j. Et ille vicar⁹ xpi habeat hāc autoritatē ab ipo p̄ dictum duplicia via seu rōne. Prima est talis. Quicunq; alicui p̄cepit cōmittere alicui vicario suo plenitudinē p̄tātis sue nullā ponēs in commissione exceptionē: ille pōt fm formā cōmissionis sibi facte in oīm materia relaxare et restringere eā habeat p̄tātē vniuersaliter sibi cōmissam et nullatenꝰ coartatā. Sed beō Petro vicario xpi fuit ab eo collata potestas hmōi vniuersalis et gīalis dū ei dixit. Q̄d cūq; solueris sup terrā erit solutū et i celo ꝛc. Matth. xvj. Et similiter etiā alijs apīis talis potās fuit ab ipo p̄cessa. Matth. xviij. nulla penitꝰ facta exceptiōe. Ergo vicarius xpi pōt culpaꝝ penas relaxare. Qui cū totū dicit nihil excludit. l. a paratore. vbi glo. Leman. et solute. de maio. et obe. cū si. Scōa rō est talis. Quicūq; p̄cepit cōmittere alicui quod maius est etiā intelligit cōmittere circa eandē materiā illud q̄ est minꝰ. Et iō dās autoritatē sententiādi dare etiā intelligit autoritatē indrendi de cā. cpiet ea. de offi. dele. et. l. q. ff. de iu. om. iu. Sed circa materiā peccatoꝝ maius est absoluere a culpa q̄ a pena: q: maius malū ē ipa culpa q̄ pena. Ergo cū p̄cepit ecclīasticꝰ beāt plenā p̄tātē absoluēdi a culpa: multo magis habz p̄tātem absoluēdi a pena q̄ est minꝰ malū. cuius signū est q: rēdit pena p culpa a deo qui sp dat minora p maioribus. Tertia rō est talis. Cuicūq; committit relaxatio maioris pene circa eūdē p̄cessū videt q̄ nō sit ei negāda relaxatio minoris: q: nō dz cui q̄ plus est lz q̄ minꝰ est non licere. l. nō debet. ff. de re. iu. et. c. cui licet. co. ti. li. vj. Et iō hūs p̄tātē a p̄cipe dimittendi mortē intelligit etiā habere p̄tātē dimittēdi mutilatiōz vl̄ exilij. Sed xpūs dedit ecclie plenitudinē p̄tātis remittendi obligationē ad penā eternā: vt patet i absolutiōe pāi mortalis cū sacerdos dr cōfitenti. Ego absoluo te ab istis et ab oibus peccatis tuis dicit ei p̄tātē remittēdi obligatiōes ad penā tpalē bz ergo sup̄ hūs: q̄ nō sequit nisi ex illo antecedēte Sicut si mors nō posset cuenire nisi puta infirmitate: quicūq; posset tollere oēm infirmitatez actio nascak ex obligatiōe. ex quo cōiter dr q̄ ob pcu. Licet i pplanbo. Quicūq; pōt tollere actionē subsequēs ad culpā: sicut actio ad obligationē

cū accepit eccla plenitudinē p̄tātis ad tollendā infirmitatē culpā: p̄cepto etiā accepit p̄tātē ad dimittēdā ipaꝝ penā. Quarta rō ē talis. Quo p̄cepto iustitie debet ee pmptior ad remittēdū q̄ ad puniēdū: dicēte dño Ezech. xviij. Nolo est q̄ volūtatis mee mors ipi sive magis cōuertat et viuat. Et facit. l. adrianꝰ. ff. de acti. rob. Illa aūt ad q̄ magis est pmptꝰ q̄libz facili⁹ cōmittit. Cū g̃ xpūs cōmiserit eccl'ie p̄tātē obligādi ad penā: g̃ multo magis ei cōmisit p̄tātē absoluēdi ab illa pena. Nā Job. xx. dixit discipulis suis. Quoꝝ remiseritis peccata remittunt eis: et q̄rū retinueritis retenta sunt. Nō em̄ p̄tātē hūt sacerdotes retinēdi peccata quo ad culpā sed solū quo ad penā: aliter posset aliquē iniustū retinere i peccō mortali: qđ est falsum. Verba g̃ xpi intelligunt de retentōe et remissione pene: que q̄dē remissio fit p̄ indulgētias. Et quo pretēpositū. Si aūt q̄rat q̄ possint cōcedere indulgētias: rndeo vt pōt colligi ex dictis Rich. i. iij. di. xx. ar. v. q. iij. t. s. Bona. ca. di. ar. q. q. j. t. b. Tho. i. iij. scpti. di. xx. ar. iij. q. j. t. iij. et Fran. de may. vbi ō. q̄ sol⁹ papa pōt dare indulgētias plenarias in toto orbe: q: ipe solus assumptꝰ est in plenitudine p̄tātis. c. cū ex eo. de pe. et re. t. d. c. q̄dcūq; xxiij. q. j. p̄tās q; aꝰ inderer minata. q. q. vj. c. q̄ se scit. et extra de auc. et vsu pal. c. ad bonore. Legati vo dñi pape possunt ō iure facere ppetuas indulgētias i terminis sue legationis sicut et pperua statuta. de offi. legati. c. viti. in textu et in glosa. Archiepi etiā in sua p̄uincia: et epi in sua diocesi dūmō nō accedāt sūma q̄draginta dierū: siue sit p̄ āniuersario ecclie siue p̄ alia causa. In dedicatiōe tamen basilice possunt cōcedere vsq; ad sūmā vnius anni et non plus: siue dedicet ab vno epo vel archiepo siue a plibus. vt in dic. c. cū ex eo. et. c. nostro. eo dē. ti. Et dicit Lardi. in clem. j. de pe. et re. q̄ si excedāt būc numerū nō valēt. vt in. c. indulgētie. eo. ti. li. vj. q̄ intelligendū est fm glosam ibidē quo ad excessum nō quo ad numeꝝ cōcessum. Limitata em̄ est eis p̄tās a papa ne p̄ imoderatas concessiones dauen ecclie tenerētur et penitentialis satisfactio euacuarek. dic. c. cū ex eo. Iré q: facultas venie incentiuū tribuit delinquēdi. c. est iniusta. xxiij. q. iij. t. c. vt clerico⁹ mores. de vita et hone. cleri. Alij aūt plati inferiores vt abbates pores et hmōi nō pñt dare indulgētias. vt notat glo. i. d. c. nro. nisi ex speciali cōcessiōe et priuilegio vel ex p̄scriptiōe et hmōi causa eis cōperat. vt i. c. accedentibus. de excess. plato. Sacerdotes vo alij etiā parochiales siliter nō pñt dare indulgētias publicas et g̃nales. Tñ fm Bluaꝝ quem refert Lar i de religiosi. ō pui. in foro pniali pñt dare indulgētias illis q̄o pñt absoluere. Arch. in. c. de⁹ q̄. de pe. et re. et idē tenet glo. in. c. mensurā. de peni. dist. j. et Pano: in. c. sicut dignū. de homi. et allegat. c. quem penitet. de peni. dist. j. et idem tenet Innocētius et Bernardus in. c. q̄ autem.

de peni. et re. Si de q̄nto nō determinat nisi q̄ Aluarus dicat q̄ possunt dare indulgentiam annoꝝ vel dierū sicut eis videbit dūmodo discrete faciāt. Et idē tenet Innocentiꝰ et sequitur Archi. in. d. c. Indulgētie de peni. et re. lib. vj. Et ideo ꝓsilium est q̄ ꝓfessor semp intēdat dare ꝓlixe ei oēm illā indulgētiā quā ei dare pōt. Dicit aūt Richar. vbi. ā. q. j. et Tho. vbi. ō. q. iij. Q̄ etiaꝝ malꝰ epūs pōt dare indulgētias. que quidē cōsequunt p̄ potestatē et iurisdictionē plano ecclie tradita: malitia aūt nō tollit p̄tātem vel iurisdictionē: sed solū bonitatē. Iré plurꝰ nō dat indulgentias nec remittit penā cui meritoꝝ suoꝝ: sed ex vi meritoꝝ recōditoꝝ in thesauro ecclie. Sicut ergo malus epūs potest a peccō absoluere subditum etiā pōt ei indulgētiā ꝓferre: vt etiam tenet Hosti. in sūma dicēs. Q̄ indulgētie q̄o tal' dat valēt q̄diu ab ecclia tolerat. Et facit. c. Dicū est. j. q. j. Notandū est aūt fm Alexā. de alex in. iij. ptē summe in tractatu de indulgētijs: et sanctus Tho. in. iij. di. xx. ar. iij. q. ij. et bonꝰ Bo. vbi. ō. q. iij. et Fran. de maro in tra. ō indulgētijs. q̄ indulgētie dant ad suppletandā infirmitatē et declarādā diuinā benignitatē cui ō: Sap. xj. Miserer' oīm ꝛc. Dant g̃ indulgētie p̄ dei gl̃ia et laude q̄ p̄cipue relucet in sctis eius: vt dicūt cōmuniter doctores. Scī vo bonos rant marie in cōstructiōe basilicaꝝ et cōmemoratiōe virtutū suarū. Et ideo recte dant indulgētie celebrātibus eoꝝ festa: vel his q̄ intersūt p̄dicationibus: vel visitantibus eoꝝ eccl'ias aut porrigentibus manus adiutrices eaꝝ ꝓstructiōi vel reparatōi et huiusmodi. Similiter dant indulgētie p̄ cōmuni vtilitate et defensiōe fidei vel terre sancte. Iré p̄ promotione studij sacre scripture et Theologie et huiusmodi q̄ ordinant ad p̄dicta. Nec dare aliq̄d p̄ hac causa vt habeat indulgētia cōmittit simonia: q: tpalia nō ꝓsiderant vt tpalia simpliciter: sed vt ordinata ad spūalia: fm Bona. vbi supra dicit aūt idē doctor: et siliter Alex. de alex vbi. ō. Q̄d sicut fit in corporalibus et tpalibus: ita fit suo mō in spūalibus. In rebus aūt corporalibus videm⁹ q̄ thesaurus regis a thesaurario solet exponi duplici ex causa. s. vel ad gl̃iam: bonoꝝ et magnificentiaꝝ ostendendā regie dignitatis ac maiestatis: sicut facit qñq; regem liberalem. Vt habet de Assuero. Hester. j. vel ꝓpter indigentiā cōitat'; vt quādo thesaurus exponit ad dandū militibus q̄ exponūt se pugne p̄ defendēda cōitate ne ab hostibus ledat. Et siliter spūalis thesaurus ecclie p̄ supradictis duabus causis dz exponi. Notandū est etiam q̄ indulgētia rite ꝓcessa nō expirat i morte cōcedentis. sed p̄durat fm Inno. in. c. q̄ translationē. de offi. lega. et Pano: in. c. fi. co. ti. Ad b aūt vt indulgētia valeat plura requirunt Vñ dicat Frā. de maro. vbi. ō. q̄ mlta sūt q̄ impediūt ne indulgētia ꝓficiat. Primū impedimētū est infidelitas'. Vt etiā dic Aug⁹. j. de doc. xpiana. Xpo

ita dedit dauen ecclesie vt q̄ nō crederēt sibi peccā dimitti nō dimitterent ea. et q̄ crederēt idulgētijs etiā propter hoc ille. Et sō cuidā religioso dixit mihi. Ego nō credo q̄ p̄ tales idulgentias hō euadat penas purgatorij. nisi opa p̄cedant. Ego rndi. Tibi nō p̄derūt q: in eis nō habes fidem. Si dñs mihi quia firmiter credo p̄ eas euadi penas q̄ peccō debebam. Et in hoc signus dī Luce. vij. Sicut credidisti fiat tibi. et idem. Fides tua te saluū facit. et Matth. xv. O mulier magna est fides tua fiat tibi sic vis. Sciēs ipe dñūs est defectꝰ p̄nitētie. q̄n sci q̄o de aliquo peccō mortali a se cōmisso nō est p̄nit⁹. Tūc em̄ fm eundē doctorē. et Rich. in iij. di. q̄. art. iij. q. j. et Tho. eadē di. art. v. q. i. nō pōt poni fructū indulgētie. Quod p̄bat sic. Nō pōt fieri remissio pene manēte culpa. cuius immo ꝓcipua sapientia nō sit vt thesaurus suus inimicus suis sed amicus dispenset. Existēs aūt in peccō mortali p̄ tūc est inimicꝰ dei. et ecclie de pene. di. iij. c. charitas. q. nemine. Cū ergo ei nō remittat culpa. p̄ q̄ sequūt nec pena. Talis em̄ nō est fidelis pribilis thesauri charitatis. q̄ est idulgētia cuius sit terra gregē charitatis. Unde sicut membr̄ ab alio membro p̄salum. nō recipit influxū ei⁹. Quia vt ait Philo. q. de aia. Oē q̄ nutrit nec cessat q̄ habeat vitā. Sic q̄ est in peccō mortali. quasi membrū mortuū nō suscipit indulgētiā et merito membroꝝ viuoꝝ. Terciū impedimentum est rōne excōicatiōis. q̄n em̄ q̄s est excōicatus. nō est capax idulgentie. q: ē a gremio ecclie sequestrat⁹. Q̄n nō ꝓsunt ei sacramenta ecclastica. c. si celebrat de de. excō. mi. Et facit ad hoc q̄ notat in. c. q̄dcūq; xxiij. q. j. et in. c. pñi. ō sen. excō. li. vj. Sicut em̄ membrū a corpe separū nō suscipit būficia corporis ita nec excōicat⁹ būficia eccl'ie. q: est separat⁹ a corpe xpi. Cengelredus. in. q. iiij. Silr nec illis ꝓsunt idulgētie. qui nō sūt de iurisdictiōe eoꝝ q̄ dedit eas. c. q̄ aūt de peni. et re. Et p̄ hoc nō excludunt illi q̄ sunt de p̄uincia metropolitani dātis indulgentiam. licet nō sint ō eoꝝ dyoces. d. c. nro. eo. ti. Dicit fm Inno. in. d. c. q̄ aūt. q̄ hūs licentiam a p̄prio epo pōt accepe indulgētiā in diocesi alterius epi. Aliq vo cum q̄o trāsit. Hosti. dicit q̄ etiā sufficit ad hoc licētia sui parrochiani. Guil. vo i Spe. dicit q̄ tutius est habere licentiā ab epo p̄prio vl̄ metropolitano. q̄ ei pōt cōcedere. d. c. nro. Et facit ad p̄dicta de licētia epi. cap. fm. Significasti. de foro cōpe. Quartū impedimētū est defectꝰ ꝓfessionis. Licet em̄ q̄dā dixerint. q̄ ille q̄ pascha fuit. Licet em̄ q̄dā dixerint. q̄ ille q̄ pascha fuit ꝓfessus. et postea ceciderit i peccō mortale si bene ꝓmittit de eo cui ꝓfitetur ꝓfitendi repetere ab ecclia deputato: bēbit idulgētiā. Quā opinionē tangit Pano: in. c. cois versus q̄ sec⁹. de pe. et re. et Jo. an. in. d. c. q̄ aūt. et glo. in de. vnica. de reli. et re. san. et Lar. ibidē hoc tenent. Verius est q̄ cōtrahat. maxime cū vixerint seculares bene pen-

dē q̄ obtet in indulgēnaꝝ ꝓcessione ponit cō
mūno ⁊ ꝓcessio. Si aūt sufficeret sola ꝓcessio fru
stra adderet ꝓfessio. Verba aūt nō debēt intelli
gi una⁊ posita. c. ad audientiā. de decimis. Et
ideo a forma pauperū nō est recedendū. c. porro
de pnit. Si q̄s tū nō posset ꝓficere defectu ꝓfes
sionis vl̄ alia rōnabili causa nō posset plene ⁊ sufficēter ꝓficere: credo q̄ i ꝑ casū sufficeret ꝓcessio
cū ꝓposito ꝓficiēdi: habita oꝝ ꝓportunitate. Quia
ad ꝓcurandū ēē indulgētionis cōpatio. vl̄ rō
pocalis. Cū tū dant indulgētie: sub mō ⁊ limi
tatiōe: vpūta visitando aliquā eccl̄iam vl̄ porrigendo man⁹ adiutrices: ⁊ similī. Tales indul
gētias ꝓsequunt solū illi: q̄ actual̄r visitāt ⁊ manus adiutrices porrigūt. Infirmi aūt ⁊ debiles: q̄ nō pōt ipam eccl̄iam visitare: ⁊ pauperes q̄
nō pnt eccl̄ie man⁹ adiutrices porrigere: habeant bonā volūtatē visitādi: vel man⁹ adiutrices
porrigēdi. si possent. et ꝓpter hāc bonā voluntatē in ꝓspectu dei nō parū meretur: etiā būficiū indulgētarū nō ꝓsequūt. Cui⁹ rō est. Quia q̄uis
volutas būfaciēdi reputet̄ ꝓ facto q̄tū ad ꝑmium ēternale: nō valēt organ. §. Ite illū ꝗbē de
peni. di. ij. Nō tū reputat̄ ꝓ facto q̄ ad ꝑmiū accidētale: q̄d dat solū ope facto: cuiusmodi sunt
indulgētie. Vñ dicit beat⁹ Tho. in. iiij. di. xx. Q⁹
nō erratē ꝓdinōe nō pōt quis ꝓsequi q̄d sub cōditiōe ꝓcedit: nec obstat q⁹ de⁹ respiciat bonā volūtatem. iiij. q. v. c. si q̄d. Quia vez est q̄tū ad augmentū gr̄e ⁊ glie: sed nō quo ad accidētalia ꝑmia requirēda op⁹: cuiusmodi est remissio pene. Valet tamē ꝑ accidēs talis bona voluntas:
q⁹ inquātū augmētat gratiā: ꝑ ꝓsequēs ⁊ ꝑmissoꝝ auget. Et ita opat ad remissionē pene. Dicat
aūt Rich. vbi. s. ar. iij. q. ij. Q⁹ si pauper offerat
vnū denariū: ⁊ habeat indulgētiā: tū diues offerēs solū vnū denariū nō ꝓsequet̄ ipam indulgentiā: q⁹ nō decet eū ad opus tā piū ⁊ fructuosum tam parū dare: sicut nō deceret q⁹ rex alicui
homi aurilū ꝑstaret si ei obolū daret. Intelligunt ꝗ dari indulgētie offerēdo ſm facultatē ⁊
statū suū: qñ d⁹ q⁹ ꝓcedūt porrigēdo man⁹ adiutrices. Et hec opinio etiam est Scī Bonauē. ⁊
Tho. i. iij. di. xx. Si aūt idulgēta darēt omni
offerēti aliq̄d. ruīret ſm Frā. de mayro. vbi. s. q̄li
bet aliq̄d offerēs ꝓsequeret ipsam indulgētiam
tantum ad remissionē pene. Quia vt ipse ait. Indulgētie nō ꝓsunt ꝓncipaliter et merito operis:
sed ex auctoritate ⁊ intētione dantis. Tamē ſm
eū tū ad augmentū gratie. Dicat autē sanct⁹
Bonauentura. vbi. s. q⁹ licet dō non faciat: quod
iniungit in indulgēta: ſm q⁹ eū decet. nō tamē
debet ꝓpter hoc dimittere qui faciat illud q̄d si
gentia: tantum recāperet si offerret vel faceret ſm
suam facultatem ⁊ condecentiam: tamē pl⁹ habebit de remissione pene ꝓ tali opere: q̄ habe
ret ꝑ alio simili cereno pio facto: vbi nō dat ta
lia indulgēta. Posito aūt q⁹ duo offerētes nō
faciāt: q̄d eoꝝ statⁿ ⁊ facultates requirit. licēt nō recipiāt idulgētiā plenariā: vel ꝗalē integrā sīc alij:
q̄tū dicta idulgēta ꝓcessa ē offerēdo ſm facultatē suā: vl̄ pouigentibo man⁹ adiutrices: tū ve
dicēdū est. recapiēt aliquā idulgētiā pl⁹ vel min⁹
vn⁹ alterius ſm q̄titatē oblatiōis. Pl⁹ tū aliquī
iudicat illū: q̄d real̄r est min⁹. Et hoc ꝓpter maiorē affectionē ⁊ deuotionē dātis: ⁊ ꝓpter minorē affectatē. ve patuit i vidua q̄ offerēs duo
minuta pl⁹ reputata ē a dño mississe in gazophilatio: q̄s alij q̄ erāt diuites: ⁊ multū obtulerant
cū minori affectiōe ⁊ dispēdio suo. De q̄ habet̄
Luce. xxi. ⁊ Mara. xij. Unusquisq⁹ igit̄ ꝑbet
studere offerre ⁊ facere cū deuotiōis affectu oē
illud q̄d ꝓnect in ꝓcessiōe idulgētie. Quia ſm
Tho. in. iij. di. xx. tantus valet idulgēta: q̄ntū
sonāt ei⁹ ꝓba que debēt ispici. Ar. in. c. cū ⁊ plāctare. de ꝓn. An aūt ꝓcedēs idulgētā: si faciat illud ꝓ q̄ ipa ꝓcessit habeat eā. Licet vincēti⁹ in
c. cum ec co. de peni. ⁊ remiss. ⁊ Guil. in Spec. ⁊
Archi. in. c. idulgētie. de peni. ⁊ remiss. li. vj. dicerint q⁹ nō: allegātes legē vnicā. C. ne q̄s in sua
causa: ⁊ legem ingressino. C. de solu. cū theologi
maxime Rich. ⁊ Tho. in. iiij. di. xx. dicūt. q⁹ licet
aliq⁹ ꝑlat⁹ nō possit sibi ꝑpī ꝓmo ac ꝓncipal̄r ⁊
directe dare idulgētiā cū postq̄ ea dedit ⁊ ꝓcessit general̄r: pōt ea vti sub eadē forma. Alit ipse
esset ꝓcessio ꝓditiōis q̄s alij. Quod ſm eos vitandū est inconueniēs. Et hāc opinionē tenet Gaspar
de calderinis i. c. nīo. de peni. ⁊ re. ⁊ Gemi. i. d. c.
indulgētie. Utrū aūt indulgēta possit accipi ꝑ
alio. Rñdet Tho. in. iiij. di. xlv. q⁹ non: nisi cōcedēs indulgētiā exꝑmat: q⁹ vult eā posse accipi
ꝑ alio. Quia tūc ille q̄ ꝑ alio facit illō q̄d ꝓnect
in forma ꝓcessionis idulgētie: obtinebit eam. Et
cōcordat Alan⁹: vt etiā habet̄ in sūma cōfesso.
li. iij. ti. xxxvij. q. decxxviij. An vero accipi possit
ꝑ illos q̄ sunt i purgatorio. Rñdet mr̄i Theologi in. iij. di. xx. et Hosti. i sūma. q⁹ idulgentie
nō ꝓsunt illis q̄ nō sunt de iurisdictiōe illi⁹ qui
eas ꝓcessit. d. c. q̄d aūt. ō peni. ⁊ re. Illi aūt qui
sunt i purgatorio nō sunt sub iurisdictiōe ꝓlatorū eccl̄ie. Quia dicit dñs petro Matth. xvj.
Quodcūq⁹ solueris sup terrā ⁊c. q̄si diceret: q⁹
sup mortuos nō hēt iurisdictionē. Indirecte tū ipis mortuis ꝓsunt idulgētie tales inq̄ntū
existētes i hac vita faciūt ꝑ eas illō q̄d ꝓnect in
forma indulgētiaꝝ q̄s cōcedēs exꝑssit q⁹ vult
vt etiā accipi possit idulgēta ꝑ defūctos. Dicāt
tū ꝓdicti doctores: q⁹ cū vt sup dictū ē ipi mortui nō sint de foro eccl̄ie: nō ꝓsequūt remissionē
penaꝝ et vi idulgētie: ⁊ bona opa q̄bus q̄s meretur idulgētiā vt elemosine: ⁊ peregrinationes: valent eis sicut alia suffragia eccl̄ie: vt in sūma cō
fessoꝝ vbi sup. q. cxcj. sed Tho. in. iiij. di. xlv.
arti. iij. q. ij. ⁊. ij. q. xcj. dicit. q⁹ non est aliqua

ratio quare ecclesia nō possit trāsferre merita cōmunia ecclesie quibo indulgētie iniunt ī vituos
⁊ mortuos: nec tū sequit̄ q⁹ plures ecclesie ꝓ
suo arbitrio animas possit a purgatorio libera
re: q⁹ ad ꝺ q⁹ indulgētie valeant requirit causa
cōueniēs indulgētiaꝝ ꝓcedendi. Albertus etiaꝫ
dicit q⁹ indulgētie multū ꝓsunt defuncto si ꝺ
in litterio remissionis ponit. Et idē tenet Inno. i
c. Qō aūt. de peni. ⁊ re. Glosa vo Raymūdi dicit: q⁹ licet nō habeat ligare nec⁹ soluere nisi super terrā: si tū faceret talē indulgentiaꝝ q̄ ꝓdesse
haberet etiā defuncto: nō debem⁹ ponere eos in
celū de plenitudine potestat̄ eius temere dubitando. Et idē ꝺ: in summa ꝓfessoꝝ vbi. s. Et dicit Auctor: suppleneri in vbo indulgētia. Certe
nō videt rō q̄re ad ōfunctos possit trāsferri meritū bonoꝝ operū: ⁊ nō meritū passionis christi ⁊
militātis eccl̄ie. Hāc etiā opinionē q⁹ papa possit hmōi indulgentias concedere ꝓ mortuis tenent multi doctores alij: vt refert Lar. in dc. ij.
de peni. ⁊ re. ⁊ idē tenet Augⁿ. de Anchona in li.
de potestate pape dicēs. Q⁹ papa pōt de thesauro eccl̄ie p choruscationes indulgētie subuenire
existentibo in purgatorio: si hoc exꝑdiret in cōcessione indulgētie: videt̄. q⁹ ille q̄ fecerit talem elemosynā vel visitauerit talē eccl̄iam ꝓ se vel ꝓ
alio viuo vel mortuo habeat tantū de indulgētia: q̄ntū ꝓsequit̄ ille ꝓ quo accipit. Et ad illud
dictū cuiusdā. Qōcūq⁹ solueris sup terrā ⁊c. respondet ſm Tho. dupliciter. Uno mō vt ly sup
terrā referat̄ ad solutē: vt sit sensus. Qōcūq⁹ tu ereis sup terrā solueris ⁊c. Nō em papa mortuus potest̄ soluere vel ligare: sed viu⁹. Mors
em̄ aufert au ꝺ oritatē eius: q⁹ oia soluit. §. deinceps. in autē. de nup. Alio mō si referat̄ ly super
terrā ad absoluēdos etiā pōt intelligi de existentibo in purgatorio. Cū em̄ oēs purgādi sint infra vel circa terrā possunt dicta sup terrā quia nō
sunt in celo. Quāndū tū q⁹ ad ꝺ vt indulgentia valeat ꝑ alio requirit̄ q⁹ tam ille qui accipit
q̄s ille ꝑ quo accipit̄ sit in statu gr̄e: alⁱo nō valeat
nec⁹ ꝑ modū indulgētie nec⁹ ꝑ modū suffragij.
Ad ꝓbationē aūt ꝓdictoꝝ q⁹ indulgentia
possit accipi ꝑ alio etiā defuncto quādo ꝓcedēs
hoc intendit posse fieri possumus adducere exemplū de indulgētia portiūcule nostre que imꝑpetruū ꝑdurat omni anno. die sēdo Augusti in
ecclesia sancte Marie de angelis apō assisium
quā ꝓpter ore ꝓprio ꝓcessit patri nostro sctō Francisco ad intercessionē gloriosē vginis matr̄is sue
Venetijs em̄ quidā clericⁿ cū oia parasset q̄ ad
iter necessaria erāt vt indulgentiā ꝑdictā adiret
grauiter infirmat⁹ deuenit ad mortē: sed ꝑ rogauit quēdā amicū suū vt si eū mors cōtingeret
ipse acceptato q̄ parauerat ꝓdictam indulgentiam ꝓ se petere veller: votū quod ꝑ ꝺ fecerat
adimplēdo. Ille aūt rñdit q⁹ libēntissime ꝺ ageret. Cū aūt mortuo illo clerico ipse amicⁿ eet
negligēs ad eundū: apparuit ei in somnio ꝑdicti
clericⁿ defunctⁿ cūq⁹ de negligētia ⁊ infidelitate sua redarguit: ⁊ vt ꝓmissum impleret admonuit atq⁹ rogauit. Ille aūt amicⁿ ei⁹ expergefactⁿ ad ipam idulgētiaꝝ ꝓcessit. Cūq⁹ idulgētia
accepta reuerteret̄ apparuit ei i via ille clericⁿ mirabili luce darissimⁿ atq⁹ gr̄ato ei renitēte dīcēs. Dño ꝛ⁹
qua ecclīaꝝ intrasti oēm penā purgatorij liber
euasi: ⁊ vado ad gl̄iaꝝ paradisi. Tanta aūt indulgētia portiūcule est excellētie: ⁊ dignitatis oīno in
dulgentijs mūdi triplicī respectu. Primo respectu ꝓcessionis. Nā alie idulgētie collate sunt a vicario xp̄i sūmo pōtifice ⁊ puro laico: hec autē ve
dicitⁿ fuit collata imediate ab ipō xp̄o ꝺi filio
Scō o respectu ipetrātis: q⁹ alie idulgentie ipetrate sunt ab aliquo viatore i hac vita mortali
adhuc existēte. Et ꝺ mediāte aliquo emolimēto
tpali ⁊ trāsitorio: sī ista ipetrata est a regina celi ꝑsentibo angelis ipō xp̄o ꝺño nr̄o Frācisco et ꝓpe porrigentī solū ꝑ salute animaꝝ ⁊ nō ꝑ aliquo vl̄
minimo subsidio tpali. Tertio respectu sigillationis. Quia alie idulgētie obtinēt vigorē ⁊ auctoritatē et bullis ⁊ sigillis aplicis. hec autē sine
aliqua bulla semꝑ ⁊ plūbo sigillarat̄: vt ifra
dicet̄ charta ipsi⁹ fuit beā virgo Maria testes
fuerūt angeli: sigilla fuerūt stigmata beati Frācisci. Plūbator vero fuit xp̄s. Et ideo ē sup oēs
alias auctētica ⁊ digna. Ad quoꝝ euidētiā est
sciendū q⁹ vt legit in cronicis ordinis nostri: ⁊
in cōformitatibo beati Frācisci. cū ipe beatⁿ Frāciscus semel in cella sua apud scām Mariā ꝺ
portiuncula feruētissime oraret deū ꝑ peccatoribus apparuit ei angel⁹ dñi dicēs. q⁹ iret ad eccl̄iā qm̄ xp̄s ⁊ btā virgo cū magna multitudine
angelorū expectabāt eū. Quo cū gratiose ⁊ xp̄m
cū matre vidisset que stabat a dextris ei⁹ cū multitudine angelorū. cecidit in faciē suā ꝓ timore
⁊ reuerētia. Dño aūt ihesus ipi btō Frācisco sicī
terrā ꝑstrato dixit. Frācisce multū soliat⁹ es cū tuis sociis ꝓ salute animaꝝ. Postula ergo q⁹
vis circa salutē aiaꝝ ⁊ bonore ac reuerentiā dei
tuar̄. q⁹ dabⁿ es i lucē gētiū ⁊ reparatōr ecclie. Ipe
aūt iacebat q̄si raptⁿ in ꝓspectu deitat̄. Et tādē
reuersus ad se: ⁊ cōfortatⁿ dixit. Sanctissime
patⁿ nr̄ supplico ego peccator q̄tenⁿ dignet̄ facere hāc gr̄aꝫ būano generi. i. ꝓcedere oībo ⁊ singulis venientibo ad locū istum ⁊ introeuntibo i eccl̄iam
istā. veniā ⁊ idulgētiā oīm peccatoꝝ suoꝝ vniuersaliter ⁊ generaliter de quibo ꝓfessionē fecerint ⁊ dolorē ⁊ mādatū susceperint. Et supplico beē vigini Marie matri tue aduocate būane gentis
vt ꝑ hac petitione impetrāda me adiuuare dignet apō tuā piissimā ⁊ dementissimā maiestatē intercedēdo. Ipa aūt regina celoꝝ idignata de
mīgne ꝓbus hīs Frācisci statim cepit supplicare filio suo ꝺ. Altissime deus oīpotens supplico
humiliter dignā tue ⁊ interuedo: quatenⁿ dig

gnel se inclinare pedib⁹ bu⁹ famuli sui. Ipse ve/
ro dño respondit dicens. Gaudio grãde est q̃ petisti:
sed maiorib⁹ dignus es frater Fräcisce z maio/
ra habebis. Admitto igit⁹ orationem et supplica
tionẽ tuã: si vis q⁹ vadas ad mei vicarii cui
dedi potẽt ligãdi atq; soluẽdi in celo et in terra:
z petas ab eo et ego mea dictã indulgẽtiã. Duo
decim aũt socij beati Francisci qui erãt in cellis
suis ea p̃dicta audiebãt videbãtq; lumẽ magnũ
in ecclia z multitudinẽ angelo⁹ in aeratu: sed
timore pterriti nõ audebãt itrare ecclias nec cel
las exire. Cũ aũt dñs ihesus cũ mira z multitudi
ne angelo⁹ ascendisset in celu: beat⁹ Fräcisc⁹
mane sequẽti ad dñm papã. Honoriũ qui tũc
perusij erat se retulit: cui q; eo se ptinẽs büli
ter petijt vt ad honorẽ virginis Marie digna/
retur in ipa ecclia portiũcule ponere indulgen
tiã plenariã sine oblatiõibꝰ q̃s nõ posset se face/
re rñdit. q; oportz vt qui vult indulgẽtiaz eam
mereat ponendo man⁹ adiutrices. Interroga
uit aũt pontifex beatũ Franciscũ quot annos
vellet ibi poni de indulgentia. Qui rñdit se nõ
velle annos sed animas. i. vt quicũq; dictã eccliam
intrarent pẽnitẽtiã z cõfessi plenã psequerent remis
sionẽ oium pcatoꝝ suoꝝ a culpa z a pena que
peccata cõmisissent a die baptismi vsq; ad diez
z horã introitus in eccliam. Addẽs q̃ nõ erubes
cebat sed pre ẽpi qui eũ⁹ miserat. Tunc
papa annuit z q̃s postulauerat psensit. Postmo
dũ vero ad pensionẽ cardinaliũ eam solum ad
vnã diẽ naturalẽ singulis annis in pperuũ ex/
tendi decrauit. Egrediẽte aũt beato Fräcisco
palatiũ vocauit eum dño papa dicẽs. O simpler
hõ quid petis de hac indulgẽtia. Ubi habes
bullã. Et ille rñdit. sufficit mihi verbũ vestrum.
Nullã eñ de hac re volo instrumẽtũ. sed sit bta
virgo charta: notarij ẽpi et angeli testes. si enim
opus est ipe illud manifestabit. In his aũt
oibus nõ habẽs beatus Franciscus diẽ decer/
nendi tali modo ipm obtinuit. Quadã enim
nocte ẽpore hyemali cũ oraret i dicta cella sua
venit ad eum sathanas dicens. Franciscꝫ cur re tantum
affligis q̃ priam cuz adhuc sis iuuenis. z alia
priam facere possis. Tũc beatus Franciscus er
pleniter se vestiuit z nudus erutis ocllam intra
uit p quãdam sepẽ grossam z spinis plenã que
erat iuxta dictã ecclias scilicet Marie. z ingressus ẽ
stetit in ea cũ corpe sanguinolẽto ac spinis la/
cerato: ve sic afflictus passionem ipi maioris cõ/
passione meditaret z diabolicis blandimẽtis
nõ consentiret apparuit in medio silue lumen
maximũ. z licet esset tunc mensis ianuarij rose tñ pulcherrime apparue
runt ibi. videtq; beat⁹ Franciscꝰ angelo⁹ mul/
titudines maximã tam in silua q̃m in ecclia. qui
dicebãt ei ve acto peregeret ad saluatorẽ z matrez
eius qui in ecclia erat. Sanctus aũt beat⁹ Fran
ciscus inuenit se indutũ vestibꝰ nouis viaq; seri/
co rectis z ornata videbat: z accipiẽs duodecim
rosas rubeas z duodecim albas iuxta ecclias
posuitq; eas sup altari vbi reperit ẽpm cũ ma/
tre sua z magno cetu angelo⁹: stabatq; locus est
di. Serissime dñe placeat maiestati tue determi
nare diẽ p̃dicte indulgẽtie. Ipe aũt dñs ordina
uit vt ipa indulgẽtia incipet pma die augusti q̃
qua celebrat festũ sancti Petri ad vincula. z du
raret a pmis vesperis illius diei vsq; ad vesperas
secũde diei in q̃ celebrat festũ portiuncule. Qua
determinatione habita beatus Fräcisc⁹ adiuit
summũ pontificẽ cũ p̃dictis rosis petẽs vt ecclias
ipe diẽ p̃fatũ eidẽ indulgẽtie assignaret: q̃ eã cõ/
firmauit: scripsitq; septẽ ẽpis. s. Assisij: Perusij:
Fulginei: Spoleti: Tudertj: Eugubij: ac Nocen
tie: vt in die dedicatiõis eiusdẽ ecclesie publica/
rẽt ibi cũ bto Fräcisco ipam indulgentiã. In il/
lo igit die beatus Francisc⁹ pulpitũ ascendẽs co/
ram magna hoim multitudine publicauit ipaz
indulgẽtiã plenariã plenitudinẽ dict⁹ ẽpis. Qui cũ
vellẽt dicere dicere q̃ nõ erat plenaria i pperuũ
omni anno: sed aliqs limitatiões vellent ei assi/
gnare: miraculose impedit nihil aliud dicere potue/
rit nisi idẽ q̃d dixerat beatus Fräcisc⁹: affirmã/
tes eã esse pperuis singulis annis duraturaz: z
sic postmodũ eius noticia p orbẽ terraz: z ꝺ ge
nerationẽ in generationẽ diffusa est: quaz indul/
gentiã vsq; hodie cũ maiori devotiõe z concursu
frequẽtat pli ẽpiani q̃s mirabilis indulgẽtias pa/
palibꝰ bullis munitas: hec eñ vt dictum⁹ celestis
regio sigillo fuit roborata. Sciẽdũ est igit q⁹
qñ cessa est indulgẽtia plenaria ab eo q̃ ea con
cedere põt: et rõnabili causa cũ debit⁹ modꝰ
est indulta: quilibet obtuẽs ea q̃ i forma idul/
gẽtie petunt ipam psequit: z si tũc moreret sta
tim euolaret ad celũ sine aliq̃ pena purgatorij
fm Fräcisci de mayro. z Aug. de Anchona vbi
ꝺ. Doctores eñ assignãt q̃tuo: causas q̃re rec/
piẽtes indulgentiã plenariã aliqñ retardãt ab
ingressu paradisi. Primũ retardãs est indulgẽ
tie tenor: vt si dicat in forma indulgẽtie. indul
gentiã sibi plenariã oim pcatoꝝ suoꝝ de iniũctis
sibi penitẽtijs psecdim⁹: tũc eñ si moreret nõ sta
tim euolaret ad celũ: q; maior sibi penitẽtia fue
rat iniũcta z vigore indulgẽ
tie nõ sibi remittit nisi pena sibi iniũcta a confesso
re. Prio illa ergo pre pena q̃ plus sibi debebat i
ũgi in foro penitẽtie luet in purgatorio. Secꝺs
retardãs est alicuius pcti omissio p negligentiaz
vel oblitionẽ cuius dereatu pcedentẽ: quãdo in
forma idulgẽtie dicat q⁹ habeat remissionẽ oim
pcatoꝝ: de quibꝰ pcitus fuerit z confessus: q; in/
dulgẽtia nõ extenditur ad pcta nõ confessa ex tali ne
gligẽtia. Tertiũ est alicuius pcti mortalis p⁹ ac/
ceptã indulgentiã pperatio: de illo eñ si post/
ea recitat nõ habet indulgẽtiã. Utrum aũt si re
uertat ad indulgentiã z faciat illud q̃d petit

in forma indulgẽtie itez illã habebit: respõdet
Tho. in. iiij. di. xx. q⁹ qñ est rpalis vtpota a pri/
mis vesperis vsq; ad sequẽs: vel vsq; ad octo di
es: solũ semel habet: etiã si decies itret z fiat q̃s
in forma indulgẽtie petit: nisi ex pse dicat: in
ea q⁹ possit recipi toties quoties visitet ecclia vl
tra q̃d fiat. Si aũt indulgentia est pennis z p/
petua sicut est Rome in quibusdã eccl̃ijs: quo/
ties quis vadit totiens indulgentiã psequitur.
Et ista distinctio ponit etiã in sũma confessoꝝ
li. iij. ti. xxiiij. q. decimo. Eandem tenet Cal. q̃ alle
gat cap̃l'm primũ de filijs pbytẽ. li. vj. z sequit
Jo. an. z Gemi. in. d. c indulgẽtie. de peni. et re.
li. vj. Matthe⁹ aũt de Mathesolijs vt recitat
Lar. in de. j. de priui. dicit: q⁹ etiã qñ indulgẽtia
est tẽporalis pot recipi toties q̃ties fit illud qd
in indulgẽtia psentat: et idem tenet ipe dñs Lar.
ibi z in de. ij. de peni. et re. Cui⁹ opinione data p
vera sequit q⁹ do nõ solũ semel: sed pluries pot
accipe indulgentiã nõ solũ p se sed etiaz p aliis
viuis z mortuis: qñ ad ipos forma indulgen/
tie extẽditur: si mõ singula vice z p singula pssona
faciat qd in ipsa forma iniungit. Credo tñ q⁹ si
quis postq̃s semel accepit indulgentiã faciat etiã
peccatũ mortale sub spe iterũ recipiẽdi ad ipsam
indulgentiã: nõ suffragari sibi postea ipam in/
dulgentiã tpaliter datã: et ita pot vtraq; opinio cõ
cordari. Quartũ retardãs est culpe venialis in/
terpurgatio qñ quis moritur cũ pcto veniali de q̃
nõ est cõtrit⁹ sed fictus in affectu eius. Stat eñ
venialia cũ gra: q: eñ pena nõ remittit remanẽ
te culpa: tio p indulgentiã nõ videt remitti pena
quo ad ipa peccata venialia remanẽte in alia vo
lutate z affectu ac culpa ipsoꝝ. unde talis decẽ/
dens cũ ipsis venialibꝰ penã ipsoꝝ pferet i pur/
gatorio. Nõ eñ est intentio ecclie seu vicarij ẽpi
parcere siue remittere penã alicuius pcti ꝺ q̃ quis
nõ sit male psentus: imo affectet in illo psevera
re. Dicit aũt Richar. in. iiij. di. xvj. q⁹ si q̃s staret
centũmille annis cũ cõplacentia vni⁹ peccati ve
nialis: totidẽ annis staret exclusus a patria cele
sti. Dicit aũt Franciscus de mayro. in tracta/
tu de indulgẽtijs: q⁹ ex indulgẽtijs puenit no
bis varia bona. Primo augmẽtatio gr̃e: q: cũ
ps ponãt hoiem in gratia existentẽ: opera aũt
bona hois in gratia existentis mereant gr̃e au
gmẽtationẽ: et eius charitas mereat augeri seq/
tur q⁹ lucrũ indulgẽtie q̃d fit mediantibꝰ operi
bus meritoꝝ hois nõ potest fieri sine augmẽto gr̃e
Secm bonũ est accumulatio gl̃ie q: cũ null⁹
possit lucrari indulgentiã nisi habeat fidẽ cui p
mittit visio diuine essentie: ve pz ex pmo de tri/
ni. ideo cũ lucrũ indulgentiaz augmentat: ne/
cessario felicitatis supne gl̃ia nobis augẽt. Ter
tium bonũ est dimissio siue absolutio pene. Si
eñ in indulgẽtie forma dicat Remittimus vo
bis annos vel dies de iniũctis penitẽtijs: accipiẽs
ipsam indulgentiaz est absolutus a penitentia
quã tenebat facere ex ipsius̃ confessoris vel ca/
nonis p tot annos vel dies. Si vero simplicit
dicat. Dam⁹ tot dies vl annos de indulgẽtia est va
ria opinio Theologoꝝ in. iiij. di. xx. Aliqui enim
dicũt q⁹ capiẽs ipam indulgẽtiã remittunt tot
dies vl anni de pena quã tenebat facere in hac
vita p pcta sua. Alij aũt dicunt q⁹ remittunt
illi tot dies vel anni de pena z pena quã pertuli/
ret in purgatorio p suis pctis. Alij vero dicunt
q⁹ talis post acceptã illã indulgẽtiã perinde est
ac si voluntarie egisset in hoc mũdo pniam tot
dierũ vel annorũ pro suis peccatis: penitentia
autem etiaz parua in hoc mũdo pro peccatis
volũtarie peracta liberat a magna purgatorij
pena fm Ricardi in. iiij. di. xx. Ergo indulgen
tiarũ quantũcunq; tempoꝝ aliũ z pauciorũ die
ruz veritas est maxima. Et quibus omnibus
pz quõ in ecclia dei fm q⁹ dicit vnus⁹ artꝰ/
culus fidei fit remissio peccatoꝝ. Duodecimũ duodecimo
articulũ posuit Matthias dicens. Carnis re/
surrectionẽ. Et hoc habet Ezechielis. xxxvij. vbi
dicit a dño mortuis resurrecturis. Ecce ego ape/
riam tumulos vestros. z educaz vos de sepul/
chris vestris. z dabo spiritũ in vobis z viuet/,
z vitã eternã. Amen. In quibꝰ verbis cõtinetur
virtualiter vt predictũ est etiam eterna damna
tio peccatoꝝ p argumentũ ab oppositis vt di/
cunt Theologi in. iij. di. xxv. Et iste articulus ha
bet Danielis. xij. vbi dicit. Qui dormiũt in ter/
re puluere euigilabunt. alij in vitam eternã alij
vero in obprobriũ sempiternũ. Isti aũt arti/
culos non ocẽ Theo. attribuũt eo ordine quẽ
assignauim⁹ ipis apostolis. sed q̃d nos attribu
mus Johãni ipi attribuũt Andree. vl Jacobo
maiori. z sic ꝺ alijs. sed ꝺ nihil ipotat. q: scriptu
ra autẽtica de ꝺ nõ habet. Ultra aute symbolũ
apostolicũ sunt alia duo. s. symbolũ sanctoꝝ pin
centũ quinquaginta in cõcilio Niceno fm ali/
os. sed melius in cõcilio Cõstantinopolitano con
gregatoꝝ. vt in. c. Canones. xv. di. Et ꝺ factum
fuit cõtra Manicheum z Macedonij negan
tes spiritũsanctũ esse equalẽ patri z filio. ac cantat
in missa. Aliud symbolũ q̃d cantat in pma in dñicis
diebus z fuit factũ contra Arrij negãtẽ filiũ esse pri
equalẽ. cõpositũ fuit ab Athanasio excellentissi
mo doctore z epo Alexandrino. z veritatis isto⁹
fuit editus ad declarationẽ pmi. s. Apostolici cõ
tra hereticos illud male exponẽtes. Primũ tñ
est dignius. tũ propter cõpositoꝝ excellentiã. tum q:
oes arti/os fidei plenius contin. z est magis sen
tentiosũ q̃ alia. vt dicũt theologi i. iij. di. xxv. D

Sũt aũt duo decim articuli fidei catholice
quos q̃libet ẽpus debet scire. z in nul
lo eoꝝ errare. Nam Jacobi. ij. c. ꝺ. Qui
vnum offenderit aũt in vno. s. fidei
articulo fm sanctũ Bonauen. factus est oium
reus. Et Salomõ Eccles. ix. ait. Qui offendit
in vno. s. articulo. multa bona perdit Augustinꝰ

in li. de morib ecclie inquit. Enā si gleuerauer in oibo fida homo: deficeo aūt in vno: iudicia da iudicabit: ac si nullū vnq; fecisses bonū. Et ideo unde Athanasius in symbolo suo. Quicūq; vult saluus esse aī oia opꝰ est vt teneat catholicā fidē: quā nisi q̄sq; integrā inviolatāq; seruauerit absq; dubio in eternum peibit. Ea ꝓpter queritur theologꝰ verū quilibet xp̄ianꝰ teneat sacr oēs articulos fidei explicare. Et respondet scrapheus doctor sacrūs Bonauē. i. iij. di. xxv. ar. j. quin. in corpe q̄nis. t Richar. i eadē dt. t Alex. de ales in. iij. ꝓte sūme in tractatu de fide. q̄ oēs xp̄iani post aduentū xp̄i tenent credere oēs articulos. Triplicat aūt possunt credi. aut oēs implicate: aut quidā implicate: t quidā explicate aut oēs explicate. Credere oēs implicate t in confuso est fidei diminute: q: nō sufficit sic solū i generali credere q̄d sancta mater eccl̄ia credit: vt q̄dā ignorātes faciūt peccatores infidelibꝫ t iudeis qui nō ignorāt legē suā. Ideo enī dara est quorundam articulorū notitia: q: nllꝰ habēs vsum rationis pōt illos ignorare: nisi p maximā ac crassā ignorantiā t culpā: qui int̄ xp̄ianos est enutritꝰ. Et ideo de tali fide implicita dicit Bern. in sentētijs suis. Quilibet verꝰ fidelis tenet habere ō deo magnā fidē: t de dño ihū xp̄o: nec debet habere paruā: q: apō deū t xp̄m q̄ō parū est nō reputat. Credere q̄dā implicate t q̄dam explicate est fidei ad salutē necessarie: pōt enī ad simplicium salutē sufficere. Ad illos enī articulos explicate credēdos tenent q̄s manifestat eis p̄dicatio aut vsus ecclīasticus: sicut est ō vnitate essentie diuine: t trinitate ꝑsonarū: q̄ oia possunt cognosci ex ipo actu signatōis scz Jn noie patris: t filij: t spūssancti. Amē. duo dicit Jn noie: t nō in noiib: vt significet vnitas deitatis: t postea nominant tres ꝑsone. Similiter articulꝰ de incarnatōe xp̄i t natiuitate: passiōe: t resurrectiōe: at q; ascensiōe alius potest cognosci ex solemnitatibus q̄s celebrat ecclia. Articulū enī de remissione peccatorū pōt quilibet cognoscere ex sacramēto penitēcie t ex sacra confessiōe: t similiter ex baptismo q̄ō videt in ecclia frequētari. Articulū enī ō spiritū sc̄o pōt aliqliter intelligere ex solēnitate Pēthecostes. Alios aūt articulos suffitat simplicibus t aliis cōib⁹ ꝑsonis credere implicate: ita q̄ nulli dissentiāt. Credere aūt oēs explicate: est fidei necessitate: sed nō ad illos pertinet qui officiū. Tales enī debēt esse pelati. xxv. di. c. Quia rācia. Illi ergo qui habēt curā aliarū vel p̄dicandi officiū: tenent ad fidē explicatā q: debent scire oēs articulos fidei declarare. Ut etiā inqt Thomas. ij. q. ij. ar. vj. vbi dicit: q̄ sicut reuelatio diuina fit inferioribus angelis p superiores: ita inqt Dionysius. iij. c. celest. hierar. ita explicatio fidei debet peuenire ad minores boies p maiores: id est predicatores t ꝓlatos ex suia literam. de aleo in. iij. ꝓte sūme in tractatu ō bis q̄ tenēt ad recitandū nē intentōis. q. antepenultima: t allegat illō ꝓme Petri. iij. c. Parati ad satisfactiōz oi poscenti vos rōnem de ea q̄ in vob est fide t spe. O quoe sūt p̄dicatores aiarū rectores qui eā teneant alios instruere de articulis fidei: ipi eos ignorant aut nō bñ intelligūt. Et ideo dicit Celestinꝰ papa in. c. Ordinatos. Lxv. di. Debz aī esse discipl's q̄s quis doctor: cē desiderat: vt possit docere q̄s dicē credere g̃ oēs articulos fidei: t illos intelligere procurare. Aug̃ enī Augꝰ sup Jobem. q̄s magnū vas fidei articulū q̄s ad fontē gr̃e: tātū ipleō gratia. Et Bern. sup Cant. inqt. Parua siquidem fides qua meret p̄mia. Oēs g̃ xp̄iani debēt simbolū applicā scire. Aug̃ enī Augꝰ. in q̄dā sermone Nesao q̄liter xp̄ianū se esse dicat q̄ paucos versus simboli t orōnis dissimulat. Precepit enim ecclia curans vt doceāt subditos suos oratiōnē dñicam t simbolū. c. Deꝰ q̄. iuxta glosam. de pen. t re. Et extra de vita t bone. cle. c. Ut q̄sq;. t ibi glosa. Ergo etiā ex ꝓsequnti papa it subditos vt addiscāt: t teneāt obedire. c. Si qui pbyteri. lxxij. di. Similiter illis q̄ leuauerūt puerū de baptismo papa it vt eū doceāt simbolū t orationez dñicam: quā t ipi teneāt scire. c. Vos ante omnia de ꝓse. di. iiij. Jtē ꝑcepit oīb⁹ adultis baptizatis vt ipm simbolū addiscāt. in. c. baptizādos eadē di. Sed mlti sunt ita rudes t parui animi q: putāt ipossibile eis esse p̄dicta addiscere: t tñ lōgas fabulas t cātilenas iddebili mēoria retinēt. Un accidit q: quidā ꝓfessor: astuc⁹ cū audisset in ꝓfessiōe q̄ndā valde rudē sed diuitē: p penitētia suoꝝ peccatoꝝ voluit ei dare vt cert̄ diebꝫ diceret Pr̄ nr̄. Cui ille rñdit q: illud ignorabat: t nunq; illō addiscere posset: q: nō habebat bonā memoriā. Tūc ꝓfessor illū interrogauit quā artē faceret. Cui ille rñdit. q: vendebat blada: et frumentū t legumia. Jpe vo ꝓfessor iterū interrogauit ipm si aliq̄n vēdebat p̄dicta ad credentiam. Et ille rñdit q: sic imo q̄si semp: q̄a aliter bñ vēdere nō posset. Tūc ꝓfessor dicit. Quō potes noia t cognatiōes illoꝝ quibꝫ vēdis memorie retinere cū nescias scribere: cui ille rñdit. Bene b̄ memorie teneo: aliter male facerē facta mea nō credatis q: talū obliuiscar: res enī mea agit audiēs aūt b ꝓfessor dicit. Saltē ꝓ pnia tuoꝝ peccatoꝝ volo q: cōmodeos vsq; ad annū quibusdam pauꝑibꝫ certā mensurā frumēti amore dei. Ille vo rñdit: b facā libēntissime q: facere possū. Tūc ille ꝓfessor inuenit certos pauꝑes t informauit eos vt ad illū mercatorē irēt: t amore dei t sui peterēt mutuo frumentū vsq; ad annū singuli ꝑ necesse habebāt: t q̄n ille mercator interrogaret de noie eoꝝ: t de cognatiōe: teneremus hūc modum: q: vnus iret post alium ordinatim: et primꝰ interrogatus de suo noie diceret q: vocat

Pater noster: t si diceret. Q̄lis appellatur tua cognatio: rñderet q: appellat: q̄ eo in celis. Scōs aūt diceret q: vocat Sanctificet nomē tuū: t q: sua cognatio appellat. Adueniat regnū tuum: t sic singuli faceret vsq; ad cōplementū Pat̄ nr̄. Cū ergo ad illū iuissent t habito critico interrogarent de noibꝫ suis atq; p̄dicta respōdissent: ille dixit: q̄s extranea noia sūt ista: nunq; audiui talia nec similes cognatiōes: t postea dicebat ista se. res vadit ꝑ me si obliuiōi tradō ista noia vñ q̄si cōtinue ruminabat i mente p̄dicta noia t dicebat. Primꝰ sic vocat t eius cognatio est talis Scōs aūt sic appellat: t sic de singul'. Trāsactis aūt aliquibꝫ mensibꝫ ille ꝓfessor cū inueniēs interrogauit si accōmodauerat frumētū illis pauperibꝫ: t ipe rñdens q: sic: addidit. O q̄lia noia habēt t difficilia ad tenendū in mēoria: rñ quia nolo amittere frumētū: nūq; fui oblitꝰ eoꝝ sed in recēti mēoria habeo. Dixit aūt ꝓfessor. Dic mihi ista noia. Et ille cepit dicere. Primꝰ vocatur Pr̄ nr̄: t eius cognatio ō: q̄ eo in celis tē. Tūc cōfessor: air. Dimittas noiare primū vel secūdū: sz solū recita noia t cognatiōes singuloꝝ ꝑ ordinē. Ille vo statim t celeriter cepit dicere. Pr̄ nr̄ qui es in celis sanctificet nomē tuū tē. vsq; in finē. Cōfessor aūt cepit ridere: t ille air. Quid rides. Tūc ꝓfessor dixit: rideo q: didicisti Pr̄ nr̄. Tūc ille exclamauit dicens. Pōt facere deꝰ q: b sit Pr̄ nr̄: Profecto nunq; credidissem posse illud addiscere. Est aūt mihi magn̄ gratū b didisse q̄s si habere decē aureos in manu mea: t iō ipsis pauꝑibꝫ elargior: frumentū q̄ eis cōmodaui amore vestri: q̄ me tali mō fecistis addiscere Pr̄ nr̄. O q̄t buic similes reperiunt: q̄ ꝑ luceris t palibꝫ etiā difficilia queq; mēoria cōmendāt: sed ꝑ lucro aīe t sua salute dicunt nō posse addiscere vel i mēoria retinere simbolū fidei: et alia necessaria ad salutē: t iō vt nllꝰ de ignorantia excusare se possit: t vt oēs articl'os melius intelligat': audite illos vulgari sermōe.

Credo in deū patrem omnipotentē
Creatorē cli t terre
Jta dixit Petrus piscator
Dixit andreas ego cū puro corde
Credo in iesum xp̄m vnicū filiū
Dei nostri: t boni domini
Qui conceptus est de spiritusancto
Dixit iobānes est e maria natus
Virgine Fm veram ꝓberiam
Sub pilato fuit passus
Crucifixus mortuus t sepultus
Jacobus maior: dū bo esum locutus
Descendit ad limbū noster saluator
Patres sanctos liberauit merore
Ut protestat Jacobus minor
Tertia die vt erat ꝓphetisatum
De morte ad vitam reſuscitatus
Sanctus thomas manu tetigit

Ascendit in celū totus gloriosus
Dixit philippus homo sapiens
Sedet ad dexterā dei omnipotentis
Bartholomeus: totū me facit tremere
Quia sup omni culpa t fallēcia in die finali
Christus de celo venier iudicare
Jn spiritū sanctū credit omnis gens
Dicit matheus: quiveraciter
De patre t filio deo procedit
Sancta mater ecclia est sanctificata
Cum suis sacramentis predicata
Simon. Et de sanctis vera cōmunio
Uerbadeus est rectificatus
Per baptisma sanctū t contritionē
Deus remittit omnē offensionem
Suos mortuos reſuscitabit
Qui postea in eternū gaudebūt vt pena afficit
Boni gloriosi in patria felici
Ra in inferno vt matthias dicit
Populeme tibi in vulgarē linguā translati
Credo. Ianne simbolū vocatum
Imponas cordi tuo cū sincera fide
Saluus nō poterit esse qui aliter credit
Propterea credite id quod vobis p̄dicatur
Si vultis peruenire ad superni regnū

De tribꝫ vitijs impedientibꝫ fidē. s. Luxurie. Auaritie. t Superbie. J

Tercia pars nostri sermonis dicit impedimēta. Tria enī sunt ꝓpalia vitia q̄ impediunt verā fidē. Primus est voluptas siue luxuria: quo a fidei federe recesserunt luxurie vinculo attracti. Nā Eccli. iij. scripū est. Vinus t mlieres apostatare faciūt sapientes. Filij isrl ꝑ vicium gule t luxurie decepti sūt a Balaach. Numeri. xxiij. Et ad infidelitatē; cultū attracti. Ibi enī dicit q: fornicat⁹ est ꝓples cū filiabꝫ Moab: que vocauerūt eos ad sacrificia sua: t illi comederūt t adorauerūt deos moabitaꝝ. Quis decepit sapientissimū Salomonē vt cōplacita idola edificaret: t adoraret ea. vt habet. iij. Reg. xj. nisi b crescentū vicii luxurie. Nā cū iā esset senex deprauatus est cor eius ꝑ mulieres: vt adoraret deos alienos. O quot infideles fecit b maledictū vicium: vt dicāt nō esse aliā vitā ꝑter hāc. Et ideo immundissimus Machomet⁹ vt ad secram suā multos attraheret: frena omni voluptati laxauit: vñ in Alchoarano suo dicit suis cultoribus: vrores vestre terre vestre sūt arate eas sicut vultis: o diabolice t iniquissime vir quātos bis verbis ad falsissimā secrā tuā ꝑduxisti. Scriptū est enī ij. Esdre iij. c. Fornices regibꝫ mulieres. Et ibi de hac impurissima luxuria scripū est in figura. iij. Reg. xviij. c. q: Jezabel vxor regis Achab interfecit siue occidi fecit ꝓphetas dei. Jezabel autem Fm Hieronym. interpretat cohabitauit siue sterquilinium: t significat luxuriā q̄ cohabitat in

cepib⁹ boim: ⁊ adeo est fetidissima vt oim pu
credinū ⁊ sterquliniū seroso⁹ sup⁹. Nec ḡ vro⁹
Zebab .i. diaboli voluptas ⁊ luxuria multos q̄
videbant colūne in ecclia dei pstruit: ⁊ a fide
deiecit aut a religiōe sua apostatare fecē. Si eñ
deiecit aut a religiōe sua apostatare fecē. Si eñ
centū ecce ab obseruāna aliqui⁹ bone religio
nis: non agenta nouē discedūt ꝓter hoc abomi
nabile vicū luxurie dicet apostasiam suā diuer
simode palliare studeāt. Et ꝟ est qđ dicit de mu
liere impudica Prouer. vij. Fortissimi quiq; in
ceruam sunt ab ea: ⁊ qđ peius est: qui voluptate
ac luxurie se dederūt: difficile ad deū reuertunt.
Iuxta illud Osee. v. Nō dabūt cogitatiōes su⁹
ꝑs vt reuertant ad dñm: q: spiritus fornicatio
nis in medio eor⁹. Et tales figurant p illū q̄ di
cit Luce. xiij. Uroē duxi: ⁊ ideo nō possum ve
nire. Qua ꝓter hortat Salomō Prouer. v. ad
fugiēdas mulieri⁹ ꝓcuratiōes: maritime religio
sos dī. Lōge fac ab ea viā tuā: ⁊ ne appropiq̄s
foribus domꝰ eius. Et rōnem assignat Augꝰ. in
quodā sermone dī. Quia nō es Samsone fo
tior: nec Dauid sanctior: nec Salomone sapiē
tior. Oēs eñ vīq; a mulieribus corrupti sunt: ⁊ ad
peccata pducti: nō Eccls. vij. dicit ipse Salomō
postq̄ deceptus fuit a vanis mulieribus. Muli
er est inuenit amarior ē morte: laqueus est venato
rū .i. demonū: ⁊ sagena cor eius: vincula sūt ma
nus illius: qui placet deo effugiet eā: qui aut⁊
peccator est capit ab ea. R

Eādē viciū est auaritia: dicit eñ Aplꝰ
s ad Thi. vj. Radix oim malor⁊ est cu
piditas: q̄s eñ inuenit Balaā vt dece
ret Balaach vt deciperet filios israel. Nūquid nō
auaritia. vnde vt habet Numē. xxiij. Hoc ma
ledictū viciū fuit illud ꝓter qđ Judas vēdidit
xp̄m. Matth. xxvj. c. Et ꝟ est qđ deuincit iudeos
nec credāt in xp̄m: nec amittāt diuitias male acq̄
sitas. Hinc est q̄ auaritia ꝓter diuitias decipi
t multos ⁊ multi ꝓter auaritiā adherebūt ei:
q: Danie. viij. ꝓheratū est. In copia eor⁊ occi
det plurimos. ⁊ q. c. scripū est: Multiplicabit
gliam: ⁊ dabit eis ꝓtectū in mltis: ⁊ terrā diui
det gratuito. Hinc etiaz Osee. c. scribit. Sēm
mltitudinē fruct⁹ suor: multiplicabit altaria. Iu
xta vbertatē terre fuc exuberabit simulacra. Que
oīa cōfirmant p Esaiā. j. c. dicentē. Hierusalē ꝑ
cipes tui infideles. Et reddēs causam sequitur.
Oēs diligūt munera: sequunt retributiones. O
quot inueniunt iudices q̄ falsas dāt sniās: ⁊ fi
dem nō seruāt bis ꝓ quibus se datur⁊ sniam ꝓ
mittūt: ab altera ꝑte munera accipiēt. Hin eñ
Heinric⁹ samariensis li. j. ꝓc. q. Deuiat a vero
corrupt⁹ munere iudex: Fallidiq; facit impia
gratia pii. Et ꝓterea dicit Dauid ps. xxv. In q⁊
manibus iniquitates sūt: dextera eor⁊ repleta ē mu
neribus: ⁊ Juuenal li. j. Satira xij. inqt. Quantū
quisq; sua numo⁊ fuat in arcula: Tātū bs ⁊ fi
da. Exodi q̄s. xxiij. ⁊ Deutero. xvj. ō. Q munes

ra excecāt oculos sapiētum: ⁊ immutāt verba iustor⁊
Jōb ecclamat Esaias. c. xxxij. sui libri: dī. Ue q̄
iustificat⁊ ipū ꝓ mūeribus: ⁊ iustitiā iusti auferēt
ab eo. Nec ḡ maledicta auaritia ⁊ amor: pecu⁊
nie est illa iniq̄tas q̄ facē boies etiā deū negare. ⁊
de ꝟ habet exēplū qđ ponit i cōpēdio theologie
qđ ab aliq̄bo Alex. ō ales appropiat. Ibi emōr.
li. j. c. q. Qñ hispania q̄dā leuis bō ludebat ad
ludū taxillor⁊: ⁊ ludo ꝑdere cepit pecuniā suā
amittere. Dolēs ḡ ō amissione corde orabat deus
vt cū vicere faceret: vl saltē amissā pecuniā recu
perare. Et ḡnto plꝰ deū rogabat plꝰ amittebat:
etiā qñ apparebat q̄ deberet vincere: ⁊ habebat
bonū ludū ita q̄ oēs mirabant q̄ talē ludum
amitteret. Amissa aūt ludo tota pecunia quaz
habebat: vestes q̄z q̄s portabat: vsq; ad camisiā
am amisit. Tūc valde ꝓfusus ⁊ ꝓ deū infidelis
factꝰ est auaritia: q: cū nō exaudierat: totus furi
būdus ad domū suā accessit: armaturaq; suaſ
⁊ oia bona munimēta sui cor⁊ q̄ habebat ac
cepit: ac eor armatꝰ ac si cāpū duelli intrare debe
ret: equū ascēdit: ⁊ ad plateā vbi mltꝰ erāt boies
ꝓgregati venit: ⁊ vniuersꝫ astāntbo voce furibūda
dixit. Si q̄s est amicꝰ ⁊ fidelis dei: q̄ dicat deū cē
aliq̄d: vadat⁊ armet se: q: ego reddā cū mortu⁊
um⁊ victū. Ego eñ dico ⁊ teneo q̄ deꝰ nō ē. Et⁊
tonuit aūt fuerūt singli q̄ aderāt: ꝟba tā iniq̄ au
dientes: nllꝰ eñ ei tāq̄ furibundo voluit rūdere.
Sz cui nō rūdit bō rūdit deꝰ. Nā deꝰ q̄ flagella
uit pharaonē opponētē se diuine potētie: ⁊ cū pu
nivit ꝓ muscas: misit vnā muscā q̄z erat ꝓpe bre
mis: q̄ cū sic i facie suasit: ⁊ intꝛ galeā⁊ faciē se po
nēs tā acrit eū aculeis suis lesit: q̄ oportuit eū ga
leā deponere: ⁊ i terrā ꝑcere. ar vbi musca liberū
habuit accessū sic eū passim i facie feriebat: q̄ se
defendere nō valēs: nimis fatigatꝰ ō eā ad terrā
cecidit: ⁊ facē suā trā vt se posset a musca tueri
posuit. Ar musca fortiꝰ eū insultat: nec cessauit q̄
usq; publice blasphemiā quā orē ꝓfano ꝓtule
rat oīb⁹ audiētbo cū cordis gemitu reuocauit:
dicitq; q̄ vere deꝰ ē: ⁊ solꝰ ē oipotēs: q̄ voluit in
tantā suā ⁊ blasphemiā ad maiorē suā ꝓfusionē
p vnā muscā ꝓfūdere. atq; cū p tā minimū animal
superare. q̄ dico stati musca recessit. Et ille q̄ ꝑ
auaritiā amiserat fidē. ꝟ diuino flagello ad fidē
litatē redijt. O q̄r auari sūt infideles q̄ tota fides
ac spes suā posuerūt i pecunia ⁊ thesaur⁊: ⁊ ideo
dicē Paulꝰ ad Eph. v. Q auaritia ē idolor⁊ ser
uitꝰ. Facit eñ hoiem apostatare a deo: nā sic ido
latra se hz ad idola: ⁊ oēm suā ꝓfidēm hz in ido
lis auar⁊ se hz ad pecuniā ⁊ mūdi diuitias: vt i⁊
quit Nico. ō lira supꝑdicta ꝟba Pauli: ⁊ ꝓsequē
quēter efficit mltꝰ infideles. L

Eraū ⁊ vltimū viciū ipedies fidē ō: dā
t nionis ⁊ sup̄bie. Dū eñ curiosi ea q̄ fidei
sūt volūt ꝓrere: ⁊ nō valēt attingere ꝓ
pter ipsor⁊ alaritudinē: mūt i diuersos errores: ⁊
tūc sugbi ⁊ curiositatē q̄s suis fabricauerūt fāntas

mandbo credētes magr̄ sapiētibus credere nolūt. ō
ꝫ istos ecclamat dñs Hiere. xlix. dicēs bmōi su
pbienti. Arrogantia ⁊ supbia tua decepit te: vbi
glo. inqt. O is hereticꝰ arrogās: q: supbia facit
hereticu: nō ignorātia: vt etiā inqt Richar. i. iij.
di. xij. ar. iij. q. iij. Necesse est q̄ ille q̄ volūt esse fi
delis: vt simplicit credāt: ⁊ nō q̄rāt ꝓbare p rō
nes ea q̄ sunt fidei: q: vt inqt Aresti. q. Maba.
Demōstratiōes de oibus fieri est ipossibile. q̄rētes
eñ rōnes ad credēdos articulos fidei: dū nō inue
nūt: hereticī ⁊ infideles fiūt: ō Lactā. in. ij. diui⁊
nar⁊ institu. aduersus gen. ait. Si credis cur er⁊
go rōnē req̄r̄: q̄ pōt efficere vt non credas. De ꝟ
bi crēplū de q̄dā sapiēte Pbo. q̄ cū rōne demō⁊
strauisset ꝓbare nō posset q̄ mortui deberēt resur
gere cū eodē cor⁊ pe: nō credebat resurrectionem
mortuor⁊ futurā. ad mortē ꝑvenit molestaꝰ
ab affinibus suis vt crederet mortuos debere re⁊
surgere: nō valēs amplius sustinere cor⁊ infestati
onē rūdit. Ego bñ credā: sz videbit⁊ q̄ nō erit re
surrectu q̄ mortui resurgāt. Simplicit ḡ credamus
qđ tenet scta mr̄ eccl̄ia. scptū est eñ de ꝑse. di. iij
c. erāt sacerdotes. Nō p stīḡ rōnes: sz ꝓ simplicez
fidē veritas colligēda est. Jrē glo. sup illud apli
ad Ro. xij. Nō plꝰ sapere q̄s oportet sapere sz sapere
ad sobrietatē. ait. Sugbe nature specēs būnitati
tis qđ est sincera fides sine alia visibili rōne de
buit ꝓponi: vt a supbia ad būnitatē trāseat. Nō
eñ est possibile q̄ intelligam⁹ p rōnē naturalē q̄
sentiā diuinā. Nā inqt Dionysius in li. de mystica
theolo. Deꝰ q̄ est oīm glia est inuisibil⁊ inaccessi
bilis oēmq; intellectū ac oēm rōnē excedens: ⁊
Gregor. sup illa ꝟba Job. xxvj. c. Eū vir paruaz
stillā accepim⁹ inqt totū q̄d de deo pōt būa
nus intellect⁹ intelligere est q̄si q̄ dā stilla hāris
tē. Job. xj. c. loq̄ns ꝓ anfractum dicē istis curio⁊
sis: fortitā dei vestigia cōprehēdes ⁊ vsq; ad pfe
ctū oipotentē repices: excelsior est celo ⁊ q̄d facies
ꝓfundior: inferno ⁊ vñ cognosces⁊. xx. c. aut sdē
libri inqt vbi iuenit sapiētia .s. increata. ⁊ ꝺs est
locꝰ intelligētie .s. vt ipam increatā sapiētiā quis
intelligat. ⁊ seqt. Abscōdita est ab oculis omniū
viuēntū. Plato q̄z in thimeo inqt. Deꝰ est sūmū
bonū supꝗ oēm substantiā oēmq; naturā. Pau
lus q̄z. j. ad Thimo. vj. ait. Deꝰ lucē habitat in⁊
accessibilē: quā nllꝰ hoim vnq̄ vidit. Auicēna
q̄z. vj. naturaliū inqt. Res dei altissimas ⁊ sub
tilissimas nō pōt intellectꝰ hūan⁹ cōprehēdere:
q: credūt eū. Q aūt diuinā maiestatē nō vale
amus cōprehēdere ꝓbat rōne ꝓpositio. Inter
potentiā eñ ⁊ obiectū dz esse ꝓportio. iij. de aia.
t. c. Et hi. Sz maiestas diuia est infinita: ergo
illud ps. xlvij. Magnꝰ dñs ⁊ laudabil⁊ nimis
⁊ magnitudinis eius nō est finis. Et quicqd in deo
est eternū est: vt ait Plato in Thimeo. Ergo ab
intellectu humano q̄ est finite potētie nō potest
cōprehēdi: finita eñ ad infinitū nlla est ꝓportio
j. Metha. xij. c. vij. Ꝓbilicoꝛ. ⁊ ꝓ primo de celo

⁊ mūdo. Infinitū eñ de se est nobis ignotū. s.
Ꝓbilico. ⁊ ipossibile ē ifinita pertransire. i. Posteꝛ
rio. Dicit aūt Philo. q̄. Metha. Qđ sic se habz
ocul⁹ noctue ad lumē solis. sic se habet intellect⁹
nr̄ ad ea que sunt manifestissima i natura. Nō
ḡ debem⁹ curiose inqrere de articulis fidei. q: sic
volēs respicere curiose contra solē animus vis⁊
sic volēs ꝓ rōne cōprehēdere sacramēta ecclesie fi
et cec⁹ mētalr⁊ infidel. Scripū est eñ Prouer.
xxv. Scrutator maiestat⁊ opprimet a gloria. Jō
b: in. c. j. de sūma. ⁊ fi. ca. q̄ simplr est creden
dū. Qui eñ fabulas simpliciter fabulas ꝓfitet
ur scribit Prouer. xj. Properata Ambro. i li. de
trinit. inquit id qđ creatur Magr̄ sen. in. iij. di.
xxij. di. Buserunt argumēta vbi fides q̄rit. In
bis que sunt fidei pl⁹ carentibus credit. nō dialec
tica. hec ille. Habeam⁹ ḡ ⁊ tenam⁹ firmiter fidē ca
tholicā. licet eā p argumēta mūdane sōe ꝓbare
nō valeam⁹. nec q̄ram⁹ eas q̄ sunt sup intelligibi
lem. Bit eñ Vulpian⁹ iurisconsult⁹ in. l. Stil
dausor. ff. Quedā. ff. mandati. Bone fidei nō
congruit de apicibus iuris disputare. Et pōt mora
liter duci ad ꝓpositū. Et idē notat. ff. ad. l. aqui.
Lita vulnera⁊ in fi. Et est text⁊ Juliani iurisconsul
ti. Idarco Lato moralis ait in suis docu⁊
mēt⁊. Mitte arcana dei. cōtēplari nō q̄d sit.
Cū sis moralis que sunt moralia cura. Onc
ram⁹ ḡ intelligere ꝓficiam⁹ ac⁊ vitia: ⁊ si mala ē
emendem⁹ ꝓ pniam. ⁊ tanta habeam⁹ fidē vt ꝓ
ca mori gaudeam⁹. Ut cuilibet nr̄z dicere possit
saluatori nr̄. Magna ē fides tua fiat tibi sicut
vis. i. habeas gr̄az meā in hoc seculo. ⁊ vitā eter
nam in futuro. Amen.

Feria sexta post primā dominicā quadrage
sime de rep⁊ obatōe sexte pagani. Machometi
⁊ Judei. Sermo quartusdecimus. M

Jeyestre

Hic sume Ezechiel.

V

Erūq. Fuit q̄rūdā hereticus⁊ falsissi
ma opinio dicētis. Q̄ q̄liber pōt
saluari i sua lege ⁊ fide. Quā erro⁊
neā opinionē rep⁊obāt oēs Theologi maxime
Alexā. ō ales i. iij. ꝑte sūme i tracta. ō fide ⁊ san
ctor⁊ Bona. i. iij. di. xxij. ⁊ Richi. ibidē ar. iij. q. iij.
⁊ huius Tho. q. ij. q. iij. ar. vj. Et ꝓ sic ꝓbari q̄
nō sit nisi vna ⁊ a fides. Nā inqt Philo. ō gliā
nōe. Idē manēs idē se aperit natus est facere idē.
ꝓ⁊ i luce se emittere splēdorē ⁊ nūq̄ tenebras. ⁊
in melle a q̄ nūq̄ ꝓcedit amaritudo is se dulce
do. Et in igne q̄ se efficit calorē ⁊ nūq̄ frigus
Sed deꝰ se manet idē vt inqt auctor libri de
causis. Causa prima entibus in omnib⁹ rebus im
dispositionē vnā⁊ Plato in thimeo dicit. Pri
ma causa est sine vlla variatiōe⁊. Philosophꝰ
q̄. Methaphisice ait. Deꝰ est actus purꝰ simꝑ
plex⁊ immobilis⁊ eternus⁊ semꝑ vnꝰ⁊ sem
plex delectatione gaudet: vt refert idē Philo.
vq. Ethico. Ubi etiā dicit. Simplex⁊ immutabi

ha natura ſp vnat eadē eſt sanc. Nec ſ ſupposi
ce deū q̄ vnus fidei in alia cauſa q̄ pdat a deo
Ut inſt Aug⁹ in li. de libero arbitrio. Et ponit
de ſic. dr aug. Gala. vbi dr q̄ fides eſt dei donū
Ideo Sapiēc. xij. dicit. Dabit ei fidei donum
Ut ſ fides ſit a deo: t de ſit ſanctę mentis idē in
quit dicit ego accipiano infūdit in aiabo vnat
ſtitū fidē t nō diuerſas. Et pōt adduci ad ꝟ ꝓ
ſitū dicit q̄ dicit Pbilolo. viij. Politico. inſ
ens. Ubi vnus eſt finis ciuitat⁹ oim: ibi neceſſa
riū eſt ad q⁹ finis ꝓſequendū alias ꝓſecutionē
eſſe vnā diſciplinā t eandē oim. Paul⁹ quoq;
ad Epbeſios. iiij. c. inqt. Unus deus vna fides:
vnū baptiſma: t Aug⁹ in li. de verbis dñi ait.
Una ſola eſt fides deo grata: t boios ſaluentes
in qua oēs ſaluant q̄ ſaluari debēt: t extra quā
ſaluari impoſſibile eſt: hec ille. Et confirmant pdi
cta. Nā ſm Pbiloſop. i. Politicoꝝ. t. iij. Pbi.
Affirmatio t negatio nunq̄ ſūt vera de eadem
Ergo nō eſt poſſibile: q̄ ſimul eadē ſint: pagani
t chriſtiani: poſſint oēs dicere verū de eodē ob
iecto credibili. Deo cū diuerſa ſentiāt t credāt. Er
go neceſſe eſt vnat nū eſſe fidē verā in oīb⁹ bo
minibus. Dr ait eſt fides catholica t xp̄iana de
qua dicit Sco⁹ in. iij. di. xv. q. i. q̄ nullus vn
q̄ ſaluat⁹ eſt etiā ſi deū q̄ fuerūt i veteri teſtamē
to ſine fide ipſius xp̄i ſalte iplicita aliq⁹ incarnati
onis. Unde dicit Hugo ſ ſcō vict. in. i. de ſacra
mētis. addēs q̄ ſic nullo pōt eſſe ſine creatore: ita
nec regnū ſine redēptore: q̄ ſicut fides de creato
re ſemp fuit neceſſaria ad ſalutē. ad Hebr. xi.
Credere enī oportet accedentē ad deū q̄ eſt: inqt
Paul⁹: t Eccl. i. dicit. Un⁹ eſt altiſſim⁹ creator
omnipotēs: ita poſt lapſum fuit neceſſaria fi
des de mediatore: t idē dicit Aug⁹ li. ꝓ hera pela
gium. Immo ita fuit neceſſaria fides xp̄i incarnā
di t paſſionādi q̄ angeli q̄ remāſerūt in celo ex
pugnauerūt eū angelis malis: nō aliter babue
rūt victoriā niſi in virtute mediatoris: t paſſionis
ei⁹. Ubi ꝑpoſitū eſt. Facti eſt pdictū ma
gnū in celo Michael t angeli ei⁹ pliabant cum
draconē t ipſi vicerūt illū ꝓter ſanguinē agni: t
ꝓter vbū teſtimonij ſui. Dicit ḡs bñus Tho. ij
q. q. i. ar. vij. q̄ myſte rū incarnatōis t paſſiōis
xp̄i oportuit omni tpe credere vt colligit etiā ab
apſo ad Gala. iij. c. ſ eſt q̄s dicit Hac. iij. Nō
eſt aliud nomē ſub celo datū boibus in q̄ oporte
at nos ſaluos fieri. Et ideo diuerſis natiōibus va
rias ſortes habēbus: t in xp̄o nō credētibus dicit
dñs ꝑ os ꝓpheta. Die vie ꝓtaue ſūt. M M

Ola aūt via fidei catholice eſt vera: certa
t infallibilis: atq; indubitāter tenēda:
q̄ ꝓbatur pōt multis fundamētis: q̄ po
nit doctor ſubtilis Johānes ſcotus: t alij theo
logi minoriſte in ꝓlogo. i. ſen. Et ꝓmo ꝓter pre
nunciationē ꝓphetā. Nihil enī eſt in articulis
fidei xp̄iane q̄s nō fuerit priꝰ a ſancto ꝓphet⁹
diuino ſpiritu pnunciatū: vt patere pōt ex dictis

in ſermone precedenti parte ſecunda et dicitur
dus in hoc ſermone parte tercia. Unde Beatus
r. dicit de xp̄o. Duic omnes prophete teſtimo
nium pbibent ꝛc. Et. q. Petr. i. ait apoſtolus
Habemus firmiorē prophetiū ſermonē: cui
benefacitis attendentes hoc ipſius intelligentes
q̄ omnis prophetia ſcripture propria interpre
tatione nō fit. Nā enim voluntate humana alla
ta eſt aliquādo prophetia ſed ſpiritu ſancto in
ſpirati locuti ſunt ſancti dei homines. Cum ergo
futurorū cōtingentiū ſolus deus ſit cognitor:
Unde dicitur Eſaie. xl vj. Annūciate que ven
tura ſunt: t ſciem⁹ quia dij eſtis: t in. c. j. xxvj. q.
v. ſcripti eſt. Futura ꝓſare ſoli⁹ dī ꝛc. ſequitur q̄
ea q̄ ad fidē nr̄az ꝑtinēt ſunt vltima: q: a ſola
infallibili veritate diuina fuerūt ꝓphetis inma
nata: t ab eo prenūciata. Et cū ꝓdicte pnūciatio
nes: t ꝓphetie licet in maxima numeroſitate eſſent
ſentiam fuerint pro maiori pte adimplete: nō
eſt dubitandū: q̄ etiā reliquę adimplebunt: ve
ait Aug⁹. xx. de ciui. dei. Sicut ē de aduētu chri
ſti ad iudiciū: t de eterna retributione bonorū
t malorū: vnde Greg. in omelia. j. dñice d aduē
tu inqt. Cum multa pnūciata iam cōpleta ſint:
nō eſt dubiū q̄n etiam ſequātur pauca que reſ
tant: q: ſequentium rerū certitudo eſt ꝑcipienda
adimpleno. Scōz fūdamētū q̄d ponit doctor
ſubtilis eſt ex ſcripturarū ꝓpoſitionū: vnde vbi ſu
pra ſic arguit. In nō euidētibus ex terminis: nec
ex ꝓnapijs: etiā euidentiā bñntibus ex terminis
nō ꝓſonāt diſpoſitiones diuerſimode t multiformi
ter niſi a cauſa ſuperiori eoꝝ intellectus ad cōſentiē
dum inclinet. Sed ſcriptores canonici varie variis
tēporibus: t loco diſpoſiti ad ſcripturā t fidei doc
trinaz cōſoni fuerūt. Que cū nō habeat euidētiam
ex terminis: nec etiā ex ꝓnapijs euidentiaz
bñntibus ex terminis. Igit patet ꝓpoſitum. Ad
cuius fundamēti declarationē eſt ſciēdū q̄ du
plex eſt ꝓpoſitionū euidentia. Quedā enim ha
bent ex terminis nīa: t talis ē euidētia ꝓmoz ꝓn
cipioz: que ſūt ex ſe nota: vt illa. de quolibet di
cat eſſe vel nō eſſe: t de nullo ambo ſimul. t illa
oīe totū eſt maius ſua parte. Quedā vo ē eui
dētia que habent nō ſolū ex terminis. ſed etiā ex
ꝓnapijs bñntibus euidentiā ex terminis. vt eſt eui
dētia ꝓpoſitionū demonſtrabiliū. ſic eſt illa ꝓ
poſitio. oīs bō eſt riſibilis que habet euidentiā
ex ꝑmiſſis t demōſtrat ab eis ſic arguēdo. Oē
aial rationale eſt riſibile. Oīs homo eſt aial ra
tionale. ḡ oīs homo eſt riſibilis. Dicit ḡ Sco⁹
tus. In nō euidētibus ꝛc. quaſi dicat. Quādo aī
q̄ ſunt aliq̄ ꝓpoſitiones. que nō ſunt euidētes
ꝓmo aut ſcdo mō ꝓdicto nō ē poſſibile. q̄ multi
diuerſimode diſpoſiti ꝓſonēt t ꝛcordent ſil' in
talibus ꝓpoſitionibus niſi illa euidentia infun
dat t ipſe ꝓpoſitiones eis declarent a cauſa ſu
periori. pura ab ipſo deo t hoc eſt manifeſtū. Si
enī tales ꝓpoſitiones ſunt oīno inevidētes t ob

ſcure: quō poterūt tales diuerſimode diſpoſiti
habere a ſapiēs eandē euidentiā: t deciſionē de
ꝓdicto ꝓpoſitibus: t marie cū boios facies ſint
ad diſſentiendū. l. Jtē ſi vn⁹. ff. ſi quis in ius vo. ff.
de arbi. Et rō pōt aſſignari: q̄ diuerſitatem cor
poꝝ ſequit diuerſitas animoꝝ. c. q̄ diuerſitatē de
ꝛcd. pbn. Et ſic dicit ſ̄ capita tot ſentētie. c.
ſicut in ſacris. de ꝛſe. dd. iij. t q̄ vnaq̄q; pars
ea abundat in ſenſu ſuo. c. j. de ſepul. t. c. vnā.
lxxvj. di. Preterea ſi pbilosophi q̄ de natur' rez
creatarū multa ſcripſerūt habētes eadē principia.
In multis tamē diſſentiētes inter ſe fuerunt: vt
patet ex eoꝝ libroꝝ intuentibus. de quibus etiā inqt
Lact. in. j. diui. inſti. Cū inter ſe magna ꝛtentio
ne diſſideāt ſecūq; ipſi plerūq; diſcordēt eorū
apparet iter nequaq̄ eſſe directū: pfecto non eſt
poſſibile q̄ de ſupnaturalibus t diuinis q̄ nō habēt
aliquā euidentiā ex termīis vel principijs: vt ſūt
illa q̄ ad fidē catholicā ptinēt ſcis q̄ deus ſit trī
nus t vn⁹: t b mōi boios in diuerſis regionibus
nati t demorātes: a ſapiēs euidentiā t certā de
terminationē habere potuerint: t ſimul in eadē
dem ſententiā zuenerint. Dit enī Albumaſar li.
j. iunctionū: differentia. iij. q̄ lex xp̄ianoꝝ ve
ritatem affirmat difficiles ad imaginādū t bu
manā notitiā trāſgredientes. t ideo cū nīri ſcripto
res catholici maxime q̄ veritatis teſtamenti ſacre
pagine deſcripſerunt ls in diuerſis tpibus t locis
fuerit varie diſpoſita: tamē in tā multis ꝓpoſitō
nibus facultatē tot⁹ būane nature excedentibus cō
cordauerint clariſſimū eſt q̄ a ꝓma cauſa. ſ. deo
eoꝝ intellect⁹ ad ꝛſentiendū talibus t ſimul cōſen
tiendū fuit inclinatus: t ꝛſequēter eoꝝ doctri
na eſt veriſſima. Et ad ꝟ argumētū facit Aug⁹.
xviij. de ciui. dei. rep: obādo aliās ſectas ratione
diuerſitatis: t diſcordie ſcribentiū t illaz auctō
rū. Tertiū fundamētū q̄d ponit a doctore ſub
tili vbi ſupra eſt ſcriptoꝝ ſanctimonia. Cuz enī in
ore duoꝝ vel trium teſtiū ſtet omne verbū. Deute.
xix. t Matth. xviij. trāſumptiue in. c. j. q. q. iij. t
c. licet vniuerſis. ꝟ teſti. Quāto ꝓdicti teſtes fuit
maioꝝ auctoritatis t ſanctitatis tāto maior fides
eſt illoꝝ dictis adhibēda. ꝟ. in criminali. ꝟ. Jtē
teſtiū. xij. q. iij. t. liij. ff. de teſti. Quo facto funda
mēto ſic ꝓcedit ꝓdictus doctor ſubtilis di. Aug⁹
libri ſacre ſcripture ſunt illoꝝ auctoꝝ quoꝝ eſſe
dicunt aut nō. Si ſunt eoꝝ: aī mendacij in fi
de t moribus cū tanta ſeuentate ꝛdemnent: quo
modo veriſimile eſt eos fuiſſe mēritos dicēdo
ſic iſta eſſe cū aliter fuiſſe cognouiſſent. Nā qui
conſiderat quāte ſanctitatis fuerit Moyſes: quō
poteſt dubitare ipm in ſcriptura ſua fuiſſe men
tītū: de quo dicit Eccl. xl vj. Dilect⁹ deo: t hom
nibus Moyſes. t pōs. ei. ait ꝓphēta de deo.
Notas fecit vias ſuas Moyſi. Et ipe de⁹ ſequit
de Moyſe nūcti. ei. Oze ad os loquor ei: t pa
lam nō p enigmata t figuras videt dei: t Exo.
xxxiij. etiā dicit. Loquebat Moyſes cū deo fa

ce ad faciē ſic loq̄ ſolet homo ad amicum ſuū
ſcotus q̄ dicere poſſet. Eſaie. Dicemini. Jere
mie. Euchiel: etcetera q̄ ꝓphetas fuiſſe mentī
tos: de quo inqt Aug⁹ li. xiij. cōtra fauſtū. Deo
illoz hominū nō ois lingua: verūtam vnus
fuiſſe ꝓphetā ꝛc. Quos ſolent baptiſare in
vtero matris ſanctificatum Luce. j. Sicut fuit
Jheremias vt habet ſa. li. c. ordet mēdacia
prulisque quidā Jobinc nō fuerit mentis
ter natos mulez. Matth. xi. q̄ inq̄ tanc fuit
ſanctitatis vt ipſe meſſias: t Chriſt⁹ eſſe putaſ
rēt. Johannis. j. Quis hoc credat de Petro et
Paulo Johāne euāgeliſta: cuncteq; apoſtolis
de quibus ait Aug. ſermone. q. de Epiphania.
Apoſtoli vdut alij etiā murmurarūt nobis glo
riā dei: cur ergo non agnoſcam⁹ eos eloꝛ quī
facti ſunt ſedes dei ſicut ſcriptum ē. Anima iu
ſti ſedes eſt ſapiēcie. q̄ boc oīs eloꝛ illi eloꝛ
fabricator: t inhabitator: itonuit: quo tremo
mūdus tremuit. Sanctitas ḡ iſtoz etiā auc
ticam reddit fidem noſtrā: quia fuerunt reſpe
omni exceptione maiores: ꝺ quibus tractatur
in Lopeniā. in ff. C. de ꝛtraben. t commu. ſpō.
ralcs enim vocantur illi qui nulla poſſunt ex
ptione repelli: m glo. Bar. in. c. j. de conſan. et
affi. C. ſi contra pdicta dicat nō illos fuiſſe
mentitos: ſed potiꝰ deceptos: reſpondet doctor
ſubtilis q̄ aſſerere dubiū tangit verū et certum
reputat mēdacij vl' ſi lōge a mēdacio. Oē etiā
aſſerūt oēs theologi in. iij. di. xxvij. t Aug⁹ in
libro Enchiri. et trāſcribitur. c. ſcio aūt. xxj. q. ij.
vbi ait. nec liber eſt a mendacio q̄ ex neſcio ve
rum loquitur. Non igitur teſtes fidei t auctō
res ſacre ſcripture tanta aſſertione locuti fuiſ
ſent ꝓter vitandū mendacij quod ſummopere
condemnarunt: niſi de dictis ſuis perfectam
notitiam habuiſſent per dīam viſionem: t ideo
dicebat Job. bap. Joh. j. Ego vidi et teſtimo
nium perhibui: quia hic eſt filius dei. t Johā
nes euangeliſta inquit ſui Euangelij. c. j. Vidi
mus gloriam eius: gloriam quaſi vnigeniti a
patre plenū gratie t veritatis. Et in. j. ſua cano
nica epiſtola. c. j. Iterum dicit: q̄s fuit ab initio
q̄s audiuimus: q̄s vidimus oculis noſtris q̄s
ſpexim⁹ t manꝰ nr̄e ꝛtractauerūt de verbo vi
te: hoc teſtamur. t annūciam⁹ vobis. t Jacob⁹
ranquit Petr⁹. Non teſtes ſum⁹ oīm q̄ fecit in
regione iudeoꝝ t i Jheruſalē. mādūcauim⁹: bi
bim⁹ cū illo poſt q̄m ſurrexit a mortuis. t q̄ cano
nice epiſe ſue. j. cateruz ait. Nō ideo tales fabulas
ſecuti notā fecim⁹ vobis dñi nr̄i ieſu xp̄i virtu
tem t preſentiā. ſed ſpeculatores facti illius magni
tudinis. Accipiens enim a deo patre honorē et
gloriam voce delapſa ad eum huiuſcemodi a ma
gnifica gloria. hic eſt filius meus dilect⁹. i. quo
mihi bene complacui. ipſum audite. Et hāc vo
cem nos audiuimus de celo allatam cum eſſe
mus cū ipſo in monte ſcō. Quia ergo vera om

nos testes fidei nostre de visu locuti sunt: ideo
dubia p certis nō asseruerit: q̄ si forte iterū di-
cat: q̄ preter tpalia lucra mēnti sue:
uus docet: hoc esse salutissimū q̄ h
ceptores fuerunt. In quo⁹ p̄sona
tba. xix. Ecce nos reliquim⁹ omnia tē. t Paul⁹
ad Phil. iij. p̄o se t omnibus aliis ait. Quā arbi-
tratus sum vt stercora: vt xp̄m lucrifacerem.
Immo p veritatis testimonio nō solū tpalia:
sed etiā vitā pdere t inumera mala tolerare vo-
luerūt: de quibus aut Apls ad Hebreos. xi. Alij
distēti sunt. Alij vo ludibria t verbera experti.
Insup t vincula t carceres: lapidati sunt: secti
sunt: tēptati sunt: in occisione gladij mortui sunt
circūierūt in melotis: t in pellibus caprinis: egen-
tes: angustiati: afflicti: quibus dign⁹ nō erat mū-
dus. In solitudinibus errātes: in montibus: t i spe-
luncis: t in cauernis terre: t hi oēs testimonio
fidei pbati inuēti sunt: t Hieronim⁹ in epl̄a ad
Palmachiū: t Occanū inquit. Esaias serra se-
cat: Daniel leōibus deputat. Johannes baptista
capite truncat tē. t infra. Et hoc totus: vt nos a
peccatis sua doctrina reuocārēt: hec ille. Si au-
tem dicat q̄ libri sacre scripture nō sunt illorum
sanctorum: sed eis falso sūt ascripti: dicat doctor
subtilis: q̄ hoc asserere graue est: t inconueni-
ens valde videbit esse: q̄ sic negabitur quicūq;
alius liber forte illius: cui⁹ dicat fuisse. Preterea
aut illi qui eos nouia libros descripsisse dicuntur
nō fuerunt christiani: aut sic. Si dicantur non
fuisse xp̄iani: non videtur verisimile q̄ voluc-
rint tales libros cōscribere: t alijs intitulare: ar-
gq; secrā t ritū viuēdi magnificare: cui⁹ contrarius
ipsi credebāt t obseruabāt. Si vo dicant fuisse
christiani: quomō credendū est: q̄ tales libros
mēdaciter descripserint: cū tot christiana mēda-
cium tā seuere p̄sequat: gloriosa Dauid p̄. v. at-
testātur: qui ait deo. Perdes oēs qui loquuntur
mendacium. Quomō etiā illi libri ita autētici es-
sent: atq; ita diuulgati esse talium auctor⁹ ni-
si fuissent eos t ipsi auctores autentici. Quia q̄
fides nostra tot t tales habuit dignissimos te-
stes t scriptores autēticos: nō q̄ssima est. Quar-
tum fundamentū: qđ ponit doctor subtilis vbi
supra est examinantiū perscrutatio t diligentia
Scriptura cū sacra ita fuit a patribus antiquis
examinata: q̄ nisi liquido p̄spexissent eam a spi-
ritusancto p̄cessisse: nunq̄ eam approbassent: et
canonizassent. Qua p̄ter p̄dictus doctor sic ar-
guit. Aut nulli credēs de contingentibus que nō
vidistī: t ita nō credens mundū fuisse factū ante
te: nec locū fuisse in mūdo vel esse in quo nō fu-
risti: nec istū esse patrē tuū: nec illas esse matrem
tuā: t talia incredulitas destruet tota vitā po-
tius autē vio alicui credere de p̄sentibus:
quos tibi nō fuit cuidēs: maxime credendū est il-
lis: q̄ tota cōitas approbat p̄sertim si cōitas il-
la famosa fuit t honesta: t cū maxia diligentia t
examinatiōe recepit approbata. Talis aūt est sa
cre scripture canon. Tāta nēpe apō iudeos de li
bris habēdis in canone solertia fuit: t tāta apō
christianos de libris recipiēdis tanq̄ autentice
q̄ de nulla scriptura p̄ autētica habēda tāta solli
citudo vnq̄ est inuenta. Et ideo tenēda est tanq̄
verissima: t papue cū tā solēnes cōitates de scri
pturis illis aurā gesserint: tanq̄ de p̄tinentibus ne
cessaria ad saluandē de quibus Augu. diffuse lo qui
tur in. xviij. de ciui. dei. Et ideo cūcti debēt fidez
adhibere sacre scripture canonice: t p ecclīam ap-
probate. c. ego solus. t. c. si ad scripturas. t. c. q̄s
necessar. ix. distin. Et a tā excellentissimis doctori
bus declarate: tā grecis: q̄q̄ latinis: de quibus ba-
bet in. c. sancta. xv. di. Quintū fundamētū est bo
nestor⁹ t rationabiliū p̄sumptiōnia: t quātū ad ea q̄
nobis credēda p̄ponunt: t quātū ad illa q̄ nob
facēda p̄ponunt: vt patet singula discurrendo.
Et ió de lege euāgelica: ait Dauid p̄. xviij. Lex
dñi immaculata p̄uertēs aīas tē. Et de xp̄o lato-
re ipius dicit Job. xxxvj. Ecce deus excellus i fort
tudine sua: t nullus est ei similis in legislatoribus. Se
xtū fundamentū est martyrior⁹ tolerantia. Fi-
des enī nra multū reddit autētica martyrū te-
stimonio: q̄ nō solū verbis: sed p̄prio sanguine vq;
ad mortē ipam defendere voluerūt. Quia enī
vt ait Hiero. martyrū nō est būani meriti: nul
later⁹ dubitādū est: nō ista potuisse vllo mō p-
ferre: nisi supnaturaliter t diuinit⁹ adiuti fuissent
Tāto aūt magis pdara fuerūt fidei nre testimo-
nia: q̄nto inūerabiles pene fuerūt martyres p:o
ipa sanguis suū est fundētes. Ait enī Hiero. i p
logo martyrilogij. q̄ nullus est dies i āno excepto
kalēdis Januarij: i q̄ ecclīa nō possit festū q̄nq;
multū martyr⁹ celebrare: ó q̄bus etiā scribit Aug⁹
xviij. de ciui. dei. c. lij. t sup p̄. cxviij. di. Massa
martyr⁹ ex omni p̄lo: tribu: t lingua: ex vtroq;
sexu: t ex omni etate collecta ē tē. Et b valde mi
rabile fuit: q̄ in toto orbe terrarū tāta multitu-
do hoim diuersor⁹ idiomatū p eo quē nunq̄ vi
derat se tātis cruciatibus exponeret: t mortē libē
ter sustineret. Inter q̄s martyres fuerūt q̄ pluri
mi viri sapientissimi: vt Paul⁹: Dionysius: Ari-
opagita: Liprian⁹: Isidor⁹: Cosmas t Damia
nus t alij multi: vt hec tolerātia martyrij i gno-
rātie nō posset ascribi. Fuerūt q̄s inter eos pluri
me illustrissime p̄sōe: vt Katheria: vxor q̄s Ma
xētij imperatoris: ac socrus Sabina romana: t san-
ctus Hermes: Eusta[illegible]: Gentilianus: Tybur-
tius t alij plurimi. Itē viri fortes t in p̄lijs va-
lorosi: vt Thebeor⁹ legio: t sexus christofer⁹: t si
militer de oibus hoim statibus. Et ideo beatus Ma
xim⁹ considerās eor⁹ mortē fuisse fidei nostre fir-
mamētū ait in sermōe martyrū. Veneremur er̄
go inter tātos xp̄i milites fidē nostrā i qua illi
illustres athlete se subscripserūt sanguine: mor-
tem uauerūt tē. Septimū fundamentū est ecclie
stabilitas: firmitas: t permanentia. Nā fides chri-

stiana t ecclesia catholica inumeras passa est p-
secutiones: nō solū hereticor⁹ t plurimor⁹: qui co
nati sunt diuersimode destruere fidē catholicā:
de quibus habet in. c. quidā autē. xxiij. q. iij. vbi
fere centū hereses enumerant que ex suis auctori
bus vel ex causis nōie p̄prio nuncupant: sed ma
xime passa est tribulatiōes t p̄secutiones ab infi
delibus tirānis: regibus t imperatoribus. t nō ab vno
vel duobus solū sed a plurimis: t p vniuersū or-
bem: vt a Nerone: Domitiano: Traiano: Anto
nio: Seuero: Galiano: Juliano: Decio: Valeri
ano: Diocletiano. Maximiano: Maxētio: Cō-
stātino t alijs multis: t tamē nunq̄ potuit p-
sterni seu annihilari: ls p̄secutiones habuerit nō
solū in tēporalibus t corporalibus bonis: sed etiaz in
spiritualibus. Immo magis semp creuit. Et ideo
per b apparet: q̄ a deo ordinata fuit: iuxta illō
qđ ait Gamaliel sapientissim⁹ iudeor⁹ Actuū. v.
loquens de fide xp̄i t di. Si ex hoibus erit cōsi
lium hoc aut opus dissoluetur. Si vo ex deo est:
non poteritis dissoluere illud tē. Ea p̄propter in
quit Aug⁹ super p̄. cl. Occasit sūt martyres ad
multiplicandā ecclīaz. valuit sanct⁹ sanguis ef-
fusus seminatiōi fidelium: multiplicati sunt ma
gis magisq; xp̄iani. Et i. xviij. de ciui. dei. idē ait
Inter horrēdas p̄secutiones t varios cruciatus
ac funera martyrū p̄dictā est in toto orbe cuā
gelium: cōtestāte deo signis t portēt⁹: t variis vir
tutibus t spūs sancti muneribus: vt populi gentiū
crederēt in eū qui p eor⁹ redēptione crucifix⁹ est
xp̄iano amore venerarent sanguines martyrū
quē diabolico furore fuderūt. Ipsiq; reges q̄r
legibus vastabat ecclīa: a nomine salubriter sub
derent: qđ de terra crudeliter auferre conati sūt
t falsos deos incaperēt p̄sequi: q̄r causa cultor⁹
rei dei veri antea fuerāt p̄secuti: hec ille. Octa
uū fundamentū est captiuitas t dispsio iudai-
ca: de qua dicem⁹ in. ij. pre huius sermonis. Et
ió h solū dico: q̄ p̄ter p̄secutionē quā fecerūt iu
dei dño Jesu ipm crucifigi facientes p̄diderunt
regnū suū nunq̄ illud ampli⁹ habituri. Et cuz
iudaica natio esset nobilior: atq; excellēntior: om-
ni alia natiōe: facta est inter oēs abiectissima: vi-
lissima: turpissima: t ignominiosa. Qđ videraī
Rabbi moyses iude⁹ scripsit summo magro iu-
deor⁹ dicēs. Nūc dñe mi paueo q̄ illud peccatū
p̄ter qđ sumus in hac desolatōe sic illud patrū
sup quo locut⁹ est dño p Amos. ij. c. di. Super
tribus sceleribus israel: t super quatuor nō transferā: eo q̄ vendiderūt iustū p:o
argēto. Dicūt enī xp̄iani quibus p studio liborum
sanctorum videt esse traditū a deo: q̄ primū in q̄r
tuor sceleribus israel fuit vēditio Joseph a fratri
bus suis: t sēs fuit adoratio vituli i oreb: Ter
tium vo occasio p̄p̄er⁹: p̄ter q̄ fuim⁹ captiua
ti in babylone: t dicūt q̄ quartū sceleris fuit ven
ditio iusti Jesu: qui ad tram fuit vēditus post
trāsmigrationē de babylone: p̄ter qđ sum⁹ nūc
in captiuitate: de qua loquit dominus t comi-
natur q̄ nō reducet nos vlera in terrā promissio-
nis cū dicat. Et sup quatuor nō transferā: q̄ vendi
diderūt iustū p argēto: t apparet nobis q̄ nos
sup isto q̄rto peccato vēdentibus iuste sum⁹ puni
ti: iam sunt mille anni i quibus nihil p̄ceptor⁹ in-
le. Et b est certissimū signū q̄ christus fuit ver⁹
messias in lege promissus: quo aduenient debe-
bat cessare regnū iudaicū: vt p̄bat Augu. in ser-
mone de aduētu: t nos declarabim⁹ i dicta pre
tij. huius sermonis. MMM

n Onū fundamentū est miraculoz efficacia. Miracula enī facta p xp̄m t alios
sctos in nouo testamēto fuerūt sufficiēs
argumētū fidei nre. Et ideo dicebat ipe dñs iu-
deis. Johis. x. Opa q̄ ego facio testimoniū phi
bēt de me. Et iterz. Si mihi nō vultis credere sal
tē operibus credite. t Matth. xj. volens in fide sua
confirmare discipulos Johis remisit eos ad mira
cula dicēs. Euntes renūciate Johāni q̄ audistis t vi-
distis. Ceci vidēt: claudi ambulāt: leprosi mūdāt
surdi audiūt: mortui resurgūt tē. t Johis. xv.
etiā ait ō iudeis. Si opa nō fecissē i eis q̄ nemo
alius fecit peccātū nō haberēt. Per ista enī opa mira
culosa ondit se ee eglē p̄ti et no: vñ in^t Job. v.
Pater i me manēs ipe fac opa: t ibidē. Pater me⁹
vsq; mō opat t ego opor: t iterz. Sicut p: suscitat
mortuos: t viuificat: sic t filius qđ vult viuificat
Dicat igit beat⁹ Tho. iij. pte sume. q. xliij. ar. iij
Q miracla q̄ fecit xp̄s erāt sufficientia ad confirmā-
dā fidē. Primo quidē quor⁹ species: q: excedebant
oēm p̄tatem virtutis create. Et ió nō poterāt fieri
nisi virtute diuina: vñ cecus illuminatus dicebat
Johis. ix. A seculo nō est audītū: q̄ qđ aperuerit
oculos ceci nati. Nisi esset b a deo nō poterat fa
cere q̄q̄. Secūdo quidē modus faciendi: q: quia
virtute miracula faciebat: nō autez ordine sicut
alij: vnde Luc. vj. dicit q̄ virtus de illo exibat: et
sanabat oēs. Per qđ ondebat fm qđ ait Cirillus
suus: q̄ nō accipiebat aliena virtute: sed cuz esset
deus naturaliter sup infirmos quā virtute ostēn-
debat. Et p̄ter b innumerabilia miracula faciē-
bat: vñ sup illud Matth. viij. Oēs male habē
tes curauit: dicit Chrisost. Incredē quanta multi-
tudine curatā trāsierit euāgeliste: nō vnūquēq;
curatū enumerāte: sed in vno vbo pelag⁹ infi-
nitū miraculoz inducēte. Nec igit miracla
sufficiēter reddebāt doctrinā suā autēticā: vnde
stupētes iudei dicebāt Marci. Quanā doctrina
hec nouа: q: i p̄tate spiritibus immūdis imperat et
obediūt ei. Nō solū aūt expellēdo dēmōes facie-
bat miracla: sed generaliter i oibus creatur⁹ ondebat
suā diuinitatē p opa mirāda. Un Ezech. i ome
lia Epiphanie inqt. Oia quippe denēra aucto-
rē suū venisse testata sūt. Deū enī hūc celi esse co
gnouerunt: q: stellā p̄tin⁹ misit. Mare cogno
uit: q: sub plāntis eius se calcabile p̄buit. Terra

cognouit: q; eo moriẽte cõremuit. Sol cognouit q; luctus sue radios absc̃dit. Sara t parientes agnouerũt: q; spe mort' eius falsa sunt. Joseph cognouit: q; dos quos tenebat mortuos reddidit rẽ. De ꝙbus aũt miraculis inenarrabilib' script Johãnes euãgelista sui euangelij c. vltimo. Multa alia signa fecit ihesus: q̃ si scribãt p singula: nec ipm mundũ arbitror capere posse eos qui scribẽdi sunt libros. Dedit quoq; apl̃is suis potestatẽ faciẽdi miracula: vt patz Matth. x. t Luc. ix. Immo etiã oĩb' in se credẽtib' vt patz Marc. vlti. vñ ait Johannis. xiiij. Qui credit in me opa q̃ ego facio: t ipse faciet et maiora horũ faciet. s. me autẽ vltiõ p̃sente: q; sine me nihil potestis facere: Jobis. xv. Q̃ aũt maiora facta sint miracula manifestũ est. Nam ad vmbrã transeuntis Petri sanabant infirmi: vt habet. Act'. v. q̃s mai' videt q̃s sanari ad tactus christi: vel ad vocẽ eius. Pterãsco aũt innumerabilia p̃digia que facta sunt: t quotidie fiũt a christi fidelib': q; nimis esset prolixũ ea recensere. Cũ igit in nulla alia secta fiãt vera miracula sed solũ in fide xp̃i: q; licet quãdo iudei tenebãt fidẽ de aduentu mediatoris: tũc inter illos fiebãt p̃digia: cessauit etiã oĩa miracla: pfecto ẽt hec fidẽ xp̃iana ẽt certissima t vtilissima. Et ió Aug'. in li. q. ó trin. ait. Dñe si decepti sum' nó nisi a te decepti sum'. Nã sũt tot t tãta signa firmata q̃ nõ nisi p te fieri potuerũt. Decimũ fundamentũ est fundantũ ecclam in potentia. s. apl̃os qui erant idiote tẽ. De quo vide in secũda parte huius sermonis. Ad maiorẽ autẽ p̃dictorũ cõfirmationem an hoc sermõe ꝓsutabimus tres sectas. Prima est pagani. Secũda machometi. Tertia iudei.

De secta paganoꝝ siue gentiliũ. ¶

p Prima secta est paganoꝝ: qui antiquit' colebãt multos p deos. videlicz. Saturnũ: Jouẽ: Mercurĩ: Veneris: Minerua: Apollinẽ: Plutonẽ: Martẽ: Phebum et Neptunũ: ac multa alia idola manufacta. Prio opinione quoꝝ allegãt quidã illud apostoli. j. ad Corinth. viij. vbi in quit. Si quidẽ dij sunt multi: t dñi multi. Quibꝰ respõdet Scotus in vnde in codẽ. reprobat eoꝝ secta di. Nam etsi rationabiliter tamen est vnus deus. Omnes aũt dij stolue loquit de illis: qui aliquid amãt plus q̃ deũ: t in eo ponũt finẽ suũ. Hoc etiã est eis p̃ iustitia illud Aug'. in quodã sermone dicentis. Hoc p deo ab homine colit: q̃s ab eo p̃ ceteris diligit. Vñ de gulosis inq̃t apl̃s ad Phil. iij. Quoꝝ deus venter est. Prima aũt expositio est melior: vera gentiles t paganos adorantes statuas manufactas p deo: qualis erat statua aurea nabuchodonosor: Danie'. iij. Contra q̃s inquit Dauid in p̃s. cxiij. Simulacra gentium argentũ t auꝝ opa manuũ hoĩm. Os habẽt et nõ loquent: oculos habẽt t nõ videbũt. Aures habẽt t nõ audient nares habẽt t nõ odorabũt. Manus habẽt t nõ palpabũt: pedes habent t nõ ambulabũt: nõ clamabũt in gutture suo Similes illi fiãt q̃ faciũt ea: t oẽs qui ꝓfidũt in eis Talia tamẽ simulacra gẽtiles sapientes dedebãt. Vñ refert Ambro. li. ij. de virginibꝰ: q̃ Dionysius tirannus cũ intrasset in templũ Jouis amictũ aureũ quo a' operiebat simulacrũ detrahi iussit: t imponi laneũ t dixit. Auꝝ hyeme est frigidũ: estate vo onerosum. Deũ aũt suũ sic irrisit: vt nec onus ferre posset: nec frigus portare Itẽ cum esculapij vidisset barbã auream tolli ei ipsauit dicẽs: Incõgruũ ẽt ipm barbã hẽre quã Apollo eius pater nõ hẽret. Itẽ simulacris tenentibus pateras aureas ademit eas allegãs se accipe debere q̃ dij darẽt. Et subdit Ambrosius. Ita ludibrio habiti sunt vt neq; Jupiter vestẽ suã defendere potuerit: nec barbã Esculapius: nec Apollo pubescere adhuc ceperit. nec oẽs q̃ dicunt dij ofendere potuerũt paceras q̃s tenebant. Apparet aũt stultitia paganoꝝ qui vt refert Salomon Sap. xiij. putauerũt esse rectores orbis terraꝝ deos. solẽ. aut lunã. aut stellas siue aerem aut aquã. vel ignẽ. Nã nulla rõnabili causa ad hoc mouẽri poterãt ista insipientia. Si aut caldei de ꝙbꝰ legit in quadã hystoria scolastica. q̃ cũ ipi adorarẽt ignẽ quẽ appellabãt deum deoꝝ. ad hoc etiã alios cogebãt hoc mõdo. Offerebãt enim ꝙbuscũq; negãtibꝰ ignẽ esse deũ t aliũ deũ colentibꝰ pugnam. ita q̃ si deꝰ eoꝝ ab aliq̃ vinceret eius cultura admitterẽt. Si vo ignis eoꝝ deꝰ alioꝝ idola cõsumeret illi ad ignem sp colendũ se obligarẽt. Qua ꝓpter canopei q̃ idolum beli adorabãt deposuerũt de capite idoli sui coronã auream: t sup caput eius quoddã vas testeũ posuerũt: t illud multis foraminibꝰ pforauerũt: t cũ cera obturauerũt: t illud aqua impleuerũt. Venerũt igit chaldei ad illud idolum examinandũ: t posuerũt in ignez. Statimq; in foraminibꝰ cera liquefacta descẽdit aqua: t ignẽ extinxit: t sic pualuisse creditũ fuit idolum canopi: ciuitatis egypti deo chaldeorum.

Hec etiã gentiliũ secta reprobatur duplici ratione. Prima dicit irrationabilitatẽ. Quid enim hac fide demẽs'. Quid hac cultura pei'. Quid ue ꝙ errore irrationabiliꝰ O insania pessima. O demẽtia inij. O cecitas ꝓsumata paganoꝝ et gentiliũ idola nõ deũ colentiũ. Hanc enim inbonestã secta reprobauerũt omes Philosophi naturales firmissimis t naturalibus rationibus Hãc etiã fidẽ reprobauit Socrates philosophus

marim' athenien'sio: qui vt habet in li. de moribus Philosophoꝝ: t recitat valerius marim' li. viij. Quia ꝓdicabat Athenien'sibꝰ: ne colerent Apollinẽ. p ó ab eis veneno ẽ occisus. Dicebat aũt socrates: q̃ pon' canẽ q̃s idola colerent. Quia canis est factura dei: idola aute vana sũt factura hoĩm. Et ꝫ refert Augu. in li. de vera religiõe Quid dicã de matia stultitia paganoꝝ: t gentiliũ: q̃ ad tantã dementiã ó ducti erãt: q̃ nõ cũ idola colebãt in q̃bꝰ demões cõiter habitabant t eis respõsa dabãt: sed vltra ꝫ eis filios ꝓprios imolabãt t in eoꝝ honorẽ occidebãt: dicẽte ꝓphera pñ. cv. Imolauerũt filios suos t filias suas demõiꝭ. O nephãdissima cultura. O fides diabolica. O lex oĩno derestãda.

e Ecũda rõ q̃re reprobãda est hec secta gẽtiliũ ó: esse ipossibilitatis. Impossibile est enim q̃ sint plures dij: vt ꝓbat theologi: marie Alexã. de ales in. j. ptẽ sũme in tractatu de essentia diuia: t Fran. de mayro. in ꝓlatu di. ij. t Bñs Tho. i sũma ꝫ gen. li. j. c. xlij. t Richar. t scñs Bonauẽ. ac Petr' de aquila: t Johãnes de ripa. in. j. sniaꝝ. di. ij. t Scot' docto: subtilis ibidẽ. t. ij. Herbaphi. suc. q. vlti. t Anto. andree de aragonia i questiõibꝰ suis. Et dñs Petrus de cãdia: Alexan. dnctus. j. sniaꝝ. di. ij. ar. iij. Et ꝫ ꝓbat q̃druplici rõne. Primo rõe diuine oipotẽtie sic arguẽdo. q̃s ipossibile est duos esse oipotentes essentialiter distinctos: tã ipossibile est duos esse deos. Cõsequẽtia ista patet: q; quicũq; esset oipotens: ille esset deꝰ. Scriptum est enim Exodi. xv. de deo. Oipotẽs nomẽ eius. Et q̃ dicat Ambro. t reatat Magr sniaꝝ: in. j. di. iij. inquiẽs. Fac mihi tale celũ ó nihilo: t talẽ terrã: et dicã q̃ eo deus. Et q̃ demõstrat: q̃ omnipotẽtia arguit deitatẽ: q; quicq̃d ẽ oipotẽs est deꝰ Et sic patet maior. Sz primũ est impossibile: videlicet duos esse oipotentes essentialiter distinctos. Nã si ꝫ esset: vterq; eoꝝ posset quicq̃d vellet: aliter nõ esset oipotẽs. Et tũc alter posset alterũ destruere. Et sic ille q̃ posset ab altero destrui nõ esset deus. Et cum vterq; posset ab altero destrui t ánihilari nõ esset omnipotens. Et sic seq̃t q̃ neuter eoꝝ ẽt deus. Et si nullus eoꝝ posset aliũ destruere: nihil ipsoꝝ ẽt oipotẽs t ꝫ̃ nec deus vere. Et q̃ seq̃t q̃ si plures essent dij: nullus esset verus deus: qđ est impossibile. Et ista ẽ argumẽtatio fere Bonauẽture vbi. ũ. qui ait. Stat ista sentẽtia q̃ deus sit oipotentissim': ergo potentia facere q̃ ois alia potẽtia a sua nihil possit: ergo si sunt duo dij diuersi in natura hoc potest facere vnus de altero q̃ alter nihil possit: t econuerso. Sed cui potẽtia potest auferri nõ est deꝰ ergo nõ sunt duo nec plures dij. Petrus vo de Aquila vbi. ũ. ait. Ponat q̃ sint duo dij t velit petrũ pducere t alius nõ. Aut petrus pducetur: aut nõ. Si sic: ergo ille qui nõ vult nõ erit omnipotẽs: quia nõ pot impedire pductionem illius: t cõsequenter nõ est deus. Si nõ pducetur: ergo ille qui vult eũ pduci nõ erit omnipotens quia nõ potest eũ pducere: t ꝫsequẽter nõ est deus.

Ecũda ratio fundat in diuina infinitate sic. q̃ impossibile est duo actu esse infinita: tam impossibile est duos esse deos. Cõsequẽtia ista patet q̃ cũ deus est infinit' actu: si essent duo vel plures dij: essent duo vel plura infinita actu: tam quo ad esse: q̃ quo ad posse: t nosse ac velle t operari. Deus enim est infinite actualitatis. xij. Metha. quo dato sequerent innumerabilia incõuenientia que causa brevitatis nõ scribo. Sed primũ est impossibile: scilicet duo vel plura esse actu infinita essentialiter t realiter distincta: ergo t scõm est impossibile. videlicet duos vel plures esse deos. Q̃ autem impossibile sit plura esse infinita actu essentialiter distincta ꝓbatur sic. Si essent duo infinita essentialiter distincta: aut vnũ esset in alio: aut nõ. Si nõ: habeo ꝓpositũ: videlicet q̃ illud nõ est infinitũ cũ sit dare aliquid in quo nõ ẽt: t sic nõ impleret oia. De deo enim dicit pñ. cxlvij. Magnus dñs t laudabilis nimis: t magnitudinis eius nõ est finis. Item deus dicit Hiere. xxiij. Celũ t terrã ego implebo. Vñ vbiq; est deus per essentiã: potentiã t pñtiã: vt patz per Thomã. j. parte summe. q. xl. Si aũt sic ẽt vnus in alio ergo posset eũ ánullare: quia in eo haberet potentiã: t ei essentiã ó dissert p creationẽ. hoc enim mó dicit deus esse vbiq; p essentiã t potentiam: ergo alius nõ esset deus scilicet in quo taliter esset. Si vo esset in alio alio modo: aut sicut accidẽs in subiecto: t sic depẽderet ab illo tam i esse q̃s i cõseruari: t sic nõ esset deus: cũ dependere dicat imperfectionẽ in eo qõ dependet. Aut esset in alio sicut totũ in partibꝰ: vel sicut pars in toto: aut aliquo nouo modoꝝ positoꝝ ab Aristo: aut aliquo nouẽ modo ꝓ̃dicamentis: t q̃tercunq; esset dicere imperfectionẽ: t sic nõ esset deus.

Eria ratio fundatur in summa dei dilectiõe. Nã si essent duo dij essentialiter distincti cũ felicitatas eterna sit ipse deus fm Theologos in. iij. di. xlix. ergo due essent felicitates essentiales: essentialr distincte. Uterq; enim deus ab alio essentialr diuersificat' haberet vnã: aut ergo dicis q̃ vnus eoꝝ nõ sentit nec habet felicitatẽ alterius. ergo nõ est pfecte beatus: quia deest sibi vna felicitas. Beatitudo enim est vbi nihil deest boni: fm Augu. in. xiij. de ciui. dei. Et est stat' oim bonoꝝ aggregatiõe pfectus vt inquit Boetius. iij. de cõso. aut dicis q̃ vnus sentit felicitatẽ alterius'. t tũc aut vnus fruit alio et ecõtrario: aut vnus vnit alio t ecõtrario. Si vnus fruit alio: ergo sequitur q̃ beatificatur in alio: t sic ei' beatitudo depẽdet ab illo alio. Et sic alius posset facere q̃ ille nõ esset beatus subtrahendo se sibi: aliter ipe nõ esset omnipotens: t sic il

lemo esse deūs. Et idē posset argui de alio respectu: quo dato sequit q̄ si sūt duo dq̄ nō sūt duo dq̄. Q̄ implicat ꝯdictionē. Si vo dicerīs: q̄ nequeat fruik altero: sed solū vnk illo: tūc sequitur q̄ ille q̄ vnk deo: t nō fruik est quercus: t habet in sua volūtate magnā quercitatē: q̄ō de ꝺo nqꝺbas est semper. Ex pbo ꝓcq̄nā p dictū Aug̃ dicentē. Mag̃ volūtatis quercitas est vti deo: q̄ frui: t frui vrētis. Tpalibꝰ aūt t creaturis solū vti debem⁹: frui aūt solo deo: t non vti. Ut inqꝫ Aug⁹ in li. de doc. xp̄iana. t reatat m̄g̃r in .j. distin. j.

Q Uarta rō fundat in rerū ad extra debita t sempiterna ordinatōe: sic. Si ēent duo dq̄ essent aliter distincti: t vterq; eoꝝ haberet volūtatē liberā a volūtate alterius cōmunicātē distinctā: t nullo mō ab ea dependentē. Et licet⁹ posset aliqñ velle pluuiā: t alter serenū: vn⁹ frigus: alter calorē: vn⁹ vētos: t alter nō. t vn⁹ posset velle mundū destruere: alter ꝓseruare: vnus ikū mortē: alter viuere. Sicut dicit poete de Junone q̄ volebat troianos perire. Ven⁹ aūt volebat eos saluare. Itē Juno volebat fm eos q̄ turn⁹ occideret Eneā. t vtrobē haberet Lauinaz filiā regis Latini. Ecōtra vo ven⁹: vt patet p Virgilū .j. q.ir. t. r. Eneados. Et pōt ꝓgrue recitari ois Junonis ad colū: t nūcio a⁹ t oppositio neptuni cū verbis iniuriosis ꝓ vētos t Eolū: que habent .j. Eneados. Et sic sequeret ꝓfusio t destructio ordinis vniuersi: cui⁹ oppositū ad experientiā videm⁹. Nā ordine mūdū de⁹ t rōne gubernat. Et pter ō philosophi deuenerūt in notā: vn⁹ t solus deus: vñ Pbs. xij. Metha. in fi. sic ꝺcludit. Quia igit res nolunt male disponi nō est bona pluralitas ꝓncipū vel dñoꝝ: vn⁹ ē ꝓncps: t. viij. Ethicorū dit. Melius est esse vnū in vniuerso ꝓncipem q̄ plures. Regnū enī non capit duos. vñ Hiero. ad Rusticū. t habet i.c. i apibus. vij. q. j. inᵭ. In apibus ꝓncipes sūt. Hunc sequūt vnā ordine litterato. Imperator: vnus. Un⁹ under puinde. Roma vt cōdita est: duos fratres simul reges habere nō potuit: t patricio dedicat: vñ Lucan⁹ in .j. dit. Fraterno ꝓmi maduēt sanguine muri. In rebecce vtero Esau t Jacob bellant. Singli ecclesiaꝝ epi. In naui gradu t ceteris vnū signū expectatur: hec ille. Multo ē magis ad regimē mūdi: vnū solū omnes dq̄ diuerse nature: cū diuersitas naturarum ben. uter se nō ꝓtenderēt: nec essent ꝓordeo: iuxta illud Lucani in .j. Nulla fides regni socia: omnis q̄ pena. Impatiēs ꝓsortis est: hinc Lactan. in .j. diuinaꝝ instit. c. iij. inᵭ. Sicut cū si in vno exercitu: vel fuerit imperator: eq̄s legionem: pedes cohortem: pedes cuneus: pedes alle: primū nec instrui poterit aciem: vno q̄ periculū recusante: nec regi facile obtēperante: eo q̄ suis ꝓfligatis ꝓpria vtant oculis: q̄ unū diuersitas plus noceat q̄ ꝓsit. Sic in ō rerum natura impio nisi vn⁹ fuerit ad quē eorum sūme cura referat: vniuersa soluent t corruēt: hec ille. Lōfirmat hec ois scīa. Bonauē. in .q. sniaꝝ di. j. ar. j. q. j. Oēs inferes mūdane hūt vnū ꝓncipiū ꝓductiuū. rū ꝓter rerū varietatē: q̄ multitudo t pluralitas habet ordinē ab vnitate: rū ꝓpter rerum mutabilitatē: q̄ omne mutabile est ab immutabili: rū ꝓter rerū ordinē q̄ ordo habet ortum a primo: hec ille.

S Orest q̄ divine essentie vnitas ꝓbari ex infinitatis rone. Nā infinito nō est dare aliud infinitū .xij. Pbisico. Sed si plures essent dq̄ essentialr distinct: singuli haberēt infinitatē ab alio separatā: q̄ vt dicit. pō. xlvij. Magn⁹ dñs t laudabilis nimis t magnitudinis ei⁹ nō est finis: t ꝓ ꝓsequēs dato quolibꝫ eorum posset assignari maior infinitas. f. ex aduanti one oim deoꝝ simil. Et ꝓfirmat ꝺ argu. ꝓ dictū Anselmi in li. ꝓslo. c. ij. vbi ait. q̄ deus est q̄ddam summū bonū q̄ aliq̄d mai⁹ nō pōt cogitari. Sed si essent plures dq̄: quoliber eoꝝ aliq̄d mai⁹ cogitari posset q̄: illi plures simul aliquid maius essent q̄ vn⁹ solus. Itē fm Damascenū si plures essent dq̄: singuli eoꝝ ēent vniuersaliter ꝓfecti. Aut ḡ illi oēs simul ponerēt maiorē ꝓfectionē intēsiue vl' extēsiue: aut nō. Si sic: sequit q̄ illis eoꝝ est vniuersaliter ꝓfectus: t ꝓ ꝓsequēs nō est de⁹. Si ḡ nō sunt essentialiter distincti: ꝫ pon⁹ vnū t idē: sicut diuine ꝓsone que simul nō ponūt maiorē ꝓfectionē q̄ vna illaꝝ. Irez q̄liter suplanuū de vno solo dicit. vt nota. in. l. vbi aūt nō apparet. ff. de verb. ob. t in. l. Siqd. §. ff. de edili. edic. t in. c. Metropolitano. lxiij. dis. Suplanuū enī idē est q̄ sup oia latū. Sz esse optimū est suplatiuū. ergo vn⁹ solus. s. de⁹ est optim⁹. Et ꝺ est q̄ dit cōmentator: sup. j. Ethicorū cōmento. lxvij. vbi inducit hāc ꝺdictionē dicēs. Si plura sunt optima nihil est optimū: q̄a optimū est q̄ vni soli ꝓuenit: hec ille. Et ꝓpterea inquit bnūs Thoas in suma ꝺ gen. li. j. c. xlij. Impossibile est esse duo summe bona: q̄ q̄ ꝓ sup abundantiā dicit: vni soli ꝓuenit. Sed deus ē summū bonū: ergo est vn⁹ solus. Et ex ꝓdictis tollit argumentū q̄ potuisset fieri sic. Plura bona sunt pauciorib⁹ melioraꝝ. Topi. Sed plures dq̄ sūt plura bona: ḡ melius est esse plures q̄ vnū. Quia rn̄der scīs Bonauē. in. j. di. ij. Q̄ dictū philosophi habet veritatē in bono creato et finito q̄ rone sue finitat⁹ recipit bonitat⁹ augmentū p̄ additionē alterius boni. Nō aūt intelligi pōt ꝺ bono infinito: q̄ augeri nō pōt. Posset quoq; vnitas essentie diuine ꝓbari auctoritatib⁹ diuersis. Et ꝓmo gentilium ꝓbo. nā Arist.

in. viij. Phisi. ait. Oportet esse vnū principium et nō multa: t Plato in Thimeo inquit. Mundus est vnus: q̄ iuxta vnū exemplar est forma eius. Brest. q̄s in. j. de cēlo t mundo dicit. Q̄ licuit mūdo nō potest esse nisi vnus: ita t a fortiori ꝑ motoꝝ nō potest esse nisi vn⁹: t ꝓbat sic. Si possent esse plures motores stantes mundi vnitate: vel ambo moverēt idē mobile vel vnus tm. Si ambo. cū vnus sufficiat: alter superfluit. Quia frustra fit ꝑ plura: q̄ō eque bene fieri pōt ꝑ paucioraꝝ: notat. in. l. j. in prin. C. cōia de legā. Si vnus tm sequik q̄ alter ꝑmanet ociosus vel si nolleret esse ociosus requiret aliū mundū: t sic oporteret q̄ duo ēent mūdi: q̄ō est ꝺ ꝓbos oēs naturales. Que ois ꝓfirmat Lactan. in. j. diuin. instit. vbi etiā ait. Sic igit nostri oppositio questionis illa ꝓsequēs atq; secūa. Utrū ꝑtēre vni⁹ dei mundus regat an multos. Nemo est qui deū sapiat rōnemq; secū putet: q̄ nō vnū esse intelligat q̄ et ꝓdicent ois: t eadē qua ꝓdicit veritate moderet. Quid em̄ multis op⁹ est ad mūdi regimē sustinendū nisi forte arbitremur si plures sint mun⁹ habere singulos neruos atq; virtutes: q̄ō q̄ dē faciunt bi q̄ multos esse volunt: q̄ necesse est imbecilles esse. Siquidē singuli sine auxilio reliquis tūte molē gubernaculū sustinere nō possūt. De⁹ aūt q̄ est eterna mēs: et oī vtiq; parte ꝓfecte ꝓsus materiq; virtutis est: q̄ō si verū est: vn⁹ sit necesse est. Prās em̄ vl' virtus absolute retinet suam ꝑfectā firmitatē. Jd aūt solidū est extimādū cui nihil decidere: id q̄ ꝑfectū cui nihil possit accedere: hec ille. Qui etiā ibidē ait. Poete quātus deos carmibus ornauerit: sept̄ime em̄ ꝓfitent⁹ vno spiritu vel mēte vna ꝓtineri regiq; ois. Idē q̄q; docet: postq̄s opiniones multoꝝ gentiliū destruxerat ꝓducit dicēs. Nos em̄ sūma q̄uis sit incerta eo dē spectat vt puidentiā esse vnā cōsentiāt: t Pbs. viij. Phisi. dicat ꝓdicta ꝓfirmādo. Unū mouēs magis q̄ multa oportet existere. Aug⁹. aūt in. viij. de ciui. dei inducit Platonez qui ait. Deus est vn⁹ verus t optim⁹ q̄ cūcta p̄scit. Auicēna aūt in. j. Metha. c. vj. inᵭ. Impossibile est ei q̄ō est necesse esse. sic cōparatur aliud necesse esse: hec ille. Vocat aūt deū necesse eē: Ut etiā asserit Grego. Signāter aūt dicit aliud q̄ō denotat diuersitatē essentie: t nō alio: q̄ dicto denotat diuersitatē ꝑsonalē fm Augu. in li. de fide ad Petrū. Terne gitur etiā ad Ysidorū scribit di. Quia vnus est mūdus vn⁹ est deus. Si bille quoq; idē prestant. De q̄o Lactan. vbi s. inᵭ. Omnes sibille vnū deū ꝓdicāt. Brecto. etiā xij. Metha. ait. De⁹ est vn⁹ eternus t nobilis infinite nobilitat⁹. Auctoritatibꝰ quoq; fidelius ꝓbant ꝓdicta. Nā ps. lxxxv. ait David deo. Tu es deus sol⁹. t ipe dñs ait Esa. xliij. Absq; me nō est de⁹: t Malach. ij. ꝺ. Numq̄d nō de⁹ vn⁹ creauit nos: t Ecci. j. ꝺ. Un⁹ est altissimus creator oim oipotēs: rex metuend⁹ nimis: t Judith. xi. ꝺ. Tu es de⁹ t nō ē alius ꝓter te. Q̄ ꝓfirmat Dauid. Ps. xvij. di. Quis de⁹ ꝓter dñm: aut q̄s de⁹ ꝓter deū nr̄z. t Ecclesiastes. ꝺ: deus. Nō ē alius de⁹ nisi tu. t Esa. xlv. ait ipe de⁹. Ego dñs t nō est alius: t extra me nō ē de⁹. t idē bitur in .j. de sū. trini. t Ti. ca. t. xviij. di. c. Qui ergo. t. xlv. di. c. De iudaī t. j. q. j. cbi q. t. c. paulianiste. t. j. q. iij. c. ad mālā. t. xvj. q. iij. c. sicq̄ t. xxiij. q. j. c. locq̄t. t. xxvj. q. vj. c. nō licq. t. xxij. q. v. c. puto. t. xxiij. q. iij. c. q̄dā. t. xxvj. q. vij. c. Nō obstāt. t ꝺ pen. di. j. c. De⁹ q. t de ꝓfec. di. q. c. Ecclesiastes. t. q. q. j. c. Deus noster omnipotens. I

I ꝓdicto igit ꝓz illū ēt insipiens q̄ putat nō ēt deū de q̄ ꝑbera inᵭt. Ps. xiij. Dixit insipiēs i cor: de suo nō est de⁹. Nā vt ꝺ. daruit opz ēt vnū rectorē vniuersi orbis: aliter oia ad nihilū tenderēt t ꝓfusa essent: vnꝺ Claudian⁹ li. j. Rufinū ait. Sepe mihi dubiꝫ az tranit sniaz mētē: Curarēt supi terrā an nullus inesset Rector: t ictu fluerēt mortalia casu. Sz cū dispositi quā cernē federa mūdi. Proꝫ scriptosq; manu fines: animiq; meatꝰ. Et nostris lucisq; vices tunc oia rebāt. Cōsilio firmaꝫ ta dei q̄ lege moueri Sydera: q̄ fruges diuersꝫ so ꝛpe nasci. Qui varias ꝑbebem alieno iussent igni Cōpleri: solēq; suo: porrexerit vndis Lira tellurē medio libraueritq; are. De ipo etiā deo inᵭt Brecto j. ꝺ celo t mūdo. De⁹ est apud quē est vita fira: sempiterna secula seculoꝝ: q̄ nec fiunt nec deficiat: t Boicēna. viij. Metha. dicat. De us est bonitas pura in ꝺsidero oim. t. v. Metheo. ait Philosoph⁹. Ordinatio eorum q̄ sunt in mūdo est ex dispositione ꝓmi ꝓncipij q̄s ē de⁹ gloriosus. t in li. de bona fortuna dicit. Deus dignificamus dñm existentē vt distribuat bona t mala: t in li. de regi. ꝓncipū. Deo nihil est difficile: t sine eo nō est possibile. Et ꝺ celo t mūdo inᵭt. Diuinū esse necesse est esse intrāsmurabile ꝓmū t sūmū. hec ille. Pro cōclusione aūt hui⁹ ꝓpis dico q̄ eandē secta gentiliū dicētiū plures ēe deos: reprobāt alie innūere auctoritates sacre scripture. De q̄bus aliqs solū causa brevitatis allegabim⁹: Pria bt Deut. vj. vbi ꝺ: Audi israel dns de⁹ nr̄ de⁹ vn⁹ ē. Secūa Exo. xij. vbi dicit dñs. ego sū q̄ sū: nō dicit: nos sum⁹ q̄ sum⁹ Tercia Exo. xv. Dñs op⁹ nomen illi. Quarta Job. x. Ego t pr̄ vnū sum⁹ dicē saluator nr̄. Quinta Deut. xxxij. Videte q̄ ego sim sol⁹: t nō sit alius de⁹ ꝓter me. Sexta Exo. xx. Ego sū dñs de⁹ tu⁹ q̄ eduxi te ꝺ tra egyptiū erūt mihi dij alieni ꝓter me: t in Ps. octaꝫ inᵭt. Nō erit in te de⁹ recens: neq; adorabis deū alienū. Septima Matth. xxij. Un⁹ est em̄ pr̄ vester q̄ est in celis. Octava ad Ephe. iij. Unus deus t pater oim: q̄ est sup omnia et in omnibus nobis: et Imperator in .l. ij. C. de sūma. tri. t fi. ca. iquit. Unius t summi dei nomen vbiq; celebretur.

De Secta Machomet. m

Quida secta iniqua est Machometi q̄
f fuit Jsmaelita ⁊ Jdume⁹ q̄s idē ē. Sa
racени cū descenderūt ad Agar analla
Zbeade q̄ a genuit Jsmaēl: ⁊ deberēt appel
lari Agareni: ⁊ facūt se appellari saracenos a
Sara vxore eorū des Zbeade: de quoꝝ ꝓgenie
fuit ⁊ Maumeth qui fuit idolatra: vnde in Al
chorano suo dixit q̄ de⁹ dixit ei. In erroꝛe ido
latrie dus manlith: ⁊ inde eduxit te. Nec ḡ ipam
genē saracenoꝝ ⁊ turchoꝝ atq; multas alias
decepit nationes: dans eis legē bestialē ⁊ oīm
inhonestatē spurcitia ac libidine plenissimam.
Dec ār secta diabolica repꝛobari ꝑ Primo rō
ne falsitatis. Nam ipe impudētissim⁹ Macho
metus ponit felicitatē in delectatiōibꝫ corpis:
videlicet in gulositate luxuria tē. ⁊ pmittit suā
legē seruantibꝫ q̄ in alia vita luxur. abunt ⁊ co
mandāt res delicatas. Dicit etiā q̄ in paradiso ha
bebūt era flumina. s. vnū lactis: aliud mellis:
⁊ aliū vini optimi aromatis: quibꝫ qñ eis pla
cuerit potentur vt ⁊ multa hmōi. Que secta de
mōstrat esse falsissima etiā a ꝓbis philosophis pa
ganis. Nā Aristo. in. j. Ethicoꝝ demonstrat q̄
felicitas nō cōsistit in delectationibꝫ corpis sed
sic ⁊ ideo Auicēna qui fuit de secta Macho
meti despicit oēs eius ꝓmissiones: ⁊ ponit finē
nostrū esse aliū q̄s eum in quo ipe drabolicus
Machometus dicit esse ⁊ cōsistere felicitatē no
stram vnde in. ar. Methaphisice. cū inquit. Lex
nostra quā noster Machomet⁹ dixit nō dixit q̄
fruitionē felicitatis arcta ea que sunt fm corp⁹:
sed alia est ꝓmissio que solū aptꝫ hēdit intellectu
⁊ ideo sapientibꝫ magis fuit cupiditas ad oīa
dendū aiaꝝ felicitatē q̄s corporū: que q̄uis da
ret eis nō tm attendūt nec appreciant eam in cō
paratione felicitatis que est cōiunctio ꝑfecte
intellectus. Et quibus verbis innuit Auicēna q̄
Machomet⁹ errauit: ⁊ sic ipse Auicēna cōcor
dat cum sententia ipi Job. xvij. dicentis. Nec
est vita eterna: vt cognoscant te verū deū: ⁊ quē
misisti Jesum xp̄m. Falsissima ergo est lex Ma
chometi. q̄ sui sectatores habebūt i alia vita plu
res vxores q̄s nunc habent. Cōcessit etiā suis se
ctatoribꝫ habere quattuor vxores tot concubi
nas quot placere possunt: ⁊ dixit q̄ post hāc vi
tam habebunt vxores virgines pulcherrimas
ipi volent cū eis cōmiscere: sed stabunt extra pa
radisum ibi ꝓpter semp qñ ingredient vt cum eis
cōmisceant efficient virgines. Dixit quoq; ibi
q̄ nulla mulier intrabit paradisum nisi eo modo
dicit: ⁊ allegat quādā fatuā cām quare deus nō
to cū breuitate. Hoc aūt est falsissimū: q̄ de⁹
nō facit differentiā seruis in datione regni celo
rum. ℣. hinc aūt nobis in aūt. de mona. Falsissi
mū etiā est illud quod inquit de vxoribꝫ. Nam
boc est ꝓpria dictū xp̄i in euangelio. Matth. xxij
⁊ Marci. xij. ac Luc. xx. vbi inquit: q̄ in resurre
ctione neq; nubēt: neq; nubent: sed erūt sicut an
geli dei. Item quod inquit de comestiōe est fal
sissimū. Nā regnū dei nō est esca vel potꝰ: vt ait
Apl's ad Ro. xiiij. Si aūt cēt verū q̄d dicit Ma
chometus oporteret paradisum repleri sterqui
linijs aut cet digestione alicui cōsū ipm sedari ster
coribꝫ. Ratio aūt quare Machometus ꝓmit
tebat suos cultores luxuriari vt infra patebit ē
q̄ ipe erat totus libidini dedit⁹: incestuosus
⁊ stupratoꝝ ac adulter. Unde quādo violabat
alterius vxores: ne maritus aliquid diceret: et
ne populi cū interficerēt: dicebat q̄ angel⁹ Ga
briel ꝓceperat ei et parte dei q̄ sic faceret: q̄ de
bebāt nasci ab eo multi ꝓphete ⁊ boies valoꝛosi
Et quibꝫ pars eius diabolica malicia ⁊ ꝓ li cre
dentes ei stulticia. ꝓterea fidez Machometi esse
nequissimā patet ex mō quo facta est: facta cū
fuit ꝑ auxilū brachij secularis: ⁊ per fallaciam.
Nā habebat Machometus columbā albam
cui nunq̄ dabat comedere nisi positis granis
milij in auribꝫ suis: ⁊ ipsa inde extrapiebat o bus
cū rostro. ⁊ vbicūq; eū videbat ad aures e⁹ vo
labat intus ponens os vt extraheret cibū. Qua
sic instructa cū esset coꝝ populis in loco eminē
ti faciebat occulte ab aliquo suoꝝ dimitti dictā
columbā: ⁊ ipsa volante ad aures eius dicebat
q̄ erat spiritussanctus in specie columbe q̄ cuz
alloquebat. cuius ꝓsilio cuncta faciebat Jeron
cū caderet morbo caduco ꝓpter eius luxurias ⁊
obscenitates ac innumeras bestialitates: dicebat
q̄ tunc erat raptus: ⁊ sic cadebat q̄ tūc apparе
bat sibi archangel⁹ Gabriel cū informāone de le
ge quā daturus erat: multisq; aliis fallacijs il
los bestiales populos decepit. Inter alia dicit
in Alchorano suo: q̄ in die iudicij ipse trāsfor
mabit in forma arietis valde pilosi: ⁊ oēs eius
legem seruātes in forma pulicū ⁊ intrabunt el⁹
pellem pilosam: ⁊ tūc ipse cū eis saliet in celuz: q̄
est stulticia ⁊ fatuitas magna. Ut aūt hec potē
na secta nō destrueret ꝑcepit ipse fraudulentus
Machometus q̄ si aliquis ꝓtra legē suaz ꝓ
dicare vel loqui ꝑsumpserit vl cā negare ausus
fuerit ꝓximus occidat. Sciebat etiā ipse diaboli
cus q̄ lex sua est ꝓtra omnē le
gem nō solū moralē: sed etiā naturalē ⁊ diuinā:
cōcedens omnia venerea ⁊ voluptuosa: in tan
tum q̄ etiā licentiauit viciū sodomiticū contra
naturā vt dicit Eustachius. vij. ethico. cōmēto.
ix. De qua spurcissima lege ꝓditerat Ouidius
qui fuit post annos. dc. ⁊ plus ante ipsuz Ma
chometū dicens in tercio de vetula. Jn qua si
licēat quecūq; licere putent Scripta: licet nōdū
sup hoc lex inueniat. Jn quibꝰ verbis ostendit
q̄ debebat venire vna spurcissima eras in qua
ipsa lex vitiosissima ꝓcedens scelera nephādissi
ma daret. Et si querat quomō Ouidius paga

nus hoc sciuit. Respondet q̄ forte legerat illō
pō. Lonstituc dñe legislatoꝛe sup eos: vt sciant
gentes q̄m boies sunt. Vel forsitā: deus ꝑ gra
tiam gratis datā hoc illū intellegere fecit: sicut
⁊ de aliis paganis dicit Richar. in. j. distinc. q̄
multa cognouerūt de trinitate: iuxta illud Apli
ad Ro. j. Deus illis manifestauit. Prohibuit
ergo Machomet disputari de sua lege: q̄ qui
cūq; rōnis capax cā nequissimaz ⁊ irrationabi
lissimā posset demonstrare. X
Jdeo vo xp̄i fundata est nō ꝑ potentiaz
f aut sapientiā mūdanā: sed ab Apl'is in
firmis ⁊ vilibꝫ fm seculū atq; idioteꝝ. Jō
exclamat Bern. in sententijs suis di. O stupen
dū miraculū sup omnia miracula: ecce q̄ mi
noꝛ superest maiori: ⁊ maioꝛ subest minori: cum
omnes reges terraꝝ se apl'is infimis modicis:
atq; despectis submittunt. stupendū valde fu
it impentos piscatores absq; litteris oēs scien
tificos cōuicisse: ac tam paucas ꝑsonas totum
mundū ad vnā fidem adunasse. Et hoc est q̄d
inquit Apl's. j. Ad Lozinth. q. Infirma mundi
elegit deus vt cōfundat fortia. Et ibidez inquit
idē Apl's. Nō in doctis humane sapientie verbis
sed in ostensione spiritus ⁊ virtutis ꝓdicamus
vt fides nostra nō sit in sapientia hominū: sz in
virtute dei: magnū ꝓfecto videret miraculuz si
duodecim serui abiectissimi alicui⁹ Jmperato
ris totū imperiū eius sine armis ꝙbellarent ac
illud dominoni sue subijcerēt. Magnū etiā ⁊ stu
pendū videret miraculuz si aliqui pauci boies
idiote ⁊ illitterati omēs logicos: philosophos:
theologos: atq; astrologos: sue opinioni atq; sē
tentie acquiescere facerēt. Maximū etiā atq; stu
pendū videret miraculū si aliqui pauci homi
nes inermes vniuersum mundū sibi subiecerūz
⁊ obedientē facerent sed mirabilius est q̄ duo
decim Apli vniuersas mundi natiōes diuersaꝝ
linguarū: cū ipsi essent vnius lingue fecerint re
linquis suis rebꝫ ⁊ culturis: ⁊ relictis antiqua fi
de fidē ꝑ eos ꝓdicatā acapere. Et si dicat q̄ ꝙ
fecerūt ꝓpter miracula ꝑ eos facta: quia scriptū
est Marci vlti. q̄ Apli ꝓfecti sunt vbiq; ꝓdi
cantes dño cooperante ⁊ sermonē cōfirmāte se
quentibꝫ signis. Ego respōdeo q̄ et hoc fides no
stra reddit autēnica: quia vt dicit Aug⁹. in li. de
vtilitate credendi. miraculū est opus arduū su
per facultatē admirantis nature: ⁊ nō potest fie
ri vez miraculū nisi ꝑ virtutē diuinā: vt inquit
Tho. q. q. q. dis. ⁊ Alexan. de ales in tractatu de
miraculis. Si ꝙ quis dicat q̄ mūdus cōuer
sus est sine miraculis: dico q̄ etiā reddit fidem
nostrā valde autenticā. vnde Augustinus. xxij. de ci
uita. dei. c. v. ait. Si illa miracula in fide xp̄i fa
cta nō credunt: saltē nobis vnū grande miracu
lum sufficiat q̄: tam totus orbis terrarū sine vl
lis miraculis credidit ⁊ fidei xp̄iane se subiecit.
Hecille. Jn fide aūt machometica nullus vnq̄
factū est miraculū: nisi illud miraculū reputet
quod accidit cuidā Januensi qui in partibus
illis erat: desiderās q̄s videre q̄d faceret illi sa
raceni siue mauri in templo suo ꝙ moscheam
appellāt: in q̄ quilibet xpian⁹ intrās aut occidit:
aut fidē xp̄i negare ꝓstringit: exposuit se ꝑiculo
⁊ latēter intrauit. Cum aūt ibi esset i medio mau
me multitudinis ⁊ nō posset exire: necessitatiq;
ei venisset supfluū pond⁹ corꝑis deponēdi iter
cotizauit in femoꝛalibꝫ. Cū aūt feroꝛes eēt in illa
moschea: oēs circūspiciebāt q̄s hus⁹ feroꝛis cā
fuisset. Jnuenerūtq; ipm Januensez. quē volē
tes occidere: ille q̄ forte linguā eoꝝ sciebat eis
dixit: vel ꝑ interꝑtē mēdacij ꝑ significauit: sci
q̄ cū ipe nō posset ꝑ longū tp̄s habere bīficiū
ventris: intrauit templū vt machometo se reco
mēdaret: ⁊ statim habuit bīficiū ventris. Hoc
aūt audientes credentes illi boies bestiales ac
ceperūt femoꝛalia illa stercoꝛe infecta ⁊ suspende
rūt i moschea: damātes miraculū: miraculū. ℣
Jquis autē q̄rat q̄ tempe machomet⁹
f dedit legē suā. Rndeo q̄ fuit āno dñi.
662. Aliqui tñ dicunt q̄ fuit circa ānos
665. Et alij paulo post. s. in. 672. ab incarnatiō
ne dñi: regnante Eradio iperatoꝛe romanoꝝ q̄
iuenit crucē dñi translatā in ꝑsiam ꝑ Cosdroe
regem qui debellauit eā postea et deuotissimo
ꝓncipe factus est hereticus. Et dicte opiniones
possent verificari si due vltime referant ad tp̄s
natiuitatis a⁹ ⁊ ꝓma ad tp̄s legis ꝑ cum da
te. Tempe aūt maledicti machometi iam mor
tui erāt doctoꝛes ecclie. s. Ambrosius: Hiero
nymus: ⁊ Augustinus ac Gregorius. Nam si
post eū fuissent: eius drabolicaz sectam suis in
opibus repꝛobassent. Moꝛtu⁹ est aūt ꝓfatus
machomet⁹ morbo epilentico: anno etatis suc
tuj. ⁊ detrusus cuz drabolo in iferni ꝓfundo.
Alia q̄z ratio impugnat fidē machometi. ⁊ coꝛ
roboꝛat fidē nostrā. Nam lex machometi ideo
habuit sectatoꝛes: q̄ permittit oīa delectabilia
huj⁹ vite ad que oēs naturaliter inclināt. Gen. viij.
c. oīs etas. xij. q. j. c. c. ꝓlibus. ex. q. iij. vbi dicit
Ꝓdius⁹ ē curius ad voluptatē: et imitatrix ē
natura vitioꝝ. Unde dicit beat⁹ Tho. in ꝓci
pio libri ꝓtra gentiles. Lex Maumeth tota est
fm delectatiōes carnis ad quas boies ꝓni sūt
⁊ ideo a mītis accepta est: sicut ⁊ doctrina Epi
curi. De q̄ Lac. iij. diui. instru. ait. Epicuri di
sciplina mītō celebrios ꝙ fuit: nō quia veri ali
q̄d afferret: sz q̄ mītos ad populare nomē vo
luptatis inuitaret. nemo enim nō in vicia pronus
est. hecille. Sed o fides xp̄iana quō cōcussisti
ad te mundū: nū quid ꝑ ꝓmissionē bonoꝝ tē
poralū ⁊ delectationū. certe nō: imo ꝓhibendo
luxuriā ⁊ omnes mundi delitias inordinatas
⁊ solum ꝓmittendo beatitudinē in alia vita ⁊ fa
cis boies relinquere temporalia: que videntes et
cognoscunt ꝑ inuisibilibus ⁊ futuris. Et pauc

q̄ hec ter est aliqs omnib⁹ melior: imo nulla est bona p̄ter ip̄az. hec cū fieri nō posset nisi ex do no speciali diuine gr̄e. Ideo Augustin⁹ in qua dam epla ait. Quis tantā hoim multitudinez ad peccata poenā: ad legem x̄pi carni ⁊ sangui nu cōtrariā fuandā vnq̄ induceret nisi de⁹. Et hoc idē in quit ip̄e Augustin⁹ libro. xxj. ō ciui. dei. c. v. Pecterea apparet veritas fidei nr̄e que nō est fundata p̄ coactionē li cut lex machometi Nā machomet⁹ cum esset falsissim⁹ ⁊ dolosus ac luxuriosus: p̄ operationē dyaboli tractu ad amorē suuz quandā reginā viduā in tantū q̄ accepit eam in maritū. quo regno adepto po stea p̄ vim ⁊ pugnas subegit multas nationes: quas etiā partim p̄ vim: partim p̄ hypocrisim ⁊ de ceptiones multas acquiescere fecit legi sue: ma xime adiut⁹ a quodā monacho x̄piano falso: qui exulās p̄latus i ecclia dei missus est a sede apostolica ad p̄dicandū illi genti. apud quas cum esset in deuotōe: indignat⁹ est cōtra sūmū pontificem: quia noluit ei dare quandā digni tatē. Unde adunatus machometo cum p̄dica uit vt maximus p̄phetā a deo missum vt nouā legē daret: sicq̄ pop̄los illos bestiales decepit Alij aūt dicūt q̄ iste monach⁹ qui appellabat Sergius fuit rome cōdēnatus de hereſi ⁊ excō municatus. Unde ad p̄tes arabie fugiēs ibiq̄ machometo se federās vna cū q̄dā iudeo mali gno cōposuit legē machometi ⁊ eā p̄dicauit vt bonā. Ipse cū machomet⁹ erat ignarus litera rum: nā fuerat p̄mo custos siue ductor came lor: postea p̄ fallaciā ⁊ arte magicā pueuit ad regnū. Dicunt cū quidā q̄ ip̄e machomet⁹ ducēdo mercātias p̄ diuersas p̄tes orbis q̄er sabat cū x̄pianis ⁊ iudeis a quibo didicit mlta tā de nouo q̄ de veteri testamēto. Et postea fin gēs se p̄phetā a deo missum dixit: q̄ ideo deus euz miserat vt legē minorē daret q̄ esset lex' euāgelica vel mosaica affirmās q̄ erat nimis du re ad obseruādū: ⁊ sic mlt⁹ decepit fallacia sua dyabolica. nā p̄ arte magicā mirabat in facie ⁊ multa faciebat que videbātur p̄digia: ⁊ a de mōnio hunc ferebat inde ⁊ q̄cūq̄ volebat. Dice batq̄ iudeos se esse messiā eis p̄missuz ⁊ sic plu rimos cor. ad se traxit. Oibusq̄ cōcupiscētijs frena laxauit: vt sic bestiales boies ad bestialē suā sectā peraberet. Nec mir. si illos decepit: nā ⁊ p̄us erat idolatre dedit⁹ ⁊ a dyabolo possessi Fides aūt nostra nō sic est fūdata: sz sanguine cruentissimo: q̄s est valde mirabile. Luz enī vltimū ac cissime bestie fugiāt penas ⁊ mortē: vt ait Phi sial. saluāre cupiens desiderat: mortē vero pticiēq̄ habet dabit hō p̄ anima sua id est p̄ vita tuen da: ⁊ cū tot milia hominū in principio ecclie ne amitterēt fidē pro⁹ passi sunt mortē: ⁊ horribis lissima tormenta. Nam Petrus crucifixus est: Paulus decapitat⁹: Barrholomeus excoria tus: Laurent⁹ assatus: ⁊ alij mlti ⁊ quasi inu merabiles tā diris penis fuit cruciati: q̄ si fides hec nō esset vera. p̄fecto illas nūq̄ sustinuissent Ideo dic̄ beat⁹ Marin⁹ in sermone plurimoz martyrū. Nunq̄ enī hanc vitā tam constāter ex pendērēt nisi esse aliam incōparabiliter beatio rem p̄fecta diffinitione sentirent. O sancta fides catholica. O fides firmissima ⁊ stabilissima. O fides nulli hominū dubitāda: quis nbi nō cre dat nisi penitus amēs ⁊ stultus. O beata Ka therina: o Agnes: o Lucia: o Agatha: q̄re mo tem tā alacriter subijstis p̄ fide: nisi quia est ve rissima: o sancte Jacobe interasse q̄re p̄misisti te mēbrarum incidi: nisi q̄ verissimā fidē x̄pi nega re noluisti. Et ideo credamus sanctus Marin⁹ ⁊ra dubitātes de fide nostra dicēs in sermone vbi sup̄. Nouerimus itaq̄ q̄: nō sine magno di scrimine de religiōis veritate disputamus: quā tanto⁹ sanguine ⁊firmatā videmus. Magni piculi reus est si post p̄pheta⁹ oracula: post apo stolo⁹ testimonia: post martyrū vulnera veterē fidem quasi nouellā discutere p̄sumas: ⁊ post tā manifestos duces in errore p̄manens: ⁊ post morientiū sudores ociosa disputatione conten das.

De iniquissima ⁊ obstinata secta iu deorum. Z

Ertia secta est iudeo⁹. Judei enī insen t sati ⁊ rudes nouū testamentū condem nāt. Quoz pertinaciaz ⁊futare valem⁹ ostendēdo q̄ x̄p̄s fuit verus messias: quē ipi et pernare se dicūt. Q̄ aūt x̄p̄s eis p̄missus fuerit patet Gen. xxij. vbi dixit de⁹ Abrahe. In semine tuo benedicent oēs gentes: hoc aūt nunq̄ veri ficatū fuit nisi in x̄po qui natiuitate sua totū or bem benedictiōe repleuit: sicut p̄dixerat David p̄s. xcij. dicēs. Benedicent in ipso oēs tribus ter re: omes gētes magnificabūt eū. P̄omissus q̄ qz fuit x̄p̄s David. q̄. Reg. vij. c. vbi ei dixit de⁹. Cū fuerint cōpleti dies tui: ⁊ dormieris cū pa tribus tuis: suscitabo semen tuū post te. Q̄d non p̄t intelligi de Salomone vt voluerunt iudei q̄ natus nō fuit post mortez David sed ante p̄ multos annos: quinimo p̄ David patrē suum cōstitutus fuit rex anteq̄ David moreretur. iij. Reg. j. Sequit ibidē. Q̄d cū egredient de vte ro tuo: ⁊ firmabo regnū eius: ⁊ stabiliā thronū regni eius vsq̄ i sempiternū. Q̄d eti nō potest intelligi de Salomone: q̄ regnū eius non fuit stabilitū vsq̄ in sempiternū: quoniā a filio suo Roboam fuit diuisum: quando decē tribus ⁊sti tuerūt sup̄ a se regē in samaria Jeroboā regem Jsrael: nec filio Salomonis remanserunt nisi due tribus. iij. Reg. xj. c. Sequit ibidē. Et fidelis erit domus tua: ⁊ regnū tuū vsq̄ in eternū an te faciē meā. Q̄d eti nō intelligit de Salomo

ne qui inueteratus amore mulierū alienigenaz rum fecit sculpta idolis: ⁊ coluit ea. iij. Reg. xj. Nec verificat de domo sua: q̄ quasi oēs reges fuerit idolatre vsq̄ ad Ezechiā. aut⁹ filius Manasses implauit sculptilū dñi idolis. iiij. Reg. xxj. Sz nec illud quod sequit de Salomone verificat. sulz ego ero illi in patrē ⁊ ip̄e erit mihi in filiū. Sz re cte ista p̄phetia verificat de rege nostro christo: de quo inquit de⁹ p̄ David in p̄s. xxxviij. Ipse inuocabit me: pater meus es tu: ⁊ ego primoge nitū ponā illū: excelsum p̄ regibus terre. Regem huc magnū regē iudeoz. quicūq̄ tres reges di centes. Ubi est qui natus est rex iudeoz. Mat thei. ij. P̄ropter has ergo p̄missiones: patres ve teris testamēti expectabāt cum maxima anxieta te saluatorē: ideo magnus patriarcha Jacob in obitu suo descensurus ad limbū dicebat deo: Gen. xlix. Salutare tuū expectabo dñe. ⁊ Moy ses Exodi. xiij. Obsecro dñe mitte quez missur⁹ es. ⁊ Esaias. xvj. Emitte agnū dñe dñatorez ter re. ⁊ Esaie. xlv. Rorate celi desup: ⁊ nubes plu ant iustū aperiat terra: ⁊ germinet saluatorez. et David p̄s. lxxxiij. O stēde nobis dñe misericor diam tuā ⁊ salutare tuū da nobis. ⁊. cxliij. In clina dñe celos tuos ⁊ descende. ideo quasi tedia tus de mora messie dicebat. Dormitauit anima mea p̄ tedio. p̄s. cxviij. ⁊ causam hui⁹ tedij assi gnat. p̄s. lxxxviij. di. Tu vo repulisti ⁊ despexi sti. distulisti x̄pm tuū. Esaias quoq̄ dicebat. c. lxij. Utinā dirumperes celos et descenderes. et Abacuc. j. c. Usq̄quo dñe clamabo: ⁊ nō exau dies. vociferabor vim patiens: ⁊ non saluabis. P̄oprerea deus ostēdit sibi incarnationē x̄pi fu turā: vnde dicebat. c. ij. sui libri idē p̄pheta. Ad huc visus paul ⁊ apparebit in finē. si mora fece rit: expecta eū: q̄ veniens veniet: ⁊ nō tardabit. Qui aūt erit incredulus nō erit recta anima ei⁹ in semetip̄o. Omēs etiā alij sancti patres clama bāt dicentes. Veni veni dñe: ⁊ noli tardare. Si militer synagoga que erat ante aduentū x̄pi da mabat illud Cantico. j. c. di. Osculet me osculo oris sui. quasi diceret. Jam satiata sum patri archis ⁊ p̄phetis: veni sponse mi vt te videaz in carnatū. Quoru omniū desideriū adimplerum fuit per incarnationē christi. Unde ip̄e dñs no ster Luce. c. dicebat discipulis suis. Beati oculi qui vident que vos videtis. dico enim vobis: q̄ multi p̄phete ⁊ reges voluerunt videre que vos videtis ⁊ nō viderūt. ⁊ audire que auditis ⁊ nō audierunt. Abrahaz quoq̄ videō in spiritu in carnationē christi lerat⁹ est: de quo saluator no ster. Johānis. viij. dixit iudeis. Abrahaz pater vester exultauit vt videret diem meū: vidit ⁊ ga uisus est. A

Erū quia scriptū est Amos. iij. c. Nō fa cit dñs verbum sallcet incarnari quin p̄ius loquat ad p̄phetas suos. Jdeo vi deamus p̄incipales p̄phetas loquētes de x̄po vt cū paruerit eos esse verificatos credam⁹ euz verū fuisse messiā: p̄ illā sententiā Nicolai de lyra in suo opusculo ⁊ra iudeos dictā. Quoz nēcū q̄ aliqua scriptura denūciat aliquid esse futuz ⁊ determinat temp⁹ loci ⁊ modū: si ota p̄dicta simul cōcurrāt ⁊ veniāt: manifeste patet q̄ illō q̄s p̄dictū fuerat verissimū est. Prima ē p̄phetia habek Gen. xlix. vbi Jacob patriarcha dixit. Nō auferet sceptrū de Juda: nec dux de femore eius: donec veniat qui mittendus est. ⁊ scōm trāslatōez chaldaicaz babek. donec veniat messias. Sciāt. ⁊ ipe erit expectatio gentiū. Quia gentiles ei⁹ fidē receperūt erāt. ⁊ h̄ q̄ p̄pheratū fuerat Dan. ix. vbi dr. Cum venerit sanctus⁹ cessabit vnctio vestra: q̄s patet esse adimplerū. O iudei dicite mihi vbi habetis regē antiq̄ruū cū reges vngebant vt habek. j. Reg. x. Ubi ē imperiuz vestrū. vbi est dñatio terre p̄missionis quā p̄misit vobis deus dimittere in p̄petuū: si seruabitis legem ei⁹ ⁊ fidem. Clarum ē est q̄ nō estis eius fideles. Si expulsi aliqñ fuistis a regno p̄ter vestra peccata: postea enī reuersi fui stis post aliquos annos. Nūc vero sunt mille quadringenti anni ⁊ plus q̄ expulsi estis: ⁊ ha beris nūc minorē spem redeundi q̄s in principio Amisistis quoq̄ regnū vestrū circa temp⁹ nati uitatis x̄pi. Ablatum enim fuit vobis ab Ro rode ascbalonita qui fuit idume⁹. ⁊ auxilio ro manoz debellauit Antiochū regez vestrū: qui descenderat a machabeis: ⁊ plenā regiam occa dit: ⁊ libros de genealogia cōbussit ne in poste rum ei⁹ereet ip̄e vel filij eius ⁊ngs alienigene: ⁊ interfecit etiam legis doctores q̄ dicebāt in po pulo illud Deut. xv. De medio fratrū tuoz po nes sup̄ te regem. Tepe hui⁹ Herodis ascha lonite natus est christ⁹. ⁊ ideo audiēs magos dicentes. vbi est qui natus est rex iudeoz: nur bat⁹ est Matth. ij. Ipse enī Herodes vsurpa uit sibi regnū iudaicū anno incarnationis seu natiuitatis dñi. Ex quibo patz q̄ verificata est hec p̄phetia. Secūda p̄phetia p̄ modū p̄missio nis habet Deut. xviij. vbi dixit Moysi deus. p̄pheram suscitabo eis de medio fratrum suoz sim̄ile tui: ⁊ ponā verba mea in ore eius: loque turq̄ ad eos omnia que p̄cepero illi. Qui aūt verba eius que loquet in nomine meo audire noluerit: ego vlor. christā. Hoc aūt fuit adim plerū cum iudeis nō recipientibus christū deus fecit tam horribilē vindictaz q̄ vr inquit Jose phus in libro antiquitatū: ⁊ Beda in libro de temporibus: post mortē christi, patratā a iudeis in punitionē tanti sceleris misit deus Titum: ⁊ Uespasianum eius patrem imperatores Ro manos: qui funditus subuerterunt hierusalē: in qua periere. ō iudei vndecies centena milia fame ⁊ gladio: p̄ter mulieres ⁊ paruulos: ⁊ reliqui vero venūdati sunt crigintia pro denario: quia ipsi vendiderunt x̄pm pro triginta argen

reis.Matthei.xxv.

Quod si dicant iudei q̄ dicta ꝓphetia vel
q ꝓmissio impleta fuit in Josue: vl̄i alio
duce aut rege. dico q̄ falsum loquūtur.
Ibi enī loq̄tur deus de quodā magno ꝓphēta
q̄ui debebat esse dei illius dare p̄cepta legis:
quod adimpletum fuit in nullo nisi xpo datore
legis euāgelice. t ideo vt Moyses oñderet eum
esse illum ꝓphetā de quo locut⁹ erat fuerat deus
in trāsfiguratiōe xpi apparuit cū illo in monte
thabor: vt habek Matth.xvij. vbi dicit. Et ecce
apparuerunt eis Moyses t Helias loquen/
tes cum ihesu.

Esaia ꝓphetia salicet q̄ xp̄s debebat cō
e cipi t nasci ō virgine habek Esa.vij.vbi
dicit. Ecce virgo cōcipiet t pariet filiuz:
t vocabit nomē eius emanuel: qō est interp̄tatū
nobiscū deus t Eze.xliij.ō:. Vidi portā in do
mo dñi dausam et dixit dñs ad me. porta hec
dausa erit t nō aperiet: t vir nō trāsibit p eam:
q̄m dñs deus israel ingressus est p eam: eritq̄
dausa ꝓnapi. Que verba exponens Aug. in q̄/
dam s̄mone inq̄t. Quid est porta in domo dñi
dausa: nisi q̄ virgo Maria semp erit iracta. Et
q̄d est. homo nō trāsibit p ea: nisi q̄ sp̄ūs sc̄us
fecundauit eā: t dñs angelo⁹ nascet p eam. Et
q̄d est dausa erit in eternū: nisi q̄ maria virgo
est añ p̄tū: virgo i p̄tu t virgo post p̄tū. hec ille.
Et eadē ꝓphetia habek psalmo.lxxj. vbi ō:. De/
scendet sicut pluuia in vellus. Super que ver/
ba inqt Nicola⁹ de lyra. Sicut pluuia in velle/
re recipit: t ab eo exp̄mit sine corruptione velle
ris: sic xp̄s fuit ꝓcre⁹ t natus absq̄ corrupto
ne virginis. Quarta ꝓphetia q̄ xp̄s in instāti
sue cōceptionis debebat esse ꝓfectus: et habere
eo: p⁹ organizatū integre t nō organizādū p̄ suc/
cessum temporis sicut est de aliis hoīb habek
Hiere.xxxj. vbi dicit. Nouū faciet dñs sup ter/
ram: femina circundabit virum. Sup que ver
ba inqt Nicolaus de lyra. Qō fuit impletum in
maria: que christū virū ꝓfectū scientie t virtu
tibus ab instanti incarnatōis in vtero suo circū
dedit. hec ille. Et hanc eandem sententiā ponit
Franciscus de ma. super illa verba Luce.j. Ecce
ancilla dñi: t Greg. sup illō Cantico:ñ.ij. Ecce
iste venit saliens: t Rich. in.iij. di.ij. ar.ij. q.iij.

Quinta ꝓphetia q̄ debebat nasci ō nocte: vt p̄z
Luce.ij. habek Sap.xviij. vbi dicit. Dum me/
dium silentium tenerēt oia: t nox in suo cursu medi
um iter haberet: omnipotens sermo tuus de/
mine a regalibus sedibus venit.

Esra q̄ debebat nasci in Bethleem: ba
f bek Michee.v. Et tu bethleē terra iu da
neq̄aq̄ minima es in ꝓncipibus Iu/
da: ex te em exiet dux qui regat ꝓplm meū isral:
t egressus eius ab initio a diebus eternitatis. Sexta
ma q̄ debebat nasci ꝓpe boues t asinū: habetur
Habacuc.iij. vbi ait ꝓphēta dño Jesu. Audiui
auditū tuum t timui. t sequit causa. In medio
duoꝝ animaliū cognoscēris. Esa.j. vbi dicitur.
Cognouit bos possessorē suū: t asin⁹ ꝓsepe do
mini sui: isral aūt me nō cognouit. De gēte pecca
trice: ꝓlo graui iniq̄tate: semini nequā: filio sce
lerato. Decima q̄ debebat recipi a gentibus fi/
deles christi: habek Esa.ix. vbi dicit. Popul⁹ qui
sedebat in tenebris vidit lucē magnā: ambulā/
tibus in regiōe umbre mortis lux orta est eis: t
postea sequit. Paruul⁹ datus est nobis: t filius
natus est nobis: et fact⁹ est p̄ncipat⁹ sup humē
rum eius: t vocabit nomē eius admirabilis con
siliarius: deus fortis: pater futuri seculi: princeps
pacis. Et hec auctoritas s̄m translationē chal/
daicā intelligit de messia. vnde in ipsa trāslatōe
dicit. Et vocabit nomē eius permanēs in secu/
la messias.

Ona q̄ debebat refutari a iudeis habe/
n tur Hiere.iij. vbi dicit. Negauerūt do/
minū t dixerūt: nō est ipe. neq̄ veniet su
per nos malū. s. ex ea⁹ negatiōe. Ex. xiij. eiusdē li
bri dicit dñs. Stultus ꝓphēta me nō cognouit. t
Dan.ix. Nō erit eius ꝓphēta qui eū negaturus est
Et si querat q̄re iudei eū legant ꝓphetas: t sine
doctrīs veteris testamēti: nō cognoscunt xp̄m
fuisse verū messiā. Dico q̄ ꝓpter eoꝝ nequicias
t malignitatē iusto dei iudicio tenet eos intelle
ctus: vt nō intelligāt scripturas nisi carnaliter: et
nō spiritualiter: sicut intelligi debēt. t hoc ꝓphe
tatū fuerat Esa.vj. vbi eis dicit. Audite audien
tes: t nolite intelligere: videte visionem: t nolite
cognoscere.

Decima ꝓphetia habek Hiere.xxiij. vbi di
d cit. Ecce dies veniūt dicit dñs t suscita/
bo Dauid germen iustū: t regnabit rex
et sapiēs erit: t faciet iudiciū t iustitiam in terra.
Et hoc est nomen quod vocabunt eū dñs iust⁹
noster. Q̄ aūt hec ꝓphetia loquatur de messia:
patet p̄ translationē chaldaicam: que dicit. Ecce
dies veniunt dicit dñs: t suscitabo Dauid mes
siam iustū. Si ergo voluerim⁹ dicere q̄ adhuc
nō venit messias: necesse est dicere q̄ ꝓphetia fuit
mendax t deus qui loquebat per eū: cū dicere
nt q̄ dies messie circa vēturus erat. Et similiter
mendax fuisset Esaias. xxiij. c. sui libri di. Ꝓpe
pe est vt veniat tempus eius t dies eius nō elō
gabunt: miserebit enī deus Jacob: t Israel sal
uabit: t Malachias. iij. c. di. Statim veniet ad
templū sanctū suum dominator quē vos que/
ritis: t angelus testamenti quē vos vultis: t lo
quitur de p̄sentatione christi in tēplo que ha/
betur Luce.ij.

Undecima ꝓphetia habek Aggei.ij. vbi di
v cit pater ꝓ eos ꝓphete. Adhuc vnū modi/
cū t mouebo celū t terrā: t veniet deside
ratus cunctis gentibus. t s̄m hebreos intelligitur
de messia. Unde trāslatio chaldaica dicit. Et ve
niet messias. Cū igitur Aggeus dixerit hoc ver/

bum secundo anno Darij regis persarum. ab il
lo autem tempore vsq̄ nunc fluxerūt anni. M
dc.lxxiij. s̄m computationem iudeorum t plu
res s̄m computationem nostrā: Aut est necesse
dicere q̄ ꝓphetia mentitus est: qui dixit q̄ nō
erat nisi adhuc vnū modicum vsq̄ ad aduentū
messie: cū tantū temporis non dicatur vnū mo
dicū. aut necesse est concludere. veritatē salicet q̄
messias venit: qui fuit christus. Duodecima
ꝓphetia habek Zach.ix. vbi dicitur. Exulta sat/
filia syon: iubila filia hierusalē: ecce rex tuus ve/
nit tibi iustus t saluator: t ipse pauper t sedēs
super asinam t super pullum asine. Et s̄m glo/
sam hebreoꝝ sup illud Cantico⁹. j. Exultabim⁹
et letabimur in te t̄. p̄dicta auctoritas zacha
rie intelligit de aduentu messie. t sic verissime lo
cutus est ꝓphēta de christo: qui in die palmaru⁹
intrauit hierusalem super pullum asine vt ha/
betur Matthei.xxj. Mar.xj. Luce.xix. t Johā/
nis.xij.

Decimaquarta ꝓphetia: q̄ messias habere
t habere nomē Jesus habetur Abacuc
iij. vbi dicit ꝓphēta. Ego aūt in domino
gaudebo t exultabo in deo Jesu meo. Item q̄
appellaretur christus ibidē habetur: vbi dicit p
phēta deo patri. Egressus es in salutem popu/
li tui in salutem cum christo tuo. Quartadeci
ma q̄ debebat adorari a magis cū muneribus
habetur Esa.lx. vbi loquit de stella que apparu
it in natiuitate xp̄i: de qua ꝓphetatū fuerat Nu
me.xxiij. vbi dicit. Orietur stella ex Jacob t̄. q̄
stella duxit magos in hierusalē: vt habek Mat
thei.ij. Dicit ergo ꝓphēta vbi.ō. Surge illumi/
nare hierusalē: quia venit lumē tuū t gloria do
mini sup te orta est. t ambulabūt gentes in lu/
mine tuo t reges in splendore ortus tui. Et infra
Inundatio camelorū operiet te: dromedarij ma
dian t epha. Omnes de saba venient aurum
et thus deferentes: t laudē domino annūcian/
tes. Et p̄s.lxxj. dicit. Reges tharsis t insule mu
nera offerent: reges arabū t saba dona adduc
ent. Venerunt aūt isti reges a tharsis vsq̄ ad
portū ptolomaidis hierusalē per naues. quia vo p
aliam viam reuersi sunt in regionem suam mo
nitu diuino. Matthei.ij. ideo herodes combu
ri fecit naues eorum. Et ita intelligitur illa ꝓphe
tia psalmiste. In spiritu vehementi conteres na
ues tharsis: s̄m Nicola. de lira. Decimaquin/
ta ꝓphetia de fuga xp̄i in egyptū habek Esa.xix.
vbi dicit. Ascēdet dominus sup nubē leuem: et
ingredietur egyptū. Et de eius reuersione habe
tur Osee.xj. vbi dicit deus. Ex egypto vocaui fi
lium meū. t Nume.xxiij. Deus ex egypto voca
uit eum.

Decimasexta ꝓphetia de mirabili sapiētia
d christi habek Esa.xj. vbi dicit. Egredie
tur virga de radice Jesse: que fuit virgo ma
ria. t flos de radice eius ascendet. scz christus.
Et requiescet super eum spiritus domini. spiri/
tus sapientie t intellectus: spiritus cōsilij t for/
titudinis: spiritus scientie t pietatis: t replebit
eū spiritus timoris domini. Hoc aūt impletum
fuit in christo vt habek Lu.ij. vbi dicit. Stupe/
bant aūt oēs sup prudentia t responsis eius
t Johan.vij. dicit. Nunq̄ locutus est sic homo
in israel. Decimasepta ꝓphetia habek Esa.
xxxv. de miraculis messie vbi dicit. Ecce deus no/
ster veniet t saluabit nos. Tūc aperiēt oculi ce/
coꝝ: t aures surdoꝝ patebunt. Tūc saliet sicut
cervus claudus: t aperta erit lingua mutorum.
Hoc enī adimplet⁹ est in xp̄o: vt habek Mat/
thei.xj. vbi dicit. Johānes aūt cum audisset in
vinculis opera xp̄i misit duos de discipulis su
is: ad certificandū eos de ꝓphetis implera
ait illis. Tu es qui venturus es an aliū expecta
mus. Et respondens Jesus ait illis. Euntes re/
nunciate Johanni que vidistis t audistis. Ce
ci vident: claudi ambulant: leprosi mundant: sur/
di audiūt: mortui resurgunt: paupes euangeli
zantur. t beatus est qui nō fuerit scandalizatus
in me. Et q̄ ipse dñs plura miracula fecerit t di
uersa: patet. Mat⁹ Matthei.xij. dicit. Circūibat
Jesus villas t castella sanās omnē languorem:
et omnem infirmitatem in populo: t abijt opi/
nio eius in totam syriā. t obtulerunt ei omnes
male habētes varijs languoribus: t tormēt⁹ op/
pressos: t qui demonia habebant. t lunaticos:
et paraliticos. t curauit eos omnes. Similiter
habetur Luce.iij. vbi dicit: q̄ omnes qui habe
bant infirmos varijs languoribus detentos af/
ferebant eos ad eū t curabātur ab eo. Jte Luce
vj. dicit q̄ virtus de illo exibat t sanabat omnes

Decimaoctava q̄ messias cognosceret secreta
cordis habek Sapien.vj. vbi dicit. Omnes co/
gitationes nocias ipse scrutabit. quod adimple/
tum fuit in christo: vt habek Luce.vij. vbi dicit:
q̄ cognouit murmurationes simonis leprosi qō
faciebat in corde suo. Decimanona ꝓphetia de
temptatōibus Jesu christi habek Zach.iij. vbi di
citur. Vidi iesum sacerdotē magnum. Et sequit.
sathan stabat a dextris eius vt aduersaret ei. et
hoc impletū fuit in xp̄o. Matth.iij. vbi dicitur
Duc⁹ est iesus a spiritu in desertū: vt tēptaret a
diabolo.

Igesima de paupertate a⁹ habetur. p̄.
v lxxxvij. vbi dicit Dauid Paup sum ego:
qō nō potuit verificari de ipso cū ēt di
ues q̄n dicit p̄dicta vba: t p̄s.lxxiij. iterum ait.
Ego sum paup t dolēs. Et hoc verificatū fuit i
christo qui paup fuit: t habuit discipulos qui
omnia dimiserūt. Matth.xvj. elegit quoq; ad
apostolatū paupes piscatores q̄b dicit Mat/
thei.iij. Venite post me faciā vos fieri piscato/
res hoīm. Et hoc ꝓphetatum fuerat Hiere.xvj.
vbi ipe p̄dicerat. Ecce ego mittā piscatores mul
tos t piscabunt eos.

Septuagesimaprima gphetia q̄ messias debe
v bat uenire in terrā sine domo ⁊ habita/
tione gētis habēt Hiere.xxij.c.vbi dicat
gphetia deo icarnādo. Quare quasi colon⁹ futu
rus es in terra:⁊ q̄si viator declinās ad manen/
dum. Quare futurus es velut vir vagus. Et ꝫ
adimplenū fuit in xp̄o qui de seipso dixit Mat
thei.viij.⁊ Luce.ix. Vulpes foueas habēt: ⁊ vo
lucres celi nidos filius aūt hominis nō habet
vbi caput suū reclinet. Vicesimasecūda gphetia
de iusticia messie habēt Esa.xj.vbi dicit. Erit iu
stitia angulū lumboꝝ eius:⁊ Hiere.xxiij. Faci
et iudiciū ⁊ iustitiā in terra. Et ꝫ adimplenū fuit
in xp̄o dicēte Matth.xxij. Reddite q̄ sunt cesa
ris cesari:⁊ que sunt dei deo.⁊ Matth.xxj.c. vbi
cum magna iustitia eiecit ementes ⁊ vendentes
in templo. M

Tricesimatercia gphetia de humilitate et
v māsuetudine messie habēt Esa. xlij. vbi
dicit de⁹. Ecce seru⁹ meus:suscipiā eum.
electus me⁹ cōplacuit sibi in illo aīa mea. dedi
spiritū meū sup eū:iudiciū gētib⁹ pferet:nō cla
mabit:neq; accipiet psonā:nec audiet vox eius
foris.nō erit turbulentus:⁊ legē eius insule ex
pectabunt. Et ꝫ adimpletū est in xp̄o: q̄ Mat
thei.xj. dixit discipulis. Discite a me q: mit⁹ sum
et humilis corde. Tricesimaq̄rta q̄ debebat p̄
dicare iudeis ⁊ ab eis contēni predicatio eius:
habēt Esa.lxv. vbi dicit. Tota die expandi ma
nus meas ad pplm̄ p̄tradicentē mihi. ⁊ Hiere.
vij.c. Nō audierūt nec inclinauerūt aurē suam.
Vocāi verificatū fuit in christo quādo dixerūt
iudei Johānis.x. Tu testimonium dicis de te
ipso:testimoniū tuū nō est verū. Tricesimaq̄n/
ta de multiplicatōe fideliū: ⁊ imperio christia
nitatis habēt Esa.ix. vbi dicit. Multiplicabit
eius imperiū vsq; in sempiternū. ⁊ Dan.vij.c. In
diebus illis suscitabit de⁹ celi regnū aliud qō nō
dissipabit in eternū.qō nō potest intelligi ō ali/
quo impio tēporali:ꝫ solū de imperio christi:q̄
dixit. Data est mihi omnis potēs in celo ⁊ in ter
ra. Matth.vlti. Tricesima septa:q̄ debebat cō
uersari inter bestias:habēt Baruch.iij.c.vbi dici
tur. Hic est deus noster:⁊ nō estimabit alius ad
uersus eum:hic adinuenit omnē viā disciplinē:et
tradidit illā Jacob puero suo: ⁊ Israel dilecto
suo. Post hec in terris visus est:⁊ cū hominibus
conuersatus est. De hoc q̄q; ait dñs Esa.lxj. Pro
pter hoc scies gplo meus in die illa nomen meū
quia ego ipe qui loquebar ecce adsum. Q̄ autē
iudei renuunt dimittere nō⁹ antiquos testamen
ti veteris:⁊ accipere cerimonias legis noue cui⁹
gdice:statim post illa verba subsistet Baruch
gphete in principio sequētis capituli. Hic liber
mādatoꝝ dei:ꝫ datus ab isto deo incarnato:
de quo sup̄ dixit. Et ler q̄ est in eternū: ꝫ euan
gelica.oēs qui tenēt eam pueniunt ad vitā: qui
aūt derelinquerunt eaꝫ in mortē. Subuertere iacob

beatus Tho.vbi sup̄ra inueniri in historio ro
manoꝝ.q̄ tēpore Constantini Augusti ⁊ helene
matris eius:inuentū fuit quoddā sepulchrum
in quo iacebat homo lamina aurea habens in
pectore in qua scripta erat. Christus nascet de
virgine ⁊ credo in eū. O sol helene ⁊ Constantini
temporibus iterū me videbis. In cronicis quoq;
regū castelle dicit q̄ apud Toletū sub quodaꝫ
saxo inuentus est liber vetust⁹ qui scripte erat lit
teris hebraica:greca ⁊ latina:⁊ in illo dicebatur.
Christus filius dei nascet de maria virgine:⁊ p
salute hominū patiet. O

Unc ad sibillas veniam⁹ quaꝝ dicta re
n citat Augu.xix. de crim. ⁊ aliqua tangit
xviij. de ciui. dei. Et Lactā.xiij. diui. instit.
aduersus gētes. Et etiā in.j. de sibillis mentio
nem facit eas enumerādo. Et fuerūt duodecim
Prima Persica dicit. Ecce bestia ꝑcalcabens
et gignet dñs i orbe terrarū: ⁊ gremiū virginis
erit saluo populoꝝ:⁊ pedes eius in valitudine
hominū:inuisibile verbū palpabit. Secūda Li
bica dixit. Ecce veniet deus ⁊ illuminabit domi
nus cōdensa tenebraꝝ ⁊ soluet nexus synagoge
⁊ desinent labia gphetarū:⁊ videbunt regem vi
uentium:⁊ tenebit illū in gremio virgo domi
gentiū:⁊ regnabit in misericordia:⁊ veterus ma
gnus eius erit statera cūctoꝝ. Tercia Delphica:q̄
ante troiana bella gpheteuit:sic ait. Nascet pro
phēta absq; matrimonio coitu et ꝑgine. Quarta Eri
thea in Babilonia orta sic dixit. In vltima eta
te humiliabit deus: humiliabit pleos diuina:
vnietq; humanitas diuinas:tacebit in seno agn⁹:
et puellari officio educabit deus ⁊ homo. Si
gna aūt precedent apud iudeos. mulier veru
tissima felicet Elisabeth puerū concipiet:stella
orietur noua mirabit:⁊ ducatū pstabit:scilicet ma
gis:
ad ortū felicet christi. Nec habenis pedes id est
annos.xxxij. eliget sibi de piscatoribus decem
minibus numerū duodenariū:vnū q; diabolum
felicet iudā:non in gladio belloue eneadem vi
bem regesq; subiiciet:sed in hamo piscatoꝝ:de/
iectione ⁊ pauperie superabit diuitias:⁊ super/
biam cōculcabit. Et hoc predictū etiā fuit Esaie
xxvj. vbi dicit. Ciuitatem sublimē humiliabit ⁊
conculcabit eam pes pauperis ⁊ gressus egeno
rum. Sequit sibilla. Nunc quartus animalia
id est euangeliste surgent in testimoniū:huic cō
tradicet a bestia.scz antichristo. Erit autē bestia
horribilis.scz Machomet ab oriente veniēs.cu
ius rugitus vsq; ad gētes punicas audiet: hec
Sibilla. Quinta fuit Samia a Samo insula
sic dicta que inquit. Ecce veniet diuus ⁊ nascet
de pauperula:⁊ bestie terrarū adorabūt eum:
damabūt ⁊ dicent. Laudare eum in atrijs celo/
rum. Sexta Cumana:que fuit tēpore tarquinii
prisci dixit illud qō ponit Virgilius in buco/
licis dicens. Ultima cumei iam venit carminis
etas. Magnus ab integro seclorū nascit ordo.

Jam redit ⁊ virgo:redeunt saturnia regna. Ji
noua progenies:celo demittitur alto: Tu mo/
do nascenti puero:quo ferrea primū Desinet ac
toto surget gens aurea mundo. Casta fave lu
cina:tuus iam regnat apollo. Septima fuit De
lespontina in agro troiano nata dicens. De ex
celso celorum habitaculo respexit deus humi/
leo suos:⁊ nascetur in diebus nouissimis de vir
gine hebrea in cunabulis terre. Octaua Phry
gia inquit. Flagellabit deus potentes terre: et
olimpo excelsus venies:⁊ firmabit filium in ce
lo:⁊ annunciabit virgo in vallibus desertoꝝ. No
na Tyburtina dixit. Nascet christus in bethleem:
annunciabit in nazareth:regnante Tauro pa
cifico:⁊ fundatore quietis:id est fm glosā Octa
uiano:qui habebat taurū p insigni:⁊ appella/
tus est pacificus:quia multis annis in magna
pace mundū rexit.cuius tēpore christus natus
est. Sequitur sibilla. O felix illa mater:cui⁹ ube
ra christū lactabunt. Et in ꝫ cōcordant cū bea
Marcellina pedissequa sācte Marthe: que vt
dicit fuit illa mulier que exclamauit dicēs chri/
sto. Beatus venter qui te portauit:⁊ vbera que
suxisti. Luce.ij. Decima sibilla: scilicet Europa
ait. Ecce veniet ille:⁊ transibit montes ⁊ colles:
et lacteos olimpi:ac regnabit in paupertate:⁊ do/
minabitur in silentio:⁊ egredietur de vtero vir/
ginis. Undecima Agrippa dixit. Invisibile ver
bum palpabitur:germinabit ve radix:siccabitur
ve folium:nō apparebit venustas eius: circun/
dabit eum aluus maternus:⁊ flebit deus leti/
cia sempiterna:et ab hominibus cōculcabitur.
Nascetur et matre ve deus:cōuersabitur ve pec
cator. Duodecima sibilla apellata est Cumica
in italia nata:que fuit tempore Numapompi/
lij secundi regis romanoꝝ:ut:que sic ait. In pri/
ma facie virginis adcēdet puella facie pulchra:
capillis prolixa:sedens super sedē stratam: puc
rum nutriens:dans ei ad comedendū lac de ce
lo missum:becilla. Que etiam dixit. In
diebus illis:exurget mulier de stirpe iudeoꝝ:⁊
nomine Maria:⁊ habebit sponsū nomine Jo
seph:⁊ pregnabitur ab ea sine cōmistione viri de
spiritusancto filius dei noie Jesus. ⁊ ipsa erit
virgo ante ⁊ post partum. Qui vero ex ea nasci
tur erit verus deus ⁊ verus homo:sicut omnes
prophete predicauerūt. O igitur iudei incredu/
li accipite fidem christianam:sic auctenticam:et
ampliꝰ nō permanere in vestra dampna:⁊ vos
fideles christiani gaudete:et deo gratias agite:
qui vos fideles suos fecit:et permanendo vo/
bis in obseruatione fidei dabit in presenti gra/
tiam suam:⁊ in futuro gloriam tribuet sempi/
ternam. Amen.

Post reprobationē ecce iudaice nō inconue
niens erit subnectere ꝓfiliū:qō alio loco contra iu
deos:quod tale est.

Videi in domi-
nio Illustrissimi ducis Mediola-
ni cōmorantes: apud pdictū princi-
pem accusati sunt q̄ in libris suis:
quibus vtunt: maxime in diuinis co-
nū officijs: et oratōibus: ḡs in secreto faciūt: et in
synagogis suis dāmāt Jesum blasphemāt et ma
gnā eius: multa vituperiosa verba ꝓtra eos dicē
tes: q̄ et xpiano populo maledicūt: et principibo
eius: et omnib⁹ christicolarū exterminium imp̄e-
cant. Quia et ne faciens pharus pncepis q̄ ea q̄ ad
cōsilium fiunt fructu nō carebūt. l. humanū. C. de
legib. l. dubiū nō est. C. de repu. meū fuit hac cā
cōsiliū requisiuit. Cum pie morem voles gerere
volūtati: q̄ vti inqt Ardito. in. j. Topi. Porrō
ad verā q̄m pdam dubitare: in singulis speculabi
mur vez et falsum. Et in. ij. de celo et mūdo: op-
posita iuxta se posita magis dilucescūt. Quia etī
am vt inqt glo. in. l. ij. C. de sūma trī. et fi. carbo.
Dubitare in singulis nō est inutile. Nā dispu-
tādo melius veritas inuenit. iuxta qđ notat. in
l. nunq̄. §. mitra. ff. de mu. et ho. Jdo pmo po-
nam argumēta in fauorē iudeoꝝ: vt p cognitī-
onē falsitatis oppositē facilius veritas innote-
scat. Cognito em vno et ꝓtrarijs cognoscit et re-
liquū. l. j. cū simili. ff. de his qui sunt sui vel alie-
ni iuris. B

a D defensionē igit iudeoꝝ adducī potest
q̄ fm leges iudei nō sunt grauādi: vel et
aggerādi seu molestādi. vt in. l. nullus.
C. de iudeis. Immo nō sūt perturbādi in suis so
lennitatib⁹: licet xpianis moribo nō conueniāt. vt
in. l. die sabbato. C. eo. ti. et. dv. di. c. qui sincera. et
c. iudei. de reli. Nec debēt offendi in psonis aut
in bonis suis sine iudicio recto terrene poteſta-
tis. l. nullus. C. de iudeis. et. c. sicut. extra. e. Non
debēt etiā inuiti trahi ad fidē. c. licet. c. de iudeis.
c. quis sincera. c. sicut. dv. di. quin potius blan-
dis exhortatiōib⁹ et rōnib⁹ vt ꝓuertant sunt idu
cendi. et ex eoꝝ codicib⁹ veritas eis est intimāda
vt in dictis iurib⁹. in. c. qui ō mēsa. xxxv. di. Nec
debēt xpiani eos impedire in restaurādis syna-
gogis suis antiq̄: q̄n poti⁹ in obseruātijs suis
eos tolerare. c. iudei. et. c. Cōsuluit. de iude. et. l. fi.
C. eo. ti. Et ideo xpiana fides sustinet eos habi-
tare inter xpianos. vt in. c. et si iudeos. de iudeis
Ut ipleat verbū dñi q̄ dicit. Nō pteribit genera
tio hec donec oia fiāt: Matth. xxiij. Debēt em
iudei in fine mūdi ꝓuerti ad fidē. Malach. vlti
mo. Et licet mādauit de⁹ eos nō occidi vt di-
cit in. l. xpianis. C. de sacri. paga. Qđ ꝓcepū ha
bet. pō. l. viij. vbi inqt xpus gl'o suo xpiano. De⁹
oñdit mihi sup inimicos meos ne occidas eos
nec q̄s obliuiscant pl'i mei. disperge illos in vir
tute tua ꝛc. Dispsio em iudeoꝝ et ablatio regni
xpo nr̄ fuit verus messias in lege pmissus: de q̄
Gen. xlix. dixit Jacob patriarcha Nō auferetur
sceptrū de iuda: neq̄ dux de femore eius: donec
veniat q̄ mittēdus est. et ipe erit expectatio gentī
um. Quāuis aūt ecclesia pmittat iudeos ritus
suos obseruare: em p̄ nō peccat: vt ait Hostiē.
in sū. in. ij. de iude. §. in qbo. v. fi. Quia p̄ nō ap
probat: ſz em pmittit. Qđ aūt pmittim⁹ nolētes
cōcedim⁹: q̄: malo⁹ boim voluntatē ad plenū
phibere nō possum⁹. c. hac rōne. xxxj. q. j. Si igi
tur ecclia catholica: ſz ꝓsupponat eos esse blas-
phemos: vt in. c. j. ō iude. em tolerat eos. vt in di
cto. c. et si iudeos: extra eo. ti. Ergo et nos tolera-
re ipos debemus: q̄: nō decet a capite vmbram
discedere. c. j. xij. di. et. c. hec est fides. xxiij. q. j. Nō
debēt ḡ xpiani exigere a iudeis coacta seruitia:
que nō sint ꝓsueti facere. c. sicut de iudeis. Nec cō
tra eos exactionē insolitā facere: vt inquit beat⁹
Tho. i quadā epla ad ducissam lotho: ingie. et
Joban. an. in addicto. ad Speculū. de iude. su-
per rubrica. et Inno. ac Pano: in. c. q̄ sup his.
extra de voto. Similiter sepulchra iudeoꝝ non
possunt impune violari: nec eaꝝ cimiteria ptur
bari. c. sicut de iudeis. Nec debēt in sabbato co-
rum vel alijs solennitatib⁹ suis ad iudiciū tra-
hi: vt in. l. die sabbato. C. de iude. in. c. sicut. extra
eo. ti. Nō etiā debēt impediri vēdere bona sua si
cut nec xpiani. l. nemo. C. eo. Nec debent ꝓuari
bonis suis iuste acquisitis vel eis cōparentib⁹.
Et si ablata eis fuerint debent officiales xpiani
eis facere restitui. c. iudei. el. ij. extra de iude. Et p̄
dicta facere debēt: vt bonū habeāt testimoniuꝝ
etiā ab eis q̄ foꝛ sūt. id est extra fidem. j. ad Thi
mot. iij. Ne nomē fidei xpiane blasphemet. c. ō
iude. xlv. di. Judei igit obedientes sūt ab eccle-
sia sustinēdi quantū fieri pōt sine ꝓtumelia creato
ris. c. iudei. de restitu. c. dispar. xxiij. q. viij. Quia
de iudeis ꝓuersis eccla fundata fuit. xxxiij. q. iiij.
c. recurrat. et. c. nouo. xxj. di. E

q Quod aūt iudei nō viuant inter xpianos
cā ꝓtumelia xpi asserūt ipi et eoꝝ defen-
sores dicētes q̄ ille xpus de quo in libris
eoꝝ qui dicit talmuth tot vituperia scripta sūt:
nō est dñs noster ihesus christus: q̄: ille ihesus de
quo ibi scriptū est dicit fuisse filius Marie ma
gdalene: quē habuit a quodā qui dicebatur pa
po. Item describit fuisse idolatra et occisus fuis
se in ludo: et lapidatus fuisse. et habuisse quinq̄
discipulos qui etiā occisi sunt: que nō ꝓueniunt
nostro dño Jesu xpo. Jtē in eodē libro dicatur
ille ihesus occisus fuisse tēpore Johānis summi
sacerdotis: qui fuit per multa tempora ante ad
uentū christi. immo plus q̄s per centū annos an
te. fuit em ille pontifex tempore Alexādri regis:
vt ponit Josephus. viij. li: de bello iudaico. Cū
igitur iudei dicāt se non intendere loqui de no-
stro Jesu in dictis blasphemijs: nō vident de-
bere puniri: quia blasphemia solū dicitur in q̄
tum refertur ad deum. et sanctos. c. j. et. ij. et ibi
doctō. extra de malc. et p̄ Bart. in. l. item apls la-
beonē. §. ſz qđ abijcit. ff. de iniu. Si em volūta-
te ac ꝓposito maleficia distinguunt. l. q̄ iniurie. ff.
de fur. c. cū volūtate. de sen. excō. non videt qui-
busdā eos debere mulctari: licz vituperiosa dicāt
de iesu nō intēdentes vez Jesum blasphemare
Ait em beat⁹ Tho. ij. q. q. xiij. q̄ si intētio nō re-
spōdet blasphemie nō est mortalis. Adducī em
am pōt ad pdicta: q̄ cū fuerint plures q̄ ō noie
vocati sunt: quoꝝ vn⁹ vt iudei asserūt malefa-
ctor: merito fuit ad mortē ꝓdēnatus: ſz ipi ma-
ledicāt noi iesu nō debēt ꝓpter hāc ambiguitatē
ꝓdēnari: sed absolui p̄ ea q̄ i simili voluit Bal.
in. l. hac ꝓsultissima. C. qui testa. fa. pos. Et p̄ no
ta. p̄ Bar. in. l. demōstratio falsa. ff. de ꝓdi. et de-
monstra. Ad ō em vt possit q̄s de iure ꝓdēnari
necesse est vt clare cōstet de eius delicto: vt inqt
Bar. in. l. fi. ff. de questi. Nā ex solis suspitionib⁹
nemo ꝺz puniri: sed sancti⁹ est impunitū relinq̄
facin⁹ nocētis: q̄s innocentē ꝓdēnari. l. Absentē.
ff. de penis. Et hōc nisi iudei ꝓfessi: vl' ꝓuicti fue
rint in dictis noib⁹ blasphemie intrēdere de nr̄o
Jesu nō debēt rāq̄s blasphemi puniri. iuxta no-
ta. in. l. qui accusare. C. de eden. et in. l. saāt. C. de
pba. vbi etiā dicit: q̄ in criminalib⁹ pbationes de
bēt esse luce meridiana clariores. qđ etiaꝫ habet
in. c. epiphanū. v. q. vj. D

p Retrea dicūt q̄dā q̄ etiā si i dicto li. tal-
muth: ac alijs libris hebreoꝝ scripta essent
obprobria saluatoꝛ: eisq̄ iudei vterent
nō vident ꝓpter hoc debere puniri. pdicto etiaꝫ li-
bro fm eos fact⁹ est aūt cōpositionē codicis: et de
cretoꝝ atq̄ decretaliū: et imperatores de eo notia
am habuerūt: ac sūmi pōtifices et rome vbi sedes
aplica est sūt tales libri et tales fuēre oīones: et tm
nihil aduersus iudeos ꝓpter hoc inuētat: ne inuēta
cū fuit fm eos tā mltis elapsis ētpib⁹. Et hoc vi-
dent excusari et tali antiq̄ssima tolerātia et con-
suetudine cū pscripta ꝓsuetudo habeat vim legis.
c. fi. de ꝓsue. l. de q̄bus. ff. de legi. fac. l. j. §. deniq⁹.
ff. de aqua plu. arce. ibi. Uetustate vim legis tene
re. et. l. hoc iure. §. duce⁹ aq̄. ff. ō aq̄ quoti. et extra.
sup q̄busdā. §. ꝓterea. extra de vb. sig. vbi ō: q̄
vsus tāti ēpis cui⁹ memoria nō est in ꝓtū vicē pri
uilegij: ꝓcessionis seu dispēsationis obtinet. Facit
ad pdicta rem⁹ in. c. cū tā dudū. in fi. de pbē. et di-
gni. Ibi. cū mlta p̄ patientiā tolerent: facit. l. j. §
penūl. ff. de tribu. et extra de cogna. spi. c. sup eo.
¶. Uerū si de ꝓsuetudine habeāt: ibi in eccla tua
dissimulare poteris ꝛc. E

i Nsup excusari vident pdicti iudei: quia
ipi nō cōposuerūt pharos libros: ſz iam
antiquissimis ētpib⁹ editos a pribus suis re
ceperūt: et in eis eruditi rāq̄s in lege sua fuerūt.
Et ō in iuuo: et moꝛes maioꝝ suoꝝ succedētes p
babilē ignorantiā seu excusationē habere vidē-
tur. l. q̄ in ius alteri⁹. ff. de reg. iur. Uñ etiā pba-
to vsu et lectura taliū libroꝝ: nihil eis videt de
iure posse ꝛmpingi. argumēto eoꝝ q̄ in simili vo
luit glo. ꝛ Bal. in. l. fi. C. si mino: se ma. dixe. vbi
inqt: q̄ si q̄s pbauit p falsos testes quos credi-
dit veros nō punitur de falso: q̄: nō sequit sūs
falsi testes ꝓduxerit cōmisse falsum: q̄: potue
rūt pduci ab eo q̄ credidit capl'a esse vera: et re-
ros esse testes. Ad idē facit nota. p eundē Bal.
in. l. si aduersari⁹. in fi. C. de fide instru. et in. l. fi.
C. si ex fal. instru. facta rec. et ibi Bal. ā. C. si falsos.
C. de fal. vbi inqt: q̄ ſz ex fabricatōe falsi q̄s de
falso teneat: sec⁹ em ex rōne simplicis vsus: quia
sufficit q̄ desistat ab vsu: et ita videt in casu isto:
q̄ sufficiat iudeos de cetero abstinere ab vsu li-
broꝝ taliū: quib⁹ p̄ ignorātiā hactenus vsi fuē pu
tantes se licite illis vti posse: cū ab ipsis fabrica
ti nō fuerint. F

D defensionē q̄z iudeoꝝ adducī pōt: q̄
a q̄cūq̄s cā etiā iusta dūmō sit colorata
excusat a dolo: et ꝓsequenter a pena. ita vt
criminal'r ꝓ aliquē ꝓcedi nō possit. vt nota. in. l.
igit. ff. ō libe. cau. et. l. j. ff. de abige. et in. l. plagij
crimis accusatio. C. ad. l. fal. ō plagi. et p̄ glo. et
doc. in. l. j. §. fi. ff. si q̄s ius di. nō ob. Et p̄ angdū
notabil'r in. l. q̄ rome. §. duo frēs. ff. ō verb. obli.
Sz i occurrēn casu nō subest iusta cā: ſz rōna-
bilis fm q̄sdā: excusans iudeos ab vsu et lectu-
ra taliū libroꝝ: vt ꝓtectū ē. videl: successio i ius
alteri⁹: et pbabil'r ignorātia causata ex antiqui-
tate: et supioꝝ tolerātia: et ꝓuilegioꝝ ꝓcessoꝝ au
ctoritate: ō q̄b⁹ infra. Ergo videt eis nō debere i-
putari: nec ꝓ eos posse crimialr ꝓcedi. G

p Retrea pdicti iudei hāc ꝓuilegia illu-
strissimi ducis mediolani q̄b⁹ ꝓcedit vti
posse libris suis ꝓsuetis: tā q̄ ad eoꝝ of
ficiū: q̄z q̄ ad studiū. Cū igit ꝓuilegiū iuri obti-
neat auctoritatē. c. ꝓuilegia. ij. di. vident esse ex
cusandi rōne dictoꝝ ꝓuilegioꝝ. Nā ꝓuilegij
um seu voluntas ꝓncipis ōz leq̄ q̄ auctoritas
tis. vt in. l. j. C. de bis q̄ ve. aeta. impe. et in. l. ij. C.
de adop. Quāq̄ dispēsatōis. vt in. l. quidā ꝓsule
bāt. ff. de re iudi. et in. l. barbarus. ff. de offi. ꝓco.
Et formal'r ōes vtuces legis possūt attribui re
scriptis ꝓncipis. l. j. et ibi Bal. in fi. j. colū. ff. de
consti. ꝓncipū. Et ideo cū per ipa ꝓuilegia sit
ei⁹ ꝓmissum talibo libris impune vti. inuitus
nōnullis videt eos ex vsu illoꝝ debere puniri:
q̄: qđ fit lege vel ꝓncipe ꝓmittēte penā nō. me-
rek. l. fanam⁹. C. de admi. tut. l. nemo damnus.
C. de admi. tut. in. l. gracc⁹. C. ad. Lau'. de adul. Immo si ꝓncipes eos punirent de his
que fecerūt ex sui ꝓmissione et ꝓcessōe videret re-
ꝓbari. Bal. post Nico. matharelli. ff. ō dolo. Fides em
est. l. j. cū ibi. nota. marie p̄ Bal. ff. de pac. Bar.
et post eū Joban. de imo. in. l. is qui rem. ff. de
publi. iud. et qđ nota. Bal. in. l. fi. seru⁹. ff. de ob.
ob. Et in sua disputatōe inapiēte Lucane aut'

tatis statuto cauet. Absonū ergo t incōueniēs quibusdā videt p̄dictos iudeos frenos auctoritate principis t priuilegior̄ antecor̄ reuocatiōnē t immutatione eis facta ꝛ eor̄ tenore decapi et mulctari.l.j.t ibi Bald.C. de his q̄ ve.era. ipe. marie emanar̄ p̄dict̄ priuilegijs et certa scientia principis t de plenitudine potes. Quicq̄d enim principi placuit legis habet vigorē: vt in iuribus allegat̄.t in.§.Sed q̄s p̄napi. Inst.de iur. nagen.t a.t marie q̄n fuit et certa scientia q̄ operat: vt sic ꝛcessum nō possit i dubiū reuocari.l.q. C. de legi.l.j.de offi.pfec.p.c.j.t.q. extra de confir. vt.vel inuti.Bar.in l.ꝛhaunk.§.codicilli.ff.de iure codi.Bal.in ri.de pace con.in vbo. Si q̄s aūt.p Panor.in.c.inter dilectos.de fide instru. t.c.ad hec.de postu.p̄la.t p̄sertim cū dak de potestatis plenitudine t nihil obuiat:vt p Bal.in c.bone.cl.q.extra de postu.p̄la.marie aūt videntur excusandi p̄dicti hebrei.q: cum als accusati fuissent de similibus apud p̄dictū p̄napē ipe sacōs deferri ad se p̄fatos libros:t examinari ac videri tandē absolute ipos iudeos imponēs p̄petuū silentiū sup p̄dictis libris: ita vt illos in posterū tenere possent:t illis vti impune: t b̄ fecit p litteras ducales. Cū igit ista causa semel sopita fuit:nō vident p̄fati iudei amplꝰ debere inquietari q: habēt exceptionē lis finite. Et sic viteriꝰ nō est p̄cedendū iuxta ea q̄ habent in.c.j.de lit̄is ꝛtesta.in.vi.t p Bal.in.l. post q̄s lit̄e. C. de pac.t ideo videt nihil viteriꝰ esse attemptandū cū sint muniti priuilegio p̄napis: iuxta nota. per Bal.in.l.ij.C.si ꝛ iud.vel vti.pu.marie cū b fecerit princeps et certa scīa vr. ō.ereq̄ nō est inueligandū cur ita fecerit:vt aiunt quidā iuxta nota.p Bal.in extrauagāti ō pace ꝛstan.in verbo. Nō admittim⁹. Preterea q̄ p̄fati iudei non debeāt p eccl̄iā puniri p̄ter p̄dicta vel alia de licta allegari pōt illud dictū apli.j.ad Corinth. v. Quid enī de his mihi q̄ foris sunt iudicare. nā eos q̄ foris sunt iudicat deꝰ:q̄d etiā habetur in.c.Qui sincera.t in.c.de iudeis.dis. v. di. t in. c. inter verba.xj.q.iij.t in.c. Gaudem⁹. de diuor. Et ideo dicat Richar.de media villa in. iiij.sen. di.xvij.ar.q.q.j. Qui vicario xpi nō fuit ꝛcessa directe ptās sup his qui sacramentū baptismi nō susceperūt. Et quibus omnibus videt quibusdam nihil a xpianis iudicabꝫ iudeos debere intempari papue p̄ter imputationez blasphemie et maledictionis christi t beate ꝟginis acq̄ xpiano rum. Nā ter⁹ in.c.Statuim⁹. de male. q̄ loquitur de punitōe blasphemantiū: t maledicentiū: iuxta ꝟsum ipi se facere tenent q: blasphemias suas in oratoribus secretis dicūt:vel in synagogis suis a xpianis segans.

D

Ubi ubi non obstantibus in ꝛrariū est veritas.l.primo q̄ iudei vere sūt obnoxij t culpabiles criminū blasphemie t maledictionis:de quibus imputant. Scdo q̄ debent puniri. Iusticia enī exigit t iuber scelera puniri t q̄ delicta nō remaneāt impunita.l. Si lōgꝰ. ff. de iudi.l.ita vulneratus.ff.ad.l.aq̄.l.Sicubi t Papbilū.ff.de solu.vt pena vni⁹ mei⁹ sit multo⁹.l.aue facta.ff.de penis.t ne facilitas veniei centuiū tribuat delinquendi.xxij.q.iij.c.Est iusta.t de vita t ho.de.c.vt dei cor̄.cū si. De q̄rū iudeor̄ pūitōe tractare volēs:q: deuia abstinere debēt a sententia sanguis ꝓpter irregularitatis periculū.c.dene⁹.t.c.sniaz sanguis.extra ne de.vel mo.t.c. Et lītis.de excess.p.t.c.Sicut.q.q. vij. Ideo in oibus in b ꝟsilio scriptis t scribēdis sēp subintellectū haberi volo:me vllo pacto nō intendere q̄ ꝓpter scripta mea p̄cedat ad sniam sanguis. Sz intēdo solūmodo loq̄ de pena pecuniaria vel alij:qua p̄dicti ꝓfidi iudei de patribus istis eiq̄ank iuxta demerita cor̄. Sūt enīz adeo pueri ꝟ xpianos q̄ si in pribus istꝫ ipi regerēt xpianos oēs vt credit⁹ p̄in⁹ eiecere festinarēt. De his igit duabꝫ penis nō determinare intēdo etiā si in alīq̄ lege b allegata directe vel indirecte de pena sanguis fieret mētio. Quāuis enīz doctores b ꝟsilij approbantes eos coꝛpaliter t pena sanguis determinēt debere puniri:quor̄ dicta hic inserunt. Pro maiori aūt declaratōe huius questionis dico q̄ p̄napes xpiani tenent facere q̄ iudei seruēt ea q̄ de eis i iure p bonore fidei xpiane t salute xpianor̄ ꝟstituta sūt.t p̄uaricāres punire debēt t silr officiales p̄napū:et cōitatū: aliter ipis negligētibus imputabūt omnia peta indiscussa ab eis t impunita.ij.q.vij.c. Sicut inde. Faciūt nota.p Bar.i.l.Si iudices. ff.de vari.t extra. co.t p Angelum suo consilio dxxxvij.q̄s incipit visis. Aggeres enī t ꝟsentences pari pena puniunt.l. Iteꝫ media.§. Si alius ff.ad.l.aq̄.l.iij.§.diuus.ff.de sepul.vio.c.j.extra de offi.dele. Prohibere igit debēt iudeis t interdicere ne habeāt assiduā ꝟuersationē cū christianis marie simplicibus:t ne trahant eos ad sua ꝟuiuia vel simul cū eis habitent.c.Nullus.t.c. omnes.xxviij.q.j.nec p̄mittere debēt q̄ christiani seruiāt iudeis in domo eor̄:nec etiā extra domū q̄n ꝓpter b esset nimia familiaritas:t quasi ꝟtinua ꝟuersatio cū iudeis.c.Ad hec. vbi Panor:extra.de iude. Jō mulieres xpiane nō debēt p̄mitti nutrire filios iudeor̄ in domibus eor̄.d. c.ad hec. Nec etiā extra domū q̄n nimia familiaritas t ꝟuersatio ex b ꝟberet: t ita limitant pōt dicti glo.ac Panor.t Johā.an.t Anto. ō bu. in.d.c.ad hec. Nec debēt iudei mederi xpianis: nec dare eis medicinas p̄paratas.c.cū.t.c.nullus.t ibi glo.xxviij.q.j. Quem intelligunt: nisi in casu necessitat̄:q̄n aliū medicum habere nō possunt:q: tūc necessitas facit licitū: q̄d alīs nō licere:vt in.c.ꝟsiliū.ō obser.ieiu.t.c.q̄ nō.ō regiur. Necessitas enī nō habet legem.l.j.ff.de ꝟsuet. xxxj.di.c.si diacon⁹.l.aliq̄n.ff.de offi.p̄co. Iteꝫ debēt xpiani p̄napes p̄hibere:ne iudei in publico p̄cedāt sine habitu distincto vel signo quo a xpianis discernant.vt in.c.in nonnullis .de iude. Et hoc tam in masculis:q̄s in feminis.t deber eē parēs signū nō sub plica: vl mātello:sm doct.in.d.c.in nonnullis. Nec ō bēt eis p̄mittere ostia apta vel fenestras tenere in triduo añ pascha:maxime in die veneris sc̄i:aut in publicū p̄dire.c.Quia sup his.t.c.in nonnullis extra eo. Nec p̄nt iudei nouas synagogas erigere vti.c. cōsuluit.de iude. Nec p:ecta p̄ quis q̄s iudeus alicui publico officio iter xpianos:nec dignitatē aliquā seu p̄eminentiā vel honorē adipisci.c. ꝟstituit.xvij.q.iij.l.fi. C. de iude.t.clv.di.c.nulla. Nec p̄nt iudei cū xpianis i eodē balneo balneari.c.null⁹.xxviij.q.j. Nec dicere testimoniū ꝓra xpianum.c.iudei.de testi. Immo repelluntur ab omnibus actibus legitimis.ij.q.vij.c.alieni. Que oīa ordiata sunt:ꝓpter maximā malignitatē quā hūt p̄dicti iudei ꝓra nomē xpi:t eius oēs cultores. Et ō hūs Ambro. p̄hibuit eos hūe p̄manentē hūtationēz in ciuitate Mediolani p̄hibent q̄s p̄dicti hebrei exigere vsuras a xpianis:t exactas debent cogi restituere p p̄napes xpianos.c.post miserabile.de vsu. Qō si nō faciunt p̄napes terreni debent p iudicem ecclīastic̄ cum cogi ad idē:vt dic̄ Host.t Joh.an.in nouella in.d.c.post miserabile.facit.c.postulasti.et qō ibi notat.extra de iude. Unde p̄napes terraꝝ peccāt nō cogendo eos ad restituendū vsuras:t xpiani postq̄ admoniti fuerint:ne cōtrabant siue habeant cōmertiū cum iudeis nolēti bus restituere vsuras.si ꝓtrafecerint debent et cōitari. dicto.c.post miserabile. Iteꝫ debent puniri iudei:si ꝓra catholicā fidē aliq̄d intendent detestabile.c.t si iudeos.extra eo. Similr si p̄sumerent aliquē circūcidere q̄ nō sit sue nationis aut secte:etiaz si sit eor̄ ꝟnus debēt puniri pena perpetui exilij.l.vnica.C.ne xpianū man. Nec possunt xpianos in vxores accipe.l.ne q̄s C. de iude. Qō si fecerint tanq̄ adulteri puniātur vt ibidē habet. Iteꝫ si catholicā fidē quercio dogmate impugnēt nullaten⁹ debēt a xpianis p̄napibus tolerari:sed puniri.l.hac victura. C. eo.ti. Iteꝫ si aliquē ex suis:qui vult xpianus eē sacrio vel alio furoris gne intrēnt debent acriter multari.l.iudeis.C.e. Silr quotiēscūq̄ peccauerint ꝓra legem naturalē:vl ꝓter⁊ festa mēti possunt p ecclīam puniri:vt inquit Aug. de anchona in lib.de p̄cte pape:t debent cogi p papaz:t alios p̄napes ad laborādū manibus ꝓpijs:vel aliqua licita exercitia faciendū alias papa t p:edicti p̄napes participes erūt turpis lucri t peccator̄ que faciunt:vt p̄dict⁹ doctor inde vbi.s. Quod aūt dicat ecclīam non iudicare de his qui foris sunt:intelligit quo ad puniendū ipos iudeos vel alios infideles:si p̄cepta ecclie nō fuerint. Nō aūt si offendāt christianos:vl si facīāt cōtra legē dei:vt inquit Oldra.de lau.cōsilio.xxj.facūt nota.per glo.xvij.q.iij.ca.cōstituit.t.xxviij.q.j.ca.sepe.t per doctos in decr̄.j.de testi.t p Joh.an.in ca.xpianos.ō bene.libro.vj. t in ca.gaudem⁹.de diuor.t Inno.in ca.q̄ sup bis.devoto.t Archi.ij.q.j.ca.multi.t q̄s notat in ca.fi.vij.di.t in ca.tuda.ō iude. t per Bald. in p̄hemio decretaliū.

I

Ideo ergo p̄dictos iudeos blasphemantes xp̄m nullo modo esse tolerādos ne in grauē exoleāt reddāt xpianis prosp̄a cōcordiā:t de familiaritate contēptū.t iuxta vulgare p̄uerbium. Sicut mus in pera.ser pens in gremio:t ignis in sinu :hospites suos reddāt dolētes: vt dicāt in ca.ex si iudeos.extra de iude. Et valde inconueniēs est t nō paruū vituperiū p̄napibus xpianis eius dissimulare iniuriā t obp:obria q̄ p:obra nostra diluit:t lauit nos a peccatis nr̄is i sanguine suo. Apoc.j. Et ō omnis ad eā⁹ iniuriā vindicādā debem⁹ insurgere:vt inquit sūm⁹ p̄ntifex in dic.ca.in nonnullis Si ergo etiā ex vna sola blasphemia debēt puniri.ca.statuim⁹.extra ō male.quāto mag⁹ maiori pena plectendi sunt qui facinorosis labijs p̄fissimū redēptorē ex fornicatione natū t dānatum esse t in inferno cruciari asserūt xp̄icolis oratorib⁹ suis:diabolica iniq̄tate ac malicia illum blasphemātes. Et q̄ possint puniri ex̄pisse habet i dicto.ca.statuim⁹. vbi nō solū blasphemans deū puniri p̄cipit:verūetiā si q̄s linguā in blasphemiā ꝓra aliquē sanctor̄ relaxauerit Nec mirū sm Dothcū.in sūma:q: socij dei eāli gaudēt p:iuilegio.argu.in.l.que religiosis.ff. de rei vendicatōe.t in ca.quanto.extra de iudi. Quali ergo dicem⁹ pena plectēdos nephar ios iudeos:sacrilegos:t maledicos:qui sacratissimā dei matrē:cui⁹ puritati sm Bmb.nulla etiā purissima creatura licz angelica pōt cōparari:orta coniugato meretricē appellare nō verent. Nam si iuxta dignitatē psone iudicat iniuria maior vel minor.§.atrox.inst.de iniu.ca.cū illorū.de scēn.reos.p̄cto talis iniuria cōtra matrē dei t gr̄e:que maior est t dignior cūctis.vt in ca.nostra quedā.de pen.t re.nō pōt nisi tāq̄ maxima iudicari.vt in ca.q̄ cōtra pacē.t.xiij.q.j. Et cum ipsa sit mater mīsericordie(vt canit eccl̄ia) p̄fecto diuina misericordia se reddit indignū q̄ eā⁹ dissimulat iniuriā. Econtra vero q̄ eā⁹ innocentiā p̄dicant t defendūt:quinecē eluc̄dārvitā eternam habebūt Eccl.xxiij.

R

Quod aūt iudei blasphemēt xp̄m t eius genitricē manifestū est ex lectione libri eorum :q̄ dicat ab eis maxor. In quo libro cōtinent officia eor̄:t ipi se eo vti cōfessi sunt.t vtpbatū est per fidedignos testes sacros legere in libris hebreor̄:maxime pervnū q̄ fuit iudeus t stetit i synagogis eorū p decē t octo ānos celebrās officia eor̄:t hoc ānō est ꝟsus ad fidē

ꝛ baptizat⁹. In dicto libro ꝓmenī multa enor
mia ꝑ hūc rpm: ꝛ ad vituperium ei⁹: sicut ꝓ
ut patebit rpc: ꝛ ad vituperium ei⁹: sicut ꝓ
rehemiā multos ꝛ iudaismo cōuersos. In
festo mardochei iudei deferūt ollas ad templo
ꝓ: ꝛ illas ꝓterūt dicētes. Chē ꝓrū⁹ fuit Aman:
lic regnū rpianoꝝ subito cōcrak. Et qñ trāsiit
regnū rpianoꝝ subito cōcrak. Et qñ trāsiit
ad ecclām rpianoꝝ dicūt. Dom⁹ fugbor ꝓ
sterna ꝛc de⁹. Et in ḡdā sua oione dicūt. Ma
ledicant illi q adorāt ꝛ fecerūt genua ad̄ suspen
sum. Quādo vero trāsiit ꝓ cimiteria rpianoꝝ
dicunt. Erit verecundia ꝛ repudiata mī vestra
que vos peperit: q finis rpianoꝝ vermis est. Et
hec verba dicunt mortuis ibi sepultis: oñden
tes eos nō esse resurrecturos ad vitā sempiter
nā. Similr ter in die maledicūt rpm Jesum: ꝛ
ei⁹ discipulos: ac ꝓpter rpianos. Jte in q̄dā
anphona dicūt. Oēs bernici. i. discipuli naza
reni subito geant. Similr vt ꝓ i mīrio libris
hebreoꝝ dño vnus ꝛ ꝓ restes idoneos ꝓbatū ē
dicūt: q Jesus nazarenꝰ est nat⁹ de semina um
munda. Et q est ꝓdānat⁹ in ꝓfundo inferni in
dolio pleno feruentī sterco: ꝛ vt ō in talmurb.
Jte in q̄dā oione dicunt. Sint maledicti qui
adorant lignū marcudū: ꝛ dei cultū tribuūt su
spēlo. Jte dicūt q illi qui sequūt legē Jesu na
zareni pīr absq; peccato a iudeis occidit: et oia
mala illic fiēt. Jte erāt q nomē Jesu dekak: ꝛ
dicūt q Jesus nazarenꝰ fuit instigator malo
ꝝ. spurꝰ. sōlerat⁹: ꝛ cruddis. ꝛ asserūt panē cōse
cratū esse panē vomitū: ꝛ cuāgelīū esse plenū
falsitat: ꝛ mēdacijs. ꝛ q rpiani ponūt spēs suā
in vno corpe fenido. ꝛ q rpiani adorāt mortuū
qui nō est deꝰ: q fuit creatura. ꝛ dicūt q Jesus
voluit oñdere q ipse esset messias. ꝛ q mortuꝰ
est ꝓter iustitiā. ꝛ multa alia horribilia asserūt
contra fidem nr̄am: ꝛ bonore dñi nr̄i Jesu rpi ac
immaculate matris ei⁹: q breuitatis causa prāsco
ꝛ sancti in alijs libris hebreoꝝ: q̄ i libro Tal
mudh. ꝓpter q̄s blasphemias pnr ꝛ ōbet pūiri
a rpianis ꝓncipibus f m glo. i. c. In nonullis: in
verbo oiaderūtionis. contra de iude. quā glo. se
quunt oēs doc. mar. Abbas sicut⁹ tenuit etiaz
hoc glo. in c. Statuim⁹ de male. quā sequitur
Host. in sūma in titulo ō iudeis. §. In quib⁹
ꝛ in titulo de maledicis. §. Qualr. tenuit et hāc
opinionē Anto. de buerio ꝛ Henri. hoic. et Pa
nor. in dicto c. statuim⁹. Si enī maledicēs pa
pe est puniend⁹ vt in c. j. de male. quāto magis
oporet deos: ꝛ eū gliose matri maledicēs. q: vt
dicit textus in auten. Gazaros. C. de here. ꝛ i. c.
vergēte: contra. c. a. grauꝰ est etenī. q̄s rpalē le
dere maiestatē. Et deḡnissime dicit Imperat⁹
in auten. vt nō iuru. ꝓtra naturā. col. vj. Si enī
multo magis q ipm deū blasphemāt ipunite ñ relinquūt
supplicia sustinere. Et infra. ꝓter talia enī deli
cta admonem⁹ abstinere ab hmōi illicitis: vt nō
suas perdāt aīas hec ille. Et hoc est mirabile q
cū in causa ꝓpria nullus fere idone⁹ testis aut iu
dex: vt in ca. j. ꝛ. q. ꝛ. ca. Accusatores xxj. q. v. et
in l. j. C. Ne quis in sua causa. tamē in dictis
nōe blasphemie ꝛ maledictōis potest papa sibi
maledicētibo penā imponere ꝛ iniuriā suā vin
dicare vt no. in. d. ca. j. de male. Facit ca. olim. ō
iniu. ꝛ ca. grauis. de restit. spo.

X quibus oñibus apparet q licz hebrei
benevolētes ꝛ iniuriā fidei nostre nō fa
cientes sint favorabiliter tractādi: tamē p
hoc ꝓmittēdū nō est eis cū iniuria rpianoꝝ in
ter rpianos degere. Et ḡuis tolerent i cerimo
nijs legis āntiquē: non tamē supportare debent
rpiani illos cerimonias legis euāgelice simlr cū
rpo ꝛ oibus christicolis blasphemare. Immo
ꝓter hoc spūaliter admonendi: ne er aliq̄ indul
gētia fortiari cōtra rpianos insolescāt. vt inde
Imperat⁹ in l. nullꝰ. C. de iude. Nec in ipa sola
admonitiōe cōsistit⁹ ꝛ viteri⁹ ad punitōs ꝓcedit
idem Imperat⁹ variis penis affligendo dictos
iudeos rpiane fidei iniuriā facientes: vt notat
in l. iudei. ꝛ in l. iudeoꝝ. ꝛ in l. iudeos. C. eo. ti.
Similer Inno. papa inqrit ca. et si iudeos. extra
de. Multa iudei deceptādat nephāda ac inaudi
ta cōtra fidē catholicā cōmittūt: ꝓter que cauē
dū est fidelibo ne diuinā indignationē incurrāt
cū eos ꝓperare ꝓmittūt que fidei rpiane cōfu
sionē inducūt. Et i ca. i nonullis. eo. ti. ait. Illō
siūt districtē inhibem⁹ iudeis ne in conventicūlā
creatoris ꝓsilire ꝓsumāt: ꝓcipientes hmōi ꝓsum
ptores ꝑ ꝓncipes seculares aliaduersiōis adie
ctione cōpesci ne crucifixū ꝓ nobis aliquaten⁹
blasphemare ꝓsumāt. hec ille. M

On obstat ergo q̄d sup̄a dicebat. I. Ec
clesiam reputare eos esse blasphemos ꝛ
supportare: vt in ca. j. ꝛ ca. cū sit. de iude.
quia rñdet q ibi accipit blasphem⁹ large et eo
q nō sunt rpiani. Nam qui nō est mecū contra
me est: vt ait saluator Lu. xj. Et sic loquit text⁹
in l. celicolas. C. de iude. vbi dicit. q quicūq̄ de
uiat a fide rpiana censet ꝓtra fidē rpi. Non igit
eccl̄ia toleraret blasphemias iudeoꝝ: sed eas pu
nit etiā ad hoc inducādo bracchiū seculare: vt pa
tet in di. ca. statuim⁹. de male. ꝛ in ca. in nonul
lis. de iude. Nō obstat etiā q̄d dictū est sup̄. I. in
talmurb: nō blasphemari nostrū Jesum ꝛ alium
ꝛ hoc ꝓter p̄dictas differētias circūstātiaz: q:
rñdet q de nullo alio loquit talmurb nisi de no
stro dño Jesu dū dicit eū fuisse suspensum in li
gno ꝛ damnatū ꝛc. Nā Rabbi Salomon ap
pellat eū ibi nazarenū. Et ideo in p̄dicto libro ꝛ
in alijs libris iudeoꝝ rpiani appellant naza
reni sive anoseri q̄d idē est. Et hoc est ꝓpriū cōtū
nomē ꝛ particulare. et dicūt iudei q rpiani tra
xerūt hoc nomē a dicto Jesu nazareno. Lū igit
in dicto libro talmurb nō fiat mētio de alio Je
su nazareno nisi ō illo qui fuit suspēsus: a quo
dicti sunt nazareni eius discipuli: nec alꝰ vlīs
fuerit q̄ reliquerit post se adoratores suos qui
ab eo denominari fuerint. constat expresse q Jo
quit de saluatore nr̄o ꝛ non de alio. Nō obstat
modo q ille iesus de quo ibi dicit fuisse tēpore
Jobānis siue Janei sacerdotis: quia respondet
tur q illi qui cōposuerūt librū talmurb fuerūt
plus q̄ quadringētis ānis ante passionē rpi: ꝛ
possibile est q ꝓter antiquitatē tēporū errave
rint in computatiōe annoꝝ: et alijs circūstan
tijs circa generationē ꝛ vitam ac passionē rpi.
Euāgeliste vero qui scripserūt historiā recentē
quā viderāt vel audierāt ab his q̄ presentes fue
rant nō errauerūt in cōputatiōe tēporis ꝛ alijs
circūstātijs: vel mdi⁹ loquēdo nūdeo q illi qui
cōposuerūt talmurb imitātes vestigia patrum
suorū ꝛ odio habētes rpm sacerdotes q ꝓter pec
catū crucifixiōis rpi ōstructa erat Hierusalem
ꝛ ipsi erāt dispersi per orbē: volētes removere a
posteris hanc causam destructiōis sui regni: ꝛ
ostēdere q iesus nō fuerat verus messias. post
cuius aductū cito debebat ānihilari regnū iu
deoꝝ. dixerūt iesum nazarenū potuisse destru
ctionē Hierusalē per centū ānos ꝛ plus: ꝛ
illū mortuū esse sub Jobāne sūmo sacerdote. et
ita ꝓter peccatū occasiōis et⁹ non fuisse templū
ꝛ civitatē destructā. Et hoc patet per ea que ha
bent in quadā cronica hebraica ātiqua in qua
post⁹ descripta sunt gesta Jesu nazareni filij
marie de quo in talmurb fit mentio sic dicitur
Scōm eos qui scribūt historias Hierusalem
Jesus nazarenꝰ filius marie ꝛ papos qui fuit
suspēsus fuit tēpore Jobānis sumi sacerdotis:
sed f m illos qui scribunt historias gentiū ꝛ na
tionū fuit tēpore Octauiani imperatoris natus
sub Herode mortuꝰ sub Archilao filio eius et
sub Herode mortuꝰ sub Archilao filio eius et
sub imperatore Tyberio. ꝛ sic differūt in compu
tatiōe tēporis plusq̄ per centū ānos. Et potest
esse q illi qui describūt memoriā nationū de
pingētes res sub modo: dicūt Jesus nazarenū
fuisse tēpore Herodis: vt p causa destructiōis
domus dei ꝛ Hierusalē assignēt mortē eius. q:
destructio Hierusalē fuit facta nō multū post
mortē eius. hec ibi. Et qua cronica hebraica ap
paret vnā ꝛ eandē personā fuisse illū Jesus qué
talmurb dicit fuisse tēpore Jobānis sacerdotis
ꝛ quē dicūt rpiani fuisse tēpore Herodis: et q
talmurb ānicipauit tēpus vt removeret veram
causam destructiōis Hierusalē quā assignant
rpiani vicz mortē rpi. Jte in eadē cronica dicit
q Constātinus q dilatauit fidē rpi ꝛ fundauit
eccl̄ias rpianoꝝ sive nazarenoꝝ fuit f m illos q
scribūt meoritas gentiū post trecentos ānos a ie
su nazareno. Et ꝙbus patet q idē Jesus est ille
qué nos nazarenū. i. rpiani adoramus: ꝛ qué i tal
murb iudei blasphemāt. Nec obstat q ibi dici
tur filꝰ Marie magdalene sive magdalene et pa
pos fornicatiōe generat⁹: quia cōpositores pic
dicti talmurb volētes improbare euāgelīū ꝛ fi
dem rpi: ꝛ vituperare matrē eius: ꝛ ostēdere dictū
iesum nō esse natū de spūsancto: talia finxerunt
scientes Mariā magdalenā fuisse peccatricē: ꝛ
ideo dixerūt eū fuisse maritē et⁹. Nō enī obstat
dū ibi dicit q fuit lapidat⁹ ꝛ postea suspēsus:
quia verū est f m quosdā doctores q
Jesus antequā crucifigeret fuit lapidat⁹ a iudeis
ꝛc. q̄ ab Hebreis fuit ōtra eos sententia
q: quia sibi rñdent. volētes albis in
dutus ꝛ candide pictus a populo fuit luto et
lapidibus nigris. Jste vt legit Job. xxiiij. Ju
dei voluerūt Jesum lapidare ꝛ tulerūt lapides
vt iacerēt in eū: ꝛ ꝓter hoc dicit in talmurb eum
fuisse lapidatū: quia hoc fuisse verū quo ad inten
tionē iudeoꝝ. Sed mdi⁹ loquēdo dico q ius
dei cōpositores talmurb finxerunt eū lapidatū
fuisse vt ostēderēt eū fuisse sceleratissimū. Non
obstat etiā dū dicit ibidē q habuit q̄nq; discī
pulos: q: nō negat q̄n habuerit plures. q: si ha
buit septuagintaduos discipulos habuit ꝛ q̄nq;
In maiori ci sūma minori inest. l. diē. §. si ples.
ff. de ar. l. j. ff. de in. li. iu. ꝛ. Luce querit in p̄n. ff. de
pecu. Similer ad maiorē eius ignominiā dicit
ibi dictos q̄nq; discipulos eius fuisse suspen
sos: vt ostēderet nō solus Jesus fuisse malefa
ctor: ꝛ sceleratꝰ sed etiā eius discipuli. potest etiā
esse q illos duos latrones cū rpo suspēsos ap
pellāt p̄dicti cōpositores discipulos eius. q cum
Petro Andrea ꝛ Philippo. q ꝛ ipsi postea fue
runt suspensi q̄nariū numerū discipulorū com
plent. Unō non dicit talmurb q illi q̄nq; disci
puli fuerint simul cū rpo suspensi: sed solū dicit
q habuit q̄nq; discipulos q fuerūt suspēsi. Nō
obstat etiā dū dicit q iste Jesus fuit suspensus
in Lud: q: potest esse q⁹ locꝰ ille qui rpe passio
nis rpi appellabat Mons caluarie fuit golgo
ta postea appellatus sit Lud post q̄dringētos
annos. sicut civitas q̄ appellabat Ticinū mō
appellat Papia. potest etiā dici q Lud signifi
cat idē q̄ locꝰ vinculari vel restrictiōis quod
idē est q̄ locus iustitie: vt dicit Piero in libro
de hebraicis nois bus. ꝛ sic Lud est nomē gene
rale. vnū idē est ac si diceret q Jesus fuit suspē
sus in loco iustitie ad denotādū q erat dignꝰ
morte. Que oia scripserunt p̄dicti cōpositores vt
maiorē cōtumeliā ei inferrēt. Et sciendū q ante
passionē rpi erat cōpositꝰ quidā liber a iudeis
q̄ appellabat talmurb in quo describebat ꝛ tra
dicēs indeoꝝ pharisei⁹ ꝛ scribarū: de quibo
traditōibo mentionē facit saluator Matth. xv.
Sed post passionē rpi p q̄dringētos ānos vi
dētes perfidi iudei imperiū rpianoꝝ ꝓsperari
ꝛ fidē Jesu rpi indies augeri: volētesq; q̄tū il
lis possibile esset catholicā fidē pternere: refor
mari fecerūt dictū librū traditionū i quo mul
ta scripserūt que facta ꝛ dicta erāt ante aduētū
rpi ꝛ multa de nativitate ꝛ passiōe ei⁹: ꝛ multa

alia facta post eius passionē p multa tpa quo/
rum cōpositorū illi⁹ libri q appellat talmuth
excellentiores fuerunt t pncipales duo doctissi/
mi sed sceleratissimi viri.s. Rabina t Rabasa q
multa fabulosa t falsissima in eo posuerūt ma
xime ad destructionē fidei nr̄e. Et ideo eoz mē/
tem ad destructionē fidei nr̄e. Et ideo eoz mē/
tem ad destructionē fidei nr̄e. Et ideo eoz mē/
tem ad destructionē fidei nr̄e. Et ideo eoz mē/
dacijs nō arctēs area arcūstātias p̄dictas suf/
ficiat q cōmittē in pſona Jesu nazareni. Falsa
fiat q cōmittē in pſona Jesu nazareni. Falsa
lat dictū dūmō cōster de corpe t pſona. Falsa. t
l. demōstrano. ff. de cōdi. t demonst. l. si quis in
fundi vocabulo. ff. de legā. j. t. l. si expositio. Esi
cet. pe. l. si duo rio. t ibi Jacob⁹ de arc. ff. de ver
bo. obligatio. N

Q quibꝫ cōcludit falsas esse excusatiōes
c iniquissimorū iudeorū dictū se blasfe
mare aliū iesum nazarenū q̄ nostr̄ Cū
em̄ in oribꝫ suis cōquerant t lamentationes fa/
ciāt deo q iesus nazaren⁹ destruxit secta eorū:
nō potest hec lamētatio intelligi ō alio sed solū
de nostro. q: per nullū aliū iesum ō structa fuit
synagoga iudeorū nisi per fidē dñi nr̄i iesu xp̄i.
Et sic nō obstat q fuerint plures hoc nomie ap
pellati: quia nullus fuit iesus nazaren⁹ a quo de/
notari fuerint credētes in eū q a iudeis occisus
fuerit nisi noster iesus. Nec obstat etiā q ille ie/
sus de quo in talmuth habet dicit fuisse idola
tra. quia dicti cōpositores ita cū scādalizare vo/
luerūt in hac fictione sicut in alijs. Jtē appella
bant idolatras oēs qui nō sequebant traditio
nes suas isti perfidi iudei. t ideo q iesus ipse
in multis impugnabat appellabāt eū idolatrā.
Q aūt dicit iudeos nō habere intentionē blas/
phemādi xp̄m negat: quia per exteriora indicā
tur interiora. vnde quidā sapiens inquit. Ex
operū specie dare licet intima cordis. Que sentē
tia notat in. §. cervos. instit. de re. di. t. l. naturā
lem. in. §. in bis. ff. de acqui. re. do. ac in. l. Fulci/
nius. ff. eo. q. cau. in pos. ea. Et ideo ō iudeis in/
quit dñs Matth. vij. Ex operibꝫ eoz cognosce
tis eos. Si igit attendam⁹ quid fecerint in pre
terito perfidi iudei cōtra fidē xp̄i t xp̄ianos: et
quid quotidie faciant: cognoscem⁹ eos non ex
ignorāna: sed malignitate peccare. multos em̄
occiderūt christianos in cōtumeliam xp̄i. Im/
mo vt dicit in libro q dicit sortilegiū fidei quo/
libet anno aliquē xp̄ianū se eum habere possunt
occidūt in die veneris sancti. Erat in eodē libro
habet: plures occiderūt in frācia: p̄ter quod et
Philippū regē: t ibi habitare nō possunt etiaz
alios occiderūt silr̄ in Alemania: Hispania:
Jtalia t alijs p̄uincijs: t de eorū malicijs scele/
ribus p̄peratis: t que p̄petrāt in oratorijs suis
t in medicinis datis xp̄ianis cū veneno. Tacco
de beō Symone paucis annis elapsis ab eis cru
deliter pempto: t de q̄pluribus alijs maleficijs
q̄bus que dicim in xp̄ianos exercēt. O

Q quibꝫ apparet q̄nto odio habeāt xp̄m
c ob cuius cōtumeliā predicta suis cultō
ribus faciūt. Cū em̄ dicat Brett. j. poste
riorū. Si p̄ter vnūquodq; tale t illud magis
apparet manifeste: q si possent iterū dñm iesum
crucifigerēt t cum eo oēs xp̄ianos. Si igit sic/
mel malus semp in code genere delicti p̄sumit
malus. l. si cui. §. ff. de accu. l. Lassius. t ibi
Bar. ff. de senatu. l. iij. §. Idem erit. ff. de suspectu.
quid dicem⁹ de istis maledictis iudeis totiēs
in istis blasphemijs deprehēsis t cōuictis: pro/
fecto q dicūt eos benefacere t bona intentione
timere debēt diuinā sentētiā Esa. v. dicentē. Ve
q dicitis malū bonū: ponētes tenebras lucē tē.
Quod etiā habet in ca. si q̄s boiem. t ca. Ve vo
bis. xj. q. iij. t ibidē in ca. si quis dixerit. scriptum
est. Si quis dixerit iniustū iustū abominabilis
est apud deū. blasphemie em̄ t homicidia t alia
similia delicta que cōmittūt iudei cōtra xp̄ianos
t fidē xp̄i nō possunt bono animo fieri. ca. cle/
ric. de regu. iu. Q aūt dicit Imperatores ac sum/
mos pontifices habuisse notitiā libri q dicitur
talmuth. respondet q licet habuerint generalē
cognitionē nō tamē particularē. s. de abomina
tionibus particularibꝫ cōtra fidē nostrā in eo cō
tentis cum sit scriptus littera hebraica quā ipi
ignorāt: t silr̄ de alijs libris. Vel melius dicēdū
q dictus liber alias fuit per eccl̄iam condēnat⁹:
vt inquit Oldra. de laudi. in quodā cōsilio suo. Nō
ergo tolerat eccl̄a romana nec imperatores q iu
dei p̄dictis libris vtunt contra fidē catholicam
sed si deprehēsi quādoq; fuerūt puniti sunt per
p̄ncipes eccl̄iasticos t seculares: vt patet i dicto
fortalicio fidei. t p. Joh. an. in ca. si iudeos. ō iu
de. vnō papa Grego. t Jnno. iusserūt cōburi
tales libros vt plenos hereſibꝫ t blasphemijs:
vt refert Jnno. in ca. q sup̄ his. de voto. P

Q posito sine veri p̄iudicio q vsq; i hō/
c die nū die fuissent tolerati i talibꝫ blas/
phemijs t sceleribꝫ: dico q ex tali lōga
tolerātia t cōsuetudine blasphemādi nō excu/
sant: quia cōsuetudo peccādi maxime cū tanta
malicia t iniquitate nō alleuiat sz aggrauat pecti
iuxta illud poetic⁹. Auget nō minuit mala con
suetudo reatū. Quod etiā nota. in. l. capitaliuz.
§. solēt. ff. de penis. l. ō serro. t. §. si plures. t. l. nō
oēs. §. de serro. ff. de re mi. l. nemo. C. de episco.
au. t ca. nō debet. de cōsang. t affini. ca. fina. de
consti. t de eo q durat in ma. quā po. p adul. ca.
cū haberet. Male em̄ cōsuetudines nullo tēpo
re cōualescūt. ca. mala. viij. di. t in autē. vt nulli
iudi. §. j. colum. ar. t de sen. t re iu. ca. causa. t ca.
cū tāto. de cōsue. t. l. fi. C. q sit lon. cōsue. In nul/
lo igit excusari p̄nt iudei p̄ter talē cōsuetudinē
blasphemādi xp̄m t xp̄ianos: t ecclā facēdi cō/
tra decreta eccl̄ie. q: cōsuetudo q̄ sacris obuiat
institutis nulli⁹ debet esse momenti. ca. ex litter.

t ca. cū venerabilis extra de cōsue. t de vsu pa.
ca. tuarū. t de offi. Archi. ca. cuz sanc. t de iura.
ca. cterū. ac de vita t ho. de. ca. cū decorē. t ō sta
tu mona. ca. ea que. t ō synō. ca. interū. t ca. tua
nos. t de cōsue. ca. cōsuetudinē. lib. vj. t de censi.
ca. quāq; in. vj. licet em̄ iudei facēo quē esse furē
nō tamē statim eū suspēdi faciat: sz multo ānis
differat sentētiā. non pōt ille fur p̄ter hanc tole
rantiā excusari si in furto p̄seueret: imo magis
acriter deber puniri ab ipso iudice q iustra Ja/
lerij maximi sentētiā tarditatē supplicij debz pe
ne grauitate cōpensare. t sm̄ Dicto. sup̄ Diere.
p̄bam maio: deber esse pena pati qō nec lōgi/
tudine tēpoz potuerit edomari. Jta de iudeis
tanto tpe in blasphemijs p̄seuerāb⁹ est dicen/
dū. Ad illō vero qō dicit iudeos q nūc sunt nō
cōposuisse dictos libros: nō dicit verū esse: sed ipi
qō a patribꝫ t āriq̄ suis scriptū est de blaspbe
mijs xp̄i t v̄ginis beate atq; iniuria xp̄ianorū:
ope cōpleuerūt peiores dictis cōpositoribꝫ effe/
ci. t q̄sto iuniores tāco scelerationes: vñ appel/
lari merito possunt genimina viperaz: vt inqt
saluator Matth. xxiij. Nec q: a patribꝫ suis p/
dictos libros receperūt t in eis sūt instructi ex/
cusari possunt ex ignorātia. Aliter excusari cēt
oēs infideles q: ipi non cōposuerūt libros legis
Machometi vel aliarū legū: sed ab antiq̄ edi/
tos receperūt t in eis instructi t eruditi fuerūt.
que tñ ignorāna eos non excusat. Et ideo nec iu
deos imo min⁹ cū ipi habeant notitiā p̄bar. t
scripturaz: q̄ de xp̄i natiuitate vitaq; ac passiōe
ei⁹ loquunt: t de impio xp̄iano. Et sz de iudeis
q erāt tpe passiōis xp̄i fuisset p̄berati q nō de/
bebāt intelligere scripturas p̄ter eorū duriciā t ce
citatē: iuxta illō Esa. vj. Audite audientes t noli
te intelligere: videte visionē t nolite cognoscere.
Tamē de iudeis q nūc sunt pōt dici q vl nolūt
intelligere scripturas: vel intellectas ex malicia no
lunt adimplere: cū videāt t cognoscāt fidē xp̄ia
nā p totū orbē dispersam: trāsire martyrijs p ea
coronatis mirabiliter fundatā: t p̄phetias eoz in
xp̄o adimpletas. vnde sunt in ignorātia crassa t
supina q nō excusat in delictis: vt inqt glo. tibi
Bal. in ca. j. q. mo. feu. amic. Est aūt ignorantia
crassa t supina qñ factū publicū oibus ab ali/
quo ignorat que neminē excusat. Et ideo iudei
dicunt nō excusari q: xp̄m adhuc venisse igno/
rant. j. q. j. §. vlt. xij. q. ij. ca. q diuinis. t. xxij. q. j
ca. parat⁹. t. ij. q. j. c. cure. t. viij. q. j. ca. licet ergo.
t di. xx. ca. si decreta. t ca. q dicat. xvj. di. Et ideo
cū nō habeāt aliquā causā verisimilē ignorātie
q̄re dictas blasphemias in dictis libris legant
vel legi faciāt nō possunt excusari ō dolo: quia
lata culpa cēparat dolo. l. qō neruа. ff. de post.
et quo possunt condēnari. Q

D illō vero q dicit p̄dictos hebreos ha
a bere p̄uilegia quibꝫ impune vti possūt
p̄fatos libros. Respōdet q ipa p̄uilegia
t q̄cunq; alia habuerūt a xp̄ianis: t ō offendē
do xp̄ianos oia p̄missa corruunt. q: p̄uilegiū
meret amittere qui cōcessa sibi abutit potestate
§. noe aūt. in auten. de rabe. t. l. q̄ sine. ff. de neg.
gest. t ca. vbi. l. xviij. dist. Judeos. C. de iude. t ca.
pulegiū. xj. q. iij. Et quo nō pōt p̄dicti debent ō
tuarū. cū si. extra de p̄mu. Cū igit perfidi iudei
er culpa sua in p̄petuam seruitutē sint redacti: t
donū libertatis qō xp̄iana pietate acceperūt p
ingratitudinē p̄didērūt. vt notat in dicta. ca. si iu
deos. de iude. p ea que habent in ca. fi. de bona.
t in ca. octaua discussio. xj. q. q. t in. l. fi. C. de re
uo. do. cāq; seruitꝰ ipo iure sunt oibus p̄uilegijs
gratijs t bonis spoliati. iuxta legē iure ciuili. ff.
de condi. t demō. Et p̄t hoc inq̄t Blasius. de ales
in. iij. p̄te sūme in tract. de septimo p̄cepto decā
logi. q. v. Q iudei possunt expoliari a p̄ncipibꝫ
xp̄ianis oibus p̄ter necarijs. R

Q Reſica posito sine veri p̄iudicio q non
p essent p̄ter p̄dicta oibus p̄uilegijs p̄di/
uati: dico q in illa generali cōcessione q
p̄nt vti libris suis impune non intelligit q vti
possint i cōtumeliā xp̄i t matris ei⁹ ac xp̄ianoz
in generali em̄ cōcessione nō intelligunt concessa
ea q i speciali nō cōcederent. ca. in generali. de re
gu. iu. li. vj. Et hoc etiā patet q: cōcessiones t p̄ui
legia intelliguntur fieri sine alterius iniuria. l. q. §. si
q̄s a p̄nape. t. §. mentio. ff. ne quid in loco pu.
t. l. si decē. ff. de statu. li. l. fi. ca. de ista. t ima. l. cuz
filio. ff. de mili. testa. l. fi. ff. ō aqua plu. ar. p̄ter
ea dici posset iudeos ū posse ipis p̄uilegijs vti
quia sunt subrepticia. Licet em̄ in littera duca/
li diceret q p̄nceps fecit videri t examinari dic/
tos libros t postea concessit q̄ habeāt illis vti
possint impune: hoc est falsum. Nā licet delati
fuerint p̄dicti libri vel aliqui eoz nō tamē fuerūt
examinati: nec determinatū fuit q in eis nō esset
blasphemie saluatoris t xp̄icolarū. Et hoc ego
certissime scio q fui cōmissarius in dicta causa.
Sed q: iudei dicebāt in illis libris nō cōtineri
illa q ipis imputabant: p̄dictus p̄nceps p̄cessit
q libere vti possent ipsis libris. Cū ergo signifi/
cauerint falsum t hoc p̄uilegiū datū fuerit il
lis quia p̄nceps credebat sibi verū annūciatuz
esse: cōstat p̄dictū tangi subrepticiū non tenere:
nec iudeos excusare: iuxta nota. p Joh. an. in
ca. duduz. de p̄mu. t p. Bal. in ca. j. p quos fiat
iuesti. Fuit ergo error scripturis qui q: viderat
libros iudeoz delatos fuisse: videns postea p̄n
cipē absoluere iudeos de imputatis ratione li/
brorū credit libros ipos esse examinatos t ap/
probatos. S

Ed posito sine veri p̄iudicio q predict⁹
f princeps motu t ex certa scientia ac
de plenitudine p̄tatis cōcessisset iudeis
vti posse p̄dictis libris dicēs illos ab eo exami
natos: imponēdoq; perpetuū silentiū sup impo/

esse dicorū libcorū. Rūdeo q̄ hoc p̄uilegiū
est nullū z nō pōt iudeis aduersorū p̄rebere: qa
etiā si imperat vel papa hoc p̄uilegiū fecisset:
cū in dictis libris sint reperta omnia contra xp̄m
z beatā virginē z fidē catholicā atq; cōtra eccl̄ā
z beatā virginē z fidē catholicā atq; cōtra eccl̄ā
p̄dictū: xp̄m p̄uilegiū esset nullū z dispēsatio va
leret: quia papa nō potest dispēsare cōtra fidem z
contra quā seu ꝑ legē diuinā. xxv. q. j. ca. sunt q̄dā.
Tale ergo p̄uilegiū p̄ncipis nullius est penit⁹
momēti: q̄ ler siue ordiario cōtraria bonis mo
ribus nullū habet vigorē. ca. non licet. z q̄ruor
ca. sequēdo. x. di. Sed absit dicere de hoc xp̄ia
nissimo p̄ncipe q̄ voluerit p̄ tales litteras cōce
dere iudeis: vel n̄ possint p̄dictis libris in con
tumēliā creatoris. Per verba eīm generalia nō
intelligunt cōcedi ea ꝑ se ꝑhibita. l. ex testamēto
ff. de mili. testa. l. nā si miles. vbi Bal. ff. de iniu
sto rupto q. tc. Ang. in. l. ābitiosa. ff. ō decre. ab
ord. fa. Lū ergo vba generalia nō includāt illicita. l. si pecunia. ff. de cōdi. inde. z. l. Paulus. §.
penul. ff. ad mun. Immo nec includāt odiosa
l. iij. §. si pecunia. ff. q̄ō quisq; iuris. z ibi Bar.
Lsi pater. ff. de bis q̄ in fraudē cre. z. L. ō mune.
z bo. j. lib. c. ꝑfecto cōstat p̄dictū p̄incipē non
intellexisse q̄ iudei ex suis p̄uilegijs p̄dicta scelera cōmittere possent impune: q̄ō etiā si facere
intēdisset ea⁹ cōcessio nō habuisset robur necvi
gorē. Nō eīm valet statutū vel decretū quo ordi
natur vt iusticia nō fiat: vt inq̄t Bal. in ca. que in
eccl̄iarū. de consti. T

D illō vo q̄ō dicit de fide seruāda a p̄n
a cipe nō puniunt iudei q̄ vsi sunt libr̄
fm cōcessionē ei⁹: Rūdet q̄ imo vsi sūt
cōtra eius volūtatē vt patet ex p̄dictis. Et posito sine veri p̄iudicio q̄ illius cōcessisset vti ipsis
libris absq; limitatiōe z cōtra ordinationē eccl̄e
dico ipm nō teneri ad obseruātiā p̄dictę ꝓcessionis: etiā si eā iuramēto firmasset. Quia inq̄t ec
clesia. In malis ꝓmissio relaxande fidei z in tur
pi voto mutatio decretū. Impia eīm est ꝓmissio q̄
soluere adimplere. xxij. q. iiij. ca. in malis. cū mul
tis ca. sequēntibus. z idē dicit in ca. diffinitio. Diffinitiō incauta laudabil⁹ est soluēda. Ad illud q̄
dicit sene. esse licitē finitā rēdi tur negādo: q̄ p̄n
ceps absoluit p̄dictos iudeos de p̄dictis com
missis punitis eos pena pecuniaria: nō autē li
berauit eos a futuris delictis. vnde cū de nouo
peccauerint debēt nouis subiacere penis: q̄ q̄
tc. ¶ et causa. ff. de interro. ac. z ad nouū factum
debet adhiberi nouū remediū. ff. de ven. inspi. l.
j. in p̄n. L. de vetu. enu. l. q. ¶ sed q̄. z notat glo.
in ca. pastoralis. de excep. Et posito sine veri p̄
iudicio q̄ ꝓpter p̄dictas lras nō posset ꝓnceps
punire iudeos de maledictis ibo contra se factis
nisi de blasphemijs xp̄i z bte virginis z obꝓ
brio fidei xp̄iē: hoc eīm eis remittere nullatenꝰ
debet: iuxta notata. xxiij. q. iiij. ca. q̄ xp̄us. §. j. et
in ca. inter querelas. §. ij obijcit. z ca. le. z. tc. dis.
ca. discordātes. z per glo. in ca. contingit. de sen
ten. excō. Nec oportet q̄ dictis iudeis ante fue
rit intimatū: ne vererētur dicta blasphemijs: et
maledictionibus in libris eorū contentis: aliter pu
nirent quia ipi bene sciebāt se facere cōtra volū
tatē p̄dicti p̄incipis z oim xp̄ianorū: z cōtra
determinationē ecclesie blasphemādo christus
z beatā ✠ginē ac maledicēdo christicolas. Sacē
ti aūt nō debet fieri denunciatio de necessitate.
iuxta nota. i. l. si delegatio. z ibi Lynus. L. de no
ua. z. ff. ad tre. l. j. z ibi Jaco. de are. z in. l. aliud.
ff. de solu. z i. l. q̄ feriae. ff. ad. l. aqui. z ꝑ Bal. in
ca. cū inter vniuersas. de elec. z in. l. j. L. de penc.
z cō. rei ven. Qui eīm cert⁹ est certiorari nō debet
l. uxores. in fi. ff. de pigno. ac. l. in sententie. z ibi Ja
cob⁹ de bel. ff. de ac. em. z in. l. j. §. si intelligat. ff.
de edi. edic. U

On obstat modo q̄ dicit textū in .d. ca.
n statuim⁹. de male. loqui de blasphemia
publice ꝓlata: cuius cōtrariū iudei se fa
cere dicūt quia rndet q̄ text⁹ ibi dum dicit q̄n
publice tc. fm Hostien. z Panor. ponit speciē
publicā distinctā a notorio: z sic dicit publice si
eri quādo cora pl'ib⁹ persoīs fit blasphemia:
z licet non trāsierit in notoriū: satis est q̄ ꝓbari
potest arg. in. l. palā. ff. de ver. signi. Preterea licet
iudei nō blasphemēt in ꝑsentia xp̄ianorū blas
phemāt tamē publice in synagogis suis: z solē
niter in oratoribus suis in ꝑsentia oim sue nationis
z ideo cū hoc ad noticiā veniat christianorū de
bent eos punire: quia non debēt ex dolo suo z
malicia impunes euadere. Debēt igit̄ p̄nceps
xp̄iān⁹ istos sceleratissimos iudeos punire z cō
buri facere omnes libros incantationū z maleficiorū quos p̄fati hebrei habēt: alīq; cōtra christi
colas vtunt: libros q; oēs cōtra fidē catholicam: z in q̄b⁹ scripte sunt blasphemie xp̄i: ac pu
rissime ✠ginis z sanctorū necnon maledictiones
christianorū. siliter in ignē mitti z deleri facere
iuxta possibilitatē suā. aliter ipi p̄incipes red
dēt rōnē dño de predictis maleficijs que ex sua
negligētia ꝑpetrare negligerūt z pinde. puniētur
ac si ipi ea cōmisissent: q̄ error cui nō resistit ap
probat. z veritas cū minime defensat opprimit.
Negligere q̄ppe cū possis perturbare quenquam ni
hil aliud est q̄ fouere: nec. caret scrupulo socie
tatis occulte q̄ manifesto facinori desinit obuia
re. ca. error. ca. quid eīm. z ca. cōsentire. l. xxxiij. di.
z. xj. q. vij. ca. negligere. q̄ si hec ita sunt de aliis
criminibus: multo magis de blasphemia: q̄ scele
ratissimū genus est pene: quo nihil ē horribilius:
vt inq̄t Rich. de sancto Victore in quodā sermone
z nō tm̄ iudeos s; etiā xp̄ianos blasphemātes
debēt punire. q̄ inq̄t Aug. in q̄dā sermone. Pl⁹
peccāt blasphemātes xp̄m regnantē in celis q̄
q̄ crucifixerūt eū ambulātē in terris. X

X p̄dictis igit̄ oībus concludit q̄ ꝓter
e p̄dictos defectus p̄nt z debent p̄fati iu
dei puniri pecuniali⁹ ablatiōe oīm bono
rū z debēt ejci de istis partib⁹ sicut a multis ꝓ
uincijs xp̄ianitatis ejecti fuerūt ꝓpter silēs defect⁹:
sicut in Sabaudia z Anglia z in Frācia: vt pa
tet ex Vincētio in speculo historiali lib. xj. ca. xxv
vbi dicit q̄ i. Mccxxxij. expulsi fuerūt ꝑ Philippū
regē de regno Frācie ꝓ simili causa. Et licet for
te alijs secularibus cōsulentibus maiores penas vi
deant ꝓmereri: Rogo illustrissimū ducē q̄ di
ctas penas corporales si quas forsitā merētur ve
lit in penā ꝓpetui exilij cōmutare. potest eīm p̄n
ceps penarū cōmutationē facere: iuxta nota. i. l.
seuerior. z ibi Bar. L. de bis qui no. infa. z in. l.
q̄d ḡ. §. pena ḡuior. ff. eodē. z ver obiq; Bal. z in
l. lx. L. de iudi. z ibi Guil. z ꝑ Ang. i. l. si seruū. ff.
si ex noxa. cau. aga. z ꝑ Host. i ca. i archiepatu.
de rap. z ꝑ Inno. in ca. q̄lit. de accu. hec autē pe
na ꝓprie ꝓuenit puniti iudeoꝝ. Nā exilij est ca
nonica pena quā eccl̄ia imponit in malicia ob
stinatis. xxj. q. j. ca. probinus. z. l. dis. ca. accedēs.
z. ij. q. j. ca. in p̄mis. Nulli aūt magis reperiunt
in malicia obstinati q̄ iudei: vt ideo oīno sūt ab
istis partib⁹ effugādi. Quo vero ad penā pecu
niariā dico q̄ si iudei habēt aliq̄d bene acquisi
tum vltra vsuras: illud debet ꝓpter tales defect⁹
applicari bis q̄buc applicant alia bona taliter
delinquentiū. Verū si nihil habēt p̄ter vsuras
illicite extorsas licet dñi terraꝝ possint p̄dicta
bona ex vsuris habita ab eis extorquere: tamē
nō possunt ea sibi retinere: vt expresse tenet venerā
dus doctor sanctus Tho. in epl'a ad ducissam
Lotharingie. Sed ea p̄mo debent reddi his a
q̄buc sunt extorta vel eorū heredibus: q̄ si nō ap
parēt debent in pias causas z vsus salutares
aiabus eorū ad quos p̄dicta bona spectarēt cō
sumari: diuidēda q; sunt inter pauperes xp̄i: ꝑ
tenet cōmunis schola theologoꝝ in. iiij. sen. dis.
xv. z canonistaꝝ in ca. cū tu. z in ca. post misera
bilē. de vsu. z Johā. an. in ca. peccatū. de reg. iu.
lib. vj. z in ca. cū sit. de iudeis. Et oīa p̄dicta esse
vera z debere fieri dico z cōsulo ego frater Ber
nardin⁹ de Busti ordinis minorū: z in fidem
p̄missorū manu ꝓpria me subscripsi. nullatenꝰ
tamē cōsentiēs in aliquā penā corporalē dictis iu
deis inferēdā.

Sequūtur subscriptiones doctorū approbā
nū supᵉ scriptū p̄silij. Primus aūt doctor sic ait. ꝑ

Jcer sola auctoritate: scientia: ac prudēcia
l subscripti reuerēdi patris. d. fratris Ber
nardini de Busti ordinis minorū: fre⁹
ad ipsius cōsilij subscriptionē ꝑ me deuenientē dum
esset eo maxime cū oia supius ꝑ reuerētiā suaꝝ
adducta sint optimis fundamētis: iuribus: auc
toritatibus: z rationibus cōprobata. Veramēp cōro
boratiōe eorū que ꝑ patrē suā in medium ad
ducta sunt: si vera sunt in facto q̄ supius cōtra
hebreos recitant: z de eis cōstat ꝑ veridicas ꝓ
bationes: profecto talia delicta nō debēt impunita re
linqui. Et licet aliq; velint crimē blasphemie eūc
demū ōbere puniri qn̄ publice ꝓpetratū est: tn̄
sufficit etiā si in camera mutuis auditibus facta
seu plata fuerint ipa blasphemia. ca. penul. ō ma
led. z de excē. ꝑla. ca. inter dilectos. z ca. quā sit.
z sufficit q̄ blasphemās cōfiteat: vel si negat cō
uincat. ca. si ꝓsuerit. de accusa. z. d. Jo. de ana.
in ca. fi. de male. in. iiij. col. versi. nota q̄ ad hoc.
sed opēp̄aū videndū est an qn̄ iudei ꝑ blasphemiā
vel al'r eternalē ledāt maiestatē puniēdi sint per
iudicē eccl'iasticū vel tēporalē seu secularē: ci quo
articulo cōis dicit esse doctoꝝ opinio q̄ tale de
lictū puniri possit z debeat ꝑ iudicē secularem.
Et ita cōsuluit Pe. de ancho. cōsilio suo q̄ō incipit: Uester ꝓma facie. quē refert z sequit. d. Jo. de
ana. in rubri. de iudeis. in col. penul. in p̄n. vsi.
adde p̄dicta. Idē tenet ipe. d. Jo. de ana. in ca.
fi. de male. in col. xvij. versi. arcta p̄dicta z etiā i
ca. postulasti. extra ō iudeos: in. vj. col. ver. vlt.
q̄re vsq; ad finē illi⁹ ca. z in locis p̄dictis allegā
tos doctores tenētes hāc opinionē: z Lald.
in ri. de iudeis: in cōsilio. ij. visus sit tenere ꝓ
tra eū z male: vicz q̄ imo puniēdo crimina blasphemie contra iudeos spectet soli iudici eccl'iastico
nō aūt iudici seculari: nisi eatenꝰ quatenus iudex
eccl'iasticus implorāret auxiliū brachij secula
ris in subsidiū. Z

Eādo etiā est videndū qua pena veniat
f puniēdꝰ ille q̄ blasphemat: vñ reperio
primo Lal. i. d. cōsi. q. q̄ō incipit: Judeꝰ do
lose. facerē z appellate: q̄ dicit q̄ sicut eternalis
maiestas ledit ꝑ heresim sic etiā ꝑ blasphemiā.
z ibi subdit: q̄ hoc crimē blasphemie sapit here
sim si sciēter z appellate fiat z maxime si sepiꝰ fiat z
iterat. Nā heresiꝰ est q̄ male dogmatizat de fi
de vel eius articulo. xxiij. q. v. inter salsa. Et licz
iudeꝰ ꝓprie nō possit dici hereticus. de. j. de vsu.
vbi glo. tamē qn̄ iudeꝰ ꝑ verba insana z ma
le sentit de articulo fidei: pōt eadē pena puniri
qua pōt hereticꝰ puniri ꝓpter offensam dei z ꝓ
ximi in hoc scandalizati. Et ita ꝓcedit Lald. in
dicto cōsi. in. j. colū. z etiā fm ius ciuile talis pe
na est cōfiscatiōis bonoꝝ ꝓbata accusatiōe. L. j.
L. de apo. Et. d. Jo. de ana. in ca. pe. de iudeis: i
fine. Et q̄ ō casu ꝓpter blasphemiā iudeꝰ possit
puniri pena qua puniunt hereticos. tenet. d. Jo.
de ana. in ca. postulasti. de iudeis in. vj. col. ver. vlt.
q̄re vsq; ad finē illi⁹ ca. z in locis p̄dictis allegā
tos doctores tenētes hāc opinionē: z Lald.
in ri. de iudeis: in cōsilio. ij. visus sit tenere ꝓ
tra eū z male: vicz q̄ imo puniēdo crimina blasphemie contra iudeos spectet soli iudici eccl'iastico
nō aūt iudici seculari: nisi eatenꝰ quatenus iudex
eccl'iasticus implorāret auxiliū brachij secula
ris in subsidiū. Z

Eādo etiā est videndū qua pena veniat
f puniēdꝰ ille q̄ blasphemat: vñ reperio
primo Lal. i. d. cōsi. q. q̄ō incipit: Judeꝰ do
lose. facerē z appellate: q̄ dicit q̄ sicut eternalis
maiestas ledit ꝑ heresim sic etiā ꝑ blasphemiā.
z ibi subdit: q̄ hoc crimē blasphemie sapit here
sim si sciēter z appellate fiat z maxime si sepiꝰ fiat z
iterat. Nā heresiꝰ est q̄ male dogmatizat de fi
de vel eius articulo. xxiij. q. v. inter salsa. Et licz
iudeꝰ ꝓprie nō possit dici hereticus. de. j. de vsu.
vbi glo. tamē qn̄ iudeꝰ ꝑ verba insana z ma
le sentit de articulo fidei: pōt eadē pena puniri
qua pōt hereticꝰ puniri ꝓpter offensam dei z ꝓ
ximi in hoc scandalizati. Et ita ꝓcedit Lald. in
dicto cōsi. in. j. colū. z etiā fm ius ciuile talis pe
na est cōfiscatiōis bonoꝝ ꝓbata accusatiōe. L. j.
L. de apo. Et. d. Jo. de ana. in ca. pe. de iudeis: i
fine. Et q̄ ō casu ꝓpter blasphemiā iudeꝰ possit
puniri pena qua puniunt hereticos. tenet. d. Jo.
de ana. in ca. postulasti. de iudeis in. vj. col. ver. vlt.
q̄re vsq; ad finē illi⁹ ca. z in locis p̄dictis allegā
tos doctores tenētes hāc opinionē: z Lald.
in ri. de iudeis: in cōsilio. ij. visus sit tenere ꝓ
tra eū z male: vicz q̄ imo puniēdo crimina blasphemie contra iudeos spectet soli iudici eccl'iastico
nō aūt iudici seculari: nisi eatenꝰ quatenus iudex
eccl'iasticus implorāret auxiliū brachij secula
ris in subsidiū. Z

Eādo etiā est videndū qua pena veniat
f puniēdꝰ ille q̄ blasphemat: vñ reperio
primo Lal. i. d. cōsi. q. q̄ō incipit: Judeꝰ do
lose. facerē z appellate: q̄ dicit q̄ sicut eternalis
maiestas ledit ꝑ heresim sic etiā ꝑ blasphemiā.
z ibi subdit: q̄ hoc crimē blasphemie sapit here
sim si sciēter z appellate fiat z maxime si sepiꝰ fiat z
iterat. Nā heresiꝰ est q̄ male dogmatizat de fi
de vel eius articulo. xxiij. q. v. inter salsa. Et licz
iudeꝰ ꝓprie nō possit dici hereticus. de. j. de vsu.
vbi glo. tamē qn̄ iudeꝰ ꝑ verba insana z ma
le sentit de articulo fidei: pōt eadē pena puniri
qua pōt hereticꝰ puniri ꝓpter offensam dei z ꝓ
ximi in hoc scandalizati. Et ita ꝓcedit Lald. in
dicto cōsi. in. j. colū. z etiā fm ius ciuile talis pe
na est cōfiscatiōis bonoꝝ ꝓbata accusatiōe. L. j.
L. de apo. Et. d. Jo. de ana. in ca. pe. de iudeis: i
fine. Et q̄ ō casu ꝓpter blasphemiā iudeꝰ possit
puniri pena qua puniunt hereticos. tenet. d. Jo.

iudicē secularē. B

T q̄ iudei ligenf lege imperiali tenent Jo.
e an. post Hostī. i ca. gaudem⁹. de diuo:.
z Inno. in ca. q̄s sug bis. cetera' vbi. sz
in casu nostro sug hoc arti. an. ꝑ ceer blasfemias
hodie sit iponēda pena capitalis: rer. in aut. vt
nō lic. Ꝫ naturā. puniat pcīs cōtra naturā z
pcīs blasphemic: z vul⁹ vtrūq; delictū capitali
pena puniri. sed p rer. in ca. fi. de male. videf illa
pena cē imutata: sz ille rer. in ca. fi. nō bz obstare
q: illa pena est spūalis z de iure cano. introducta
vt dicit Ja. de bel. z Bar. in. d. a aut. vt nō lic. et
vna per aliā non est sublata. ió glo. in. d. ca. fi. z
glo. infra. ca. si q̄s p capillos. xxv. q. j. dicit q̄ ō
iure ciuili q̄ blasfemat deū z scōs vltimo sup/
plicio dānari dz: qō cū declarat Sal. z Salȳ.
in l. j. C. ad. l. aliā maiestat': ac Pe. z Ly. in l. uj
C. de re. cred. verū esse qñ quis ex ꝓsuetudine z
cōcēptū blasphemat deū z scōs: put fuit i casu
nro: q: ō casu pena vltimi supplicij puniri dz. se
cus si vna vice seu duabꝰ vl' ternis viabo blasphe
masset: q: tūc minꝰ esset puniēdus z ōberet po
ni ad tortura' vel al' puniri arbitrio iudicātis:
z ita cētā ōt Jo. de ana. ca. dic. fi. i col. xliij. in fi. z
in col. xv. in pn. z ibi ōt Hosti. cētā ō tenere. B

Je dicit notabilr Ange. in l. fi. ce senatꝰ.
b ff. ad. l. cor. de sica. q̄ imꝑato: Frederic⁹
fecit quādā extrauagantē in qua edidit
quādā cōstitutōz ꝓtra reos lese maiestatis diui
ne z impij quā appꝛobauit eccl'ia: z est apō inq
sitores hereticoꝝ sub bulla papali. z dicat ipse
Ang. bāc ꝓstitutōez rerulisse. in l. quisq; o. ca. ad
Liuliā maiestatis. Cū ḡ ūsti iudei cētā grauꝰ de
liq̄rint cōtra dñm nr̄m iesum xp̄m z cā⁹ matrē
gl'iosam ✠ginē Mariā: vti in facto ꝓponit
q̄ sine casus q̄ in facto ꝓponunt p doct. in locis
supius alleg. z istō fecerint in cōcēptū z ex ꝓsue
tudine: negari nō pōt q̄n acriter puniēdi sint: z
si ꝓncips vult benignitate vti z pēnā cōmutare
saltē esset de dñio ejusdē z bāniēdi z marie bi
q̄ publicū fen⁹ exercēt z sāguinē pauper⁹ demul
cent: ꝓsertim cū cause supius exꝑsse in ꝓpositōe
casus sint nedū iuste sz iustissime p expellendo
eos: cūz hic cōcurrat vtilitas publica q̄ ꝓferri
debet vtilitati ꝓuate ipoꝝ iudeoꝝ. Facit enim
infinitas extorsiones vsuraꝝ: z pignoꝝ alienati/
ones ꝓra pauperes z xp̄ianos: z eis expulsis hec
vl' aliquo ꝓculo scādali vel aliq̄ necessitate vl' q̄n
pacifice nō viuūt: vt est in casu nr̄o vbi nō cessāt
nec pauper⁹ demulceri: p̄terq; debēt p ꝓncipē ō suo
dominio expelli. ca. z si iudeos. de iude. z ibi la/
re p doct. z maxime p. d. Jo. de ana. i. q̄. z. uij. col.
Et ibi multos allegat ad hoc cōcor. Et q: bona
stimēda hīs a q̄bus fūr extorta. Et ita vt supra
dictū est dico z consulo ego Ludouicus Lacia

iuris vtriusq; doctor: Nouarien. i aut⁹ rei testi/
moniū me manu ꝓpria subscripsi: z solito sigil/
lo sigillaui saluo semp iudicio cuiuslibet rectꝰ
sentētie. Laus ihesu xp̄o. L

Exād⁹ doctor: sic scripsit. Reuerēde pa/
f ter. Et si sola subscriptōe determinatōes
vestras cōprobare deceat⁹ esset q̄ addi
tione aliq̄: ne solē faculis illustrare velle videar.
Qm̄ rot iuribꝰ rotaq; ratōibꝰ: tā subtiliē tamq; li
mate posītis fulcire sunt: vt nihil supfluū nihil
q̄ diminutū i eis inueniri possit: attamen ne in/
cōsulte ad cōfirmationē earū accedere velle vide
ar quedam pauca que licet necessaria non vide/
antur: indecora nō iudicāda cēseo. Et ne reo
bec sine disputatōe oino trāseat quo clar⁹ duce
scat ꝓcessū vnū argumētū ꝓ ipīs iudeis cum
quibusdā rōib⁹ que ꝓ ipīs stringere videntur:
q̄bus tamē dabit responsum Imperator ꝑ⁹
auxilio dñi nr̄i iesu xp̄i: cuiusq; gl'iosissime virgi/
nis matris Marie: ꝓ quoꝝ bonore ꝑsens la/
bor assumit. D

T ꝑmo clarū est in iure: q̄ consuetudo
e ꝓra legi vincit legē. l. diuturna. ff. de le/
gibus. l. de quibꝰ. z ibi ꝓ Bartho. co. n.
z ca. j. de cōstit. in. vj. z ibi etiā ꝓ canonistas: sed
sic est q̄ quicq̄ dicāt iura ꝓ Rub: i. v. allegata
maxime tenet⁹ in aut. vt nō luxuriet cōtra natu/
ras: q̄ tenet⁹ lo quit de pena vltimi supplicij: z
alia iura lo quēntia de pena amissionis bonoꝝ
ꝓ vos allegata videntur sublata ꝓ cōtrariā cō/
suetudinē totius Italie: ergo dicemus iudeos
ipos rāḡi blasphematoꝛes dñi nr̄i iesu xp̄i ciuis
q̄ gl'iosissime ✠ginis matris nō esse penis lega
libꝰ plectendos. sed min⁹ cū eis agendū. argu/
mēto ca. in penis. de re. iur. in. vj. z ca. odia. eo dē
titu. q̄ aūt dict⁹ text⁹ in aut. vt nō lux. Ꝫ naturā
nō seruet de cōsuetudine. hoc dare determinat
dñs Aug. de arimino in tract. Mall'oꝝ in ver/
bo. verba ꝓrumeliosa. in additiōibꝰ suis: z cum
sit doctor illustris attestās de hac cōsuetudine
et stādū videf iurta glo. notabilē in l. dos a pa/
tre. C. solu. matrimo. z posito q̄ ipe nō attestare
tur de hac cōsuetudine: nōne ita de facto obser/
uari videm⁹. Nā quotidie iurari videm⁹ ꝓ cor/
pus z sanguinem z ꝓ mēbra dei hmōi scelerata
iuramēta q̄ dicunt ꝓprie blasphemie: sm Bar.
in dicto autētico: vt nō luxurief cōtra naturā: z
ibi est tenet⁹ apertus. z tamē null⁹ punit pena vl
timi supplicij neq; amissionis ꝓpriorum bonoꝝ: sz pe
nis stamarijs que cōtra viḡt ꝓ locis ciuitates:
que minores z leuiores sunt. Nā si oīs pun/
rent hac pena qui iurāt per corpus dei z ꝓ san/
guinē z hmōi similia: cerniuo tēpore null⁹ esset:
iurta illud. Si quotiēs peccāt boies sua fulmi
na mittat Jupiter: cerniuo tēpore null⁹ erit. Nā
sm statuta ciuitatis nostre cōmutata ē pena illo
rū blasphemātū in penā librarū decē imperialiū
z sic videf recessum a pena capitali. l. q̄ cū vno.

§. post deserto. ff. de re mili. Stādū ergo videf
huic ꝓsuetudini introducte post legē cōdītā rāḡs
rōnabilior z benignior: dicto ca. j penū. z ca.
odia. supra alleg. z. d. l. diuturna. E

Ed his tamē nō obstātibꝰ puto ꝓtrariā
f sententiā de iureveriorem: vicz q̄ iudei
ipi maledici: blasphematoꝛes: sacrilegi
atq; hereticj possint puniri pena amissionis bo/
noꝝ ꝓ tertiū in aut. vt defunctoꝝ funera. §. j.
col. vj. vbi inḡr ter. Qui cīm hoīs naturā nō eru
buit dign⁹ est z pecunijs z gl'ia z oibꝰ cōdēnari
hocīde voluit Hosti. in titu. de maled. in sūma
sua. §. Itē pena vltimi supplicij per tertiū in dic.
aut. vt nō luxuriet cōtra naturā. stāntibꝰ tamē ꝓ
verisimilibꝰ facto his que exposita sunt. F

On obstat cōtraria cōsuetudo allegata
n qm̄ ꝑfatus dñs Aug. q̄ de dicta cōsue/
tudine attestat: monet ex dicto Bal. j. l.
ij. C. de rebꝰ cre. circa finē: q̄ Balloquit quādo
per statutū essz imposita pena pecuniaria: quo
casu videf recessum a pena capitis. Fm Petrus
de bella pertica per tertiū in. l. q̄ cū vno. §. post
deserto. supra allegatū: que sententia nō ē oino
vera. nā ꝓtra hanc sententiā visus est tenere Bar.
in. l. j. ff. vi bo. rap. Sed hec omittēda censeo cū
nō sint ꝑsentis speculatōis cū iudei ipi nō pos/
sint gaudere beneficio statutoꝝ: quoniā ꝓ fo
rēsibꝰ censent⁹: t cū nō sustinēāt onera in locis q̄
bus degūt nō debēt etiā gaudere beneficio ta/
liū statutoꝝ. vt in. l. fm naturā. ff. de re. iur. Re
manēt ergo sub dispositōe iuris cōmunis: vi/
delz dicti aut. vt nō luxuriet cōtra naturā. z ma
xime in casu ꝓposito vbi habent ex cōsuetudine
eoꝝ scripta maledicēdi ter in die xp̄m iesum et
eius discipulos z principes xp̄ianos. Et dicit
Hostien. q̄ adeo puniūtur blasphemātes deū
q̄ etiā si quis caloꝛe iracundie blasphemauerit
deū tenebit⁹ hac pena: cōtra Gotfredū q̄ voluit
blasphematoꝛes caloꝛe iracūdie blasphemātes
nō teneri ea pena. posset tamē fm ipm esse tāta
iracūdia q̄ demētie eq̄ pararet: z nūc esse min⁹
agēdū. z ita intelligēdū esse Gotfredū. dicit idē
Hostien. in titu. de maledicis. in. §. qualit̄ q̄libet gen⁹
puniat. in ꝟsiculo. puto q̄ cōtra irascēs
tes deo vel blasphemātes ipm caloꝛe iracūdie.
tē. in sūma sua. in titulo de iudeis. vbi dicit q̄
nō solū de iure ciuili sz etiā de iure canonico pe
na vltimi supplicij puniēdi sunt tam xp̄ianꝰ q̄m
iudei per potestatē tēporalē. cui ponēs verba pō/
tificis: vicz cōdigna animaduersiōis adiectiōe. Nā
fm ipsum animaduersio denotat merū imperium
ff. de iurisdic. oi. iudi. l. uj. vnō animaduertere est
animam a corpe ꝓtrere. Jta determinat ipe Hostiē.
in titu. de iudeis. §. et in q̄bus grauētur. in ꝟsi.
sed que est pena. B

T subdit postea in ꝟsiculo seq̄nti quā/
c dā questionē que multū facit ad ꝓposi/
tū materiā quā dicit semel de facto cor/
ā

ipo cōtigisse. Nam dicit q̄ cum semel quidam
iudeus redderet cōputū corā eo in capella sancti
ti Mich⁹ dñe contigisse p̄uincie: dict⁹ iudeꝰ
tract⁹ leuauit manū versus crucē z dixit: ponus
veltem esse suspensus sic illefuit qui illic pēder:
q̄ vnq; magis redderē cōputū corā vobis: dū/
debar in patibulo extra ciuitatem: z stabat eam
crucifixus q̄ suspensus: merito dixit ipe ipsum
fuisse cōdēnatū: q: licet ista verba eōnt sub isto
ambigno. placa z posset referri ad virū q̄: imo
pon⁹ videret referēda i fauoꝛē ipi⁹ rei ꝓ regulā:
fauoꝛabiliora: m̄ q: i his q̄ sūt mala ex se. z de
natura sui z a malo hoīe ꝓferūt⁹ dz ꝓsumi nisi
malū: capitlo oīs⁹. de electōe. z. c. j. de denūcia nō
residentibꝰ: z in his q̄ fiunt ꝓra ius nō ꝑ nisi
mal⁹ animꝰ ꝓsumi. c. j. de ꝓsumptionibꝰ. z. c. z si
xp̄o. de iureiurādo: merito decidit ipm fuisse in
re cōdemnandū. ꝓ quas rōnes: z que iura videf
etiā posse decidi ali⁹ articul⁹ vicz q̄ iudei ipi dū
in officijs suis maledicūt Jesum: z blasphemāt
dicēdo ꝓra eū multa detestabilia: z horribilia
de q̄bus supꝛa dictū est in cōsilio que nō cōuenium
nec cōuenire possunt alq; ꝑsonis q̄ ꝑsone Jesu
xp̄i saluatoris nr̄i. Nā nō refert ꝓprio noīe quē
appellari an digito: aut vocabulis q̄busdā de
monstrec: quarenꝰ mutua vice reo fungant⁹ q̄
rancundē ꝑsentes. Sufficit enī rem ca demon/
stratōe mōstrari q̄ nois vice fungat. l. certū. ff.
si certū petat: possunt pena vltimi supplicij cō/
dēnari. Si enī iudex ex ꝓsumptione violenta
etiā si ꝓsumptio nō ꝓbet nec allegef ꝓ ex⁹ ꝑ/
peruenire ad sententiā diffinitiuā: z facto est q̄
iudex ex variis circūstantijs in iudicio iudicet
illā ꝓsumptōez papiat: seu dicāt: sm Pano:.
in. c. afferte. extra de ꝓsumptōe: z in. c. cetera. lo/
co. de ꝓbationibus. et notat ꝓ Bal. in. l. Scāt
C. de probationib⁹. Quis erit iudex tā erroꝛis
qui oibus iis q̄ supꝛa dicta sunt in vnū colligat
nō iudicet eos iudeos in rot⁹ et talibꝰ blasphe/
mijs sentire de domino Jesu saluatoꝛe nostro
z nō d alio: cui nullo modo ꝓdicte blasphemie
cum talibꝰ demōstrationibꝰ cōuenire possūt.
Nam in malefactis ꝓsumitur malus animus
z dolus. l. j. C. de sicarijs. z. c. j. extra. ō ꝓsump.
iurta illud. Oīne malū factus ꝓnaue ꝓsumit
actum. c. si oīa. vj. q. j. z maxime circa idē genus
mali: vt in regula: semel malus. Nam cōstat iu
deos cōtra illud nomē semp fuisse z esse male/
dicos z blasphematoꝛes. Et licz dñs Host. in
n. ō ꝓsump. in sūma: circa finē videat teneri q̄
in magnis criminibꝰ quis nō possit dānari et
violētia ꝓsumptionibꝰ: qualeꝰ videnf esse illeꝛ
rū reos: Host. tenet⁹ sensisse de ꝓsupꝛadictis: q̄ relin/
quunt animū iudicis aliquo mō nutāre. De iu
dicijs vero i dubitat⁹ seu ꝓsumptionibꝰ illa sūt
ista ꝓsupposita. illis ꝓ ver⁹ i facto tenēt. ocs etiā
in magnis criminibꝰ posse ad diffinitiuā sniāz

quenir Bal.in.d.l.sciant.C.de pbas. Et cano nike in.c.cercao loco de pbas.t in.c.afferre.de p/ sumptōibo. Et ita vt supra cōclusum est dico: t sentio de iure teneri cum supascripto reue/ rendo pie: t pstantissimo doc.d. Ludouico ca/ dacego Bartholome de lapotra iurs. vtriusq; doctor. In cui rei testimoniu; manu ppria me subscripsi. Soluto; meo sigillo sigillauit: sub/ mittēs me iudicio cuiuscūq; rectis sentiēdi. Amē

Ercaus doctor sic dicit. Et si copiose: ac
t elegāter p Reuerendū dñm pīez fratrē Bernardinū de Busti: more suo solito res tacta t disputata sit. Et subsequenter per spec. doctores dños Ludouicū ō cacys: t Bartho/ lomeum de lapotra adeo: vt modica vel nulla opus sit ad ditiōem: nihilomin⁹ aliqua dicā; pe tilloris vt ita dicerim manito: perūsire videar: vt dicāt iuris cōsultus in l.j.ff.de origi.iuris. Et q: fides veritat; vbo; adminicula nō ōsiderat. l. j. C. si vt se ab heredi. absti. b:euⁱ⁹ quoad pote/ ro rē pstringā. Uñ primo videndū est an male/ dicere sit blaspbemia. Secōo qua pena: et p q̄s punīri debeat.

Jrca primū dico: q maledicere ō do: t sā
c ctis q⁹ est blaspbemia. Jta dicit Bar. i .Item apud labeonē. §. si; qō adijcit. ff. de iniurijs Angel. Jmo. t alij in. l. bis vbis. §. j. ff. ō heredi. instit; . t pbat. c.j. t.ij. extra ō male. duz ibi tractat de maledictis t nō apparet q⁹ ma/ledictio ō: blaspbemia in deū: t scōs ei⁹. pbat etiā agnus in. c. si qs p capillū xxij. q.j. Cum ḡ isti ppīdi iudei maledicāt de ō: ō virgine Ma ria: t de apostolis eius: nimirum si iudicabīt blaspbemia.

Jrca scōm dico: q iudei q̄ pfilire audēt
c ptra creatorē: t crucifixū sunt puniendi p pīcipes seculares ꝯdigna aiaduersio ne: boc ē pena arbitraria: vt dicit tex⁹ i. c. in nō/ nullis in. §. fi. iūcta glo. in verbo aiaduersione. extra ō iudeis. quā glo. sequūt doc. Amplius dicit Pano: q est pena capitalis: f̄m legē i au tenti. vt nō luxu. ptra naturā Coll'. vj. Et ō etiā dicit tex. in. c. Statuim⁹. extra de malc. q blas/ phemātes deū t scōs ei⁹: maxime ⁊ginē Ma riā puniuntur pena ecclīastica: t pena tpali seu seculari p iudices secl'ares: t dic ibi Pano: mi. spāle vt ꝯcurrāt ābo pene: vicz ecclie: t secl'aris fori: t ambo iudices cōcurrūt ad puniendum idem delictū: nec vna pena impedit aliā: qō se/ cus est regulariter vt ibi habet. Nec obstat qō ibi dicitur publice: quia vt ibi dicit Pano: f̄m Host. publice dicitur etiam fieri quod fit coram multis personis: ita q̄ pbari possit: vt in casu nostro psupponitur: vt sit differentia inter pu/ blicū seu manifestū: t notoriū qō plus ē q̄ pu/ blicum: vt habet in. c. vestra de coha. de. t mu/ to: mentra. ff. de quest.

Ecūdū lēges est pena capitalis vt supra
f dictū est. Mihi placet illa opinio cano. q⁹ pena buⁱ⁹ blaspbemie quā cōmittūt iudei sit arbitraria: t iudex secularis possit ar/ bitrari vsq; ad mortē: f̄m glo. in. §. in sūma. in/ stit. de iniu. t arbitret ad penā exilij: put supra dixi. In cui rei testimoniu; manu ppria me subscripsi. Soluto; meo sigillo sigillauit: sub/ mittēs me iudicio cuiuscūq; rectis sentiēdi. Amē

Ercaus doctor sic dicit. Et si copiose: ac
t elegāter p Reuerendū dñm pīez fratrē Bernardinū de Busti: more suo solito res tacta t disputata sit. Et subsequenter per spec. doctores dños Ludouicū ō cacys: t Bartho/ lomeum de lapotra adeo: vt modica vel nulla opus sit ad ditiōem: nihilomin⁹ aliqua dicā; pe tilloris vt ita dicerim manito: perūsire videar: vt dicāt iuris cōsultus in l.j.ff.de origi.iuris. Et q: fides veritat; vbo; adminicula nō ōsiderat. l. j. C. si vt se ab heredi. absti. b:euⁱ⁹ quoad pote/ ro rē pstringā. Uñ primo videndū est an male/ dicere sit blaspbemia. Secōo qua pena: et p q̄s punīri debeat.

Jrca primū dico: q maledicere ō do: t sā
c ctis q⁹ est blaspbemia. Jta dicit Bar. i .Item apud labeonē. §. si; qō adijcit. ff. de iniurijs Angel. Jmo. t alij in. l. bis vbis. §. j. ff. ō heredi. instit; . t pbat. c.j. t.ij. extra ō male. duz ibi tractat de maledictis t nō apparet q⁹ ma/ledictio ō: blaspbemia in deū: t scōs ei⁹. pbat etiā agnus in. c. si qs p capillū xxij. q.j. Cum ḡ isti ppīdi iudei maledicāt de ō: ō virgine Ma ria: t de apostolis eius: nimirum si iudicabīt blaspbemia.

Jrca scōm dico: q iudei q̄ pfilire audēt
c ptra creatorē: t crucifixū sunt puniendi p pīcipes seculares ꝯdigna aiaduersio ne: boc ē pena arbitraria: vt dicit tex⁹ i. c. in nō/ nullis in. §. fi. iūcta glo. in verbo aiaduersione. extra ō iudeis. quā glo. sequūt doc. Amplius dicit Pano: q est pena capitalis: f̄m legē i au tenti. vt nō luxu. ptra naturā Coll'. vj. Et ō etiā dicit tex. in. c. Statuim⁹. extra de malc. q blas/ phemātes deū t scōs ei⁹: maxime ⁊ginē Ma riā puniuntur pena ecclīastica: t pena tpali seu seculari p iudices secl'ares: t dic ibi Pano: mi. spāle vt ꝯcurrāt ābo pene: vicz ecclie: t secl'aris fori: t ambo iudices cōcurrūt ad puniendum idem delictū: nec vna pena impedit aliā: qō se/ cus est regulariter vt ibi habet. Nec obstat qō ibi dicitur publice: quia vt ibi dicit Pano: f̄m Host. publice dicitur etiam fieri quod fit coram multis personis: ita q̄ pbari possit: vt in casu nostro psupponitur: vt sit differentia inter pu/ blicū seu manifestū: t notoriū qō plus ē q̄ pu/ blicum: vt habet in. c. vestra de coha. de. t mu/ to: mentra. ff. de quest.

nes. la.ij. C. de decurio. li. x. et in l. fi. C. ō iudeis: t in l. generaliter. §. j. ff. de decurio. Cū ergo in/ dubitati iuris sit q̄ xp̄iani blaspbemātes deū t eius gl'iosissimā virginē matrē Mariā veni/ ant puniendi pena vltimi supplicij: vt signāter voluit glo. iuris canonici in. c. Statuimus. in verbo blaspbemiā. extra de malc. t i. c. Si qs p capillos. xxij. q.j. p tex. in autentico: vt nō luxur. ptra naturā. col. vij. §. t qñquidē. vbi de boc ē tex⁹ aperte. exquo nulla debz esse iuris dubita tio vt dicit Bal. in l. Ancille. C. de fur. Et banc sniaz secutus est Bal. in l. iurisiurandi. C. de re. cre. t iureiurā. t Pano: mi. in. c. in nōnullis: de iudeis. t vt plenissime t abundantissime de ductū fuit in dicto cōsilio: certe necessario dicē/ dū venit iudeos puniri debere eadē pena cum nō debeāt gaudere maiori progatiua vt. ō. Ul

Reterea si aliter dicerem⁹ seqreḡ absur/
p dū vicz q̄ xp̄iani quos xp̄s cruce rede/ mit: vt in. c. j. de iudeis. qui debēt ee me/ liores ꝯditōis q̄s iudei. c. cū sit nimis graue. de iudeis. t p sup̄ notata in locis ꝓallegatis: cēnt deteriores ꝯditōis: qō nō est dicendū cū sic sit q̄ absurdū t incōuenies sp est euitandū. cap'o quēadmodū. de iureiuran. c. cū iter. de excep. c. solite. de maior. t obedi. l. siue hereditaria. ff. de neg. gest. l. si quis ex argentarijs. §. pbibet. ff. de edendo. l. offidius. ff. de lega. ij. facit. l. aliud. §. absurdū. ff. de regulis iuris. Uñ dicim⁹ q̄ valz argumētū ab absurdo euitando. c. cuz sanctis. de officio archi. t. c. clericos. de officio vicarij: t est bona glo. in. c. dudū. de pbē. libro sexto. exquo dixit Pano: mitan⁹ i cap'o gaudem⁹. ō diuor. q̄ sp capiend⁹ est intellect⁹ p quē absordidas euitet. Igit vt talē absurditatē euitem⁹ necesse est fateri q̄ iudei blaspbemātes dñm nr̄m iesum xp̄m: t ei⁹ pissimā genitricē sp virginē Mariā puniēdi sint pena vltimi supplicij: p ter. i dicto §. t qñquidē. in autenti. vt nō luxurient cōtra naturā. Et boc si attēdim⁹: t ꝯsiderem⁹ legales dispositiōem. Si vero ꝯsiderem⁹ canonicā sanctionē dicendū videt penā esse arbitrariā. cū nō reperiat certa pena limitata: cū dicat tex. in. c. in nōnullis. circa finē: de iudeis. tales blaspbema tores puniendos fore: t p pīcipes secl'ares cō/ pesci debere cū digne aiaduersiōis adiectione. nō exprimendo q̄ pena puniendi sint: et quo re/ cursuz est ad arbitriū iudicis: q: vbicūq; certa pena nō statuit: ad arbitriū iudicis imponit. c. de causis. de officio deleg. t bene facit lex. j. in fi. ne. ff. de iure. deliberādi. t notat glo. in. c. sane ō celebra. missarum. t in. c. sup bis. de accu. Et vbi pena est arbitraria: debet imponi ispecta t cōsi derata q̄litate delicti: cause t psone offense. c. licē dignū. de homicidio. t notat glo. in dicto. c. de causis. in verbo arbitriū. t Speculator. de accu. in. §. q. circa pīcipiū. t dicit Innocēt⁹ i dicto. c. de causis q⁹ debet imponi pena: que magis ni/

mis: et tanto maior: debet esse quāto maior: est offensa respectu persone que offendit. §. sed pe/ na. iuncto. §. atrox iniuria. instit. de iniurijs. Sz que maior: potest dici offensa q̄s offendere dñz nostrū iesum xp̄m t eius pissimā matrē ⁊ginē Mariā. Profecto ram grauis est vt nō sit pe/ na que cōdigna censeri debeat tam grandi offē se. Et ꝓterea potest talis pena arbitrari in ex/ pellendo ipos iudeos a dominio illustrissimi pīncipis nr̄i: t in auferendo eoꝝ bona. nā vbi pena est arbitraria potest arbitrari t ipōni pe/ na: ne dū vsq; ad relegationē. l.j. in fi. ff. ō effrac. t expi. sed etiā vsq; ad mortem inducit. ꝓtrolu it glo. notāda. in. §. in sūma. instit. ō iniurijs. t de pena relegationis. notat etiā Bar. in. l. fi. ff. vbi pupilli⁹ educari debeat. Sed q̄a de iure ca/ nonico nō imponit pena capitalis. ca. cū nō ab boic. extra de iudicijs. Specu. in titu. de accusa nōib⁹. §. ij. in. ij. colū. in ver. Jtē criminalia. arbi trio versabit i pena pecuniaria: vicz in ablatōe bonoꝝ vt supra. Nā vt dictū est ex p̄sona iudi/ catur pena parua vel magna: vt notat etiā signā ter glosa in ca. j. in verbo. officio. circa finē. extra de clerico venatore. t ꝓterea potērūt ipi iudei ex pelli a dominio ducis: t sibi poterit auferri eoꝝ bona: f̄m Jnno. in ca. q̄ sup. extra de voto: quē sequit ibi Pano: vbi dicit ex mente Jnno. q̄ si iudei sunt infesti xp̄ianis: vel aliter delinquunt contra legē nature possunt expelli t sibi auferri eoꝝ bona: vt supra per xp̄ianos seu pīncipes seculares. t dicit etiā ibi Pano: q⁹ talibus potest papa indicere bellū t eos p̄uare bonis suis. Cū ergo delictū blaspbemie t cōtra legē nature ed parētur: t eadē pena puniant: vt in. d. §. t qñ quidē. in autē. vt nō luxurientur cōtra naturā. statutū in vno ex participatis censet statutū t in alio. l. si quis suo ꝓpriaverit. C. de furt. iūcta l. t nō etiā. §. j. ff. de suo ex rupto.

Et p̄dicta cōprobatur etiā a lege moysi
e ca qua cauet q̄ qui maledixerit t blas/ phemauerit nomē dñi morte moriatur lapidibus opprimat eū omis multitudo populi vt in Leui. habet. ca. xx. t in Exo. ca. xxj. &: . Qui maledixerit patri suo aut matri morte moriat. et Moyses in Deut. ca. xxvij. ait. Maledict⁹ q̄ nō honorat p̄rem suū t matrē. t Salomon in p̄uerb. ca. xx. Qui maledixerit p̄ri suo t mātri sue: extinguet lumē ei⁹ i medijs tenebris. Nō aūt esset videndum p quē tales blaspbematores pu niēdi sint. Sed q: plenissime et abūdantissime di ctū fuit t ꝯclusum in dicto ꝯsilio. Jdeo videtur vtrem⁹ nō insistendum: cum sit verissima illa sen tēnia q⁹ puniri possūt: ne dū per iudicē secularē. ca. in nōnullis. circa finē. de iudeis. sed etiā per iudicē ecclīasticū. ca. in archiepiscopatu. de re pto. t notat Pano: post Jnno. in ca. q̄ sup. de voto. t i. ca. gaudem⁹. de diuortijs. Nec obstat illa auctoritas Pauli. Quid ad nos de his qui

fotio sunt iudicare ꝛc̄.q; itelligāt z ꝓcedāt quo ad penas spūales:q; in illis iudex nō subsunt ecclie:secus vero q; ad penas tpales.put notat p dñm Panor.post cetera i iuribꝰ pallegat̄: z cōprobat rōne. Nā iudex delinquēdo forū ecclīasticū:z iurisdictionem ecclīasticē sefubtrahit:z iurisdictionē ecclīasticē sefubmittit:ficut xp̄iani:q; delinquūt ꝓtra legē diuinā:vel iuramento forūnt forū ecclīasticū:fm dñm Panor.in.c.post miſabiles.in fine:extra de vsuris.z Joh.de anania in.c.postulasti.de iudeis.ne alīs gaudeant maiori ꝓgariua:q; xp̄iani fm doctores in locis pallegat̄:z ita cōcludendū est dictū delictū blasphemie cē mixti fori:z ꝓinde posset puniri:taz p iudicē ecclīasticū:q; secularē:vt in iuribꝰ pallegatis. Et ita vt supra scriptū est dico:z cōsulo in iure cē. Ego Melchion de cacijs iuris vtriusq; doctor: Ioannes. Jn cuius fidē me ꝓpria manu subscripsi. Sigillūq; meū apposui cōsuetū. Saluo tn̄ sp̄ꝛ ꝓsilio sanioꝛi. Quinꝰ doctor: sic ꝓfirmauit dicēs. Et ita vt supꝛ p nos graues z itelligētes viros:q;ꝛ oculi nō fallūt:nec fallūt ꝓculsū ē:dico:z ꝓsulo ego Bernardinꝰ de Terzago legū doctor. Jn cuius rei testimoniū me ꝓpria manu subscripsi:z sigillo meo solito sigillaui:saluo semp iudicio cuiuslibet melius sentientis. DD

Nnoie dñi nr̄i Jesu xp̄i:ac alīus gl'iose virginis mris Marie:ac bti Anthonini martyris patroni nr̄i.ac bt̄e Katherine martyris tonusq; curie celestis trūpbātis. Ut so deganni:ac salubernimo tori fidei nr̄e ꝓsilio Reuerēdi patris fris Bernardini de Busti ordinis minoꝛ obſuātie i fauoꝛē saluatoꝛis nr̄i:ac alīus gl'iose mris virginis Marie:ac oim sanctoꝛ z no minꝰ torī ecclie militātis:nec nō ꝓncipuꝰ:ac etiā oium xp̄ianoꝛ. Et licet absq; alīus vbis appꝛobāda sit subscripta cōclusio ꝓsupposita p veris:q; in facto exponūt vna cū additionibꝰ ꝓdanissimoꝛ iurisconsultoꝛ:q; postea cū aliqbus additionibꝰ eādē cōꝓbarit. Attamē ne videat alienū venerādū collegiū doctoꝛ iudicū Placentine cuiuis:ab adiutorio oneris torī religionis xp̄iane in cuius gremio etiaz ipi aggregant: hec paucula p iuris corroboratiōe arcta ꝓdicta annectere voluit breuitat̄ gra:q; si oia occurrentia exꝓmere voluisset certe nō allegatōes:sz magnos codices cōposuisset:vltra ea q; copiose:z fra deducendis.

Premittendū igit̄ p clariori enudatione infra dicendoꝛ:ac torī materie.q; tūc denū blasphemia fm bōs Anthoniū:cū vl deo attribuit qō ei nō ꝓuenit:vel cū ab eo remouet:qō ueritiq; spēm:beat̄ vero Tho.addit in ij.q. xciij.art.j.vel cum attribuit creature:qō ꝓpriat deo. Et istud peccatuꝫ mortale repugnat charitati diuine de diuerso. Ea ꝓpter sume detestatur fm leges z canones allegat̄ i ipo ꝓsilio et vltra pallegata iura q; ab vtroq; iure cōcluſit pliat:babet p glo.in ca.fi.qō p capillū.xxij.q.j.

Et casu aūt ꝓposito apparet tā ex libꝛ bebreoꝝ q; appellant Talmuth:z Mazer:q; etiaz ex nū q; appellant Talmuth:z Mazer:q; etiaz ex alīs libris z eoꝝ oꝛōibꝰ z gestis:nō mō semel sz sepiꝰ dñm nr̄m iesum xp̄m:ex virgine Mariā ac sacros blasphemare:q; blasphemie z maledictiones hic nō repetunt eo q; adeo detestabilia sūt: vt nō mereant pluries repeti: sz melꝰ est tacere vt nō mereant pluries repeti: sz melꝰ est tacere q; loqui.vt pbat.iij.Re.xxj.ca.z Job.ca.j. Ob hāc cām iudei qñ audiebāt blasphemiā i signū boꝛoꝛ:z detestatōis lacerabāt vestimēta suaveſt Lappbas Mat.xxvj.c.Et aliqñ ne audirēt blasphemare ꝓnuerūt aures suas. Act̄.iv.ca. Et in sili babet p Bar.z doc.in sodomia.i.l.cū vir nubit.C.ō adul. Jō sanctꝰ est tacere q; loqui Cū g̃ dicāt multa enormia que ꝓuerunt cū detestatōe blasphemie z exꝓsse appeat: iō alī nolunt nō ꝓnūciare nisi blasphematoꝛes. Et ideo debēt subiici penis:de q̄bus in.d.autēntico.vt nō luxu.cōtra na.§.et qm.col.vj.z de iur.ca.in ca.in nonnullis.de iude.z sup̄ deducti p do.Melchionē cac̄. Sed illi addendus ad declarationē illoꝝ verboꝝ cū digna aiaduersiōe cōpescant notando illō verbū aiaduersiōe quo tert̄ ille vnit: qz aiaduertere nihil aliud est q; coꝛpꝰ aiatū rollere:vt nota.in.l.impiū.ff.de iur.om.iudi.Ad idē est bona z nota.glo.in.c.sepe.xxviij.q.j.que volunt iudeos aliqd i obꝓbꝛobriū fidei xp̄ianc moliētes de mādato cp̄i vel ꝓncipis vberari vl' alr coꝛporaliter multari:subiacēs spūali pena puniri nō posse:q; nihil de bis que forīa sūt ad nos attinet. Nā qui in ecclia non est ab ecclia separari nō pōt.vt i ca.oīs xp̄ianꝰ.xj.q.iij. Circa aūt materiā tractā de intellectu glo.in.§.in sūma.instit. de iniur.de pena arbitraria videat.d.Barthol. apo.in repe.l.si fugitiui.C.de Fuis fugi.col.vij et sequēnb̄.vbi solēnissime in casu ꝓposito idē cōcludit in sua longa distinctiōe ꝓpter enormitatē criminis. Nec dicat: ecclesia penā sanguis nō imponit. Quia rñdet q; exēplo clerici degradati tradi debēt iudici sc̄lari.ca.cū nō ab hoīe. de iud. Et ita in terminis firmat consulēdo.d. Pe.de anch.ꝓsi.xv.incipien. Jn xp̄i noīe. Amē. Spūalis iudex in quo ꝓsilio p optima iura: z cōcludētes rationes firmat iudeū q; in dedecꝰ fidei nr̄e peccerat certas imūdicias sup venerabilem figurā sancte crucis dū teramie per cuitatē Lesene decāt̄etur debuisse capitaliter puniri z talis delicti punitionē principal'r ad iudicem secularē spectare:z data eꝰ negligētia ad ecclesiasticū.facit ca.cū sit.ca.licet ex sulcepto.z ca.ex reno:c.de foro cōpe.Et dicti cōsiliꝰ elegantissima fundata nō sunt hic trāscribenda:qz videri pōt ab oibus. Eandēmet questionē terminat lucu lenter idē Pe.de ancho.in repe.ca.ea que.in.xj. char.in.viij.q.de reg.iu.Et idē qō in dicto consilio relat̄ opi.ꝓdudit.Aliq rñ talis blasphemie: z iniq̄ssime impōnis punitōem iudici ecclesiastico ꝓncipal'r spectare affirmāt:vt Jnno.in c.q; sup his.de voto.z aliq distinguūt:vt Abbas.z tradit p aliqs scribentes in.c.j.de ꝓsti.vt dcat Bal.in ꝓsilio.cclxv.in.iij.volumine iapiē te. Jn xp̄i noīe.Amen. Judeis rusticis:z se remittit ad cōsiliuꝫ Job.de lign.subscriptū p plures doctoꝛes:qui vident ꝓdudere:q; ab ordinario suppleri pōt p Albr.in rubr.C.ō iure.circa.fi. rā ecclīastico:q; seculari.Et maxime attēta atrocitate criminis nō pōt denegari iudex secularis: vt p Job.an.in.c.fi.de pe.in.vj.in.glo.in verbo ad minus.Et est ter.in.c.si vos ꝓtra.z in.c.sunt q̄dā.z in.c.de liguribꝰ.xxiij.q.v.cuz mltis alīs capitulis ibidē. in q̄bꝰ iuribꝰ babet de penis ꝛc̄. Et possime:q; isti iudei q; taliter agūt ꝓtra fidē xp̄ianā faciūt:z in eꝰ oppꝛobriū z dedecus: ista est cōis iniuria ecclīastico z secularibus.l.ē apud labeonē.§.quicuiuz.ff.de iniur.Et ō casu crimē iniuriaꝝ est publicū.Quia qō in religionē diuinā cōmittit:in oēm iuriā.C.ō de re.l.manicheos.Et cū dñi nr̄i Jesu xp̄i sit terra z plenitudo eius:oꝛbis terraꝝ z oēs vniuersi.bec Bal.in pallegato ꝓsilio.cclxv.in.iij.volumine. Cū g̃ dicte blasphemie:z maledictiones tendant ad subuersionē fidei xp̄iane:z maximū dedecꝰ sūme creatoꝛis:z eius virginis matris:ac oim sanctoꝝ posset potꝰ imputari ꝓncipibꝰ secularibꝰ:z vltra allegata in ꝓmo faciunt nota. in regula.culpa carer.ff.ō reg.iur.vbi glo.allegat cō coꝛ.facit̄.c.nō iferēda.c.oñdit.xxiij.q.iij.videa oino Albr.in dicta rubr.C.de iude. Qui assignat rōnes q̄re iudei nō ita verant a demonibꝰ sicut xp̄iani:z multa alia pulchra dicit in tota hac materia:maxime circa expulsionē cū causa ꝓdudēs in affirmatiuā multis deducis binande. Et q; rōne delicti sortiūtur forū:nec debēt ee meliōris cōditiōis:q̄ xp̄iani delinquētes. Sz q; hoc sup̄ tactū est.ideo nō reiterandū.Addat nī Alexā.de neuo.in suo tractatu cōtra iudeos. in sexto dubio ꝓncipali:ꝓpositis Mediolani in.c.gaudem.ō diuoꝛ.i glo.iij. Jnno. Abbas z doc.in.c.Qō sup his.pallegato:dū ꝓdudūt. q; principes seculares pōt expellere iudeos de regnis suis:z eos bonis oīmbꝰ spoliare:si sūt infesti xp̄ianis:vel aliter delinquūt ꝓtra legem nature:vel legē licitā. Jta Oldra.ꝓsi.lxxxvij.incipien. Quenk an ꝓncepo. Et idē solēniter firmauit.d.Pe.ō anch.in repet̄.c.pām.in.viij.char ta.in vsi.Sed hic q̄roveri ꝓncepo sine pcō de regu.iur.in.vj.Sz nō mltū curandū ad ꝓsens q; quē puniant dūmodo puniant.

Addit etiā ad illud dū dicebat:q; q̄libet causa etiam falsa excusat a dolo.p.l.igit.ff.de libe. can.cū ꝓoꝛ.de q̄bus in ꝓsi. Quia aduertendū q; illa regula nō ꝓcedit:vbi alias ꝓbat dolus. Jta.d.Christofe.de nicellis ꝓcinis noster Placentinus in.l.j.ff.de ceſſi.in.l.j.§.p seruū q; i fuga.ff.de actiꝰ.pos. Dicit̄ q; vna ꝓsumptio tollit aliā.l.diuꝰ.de in teg.resti.ca.lrās.de ꝓsump.sz maioꝛ tollit minoꝛē.glo.in c.cū inter. Rub.seniorem. de elect̄. in glo.ep̄os. Et sic ꝓbādo tale enormē delictū ꝓbatur dolꝰ.vel alr soluit Ja.de but.z q̄si in idē recidit.in.l.plagij.la.iij.C.ad.l.fla.de plag. Qui illō ꝓcedit qñ q̄s nō errat in iure naturali.z sic in his que nō sunt de genere ꝓhibitoꝝ:vt dicit̄ z ita limitant illa iura:z cōcoꝛ.in.j.cōsilio allegato:de quo p Ang. Jnsti.vi bono.rap.in.§.j. Alexā.suo cōsi.req.in ꝓmo col.pe. Pau.de cast. cōsi.cccij.incipien. Jn causa mercatoꝝ. Ludo i rub.de arbi. Felin ca.cōgregatos. de cōsti. Bartha.in cōsi.cxxc. Barthō.apo.ꝛo in ꝓsi.xxj.col. fi.q; oēs allegāt cōcoꝛ. Sed ita vt ō debēt intelligi z limitari. Negari etiā nō pōt q̄n dicant iudei in dolo malo.q; ille q; facit id qō quis scit se nō debere facere:vel cōtra semp dicit dolosꝰ l.dolus.ff.man.ca.vt inq̄sitiōis.§.fi.de verbo.i vj. Nō sic iudei sciūt se nō debere blasphemare.vt ō. Late etiā babet Lauit.xxiij.ca vbi dicit dñs. Educ blasphemū extra castra z ponāt oēs q; audierūt manꝰ suas sup caput eiꝰ z lapidēt eū ois ꝑpl's.vñ ler gñalis tūc facta est extoꝛe dei q; q; blasphemauerit nomē dei morte moriat.ꝛc̄. Xp̄m etiā scīt venisse p redēpcōe peccatoꝝ.put eis ꝓfitat̄ ē.l. Jobes bap.vt bētur Joh.j.c. Quo casu illud ō: sari qō fuit audirū.glo.cōiter approbata in.l.si curoꝛ.C.de peri.cu. Jtē scīt adimpletas ꝓphetas z torā legē p alia xp̄i opa. Jtē scīt p vocē aplorum iuxta illud. In oēm terrā exiit sonꝰ eoꝝ:z in fines oꝛbis terre verba eoꝝ:vt i psal.xviij.z Panoꝛ.i rub.extra de sū.trī.z fi.ca. Jtē successiue p diuini nominis ꝓcones dignissimos:inꝰ quos hic frater Bernardinꝰ ꝓmꝰ cōsultoꝛ:z alios q; vsq; in hodiernū diē palā p totū oꝛbē inter xp̄ianos ō p̄dicāt z docēt. Jō si nescīt nolūt edoceri:q; sunt in dolo.vt babet per Bal.in.l.q̄ūq;.C.de fuis fugi.z pfecto si ignorāret penitꝰ tales nephādi gnis blasphemias nō facerēt:nec scirēt:sz sunt callidi:atq; fallacia z machinatiōe:z si possent ad circūuentēdū:fallēdū:decapitēdū oēs xp̄ianos cōcurrerēt. Jō dignissime sūt i dolo ꝓstituti.l.j.ff.de dolo ma. Refert pulchre Job.an.in regla sancti.extra de reg. iu.i.vj. Et ex diabolo sunt Joh.viij.ca. Talis q; dolꝰ malꝰ illos reos facit:z ignoranciā crassā:supina ipos non excusat:z marie vt ō dictū est in delictis q; arguūt dolū ex sui natura z ex verbi platōe blasphemie.put ō: de furto z similib. Jta Bal.in.l.Burelꝰ.§.de seya.ff.de lib.legā.l.nec exꝓsse.C.ad.l.coꝛne.de fal. Ang.in repet.l. Si vagāna.C.de bo.vac.li.x. Bal.in.l.j.C.de cōsul. cū si. Ergo sunt in dolo malo z punitēdi sine delinquēdo cōtra legē naturalē z cōtra testamēti vet̄ z subiacent penis legalibꝰ. Jta dñs Franciscus de Are.in cōsi.dvij.z Albr.vt ō.

deputauit: vt eñt doctores hebrei ⁊ Nicolaus de lyra sup̄ ꝑdicta ca. Sola igit̄ illa est ⁊ virtus que catholica fide decorat. Et ideo Rich. poeta in li. de nupcijs. ca. xxxvij. inq̄t. Virtutes alias frustra conatus habere: si virtus fidei deficat ipa ndi. Ideo Marci vlti. ca. saluator ait. Qui nō crediderit cōdemnabit. Econtra vero de fide dicit. q̄ est vita hois. vnde Habacuc. ij. dicit Justus ex fide viuit. Et idē habet ad Hebre. x. ⁊ xxxij. q. j. ca. vbi sancta. de sacra vnctōe. ca. vnī ⁊ xxiij. q. j. ca. vbi vero. Iē ex fide charitas ꝓcedit. j. ad Cor. xiij. ad Galat. v. ad Thimo. j. ⁊ Jacobi. j. Ideo dicit dñs. Qui credit in me habet vitam eternā. Job. vj. exāssumptaue de peni. di. ij. ca. caritas. Fides enā est illa q̄ nos filios dei cōstituit: iuxta illud. Joh. j. Dedit potestatē filios dei fieri his qui credūt in noīe eius. Et ideo cuilibet fideli dicit de⁹ verba ꝓposita. Dic est filius tē. Sup̄ quib⁹ verbis tres mōmodo cōsiderationes faciem⁹. Prima dicit cōmendationis. Secunda signationis. Tertia ⁊ vltima appellabitur defensionis.

Pars prima huius sermōis de cōmendatione fidei catholice. ¶

Cribus ꝓpue fides catholica cōmendatur. Primū dicit nobilitationis. Secundū supationis. Tertiū ⁊ vltimū appellat excellentiōis. In crib⁹ aūt nobilitat fides hoies. Primo in cognitione. Sancta enī fides excedit in dignitate omnē aliā sanctā. Unde sup illa verba psalm. vlti. Multe filie cōgregauerūt diuitias tu vero supergressa es vniuersas. Dicit glosa. Oēs sanctē sūt quasi diuine quedā: sancta vero fides oēs diuitias sanctarū supergredit. Jō dicit Rich. in ꝓhemio pmi sen. q. v. in corpe q̄stionis q̄ fides est nobilior oibus sanctis practicas. Et hoc vitas ꝓbari potest ex fundamēto Aristo. ⁊ Cōmentato. in. j. de aia. ⁊. viij. ethopi. vbi dicit q̄ illa sanctia vel disciplina est melior: que versatur circa nobiliora subiectū. Sed si querant subiecta oim sanctiarū nullū inuenient nobilius subiecto fidei. Subiectū enī grāmatice ē oratio cōgrua ex ptibus. Subiectum rhetorice est oratio ornata. Subiectū logice ē sillogism⁹ siue argumētatio f̄m alios. Subiectū libri phisicor. ē corpus mobile. Subiectū libri de celo ⁊ mūdo est corpus mobile ad locū. Subiectū libri de generatione ⁊ corruptōe est corpus mobile ad formā. Subiectū libri metheororū est corpa mixta ⁊ imperfecta: veluti nos ꝓuina: grando ⁊ hmōi. Subiectū libri mineraliū est corpa minerale. i. corpa mixta ⁊ ꝓfecta sed inanimata: vt plumbū aurū ⁊ hmōi. Subiectū libri de aia ē corpa animata vel anima. Subiectū libri de vegetalibus ⁊ plantis est corpus vegetabile. Subiectū geometrie est linea vel quātitas cōtinua. Subiectū ꝓspectiue est linea visualis. Subiectū aritmetice ē numer⁹ siue quātitas numeralis. Subiectum astrologie est corpus celeste. Subiectū totius methaphisice est ens inquātū ens. Tu vo o fides deus sacra: o fides catholica: o fides orthodoxa: dic quesō qō est subiectū tuū: ⁊ a quo pgrederis ⁊ in alias rationales descēdis. Et certe pro te dimans rñdeo. Deus eternus: deus gloriosus: deus oipotēs est subiectū nūm. ⁊ cōsequēter eo nobilius: oibus sanctijs. Et hoc est qō dicit Aug. j. de trini. ca. ij. Fides est virtus quedā ab vna substantia dei simpliciter ꝓcedēs. Et ideo dicit idē Aug. in lib. de fide ad petrū. Nihil est cert⁹ hoi sua fide. Et cōsequenter dicūt doctores q̄ sanctia fidei est excelsior oibus alijs sanctijs ⁊ certior. Et hoc ꝓbat sanctus Bonauē. in. iij. di. xxij. art. j. q. iij ⁊ Tho. ij. ij. q. iij. art. viij. ⁊ Alexā. de ales in pma pte sūme. q. j. ar. ij. ⁊ in. iij. pte i tracta. de fide q. an fides sit certior: sanctia. Et hoc pōt ꝓbari sic Quod cognoscit lumine pme veritatis increate cert⁹ cognoscit q̄ illud qō cognoscit lume veritatis create. Sed qō cognoscit fide nostre lumine veritatis pme. Nā fides infundit a deo: vt habetur Sap. iij. ergo sanctia et cognitio fidei est certior oibus alijs cognitionibus. Sanctie enī naturales causant in nobis ꝑ magis nota f̄m naturā: vt inquit Pbus. vij. Metha. iij. de aia. j. Phisic. ⁊ in libro de sensu ⁊ sensato. Scientia aūt fidei causat a deo vt supra. Cū ergo nobilior causa nobilius ꝓducat effectū: vt habet. j. de aia. ⁊ in libro de causis. ergo tē. Et hoc est qō inq̄t Cōmentator: sup. vj. Metha. Sanctia nostra causata ē a rebus: sz sanctia dei causat res: p̄ter ea certus est qō sciunt testimonio spūs sancti q̄z quod sciunt testimonio creature: sz quod sciunt per fidem sciunt testimonio spūs sancti: ad Roma. viij. Ipe spūs testimoniū reddit spūi nro. tē. ac. j. ad Thes. ij. & apls Paul⁹. Cū accepistis a nob verbū accepistis illō nō ve verbū hoim sz sicut verbū dei. Ergo sz ea q̄ scim⁹ ꝑ fidē nō sciam⁹ ꝑ demōstrationez naturalē: nī cognitōe supernaturali certi⁹ scimus q̄z alia: quia a certiori ⁊ doctore. Cognitio enī nostra de fide quā habem⁹ vel ꝑ inspiratōz vel ꝑ lectionē sacre scripture sine dubio ꝓcedit a deo. cui scriptū sit de his q̄ fecerūt sacrā scripturam. ij. Pet. j. Spūsancto inspirati locuti sūt sancti dei hoies. O sanctia fidei q̄ntū es nobilis cū magistr⁹ habeas deū. O sancta fides quātū sanctificas facis fidelē: cum sis excellētior oīb⁹ sanctijs. Et ideo quilibet ver⁹ fidelis licz ignorans ⁊ idiota quo ad mūdanas sanctias a deo reputat doctior oibus doctoribus ⁊ astrologis nō habētibus veram fidē. Non enī attēdit de⁹ nobilitatē sanguinis sed virtutū. vñ Ouidius in libro de vetula inq̄t. Nobilitas hois mēs ⁊ dei ratio imago. Nobilitas hois virtutū dara ꝓpago. Qua ex re inq̄t sanctus Bonauē. in. iij. dist. xxij. ar. j. q. iij. Melius est vt modicū quid de deo sciat q̄s oīm celestiū simul ⁊ terrestriū noticiam habere. Ideo mertice dicit. Qui christum

bene scit satis est si plurima nescit. ¶

c Ecunda nobilitatio fidei dicit meritaōnis. Quātū enī sit meritū illi⁹ q̄ sincerit credit: ⁊ habet veram fidē: ponit Aug⁹. in li. de verbis dñi di. Nulla maior virtus fide nulla maior sciēa: nulli maiores thesauri: nulla maior excellēcia ⁊ dignitas in ꝓsenti vita inueniri pōt: hec ille: ⁊ Bernard⁹ in sentētijs suis idē ꝓfirmat dicēs. Nulla maior nobilitas est in mūdo q̄z nobilitas fidei xpiane: que aiaz sic nobilē facit ⁊ sublimat: vt eā digna sit sedere a dextris virtutis dei. ⁊ Salomon Sap̄. vij. anquit Optaui ⁊ dat⁹ est mihi sensus. i. fidei. ⁊ inuocaui: ⁊ venit in me spūs sapiēcie: ⁊ ꝓposui illam regnis ⁊ sedibus: ⁊ diuitias nihil esse dixi in cōparatione illi⁹: nec cōparaui illi lapidē pretiosum: q̄z nūa omne aurū in cōparatōe illius arena est exigua: ⁊ tanq̄z lutū estimabit argentū in ꝓspectu illius: ⁊ infra. Infinit⁹ est enī thesaur⁹ hoibus: q̄ qui vsi sunt pricipes facti sūt amicicie dei. O igit̄ fides nobilissima: O fides dignissima: O fides excellētissima quātū nos dignificas. Cert̄e est nobilior quo ad deū ⁊ celestē curiā pauperculus fidelis: q̄z oēs reges ⁊ imperatores mūdi nō habētes veram fidē. Cōsidera o xpiane fidelis si tā excelsa virtus est fides: quātū meriti acquiris si eā vsq̄z ad mortez sincerit tenes. certe dignissimā coronā tuo in capite ponet deus i alia vita ꝓter veritatē fidei. Ideo ipse saluator noster Apoca. q. inq̄t Esto fidelis vsq̄z admortez: ⁊ dabo tibi coronā vite. S

Ertia fidei nobilitatio dicit filiatōis. Cuius fundamētū ponit auctor: in li. ꝺ causis. dicēs. Quāto aliq̄d est ꝓpinqu⁹ ⁊ similius ꝓme cause: tāto est melior⁹ ⁊ nobilior⁹. Quo ꝓsupposito certū est: q̄ quasi nulla est maior: sic multitudo ⁊ ꝓximio cū aliq̄ re: q̄z filiatio ad patrē: dicente Pbo. viij. Ethico. Magna est similitudo generātis ad genitū. vnde in l. fi. C. de impu. ⁊ ali. sub. dicit q̄ pater ⁊ filius censent esse q̄si eadē ꝓsona. ⁊ insti. de iust. ⁊ iur. §. ei q̄ dicit: vox patris: vox filij. Sz manifestū est q̄ fides sanctissima facit hoiem filiū dei: vt habet ad Gala. iij. c. vbi dicit. O ēs enī filij dei estis ꝑ fidem iesu xpi. ⁊. j. Joha. v. ꝺ. Quis q̄ credit q̄m xp̄s est filius dei: ex deo nat⁹ est. Ergo nihil pene nos deo magis facit similes q̄z fides: ⁊ ꝓcqnr nobilior: cum. O xpiani deuoti: audite quā vobis fides conferat dignitatē. Ite enī Aug⁹. sup Joha. j. c. Qui seruit dei esse digni nō sum⁹: in filios ꝑ fidē nos adoptauit. Nō solū aūt filij dei sunt fideles: vt erāt habet. j. Joha. iij. ⁊ ad Ro. viij. ad Gal. iij. sed etā dij nūncupant. Ideo vob oīb habentibus veram fidem dicit Dauid in ps̄. Ego dixi dij estis: ⁊ filij excelsi omnes. T

Ecundū ex quo cōmendat fides dicit superationis. Ꝓ: o cui⁹ declaratōe sciēdus q̄ vera est illa sntia Job. xij. c. vbi dicitur

Milicia est vita hois sup̄ frā. ⁊ Hiero. ad Eustochiū. Sradiū ⁊ pugna ē hec vita mortalibus Unī Aug. i quodā sermone inq̄t. Premonitos vos esse volo: neminē sup̄ terra sine tēptatōe vanā victuriū ⁊ cui forte collat aliqua: aliā vsq̄ ad mortē securū expectet. hec ille. Propter qō Eccli. ij. ꝺ. Fili accedēs ad seruitutē dñi sta i iustitia ⁊ timore: ⁊ ꝓpara aiam tuā ad tēptatiōez. i. mūdi: carnis: ⁊ dyaboli. Si q̄z ꝓgras qō ē securū: ⁊ q̄ armatura sit portēs ad defendēdū nos ab hiis impugnatiōib⁹. Clamans rñdeo. Fides: fides: fides. Qui enī fides vicat ipugnatiōes ⁊ tēptationes mūdi ꝑz ꝓme Joh. v. vbi ꝺ. Oē qō natum est ex deo. i. q̄ fidē: vincat mūdū: ⁊ hec ē victoria que vincat mūdū fides nra. De victoria demonū habet ad Ephe. vj. vbi inq̄t Apls. In oib⁹ sumētes scutū fidei: in q̄ possitis oia tela nequissimi ignea extinguere: vbi glo. ait. Nulla est tā valida hostis tēptatio q̄ nō fidei fortitudiē valeat succūbat. Et ꝓme Petr⁹ quinto post narratā dyaboli rabiē ꝺ. Cui resistite fortes in fide. De victoria aūt carnis habet Esa. ij. vbi ꝺ. Erit fides ancoratū renū eor⁹. vbi glo. inq̄t. Ois lumbos ꝓcupiscētia deuincat duz scutū fidei in aia tuā q̄ possidet. Alia q̄z glo. sup̄ illud Dicit. v. Circuite vias Hierusalē tē. inq̄t. Fidelis deus nullū habētē fidē i tēptatōe ꝺserit. Anselm⁹ in sup̄ in li. de similitudinibus ait. Doc ꝑ ilegio xp̄iana fides gaudet q̄ ꝺ̄nūcū q̄z inimicoz tēptatiōez ꝓsternit ⁊ deuincat. Habeat igit̄ vnusq̄sq; i mollestijs tēptationū fidei xp̄i: ⁊ lauter vincet oēm potestatē inimici. hec ille. O fides fortissima tu es illa lancea validissima: q̄ oēs tēptationes ⁊ ꝓlixa inimicoz nostroz ꝓcuris ⁊ ipugnas. Et ideo Bernard⁹ in q̄dā sermone ait. Mūd⁹: caro: demonia: diuersa mouēt ꝓlia: q̄s tūc oēs facilius deuincimus: si securum fidei in manibus cordis nostri tenemus. U

Eraum q̄s cōmendat fid ē ꝺ: excellētiōis.

c Oēs enī nature naturate potētias excedit ver⁹ fides. Pervirtutē enī nature nō pōt ds ādulare sup̄ aīs: q̄s tñ facere pōt ꝑ virtutē fidei. Unī Petr⁹ habens fidē ādulauit sup̄ aīs maris. Cū aūt iaret aliquātulū titubare ⁊ fide cepit mergi: ⁊ ō ei dixit dñs Matth. xiiij. Modice fidei quare dubitasti. Beat⁹ q̄z Job. de capistrano ordinis nri: cū necesse hi et tranāre padū ꝑ q̄busdā rebus ꝓcernētibus honorē dei: ⁊ pcinnarij cū nollēt nauigio trāsferre: fore q̄: volebāt ab eo pecuniā hic q̄ā pauperi⁹ nō habebat: posuit ⁊ cētēdie marcellū suū sup̄ aīs ipius padi: qui ē fluuio⁹ ꝑfundissim⁹: q̄z alia flumina Italie q̄z plurima in cū deriuant: ⁊ ō appellat rex fluminū: ⁊ alio noīe a q̄ellat eridan⁹ mera illud Virgilij. Fluuioz rex eridan⁹. Erat so aūt marcello terrozauit socios si habebat fidē q̄ de⁹ posset eos facere trāsire fluuiū illū sup̄ illo marcello. Quo rñdēte q̄ sic. Ipe ita ut fuit

uū ponēs se sup ipo mārello simul cū socio: et rangi eſſet sub vna optima naui transiuit ipm fluuiū: hoc erā anno scī. 1495. de mēſe aprilis. Un⁹ frater noster vteramontan⁹ laic⁹ existens Rome: z nō habēs sociū cū quo posset reuerti ad ptes suas: faciebat se associari de loco ad locū a fratrib⁹ ordinis nr̄i. Cū aūt eēt vtra padū in loco nostro ap̄s viquerā guardian⁹ illi⁹ loci cū associauit duobꝰ fribꝰ: qui bēbant trāſire vtra ipm flumē vt irēt papiā: ipi vero frēs habebāt bullerā trāseundi: q: ꝓpter suſpitionē pestis portinary hūc ꝑceptum sub pena furce ne trāſirent aliquē veniētē de loco suſpecto: q nō haberet ipam bullerā. Deo aūt ꝓmittēte ille frater vteramontan⁹ qui nesciebat q̄ oportet⁹ hīc dicā bullerā petit cū ipis fribꝰ sine illa: vñ portinary cū recepiſſent in portu illos duos socios ei⁹: q bēbant bullerā interrogauerūt eū vbi hēret bullerā suā. Ipe aūt ff q: erat laic⁹ nesciebat bn̄ loq̄ latine: nec erā vulgarē in lingua nr̄a. Sz būliter signis z verbis quib⁹ poterat rogabat amore virginis vt eū trāſire ꝑmitterēt. Illi vo ꝓsentare noluerūt: vñ ipm solū in ripa dimiſerunt. Tūc cogitās ille pauper⁹ q̄ oīno oportebat eum trāſire: si volebat ire ad ptes suas: extraxit tunicā quā habebat sub habitu. Et quia habebat perā in qua deferebat duos panes cū vno vasculo vini vt posset p viā p̄andere: ligauit dictā perā ad collū deinde misit tunicā sup aquā padi: z postmodū saliit sup ipsaz tunicā. Sed deo sic disponēte fundū perdit ipe⁹ flumin⁹: vnde sup aq̄s venit: z medi⁹ sup aq̄s stās ac medi⁹ sub aqua: ꝓgebat ab alia ꝑte flumis: z q: illa pera quā habebat ad collum ipediebat ipm dissoluit cā: z posuit sup humeros: z ꝓgebat recto tramite versus portū nihil deſecēdēdo quāuis velocissime z cū maximo impetu curreret p̄dict⁹ fluuiu⁹ q̄ est ibi valde latus. Videns aūt tunicā suā deorsuz ferri ab impetu aq̄z cu carne post eā z ipam appꝛhendit z secum detulit: redijt ꝓgēs ꝑta aq̄s ad iter q̄ cepat hūo man⁹ iunctas ad deū cum corde eleuatas: z sic transijt ipz fluuiū citius q̄ portinary cū naui: q̄uis ante ipz icepiſſent trāſfretare: z ipe mortā trauisset in extrabēdo tunicā z se aptando. Jterz in eūdo post tunicā suā. Quod miraculū mlti viderūt q̄ erāt in naui. Et ipe frater a papia venit ad ill̄ū locū sancti Angeli apud Mediolanū: associat⁹ a duobꝰ fribꝰ quinde Januē: z ab illo loco fuit associat⁹ ab alijs duobꝰ fratribꝰ versus ꝓcē snal. Multa alia stupenda: super dē⁹ nature facultatē facta sunt ꝑ virtutē fidei pcō ḡ a te o natura: an cū oīpotētia tua: z omnibꝰ influentijs celestibꝰ possis ecce visum restituere. Et certe clamat Aresth. de quo iā: sup tertio de aia. Credit q̄ iste homo fuit regula in natura: quē natura fuerit ad demonstrandū vltimā perfectionē in scientia tot⁹ nature: hec ille. Dicat ergo ipse Aresto. cognitor virtutis nature in posth̄dicamentis. A priuatione ad habitū: impossibilius est regressus ꝑ naturaz Sed o fides sanctissima: nūquid tu poteſ eccl̄ lumen ꝓstare. Cerne sic: z dimissis aliis quasi innumerabilibꝰ exemplis: ponā illud quod habetur in lectenda sancti Dionysij philosophi athenien̄sis areopagite: salicz q̄ cum Paulus arbeniis disputaret cū Dionisio tūc i illa cuitate doctore z magistro ecclen̄tiore: z cū conaret ad fidem Ihesu xpi cōuertere. Semel disputantibꝰ illis accidit q̄ quidā cecus a natiuitate quē Dionysius cognoscebat inde transitū fecit tūc Dionysius dixit Paulo. Si mediāte fide tua huic cecō lumē confestim restituis: ad fidē tuam me cōuertam. Cui Paul⁹ subridēs ait. O Dionysi hoc facere minimū est fidei christiane. Sed tamē quia hoc petisti: volo tibi fidei nostre virtutem demonstrare. Verū q: si ego verba aliqua dicerē ad restituēdū lumē huic cecō: forte alicui superstitioni imputaret⁹. Dic tu hec verba. O cece: ꝓcipio tibi in virtute fidei Ihesu xpi vt visuz recipias. Que verba statim vt Dionys. dixit: ille cecus illuminat⁹ est. Et ipse sanctus Dionys. ad fidem Ihesu xpi cōuersus docto: christianoꝝ est effectus. X

Ecū do pero a te o natura potentissima: an
e possis facere cessare solē z lunā a suo motu: ita q̄ generata nō corrumpant̄ et destruant̄. Et darū est q̄ nō. Nā inquit Phus secūdo de generatione. Mot⁹ solius est causa generationis z corruptionis oīm rerū. Et. i. viij. physicorū. Mot⁹ est vita quedā omnibꝰ natura subsistentibꝰ: quo remoto nulla natura subsistit. Et ꝑ dicta ergo patet q̄ natura nō pōt facere cessare motuz celi quin oīa generata destruant̄ z pereant. Sed o fides potentissima: nūquid tu hoc efficere poteſ: z darū est q̄ sic. Nam Josue. x. legit: q̄ in virtute fidei Josue ꝓcepit soli et lune vt se firmarēt z nō currerēt vel mouerent̄ donec ipse victoriam de hostibꝰ obtineret dicens. Sol cōtra Gabaon ne mouearis: z luna cōtra Vallō. stetitq̄ sol in medio celi z nō est motus ꝑ spacium vnius diei: z similiter luna. Et tamē cessante motu ꝓdicto virtute fidei: non cessauit generatio rerum: nec aliquā res create passe fuit molestiam. Y

Ercio pero a te o natura potentissima: an
t facere possis q̄ ignis in corporibꝰ infernorib⁹ sibi iunctis nō immittat calorez. et darū est q̄ non: dicente philoso. Methaq̄ vnūquodq̄ naturaliū entiū semp vult natura sibi ꝓpria. z. viij. Physico ꝑ idē ait. Agens naturale agit necessario: vt ignis semp calefaciat. Et iij. Ethi. dicit. Qualis quisq̄ est: talia operatur Et quibꝰ patet q̄ natura facere nō potest quin ignis calefaciat illa que in eo ponunt. Sed o fi

deo sanctissima: nūquid tu hoc efficere valeo: z certū est q̄ sic. Legit enī Dan. iij. q̄ cū Ananias Azarias z Misael nollēt adorare statuā quā fecerat Nabuchodonosor: ipse rex fecit eos ꝓiici in fornacē ardentissimā: qui fidē habentes in deo: ignē fornacis ingressi nō senserūt calorem: nec in aliq̄ lesi sunt: sed in fornace tanq̄ in rosario manēres deū laudabāt. Z

Uarto pero a te o natura. Nunq̄d valeo
q facere vt mōres ꝑ se: a seipsis moueant̄ z ad alia loca cōtra naturā trāſferant̄. et darū est q̄ nō. Nā nihil agit ꝑ extra naturā suā. j. Phisi. Natura aūt mōriuz est grauia: z grauia semp tendūt deorsum vt inqt Aresto. in. iij. de celo z mūdo. z ideo nō possunt eleuari z trāſire de loco ad locū ꝑ potentiā naturalez. Sed o fides potentissima: nūquid tu hoc facere poteſ: et darū est q̄ sic. Nā Matthei. xvij. dixit dñs. Si habueritis tantā fidē sicut granū sinapis: z dixeritis huic monti: trāsi hinc. et transibit: z nihil impossibile erit vobis: z Mar. ix. etiā dixit. Si poteſ credere oīa possibilia sunt credenti. Que verba ꝓbantur exemplo Alexādri magni: q̄ cū venisset ad montes caspios: z perissent filij captiuitatis decē tribuū: licentiā z adiutoriū ab eo et eundi inde: cognita causa inclusiōis eoz. s. q̄ quadrauerāt vitulos aureos quos fecerat Jeroboā rex israel z recesserant a deo dē⁹ eos ibi induxerat. Alexander respondit q̄ artius eos includeret. Cūq̄ eos includere vellet: videns difficultatē maximā z humanā potentiā nō sufficere: orauit cū magna fide deū israel: vt opus illō complerer. z ecce statim accesserunt ad se inuicē ꝓrupta montiū: z factus est locus ineabilis. Et hoc miraculū habetur in gestis Alexādri: et idem testat Josephus dicens. Quid facturꝰ est deus ꝓ fidelibꝰ suis: si tantū fecit ꝓ infideli christianē nō habente. Aliud exemplū habeō. s. q̄ dū infideles quasdā vrbes christianoz sibi subiecisset quaz vna dicat Baldac: z alia thauriſiū z sunt inter armenia z persidā site: ꝓmutebāt tamen eos christiano more viuere dūmodo soluerent tributū. Quadā aūt die recto: illius regionis: volens extinguere xpianos: vocauit episcopos christianoꝝ dicens. Christus vester dixit in euangelio Matth. xvij. q̄ si habueritis fidē dicentis monti q̄ ꝓiciat se in mare: z obediet vobis. Nūc ergo aut hunc montē faciatis ꝓicere se in mare: aut omnes vos interfici faciaz. Quibus dictis cum episcopi z alij xpiani starēt melancolici. Quidā christianus simplex z idiota: sed veracem habens fidē interrogauit epos: an christus hoc dixerit in euāgelio. Quibꝰ respondentibꝰ q̄ sic: ille inquit. Et quo christ⁹ ꝑ dixit: eamus z ꝓcipiam⁹ monti q̄ ꝓiiciat se in mare: z sine dubio obediet nobis. Eūtes ergo omnes christiani cū episcopis ille bon⁹ ac simplex christianus plenus fide cū marello montē per

eussit dicēs. O mons ꝓcipio tibi in noīe dñi nostri Jesu xpi z i virtute fidei xpiane: vt ꝓicias te in mare: statim q̄ cūctis fidelibꝰ ac infidelibus aspicientibꝰ: ille mōs in mare se ꝓiecit. Et quo p digio ipse rector: p̄dicte regiōis noie caliphus: q̄ erat pontifex sum⁹ illi⁹ gentis: ad fidē xpianā cum populo suo cōuersus est: z baptizat⁹. Et hoc miraculū retulit Marcus Nicolai polo veneto de visu: qui tūc erat in partibꝰ illis. O igit̄ potentia ineffabilissima fidei nostre. O virtus incōparabilis O excellentia inexplicabilis: ꝓfecto omnē naturē creatē potentiam ꝓcedit⁹. A

Uinto pero a te o natura nūq̄d cū oīm
q potentia tua possis demones ab obsessis corporibꝰ effugare. Et certū est q̄ nō. Nam dicit Job. xli. de diabolo. Nō est potestas sup terrā: que cōparet ei: qui factꝰ est vt nullū timeret. Sed tu o sanctissima fides: nūq̄d hoc efficere valeo. Et darum est q̄ sic: sicut testat dñs nr̄ Marci vltimo. Et omissis aliis exēplis capiamus illud: q̄d ponit Greg. in. j. li. dialogorū. s. q̄ matrona quedā nobilis habebat nurū: que infra breue tēpus: quo filiū ei⁹ acceperat: cū eadē socru ad dedicationē oratorij sancti Sebastiani fuerat iuitata. Nocte vero eadem voluptate carnis deuicta: se a viro suo abstinere nō potuit. Mane aūt facto: licet ꝓfatam sibi dictaret: ne ad dedicationē cum illa immūdina iret: tū verecūdia mota: z magis erubescēs boies q̄s deū prenat ad dictā dedicationē. Mox aūt vt oratorium intrauit arreptā a dyabolo: z mlīū verata suum crimē publice omnibꝰ referebat. Tunc parentes eius indeuoti eaz duxerūt ad maleficos: qui incantationibꝰ suis illū demonē cum expellere vellent: diuina virtute vna legio demonū in illā intrauit: z ex tunc cepit foe diuersas emittere voces: quot eam demones possidebāt. Tunc parentes penitentia ducti: eam cum maxima fide ad fortunatū epm̄ ꝑduxerūt. Qui cum ingenti fide deum orās: z nihil in fide hesitans: illos a muliere demones effugauit: z liberā parentibꝰ reddidit. O magna fidei potentia: que vno ictu 6666. demones effugauit. B

Etro pero a te o natura: an possis mo
f tuos suscitare: cū omnipotentia tua. Et certū est q̄ nō: dicēte Aresto. in li. de secretis secretoz ad Alexandrū. Nequaq̄ ꝑ naturā est reditus vite post corporis corruptionē. Sed tu o fides sanctissima: nunquid poteſ mortuos ad vitam reuocare. Et darus est q̄ sic nam Matth. xj. dicit. Mortui resurgunt: scilicet in virtute fidei xpiane. Et omissis multis exemplis referamus illud quod legit in collationibꝰ Johānis cassiani: scilicet q̄ dum quidā philosophi dicerent scientiam suam esse certā: et q̄ fidez christianā. Abbas pafnutius: vl̄ f̄m alios Abbas Macharius dixit. O philosophi p
bate q̄d dicatis ꝑ refutationē alicui⁹ mortui:

rego similiter probabo fidem meā. Respon/
derunt Philosophi dicētes. Non possumus.
Nā enim princeps noster Aristo. iij. Meta/
phisice hoc esse impossibile p naturā. Tūc phi/
cus Abdias congregato populo venit ad cimi/
terij vbi iacebāt corpora mortuorū: et in presen/
cia totius populi faciens errabi corpus vni⁹
mortui clamauit dicēs. O anima bni⁹ mortui
papie obi in virtute fidei xpiane: ve venias in
hoc corpus: et a morte ad vitā resuscites illud
Mirabile dictu: statim p̄cepto sacro ille resur/
rexit: et diu mortuus exterat. Quo miraculo
supra oēm nature virtutē facto. philosophi ad
fidem cōuersi sunt. Et quibo omnibo pz eccle/
sia fidei catholice. L

Quanti eñ placeat deo patz p illud qđ
q inquit Dauid Psā. xxxij. Omnia opera
eius in fide. et loquit de deo. Oia etiam
magna opera meritoria sunt in virtute fidei fa
cta: vt inquit Paulus ad Hebre. xj. Fide enim
Abel obtulit plurimas deo Gen. iiij. Et ex hoc
illi placuit. Fide Noe p archam saluatus. Gen.
vj. et vij. Fide Abrahā egredit de terra sua. Gen.
xij. Fide Loth de sodomis liberat Gen. xix. Fi
de Isaac immolari erat ꝓtent⁹ Gen. xxij. Fide Jo
seph vrox dñi sui nō consensit Gen. xxxix. Fide
Moyses flumina egypti in sanguinem vertit
Exodi. vij. Fide ipe cuz populo israel mare trā/
siit siccis pedibo Exodi. xiiij. Fide aquas Ma
rath amaras dulces fecit Exodi. xv. Fide aquā
de petra eduxit Exodi. xvij. Fide Jordanis sic/
cat Josue. iij. et diverso cadit Josue. vj. Fide Jos
ue fecit stare solem et lunam immobilē p diē natu
ralē Josue. x. Fide Gedeon cū. cccc. viris. centū
viginti mila madianitarū superauit Judic. vij.
Fide sterilis peperit Samsones Judic. xiij. Fi
de Samson mille viros strauit. et aquā de ma
xilla habuit. Judicū. xv. Fide Anna cōcepit. j.
Reg. i. et Helias fide fecit descendere ignē de ce
lo. iij. Reg. i. et Heliseus fide suscitauit filiū su
namitis. iij. Reg. iiij. Fide sol decem gradib⁹
retrocedit. iij. Reg. xx. ad oīonē Esaie factā: ad
petitionē Ezechie regis Juda. Fide Thobias
illuminat Thobie. ij. Fide Daniel cuz tribus
sociis stetit in fornace ignis illesus Dan. iij. Fi
de Daniel de lacu leonū liberat Dan. vj. Fides
oīnia imperat. Ideo Centurioi dixit domin⁹
Matthei. viij. Vade et sicut credidisti fiat tibi
et Matth. ix. dixit mulieri sanguiflue Fides tua
te saluā fecit. Et leproso curato idez dixit Luce.
xvij. Et cadē verba dixit ceco illuminato Luce.
xviij. et Marie magdalene Luce. vij. Ex p̄dictis
igitur possumus cognoscere fidez esse deo gra
tissimā p qua tam mirabilia operatur. E contra
vero est de infidelitate. quod patet quia infide/
libus cōminatur eternam damnationē. Unde
Eccli. xvij. dicit Jn gentē incredulaz et ardescet
ignis. et Apoca. xxj. scriptuz est. Timidis aūt et

deat quō debeat se ab eo ōfendere. Et facit sicut
coruus: q̄ semp p̄mo currit ad cetrabēdū od⁹
cadaueris: et similiter ipe currit ad eruendū ocu
lum nostre mentis: de quo Chrisо. super Mat/
theū inqr. Fideo religiosi catholice lumē est aie
ostium vite eterne: et ton⁹ veritatis stabile fun/
damentū. Ideo etiā diabolus eroſam habet fi
dem: q: p eam expulsus est a mundi dñio. Naz
ante fidē christi regnabat et colebat p idolatriā.
Nunc aūt verificatū est illud Johan. xij. vbi sal
uator ait de fide sua. Nūc p̄ceps hui⁹ mundi
ejiciet foras. Et ideo sicut canis timet baculum
quo pausus est: ita diabolus fidē. magie quia
per eā expellit ab anima hois. Fides eñ in arce
aie ponit signū regis celestis et introducit ipm i
anima: et ideo fugat diabolu: et verificat illud
Luce. xj. Cū fortis armatus custodit atriū su/
um in pace sūt oia que possidet. Cū aūt fortior
eo supuenerit et vicerit eū: oia spolia eius diripi
et tē. et ideo inquit Augu. in li. ō baptismo par
uulorū: et ponit Magister in. iij. di. xix. c. j. di. Si
recte fidei intuitu in illū respiciamus q̄ p nobis
pependit in ligno: a vinculis diaboli soluimur
Electus quoq; fuit diabol⁹ a corpibo ab eo pos
sessis p fidē Christi: vt pz Matth. xij. et Mar.
vij. de filia chananee: et de aplis ejicientibo de/
monia in virtute fidei christi Lu. ix. Abomina/
tur etiā fidē ipse diabolus sciens ipam esse sta/
bilissimū saluris nostre fundamentū de quo in
quit glosa sup. xj. c. epl'e Pauli ad hebre. Fides
est fundamentū oīm bonorū: qđ nemo murare
potest: sine quo nō ē bona edificatio. et Aug. su/
per Johan. ait. Fundamēturz iusticie est fides q̄
medicat corda instorū. Et iteruz in li. de fide ad
Petrū dicit. Fides est oīm bonorū fundamen/
tum: et humane saluris initiū. et idē in li. xij. con
tra Faustū scribit. Sicut oīs laus attribuēda ē
radici fructū nutrienti: ita et fidei oēm virtutem
perficienti. O beatissima fides tu es illuminatio
cordiū nostrorū que nos videre facis deū: quez
sine te videre nō possumus: et ideo dixit saluator
cecis illuminādis corpalit̄ et spūalit̄ Mat/
thei. ix. Secōm fidē vestrā fiat vob: et aperti sunt
oculi eorū. Si em etiā de se visibile et optime co/
lorati nō potest videri sine lumine: etiā ab oc/
lo darissimo: qz vt ait Phs. ij. de aīa. Color nō
est visibilis sine lumine. Multo minus deus a
nobis invisibilis pōt videri sine lumine fidei.
Lumē nāq; rōnis nostre nō est tāte acuitatis vt
possit excedere naturalia: et supernaturalia illu/
strare nisi quatenū lumine fidei adiuuat. Fac em
fides credere nō visa. c. in domo. ō peni. di. iij. et
vbi ratio nō potest attingere ipa supplet defectū
eius. c. reuera. de ꝓse. di. ij. Nulla em lux clarior
recta fide: vt in epistola. inter claras. L. de sūma
trini. et fi. ca. de qua inquit Chrisо. sup. Matth.
Fides est lampas. qz sicut lampas illumiat do
mū: ita fides aīam. et Augu. dicit. Fides est illu

minatio mentis ad sūmam veritatē. vñ Bern.
sup. Cañ. ait. Quid nō iuuiet fides. attingit in
accessa: deprehendit ignota: cōprehēdit immēsa:
apprehēdit nouissima. Ipsaz deniq; eternitatē
suo illo amplissimo sinu circūdudit. Trāsgre/
ditur̄q; fides rōnis būane fines: et nature vias:
ac terminos experientie. hec ille. Ipa quoq; fi/
des aīam nostrā charitate et diuino amore ita
mari facit. Unde Greg. sup. Ezechielē. et ponit
a Magro in. iij. di. xxiij. ait. Nisi fides prius te
neat nullaten⁹ ad spirituale amorē attingit. nō
em charitas fidem: sī fides charitatē p̄cedit: q:
nemo pōt amare qđ nō credit. hec ille. Et simili
ter facit nos bene operari cū charitate: q: fides
p dilectiōez opat: ad Gala. v. et xxiij. q. j. c. vtor.
et de sacra vnctio. c. vnico. §. quia ꝛo. Fides ēz
est illa sine q̄ nullū opus nobis valet ad salutē
c. firmissime. ō here. et j. q. j. c. firmissime. et xxvj.
q. j. c. oīs. §. et bis. et de sūma trini. et fide catho.
c. firmiter. §. vna est. et pbat Augustinus. xix. de
ciuitate dei. c. xxij. Adueniēte aūt fide: oia opa
nostra nobis ꝓfua sūt et viua atq; meritoria:
si em sine de genere bonorū: et bene circūstantio
nata. Unū Aug. sup illō apostoli ad Roma. iij.
Arbitramur iustificari hoiez p fidē: aut. Bona
ante fidē inania sunt: vbi em fides nō est: vere
bonū opus nō est. et iterū dicit. Si bona vide/
bant ante q̄z crederes: currebas quidē: sed p̄ter
viā curredo errabas pon⁹ q̄z quemlibet. Ubi
aūt vera fides est necesse est charitatē esse. Ubi
aūt charitas est: oīa opa placita sunt ꝺo. Fides
etiā vinificat aīam nostrā. vñ saluator ait Joh.
xj. Qui credit in me etiaz si mortu⁹ fuerit vivet.
Est autē fides similis calori solari: cui⁹ virtute
renituscūt plante. Item cordi eorū corpus vini
ficanti: et radix totius arboris vitā cōseruanti.
Fides etiā distinguit electos a reprobis: iuxta
illō ad Roma. iij. Signū accepit circūcisiōis:
signaculū iusticie fidei. Fideles ergo sp portāt
insignia dei: in signū q̄ sunt ex parte eius. In/
fideles aūt insignia dyaboli quia sunt de illis
de quibo inquit Salomon Sap. ij. Imitant
aūt illū qui sunt ex parte illius. Ea ꝑter mar/
mū damnū incurrit qui ipam fidez amittit. vñ
Seneca ad Lucillū scribit. Fidē q̄ pdit: nō pōt
vltra perdere. Et iteruz ad eundē Epla. xxxvij.
ait. Fides sanctissimū humani pectoris bonuz
est. Separat q̄z fides sapientes ab insipientibo:
iuxta illud Apoca. xiiij. Hic est fides et sapiēcia
sanctorū qui custodiunt mandata dei: et fidem
Jesu. Sicut ergo fides ostendit qui sunt mali/
tes xpi: et q̄ dyaboli qz ait dñs Luce. xj. Qui nō
est mecū. scz p fidem: ꝓtra me est. Quod etiam
notatur in. l. celicolarū. L. de iude. ita etiam de/
monstrat qui sine sapientes et stulti. Radix enim
sapientie est fides Ecclesiastici. j. Fides etiā im/
petrat nobis remissionē peccatorū: vñ Act. x. de
de Christo. Huic oēs ꝓphete testimoniū phi/

bent remissionē peccatoꝝ accipere ꝙ nomē eⁱ: oēs qui credūt in eum. Et Matth.vij.scriptū est ꝙ videns Jesus fidē illoꝝ ꝙ offerebant sibi ꝙ infirmū curandū. dixit ei. Cōfide fili remittunt tibi ꝑcā tua. Ubi glosa inquit. Ecce q̄nū valet apud deū fides ꝙ ꝛia: cui tantuꝝ valuit aliena. Vas aūt oēs ꝛ multas alias fidei vtilitates cō fiderans Augustinus inquit in libro. de verbis dñi. Nulle maiores diuitie: nulli thesauri: nulli honores: nulla dulcedo mūdi maior est substantia q̄ fides catholica que peccatores boies saluat: cecos illuminat: infirmos curat: catechumenos baptizat: fideles iustificat: penitētes repatriat: iustos augmētat: martyres coronat: virgines ꝛ viduas ꝙseruat: clericos ordinat: sacerdotes cōsecrat: ꝛ in eterna hereditate cum sanctis angelis collocat. hec ille. Qui etiam in libro. de speculo. ij. rogat deū dicens. Obsecro mificor diā tuā: ꝛ suppler implorō cunctoꝝ fons ꝛ oris ego bonoꝝ largitor: ꝛ cōseruator virtutū deus: da auge mihi fidem sanctam: rectam: immaculatam: fidem eruditā: catholicā: ꝛ prudentissimā feruentē: insuperabilē: ꝛ ortbodoxam: que i me omne q̄d nbi placet ꝙ dilectionē: ꝛ humilitatez operet. que vincī nequeant inter verba altercationis: in die ꝙsecutionis ꝛ necessitatis adiuua dñe credulitatē meā. Sciebat etiā Augustinus ꝙ fides est illa que tenet boiem in gratia diuinitatis illud secunde. ad Cor'. j. Nam et fide stans. Item ꝙ deus apparet eis q̄ fidē habent in illū. Sap'. j. ꝛ ꝙ beneplacita est ei fides ꝛ mā suetudo. Eccli. j. Nos igit fideles gaudeamus de dono fidei nobis a deo collato: dicētes cuꝝ beato Thobia sui libri. c. ij. Utiam illam ꝛpetemus quā dominus deus daturus est bis: qui fidem suam nunq̄ mutant ab eo.

De signis quibus cognoscitur verus christianus. D

f Ecunda ꝙ nostri sermonis dicatur significationis. videlicet quibꝫ signis possumus cognoscere illos qui habent verā fidem. ꝛ licet dicat dñs Mar. vltimo. Signa aūt eos qui crediderint hec sequentur. In nōie meo demonia ejicient: linguis loquūtur nouis: serpētes tollent. Et si mortiferū quid biberint: nō eis nocebit. Sup egros manus imponēt ꝛ bene habebūt: Tamen si quis nō habeat hec signa: nō ꝙ hoc deber reputari nō esse fidē. Nec enim miracula erāt necessaria in ꝓmitiua eccle fide nō sunt ita necessaria vt inquit Nicolaꝰ de alia signa inueniunt: ꝛ quibus cognoscī pōt an est deo in oībus obedire etiā i valde arduis q̄ vident cē cōtra rationē. ꝛ huiusmodi fuit fides Abrahe: qui cum esset senex: ꝛ in senectute habuisset filium vnicuꝝ legitimū: ꝙ quē diuerat ei deus ꝙ semen eius erat multiplicandū: postea cū ꝓcepisset ei deus ve ipm filiū quē summopere diligebat occideret: vt habet Gen. xxij. voluit dicti filiū iugulare: ꝛ tamē etiam sperabat ex dicto filio semē suū multiplicari debere fm ꝓmissionē diuinā. Et ideo de eius imensa fide dicit Gen. xv. Credidit abrahā deo ꝛ reputatū est illi ad iusticiā. Hō etiā recitat paulus ad Ro. iij. i magnā Abrahe cōmendationē: vbi etiam ait: ꝙ ipse Abrahā cōtra spem in spem credidit. Illi ꝙ qui deo nō obediūt nō sunt christiani veraces. Ideo Luce. vj. dicit dñs. Quid vocatis me domine: ꝛ nō facitis que dico. Et talibꝫ negans regnū celoꝝ Matthei. vij. ait. Nō omnis q̄ dicit mihi dñe dñe intrabit in regnuꝝ celoꝝ: sed q̄ fecerit voluntatē patris mei qui misit me intrabit in regnū celoꝝ. E

11 Ecundū signū est ꝙter deū temporalia
s ꝛtemnere. Quō em in deū credit: qui solicitus die nimia tēporalia querit. Cū ipe dicat Matthei. vj. Nolite solicīi esse aie vestre quid manducetis: neq̄ corpi vestro q̄d induamini. Scit em pater vester q: bis oibꝫ indigetis. Primū ergo querite regnū dei ꝛ iusticiaz eⁱ: et hec oia adiḡent vobis. Qui ergo nimis solicīi sunt de acquirēdis diuitijs: maxime religiosi nō sunt veri fideles. Cū dicat dñs Matthei. vj. Nō poteritis deo seruire ꝛ māmone. Ubi glosa inq̄t. Māmone seruire: deuꝝ negare est. Ecōtra aūt signū est magne fidei parū curare de tēporalibꝫ bonis: sed sperare in dño. iuxta illud ꝓpbetā. Jacta cogitatū tuū in dño ꝛ ipse te enutriet. Et hoc faciūt veri religiosi dicētes illō aplī j. ad Thi. vlti. Habētes alimēta ꝛ quibꝫ tegamur bis ꝛtenti sumus. Et hāc magnā fidē habuit Moyses de quo dicit Paulus ad Hebre. xj. Fide Moyses grādis effectus est: q̄ negauit se esse filiū filie pharaonis. magis eligēs affligi cū populo dei q̄ tēporalis peccati habere iocūditatē: maiores diuitias existimās thesauro egyptioꝝ imꝓperiū xpi. F

11 Ecaū signū est in aduersis de deo ꝛfidere: sicut fecit Jonathas vadēs cum solo
t armigero in exercitū inimicoꝝ: vt eos ifigeret dicēs. Non est difficile dño saluare in paucis: sicut in multis. j. Reg. xiiij. Et idē dicit Asa rex Juda. ij. Paral. xiiij. ꝛ Josaphat eius dē ij. xx. ꝛ Judas machabeꝰ. j. Macha. iij. Hāc etiā mirabilē fidē habuit Dauid vadēs in nōie dñi cū baculo ꝛtra philisteuz. j. Reg. xvij. ꝛ Esdras magis ꝛfidēs in oratōe q̄ in cōductu regū. j. Esdre. viij. ꝛ socij danielis dicētes. ꝙ deus poterat liberare eos de camino ignis ardentis. Danielis iij. G

q Uartū signū magne fidei est deo ad longam credentiā bona sua tradere. Magnū em ꝓmium pes: magnā ꝛ longā volūcredentiā. Et ideo signū est parue fidei: cū bene

faciens vult sua benemerita statim a deo remuneraꝝ. Cōtra quē dr Eccl. xx. Hodie fenerat q̄s ꝛ cras exigit: o dubilis est hō bmōi. ꝛ Prouer. xx. c. scptū est. Hereditas ad quā festinat in ꝓncipio: in nouissimo bñdictiōe carebit. Ideo canit ꝓpheta. Expecta dñm ꝛ viriliter age. ꝛ cōfortet cor tuū ꝛ sustine dñm. D

Uintū signū magne fidei est in postula
q tione nō deficere: licet nō ita cito exaudiamur. Et ideo laudat chananea q̄ tortens repulsa nō destitit clamare di. Miserere mei fili dauid. Matth. xv. Quādo ergo sumꝰ in aliqua tribulatiōe signū est magne fidei: si de deo nō desperemꝰ: licet nō ita cito liberemur. Et hāc fidē habuit beatꝰ Job dicēs. xiij. Sui li. c. Etiā si me occiderit in ipo sperabo. Sine hac fide nullꝰ potest ingredi regnū celoꝝ. Omnes em sancti per hanc fidē gloriam celestē cōsecuti sunt: in tribulatiōibꝫ ꝛ in infirmitatibꝫ nō deficiētes: de q̄bus ad Hebre. xj. dicit. Sancti per fidē vicerūt regna: operati sunt iusticiaz: adepti sunt repromissiōes: obturauerūt oza leonū: extinxerūt impetū ignis: effugauerūt aciem gladij: cōualuerūt de infirmitate: fortes facti sūt in bello: castra verterūt exercitoꝝ ꝛc. I

Ertū signū magne fidei est oēs aīd'os
s fidei nō timere: ꝛfiteri etiā vbi est periculum mortis. Et ideo dicit Tho. ij. ij. q. iij. ar. ij. q̄ quotiēscunq̄ aliquis taceēdo ꝛ nō manifestando se esse christianos cognosceret q̄ ex hoc subtraheret bono: debitus deo vel ꝓximo: dānū infidelitatis sequeret: puta. Si q̄s interrogaret de fide ꝛ taceret ac ex hō crederet q̄ non haberet fidē: vel q̄ fides nō esset vera: vel aliq̄ ꝓpter taciturnitatē eⁱ auerterent a fide talis peccaret mortaliter. Et hō est q̄d inq̄t Apls ad Ro. x. Corde creditur ad iusticiā: ore aūt cōfessio fit ad salutē Ideo in. c. firmiter. de sūma trī. ꝛ fi. ca. dicit. firmiter credim⁹: ꝛ fideliter ꝛfitemur. Qua ꝓpter Matthei. x. dicit dñs. Qui me confessus fuerit coraz hominibꝫ: confitebor ego eum coram patre meo. K

Eptimū magne fidei signū est ad bono
e rem dei multa bona facere. Cū em fides sit in anima: nō pōt cognosci a nobis q̄ quis habeat magnā aut paruā fidē nisi ꝙ actus exteriores ꝙ quos inferiores cognoscuntur. vt ait Aresto. in. ij. Ꝓnoꝝ. ꝛ in. ij. de anima inq̄t. Habitus cognoscunt ꝙ actus. Et in. iij. Meth. ait Opus bonū ꝛ malus ab extra indicat q̄le sit in anima. ꝛ iij. Ethi. Qualis q̄s est talia dicit et operat ꝛ sic viuit. Et in. vij. Metha. Actus specificat habitus. Et in. j. de anima etiā dicit. Anima simplex ꝛ intellectualis cognoscit ꝙ motū ꝛ sensum. ꝛ ꝙ operationē sui corpis. Et ibidē. Accidēria magnā partē conferunt ad cognoscendū q̄s quid est. ꝛ. xxvij. q. j. c. nec aliqua. dicit glosa. Per exteriora interiora volūtas dignoscit. haec. §. exteriora. inſti. de re. di. l. naturalē. §. in bis. ff. de acquirē. re. do. l. fulanꝰ. §. illud scindū. ff. ex quibus cau. in pos. eat. Et Ambro. in libro de officijs ait. Habitꝰ enim mentis ꝙ statū corpis cognoscit. Prosper quoq; i libro Epigmatō: epigramate. xxij. inquit. Ex operibꝫ specie dare scunt intima cordis. De actibꝫ enim exteriorib⁹ habent boies iudicare. Ele. extui. de paradiso. §. cupientes. de. ver. signi. Quādo igitur quis nō bene operat: signuꝝ est ꝙ nō est verꝰ fidelis. Scriptuꝝ est enim Jacobi. ij. Fides sine operibꝫ mortua est. trāsumptiue i. c. ferur. ꝛ. c. sicut vtgeri. ꝛ. §. opponit. j. q. j. ꝛ de peni. di. ij. c. si em. ꝛ di. iij. §. illud. ꝛ de sacra vncti. c. vnico. §. q: vero. Ex quibꝫ omnibꝫ colligit quidā predicator: ꝙ aliquis sacro baptismate renati habēt fidem viuam sed tenuez ac macram. quia cum fides viuat ex bonis operibꝫ ipi eam pascunt tenuissimo cibo ꝛ potu spirituali ꝛ vilissima refectione: nō dantes ei nisi modicuz aq̄ ꝛ panis ordei aut milij: vl' similaginis: seu furfuris: ideſt modicis ꝛ parui meriti operibꝫ eam alentes. Alij vero habent fidē viuā ꝛ pinguem: q: eam operibꝫ pascunt abundantissimis fercul⁹: ꝛ delicatissimis cibarijs: ideſt multis ꝛ maximi meriti operationibꝫ. Alij aūt habent fidem mortuā: q: illā nullis operibꝫ bonis pascentes mori fame ꝓmiserūt. Sed alij istis deteriores non solū fide suaz spiritualis cibi inedia extinguūt: sed etiam iniquis actionibꝫ tanq̄ venenosis cibarijs eam ꝓfocantes interimunt. Et isti licet temerarie nomen sibi xpianitatis vsurpent: xpi tñ censent inimici. Et ideo inquit Paulus ad Titū. j. ō talibꝫ xpianis. Cōfitentur ore se nosse deum: factis aūt negant. Super que verba Aug. inquit. Multos in xpianis inuenimus antichristos: qui nō verbis ꝛ cordi sed etiam factis xpm negāt. Talis est fides nō xpianoꝝ: sz demonū. hec ille. Eap: propter dicit Magister sen. ꝛ oēs theologi in. iij. di. xxiij. ꝛ Bleā. ō ales in. iij. parte sūme in tractatu de. vij. ꝓcepto decalogi. q. v. q̄ aliud est credere deo: aliud credere deum: aliud credere indeuz. Credere deo: est credere vera esse que dicit: q̄d etiā mali faciunt. Credere deū: est credere illum esse: q̄d etiam demones credunt ꝛ ꝛtremiscunt. Credere in deū: est credēdo amare ꝛ ei vniri: ac illius amore bene operari. Ideo Greg. in quadā omelia inq̄t. Ille veram fidem habet: ꝛ vere credit: qui recte operando q̄d credit. Econtra vero de nō bene operantibꝫ dicitur Jacobi. ij. Sicut corpus sine spiritu mortuuz est: ita sine operibꝫ fides. O igitur maledicti peccatores dicere mihi. Nū quid vos estis xpiani. Vultis q̄ ego rēspōdeā ꝙ vobis. Clamans cum lachrymis dico q̄ nō estis fideles christi sed diaboli filij. Scriptum est enim Johānis. viij. Cuius opera quis facit huius ꝛ filius est. Si desideras iterq̄ cognoꝝ 4

fere fidelos ad infidelitatem: ad opera respice. Aut ei dño Matth. vij. Et opendo eorũ cognoscentes eos. Ideo dicit. Job. ij. Qui dicit se in christum credere: debet sicut ille ambulauit et ipse ambulare. L

Idelis ergo xpian⁹ cognoscitur triplici
f signo ꝓncipali. Primum dicitur imitationis. Tenetur enim omnes christiani imitari ipm Christum magistrũ suum: qui ait Joh. xiij. Exemplum dedi vobis vt quẽadmodũ ego feci ita et vos faciatis. Et auldẽ euãgelio xiij. c. enam dicit. Qui credit in me opera que ego facio et ipe faciet: et maiora horũ faciet. qđ dictum intelligitur nõ solum de operibus miraculosis sed etiã de virtuosis. Videam⁹ ergo que virtuosa opera christ⁹ nobis imitando ꝓposuerit: et que virtutis exempla nobis dederit vt intelligamus q̃ eũ christian⁹ a Christo dicatur. c. vnico. §. quia vero. de sacra vnctio. eũ tenemur quãtũ possumus imitari. Dedit autẽ hic duo: preceptor: et doctor: noster primo exemplum obedientie. iuxta illud ad Philip. ij. Christus fact⁹ est ꝓ nobis obediens vsq; ad mortẽ: mortem aũt crucis. et Joh. xiij. ipse dicebat. Sicut mandatũ dedit mihi pater sic facio. Unde in horto tempore passionis dicebat patri illud Matth. xxvj. Fiat nõ sicut ego volo: sẽ sicut tu. Dic de gutis sanguinis fluentib⁹ in terrã et resistentione passionis: quã potius voluit sustinere q̃s obedientiã in aliquo preterire. Unde Bernar. ait Christus ne ꝑderet obedientiã ꝑdidit vitam Nõ est ergo verus obediẽs qui nõ desiderat lambere illum sanguinẽ in terra effusum. rẽ. practica tuo modo. Sed vt dicit Paulus ad Hebr. xij. Vos nondũ vsq; ad sanguinem restitistis. De ipso etiam saluatore nostro dicitur Luce. ij. Et erat subdit⁹ illis. Humilitatis quoq; exemplũ dedit nobis dicẽs Matth. xj. Discite a me q̃ mitis sum et humilis corde. Item patientie. vnde Esa. liij. de ipso dicit. Tanq̃ agnus coram tondente se obmutuit: et nõ aperuit os suum. Et ideo dicit nobis Luce. xxj. In patientia vestra possidebitis animas vestras. Ipe aũt humiliter et patienter obprobria et cõtumelias aduersa sustinuit: vt nos humilitatis et patientie haberemus exemplum: vt dicitur in. c. dño nostro. xvj. di. Castitatis etiam exemplũ dedit. Unde Apoc. xiv. de eo dr. Erat scriptũ in fronte eius. rex regum et dñs dñantiũ. Et ideo dixit nobis Luce. xij. Sint lumbi vestri precincti. Item paupertatis: dum ait Matth. viij. et Luce. ix. Vulpes foueas habent: et volucres celi nidos. Filius autẽ hominis nõ habet vbi caput suũ reclinet. et dum voluit reclinari in presepio rẽ. Luce. ij. Pacificabilitatis quoq; dñs ait vobis. Joh. xiij. Pacem meam do vobis: pacẽ relinq̃o vobis. In ꝑsona autem eius inqt Ps. Cũ his qui oderunt pacẽ erã pacifícus: cum loquebar illis impugnabãt me gratis. Item dedit nobis exemplũ remissionis inimicorũ: dũ Luce. xxiij. ait Pater ignosce illis q: nesciũt quid faciũt. Item ꝓsolationis afflictor: dũ post resurrectionẽ suam ꝑ dies quadraginta apparẽs discipulis ꝓsolat⁹ est eos. Actuũ. j. Multa quoq; alia opa virtuosa ostendit nobis: de quibus dicã in. ij. pte principali huius opis sermõe. xxxiij. vide ibi. Si q̃ aut⁹ opa quisq; facit: eius et filius est Joh. viij. pfecto qui nõ facit opa christi sed diaboli nõ christianus sed diabolicus appellari debet: sm Ambro. super Johem Uñ et Aug⁹. in li. de doctri. christiana ait. Miser est q̃ se aduocatũ litteras nescientẽ audeat ꝓfiteri. Quis tã insan⁹ vt se militem ꝓfitet cũ necdũ sciat arma gestare. Nemo enim cõcũq; nomẽ sine causa sortit. Sutor: vel arator dicit qui illi⁹ artis ministeriũ nouit. Quomodo xpianus appellari possit in quo nullum xpianitatis signũ apparet. Christiani enim nomẽ nomẽ est humilitatis: patientie: castitatis: et aspernitatis: penitẽtie: paupertatis: et obedientie. Christianus oino nõ est qui nõ facit opa christi. hec ille. Differũt enim sm Philosophũ. ij. Ethicor. in ꝓn. ea q̃ habem⁹ a natura ab his q̃ habemus ab arte: q: in his que habemus a natura potentie ꝑcedunt opationes: nã multũ videre nõ contribuit visum: sed potentia eius. Sed in his que habent ab arte opatio tribuit habitũ. Citharista enim fit ꝑ citharizare: et sic xpianus ꝑ christiane viuere. Ideo Ambro. in. c. cauete. xxij. q. v. inquit Mendaciũ est se xpianum dicere: et opera xpi nõ facere. facit lex. ij. §. seru⁹. ff. de origi. iuri. Turpe est patrino et nobili et causas orantium in quo versat ignorare. Veniam⁹ ergo ad practicã. Ubi nũc sunt veri christiani. O superbe quõ christian⁹ appellari potes: cũ christi humilitatẽ nõ imiteris. O luxuriose: o cubinarie: fornicator: et sodomita: quõ vos christiani estis: q̃ cõtra christi doctrinã carnales delectationes amplectimini. O usurarie: auare: raptor. O filij inobedientes: o qui ꝓcepta dei cõtemnitis. O vos q̃ oditũ in corde portatis. O guelphi: et gibilini: et alij partiales animaꝝ vestraꝝ ꝓditores. O vindicatores: quõ vos oẽs christiani dicã poteritis: qui christi doctrinã malis operationib⁹ vestris improbatis. O vos qui nunq̃s iniuriã remittitis: cũ magister vester christus dicat Johãnis. xiij. In hoc cognoscẽt omnes q̃ discipuli mei estis si dilectionẽ adinuicẽ habueritis. Profecto vos nõ discipuli christi sed diaboli estis. Nã magister vester a discipulo traditus: a iudeis ꝓsecut⁹: alapis cesus: flagellis percussus: depilatus: conspurtus irrisus: toto corpe lacerat⁹: denudat⁹: spinis coronatus: cruci affixus: accto et felle potatus: omnib⁹ mẽbris destructus: crudelissime tractat⁹: morti ꝓinquus: et mala ꝓ bonis et beneficijs collatis recipies: iuxta illud qđ in ꝓsona eius inquit pũ. Retribuebãt mihi mala ꝓ bonis: et odiũ ꝓ dilectione mea. quid dicit. qđ damat⁹ cor indurati. An forte vindicam: vel maledictionẽ ipsis inimicis suis minat. Certe nõ sed ꝓ eis patrẽ suũ deprecat. Tu autẽ cor lapideũ: nigrũde crudelius: et incude durius: nu cor obstinatũ: cor marmoreũ: cor adamãtinum: cor diabolicũ: inuidiã contra ꝓximũ retines: iniurias remittere recusas: et nunq̃s parcere statuisti vel iurasti. Profecto aut veritas mendax est que mẽtiri nõ pot: aut vos ꝓfidi peccatores: nõ estis discipuli xpi: et ꝑ cõsequens nec xpiani: licz aũt impossibile sit hominẽ assimilari xpo deo: similitudine equalitatis: tamẽ possum⁹ ei assimilari assimilatiõe imitatõis ꝓ modulo humane fragilitatis nre: sm bem Bonauẽ. in. ij. di. v. Ad qđ hortat ipe dñs dicẽs Matthei. v. Estote ꝓfecti: sicut et pater vester celestis perfectus est id est. estote ꝓfecti vt boies sicut ipse ꝓfectus est: vt de⁹. O vos sceleratissimi peccatores christiani recte nũcupari nõ possint: ꝓbat ꝑ dictũ sancti Tiburtij martyris: qui dixit Fabiano iudici de quodã malo christiano noĩe torquato. Dixit q̃ torquatus christianũ se esse mẽtitur. Virtus enim ipsa nomis sancti grauiter ferit et moleste suum nomen a non suis moribus vsurpari. Reuera enim illustrissime hoc christianum vocabulum diuine virtutis est secratorũ sẽz christi: q̃ vere philosophi facti sunt: et qui ob terendas libidines fortiter dimicarunt. Ne credas illustrissime hunc christianum esse: qui i lenocinio moliendo sui capitis fimbrias emittit: qui rosorẽ diligit: qui scapulas molliter gestit: qui fluxus gressuus improbo visu distendit: qui viros diligenter agit: feminas diligentius intuet. Nunq̃s tales pestes Christus dignat⁹ est habere seruos: hec ille. Parent etiã ꝓdicta ꝑ ea que legitur de sancto Hieron⁹. cui legenti libros Ciceronis cum nimia auiditate: vt ipse refert dicitur fuit. Ciceronianus es: nõ christian⁹: de quo habetur in. c. legimus. xxxvij. di. Nomen ergo christiani neminem saluum facit: sed imitatio operum christi. M

Ecundũ signũ veri christiani dicit sup-
e portationis. Quilibet enim quãuis iust⁹ et innocens: quascunq̃ penas et tribulationes reneꝯ tolerare amore Jesu christi: q̃ tanta ꝑ nobis tolerauit. Uñ Grego. in Moza. ait. Si iusta placere deo scim⁹: pati autẽ nulla nisi que deo placuerint possum⁹: iusta sunt cũcta q̃ patimur: et valde iniustũ est: si de iusta passione murmuram⁹. hec ille. Ad tolerãdas aũt passiones nos hortat Petr⁹ apl's exẽplo christi dicẽs prime canonice suc. ij. c. Christus ꝓ nobis passus est: vobis relinquẽs exemplũ: vt sequamini vestigia eius. Qđ etiã monet Paulus et exponit oratione ꝓmij: qđ dabit patienter tolerantib⁹ aduersa dicens: ad Ro. viij. Nõ sunt cõdigne passiones huius tpis ad futurã gloriã que revelabitur in nobis. Debemus ergo seruare ꝓsilium qđ datũ fuit Enee: vt refert Virgilius. v. Eneid. vbi dicit. Nate dea: quo fata trahũt retrahuntq; sequamur. Quicquid erit: superãda omnis fortuna ferẽdo est. Ut enim inqt Jacopon⁹ noster.

Patientia damnauit non reperitur
Nisi in culpis et in magnis ꝓdigo
Uirtus non deprehendata parum valet
Sterr propterea homo firmus et se nõ moueat
Quia sine pena ad virtutem non ascenditur

Tantũ boni hõ habet quãtũ mali pati noueritNõ enim ad patriã celestẽ quemlibet cotidiãdo: et insualitates seqndo: sz mala tolerãdo. vñ Bernũ xxiij. dicit. Per multas tribulatiões oportet nos intrare in regnũ celoz. Tl

Ertiũ signũ veri christiani: dicit observa-
c tionis. Pro cuius melioꝛi declaratione est sciendũ: q̃ queruntur doctores: an ꝓmittẽs aliquid affirmatiue vel negatiue teneat sub peccato mortali ad ꝓmissi solutionẽ. Uerũ q: iq̃t Areti. ij. cle. q̃ ad oẽ q̃stiũ rñdet: vl ꝑ intẽptionẽ vl ꝑ distinctionẽ. Jõ arcta h distinguẽdũ ẽ. sm Richar. i. iij. di. xxxviij. et i suo q̃lib. et bon. Tho. ij. q. lxxxix. a. iij. et Hosti. i sũma. i. ti. de iureiurã. q̃ aut ꝓmissio ẽ solẽnis: aut nuda et simpler. Solẽnis obligat: et ꝺ ea ortur actio i foro iudiciali. Si aũt ẽ nuda: aut ꝓmittẽs tpe ꝓmissionis nõ intẽdebat soluere vel ꝓmitteret et nõ ꝺ tali ꝓmissiõe nõ ortur obligatio i foro ꝑsõe. Et facit cap'm literaturã extra ꝺ voto. nisi forte ꝑ accidẽs si cederet i detrimẽtũ ei⁹ cui ꝓmissũ ẽ. Aut ꝓmittẽs intẽdebat se obligare: et tẽ ꝓducit q̃ tal' ꝓmissio obligat ꝓsentia obligatõe necessaria si vult saluari. xij. q. j. c. q̃ũ q̃s. et q. v. c. q: Jobes. et xxvij. q. j. c. be Ro. et xxj. q. v. c. iuramẽti. vbi ꝺr. Qđ inter iurantẽ et simplicẽ loqlã: de⁹ nõ ..ẽ diuisa: qđ ẽ intelligẽdũ: sm Job. an. i. c. j. ꝺ pac. Ut cõpatio sit i genere: nõ i q̃ntitate. i. q̃ vtq; peccat mortal'r: sz tm̃ gui⁹ frãgẽs iuramẽtũ. Et idẽ dicit Abbas vncul⁹. Et ꝺ ẽ glosa solẽnis i ipo. c. Et fac ad ꝑdicta tex⁹ in. c. noli. xxij. q. j. vbi ꝺr. Fides q̃ ꝓmittit etiã hosti ꝓpter quẽ bellum gerit vsq; ad mortẽ attendẽda est. Et in. c. ita ne. xxij. q. v. etiã dicit. Tãta debet esse fidelitũ ꝓsertia vt ꝑnoꝯ vita q̃s fides auferat. De qua ꝺr in. l. j. an ꝓn. ff. de pac. Nihil sic ꝓgruit fideli humane q̃s pacta seruare. Et in. c. iij. de pac. seri peum est. Studiose oibus agẽdũ est vt q̃ ꝓmittunt opere cõpleant. Facit etiã ad ꝑdicta. c. sacerdotes. j. q. ij. vbi dicitur. Expedit mihi magis mori q̃s vt gloriã meã q̃s auferat. Sacri aũt canonistẽ. c. j. de pacts. alter distinguunt dicẽtes. Qđ est qđam pactum nudũ: et quoddã vestitũ. Est autẽ vestitũ aliq̃do stipulatiõe: que fit ꝓcedente interrogatione: et subsecuta respõsione. vt in. l. j. et. v. ff. de verbo. obliga. et inst. eodem. in prin. Quĩ dozq; et carographo. vt inst. de litte. obliga. Quadoq; ꝑsona

perficiunt.ff.de iusti.z iure.l.et hoc iure. Quan/
do ꝙ interuenit ra: ve si do tibi decem: vt ꝙ me
do ꝙ interuenit ra: ve si do tibi decem: vt ꝙ me
aliquid facias. Nudū aūt pactū ſtat in mero fi
mō cōuentiōis: in qua nō intercessit aliquid
carnalecū. Et ponitur regula de iure canli: q̄ ex
nudo pacto nō poſit agi ſed excipi: q̄: oīs obli
gatio naturalis p̄ conſensum: vt in.l.iuris gētū.
§.ſi.ff.de pac. vbi dicit. Ji.k nuda pactio ob/
ligationē nō parit ſed parit exceptionē. Fallit ta
men cū de iure canli in aliq̄bus caſibus. Sed Jo
han.andre. vbi ſup dicit. q̄ cū illi caſus nō vide/
antur habere magnā rationē ſpecialitatis: ideꝯ
deberet eſſe in omni pacto. De iure aūt canoni/
co cōmuniter tenet: q̄ ex nudo pacto dat actio:
per ipm canlm p̄mū. Nā vbicūq̄ ius approbat
cōuentionē ſemp dat actio ex illa: vt in.l. legiti/
ma. ff. de pac. Sed ius canonicū approbat hoc
pactū quantūcūq̄ nudum. Ergo ex eo pōt agi:
maxime cū habeat ꝯcurſum iuris diuini dicen/
te pſalmiſta. Que procedunt de labijs meis non
faciā irrita. Preterea vbicūq̄ ius mādat aliq̄d
fieri: ſemp datur actio z exceptio. vt in.l. vnica. ff.
de cōdi. ex le. z in.l. ſtatuas. ff. de achē. re. domi.
z notat glo. in. c. cū liberū. de ſepul. z in. c. ſi cano
nia. de offi. ordi. li. vj. Sed ius canonicū man/
dat ſeruari ſita pacta: ergo dat actio z exceptio.
Et hāc opinionē tenet glo. z Hoſti. ac Joban.
andre. z Anto. de butri. z Archidi. xxj. q. ij. in. c.
quicūq̄ ſuffragio. Et idē tenet Pano: licz aūt
Inno. in. c. nouit. de iudi. videat velle: q̄ nō de/
betur actio: ſed officij iudicis implorato: tamē eri
am ſm eum conducit iudicē eccleſiaſticū poſ/
ſe eniam laicos p̄ſe cōpellere ad nudi pacti ob/
ſeruantiam.

O

Otandū tamē multos eſſe caſus i qui/
bus nō tenet quis ad p̄miſſionē etiam
quomōcunq̄ firmatā. Primo ſi cedat i
detrimentū anime vel corpis: vel ſequat pecca/
tum mortale aut veniale. Tūc enī nō obligat p̄
miſſio: nec votū: nec iuramentū: nec pactus: nec
conſuetudo: nec lex: nec p̄ceptū: nec aliud vincu/
lum. c. quintaualliſ. de iureiur. z. c. in malis. ac
c. inter cetera. xxij. q. iij. z. l. pacta. C. de pac. vbi di
citur. Pacta que cōtra legeꝯ cōſtitutiones q̄: vl
cōtra bonos mores fiunt: nullā vim habere in
dubitati iuris eſt. Scdo nō obligat: quādo ob
ſeruatio eſt in detrimentū ſuperioris. Unde dicit
Beminian⁹ in. c. animaꝝ. de ſepulturis. li. vj. q̄
uerat ſe nō factūrū nō dicitur venire contra iu/
ramentū. Unde ſi iurauit nō exire domum: exire
poſſum citatus a iudice. Et ſimiliter nō tenet p̄o
miſſio vroris in manu detrimentū: z idē de ali/
is ſimilibus eſt dicendū. Tertio nō obligat quis
ad ſeruandā p̄miſſionem ſi rpe ſolutōis imuta
ſunt ꝯditiones plonaꝝ: negociorū: z tēporum.
Dicit enī Seneca in li. de beneficijs: q̄ ad hoc vt bo
mo teneat facere q̄d̄ p̄miſit requirit q̄ oīa imuta
ta p̄maneāt. Unde ſi alicui p̄miſi dare gladiū: z ex
ſpiciat furioſus non teneor ei dare. xxij. q. ij. c. ne
quio. Itē frangēri fidē mihi: nō teneor fidem ſer
uare. c. ſicut. z. c. peruenit. el. ij. de iureiurā. Item ſi
ꝙs alicui p̄miſerat dare filiā ſuā vxorē: z illa non
conſentiat nō tenet: cū alienū factū p̄ſe p̄mitti nō
poſſit. c. ex lris. de ſpon. Itē ſi facultas deſit: pu/
ta q̄ ꝙs iurauit reddere pecuniā: z rpe ſolutōis
nō pōt. c. querelā. de iureiurā. Itē q̄n p̄miſſio eſt
cōditionalis z nō venit cōditio. c. peruenit. el. ij. ō iu
reiurā. Itē q̄n illle cui p̄miſa remittit. c. j. z. c. ſi/
cut. de iureiuran. Legitimo aūt impedimento
ceſſante z alterius p̄iudicio: p̄miſſio dere lici
ta legitime facta obligat in foro conſcientie. Sed
quorſum hec tā longa: nō ob aliud niſi vt intel
ligatur quantū ſit erga deū chriſtiano p̄ obliga
tio: qui tamē ea que in baptiſmo p̄miſerūt non
attendūt: nec obſeruāt. Omnes enī in iniquita
tibus cōcepti naſcunt filij ire. ad Epheſi. ij. Sed
quia ſine fide xp̄iana ſaluari nemo poteſt: por/
tat ad eccl̄iam baptizādus rogatis patrinis co
mitatus. Cui xp̄i vicarius ſacerdos obuiā ve/
nienſ inquit. Quid queris. Et patrini in ꝑſona
eius dicunt. Volo effici chriſtianus. Et ille inqt
Abrenūcias diabolo z operibꝫ ei⁹. Et ille reſpō
det. Abrenūcio. de ꝯſecra. di. iiij. c. primū. Et ite/
rum interrogat ſacerdos dicens. Abrenuncias
mūdo z pompis eius. Mūdus aūt ſm Alexā.
de ales in. ij. pte ſumme. in prin. dupliciter acci/
pit. Primo p̄ ipſa creatura: z ſic bō ea vti poteſt
ad neceſſitatē ſuā: nec ei renūciare tenet. Secun
do accipit p̄ mundana ꝯuerſatione. de qua di/
citur. j. Joban. ij. Omne q̄ eſt in mūdo aut eſt
ꝯcupiſcētia oculoꝝ: aut ꝯcupiſcētia carnis: aut
ſuperbia vite. z huic mūdo renūciare tenetur ex
pompis eius: que ſunt diaboli poſſeſſiones. Si
cut patuit p̄ exemplū illi⁹ iuuenis vani: qui cꝯ
hortatus a ꝯfeſſore vt relinqret pompas dixit.
Tollat diabolus q̄d̄ in me ſuū eſt. Et ſtatim ve
nit diabolus: z oīa eius iocalia aſportauit. Re
ſpondēt ergo patrini p̄ baptizādo ad interroga
tionē p̄dictā ſacerdotis dicentes in ꝑſona eius.
Abrenūcio z tūc dicit ſacerdos. Memor eſto ſer
monis tui⁹ z a corde tuo nunq̄ abſcedant: q̄ſi
dicat. O anima que ad ſacramētū baptiſmi ve/
niſti: ecce dñs ieſus xp̄s redēptor tuus! brachijs
in cruce extēſis te ſuſcipere: teq̄ amplecti paratus ē:
ſed cū his pactis q̄ inimicis ſuis renuncies et
corde. Dicta aūt ipſa ſponte z voluntarie p̄miſſi/
onem facies in p̄ſentia teſtiū vocatoꝝ z rogato
rum in manu ſacerdotis loco notarij ſtipulan/
tis p̄fitetur dicēs. Abrenūcio: id eſt accepto que
cunq̄ pacta et conſuetudines domini et ſalua/
toris mei Jeſu chriſti z ea vſq̄ ad mortē ſerua/
re p̄miſero. Quibus peractis catheczatur z ba/
ptizat: z in numero fideliū aſcribit: et omnium
eccleſie meritorum particeps efficitur. O conſu
mmata anima: ſeruaſti p̄missionem tuam vſq̄

adhuc. Ecce quanta eſt p̄miſſio tua: q̄ ſolēnis:
q̄ licita: q̄ iuſta: z q̄ ſancta p̄feſſio. Et ideo pre
pare te vnuſq̄q̄ ſeuero imperatori z iuſtiſſimo
redēptori rationē de infidelī obſeruatiōe p̄miſ/
ſi diſtrictiſſime reddere. Unde Augu. in. c. ſam⁹.
xxj. q. j. ait. Videat vnuſq̄q̄ ne pollicitationem
ſuā irritā faciat: ſz q̄d̄ deo p̄miſit fideliter cuſto/
diat ne damnationē ſed p̄miū acquirat. Grauꝫ
us enī puniunt qui votū fecerūt z nō ſeruauerūt
et qui fidē acceperunt in malo finierūt q̄ ſine
voto z fide mortui ſunt. hec ille. z Bern inquit.
Melius eſt fidē nō agnoſcere q̄ poſt agnitā re
calcitrare. Hieron⁹ dicit. Heu heu quot ſacro
renati baptiſmate xp̄iano fungunt noie: quib⁹
melius foret nō fuiſſe xp̄ianos. eſt enī gehenna
lis pena paganoꝝ multo minor q̄ malorum chri
ſtianoꝝ. ij. Petri. ij. dicit. Melius fuiſſet illi nō
cognoſcere viā iuſtitie q̄ poſt agnitionē retro/
ſum ꝯuerti ab eo q̄d̄ illis traditū eſt ſancto mā
dato. Contigit enī illis illud veri ꝓuerbij. La/
bis reuerſus ad ſuū vomitū: z ſus lota in volu
tabro luti. Et iterū ibidē dicit. Facta ſunt eis po
ſteriora deteriora prioribꝫ. Facit ad p̄dicta exē/
plū de capite pagani inuento in deſerto a beato
Machario: de quo dicā in. ij. pte principali bu
ius operis Sermone. xxj. parte. ij. Adulti enim
tenent ad ea q̄ p̄ ipſis patrini eoꝝ ſpoponderūt.
de ꝯſe. di. iiij. c. paruuli. vbi glo. ait. Dignū eſt vt
qui p̄ alium liberant: p̄ alium etiā obligent. Si aūt
inter mercatores fallēs fidē grauiter peccare cre
dit. vnde in. l. j. ff. de ꝯſti. pecu. dicit: q̄ graue eſt
fidē fallere: quid dicendus eſt de malis xp̄ianis
qui deo fidē frangūt Jō. ō: in. c. viduas. xxxvij
q. j. Si inter boies ſolet bone fides ꝯtract⁹ nulla
ratiōe diſſolui: quāto magis pollicitatio quaz
cū deo q̄s pepigit ſine graui vindicta ſolui non
poterit. Et idē quaſi habet in. c. ananias. xvij. q.
j. Cōſideret ergo vnuſq̄q̄ vitā ſuā. z videat q̄d̄
fide preſtat operibꝫ obſeruet. Ait enī Greg. ſup
Marcū. Tūc veraciter fideles ſum⁹. ſi q̄d̄ labi/
is p̄miſerim⁹ opibꝫ implem⁹. In die q̄ppe bapti
ſmatis oibꝫ nos antiq̄ hoſtis opibꝫ oibusq̄ pōꝫ
piis abrenūciare p̄miſim⁹. Itaq̄ vnuſq̄q̄ ve/
ſtrū ad ꝯſiderationē ſue mētis oc̄los reducat: z
ſi ſeruat poſt baptiſmū q̄d̄ ante ſpopōdit: cert⁹
q̄ iā fidelis eſt gaudeat. Sed ſi q̄d̄ p̄miſit mi/
nime ſeruauit: ſtudeat ergo plangere q̄d̄ errauit.
Augu. in li. de vita xp̄iana inqr. Nec q̄ſq̄ iudi/
cet ſe xp̄ianū: niſi qui doctrinā xp̄i ſequit: z imi/
tat exemplū. An tu illū xp̄ianū putas cui⁹ nūq̄
pane ſaturat eſurēs. Cui⁹ potu nullius ſitis ex
tinguit: cuius mēſam nemo cognoſcit: ſub cu/
ius tecto nec aduena: nec peregrin⁹ aliq̄n ſucce/
dit: cui⁹ nemo nudus tegit: vel i mētis: cui⁹ pau
per nullus fouet auxilio: cui⁹ bonū nemo ſen/
tit: cuius miſericordiā nemo cognoſcat: q̄ in nul
lo imitat bonos: ſed irridet potius z ſubſānat.
Abſit ve bmōi xp̄ianus dicat. Abſit vt filius
poſſit appellari qui talis eſt. Chriſtianus eſt qui
vitā ſequit xp̄i: qui in oībus miſericors: diū facit:
oīm mouet iniuria: qui o ꝓximi pauperem ſe pre
ſente nō patit: qui miſeris ſubuenit. Qui indi/
gentibꝫ ſuccurrit: qui cū merentibꝫ merentē do/
lorem alterius quaſi ꝓpriū ſentit. Qui a fletibꝫ
ꝓuocat alienis: cui⁹ bonū cōmune eſt omnibꝫ.
cui⁹ manua nomini claudit: cuius mēſam pau
per nullus ignorat: cuius oēs bonū nouūt z nemo
ſentit iniuriā: qui deo die noctuq̄ ſeruit: qui in
deſinēter eius p̄cepta meditat z cogitat: q̄ pau/
per mūdo efficit vt deo locuples fiat. Qui inter
omnes habet in gloriā: vt coram deo z angelis
glorioſus appareat: qui in corde ſuo nihil ſimu
latū vidēt habere nec factū: cuius ſimplex z im
maculata eſt aia: cui⁹ ſcientia fidelis z pura: cu/
ius tota mens in deo eſt: cuius omnis ſpes in
chriſto eſt: qui celeſtia pon⁹ q̄ terrena deſiderat
qui humana ſpernit vt poſſit habere diuina. Nā
bis qui hoc ſeculū diligunt: z qui in p̄ſenti tem
pore gloriant z complacēt Apl̄o inquit. Nolite
quia amicitia huius mundi inimica eſt dei
et quicunq̄ voluerit amicus eſſe huius ſeculi:
inimicus dei conſtituetur: hec ille. Nō ergo glo
retur malus chriſtianus: quia licet in numero
chriſtianorum reputetur: eſt tamen extra eccleſi
am quo ad meritum. Unde. j. q. j. c. vt euidenter
dicitur. Je quem ſacerdos in eccleſia tolerat:
eſt tamen extra eccleſiam ſi nō eſt corpus eius:
cui⁹ caput eſt chriſt⁹. Immo talis falſus chri/
ſtianus eſt peior infideli: q̄ peccata facta ex cer/
ta ſcientia ſunt grauiora peccatis p̄ ignorantiā
perpetratis. vj. q. j. c. quero. Cuiuſmodi ſūt mul
ta peccata infidelium. Item infideles patenter in
imicant fidei chriſtiane. Iſti aūt mali chriſtia
ni latenter. Inimicus auteꝫ domeſticus pauꝫ
fact⁹ q̄ apertus: nec eſt dictu: amicus q̄ fict⁹
nec odium grauius q̄ familiaris inimici: cum
ſit vt ignis in ſinu: z ſerpens in gremio: et mus
in pera. c. z ſi iudeos. de iudeis.

De deuiatione hereticorum a fide.

P

Erca pars noſtri ſermonis dicit de/
uiationis ſalicet a fide ꝯa. ſm enī bea
tum Tho. in tractatu de articulis fi/
dei. Tota fides catholica arca diui/
nitatem et humanitatē chriſti verſatur. Et ideo
Joban. xiiij. dicit dñs. Creditis in deū z in me
credite. Ideo videamus hereticoꝝ errores qui/
bus deuiant a fide. Et licz ſint quaſi innumera
biles: tamē ſolū aliquos maiores z peiores po
nemus: incipiendo ab erroribꝫ verſantibꝫ circa
humanitatē Chriſti. Primus ergo error fuit
Caupocratis z Ebionis: qui dixerūt chriſtum
fuiſſe purū hominē. Contra quos ad Ro. vij.
dicit. Et quibꝫ chriſtus ſm carnem ſuꝫ omnia
benedictus deus. Amen.

Eādus erro: fuit Manicheoꝝ q̄ dixit xp̄m nō habuisse verū corp⁹ sed fantasticū. Cōtra quos est sententia xp̄i Luce vltimo.c. vbi reprehendit discipulos: qui putabant eum habere spiritū se videre di. Palpate ⁊ videte: quia spiritus carnē ⁊ ossa nō habet: sicut me videtis habere: ⁊ Matth.xxiij. vbi discipulis videntibus cū ambulasset sup̄a mare: ⁊ credentibus q̄ esset fantasma Christ⁹ dixit. habete fiduciaꝝ. Ego sū: nolite timere. Et er Ꝑ erroꝛe ꝓdudebāt ipū maledicti manichei: q̄ in veritate christ⁹ nō est passus morte cū haberet corpus fantasticuꝝ sm eos. Cōtra quos Esa.liij. dicit. Vere lāguores nostros tulit ⁊ dolores nr̄os ipse portauit. Et ibidē scriptū est. Tanq̄ ouis ad occisionem duct⁹ est. Et in hoc erroꝛe etiā fuit Gallan⁹ q̄ dixit Christū solū babuisse vnā naturā incorporalem ⁊ impassibilē: ⁊ hunc erroꝛē tenēt mauri ⁊ saraceni Cōtra quē est illa sententia apli dicētis. Christ⁹ semel p peccatis nr̄is mortu⁹ est.j. Pe.iij. Tertius erro: fuit Valentini qui dixit Christū celeste corpus attulisse nobis q̄ p virginē assumptū sed per illam tanq̄ per riuū ⁊ fistulam sine vlla de illa assumpta carne transisse. Cōtra quem dicitur ad Gala.iij. Misit deus filiū suū factū ex muliere. R

Uarius erro: fuit Eutichij qui posuit in q christo vnā naturā cōpositam ex diuinitate ⁊ humanitate. Cōtra q̄s est illud ad Philip.ij. Cū in forma dei esset formā serui assūpsit. Ubi manifeste apparet esse in eo duas naturas: scilicet diuinā ⁊ humanā. Quintꝰ erro: fuit monetistarū dicentiū in christo esse solū vnā voluntatē. Cōtra q̄s Matthei.xxvj. dixit dominus Jesus patri suo. Uerūtamen nō sicut ego volo: sed sicut tu. vbi manifeste demōstrat i ipo fuisse duas volūtates: vnā humanā: ⁊ vnaꝝ diuinā: que est cōmunis patri ⁊ filio. S

Extus erro: est Nestoꝛij: qui dixit Christū deū pfectū ⁊ hoiem pfectū: ita tamē q̄ alia est ps̄ona dei: alia hois in xp̄o. Et q̄ nō est facta vnio dei ⁊ hois in vna ps̄ona christi: sed solū ꝯiocatio gratie: ita q̄ negat bām virginē esse matrē dei: sed dicit eē solaꝝ matrē hois xp̄i. Cōtra q̄s est illud Luce.j. Q̄s ex te nascetur sanctū: vocabit filius dei. T

Eptim⁹ erro: est Caupocratis qui baq buit etiā hūc erroꝛē: q̄ christ⁹ natus sit ex Maria ⁊ Joseph. Cōtra q̄s est illud Matth.j. Antequā cōuenirent inuenta est in vtero habēs de spū sancto. Octau⁹ erro: est Claures alios filios genuit ex Joseph. Contra q̄s est illud Ezechiel.xliij. Porta hec clausa erit i eternum: ⁊ nō aperietur: ⁊ vir nō transibit per eam. Nonus erro: attribuit Origeni scilicet q̄ christus iterū est passurus p salute demonū ⁊ alleg gare illud psalmiste. Noies ⁊ iumenta saluabis dñe: intelligens p iumenta demones p quibus dicebat debere christū iterū pati. Cōtra q̄s est illud ad Ro.vj. Xp̄s resurgēs ex mortuis iā non moritur mors illi vltra nō dñabit. U

Eam⁹ erro: est solitani q̄ dicentiū: salq uatoꝛē nostrū nō sedere ad dexterā pr̄is Cōtra q̄s est illō Marci.vlti. Dñs quidē Jesus postq̄ locut⁹ est eis assumpt⁹ est in celum: ⁊ sedet a dextris dei. X

Trca essentiā diuinā sunt etiā plures erc roꝛes hereticoꝝ: qui fecerūt cōtra sententiam Dionysij i li. de diui.nomi.c.ij. vbi ait. Theologia quedaꝝ nobis tradidit vnitiue: quedā vo distinctiue. Et nec vnita licet diuidere nec discreta confundere. s. vnitatē deitatis ⁊ trinitatē ps̄onaꝝ. De q̄ inq̄t Aug⁹. in.j. de trini. Cuꝝ querit vnitas trinitatis: nec periculosius alicubi errat: nec laboriosi⁹ aliq̄d querit: nec fructuosius aliq̄d inuenit. Et ideo de hac re sūma: ⁊ excellentissima cū modestia: ⁊ timore agendū est: ⁊ attentissimis animis atq̄ deuotis audiendū: hec ille. In quibus verbis tria tangit. Primo periculū istarē dū ait: nec periculosi⁹ alicubi errat. Sicē ille qui fieris oculis vult intueri solē: qualis sic ponit se in periculo incurrēdi cecitatē: ita ille qui curiosus vult inuestigare mysteriū trinitat⁹ ponit se in periculo incurrēdi in heresim: ⁊ i cecitatem mētis. Quia Prouer.xxv. dicit. Scrutator maiestat⁹ opprimet a gl̄ia. Et ideo dicit Eccl.iij. Altiora te ne quesieris: ⁊ fortiora te ne fueris perscrutat⁹. Scdo tangit difficultatē dū ait: nec laboriosius cē. Dicit enī Dionysi. in li. de diui.nomi. Trinā dei vnitatē: neq̄ dicere: neq̄ cogitare est possibile: ⁊ Prouer.xij. inq̄t Salomō. Quis ascēdit in celū. scilicet ad pscrutandū mysteriuꝝ trinitatis: quasi dicat nemo: ⁊ Sap.ix. iterū ait Difficile estimam⁹ q̄ i terra sunt: ⁊ q̄ in pspectu sunt inuenim⁹ cū labore. Que aūt in celis sunt: quis inuestigabit: q̄si dicat: nullo. Et ideo Eccl.j. inq̄t diuina sapiēa. Altitudinē celi: id est scientiā trinitatis (q̄ dicit celū: q: eius immēsitas oibus est celata) q̄o dimēsus est: scz suo ingenio cōprehendēdo. Respōdet autem eadē sapientia Eccli. xxiij. Girum celi circuiui sola: quia ipsa sola pfecte cōprehēdit suam eternam deitatē. Et ideo dicit Augu. ad here. Sufficiat nobis de mysterio trinitatis scire quantū nobis christus predicauit ⁊ docuit: ⁊ Ambro. inq̄t. Mihi est impossibile scire generatiōis diuine secretū. Mēs deficit. vox silet: nō mea tm̄: sed etiā angelorū. Un ecclesia canit in officio trinitatis. Caligat ꝺ scrutinio: nō sufficiat ingeniū: raz ardua rimari. Bic enim Auicēna. ix. Metha. luc.c. vlti. Operatio intellectus nostri ad superiora est: sicut oculi ce ci ad colores: ⁊ aures surdi ad auditum. Et auctor: in libro de causis dicit. Prima causa est superior: omni narratiōe: ⁊ Plato i suo Thimeo

air. Genitor: ē veritatis tā difficile est inuenire: q̄ inuentū ipossibile est effari. In quibus verbis affirmat: q̄ de⁹ genuit veritatē: id est filiū suum: q̄ ait Joha.xiij. Ego sum veritas. Trāsumptiue in.cli ꝓlucrudimē.7.c. qui concepta. viij. di. Salomō q̄s Prouer.xxx. inq̄t. Tria sūt mihi difficilia: q: trinitat⁹ mysteriū intelligere ꝓfecte nō possum. Et iō inq̄t Dionysius in li. de di.no. Nō est audendū dicere aliq̄d nec cogitare de supsubstāciali occulta diuinitate ꝑter ea q̄ diuinit⁹ nobis ex sacris eloquiis sunt expressa: ⁊ Bernar. in sermōe de trini. inq̄t. Inq̄rere de trinitate puersa curiositas est. Credere ⁊ tenere sicut sancta ecclesia tenet fides ⁊ securitas est. videre aūt eas sicuti est pfecta ⁊ summa felicitas est. Hilar⁹ insup in li. de trini. predicta de difficultate cognitiōis sancte trinitat⁹ approbās dicit. Non pueret bō sua intelligētia sacramētū generatiōis ⁊ processiōis se posse ꝓsequi. Ad predicta etiā confirmāda adduci possent plura exēpla. Primū est de bēo Augu. de q̄ legit: q̄ cū vellet in libro suo de trinitate describere mysteriū trinitatis diuit: quendā pueruli⁹ in litore maris inuenit: q̄ cuꝝ quodā cochlear argēteo aquā maris in quādaꝝ paruā foueā refundebat dicēs: se velle totū mare in illā foueā includere. Cui cū Augu. diuisset nō posse ꝺ fieri cū mare sit magnū: respondit modicū ac fouea parua. Rādit ipe q̄ erat dñs Jesus. Facilius est mihi ꝺ agere: q̄s mbi id q̄ cogitas adimplere. cogitas em̄ i libro tuo mysteriū trinitat⁹ cōprehēdere. cuꝝ liber tu⁹ sit parua fouea ad recipiendū: ingeniū tuū modicū cochlear ad inquirendū: ⁊ trinitas ipa imensum pelag⁹ ad exhauriendū. Et bis dicit⁹ disparuit. Scōm exemplū legit in libro de vita ⁊ moribus philosophoꝝ: vbi dicit. q̄ quidā philosoph⁹ noie aristodem⁹ multis annis in solitudine stetit: ⁊ continue inuestigauit naturaꝝ apis: nec intelligere eā pfecte potuit. Min⁹ q̄ trinitatis eterne maiestatē q̄s poterit indagare. Teraū excēplū est q̄s narrat Tulli⁹ in li. de natura deoꝝ: vbi ait. Q̄ q̄dā rex q̄siuit ab vno philosopho: q̄d esset de⁹. Philosoph⁹ aūt induxit eū diebus pauci respondendi. Et expleto triduo: iterū aliud triduū postulauit. Et post maiorē terminū ad quesitū nō rādit. Cui rex ait. Ut video me deludis. Et ille. Dñe mi nō. Quia de⁹ est tā immēsus: q̄ q̄nto plus de eo cogito: tāto plus defico: et q̄d respōdeā nescio. Tercio tāgit Augin vbis p dicit⁹ fructuositatē trinitat⁹ cognite dū ait: nihil fructuosius inuenit. Inter alias aūt vtilitates q̄tuor ꝓsequunt illi q̄ deuote colūt scrutinia trinitatē p fidē cognitā. Prima ꝺ elevatiōis. s. ad celestia ꝛeplāda: ⁊ terrena despicēda: nutra illō Esa. xl. Quis appēdit tribu digito molē terre. quasi dicat: nullus nisi de⁹ trin⁹ in sua potētia: sapientia ⁊ miseria: q̄bus q̄si tribus digitis molē terre: id est ponderositatē corporis appēdit sursum eleuādo ad ꝛetinendū terrena: ⁊ supna speculanda. Et sic appōsitus ⁊ elevat⁹ erat sanct⁹ Augu. de quo legit: q̄ cū libros de trinitate scriberet: ⁊ q̄dam vidua tribulata ad eū vadēs ipm̄ salutasset: ipe ei nihil rādit. Uñ illa tristis recessit. Sequenti vo die cū eius missam audiret: facta est in extasi mētis: ⁊ rapta in celū ibidē vidit Augustinū facie indurata de trinitate disputantē. Facaq̄ est vox ad eā dicēs. Cū ad Augustinū tuū sti: nūc de trinitatis gl̄ia attentissime disputabat: et ideo q̄ tibi fuerit nō aduertit. Scda vtilitas dicit ꝓpulsionis. s. aduersitatū. Nā sic dicit Joha nes damascen⁹ li.iij. Cū apd ꝓstantinopolim grauis pestis esset: de medio populi: q̄dā puer in celū rapt⁹ cantiū sctē trinitatis. s. Sancte deus: sancte fortis: sancte ⁊ misericors saluator: miserere nob ab angelis est edoctus. Q̄s cū rediens decātasset coꝝ ꝑ totā moꝛ eis pestilētia est effugata. Tertia vtilitas ꝺ expulsiōis. s. demonuꝝ. Nā legit: q̄ cū apud ꝓstantinopolim quidam magus duxisset vnū fidē notariū ad ꝓspectū marie multitudinis demonuꝝ: in q̄ erat vn⁹ sc̄dēs in throno: tanq̄ princeps: ⁊ ille demō interrogasset ipm̄ notariū: an seruus ei⁹ fieri vellet: notarius ipe signās se signo crucis rādit. Ego sum seruus sanctissime trinitatis. Et statim illa multitudo demonū disparuit. Et ille duc vtilitates tangunt. Exo. v. vbi Moyses inq̄t. Deus vocauit nos: vt eamus viā trium dierū i solitudine: id est ꝑ fidē trinitatis ei in hac vita i qua pegrini sumus seruiamus: ne forte accidat nobis pestis: aut gladius. Per pestē aūt pōt intelligi rēptatio a carne. p gladiū vo rēptatio ab hoste. Quarta vtilitas ꝺ ꝓuersionis. scz malorum. Refert nāq̄ Bonifac⁹ in li. suo: quē scripsit ad comitissā matildā: q̄ cū quidā archiepiscop⁹ obstinatēlis simoniac⁹ p reatu ꝓuinci nō posset: ꝓcepit ei a quodā legato pape viro sancto: vt versiculū trinitatis diceret. s. Glia patri ⁊ filio ⁊ spūsancto. Et cū ille seriā trinitatē: ⁊ matrē spiritūsanctū nominare nō posset: deꝑhensus ⁊ ꝓuictus de crimine: humiliter patri suū ꝓfessus est ac pniam petit ⁊ se emēdauit. Istū aūt versiculū fecit synodus Nicena. Bruis aūt Nicero. ⁊ postea Gregoꝛ. ordinauit: vt in fine psalmoꝝ dicerēt. Legit aūt q̄ cū quidā vir sctus cū alijs psallēbo esset in eccl̄ia: vidit bām virginē illuc aduenientē: ⁊ ad gloria p̄ri ꝓfunde se inclinantem. q̄ cū ea de ꝺ interrogasset: rādit q̄ q̄cūq̄ ille versiculus trinitatis ab eccl̄ia dicatur: tota curia celestis sancte trinitati se inclinat: ⁊ ea speciāliter reuerentur. Ecōtra vo legitur de quodā religioso: qui nunq̄s se inclinabat ad gloria p̄ri. Cum aūt moꝛtuus esset: huic ei assignata pena est. q̄ vsq̄ ad diem iudicij ster sup vna altissima columna in medio maris elevata: ⁊ semper q̄n ꝺ: in eccl̄ia gl̄ia p̄ri alla columna inclinatur valde ꝓfunde: ⁊ videt: q̄ ꝺbeat in abyssum

demerẽ. Multa quoq; alia miracula et signa facta sunt in testimoniũ sanctissime trinitatis. Nam vt refert Eusebius: in die natiuitatis xpi tres soles in oriente apparuerũt: qui paulatim in vnũ solem sunt redacti: de quibus videt facere mentionẽ Virgilius .iij. eneidi dicẽs. Tris adeo incertos cecа caligine soles. Erramus pelago ꝛc. Illud aũt ponit Eutropius .s. q̃ dũ quidã armenius quendã baptizaret: ꝛ formã trinitatis ꝓfiteret: mox aqua disparuit. Ipse eñ beatꝰ dicebat. Ego te baptizo .in noĩe patrꝭ ꝑ filiũ i spiritusancto: volens ꝑ hoc ostẽdere q̃ filius ꝛ spiritussanctus nõ essent patri eq̃les. Ysoo aũt miracło: ad gremiũ ecclie catholice ꝓfugit. Refert eñ Sigibertus: q̃ circa annos dñi. dl. Cũ intra gallias arriana heresis pullularet: q̃ filiũ et spiritũsanctũ minores patre affirmat in vrbe nathensi: alias valacensi: dum epi eiusdẽ vrbis missam celebraret vidit tres gutas clarissimas de celo descendere: q̃ supra altare se ponẽtes: et ad inuicem appropinquãtes: vnã gemmã pulcherrimã effecerũt: quã ei i medio altaris aurea crucis in qua multe gẽme erãt posuisset: ille tantaꝛ eius excellentiã nõ ferẽtes de cruce primus ceciderũt. Immũdis aũt hominibꝰ videbãt obscura ꝛ horribilia. Mũdis vo ꝛ puris delectabilia et clara: mulasq; infirmis ꝑstitit sanitatẽ: ꝛ adorantibꝰ ipam crucẽ aurit virtutẽ. Et ideo Richar .in .j. de trini. ait. Unitã attenderẽt iudei: vtinam aduerterẽt pagani cũ quãta ꝓfacie securitate ꝑ hanc fidẽ trinitatis ad diuinũ iudiciũ poterimus accedere: nõne cũ omni ꝓfidentia deo dicere poterimꝰ. Dñe si erro: est: a te ipso deceptus sumus. Nã hec fides tãtis signis ꝛ pdigijs cõfirmata est que nõ nisi ꝑ te fieri possunt. Et certe a sume sanctitatis viris est nobis tradita: atq; sumuna et auctẽtica attestatiõe ꝓbata: te ipso cooperante ꝛ sermonẽ ꝓfirmante sequentibꝰ signis. Decille. Licet aũt philosophi nõ cognouerint ꝓfecte mysteriũ diuinarum ꝑsonarum ꝑ ꝓprias que sunt paternitas: filiatio: ꝛ ꝓcessio: fm illud Apli .j. ad Corinth .ij. Loquimur dei sapientiaꝫ quã nemo principũ huius seculi nouit: id est philosophoꝝ fm glosaꝫ: tamẽ cognouerũt quedã essentialia attributa que appropriant diuinis ꝑsonis sicut potentia appropriat patri: sapientia filio: ꝛ bonitas spiritui sancto. Ipsi eñ philosophi cognouerũt deũ ꝑ creaturas quas ipe fecit iuxta illud Macrobij .in li. de somnio Scipionis dicentis. Deus qui prima causa vocat: omnium dinẽ pulchritudinẽ: et bonitatẽ creaturarum deuenerãt in cognitionẽ creatoris dei .s. q̃ sit potentissimus: sapientissimus: et optimus arbiter: ꝛ hoc est q̃d ait Salomõ Sap .xiij. A magnitudine speciei ꝛ creature cognoscibiliter poterit creator horꝝ videri: ꝛ ad .Ro. .j. inqt Paulus. Inuisibilia dei ꝑ ea q̃ facta sũt intellecta cõspiciunt: sempiterna quoq; virtus eius ꝛ diuinitas. Uñ Ambro .et Augu. quos refert magister in .j. di .iij. dicit: q̃ philosophi ꝓsiderãtes celum ꝛ terrã ꝛ alia mirabilia creata: cognouerũt illum esse supẽm creaturã qui ea fecit. q̃ nulla creatura facere põt vel destruere. Itẽ ex creaturarum eternitate: vt est celoꝝ ꝛ planetaꝝ ac stellarum cognouerũt eternitatẽ creatoris: ꝛ ex eoꝝ magnitudine eius omnipotentiã. ꝛ ex eoꝝ ordinatione et gubernatiõe eius sapientiã ꝛ bonitatem. Et sic cognouerũt in deo trinitatẽ ꝑfectionũ. Unde Bresko .in .iij. Verba .ait. Diamus deũ esse aiaĺ sempiternũ bonũ ꝛ opatiũ cuius duratio in infinitũ est: in quo est summus intellectus: summũ intelligibile ꝛ intelligere: sũmaq; volũtas: summe voluptuosa ꝛ gaudiosa. Ubi eius cõmentator cõmento .xxxvij. ꝓbat ꝛ affirmat q̃ in deo est intellectus: ꝛ volũtas: ꝛ actus eoꝝ. et in fine dicti cõmẽti replicat q̃ i deo est trinitas ꝑfectionũ: additiungens q̃ quidã putauerũt esse trinitatẽ suppositoꝝ vt Plato ꝛ multi alij. Sed ipe cõmentator: eã negat: in q̃ est hereticus censendꝰ. Itẽ quoq; Bresko .j. de celo ꝛ mundo ait. Omne ꝛ totũ ponimꝰ sup tria. Per hũc enim numeꝝ adhibuimus nosipsos magnificare deum vnũ eminẽtẽ ꝑ ꝓprietatibꝰ eoꝝ q̃ sunt creata. Plato etiã inquies libroꝝ quẽ fecit de mũdi creatione dicit. Unus: duo: tres. Deinde prosequit librum suũ. Per hoc (vt ait Fran. de Mayro. i sermone de trini) quasi intẽdens: q̃ trinitas est principiũ totius vniuersi: dicit quoq; Augustinus .vij. cõfessionũ: se legisse in libris Platonis totũ illud Johannis .j. In pncipio erat verbum ꝛc. vsq; ibi. Fuit hõ missus a deo. Et idẽ euangelium posuit Platonicꝰ eius discipulus in li. quẽ cõposuit: vsq; ad verbũ caro factũ est. ꝛ si nõ ordinate saltem in sententia: vt idem Augu. refert. Qui etiã inquit .x. de trini .c .iij. et .xiij. q̃ Porphyrius qui fuit philosophꝰ paganus: confessus est sanctã trinitatẽ: ꝛ appellauit paternũ intellectũ deũ filiũ: ꝛ boꝝ medũ amorẽ spiratum. Et .ij. de trini .c .vj. etiã ait Augu. q̃ Plato q̃ tãtis seculis ante puerperiũ virginis fuit: summe trinitatis atq; vnitatis ꝓdicator: in gentibꝰ extitit: vnde vnitatẽ ac trinitatẽ predicãs cursu mirabili: oculoq; clarissimo diluadauit: quesiuit: inuenit. et prodidit patrem deum: paternã mẽtem: ꝛ vtriusq; amorem mutuũ: ꝛ vnã summã equetrinam: ꝛ indiuisam deitatem: non solum oportere credi docuit: sed ita esse ratione conuincit. Trimegistus etiam inquit. Monas gignit monadẽ: ꝛ in se suũ reflectit amorẽ. id est pater deus gignit filiũ dei: ꝛ in se habent spiritũsanctum. Ista cũ verba a q̃busdã attribuunt Porphirio philosopho. Hermes q̃q; philosophus vt refert Augu. in li. cõtra quinq; hereses fecit librũ qui ỏr. verbũ ꝑfectum: in quo sic ait. Nichil minus bñdicti dei. ꝛ Auicẽna .x. sue Metha. c. q̃q.

plura dicit de spiritusancto. Et quibꝰ patet trinitas diuinaꝝ ꝑsonaꝝ. Vera est eñ illa poetica sentẽtia. Numero deꝰ ipare gaudet. Hoc autem mysteriũ trinitatis credidit Noe q̃n in archa saluatus est. Gen .vij. .i. dest in celesti gloria: cũ tribꝰ filijs. id est cũ fide sancte trinitatis. Credidit etiam Abrahã dum vt ỏr Gen .xviij. Tres vidit. s. ꝑsonas diuinas in corporea imagine sibi apparentes: ꝛ vnũ .s. deũ adorauit. s. in ill' tribꝰ ꝑsonis. Isaac q̃z idẽ credidit dũ effodit tres puteos: vt dicit Gen .xxvj. Jacob etiã credidit q̃n vidit scalam trũ graduũ. Gen .xxviij. Joseph quoq; credidit q̃n vidit tres palmites i vna vite. Gen .xl. Credidit etiã Moyses q̃n tres solennitates precipuas instituit ad q̃s venire debebãt oẽs iudei. Exodi .xxiij. Credidit insup Hieremias ꝓpheta dũ ait sui libri .j .c. A .a .a. dñe deus. Cũ eñ tercio. dicit. A. designauit trinitatẽ ꝑsonaꝝ. q̃ autẽ ait. Dñe deꝰ: designauit vnitatẽ essentie diuine. Credidit etiã hoc Daniel. ꝓpheta qui (vt habet libri sui .c .v.) interpretatus est scripturã tribꝰ digitis facta. id est ab vno deo q̃ in manu. id est ẽntia sua hꝫ tres digitos. id est ꝑsonas. De q̃bꝰ dicit Esa .xl. Quis appẽdit tribꝰ digitis molẽ terre. Deus eñ trinꝰ ꝛ vnꝰ terrã ꝛ vniuersum orbẽ creauit ꝛ gubernat. Imago aũt vnitatis ꝛ trinitatis diuine reperit in oĩbꝰ creaturis. Nã oẽs creature habẽt vnũ esse: tm̃ singule habẽt modũ: speciẽ: ꝛ ordinẽ. Itẽ oẽs creaturas fecit deꝰ in pondere numero: ꝛ mẽsura. Sap .xj. Item creature oẽs sunt in triplici nũero: nã aliq̃ sũt pure spũales: vt angeli. alie pure corpales: vt elementa: ꝛ celi. Quedã vo mixte: vt homines. In angel' etiã est designata trinitas. nã vt dicit Dionys. in li. de celesti hierarchia. Tres sũt hierarchie angelorꝫ. Itẽ in qualibꝫ hierarchia est triplex ordo: ꝛ i q̃libet ordine sũt aliqui angeli supmi: alij medij: ꝛ q̃dã infimi: vt ait Dionys. eiusdẽ li. .c .iij. Et de bis distinctionibꝰ angelorꝫ tractat Richar .in .ij. di .ix. arti .iij. q. ij. In creatura etiã pure corpali inuenit trinitatis mysteriũ. Et primo i incorruptibili vt sũt celi: q̃ triplicat sũt distinct. Nam aliqꝺ est mobile ꝛ difforme: vt ẽpyreũ ꝛ planetaꝝ: aliud est mobile ꝛ vniforme: vt firmamentũ. Et aliꝺ est vniforme ꝛ imobile: vt celũ empireũ. In planetis etiã est triplex circul' .s. deferẽs: equãs ꝛ epicyclus. id est paruꝰ circul' positꝰ sup maiorẽ circulũ: ita vt epicycli ecẽtri sit in linea maioris circuli: fm expositionẽ quã facit catholicon. In sole q̃z cũ vnitate essentie apparet lux: splẽdor: ꝛ calor: ita q̃ splẽdor generat a luce: ꝛ calor ab vtroq; procedit. Itẽ in sole ꝓsiderari põt quãtitas: figura: ꝛ splẽdor in eadẽ substãtia: vt diffuse declarat Fran. de Mayro. in sermõe q̃dã de trini. Itẽ ignis aliꝰ est purus in ꝓpria spera: aliꝰ est ignis flãma: ꝛ aliꝰ est ignis carbo in aliena materia. Itẽ ignis habet speciẽ: calorẽ: ꝛ splẽdorem. Itẽ aer habet supmũ: mediũ: ꝛ infimũ. Item aqua alia est ꝓdẽsa: vt in nube. alia ꝓgelata: vt in glacie. alia liq̃da vt i fonte riuo ꝛ stagno. ꝛ sicut riuus habet aquã a fonte: sic filiꝰ immediate a patre: ꝛ sicut stagnũ habet aquas a fonte ꝛ a riuo: sic spũssus procedit a patre ꝛ filio. Terra etiam est triplex diuisa .s. in Asiã: Affricã: ꝛ Europaꝫ. In corpalibꝰ q̃z corruptibilibꝰ pater misteriuꝫ trinitatis: q̃: q̃libet corꝑ habet triplicẽ dimensionẽ .s. lõgitudinẽ: latitudinẽ: ꝛ profunditatẽ. Itẽ creatura mixta viuẽs est triplex: q̃ quedã est vegetabilis solũ: vt plãta. quedã sensibilis vt brutũ aiaĺ: ꝛ q̃dã intellectiua: vt hõ. q̃. de aia. Uegetatiua insup habet tres potẽtias .s. nutritiuã ad ꝓpagandũ: ꝛ seruandũ: augmentatiuã ad proficiendũ: ꝛ generatiuã ad sibi simile producendũ. Sensitiua etiã habet tres potẽtias .s. q̃ꝑ: cibum siuã: cognitiuã: ꝛ fm locũ motiuã. Ita q̃z homo habet tres potẽtias .s. intellectũ: memoriã: ꝛ volũtatẽ: fm q̃s est facta ad imaginẽ ꝛ similitudinẽ dei. In aia etiã tria sũt: vt ait Aug⁹. te. de trini .s. mẽs: notitia: ꝛ amor. Mẽs nouit se ꝛ amat se: ꝛ eã se cognoscit notitiã suã gignit: ꝛ ẽparit sue notitie: ꝛ tertiũ est amor: q̃ de ipa mẽte ꝛ notitia procedit eã mẽs se cognoscens diligit se. In horibꝰ q̃z repsentant trinitas q̃: aliq̃ sũt supmi: vt dñi ꝛ magnates. q̃dã infimi: vt popllares: ꝛ alij medij: vt nobiles ꝛ ciues. In corpe etiã hũano idẽ repsentant. nã brachiũ vnũ ex tribꝰ habz tres iũcturas ꝛ sũliter in vnitate digitꝰ sũt tres iũcture: ꝛ etiã ptz de pedibꝰ: tribꝰ ꝛ cruribꝰ: sup q̃bꝰ tribꝰ hõ firmat. Itẽ in arboribꝰ idẽ ptz q̃ pullulãt folia ad sui viroꝛẽ: flores ad decorẽ: ꝛ fructꝰ ad dulcorẽ. Itẽ b reperit in scia. Nã ois scientia tripliciter diuidit. s. in naturalẽ: rõnalẽ: ꝛ moralem. Naturalẽ q̃z diuidit tripliciter. s. in phisicam: mathematicã. ꝛ methaphisicã: siue diuinã: ꝛ similiter rõnalis diuidit in grãmaticã q̃ respicit sermonũ ꝓgruitatẽ: rethoricã q̃ respicit venustatẽ: ꝛ dialeticã q̃ respicit veritatẽ. Sil'r moralis diuidit in arbitrariã. q̃ respicit ordinationẽ singularis ꝑsone. iconomicã q̃ familie eñ. ꝛ politicã q̃ ordinationẽ respicit ciuitatis vl' regni. Grãmatica etiam b insinuat: vt dicit Faustꝰ in li. de fide catholica: q̃m inter ptes orationis declinabiles nõ nisi tres ꝑsonas assumit .s. primã de se loquentes: q̃ significat patrẽ. ꝛ secundam ad quã prima loquit: ꝛ significat filiũ: ꝛ tertiaꝫ de qua prima loq̃t ad secundam: ꝛ hec significat spiritũsanctum. Inuenit etiã vna dictio q̃ est vnica i voce: ꝛ triplex in significatione: vt hec dictio amor. Nã pot esse nomẽ ꝓpriũ alicuiꝰ: ꝛ est nomẽ cõmune: ꝛ est verbũ. Itẽ grammatica ipsa in nomine non nisi tres articulos distinguit: ꝛ in numero triplicẽ numerũ scilicet singulare: dualem: ꝛ pluralem. Rethorica quoq; tria genera causaꝝ assumit. Deliberativũ demõstrativũ: ꝛ iudiciale. Et enim suasio tribꝰ locis diuidit: scilz honesto: vtili: ꝛ possibili. Dialectica q̃z in syllogismo tres terminos assu-

mus: z tres ꝓfessiones ꝓstituit: quas per tres fi
guras ordinat: z distinguit. Arithmetica insup
numero ternario vult ve ꝓfecto: q̄ est in diuinis
ꝑsonis. Geometria etiā tres dimēsiones mensur
is: longitudinē: latitudinē: ac ꝓfunditatē: siue
altitudinē: que ternitas ꝓcuiuit. De quo dicit
Job. xj. Excelsior celo est: z ꝓfundior inferno: ac
longior terra: z latior mari mēsura eius. Astro
nomia etiā trinitatē exprimit q̄ de stellis z pla
netis acq; de signis celestibus edisserit. Medici
na quoq; idē insinuat dū in ꝑseruādo: ꝓseruan
do: z curādo virtutē suā demonstrat. Medici
narū em̄ alia est ꝓseruativa: alia cōseruativa: et
alia curativa. iij. Ethico. Tres etiā virtutes ethi
ce: spes: de quib⁹ dicit. j. ad Corinth. xiij. Nunc
aūt manēt fides: spes: z charitas: tria hec sanc
nobis demōstrant ꝑsonas diuinas trinitatē.
vii Bern. in sermōe de trini. ait. Est trinitas per
quā dō resurgit. scz fides: spes: z charitas: fides
ꝓcepto⁹ armalo⁹: z sacramento⁹. spes: venie:
gratie: z glorie. Charitas de cor de puro: ꝓscien
tia bona: z fide nō ficta: hec ille. Per fidē illumi
nat intellectus. p spem memoria delectat. p cha
ritatē inflāmat voluntas. Tres quoq; sūt par
tes penitētie. scz cōtritio: cōfessio z satisfactio: ve
p theo. in. iij. di. xvij. Itē tres ꝓtes satisfactiōis
sc. oratio: ieiunium: z elemosyna: ve habet in. iij.
di. xv. Et quib⁹ omnib⁹ ꝓdukit q̄ deus est vn⁹
in essentia: z trinus in ꝑsonis. Contra quā ca
tholicā veritatē Prim⁹ error fuit Sabellij qui
posuit vnā essentiā dei: sed negauit trinitatē per
sonarū dicens: q̄ vna ꝑsona q̄q; dicat pat: q̄q;
filius: q̄q; spiritus sanctus. Contra quē est il
lud. j. Joh. v. Tres sūt qui testimoniū dant
in celo: pater: verbū: z spūs sanct⁹: z hij tres vnū
sunt. z Sap. j. de trini. dō. Peruerse cogitatiōes
separāt a deo: ecce pater. Et in malivolā animā
nō introibit sapiētia: ecce filius. spūs em̄ sanctus di
scipline effugiet fictū: ecce spūs sanctus. z ps. lxv. dic
David. Benedicat nos deus deus nr̄: benedicat nos
deus: z metuāt eū oēs fines terre. Trina em̄ dei no
minatiōe significauit trinitatē ꝑsonarū. cū vo sin
gulariter subiungit: metuāt eū: nō eos vnitatē
essentie ostēdit. Et Esa. vj. dicit. Audiui seraphi
mōrum: sanct⁹: sanct⁹: sanct⁹ dns deus sabbaoth.
Matth. viii. dicit saluator noster. Euntes doce
te omnes gentes: baptizātes eos. In noīe patris
et filij: z spūs sancti.

Quod aūt deus sit trin⁹ in ꝑsonis ꝓbant
q clegiter theologi in. j. sentēt. di. q. mani
festissime Richar. z sanctus Bonauen. ea. di. ar.
iij. q. j. eo scz ꝓbationis mō quo humana fragi
litas pōt de tā arduis argumentationes facere.
Aug⁹. quoq; de fide ad Petrū. cap. būc errorē
improbat dicēs. Una est em̄ essentia patris z fi
lij z spūs sancti: q̄uis ꝑsonaliter sit alius pater: alius
filius: z alius spūs sanctus. Et hoc ꝓbat primo
ratione ꝓfectionis. ait em̄ Dionys. in li. de diuinis
nois. Qui de deo recte sentiūt: ois ei attribuūt
id est ꝓfectiones omnium creaturarum. Dō etiā affirmat
philosoph⁹. xj. Methaphisi. Tūc sicut ait Bre
ton. q. de aia. naturalissimū est oīb⁹ viuentib⁹
(perfectis z nō orbat⁹) generare tale quale ipm
est. vt homo hominem. animal animal: planta plantā. Jō
hec ꝓfectio debet deo attribui: scz q̄ simile gene
rauit. vñ ipe Esa. vltimo. Nūquid ego q̄ alios
parere facio ipse nō pariā. Ego qui alijs generā
tionem tribuo: ipse sterilis ero dicit dns. Quasi
dicat nō. Et si dicas q̄ nō generauit: aut hoc pu
tas q: nō possit: z sic negas ei⁹ omnipotentiā: aut
q: nesciat: z sic negas eius infinitā sapientiam.
aut q: nō velit: z sic negas eius indicibilē dēmē
tiam z bonitatē. Et dicere necesse habes deum
inuidū: qui nō velit sibi simile z equalē: sicē Pō
peius de quo Lucan⁹ in. j. ait. Cesar ve ꝓtorem
Pompeius ve parē. Necesse ergo habes dicere
q̄ deus pater generauit filiū deū sibi equalem:
z coeternū. Tūc sic generātis ad genitū natura
lis est amicitia. viij. Ethi. q̄ ab eterno pater ama
uit filiū. Et cū amor debeat esse reꝓrocus. ix.
Ethi. filius ab eterno amauit patrē. hic autem
amor z charitas increata ꝓcedēs a patre ad fili
um: z ecōtra: est spūs sanctus: vt inqt Hieron⁹.
sup ps. xvij. Hic em̄ amor nō pōt esse accidens:
q: est eternus: accidēs aūt nullū est eternū: q: pōt
adesse vel abesse: vt inqt Petr⁹ hyspanus in sua
dialectica. hic aūt amor patris ad filiū z econtra
nunq̄s pōt abesse. Preterea nullū accidens pōt
esse in deo: sed quicqd est i deo est substātia: vt
inquit Boetius in li. de trini. z Tho. j. pte sum
me. q. xix. Et ideo hec charitas increata que est i
ter patrē z filiū est tertia ꝑsona in trinitate: z est
deus eiusdē substātie cū patre z filio. Un. j. Jo
han. iiij. dicit. Deus charitas est. Et possunt ꝓ
dicta sic etiā declarari. Ubicūq; est vera z ꝓfecta
ac infinita dilectio: est vera ꝓfecta z infinita reci
ꝓrocatio: q: nemo ꝓprie ad semetipm charitatē
habere dicit: sed ipe dilectionē in alterū tēdit: vt
esse charitas possit: sm Greg. in omelia quadā
sup Joan. Sed deus est charitas infinita: vt ait
Aug. in li. de vo cultu. Unde canit eccl'ia. Ubi
charitas z amor deus ibi est. Ergo est necessarius
dicere q̄ in eo sit ꝓfectissima amoris reꝓrocā
tio. Hec aūt nō pōt esse in creatura: q: oīa crea
ta sūt in numero: pōdere: z mēsura: vt ix. Sap.
xj. Oportet q̄ inueniat ꝑsona que amet deū in
finite z intēlige: sicut ipe amat infinite: aliter nō
est vera z ꝓfecta reꝓrocatio nisi amatus amet
eodē mō quo amat. ix. Ethi. Et ideo oportet da
re ꝑsonā cū patre eternā: z sic habeo patrē z filiū
Medius aūt est amor quo alter intendit alte
rū. Et sic habeo spiritū sanctū: z ꝓsequēter scāz
trinitatē. In amore em̄ tria necessario requirūt
scz ille qui amat: z qui amat: z ipe amor qui est
nexus amboꝝ. Et ideo inquit Hieron⁹. vbi. s.

Spūssanctus nec pater est. nec filius sed dilecto
quā pater habet filiū z filius in patrē. Et ꝓbā
tur hec Luce. iij. vbi dicit. q̄ cum ipe baptiza
ret a Johāne baptista: audita est vox patris di
cēns. Hic est filius me⁹ dilect⁹. Et sic habeo pa
trē diligēre. z filiū dilectū. De spū aūt sancto ibi
dē: q̄ descendit corpali specie sicut colūba in
ipm. Scdo idem ꝓbat rōne diffusiōis. Mā inqt
Dionisius. iij. de ange. hierar. Bonū naturalit
est sui ꝓpiue diffusiuū z cōicatiuū. Cuz ḡ deus sit
bonitas infinita. vt inqt Plato in. j. thimei. ḡ in
finitū debuit cōicare bonitatē suā. Et si dicas q̄
ꝓpter hoc nō est necessariū ponere filiū neq; spi
ritūsanctū cū deus cōicauerit bonitatē suā ange
lis boibus. z alijs creaturis. Respōdeo q̄ cuz
deus sit sūme bonus nō potuit se diffundere to
tū in tota simul creatura. quia oīs creatura sil
nō pōt capere totā bonitatē diuinā. Et ideo opor
tuit q̄ cuz diffunderet in aliū sibi equalē capa
cem eternitatis. z tot⁹ essentie diuine. aliter esset
dare aliq̄d otiosum in deo. s. bonitatē nō cōica
tam. quod est falsum. Quia ergo ad diffusiōez
req̄runt tria necessario. s. diffundēs: in q̄ diffun
dit. z ipm diffusum. ita in trinitate diffundens
est ꝑsona patris. in quo diffundit est filius. z ip
sum diffusum est spiritussanctus z bonitas diui
na. Et q̄ colligit. q̄ oēs tres ꝑsone sunt eiusdez
substantie z nature. Preterea in deo est imensa
iocunditas: sm Philosophū. vij. Metha. z tō
in eo necessario req̄rit ꝑsonaꝝ pluralitas. quia
nulli⁹ boni sine socio iocūda est possessio: vt in
quit Seneca ad Lucillū. Et tō canit sācta ma
ter eccl'ia in officio trinitatis. In maiestat⁹ solio
tres sedent in tridinio. nam nō est cōsolatio p
fecta solitario. Et hec argumēta sufficiant. Qui
autē pōt capere capiat. Matth. xix. Et qui habet
aures audiendi audiat quid spiritus dicat ecc
clesijs. Apo. ij. B

Ecclesiaz ꝑsonaꝝ trinitas declarat Gen.
b j. vbi dr. In ꝓncipio creauit deus celuz
z trā. Exponit em̄ ab Augustio et alijs
doctoribus. In ꝓncipio. idest in filio. creauit de
us pater. Et subdit. Et spūs dei ferebat sup
aquas. Et psalmo. xxxij. dr. Verbo dei celi firm
mati sūt. z spū oris eius oīs virt⁹ eoꝝ. Verbuz
aūt dei filius est patris. vt inquit Greg. in ser
mone de apostolis. B

Ecclesiaz error fuit Arrij. q̄ posuit tres
c ꝑsonas. sed negauit vnitatē diuine cēn
tie di. filiū esse alterius nature a patre z cē
creaturā z minorē patre sibi nō coequalez z nō
coeternū. Contra qs est illud dictū Christi Joh.
x. Ego z pater vnum sumus. Sup q̄bus verbis
Aug. inqt. Ex dicit vnum liberat te ab ario. q̄
autē dicit sumus plurali: liberat te a sabellio. Et
Joh. xiij. iterū ait saluator. Ego in patre z pat
in me est. Itē Gen. j. c. dixit deus. Faciam⁹ hoiem
ad imaginē: z similitudinē nostrā. Sup q̄ verꝝ
ba dicit Aug. in libro de fide ad Petrū. Si em̄
esset vna ꝑsona patris z filij z spūssancti: nō di
xisset faciam⁹. Nec ista locutio dirigit ad ange
los: quia ipi nō sunt creatores. Erūt tres essen
tie: nō diuisse imaginē z similitudinē: sed
imaginem z similitudinem. Et ideo in eo q̄ dicit fa
ciam⁹ z nostrā: pluralitatē personarū ostendit.
In eo aūt q̄ dicit imaginē z similitudinē. vnaz
esse dei naturā declarat. hec ille. Teneam⁹ ergo
firmiter deū esse vnū z trinū: vnū per essentiam
z trinū in ꝑsonis. scz patrē z filiū z spūmsanctū.
Et hui⁹ trinitatis dant theologi exēplū de anī
ma. scz q̄ vt inqt Brek. iij. de aia. Licet aia ratio
nalis habeat tres potētias: et tamē vna sola aie
essencia. vnō aut Scot⁹ in. q. di. xv. q. ij. q̄ ḡlibz
simo de. Unde intellect⁹ est anima: memoria est
aia: volūtas est anima. z tamē non est nisi vna
anima. Et ita pater est deus: filius est deus: spiri
tussanct⁹ est deus. z tamē nō est nisi vnus deus.

Si quis aūt dicat: cum pater generat filium:
z ex patre z filio ꝓcedat spūssanctus: quomō ē
possibile q̄ filius sit coetern⁹ patri: z spūssanct⁹
sit coetern⁹ patri z filio. Cum generās natura
liter ꝓcedat tēpore generatū: z causa effectū suū.
Respōdeo q̄ hoc non est verū semꝑ: q̄ one q̄
dat alteri originē illū ꝓcedat tēpore etiā in reꝝ
bus creatis. Et potest dari tale exemplū q̄ po
nit Aug. in quodā sermone. Si em̄ accendatur
ignis in cādela statim z sine medio tēporis ḡ
primū ille ignis est accensus ibi est etiā lux flā
ma z calor. Licet ergo ab illo igne originē trahat
illa lux: flāma: z ab ambob⁹ calor: causet: tamē
in eodē instāti tēporis quo est vnū est etiā verū
q̄ aliorū. Unō si ignis ille accēsus in luce esset
eternus: coeterna q̄q esset lux flāma cū calore. di
cit etiā Aug⁹. sic ad litterā vt sup. Sicut ex igne
causat⁹ splendor: z ex vtroq; calor: sic ex patre ge
nerat⁹ filius z ex vtroq; ꝓcedit spūssanct⁹. Da mi
bi ignem sine splēdore z calore: z ego dabo tibi
patrē sine filio z spūsancto. hec ille. Qui etiā ait
in libro de trinita. Credim⁹ in sancta trinitate. s. patrē z filiū z spūmsanctū. vnū deū oportere vni⁹
substātie vni⁹ potētis. vni⁹ essentie creatorē oīm
creaturarū: a quo oīa per quē oīa: z i quo oīa
Credim⁹ patrē a semetipso nō ab alio filiū a pa
tre genitū deū verū de deo vero lumen verū de
lumine vero. non tamē duo lumina sed vnum
lumē. Credim⁹ spūmsanctū a patre z filio equaliter
ꝓcedentē cōsubstātialē z coeternum: patri z filio.
Pater est plen⁹ deus in se: filius est plen⁹ deus
a pre genitus: spūssanct⁹ est plenus deus a pa
tre z filio ꝓcedēs. Nō tamē tres deos dicim⁹ sz
vnū deū oportere eternū invisibilē z incōmuta
bilē. Inno. aūt tert⁹ in ca. fi. de summa mi. z fi. ca.
inqt. Pater ab eterno filiū generando suā sub
stantiā ei dedit. Dicit aūt nō pōt q̄ pars substā
tie illi dederit z pars ipe sibi retinuerit cū sub
tie

stãia patris indiuisibil sicvpote oĩno simplex Sed nec dia potest q̃ pater in filiũ trãstulerit sua substãtiã generãdo quasi sic ẽ deserit eã filio q̃ nõ remanerit eã sibi alioquin desisset esse substantia. Pater ergo q̃ sinevlla diminutõe filiꝰ nascẽdo substãtiã patris accepit ⁊ ita pater ⁊ filius habẽt eãdẽ substãtiã. Et sic cadẽ res est pa ter ⁊ filꝰ necnõ ⁊ spũssanctꝰ. hec ille. Sicut enĩ sol illuminat orbẽ ⁊ tamẽ in seremanet totꝰ lucidus. ita dia potest in posito. Equalitas aurẽ trũ personaꝝ diuinarũ declarata est in rebus pilis paruis que reptre sũt i corde siue in pectore dei. Clare de mõte falco rertũ orbis scr̃i Fran. Nã vna illarũ tãi erat põderis quãti erãt duc. ⁊ tãi tres simul ⁊ non plus quãm vna sola. Et ego ip̃as pr̃is oculis vidi. In corde etiã ip̃ius beate inuẽtus est sculptus crucifixus cũ oibus mysteriis passiõis que omnia ego vidi. Ip̃a etiã beata habebat cõtinuã memoriã passiõis xp̃i. ⁊ pfectissimã fidẽ equalitatis trũ pr̃sonaꝝ diuinarũ: ⁊ vnitatis diuine essentie ⁊ semp eodem corde coluit trinitatẽ que deꝰ est. de cõse. di. iij. c. vltimo in fine. Et dicit trinitas quasi trũ vnitas. vt notat. d. Lardi. in ca. j. de sũma trinit. ⁊ fi. ca. in. vj. Teneam⁹ ergo catholicã fidẽ trinitatis reiectães hereticam arrianã ⁊ sabellianã que ẽ diabolica. Unde legit in testimoniũ veritatis fidei nostre illud qd̃ recitat Grego. in. xij. dyalo. l. q̃ i partibꝰ affrice cum quidã rex wandaloꝝ arrianus multos catholicos cpos cepisset eosq; ad arrianã ẽhidã conarẽt attrahere: illi in fide cõstãtes catholica validissime ip̃am fidẽ disputãdo defendẽbãt. Lunq; rex iniquꝰ imponere vellet illis silentiũ fecit eis linguas extrahi: vt non posset amplꝰ de catholica fide disputare. Mirabile dictu linguis extractis ita dare loq̃bantur: distincte disputabãt cõtra regẽ sicut prius cũ linguis fecerãt. qd̃ fidei nostre maximũ miraculũ ⁊ argumẽtũ extitit. L

Emus erro: fuit Macedoñ qui dixit t spũm̃sanctũ esse creaturã. Cõtra quẽ. ij. ad Cor̃. ij. di. Dñs aũt spũs est. fm aũt Nicolaũ de lyra sup. Iere. xxiij. Ubi nos ponim⁹ dñs in deitco ponit nomẽ dei terragrãmaton qđ est nomẽ significãs vnã solã essentiã diuinã vt inqt rabbi Salomon. De ip̃o etiã spũsancto habetur Esa. xlviij. vbi ait Propha. Misit me dñs deus ⁊ spũs eius. Et sic ostẽdit q̃ ip̃e spiritus sanctus misit eũ vt deus ⁊ non vt creatura.

Quartus erro: est grecoꝝ q̃ dicũt spũm̃sanctũ procedere solum a patre ⁊ nõ a filio. Cõtra quos qđ mittet pater in nõie meo. quia sic cũ mittit Job. xiij. dicit dñs. Paracl⁹ aũt spũssanctꝰ quẽ pater ranctꝰ spiritũ filij a filio ⁊ a se procedẽtem. ⁊ ego mittã vobis a pr̃e spm̃ veritatis. ⁊ Joh. xvj. Et ad Gal. iij. dicit. Misit deus spũm̃ filij sui i corda nr̃a. Et ideo dicit in simbolo Niceno siue Constãnopolitano. Qui ex patre filioq; pcedit. Et in simbolo Athanasij. Spũssctus a patre ⁊ filio nõ factꝰ nec creatꝰ nec genitꝰ sed procedens. Et hãc opinionẽ tenet eccl̃ia occidẽtalis contrãs opinionem grecoꝝ. vt habet̃ in. j. sen̄ di. xj. ⁊ ibi Scotꝰ. ⁊ in ca. firmiter. ⁊ in ca. fi. de sũma trĩ. ⁊ fi. ca. ⁊ in c. de spũ. de cõse. di. xv. D

Uint⁹ erro: est Arropomositarũ dicentiũ q̃ vnus est deꝰ sed corporeꝰ. Contra quos Jobis. xiij. dicit. Spũs est deus. Ideo ꝯra illos qui depingũt trinitatẽ facientes tres figuras hois dicit Esa. xl. Cui similẽ fecistis deũ: aut quã imaginẽ ponetis ei. ꝙsi dicat. nõ potest depingi. E

Extus erro: est Manichẽorũ q̃ diceret duo fuisse principia rerũ. vnũ scz deum creasse res incorporeas ⁊ inuisibiles: lucẽ qs ⁊ decorabilia. Alia vo facta cẽ a diabolo: vt tenebras ⁊ res corporeas ⁊ res penales. Cõtra quos est illud ad Heb. xj. Fide intelligim⁹ aptata esse secula vbo dei vt ex inuisibilibꝰ visibilia fierẽt. ⁊ Eccl̃i. xj. Moris ⁊ vita a dño deo est. ⁊ Esa. xlv. Ego dñs ⁊ nõ est alius formãs lucẽ ⁊ creans tenebras: faciẽs pacẽ ⁊ creãs malũ. ⁊ Amos. iij. Nõ est malũ in ciuitate qđ nõ fecerit dñs. Qđ intelligit fm Aug. in. j. retractationũ. ⁊ Magistrũ sententiaꝝ in. ij. di. xxxvij. hoc modo vicz q̃ deꝰ fm iustitiã suã infligit malũ pene vbi esse cõspicit malũ culpe. F

Eptimꝰ erro: est Arestotelis q̃ negauit f dei oia fecisse de nihilo. Unde cũ legisset illud qđ scripsit Moyses ỏ creatõe mũdi Gen̄. j. subrisit dicens. Iste Moyses multa dicit sed nihil probat. Dicebat aũt Arestoteles primo q̃ ex nihilo nihil fit. viij. phisic. ⁊. j. de celo ⁊ mũdo. Cõtra quẽ est illd̃ Ps. cxlviij. Ipe dixit ⁊ facta sunt: ipe mãdauit ⁊ creata sũt. ⁊ psal. cxiij. Oia quecũq; voluit fecit. Creare aũt est de nihilo aliqd facere: vt dicũt theologi in. ij. sen̄. di. j. Et ex hoc reprobat hereim Anaxagore qui dicebat mũdũ quidẽ a deo factũ: sed ex pr̃iacẽti materia. Similiter ex h reprobat erro: Democriti: qui dixit mũdũ factũ esse a casu p cõcursuꝝ corpoꝝ indiuisibiliũ que dicebat esse rerũ principia Contra quẽ etiã dicit Psal. xxxij. Verbo dñi celi firmati sunt ⁊ spũ oris eius omis virtus eorũ: id est fm rationem ⁊ nõ a casu. Sequit etiam ex pdictis falsum dixisse Arestotelẽ in libro de vegeta. ⁊ plan. ⁊ in. j. Phisicoꝝ. vbi videt tenere mundũ fuisse ab eterno. Fuit enĩ a deo creatus nõ ab eterno ⁊ non semp fuit mũdus vt phant theolo. marie scr̃is Bona. i. ij. di. j. ⁊ btus Tho. j. parte sum. q. xlv. Et ꝫ hãc hereim etiã ẽ sacra scriptura Gene. j. dicẽs. In principio creauit deꝰ celũ ⁊ terrã. Et ex hijs etiã reprobat error simonis magi: ⁊ Menãdri eius discipuli dicẽtium deꝰ non fecit mundũ sed angeli. Cõtra quos etiam

est scriptũ Act. x. Deus q̃ fecit mũdũ ⁊ oia que in eo sunt ⁊c. G

Lauus error est epicureoꝝ dicentiũ q̃ o deus per se nõ gubernat mundũ: sz per alias intelligẽias. Et alij hereticj dicerunt deũ nõ habere puidentiã de rebus inferioribus. ⁊ contra pmos dicit Job. xxxiij. Quẽ cõstituit aliũ sup terrã: aut quẽ posuit sup orbem quẽ fabricatus est. quasi dicat nullũ. Cõtra autem secũdos. j. Petri vltimo dicit. Omnẽ solicitudinẽ vestrã pjicientes in eum: quoniã ip̃i curã est de vobis. H

Onus erro: est pelagianorũ: q̃ negauerunt peccatũ originale esse in paruulis o Cõtra quos ad Romañ. xv. dicit. Per vnũ hominẽ peccatũ intrauit in mũdũ. ⁊ psal. l. Ecce enĩ in iniq̃tatibꝰ cõceptus sum: ⁊ in peccatis cõcepit me mater mea. Similiter eorũ erro: secundus dum dicebant q̃ homo potest incipere bene agere sine gratia dei cõfunditur per illud ad Phil. ij. Deus est q̃ operat in nobis velle ⁊ pficere p bona volũtate. I

Ertius q̃z erro: ipsorũ dicentiũ q̃ deus t cogitur nobis dare gratiã suã fm merita nostra confundit̃ per illud ad Romãos. xj. Si aũt gratia iam nõ ex operibꝰ alioquin gratia iã nõ est gratia. Decimꝰ erro: imponitur origeni di. q̃ anime simul create sũt cũ angelis in celo: ⁊ p diuersitate eorũ que ibi geruntur quosdã homines vocari a deo per gratã quosdã in infidelitate relinqui. Contra quẽ dicit Paulus ad Roma. ix. de Jacob ⁊ Esau: cũ nondũ nati essent aut aliqd boni vel mali egissent dictũ est q̃ maior seruiet minori. K

Ndecimꝰ erro: fuit dicentium q̃ nõ plꝰ v mereꝝ faciens opera pfectionis q̃s non faciẽs. vñ Jouinianꝰ cũbat i merito coniugatos seruãtibus virginitatẽ. Contra quẽ rectum Paulus. j. ad Ebor. vij. Et vigilãtꝰ equabat possidentes diuitias pauptatẽ seruãtibus ꝓpter xp̃m: cõtra quẽ ẽ sententia xp̃i Matth. xix dicentis. Si vis pfectus esse vade ⁊ vẽde ea que habes ⁊ da pauperibꝰ. L

Uodecimꝰ erro: est dicentiũ quasdã animas esse male creationis ⁊ nature ⁊ non posse nõ peccare Contra q̃s dicit Sap. vij. Deus fecit hoiem rectũ ⁊ reliquit eũ in manu ꝯsilij sui. ⁊. j. Job. ij. Nec scribo vobis vt nõ peccetis: inqt Ap̃ls. Ternusdecimꝰ erro: est ꝑsalianistarũ ⁊ mathematicorũ dicentiũ homines esse fatalibꝰ dispositionibꝰ ⁊ cõstellationibꝰ subiectos ad bene faciendũ ⁊ male. Cõtra q̃s Hiere mie. x. dicit. A signis celi nolite timere. M

Ecimusquartus erro: est dicentiũ hoiem q̃ d semel habuerit charitatẽ amplius non posse peccare. Cõtra quos Apoc. ij. dicit. Charitatẽ tuã primã reliquisti. Decimusquintus erro: est Valentini qui negabat resurrectionem mortuorũ futurã. contra quẽ est sententia Pauli. j. ad Cor̃. xv. dicẽs. Omis quidẽ resurgemus. Et ex hoc etiã reprobat hereticis Tenentes ⁊ alteri⁹ q̃ dicebat Arabo: qui dicebãt q̃ mortuo corpore mortẽ etiã anima. cõtra quos etiã est illud Apoc. vj. Vidi sub altare dei alas inferorũ. Decimussextus erro: est Hermogenis: qui dixit homines dãnatos ⁊ demones adhuc posse cõuerti ad bonum ⁊ angelos bonos ad malũ. contra quẽ est illud Mat. xxv. Ibũt in supplicium eternũ: iusti aũt vitã eternã. N

Decimusseptimꝰ erro: est dicentiũ omis d penas damnatorũ esse equales: ⁊ pmia bonorũ equalia. contra quos Mat. xj. dicit. Tyro ⁊ Sydoni remissius erit i die iudicij qz vobis. Et. j. ad Cor̃. xv. dicit. Sicut stella differt in claritate sic erit ⁊ resurrectio mortuoꝝ. Decimusoctauꝰ erro: est dicentium neminẽ saluari posse sine seruatõe legis vetꝰ. Et inter hos fuit Ebionitas ⁊ Ebion. ⁊ Nazarei cũ eis cõcordãt. cõtra quos ad Roma. iij. dicit Paulꝰ. Arbitramur iustificari hoiem absq; operibus legis. O

Decimusnonꝰ est dicentium nõ esse aliam d vitã preter istã: nec aliquã pmiationem virtutũ: vel vitiorũ punitionẽ post hanc vitã. contra quos est illd̃ Luce. xvj. Mortuꝰ est diues ⁊ sepultꝰ in inferno. ⁊ Matth. viij. de bonis dicit. Recũbẽt cũ Abrahã Isaac ⁊ Jacob i regno celorũ. Uigesimus ⁊ vltimꝰ pro nunc est quorũdã hereticorũ de q̃bus dicit. j. Petri Uenient in nouissimis diebꝰ illusores i decepti one dicẽtes. Ubi est nũcpromissio ⁊ aduentus eius. scz ad iudiciũ. ꝙsi dicnõ erit vniuersale iudiciũ. Sunt ergo aliqui hereticj q̃ dicũt ecclesiam predicare vniuersale iudiciũ solũ ad terrorẽ nõ q̃ debeat euenire. contra quos est illd̃ Mat. xvj. Filius quidẽ hois venturus est cũ angelis suis in gl̃ia patris sui: ⁊ tũc reddet vnicuiq; fm opera sua. Et idem erro: est cõtra diuinitatẽ ⁊ humanitatẽ xp̃i: qui inquantũ deus ⁊ homo est iudicaturus vniuersum mũdũ. vnde Act. x. dicit. Hic est qui cõstitutus est a deo iudex viuoꝝ ⁊ mortuorũ. O diabolici hereticj audite q̃d saluator noster dicat Matth. xxv. Cũ venerit filiꝰ hois in maiestate sua: ⁊ oẽs angeli eius cũ eo tũc sedebit sup sedẽ maiestatis sue. ⁊ cõgregabuntur añ eũ oẽs gentes: ⁊ separabit eos ab inuicẽ sicut pastor segregat oues ab hedis ⁊ statuet oues quidẽ a dextris hedos aũt a sinistris ⁊c. Teneamus ergo fidẽ catholicã reiectães omnes hereses: vt cum ouibꝰ collocari mereamur ad dextrã dei. Qđ nobis ille cõcedat q̃ p oia secula viuit ⁊ regnat. Amen.

Dñica secũda in q̃dragesima de pceptis primo in generali deinde de primo in speciali. Sermo sedecim⁹.

Citis que pre/

cepta dederim vobis per dñm ihesũ
¶ j.ad Thes.iiij. Scõm omnis leges
superioꝝ obediẽdũ est in licitis et
honestis.ff.de re iudi.l.cõtumacia.diuꝯ. Cõtu/
macia eorũ qui ius dicẽti nõ obtẽperãt litis dã
no coarcẽt.t. C.de offi.p.preto.affri.l.j.i fi.ff.
Si qs ex quacũq; pte ausus fuerit iussiones no
stras execrari tnõ festinãt cũ dignitatis pe
rnõ solũ dignitatis t substãtie periculũ sustine
bit:sed etiã vitamo suppliciũ subiacebit.t.ff.de
re mili.l.miles.§.in bello.ff. In bello q̃ rem p/
hibitã adduci fecerit aut mandata nõ fuauerit
capite puniat etiã si res bene gesserit.Si igit rã
distincta aiaduersiõe puniunt q̃ moꝛtaliũ pnci
pũ pceptꝫ cõtumaces existũt:quãto credẽdũ est
viatoꝛes receptuꝛos qui oĩ poteti deo rebelles
esse voluerint. Quia igit vt scriptũ est.ff.de iur.
omni.iudi.l.fi.t.ij.q.iij.ca.qui resistit.t extra d
constit.ca.vt animaꝝ libꝛo.vj. Obediẽtia se ex/
tendit fm poteitatẽ iudicis pãpiẽtis. Si deus
est supꝛ oĩes habẽs poteitatẽ ad oĩa ei est sũme
obediẽdũ:quia potẽtissimꝰ est inobediẽtes pu/
nire t obtẽperãtes premiare. Ideo inqt Virgi
lius in libꝛo Geoꝛ. Est legũ seruanda fides su/
prema poteitas. Quod mãdat fieriq; iubet pa
rere necesse est. Inobediẽtib⁹ enĩ minatur deus
Numeri.xiiij.di. Qui non obedierint voci mee:
nõ videbũt terrã p qua iurauí patribꝰ eoꝝm.t
Deut.xj.inquit Moyses. Propono in cõspectu
vestro hodie benedictionẽ t maledictiõẽ: bene/
dictionẽ si obedieritis mãdatis dñi dei vestri:
maledictionẽ si nõ obedieritis.t Deut.iij.etiaꝫ
dicit deus. Quod pãpio tibi hoc tantũ facias
nec addas quicq; nec minuas. De pceptis ergo
dei tractaturi tres cõsiderationes gutules face
mus. Prima dicet declaratiõis. Secunda ad/
monitiõis. Tertia offensiõis.

Declaratio breuis decẽ pceptoꝝ decalogi. Q

¶ uo ad primã partẽ nostri fmõis quia
inquit Pbus in phemio phisicoꝝ q
a cõmunioꝝibꝰ semp est inchoandum.
De singularibꝰ enĩ nõ habet scientia.j.posteriꝝ.
rũ. Intellectus aũt cõmunioꝝibꝰ facilius intelli
gunt particularia.quia generalibꝰ particularia
insunt.l.semp.ff.de regu.iu. Ideo de ipis pcepꝫ
tis pmo in generali illa enũmerãdo i hoc par
ge bumanas. Decẽ autẽ sunt pcepta decalogi
nec debuerunt esse plura vel paucioꝝa: vt pbat
Alexã.de alex in.iij.parte sũme in tractatu de le
quoꝝ rõnes causa breuitatis omitto. Diuero
pcepta cõtinent in bis vtibus.

Unũ cole deũ:ne dicas vana per ipm.
Sabbata sanctifices:habeas in bonoꝛe parẽtes:
Nõ sis occisoꝛ:fuꝛ:mechuꝰ:testis iniquus.
Alterꝰ nuptã:nẽe rem cupias alienã.

Primũ pceptũ qõ habet Exo.xx.dicẽs. Nõ ha/
bebis deos alienos:phibet oẽm idolatriã:di/
uinationẽ t recursum ad ariolos ac magos in/
distincte t quacũq; ex causa.t hoc Leuit.xix.ex
presse phiberur. Et in hoc pceptũ ultõ excedit
leges humanas:que licet puniãt incãtatoꝛes t
maleficoꝛes:tamẽ si incãtatiões faciãt cõtra grã/
dines aut infirmitates t hmõi nõ vlasquã sed
assentiũr. C.de maleft.l.eoꝝ. R

Ecũdũ pceptum dicit. Nõ assumes no/
¶ men dei in vanũ: Exo.xx. Quo pcepto
phibet oĩis periuratio t iuramẽti sine
causa:vt inquit Nicolaꝰ de lyra supꝑ dicto ca.
Et ideo hoc mãdatũ excedit leges bũanas qui
bus licitũ est coꝛrũpere accusatoꝛẽ in causa san
guinis.l.fi.ff.de puanica. Tertiũ pceptũ inqt
Memẽto vt diẽ sabbati sanctifices. Sex diebꝰ
operaꝝ t facies oĩa opa tua:septimo autẽ die sab
batũ dñi dei tui est nõ facies oĩe opus i eo. tu
t filiꝰ tuus t filia tua:seruꝰ tuus t ancilla tua:
aut iumẽtũ tuũ: Exo.xx. Hoc aũt pcepto pꝛohi
betur in festo oĩe opus seruile:fm Nicolaũ de
lyra vbi ſ. Et ab hoc pcepto nõ discrepat lex hu
mana vt infra patebit. Quartũ pceptũ dicit
in eodẽ ca. Honoꝛa patrẽ tuũ t matrẽ tuã. vbi
etiã inclusiue pꝛecipit parẽtibus filios diligere
t nutrire. Et in hoc excedit leges impiales: que
filios spurios t ex dãnato coitu generatos ab
oĩi beneficio paterno excludũt. vt in auct. q̃b⁹
mo.natu.effi.sui.§.fi.t.C.de incestis nup.auct.
ex cõplectu.t. C.de naturali.li.auct.licet. Et hoc
nimis durũ liez factũ sit bono respectu. Et ideo
cpetũ interest dare operã q̃ vtroq; parentũ ta/
libus necessarijs subministret fm eoꝝ facultã
tem.extra de eo q̃ ducit i ma.quã pol.per adul.
ca.cũ haberet. Preterea hoc pcepto pꝛecipit etiaꝫ
honoꝛatio patrũ spũaliũ.i.sacerdotũ t religio/
soꝝũ:vt inqt Alexã.de ales in.iij.pte sũme:in tra
ctatu huiꝰ pcepti. Leges aũt humane sepe pmit
tunt fieri cõtra hoc pceptũ.i.exigi pẽdagia t ga
bellas a religiosis t clericis:p rebus eoꝝ quas
nõ causa negotiatiõis sed p victu suo deferũt.
Qui oẽs hoc facientes peccãt moꝛtaliter cõtra d
pceptũ. Et si fũt singulares psone sunt excõmu
nicati ipo facto. Et si est collegiũ vl vniuersitas
talis facies statute ipo facto subiacẽt interdicto
nec a pdictis absoluí poterũt nisi satisfecerint t
plene restituerint.extra de censi. ca.quãq;.li.vj.
in textu.t per doct. S

Uintũ pceptũ est. Non occides:t ponit
¶ vbi alia pdicta. Et ꝫ hoc pceptũ permit
tunt leges impiales: q̃bus licitũ ẽ viro
occidere adulterũ vꝛoꝛis deprehẽsum in adul/
terio si est pꝛsona cui nõ debet reuerẽtia.ff.de ad
ulte.l.pẽ.t.l.nec in ca.t.l.q̃ dãt. Sil'iter latronẽ
t populatoꝛẽ agroꝝ inuẽtũ in maleficio. C.qñ
liceat vnicuiq;.l.j.t.q̃. Sextũ pceptũ dicit. Non

Foliũ CVII

furtũ facies:quo phibet oĩs acceptatio rei alie
ne iniusta:siue per furtũ siue p vsurã vel dãnifi
cationẽ vel alio mõ. Cõtra q̃ faciũt leges impe
riales pmittẽtes vsuras salte leues. C.de vsu.l.
eos.et q̃ cõtrahẽtes possint se decipe in pꝛio.l.
in causa.la.q̃.§.idẽ põponꝰ.ff.de mino.t.licẽ si
precio.§.fi.ff.locan. Scõm aũt legẽ diuinã si ñ
seruat eq̃litas in contractibꝰ: q̃ plus habet dz
recõpensare dãnificato.ca.p tuas.extra d dona.
Itẽ fm leges nõ requiꝛit bona fides in pꝛscriptiõe
sõgissimi tpis.l.si q̃s emptiõis.t l.cũ notissimi
C.de pꝛscp.xxx.vel.xl.ãno. Sed ꝫ aũt deũ t cano/
nes dicit secus.ca.possessoꝛ.de re.iu.lib.vj.t ca.vi
gilãti.extra de pꝛscrip. T

Eprimũ pceptũ dicit. Nõ mechaberis.
¶ Quo pcepto oĩs actꝰ carnalis sine ma/
trimonio phibet. Contra q̃d pmittunt le
ges impiales cõcedẽtes boi soluto tenere mlie/
rẽ solutã in cõcubinã: vt in auct. q̃bꝰ mo.na.ef.le
gi.§.si q̃s aũt.t tamẽ est pcm̃ moꝛtale. Preterea
fm leges licet vꝛoꝛẽ in multis casibꝰ repudiare
t matrimoniũ rite contractũ dissoluere. Sed fm
legẽ diuinã nõ est licitũ: vt notatur.x.di.ca.lege
t.xxvij.q.ij.ca.sunt q̃.t Mat.xix.di. Quos deꝰ
iunxit hõ non separet. Itẽ fm leges impiales
damnat q̃ deprehẽsam in adulterio detinet in
vꝛoꝛẽ. C.de adul.l.crimẽ.t.l.castitati. Sed fm
deũ põt illã tenere absq; vlla pena dũmõ illa ve
lit ab adulterio recedere.xxxj.q.j.ca.subaudit.t
ca.illud vo. Preterea si mulier infra annũ mortꝫ
viri sui nubat efficit infamis t punit. C.de secũ
dis nuptijs.l.j.t.ij. Sed nõ sic fm deũ.j.Esdr.
vij.vbi dicit. Nubat libere cui vult:modꝰ ẽ tm̃ nu
bere q̃ vult.t extra de secũ.nup.c.fi. Itẽ fm leges
hõ vnꝰ gñis põt copulari i matrimoniũ cũ mu/
liere alterius gñis:t econtra:vt in auct.de nup.§.
iter eas.t C.de nup.l.neminẽ. Sed fm deũ hoc
ẽ illiciti t tales debẽt penitꝰ separari.xxxv.q.ij.ca.
pgenitꝰ.t de psan.t affi.ca.nõ debet. U

Etauũ pceptũ dicit. Nõ falsum testimo
¶ nium dices:quo phibet oẽ mẽdacium t fal
sa testificatio ac pmissio nõ fuata. Sed
huic pcepto cõtrafaciũt leges impiales:nã fm
illas si pmitto aliq̃d nudo pacto nõ teneoꝛ: da
nõ oritur ciuilis actio.ff.de pac.l.iuris gentiuꝫ.
§.ſz cũ nulla. Igit nuda pactio. Sed fm deuꝫ
recedẽs a pacto peccat moꝛtaliter et est obligatꝰ ex
nuda pmissiõe.ca.j.extra de pacto. Nonũ pꝛ/
ceptũ dicit. Nõ cõcupisces vꝛoꝛẽ proximi tui:q̃ phi/
bet oĩs affectꝰ deliberatꝰ libidinis carnalꝭ. I

Eamũ vo t vltimũ pceptũ dicit. Nõ cõcu
¶ piscet rẽ alienã:quo phibet oẽ inordi
natũ desiderium rei aliene. Nec aũt duo pce
pta legis ciuilis nõ habet q̃ nõ punit maleficia co
gitatiõis.ff.de penis.l.cogitatiõis. Scõm aũt
diuina mãdata punit oĩe peccm̃ cũ cogitatiõis
q̃ facti.de pe.di.j.ca.oĩs iniqtas.t ca.nunq̃d.t
ca.homicidiũ.t ca.pꝛeca.t ca.si cui.t xxxij.q.ij
ca.oĩs. Et q̃b⁹ patet excellẽtia pceptoꝝ decalo/
gi q̃ bus nõ solum phibet actꝰ malꝰ sed etiam
affectus.

Et igit diuina incõparabiliter excellẽtior
¶ l est q̃ bũana. Si aũt queraꝫ quare lex
humana nõ punit oĩa q̃ punit lex diuina
Respõdet Alber⁹ de rosate in suo repertorio siue
dictionario in vbo ler. Q finis q̃ intẽdit lex
humana est pax humani gñis inesse:vt i pꝛo/
hemio ẽ decta. §.ideo ler.t.iuj.di.§.facere sũt aũt
mani gñis cũ deo. Quia ꝫ lex humana non pu
nit nisi ea que ꝛtrariant fini suo:ideo q̃dã relin
quit ipunita que punit lex diuina: q; ꝛtriant fi/
ni ei⁹.i.paci hois cũ deo. Et sicler bũana respe/
ctu diuine est imperfecta. Ubi aũt lex bũana ali
q̃d pmittit vel pãpit q̃s sit cõtra legẽ diuinã et
cõsequenter nõ possit fuari sine pcõ:nõ est ei obe
diendũ. Quia obedire oportet magis deo q̃ hoi/
bus Act.v.t.xj.q.iij.ca.si dñs.t.xx.q.vij.ca.iu/
ratos.t de sen.excõ.ca.relatũ. Ut enĩ inqt Aug.
in.j.lib.de libe.arb. Non videt esse lex que iusta
nõ fuerit. Nã vt dicit Isid.in ca.cõsuetudo.j.di.
Lex est oĩe q̃d ratioẽ ꝛsistit. Et cõsequẽter nihil
est seruãdũ p lege nisi q̃d est iustũ t rationabile
cuiusmodi sunt pcepta decalogi. De quibus lo
quẽs Aug.in libꝛo de decẽ chordis inqt. Deca/
logus legis decẽ pcepta habet:quoꝝ tria pri/
ma pertinent ad deũ t septeim alia ad hoies. Hec
decẽ pcepta sunt decẽ chordꝰ psalterij: quas
tangẽdo feras peccatoꝝ occidis.quibꝰ occisis
securꝰ t innocẽs in dilectiõe dei t humana socie
tate versaꝝ. hec ille. Et ideo Dauid dicebat deo
psal.cxlix. In psalterio decachordo psallã tibi.
q̃d exponẽs Aug.vbis ait.q̃ q̃ dãt ultõ psalteriũ
portãt ꝫ in eo nõ psallũt:q; pcepta dei ex timo
re seruãt. Portare aũt psalteriũ t nõ cantare in
eo onus quidẽ habet sed nõ delectationẽ: q̃a ti/
mor penã habet. Illi aũt portãt t cantãt:q; mã
data dei ex amore seruant. Licet enĩ sit labor in
portãdo est tamẽ delectatio in cantãdo:unde il
lud Psal. Labables mihi erãt iustificatiões tue
Illi vero nec portãt nec cantãt sed pꝛsumũt q̃ ser
mãdata dei nec ex amore nec ex timore seruant.
Melꝰ est autẽ: vt ibidẽ dicit Aug.psalteriũ
portaret cantare q̃s tm̃ portare.t rursus:melꝰ
est portare t nõ cantare q̃s pꝛcere. Quia melꝰ
est pcepta dei ex amore q̃s ex timore facere.ex tur
sus.melius est facere ex timore q̃s nullo modo
facere. Potest autẽ addi q̃ sunt aliqui qui nõ
portãt sed cantãt.i.qui dicunt t non faciũt. In
psalterio quidẽ decẽ chordarũ cantãt:q; de pce
ptis dei aliꝭ pꝛedicãt sed non portãt:quia ea
nõ seruãt: de quibꝰ dicit Matth.xxiij. Alligãt
onera grauiꝭ importabilia t imponunt ea in
humeros hominũ:digito autem suo nolũt ea
mouere. Et hec ẽ decẽ pceptis in generali dicta
sufficiãt pro pma parte nostri sermonis. Qui/

ganter aute sunt ista.
Unū solum deū debes habere
Amare t adorare cum tota mente:
Querere cum tota fortitudine t illū timere.
Nomē suum nō debes nominare
Sine occasiōe nec per illud sancto p
Hac ne iures: t noli vnq̄ blasphemare.
Sanctifices festos dies q̄ sunt p̄cepta
Audiēdo missas t officia sancta:
Dimittas vitia locos t chorcas.
Patrē t matrē debes honorare
Et eorum necessitati prouidere.
Nō debes mala mortis desiderari
Non infames t ne occidas
Odio vel rancore aliquā creaturā
Sed q̄tū potueris defende eā t exhibe ei caritatē
In re nō sis vinū nec turpiter edo
Alicuius luxurie quā vri potest
In matrimonio seruies recti tudinē
Quod alteri⁹ est ne tibi appropries
Per furtū vsuras vel p rapinas
Quia es obligat⁹ ad satisfactiōē
Laudes ne falsum testimoniū p̄hibeas.
Per odiū solutionē vel p amorē
Nō affirmes quādo dubitas
Expelle a te malas cogitatiōes
Et nō desideres alicui⁹ mulierē
Si vis fugere eternū tormentum
Res alteri⁹ ne cupias
Nec etiā bona male acquiras
Auaricia mentē tuā involuēdo
Ie xp̄ianus qui hec observat
Penas euadet supra dictas
Et q̄ possidebit gl̄iam celestē.

De primo p̄cepto adorationis dei. Z

Eāda pars nr̄i sm̄onis dicit adoratio
nis. Primū em̄ p̄ceptū est. Dñm deum
tuū adorabis. & quo etiā Psal. lxxj. &c.
Adorabūt eū oēs reges terre: oēs gētes seruient
ei. t Jobel. ij. Sacrificiū est libamē dño deo no
stro. sm̄ em̄ Arest. in p̄dica. t in. v. Verba. Re
latiua dicunt ad aliqd: sicut pater alicuius filij
pater dr. Si igit est dño alicui⁹ fui ip̄m dñz cē
operet. Igit vbi est p̄ria rō dominij ibi debet cē
specialis t p̄pria rō seruitutis. Cū g̃ dominiū cō
ueniat soli deo sm̄ quādā excellētiā singularē:
q: est creator saluator t gubernator tot⁹ orbis
terr. hec aūt reuerētia debet t nō alij
vñ Tullius. ij. rhetoris. inq̄r. Religio est qua reue
rem famulatu cerimonie diuini cultus exhibent
Et hec reuerētia ē de iure naturali. ff. de iusti. t iu.
l. veluti. Cū g̃ vniuersis regno vn⁹ sol⁹ p̄ceptor
esse debeat: vt dr. ff. de orti. iu. l. ij. §. nouissime.
ij. Verba. idē dr. Ideo illi sūmo p̄nap̄i dño
tot⁹ orbis vniuersali q̄ est de⁹ debet sūma t ex
cellentissima veneratio que nulli alteri fiat. Et id
circo ip̄e Deut. v. ca. inq̄t. Ego sum dñs de⁹ tu⁹
nō adorabis deos alienos in cōspectu meo. Ea
p̄ter Alexā. de ales i. iij. p̄te sūme in tract. ō p̄e
cepto: p̄cepto. j. t Rich. in. iij. di. ix. ar. j. q. j. t. ij.
t scōs Bona. in ca. di. t. Thom. ij. ij. q. lxxxiij.
ar. ij. t Scot⁹ in. iij. di. ix. dicūt q̄ soluz de⁹ ad
orādus ē adoratiōe latrie. Latria aūt sm̄ Aug.
x. de ciu. dei. ca. j. est seruitus q̄ p̄tinet ad colendū
deū. latria em̄ grece idē est qđ religio latine: siue
cultus soli deo debit⁹ sm̄ cūdē Aug. vt ō.

A

Doradus est ergo de⁹ hac veneratiōe la
a tie vt p̄incipium t finis oim. Apoc. j. t
vltimo ca. xxi dñs dñantiū. Exo. xxij. Et
ideo sicut esset p̄ditor regis q̄ auferret ei qđ illi
debet: ita magnā deo facit iniuriā qui non exhi
bet ei specialē sup oēs reuerētiā. Et id circo im
perator. C. de sūma trinit. t fide ca. l. ij. Papie di
cēs. Uni⁹ t sūmi dei nomē vndiq̄ celebret. Ad
orādus est aūt de⁹ corde ore t opere. vt p̄ col
ligit ab Alexā. de ales in. iij. p̄te sūme in tracta
tu de oratiōe. t Rich. in. iij. di. xv. t Thom. ij. q̄
q. lxxxiij. t ab Hugone in libro de fructu oratōi.
ca. xj. Super oia aūt debet adorari charitate
t singularissima dilectiōe: iuxta illud Deut. vj.
Matth. xxij. t Luce. x. Diliges dñz deū tuū ex
toto corde tuo t ex tota anima tua t ex tota mē
te tua t ex tota fortitudine tua t ex oēibus vi
ribus tuis. B

Ji vero quera: qua adoratiōe adoran
f da est humanitas xp̄i: dico q̄ in q̄tū est
p̄iuncta diuinitati dz adorari adoratiōe
latrie: sm̄ Scotū in. iij. dist. ix. t Petrū aureoli
et⁹ discipulū ibidē circa finē. t Alexā. de ales in
iij. parte sūme: in tractatu de p̄ceptis p̄cepto. j. t
Rich. in. iij. dis. ix. ar. ij. q. j. t sanctū Bonauen.
ibidē arti. j. q. j. t Thomā in. iij. p̄te sūme. q. xxv.
arti. j. t. ij. Beata aūt virgo debet adorari ad
oratiōe hyperdulie. Nā dulia p̄prie sumpta est ad
oratio que fit rationali creature. Et ista adorā
di sunt sancti t āgeli: quia vt inq̄t iurisc̄onsultus
in. l. j. §. Denique. ff. ij. ff. de aqua pluuia. ar. Ser
uandū est semp inferiorē superiori seruire. Hyp
dulia vo est aliquid supra duliā. Et ista adorā
da ē beata vgo. s. honore alijs maiorē: t dei ho
nore minorē. Et hoc inquit Tho. vbi supra ar.
v. t Rich. in. iij. di. ix. ar. ij. q. iij. t scōs Bona.
eadē di. ar. j. q. iij. E

Ed querit de cruce dñi an adorāda sit.
f Et respōdeo sm̄ Rich. in. iij. di. ix. art. ij.
q. iij. t Bonauen. ibidē. ar. j. q. iiij. q̄ illa
crux in qua xp̄us pependit absolute cōsiderata
nō debet adorari adoratiōe latrie: sed veneran
sicut p̄ciose reliquie p̄pter contactū sacrorū mē
brorū xp̄i: t p̄pter multa beneficia que in illa p
morte saluatoris nobis sunt exhibita. Ut enim
inquit Damascen⁹ libro. iij. ca. iij. Et si liter di
cendū est de cunctis vestibus t oībus xp̄i rebus
Si em̄ reliquie sanctoz sunt veneranda. etiā de

relī. t venera. sanctorū. ca. cum ex eo. multo ma
gis reliquie xp̄i. Si em̄ consideret in relatōe ad
xp̄m in ea pendente debet adorari adoratiōe la
trie: quia hec adoratio refert ad xp̄m sm̄ p̄dic
tos doctores. t etiā Tho. in. iij. p̄te sūme. q. xxv
ar. iiij. in corpe questionis. Alie aūt cruces que
aliqua materia fuit intactū sunt adorāde in qua
tū sunt figuratiue t representatiue xp̄i crucifixi:
sm̄ Damascenū li. iij. ca. iij. D

Ed iterū queritur de imagine xp̄i depicta
f vel sculpta. Rñdeo declarando sm̄ Ri
chardū. in. iij. di. ix. ar. ij. q. ij. t Bonauē.
ibidē ar. j. q. ij. q̄ imagines xp̄i & sanctorū
sanctorum introducere fuerūt triplices de causa.
Primo p̄pter simplicium eruditionē: vt qui non
possunt scripturas legere in picturis possint sa
cramēta nostre fidei cernere: vt dicit de cōse. dis.
iij. ca. perlatū. Secūdo p̄pter deuotionis excitatiō
nē: vt qui nō excitantur cum aliqua audiūt de
sancto p̄ mēoria: saltē moueant cū ea cernūt in
picturis quasi p̄sentia. plus em̄ excitat affectus
p ea que vident q̄ p ea que audiunt: iuxta illd Ora
tij in poetria. Segnius irritāt animos demissa p
aures Quā que sunt oculis subiecta fidelibus. t in
§. fi. instit. de gra. dicit. Ueritas magis oculata
fide q̄z per aures animis hoīm infigit. vñ Ma
crobi⁹ de somno scipionis. li. j. inq̄t Facilior ad
intelligēdū p oculos via est q̄z p simonē. Et lib. ij
eiusdē operis etiā dicit. Animę facili⁹ illabit cō
cepta ratio descriptione q̄z sermone. Ideo The
renti⁹ in adelphis ait ca. ij. Inspicere tanq̄z in
speculo vitas hoīm iubeo atq̄z ex alijs sumere
exēplū sibi. Tertio depinguntur imagines sanc
torū p̄ter mēorie labilitatē: q: vt dr. C. de ve. iu. cun.
l. ij. §. si qđ aūt. Oīz habere mēoriā t nulli⁹ obli
uiosa diuitatis port⁹ q̄z būanitatis est. Et hec rō
tāgit de cōse. di. iij. c. venerabiles. Dis p̄suppositis
dico sm̄ Rich. Bona. t Alex. vbi s. t Tho.
in. iij. p̄te. q. xxv. art. iij. q̄ imagines xp̄i t sanctorū
sunt adorāde in relatiōe ad rē repntatā p illas:
al'r nō. Un sic adorādo pōt adorari adoratiōe
latrie imago saluatoris: alie aūt imagines sanc
torū adoratiōe dulie t hyperdulie. Et sic ad
orādo imagines nō picturā sz picture repntatoz
venerantur. vel melius rē repntatā. ca. placuit de
conse. dis. iij. vñ metrice dr. Effigiē xp̄i cū trāsis
p̄stonus adora. Nō tamē effigiē sed quod desi
gnat honora. E

Erū q: hodiernis xp̄ib⁹ demōes faciūt
v hoices idolatrare appetens eis i forma
xp̄i vel bē vginis aut alicui⁹ sancti t ab
eis adorāt marie a mālefactis. vir. impijs. Jō
sciēdū ē sm̄. s. Bona. i. iij. di. ix. ar. j. q. vj. t Alex.
de ales in. iij. p̄te sūme in tracta. de p̄mo p̄cepto
decalogi. q̄ tales sic adorātes demōia loco xp̄i
vel alteri⁹ sancti nō excusant p̄ter ignorantiā. Ex
p̄mo q̄libz xp̄ian⁹ ē p̄monit⁹ p diuinā scripturā
q̄ diabol⁹ trāsfigurat se in āgelū lucis. ij. Cor.
xj. t trāsfert se in ministros suos. Et ideo non
mirū. t. s. Lor. iij. die apl's. Nolite credere oi spūi sed pba
te spūs vtr ex deo sint. t Mat. xxiij. dicit dns.
Multi venient i nōie meo dicētes. Ego sū Xp̄s. t
tō q̄libet xp̄ian⁹ tenet p̄mo discutere: t nō statim
credere. Secdo peccat. quia dz remediū etiā
quā dz p̄mittere huic adorationi. nā si deus toto
corde oraret: vt oīderet ei vtrū nō sineret eum
decipi. q: promisit saluator nr̄ Job. xxj. di. Si qđ
peccauit, p̄ces i nōie meo dabit vobis. Et sm̄ Aug.
q̄ q̄d p̄tinet ad salutē. p̄z ē q: q̄ nō orat nō ad
hibet oēm diligētiā. Tertio peccat. q: q̄libet de
ber se reputare idignū hmōi visiōibus. Et tō po
n⁹ dz illas timere q̄z affectare. Narrat em̄ de q̄
dā sctō p̄ter: q: cū dyabol⁹ ei in forma Christi ap
paruisset: dausit oculos t dixit: nolle se xp̄m vi
dere i hac vita. Et dyabol⁹ ei⁹ būilitate cognouit
euanuit. Debem⁹ g̃ adorare talr nob apparētē
cū hac cōditiōe. Adoro te si es xp̄e vt bta virgo
aliter nō: donec sim⁹ certi q̄d sit. Et ō sufficiat p
sona p̄ter dicta adorationis. s. q: debem⁹ adorare
amare t venerari deū sup oēs creaturas t illi
obedire: iuxta illud Deut. vj. t Mat. iij. Dñz
deū tuū adorabis t illi soli fuies: vñ Cato mo
ral's suis documēt, inq̄t. Si de⁹ ē ait⁹ neb vt car
mia dicūt Hic ubi papue sit pura mēte colēdus

De offensionibus circa hoc p̄ceptum. F

Ultis modis circa hoc p̄ceptū offendit
m de⁹. Primo idolatria: sm̄ em̄ Tho. ij. ij.
q. xciij. ar. ij. t scīn Bona. Ric. t Sco.
in. iij. di. xxxvij. t Alexan. de ales in. iij. p̄te sūme
sup ō p̄cepto: t Nico. de lyra sup Exo. xx. Idola
tria est peccatum mortale: t directe est cōtra
p̄mū mandatū decalogi. Scriptū est em̄ Exo.
xx. Ubi papist de⁹ ?tra idola dicens. Nō adora
bis ea. s. ceteri⁹: neq; coles. s. antea⁹. sm̄ glo. Si
q̄s q̄ adoret dyabolū p deo. aut aliq̄s idolum
siue creaturā. ei tribuens honorē diuinū peccat
mortaliter. xxvj. q. v. c. nō licet. G

Eāndo peccāe mortal'r diuinatores. Et
f notandum. sm̄ Tho. ij. ij. q. xcvj. ar. j. t
Bona. in. ij. di. vij. parte. ij. arti. j. q. iij. t
Alexandrū de ales in. iij. parte sūme i tractatu
de sacrīa demonū: q: nunc aliqs dr diuinare cō
tra hoc p̄ceptū q̄n idebito modo vult p̄dicere
de futuris cōtingentibus. vt pura de his que de
pēdent ex libero arbitrio. vl' que p accidens cō
ringūt in rebus humanis. q̄ soli⁹ dei est p̄scire. vñ
Esa. xlj. dr. Annūciate que futura sūt. t iterū
q: dij estis. t. xxvj. q. v. c. j. scriptū est. Futura p̄
scire solius dei est. Quantū aūt sint erronei tales
diuini deo. t ad eos recurrētes habet Leui. xix.
vbi p̄cipit. Nō declinet, ad magos nec ab ario
lis aliqd scīscitemini ne polluamini p eos. t. xx. c.
eiusdē libri scribitur. Anima que declinauerit
ad magos t ariolos ponā faciē meā contra
eam. t interficiā eā de medio ppli mei. Et ibidē
dicit. Uir siue mulier in quo pythonis siue di

nationis fuerit spāa: morte moriet: lapidibo
obruet eos. ⁊ Deut. xvij. c. d. Nō inuenies in re:
q̄ plurimos ac diuinos ⁊ sulanauit q̄rat a mor-
tis veritatebola cū abolabit dñs. Similr pbi-
bet diuiano lege canonica. xxvj. q. v. c. si q̄s ⁊. c.
nec mag. ⁊ etiā lege auth. ve in. l. null⁹ ⁊ l. nemo
C. de maleficis. ⁊ mathematicis. D

Ergo offendit deus cōtra hoc p̄ceptū
e inuocatōe demonū. Tū scandū est fm
Bona. in. q. di. vij. pre. q. ar. q. q. iij. q̄ hō
fe aduocare demonē duobus mōis: vno mō vtu
re diuina ei impando aliq̄d licitū ⁊ honestū. vñ
Act. xvj. Paulus imperauit dyabolo exire de
puella ⁊ exiuit eadē hora. Et hoc silr esse p̄sert:
q̄ de⁹ suo iusto iudicio: dyabolū subiecerat ho-
mini. put de q̄busdā viris sacris narrat. Nam etsi
demon nō inuocat⁹ alicui sctō viro occurrerat:
posset cum in virtute diuina cogere ad aliq̄ vera
dicēda ad voluntatē alioꝝ. Alio modo pōt q̄s in-
uocare dyabolū ei supplicando. Et ⁊ b est mor-
tale pīm. Scriptus est enī. xxvj. q. v. c. cēpi. ⁊ dya-
bolo capitui tenenk q̄ relicto creatore dyaboli-
cis auxiliis q̄rūt. Tales aūt ꝓfitētes ⁊ monē ab eo
plerūq; tandē in suū exterminiū decipiunk. Si
cut ille cui demon air. Andanti tornanti nosa
rarcā ꝓfo. Isti aūt perdūt boies nō tm̄ facīt
ꝑa ⁊ p̄mū p̄ceptū: q; nō adorāt deū. sz dyabo
lū: sz etiā facīt ꝑa oia alia p̄cepta. In vanū
enī nomē dei assumūt: q; illud iuocatōibus de-
monū ⁊ icātatōibus suis imiscēt. Itē q; sepe piu
rāt idolatre enī iuramēta nō seruāt: ⁊ male iurā
tes cito piurāt: vt dr Sap. xiij. Cōtra etiā tertiū
p̄cepti facīt: q; fetta nō sanctificāt imo in p̄-
cipuis festiuitatibo malefitia sua magi exercēt.
Quartū etiā p̄ceptū trāsgrediunk: q; nō bono
rāt sz vituperāt patrē ecclēm: ⁊ bonore dyabolo
tribuūt: nec etiā bonorāt sctām mrem ecclīam
cui⁹ p̄cepta ⁊ sacra ꝓtēnūt ⁊ accipe nolūt. Unde
ubi malefici marie qui vadūt ad ludū dyabo-
lici. nūq; aqua bñdicta se aspergūt sz q̄n intrāt
ecclīas accipiunt aspges ⁊ dant aliis aquā bñ
dictā: se aūt illa nō tangūt. vel aspgere se oñdūt
⁊ aquā dsup caput ꝓiciūt. hi aūt irreuerētes
pīt eorno ⁊ mīri ecclie mlto mag sunt irreuerē
tes p̄ibo carnalibo q̄: in. c. nō pt. ij. q. vij. dr. Nō
pt boibo et fidelis q̄ bo tenerent infideles. Cōtra
p̄ceptū mandatū etiā facīt q̄: mlta homicidia
perpetrāt. Cōbusta enī fuit rome q̄dā malefica
o cciderat. xxv. pueros. Et alia cōbusta est puel.
1445. noie sancuccia. Videbak enī vna scā. sctē
simulāt se stare in o:onibus ⁊ deuotōibus. occulte
cantos bapīsmoꝝ ac sactis ecclie renūciātes
fernia ꝓfessa ē se. l. pueros occidisse. Cōtra sertū
etiā p̄ceptū facīt: q; cōtra tales sūt martirices

vel adulteri ⁊ adultere: ⁊ matrimonū legē vio-
lātes: ac medice ⁊ ipudice dedit: vt dr Sap.
xiij. Cōmittūt etiā virū sodomiticū ⁊ oēs alios
ad ipuranas ꝑpetrāt: maxime illi ⁊ ille que va-
dunt ad ludū q̄ dicit bariona: i quo pr̄ cū filia-
bus ⁊ filiq cū matribo ac sororibus cū fratrib⁹ ⁊ co
gnati cū sanguineis carnalr cōmiscenk. Isti q̄z
si ex annūtate nō pōt p̄dicta scelera ꝑpetrare. p̄-
curāt illa ab aliis cōmitti. Cōtra septimū etiā p̄
ceptū facīt q: cōiuges sunt fures. Itē vt primos
suis bonis spoliēt: eis diuinatōes ⁊ incātatio-
nes facīt ad inuenīdos thesauros ⁊ furta ⁊c.
Uincaplus ad Ephes. v. vocat auariciā fuitu
tē idoloꝝ. Cōtra octauū p̄ceptū silr facīt q:
plenū sūt mēdacijs. vñ Salomō Sap. xiij. dr.
q̄ vanianank falsa: ⁊ sic multos inocētes incul
pāt ⁊ infamāt de furtis ⁊ p̄dītōibus ac aliis vi-
tijs sequētes diabolū qui est mēdax ⁊ mēdacij
pr̄: vt ait saluator: Joh. viij. Et p̄dictis q̄z patet
q̄ etiā facīt ꝓtra alia duo p̄cepta. Nā q̄ actua
liter q̄n pōt furank: ⁊ tollunt aliena: ⁊ cū aliena
vtore mechank: ꝑpetrandi p̄dicta facinora desi
derū semp rennēt ⁊ in eo p̄seuerāt. Alia etiā in-
numera ⁊ abolabilia scelera ꝑpetrātes: hos enī
maritatos suis maleficijs impediunt ne possint
cōiungi. Illos ne possint filios generare. Aliis
procurāt abortus. Alteri facīt ne possit vxorem
bono vultu intueri: ⁊ silr de vxore pagūt vt
non valeat maritū suū nisi torua facie aspicere
atq; asperis vbis alloqui. Dic enī Salomon
Sap. xiij. Infandoꝝ idoloꝝ cultura oīs malī
causa est ⁊ initiū ac finis. J

Uarto cōtra hoc p̄mū p̄ceptū offendit
q deus dādo fidē somnijs: volēdo interp
tari p somnia illa q̄ sunt futura: q̄d est
pīm fm Bonauē. in. q. di. vij. pre. q. ar. j. q. iij. ⁊
beatū Tho. q. q. xcv. ar. vj. ⁊ habet. xxvj. q. vij.
ca. nō obstetrix. Ideo inqt moral Gatho. Sō-
nia ne cures: nā mēs humana q̄s optat. Dum
vigilat sperat: p somnū cernit idipm. Jō scptū
est Deut. xviij. Nō inuenīet in te q̄ obseruet som-
nia. Nō q̄ debem⁹ facere sicut q̄dā q̄ in bonū vl
malū euentum accidere putāt: si q̄s somniet se
inuenire pecunias vel dentes ab ore sibi cadere
⁊ huiusmodi. K

Uinto peccat temptādo deū: fm Nico-
q laū de lyra sup Matth. iiij. ⁊ Tho. q. q.
q. xcvij. ar. j. ⁊ Astesanū pre. j. lib. j. ti. xvj.
qui dicūt q̄ temptare deū est experimētā de eius
potentia ⁊ maiestate q̄rere sine necessitate. Sic fa-
ciebāt pharisei Matth. xij. signū de celo q̄rētes
Et hoc mō peccaret ille q̄ ascēdēs i solario nollet
descēdere p gradꝰ scale sz se ꝓpitaret credēs q̄
de⁹ ipm incolumē seruare debeat. Silr si q̄s
infirmat ⁊ renuit remediū naturale: volens q̄
de⁹ faciat miraculū ei sanādo. cui dr Eccli. xviij
Noli esse tēptans deū. ⁊ Deut. vj. Nō tēptabis
dñm deū tuū: q̄s ē babet Mat. iiij. Et tal fuit

quidā scolaris viramontan⁹ q̄ in ciuitate ꝑa
pīc ifirmat⁹ mortuus est. Nā cum vellent medici
dare ei medicinā recusabat illā dicēs: tpe me-
dicina. Et cū vellēt eū di a⁹ imponere pīcimā:
nolebat eaz dicēs. Christus pīcima: ⁊ hoc fuit
temporibus nostris. Z

Ecto offendit q̄n q̄s credit cōtinuā-
f liter ⁊ determinate q̄ oēs coganl ad bo
nū vl malū ex ꝓstellationibus ⁊ planetis
sub quibo nati sunt. b enī heresis est ⁊ pbibi-
tum. xxvj. q. ij. c. illud. ⁊ c. illos. ⁊ ea. ca. q. v. c. nō
liceat. Et p Tho. q. ij. q. xcv. ar. v. D

Ecto offendit q̄n quis obseruat cur-
f sus stellaꝝ: aut lunę p domos faciendo:
vl ad cōiugia sociāda. xxvj. q. v. c. non
liceat. Uñ peccāt illi q̄ ad facīdas armaturas
expectāt p̄cū astrologie: ⁊ tūc pcutūt malleo
⁊ dant aliis ictū. Deinde aliū punctū expectāt:
⁊ credūt q̄ postea talis armatura sit fatata q̄si
esset Hectoris vel Achillis. Alij vero volantes
itinerare tenēt equū paratū cū sella: habētes cal
caria i pedibo ⁊ vnū pedē in scafa: ⁊ in puncto
astrologie ascēdūt equū etiā si pluuia ⁊ turbi-
nibo aer ēt exagitat⁹. O astrologe expecta etiaz
punctuz astrologie q̄n moriēris: vt facias iter
prosperum. Et fac vt tua vxor expectet punctū
astrologic ad pariendū nbi filiū: q̄n est in illis
doloribo vt faciat filiū felicē. O stulticia maria
g quā q̄s plurcs a dyabolo tenenk captiui. Et
similr si q̄s obfuat tpa ⁊ mense cpprioꝝ: vel
horas ad aliq̄d inchoandū vl nō. xxvj. q. vij. c.
nō obstetrix. ⁊ c. sequen. Talis autem erat q̄dā
medic⁹ qui quodā die duz rogarek vt visitaret
ifirmos: air. Hodie est dies octau⁹ in q̄ nō de-
bem⁹ ambulare. aliter nobis eueniet aliq̄d ma-
li. Sed oportet q̄escere ⁊ stare in lecto. Duz g̃ sic
staret accidit q̄ dormiens ⁊ se sup lectuz revol-
uēs ceciderit ⁊ crurifragiū pertulit: q̄d ei nō eueni
sset si dies octauos nō obseruasset. Si aūt q̄s ob
seruet cursuz lune ad iciēda ligna: vl sit curatur
cōsideratōe astroꝝ ad p̄noscendū futura: q̄ ex
ecclīis corpibo causank: pura siccitates ⁊ plu-
uias: nō est illicitū fm Tho. vbi sup. Et notat
Archidia. xxvj. q. v. c. si quis dicīas. Licet etiā
rusticis p ventos ⁊ dispositōes lune cōsidera-
re tempus seminādi. Et medicis tpa ponendi:
⁊ alias rep medicinaliū. Et generalr possum⁹
vti cōsideratione astroꝝ ⁊ lune in his que pce
dūt naturalr ex influentijs coꝝ: vt notat glo. ⁊
doctores in dicto. c. non liceat. Z

Ltauo offendit cōtra hoc p̄ceptū quā-
o do in kal. Januarij vel alio die q̄li pro
bono augurio aliq̄d donat. xxvj. di.
. c. legāt ⁊. xxvj. q. vij. c. nō obstetrix. Itez si cali
dic aliq̄d pl⁹ noui faciat quis ꝑter bonū ānū:
⁊ bonā fortunā habēdā. xxvj. q. vij. c. si q̄s. Itē
si in kalendis Maij vacauit lauro: aut viridi
tate arboruz domos ornauerit. hec enī obfuatio

paganoꝝ est. xxvj. q. v. ca. nō liceat. Itē si quis
superstitiones alias obseruauit. puta suspendē
do carbones nativitatis dñi contra grandinem
vel scalpēdo in mallū signū si quis crucis do-
mū pedi offenderit: ⁊ si mulier vadēs ad mari-
tum in suggestum offenderit pedē. vel si quis
a lecto surgēs sternutauerit: ⁊ bonū alias sagitti
nosa: ⁊ pestifera timēdo. vt puta si pannus natu
ratis dñi marcuerit infra annū credūt q̄ debeat
mori principalis de domo. Dec enī olia: ⁊ filia p̄
bibunt. xxvj. q. ij. ca. illis. Itē si ex effusione olei de
lucerna: vel garrita aliquoꝝ sonū: aut magnī
tudine ⁊ continuatōe venenosū vult inducere de
venturis contingibo. Dec enī dr sagittosus
fm Thomā. q. q. q. xcv. ar. vij. Et illiter credere
q̄ apparēte cometa debeat mox pnarpe illi⁹
patrie. Licet enī deus quādoq; illā gerat predi-
ctam causaz facīat apparere: nō possum⁹ tamē
hoc scire nisi ipe revelet p se vel per alium. Nā dr
ergo vera sentēna Lucani in. j. diuine. Mutāt
tem regna comatē. ⁊c. Illi⁹ hoc modo vt pīt col
ligi ex dictis magistri Pauli veneti i suma sua
sup librum Methcoroꝝ: videlz q̄ cometa fiunt
alij ignes apparētes in aere dant nobis sepe in-
telligere q̄ aer est mutatus a sua naturali qua-
litate. Nam aer medie regionis debet esse fri
gidus ⁊ tunc dr calidus contra naturā suā. Et
ideo iflāmat illos vapores a terra vel ab aqua
ductos trahit sol: ⁊ ductos vsq; ad ipsū medi
regionē aeris. ⁊ cōsequēter per q̄sdam aeris con-
ruptā dispositionē multa hominū corpora cor-
rumpunt ⁊ mouent. Omia vero sepe accidit q̄
principes in vitia ⁊ luxuria sunt magis diffo-
luti q̄s alij. Item magis delicate complexionis
ideo cit⁹ moriunt q̄s alij. Mortuus ergo mul-
tis ex illa aeris infectōe ⁊ similiter ipo principe
dicūt populares q̄ cometa illa ꝑter eius mor-
tem apparebat. Item ex ventoꝝ aspiratōe com-
mouet colera hominū fm Avicennā. q. pma do
trina. ij. in ca. de natura ventoꝝ: ⁊ consequēter
puocātur ad iracūdiā: ⁊ ex illa iracūdia sequū-
tur bella: proditiones. Dulgares aūt dicunt q̄
illi venti demones sūt prodītiones esse in aere: ⁊ erro
rem suū cōfirmant ex sequētibo cū tamē illi ven
ti hoc nō significarēt licet fuerint causa dispo si-
tiua prodītionū ⁊ bellorū. Cetui quoq; habem
tes melioꝝ odoratus q̄s boies: vt dicit in libro
de animalibo. delonge sentiūt odorē fredū cor-
poris moriturū: quē tamen homines prope stan
tes nō bene sentiunt. Et ideo super terrā dom⁹
in qua iacet infirm⁹ volitant ⁊ crocitāt: volētes
ingredi. vbi est illa corruptio quā sentiunt. Po
pulares vero dicūt q̄ ibi apparēt in signū q̄ ill
le infirm⁹ debet mori: quod non est verū. Sepe
tamen deus permittit demones apparere in forma
cornoꝝ ⁊ aliorū auiū sup domos vel i domibo
morientiū q̄n bellialarvarentur. Silr q̄s pec
cat ⁊ hoc p̄ceptū dādo fidē augurijs ⁊ alijs q̄

si ĩuēnis stultꝰ q̄ hodie fuit. Memini ēm dum sectaris eēm: t cū vno meo affine equitaꝛ rē: t quādā mulegā in via iuenissem⁹: q̄ viaꝫ ipam ante nos trāsuersauit: ille statim tres passꝰ equum retro trahit: q̄ dicēs illa bestia trāsuersando malum signum dabat alicui⁹ mali: ad qđ euitandū sic oportebat facere. Quidam aūt si talē bestiā vel similē aliter transuersantem iuenerint nūq̄ inde recedūt nisi postq̄ illā inuenerint t occiderint. Aliꝰ vero si vinū casu in mēsa effundat p̄ optimo augurio accipiūt. Econtra vero si effundat sal. Refert quoq; Augu. in libro de doctrina xp̄iana: q̄ cū quidā auguria obseruaret t futuri mali magnū indiciū crederet: si mures in domo aliquid corroderēt: cum semel mures eius caligas corrosissent: supꝫ hoc interrogauit Catonē: qui eū deridēs ait: Non est mirū si mures caligas corrosērūt. Sz ꝺ fuisset futuri mali magnū indiciū: si mures a caligis fuissent corrosi. O

Nono offendit de⁹ cōtra hoc p̄ceptū vrē/
n do sortib⁹ diuinatorib⁹ t consultorib⁹. xxvj.q.v.c.sortes t tribꝰ capitulis se. Et habet p̄ Tho.ij.ij.q.lxv.arti.viij. Antiquit⁹ vero nō videbat illicitū vti sortib⁹ diuinatorib⁹: vt Josue sortib⁹ dep̄bēdit Achior. Josue.vij. t Saul Jonathā qui comederat cōtra p̄ceptū suū.j.Reg.xiiij. t Jonas deprehensus fuit sorte a nautis q̄ prter cū venerat crepetas Jone.ij. t Matthias sorte electꝰ est ab apl̄is. Actu.j.t.xj. di.c.deros. Modo ēm nō est licitū nisi vt infra dicet. Nā licz scriptū sit i.c.sors.xxvj.q.ij. Sors nō est aliq̄d mali: sz in re hūana dubia: diuinā indicās volūtatē. ēm q̄ plerūq; male eis vtunt homines: sortes p̄hibent: vt in.§.his ita.xxvj.q.ij. vbi ō: Anteqū euāgeliū daresceret: mlta permittebant: q̄ tpe pfectionis sunt penit⁹ eliminanda. Et ideo scriptū est in.c.nō statuz.xxvj.q.ij.q̄ in electionib⁹ eccl̄iasticis nō debem⁹ crēplo apl̄orū sortib⁹ diligere: q: ipi fecerūt ꝺ electiōe spūsctō: vt ꝺ i c.nō crēplo. cadē causa t.q.t i.c.hi q̄ e.q.Aug. reprobat diuinā inq̄rentes volūtatē p sortes. In electionib⁹ ēm tpalibus: vbi nō pōt aliter bono modo fieri: tunc iuocare dei volūtatē aut reuelatiōe est licitū vt inq̄t Aug. ad bonorātū. Vti aūt sortib⁹ diuersorū est licitū: vt in.c.finali. ꝺ vl̄ aq̄ feruēti ad cognoscēdū aliq̄s pecūm: vt oliz fiebat est illicitus f̄m Tho.ij.ij.q.xcv.arti.viij. in rūsione vlarni argumēti. Et de hoc est text⁹ in.c.consuluisti.q.q.iij. P

Decimo cōtra hoc p̄ceptum peccat qui
d facit vel fieri consentit aliquod maleficium p̄ter quācunq; causam Deuteronomij.xviij.t.xxvj.q.v.c.nec mirum. Et qui potest tollere maleficiū merēt destruēdo opa diabolī. vt inq̄t Scot⁹ in.iiij.di.xxxiij.arti.q.q̄. A

Undecimo offendit de⁹ cōtra hoc p̄ceptū
v cū quis facit incātationē vel sieri procurat vel ad inueniendū furta aut amissa vel ad aliquid sciēdū vel ad recuperandā sanitatē: cū semp est mortale pecūm t grauius si fiat cū rebꝰ sacris vel sacratis: vt cū aqua bñdicta vel oleo sctō t hmōi. Quotiēscūq; ḡ aliq̄s queritꝰ sanitatē vel aliꝰ p incātationē quācūq; fiat sp peccat mortaliter si est sciēs hoc esse p̄hibitū: siue incāto fiat verbis t imprationib⁹ siue fiat signaturis ac ligaturis seu aliis remediis q̄ medicoꝝ disciplina ꝺdēnat. xxvj.q.ij.c.illō. t Deut.xviij. t tales incāratores dicunt ĩimici xp̄i. vt i c.puenit. xxvj.q.v.si vo er simplicitate ignorantes faciat credēs bonas eē orōes vel vtile aliquale videt: nisi sit ignorātia crassa t supina q̄ excusat dolo. l.qđ nerua.ff.depo.neutro ēm casu absoluēdꝰ ē nisi velit in futuꝝ abstinere. Nec tō qz q̄q; maleficia t diuini p̄dicāt futura t eueniūt: credēdū est eos i his aliq̄d vtut⁹ hēre: sz p̄missu dei fit: vt illi q̄ ꝺ audiūt vel vident p̄bent q̄li fide t quotōe sint erga deū. xxvj.q.v.c.nec mirū. t Deut.xviij.c. Nō ḡ debem⁹ q̄rere sanitatē p remedia p̄hibita sz vbi nō sufficiūt remedia naturalia recurram⁹ ad auxiliū diuinum. Ait ēm Dauid psal.xxxix. Beat⁹ vir cui⁹ est nomē dñi spes ei⁹: t nō respexit in vanitates t insanias falsas. Isti ḡ incāratores debēt expelli de eccl̄ia t a ꝺsortio xp̄ianorū. xxvj.q.v.c.cpi. Et nō debēt absolui nisi cōburant libros nigromātie t artis notorie. Oēs ēm his artib⁹ operā dātes sunt filij diaboli. R

Duodecimo offendit ꝓtra hoc p̄ceptum
d quādo q̄s portat breuia aut facit ea vel fieri procurat quādo sūt superstitiosa sicut cōiter accidit. Et ideo est peccatū f̄m Tho.ij.ij. q.xcvj.art.iiij. Si in eis est aliquid primum ad inuocationē demonū: vel si aliq̄d fallitatis continēat: vl̄ aliq̄d illicitū sub ignotis notis lateat in ipis: vel etiā si sint ꝟba diuina t bona: sed cū eis misceant aliq̄ vana: pura aliq̄ caracteres p̄ter signū crucis: aut spes habeat in mō scribēdi puta in charta nō nata: vl̄ i vno tpe: vl̄ loco magis q̄z in alio: aut p vnā psonā magis q̄z aliam pura q̄ scribant a ieiuno: vel tpe misse: vel in ecclesia: vel p ꝟginē: vl̄ in fine dicat. Quicūq; portauerit sup se istud breue: nō peribit in aqua vl̄ igne. Nec ēm oia superstitiosa sunt: vt notat Archidia. xxvj.q.v.c.nō liceat. Qui aut talib⁹ credunt: scribūt: portāt: seu docēt: grauiter peccāt. xxvj.q.viij.c.nō obstantib⁹: vbi habet q̄ non licet portare nisi symbolū t orōem dñicā t ꝟba euāgelij vel silia t hoc sine aliqua superstitiōe. Similiter vt dicit Thomas vbi supra in resp̄sione terti argumēti licitū est portare sup se reliquias sanctorū ex deuotione: aut nomē Jesu: seu alias deuotas orationes: dūmodo fiat sine aliq̄ vana obseruātia. tamē caute in his est ābulādū: q: multe fiunt decepti⁹ sub p̄tectu deuotiōis. Nam

quidā maleficus dedit vnuz breue cuidā dño: sambuco: cōtra omnes febres huius tenoris. Deus vos saluet dñe sambuce. Panē t sal ego vobis adduco febrez tertianā: febrē quartanā t febrē quotidianā accipiat⁹ vos q: ego nolo. Item quedā dña Johāna laborās febre quartana: portabat sup se quoddā breue in quo putabat esse bona verba: cū legere nesciret. quidā aūt frater noster cōfessor ei⁹ aperiens hoc breue inuenit scriptum sic. Dña Iohāna de febre q̄rtana de⁹ det vob malū ānū t malā septimanā. Et frater Vincenti⁹ socius scī Bernardini iuenit quoddā breue hui⁹ tenoris.

Doleat tibi caput quod tibi dolere solet.
Dolor tibi accedat et illi qui tibi bene fauet.
Dolent tibi oculi t dolent tibi dentes.
Doleat tibi corpus simul t venter.
Uadas ad mare t facias te incantare.
Et centū demones te possunt asportare.

Ecce ḡ q̄nta est deceptio in his breuib⁹. Et ideo talia breuia portātes grauit peccāt: nisi fuerint adeo simplices q̄ ignorātia debeat eos excusare: quē cū eos nō excusat cū sup hoc fuerint moniti t instructi. Et talia breuia superstitiosa hūtes nō debēt absolui nisi ea destruāt. sunt ēm dyabolica opa. Nā ꝺdicāte me i ciuitate hipporigi ensi: q̄dā portabat vnū breue quissimū ligatū q̄busdā filis diuersi coloris: qđ ei ꝺderat vnus capellan⁹. Cum autē ei⁹ confessor ipm breue aperuisset: statim de eo erruit quoddā aīal grossū ipo breui fortiter vociferās t euolās: t credo q̄ erat dyabol⁹ i eo habitās. In illo aūt breui erat scripti rātūmodo aliq̄ caracteres. Et idē p oia accidit p̄dicante me in ciuitate Laudēsi. S

Decimoterćio offendit i hoc p̄cepto: cuz
d q̄s credit aliquā creaturā posse realiter trāsmutari in aliā speciē: puta in garas vel hmōi. hoc ēm est hereticū. xxv.q.v.c.cpi. Et notat Aug. xviij. de ciui. dei. c. xviij. Apparenter ꝺo pōt fieri ꝟtute demonū: vt p̄z de Samuele de q̄ in.c.nec mirū. xxvj.q.v. Et idē hr̄ p Tho.j. pte sūme. q.cxiij. Item si q̄s credat q̄sdā mlieres seu boues ad ludū cū diana nocturnis tpib⁹ ire t deferri sup baculū vncti⁹ seu sup q̄sdā bestias: ac mlta ĩra p̄ spacia trāsire. Hec ēm oia falsa sūt: t talia fātasmata a maligno spū mētib⁹ infidelū irrogant: vt hr̄ plene in.c.cpi. xxvj.q.v. Item si q̄s credat p̄dictas mlieres intrare ostia clausa: t interficere puellos: t q̄nq; a pambo vel mētib⁹ eoꝝ vulnerari: ꝺ ēm ē falsū t erroneū: sz demon ꝺ facit f̄m Aug. t Piero. t etiaz Tho. vbi.ꝺ.arti.iiij. Et p̄dicta ꝓfirmant p illō qđ accidit in ĉritorio hipporigiēsi: vbi q̄dā iuuenis sepult⁹ iacebat a q̄dā verula dyabolica vt ad ludū diane secū pgeret. Cū ea semel iter alia diceret: q̄ nūq; talia solacia viderat: nec habuerat: rādem ꝓsensit. Cū q̄z illi verula diceret: q̄ talib⁹ spectaculis t ꝓsolatiōib⁹ interesse nō poterat: nisi fidei xp̄iane t baptismo atq; oīb⁹ sacramentis eccl̄ie renūciaret. Illa oia fecit. q̄bus pactis cū esset in quodā agro statī apparuit ei q̄ erat ducta in q̄dā pulcherrimo atrio seric⁹ strato atq; miris odoribꝰ pleno. Ibiq; videbant eē iuuenes pulcherrimi vestib⁹ aureis t argēteis iduti choruzātes cū femineis cuntib⁹ ad ipm ludū: t similiter femine pulcherrime tripudiātes cū viris. Ibiq; videbāt audiri soni t cant⁹ melliflui. Cū aūt ipa iuuenis tripudiaret vidit quādā verulā decrepitā t curuā deformissimāq; tripudiantē: t post chorea velle turpia agere cum vno iuuene: p̄ter qđ stupefacta illa iuuētus cepit clamare dicēs. O ue su. t statim oīs illa illusio disparuit: ipaq; i eodē agro t loco se reppert vt postea ꝓfessori suo retulit. Ad ꝓfirmatoz q̄z p̄dictoꝝ facit ea q̄ legit de scō Remigio. f. q̄ cū semel eēt hospitat⁹ in quodā hospitio vidit nocte pari mēsas ꝗplēs cū ferculis. Quapropt aduocās patronū illi⁹ hospitij interrogauit cū q̄bus ꝑpararet cibaria i illa hora. Ipe aūt rndit q̄ ꝑpabat his q̄ vadūt ad ludū q̄ debebāt venire tali hora nocte: t ibi epulari. Cū aūt venissent in magna mltitudine scīus Remigi⁹ interrogauit p̄dictū patronū hospitij an illos viros t mlieres cognosceret. quo rndēte q̄ sic. scīus Remigi⁹ misit statim ad domos eoꝝ t inuenti sunt oēs in lecto dormientes. Ipis tamē tūc videbat q̄ in dicto hospitio insimul eēnt t ibi epularent. T

Decimoquarto violat hoc p̄ceptū pcō blas/
d phemie. de quo q: in seqnti f̄mōe intendo tractare: ideo ad p̄s gtranseo. Hoc aūt solū dixisse sufficiat q̄ si nō adorās nec honorās deū ac scōs trāsgredit ꝺ mādatū: mlto graui⁹ offendit ille q̄ ipudico ore ipos blasphemat. Et iō dicit Esa.j. Ue genti peccatrici: ꝑlo graui iniq̄tate: semini nequaz: filijs sceleratis. Blasphemauerūt scām ūtrē. Quintodecimo q̄s peccat ꝺ hoc p̄ceptū qui diligit plus corpus suū filiū aut filiā vel vxorē aut vxor maritū vel aliā creaturā seu numos q̄z deum. hoc ēm sapit idolatriā: f̄m apl̄m ad Col.iij. t ad Ephes.v. Aut ēm Piero. in q̄dā epla. Os q̄s plus veneratur t amat hoc illi de⁹ est. O q̄z sunt q̄ alios hūt deos q̄z deū vez. Gulosus ēm t luxuriosꝰ habet ventrē p deo. de q̄bus voluptati carnali dedit⁹ apl̄s dr ad Philip.iij. Quoz de⁹ venter est. Nō ḡ adorem⁹ res tpales p deo: sz toto corde t oi deuotōe in oibus necēsarijs nr̄is recurram⁹ ad deuz t ipe nos exaudiet. q: inq̄t Hier.xxix. Invocabitis t adorabitis me t exaudiā vos. Tūc aūt faciet deū adorā⁹ cū bonis operib⁹ ei⁹ maiestati fuim⁹. Aut ēm Aug. viij. de ciui. dei. c.viij. Deū p iusticiā ac castitatē aliasq; ꝟtutes adorā⁹. Qđ facere ille nobis cōcedat q̄ in ter nū viuit t regnat. Amē.

Eodē die post prandiū de scō p̄cepto dialogi. Sermo decimusept⁹.

Citis que pze/

cepta dederim vobis ꝙ dñm ieſuz ſ. ad Tbeſ.iiij. Ad obediẽtiã diui/ nozũ mãdatoz̃ exhoztat Moy/ ſes Deut.xxvij.di. Si audieris vocẽ dñi dei tui ve cuſtodias mãdata eius facer te excelſiozem cunctis gẽtibus. Et.ſ. Regũ.xv.dicit Samuel. Nũqd vult dñs holocaustꝫ t nõ poꝰ vt obe/ diat voci ſue.t Salomõ puer.xix.andr. Qui cu/ ſtodit mãdatũ cuſtodit aiaz ſuã.t Deut.xxviij. ac Leuit.xxvj.inqt deꝰ. Si in ꝓceptis meis ã/ bulaueritis t mãdata mea cuſtodieritis t fece/ ritis ea:dabo vobis pluuias tempoꝛibus ſuis:t terra gignet germẽ ſuũ:t pomis arboꝛes reple/ buntur. Apprehẽdet meſſui tritura vindemiã:et vindemia occupabit ſemẽtẽ:t comedetis panẽ veſtrũ in ſaturitate:t abſq; pauoꝛe habitabitis in terra veſtra:dabo pacẽ in finibꝰ vr̃is:dormie/ tis t non erit q̃ exterreat. Auferã malas beſtias a vobis:t gladiꝰ nõ trãſibit terminos veſtros: ꝓſequemini inimicos veſtros t coꝛruẽt coꝛã vob ꝓſequẽtur q̃nq; de vr̃is centũ alienos: t centuz ex vobis decẽ milia.cadẽt inimici vr̃i in cõſpectu veſtro. Reſpiaã vos t creſcere faciã: t firmabo pactũ meũ vobiſcũ:t cõedetis veruſtiſſima ve/ terũ t noua nouis ſupueniẽtibꝰ ꝓijcietis. Ambu/ labo inter vos t ero veſter deꝰ:vosq; eritis po/ puliꝰ meꝰ.hec ibi. Eapropter ſcriptũ eſt.ſ. Job.j. In boc ſciãꝰ q̃m cognouimus deũ ſi mãdata eius obſeruemꝰ. De q̃bꝰ tractaturi: q: de ꝑmo in ſmone ſuppoſiti dictũ eſt:modo de ſcõo loque mur q̃ inqt. Non aſſumes nomẽ dei tui inva/ nũ.Exo.xx.t Leuit.xvj.ſcriptũ eſt. Nõ pollues nomẽ dei tui.t Eccl.xxiij.dicit. Noiano dei nõ ſit aſſidua in oꝛe tuo:t noibus ſcoꝝ nõ cõmi/ ſceris:q̃m nõ eris imunis ab eis. Contra hoc igit ꝓceptũ fit q̃ruoꝛ: modis ꝓtinapalibꝰ: de quibꝰ in preſenti ſmone diſſeremꝰ.

De vana dei nominatiõe. X

Primo vt patet ex ꝓdictis. ℨ hoc mãdatũ ꝓ facit q̃ nomẽ dei aut glioſe exponis t ſã/ ctoꝝ in vanis fabulis aut turpibꝰ do/ quẽ aſſumit vel in rebus illicitis noiat. Nul/ lus em̃ noiare debet hec ſancta noia dei t ſcoꝝ niſi cum reuerẽtia t honoꝛe. Et hoc eſt q̃ inuit ap̃lus Petrus ſue canonice.j.ca.iiij.dicẽs. Si/ rificet deus p ictus xp̃m. Ideo Exodi.xx.dicit. Nec em̃ inſonẽ habebit dñs eũ qui aſſumpſe/ rit nomẽ eiꝰ frustra.t Deut.v.ſcriptũ eſt. Non vſurpabis nomẽ dei tui frustra: q̃a nõ erit ipu/ nitus qui ſup re vana nomẽ eius aſſumpſerit.

De iuramẽto licito t illicito. E

Eciã do cõtra hoc ꝓceptũ facit q̃s iuran/ do ſine cauſa. Pro cuiꝰ expeditiõe que/ ritur.nunq̃d ſit licitũ iurare.t ꝓmo vi/ deꝰ q̃ ſic. Primo dei exẽplo.q̃ſepius iuauit iu/ raſſe.vnde Geñ.xxij. Per memetipm iurauí dicit dño.t Pſal.xcv.dicit. Jurauit dñs t nõ pe/ nitebit eũ.trãſſumptiue in ca.et ſi xp̃us.de iure iurãdo.t Hiere.xliij. Ecce ego iurauí in nomi/ ne meo magno ait dñs.t Amos.iiij. Jurauit dñs deus i ſancto ſuo.t Lu.j. Jus iurãdũ q̃s iurauit ad Abꝛahã patrẽ nr̃m datuꝝ ſe nobis Scõo videt licitũ iuramẽtũ exẽplo xp̃i: q̃ mul/ toties in euãgelio iurauit dicẽs. Amẽ dico vob id eſt in vitate:ſm Nicolaum de lyra. Et de hac iuratiõe habet Job.v. vbi inqt. Amẽ amẽ dico vobis.t Matth.xxv.ſiliter iurauit dicẽs. Amẽ t Luc.iiij.dicit. In vitate dico vobis:que locu/ tio eſt iuratoꝛia ſm Jnno.in ca.et ſi xp̃s.de iu. iu. Tertio idẽ ꝓbat exẽplo angelico. Nã vt ha/ bet Apoc.x. Angelꝰ bonus iurauit p viuentẽ in ſecula. Quarto ꝓbat exẽplo antiquoꝝ patꝝ ve/ teris teſtamenti. Nã Joſue.xxiij. Caleb retulit Joſue iuramẽtũ q̃s ſibi fecerat Moyſes dicẽs Jurauit Moyſes in die illo dicens. terra quã calcauerit pes tuꝰ erit poſſeſſio tua.Et Judic.xj. dicit. Jurauerũt filij iſrael in maſpath.t.ij. Re/ gũ.xxj. iurauerũt Dauid eiꝰ ſocij dicẽtes. Jã nõ egredieris nobiſcũ in bellũ:ne extinguas lucer/ nã iſrael. Et.ij. Paral.xv.dr. q̃ filij iſrl iurauer/ ũt dño voce magna. Quinto ꝓbat licitũ ee iu/ ramẽtũ exẽplo ap̃lico. Paulus em̃ iurauit ad Phil.j. dicẽs. Teſtis eſt mihi deꝰ. que locutio fuit iuratoꝛia ſm Aug.xxij.q.j.ca.nõ eſt. Sexto ꝓbat idẽ exẽplo iuridico. Nã ſm leges ordina/ ta ſunt iuramẽta in multis caſibꝰ, vt referꝝ in dem̃. Romani ꝓncipes.de iu. iu. vñ dicit: q̃ iu/ rantꝫ ſuccurrit. vt in l.j.§.ſi quis argentũ.ff.de po.t ca.vnde vi.l.ſi quãdo. Siliter a iure cano nico inſtituta ſunt iuramẽta in q̃buſdã caſibꝰ vt notat in ca.ego berenganꝰ.de cõſe.di.ij.t ex/ tra de bere.ca.ab abolẽdã.t de clec.ca.ſignifica/ ſti. Septimo idem ꝓbat teſtimonio autentico. omiſſo em̃ de gentilibꝰ q̃ cũ vellẽt aliquã vita/ tem inſinuare iurabãt. vnõ Eneas iurauit Di/ doni. vt refert Virgiliꝰ.vj. Eney.di. Per ſidera iuro:p ſupoꝛes:et ſi qua fides tellure ſub ima eſt Septimo dico q̃ ſacra ſcriptura apꝛobat iu/ rationẽ: imo videt ꝓcipe. vñ Deut.vj.dicit.per nomẽ illiꝰ iurabis.ſ.dei. Et.x.ciuſdẽ libri iquit. Jurabis in noie eius.t pſal.lxij.dicit Dauid. Laudabũtur oẽs qui iurãt in eo. Ter etiã cano nica dicit iuramẽtũ nõ eſſe pecñ. xxij.q.j.ca.nõ eſt.t ca.ome.t ca.in nouo teſtõ.t in ca.vt noue/ ritis.t i ca.ita ergo.t ca.tu malũ nõ facio.t ca. iurabũt.t ca.cõſidera.ac ca.ſi pecñ eſſet. Sed cõtra eſt autoꝛitas ſaluatoꝛis Matth.v.dicẽs. Nolite iurare oĩno.ſit aũt ſmoꝛ eſt ẽ nõ nõ.q̃ aũt hiis abũdãtius eſt a malo eſt. Et Jacobi.v. dicit Ap̃ls. Ante omnia frẽs mei nolite iurare. Eccl.xxiij. dicit. Juratiõi non aſſuefcat os tuũ:multi em̃ caſus in illa. Vir multũ iurans implebit iniq̃tate:t nõ diſcedet a domo eiꝰ pla/

ga.trãſſumptiue in ca.et ſi xp̃s de iureiu. Ideo Jſidorus lib.ij.etimol'.ca.xxxv.inquit. Uſus iurãdi periurij induat:ſit in oꝛe tuo eſt.ſit i oꝛe tuo nõ eſt: veritas em̃ iuramẽto nõ indiget. Re/ ſpondeo ad hãc queſtionẽ ſm Aug.in lib.de mẽ dacio:t in epl'a ad plebicolã:q̃ in hiis ĩmedia/ te ꝓcedentibꝰ auctoꝛitatibꝰ nõ ꝓhibet iuramẽtũ in quocunq; caſu ſed interdicit ĩmoderatꝰ t ni/ miuſ vſus eius ne ſic ꝓcuniat in periurij.t idẽ inquit Nicolaꝰ de lyra ſup Matth.vj. Periu/ rium em̃ ꝓſupponit iuramentũ: ſicut priuatio ꝓſupponit habituꝫ. vt no.ff.de edi.edic.l.bouẽ §.fi.t.ff.de iuſto ruptoꝝ re.l.nã t ſub cõditõe §.fi. In aliq̃bus ergo caſibꝰ licitũ eſt iurare q̃n/ fit cũ tribꝰ circumſtãtijs.ſ.conditiõis:modifica tionis t cauſatiõis. Z

Primo igit iuramentũ debet habere tri/ ꝑ plicẽ cõditionẽ poſitã Hiere.iij.vbi dr. Jurabis in veritate iudicio t iuſtitia.t dicit gloſa interlinearis. has tripliceꝫ cõditõꝫ debet habere iuramẽtũ.t dicit Hiero.xxij.q.ij. ca.animaduertedũ.q̃ ſi he cõditiões defuerint nequaq̃ iuramẽtũ erit ſed periurij.t idẽ habe tur de iureiu.ca.et ſi xp̃us.t.xxij.q.j.ca.iurabũt Quę conditiões declarant ſm Alexã. de ales in iij.parte ſũme ſup hoc ꝓcepto.q.t Tho.ij.ij. q.lxxxix.art.iij.t ſancti Bona.in.iij.di.xxxix.in queſtiõibꝰ circa literã:in ꝓncipio.t Raꝫ.t Do/ ſtien.in ſũma. Primo requirit cõditio veritatꝭ ſcz q̃ iuret illud q̃ cõſcientia ſibi dictat eſſe vez Nam etiã ſi q̃s iuraret q̃ eſt verũ q̃ tamẽ pu/ taret eſſe falſum ꝑiurus quo ad deũ reputaretur vt inqt magr ſententiaꝝ in.iij.diſt.xxxix.t habet xxij.q.ij.ca.hoies. Secũda cõditio dicit iudicij id eſt diſcretiõis t mature cõſideratiõis: vt bene perpendat eſſe verũ quod iurat.et ideo ille q̃ iu rat aliquid eſſe verũ quod neſcit verũ ſi verum vel falſum:quia ponit ſe ꝑiculo periurãdi pec/ cat mortal'r ſm Scotũ in.iij.di.xxix. Tertia cõ ditio eſt iuſtitie.t hec accidit in iuramento ꝓ/ miſſoꝛio.oꝑtet em̃ vt iurãs aliq̃d facere iuret de re licita t iuſta alit̃ grauit̃ peccat.t nõ debet ſer/ uare iuramẽtũ.l.j.t in auc.ſacramẽta puberuꝫ. C.ſi aduerſus ven.t ca.cũ cõningat.de iureiu.t auc.q̃ eis. C.de nupti.vt ſi iuraret inficere ho minẽ nõ relinq̃re adulterã.t hmõi.xxij.q.iij.ca. in malis.t ca.ſi aliq̃d.t.ca.vnuſq̃ſq;.t extra de biis q̃ fiũt a ma.p.ca.c.cũ in cãtio: t de biis que vi metꝰ ve.ca.ſi.ca.cũ dilectꝰ.t de iureiu.in ca.ſi vero.t in auc.ſeenicas.nõ ſolum ſi fideiuſſoꝛes ꝓſtent.col.v.in ꝑn. Promiſſio em̃ de re turpi nõ eſt obligatoꝛia etiã de iure ciuili.l.generaliter. t.l.veluti.ff.de vbo.ob. Jtẽ iuramẽta ꝓtra legẽ ſacra nõ tenẽt.l.nõ dubiũ.in fi.C.de legi.t.l.iu/ rio gentiũ.§.t generaliter.ff.de pact. t ideo ſm Bona.t Richa.in.iij.di.xxxix. Qui aliq̃d turpe iurat ſe facturũ nõ ſolũ peccat iurando ſed etiã ſi iuramẽtũ nõ frangat. B

Eciã circũſtãtia ꝓncipalis dicit modi ſ ficatiõis. Modꝰ em̃ honeſtꝰ eſt in iurã/ do fuãdus. Unde ſi q̃s iuret ꝓ verba tur/ pia t inhoneſta peccat mortal'r: t eſt blaſphemia ſi noĩer in iurãdo aliq̃d ſit ꝓ vel cõtra virgine aut aliꝭ ſcriꝭ q̃ in aliꝭ hoibus cenſet inhoneſtũ xxij.q.j.ca.ſi q̃s ꝓ capillũ.t ibi Archi.ſ quo etiã habet in auc.vt nõ lux.ſ na.circa mediũ. Jtẽ ſi q̃s iuret modo gentilitatis: vt q̃dã faciũt.d.mic ber cle:vel ꝓ deos imortales:ſ tra quos eſt ꝓceptũ dei Exo.xxij.di. Per nolia deoꝝ ceteroꝝ nõ iu/ rabis.q̃ etiã habet in.c.t ſi xp̃s. §.licet em̃.de iureiu. Quotidiãũ q̃ etiã aliq̃s iurat ꝓ edũ ãue terrã vel ſolẽ aut lunã ſeu ꝓ alia creatura:et blaſ/ phemia t nõ tenet iuramẽtũ. Liij.§.fi.t.Inõ erit in ꝑn.ff.de iureiu.t dat exẽplũ Bar.in.d §.fi ꝺ iurãte ꝓ Machometũ. Dicit q̃q; Bal.in.l.ij.in fi.C.de reb' credi.q̃ illi q̃ faciũt iuramenta ſiue ſacramẽta ſcelerata etiã ſi verũ dicãt debẽt puni/ ri:q̃a talia iuramẽta ſunt redacta ad inſtar blaſ phemie:t hoc maxime in his q̃ ex conſuetudine il la faciũt. Jtẽ iuramentũ habet vim blaſphemie ſm Amb.in lib.ꝺ paradiſo.quãdo q̃s attribuit deo q̃ ei nõ conuenit.vt ſi iuret ad coꝛpꝰ vel per ſanguinẽ dei intelligẽs ꝓ deũ naturã diuinã: et ſic etiã affirmãs coꝛpoꝛea cũ ſpũs ſit deus Jobã nis.iiij.t de hac blaſphemia tractat i auc.vt nõ lux.ſ natu.circa mediũ.t in ca.ſi q̃s ꝓ capillu/ xxij.q.j. Ad hanc q̃z circũſtãnã reducit q̃ iura/ mẽtũ nõ dr fieri in dieby dñicis aut aliqs feſt' ni ſi ꝓ pace vel alia emergenti neceſſitate.extra de fer. ca.j. Congruũq; eſt vt iuramẽta a ieunis fiant xxij.q.v.ca.honeſtũ.t hoc vt ſob'ij habeãt iudi cũ ratiõis magis liberũ:t cũ maiori reuerẽtia nomẽ dei nominẽt:ſm Bona.in.iij.diſt.xxix. Inſup modus habẽdus eſt in iuramẽto vt ba/ beat reſpectꝰ ꝓſonis ecclieſtias t religioſis ma xime ſacerdotibꝰ t ꝓlatis: qui licet poſſint t de/ beãt in q̃buſdã caſibꝰ iurare:quoꝝ refert Raꝫ. in ſũma:tñ nõ debẽt ita cogi ad iurãdũ ſic laici maxime i iudicialibꝰ.ij.q.v.c.ſi q̃s ꝓhibeter. ſum maxime i iudicialibꝰ.ij.q.v.c.ſi q̃s ꝓhibeter. ſum plia em̃ eoꝝ vbo credẽdũ ẽſi ſint bõe fame. B

Ertia ꝓncipalis iuramenti circũſtantia e diuit cauſatiõis ſm Hoſtien.t Alexan. de ales vbi ẽ triplex de cauſa licita ẽ iu re. Primo rõne boni inducẽdi ſeu ꝓcipiat. Pri/ mo cauſa vitans ꝓfuadẽdẽ:ſicut iurauit Pau lus.ij.ad Chor'.xj.di. Teſtis eſt mihi deꝰ quia nõ mentior. Secõ cauſa dicit ſui auctẽtitatis:ſic facit teſtes ponẽtes cũ iuramẽto dictũ ſuũ: ſ̃s em̃ iura teſtis dr ee iuratꝰ.extra de clec.ca.ſigni ficaſti.t.xxij.q.ij.c.quãq;.t Liuſiurãdi.t Lſi q̃ C.de teſti.t in auc.de teſtis epĩa.§.nulli. Tertio cauſa amicitie ꝫbendẽ:ſicut Geñ.xxv.dicit ret Berare Iſaac. Sit iuramẽtũ iter nos t incam/ fedus. Quarto cauſa pacis reformãde: vt Ge/ neſ.xxij. Ubi Jacob iurauit Laban per timoꝛẽ patrꝭ ſui Iſaac.t de hac cauſa habet extra de iu

BIBLIOTECA CAPPUCCINI

dicca.nouit.t.xxij.q.j.ca.omīe. Quinta causa est fidelitatis fuande.vt.q. Regū.v.vbi dicit. Ue/nerūt filij iſrl ad regē t genuflexū eis fedus co/rā dño.t de hac habet extra qō me.cā.ca.j.t.xv q.vj.ca.ali⁹. Sexta causa est obedientie.t subie/ctionis recognoscēde.sicut abbates epīs:t epī metropolitanis facūt. vnde Judicū.xj.dicit. Ju rauerūt principes Galaad ad Jepte dicētes. De⁹ qui hoc audiuit ipe mediator t testis est q̄ nīa promissa faciem⁹.t de hac causa habet i dicto ca. hgnrichcath.de elec.t in ca.nullus.de iureiu.in ca.quāḡs.xxij.dis. Septima est legis obſuāde cāusa: de qua Exo.xxiij.dicit q̄ postq̄dño per Moysen legē promulgauit: filij israel iurauerūt se eam fuaturos. £

Exōdo licet iurare rōne mali vitandi. si/ f cut qñ fit iuramētū de calūnia qō fit in principio cause: ne aliq⁹ ex lingā ab calū/niose se defendat vel litiget. De quo habet extra de iuramēto ca.p totū.t.L.eo.tit. p totum.t.ij. q.j.ca.in pmis. D

Ermo licet iurare rōne mali purgādi: sic t infamie: vñ Deut.xxj.dicit. Si inuenta in terra cadauer occisi bois t ignoretur reus: seniores t maiores natu egredient t iura būt dicētes. Manꝰ nre nō effuderūt sanguinē hūc. de hac materia habet extra de pur.ca.p to/tum.t.ij.q.v.ca.pbr. Vis ergo calūb t silibus cā modis p dictis licitū est iurare. In alijs vero fm Alex. vbi ē peccat cōtra hoc preceptū. In q̄ vno multi sunt inuoluti q̄ nunq̄ aliq̄d dicūt sine iuramēto: imo eis videt q̄ nō iurādo nō re putarent esse boies virtes ac magnanimi. Alij vero imiscēt iuramēta suis dictis quasi quedā ornamēta fmonis q̄ nō erubescunt a mortali pec cato. Tamē sciēdū est q̄ si aliquis iuret ex surre pōne t incaute per discursum linguę aliq̄d lici/tū indifferēs seu nullius importātie: vt de eundo eras ad villā t hmōi: veniale est. xxv.di.§. crimi nis. Si vo iurauit aliq̄d etiā licitū sz indiscrete t male. i. sine necessitate vel veritate: mortale est. si deliberate t ex proposito iuret: vt in dicto.§. appa ret.t ca.tua nos.de iu.iu.cl.pmo. Optime q̄z cir ca hoc distinguit sanct⁹ Bona.i.iij.di.xxxix.ar.j. dicēs: q̄ nō refert qualitercūq̄z mō iuret: siue per deū siue p sancta dei. cuiuscūq̄z dei vel per sacras reli quias. siue iuret per fidē meā vel promitto coram te. Inno.in ca.t si rpus.de iureiu.t Raz.in sū ma.t Archi.xxij.q.j.ca.nō est.t eadē causa.q.v. ca.iuramēti.t Durādus in sūma: in co.ti.q.lxxx t sequeñ. Et quoties ex proposito t deliberate iu/ rauit totiēs mortaliter peccauit. nisi vno impetu t cōcursu vtorū cōtinuatio plures iurauerit: quia tūc videt solū vnū peccatū. ff. ad.l.aquil.l.il hoc quod dicit Joā.an.in regu. delictū. de re. iu.lib.vj.in mercurialibꝰ. vbi tenet q̄ peccātes clericū pluries vno cōcursu t impetu nō inuidit nisi vnā excōicationis sententiā: hoc tamē iuramē tum erit tāto grauius. Et similiter dicendū de excō/municatōe quāto plures iurauit vel genuflexit cer vno cōcursu. De Periurio £

Ermo cōtra hoc preceptū fit periurium. e qō diffinit magister in.iij.di.xxxix. dicēs

Periurium est mēdacium iuramēto firma/ rum. Hugo vero de sancto Vict. dicit: q̄ periurium ē falsa vel indiscreta iuratio seu trangressio iura/ mēti. t has diffinitiones sequūtur theologi ma/ xime Scotꝰ Rich. t Petrꝰ aureoli in cadē dis. Et Goffre. ac Hostien. in sūma in titu. de iu. iu. Et Astē. j. pte sue sūme: li. j. ti. xix. q. j. in principio. Quotiēs ergo q̄s iurat falsum sciēter mortaliter peccat etiā si faceret ex ioco vel coacte aut etiā ex lapsu lingue: dūmō aduertēter. Secꝰ si nō ad/ uertit: vt notat Tho. ij. ij. q. lxxxix. ar. iij. t Archi. xxij. q. j. ca. habemꝰ. Et hoc est q̄d phibet deꝰ Le uitici. xix. dicēs. Nō periurabis in noie meo. Ires si aliquis iurat se aliq̄d facturū q̄d tamē nō inten dit facere: mortaliter peccat. xxij. q. ij. c. j. t ē tertius Aug. Mortaliter etiā peccat quāta psona exigēs ab aliquo iuramētū quē sciebat vel credebat fal sum iuraturū. xxij. q. v. ca. ille qui. t sunt verba Aug⁹. in fmone sci Johānis baptiste: vbi ait. Ille qui hoiem puocat ad iurādū t scit eū fal/ sum iuraturū vincit homicidā: q: homicida oc cidit corpꝰ ipe vo aiam imo duas. s. aiꝰ quē piu rare puocauit t suā ppriā. Unde narrat de quo dam q̄ alium puocauerat ad sic iurandū q̄ nocte fuit adductꝰ coram terribili iudice in visione t ab eo increpatꝰ quare hoiem puocasset ad periurā dum: rndit q̄ hoc ideo fecit q: negaba sibi rem suā. cui iudex dixit. Nōne melꝰ erat q̄ rem tuā perderes q̄z q̄ aiam illiꝰ falsa iuratione primeres. Et his dictis ipm prostratū iussit cedi t tā grauit vt in dorso eiꝰ cruciātis vestigia plagaꝝ appa rerēt. Dictū q̄z ē illi. De cetero caueas ne sic facias. Si vo non credebat ipm iuratuꝝ falsum licet nesciret debere iurare verū: mortale nō videt si habet aliquā causam postulādi iuramētū. Sz si exigēs iuramētū sit publica psona vt iudex: t ratione publice iusticie iuxta ordinē iudiciariuꝫ cogebat exigere: potest sine peccō t tenet fz Alex. de ales in.iij.pte sūme di.xxxij.t Tho.ac. Rich. t Bona.t Asten. vbi s. Contra hoc q̄z pceptuꝫ facit q̄ iurat alicui aliq̄d sic esset vel nō esse intē dens verba aliter q̄z sonēt. nā si hoc dolose t in fraudē ac damnū alicuius facit: mortaliter peccat. xxij. q. v. ca. q̄amq̄z arte. Verba enī intelligūtur fm intentionē interrogātis ex causa legitima. ff. de inter. ac. l. de erate. §. qui interrogat⁹. Si ve/ ro simpliciter t sine dolo iurauit vel coactꝰ ab eo cui iuramētū de iure prestare nō tenebat: tūc nō facit contra hoc preceptū: quia deus accipit iuramētum fm intentionē iurātis sine dolo: vt in dicto ca. quacūq̄z arte. t ca. hoc videt. ca. cū. t

q. vbi notat glo. t Archi. t sic hoc cōcordat Alex. de ales. t Tho. vbi sup. Similiter contra hoc pre ceptū agit q̄ iurauit aliq̄d secretū tenere: t post ea aduertēter t ex proposito reuelauit: si erat res q̄ cū bona cōscientia poterat secreta teneri. Et eodē modo etiā inducēs ad reuelādū secretū sciēter t dolose peccat mortaliter fm Rich. in. iij. dist. xxj. ar. v. q. iij. Item si quis iurauit suare aliqua sta/ tuta iusta loci vel ciuitatis trāsgrediendo scien ter mortaliter peccat: nisi eis sit abrogatū per tri riā cōsuetudinē. di. iij. §. leges. Si quis etiā p/ mittit cū iuramēto se aliq̄d facturū q̄ sat se nō posse agere: mortaliter peccat fm theolo. in. iij. dis. xxxix. Si vero illud posset facere t nō facit i termino licet ei sit incōmodū trāsgressor est hu/ius mādati: nisi ille cui promisit ante terminū re/ laxaret iuramētū q̄ facere pōt. extra de iureiu. ca. j. t ca. sicut. Et hoc verū si promissum solum tract in vtilitatē ei⁹. secus si talis promissio cōcer/ nat bonorē dei vel serōrū aut vtilitatē cōmunez vel alterius tertij: vt no. plene Antho. de bu. in ca. preterea. extra de spō. t Jo. de imo. in dem. et gra ui. de vsu. Si aūt q̄ promisit nō potuit implere excusat a peccō quousq̄z poterit. £

Quot sunt q̄ multa iurādo promittunt t o postea nihil faciūt. pfecto isti sunt peio/ res ifidelibus: q̄ iuramēta facta per deos suos seruāt. Refert enī Valeriꝰ maximꝰ lib. j. t Eutropi⁹ lib. ij. t Aug. v. de ciui. dei. ca. xvij. q̄ Marcꝰ atiliꝰ regulus romanꝰ capt⁹ est a car/ thaginēsibꝰ eius timicis: missus ab illis romā p legatiōe quadā que vertebat in detrimētū rei publice romane. s. de relaxādis carthaginēsibꝰ captis a romanis loco sui. ipe hortat⁹ est roma nos ne hoc facerent: t rogatus a romanis ne rediret ipse q: iurauerat eis q̄ rediret nisi luit redire ne frangeret iuramētū cuius sciret se debere crudeliter ab illis occidi: q: crta eos hos/ tatus fuerat romanos. O maxima abusio rpi/ anorū: o cōfusio grandis: o maxima abomina tio multorū qui iuramēta facta in noie dñi ve/ ri nō seruāt cū facilitēr possint obseruare. Quid dicem⁹ de his qui periurāt p quolibet minimo lucro. O sceleratissimi: o iniquissimi: o diabolici periurātes expectate grauissimā dei vltionem. Hoc enī est grauissimū pcm: vt habet. xj. q. iij. ca. vniuersi. q̄z i ca. ad aplice. de sen. t re iu. t glo. libro. vj. Grande enī scelus est periurū: vt dicit i ca. p dictū. xxij. q. j. ideo precipit. vj. q. j. c. Qui/ cū q̄z sciēter periurauerit q̄ dragmā vice in pane t aqua: t p septē sequētes annos penitet: t nū q̄z sit sine penitentia. hec Fabian⁹ papa. De his maledictis periuratibꝰ facit deus horribilē vin dictā. Referebat enī beat⁹ pr̄ frat Jacob⁹ de mar chia ordinis nri q̄ reperit⁹ suis in Ungaria quedā mulier fugiēs extra quādā urbē timore inimicoꝝ bona sua dedit cuidā sui cōseruāda. que postmodū reuersa dum peteret pecuniam suā ille negabat. t cū ad iurandū p ductus ma/ num vellet ponere sup librū volēs falsum iura re statim mortuꝰ cecidit. Cōsiderate ergo diligē ter quādo iurare vultis ne fallitate dicatis t ac cidat vobis sicut alteri in episcopatu anauie. q̄ cum primo suo de quadā differētia contendens dixit mēdacē. Si ita nō est diabolꝰ aspret filiā meā quāvis: mea lacerat: statimq̄z diabolꝰ puel lam de sinu matris visibiliter eripuit t asportā uit: cuiꝰ postea corpus mortuū nō longe vena/ tores in nemore inuenerūt. Et hoc fuit circa an nos dñi. Mccclxxj. Legit etiā in legēda sancti patritij q̄ quidā negans debitū verū suo credi tori coactꝰ est per iudicē iurare sup altare sancti Patritij: quod cū miser tacteret arg; manū sup altare posuisset: ad se cū ampli⁹ retrahere nō po tuit sed mortuꝰ cecidit. In legēda q̄z beati Ni/ colai legit q̄ quidā xpianus negās verū debi/ tum cuidā pagano: ad instantiā ipius pagani coactꝰ est iurare sup altare sancti Nicolai. Ille aūt xpianus volēs cū decipere reposuit aurum cōcrētū vltra sūmā debitī in quadā arundine t eam bene obstruxit t dedit eā in manu illi⁹ pa gani coram iudice dicēs. Tene hāc arundinē dōec iurē: t tunc iurauit q̄ ei plus dederat q̄ esset de bitū intelligēs fraudulēter de arundine: sic pro tunc liberatꝰ est. Dū aūt domū leuo ppter ka tim in medio trinere tanto somno corripit q̄ in media via se ad dormiēdū posuit. Et ecce curr⁹ cū impetu fugnciēs arundinē confregit t aurū effudit t illū periurū occidit. Transiēs aūt per viam illā ille paganus q̄ de xpō t sancto Nicolao pus erat scandalizatꝰ: hoc miraculo ad fidē con uersus ē t baptismū recepit. Nolite ergo o xpiā ni iurare fraudulēter vel cū proximi dāno sicut multi faciūt q̄ p lucrādo vno aureo centū face rēt falsa iuramēta. nec quādo aliq̄d cū iuramē/ to promittunt fidē datā attendūt. Quos vo cū alt quid facere iurauerit is q̄s illicitū nō sit illōs ser/ uare fm dei preceptū. Leui. xix. di. Redde dño uate fm dei preceptū. Leui. xix. di. Redde dño iuramēta tua. t idē habet in ca. t si xpus. de iu/ reiu. t in ca. si pcm. xxij. q. j. G

Sed quer̄t nunq̄d coactꝰ ad iurandū ex f cuset: Rndeo fm Asten. vbi s. t sanctus Bona. in. iij. di. xxxix. q. nō. Unde scriptū est. xxij. q. v. ca. q̄ cōpulsus. Qui cōpulsus a do/ mino facēs periuratoriū sunt periuri t dñe t miles: dñe quia p̄cepit miles q: plus dñm q̄z aiam dilexit. Sed iterū quer̄t nunq̄d coactus ad promittēdū aliq̄d p iuramētū tenet seruare p/ missum. Hanc questionē tractat sanctus Bona. vbi sup. ar. iij. q. ij. t Alexā. de ales vbi s. t Tho vbi sup. ar. iij. q. ij. t Jobānes glo. ac Ber mas. ij. ij. q. lxxxix. ar. vij. t Jobānes glo. ac Ber nar. extra de his q̄ vi metusue cau. fi. ca. abbas. t de iu. iu. ca. ad aures. Et licet diuersimode lo/ quātur: tamē eorū dicta ad cōcordiā reducēdo vel interpretādo videt dicendū q̄ in his in q̄b⁹ de essentia cōtract⁹ requirit volūtas oino libera:

ex tali iuramēto coacto non nascit obligatio vt in matrimonio coacto: qđ ipo iure est nullum: nec debet reiurādi actōe qđ metuo cā. vt inquit Pano: in ca. locū. de spon. Et dicit q̄ hec cōmunis opinio doctorū. In aliqo vero que licet requirāt volūtatē p̄ verbēū: nō tamē de essentia requirūt volūtatē ipsius liberā: vt i casu nro. Si p̄mitto dare decē vel aliqđ opus facere: dico q̄ si nō intendo seruare iuramētū nec hic obligat̄ licet peccē mortaliter: tamēnon tenetor ad implendū p̄missum quo ad deum: ideo aūt peccō mortal̄: qr potius debeo quodlibet malū corporale t̄ spirale sustinere q̄ periurio aut alteri paē cōmittere. vt i ca. sacrio. de bie q̄ vi metus cau. h. t. xxij. q. v. ca. ista nec si vero intēdo me obligare potius q̄ iurare: potius q̄ iurare qđ facere nō intēdā licet taliter iurē coactus q nullo modo libere facerē. tamen sm p̄dictos doctores tenet hoc iuramēto. Et ita tenet Raym. q. ca. si vero extra de iureiu. t ca. ad audientiā extra qđ me. cā. tanto est q: dē respicere volūtatē interiorē q̄ nō potest cognoscere. Et sic dicit q̄ coacta volūtas voluntas est. xv. q. i. ca. merito. t. ff. qđ me. cā. l. si metus. § si metu. Sed si quaras cur tenetur solvere omisso qđ sit de foro iudiciali. dico q̄ in foro conscientie talis me cogēs nō potest petere aliqđ nec si solui sibi retinere: quia fraus nulli debet patrocinari: nec est sua mīstate qđ debet lucrū reportare. extra de dolo t cōtu. ca. ex litteris. t ca. sedes. t ca. ex tenore. & recitp. t. ff. man. l. boicm. t. ff. de vsu. l. iij. § si. t C. de excep. rei iu. l. si cōgnouero. Non enī possum mihi retinere: quia semel cū iuramēto p̄misi babēs intentiōē me obligādi potius q̄ periurādi: t ideo ista p̄missa debent iudicio meo pauperib⁹ in foro conscientie q̄bus debētur ea que subiacet restitutiōi: quando nesciat quib⁹ debeant. Sm notata in ca. nō sanc. ad fi. xxij. q. v. t in ca. cum tu. de vsu.

De blasphemia D

Dicto fit cōtra ꝺ̄ spūm p blasphemiā: q hoc aūt maledictū virtū est cōtra primū spūm quo dē precipit honorari t p cōsequēs etiā sanctos. Nihil ergo est tam cōtra primū t sanctos: si nō mīs est cōtra secūdū p̄ceptum quo precipit ne nomē dei nominet in vanū: ign to ergo magr̄ p̄hibet assumi ad blasphemiā dī. Et ideo hoc irrequisitū virtū ponit ab irrefragabili theologo Alex. de ales. cōtra ſcōs spūs vt patet in. iij. pte sūme ei⁹ i tractatu ſcōs spūs. De quo etiā incēdo tractare in ſcōa pte principalis: vbi⁹ ordo sm monentiū parte. q. ideo ad p̄nūs vt in. ij. pte sūme q. xxxiij. q. blasphemare est cōtumeliā deo aut ſcīe inferre. licet aūt blasphemare sonet fiat cōtra deū: tamē etiā dicit cōmen blasphemia vel maledictio siue irreuerētia redūdat in blasphemiā t maledictiōs ac irreuerētiā dei: q̄ sicut dē laudat in ſcīs suis: psal. vi. ira blasphemi mal in eo: t p̄bat p̄ ca. statuim⁹. in p̄n. de malefic. cui iniuria filij reputat iniuria patri. l. patr. ff. de iniu. t ignominia illata nuncijo siue legato p̄ncipis nō min⁹ ad animū reuocat q̄s si ipi p̄ncipi esset inflicta. vij. q. i. ca. olim. t. q. q. viij. ca. accusatio. t per glo. i ca. reuertimi. xvj. q. i. sicut iniuria ep̄oz: iniuria xp̄i cui⁹ legatōe fungūt⁹ iij. q. q. ca. nullū. in fine. ita iniuria facta ſcīs: iniuria dei: t maxime iniuria facta ✠ gīne gl̄iose: vt patet per dictū ca. statuim⁹. ibi: t maxime beate ✠ gīnem. t facit ad hoc q̄ quādo fit iniuria ſponse accusatio datur ſponso. Lite apud labeonē §. ſponsum. t qđ ibi nota. ff. de iniu. Item si vxori fiat iniuria datur accusatio marito. inſtit. de iniu. §. pari. facit etiā ad hoc: q̄ mater gaudet pulegio filij. Lin. ſolitū. C. ad legē cor. de fal. Faceret ad ꝺ̄ q̄ si filius nō honorat matrē suā pōt appellari impius: iuxta notata p̄ Bal. in l. cōgruenti. in fine. C. de p̄ria po. vel alio mō ingrat⁹: vt in ſili babet p̄ Bal. in. l. j. C. de ingra. libe. dicit aūt idē Bal. ſingulariter in. l. ſi familia. ff. de iurisdi. omn. iu. q̄ blasphemia est duplex dicēdo ad despectum dei t ✠ gīne marie: t ideo duplici pena punit. Et hoc quando statutū dicit q̄ p̄ qualibet vice blasphem⁹ punit. Sec⁹ aūt si dicerat simpliciter: si blasphemauerit punit: qui tūc p̄na solū blasphemia punit quādo vno contextu verborū simul plures blasphemie p̄ferunt: vt notat Bar. in. l. nūc q̄s plura. ff. de pūa. delic. t in. l. ſi lud. ff. ad l. aqui. ſicut etiā pantēa deriuū plicis vno cōtextu nō incidit nisi vna excōicatiōis sententia: sm Jo. an. in ca. delictū. de regu. iu. libro vj. in mercu. licet tāto grauius sit quāto plies per ecclesiā t parochiā: tāto grauior peccat blasphemans q̄to plura verba blasphemie p̄fert t consequēter grauius puniri debet. dicit etiā Bar. in. l. item apud labeonē §. aut preto. ff. de iniu. q. omnis maledictū de deo vel de sanctis est blasphemia: t ideē dicit Hostien. in ſūma. ibi blasphemia est verbū impie dictū: vt in aut. vt nō luc. p̄ra nascol. vj. Dicit etiā Angel⁹ de pisio in. l. j. Et si q̄s impera. ma. q̄ blasphemia est omne verbū virulentum. l. de deo vel de sanctis etiā si non maledicat deum. sm aūt beatū Amb. in lib. de paradiſo. blasphemia est cū deo attribuit qđ ei nō conuenit: vel ab eo aufert qđ ei conuenit. Theologi aūt addūt aliā differētiā blasphemie. l. cū attribuitur creature qđ soli deo appropriat: de qb⁹ differimus blasphemie tractat Alexā. de ales vbi sup. t habes Tho. q. q. q. xiij. ar. j. Tūc aūt q̄s dicit attribuere deo qđ ei nō conuenit qñ dicit⁹ ba despectiue vel maledictōe cōtra ipm sicut ei dicēret. Maledict⁹ sis dē. vt dicit Aug. vbi ō. t Bal. i cōsilio suo incipiēt: Statuto cuiuscūq; calidi. Item quis blasphemat si dicit. Ad despectū dei. sm Ludouicū romanus in singularibus suis in

✠ bo blasphemia. ✠ statuto cauet. Item qđ dicit dē iuste vel partialē aut crudeliter. alia tenēt. Et quod dicit de blasphemia ✠ gīnis t aliorū sanctorū dē illis attribuit quod dē ex gratia sua dedarauit nolle in eis esse: vel cum turpit nominant aut vituperant. Secūda differentia blasphemie dei est vt supra dixim⁹ quādo ab eo remouet qđ ei cōuenit: t hoc partim cōmittit mīme modis. Bliq; em blasphemāt deū eius prudentiā negando dicentes ipm nō habere prudentiā de actib⁹ humanis: sed oia euenire a casu et a fortuna. Bliq; blasphemāt ex negātes ipsius potentiā dicētes Deus nō potest hoc facere. Bliq vero ex blasphemāt negādo ipsius sapientiā aut misericordiā vel aliā virtutē. Et silīter blasphemant sanctos cū abeis remouet quod deus dedarauit in eis esse. Tertia differentia blasphemie est vt dixim⁹: cū creaturē attribuit qđ soli deo appropriat: vt si quis diceret aliquē hoiem posse dare alicui fēlicitatē: vel scire futura que dependēt ex libero arbitrio: aut p accidēs cōtingit in rebus humanis que soli⁹ dei est prescire: vt habet Esa. xlij. t xxxvj. q. iij. ca. quodā loco. Secūdū est ex q̄ blasphemia de se t ex genere suo est peccū mortale: qa remota de se t ex genere suo est pugnat charitati diuine. vt ait Alex. t Tho. vbi supra. pōt aūt esse veniale si fiat ex surreptione: sine deliberatiōe: vt cū quis ea que dicit nō adiuertit esse blasphemias. sed ex aliqua passione inuentit esse blasphematoria subito prorumpit quoz✠ba blasphematoria subito proūmpit quoz sensum nō attēdit siue significationē. Cum aūt aduenit verba esse blasphematoria licet subito ex ire impetu hoc faciat. non excusat a mortali. cui⁹ si de cōmisso ato doleat: sicut nō ex mortali. cui⁹ si de cōmisso ato doleat: sicut nō excusat ab homicidij reatu q̄ homo occidit ex subito ire motu cum aduenit qđ facit: licet ēm ex tali ire motu cum aduenit qđ facit: licet ēm ex subito ire motu cum aduenit qđ facit: licet ēm ex subito ire motu cum aduenit qđ facit: licet ēm ex subito

re ꝛ sanctoꝝ. Ibidē etiā dicit q̄ blasphem⁹ est peior idolatra quia idolatra honorē suum auf/ fert deo et ignorātia: blasphem⁹ autē nō solum aufert honorē sed etiā infert ei cōtumeliā ꝛ iacturā. Iteꝝ peior est hereticus q̄ loquit̄ ea que credunt esse vera: blasphem⁹ autē cōtra suā cōsciē/ nā de deo dicit q̄s sciat nō esse dicēdū. Iteꝝ peior est iudeus qui vt ait deus Hiero. sup Matth. scindebāt vestimēta sua cū audiebant blasphe/ mias: vt tali signo ostēderēt dolorē cordis de iniu/ ria dei: sicut fecit p̄ceps sacerdotū cum pura uit xp̄m blasphemasse. sicut patet Matth. xxvj. Christiani autē audientes deum blasphemari: modo nō ostendūt signa doloris sed sepe ridēt ꝛ etiā ipi blasphemāt. O diabolici blasphema/ tores vos vestris blasphemijs xp̄m flagellatis vnde Aug. in quadā omel. ait. Christus flagel/ latus flagellis iudeorū flagellat etiā blasphe/ mijs falsorū xp̄ianorū. Hos etiā quantū est in vobis sagittas blasphemie arcu ligue vestre di/ rigitis in cor xp̄i ꝛ beate v̄ginis ac sanctoꝝ. vnde de vobis dicit p̄r illud .j. Para. xij. Fundis sagittas ꝛ dirigētes sagittas. ꝛ illud Hiere. ix. Extenderūt linguas suas quasi arcū. ꝛ ibidem Sagitta vulnerās lingua eorū. ꝛ illō Psal. Filij hoim dentes eorum arma ꝛ sagitte ꝛ lingua eor gladius acut⁹. Quapropē dicere p̄t deus de blasphemāte ip̄m illud Treñ. iij. Posuit me quasi signū ad sagittā. Item de blasphemātibus scribit dicere possum⁹ deo illud. ij. Regū. xj. Di/ rexerūt sagittarij iacula in seruos tuos. O im/ pie blasphemator: expectato diuinā vlciscī. Abbre uiabit ei vita sua ꝛ morte accelerabit ꝛ cr/ sicut pomū marcidū q̄s de arbore cadit aīq̄s matu/ rescat. scriptū namq̄ est Job. xij. Impij sublati sunt anteqūps suū. ꝛ Prouerb. x. Anni impioꝝ breuiabunt. O rementes maxima blasphemā/ tū. Si em: vt dicit in epla Jude apli: ꝛ etiā ba/ bek in ca. si igit. xxiij. q. iij. cū sanctus Michael altercaret cū diabolo maledictōis eis dignū/ mo noluit eū maledicere: quō audet maledicta/ homo deū ac sanctos blasphemare atq̄ eis ma/ ledicere. O perditi blasphematores cū deus sit pater oīm p̄ creationē quē quotidie saluatore de/ bem⁹ sicut boni filij patrē suū: aliis dicētibus. pater noster q̄ es in celis sanctificet nomē tuum vos dicitis. maledicat nomē tuū. ꝛ ideo de q̄li/ bet vestrū cōquerit deus di. Mala. j. Si ego sum pater tuus vbi est amor me⁹. ꝛ Deut. xxxij Deū qui te genuit dereliquisti: ꝛ oblitus es dñi creatoris tui. Nobis aūt qui cū nō blasphema/ mus inquit Psal. Ego dixi dij estis ꝛ filij excel/ si omnes. Pro maiori aūt p̄dictoꝝ declaratiōe nō silētio p̄fecundū censeo quātā penā mereat/ qui blasphemāt in inferno cum etiā in hac vita ma/ xima ei sit pena tarata. vnde extra de male. ca. sta/ tuim⁹. Gregor⁹ non⁹ ait. Statuim⁹ vt quicūq̄ cōtra deū vel aliquē sanctorū suoꝝ ū ꝛ maxime bea/ tam virginē linguā in blasphemiā publice rela/ xare p̄sumpserit: per episcopū suū pene subdat/ infern⁹ ānotare: vt vicesimo septimo die bonis p̄/ fatis ecclie in manifesto dum agunt missaruꝝ solēnia blasphem⁹ existēs: vltimo ulterius domi/ nico pallio ꝛ calciamēta nō habeat: ligatq̄ cornu/ gia ad collū: septēq̄ p̄cedentibus ferijs in pane ꝛ aqua ieiunet: ecclīam nullatenꝰ ingredi sur⁹ ꝛc. Sequit. cui si renuerit reagere ac peragere peni/ tentiā supra dictā ecclie interdicat ingressus: et in obitu ecclīastica careat sepultura. Hec ibi.

Blasphemātes etiā exemplo apli per excōmūi/ cationē debent sathane tradi. c. q̄ peccat. xxiij. q. iij. ꝛ ca. aplice. xxiij. q. iij. O blasphemi maledi/ ctj q̄ polluto ore turpiter de altissimo deo ꝛ bea/ ta virgine eorumq̄ sanctis iniuriosa verba p̄ferris/ cōsiderate q̄s horribile expectans sententiam. Si/ essi iniuriosa, p̄ferens verba de alio mortali ho/ mine etiā priuato acriter puniri debz. vt in. l. lex/ cornelia. ff. de iniu. Et multo magis si talia dicat/ cōtra imperatorē. vt i. l. famosi. ff. boc tamē crimē. v. quāq̄ etiā. cū ibi nota. ff. ad. l. iul. maie. Quid ergo de blasphemātibus deū ac sponsam ei⁹ virgi/ nem gloriosam. Profecto cū imperator velit augu/ stam coniugē suā gaudere suis priuilegijs: vt in l. p̄ncipes. ff. de leg. Nō min⁹ mirotices punit de⁹ blasfemos ipi⁹ pijssime mitis suis q̄s suos: imo cū sepe dissimulet iniuriā suā expectādo cōuer/ sionē peccatoris, vt dicit Sap. xj. qō etiā facit impe/ rator terrenus. vt in. l. vnica. Si quis impa. ma/ tamen sustinere nō vult iniuriā factā matri. vlp. refert Celsinus q̄ dū duo luderent ad talillos vnus horribiliter deū blasphemare cepit: deinde cepit iniuriosa verba de v̄gine benedicta p̄ferre ꝛ statim audita ē vox xp̄i dicētis. Iniuriā meaꝝ patiēter tuli sz iniuriā factā matri mee ferre nō possum. Et subito ille miser a deo p̄cussus cecidit mortuus ꝛ a diabolo ad infernū est portat⁹. O igit deuoti xp̄iani nolite aduocatā nostrā sa/ tissimā blasphemare. Legit namq̄ q̄ quidaꝝ gloriosam virginē i diuersis mēbris blasphema/ uit: qui statim illa mēbra p̄didit in p̄prio corpe deinde desperat⁹ crepuit medius infelicē aiam diabolo tradēs.

Iniq̄ssimū blasphemie vitiū cu eo illō
o q̄ nō remittit de⁹ neq̄ in hō seculo neq̄
in futuro: vt inq̄t dñs Matth. xij. qō ta/
men exponēdū est sm Bonauē. in. q. di. xlij. in
questiōibus circa litteraꝝ. ꝛ Alexan. de ales in. ij.
parte sūme in tractatu de blasphemia: ar. vltio.
q̄ aliud est blasphemia aliud est spūs blasphe/
mie. Blasphemia em si p̄cedat ex quadā aduer/
tentia vel humana fragilitate est remissibilis.
Spirit⁹ autē blasphemie p̄r eo q̄ immediate
spirat ad odiū dei ꝛ directe est contra bonitatē
ꝛ clemētiā spiritus sancti dicit irremissibilis: quia
nō habet secū aliquā causam vel materiā ad re/
missionē. Unde Hugo de scō Victore de boc

peccato loquens inquit. Hoc malū eo q̄ nihil habet in se excusatōis nō meret habere remissio/ nē. De hui⁹ maledicti vitij punitōe refert Gre/ gor⁹ in. xiij. dial. Qui quidā puerulus q̄ndā an/ norū in ciuitate Roma blasphemare cōsuetus semel existens in brachijs paternis vidit venire ad se demones ꝛ cepit clamare dicens. Adiuua me pater q̄ mauri veniūt vt me auferant. Quo dicto nomē dei blasphemauit. ꝛ statim diabol⁹ cum de manibus patris eripuit ꝛ ad eterna supplicia portauit. quia sm Hostien. habebat vsum rationis ꝛ discretionis. Legit etiā q̄ miles quidā in diocesi remensi cū quadā die i cena deū blas/ phemare statim pcussus morbo caduco cor/ā astantibus cadēs: ac per totā sequētē diē horribi/ liter p̄rijs corpus dilacerans: mirabile animā diabolo cōmendās expirauit. Nauta q̄z cū na/ rando deū blasphemasset statī submersus fuit quē frater eius postea in litore mortuū replēs inuenit sine lingua. Legit etiā q̄ imperātor Ana/ stasio. dxxviij. anno post christū apud carthagi/ nem Olimpi⁹ quidā Arrian⁹ sanctā ecclīam ca/ tholicā i balneis blasphemās tale excepit iudi/ cium. Nam statim tribus igneis iaculis ab ange/ lis dei desup missis visibiliter cōbustus est. Qui/ dam etiā Josias noie parcialis ꝛ blasphemus cum a patria sua expulsus a patre vagaret in quodā hospitio infirmat⁹ equū quez habebat vēdidit p̄ expēsis. Post aliquot dies cū taber/ narius mercedē suā p alijs expēsis peteret dixit ille. Ego nihil āpliꝰ habeo nisi diploidē ꝛ cali/ gas accipe eas. Sed faciat quicq̄d vult p̄ditor iste deus q̄ me hic reliquit sic desolatū: q̄ velit nolit intrabo in domū meā ꝛ tot mala facā q̄ diabolus erit. Quod audiēs quidā nobilis cū reprehēdit dicēs. Noli sic loqui frater q̄: si tot⁹ mūdus esset p̄ te nō poteris inuito deo domū intrare. Ille aūt dixit. Etiā dico ꝛ replico q̄ vo/ lit nolit de⁹ ego intrabo. Mirabile dictu statim discerpēs se a diabolo rapit ꝛ lacerat⁹ ad tartara portat⁹ est. Quod ille nobilis vni fratri nō/ ra post⁹ est. Quod ille nobilis vni fratri nō/ ra postea retulit. Narrat q̄z Petrus damian⁹ q̄ in Burgundia quidā clericus bene p̄bendatus audiēs legi in missa illud euangeliū: q̄ se exaltat humiliabit: dixit ip̄m dicēs. Si ego būiliar⁹ fuissem inimicis meis nō haberē hodie tot p̄bē/ das. Quo dicto venit statim de celo sagitta: que in os ei⁹ intrans eū mirabiliter occidit. Refert q̄z idē Petrus damia. q̄ i Bononia duo socij ad mēsam comedēdo gallū: vn⁹ ex illis diuisit minutim mēbra ei⁹ ꝛ piscit sup illū aquā pisa/ tā ali⁹ vo videns illū sic minutim diuulsū inqt/ Certe socie mi ita minutis diuulsus q̄ spūs De/ us nō posset reintegrare. Et ille rndit. Nō so/ lū sanct⁹ Petrus sed nec etiā xp̄us. Quo dicto statim gallus rediit viuus plenus pēnis ꝛ can/ tans ꝛ percutiēs alas p̄cat de illa aqua ip̄e rata sup illos blasphemos: qui cōtinuo effecti sunt leprosi ꝛ nunq̄ sanati sunt: imo hec lepra descēdit in posteros eorū. O xp̄iani quare deus vestr⁹ blasphematis cū sarraceni nō blasphemēt Machometū suū: imo nec xp̄m aut beatā vir/ ginē. Quinimo si quis eos blasphemare fz le/ gem eorū deberet per medium secari ꝛ crudeliter interfici. Sedz etiā lex imperialis blasphem⁹ debet cadē morte mori cū sodomita. vt in aurē. vt nō luxurietis cōtra naturā. col. vj. circa medium Inveteri q̄z testamēto horribilis mors ordina/ ta est blasphemis. Unde legit Leui. xxiij. q̄ quī/ dam blasphem⁹ adduct⁹ est ad Moysen vt pu/ niret: qui posuit eū in carcere p̄sulēs dñm qua/ morte eū deberet punire. Respōdit aūt ei dñs. Educ blasphemū extra castra: ꝛ ponāt omnes q̄ audierunt manus suas sup caput ei⁹ ꝛ lapidet eum vniuersus p̄plus. Et ad filios israel loque/ ris. Homo q̄ maledixerit deo suo portabit pec/ catū suū: ꝛ qui blasphemauerit nomē dñi mor/ te moriat: lapidibus obruet eum omis multitudo p̄li: siue ille ciuis fuerit siue peregrin⁹. Decidi. O maledicti blasphemi vos estis canibus peio/ res q̄ non latrāt ꝓtra dños suos. Et ideo de vo/ bis cōquerit dñs dicens per Psal. Rembuerit mihi mala p̄ bonis ꝛ odiū p̄ dilectione mea. Nolite ergo deū vestrū tam piū tam benignū tam dementē blasphemare nec alicui sanctorum maledicere: vt a penis eterni supplicij liberan/ eum ipso deo ꝛ sanctis ei⁹ i celesti glia in eternū gaudere valeatis: ip̄mq̄ deū vna cū angelis et beatis oibus in eterna secula būdicatis. Amen.

Feria scōa post secūdā dñicā in quadragesi/ ma. De voti diffinitōe ecclesiatōe ꝛ dispēsatiōe ac obligatiōe. Sermo decimus octau⁹. R

Exaudi domine

placare dñe attende ꝛ fac. Dan. ix. Querūt nōnulli doctores: verum emissio voti grineat ad primū p̄/ ceptū decalogi an vo ad secūdū. Et primo videt/ ceptū decalogi an vo ad secūdū. Et primo videt q̄ grineat ad p̄mū. Quotiēscūq̄ em⁹ quis deus venerat adimplet p̄mū decalogi p̄ceptū q̄s p̄ce/ apit deū venerationē. Exo. xx. ꝛ Deute. vj. Ergo emissio voti cuz sit quidā actus latrie videt ad p̄mū p̄ceptū p̄tinere. Q̄ aūt ad secūdū p̄ceptū p̄tineat p̄ca q̄ iquit Thomas. q. q. q. ne/ at p̄ct p̄bari per ca q̄ iquit Thomas. q. q. q. lxxxix. ar. viij. ꝛ Rich. in. iij. di. xxxviij. ar. v. q. q. vbi dicunt. q̄ votū factū deo magis obligat q̄ iuramētū factū boi. iuramēta aūt p̄missoria fa/ cta boib⁹ cadūt sub secūdo p̄cepto: ergo ꝛ voti/ a. Et ideo sicut trāsgredies iuramētū est trāsgres/ sor secūdi p̄cepti: q̄ p̄hibet assumptionē nois dei in vanū: ita trāsgressor voti q̄ in vanū deo promisit q̄ postea seruare noluit. Et quia oibus colligit q̄ cum diuersis respectibus votorū trans/ gressio contrariet p̄mo ꝛ scōo decalogi p̄cepto: nō pōt ee nisi maximū pctm. De hijs aūt trāsgres/

sonib⁹ multi inuenium̄t q̄n necessitat̄ cōstituti vota faciūt dicētes deo verba ꝓposita ꝓ themate nostro que postea obseruare nolunt. Et ideo de his votis tres ip̄lemarii cōsiderationes facemus. Prima dicet diffinitōis. Secūda causationis t dispensationis. Tertia t vltima appellatur obligationis.

De voti diffinitione. L

Q ad diffinitionē voti ē faciendū q
q magister sententiar̄ in.iij.di.xxxviij.votum diffinit dicēs. Votū est restificatio quedā ꝓmissionis spontanee que deo t de his q̄ sunt data fieri debet. Et hāc diffinitionē originaliter posuit Hugo de scō Victore libro.q.de sacrāmēt̄ parte.ij.ca.iij. Tho.vo.q̄.ij.q.lxxxviij art.j.sic votū describit. Votū est cōceptio melioris ꝓpositi animi deliberatione firmata. Rich. aūt in.iij.di.xxxviij.ar.iij.q.q̄.sic describit. Votum est ꝓpositi superogandi boni ꝓmissio deo facta ꝓter bonū finē ex deliberatione firmata cum intentione obligādi se ad implēdū ꝓmissum. Et hec diffinitio videt plenior t cōtinet septē conditiones que ad votū requiruntur. Primū ergo necesse est q̄ votū fiat deo: quia cū vouere sit actus latrie soli deo debet fm Rich.in.iij.di.xxxviij. arti.iij.q.j.t Tho.vbi supra.t Aste.parte.j.summe.lib.j.titu.x.q.j.t sanctū Bona.in.iij.dis. xxxviij. Si autē querat. quid de votis q̄ fiunt sanctis. Respondet q̄ nō habēt plenā rationē voti:nisi intentū inquātū ꝓmittit ipsi scō tale votum adimplere amore dei.ita q̄ principalis obligatio respiciat deū magis q̄ sanctū. vt inquit Rich.vbi supra in responsione p̄mi argumenti. Illa ꝓter vnū quodq; tale t illud magis.j. Posterior.t.q̄. Maba.

M

Ecūda ꝯditio voti est q̄ fiat de re bona
s t nō mala: fm Tho.vbi supra.arti.q̄.et ita Richar.vbi supra.arti.iij.q.j.t sanctus Bonauen.in.iij.dist.xl viij.t Aste.vbi sup. arti.iij.q.j. Et hoc est quod scriptū est.xxij.q.iij ca.in malis. Et est sumptū ab Isido.in sinon. libro.q.ca.xxj.vbi inquit. In malis ꝓmissis rescinde fidem. in turpi voto muta decretū. Si q̄d incaute vouisti ne facias. Impia enī est ꝓmissio que scelere adimplet. Nam t Jepte qui fm opinionē aliquos ꝓter votū filiā suam interfecit. Judicū.xj.fm Rich.vbi supra.in vouēdo fuit incaut⁹: t in reddēdo votū impi⁹: tamen quia postea de ꝺ penituit t in bono pfecerauit: enumerat a Paulo inter sanctos.ad Heb.xj. Alio rum tamē vero: videt opinio q̄ nō interfecit cā sed eius ꝺgnitate dño dedicauit. Tale etiā votum de re turpi dānat Seneca epla.c.ad Lucillū. Similiter inquit Tho.t Bonauen.t Rich.vbi supra.t Aste.etiaz vbi supra.q.q̄. Q votū non debet esse de inutili t vano t minus bono sz de maiori bono. Tertia conditio voti est q̄ fiat ꝓter bonū finē: ad excludendū votū quod fit ꝓter malū finē q̄uis sit de re bona: qđ non tenet Fr̄ Richar.vbi supra.arti.j.q.j.c.q. t Aste. vbi supra.arti.j.q.j. Finis enī est causa causarū q̄. Methaphi.t.q̄. Physicoꝝ. Et ideo actus dicitur bonus si habet bonū finem t ecōtra. vt inquit Ambro.in libro de officijs. Q autem nō teneat tale votū ꝓbant sic ꝓdicti doctores. Aut enī sperat ꝓter illud votū se posse consequi illū malū finez. aut nō. Si sic: maxime errat: q̄ fm August.libro.lxxxiij.questionū.q.xij. Impossibile est q̄ deo volēte fiat homo deterior: deterior autē efficitur p cōsecutionē finis mali. Error vero circa principale motuū alicuius facti impedit consensum in ipsum factū. Si autē non intendit se posse cōsequi illū malū finem: cum desino non sit impossibilius fm Philo.iij.ethicoꝝ. ca.v. Non videt se obligasse faciēdo votū p̄ re impossibili fm eorū opinionē: mortaliter tamē peccauit. Quidā autē doctor inquit. q̄ cū nemo peccet nisi deo permittēte. vt ait Aug.q̄. de ciuitate dei. videt rectius q̄ adimplear votū cōsecutio tali fine. Quarta cōditio voti dicit delibe rationis. Scōm enī Tho.vbi supra.art.j.t Rich. in.iij. dist.xxxviij.arti.ij .q.q̄.t Aste.vbi supra. arti.q̄.q.q̄. sicut in nobis est duplex velle: scz plenum quod est deliberatū: t semiplenū quod ē velle ex surreptione. sic etiā est duplex votum: scz votum qđ habet plenā rationē voti: t de ratione talis voti est q̄ fiat ex deliberatione. est etiā votū quod non habet plenā rationē voti: vt est votū sactum ex surreptione: t tale nō obligat de necessitate sed potius ex quadā congruitate. Et ideo fm Richar.in.iij.di.xxxviij.arti.iij.q.iij.quādo aliquis nude ꝓmittit aliquid sine iuramēto nō intendēs se obligare nō oritur obligatio. Argumentū extra de voto.ca.litteraturā. t.ff.de acti.et obliga.l.obligationū. Si vero habebat animū obligādi se tenet implere ꝓmissum: si cū deliberatione fecit etiā ex nuda ꝓmissione. Argu.xxij.q. v.ca.iuramenti.t.xxvij.q.j.ca.be vero. Si vero sine deliberatione fecit votū nullū est: vt dicit glosa in ca.litteraturā.de voto. Et ideo carens vsu rationis non potest vouere.extra de regu.ca.sicut tenor.

N

Ed hic querit de votis factis a mulieri
s bus in doloribus part⁹: vel a viris i suis angustijs ꝓprijs vel suorū. Et respondet Thomas vbi sup.q̄ si habēt intentionē obligādi se cogitātes de causa vouēdi: scz de dolore vel periculo a quo intendebāt per votū liberari tenent adimplere: fm Ambro.xvij.q.iij. ca.sūt q̄ opes. Si autē dubitēt: vtrū intenderint se obligare tantus est q̄ impleāt. quia in dubijs secus rio: pars est eligēda: vt dicit extra de homi.ca. ad audientiā.t.l.semp in dubijs.ff.de regu.iu. Ideo Montanari⁹ in luna celeri dicit. In dubio sapiēs cernit q̄ tutius interest. Si vo scimus q̄ sine deliberatione sed soluꝫ ex surreptione ex ni

mitate doloris t āgustie incōsiderate vouerit qđ deliberatē nō fecissent nō tenent. Ista tamē deliberatio nō requirit magnū tractū rōis: fm theolo.in.iij.di.xxxviij. Et ideo possum⁹ dicere q̄ illa deliberatio que sufficeret ad obligandū diabolo p̄ pecūa mortale sufficit ad obligandū deo p̄ votū. Similiter si ꝯs iratus calore ira cūdie faciat iuramētū vel votū qđ nō fecisset fm vsum rationis: nō tenet adimplere. q̄ qđ calore iracundie fit p̄ nō facto ꝺbet haberi. vt dicit in.l.q̄q̄d ff.de regu.iu.t in.l.iij.ff.de diuor. Difficillimus est enī iustū dolorē tēperare. vt dicit in.l.si adulterū cū incestu.§.imperatores.ff.ad le.iu.ꝺ adul. quod verū est si iracūdia totaliter impedit vsum rationis. Si q̄s vero aliqđ votū emittat cū aliqli deliberatiōe licet nō plena rursus est q̄ obfuet aut dispensationē q̄rat. Quinto fm Bona.t ceteros doc.vbi s.ad votū requirit ꝓmissio.s. vel vocalis: de qua Psal.air. Reddā tibi vota mea que distinxerūt labia mea. Aut mētalis: q̄ obligat quo ad deū q̄ solus intuet cor.j. Re.xvj. t.xiij.q.v.ca.si quid. Quapropt̄ Rich.t Tho. sūma diffinit votū di. Votū est alicui⁹ boni cū deliberatōe deo facta ꝓmissio. Septima voti ꝯditio ē q̄ fiat ꝺ bis q̄ superogatōis t nō necitat. sunt. vt pōt colligi a mgr̄o sen.in.iij. dis.xxxviij. c.ē.t Rich.ea.di.ar.iij.t Aste.vbi s.q.q̄.t Tho. q̄.q̄.q.lxxxviij.ar.ij.q.j.t i.iij.scripto.di.xxxvij. ar.q̄.q.j. Et ideo dicit mgr̄ sen.vbi s. q̄ voto: quia aliud est cōmune qđ ocs in baptismo facūt cū spondet p̄ se vel p̄ aliū renūciare diabolo t pompis eius. vt habet de cōse.di.iij.ca. ꝑma igit. et ca.ꝑmū interrogat.t tale votū quia fit de necessitate ad salutē nō habet ꝓpriā rationē voti. Singulare aūt votū est cū aliqs spōte ꝓmittit se facturū aliqđ bonū ad qđ nō tenebat ante votū. et de hoc voto dicit p̄ Aug.xvij.q.j.ca.sunt que dā. Sunt quedā que nisi vouerim⁹ nō debem⁹ sz post̄ ea deo ꝓmissum⁹ necario reddere cōstringimur. hec ibi. Si q̄s tñ aliqđ vouerat ad qđ tenet etiā sine voto tāto grauius peccat ꝓtractacēs q̄nto duplici vinculo est innodat⁹. Arg. in.§.pe. in auc.de ꝯsan.t vtc.fra.t in.§.si vo.insti.de ad op.t in.l.fi.C.de edic.diui.adri.tol. Septima voti cōditio ē discretio. Discretio enī est mr̄ oim virtutū. vt in ca.j.de offō.cu.t.j.q.v.ca.pñciū. Debet q̄ votū fieri discrete p̄udēter t moderate: q̄ sicut prohibita est indiscreta pnia. vt dicit Ap̄lus ad Ro.xij.ita t votū indiscretū. Et ideo inquit Tho.q.q.q.lxxxviij.q̄ vota illoꝝ q̄ vouerūt nō cōedere de capite vel de pedibus aīalis: vel nō laquare man⁹ t hmōi sunt pot⁹ deridēda q̄m fuanda. cum⁹ tamē puto q̄ q̄ tal⁹ vouit se ad cautelā absolui faciat. Et p̄dicta q̄ colligimus q̄ta i voto q̄q ꝺbet esse maturitas q̄nta q̄ p̄udētia i vouē

do. Et hoc de prima nri fmonis parte sufficiat

De voti excusatione ac dispensatione. O

Ro expeditione scōe ꝓ notandū est.
p fm Tho.q.q.lxxxviij.arti.x.t Bona. in.iij.di.xxxviij.ar.q̄.iij.t Ricar.di. arti.ix.di.Q cōuenienter i voto pōt fieri dispensatio si cōmutet in aliqđ qđ sit magis ad honorē dei. nō aūt pōt dispensari simpliciter idest vt vouēs nihil teneat facere. c.nō est. extra de voto Et ideo in cōmutatōe voti tria debēt cōsiderari. vt in.c.magne.extra de voto. soluet. qđ licet: qđ decet t qđ expedit saluet vt sic medi⁹. Sicut enī obligatus ad soluendū solidum satisfacit cum donat libri quē maioris valoris: sic etiā ille qui est obligatus deo ad aliquod obsequium ꝑsonale puta peregrinationis vel ieunij: aut alterius operis pietatis si cōmutet ei in melius nō tollit votū. Unde accidit casus: q̄ quidā vouerit visitare sepulcrū dominicū t postea mutās propositū factus est monachus de quo interrogatus papa an sit reus voti fracti. respōdit sic. Reus fracti voti nullatenus⁹ habet qui cōporale obsequium in ꝓpriā nō salvatur religionis observantiam cōmutare. c. scripture. extra de voto. In dispensatione autem nō sufficit q̄ sit eque bonū: aliter vterq; peccat scz dispēsans t ille qui dispēsat si ꝺ sciat. fm Hosti. Quo aūt ad dispensantem seu cōmutantē sciendū est. fm Ric.vbi supra.arti.viij.q.j.t Aste.vbi supra.arti.x.q.j.q̄ quis in voto possit fieri cōmutatio. vt habet extra ꝺ voto.c.magne.t ꝺ iureiu.c.quemadmodū.q̄. Nō tñ fieri debet auctoritate vouēntis: q̄ nemo iudex i causa ꝓpria. C.ne q̄s i sua causa.l.j. Et tñ si querat quis possit vota dispēsare seu cōmutare. rñdet Tho.vbi supra.arti.x.q.q̄.q̄ sūmus pōtifex q̄ gerit plenarie vicem xp̄i in tota eccl̄ia ip̄e habet plenitudinē dispensandi in oīb⁹ dispēsabilib⁹ votis. Ep̄is vero cōmittit dispensatio in votis que cōiter fiūt t idiget frequēti dispensatione vt habeāt de facili boies ad q̄s recurrāt. sicut sunt vota cōmunia pegrinationū. ar. ad hoc. extra de voto.c.j. Et ideo vota terre sancte t crucis t religiōis reseruātur sūmo pontifici. extra de voto.c.ex multa. cum capl̄is sequentibus. Et idez fm Hosti. xxiij.q.j.c.quoties. Et in his nō debet papa dispensare nisi p̄ propter aliquā maximā ecclie vtilitatem vel necessitatem. vt in dicto.c.ex multa. Et idem habetur per Tho.in.iij. dist.xxxviij.t Richar.in eadem di.arti.ix.q.j.et Innocen.et Hostiē.t cōmuniter oēs canonistas in.c.ex ad monasterium. extra de sta.mo. In alijs vo votis que sibi papa nō reseruat ex cōsuetudine vel decreto possunt epi dispensare nō autem inferiores p̄lati: nisi specialiter eis fuerit ꝯcessū Exceptis ꝑlatis religiosorū qui dispensare possunt in votis subditoꝝ suorū. vt infra patebit.

lius ⁊ cõmentatõis causa rationabilis. extra de voto. c.j. Et si est peregrinatio debent cõsiderari ea q̃ fierẽt in ea: et in alios pios vsus cõuerti, vt dicto.c.j. ⁊ c. sempeure. extra de voto. In voto vero abstinẽtie ⁊ similibꝰ consideranda est asperitas seruationis voti: ⁊ alioꝝ que in voto cõprehensa fuerũt. Item affluentia voluentis. vt in dicto.c.j. Similiter dicendum vbi dat de dispensatione iuramẽto ꝛ. Nam ad quẽ pertinet votum cõmutare siue dispensare ad eundem etiã pertinet iuramẽta dispensare seu cõmutare. fm Inno. in.c. obtinores. extra. ō iu iu.

Quarto ad sedam particulã huiꝰ cõsiderationis facendũ fm theologos in.iij. di. xxviij. q̃ ista excusant a voti impletione. Primo ipossibilitas. Nã si q̃s fecit votũ de impossibili non tenet: q̃ ad ipossibile nemo tenet. vt in.l. impossibiliũ. ff. de reg. iur. Sed voluendo peccauit grauiter. fm Ric. in p̃dicta di. arti. v. q.j. Si vero fecit votum de possibili q̃ postea factũ est impossibile nõ tenet fuare: nisi inquãtũ pẽt. Si aũt oĩno sit impotens in toto liberatur donec poterit. q̃ si sua culpa impossibilitatẽ incurrit grauissime peccauit. fm Ricar. vbi. s. Et tenet facere q̃d in se est vt possit: ⁊ hẽ promptaꝝ voluntatẽ faciendi quando poterit. fm Tho. q.j. q. lxxxviij. arti. iij. Preterea notãdũ est fm Ric. in. iij. di. xxxviij. arti. v. q.j. in rõne secundi argumẽti q̃ si q̃s vouit monasterũ aliq̃s vel religionẽ ĩtrare debet dare operam q̃ntũ pẽt vt ibi recipiat: ⁊ si habuit intentionez obligandi se ad religionẽ in generali si sibi non pẽt recipi tenet aliã intrare: certã si habuerit particularem affectionem ad vnã. Si vero solũ intendebat intrare vnã religionẽ vel locũ nõ tenet aliã intrare: si sibi recipit nõ pẽt. Si vo nõ apparet de eius intentione. licet optaret intrare aliquã in particulari in hoc dubio tenet ĩtrare aliquã aliaꝝ religionez si in ea recipi nõ valet: fm cõmunẽ opinionez doctoꝝ in. xxxviij. di. q̃rti. Jezs fm Hugo. xxij. q. vltima. c. nõ solũ. si quis fecit votum de carnibus nõ comedẽdis vel de nõ bibẽdo vino ⁊ huiusmodi ⁊ postea infirmet ⁊ a medicis dicat q̃ in maximũ discrimẽ sibi erit tale votum obseruare: pẽt cõtrauenire maxime ex auctoritate superioris. c. cõsiluũ. §. fi. de obser. ieiu. voto. ĩ quo videt inserta conditio tacita. scz si necessitas nõ est. de re. regu. iur. Et alibi dicitur. q̃ ea que de nouo emerguntnouo indigent auxilio. l. de etate. §. et causa. ff. de iter. act.

Quãdo ab impletione voti excusat superior: ⁊ c. j. q. iij. Cum votum pendat a libera voluntate solus ille qui liber est pẽt vouere nõ aũt seruus. l. quod attinet. ff. de regu. iur. in argumentũ. vbi dicitur. Quod attinet ad ea que sũt iuris ciuilis: seruus p nichilo reputat. Et ideo ille qui in aliquo subest alteri in eo nõ potest vouere. vnde notãdũ est fm Rich. vbi supra. art. iij. q.j. ⁊ Tho. q. ij. q. lxxxviij. art. viij. ⁊ Bñt. vbi supra arti. vj. q.j. Quãdo ergo q̃dã psone quoꝝũ vota nõ sunt obligatoria nisi ratificẽtur ab illis a quibꝰ possunt ĩritari. Et ideo nõ debẽt seruari illis contradicẽtibus. Primi sunt episcopi qui sine licẽtia pape nõ possunt vouere ita q̃ dissoluatur vinculũ quod est inter eos ⁊ ecclesiam. extra de renũcia. ca. nisi cũ pridẽ. Episcopi etiã sunt sponsi ecclie. vt in ca. inter cotpalia. extra de trãsla. epi vel electi. Item nõ possunt emittere vota que essent in p̃iudiciũ siue cure. vt i ca. magne. extra de voto. Secũdi qui nõ possunt vouere sunt clerici beneficiati: q̃ vouere nequeũt pegrinationẽ aut aliud, p̃ter quod habeãt relinquere ecclesiam suã sine licẽtia p̃relati sui. vt de consecra. di. v. ca. non oportet. ⁊ extra de voto. ca. magne. extra de renũcia. ca. admonet. Uorũ tamen religionis facere possunt sine licẽtia epi. xix. q.iij. ca. duc sunt. Et similiter ō accipiẽdo crucem. vt extra de voto. ca. fi. Alia vero vota que non vergunt in p̃iudiciũ ecclesie suc. vt puta abstinẽtie ⁊ orationis dicẽde ⁊ hmõi possunt facere sine licẽtia episcopi: ⁊ similiter epi sine licentia pape. argu. viij. q.j. ca. clemẽs. ⁊ extra ō restitu. ca. relatũ. cl. ij. ⁊ extra de voto. ca. magne. §. j. Tertio non potest vouere religiosus p̃fessus ea que sunt in p̃iudiciũ obediẽtie p̃relati sui. vnde dicit Inno cẽs. ⁊ glosa ac cõiter doctores. in ca. monachis. xx. q. iij. q̃ in alijs que nõ p̃iudicãt p̃lato suo aut religioni potest vouere ⁊ tenet seruare: nisi cõtrariet sibi a p̃lato suo. Et hoc etiã asserit Bonauen. ⁊ Tho. vbi supra. In his vero ex quibus esset aliquale periculũ arcta integrã obseruationem sue regule ⁊ p̃fessionis: vel redderet onerosus p̃lato suo vel alicui ex fratribꝰ: vel alicui ex illoꝝũ scandalũ generaret ex dicto voto: tale votum nõ tenet. ita intelligit ca. monachis. xx. q. iij. vbi dicitur. Monacho nõ licet vouere sine consensu abbatis sui: si aũt vouerit frangẽs dum erit. Nec ibi. Tanta enĩ altitudinis est religionis votum vt omnia alia vota in eo trãsmutari possint. extra de voto. ca. scripture. Et ideo ecclesia considerãs hanc altitudinẽ religionis ⁊ humanã fragilitatẽ noluit religiosos posse superaddere alia vota sine ꝛsensu superioris: aut si facta fuerint voluit q̃ possent a p̃latis irritari ꝓter periculũ transgressionis vitandũ. facit ab hoc. xxiij. q. v. ca. noluit. Quarto pueri ãte annos pubertatis. scilicet masculi ãte decimũ quartũ annũ: ⁊ puella ãte duodecimũ complẽtũ nõ potest vouere: quia vt plurimũ patiũtur defectũ rationis ⁊ sunt in potestate parentũ vel tutoꝝũ. Et ideo si vouẽt potest a parentibꝰ vel tutoribus irritari eoꝝ vota. Et fm Guil. si pater vel tutor: puto cõtradicit ⁊ postea assentit: nõ remittit votũ. Item si impubes intrat religionẽ: pater

vel tutor: pẽt cum revocare infra annum. xx. q. ij. c. puella. ⁊ extra de regu. c. ij. Post annos vero pubertatis: quo ad ea que pertinẽt ad personam eoꝝ pñt vouere ⁊ tenent fuare etiã iuitis parentibꝰ. puta de ingressu religionis de abstinẽtia: de ꝓtrahẽdo matrimonio ⁊ hmõi. Sed q̃ntum ad illa que pertinẽt ad dispositionem domesticam nõ possunt sine consensu patris vouere puta de dãda elemosyna. l. si q̃s rem. §. voto. ff. de pollicita. Nisi bẽant peculiũ castrense vel q̃si. De ipso enĩ pñt vouere ⁊ tenent fuare etiã iuitis parentibꝰ q: in ipo babẽt plenũ dominiũ vt habet in. l. j. §. fi. ⁊. l. ij. ff. ad macc. ⁊. l. de inoffi. testa. l. fi. Et generaliter non solum pueri impuberes: sed etiam omnes alij nõ habentes vsum rationis ⁊ liberi arbitrij nõ possunt vouere. c. si cui reuelat. extra de regu.

Quinto serui nõ possunt vouere ꝓtra voluntatẽ dñoꝝ aliquid quod impediat eoꝝ fructuz. vt de ingressu religionis vl peregrinationis et hmõi. liij. di. c. et antiquis ⁊ c. si seruus. possunt autez vouere illa et quibus nõ fit p̃iudiciũ dñis. Secus vir seu mulier nõ pẽt vouere sine cõsensu alterius ꝓtingis fuare cõtractẽ. In hoc enĩ est equalis mlier viro suo. j. Lxxin. viij. ⁊ xxij. q.j. c. si q̃s uxor. ⁊. q. v. c. precepit. ⁊. c. xpiana. cũ si aliquis cõiugũ vouerit contractẽ nõ pẽt petere debitũ licet teneat reddere alteri petenti. c. q̃dã. ⁊. c. placet. de cõuer. cõiu. In aliis vero que pertinẽt ad regimẽ familie ⁊ dispẽsationẽ dom⁹ mulier est subiecta viro suo et nõ ecõuerso. Et ideo de illis mulier nõ pẽt vouere sine licẽtia viri sui. xxxiij. q. v. c. manifestũ. ⁊. c. noluit. ⁊. c. mulieri. Ideo nõ pẽt vouere facere elemosynã de reb⁹ viri. In aliis vero ex quibus nõ fit p̃iudiciũ viro pẽt vouere: cũ si maritus nolit tenet frangere. Scriptũ est enĩ Numeri, xxx. vbi inquit de⁹. Si vouerit vero: ⁊ iuramẽto se ꝛstrinxerit vt p̃ieiunij vl cetera ꝓ rerũ abstinẽtia affligat animã suã in arbitrio viri sui erit vt faciat siue nõ faciat. Uir quoq; nõ pẽt facere votũ p q̃ gener tet p̃iudiciũ vxori quo ad ẽbitũ reddẽdũ. q: vt supra dictũ est q̃ ad hoc sũt pares. c. gaudem⁹ de diuoꝛ. Secundũ est aũt q̃ si vxor vouerit facere elemosynã de re p̃pria in qua vir nihil iuris habet. fm Tho. in. iij. di. xxxviij. debet adimplere votum etiam nõ cõsentiente viro cum ei nullum ex hoc p̃iudiciũ subsequatur.

Sexto q̃s excusat a voto ꝺ: conditionaliter. fm enĩ Bñt. nr̃m. j. pte sũme li. j. ti. xx. ar. q. q. ij. ⁊ mgr̃m in. iij. di. xxxviij. cij. ⁊ Ricar. ca. di. arti. iij. ⁊ Tho. q. q. q. lxxxviij. ar. q. q.j. ⁊ in. iij. di. xxxviij. arti. q. q.j. Aliud est votũ absolutũ: aliud ꝓditionatũ. Uotũ absolutũ est cũ q̃s vouet se facturꝰ aliq̃d absolute ⁊ simpliciter sine ꝛditiõe aliq̃ vl determinatõe: ⁊ tũc tenet statiz adimplere cũ poterit. q: scriptũ est in. l. in oĩbus. ff. de reg. iu. In oĩbus obligationibus in quibꝰ dies nõ ponit p̃sens die debetur. vnde q̃ vouit religionẽ intrare statim tenet cuz potest nec sufficit intrare in fine vite sue: quia p votũ intrãdi religionẽ residuũ vite sue deo dicatur: vt dicunt p̃dicti theologi. vbi sup. Similiter q̃ vouit cũ aliqua muliere ꝓtrahere matrimoniũ nõ sufficit semel ꝓtrahere ante mortẽ: q: ad hoc fit matrimoniũ vt simul viuãt. vnde Bñt. q. dis. xix. Reliquat homo patrẽ ⁊ matrez ⁊ adherebit vxori sue. Unde dicit in. l. j. ff. de ritu nup. q̃ matrimoniũ est consortiũ omnis vite. Si quis aũt vouit ⁊ dies apposita: tenet die determinato ⁊ nõ ante. l. cedere diem. ff. de verbo. obliga. Uorum autẽ conditionatorũ est cum quis ꝓmittit aliq̃d sub cõditiõe: puta si ab infirmitate liberet ⁊ huiusmodi. ⁊ tali conditiõe nõ existẽte nõ tenetur. xxij. q. viij. ca. nõ solũ. Et hoc intelligit siue sit cõditio expressa. vt extra de cõdi. appo. ca. verum. ⁊ ca. ō illius. siue sit tacita que est sui natura indita voto: vt si potero ⁊ huiusmodi fm Hostie. Si tamẽ aliq̃s vouerat duabꝰ causis ⁊ sub diuersis conditionibꝰ respiciendũ est ad eius intentionem: si intẽdebat se obligare qualibet illarũ conditionũ existẽte: fm Raz. ⁊ Rodo. in summa. Itẽ notandũ fm Rich. in. iij. di. xxxviij. arti. v. q.j. ⁊ Bñtũ. vbi supra arti. vij. q. vj. q̃ si aliquis bonorens aliquod magnũ scelus q̃ est cõtra⁹ committere vouerat q̃ si cõmittet interabit aliquã religionẽ quã tamẽ bonorem intrare: si cõmittat tale delictũ tenet intrare dictã religionẽ. quia votũ sub cõditiõe factũ de re bona ⁊ ꝓpter bonũ finẽ obligatoriũ extãre cõditiõe siue illa cõditio sit bõa siue mala. Itẽ si aliq̃s vouerat dare aliquã rem in particulari: puta talẽ equũ vel talẽ libr̃ũ: et postea sine sua culpa moriat equus vl furetur liber: talis est excusat⁹ nec tenet ad aliq̃d: fm cõmuniter doctores. q̃a p̃missoꝝ aliquis rei determinate liberat ab obligatione interitu dicte rei. ff. de re liberat ab obligatione interitu dicte rei. ff. de ẋ bo. obli. l. si ex legati causa. Et hoc verum nisi fuisset in mora. ff. si cert. pe. l. q̃ re. ⁊. ff. depo. l. q̃ si in alia. §. fi. Et hoc sufficiat p̃to secunda parte nri Simonis.

De votoꝝũ obligatiõe. I

Tertia pars nostri Simonis ꝺ: obligationis. Multi enĩ sceleratꝰ dñ sunt in inferioribus ⁊ angustijs mĩsa deo p̃mittũt si liberent: ⁊ postea acceptis gratijs nolũt adimplere: fuãres illꝰ Ouidij in. j. de arte amã. Pro mittas facito q̃d enĩ ꝓmittere ledit: Pollicitus dues q̃libet esse potest. Et i lib. epl̃aꝝ epla. vij. vbi inqt. Perdere vba leue est. Contra q̃s inqt Rich. in. iij. di. xxxviij. arti. v. q.j. ⁊ Tho. q. q. q. lxxxviij. ar. viij. q̃ tales mortaliter peccãt ⁊ grauiter mã dei offensã cõmittũt: q̃s sic p̃dat. Graue est fidẽ fallere erga hoies: vt ait glo. in. l. ff. de cõsti. pecu. ergo multo fortiꝰ peccat q̃ deo frangit fidem. Sed q̃ nõ seruat votũ p̃missum est hmõi. ⁊ c. Tenet ergo q̃libet facere q̃d vouit vel glo

sa sug illud psalmi.lv. vouere ⁊ reddere: air. Vouere est cōsilij: reddere necessitatis: ⁊ bene. Nichil rā congruū est fidei humane q̄ ea q̄ semel placuerūt custodire. ff. ō pact. l. j. ⁊. C. de transact. l. nō minore. Ubi etiaz dr. Quod semel approbatū est: amplius reprobari nō debet. C. ō iudic. recta. l. parendū. ⁊. ff. eo. l. penul. Quod etiā semel placuit amplius displicere nō debet. C. qō sine cōsensu: de rei. ui. vj. ⁊ Instit. de exec. tuto. §. si cui. ⁊. ff. de seruis rusticis p̄dic. l. p fūdū ⁊. C. de resti. Lū quis ⁊c. Quod etiā ab initio est voluntatis: et postfacto est necessitatis. ff. cōmo. l. in cōmodato. Et iō scripsit ē ⁊c. q. j. c. puelle. vbi Leo papa inquit. Ambigi nō pōt crimē esse magnū vbi ⁊ p̄positū defuit ⁊ p̄fectio violat. Nā si būana facta nō possunt impune calcari: qđ de eis dicē dū qui corrumpūt federa diuini sacramēti. hec ille. Quantū vero q̄s teneat ad votū adimplendum ponit idē Leo papa. ⁊c. q. iij. c. j. ⁊ ō etiā habet. xxvij. q. j. c. viduas ⁊. c. nupturas. ⁊ extra ō vo. c. licet vbi dr. licet vniuersis libeat sit arbitrium in vouēdo vsq; adeo necessaria est post votum obseruatio: vt sine grāe salutis dispēdio aliqui nō liceat resilire. Ad obseruatiōem etiā voti nos inuitāt ep̄la gēlium: marie ō quodā qui vocabat Marcell⁹: de quo scribit Valer⁹ li. j. qui fecerat votū deo virtutū: q̄ si obtineret victoriā ō hostibus illi faceret templū. postea obtēta victoria duo tēpla edificauit: q̄uis nō teneret: nisi ad vnū. Quid ergo facere debēt xp̄iani. Et ideo dr. Leui. vij. si votū quispiā obtulerit hostia cadē die edet: ⁊. xxvij. eiusdē libri dr. Animal q̄ pōt immolari si q̄s vouerit sanctū erit: ⁊ mutari nō poterit. Sinili in meliꝰ bono. ⁊ Judicū. xj. dicit Jepte. Aperui os meū ad dñm: et vouēdo: et aliud facere non potero. ⁊ Job. xxij. Rogabis dñm ⁊ exaudiet te: ⁊ vota tua reddes ⁊ p̄uer. vij. c. gaudet Salomon dr. Reddidi vota mea. ⁊ P̄uer. xx. Ruina est hoi deuorare ⁊ post vota reddere nolle. ⁊ Eccliastes. v. Si qđ vouisti deo ne moreris reddere displicet enī infidelis ⁊ stulta promissio: multoq; est melius nō vouere q̄ post votum promissa reddere nolle. et Malachi. dr. Maledictus dolosus q̄ habet in grege suo masculū: ⁊ votū facēs immolat deo debile. Et iō dicit Moyses Deut. xxiij. Cum votum voueris dño deo tuo nō tardabis reddere: q: requirit illū dñs de⁹ tu⁹. ⁊ si morā fuerit repuesbit tibi in p̄cm. Ea gr̄a dicebat David. Ps. xxj. Vota mea dño reddā in cōspectu omnium eius. ⁊ Ps. lxj. reddā vota mea de die in die. Ps. lxxix. erbo: tak dr. Redde altissimo vota tua: vt sic facēs habeas a⁹ gr̄am in p̄sēti ⁊ gl̄iam in futuro. Amen.

Feria tercia post scām dñicam in quadragesima de sacroꝝ festoꝝ cōmendatione: obligatiōe ⁊ exclusiōe. Sermo decimusnonus. Q

Nus est pater

vester qui est i celis Matth. xxiij

Eloquentissimi Ciceronis est sentētia in rusticu. questionibus libro. j. di. Nemo hoim est tam imanis cuius mentē non imbuerit diuinitatis opinio. Et idē libro. j. de legib⁹ inquit. Nulla gens est tam imansueta: nā fera que nō etiā si ignoret qualē habere deū deceat: nō tamē habēdū sciat De quo deo inquit Ansel. in libro p̄slog. Deus est pulchritudo que nō videt: odor q olfactu non percipit: sapor q nō cognoscit: bonitas que nō sentit. Et Gregoꝛ⁹ in moral. dicit. Deus est viuificatrix rerum causa causaꝝ vita viuentiū ratio rationabiliū creaturaꝝ. Et Albumasar in maioribus introductionibus inqr. Deus est mouēs oīa imobilis incorruptibilis altissim⁹: cui⁹ nomē est bñdictus ⁊ exaltatus exaltatiōe maxima. Arest. q̄z. xij. Metha. de eo loquēs ait. Deus est nobilissimū oīm entiū ⁊ nihil eo nobilius. Et in eodē loco etiā ait. Dicim⁹ autē deū esse sempiternū bonū ⁊ optimū: cuius duratio in infinitū est: in quo est sūmus intellect⁹ ⁊ sūmū intelligibile sūmaq; voluptas sūme voluptuosa vita ⁊ gaudiosa. Lassiodorus q̄q; sup psalmū illū Magn⁹ dñs ⁊ laudabilis nimis. inqr. Deus est virtus inexplicabilis pietas incōp̄rehēsibilis sapiēcia ineffabilis: cuius vera diffinitio est finē in suis laudibus nō habere. Boet⁹ quoq; in libro de trinit. ait. Deus est esse pulcherrimū fortissimūq; ē vnū in quo nullus numerus nihilq; est in eo aliud p̄terq; id qđ est. De hoc etiā deo nr̄o loquit Sapiens Eccl. j. c. dicēs. Unus est altissim⁹ creator oīpotēs rex metuēdus nimis. Et quibus oīmbus cōtēplari possumus infinitā dei clemētiā: q̄ cum sit tam excellēs ⁊ tam excelsus. de quo David. psal. cxxxij. inqr. Tu sol⁹ altissim⁹ in oi terra. nō dedignat nos vilissimos ⁊ infimos i suos filios acceptare. Uñ bene dicit ꝓba. posita Unus est enī ⁊c. Dic aūt deus noster a nobis maxime colit per sacroꝝ festoꝝ veneratiōē: de q̄bus tractaturi tres vtiles cōsiderationes faciemus. P̄ima dicet cōmendatiōis. Scōa obligatiōis. Tertia exclusiōis.

Pars p̄ma de cōmēdatiōe sacroꝝ festoꝝ. X

Uo ad p̄mā partē q̄ dr cōmēdatiōis. q̄ excellēs sit hoc p̄ceptū de festoꝝ veneratiōe patet ex ꝓbis dei. Exo. xx. c. vbi inqr Memēto vt die sabbati sanctifices. Nulli enī alteri p̄cepto decalogi addidit hoc ꝓbū memēto nisi huic: ⁊ ratio assignat ab Exo. de alec in. iij. pte sūme in tract. hui⁹ p̄cepti. ⁊ a sctō Bona. bētō Tho. ⁊ Rich. in. iij. sen. di. xxxij. ⁊ a Petro lōbardo in ca. di. q inqr. Quia hoc p̄ceptū quodā mō faciebat ad aliorū mandatorū integrā ipletionē: quia dū homo vacat sibi ⁊ deo melius cognoscat quid agendū sit: p̄terea p̄mittat huic

mandato specialiter memētō: quia in eo rēcōsiderationē cetera ad memoriā reuocantur: ⁊ hanc eandē rōnē assignat Nicola⁹ de lyra super Exo. xx. c. Qui ḡ bñ fuat ꝓceptū obseruabit etiā relqua p̄cepta: que debet in festo ad mēoriā reducere. vñ Petrus Ioan. i. iij. sentē. distinct. xxxvij. dicit. q̄ q̄libet tenet deū recognoscere in dñica die in aliqua hora: licet nō in q̄libet. ⁊ hāc tenet p̄mittēs de suis p̄cīs moralibus: ⁊ hāc ꝓpositū illa p̄fitendi: ⁊ diuina p̄cepta obseruandi. Y

Ed forte aliqs dicat. Lū de⁹ p̄cepit sanctificari sabbatus quare eccl̄ia mutauit ꝓceptū i die dñicaz. Rñdeo fm Alex. de ales vbi. ō. ⁊ Bona. ⁊ Ric. i. iij. sen. di. xxxvij. ⁊ Tho. q. ij. q. cxij. q⁹ hoc facū est triplici rōne. Pria dr cōpletiōis. vt cū inqt Aug. lib. iij. sup Gene. ad lram. Sabbatū fuit p̄ceptū iudeis in vmbra ⁊ figura futuri requietionis christi in sepulchro. quia sicut de⁹ requieuit septimo die ab omni opere q̄ patrarat Gen. ij. c. i. fm Nico. de lyra ibidē cessauit a creatione noua⁹ specierū: q: licet q̄die deus creet alias de nouo: non tn creat noua⁹ rerū species. Sicut ergo septim⁹ dies fuit ille in quo de⁹ requieuit a noua creatiōe ita septim⁹ dies fuit ille in quo xp̄s requiescere debebat cōplēta mūdi redemptiōe. i. in sepulchro sicut ꝓpheratus fuerat Ps. xv. vbi dr in ꝑsona xp̄i. Caro mea requiescet in spe. Quia igit̄ p̄ceptū de sabbato erat quedā figura: ideo adueniente figurato debuit cessare ⁊ in die dñica crāsmutari. q: sabbatū significabat quietē aiaꝝ futurā: dñica vero nō solū significat quietē aiaꝝ sz etiā corporū. vnde de cōse. di. iij. c. sabbato Innocē. papa tangēs hāc rōnē dicit. Die dñica ob venerabilē resurrectiōem dñi nr̄i iesu xp̄i nō solū in pasca celebram⁹: verū etiā p singulas hebdomadas xp̄i⁹ dies frequētam⁹ imaginē. In xp̄o nāq; residet exemplar ⁊ causalitas generalis resurrectionis: et tam in ipso sicut in capite requiescit humana natura. Z

Eunda rō: ḡre crāsmutatū fuit sabbatum in dñicā dicit eccl̄iastes. Nā apud gētiles dies dñicus p̄mus est: cū in p̄ncipio illius diei incipiat dñari p̄mus planeta ⁊ p̄ncipalis. i. sol. p̄ter qđ vocabant eum die solis: vt habet. C. de fer. l. ij. Et ideo vt inquit Leo papa in sermone. xxiij. Exhibebāt gētiles reuerentiā soli p capitis īclinatiōes ⁊ adorationem. Quap̄opter vt ipse error: ecclesiastes. i. mater eccl̄ia spūsancto inspirata ordinauit vt hic dies sanctificaret i honorē xp̄i: qui est sol iusticie ⁊ lux mūdi Johānis. viij. c. Jte vt xp̄iani relinquerent⁹ iudeoꝝ ⁊ cerimonias illoꝝ: licet enī p̄ceptū de sabbato sit morale: quo ad hoc vt homo vacet deo: iuxta illud psalmi. xlv. Vacate ⁊ videte qm̄ ego sum deus. cū quo ad determinatiōem tp̄is est figurale: vt sup dictum est. Et ideo dies sabbati potuit ab eccl̄ia crāsmutari: vt cetera ce

rimonialia ⁊ figuralia: put inqr Nicolaus de lyra sup Exodi. xx. c. Et q̄buo cōdit: q⁹ male faciūt quidā xpiani: qui die sabbati post nonā cessant a labore suo seu opere. quibus sepe dictum bolus apparet in specie glonose ⁊ ginio aut alīs cuius sancti: p̄cipiens ne post nonā laborent in die sabbati ⁊ hoc agit vt faciat eos iudaizare Quibus dicit apostolus ad Col. ij. Nemo vos seducaꝝ in cibo vel in potu vel in parte diei festi aut neomenie aut sabbatorū que sunt vmbra futurorū. Dec. ille. Contra istos clamat Augustin⁹ de cōsecra. dist. iij. ca. peruenit. dicēs. Peruenit ad me quosdā peruersi spiritus homines p̄aua intervos aliqua ⁊ sancte fidei aduersa seminare: ita vt in die sabbati aliquid operari p̄hibeant: quos quid aliud nisi p̄dicatores anti christi dicerim qui venturus diem sabbati ad dominicū ab oīi faciat opere custodiri: quia enim mortuus est ⁊ resurgere simulat: haberi vult in veneratione dominicū diem. Et quia populus iudaizare compellet: vt in exteriorē legis ritum reuocet ⁊ sibi iudeorū perfidiā subdat: colit vos ler sabbatū. Dec. ille. Ideo dicit Hostien. in calicet. extra de fer. Q̄ in sabbato magis q̄ in alio die operari debem⁹ ne iudaizare videamur.

Ertia ratio quare mutatū fuit S

sabbatū in dominicā diem dicitur multiplicatiōis scilicet p̄uilegiorū. Nec enī dies dominica duodecim est p̄uilegio marime decorata. vt dicūt theologi in. iij. dist. xxxij. P̄imū est: quia fuit prima omniū dierū. Secundū: quia erit vltimus dies p̄sentis vite in fine seculi. Tertiū: quia illā diē nulla p̄cessit nox. Quartū: quia fm quosdā nulla nox subsequet eā. Quintū quia in ea creauit deus celum ⁊ terrā. Sextum: quia in ea oīes angeli sunt creati ⁊ boni quidē sunt glorificati: mali to pecca tores ad inferos detrusi. Septimus: quia fm. Orosium p̄cepta data sunt eadē die dominis ca filio israel. Octauū: quia in ea christ⁹ incarnatus est. Nam vt testat magister historiarum ca die qua dicit: fiat lux: visitauit nos oriens ex alto: ⁊ Christus incarnat⁹ est. Et ideo in huius figurā datum fuit mānā in dominica die: sicut aūt Origenes super Exo. Nonus p̄uilegiū est: quia in die dñica christ⁹ destructo inferni dau strio sanctoꝝ animas de limbo eripiēs triumphaliter a mortuis resurrexit. Decimū: quia in eadē die spirit⁹ paracletus xp̄i apostolis ⁊ discipulis datus est. Undecimum: quia in hac die erit generalis mortuoꝝ resurrectio in qua xp̄s reddet vnicuiq; fm opera sua. Duodecimū: q: in ea erit ininū nostre beatitudis cōplet̄ i aia ⁊ corpe. Et potest addi decimūtertiū p̄uilegiū In hac em̄ sacra die reuelata fuit apocalipsis beō Johānī apl̄o. vij ipe dicit Apoc. j. Ego Johānes fui in spū in dñica die. Et qto p̄uilegio apparet excellētia hui⁹ diei dñice. Et ideo Aug-

Fmone. vij. de resurrecõe dñi inchē. Quō maria virgo mater dñi ideo cēt oēs mlieres ꝓ nāpatū nr̄ā iter ceteros dico hec oim dieꝝ maio: est nr̄a iter ceteros dico hec oim dieꝝ maio: est Dec est illa dco in qua synagoga finik ⁊ ecclia nascit: vniuersa enī sabbati gra: ⁊ antiq̄ illi⁹ popli festiuitas in deoꝝ: in dei ihūo solēnitatē mutata est. Leo q̄ papa in.c.q̄ die dñica. lxxv. dr. inchē. Dñica dies rāte diuinaꝝ dispensatiō nū mysteriꝝ est ꝓsecrata: vt dc̄d a dño est instituta: in huiꝰ dei dignitate sit gēlū. Et i hac die mūdus ſplit creatꝰ. In hac etiā p resurrectionē mortis victor: ⁊ vita accepit pnāpium. hec ille. B

Ed hic quenk q̄re ecclia addidit alia festa. Et rndet fm Beran. de alco ⁊ Bo. vbi. ē. q̄ ē fcat: ꝓmo rōne gratificatōis vt i talibo dictꝰ ad memoriā reuocem⁹ bñficia nobis a deo i illis data: vt iteruēnone sc̄oꝝ nob impetrata. Et de talibo gras referam⁹. Jō Valerius libro. j. n. de rdigiōe dicat: q̄ antiq̄ romani statuerūt celebrari solēnes festiuitates: ⁊ cerimonias marie ad gras agēdas dño de bñficijs acceptis: ⁊ aliquid ab eis impetrādū. Et ex his pōt colligi rō scda introductōis boꝝ festoꝝ que ꝺ impetratōis. Sicut enī pncipes terreni in die natalis sui vt in q̄ imperiū adepti sunt libēnus dona seruis suis largiunk: ita dñs Jesus in solēnitatibo festoꝝ suoꝝ maiora nobis dare q̄k dona. Simil⁹ ⁊ reliq̄ sci oēs i talibo diebꝰ feruentꝰ orāt ꝓ nobis: coꝝ festa celebrātibo. Et ꝓter hoc ꝺ Job. v. Ad aliquē scōꝝ cōuertere. Jdeo Dauid in spū hoc vidēs dicebat psalmo. cxr. Lenaui oculos meos in mōtes: vnde veniet auxiliū mihi. In mōtes. i. in scōs: ⁊ Apo. xj. de scis ꝺ. Vi habēt pāre sup altare gras. s. p nob impetrādas: marie aūt bā virgo Maria ꝓ nobis imperat infinitas dei gras. Jpa enī est generalis dispēsatrix oim grārū. Sicut enī oia que fluunt a capite in coꝝ⁹ necesse est descendere p collū: ita moraliter cū caput nostrū sit Christꝰ: vt ꝺ ad Coll. j. c. Collū vero nostrū est bā ✠go ió nulla gra ad nos descēdit nisi p meditū ipsi⁹ ✠ginis būdicte. Jō de ipa ꝺ Can. vij. Collum tuū sicut turris eburnea. Eius igit festiuitates sūma deuotōe celebrem⁹: q̄o etiā āgeli i celo sūmis solēnitatibo colūt. Un legit: q̄ anniquit⁹ cū xp̄ian⁹ adhuc nō celebrarēt natiuitatē eiusdem gl'ose ✠ginis: q̄ dax scūs vir in nocte in oīone cōtēplando celestia audiuit in celo magna angelorꝝ cātica ⁊ festiuitates: ⁊ videbat sibi q̄ tota ecclesia cuncta spēalibo exultare solēnijs. Qua ꝓpter iste vir scūs: ꝓpter mariaꝝ ꝓsolatōes quā habuit illa nocte meditōe cōmēdauit nocte illaꝝ in qua talē habuit visionē. Et alio seqnti anno ānos idē accidit. Ea ꝓpter recogitās b ēe mariā aliq̄ mysteriū eā multa deuotōe rogauit deum. vt sibi notificare dignarek quidnaꝝ hec esset: ⁊ subito illi respōsum fuit q̄ tota curia faciebat festū: quia i tali die nata fuerat beata virgo Maria. ⁊ subiunxit vox illa: q̄ etiā christiani debent hunc diem deuotissime celebrare. Et ideo sancta mater ecclesia statuit: vt tale festum ⁊ alia beate virginis solēnia honore debito celebrētur. Tertia ratio introductōis aliorū dicit exclusiōis. Quidā enī hereticī dicebāt animas sanctorū ante diē iudicij non ascendere in celū. Ad ostendēdum ergo q̄ tales mērītur statuit ecclesia sanctoꝝ festiuitates celebrari predicās illos i celesti regno gaudere cum xp̄o. ⁊ ideo decantar. Gaudēt in celis anime sanctoꝝ. Et Bregor⁹ in. iiij. dialogoꝝ ait. Justorū anime mox vt hui⁹ carnis claustra exeunt in celestibo sedibus recipiunk. Et idē habēt de pen. di. vij. ca. q̄ egerit. ⁊ ca. cuꝝ marthe. de celebra. miss. ⁊ extra de bap. ca. debitū. Quarta ratio hui⁹ introductōnis dicit recordatiōis ⁊ imitatiōis: vt ait Aug. in libro contra faustū. Et ideo dicit Jacobi. v. Exemplū accipite fratres mei laboris ⁊ patientie a ꝓphetis qui locuti sunt in nomine dñi. Ecce beatificam⁹ que sustinuerūt ⁊c. Dicit quoq; Aug⁹. vbi supra: q̄ festa sanctoꝝ celebram⁹ vt meritis eorum associemur. Sancti enī merita sua participāt bis qui illos honorant. Debem⁹ igit in festis ad memoriā reuocare virtutes sanctorum: ⁊ illos imitari quātum valem⁹: vt Augustin⁹ inquit in quodā sermone dicēs. Quotiēs dico natalicios sanctoꝝ celebram⁹: totiens virtutes eorū recolim⁹ quibo dederūt in terris vt ad gloriā ei⁹ a quo totū habuim⁹ referam⁹. Et idē in ſmone de martyribo ait. Quotiēscūq; fratres charissimi sanctoꝝ martyrū solēnia celebramus: ita ipīo intercedēbo speremus a domino cōsequi tēporalia beneficia vt ipsos martyres imitādo accipe mereamur eterna. Ab eis enī in veritate sanctoꝝ martyrū festiua gaudia celebrātur qui ipsorū martyꝝ exempla sequuntur. Solēnitates enī martyrū exhortatōes martyrioꝝ sunt: vt imitari nō pigeat quod celebrare delectat. Sed nos volum⁹ gaudere cum sanctis ⁊ tribulatiōes mundi nolumus sustinere cum illis. Qui enī sanctos martyres vel inquātum potuerit noluerit imitari: ad eorū beatitudinē non poterit peruenire. Alia quoq; rationes assignare possum⁹. s. q̄ sicut conuenit ad bonorem principis diē natiuitatis sue vel principiū imperij adepti solēniter celebrare. l. fi. C. de fer. ita ⁊ multo magis cōuenit diem natalicii quo quis princeps spiritualis natus ad regnū eternum ⁊ ad societatē iungit beatorū solenniter ⁊ cum gaudio celebrari. Et ideo in multis festiuitatibo introit⁹ misse incipit: gaudeam⁹ oēs. ⁊c. Unde legit in legēda beate Agnetis q̄ cū post passionē eius parētes sui ad sepulchrū ipi⁹ vigilarēt: viderūt choꝝ virginū aureis vestib⁹ radiantē: inter q̄s erat bā Agnes sibi veste refulgēs

babens a dextris suis agnum niue candidiorē que aie illius. Videre ne me quasi mortuū lugeatis sed cōgaudete mecū ⁊ cōgratulami mihi: q̄ cū bis oibus lucidas sedes accepi. BB

Ed hic est notandū q̄ aliq̄ faciunt festa scōꝝ alij vero festa idoloꝝ ⁊ demonū: humiles faciūt festū angeloꝝ q̄ sunt ārē re humilitatis q̄ nobis tam abiectis ministrare dignant. ad Hebreos. j. Omes sunt administratorij spūs ⁊c. Illi ergo celebrāt festū āgelorum qui p humilitatē bonorāt deū: iuxta illud Eccl. iij. Magna potēria dei soli⁹ ⁊ ab humilibus honorat. Econtra vero festū lucaferi faciunt superbis: ipe enī est rex sup oēs filios superbie: vt dicit Job. xli. Secūdo festū patriarchaꝝ faciūt misericordes ⁊ pij. Eccl. xliij. Di sunt viri misericordie quorū pietates nō defuerūt ⁊c. Econtra vero festum māmone faciūt auari. Matth. vj. Non potestis deo seruire ⁊ māmone. Tertio festum ꝓpheratū faciūt despecti qui ad instar reorū se despiciūt ꝓter deū: iuxta illō ad Heb. xj. Circuierūt in melotis ⁊ in pellibo caprinis ⁊c. Festū aūt beelphegor: q̄ interpretat dē⁹ vesticē⁹ faciūt vanegl'osi. Eccl. xj. In vestitu nevaneglorieris. Quarto festū apl'orū faciunt fraternā salutē zelātes sicut fecerūt ipi apli: de q̄bus dicit psal. xviij. In oēm terrā exiuit son⁹ eorū ⁊ in fines orbis terre verba eorū. Econtra vero festū beelzebub: q̄ interpretat deus muscaꝝ faciunt detrahētes qui ad imūda. i. ad aliox defecē⁹ spolūt aliqñ mulieribo se detrahētes. Matth. x. Si patremfamilias beelzebub vocauerūt q̄nto magis domesticos eius. Quinto festū martyꝝ faciūt patientes: de q̄bus canit eccl'ia. Nō murmuretis sicut nonnulli ex ipis murmurauerūt ⁊c. Econtra vero festū martis qui est deus belli faciunt iracūdi ⁊ impatientes. Jacobi. iiij. litigatis ⁊ belligeratis ⁊c. Sexto festū cōfessoꝝ faciunt abstinentes: de q̄bus ꝺ. ij. ad Cor. vj. In fame ⁊ siti in ieiuniis multis ⁊c. Econtra ꝓ festū beel q̄ interpretat deuoratoꝝ faciūt gulosi ⁊ epul' fruentes Dan. xiij. Nō tibi vidētur beel dē⁹ vivēs. an nō vides q̄nta comedat ⁊ bibat q̄ tidie. ⁊ ad Philip. iij. Quoꝝ dē⁹ venter est. Septimo festū ✠ginū faciūt puri ⁊ pudentes: ꝓmeditantes. iij. Sciat vnusq̄sq; vim vas suū possidere in sanctificatōe ⁊ honore. Econtra aūt festū asmodei faciūt voluptatē sectantes. Ille enī demon: vt hī Thobie iij. Odit mulieres: ⁊ diligit adulteria. Isti aūt in hui⁹ festi celebratione dicūt illō Sap. ij. Nullū pratū sit q̄ nō pertranseat luxuria nra. De istis iteraꝝ dicit ꝓphet illud. j. Reg. xxx. Comedentes ⁊ bibentes: ⁊ q̄si festū celebrantes ⁊c. Econtrario aūt boni xp̄iani cum devotione magna agunt festa dei ⁊ sanctorum: de quibo inquit ꝓphēta Psal. xxxv. Loquna deo. Reliquie cogitatōis diē festū agentibi. Ultra festa aūt ꝓpriaria q̄ fiūt singulariter sanctis q̄busdā: ordinauit sacra mater eccl'ia cōmune festum omnium sanctorum duplici de causa: vt dicit in rationali diuinoꝝ. Prima ratio sumit ex parte basilice ꝓsecrate. vt enī legit in historia eccl'iastica: sacrum Bonifacius quintus a beato Gregorio Romanus imperauit a foca imperatore donari ecclie christi templū Rome: quod ab antiquis pantheon antea vocabat quia hoc quasi simulacrū omnū videbat esse deoꝝ. In eo enī erant idola omnū regionum: in quo ipse pontifex diminata omni spurcitia fecit ecclesiam in honorem sancte dei genitricis: ⁊ omnium sanctorum: ⁊ ordinauit: vt in capite kalendarū nouembrium in ea celebraretur festum omnium sanctorum: q̄ postea etiam fuit decretum fieri debere p omnes ecclesias totius orbis. Secūda ratio sumitur ex parte nostre insufficētie: sancti enim sunt quasi infiniti: ⁊ ideo quia nō possumus particulare festum celebrare singulis eorum statutū fuit: vt saltem vnū festum fiat cōmuniter omnib⁹: vnde dicitur Leuit. xxv. Lo medetis vetustissima veteꝝ: ⁊ noui superuenientibo vetera abijcietis. Vetustissima veteꝝ sunt patres veteris testamenti q̄s possum⁹ abijcere idest ab eorū festiuitatibo abstinere. Noua vero sunt patres noui testamēti: quos debem⁹ p anni circulū recolligere et eis laudes ipendere nō tamē valemus hoc singlariter omnibo agere ꝓpter eorum multitudinem. Sicut enī scribit Hiero. in epla ad Heliodoꝝ ⁊ chromatium. Nullus dies est in anno in quo nō sint martyrizati vltra q̄nq; milia martyꝝ. Et hoc sufficiat p ꝓma parte nri sermonis.

Para secūda de obligatōe observationis festorum. C

Ecūda pars dicit obligatōis. Tota enī sacra scīptura nos ad sacrorū festorū celebrationē astringit. Ultra enī ꝓceptū quod habet Exo. xx. Ubi etiā alia ponunt ꝓcepta etiā multis in aliis locis ꝓceptū de sanctificatōe festi habet. vnū Exo. xxvi. ꝺ. Sex diebo colliges mānā: die aūt septimo sabbatū ē dñi. Et. xxxj. etiā de lib. ca. dicit dñs. Videte vt sabbatū meū custodiatis: quia signū est inter me ⁊ vos in generatōibo vestris vt sciat⁹ quia ego dñs q̄ sanctifico vos: custodite sabbatum meū sanctū est enī vobis: q̄ polluentes illud morte morient. ⁊ Leuit. xxvj. habet. Sanctificate ergo sabbata ⁊ custodite dei ꝓcepta vt bene sit vobis ⁊ Hiere. xvij. ꝺ. Nec egrediat⁹ de domibus vestris sabbato die sabbati nec inferatis ꝓ portas Hierusalē: ⁊ nolite ejicere onera de domibus vestris. Et in eode ca. dicitur. Si sanctificaueritis diē sabbati ne faciatis in ea oē opus: habitabit hec civitas in sempiter

nus: t Ezechielis. xx. dicit dñs. In p̄ceptis meis ambulate: t iudicia mea custodite: t facite ea: t sabbata mea sanctificate vt sciat q; ego dñs deus vester. Leges q; aules sanctiendem festos iubent: vt in. L. de feri. t in. l. fi. eo. n. dicit imp̄ator: Dies festos dico maiestati altissime dedicatos: nullis volum⁹ voluptatibꝫ occupari: nec vllis actionū vexationibꝫ ꝓphanari. Dominicū itaq; dicit semp bonoꝝ abilē ita decernim⁹ t venerandū: vt a cūctis executoribꝫ et cuiuslibet exactio: nulla qūcq; vrgeat admonitio: nulla fidei iussio flagitet exactio: nec ac apparitio advocatio delinquat: sit idē dies a cognitoribꝫ alienus: p̄conis horrida vox silescat: respirent a cōtrouersijs litigātes t habeāt federis ītermissū simul: et ad se veniāt aduersarij nō inimici. Et infra. Nec mī hui⁹ religiose dicti acta relaxantes obscenis quēcq; patimur voluptatibꝫ detineri. Nihil codex die sibi vindicet scena theatralis: vel arcense certamē aut feraꝝ lachrymosa spectacula. Etiā si in nostrū ortum: aut natalem celebranda solemnitas inciderit differat. Pagani quoq; festiuitates sceꝝ habebāt. ideo Ouidi⁹ in libro de fastis inquit.

Prosperа lux oritur: linguis animisq; fauete.
Nunc decenda bono: sunt bona verba die.
Lite vacent aures: insanaq; prandia absint.
Iurgia: differ opus: liuida turba tuū.

Tibullus quoq; libro secundo inquit.

Luce sacra requiescat bum⁹: requiescat arator.
Et graue suspenso vomere cesset opus.
Soluite vincta iugis: nunc ad p̄sepia debēt.
Plena coronato vertice stare boues.
Omnia sunt aperta deo: nō audeat vlla.
Lanificā pensis imposuisse manum.
Vos q; abesse procul iubeo: discedat ab aris.
Cui tulit eterna gaudia nocte venus.
Una die celebrēt. nec festa luce madere. Est rubor erubescēs t male ferre pedes. hec ille. D

Ed circa hāc obligationē celebrationis festi querit quid homo facere prohibeatur in tali die. Et respōdet fm Alexādrū de ales vbi supra t Nicolaū de lyra Exodi. xx. t beatū Tho. Bona. Ricar. t Petr. Job. in. iij. di. xxxvij. Q⁹ homo teneat cuitare in festo opus fuile. t manuale. t op⁹ culpe. vt ait glo. Nicco. de lyra. t Alexan. vbi. s. Qui tali tempe peccat duobus peccatis peccat vno actu. nō rōne act⁹ sed rōne reatus. Sicut qui defloratio virginez interficit eam dupliciter peccat vno actu interficiendo. s. t stupratio. et ideo peccans mortaliter in festo ds: esse transgressor festi. t festa talium nō placent deo. Ideo Esaie. i. c. talibus dicit deus. Ne offeratis vltra sacrificiū frustra. incensum abominatio est mihi. neomenia t sabbatū t festiuitates alias nō ferā. anie; sunt cetus vestri. kalēdas vestras t festiuitates vestras odit aia mea. facta sūt molesta mihi laborauī sustinēs. t Amos. iiij. ca. enā dr. Nodie plect festiuitates vras t nō capiā odorē cetuū vestroꝝ. Q⁹ si obtuleritis mihi holocausta t munera nō suscipiā t vota pinguiū vestroꝝ nō respiciā. Debemus ergo in festo audire missas: vt nobis p̄scribit. ca. missas. de cōse. di. j. Et ire ad audiendū diuina officia t in oratōe perstare t solū in bonis actibus occupari. vnde de cōse. di. iij. i ca. iaunia. dicitur. Die dñica nihil aliud agendū est nisi deo vacandū: nulla operatio in illa die nisi cerā agatur: tantū in hymnis psalmis t cāticis spūalibus dies illa transigat. Similiter in hoc die festo debem⁹ vacare ab oīi opere seruili t manuali exceptis tribus casib⁹ qui in tertia parte dicentur. vnde scriptū est Exo. xx. ca. Septimo autem die sabbatū dñi dei tui est. nō facies i eo omne opus. t extra de fer. ca. j. dicit. Oēs dies dominicos a vespera in vesperā cū omni veneratione decernim⁹ obseruari t ab oīi illicito opere abstineri: vt mercatū in eis minime fiat neq; placitum: nec aliquis ad mortē vel ad penā iudicet: nec iuramenta nisi p̄o pace vel alia necessitate p̄stentur. E

Ed hic querit qua hora incipiat festus: t videt q⁹ debeat celebrari a vespera i vesperā: vt patet in p̄allegato ca. t Leuit. xxiij. t de cōse. di. iij. ca. pnunciādū: t ita videt incipere festū dominice immediate post vigesimā quartā horā sabbati t durare vsq; ad complexionē vigesimequarte hore diei dñice. t similiter alia festa. Nam Gen. j. dicit. Factū est vespere t mane dies vnus: vbi Nicola⁹ de lyra dicit. In vespere complet dies artificialis. Sed notādum fm Thomā in. iij. parte sūme. q. lxxx. t etiā habetur in sūma cōfessoꝝ libro. iij. tit. xxiij. q. lxv. t notat in directorio iuris libro. iij. tit. xxxj. Q⁹ quo ad ieiuniū t esum carniū dies computat a media nocte vsq; ad aliam mediā noctē. More enī romano dies a media nocte incipit. l. more romano. ff. de fer. Quo autē ad celebrationem festi dies incipit immediate post occasum solis diei precedētis vsq; ad occasum solis diei sequentis: potest tamē consuetudo augere festum siue solemnitatē: p̄tereq; in dñica cui⁹ solēnitas non debet incipere ante solis occasum diei sabbati: ne videamur iudaizare. vt dicit in dicto ca. p̄o nunciādum. vnde in ca. quoniā. extra de fer. dicit Alexāder tertius. Licet scriptū sit. de vespera in vesperā celebrabitis sabbata vestra: festoꝝ tamē p̄incipiū t finis iuxta eorum qualitatē t diuersarū regionū consuetudinē debet attendi t sicut magnitudo dieruꝫ exigit p̄ius incipere t tardius terminari. Hec ibi. Hoc tamē dictuꝫ quidā male accipiunt ipsum allegantes diminuiue dicētes: q⁹ per consuetudinē festum potest diminui: cum tamē dare constet q⁹ non loquitur diminuiue sed augmentatiue dicendo p⁹ incipere t tardius terminari. dicit tamē Brichepiscop⁹ florentin⁹ in suo interrogatorio q⁹ vbi est de more generali aliquoꝝ artificū vt cōsoꝝ t hmōi: q⁹ in sabbato vel in vigilijs festoꝝ laborāt p duas horas nocte q; tūc magis cōcurrunt hoīes q; alijs tēporibꝫ: potest tolerari talis mos: q; etiā de sero festi quādo licet laborare: dicit translacta nō laborāt vsq; ad mediā nocte: t sic videt admitti cōpensatio ꝓsuetudine sic agēte. Et dñs Eugeni⁹ .iiij. supq hoc requisit⁹ dicit dispensasse. sed p̄ima opinio secutior est: videlicet q⁹ post. xxiij. horā vigilie festi debem⁹ a laboribꝫ cessare. cōtra qđ faciunt multi: q; vsq; ad mediā noctē laborāt vel alios faciūt laborare: t multociens causa curiositatis. Sz q̄d dicam de illis qui etiaz in die festo ad nihil aliud tendūt nisi ad lucra: p̄sertim isti sunt peiores infidelibꝫ: ipi nanq; festa sua magis solēniter celebrāt q̄s nos: iudei quoq; t machometani medi⁹ faciunt t seruāt p̄cepta sue legis: q̄s p̄fidi xp̄iani. De antiquis vo Romanis gentilibꝫ dicit Varro in vlt. volūine rerū diuinaꝝ: q⁹ p̄mo die ianuarij celebrabāt festū iani. Jan⁹ vo fuit q̄dā q̄ regnauit in prbo illis: vbi est Roma: a q̄ mons ianicul⁹ dictus est. Et ex dictis Ouidij in lib. de fastis colligit: q⁹ eodē mēse celebrabāt festū Minerue: que erat dea belloꝝ: t in februaria babebāt festum dee feliciatis t festū fauni: quē dicebāt deū montū. i martio agebāt festū martij dei belloꝝ. in aprili festū fortune quā dicebant esse deam. in maio festū dee flore: q̄ fuit ministra veneris: t dicebāt eam habere prārem sup flores. Erāt eis t alia festa: q̄ solennissime celebrabant Iniquissimi vo xp̄iani de festis parū aut nihil curant vident. Ad quoꝝ tamē celebrationē deberet nos aiare illū p̄darissimū exemplū machabeoꝝ: de quibus. j. Macha. ij. dicit. q⁹ tāta diligētia observabāt sabbatū: vt ea die nollēt se defendere ab impugnātibꝫ. Cōtra tales laborātes in festo est dictū Neemie. xiij. vbi: qui vt habet. iij. c. sui li. vehemēter arguit calcantes torcularia: t portātes onera die sabbati. Mortalissime ergo peccāt nō seruantes festa. O p̄fidi festoꝝ violatores audite q⁹ de vobis iudicaū dñs facturus sit audite terribile exemplū q⁹ scriptū est Numeri xv. vbi dicit: q⁹ cū inuentus esset hō colligens ligna in die sabbati: p Moysen t Aaron reclusus est in carcere: dixitq; dñs ad Moysen. Morte moriat homo iste: obruet eū lapidibꝫ oīs turba extra castra: t sic factū est. Et hoc sufficiat p secūda parte nostri sermonis que dicta est obligationis.

Paro tercia de his que excusant laborantes in festis. F

Tercia paro dicit excusatiōis: fm enī Theologos in. iij. di. xxxvij. tripler cā excusat hoīes a mortali culpa: si laborat in die festo. Prima est necessitas. Scda pietas. Tercia paucitas. Primo q̄ necessitat laborantē necessitas: t hoc tripliciter scz in aliquo casu seu tēpe: in aliqua psona: t in aliq loco. Primo enī licet laborare in aliq casu: videlicet p aliqua necessitate q̄ nō possit differri: vt patet extra de feri. c. cō questus. t ibi glo. sup verbo. necessitas dicit: pura si res esset peritura. t sunt plura exempla. ff. de feri. l. j. q. t. q. t vbi res celeriter deliberat: de quo. ff. de dam. infec. l. j. t in p posito nro possum⁹ exemplificare vt si tacmelo seges in agris: aut fenis in prato: imminet tempestas vel pluuia q̄ corrūpat vel deterioret: vel tempore vindemiaꝝ vel messiū imminet periculū hostium: aut inundationū aquaꝝ t hmōi: licitus est enī hoc tpe portare res suas ad locū securū: vel facere foueas: vel machinas p defensiōe sua extra hostes etiā in die festo. Similiter videre ea q̄ sunt necessaria. primo sicut facit aromatarij: t alij plures artifices: q̄n cōmode in alio die crās ferri nō pōt. Similiter barberij: t ferratores equorum: laboratores in festis ꝓpter aliquā necessitatē primoꝝ q̄ differri non possit. Et similiter dico de oīb⁹ alijs opificib⁹: si nō principalr faciūt ꝓpter questū: sed ꝓpter necessitatē. primi excusant in b casu laboratores seu vendentes in festo. Similiter facere in festo necessaria ad vitā: vel p̄sequi op⁹ inceptum: q̄n si quis vellet differre corrumpere tur: sicut est de ringendo lanā vel pannos: p̄sapue in tinctura. qualis dicit si in festo laborāt ꝓpter huiusmodi necessitatē ne res corrumpant nō peccāt: extra de feri. c. fina. G

Ecūdo vo licitū est alicui psone laborare in festo ꝓpter necessitatē: quādo aliter nō pōt acquirere victū t necessaria p sustentatiōe nature sue vel suoꝝ. c. remissionem §. fi. j. q. j. vbi dr. Necessitas nō habet legē. Iz ipa sibi facit legē. Sed notandū est: fm Alexan. de ales vbi sup: q⁹ oportet sit magna necessitas ad b vt possit quis i festo laborare: q̄ si sit magna et notoria posset q⁹ auctorizate ꝓpria laborare: marie vbi nō potest habere recursum ad superiorem. Si aūt sit dubia: standū est cōsilio boni viri: t securius est semp facere cū dispensatiōe superioris. fm Guilhelmū: t Alexā. vbi. s. Tercio licet laborare ꝓpter necessitatē alicui⁹ loci vt ꝓpter quo in. c. licet. extra de feri. vbi Alexan. ait. Indulgem⁹ vt liceat parrochianis vestris i diebꝫ dñicis t aliꝫ festis ꝓtexq; in messibꝫ annonis solēniter vocatis ꝓpter imminentes aliquas tempestates se inclinauerint: ne fructibꝫ ingruēte necessitate intēdere cura q⁹ possit facta capturā ecclesijs arcūpositis t xp̄i pauperibꝫ ꝓgruā faciāt portionē: hec ibi. Alleua aures est genus pisis qđ raro apparet: t cernis diebus tantū. Et q̄ apparet q⁹ papa videtur cōcedere: vt quis sibi acquirat diebus festiuis ea que alijs diebus acquirere non potest: vel rationc loci vt alterius cause. D

Ecundo ꝓpr̄ excusat a pcō pietas. O Licitū est enī diebꝫ festiuis opera facere

pctatis: vt portare lapides ad edificãdas eccle
sias z hospitalia: siue domos religiosas: q̃ vi
z fere nũq̃ aliter edificarent. Et generaliter oĩa
alia opa q̃ fiũt ꝓter charitatẽ z pietatẽ pũt fie/
ri in festo. c. fi. contra ó fe. dñmó q̃ nó obmittat
diuina officia ꝓter illa exercitia: nec q̃ tota die
labozet: fm Guil. z Bleta. vbi. ó. In opibo enĩz
misericordie dieru dilinatio nó est bñda. vt ꝓz.
Lxxvj. di. c. vnã. z de cõse. di. v. c. nũq̃. Et ió die
Prosper in libro epigrammarum.

Non recto seruat legalia sabbata cultu.
Qui peccatis opus credit in bis ternum.
Nulla dies actus boim nó damnat iniquos.
Omnia conueniunt temporia iustitie.
Nõ corumpunt virtutibus otia sancta.
Tantum a peccatis libera corda vacent.

Erao eccl'iã labozãtes diebo festiuis:
ꝓter paucitatẽ laborũ: modicuz eĩ p
nihilo reputat. l. q̃ minimũ. ff. ó re. iu:.
notat in. c. reuera. de cõse. di. ij. modicũ eĩ exces/
sus nó babet in cõsideratiõe. l. cõtinu⁹. in ꝓmo
ff. de vbo. obli. et notat in. l. duos. ℌ. duo. ff. de
duob reis. z in. c. z si questiões. extra de simo.
In oĩbus aliis casibo q̃s laborãs i festis mor/
taliter peccat. Quid ℌ dicem⁹ de ifelici hac etate
in qua pauci reperiunt q̃ bene festa obseruẽt.
Hoc eĩ ipe i diebo festiuis attẽdit solũ põpis
z vanitatibo. Tũc mulieres conant suis vani/
tatibo vna alteraz superare: iurta illud Esaie. iij.
Eleuate sunt filie sion: z ãbulauerũt collo extan
to: z nutibo oculoz ibãt: cõpositoq̃ gradu ince
debant. hec ibi. Quo fastu icedãt q̃se pulchrio/
res putãt: q̃s vbis explicet. ait eĩ Ouidi⁹ in. j.
de fastis. Fastus iest pulchris sequitur superbia
formã. Hoc etiã tpe in festis vacant boies cãti
bus: coreis: lasciuijs z spectaculis. vbi visu: au
ditu tactuq̃ mẽtes capiunt boim. Jõ Ricar. i
iij. di. xxxvij. art. ij. q. iij. dicit: q̃ q̃ diebo dñicis
coreas ducũt: z balliludiũ peragũt: mortaliter
peccãt. De coreis mẽtis aũt q̃ phibeant bñ. c. j.
extra de coreis. Lorece vo in festis phibent. Ł.
de fer. Liuiõ in. c. irreligiosa. de cõse. di. iij. dicit.
Irreligiosa cõsuetudo est quã vulg⁹ ꝑ seróz so
lenitates agere cõsueuit. quibi q̃ debẽt officia at/
tendere diuina saltationibo turpibo iungũt tẽ.
Dis etiã festiuis diebo illi q̃ ꝑ totã bebdoma/
dã labozauerũt ad tabernã currũt: officijs di/
uinis ꝓtermissis. ibiq̃ se igurgitãt ꝑ totã diem
ebrietatibo: ludis: z rumeliis. cõsumũtq̃ in ci
bum tũ. Jõ ó: Ero. xxxij. j. Loz. c. Sedit ꝑ bo
mãducare z bibere: z surrexerũt ludere. Quid
dicã ó illis q̃ i talibo diebo luxurijs iuigilãt. O
vij. c. di. Lonuerta festiuitates vras in luctũ: z
oĩa cantica vra in planctũ. Alij vo cupidi z sce
lerati boies totũ tẽp⁹ festiuũ expẽdũt in vidẽ

filius sit suus q̃s ecõtra. Filius enim boc nescit
nisi ꝑ sig. Terca rõ ó: ꝓcipatiõis: q̃ naturale
est q̃ totũ pl⁹ amet partẽ q̃s ecõtra. Pars aut̃z
est ꝑs viscerũ. l. j. ff. de vẽ. inspi. z. c. si ad mat'. ó
ꝓse. di. iiij. q̃. vltẽ. Licz aũt filius babeat totũ cẽ a pa
tre z matre simul: tñ fm pbm maior portio de
substãtia mris est in corpe filij: q̃s de substantia
patris: z ió eũ pl⁹ diligit: q̃ in eo pl⁹ ó suo esse
cognoscit. Jtẽ q̃ fm Augu. Amicitia trahit ex
ꝓsuetudine coba bitãdi colloquẽdi z ꝓuersandi
Matres aũt cũ filijs magis ꝓsuescunt habitare
colloq̃ z ꝓuersari q̃s patres. Jtẽ q̃ mlier cõiter
plures bz defectũ q̃s vir: sepe a viro odio vel con
tẽptui haberet. sz ꝓter filios q̃s generat supportat z ab eo diligit. maximũ eĩ z ꝓcapuũ mu/
nus femine est ꝓcipere z tueri ꝓceptũ. l. q̃nt. ℌ
si mlier. ff. de edi. edic. qõ ipa cognoscẽs sibi cue
nire ꝓter filios: ipis maiori dilectione afficitur
Jtẽ q̃ illõ ꝑ q̃ pl⁹ laborauim⁹ pl⁹ diligim⁹. ma
ter q̃ plus laborauit in portãdo: pariẽdo: z edu
cando filios q̃s p̃: pl⁹ diligit eos. Est z alia rõ q̃/
re matres mag' sũt tenere filijs suis q̃s patres. l.
q̃ mr semp est certa q̃ sint sui filij: pat' vo ó: is
quẽ nuptie demõstrãt. l. q̃: semp. ff. de in ius vo
can. Nocãdũ tñ ẽ q̃ prẽs soli bñt filios in pote
state sua: vñ Impator instit. de patria ꝓtate i fi.
in ꝓt. Qui ex te z vxore tua nascit: in tua est pote
state. Nocentiã babet. ff. de bis q̃ sũt sui vl alieni
iur'. l. itẽ in ꝓtate. z. l. nã z auiũ. Et olim tãta fu/
it hec ꝓtas q̃ licebat patribo occidere filios. ff. ó
liber'. z postbumis. l. in suis. z. C. de patria pote
state. l. fi. sz bodie nõ licz p̃i ꝺ facere: nec etiã ven
dere aut pignorare: vt ó: in. l. j. C. de p̃ibo q̃ fi.
distrahi nec. tñ matia familie vrgẽte necessitate pos
set eũ vẽdere z pignorare: vt in. l. ij. ꝓtera glo. C.
eo. ti. Si aũt p̃: occiderit filiũ punit. l. j. ff. ad le
gẽ pom. ó pari. z instit. de publi. iu. ℌ. alia deinde
ler. Et bis tñ est ablata patria ꝓtas a p̃ibo q̃ est
inextimabil': vt ó: in. l. fili⁹. ℌ. fm formã. ff. ó leg.
j. Mires vo nũq̃ babuerũt filios i ꝓtate nec bñt
instit. de adoptiõibo. ℌ. femie. z ó heredũ q̃litate z
differẽtia. ℌ. ceteri. Tñ lz nõ sit eq̃lis ꝓtas: par z
eq̃lis reuerẽtia debet patri z matri. l. furiose. ff. ó
cura. furio. Jõ in. l. j. ff. de obsequijs a liber'. z li/
bertis ꝓstan. dicit iurisco⁹ sule⁹: patrẽ z matrẽ ve
nerari oꝑet. De q̃ veneratiõe tres cõsideratiões
faciem⁹. Prima dicet Distictio. Scõa obliga/
tio. Tertia declaratio.

Pars ꝓma de septẽ pentibo honorãdis.

Do ad ꝓmã ptẽ tractãdũ est q̃ septẽ sũt
q̃ paterno digni sũt honore. Primus
q est p̃: celest': cui debem⁹ dicere: pos/
su
m⁹ illũ Matth. vj. c. Pat' nr q̃ es tẽ.
vñ Deute. xxxij. ó: Ipe eĩ est p̃: tu⁹ q̃ possedit
z fecit z creauit te: z ad Ephe. iij. dicit Paul⁹. A
quo oĩs paternitas in celo z in ẽra noiat. z ió
Deutero. vj. z Matth. iiij. scptũ est. Dñm deum
tuũ adorabis. Adorare eĩ fm Alexãdũ ó alios. Exo.
r. est actus exteriores honorare. Qua ꝓter ꝓquirit
ipe pat' celestis Malach. j. di. Si ego sũ p̃i ubi
vbi est amor meus. Sed beu q̃ pẽt multos dis/
cipulũ Deute. xxxij. Deũ q̃ te genuit derelinquisti et
oblitus es dñi creatoris tui. Secdo honorãdi
est p̃: spũalis. l. sacerdos parrochian⁹ a q̃ acce/
pimus sacramẽta. ió ó: Eccli. vij. c. Honora de
um ex tota aĩa tua: z honorifica sacerdotes. Jpi
eĩ sũt patres oĩm fidelium. c. q̃s dubitet. Inc. di.
Jtẽ illi q̃ nos de baptismo susceperunt p̃es no
stri spũales dicunt. de cõse. di. iij. c. vos autẽ oĩa.
Ertio honorãdi sũt. Tertius est p̃: tpalis: vt re/
ges: z dñi tpales. vñ. iij. Reg. v. ó: q̃ accesserũt
ad Naamã serui eius cũ esset indignat⁹ ꝙ Deliseus
um: z direrũt ei. Pater: z si rẽ grãdẽ dixisset tibi
ꝓpheta certe facere debuisses: z sic ꝙ magis illud eũ pa
tre rõne supioritatis. Jõ. j. Pari. ij. ó: Deum ti
mete regem honorificate. z ad Ephe. vj. Serui
obedite dñis cũ omni timore: ei simplicitate cor/
dis vestri: sicut xpo. Marie aũt honorãdi sunt
boni: q̃ prauus honore nõ est dignus: vt Brett.
ait. iij. Ethicoz. fm aũt leges puniunt grauiter
iniuriãtes ꝓtatis suis tpalibus. ff. de re mili. Lom
ne delictũ. ℌ. j. z l. miles. co. ri. dicit Qui manus
intulerit ꝓpositoi: capite plectẽdus est: bonoran
di sunt q̃ supiores a subditis z inferioribus. ff. de
aqua pluuia. ar. l. j. ℌ. deniq̃. el. ij. Ito aũt ma
gis honorãdi sunt plan spũales: q̃nto spiritua
lia tpalibus ꝓferunt. l. sanamus. C. de sacrosan.
eccle. Quarus est pater doctrinalis. l. doctor: in
theologia vel in alia sacra liara. Oĩs eĩ sapiẽ/
tia a dño deo est. Eccli. j. vñ Eccli. xxxviij. dicit.
Honora medicũ: ꝓter necessitatẽ eĩ illi cre/
auit altissimus: z ideo ler iperial' iubet cultos do
ctores honorari. C. de ꝓfess. q̃ in vr. ꝓsũ. l. j. li.
xij. ait eĩ Plato. Si sapiẽtie forma oculis cor/
porcis videri posset. ad amorẽ sui marie incita/
ret. Sup aũt oĩs doctores z magistros bono/
rãdi sũt ꝓfessores z ꝓdicatores: q̃ nobis tradũt
scientiã de aĩa z de salute nr̃a: q̃ nõ est nobilior
scientia in rebo naturalibo fm Arestõ. z cõmen/
tato. in. j. de aĩa. Oĩs etiã magistri q̃ nos in alĩ/
quo ante vl' sacrã instruxerũt honorãdi sũt tan
quã ante vl' sacrã instruxerũt bonorãdi sũt tan
quã pares. vñ Brest. viij. Ethicoz. ait. Magistri q̃
q̃ patres. vñ Brest. viij. Ethicoz. ait. Magistri q̃
nõ pũt equalẽs reddi. Quinet⁹ est pat' antiquat.
nõ pũt equalẽs reddi. Quinet⁹ est pat' antiquat.
sq̃ senet q̃ honorãdus est rõne prudẽtie q̃ i tpo
est vel debet esse: vñ Job. xij. dicit. In antiq̃s est
sapientia: z in multo tpe prudentia. Et q̃ senes
sunt cõiter boni ꝙsiliũ: ꝓter qõ Deute. xxxij. dici
tur. Interroga patrẽ tuũ z annũciabit tibi: maio/
res tuos z dicẽt tibi. de isto patre ó: Leui. xx.
Lorã cano capiteꝙsurge: z honora ꝓsonã senis.
z. ff. de iure iuniratio. l. semp i cuira
te nostra seneca⁹ venerabilis fuit maiores nãq̃s
nostri pene bũc honorẽ senibo quẽ magistratibo
tribuebãt: z in. l. recta. C. de recta. ó: Mos nãq̃
retinẽdus est antiq̃ssime vetustatis. Senex est
pater virtualis. l. vir iustus z sanctus q̃ bono/

rand⁹ elt.ait enī Brek.xiij. Erbico⁊. Uirtuti pfe
ere ñ fit ꝓdign⁹ bono:: t ibidē enā ait.q⁹ bono:
elt exhibāo reuerēne i rethimoniū ueritis:t ꝺ
in auten. de mona. ℌ. illō col⁹ ꝺ:. Uir deo ama
bilis i cōuersatiōe sancta ꝺgenū vite sue pagēo
rū:pollēs ai virtutibo t cor:pis opatiōibo vene
rek:q: in eo gr̄a dei reluxer. Septim⁹ elt pcor:
dat⁹ ait enī Brek. Erbico⁊. Uirtuti pfe
rere in auten. vt cū de appella. cognoscat. ℌ. cō
siderare col. viij. Cōsiderare ꝺbent parentes q:
t ipi filij fuerūt. t cadē a genitbo suis spauerūt
Sumilr t q nūc filij sunt debēt studere parēti
aias sanare. qui t ipi parētes fieri ꝺsiderāt: t a
liis opār filios bono:ari. ℌ aūt ꝓcipit lex natu
ralis ꝺbēs fieri alijs qꝺ quis vellet sibi fieri t
nō facere alijs qꝺ sibi nollet fieri. c.j. di. j. Brel.
ℌ.it. Erbico⁊. ait. Patres videt homo magis
debere venerari q̄s seipsum. M

Ed hoc habem⁹ exemplū Ebristi Luc. ij.
ꝺ vbi ꝺ:q⁹ erat subdit⁹ illis. Item Salo
monis exēplū habem⁹. iij. Reg. ij. cō ℌ
monis exēplū habem⁹. iij. Reg. ij. cō ℌ
tuit in occursu matris sue venies ad eū. vt lo
q̄rek ei. p adonia adoꝛauitq; eam. et fecit poni
thro nū ad dexterā suā. in q̄ fecit matrē sedere q̄
ait. Depcor depcatōez vnā tē. dixitq; ei rex. Pe
te mater mea. neq; enī fas è vt auertā faciē meā
a te. Teraū exēplū habem⁹ Loꝛiolani romani.
de quo scribit Eutropi⁹. q⁹ cū fuisset cōsul vrb⁹
Rome. postq̄z deuicit volscos t coꝛiolos vnō
postea nomē accepit. i exiliū mittit a romanis
ad ipsos q̄s vicerat. vt ab eis occideret. Taliter
enī remunerat mūdus sibi fuētes. ſz Loꝛiola
nus cū eis grōse viuens ab eis ꝓra romanos
duct⁹ fact⁹ elt: t post mlras cuitates t terras ca
pras ad fossas quiq; miliū passuū ab vrbe ca
stra posuit. Scōs post Tarquinū superbū q̄ cō
tra ꝑtaz dunt exercitū: populak inde romanū
agrū: t multa mala fecit fm Frōtinū in. li. de re
militari q̄rēs cōmouere discoꝛdiā inter patres t
populū: q̄ ꝓter romani ad ipm oꝛatores misse
rūt: quos ipe remisit sine vlla audiētia. Deinde
missis aliis nō recipiunt i castris: q̄ ꝓter missi
sunt sacerdotes cū suis insignibo velati: q̄ mi
nus fecerunt q̄s ꝑ mi. Tunc matrone vt scribit.
Valeri⁹ li. v. rubrica de pietate erga genitos. ad
vexerunā matrē Loꝛiolani: volumāq; vroꝛē ei⁹
cōuenūt: vt ipa mater t vxoꝛ Loꝛiolani duos
ei⁹ filios in hostiū castra ducerēt: t vi: bē ꝑabo li
berarēt: quā armis tutari difficile erat. Cū q̄ ad
castra ventuꝛ est: nūciat Loꝛiolano adesse igēs
mulierū agmē: qui sp:euit eas: mor q̄dā fami
liarū inqt. Nisi me decipiūt oculi mater tua t
cōiuncti: t liberi tui adsunt. Tūc Loꝛiolan⁹ cuꝛ
matri amplexū ferre vellet: dixit mater: p:ius q̄s
amplexū accipiā dic an ad hostē an ad filiū ve
nerim: t vtrū captiua in castris tuis sim. In ℌ
me longa vita t senect⁹ erat ie: vt erulē te vnde
hostem videre ꝑtuisti populari hanc terram
que te genuit t nutriuit. Si ego te nō pepissem
Roma nō oppugnarek: si filiū nō habere libera
in patria mortua esse. Tūc ad matrem ꝓuersus
Loꝛiolan⁹ ait. Expugnasti o mater t victa tuaz
meā: patriā q̄ vtero tuo dono: repēteq; agrū ro
manū armis hostilibo liberauit. O xpiani si tā
tā impēdit infidel' ille matri sue reuerentiā: q̄re
vos nō bonoꝛat' parētes vestros. Proseero sa
racenī ceteriq; infideles maioꝛē exhibēt parenti
bus reuerentiā q̄s ꝓfidi xpiani. M

Ed hic queꝛit q̄ est cās: q̄re quidā habentes
ꝺ filios ita ꝑra se peruersos. Et ndeo q⁹
hec puersitas q̄nq; puenit ex puersitate
parentū q̄ male eos tractāt. Hā cōiter ꝺ:. Qualē
caro talis cultellus. Qui igit vult a filijs bñ tra
ctari debet t ipe illos bene tractare: t q̄ vult ha
bere bonos subditos: debet esse bon⁹ princeps
t ꝓlat⁹. c. cito subiecā⁹. xcv. di. hec cū malignitas
filioꝝ erga parētes pōt ab alijs q̄nq; causis ꝓ
uenire. Primo ex auaricia sicut pz de absalon
q̄ de regno expulit patrē suum: vt habet. ij. Reg.
xv. t. xlvij. di. ℌ. necesse. Scō ex superbia. vñ in p
sona talium parentū ꝺ: Esa. j. Filios enutriui: et
exaltaui: ipi aūt spreuerūt me. Tercio ex luxuria
vñ Lactan. in. ij. diuinaꝝ instit. aduersus gētes
ait. Ex luxuria vt vitia oia: ira impietas aduer
sus deū t parētes nascūtur. Quarto ex diuitia iu
stitia q: eos ex adulterio: vel adulterino affectu
genuerūt: vel nō coꝛrexerūt: vel plus q̄z deū dile
xerūt. Qua ex re paꝛēter dicit paꝛ illud Esa. xlvj
c. ego feci t ego ferā: t poꝛtabo. Quinto: ℌ pue
nit ex cō digna vindicta: qñ. s. ipi fuerūt rebelles
parētibo. vñ Matth. vij. t Luc. vj. dicit dñs. In
qua mēsura mēsi fueritis: remetiet t vob. Eā
dem enī falsam filij parētibo ꝺāt: quā ipi patri
bus suis dederūt. Un legit q⁹ in auitate alten
si quidā iuuenis habēs patrē senem cū haberet
vroꝛē diuisit lectū patris: t ꝓiūxit medietatē illi
us cū lecto suo: dixitq; patri: sufficiat vobis illa
medietas. Ego enī bene volo reqescere cū vroꝛe
mea in lecto magno. Audi mirabile: cū ille iu
uenis haberet filiū infantē q̄ tūc incipiebat ali
qua verba ꝓferre: videns ille puerul⁹ tantā sui
patris crudelitatē erga auū accepit gladiū: t si
cut potuit ascēdit lectū patris sui cū illo gladio
qꝺ videns paꝛ t mater ei⁹: interrogauerūt eū q̄d
facere vellet. ipe vo rndit irata voce. Volo diui
dere lectū vestrū: t seruare medietatē ei⁹ t cōiun
gere cū lecto meo: quādo accipiā vroꝛē: sic enim
tractastis auū meū. Qꝺ audientes cōpuncti sunt
t bene tractauerūt illū paupem senē. Ali⁹ q̄z filē
us mlra bona ꝓmisit patri: si oia bona sua re
nūciaret in manibo. q̄ facto: ꝓmo patrē in qua
dā camera ꝑ se stare fecit: deinde cū senescentē in
illa camera sustinere noluerō: ipm q⁹ de camera
ejecerō tuꝛca ostiū aule sibi lectū parauit. Adue
niēte igit hyeme dū frigoꝛe cruciaretur: rogauit
puez filij sui: vt patrē suū rogaret: vt panniculū

aliquē sibi ꝓcederet ad se regendū: ne sine tegu
mēto iacēs moꝛeretur: puer vo vir duas vlnas
burrilli obtinuit. Cū aūt alie due vlne supēnt cū
lacerymis instabat eas sibi dari. Et interrogat⁹
q̄d ꝺ eis facere vellet: respōdit. Reuera seruabo
illas: t cuz decrepitus fuerio nihil amplⁱ a me
habere poteris: qñ frigoꝛe cruciaberis. Quibo
verbis ille de pcō suo penitēo: deinceps patrez
honoꝛauit. Sili⁹ legit q⁹ quidā in auitate ale
xādrie habuerat patrē quē male tractauerat. iu
dicio aūt dei postea t ipe habuit filiū: q̄ cū pa⁹
tractauit. Unde semel filij⁹ ei⁹ accepit eū p capil
los: traxitq; eū p quandā scalā: t postea p totā
domū trahebat. Cū aūt peruenisset ad quandam
colūnā: dixit ille q̄ trahebat. ha fili miserere mei
ego enī nō tractī patrē meū nisi bucusq;. Ipe au
tē rndit. Na sederate pater: ego volo trahere ad
huc ꝑtruos brachia vt te pei⁹ tractez q̄z tractastī
patre tuū. Obedite ḡ parētibo vestris o filij: nec i
ralēsniam t vos incidat' cū eritis ꝑes. Et hoc
sufficiat ꝑ prima ꝑte nri sermonis.

Pars secda de obligatione filioꝝ erga pa
rentes. O

Ecūda ꝑs nri sermōis dicit obligatio
Quātū enī filij obligati sint parēti
ꝺ ꝓbat tripliciter. Primo rōne accepti
onis sic. Bñficiat⁹ tenet repēdere vi
ces benefactoꝛi suo. iij. Topicoꝝ. t. ix. Erbicoꝛū
vt cētā est rectus in. c. cū in officijs. extra de testa.
Et ideo fm Tho. q. q. q. ar. j. bō diuersimode
est alicui ꝺbitoꝛ fm bñficia ab eo accepta. Quā
to enī maioꝛa recepit bona tāto magis ei tenet.
Tūc sic nll⁹ pōt in bō mūdo iuenire in quo plu
ra bñficia q̄s acceperit q̄z a parentibo. Primo enī
ab eis accepit esse: de q̄ Brek. in q̄t. ij. de aīa. Oia
esse appetūt: t ꝑ ipsū⁹ esse ꝺseruatiōe: oia fm na
turā operant. Et rō est: q⁹ hoc esse ꝺnū a deo est
maximū: q⁹ sine ipo nihil habere pōt bō. Est enī
fūdamētū oiz bonoꝝ. s. spūaliū: coꝛpaliū: t tpa
liū. O fili ꝑsidera q⁹ nō bñ es vitā: ñ ⁊ruel nō di
uitias: nō sciam nō pulchritudinē nō gr̄az dei
nō deniq; posses bñ es vitā eternā: nisi ꝑ⁹ bñ es
esse: qō taz excellentissimū mun⁹ habuisti post
deū a parētibo tuis. Propter qō debes eos bo
noꝛare t diligere. Nam si qō largiret tibi vestez
pulchrā aut diuitias mlras: eū diligeres t bo
noꝛares. Et iō Eccli. vij. ꝺ:. Honoꝛa patrez tu
um: t gemit⁹ matris tue ne obliuiscaꝝ: memē
to q⁹ nisi ꝑ illoꝝ nō fuisses: t retribue illis quō
t illi tibi. bene tibi. Post esse necessaria sunt plu
ra viuēti alimēta ne pereat ꝑ aque i tenera eta
te iumēta t alia plura. Et q̄s ista tibi tribuit
o fili: nisi paꝛ t mater. cogitasti ne vnq̄z quō te
in tenera etate nutriri necesse erat: t qō ꝑ te ñ po
tera: ipi ministrauerūt. Naz mater tua tibi lac
de pectoꝛe suo exhibuit: cogita quot dolores i
utero te habēs: t in pariēdo poꝛtauit. ba fili in
grate: q̄re tantoꝝ bñficioꝝ es immemoꝛ. O pi⁹

t mites oia fere q̄ agitis ꝓter filios facitis. vñ
dicat imꝑator. C. de legitimis hered. Lemā paꝛ.
Uoꝛū est pio reo suas ad filios ꝓuenire. t. ff. ꝺ
bonis lib. l. penul. dicat iurisco⁹ult⁹. Oia q̄ nra
sunt liberis nostris et voto pam⁹. O fili quis
te log̃ docuit. q̄s te nutriuit. t ab oibo cōtrarijs
cū esses infantul⁹ ꝓtexit. quis tibi ꝺ victū t tegu
mēto ꝓuidit. q̄s imūdicias tuas absterlit vel
abstergi fecit. q̄s te addiscere solliciauit. q̄s te
ad studiū cū magna impensa tenuit. q̄s te aīē
quā scis addiscere fecit. nōne ꝺ egerunt parētes
tui. Audi ḡ Piero. quid tibi dicit in libro de bo
noꝛa diis parētibo. Memēto parētū: q̄: talis es
quoꝝ manibo iceptā sumpsisti. si ḡ enī quis
est debitoꝛ alicui⁹ quāta ab eo bñficia acceperit
cogitare o filij quātū habetis erga paꝛētes ve
stros obligationē. t licet ius naturale velit pa
ria bñficia referri bñfactoꝛi. l. ſz vt si lege. ℌ. cōsu
luit. ff. de pact. here. t. c. de forma. trib. q. v. ramen
q: parentibo nō poteſt equualens rēdi: vt ait
Brekto. viij. Erbicoꝝ. sufficit filio facere ꝑ posse
Hā qui fecit qꝺ potuit legez adimpleuit. Laure
auili. ff. de condi. t demo. Deberis q̄z o filij cōsi
derare exemplū qꝺ legit in libro de ꝓpietatibo
rer. s. q⁹ pelicanus dū cōspiat filios a serpente
venenatos t occisos exꝑdit alas suas. t sepm
rostro ferit in pectoꝛe sanguinēq; effundit sup
filios et quo reuiuiscunt. Qui vitifican cernēs
tes paꝛē debilitatū et sanguinis effusiōe ita q⁹
cetera nō ꝑcedere nō pōt. ecrūt oēs t abū q̄rēn
tes paꝛē nutriūt t fouēt. Jdē enī vos facere de
beris parentibo vestris senibo t infirmis. qui oē
mp⁹ suū in laboꝛibo expenderunt vt vos edu
carēt t ditarēt. P

Ecunda rō ꝺ: dilectiōis. Nam vrē ꝺ:. ar.
Erbicoꝛū. amoꝛ debet esse reciꝓcus. t
Leu. xix. ꝓceptū est. Diliges amicū tuū
sicut te ipm. Sed dicit o fili quis est qui vos
magis in hoc mundo amet. Proseero clarū est
verā esse sniam que ponit in. l. cuz furiosus. C.
de curato. furio. l. q⁹ nullus affect⁹ vinat pater
nū: nec enīaz maternū. Ut ꝺ: in. l. videam⁹. ff. de
in litem iurādo. Jdeo ꝺ: in. l. ubi q̄dē. ℌ. ff. ff. qō
me. cā. q⁹ parētes magis diligūt filios: q̄z seipos
Patuit exemplū de amoꝛe paterno erga filium
ℌ. Reg. xviij. c. Cū enī absalon tentasset ꝑ
suū Dauid de regno expellere. ac Dauid cōtra
eum mouisset exercitū. Jpe q⁹ Dauid remāsisset
in porta ciuitatis: ꝑcepit Joab t Abisai: qui ſ
bus cōmissa erat summa belli dicēs. Seruate
mihi puerū Absalon itaq; egressus est ꝑlo cō
tra Absalon t suos in campū: t factū est ꝑlu:
debellataq; est ab exercitu Dauid q̄s Absalo
nis. Accidit autez vt Absalon occurreret seruis
Dauid sedēs mulo: eiq; ingressus fuisset mul⁹
subt ꝺ ſz q̄rū: adhesit caput ei⁹ q̄rau: t illo
ꝑ capillos suspēso: mul⁹ cui ꝺsedebat ꝑtransiit.
Quod cū nūciatū fuisset Joab: rulit tres ha

ao i manu sua: et iferit eas in corde absalonis. Lic̄q; adhuc palpitaret ꝓcurrerūt decem iuue-nes armigeri Joab: z interfecerūt eū. Cum vero nūcius curreret ad Dauid q̄ sedebat inter duas portas: z speculator diceret video q̄ndā venīē: dixit Dauid. O si bon⁹ ē ille nūc⁹. Et appro pinquāte nūc⁹ ad Dauid. ait. Salue rex. Benedic⁹ dñs de⁹: q̄ dispsit oēs cōtrarios regi meo Et ait rex. Ēst ne puer puero absalōi. Qui rndit q̄ mortu⁹ erat. O Dauid pater pyssime: O genitor cordialissime: O paternū amoris affectio imēsa: nō cognouit absalōis rebellionē: nō dixit volebat filiꝰ me⁹ iurrpe regnū meū. non dixit: merito interfec⁹ ē z punit⁹ fm neq̄tā suā. Imo paterno amore deuict⁹: z strict⁹ ē amantissimas lachrymas fūdere: z ascēdit cenaculū portē: z flebat: z sic loq̄bat. Fili mi absalon: absalō fili mi. q̄s mihi tribuaret ego moriar ꝓ te. absalon fili mi. fili mi absalon. O crudelis filij. considerate imensitatē amoris. q̄ vobis affert pater z mat̄ z bonorate eos. Ait enī Hiero. vbi. ō; cuilibet vestrū. Sit tibi grata vita illoꝝ. q̄bo charior est vita tua q̄ ꝓpria. redde amoris vicē colēde pietatis. Ω

t Ērgo q̄ debeat̄ diligere z bonorare parētes onēst exēplo brutoꝝ: z irrationa-bilū aialiū. Ipe etenim sanissime fere z aialia silustria. serpentes feroces volucresq; rapaces ad pētes suo mō pietatē exhibēt z amorē Jn libro enī de aialibus legit. q̄ filij balach cuiusdā auis abāt parētes suos i senectute. Et filij morborb alter⁹ auis abāt parētes nō solū in senectute sz q̄cūq; indiget. De ciconia q̄z in libro eo dē legit. q̄ senescentes pater aut mater a⁹ ab ea nutrit. alias foueat z ciconia filia q̄cūq; ꝑ bñficia parētibus indulget. q: vt dicit Ambro. in exameron. omedia. v. Auis pia romanoꝝ antiquo more appellari solebat. Lorū⁹ enīaz q̄n senio deplumat eū filij sui plumis z pēnis suis vestiūt. Elephas q̄z senio grauat⁹ atq; et debilitate cadēs clamat. ad cuius vocē iuuenes elephātes currūt: z eū de terra eleuant. Ēcōtra vo cant rabidi dū pulli sunt: z lacte mris viuūt diligūt eaz: eaq; adherēt: sz q̄ citō sunt maiores facti. z bñt actores dēces: si eos in mediū ꝓiciat illud de ore ꝓrio ac mris eripe conāt z ꝓtra eos surgūt. Ut ḡ nō simꝰ sic̄ canes rabidi debem⁹ ē pēnis mris obsequentes z gñosi. Ad b enī nos iuuare dz exēplū gentiū. Refert enī Valer⁹ li. v. to: i carcere: z posita ē vt fame moreret. Custos ei gerēti ob⁹ uāe ne q̄s ad eā afferret. q̄ mlier dū mirat⁹ obstuauit filiā: z iuenit q̄ mris suo lacte Et subiūgit pfat⁹ doctor. Hoc ꝓtra naturā fa: cū crederet: nulli diligere pētes ꝓma lex nature esset. Exemplū enīā simile quasi ꝓ omnia refert. Solinus de quodā patre sene z grandeuo: raliter a filia in carcere suffērato. Refert quoq; i eodem li. ipse valerius de alia que patrē suum ꝓ infirmitate z senectute comedere nō valentē. vel ut infantē pectoris sui alimonia enutriuit. q̄ cū fuisset compert⁹: in memoriā tanti ꝓconij coꝝ⁹ femine fuit a coꝝptōe ꝑseruatū aro-matibus q; z myrrha conseratū.

Paro. iij. l. ad quid tenent̄ filij parentibus suis. R

Ērgo ꝓcipaliꝝ hic quer̄. ad quid specialiter tenent̄ filij erga patrē suum t z matrē. Et rēspōdeo fm Alexandrum de ales in. iij. ꝑte summe sup hoc pce-pto: q̄ ad ser tenent filij parentibus. Primo enīz tenent eos diligere: q̄d sic ꝓbatur. Scriptū est Deute. vj. Matthei. xxij. Mar. xij. Luc̄. x. xviij. g. iiij. c. ea vindicta. circa fi. z. c. dz bō. z cadē cau-sa. q. v. c. si nō licet. de pe. di. ij. c. charitas. z de sacra vnctione. c. vnico. §. hoc vnguēto. vbi dicit. Diliges ꝓximū tuū sicut teipm. Sed o fili: q̄o ē nbi magist ꝓrim⁹ ꝓce: qui eū filio censet esse vna z cadē ꝓsona. l. fi. C. de impuberū. z alī. sub. Et ideo dicit Hugo. in li. de sacris. Primū ꝓceptū scōe tabule ad patrē ptinet boiem: sicut primus ꝓme tabule ad patrē ptinet deū. vtrobiq; patrnitas ꝓponit: vtrobiq; primatuꝫ dignitas bonorat. Sicut ergo sup oia deū amare debem⁹: ita sup oēs boies parentes nros diligere tenemur: z amorē cordis etiā opibus demōstrare. vt dicere possimus cū dño Jesu illō Johānis. xiij. Ut cognoscat mūdus q: diligo patrē z̄c. Et notandū est q̄ appellatiōe parētū intelligunt oēs ascē-dentes videlz nō solū pat z mater: sed etiā auus z auia z reliq. z appellatiōe liberoꝝ intelligunt nō solū filij z filie: sed etiā omnes nepotes z descēdentes. vt in autētico. vt liceat matri z auie. §. illud quo q; coll. viij. z. l. appellatiōe ꝓnis. z. l. liberoꝝ appellatiōe. ff. de verb. sig. Sed heu heu heu: q: hodiernis tpibus raro inuenit pietas z amor filioꝝ erga parentes: imo q̄s plurimi maledicti z crudelissimi filij parentibus suis mortē desiderāt: vt eoꝝ numos accipe possint. Et alī⁹ dicit: q̄ diu viuet ille maledict⁹ senex. alī⁹ q̄n morietur ista maledicta verula. Ira q̄ verificatū est illud Ouidij in. j. Methamor. dicēs. Filij añi die patrios inq̄rite in annos. Dicta iacet pietas. Sz o filij: nolite ea leo sequi: sz imitamini piū Eneam: de q̄ refert Virgil⁹. iij. Eney. q̄ cū ꝑ su⁹ Anchises rogaret eū: vt aufugeret ab hostibus se relicto neq̄q̄ assentire voluit. Un ipe Eneas dicit ea. li. Rursus i arma feror mortē miserrim⁹ opto. Nā q̄d ꝓsiliū: aut q̄ fortuna dabit Mene efferre pedē genitor: et posse relicto. Speraūt tātū q̄z nephas patrio cecidit ore. Alex⁹ in alex⁹ ma-cedo sanguine cernā. q̄si dicat. ecce ā pat⁹ ꝓ vo lo mori: q̄ sine te viuere. G

Ēcādo debēt filij timere pētes. Sepe uz est cū Leui. xix. Unusq̄sq; patrē suum z matrē suā timeat. Qō vt efficiat: debent patres taliter ꝓcurari cū filijs sez grauiter z honeste: ac exemplariter vt reuereāt. Nimia enim familiaritas ꝓtēptū parit. ff. de officio ꝓsidis. l. obseruādū. Debēt ḡ ita ꝓcurari supiores eū inferioribus ne ꝓtēptibiles videant. ff. de officio ꝓcōsulis l. nec quicq̄. §. arca aduocatos. z. l. eccevi-di. c. quādo necessitas. Similiter debēt patres seruare illō Eccli. xxxij. vt possint timeri: ait enim sapiēs vbi sup. Ne deo pātem filio sup te in vita tua, z ne deder⁹ alijs possessionē tuā: ne forte penitear te: z postea deprecer⁹ ꝓ illī. hec ille. Unde Jacobo bñuctan⁹. lv. c. sui li. inq̄. Dum reuiscere poteris dñarū nō dabis vlli. Te viuēte tuū nulli ꝓhibeas honorē. Sed nbi ꝓcura charus vt esse queas. De bis duabus obligationibus. s. amādi et timēdi ait Hieron⁹. vbi ō. Prebeat parētibus q̄ motus. mitaq; formido. T

Ērto tenent eis obedire. Un ad Ephe. vj. dicit apl's. Filij obedite parētibus vris i dño: b enī iustū est. Unde bt in puerbijs phoꝝ. Socrates dicebat: filio modesto nunq̄ videt ḡue q̄d pcipiat̄. z ad Coll. iij. dr Filij obedite parētibus vris ꝓ oia. s. honesta: fm Alexā. de ales i. iij. ꝑte ſume sup b̄ ꝓcepto. Quarto tenent illos honorare z reuereri. Un Aresto. ix. Ethico. ait. Filij debēt parētibus honorē. Solon q̄s ꝓbi-losoph⁹ in suis legibus dixit. Deū honora: parentes reuerere. Nō enī quelibz honorē tenēt filij et bibere parētibus sz fm illoꝝ statū: z cōditionem Sed heu q: q̄si nullus honor ac nulla reuerentia hodiernis tpibus bī parētibus. O ingrte fili: an nescis q⁹ honor parētis est tu⁹. Eccli. iij. Ideo Ambro. sup Matth. xv. c. inq̄t. Primus grad⁹ pietatis est: vt q̄s auctores nbi deꝰ voluit honores obsequijs: abstinceas ꝓmendis: nec vultu ledē da est pietas parentū. Quinto tenent filij nō cō tristare vnq̄s parētes factis vl dictis: aut signis vel quocūq; alio mō: sz debēt eos semp ꝓsolari in oibus tribulationibus: fm possibilitatē suā: vnde Eccli. iij. dr Fili suscipe senectā patris tui: z nō contriste eū in vita ipius: z si defecerit sensu venia da ei: z ne spernas eū in virtute tua. q̄ bona fūt mulcū pōderāda. Primo enī dicit suscipe id est amoroso affectu: z gaudioso osculo: z ampleru ꝓsolare. Secūdo dicit senectā: multū siquidē alijs sed mlto magis sibi tediosam z laboriosaz. Et iō Thobias. v. c. sui libri vocat filiū suū baculū senectutis sue: q: in senectute filij⁹ debet esse baculus patris sui. O q̄ dulce vocabulū pat aut mater. o q̄s gratū verbū filiꝰ aut filia. hinc Dieronym. vbi. ō. Mater ꝓ filia noia pietatis: officiorum vocabula. vincla nature: vn dr in. l. liberorum. ff. de verb. sig. q⁹ nullū nomen dulcius est q̄ nomē filij. Tercio subdit in ꝓdicta auctoritate patris tui: nō extranei: nō inimici: sed illi⁹ qui te genuit: nutritoris tui: z cordialī dilectoris tui: vñ Hiero. de bonore pētis ait. Foueat parētū senectā⁹: z facta eoꝝ vlissimo reddat: videāt liberi vri q̄d faciāt: vicē silem reddituri. Quarto subinfert. Et nō ꝓtristes eū in vita ipi⁹: nō in quā ꝓtristes facē: nō signis nō modis: nō verbis vñ Hiero. vbi. ō. Nemo aspis vbis ꝓsit ledat affectū. sonet q̄d lingue dixerint filioꝝ: q̄s patrēs dedecorat audire. Quinto subdit: z si dixerit sensu venia dato. i. si nō recte fecerit aliquando dixerit ridicula: siue puerilia z stulta: nō irrideas eū nō dicas iniuria. vñ Hiero. vbi. ō. Habet quādā senectā⁹ infantiā: q̄si dicat. recole pueritia infantie tue: z recole i eo patientiā erga te: q̄n em tu flebas turbabas domū inquietabas dormientes: z alia faciebas q̄bo infantilia etas solet esse molesta. Ipi nbi alludebāt blādiebant̄q; vt a plāctu reuocarēt z miserias tuas patient̄ tolerabāt. Noli ḡ irridere ꝓrem tuū sic dam: q̄ maledict⁹ fuit a Noe patre suo: q: dormientē eū discooperuit irrisit Genesis ix. Sero concludit. Et ne spernas eum in vrute tua. Multas nāq; naturales fructus habet iuuēt⁹ q̄ inexperta multis pauperes senes calido carentes despiciat z premat. Noli igit o fili iuuenis spnere patrē tuū senē: tu sanus infirmū: tu fortis illū debilē. tu iocundus illū tristē: tu sensibus vigēs illū ceci: tendū z dentibus puerū. Jō dr Eccl. viij. Ne spernas homines i senectute sua: ecteni ex nob senescunt. z Prouer. xvj. dicit. Corona dignitatis senectus. U

Animo ꝓ nunc dico q⁹ tenent filij subue
v nire: z fuire parētibus in oibus necessitatibus fm possibilitatē suā. vnde scriptū est Eccli. iij. c. Qui timet deū bonorabit pētes z q̄si dñis fuit bis q̄ se genuerūt i ope z fmōe: z in oi patiētia. In q̄bus vbis cōsideram⁹ tria. Fuit ia. s. primo opus dus dicit. in ope. vñ Hiero. vbi. ō. ait. Exsolue fili q̄d debes z officia debita q̄cunq; exhibe famulatus: q: genitribus ē reddi q̄d debet. Primo itaq; i mane cū de lecto surgis pat: ꝓspera o fili si aliq̄d necessariū sit ei vt calefacere pānos in bryne. si est senex: z idē dico de mre Si ē inualid⁹ pī vt lita senex vt nō possit se iuuare: adiuua illū: fultā illū si op⁹ est: adiūge te latere ei⁹ z itrante ecclīam comitare. ꝓsertim in festis si aliq̄n pat reuertit domū balneat⁹ luto sit pe⁹ dibus siue dolore aliq̄ corrept⁹ siue iudicibus male defact⁹ vel frigore aeris⁹ iter filioꝝ manib⁹ erat⁹ piat z se ꝙq; cristimet felicioꝝ aliis q̄ pcurit. z plura circa parētes facit. Scōs mod⁹ fuit dilectione z dulcedine z reuerentia est ortus. i. cū dilectione z dulcedine z reuerentia cū eis loq̄ z rndere sicut sui faciunt cum dñis suis z dicere cum ꝓ Paulo Act. ix. Dñe q̄d me vis facere. Tert⁹ modus subdit cū dr In omni patiētia. s. cordis hoc est dicere q⁹ in fuitio mris parētibus exhibit⁹, nō frangant filij eoꝝ rep̄bilibus ipoperijs z cōuicijs. Non dedignent nobis ip̄operijs z cōuicijs. Non dedignent nō male rndēre aut dure. Imo turbatos parētes

ebera se humili patiẽtia pacificare debẽt ⁊ dul/
cibus verbis. Sic enĩ facere fui dñs suis so/
lebat. Prouer. xv. scriptũ est. Patiẽtia tenk
lent. nam Prouer. xv. scriptũ est. Patiẽtia tenk
pẽceps. Si ergo turbat⁹ est pater vl̃ mater sua
uitate verboꝝ placek. Nã vt ait Prouer. xv. Re
spõsio mollis frãgit irã ⁊ lingua cucharis in do
no boie abũdabit. O filj fuite parẽtbꝰ vestris
⁊ satore: q̃ si g̃ mille ãnos eis fuerints nõ pote
rints eis debite sanifacere. Jpi enĩ vos nutrue
rũt de g̃pria carne ⁊ de g̃pria substãtia. Audite
Ambrosiũ sup. Luc. xviij. dicentẽ. Si pauens
matrẽ nõ reducaski cruciat⁹ q̃s p te passa est. nõ
obsequia q̃bꝰ te gestauit. nõ alimẽta que nbi tri
buit vero pietatis affectu imulgẽs labijs vbera.
nõ famẽ quã ipa p te tolerauit ne quid qõ nbi
notũ cẽt comederet. ne q̃d qõ laem nocere bau/
riret. nbi illa ieiunauit nbi comedit nbi illa ci/
bum quẽvoluit nõ accepit. nbi quẽ noluit cibũ
sumpsit. nbi vigilauit nbi flevit ⁊ tu illas egere
patieris. Jlli debes qõ babes cui debes qõ es
hec ille. O maxima querelitas filioꝝ q̃ parentes
suos nõ nutrũt eis nõ q̃uidẽt de necessarijs. p
fecto tales grauiter puniri debẽt. vñ dic̃ Lactã/
tius. j. diuinarũ institutio. aduersus gẽtes. Ju
stissime q̃dẽ pari vindicta parẽtũ ac deoꝝ vio/
latio expiãda est. Tenemi ergo o filj altere parẽ
tes vros. Scriptũ est enĩ. ff. de liberis agnoscẽ
dis. L. si q̃s. §. si impubes. Si impubes filj⁹ sit
emãcipatus patrẽ inopẽ alere cogit. Jniquissi
mũ est enĩ patrẽ egere cuius filius sit i facultas
tibꝰ. ⁊. C. de alen. liber. ac paren. l. parentũ dicit.
Parẽtũ necẽtibus libos succurrere iustũ ẽ. X

a D q̃ꝫ declaratiõis notãdũ est q̃ pecu/
liuꝫ dr quasi pusilla pecunia siue patri/
monũ pusillũ. vt dicit in. l. Sposito. la. j.
§. peculiũ. ff. de pecul. Item est scienduꝫ q̃ pecu/
liũ filj põt esse q̃drupler. quoddã dicit castrẽse
cũ occasione militie aliquid in militia acq̃sierit
quoddaꝫ quasi castrense quãdo er alicui officio
publico acquisiuit vt aduocat⁹ medicus nota
rius ⁊ hmõi. Simile q̃ euenit dericis er officio
suo ⁊ in his pater nihil iuris hꝫ: imo ipse filius
vt paterfamilias in eo ceteris. ff. ad mace. l. j. §.
fi. ⁊. l. q̃. ⁊. C. de inoffi. testa. l. fi. Quoddã peculi/
um dicit pfectaũ: quãdo er reto patris vl̃ eaꝫ
occasiõe aduenit: ⁊ in eo nihil iuris habet filius
ꝫ est patris. instituj. q̃ quas psonas no. acq̃. §. j.
Quoddã est aduenticũ quãdo er aliqua here/
ditate aduenit filio vl̃ alio neulo a matre vl̃ ab
alia psona extranea: vl̃ aliqs operãdo ⁊ labo:i
vsufructũ dicto. §. j. Jta tamẽ q̃ viuẽte patre
filius nõ pt illo alienare: nec de eo testari. c. licet
extra de sepul. li. vj. Jn oibus his peculijs: etiã
in quibo nihil iuris habet pater filius etiã emã
cipatus tenek sub pena mortalis pri alere idi/
gẽtes parẽtes. vñ. xxxvj. di. c. cuꝫ. ait Ambro.
Lecrũ dei tradino est: vt pius pascas parẽtes:
nam si iuxta diuinũ oraculũ cõrumelia paren/
tum morte luit: quãto magis fames: que mul/
to grauior est. hec ille. Est enã sacẽdũ q̃ quadru
plices reperiunk filj. Quidã sunt naturales ⁊ le
gitimi: de honesto matrimonio p̃creati: extra. q̃
filj sint legi. c. cũ inter Johãnem. Si tamen in
facie ecclesie p̃tracterũt: credentes se legitime co/
pulare: vel eciaz si cñ alter coꝝ credebat: licet
sit aliq̃d impedimẽtũ matrimonij inter eos: ni/
hilomin⁹ filj⁹ p legitimo reputak: ⁊ succedit veri
q̃. c. ex tenore. extra qui fi. sine legiti. Sec⁹ si dã/
desti ne p̃tracterũt. extra de dã. despon. c. cũ inhi/
bitio. Ad hoc aũt pdest filios esse legitimos q̃
succedũt parentibꝰ. vt in aut. qui. mo. na. effi.
le. §. q̃n. Alij sunt adoptiui ⁊ legitimi. Adopta/
ri aũt potest: tã masculus q̃s femina dũmodo sit
cñ mino: rpe patre adoptãte: q̃ eius filius na/
turalis esse posset. ff. de adop. l. adoptio. Et filij
adoptiui sicut filij naturales ⁊ legitimi habent
⁊ eciã ab intestato adoptãi succedũt. C. de adop.
l. penul. ⁊. ff. eo. l. si pater. ⁊ instit. de here. q̃ ab in/
testa. defe. §. itẽ adoptiuos. Alij sũt filij natura/
les cñ. s. q̃ubine q̃ de soluto ⁊ soluta q̃ a⁹ vxor
esse possit nasciunk. qui filij legitimari possunt p
sequẽs matrimoniũ inter eos: ⁊ p speciale licen
tiã pape: extra qui filij sint legiti. c. p venerabilẽ
Vel si pater offerat filiũ curie imperatoris: fiatq̃
curialis: vt in auten. q̃. mo. na. effi. le. §. si q̃s igit
col. vij. Bur si pater moriẽs noiet eũ in testamẽ/
to filiũ suũ beredẽ legitimũ: ⁊ ipe offerat postea
principi testamentũ: fit legitim⁹. vt in. d. auten.
§. si vo is qui. vel si pi nõ habet ascẽdentes: tũc
posset instituere naturales filios insolidus sibi
beredes. C. de natu. liber. auten. licet. Debent ta/
men naturales filj pasci arbitrio boni viri: etiã
si alij filj legitimi existãt ⁊ succedãt pñi: dicta au
ten. licet. Quidã vo sũt filj spurij nati de adul/
terio vel incestu: aut aliter sm leges dãnato co/
itu: qui ab omni beneficio excludunk sm leges
imperiales: vt habek in dicta auten. licet. ⁊ i autẽ.
et cõpletu. C. de incest. nup. Epoꝝ enĩ interest fa/
cere vt vterq̃ parẽtũ talibo filijs necessaria sub/
ministrẽt: sm cõpetentia facultatũ suaꝝ. extra de
eo qui ducit in ma. quã poll. p adul. c. cũ habe/
ret. Quia q̃libet boꝝ filioꝝ tenek bono: are parẽ
tes: ⁊ si enĩ nõ sint legitimi: tñ habuerũt esse a pa/
rentibꝰ Et isto etiã naturales filj debẽt genitores
suos venerari. ff. de in ius vocando. l. parentes.
Quapropter dicẽ cuilibet vestrũ illud q̃ dicit
Pio pbo: vt habek in Cronica de nugis pbozꝝ
c. xxxj. Talio fias parentibꝰ tuis q̃les optares er
ga te fieri natos tuos. Qõ si feceritis ad vitã per
uenietis eternã. Ad quã ꝛc̃.

Feria q̃nta post secunda dñicam in quadra/
gesima de remuneratione bonoꝝ ⁊ maloꝝ filiorũ
Sermo vigesimus primus. ℓ

Jli recordare

f q̃ recepisti bona in vita tua. Luc̃
xvj. Aresto. lib. viij. Etbic. c. ij. in/
quit. Parẽtes diligũt filios vt
sui ipoꝝ aliq̃d existãtes. Et lib. ix.
eiusdẽ opio. c. vij. etiã dicit. Quili/
bet p̃tiũ opꝰ diligit magis q̃s diligat ab ope suo
⁊ eciã in li. q. magnoꝝ mo: aliũ. c. xxviij. ait. Oẽs
ad illud q̃d ipe fecerit: quod dãmõ beniuoli fũt
pat igit beniuol⁹ est ad filiũ: eo ipius existẽte fa
ctore: p̃ter q̃d magis pi filiũ amat: q̃ filius pa/
trẽ. Quia cñ parẽtes de natura sua p̃tia dedi/
dũt filijs coꝛp⁹ p̃tiũ: filij aũt parẽtibꝰ in genera
tiõe nihil dederũt. Jdeo filij nõ tãtũ diligũt pa/
rentes: sicut ab eis amant. Qui diligunt eos vt
opa sua: vt carnẽ suã: ⁊ vt mẽbra sua. hac de cau
sa deus nõ p̃cepit patribꝰ sicut nec p̃cepit homi
ni vt diligat seipm. Que ꝛsiderãs Salomõ: i p
uerbijs suis. c. vj. inquit. Fili ꝛserua p̃cepta pris
tui: q̃si dicat. p̃ter maximã dilectionẽ nõ p̃cipi/
et tibi nisi bonũ. Et subdit: ⁊ ne dimittas legem
mris tue: liga eã in corde tuo iugit. Z

Ueri intelligẽdafũt de bonis p̃ceptis.

q Nã in bis q̃ sunt ꝛ deum nulli est obe/
diendũ. xj. q. iij. c. nõ cñ semp. cũ octo ca/
pitulis sequẽtibꝰ. Jõ dicit Hugo de scõ victo
re. Obedire debem⁹ parẽtibꝰ in oĩbꝰ excepto his
in quibꝰ dilecto patri offendit. ⁊ Hieron⁹. ad
furiã inqt. Honora patrẽ tuũ: sic a vo pius non
separat. Cã diu sacro sanguis copulãt: q̃diu ille
suũ nouerit ꝛdire: ꝛ: alioq̃n tibi David p̃nus
damat ⁊ dicit. Audi filia ⁊ vide: ⁊ obliuiscere po
pulũ tuũ ⁊ domũ patris tui: ꝛ p̃cupiscet rex de/
coꝛẽ tuũ. In bonis ergo obediendũ est parenti
bus: ñ Thobias p̃cipiebat filio suo: vt habeꝛ
iiij. c. sui li. di. Honoꝛẽ habebis mĩi tue: oĩbus
diebꝰ vite tue. In cronica q̃s de nugis pboꝝ. c. ij.
dicit q̃ solon: qui fuit vnus er septem sapientibꝰ
ait. Parẽtes reuerere: ⁊ merito. sunt enĩ fidelio/
res amia: quos habet quis in hoc mundo. Jo
dicebat Gratius in li. theba. Prolis amor: cru
delia vicit pectora. Et satore filij: q̃ magna vir/
tus est habere pietatẽ parentibꝰ iuxta illud Pa
tronij poete O maxima rerũ: ⁊ merito pietas tanti
ssima virtus: vt ergo vos ad hãc pietatẽ inatem
q: ꝛ in cõmuni puerbio: q̃ oziano breuis pene
erat cẽtũ: sermonẽ breuẽ faciemus de septem re/
tributionibꝰ: quas faciet deus bonis filijs p̃o
seruitijs: q̃ impendũt parẽtibꝰ: ⁊ si liter breuissi/
me ostendem⁹ sepiẽ terribiles punitiões: q̃s fa/
ciet filijs inobedientibꝰ: ⁊ malis.

De p̃ma retributione. s. vindicatiõis. A

Si ergo secundũ quo ad p̃imã partẽ
e nre p̃dicationis: q̃ dicit vindicatiõis.
Q̃ q̃uis mores sit patienter tolerandi
da: vnde Aresto. in li. de regi. p̃na. ait.
Sapiens debet gloriari de morte: ⁊ non dolere
et Valerius. lib. vij. inquit. Cum ab atheniensi/
bus iudicatum esset: vt Socrates hausto vene
no periret: delatum sibi mortis poculũ: nõ ali/
ter: q̃ medicamẽtum imortalitatis accepit: ⁊ de
mortis contemptu vsq̃ ad vite cruciũ libero ani
mo disputauit. Et plato in phedrone ait mortẽ
philosophantibus apprendaꝫ: tamẽ vt inquit
Aresto. viij. Ethico. Omnes eam naturaliter fu
giunt. Et ideo si vis: o fili longeuam ducere vi/
tam: honora parentes. Nam scriptũ est. Exo. xx.
c. Honora patrẽ tuũ: ⁊ matrẽ tuã: vt sis longe/
uus super terrã. ⁊ Deutero. v. Honora patrẽ tu
um ⁊ matrẽ tuaꝫ: vt longo viuas tẽpoꝛe: ⁊ bene
sit tibi. ⁊ Eccli. xj. dicitur. Qui honorat patrẽ su
um: vita viuet longioꝛi. Et contra de his q̃ ma/
le tractant parentes: dicitur Deutero. xxj. c. q̃ ta
les debent lapidari ⁊ interfici: ⁊ Exo. xxj. scriptũ
est. Qui percusserit patrẽ aut matrẽ morte mori
atur: ⁊. xxx. c. eiusdẽ li. Qui maledixerit patri vl̃
matri: morte moriak sanguis eius in ipso erit: ⁊
Deutero. xxvij. Maledictus qui nõ honorat pa
trem suũ ⁊ matrẽ suã: ⁊ dicet omnis ꝓplus Amẽ.
Prouer. quoq; xx. dicit Salomon. Qui male/
dixerit patri vl̃ matri: extinguek lucerna eius in
medijs tenebꝛis: ⁊. xxviij. c. eiusdẽ li. inquit. Qui
subtrahit aliquid a patre suo vel matre: ⁊ dicit
hoc non est peccatum: particeps homicide est: ⁊
Ezech. xxij. c. dicit. Patrẽ ⁊ matrẽ ꝛumdijs affe
cerunt: p̃opterea dedi eos in opꝓbrium in gen
tibꝰ: ⁊ vniuersis populis in derisum. Tales enĩ
am iniquissimi filij debent a iudicibꝰ secularibꝰ
acriter puniri: vt p̃cipitur in. l. prima. ff. de obs
se. a libe. pellan. Malus ergo filius breuẽ ba
bebit vitã: pater de Absalone. q. Reg. xviij. de q̃
sup: a dictũ est. Legitur eciã q̃ in carbelonia no
strio tẽpoꝛibꝰ in quadã ciuitate p̃ope Valen
tiam. Quidã Johannes nomine annoꝝ. xviij. pa/
rentibꝰ in obediẽtia: latro effectus suspensus est:
⁊ postq̃s mortuus fuit cũ adhuc esset in patibu
lo: paulatim emisit barbã magnã qui ante pen
tus erat imberbis: mutauit faciẽ: capilli a⁹ cre/
uerũt canis: barba alba scã ẽ caniac vsq̃ ad effigi
em senis nonaginta annoꝝ. Currens aũt q̃dã
ciuitatis spiritu sancto edoctus ait. Nostis huc
iuuenẽ fuisse rebellẽ patri ⁊ inobedientẽ. Sacro
te q̃ si fuisset obediens viuisset vsq̃ ad etatẽ no
naginta annoꝝ. Sed quia fuit rebellis: hoc ter
ribile iudiciũ de eo fecit deus vt verificek illud
psalmi. Viri sanguinũ ⁊ dolosi: nõ dimidiabũt
dies suos.

De secunda retributione. s. q̃ multiplj/
catione. B

a Eciã retributio dicit multiplicatio
nis: de qua Eccli. xij. dicitur. Sicut q̃
thesaurizat: ita qui honorificat matrẽ suam: quod procul dubio intelligi: nõ nis
i de diuitijs temporalibus saltem denarijs ⁊ pos
sessionibꝰ: quas deus dat filijs honorificantibꝰ

parēcū suos: si cū de bonis ꝛpalibꝫ: ve formo
uitate sanitate: ꝛ fortitudine: uilq ꝛ de ſpūalibꝫ
ui ſcīa: ꝛōne cōſtare: ac maturitate: ꝛ uirtutibꝫ
Ex ꝫ est de filijs q̄ nō bñ tractant parētes suos
Illis cñ dē dḡt matrimā paupertē. Vñ ſcribit
Eccli. xxj. Filioꝝ maloꝝ ꝓbit hereditas: ꝛ cū ſe
mine eoꝝ hereditas oppꝛobriū. Et uerꝫ Eccli. vij
babet. Generatur filiꝰ qui in ſūma egestate erit
Et ideo in auctōre: ut cū de appel. cognoſcāt. §.
cauſas. col. viij. aſſignant cauſe quibꝰ filiꝰ amit
tit hereditatē paternā q̄s etiā ponit glo. in. c. q̄n
rauall. cētra de testā. ꝛ ſūt istę. Si parētes ver
berauit. Si inhoneſtā iniuriā eis ingeſſit. Si i
fama eos lesit: Si cū malis ꝓuersatus fuit. Si
maleficū exhibuit. Si uite eoꝝ insidiat. Si cū nouā
bina patris: uel nouerca carnaliter peccauit. Si
delatores ꝛ accuſatores eoꝝ fuerit. Si ꝓ patre fide
iubere noluit. Si testamentū facere illū ꝓhibu
it. Si ꝫ uoluntatē patris cū arcanis ꝓuersatus
fuit: niſi forte pater eius sit hui⁹ ꝓditōis. Si filia
uitā luxuriosam duxit ꝑter q̄s a matrimonio im
pediat Si parētū furiosis remediū nō adhibu
it. Si parentē capitalē. ato nō liberauit ꝓ posse.
O bñdicte dē: q̄s pauci inueniunt filij q̄ digni
sint hereditate paterna: bodierno nāq; tpe rarif
sime inueniunt qui debitū ſuū erga parētes fa
ciant: ſed dicet quis: ego facio reuerentiaꝫ patri
meo: nō ſufficiat hoc o fili: niſi poſtea illi ſubueni
as in neceſſitatibꝰ ſuis. Ait enī Hieron⁹. ſuper
Matth. Honor in ſcꝑtur: nō enī in ſalutatio
nibꝰ ꝛ officijs deferēdis: q̄ntū in demoſtratis ac
munerꝫ obligatōe ſentit. L

Ideo ſi casus ꝛingat q̄ filiꝰ cū uxore
c ꝛ duobꝰ filijs habeat ēmā patrē ꝛ matrē
nec habeat paneꝫ uel cibū aliū ad ſuſten
dandā uitā: niſi ꝑ quattuor ꝑſonis: tenet⁹ pon⁹
ſuſtētare parētes: ꝛ ꝑmittere mori filios q̄s con
tra: ſm Theologos ꝛ do. papam Hiero. ꝛ Am
bro. ꝛ habet in. xij. ſen. di. xxxix. ꝛ hāc queſtionē
mouet ſcūs Bonauē. ibidē ar. j. q. iij. ꝛ ita dēf
minat Lyr⁹ in. l. q. C. de patribꝰ. q̄ ſi. diſ. D

De b q̄ debeam⁹ ſeruire parētibꝰ uſq;
c ad mortē dedit nobis exemplū dñs no
ſter Jeſus xp̄s: q̄ ut ſcribit Jobis. xix. cō
mēdauit matrē ſuā Johanni. deinde dixit ma
tri. Ecce filiꝰ tuus: ſcꝫ Johānes: q̄ſi dicat: ſm Ni
colaū de lyra ibi. Uſq; nūc fuit tibi ad obſequi
um: de cētero Johānes erit loco mei. Deinde di
xit diſcipulo. Ecce mater tua. quaſi dicerat. De
ꝑto ꝛc ad eius obſequiū. Sug q̄ uerba Ebry
ſoſtom⁹ undē. Docet nos xp̄s uſq; ad mortē uiri
tiam ꝛeſpirationē bonos are parētes: ꝛ eoꝝ diligē
bodierni tēp⁹ is q̄ nō ſolū nō habēt curā parē
tum: imo ſūt eis ꝓuersiones: q̄s etrarei ꝛ inimi
ci. eos nō diligūt: imo odio habēt: ꝛ nō poſſunt
eos niſi torues oculis aſpicere: nō obediūt eis:
imo uidentur ſtudioſe omnia ꝫ eoꝝ uoluntatē
facere: nō bonos ac: nō facūt reuerentiā illis: ſed
irridēt: ꝛ paruipēdūt: ꝛ illos fatuos exiſtimāt ꝛ
appellāt dicētes: q̄ plura ſaūt iuuenes q̄s ſenes
ꝛ q̄ qui ſenescāt ſtulti⁹ efficiat. nō ꝓſolāt eos in tri
bulatiōibus: imo afflictꝰ afflictionē augēt ꝛ tume
liosa ꝫ eos uba ꝓferūt: nō ſeruiunt illis: ſed ver
berāt eos: ꝛ in pcēſſitate mortis patiunt: ꝑfecto ſi
impiales leges fuarent: multi ꝑniciē hereditati
bus ꝓtiuarent. ſi q̄d dicā ō illis q̄ parētibꝰ mor
tē intēpēāt. Deus horribile facit⁹. O ſceleratiſſi
mū flagitiū. O diabolica crudelitas: q̄n filius
veneno ul gladio ul alio mō parētes interficit.
Miris nāq; exēplis in ciuitate barri. ſ. Mcccclxx.
inuētus fuit filiꝰ q̄ occiderat, ꝓpriā matrē. O ſa
ctanica filij crudelio: ꝛ ingrib⁹ ꝛ leonibꝰ. Nō enī
repent aliq̄ belua tā fera q̄ ſic male ſuos poſſit
tractare parētes: inſtigāte eos natura ad amorē
paternū. Et iō talibꝰ filijs parētes nec ānbo ho
ribilis est pena a legibꝰ ordinata. Primo enī de
bēt uirgis cedi: deinde in ſacco coꝝ ꝫ ſui una cū
cane: ꝛ gallo gallinacio: ac uipera: ꝛ ſimia: ꝛ ſic
in mare iactari: uel in ammē ꝓximū: ut oim cle
mētoꝝ uſu careat: ꝛ celū ſuſpitiat ꝛ terra mortuo
auferat. Et ſi mare uel fluuius nō ſit ꝓxim⁹: debz
bestijs ad deuorandū dari. C. ad. l. pom. de pa
ri. l. j. & ff. eo. l. penul. Ideo aūt ponunt hec ania
lia: q̄ canis fugat ſimiā: ꝛ ſimia gallū: ꝛ gallus
vipam. Uipa aūt non inueniens refugiū intrat
coꝛpus illius: ꝛ ipm torquet.

De tertia remuneꝛe ſ. filiationis. E

Ertia remuneratio quā deus facit filijs
bonis: ānbo parētibus: ꝛ filiationis. Dat
t enī illis deus pulchrā familiā filios: ꝛ
pulchritudinē: ꝛ moꝝ honeſtatē ori
natoꝝ. Dat illis filios obedientes ꝛ reuerentes: uñ
Eccli. iij. ſcriptū est. Qui honorat patrē ſuū m lo
cundabit⁹ in filijs ſuis. Et ꝓ. xxvij. dicit filio
obedienti. Filij rui ſicut nouelle oliuaꝝ in circuī
tu mēſe tue. Ar ꝫ ino bedientibꝰ deus dat felices
familiā. Nā tales aut nō habent filios: uel ſubi
to moriunt: uel ſunt uitioſi aut monſtruoſi: uel
dementes aut incorrigibiles: ꝛ parentibꝰ rebel
les. Unde Sap. iij. dicitur. Et iniquis omnes
qui nascunt filij teſtes ſunt nequitiae aduerſus
parētes. Et pſalmographꝰ canit. Nutātes crās
ferunt filij eius ꝛ mendicent ꝛ eiciant de habi
tationibꝰ ſuis: unde melius fuiſſet illis nō ha
buiſſe tales filios. Et ideo dicit Boetius in. iij.
de conſo. c. xij. Euripidis sententiā ꝓbo: qui ca
rē tem liberis in fortunio dixit esse felicē. Diak aūt
cōmuniter q̄ qui habz unū filium ſi bonus est
ſufficiat ſibi. ſi aūt est malus nimis habet: ꝛ me
lius esset q̄ illum non haberet. Propterea Pi
thagoras: ic⁹ ait. Eraudēt te liberi male vi
uentes: magis q̄s morientes. Et hoc fit iuſto dei
iudicio: ut ſicut ipſi iniqui filij male tractauerūt
parentes: ꝛ eoꝝ nunq̄ conſolati ſunt: ita et ipſi
a filijs ſuis tractentur. Unde legitur q̄ quidā

miles bñs patrē ſenē poſuit cū in ſtabulo ut ibi
fame moreret ꝛ frigore. ꝛ ipe epulabat ꝛ gaude
bat. Una die filiꝰ ipi⁹ miles duoꝝ annoꝝ ul ca
ca iuit ad ſtabulū: ſenex aūt ampleꝛādo puerū
ꝛ oſculādo narrauit ſibi negociū. q̄s iudicio ſi
intelligēs puerul⁹ iuit ad patrē dicēs. Pater mi
q̄re plurimi moriuntur ſuū meū i ſtabulo. da mihi ali
q̄d ut portē ei. Miles aūt rñdit. tace alike te ſeue
riſſime uberabo. Puer ꝛo acapiēs gladiū vole
bat se interficere. Cui pi cōpatiēs impauit famul⁹
ut q̄ddā viliſſimū coopertoriū eiꝫ traderēt pue
ro ut ſuo auo portaret. q̄s cernēs puer ait ad pa
trē. Accipe pi pannū iſtū ab hac parte. ꝛ cui pat
nollet aſſentire: puer cultellū accepit ꝛ ſcidit pā
nū. Cui pi dixit. Quid agis fili. Rñdit q: medie
tatē uolo fuare: ut cū ꝛu ſenueris q̄n poſuero te i
ſtabulo ut moriaris fame ꝛ frigore mirā tibi hāc
meditatē bñ cooperuit. Qō audiēs pi cōpūctꝰ
cucurrit ad ſtabulū: ꝛ genuflectēs coꝝ illo pau
pere ſenē pie ſuo ventā poſtulauit: ꝛ cū deincepſ
bñ tractauit. O maledicta filij: audite q̄d dicat
Cato i ſuis documentis. Patere legē quā ꝛu ipe tu
leris. Qō enī q̄s iuris i aliū ſtatuerit: ipe eodē iu
re uti debz. ff. qō q̄s q̄ iuris ꝑ totū. ꝛ. c. cū oēs. extra d
ꝓſti. Et ideo ſatore q̄ filij uti ſic uob facēt ſicut
nūc facitis parentibꝰ uestris.

De q̄rta remuneꝛe ſ. famatiōis. F

Uarta remuneratio quā bñt boni filij a
deo: d: eē bona fama: d q̄ Ouidi⁹ in. v.
q ſi triſtibꝰ ait. Denigꝫ nō ꝓuas aio dat
gl'ia uires. Et fecūda fac peccatoꝛa lau
dibus amoꝛ. Et i libꝛo d ꝑcatoꝛe idē inqt. Erratat au
ditoꝛ ſtudiū laudatoꝛis ut⁹ Ereſtat: ꝛ imāsū glo
ria calcar bz. ꝛ Virgil. ꝛ. Eneidos ait. Sz famaꝫ
extēdere factis hoc opꝰ ē labor. Ouidi⁹ q̄s in
iij. d arte amādi ait. Quid pertinet facꝛ: niſi tm fa
ma poterit. Uocvorū nri ſūma laboꝛ bz. Et clau
dian⁹. Gaudet cñ ut⁹ teſtes ſibi iūgere muſas.
Larmē amat q̄ſq; carmine dignꝰ genit. Et q̄ ꝫ du
dit: q̄ q̄libz dz bñ curā d bono noīe: ut d: Eccl.
xli. q: fama bona ꝓpiguat oſſa. Prouer. xv. Hāc
aūt bonā famā bñt filij q̄ bñ parētes tractant ꝛ
bonoꝛāt. Nā ſcꝑtū est Eccli. iij. Glia bonis est bo
noꝛe ꝑtis ſui. ꝛ Prouer. xvij. d: Gla filioꝝ parē
tes eoꝝ. Ar ꝫ parētes ſuos male tractātes ſic peſ
ſime fame. Et iō Prouer. xxv. d: Filiꝰ ſapiēs lēti
ficat patrē: ꝛ ſtultꝰ bō deſpicit matrē ſuā. Ecce q̄
q̄ malꝰ filiꝰ reputat ſtultꝰ ꝛ infamis. Uñ clamat
Eccl's. iij. c. ſui li. O q̄ male fame ē: q̄ relinq̄t pa
trē. Proſecto tales filios deꝰ facit oib⁹ infames:
ꝛ onder eis: q̄ntū ſibi diſplicuit q̄ nō bonoꝛa
uerint parētes. Legit enī q̄ Bononie fuit q̄dā q̄
infirmā matrē uilibꝰ cibis nutriebat: ſibi aūt de
licata abundāter ꝑparabat. Quadā ār die cū legumi
na mīſi: ſibi aūt q̄ndā pinguē caponē ꝑparā iuſ
ſiſſet: eū ad mēſam cū prādēdi ſuſſet poſuit⁹ capo
cocꝰ: an ipm ſtatī allatꝰ ē ꝛ ꝑ ſuus ēm bubulcꝰ. ſal
tauit q̄ ꝛ facta illa⁹ ſe ſepabil'r appēdit: ꝛ olla aūt
vbi legumina mīſa ꝓiciebāt. ſuccꝫ ē q̄dā ſapida q̄
dixit ꝛ oppiauit: q̄ fuit miſterio angelorū portata ut
mīſa pauperibus ꝛ filij manifeſtarēt iniquitas. Tan
dē ille iniquꝰ filiꝰ ꝑ ſua ſcelera fuit ad caudaꝫ
eq̄ ꝑ aurigare tractꝰ ꝛ decapitatꝰ. Dicebat q̄ dñs
Jobes marchꝰ d gēſtis: q̄ fuerat capitaneꝰ iuſtiꝫ
tie i ciuitate Mediolani ꝑ multos annos. ꝛ zelo
iuſtitie q̄ſi inūerabiles malefactores fecerat occidi
q̄ d certo inferr' ſuſpēſ ꝛ decapitatus ab ipo iue
nerat. cui. imo q̄ſi oēs male tractaſſe penitet. Et
iō credebat q̄ ꝑ ē ad talē ventūſſe ſuam.

De q̄nta remuneꝛe ſ. bñdictionis. G

Uinta remuneratio quā facit deus filijs bo
nis d: bñdictionis: de q̄ Eccl. iij. c. d:.
q Bñdictio patris mīs firmat domoſ
filioꝝ. ꝛ pā. xx. d: pri bñdicti filium.
Priuenisti eū i bñdictionibus dulcedis: poſuiſti i
capite eius coronā d lapide pciosū. ꝛ pā. ecclīaſtici
est. Generatio iuſtoꝝ bñdicet: uñ legit i legenda
aureliq̄ doctoꝝ. Aug. q̄ ꝑ mīs ſue orationes ꝛ la
chrymas fuit a demonis manibꝰ liberat⁹: uñ fuit
cuidā epo diuic⁹ reuelatū. ut mīi ſue dicerent. De
ſine miſer plorare: q: mihi dñs dimiſerit q̄ filiꝰ
tātas lachrymas pro me pōr. O filij fuite parē
tibus ut uos bñdicāt: ꝛ ꝑpari facāt in oib⁹
bonis: ꝛ ueniat ſup uos bñdictio: quā d dit Iſaac
filio ſuo Jacob Gen. xxvij. d: Det tibi deꝰ de
roze celi bñdictionē: ꝛ d pinguedine tre abūdan
tiā frumenti uini ꝛ olei: ꝛ ſeruiāt tibi ꝓpli. ꝛ adorent
te tribus. Esto dñs fratꝝ tuoꝝ: ꝛ ianuā ante te
filij matris tue. Qui maledixerit tibi: ſit ille male
dictꝰ: ꝛ q̄ bñdixerit tibi: bñdictionibus repleat. Ar
ꝫ d iobedientibus filijs ſcꝑtū ē. Prouer. xxx. Oculū
aꝝ: q̄ ſubſannat patrē: ꝛ q̄ deſpicit genitricē mīſis: effo
diāt eū corui de torrentibus: ꝛ comedāt eū filij aq̄le.
Et q̄ d ſit uerū: q̄ maledictio ꝑtis ꝛ mīs eraui
diat a deo: ſup filios: habem⁹ exēplū q̄d accidit a
ccx. ānis. circa ciuitate Lomi: ubi q̄dā mulier
bñs filiū: q̄ nolebat ſibi obedire: genuflectēs aū
tumagine xpi dixit. Precor deū o fili: ut faciat ti
bi uenire ignē ſcī Antonij ſic bono coꝛde eū de
ꝑeas. O horribile iudicium ut ꝛba finierat: q̄ filius
aīm dit. Surge mīſ mea: q: ueni mihi q̄d roga
ſti. q̄ ſurgens accensa iuenit filiū brite ignē ſcī
Antonij: q̄ ꝑ tres dies ꝓtinuos eū ardēs interfē
cit. Et hec mulier ꝑdicāte me ibi miſit mihi ꝓhi
bitū. Legit d ſi i vitis patꝝ: q̄ q̄dā albin⁹ noie: ha
bebat filiū malū: cui dedit maledictionē: q̄ ſtatī
poſt maledictionē ꝑtis arreptꝰ a diabolo. Cauē
tes g̃ pīes ꝛ mīres: ne ꝓli ſint ad maledicendum
filijs: filij aūt nō ꝓuocēt eos ad ira: ne eos male
dicāt. Scꝑtū est enī Deute. xxvij. c. Maledict⁹ q̄
ignorat patrē ſuū. id est eū nō recognoſcat reue
rendo: ꝛ Eccl. iij. c. dicit. Maledictus bō qui ex
aſperat matrē. De his ēmā maledictionibus habe
mus aliud exemplū: q̄s narrat Augu. xxj. de ci
ui. d. c. viij. d: q̄ q̄dā dña a ſuis filijs molefta
ta ac ꝓuocata: maledixit eos: morbū horribilē

salies paralysim eas impeando.z illi decē eⁱ filij sepē marcos z tres femie ktari ab illo borribi/les sepē marcos z tres femie ktari ab illo borribilis modo appēdīt fūt.q̄ miser p̄ 2fusiōe noctū reliera patria p mūdū vagabant. Casu itaq; p/ueneriē duo illoz.s.vnⁿ masculⁿ z vna femia ad cuitatē bipōnēsem vbi tūc sc̄us Aug.epūs erat Dūq; vna dieru celebraret missaz in honore scī Stephani:vnⁿ ad altare accessit ec ill' supplex et cōpunctⁿ:z statim fuit liberatⁿ. Oū cernēs eius germana z ipa cōpuncta z supplex post aliq̄t di es accedēs ad altare meruit marīrī. erant libera ta. Luz ḡ q̄ sine cā z rōne sed ex stultitia pa/rentū maledicūt filios bonos deus nō eraudiat eos.ait em̄ Aug.sup̄ pō.cij. Qui iustⁿ est z innu/ste maledicit p̄ mū illa reddit.nā filij sūmope de bēt timere maledictionē patris z matris. Nō sūt em̄ adhuc.xxx.anni.q̄ erat i cuitate Mediola/ni quidā iuuenis valde fort z formosus:sed re bellis matri sue:q̄ semel reprēsus a mīre z male dictus ab ea ꝓpē sua scelera rūdit. Ego nō mon stro vob ficus:nec a meo maledictiōes vestras: aut dirit mī. Vade maledicte fili: q̄a faces eas sup furcas. O borribilissimū dei iudiciū:ecce em̄ q̄ post alīq̄t dies ille miser ꝓpter furta dep̄hē sus ad suspēdiū duct. Vadit fama p cuitatem q̄ mī eū maledicēs direrat ei. Tu facies adhuc ficus in furca:quō nūc ad me facis. Currit ḡ to ta cuitas ad videndū:si maledictio matr̄ com pleret:ego q̄z tūc sec̄aris cristēs accessi ad vidē/dū tā grāde spectaculum. Et ecce miser ille stati post q̄z fuit suspⁿ p gulā voluit digitos manⁿ z fecit sicut ip̄ecrata fuerat sibi mater:qō ego .p/prijs oculis aspexi. Quap̄opter o diabolici fi/lij timere ac cōtremiscere iudiciū patris et mīris Scripturē cui Ecci.xij. Maledictio mīris cradi cat fundamēta domⁿ filioz. Et iō vt ꝓpius sit deus oībus tā parētibz q̄z filijs. parētibz dico: q: sepe grauissime peccāt p̄es z matres:q̄ p qui/buslibet minimis defectibz maledicāt filios: et maxime hoc facīunt matres quedā:que vident nefarie loqui nisi cū maledictionibz z blasphe/mijs filioz. O feroces matres cur filios vestros quos portastis in vtero tot maledictiōibz iugu latis,sarote q̄ nō paruum crimē incurritis. Ut ergo parcat vob deus z similiter filijs vestris q̄ vobis inobedientes fuerunt:consulo vt hac die q̄z primū intraueritis domū: ante q̄z comedere incipiatis: vos omnes o filij et filie coram pa/tribz vestris z matribz veniā petatis genibz fle/xis:postulatisq; ab eis benedictā. Vosq; o paren tes eos amplectate dulciter:illos osculantes: il/lisq; parate:et benedictionem vestram illis da/te.

De sexta retributōe.s.gratificatiōis. D

Exta retributio quā habent filij boni dicit gratificatiōis. Recipiūt em̄ gra/tiam z benedictionē diuinā.vnde scri ptū est.Eccli.iij. Honora patrē tuum

ve ven:at tibi a deo benedictio:z benedictio illi/us in nouissimo maneat.i.vsq; in finē p̄seuerer. Cum aūt deus benedicat:multa bona multipli cat.vnde ait ꝓpheta.Benedixit eis:z multiplica ti sunt nimis.z Aug.sup̄ ps̄.lxvj.dicit.Cum be nedicat nos deus: crescam⁹.s.in gratia z omni/bus bonis. Ac cōtra de illis qui male tractant parentes:dicit Seneca ep̄la.lx. Jam nō miror si omnia nos a puerilia mala sequunt.inter ex ecratiōes em̄ parentū excreuimus. Et ꝑ.ra uēnas in quodā sermone ait. Auelle a sole radi ium z nō lucet:riuū a fonte z aresc.ramū ab ar bore z exsiccat:membrū a corpore z putrescit:se para filiū a deuotione paterna z iam nō est filij us:sed frater z collega corū ꝺ quibz dixit. Vos ex patre diabolo estis. O perditi filij quomodo tractabitis extraneos:si talia agitis in parētes, ait em̄ Cassiodorus in quadā ep̄la. Qui fallere audebit parētes:qualis erit in ceteros. Sciatis ergo q̄ ex his diuina gratia p̄riuati:z a deo male dicti. Supponatur ergo parētes vestros:fingātes illud Martialis li.vndecimo suscepto.c.iij.q̄ dic. Dilige si bonⁿ est iusta pietate parentē Si malⁿ est tolerēs :filiⁿ esto bonⁿ.z Cato.c.iij.indc. Pa/rētes patienter vince.

De septīa retributōe.s.glificatiōis. J

Eptima z vltima retributio dicit glo rificatiōis. Magnā em̄ gloriā recipi/unt filij boni ꝓpter seruitia que faciūt parentibz. Scriptū est em̄.j. ad Thi. iiij. Pietas.s.erga parētes:ad oia valet ꝓmissi/onē habēs vite q̄ nūc est z future. Ac ꝺ q̄ntū pu nianf filij rebelles suis parētibz patz ꝓ illud qō scptū est Matth.xxv. Nā si ꝑs tā aspere puni/et eos q̄ opa pietat̄ in extraneos nō fecerūt: q̄d faciet illis ꝓdigis filijs q̄ erga parētes crudeles fuerunt. Prohecro asperrima voce ꝓferet ꝺ eos sententiā dicēs. Ite maledicti in ignē et nū:q̄ pa rat⁹ est diabolo z angelis eⁱ. Un glo.sup illud Matth.xv.c. Qui maledixerit p̄i vl' mīri mor/te moriat.ait.morte eterne dānatiōis. Propterea Eccl'asticus.c. iij.sui li.dicit. Judicium patris audite filij: z sic facite vt salui sitis:z Aplus ad Ephc.vj.inq̄t. Honora patrē tuū z matrē tuaz qō est p̄imū mandatū in ꝓmissione:vt bene sit tibi.s.in plenti:z sis lōgeu⁹ sup̄ terrā.s.supne pa/trie.de q̄ psalmista dicit. ps̄. xxvj. Credo videre bona dñi in tra viuentiū. Ad quā tē.

Feria.vj.post sedam dñicam in q̄dragesima ꝺ homicidio. Sermo vigesimusecūd⁹. L

Do occidamus mul ani maz aⁿ:

nec effundamus sanguinez. Exō. xxv.z in epistola occurrentis feric. Quintum decalogi ꝓceptum dicit. Nō occides. Exo. xx. de quo Au gustⁱ.j.de ciui.dei inq̄t. Cū audiⁿ nō occides:

nō credamus hoc dicere esse de irrationalibus aialibz:volatilibus q:ac natantibz:sed de homi ne tm̄. Et ratio huⁱ⁹ est q̄m Alexā. de ales in.iij. ꝑte sūme in tractatu de ꝓceptis:ꝓcepto.v.ar.j.in rēsōne scōt argumēt.z sanctus Bonauen.i iij.di.xxxvj.in questionibz circa litterā. z beatus Tho.ij.ij.q.lxiij.ar.j. Quia nullus peccat vten do aliqua re ad id ad qō est ordinata. in rerum aūt ordine imperfecto:a sūt ꝓpter pfectio:a:vt ait Egidⁱ⁹.ij.de aia. Ola aūt a talia sunt creata ꝓ/pter hominē: vt etiā inq̄t Brixt.ij. Phūs.z.j. Po litico ꝓ. Homo em̄ factus est dñs bruto ꝓ a p:i ma institutiōe:q̄m Alexan. vbi.ō.z expōsse habet Hēū.j.c.z pō.viij. vnde dicit ꝺ Hēū.ix. Omne qō mouet z viuit erit vobis in escā. z ideo licitū est occidere a talia irrationalia que sunt sua vel nullius. Si aūt occidant aliena a talia fit ꝓ/pter primū ꝓceptū decalogi.nō aūt licitū est inter/ficere hominē:q: vnⁿ homo nō est dñs alterius ex institutiōe p:imaria. M

Ed sciendū est q̄ de pe.di.j. Clemēs pa/
e pa ponit tres homicidij spēs:in.c.homi cidio ꝓ dicēs. Qui occidit:z q̄ odit fratrē suū:z q̄ detrahit:homicida est.q̄m em̄ mḡr̄m in iij.di.xxxvij. Jn ꝺ ꝓcepto nō occides phibet aⁿ homicidij q̄m litterā:q̄m vo spiritū volūtas oc cidendi. Et ꝓterea vnⁿ cuā gdista dicit xp̄m ho/ra.iij.crucifixū:alē vo hora.vj.q: iudei crucifixe rūt eū hora tercia lingua z volūtate. Milites vo manibz hora sexta.c.piculose.de pen.di.j. Item q̄m Alexan.de ales.vbi.ō.in ꝺ ꝓcepto interpre/tatur phibet occasio spūalis.s.aic. z de hac Aug. sup̄ psalmistā dicit. Noli putare nō esse homici diū qn̄ fratri tuo mala ꝓsuades. Si fratri tuo mala ꝓsuaseris eū occidis.z vt scias quia occi/dis audi psalmistā dicentē. Filij hoim dentes eo rū arma z sagitte:z lingua eoz gladius acut⁹. habet etiā hoc de pe.di.j.c.noli putare.z.calle q. xxj.q.v. Sciendū quoq; q̄m Nico.ō lyra. Exo. xx.z Alex.sanū nostrū in summa pte.j.lib.j.tra. xxix.ar.j.q.j.q̄ in hoc mādato ꝓhibet implicā te ipsa dispositio ad occasionē: vt est vulnerare: verberare:mutilare:z similia que nō licēt. Que omnia cōprehendunt in verbis ꝓpositis vbi di citur. Nō occidamus animā eius.nec effunda/mus sanguinē. Sup quibz verbis tres 2sideratiōes de homicidio facit⁹. Prima dicit Declaratiōis. Scōa Excusatiōis. Tercia z vltima Declinatiōis.

Para ꝓma in qua declarant petā que fiūt 2tra hoc ꝓceptū. N

Ro declaratiōe huⁱ⁹ ꝓpositi sciendū q̄m Alexā. de ales vbi.ō.z sanctus Bonauē.
p in.iij.di.xxxvij.in questiōibz circa litte rā.z hea. Tho.ij.ij.q.lxiij.ar.v.z Aste sanū ꝓe.j.li.j.ti.xxv.ar.ij.q.v. Nulli licet inter/ficere sap̄m.tales aūt ꝓdigi homines sepē occidē tes mortal'r peccāt facere ꝑ naturaz. Quilibet eā res 2seruat naturaliter cōtrā sua: vt inquit Brixto.ij.de aia. vñ Tullⁱ⁹ in.j.de offi. inquit. Primo generi aiantū oī est a natura tributus vt se vitā corpusq; tueat: declinetq; ea q̄ nocitu/ra videnf:z oia q̄ sūt necessaria sūt ad viuendū inq̄rat z parent vt pabula:ac alia generī⁹ eiusdē. Cū ḡ quilibet agēs ꝑ naturā pecter mortā/lē:vt inq̄t Brixto.vbi.ō. ergo in nullo casu sine pcō mortali homo seipm interficere:cui⁹ q̄s se oc/cidat aliq̄ bona intētiōe vel rēspectu. Nō em̄ sunt facienda mala:vt eueniāt bona.ad Ro. iij. z hāc sniam ꝓbat Aug.j.de ciui.dei.z habet exp:esse. xxiij.q.v.c.tu dixisti.z.c.nō est nostrū.z.c. nō occi/das.z.c.si nō lz.z.c.placuit. Nō etiā licet se mu tilare.di.lv.c.si q̄s absciderit.vbi ꝺ ꝓhibet ran⁹ homicidiū. Tales ḡ ꝑ sepos seuientes crudeli/simi sunt. Qui em̄ sibi est nequā cui bonus erit. Eccli.xiij.z.ff de bonis eoz qui mor.fi. ꝑ.l.fi. §.si quis autē. Et si dicat q̄ aliqui sancti sepos interficerūt.respōdet Augu.j.de ciui.dei. z.xxij q.v.c.non occidas.q̄ hoc spiritu sancto inspirā/te fecerunt. O

Ecūdo dico: q̄ nō lz alicui ꝓuate ꝓsone
e interficere malefactorē:q̄m Tho.vbi.ō.ar. iij.z sanctⁱ Bonauē.in.iij.di.xxxvij.z Ale xan.de ales.vbi.ō.ar.iij. Et ꝺ tenet Augⁱ⁹.j.de ci ui.dei.z.xxiij.q.viij.c.penl.vbi sic dicit. Qui sine aliq̄ publica administratōe malefactū furē.sacrile/gū:adultrū:pturi:z quēlibet criminosū interfi/cit:aut membra eⁱ⁹ debilitat velut homicida iudi cabit. Et cāto aⁿ⁹ q̄nto nō sibi a deo 2cessā po/testatē abusiue vsurpare nō timuit. Et eādē sen tentiā ponit idē Aug.li.q.ꝑ faustū. P

Ed ꝺ orit q̄stio:an liceat marito interfi/
e cere vxorē in adulterio dep̄hēsam:.respō der Richar.in.iij.di.xxxvij.ar.ij.q.j.q̄ si vir p iudiciū sec'lare z nō ecclasticū posset occi/dī vxorē adulterā:nō libidine vindicte: sz amo re iustitiae: vbi est lex posita ab eo q̄ eā ponere po tuit de interfactōe adulteris nō peccat. Si vo certa iudiciū ipse eā occidit:peccat mortal'r. licz i aliq̄ casu q̄m lege humanā ꝺ ꝓmittat. vt no.xxxj.q. ij.c.inē hec.in glo.z de ꝺ habet text⁹.in.l.grace⁹. C.ad legē iuliā.de adul.z ff.eo.n.l.marito.z l.si adulterij cū incestu. Hipatorē.z ff.ad.l.aq.l.q̄ occidit.in ꝑn. Simil' ꝑ licitū est q̄m legē duā/nā interficere quēlibet dep̄hēsum cū filia i actu venereo.dūmodo ꝺ regiat in sua vel generi do/mo:z simul filiā occidat.vl' ꝑ eū nō stet q̄n occa/dat.ff.ad legē iuliā.de adul.l.mbil.z l.ꝑ. Q

Ercio notādū est q̄m Alexā. de ales.sup
c ꝺ ꝓcepto circa fine. q̄ homicidiū illicite z inq̄ cōmittit ento modis scz faciēdo: loquēdo:z obmittendo. Primo cōmittit faciē do:z ꝺ triplicit. Primo mō volūtarie z q̄ se oc cidendo:z hoc est grauissimū peccatū.i.de q̄ dō volūtarie. De q̄bz scelerationibz homi/nū regiū bodierno ego vo:q̄ quibz ex eis mīs leui

fama horribilit boios ad imaginē dei creatos: t
ngis manillary boium effundūt sanguinē cop
ficut pecudū. imo sepe qñ nō pūt eop bona cō
ra rapere eos occidūt. de q̄bo Ouidi⁹ li
v. de militio q̄la sit imagie. Ludit verbo equū:
Cherag pugnaci iuta fb enit iacit. Et epla. rn.
cuiusl libri mā dic. Adde q̄ iustū rigido me
de enit. Dunt: i medio vulnera sepe foro. Si
multi sepe insonte occidit a nocētib sicut agn⁹ a
lupis. de q̄bo versificator: fabulat. Esopi fabu
lup⁹ in agno. Sic nocet innocuo nocu⁹ cāmq
nocēti. Inuenimꝰ regnante q̄libet vrbe lupi.
Qui alit inuit occidere gladio. quer penas occi
dit cū veneno. De q̄ scelerātissimo vicio d: in L.
j.C.S malefi.pl⁹ē: t arroc⁹ boiz venenū amin
gaueriḡ ferro necare. Rō aūt hui⁹ pr assignari
q: vulnera ferri pūt videri: t medicinā sic ārō
ne cāmino venenū. vñ Iuuenina opim⁹ medic⁹
nolunt putari venenū sibi dare ab Iuuenale
cōmendatoꝝ. R

Et dō cōmitt homicidiū defendēdo.
t puta si q̄s vadit vt homicidiū faciat: et
q̄ps ille se defēdit alio modo nō si icaz imo
pn⁹ ille se occīdit alio modo nō si icaz imo
pn⁹ ille se occīdit alio modo nō si icaz imo
pn⁹ ille se occī

agroꝝ ⁊ ūlidiaꝝ.c.sicut.xvij.q.iij.⁊.c.iter alia de immuni.eccle. Jtez si q̄s fecit fieri cornea mēra vl̄ balistu.dia aut alia hmōi: vl̄ iuit ad ea ⁊ qui hoc fecit graūlū mortis cōgitatis vl̄ spūalis: mortal̄r peccauit ſm Richar.ī.iij.di.xxiij.ar. ij.q.ij. Et talis in cornea mēta mortēs nō debent i amicicia sepelir: nec sup eos ecclīa fieri ⁊ officiū pōi celebrari.extra de cornea.c.j. Et hoc sufficiat p prima parte nostri sermonis.

Pars ſcḋa que dr: circūstātiis: in q̄ declarat in quibus casibus possit cōmitti homicidium sine punitione. E

Eando in isto ſmone dico: q̄ in tribus casibꝫ ꝓnapalibꝫ pōt cōmitti homicidiū sine culpa: vicz si fiat iusticia interueniente: aut necessitate cogente: aut casu accidente. Primo ſcḋm ſm Alexā. de alex. in.iij. ꝑte ſūme sup hoc ꝑcepto.ar.vlti.q̄ iudex public⁹ pōt occidere aliū triplicit iusticia cōcurrente: vicz iusta cā: iusto ordine: ⁊ iusto animo. Primo notandū est ſm Alexā. vbi.ū.ar.iij.⁊ Tho. vbi supra.ar.ij.⁊ Aste.parte.ſ.li.j.ti.xxv.ar.ij.q.ij.q̄ iudex ſeculāris pōt occidere sine pēā malefactorē in iudicio cōtentū. Et de hoc scribit est Exo. xxij. vbi inquit dñs ꝓnapibꝫ mandat Moysi. Maleficos nō patieris viuere. ⁊ Dauid i ꝓ̄. dicebat. In matutino interficiebā oēs peccatores terre. Et de hoc Hiero. sup Esaiā lo. q̄tur: hanc sententiā cōfirmās. Et habet.xxij.q.v.c.q̄ malos. ⁊ ciuder. ⁊ c. homicidas. et in.c. nules. hoc enī redūdat in cōmunē vtilitatē sceleratos punire. Nā pena vni⁹ est mer⁹ multoꝝ. l. aut facta §. fi. ff. de penis. ⁊ l. quicūq; C. de hereticis. i. l. si a reo. §. fi. ff. de fideiuſ. scribit ē. Penā ob malefitia solui magna rō suader. ⁊ in. l. si oper'. ff. de penis. dr: Nō remitti penā facile publice interest: ne ad maleficia quisq; temere ꝓsiliat: facilitas enī venie incentiuū tribuit delinq̄ndi. xxij.q.iij.c. est iusta. ⁊ c. seq̄nti. vnde Montanus in luna edens inquit. c. xxij. Omne frequētari facit impunitio crimē. Accendit culpā facil⁹ dimissio pene. dr: etiā Ecci. viij. Quia nō p ſert cito ꝓtra malos ſnia: absq; vllo timore filij hoim ꝑpetrāt mala. Debēt ergo iudices publici punire reos: ne cōrūpant bonos: modicus enī fermentū totā massā cōrūpit. j. Cor. v. F

Se cūdo scḋm ſm Alex. de alex. vbi. ū. i fine ꝑmi argumenti: q̄ aliq̄n iudex e debet differre punitionē malo. ⁊ in aliq̄ casibꝫ: vicz q̄n malicia nō est nota. Sicut facit dñs Matth. xij. q̄ ꝓhibuit extirpare zizania: ne simul extirparet ⁊ triticū. Q̄n q̄ nō pōt occidi malus: quin etiam occidant bonus: tunc debet plongare punitionē. Item aliq̄n rōne etatis alicui⁹ qui delinquit: vt alia iusta cā seueritas iusticie aliquādo mingat: vt habet. C. et quibus cauſis infamia irrogat. l. ⁊ si seuerior. ⁊ plene notat ff. eo. ti. l. quid ergo. §. pena grauior. ⁊ ff. de mu-

no. l. aurelius. §. in delictis. ⁊ de mune. ⁊ bono. l. ij. §. simil'. ⁊ ff. de re mili. l. nō oēs. §. a barbaris. Jtē q̄n⁹ quis peccauit ex lubrico linguę. l. famosi. §. j. ff. ad. l. iuliā maie. Jtē q̄n calore tracūdie aliq̄d facti est: debet mīr⁹ puniri: vt expresse patet ff. de regu. iu. l. quicq̄d. ⁊ in. l. iij. ff. de diuor. vbi dicit. Quicq̄d calore tracūdie fit vl̄ dicit. nō pręsumit ratū est: q̄n si ꝓueniēta apparuerit iudicium animi fuisse. In aliis q̄s calibꝫ debet iudex mitigare vltionē sicut in casu legis. j. ff. ō bo. eo. qui mortē sibi ꝓsciuerit: vbi dr. Ignoscendū est eis qui sanguinē suū qualitercūq; redimere voluerit: similiter q̄n iudex nō est bñ certus de crimine. Melius est enī impunitū dimittere q̄ innocentē punitū relinquere: q̄s innocentē ꝑdēnare ff. de penis. l. absentē. ⁊ C. e. l. decurionū. Item debet manere ꝓgredi in punitione: q̄n mali būt multos seqūces: nā ꝓpter multitudinē peccantiū debrabit aliq̄n aliq̄d seueritatis: vt habet. ix. q. j. c. ordinationes. ⁊. xliij. di. c. comessationes. Q̄n enim quis vult accedere nimiū ignē sepe cōburit tota domū. Jō dicit q̄ parcendū est aliq̄n multitudini. ſ. ꝓpter maius malū euitandū. c. vt ꝓstitue. ret. l. di. j. q. vij. c. quoniā. ⁊. xxij. q. iiij. c. ipsa pietas. et. c. nō pōt. ⁊ c. cū q̄sq. vbi dr:: q̄ ꝓpter scandalū virandū debet correctio differri. G

T notandū est ſm Alexan. de alex. vbi e supra. ⁊ Tho. ij. ij. q. lxiij. ar. vj. q̄ nec iudex: nec aliquis ꝓnapalis licz occidere innocentē. Nec debet trahi in exemplū Abrahā: q̄ voluit innocentē filiū immolare. Gen. xxij. Nā hoc fecit ꝑcepto diuino. c. lex eterna. xxiij. q. v. Jō dicit pōt est Exo. xxij. Jnnocentē ⁊ iustū nō occides. ⁊ Daniel'. xiij. Justū ⁊ innocentē nō interficies. Qua ꝓpter inq̄t bea. Tho. in li. de regi. ꝓn. q̄ magnū meritū iudex ꝓsequit rāi occidendo. Sed magnū supplicii merebit innocentē damnādo. Q̄n sciendū est ſm Alexan. vbi. ū. ar. iij. in solutione tertij argumenti: q̄ iudex sciens innocentē falsis accusatiōibꝫ ꝓ falsos testes: debet magna vti prudentia: ⁊ diligēter examinare testes: vt eos ꝓuincat de falso testimonio ⁊ sic eos repellere: ⁊ innocentem liberare: aut sic hoc nō pōt facere: debet eam ad superiorē remittere. Q̄d si iudex nō pōt subterfugere quin eū iudicet: sic ꝓcedit pōt iudicare: ⁊ eū ꝓdemnare. nec peccat ſm quosdā. Primo q̄: talis nō ꝓdēnat eū qui est iustus inquātū iust⁹: sed inquātū ꝓuictus ⁊ cōpertus iust⁹ ⁊ dignus morte. Scḋo q̄: iudex talis ferēs ſniam ſm allegata: nō occidit innocentē sed illi q̄ eū falso accusant. Judex enī debz iudicare ſm allegata ⁊ approbata. l. illicitas. §. veritas. ff. de offi. ꝓcon. l. iudices. C. de iudic. facit. q. q. j. §. his oibus auctoritatibꝫ. ⁊. iij. q. vij. c. iudicet. Sed sciendū est q̄ Nico. de lyra. sup Exo. xxij. tenet ꝓpositum: q̄ licet ſm legē humanā ꝓdicta possint fieri impune. ⁊ iudex possit ꝓcedere ſm allegationes ⁊ probationes: tamē quo ad deū est aliter. Nō enī vult

deus iudicari ſm illud quod apparet sed ſm illud q̄d in veritate est. vñ Jobis. vij. scriptū est. Nolite iudicare ſm faciē sed iustū iudicū iudicate. Propter q̄d bō debet pot⁹ tolerare omne malū q̄s ꝓsentare potē. xxij. q. v. c. ita ne. Unū scriptū est extra de sen. excō. c. q̄d sitioni. q̄ sciens ꝓ certo impedimētū ꝓuigz: licet illud apōs ecclīaz ꝓbari nō possit debet pot⁹ excōicationē humiliter sustinere: q̄s ꝓ carnale cōmertiū pcūi oparī mortale. Sed de hac q̄one tractabo diffusi⁹ in scḋa ꝑte ꝓnapali huius opis sermone. xxij. per tria vide ibi. D

Uanctū ꝙo ad mistrū dicit Tho. vbi. ū. q ar. vj. q̄ si ſnia ꝓnciat intolerabilē errorē nō debet obedire iudici in occasiōe innocētis: aliter excusarent carnifices q̄ occiderūt martyres. in his enī q̄ sūt cōtra deū nulli est obediendū. xj. q. iij. c. nō enī semp. cū. viij. c. seq̄nti duo. Si ꝙo nō ꝓnciat manifestā iniusticiā nō peccat ꝓcepti exequendo: q̄ ipe nō habet discutere superioris ſniam. ⁊ i dubijs subdit⁹ tenet obedire superiori. xj. q. j. c. q̄d aūt. in fi. vñ si ipe est in bona fide excusat ꝓpter obedientiā. d. libero ꝓ. §. fi. i fi. ff. de his qui notant infamia. J

Ecūdo ad ō vt iudex possit inducere malefactorē ad reḋnd ſm Alexā. de alex. vbi ū. e ar. ix. ⁊ Tho. vbi. ū. ar. iiij. ⁊ Aste. vbi. ū. ar. ij. q. iij. q̄ nō sic sacerdos vel in sacris ordinibꝫ ꝓstitut⁹ licz enī miſtrio testamēti veteris ō esset licitū. vt ꝑ de Moyse q̄ interficat siꝫ cū socijs suis. xxij. multa hoim q̄ adorauerūt vitulum ꝓflatile. Exo. xxxij. Et de ꝓphetis q̄ occidit Israelitā peccantē cū mīriere madianitide. Nūeri. xxv. Samuel q̄s occidit Agā regē amalech. j. Reg. xv. Et helias interfecit ꝓphetas Baal. iij. Reg. xviij. Tamē mistrij noui testamēti ō nō licz: q̄ sunt ⁊ debēt esse maioris ꝓfectōis ⁊ deuotōis. Et de ō est text⁹ in. c. clerici. l. di. vbi dr: q̄ nō debēt se impedire clerici de effusiōe sanguis. ⁊. xxij. q. viij: c. nō ꝓ illa. ⁊. c. clerici. iō dño nr̄ Matth. xxvj. et Luce. xxij. ⁊ Jobā. xviij. ꝑcipit Petro reponere gladiū in vaginā. de q̄ est text⁹. xxij. q. viij. c. cuz a iudeis. imo nec debēt portare arma sine iusta causa: pura si trāseat ꝑ loca ꝑiculosa ad terrores latronū: licet nō debeāt aliquē ꝑcutere si possūt aliter ꝑiculū euitare. ⁊ hec notant ꝑ glosas extra de vita ⁊ hone. cleri. c. j. Faac. c. mannian⁹. xxij. q. iij. ⁊ dicit glo. vbi. ū. q̄ clerici portātes arma sine causa si tercio admoniti nō desisterint ꝑdunt ꝓuilegiū illi⁹ canonis q̄ habet in. c. ij q̄o suadē re. xvij. q. iij. ⁊ extra de sen. excō. can audientia. ⁊ in c. conuangitur. R

Exto ad ō vt possit iuste occidere malec factorē aliq̄o iudex requirit iust⁹ animus vi delicet q̄ ō faciat iusto animo. sicut enī requiritur q̄ re⁹ sit accusat⁹ ⁊ ꝓuict⁹: vt inq̄t Ambro. sup ꝓ. bñ imaculati. ⁊ Aug. in. c. multi. q. q. j. et eadē ſnia hī in. c. si peccauerit. ⁊. c. de⁹ oiporeo. ca

dē q̄one ⁊ causa. ⁊ in. c. indicantē. xxx. q. v. Quia ſnia extra ordinē iudicioꝝ a ꝑside lata auctoritate rē rei iudicate nō obtinet. §. ulē ſnia. ij. q. vj. ita requirit q̄ faciat zelo iusticie ⁊ nō amore ꝓprie vl̄ rācōne aut liuore vindicte: vt dicit Alexā. de alex. ⁊ Tho. in loc⁹ allegat⁹. Aut enī Jsido. lib. ij. solilo. c. iiij. Tale erit op⁹ tuū q̄lis fuerit ineē no tua. Jdo nō solū iudex sz etiā miſter occidēs malefactorē alio malo: ⁊ ex vindicte libidine vel alia mala intētiōe sz ille malefactor sit ꝓuict⁹ in crimine: nō vt homicida reputant. xxiij. q. v. c. miles. ⁊. c. cuz miſter. Scḋo ꝓnapalr excusat a ꝓna homicidij: si ꝙo illud faciat necessitate cogente ſm Alexan. de alex vbi. ū. ar. vij. Et Tho. q. ij. q. xxiij. ar. vij. ⁊ Richar. in. iij. di. xxxvij. ar. iij. q. ij. ⁊ Aste. vbi. ū. ar. ij. q. vij. Si enī q̄s insequit ad aliquo vt occidat: ⁊ alio mō euadere pōt q̄s ꝑ morē aduersarij si insequēte occidit rē⁹ homicidij erit. Si aūt aliter nō ꝑ euadere mortē sine occasiōe aduersarij: rē si nō odij furore: sz cū animi dolore insequentē occidat nō peccat. vñ dr: C. ad. l. cornelia de siccariis. l. ij. Jo q̄ aggressorē vl̄ quēcūq; aliū in dubio vite discrimē ꝓstitutus occiderit nullā ob id factū calūniā meruere debet. ⁊ in. l. sequenti scribit. Si q̄s pauſorē ad se venientē feriendo repulerit nō tenet crimie homicidij: q̄ defensor ꝓprie salutis videt in nullo peccasse. Dicit q̄ ff. de iusticia ⁊ iure. l. ij. ō iure euenit. vt quā q̄ q̄s ob tutelā sui corpis vim fecerit iure fecisse existimet. ⁊. ff. ad. l. aq̄l. l. ij. scḋm est. Adueſus pericula naturalia rano gentes se defendere. ⁊. ff. ō bo. eoꝝ q̄ mor. sibi ꝓsci. l. j. ponit cadē ſnia. ⁊. C. q̄n licet vnicuiq; se sine iudice vindicare. l. j. dr:. Melius est aīa q̄s occurrere q̄ post cruū vindicare. Et idē dr in. l. fi. C. in quibꝫ cauſ in integrū restitutio nō est necessaria. ⁊. ff. ad. l. aquil. l. scias §. q̄ aūt aliter. dicat iurisconsultus. vim vi repellere oēs leges. oiaq; iura ꝑmittūt. ō idē dr: extra de homicidio in. c. significasti. d. j. Tñ hec defensio debet fieri cū moderamie incolpate tutele: vt habet in. d. c. significasti. vñ dr: in. d. c. ꝑ doctores. ⁊ glo. q̄ dr: nunc fieri cū moderamie: si illud minus fiat sine q̄ violēta repelli nō pōt. vñ post iniuriam illatā nō licet in crastinū insurgere ꝓ iniuriantē: q̄ sic eēt vindicta: nisi videret iniuriare paratū denuo repercutere. vt in quit glo. in. d. c. significasti. M

Ed q̄rit quidā: vtrū clericꝰ liceat occidere ꝓ iuasorē. Et dicit quidā: q̄ nō: ⁊ hui⁹ opinionis videt fuisse Laurē⁹: ⁊ Bernardus in. c. ex rubra. extra de voto. ⁊ extra de homicidio. c. fusa primus. in glo dr: q̄ clericꝰ nō debet ꝓpter rpalia: etiā ꝓ saracenos armis se defendere: ⁊ planē interficere. ar. xxiij. q. viij. cū. ⁊. c. cū nemo. ⁊. c. suscepim⁹. Laicꝰ ꝙo pōt parcā suas ⁊ res suas defendere ⁊ bonē etiā ꝓcurare. ar. C. vñ vi. l. ij. ⁊. xxiij. q. ij. c. de his. Gilleer allegat illi c. de his clericꝰ. l. di. vbi Nicolaus papa inq̄t. De

clericis q occidēr paganū. Sāc nos nullaz occasionē nec vllaz mbuere licētā eis quēlibet bonū quēlibet occidēdi. Sed ad hāc questionez dr̄ndeo q ita clerici sicut laici pōt vim vi repellere z defendere se z sua. extra de homicidio. c. significasti. z de ẽ ex. rec. i. c. dilecto. de sen. excō. li. vi. imo dico q si clericꝰ ita inuadat q aliter mortē vitare nō pt nisi occidat: vl̄ mutler iuaz sozē hoc facēdo nō ex irregularis. clemēs. si furio sus. extra de homicidio. Nō obstat mō. c. ō bn clericis. qz ibi loq̄tur de illis clericis q iterfecez rūt ex necessitate cuitabili: tales cū effi ciunt irregulares. fm Raz. z Ber. z Hosti. vt recitat i sūma z felloz li. q. ri. j. q. xj. Nō aūt loquit ō ne cessitate ieuitabili. Vl̄ possum⁹ dicere q ibi nō ergz periculū mortis sed ꝓpm̄ mō rez: z ió nō licuit ei interficere paganū vl̄ pōt dici q de iure antiq̄ clerici occidētes boiez efficiebant irregulares: z ō docloq̄tur ille text⁹. mō aūt nō: p dictā clemē tinā si furio sus. Unde licite pōt clericus se defendere cū maioꝛis pcessōis esse clericus imo quilibet bonis xpianis pot⁹ parti iuriā: qz iuaz sozē pterre. extra illud saluatoꝛis dictū Mat. vj. Si q̄s percusserit te in vnā maxillā: pbe ei z alterā. Sed pauci habēt istam pfectionē. ¶

Licitū q̄z fm Alexā. de ales. z Ricar. ſ vbi. ō. z etiā Aste. in loco p̄allegato. q fm legē re⁹ homicidij nō erit: q latroneꝫ nocturnū occiderit. qō itelligit si sine periculo reꝛū z pſone ei pcere nō potuit: naz Exo. xxij. scripū est. Si effringēs fur domū z suffodiēs fuerit iuenꝰ z accepto vulnere mortuꝰ fuerit pcussoꝛ nō erit reus sanguinis: qō si orto sole ō fecerit: homicidiū ꝓperrauit z ipe morietꝰ. Et rō est fm Aug. ibi. q: de die poterat occidēs discernere q ad furādū: nō ad occidēdū venisset. Tū si talis fur diurnꝰ pfodiēs domū: z infringēs defendat se cum armis: pōt impune iterfici: extra de homicidio. c. si pfodiēs. z. ff. ad. l. cornelium. de siccariis. l. furē. Et fm aliquos si diurnꝰ fur vult me occidere: possū eū ꝓuenire. ar. in. l. ij. z iij. C. ad legē cornelium de siccariis. Similiter nocturnum populatoꝛem agroꝛum suoꝝ potest quis interficere impune quādo aliter se defendere nō potest. C. quando licear vnicuiq̄z se sine iudice vindicare. l. j. z. ij. Tercio principaliter excusatur quis occidens alium: si hoc facit casu accidente sine sua culpa fm Tho. ij. ij. q. etiam vbi sup. arti. viij. z Alex. vbi. ō. arti. viij. et Asten. ri licite: z adhibeat diligentiā debitaz: si quid imputari ei ad pcm̄. Cū em̄ fm Brixto. ij. phisi fortuita nō possint būana prouidētia ꝓcaueri: ne. Cuz omne peccatū sit voluntariū vt dr. xxiij. q. iij. c. nabuchodonosoꝛ. z. xv. di. c. ō iudeos: z

fm aūgustinū pōt esse grauissimū oim peccatoꝝ ꝛ primū: q: p homicidiū nō solū p̄uat primus coꝛpis structe: sed etiā dānat frequēter eius aia in infernū. qñ occidit q̄s cristēs in mortali pcō. vl̄ ex ira z odio ꝛtracto ex occasiōe mortis cū desiderio vindicte. Et ió inqt Brixto. in. j. pte sermonis secreti ad Alexandrū. Quātū potes caue effundere sanguinē būanū. Hoc etiā maledictū et horribile pcm̄ homicidij oibz legibz acriter punit: vt hi. ff. ad. l. cornelium. ō sicca. l. j. z. l. iij. ff. leg. cornelie. C. eo. l. j. Jō dr. C. ō ꝑsali audiē. l. nemo homicida z parricida. q̄ō fec̄ semp expectet. s. horribilissimā penā mortis: q statuta est homicidis a lege auili vt hi in supdict⁹ iuribz. Et mlto ḡui oꝛ occidēdis patrē vl̄ matrē: filiū vl̄ filiam: aut fratrē vl̄ sozoꝛē. vt hi. ff. ad. l. pōpeiā. de parricidio. l. j. Est em̄ nimia cruditas et admirabilis horribilitas occidere taleꝫ. Un̄ mōtanari⁹ i luna celeri inqt. Sauciat hostili fraꝛn⁹ acerbis⁹ ensis. Et q̄dā ali⁹ vilificatoꝛ ait. Est offensa ḡuis: nimiū paritura doloꝛē. Cū mihi q dr cōmod⁹ esse nocet. Qual'r aūt puniunt tales: z q̄z acerbe: posui supꝝ i sermōe scō de honoꝛe parentū. Nō solū aūt puniunt morte q occidūt actualiter: sed etiā qui voluerūt occidere qñ ad actū venerunt licz implere nō potuerūt. l. is q cū telo. C. ad coꝛnc. ō sicca. vbi dr. Is qui cum telo ambulauerit hois necādi causa: sic is q occiderit hoiem: legi cornelie ō siccariis pena coherceꝫ. Que lex canonizata est de pc. di. j. c. is qui cū telo. In ḡuioꝛibus em̄ z magnis crimibz volūtas z nō exit⁹ in spiaz. l. diuus. C. ad. l. coꝛ. de sic. Secus ro in leuioꝛibz q ad penā. Et ita soluit q̄ posset opponi in. l. j. in fi. ff. eo. ti. vbi dr. Quid em̄ obfuit conatus cū iniuria nll'm habuit effectū: punit q̄z homicida pena legi canonice. p quā efficit irregularis: z nō pōt ꝓmoueri ad sacros oꝛdines: z ejicitur iā ꝓmot⁹: sicut pꝛz. l. di. c. si q̄s viduā. z. j. di. c. aliq̄ntos. z extra de homicidio. c. sicut dignū. z. c. significasti. ꝑ

Exco puniunt homicide pena diuina li
t det⁹ em̄ maximā vindictā de talibz facē. Sūt em̄ q̄tuoꝛ: q ī ꝛspectu dei clamant postulātes vindictā. Primū est homicidiū. Gen. iiij. vbi dicit dn̄s ad cayn. Voꝛ sanguis fratris tui clamat ad me ō terra. Et ꝓterea dicit̄ q̄daz q vuln⁹ interfecti aduersante interfectoꝛe: stat coꝛam eo ꝑte emittit sanguinē: q̄si clamās z petēs a deo z hoibz vindictā fieri de illo. Scōm est vitiū sodomitarū. Gen. xviij. Clamoꝛ sodomoꝝ multiplicatus est: z peccā coꝝ aggrauatū est nimis. Tertium est oppressio innocentis. Exo. ij. vbi dr. de filijs israel ab egyptijs iniuste oppressis. Ascēdit clamoꝛ eoꝝ ad dn̄m ab operibz suis: z audiuit gemitus eoꝝ. Quartū est mercēnarij defraudatio. vñ Jacobi. v. dr. Ecce merces mercēnarioꝝ vestroꝝ q fraudata est a vob clamat: z clamoꝛ eoꝝ in aures dn̄i sabaoth introiuit. Et est rō q̄re ista clamēr: q: in his cōmittit q̄si homicidiū. Nā in peccato ꝛ naturā pdit id q̄ potuit ee materia coꝛporis būani: ió est q̄si homicidiū. In oppressione q̄z innocentū z fraudatiōe mercēnarioꝝ subera bit ill'd vñ viuāt: z ió a deo q̄si homicidiū reputatur. Eccli. xxxiij. Qui offert sacrificiū ex substantia pauperꝝ. q̄si q victimat filiū i ꝛspectu patris sui. panis egenoꝝ vita pauperis est. q defraudat illū bō sanguis est: q aufert i sudoꝛe panez q̄s q occidit primū suū. Qui effudit sanguinē: z qui fraudē facit mercēnario frēs sūt: hec ibi. Et ió dr. horribil⁹ punit tales homicidas: z facit eos inficia: vl̄ a iudicibz vl̄ ab alijs ꝓuat⁹ pſonis. Scriptū est em̄ Apoc. xiij. Qui gladio occiderit oportz eū gladio occidi. Et idez ait dn̄s. Matth. xxvj. Nā vt ait Hermogenes qñ bō hoiem interficit structes celoꝝ damāt ad diuinā maiestatē vt faciat vindictā. Itē aie interfectoꝝ. vñ Apoc. vij. dicēbāt Johannes: q audiui voces occisoꝝ damātū z dicētiū. Uindica dn̄e sanguinē nr̄m q effusus est. Et ꝓterea dr. facit eos inficia. Et ió Seneca ad Lucillū epl'aꝝ li. xvj. epla. xj. inqt. Ab alio expectes alteri q̄d fecerit. Inqt em̄ Horat⁹ i poetria. c. xxiij. Sepe sagittā dedicat retorre sagitta. Inqz vix plage ꝛuersa recurrere plaga. Jō dicit Dauid i ps̄. Uir sanguinū z dolosi: nō dimidiabit dies suos. Pūit q̄z homicida lege mosaica. Nā Exo. xxj. dr. Qui percusserit boiem volens occidere morte moriat. Et in. eo. c. dicit deus. Si quis ꝓ industriā occiderit primū suū z ꝓinsidias: ab altari meo eu elles eū vt moriat. ¶

Exorte etiā o crudelissimi homicide be
s stie acerbiores q ad maximā restituendi onē ex his obligan. Et p mo de mutilantibus z vulnerantibz dicit Richar. z Scot⁹ in. iij. sen. di. xv. z Landulph⁹ neapolitan⁹ in eadē di. q tales tenent ad tria. Primo ad exp̄ssas q circa medicū z vulner⁹ sanitatē fūt: vt hi ō intim: z dāno dato. c. si ricari. z originaliter hi Exod. xxj. vbi dr. Si ricari fuerit boiez: z percusserit alt̄ primū suū: z ille mortu⁹ nō fuerit sed iacuerit in lecto q̄ percusserit opas eius. s. amissas fm glosā: z exp̄ssas. s. in medico z in medicinis restituat. Secōo tenet ad illa q vulnerat⁹ talis lesiōis occasione amisit: puta bō vulnerat⁹ vel mutilat⁹ dedit⁹ erat alicui laboꝛi coꝛporali. Un̄ similiter credi pōt: q̄ inde lucrat⁹ fuisset aliq̄d: tenet em̄ ledēs ad talē satisfactionē: vt inqt glo. ibi dicta. c. facē. c. j. de iniurijs. z dā. da. z. ff. ad. l. aq̄l. l. q̄ actione. Tercio tenet ad placandū Iesum de iniuria data. Cū em̄ bono: sit inter exteriora bona maximū bonū: nō pōt inferri alicui iniuria q̄uis p quaz deijciat multū q̄n iniurias obliget ad restituendū onē talis bonoꝛ. fm Tho. ij. ij. q. lxij. ar. vj. Un̄ dr ab eo petere venia p se vl̄ p interpositā glonaz. z sanctificare ei ō iuuna ad arbitriū boni viri fm Scotū. vbi ō. z Aste. nim i summa li. v. n. exc. Similiter ille q mutilauit mēbrū alicui: puta ab

fladit manū vl' pdē vl' eū eecauit reneck vltra so/
dom: expēlaꝝ faciaꝝ i curatōe plage sanitatē face
re mualuit. p̄ quo ipe vite fuc. q̄ vtuo fuisset il/
lo mēdoc: fm Scotū vbi ō. q̄ dicē q' reneck ad sa/
lo mēdoc: fm Scotū vbi ō. q̄ dicē q' reneck ad sa/
lutē affectionē afflictionis illi' mēbri mutauit: cū ppe
cuo vita illi' sit sibi dolor: t mutilatē viuere sine
oculo vl' manibo. t reneck alere trūcatū si idiget:
t nō solū ipm si etiā eos q̄s ipe aledat t nūc ale
re nō pōt. Et b ad arbitriū boni viri.

Simil' sacēdū est q' occasiōe aliquē reneck
e fm Scotū vbi ō. t Rodonēsem: quē re
fert t sc̄ḡt Aste. in sūma. li. j. n. xxij. q. xiij
in p̄n. exponere vitā suā in alicui⁹ iuſta: vtpote
para inimicos eccl'ie: seu alios infideles: ordinā
do labores t periculū vite suę p̄ sanctificatōe illius
quē occidit: vt cui nō pōt̄ cōpetenter sanctificare i
spūalibus bonis. Si aūt p̄dictus casus nō occurre
rit de rota vitā suā tal' homicida i oīsone t pnia
p̄sūmare p̄ aia illi⁹ quē occidit: fm Giraldum
odonis: t Scotū vbi ō. t dicē Specl'ator: in ſ.
d iiurijs. t dā. da. ḡ. sc̄ḡt. v. sz nō q̄d dicesl. q' licz
liberz cor: p⁹ non reapiat extinctionē. ff. si q̄d tu.
pau. fe. di. cū si quis occidat aliquē liberz: vltra
oēs expensas factas i curatōe vulnerz illi⁹ ven/
et etiā extimatio operz: q̄bus p̄ vl' filij occisi t alij
q̄ ip̄m viuebāt̄ preter homicidiū curatus fuit. l.
et hac lege. ff. si q̄. pau. fecisl. di. t. ff. de bis q̄ dant.
vl' effu. l. h. Et si occisus nō habebat aūt nec la/
bor: abat rūdem idē Specl'ator: vbi ō. q' extima/
bil' ad inēsse. ar. ff. de liber. causa. l. fi. t. ff. d vsu/
fruct. arbor: ubi. ḡ. de illo. Et si q̄rat vl' q̄s ad quor
cp̄s extimabunt opa occisi. Rūdet idē Specu/
lator: vbi ō. vl' q̄s ad cp̄s q̄ tutius est illū occisum
viuere potuisse iuxta extimationē legis. ff. ad. l.
fal. l. j. t. l. hereditatū cōputatione. t. ff. de extāsac.
Cui bi. Et q̄n oīo cōpetebit q̄nū peccāt̄ p̄fes/
sores q̄d̄ fatui absoluentes leuiter homicidas
nō explicites eis necessarias restitutiones t obli
gatōes: (vt ita dicerī) leui⁹ extāsire penitentes q̄s si
occidissent bouē. Nā si primi bouē vl' asinū oc/
cidissent nō absoluerent sine restitutōe: de homi
cidio aūt nō curat. Et ideo tā p̄fessores q̄s p̄fessi
ad eterna supplicia ꝓuenient. A quibo nos libe/
rat deus noster. Amen.

Sabbato post secūdā dominicā in quadra/
gesima de peccato luxurie. Sermo vigesimus
tertius.

S
Ispauit sub
d stantiā suā viuēdo luxuriose. Luc.
xv. t in euāgelio occurrentis feric.
Sup oia vicia mūdi nullū est q̄d
ita dissipet oia bona dois sicut lu
xuria. d q̄ dr Job. xxxj. Nephas est iniquas ma
xima: t ignis est vsq; ad p̄sumptionē devorans
t oia eradicās genimina. Et memento hec de ea di
cunt. Nā cū dō habeat triplicia bona: sc̄z for/tu/

ne: nature: t gr̄e: hec oia dissipat maledicta lu/
xuria. Prio de dissipatōe bonoꝝ sec̄z epalū lo/
quit Salomō puer. xxiij. di. Qui nutrit scortā
dēdit substantiam. Vnde q̄dam sapiēs versifica/
tor inq̄t. Qui sequit bachū: tantillos: t merentri/
ces. Infamis semp̄: semp egen⁹ erit. Et verifica
tor fabulaꝝ Esopi fabula. l. Thaida si q̄s amat
nō se sua credat amari. Thais amore careo: mu
nus amantis amat. Inē bona etiā fortune ꝓnu/
merat bona fama: quā quis amittit p̄ luxuriaꝝ
Vñ ait Greḡ. j. moral. q' petā carnalia sūt peio/
ris infamie q̄ cetera vicia. Ideo Eccl'i. xlvij. dr.
Inclinasti femora tua mulieribo: dedisti macu
lā in gl'ia tua. Sc̄so luxuria dissipat bona na/
ture. sc̄z sanitatē corp̄is. De q̄ Aresto. j. Ethico: ū
ait. Sanū esse delicatissimuz est t desideratissi/
mū quā sanitatē facit p̄dere luxuria. Unde glo.
sup ep'lam. j. Pauli ad Corinth. vj. vbi dr. Aut
aūt fornicat' in corp⁹ suū peccat: inq̄t. Cetera pec
cata extra aia: maculāt: fornicatio aūt nō extra aiā
mā: sed etiā corpus ꝓfanat. Sene. q̄s ad Lu/
cil. ep'la. xxiij. inq̄t. Libidines tremores manu/
um ac pedū generāt t Piero. in suo testamēto
inq̄t. Vñ infirmitates t mors taz rēpestiua nisi
et nimia cibor: copia: t freq̄nti mulier: vsu. Si
mulier dissipat bona aie luxuria. De q̄ Seneca in
li. j. declamationū ait. Nihil est tā mortiferū in/
genijs: q̄z luxuria. Siquidē rōnē perturbat: intel
lectū debetat: memoriā enervat: obliuionē imme
rat: errore infundit: ignorantiā induat: t boiem
quasi bestiā facit. hec ille. Et eandē sniam ponit
Hiero. sup Matth. t in li. j. ꝙ Jouinianum
Aresto. q̄s in. ij. Ethico. dicē: q' act⁹ venere⁹ rōnez
absor: bet. Et p̄ ꝓsequens ille q̄ est dedit⁹ luxurie et
amori venereo efficit fatu⁹ t stult⁹. Et ō a pictori
bus amor: depingit cec⁹. Et ad b̄ ꝓpositū dicē Qui
di⁹ in ep'lis ep'la. xij. Quid decet nō videt vil⁹
amans. Tercio luxuria dissipat bona gr̄e id est
oia dona sp̄ūsci. iuxta illd. j. ad Corin. vj. Ani/
malis hō nō p̄cipit q̄ sūt sp̄ūsci. Inē facē boiem
deo inimicū. Et de b̄ loq̄t Hiero. in ep'la ad da
masū papā de filio p̄digo dr. Luxuria inimica
virtutibo p̄dit oēm substantiā p̄ris: t a p̄re volū/
tate deliras futurā paupertatē cogitare non sinit.
Et Ebr̄so. inq̄t. Illa res sic p̄placet virtuti sicut
corp'al' voluptas. Luxuriosus q̄ q̄ ad oēs virtu/
tes t gr̄as dei est mortu⁹. Vñ Hiero. ad matrē
t filiā in gallijs cōmorātes inq̄t. Qui luxuriat
viuēs etiā mortu⁹ est. Et ō bñ dicit̄ vba ꝓpositi
ta. Dissipauit t̄c. Sup quibo vbis duas ꝓsidera
tiones de luxuria facem⁹. Prima dicet Detes/
tatio. Scōa Declaratio.

Pars p̄ma in q̄ p̄bat luxuriā esse detestabi/
lem: t p̄hibitā omni lege.

T
Rimo sciendū q' luxuria est p̄hibita
p̄cepto diuino. Dicit enī deus Exo. xx.
p Nō mechaberis: t b est sertū p̄ceptum
t dicē Aug. xxxij. q. xiij. in. Cauerentes

q' noie mechie, p̄hibet oīs illicit⁹ ꝓcubit⁹: t mē
bror⁹ illegitimus vsus in actu venereo. Et fm
Alex. de ales in. iij. pte sūme in trac. de lege na/
turali: t in. q. pte in trac. de pāis mortalibus. et
Richar. in. iiij. di. xxvj. t Tho. q. q. q. dui. ar. iij.
t in sūma ꝑ gētiles li. iij. c. xxxj. milr̄ rōnibo p̄ba/
ri pōt: q' q̄libet act⁹ venere⁹ excepto mrimonia/
li est pctm̄ mortale: si volūtas ꝓsentiat. Uez q:
sanctus intellexit frustra fit demōstratio. l. j. in fine.
ff. de dote p̄le. ió q̄a vos b̄ creditis t intelligitis
nō al'r p̄ rōnes demōstrabo. Nā b̄ p̄z sanctis ex/
p̄sse Gen. q. c. vbi dixit deus de boie. Adherebit
vxori sue. nō dixit ꝓcubine. t sue vxori: q̄ nō suis
vxōibus vnitatē vxorie. Similiter Deut. v. pbi/
buit de⁹ fornicationē: qō bi trāsl'ptiue Matt.
v. t. xxxj. q. v. c. nō mechaberis. t Leuit. xx. dicē de⁹
Si mechat⁹ q̄s fuerit cū vxore alteri⁹ morte mo
riat t mechus t adultera. t Deut. xxj. dr. Que se
cit nephas in isrl' vt fornicaret in domo p̄tis sui
moriet. t Deut. xxij. scriptū est. Nō erit meretrix
de filiabo isrl: neq; scortator in vob. t Thob.
iiij. babet documētū Thobie q̄s dedit filio suo
di. Attende nbi fili mi ab omni fornicatōe: t p̄ter
vxorē tuā nō patiar̄ crimē scire. t Eccl'i. xx. dicit
sapiēs. Ne des fornicarijs aiam tuā ne pdas te
t illā. Et xx. causa dē li. septū est. Qui se iūgit fornī
carijs erit nequā: putredo t vmes hereditabūt
illū. Et xxv. causa dē opis dr. Bz: cuius ois malicia
sup maliciā mulier̄ t ideo nō ꝓcupiscas illā: q̄z
in specie mlieris ira t ꝓfusio magna. Et xxj. causa
dē li. etiā ait sapiēs. Ne respicias mulierē alieni
viri t ne scorteris anallā ei⁹. t. xxiij. etiā dicē. In
medio mulier̄ noli morari: de vestimēt̄ enī ꝑce
dit tinea: t de mliere iniqtas viri. t Osee. iij. dr.
Fornicatio vinū t ebrietas auferūt cor. t. v. causa
dē li. etiā septū est. Spūs fornicatōis in medio
eor̄ t deū nō cognouerūt: t Amos. vj. scribitur.
Ue q̄ lasciui estis in stratis vestris. Similr Johānes
baptista volēs oīdere ꝓdusionē nostrā esse ve/
rā: dicebat hero di Matth. xiij. Nō licz tibi ha/
bere vxorē fratris tui. Et saluator: Luc. xvj. inq̄t
Ois q̄ dimittit vxorē suā: et accipit alterā: mecha
tur. Apls q̄z. j. Corinth. vj. dicit. Neq; fornica/
tores: neq; molles: neq; masculo⁹ ꝓcubitores re/
gnū dei possidebūt. Fugite q̄ oēm fornicationez.
Et ad Ephe. v. Fornicatō t ois imūditia nō no
minet in vob sicut decet scōs. b enī fatore q' ois
fornicator: aut auar⁹ aut imūdus nō hz hereditatē in regno xpi t dei. Et idē in substantia dicit
ad Gal. v. t ad Hebre. xiij. etiā inq̄t. Fornicatores
et adulteros iudicabit de⁹. t Apoc. xxj. dicit
angel⁹ Johānī. Veni oīdam tibi dānationem
meretricis magne cui q̄ fornicati sunt reges terre.
Et quibo auctoritatibo patz: q' maledicta luxu/
ria p̄hibita est lege diuina: mosaica: ꝓphetica:
euāgelica: t aplica: si auctoritates hū ꝓsiderent
Similer dico q' p̄hibet lege autentica. l. scōz. Hie
enī Ambro. sup Lucā. Qui nō cū pereūte sobo

lio sc̄z explēde libidinis copulam: nō tā ꝓiuges q̄z
fornicarij vident. Et in li. de Abel t cayn dicit.
Libido est iactura diaboli: via iniquitatis: sco:p/
tio mundi: naufragium: nocumēt̄ q' gen⁹ est femina cū aspec/
tum: stipula q̄ igne accēdit: q̄ flāmigero igne
peiorat ꝓfciam pariter babitātes: contrahit fundā/
mēta mortis: si femine cū virī babitēt̄ viscerum
diaboli nō deerit. Hiero. q̄s ad Susannā inquit.
O q̄s acerbo est luxurie fructus: amarus: fel: t
crudelis: gladius. t Aug. in li. de ꝓfectu vitioꝝ
ait. O q̄ pua ꝓcubit⁹ bona p̄ q̄ pdit̄ etna vita.
Et in li. de agone xp̄iano idē inq̄t. Inter oia chri
stianoꝝ certamia duriora sūt p̄lia castitatis: vbi
quotidiana pugna t rara victoria. Greḡ. etiā in
xj. li. moraliū dicit. Quelibz alia bona opa: si lu
xurie vicius nō abolit: imēritate sui⁹ crimis ob
ruunt: t. xxxij. li. moraliū. xxj. dicit. Diaboli pro
p̄rie cor:p⁹ sūt q̄ carnalibo delectatōibo ꝓsentūt
Sucrorizare q̄s canonica, p̄hibet b̄ maledictum
vicū. vt p̄z. xxvij. q. j. c. nubēdi. vbi dr. Fornica/
tio nulli impune ꝓcedit: t. xxxj. q. ij. c. nō solum
dicit Isido. Inē cetera sepē vicia fornicatio ma
ximū scelus est: q: p carnis imūditiā tēplum dei
violat. Et idē bi. xxxj. q. iij. c. fornicatores. Probl
bet q̄s b maledictū vicū in. c. sicut. t i. c. sicut nō
sūt. t in. c. absalon. t in. c. meretrices. cadē q̄one t
causa: vbi dr. Meretrices cē t ad meretrices ac
cedere p̄hibet de⁹: etiā q̄z publice venale est mu/
litudo. hec ibi. Et ideo dicētes fornicationē nō
esse pctm̄ tanq̄s hereticū sūt censendi: vt habet in
de. nō. extra de hereticis. vbi aliq̄bo dicēbo: q'
act⁹ carnalis cū ad b̄ natura inclinet nullus est
pctm̄ marie cū q̄s de eo cōfitet. Respōdit papa
p̄auitas hereticā est sic asserere t pertinaciter de/
fensare. Q etiā p̄hibet in. l. canonica b̄ sedera
tissimū vicū: bi. xxxj. q. j. c. p̄dicandū. t. l. di. c. q
tua. t. xxxj. q. v. c. si nō. t di. xlv. c. hinc post me. et
xxxj. q. j. c. nec aliq̄. q. v. eadē cause. c. nec solo
vbi bi. Nec solo tactu t affectu: sz aspectu q̄s ap
petit ꝓcupiscētia feminaꝝ: p̄hibet etiaz di. xxxj.
c. j. in fi. t. xv. q. viij. c. bi q̄. t. xxxj. q. vij. c. quēad/
modū. t extra de vita t bone. de. c. ij. vbi dr. Qō
cū luxuria ab oībo sit vitāda: a denois nō marie
Lege q̄z humana p̄hibet luxuria: vt bi. C. de cō
cubinio. l. nemini. t. C. ad le. iul. de adulteriis. l.
sedissimā. dr. Sedissimā eaz: nec aā q̄ pudorem
suū alterius libidinibo p̄stemit̄ rēpsa voluptā/
te leges vlciscunt. Inē. C. de raptoribo vginū. l.
vnica scribit. Uiolatio vginū vel etiā viduarū
marie q̄ deo fuerit dedicate. nō solū ad iniuriaz
hoim sz etiā ipsi⁹ oipotētis irreuerētiā cōmittit
cū vginitas t castitas corrupta restitui nō pos/
sit. t. C. de epi. t de. l. raptores. dicē imperat⁹. Ra
ptores vginū vel etiā viduaz q̄ deo fuerit dedi
cate capitis supplicio plectēdos esse decernim⁹
et in autēnco de nupt. t semil. §. si aūt col. iij. et
ar in autēnco de nupt. t semil. §. si aūt col. iij. et
iam dicē. Nos nō p̄bem⁹ luxuriantibo sed castis vi/
uentibo leges. t in autēnco. 8 restituo. col. iiij. dicē.

Nō em̄ dabedit ampl⁹ castitatē luxuria: ꝫ subgaat quidē t ipa pena: pernciū ꝙ sustinet: et ff. de origine iuris l. ij. Hominū iurisdictiōe⁹ inqt In seruitute supponat: q capitis amore ē ginis nepdas gmisc. t. ff. de dānifec. l. et dānī. diak. Monet⁹ mod⁹ seruādus est: nō imoderata cuiuscūq luxuria subsequēda. t. ff. qō metus causa. l. fi quidē semp̄ est. Semp̄ met⁹ maior: vir⁹ bonis esse solet q̄ mortis. t. ff. de extraor: dic. l. j. dicat iurisdictus. Solliciratores aliap̄ nup̄ t interpellatores: t si effectū sceleris habere nō possunt ꝓter volūtatē em̄ gratia se libidinis extra ordinē puniant. Lucretie quoq; poetica detestat ꝫ diabolicū vitiū luxurie. Un Claudianus poeta inqt.

Luxuries ꝑdulce malū: que dedita semper.
Corporis arbitrijs: bebetat caligine sensus.

Prudentius etiam ait.

Torus crusta libido medullis
Inspirat tenerū: labefacta per ossa venenū.
Tu ꝓcepe ad mortis iter: ru ianua leti.
Corpora cōmaculas: animas ad tartara portas.

Iē quidam alius versificator inquit.

Femina corp⁹: opes: animū: vim: lumina: vocē
Polluit: ānibilat: necat: eripit: orbat acerbat
Decidua aiam: consortia: federa: famam
Debilitat: perdit socios: auferq; fideles.

Ouidi⁹ q̄z i epl'is: epl'a p̄ma inqt ꝫ amor: ē.

Res est solicitus: plena timoris amor.

Et auctor: libri: qui dicit pamphilus ait.

Igneus ille furor: nesciat habere modū.

Et auctor astrolabij dicit.

Nō capit humanas aias: plus femina q̄cūq;

Ouidius quoq; i scō de arte amādi inqt.

Qō iuuat erigunū plus est qō ledi amātes.
Proponātq; animo: multa ferēda suo.

Lucanus etiā in quinto sui operis ait.

Nec quantū mentes: dñatur in equas.
Iusta venus dubia: stupidūq; ad p̄lia magne.
Te quoq; fecit amor.

Virgilius quoq; in quarto Enidos inquit.

Improbe amor: q̄d nō mortalia pectora cogis.

Et Iuuenal' libro. ij. satira. j. ait de meretrice.

Ardeat ipa ꝫ torrēt; gaudet amātis. Et spolijs

Et auctor libri: qui dicit Pāpbilus dicit.

O deus in quātis animus versat amantis. Et

Marbeus in poetria sua parte scōa ait.

Enervat studium: perniciosa venus.

Et Cato in suis documentis dicit.

Cū te detineat veneris dānosa voluptas.
Indulgere gule noli: que vēris amica est.

Gualter⁹ q̄z in alexādriade. libro. j. ait.

Te non emolliat intus
Prodiga luxuries: nec forma pectora frangat.
Mēt; mortua amor: lacrebs; t murmure gaudēt.
Si bacho veneriq; vacet: q̄ cetera subdis.
Sub iuga venisti: perijt dotata vacātis.
Libertas animi: veneris flagrāte camino.

Mens bebet interius: rixas t bella mouēri.

Imperat: t suadet rationis vile sepulchrū.

Ebrietas: rigidos enervāt hec duo mores. hec ille. Cū q̄ ꝓcor: dat Hiero. i epl'a ad mīetz t filiā i gallijs cōmorātes di. Ferreas mētes libido domat. Domuit em̄ David serissimū: Sālomōē sapientissimū: t Salomonē sapientissimū: ō q̄ i. c. salomon. xxxij. q. uij. Hiero. ait. Salomō q̄ppe immoderato vsu: atq; assiduitate mlierū: ad ō vsq; ꝓductꝰ ē: vt tēplū idol' fabricaret. Et q̄ p⁹ tēplū ꝺo ꝓstruxerat assiduitate libidis t ꝑdie subtract⁹ idol' ꝓstruere tēpla nō timuit. Et q̄ paruit q̄ ō neq̄ssimū vitiū eū q̄dāmō demētauit. libido em̄ carnis hoīz vt bestiā imo deteriorē bestia facit. Un i. c. nō solū. xxxij. q. vij. Isid. inqt. Sūt q̄daz sic aialia q̄ absq; vlla discretōne libidini fruūtur: q̄s ego nec mur; pecudibꝰ cōpauerī. Pecora em̄ cū ꝓcepit: ne vltra nō idulgēt maribꝰ copiā sui. Ultimo demōstrat ō maledictū scelꝰ detestabile autoritate p̄bica. Ut em̄ legit i vi; p̄bor; Pitbagoras dicebat. Fugiēda sūt oīb⁹ modis t abstinēda: languor: a corpe: ignia ab aia: t luxuria a vētre. Et iō cū q̄dā lasciuus diceret pitbagore q̄ malebat cū meretricibꝰ esse: q̄z cū p̄bis ꝓuersari ipe rndit. Sues q̄z libenter in sceno q̄z i aq̄ volutant. Seneca q̄z in. j. declamationū ait. Nibil est tā mortiferū ingenijs vt luxuria. Luxuria blāda pest; vicior: b: imēsas opes auar; manibꝰ rapit. Idē q̄z ad Luallū epl'a. xviij. inqt. Quis bostis i quēquā tā ꝓcruciosus fuit q̄z i q̄sdā voluptates sue. Est igit animꝰ a blādimēt; voluptatis abstrabēdꝰ: debellādeq; sūt a nob voluptates: q̄ vt vides seua q̄z ingenia rapiūt. Et ad eūdē scribēs i alia epl'a dicit. Uanas fuge voluptates breues t penitēdas. t i. ij. ō damationū itez ait. Adolescēs luxuriosꝰ peccat: senex luxuriosꝰ insanit. Et i li. eraged. etiā dicit. Uincat scōs dira libido. Tulli⁹ q̄z i. j. ō officijs ait. Si ꝓsiderare volum⁹ q̄ sit i natura hois excellēcia t dignitas: facile itelligemus q̄s sit turpe defluere luxuria: ac molliē viuere: t q̄s sit honestū viuere ꝓtinent: sobrie t caste. Et i eodē li. idē inqt. Luxuria cū omni erati turpis sit: senibꝰ marie fedissima ē. Et in li. ō senectute itez dicit. O ꝑclaz mun⁹ eratis: sicḡ dē aufert a nob q̄ ē i adolescētia vitiosissimuz. sez libidinē coꝛpis. Valen⁹ q̄z marim⁹ lib. ix. sui opis ait. Blādū malū luxuria quā accusare aliq̄n facili⁹ est q̄z vitare: q iuicatū Hanibalē armis ulceb; cōplexa: vincēdū romāo milicia tradidit illa ducē vigilātissimū: illa exercitū acerrimū dapibꝰ larg; ac ver; vsu lasciuie ad sōnū e deliciis euocauit. Quid q̄ bis viciꝰ feridꝰ. q̄d dānosi⁹: q̄bꝰ vt⁹ arterit: victorie lāguescāt: sopita gl'ia i infamiā ꝓuertit: ani t coꝛpis vires expugnāt. hec ille. Leal⁹ q̄z Firman⁹ li. de bā vita. c. uij. inqt. Libido aspectu marie ꝓtrat. Et i eo. c. etiā ait. Tres sūt cōes affect⁹ q̄ hoies i oia faciora ꝑpiores trabūt: ira: cupiditas: t libido. Lu-

xuria etiā i eunucho. c. ij. dic. In amore bec oia insūt vicia: suspitiōes: iimicicie: iurie ac bellū. Fulgēt⁹ q̄z i fabul' suis ait. Qīo q̄ luxuriā amat: ceruus ē. Et merito. Leal' em̄ se ee demōstrat t stulti q̄ i ignē itrat. De luxuria aūt inqt Albert⁹ in tractatu ō ytumbo polinc; q ē ignis q nūq; dicat sufficat: sz q̄to pl⁹ bō luxuriat tāto semp̄ amplius appetit: etiā si ope iplere nō possit. Iteḡ sic̄ terra nō saciat aq̄: ita nec bō luxuria. Itez luxuria bydropisim rep̄sentat: q tāta siti generat vt bibēdo siti incēdat: vt bydropic⁹ q̄nto pl⁹ bibit tāto pl⁹ sitit. Nā t Cleopatra egypti regina: ꝫ Antonio iparori mrimonial' fert tūcta: tāta m̄ erat libidie succēsa q⁹ ad ꝓstibula nocte vadēs: ꝫ aliq̄n. xxxvj. ꝓcubit⁹ passa fuisset redibat fatigata: sed nō saciata. hec ille. Et hoc sufficiat p:o ꝑma parte nostri sermonis.

Pars scōa: in qua declarant q̄tuor ꝑticule luxurie in particulari. U

m Ultra ō b ꝑcō dici posset q cā breuitatis omitto: marie q: aliq̄ tetigi s. i sermōe ō pcis. De b em̄ maledicto vicio inqt Hiero. i suo tcto. Ensis diaboli luxuria. t Salomō Eccl'e. vij. cap̄ dic. Inueni amariorē morte mlierē: q laqus venator; est: et sagena cor: illi⁹: vincla sē man⁹ illi⁹. Pria aūt species h⁹ vicij ē fornicatio simplex: sic̄ plen⁹ declarat vbi ō. Sz sciēdū ē q⁹ fornicatio tripl'r accipit. Prio ꝓ idolatria t infidelitate. Osee. iij. Fornicati sūt a do suo. t. j. Paral'. v. Fornicati sūt post deos plimos. t Judicū. viij. Fornicati sūt cum baal: qō erat idolū gentil. t Sapie. xiiij. Initius fornicatōis est⁹ simulacrū idolor;. Secundo fornicatōibus ait Dauid i ps̄. Perdidisti oēs q̄ fornicant abs te. Scōo ō: fornicatio q̄cūq; culpa mortalis: inq̄tū q⁹ p eā recedit a deo legitimo spōso aīe. Osee. ij. t ō bac ō: a deo Hiere. iij. aie peccatrici Tu aūt fornicata es cū amatoribꝰ mlt; Bia em̄ cū tot amatoribꝰ fornicat q̄t creaturas iordinate t ꝙ deū diligit. vt inqt Aug. li. j. ō sermōe dñi in mōte. Tertio ꝓprie ō: fornicatio ac⁹ venere⁹ inter solutū t solutā. t itelligit solut⁹ t soluta a vinc'o ꝓiugij t ꝙsanguinitat; ac affinitat;: ordis q̄z t religiōis ac voti ꝓfessi. Et ista fornicatio ō: simplex. Et iō ois ꝓcubit⁹ fact⁹ inter tales solutos fuit⁹ vsu naturali ꝓprie ō: fornicatio simplex. Dicit em̄ general'r fornicatio ois ac⁹ luxurie: sic̄ ps̄. j. ad Corinth. xv. vbi inqt apl's. Audit. inter vos fornicatio q̄lis nec inter gētes: t loqt de incestu. Hoc igit maledictū vitiū fornicationis ꝑbibet i. c. fornicari. xxviij. di. vbi ō: Fornicari boīes nūq̄z ls. t. xxxij. q. iij. c. nemo ō: Nll' ls scire mlierē ꝓter vxorē. iō q̄z ꝙiugij ei⁹ dānū ē iuo: nec laqueū iacias: t cū aliena mlierē delinq̄s: bec ibi. Filij em̄ nati ex reprobato ꝓcubitu: plenūq; sūt sceleratis ls alicui iueniant boni. Unō scptū est. lvj. di. c. si gēs. ō tali ꝓceptōe mererent exīstimādū est degeneres ꝙ⁹ ac ignobiles et furāces libidie fore ꝓcreādos: t ad extremū vniuersā plebē ad deteriora t ifbilia vergēt: t nouissime nec bello sec'ari forte: nec fide stabilem: nec bonoꝛabilē boīb⁹: nec deo amabilē esse vēturā. ꝓcubina: q mortuo pie inēptia fec. Iter. frēs legitimos: vt sol⁹ dñ arcā. Judi. ix. ō maledictū vitiis sti. ad. gē. inqt. Et luxuria vt vicia oīa: ita impietas aduersus deū nasc'. Et. xxxij. q. vij. ō: in. c. flagitia: q⁹ regnū dei daudit. Et. xxxij. q. iij. c. in eo scptū est. q bec vicia q̄ppe marie dicuntur. Est etiā luxuria singlarit' dilecta t ꝑpua filia diaboli: ipe em̄ diabolus cogitās q⁹ si haberet filias et bis generos faceret: q̄s secū traheret ad infernū. durit vꝛoꝛē inqt tacit: ō q̄ genus ir simoniā q̄ā copulauit dericis. Et postea bypocrisiz quā copl'auit fligiosis mōachis: begbinis. Iteḡ rapinā nobilibꝰ: vsurā burgēsibꝰ. dolos tacē aduocat;: t supbiā porēnibꝰ. Sz luxuriā nlli; appauit: ꝫ cā cōem oīb⁹ expolsuit: vt plēs secū ad iternū trahēret. De q̄ filia diabolica inqt Agell⁹ li. noctiū actica. Nll'a bestia capitalior q̄ voluptas corpis: cui⁹ auide libidies temere t effrenate inardāt. Hic ꝑte gdinōes. Hic rapublice cuersiones. Nll'm deniq; sec'⁹: nll'm facin⁹ ē ad qō sapiētū ñ libido voluptat; ipellat. hec ille. I

Nluxuriosa ꝙz aia bitat diabol⁹: vñ de ea ō: Apoc. xvij. Facta ē bitatio spūs immūdi. t Job. xl. ō diabolo sc̄ptū ē. Sub vmbra mātet i loc; humēnbꝰ. id est i luxuriosis. Un Luce. xv. de filio ꝓdigo ac luxurioso dicit q⁹ pauit porcos: idest demōes. Demōes em̄ habitāt i luxuriosis sicut porc⁹ i luto. vñ Hiero. in rectamētō inqt cōpando luxuriosos porcis. Quidā luxuria feridi: vt turpissime sues sūt deturpati. t iō dicit Greg. omel'. xxvij. oūdēs feroꝛē luxurie q⁹ ꝓpā carnis stercora vocant: vt bī Jobelis. j. c. Quātū est em̄ feridū vitiū luxurie ꝑz p illō qō scriptū est in vitas patrū: q⁹ q̄dam angel⁹ vadens in forma boīs cum quodā beremita obturauit nares eī obviasset cuidā luxurioso in signū maximi feroꝛis. Nulla em̄ latrina ē sic ferida sic luxuriosi ꝓcordia. Q aūt dāmones libēt bitāt i luxuriosis ꝑz p illō qō scriptū ē Mat. viij. t Lu. viij. vbi ō: q⁹ legio demonū ejecta ad ipm̄ xp̄m q̄dā demoniaco: petijt sibi ꝑmitti ire in grege porcoꝝ: t accepta licentia ꝓcipitauit eos in mare. Et q̄ significat: q⁹ demōes ꝓcipitabūt i mare vicioꝝ. t i abyssū infernalē oēs fornicarios q ꝓcos significatos. O igit maledicti ꝙubiarij scrore q⁹ dāmōes erudiāt pdicōe vra. Legit em̄ i vitas patr;: eū q̄dā filij⁹ sacerdoꝛ; idoloꝝ secut⁹ ꝓcem remāsisset sol⁹ in tēplo vidit ibi venire ꝓcipē demonū: t cū sedulo arcendo⁹ maxima multitudine demonū: venit vnus demon t adoꝛauit eū. Rogat⁹ aūt ab eo q̄d mali

fecisse videtur q̄ p. xxx. dieꝫ fuerat i tali puincia vbi multa ꝓlia cōtrauerat: multaq; bona diabolica fuerāt: z multe sanguis effusiones. Cui p̄ncipe ōmonū trahit⁹ air. Hoc solū ēto tpe fecisti. z fec̄ eū flagellari. postea ali⁹ veniēs dixit: q̄ spacio. xxx. dieꝫ fecerat multas naues i mari ibmergi: z oēs homines q̄ crāri eis pire. ō q̄ ꝓncipe fecat vt de ꝓmo. Tercio⁹ demō venit dicēs: q̄ i q̄dā ciuitate i q̄dā ꝓuincia nupciali ꝓtracerat sedimen̄ q̄ sponsus z multi alij fuit occisi. z B i decē diebus fecerat ꝓncipe ait ōmonū sibi fec̄ eū vbera re. Postremo venit q̄rt⁹ dicēs: q̄ p. xl. ānos i deserto fuerat: vnū tēpis heremitam: z vir eū in ipa nocte fornicari fecerat. Quo audito surrexit drabol⁹ oscula eius: z diadema posuit sup caput suū z secū ꝓsedere fec̄ dicēs. Magnā rē fecisti: quā i. xl. ānis cōplere potuisti. Q̄ videns ille filius sacerdotis idoloꝝ factus ē mōach⁹ ꝓbat⁹. Q̄ aūt ōmēs maximā lenitā facāt ō pēs formicationū: bt Eccli. xviij. vbi dr. Si pītes aie nre ꝓpiscētias ei⁹ dabit tc i gaudiū inimici ruis. v

Lba luxurie spēs dr: stupru ſ. q̄n aliq; ſ vgo nō cognata ōflorat: vl' cōtra. Et ō b pcō tractat. xxxvj. q. ij. c. ij. Et dic Tho. ij. ij. q. xv. dicij. ar. vj. q̄ ē spāle pcm̄ rōne spēi: q̄t deformitat. ſ. vginitat⁹ ōflorate. Et si q̄rat. ad q̄d teneat ōflorās vginē. rndet Alexan. de ales in. ij. pte sūme i tractatu ō spēbus luxurie. c. ō stupro. ar. iiij. z Tho. ij. ij. q. dicij. q̄ b pcm̄ bz duplicē unitatē ānexā. ſ. pīo: z puelle. Prio enim pīt z aliqs cognat⁹ ōflorate facē iniuriā. vñ Eccli. xlij. dr. Sup filiā luxuriosaz ꝓhua custodiā. ne q̄n faciat te venire i obꝓbriū inimicis cuis. fac ad b. Lisi q̄ dē. ff. q̄ō me. causa. Sz ego dico tibi q̄ si nō bz bonā volūtatē difficile erit ipam custodire. hic difficile custodit accrus pulicū ne salter. Et ió dicebat Ouidius. iij. ō arte amādi. Lētū frōte oculos centū cerute gerebat. Argus z bos vn⁹ sepe fefellit amor. Tu tñ ꝓter b nō dimittas ei⁹ custodiā: q̄: ñ custodita faceret pei⁹. Vñ vulganter dr. Bona custodia cauebit vētura. Scdo dānificauit vginē auferēdo ei vginitatē cui debet fructus centesimus Luce. viij. Matth. xiij. Mar. iiij. Jtē posuit eā in periculo meretricādi. Semel em̄ malus ꝑsumit ō facti labilis i code crimine. Ll. si cui. ℈. hisdē. ff. ō accu. Jtē eā virtus pauitra q̄ nō facile repiet marituꝫ si sciat: vl' ñ inueniet cōuenientez vt pus. De talibus deflorātibus dr. Tren. vltio. Mulieres i sion būiauerūt et vgines i ciuitatibus iuda. Et ió fm̄ pdictos doctores tenēt ōflorās sanctificare pīt z puelle. Sz dicet q̄s. pīsupponit i casu q̄ ipa cōsensit: scien. ar z cōsenties nō fit dol⁹. l. nemo vi. ff. de reg. iu. l. vē dicit. C. de relandēda vendi. z. c. scien. de re. iu. libro. vj. Lij. in fi. ff. de acti. em. z. C. de trāsac. L. cū donatiōis. ℈ tc. Rndeo: q̄ licet ipa cōsensit nō tñ pater z alij cognati: et ꝙ sunt iniuriati. Pterea illa regula scz q̄ volēti z cōsentiēti nō fit dolus intelligit de bis q̄ bñ sunt doli capaces: nō aūt leues: instabiles: z inconstantes ac facile ad fraudē z decepcionē sulapiēdā: sic̄ sunt puelle. q̄ cū sint leues ꝑ q̄ illō Eccli. xix. Qui ēto credit leuis est cor: de. De puellis aūt dicit Ouidius in epistolis: epla. xvj. Credulitas dāno sepe solet esse puellis. Q̄ aūt sint leues: pz ꝑ Senecā i libro de remedijs fortuitoꝝ dicentē. Nubil cā mobile q̄ femina: q̄ volūtas. z Jacobus bñuentan⁹ sui libri. c. xv. dic. Mobile cor cuentis: z mēs est vana puellis. Firmum ꝓpositū femina nulla gerit. z Virgilius. iij. Eney. in ꝑ. Varium z mutabile semper femineuz genus. Et ideo dicit Ouidius in epistolis epla. ij. Fallere credentē nō est oposa puellam. Elia. Facit̄ q̄ isti maledicti luxuriosi decipientes vgines illud qđ horrat Ouidius in. j. de arte amādi. c. ix. di. Promittas facito: q̄d em̄ promittere ledit. Pollicitus dimes q̄libet esse pōt. Ac q̄ nō dederis: semp videare futur⁹. Sic dñm stellio: sepe fefellit ager. Cum igit ōflorās vginē eā decipiat mūs ꝓmissionibus blādimētisq;. Et sepe dans ei spē: z ꝓmittēdo q̄ accipiet eam in vxorē: pfecto equū est q̄ tali sic ōceptez ꝑ fraudes ad deflorationez ꝓducte succurrat. Decepti em̄ z nō decipientibus iura subueniūt. l. ij. ℈. vba. ff. ad velleia. Dicit q̄ Alexā. de ales. z Tho. vbi ū. q̄ talis deflorās tenet accipe in vxorē vginez deflorata: q̄n sic eaz decepit maxime q̄n ꝓmisit eā accipe. Et hoc vez: si ipa ꝓsentiat z pater ei⁹. Si aūt noluit: cogit eam dotare iuxta facultatē suā: z puelle dignitatē habita ꝓsideratione vitiationis ꝓter quā oportebit eā ponere caput vbi nō posuisset pedes. Jtē q̄ritū plus datura ē alteri viro rōne deflorationis. Et si stupratori nolit eā in vxorē: tūc dz verbenbo castigari a iudice put ei visum fuerit: ac etiā ercōicari ac detrudi i monasterio ad agendā pniam. Et hec ota habentur: z notant in. c. j. z. ij. de adul. ꝓcor: dat ad sup dicta Scotus in. iiij. di. xv. di. q̄ licz hec pena sit legis veteris: vt habet Exodi. xxij. Tamē q̄: lex noua ꝓcordat cū lege veteri est seruandū qđ supradictū est. Lōcordat etiaz Johānes de platea in sti. de publi. iudi. ℈. itē lex iulia. z Ray. in. c. j. et. ij. de adul. facit. xxxvj. q. ij. c. etia. ꝓcordat etiaz Richar. in. iiij. di. xv. ar. iiij. q. ij. z Hosti. in summa in ti. de mīmonio: sub rubr. qualr ꝓtrahatur. ℣. hec in iudicio. Et licz Guilhelm⁹ dicerit: q̄ quādo qs voluntariā deflorauit: nullo habito tractatu de ꝓtrahendo mīmonio cum ea: deflorās nō tenet ad supdicta in foro iudiciali: tñ Panor. in. c. j. de adul. dicit. q̄ etiā in b casu tenet q̄licetēnq; eā seduxit. Z

Ercia luxurie spēs dr: raptus. ſ. q̄n qs p vi rapit puellā vt accipiat sibi i vxorē: vl' vt eā corrūpat. Et ó b vicio tractat i. c. ler illa. xxxvj. q. j. Et dr: raptus nō solū si vgo rapiat: ſ etiā si vidua vl' coniugata. xxxvj. q. ij. c. raptores. Et etiā si nō extrahat de domo; dūmō vi oppressit

mat z corrūpat. fm̄ Alexā. de ales in. ij. pte sūme in tractatu de luxuria. c. de raptu. Nocauit sceleratissimus vicium fm̄ Alexā. vbi. ō. ar. iij. z Ray. in sūma dz puniri pena mortis. vt dr̄ Deu. xxij. Et fm̄ leges ciuiles talio raptor dz decapitari. l. vnica. C. ō raptu ℣. Et ei⁹ substāna dz rapte applicari si ingenua rapuit. Si vo ancilla vel libertā substāniaz nō amittit: z tūc decapitat. ar. xxxvj. q. j. c. ō raptoribus. cū hic ij qbi notant. Si tñ rapta vellet ꝓbere cū raptore ꝑt. vt cessasse dr̄ xxxvj. q. ij. c. etia. z. c. seq. z intelligit cessantibus ipedimētis mīmonij. Et dic glo. Ray. q̄ pena illa ꝑ istigi i foro iudiciali nō pniali. Nocādū etiaz fm̄ Goffredū i sūma: q̄ dicte pene intelligūt istis gēde si rapuit mulierē honestā: sec⁹ si meretricē. C. de raptu ℣. l. vnica. z. C. ad. l. iul'. de adul. l. q̄ adulteriū. O dyabolici raptores et violatores: satore q̄ si stupras vginē ꝓsentēre tenet ad ea de qbus supra puelle z ꝑti: mlto magis vos ad illa est, obligati: z satisfacere eis ó iniuria z dāno. c. de raptoribus. xxxvj. q. j. z. c. etia. c. cū. q. ij. A

Varta spēs luxurie ē adulteriū. De quo q adulterio tractatur⁹ possuz dicere illō qđ scriptū ē Diere. xxij. vbi dr. Adulteriys repleta ē tra. Diffinit aūt adulteriū fm̄ Hosti. in sūma libro. v. titu. ō adul. vbi air. Adulteriū est alieni thori violatio vl' ꝓpij ꝓturpatio. Que ℣ba sumi pñt ex his q̄ dicūt. xxxvj. q. j. c. ler illa. ℈. cū ℈. Et qbus colligi ꝓt triplex adulteriū cōmitti pōt. Primo improprie. Secundo ꝓprie. Tercio proprissime. Primo cōmittitur adulterium improprie inter virum z vxorem. Et b triplicater. Primo rōne impedimēti. ſ. q̄n sūt inter eos impedimenta: ꝓter q̄ mīmoniū stare ñ ꝑt: vt puta si aliq̄s eoꝝ fecit votuz solenne castitatis. De quo ipedimēto bī in de. eos. ō cōsan. z affi. z ꝓ theologos in. iiij. di. xxxviij. Jtez si ꝓtrahēs sic in sacris ordinibus. ō q̄ ipedimēto bī di. xxxj. c. si qs eoꝝ. z. c. seriaris. z. c. placuit. z. c. lector es z. c. si q̄ vo. z. c. erubescāt. z cetera de de. ꝓiu. c. j. z ij. z. iij. z q̄ de. vl' vo. c. j. z. ij. Jtē si qs machinatus est i mortē viri alicui⁹ vt possit eū vxore ei⁹ ꝓtrahere aut aliq̄ machinata est i mortē vxoris alicui⁹ vt viz ei⁹ accipet i maritū z mors fuerit subsecuta. nas mīmoniū nō tenet si postea rales ꝓtraxerint vt notat. xxxj. q. j. c. si qs viuente vxore Et marie si adulteriuz ꝓfessa est añ iter eos dū ꝓmū stabat ꝓiugiū: fm̄ Ric. in. iiij. di. xxxv. ar̄ Hosti. z Inno. tenēt q̄ sola machinatio eū effectu ipedit mīmoniū Job aūt andree q̄ē sēt Panor. mi. i. c. sup eo. de eo. q̄ cog. con. vxo. sue. tenet: q̄ b ē vez q̄n ābo machinati sūt. Sec⁹ vo si vn⁹ tm̄: q: in altero nō est ipedimentuz q̄n ꝓtrahere possit. Si vo ꝓcessit adulteriū vni⁹ machinatio ipedit. Jtez si adulter dat fidē adultere viuēte marito ó ꝓtrahēdo eū ipa scies ipam bīe maritū etiā si intelligat ꝓtrahere eū ea: post mortē viri sui nō potest ea ducere i vxorez sed separādi sunt si ꝓcesserint: vt notat. xxxj. q. j. c. relatū. z extra ó eo q̄ dupliciter mat. quā poli. per adul. Lisi q̄s vxore. Jtē si q̄s bīs vxore sumat alia: vl' nō bīs vxore accipiat alteri⁹ vxore legitimā. Et ó b ipedimēto bī extra de spō. duo. c. licz z. xxxij. q. vij. c. j. ij. z. iij. Jtē si inter maritū z vxorē sit affinitas: z ꝓhibet affinitas nō solū ꝑ copulaz ꝓiugalē: sz etiā ꝑ actū fornicariū. vt notat. xxxv. q. ij. c. necessē. z extra ó eo q̄ cognouit ꝓsanguineā vxo. suā. c. discretionē. z. c. true. Et tales ꝓhibet vsq; ad q̄rtū ḡdū affinitat⁹ sūt ecclesiastici. vt i de. eos. de ꝓsan. z affi. Jtē si inter eos sit cognatio spūalis q̄ ꝓhibet ꝑ cōpaternitatē i baptismo z sacro ꝓfirmationis. Et ó b ipedimēto tractat Lisi. j. ij. z. iij. de cognat. spiritu. lu. vj. Jtē si inter eos sit cognatio legalis: q̄ fit ꝑ adoptionē vl' arrogationē: q̄n q̄s adoptatur i filiū vl' filiā. Et ó b ipedimēto bī extra ó cognat. legali. c. vnico. z. xxx. q. iij. c. diligere. z insti. de nup. ℈. ergo. z. ff. de ritu nup. l. adoptiu⁹. Jtē si sint ꝓsanguinei vsq; ad q̄rtū ḡdū. c. non ds. de ꝓsan. z affi. Et sūt ecclesiastici sic ꝓhibiti. ó. ee. c. ij. Jtē si q̄s ꝓhibitū erranter i ꝑsona eā q̄ ꝓhibet. ó q̄ ipedimēto bī ꝑ tho. in. iij. di. xxx. Et ꝑ canonistas. xxxv. q. j. c. q̄ aūt. Illā q̄ talr errat nō ꝓsentit. ff. de iurisdi. omnium iudicum. l. si ꝙ errore. Et extra' volūtas nulla est. C. de iur. z facto ignoto. l. cū ꝑ testm̄. z. l. nō sēcarco. Jtē si erranter in ꝓdictō ꝑsone eā q̄ contrahit: puriās liberā q̄ est sua. xxxv. q. ij. c. si qs ingenuus. z. c. si famia. vbi ds: nō tenere talē mīmoniū nisi postq̄ sauit ei⁹ ꝓditionē ꝓsentit in eā cessasse vl' iur' interpretatiōe q̄ carnalem copulā: vt habet extra de nat' ex libero vētre. c. ꝓposuit. z. c. ad nrām. Et idē dicendū est de erranti in ꝑsona. Jtē si sint dispar' cultus. nā ꝓbitū est tale mīmoniū si vn⁹ est fidel' alt⁹ nō. Exo. xxxiij. z Deut. vij. Et ibo nō tenet. xxviij. q. j. ℈. et bis. z. c. caue. Jtē si ꝑ coactiōez z vim ac metū q̄ pōt cadere in ꝓstantē virū ꝓcessit mīmoniū nullus est. extra de bis q̄ vi metusue causa fiūt. c. platum. z. c. ad audientiā. z de spō. c. veniēs. cl. ij. Jtē si aliqs contrarie spōsalia cū aliq̄ nll's ō ꝓsanguinitate spōsi vsq; ad q̄rtū ḡdū pōt illā habere in vxorē rationē publice honestat'. Et de b ipedimēto habet ꝑ Tho. in. iij. di. xl. j. Et ꝑ canonistas in. c. ꝓtinebat. ℈. fi. extra ó despō. ipu. z de spō. c. inuenis. et cad audientiā. z. c. spōsam. Jtē si in aliq̄ ꝓhibitū sit naturale ipotētia ad debituz mīmonij. De q̄ ipedimēto q̄s facit mīmoniū nō tenere bī. xxxij. q. j. c. j. z. ij. z de frigi. z male. c. q̄s sedē. Jtē ē aliud impedimētū: si q̄s ꝓterit ꝓ interdictū ecclie. ó q̄ habet extra de mīmonio ꝓtrac. ꝓtera int. ec. per totū. Aliud est ipedimentū: si q̄s ꝓtraxerit contra ꝓhibitio. s. illius rpi bo in quibo ꝓhibet traductio vxoris z oīa nupciaꝝ solēnitas: de q̄. xxxij. q. iij. c. nō oget. z extra' capitlo sequentibus z in. c. capellanus. extra de feriis. Sūt quoq; alia sepē impedimenta que impediūt matrimoniū cōtrahendum ſz nō diruūt⁹ iam ꝓtracti que ponunt ℣

Ray. Tho. ꝛ Hosti. vt recitat in ſũma ꝓfeſſoꝝ libro. xxj. n. ix. q. j. que cauſa breuitatis omitto. In oibꝫ tñ caſibꝫ in q̃bꝫ matrimoniũ eſt nullũ: vel ab eccliã phibitũ aut ſaltem ad matrimoniales: ſemp peccãt qui cõtuncti ſi ſacẽdos impedimẽta nõ abſtineãt ꝛ reparant adulteri. Sacẽdotes nõ abſtineãt ꝛ reparant matrimoniũ: vnde ſi eis q̃ poſt nec ꝓtractũ matrimoniũ: vnde ſi ſolẽniter abſtinentiã vl̃ ordinẽ in ſacris ꝛ buiſmodi alter qui nõ cõſentiẽt pt debitũ exigere nec peccat: ꝛ ille tenet reddere ſz nõ põt exp̃ere c. quidã ꝛ. c. placet. de cõuer. ꝓiu. ꝛ p theo. in. iiij. di. xxxvij. marie Tho. ꝛ Petrus de palude ibi dẽ. ꝛ plene de hoc tractantur in ſumma ꝓfeſſorũ libro. j. ti. viij. q. vnj. B

Eãdo ſumit adulteriũ ip̃o p̃ie: rõne inordinatõis q̃n. ſ. iter virũ ꝛ vxorẽ eſt amor: iocoſus ꝛ adulterin⁹ ꝙ Hiero. inq̃t in. c. origo. xxxj. q. iij. Origo q̃dez amoris erat honeſta ſz magnitudo ẽformis. vñ ꝛ Sextus pithagoricus ſuis in ſentẽtijs ait, Adulter eſt i ſua vxore amator ardẽtior. In aliena q̃ppe vxore oĩs amor turpis ẽ: in ſua nimi⁹. Sapiẽs iudicio ẽber arbitrare ꝓuge nõ affectu libidinis nõ regnet i eo imper⁹ voluptatis. Nihil eſt em̃ infelicius: q̃z amare vxorẽ quaſi adulterã. hec ille Ideo vt tale adulteriũ cauteꝫ nõ debet q̃s vxorẽ accipe p̃cipaliter rõne pulchritudinis. Naz vt refert Hiero. ꝓtra Jouinianũ. Querit Arcolaus theophraſt⁹ philoſoph⁹: ſi vir debet ducere vxorẽ pulchrã aut turpez. ꝛ rñdet q̃ melius eſt accipe turpẽ ꝛ bñ morigeratã q̃z pulchram ꝛ factã. Homo em̃ ex pulchritudine vxoris ſepe decipitur. naz vt dicit ꝓuerb. vltimo. Fallax gr̃a ꝛ vana eſt pulchritudo. vñ Aug. ait. Mulier eſt muſcapula aĩe: latro vite: ſuauis mors: blãda perauſſio: pernities delicata: roſa ferẽs: malũ libẽs ꝛc. Scriptũ q̃z ẽ ꝓuerb. xj. Circulus aure⁹ in naribꝰ ſuis mulier pulchra ꝛ fatua. Aliã eñ cãm aſſignat idẽ philoſoph⁹ di. Pulchra cito adamat feda facile cõtẽnit. Difficile ẽ cuſtodire quã oẽs amãt. Moleſtũ eſt poſſidere quã nemo dignat bñe. Minori tñ mirũ de formoſis bñ q̃z formoſa fuerit. Ex q̃bꝫ cõcludit q̃ eñ data paritate mor: vtilꝰ eſt bñe vxorẽ minꝰ pulchrã. q: vt ꝛ Eccl⁹. ix. ꝓter ſpeciẽ mulieris multos interfecit. ſ. ꝓter iordinatũ affectũ. Eſt tñ ſacẽdũ ẽm Ric. in. iiij. di. xxxj. ar. iij. q. j. ꝛ ſcm Bon. ac Tho. ibidẽ ꝛ Alexan. de ales in. iij. pte ſũme i tractatu ẽ p̃ceptis p̃cepto. vj. Et i tractatu de ꝓceptõe xp̃i. q. xij. q. ꝙ ſi q̃s ſolũ cã delectationis cognoſcat vxorẽ: ita tñ q̃ nõ faceret cũ alia nec eñ cũ vxore q̃n crederet mortaliter peccare veniale r peccat: ſz q̃n cognoſcat cã cã ſaturãde libidinis tãq̃z adulter ꝛ ſine p̃dictis eraũſtãtijs ſp mortaliter peccat ẽm p̃dictos doc. ꝛ Ray. i ſũma ꝛ Aug. xxxj. q. ij. §. bis ita. ꝛ gloſam Job. in c. quicq̃d. c. cã ꝛ gonc. Et tũc matrie eſt mortale cũ

ercitat canẽ mortuũ: vl̃ imũdis cogitationibꝰ ꝛ tactibꝰ cũ meretrice ſe puocat vl̃ cognoſcat vxorẽ tanq̃z aliã ꝛ ecõtra. £

Eraõ ſumit adulteriũ ip̃o p̃ie int̃ virũ ꝛ c vxorẽ rõne modificatõis: q̃n regulãs honeſtat⁹ excedũr. De talibꝰ dicit angelus Thobie iunior. Thobie. vj. Contra eos p̃ualet demoniũ q̃ ꝓiugia ita ſuſcipiunt vt deũ a ſe ꝛ a ſua mẽte excludãt: ꝛ ſue libidini ita vacent ſicut equꝰ ꝛ mulꝰ quibꝰ nõ eſt intellect⁹. O q̃ turpia fiunt q̃ nõ p̃ne ſine verecũdia narrari. Quot illicita fiunt q̃ nõ p̃ne ſine verecũdia narrari. Quot illicita ſtuprãt⁹: quot beſtialia: quot honeſta: quot nephãdiſſima ſcelera. Jõ dicit Ambro. in li. de patriarchis: ꝛ notat. xxxij. q. iij. c. nlli. q̃ui⁹ eſt crimẽ vbi celebrari ꝓiugij iura temerãt ꝛ vxoꝝ pudor ſoluit. D

Ebo accipit adulteriũ ꝓp̃rie cũ alicꝭ vxorat⁹ accedit ad aliquã p̃ſonã ſolutã: vel e ecõtra. ꝛ tõ ẽr adult⁹ q̃ſi ad alt̃ q̃. ſ. ad alterũ⁹ thoꝝ accedit. Sz vt i plibꝰ pl⁹ i ẽ deficiunt viri q̃z vxores: ꝛ eñ q̃dã adeo facti ſũ vt putẽt vitis ad pcñm nõ imputari vl̃ eſſe leue peccatum. Contra quos eſt dictum Innocen. pa. xxxij. q. v. c. x̃piana religio. vbi inq̃t. Ebriſtiana religio adulteriũ i vtroq̃z ſexu pari rõne ꝓdẽnat. ꝛ Hiero. ad Oceanũ ait. Qđ nõ l̃z feminis eque nõ licz viris: ꝛ cadẽ fuit⁹ pari rõne cẽſet. ꝛ Ambro. xxxij. q. iij. c. nemo. inq̃ſ. Nec viro licz q̃ nõ mlieri nõ licet: ꝛ cadẽ a viro q̃ ab vxore debet caſtimonia. ꝛ Aug. xxxij. q. vj. c. ſi dicturi. dicẽ. Si dicturi eſtis vxoribꝰ vtis ſuare vos: q̃les vult⁹ eas iuenire: tales ꝛ ipſe vos iuenĩãt. Quis iuuenis ẽ q̃ nõ velit caſtã ducere vxorẽ. Et ſi acceptur⁹ ẽ vg̃inẽ q̃ſi nõ intacta ẽſiderat: intacta q̃r̃: intact⁹ eſto. puraz q̃r̃. pur⁹ eſto. Nõ em̃ illa p̃t: ſi tu nõ potes. Paulus q̃z. j. Corinth. vij. dicẽ. Mlier nõ bz p̃tatem ſui corporis ſed vir: ꝛ vir nõ habet poteſtatem ſui corpꝭ ſz mlier: ꝛ ideo debẽt eſſe caſti tã vir q̃z mlier vt alias ꝑſonas nõ cognoſcant ad pcñm. Quia ſicẽ fur furtũ cõmitteret q̃ alteri dño ſe daret: ita ꝓiuges furtũ cõmittunt q̃ corp⁹ q̃ eſt in p̃tate ꝓpt̃ſ ſui alteri tradũt. Jrẽ cũ ẽ matrimonio dicat Apl̃s ad Ephe. v. Sacrm̃ ẽ magnũ eſt in xp̃o ꝛ i eccl̃ia: ſignificat em̃ vnionẽ nature diuine cũ hũana: q̃ inſepabil̃ eſt. q̃ carnẽ ſuaz diuiditur ſacramẽto incarnatõis magnã iniuriã facẽ. E

Ed arguũt mlieri allegãtes q̃ Abrahã habuit filiũ ẽ ãalla Genẽ. xvj. Ut eñ ffert e Paul⁹ ad Gal. iij. ꝛ Jacob habuit duas vxores: ꝛ duas ꝓcubinas. Similiter ꝛ alij mlres pies vereꝫ rectam̃ti: q̃bꝫ em̃ ẽ nõ fuit ipuratum ad pcñm. Rñdet ſcõs Bona. i. iij. di. xxxij. q. ij. lud factũ ẽ ex diſpẽſatõe diuina: q̃ fuit ꝓueniens illo tpe mlib⁹ rõnibꝰ: q̃s breuitat⁹ cã omitto. Nõ fuit igit̃ annũ p̃ies i ẽ imitãdi: q: alia fuit cõditio illi⁹ tp̃is q̃z nr̃a. Reperiunt tamẽ ꝛ nũc plerq̃ adulteri pcñm excuſare volẽtes ꝓter vxoris ſterilitatẽ: ꝛ ꝓter appetitũ habendi filios. Nec

enim fuit vna cauſa quare ſancti patres habẽbãt plures vxores ꝛ ꝓcubinas: vt inq̃t Ambro. in li. de p̃iarchis. ꝛ bi. in. Cobi q̃unk. xxxj. q. iij. Ꝙ quos eſt Aug. ca. q. ꝛ cã. c. ſic nõ ſũt. qui dicat. Sic nõ ſũt faciẽda adulteria etiã volũtate filios generãdi: quẽadmodũ nec furta volũtate paſcẽdi pauperes ſerõs. Et in li. ẽ bono ꝓiugali. ꝛ eñ ſumptiue in. c. ſicẽ. xxxij. q. iij. ſancti⁹. xxxj. ait. Sicut ſanct⁹ eſt fame mori q̃z idolotic̃ veſci: ita ſanct⁹ eſt mori ſine liber⁹ q̃z ex illicito coitu ſtirpẽ q̃rere. Et idẽ. xxxij. q. v. c. ſi q̃s. inq̃t. Si q̃s vxorem habeat ſterilẽ: ſiue corpe deformẽ: ſiue mẽtr⁹ debilẽ: vl̃ cecã: aut claudã: vl̃ ſurdã: vl̃ q̃d aliud: ſi ue morib: ſiue laboribꝰ: doloribuſq̃z ꝓcreãt: ꝛ q̃e quid excepta fornicatione cã cogitari põt vehemẽter horribile ꝓ fide ſocietatẽq̃z ſuſtineat. hec ille. Malũ q̃ eſt ꝛ reꝓhẽſibile ſi q̃s vxorẽ relinq̃at ob eius ſterilitatẽ vl̃ infirmitatẽ vl̃ deformitatẽ: ꝛ alteri adhereat. Sz peſſimũ eſt ꝛ valde iniquus ſi pulchrã vxorẽ: ſi fecundã: ſi bñ natã ſi moribꝰ decorã: ſi vir amãtẽ ipe ꝓcurat ꝓ q̃cunq̃z alia perſona. Audi q̃ſo o vir fatue q̃d dicat ſapiẽs ꝓuerb. v. Letare inq̃t cum muliere adoleſcẽtie tue id eſt cum vxore. ꝛ Eccl̃i. vij. dr. Noli diſcedere a mliere ſenſata ꝛ bona quã ſortit⁹ es i nimore domini: gr̃a em̃ verecũdie eius ſup aur̃. Vidi ego plures venerabiles: honeſtas: pudicas: formoſas: manſuetas: atq̃ benignas vxores ab ingratis maritis derelictas: ꝓpoſq̃z amatores factos turpiſſimaz̃ meretricum. O ꝓditores viri: o demẽtes: o ſtulti: nõne vxores vte corona ſũt capitis vri. Audite q̃d ſcꝑtũ ſit Eccl̃i. xxvij. Sicut ſol oritꝰ mũdo ſic mlier bone ſpẽs i ornamẽtũ domus ſue. Ecõtra aũt de ꝓcubina ꝛ meretrice dr Prouer. v. Ne intẽdat fallaciis mlier: fauus em̃ ſtillãs labia meretric̃: ꝛ nitid⁹ oleo guttur eius: nouiſſima aũt ei⁹ amara q̃ſi abſinthiũ: ꝛ lingua eius acuta q̃ſi gladi⁹: pedes ei⁹ deſcẽdũt i mortem: ꝛ ad inferos greſſus illi⁹ penetrãt. ꝓ ſemitã vite nõ ambulãt. vagi ſũt greſſus ei⁹ ꝛ inueſtigabiles. Nũc g̃ fili audi me: ꝛ ne recedas a vbis oris mei. longe fac ab ea viã tuã: ꝛ ne appropinques foribꝰ domus eius. F

Eraõ ſumit adulteriũ ꝓp̃ſſime. ſ. cum c ꝓiugat⁹ accedit ad ꝓiugatã: q̃ pcñm eſt gr̃uiſſimũ: ſm Tho. ij. q. q. duj. eo q̃ fit iniuria cã ꝓprie vxoris q̃z eñ viro adulterẽ. Sed ẽ q̃nt vna dubiũ ꝛ faciem⁹ finẽ huic ſmoni nec ex plenitate vob⁹ redũ generẽ. de rdiq̃ aũt ꝓprie ſermonis: erao deo dãte diſſeremꝰ. G

Uerũt doctores: q̃d faciet mlier q̃ ẽ adulterio ſuſcepit filiuz. Rñdet Scot⁹ in q iij. di. xv. q. q. ar. penl̃. Cũ q̃ ꝓcordat Alãdulph⁹ neapolitan⁹ in cadẽ di. ꝛ Richar. ibidez. ar. v. q. iij. ꝛ eñ Ray. i ſũma: ꝛ Guilhelm⁹ di. q. mlier debet ſi põt ſine infamie ſue ꝓiculo ꝛ diuulgatiõe ſceler⁹ ſui reuelare ẽ filio ſuo ſaltem cõcepto: ſi videat eũ ſpũalẽ ꝛ timentẽ deũ. Et ẽ poſſe

rit ſibi dicere ꝙ ſe vel ꝙ aliũ ꝑſonã: puta ꝓ ꝓfeſſoram vl̃ ep̃m: ꝛ ꝓſulere ſibi vl̃ facere ꝓſulẽt intrare religionẽ vel trãſferat ſe ad longinq̃: ita q̃ nihil recapiat de bonis putatiui patris: vel vt officiatur clerico: ꝛ recapiat beneficia eccl̃iaſtica. Et bis quaſi ſufficientibꝰ ꝓtentus hereditatẽ dimittat aliꝭ fratribꝰ in ſecto remanẽtibꝰ. Si aũt videat filiũ nõ eſſe ꝓſualibilẽ ſed malũ ꝛ indeuotum nõ tenet ſe diffamatiõi exponere ꝛ pcñ ſuũ illi manifeſtare. Similiter dicat Guilhel. q̃ ſi illa mulier videat q̃ poſſit ſine ꝓculo ẽ raudare maritum. ſũt em̃ quidã viri q̃ ſuſtinẽt ſacẽdotes adulterium vxoꝝ: ꝛ aliq̃ q̃ ſlenniter: q: nõ poſſunt ꝓcreare habere filios. ſi talis mlier reudet pcñ ſuũ marito ꝛ ipe ꝓſentiat mlier eſt ſolura fm eũ. qđ intelligi debet niſi reſpectu eoꝝ q̃ nihilominus remanerẽt in dãno: ſicut filij veri reſpectu ꝓmissionis legitime: vel etiã q̃ſi q̃z alij ad q̃s ꝓuenire deberet ex ſubſtitutiõe vl̃ alio mõ ipo marito adulterẽ ſine filijs legitimis decedẽte. Si vo talis mulier nõ põt ſine ꝓculo pcñm ſuũ raudare nec marito nec filio tenet de rebꝰ ſuis ſi q̃s habet vl̃ in futuꝝ habebit ſanctificare viro de oĩbꝰ dãnis que patit ꝓter illũ filiũ putatiuũ: ꝛ facere talẽ ſatisfactionẽ ſecrete: ꝛ caute: p ſe vel ꝙ aliũ: ꝛ ſic faciens erit in bono ſtatu: ſi doleat de pcõ ſuo ex ꝓpoſito. Argu. ad hoc. xxij. q. v. c. ẽ videt. ꝛ contra ẽ pe. ꝛ remiſ. c. officij. Et hãc opinionẽ tenet Hoſtien. in ſũma. Tenet eñ ſanctificare heredibꝰ viri ab inteſtato ſuccedẽtibꝰ: vel heredibꝰ ſcꝑſ: vel quibꝰ verſiliter credit q̃ reliq̃ret bona ſua. ꝛ ſi hoc neſcit debet dari pauperibꝰ. Similiter adulter tenet ſanctificare. ꝙ poſſe p̃ti putatiuo de oĩbꝰ expẽſis ꝛ dãnis ꝓpter illũ filiũ ꝓcedentibꝰ: ꝛ heredibꝰ eius veris. nõ ſi alter eoꝝ ſanctificaret: videlicz adulter vl̃ adultera: ali⁹ liberat⁹: argu. ff. de regiu. l. bona fides. Jrẽ dicit Scot⁹ vbi ſ. q̃ mulier iſta tenet facere q̃cq̃d põt bono mõre hereditas reſtituat ẽo heredi. Et dicit Inno. vbi ſ. q̃ ſi mulier nõ habet q̃d reſtituat: ꝛ habet alioꝭ ꝓbationes vel actões ꝙ quas dicti heredes poſſint recuperari a dãno q̃ habẽt: debet mulier eas adducere in eoꝝ fauorẽ: ꝛ hoc niſi graue malũ eſſet ꝙ uentuꝝ ꝓpter illud. Nã tũc nõ tenet ẽ facere: nã minus malũ eſt dãnũ rerũ q̃z ꝓculũ aiaz̃ ꝛ coꝝ ꝛ infamie. Si vo nõ habet quo ſatisfaciat ſufficiat ei q̃ doleat: q̃ nõ poſſit ſatisfacere: ꝛ q̃ ſe cente quãtũ potuerit. ij. q. vij. c. pleriq̃. Et hec eadem ſentẽa ponit in ſũma confeſſoꝝ. lib. q. ti. v q. xxij. tenet quoq̃ ſm Georium vbi ſup. talis mulier habere intentionẽ ſemp ſanctificandi q̃n poterit. c. iij. extra de ſoluto. Ultra aũt hãc ſanctificationẽ adulter ꝛ adultera dz puniri pena mortis. L. ad legẽ iuliã. ẽ adul. l. quãuis. Sz nõ hac pena nõ obſtãtibꝰ quotidie adulteria fiũt. O bñdicte deus: quot ſunt mlieres in tali crimine inuolute que nunq̃z ſanctificauerũt: ꝛ tamẽ omni anno ꝓfitent̃. O quot ad tartara deſcendũt pro

per hoc maledictū vicii adulterij. Quoc filij alligunt matre ioente succedūt in hereditatē. Ex his dimittit adulterū qđ est horribilissimū pēn̄: t inuolabile fuare ordiné in q̄ pfecti estis mīmonij: qđ est sacm maxime dignitatis t pmo er institutōis sublimitare. Qui ātō eīn fū dator alicui⁹ religiōis ē nobilior: dignior: t sanctior: ritō t melior cuiscūq ordinis debent plus gliari. Cū igit de⁹ oim excellētissimus t sanctissim⁹ institutor: et auctor fuerit mīmonij: vt ōr: m.c.fin fine. de frig. t malefi. Ideo vos mariti cā sacrāmēti ac ordiné illibate fuare. Si eīn reꝑhendit q̄ ordiné sci Būdicti vel Franci eīn reꝑhendit q̄ ordiné sci Augustini: q̄nto magis q̄ polluit ordiné dei Dicēnā ordo magnificat et loca dignitate: q: nō in stabulo sicut bodie multoꝝ mos est ꝓtrahi debet nec in alio loco despecto: q̄ in loco ois vocatōis t decoris. Ain paradiso terrestri fuit instituta: vt dicit Damascen. q. Uerecūdan q̄ ōbēt q̄ nō in loco pauēt t honesto: sed in occulto pudēdo. Primo ordinis sui vilipendūt. Itez dignificat ordo mīmonij qđ oēs alios ordines iterpretis est: q̄ annihilare credit oēs alios ordines i terris instituros q̄ oēs post paradisū fuit instituti: b aūt ordo mīmonij qđ innocētie fuit institut⁹. Itē būc ordiné ip̄s in mbo dignificauit. Primo in eo q̄ ipe de matre coniugata licet virgine nasci voluit. Secdo in eo q̄ plenna sua nuptias honorauit Joh. q. Tertio q: ad honorē mīmonij in nuptijs ipis pmū miraculū fecit: vt ibidē dicit. Fecit aūt coā discipulis suis et aqua vinū: vt p hoc onderet q̄ licet act⁹ huius ordinis sit in se fend⁹ t vilis vt aqua. eīn et bono matrimonij fit pciosus t bon⁹ vt vinū. In matrimonio igit aq̄ ilipida i vinū optimū cōuertit quia act⁹ carnal⁹ q̄ d se ē pēn̄ mortale trāsit i actū meritoriū: si eīn fiat recto ordie. Magna q̄ reꝑbensione digni sunt: q̄ miraculū dei puertūt: facientes de vino aquā. Qui pulchros vxores et dono dei būces: ipis relictis diligunt scortas. t vxores pulchras t bonas būces viros despiciunt eas: t sequūtur adulteros sceleratos. Uūc aūt ordiné instituit de⁹ ad bois vtilitatē. Primo: vt multiplicaret hūanū gen⁹ p quē. vñ dixit Gene. j. Crescite t multiplicamini t̄c. Propter qđ dr q̄ nihil ē boiꝝ vtil⁹ mīmonio. §. hec nos. in auth. de restit. t ea q̄ parit. Uidet eīn introducere q̄dā imortalitatē i boiꝝ. Llege duodecim tabl. t. L. de legi. here. Secdo vt p ipm bō a pcō pfuck: et ió inqt Apls. j. ad Lorin. vij. Propter fornicatiōem. l. vitandā hēat vnusq̄sq; vxorē suā t vna quēq; mlier hēat virū suū. Tertio vt p ipm bō et cōsortio adiuuaret. Unū aut dns Gene. ij. Nō est bonū hoīem ē solū. Faciam⁹ ei adiutoriū sibi. t Eccli. xxxvj. dr: Ubi nō est mlier igemiscit eger. Quarto vt bona hois fideliꝝ ꝓfuarent. vñ Eccli. xxxvj. scriptū est. Qui possidet mlierē bonam: incboat possessionē bonā. Quinto vt pleo legitima nascerēt t parentū de iure hered efficerēt. Unde dicit Augustin⁹ in quodā sermone ad fideles. Nō licet vobis nasci de illicitis cōiunctionibus. Sed ad hoc ordinatus est matrimonij: vt per ea filij legitimi nascerent t parentū de iure hered efficerent

nũ postea ambo cõuenerunt ad fidẽ vir uenit cã
reuocauerat de duor. cõgaudem⁹. ℣. vla. z rõ est
q̃ tando et libellũ repudij iuste tradidit eam
quãdamodo adulterãdã. z cõcordat cũ supra
dicto Tho. z Per⁹ de palude in. iij. di. xxv.
cõcordat etiã Gof. z Hosti. vt hi in suma cõfes
sorũ li. iij. ti. xij. q. viij. Illiq̃ aũt addũt oc̃asus
fortũ li. iij. ti. xij. q. viij. Illiq̃ uxorem suam
cãm. i. vir cõtra voluntatẽ uxor⁹ abstinẽdo
a mrimonio dedit ei occasionẽ adulterãdi. Illiq̃
vero dicũt q̃ ꝑter ℔ nõ excusarẽ mlier adulte
rio. Posset aũt sic distingui. q̃ si vir abstinuit
ꝑter iurisdictionẽ vl̃ necessitatẽ tenẽda ẽ scõa opi
nio aliter uxoreo iurmẽto̅ vel cursu̅ siue mer
cato̅ uxoris. z bmõi q̃ ex necessitate q̃q̃ ab ol abstin
uit fraudulenẽ: z dolose nõ uidẽt posse eas re
pudiare. q̃ fraus z dol⁹ nemini ds̃ patrocinari. C.
tue. de den. nõ reli. C. ex litis. de dolo z con. z. C. re
scedẽ. z. C. ex tenore de rescrip. M

Ed hic q̃rit nũq̃d vir qui occulte adul
f terat⁹ ẽ possit accusare z dimittere uxo
rem que mãifeste adulterata est. Rñdet
Ray. in summa credo q̃ nõq̃. nõ deficit uxor
tue excipiẽdi. ij. en. pbãdi. arti. xxxij. q. vi. p. totã
Idẽ tenet Tho. Alber. Gof. z Hosti. vt i suma
cõfessor̃ li. iiij. ti. xxij. q. xv. Si tñ vir egisset peni
tentiã: z uxor monita nollet agere sed in adulte
rio ꝑseuerare sine pcõ posset cã ꝑ sniaz dimitte
re. xxxij. q. i. C. i. q. iij. z. iij. Ds̃ faciendũ est. q̃ quã
tũ ad sepationẽ a thoro pot vir dimittere uxorẽ
ꝑprio arbitrio. stantibus causis scit ipam adulteraſſe
nec tenet a reddere debitũ exigenti z cõtra. Si
aũt loq̃mur q̃ntũ ad sepationem a cohabitatiõe
distinguo: q̃ aut mrimoniũ est clandestine cõ
tractũ z absq̃ testibus: z tũc licite pot eã dimitte
re ꝑprio arbitrio: z separe a cohabitatiõe. z ꝓbatur
p illã regulã in. L. nubili. ff. de reg. iur. vbi dr.
Nihil tam naturale q̃ vnũquodq̃ dissolui eo
modo q̃ ligatũ est. Et idẽ i substãtia dr̃ i. C. eo
extra eodẽ ti. Si aũt mrimoniũ est contractũ i facie
ecclie. vl̃ saltẽ cõsũmatũ testibus tũc nõ possunt separi
a cohabitatiõe nisi p iudiciũ ecclie. Sm Tho. in
iij. di. xxv. Si aũt q̃rat. nũq̃d uxor adulterata
post pnias possit repellere uir̃ ab accusatiõe. rñ
det Ray. vbi. 8. credo q̃ nõ ꝑt: q̃ pnia nõ tollit
tue accusandi in foro iudiciali. xxij. di. c. primũ
xxij. q. 8. C. admonere. z. vj. q. 1. C. q̃ crimẽ. ℣. vi
dendũ. idẽ tenet Tho. Alber. Gof. z Hosti. vt
habet in suma confessor̃ li. iiij. ti. xxij. q. xvj. Tũ ꝺ
equitate dicũt uiru̅ doc. q̃ debet cessare ab accu
satiõe z acceptare eã q̃n est correcta z pata bñ vi
uere. C. de illa. extra de diuor. Si aũt videat eas
ẽ incorrigibilẽ nõ solũ nõ ds̃ eã tenere. s̃ tenet eã
dimittere ne suo crimini videat cõsentire. unde
Lotꝛ sup Matth. z bi. xxij. q. i. c. hic igit. Sic
z iniqu⁹ q̃ castas dimittit. sed aru⁹ est
pitudinis est q̃ odiat crimẽ uxoris. hec ille. M

Mnia aũt q̃ dicta sunt de marito erga
e uxorẽ q̃ possit eã dimittere intelligunt
etiã de uxore erga uirũ adulterũ. Sm Ri
char. in. iij. di. xxv. vbi dicit. q̃ adulterũ uxor
videt aliquibo respectibo esse grauẽ q̃ adulteriũ
uiri: q̃ mulier adultera magis confundit vi
rum suũ z odio de cognatione q̃ cõuerso. Ite
q̃ adulterũ mulieris magis ledit matrimoni
um. q̃ caussat incertitudinẽ pl̃. Ite possum⁹ red
dere tertiã rationẽ. q̃ mulier adulterans perdit
illud quo maxime ornat. Scriptũ est enim in au
tentico. quo oportet epos. ℣. qui uo eas. Pudi
cana q̃ marie mulieres ornat. Sed ℔ bie valde
mueniunt pauce. q̃ in veritate sine pudice. unde
inqt Juuenalis. Thaus nepruno: haurũ tibi
pulcher apollo. Si aũ ꝓgerit capitul matrona
pudica. O quot sũt qui putãt accipe uxores uir
gines qui accipiũt meretrices: habuerũt enim fili
os z filias in penũ domo. Quot vidue oñdũt
se castas: z sunt in turpibo z inhonestis uolu
ptatibus: vt inqt Hiero. ad Luctochiũ. Sed nõ min⁹
etiã in hoc vicio peccat viri. D

Ed miror valde vñ ꝓcedat q̃ q̃tidie vi
e dem⁹ separi mrimonia: z marito ab
uxorib⁹ discedere z cõtra: nec posse eos
simul habitare. Ds̃ post q̃ bñ recogito: iuenio
q̃ marie ℔ ꝓcedit ex tribo causis. Prima ds̃ cui
piditat. s. q̃n q̃s accipit uxorẽ ꝓter dotẽ: vl̃ ali
qua nubit viro q̃ est diues: z nõ bñ respectũ ad
moreo: z alia q̃ requirunt in mrimonio. Sicut
fit hodiernis tpibus. Nã cũ alicui ꝓmit aliqua
uxor interrogat statim quanta dotẽ portabit: z si ꝑ
mulier interrogat de viro: si est diues: z nõ ꝑsidera
rat q̃ melius est habere ꝑiuges boni intellectus et
bone ꝑsone cũ paucis opibus q̃s diuitẽ vsurarius
aut stultũ &c. Ite melius est viro habere pauper
tam uxorẽ sine dote aliq̃: q̃s linguosam z insanã
mulierẽ bñ dotatã. Predicti aũt nõ uidenẽ i ma
trimonio accipe uxoreo ꝛs dotem z mulieres nõ
viros ꝛs opes. Et ꝓterea vt refert Hiero. ℣ Joã
uinianũ. Marchia Latinis interrogata: q̃re fœmi
nã nõ accipet uir̃: rndit se nõ inuenire virũ qui vel
let eã ꝓter se sed ꝓter sua. Erat enim turpis ꝛs di
ues. Themistius⁹ aũt phus interrogat⁹ cuinã libẽ⁹
filiã suã traderet uxorẽ an pauperis ꝛs scia z mori
bus ornato: an locupleti parum ꝓbato: rndit.
Malo bonem indigentẽ pecunia: q̃ pecuniosũ in
digentẽ viro. Querit etiã Areol⁹ phus supdict⁹:
quid sit melius⁹: an ducere uxorẽ paupem pacifi
cam an diuitẽ litigiosam: z rndet dicens. Pau
perẽ alere difficile est: diuitẽ vo ferre tormentus
Et q̃ uno nõ determinet: q̃d sit melius⁹. Salomon
ẽ determinat: q̃ ait ℣ Prouer. xxj. Melius⁹ est sedere
in angulo domat̃. i. domus solitarie z vilis ẽ z ve
nit ex greco q̃s cũ muliere litigiosa z in domo cõ
muni. Propterea bonus prudẽtes pncipaliter cõ
sideret in muliere: quã accipe uolũt uxorem an
sit sapiẽs z bñ morigerata: q̃ scriptũ est ℣ Prouer.

xxxj. Sapiẽs mulier edificat domũ. Insipiens
vo eã manibus ds̃ destruet z. xix. caussa de li. c. cũ ds̃
Dom⁹ z diuitie dant a parentibus a dño vo pru
dens uxor prudẽs. z Eccli. xxvj. scriptũ est. Mu
lier bone beate vir. Nõ aũt dr̃ mulier pulchre
nec mulieris nobilis z generose sanguis: nec mu
lieris diuitis: sed mulieris bone. Qui igit nubũt
principaliter ꝓter diuitias aggrendas: vt plurimi
mũ sunt male ꝛsolati. Et iõ inqt Laco i suis do
ctrinis. Uxorẽ caue ne ducas sub nole dotis
z Gene. in li. de remedijs fortuitoꝝ. c. xxj. inqt.
Inuenies si nihil q̃rio: nisi bona uxorẽ. Debet
ergo bñ ꝛsiderare q̃n habet ꝛsponsa mrimonia.
Et ℔ est q̃d inqt Ouidius⁹ in. iij. de fast⁹. Tyberes
si qua voles q̃uis ꝓbabitis ãbo. Differ habis
que cõmoda mlia more. Vera est enim sniã Se
nece: vbi ũ. q̃ dr̃. Uxor aduersitatũ bonũ est. Nã ẽ
inf illa q̃ vnicuiq̃ semel ꝛtingit. Un q̃ bonam
ꝛsulẽ sortiet: iocũdus erit ꝓter eas in tota vita
sua. Econtra aũt possum⁹ dicere de illo q̃ habe
bit uxorẽ malã. Secũa cã q̃re ventũt taleo separi
oneo dr̃ esse inordinatio. s. q̃n nubũt cã explẽ
de libidine. Sic mlres faciũt hodiernis tpibus de
quibo q̃dã ꝓdicator dicebat. Nõ q̃rim⁹ nisi pe
riam camisiã cũ duobo oculis. Stati enim cũ eis ꝓ
ponit uxor. q̃rũ si sit pulchra: z econtra fac mlier
de viro: z sepe ex ceritate amoris inordinati ali
qui nubũt: q̃ postea remanẽt male ꝛsolati. z ma
xime q̃ ille q̃ accepit aliquã ꝓter pulchritudi
nẽ z amorẽ semp dubitat ex sdonpia q̃ ita faci
at cũ alijs sit faciebat fecit. Et iõ q̃dã Pbr⁹ stu
diose accepit uxorẽ turpẽ. Et interrogat⁹ q̃re sic fe
cisset rndit. Turpẽ habo: pulchrã aũt q̃ oibus
placet quõ seruare potero. Talea autem turpem
uxorem fuit sibi macellarius q̃ rabuit q̃ die noctu
q̃ sine alicuius custodia absq̃ ablatiõe pcõ re
manẽt in platea. viri aũt pulchras uxores eas ui
sequunt vbiq̃ cũ mario cruciatus: obseruantes
eas z ex oibus eoꝝ verbis z factis malũ suspicant.
Et q̃n pot⁹ est: sepe cornua portãt cervus longio
ra. De tali enim mliere formosa z vana inqt sapi
ens Eccli. xxv. Si nõ ambulauerit mlier ad ma
nũ tuã ꝛsundet te in ꝛspectu inimicoꝝ tuoꝝ ut.
Talia ergo mrimonia ex ꝛcupiscentia ꝛcta: deo
ꝑmittente remanẽt tandẽ angustijs z tribulatio
nibus plena. Septũ est i. c. ꝓcurat⁹. i. q. i. Difficu
le est vt bonus pagank enutriat: q̃ malo fuit inchoa
ta ꝓncipio. Iõ inqt Andreas capellan⁹ dñi pa
pe Innocẽtij q̃rti. in li. ℔ diuisionẽ uxor⁹. Liber
tas tibi adimit si neq̃s femina socialis: nec cui⁹ esse
potes⁹: q̃ quo fugiao nõ habeb. z Richar. in li.
de nuptijs. c. i. dicit. Est mlier linguosa viro po
nit⁹ amare. Nocte dieq̃ modio mille fatigat
cũ. Cũ bñ prãdere potare ꝺfecere secũ optat: tũc
ipa iurgia seua parat. Iracunt enim virio taleo
femine: si nolunt eas ꝛdescendere i vanitatibo z fu
pruoliratibo vestiũ facẽdis: z pmittere q̃ vadãt
ad nuptias &c. Et dicit. Tal⁹ diuinit uxorẽ su

bm ire ad festa z conuiuia: et nõ est ita ꝺlorip⁹ de
ea sicut vos de me que sum honestior z melior
illa. Et talis mlier q̃ est nob impar i nobilitate
erat uxorẽ suã q̃s vos q̃ esticio sine amore z tribu
nitate. Et illa pmisit de⁹ ad punitionẽ illoꝝ q̃
nubunt causa libidinis. P

Ecia rõ dr̃ ineligitur: vtez q̃s paup nu
f bit diuiti. Inquit enim sapiens Eccli. xxv.
Mulier si primatũ habeat ꝛtraria erit
viro suo: z i cronica de nugis philosophorũ &
vij. di. q̃ Leobol⁹ vir de lepre sapientia aut
uxorẽ duxerã esse ex paribo. adeo rõnẽ z dicẽ.
Si enim ex maioribo cepis bños habebis cogna
tos. Si⁹ q̃n ẽ dispantas tpis: hec ẽ cã mlias
discordias. vñ inqt Andreas capellan⁹: vbi. ℣.
Si iuuenẽ senex ducerit cõsenerit. Juuenalis
q̃s li. ij. satyra vnica dicit. Semp ds̃ libet al
ternaq̃ iurgia lecti⁹. Ju q̃ nupta iacet minime
dormit illo. Et hec ẽ vna ex maximis angustijs
ribo q̃ reputũt i mũdo q̃n mariti⁹ ds̃ rixã cũ uxo
re z econtra. vñ Fulgent⁹ li. j. fabulaꝝ suaꝝ fabu
la. xij. dicit. Sicut nihil benigna iocunditate cõiu
gatis nihil infesta crudelitate. Digit dementia ma
gna q̃ hodiernis tpibus viget plurimũ. Nã vide
mus senem decrepitum: z in fossa iam pedẽ ha
bentem q̃ puellam sibi accipiũt in uxorem q̃s pos
sent esse paui. ꝓcerto talem puellã ferentẽ se
cũ ꝺferre: in quo ifra paucos dies facile ad nu
mulũ uiros suos deferri. Illiq̃ q̃s mlieres que
cte erant iuuenes acapiũt i maritos q̃s ita ẽ inf
cõgruũ sit si vacca senex cũ vitulo tenerrimo po
neret ad aratrũ. Et iõ ipi iuuenes postea tenent
cõcubinas: cõmittunt adulteria: z ipsas uxores
despiciũt. Sed r aliq̃ puelle nobiles sepe tradũt
in mrimoniũ aliq̃bo viris ignobilibo ac rusticis
ꝓter diuitias q̃s habẽt q̃ sunt sine moralitate
prudẽtiaq̃ ac discretiõe. Et q̃s oibo sequũt ines
pe adulteria ꝛtinẽre: z mlia scandala. Iõ dicit
Ouidius⁹ i epistis epistarũ. Quã male ieqlitas venit
ad aratra iuuenci. Z ꝑ pmisit magno ꝛiuge nu
pta mino⁹. Dece ẽ enim alia ieqlitas q̃n aliq̃s po
tẽs accipit i uxorẽ aliquã paupes vl̃ mino⁹: cõ
dition q̃ ipe sit: tũc em eã pmittit: z vult tenere vt
famulã. Iõ dicit Ouidius⁹ vbi sup dicẽs. Si q̃
volet apta nubere: nube pari. Et sapiens Eccli.
vij. dicit. Trade filiã tuã z grãde op⁹ fecer⁹ sed
homini sensato da illam. Et ℔ sufficit ꝓ pma
parte nostri sermonis.

Para scã de abominatione incestuose facẽ
tis q̃ et sodomie. D

Vinca luxurie spẽs dr̃ scient⁹. De q̃ Aug⁹
q f tinus. q. vij. c. adulterij inqt. Adulterij ma
lum vicit fornicatiões. vincit aũt ab incestu.
Differt aũt incest⁹ ab Ysidoro. xxv. q. iij. c. nec ea
vbi inqt. Incest⁹ ẽ sanguinea vl̃ affinis abu
sus vl̃ vbi ẽ iniuria publice honestat̃. Magis
aute stricte dixit ℣ Gelasius papa. xxxv. q. vi.

lecilla. Et a mgro sniaꝫ l. iij. dicitq. et ab Alex. de ales in. q. pte sume i tractatu ō iceſtu. q. incestus ē ꝓlanguineaꝫ vl affinitū abusus. vñ incestuosi dicūt q ꝓlanguineo vl affinitū abutunt hec ibi. Cōmunit aūt ō maledictū vicioꝝ mlitplr reputa si qs peccaret cū vxore ꝓpria sui vl auūc. cū matre agnoscerent. q post cōmixtionē cū ea discoopertus cū ea fuisse matrē cognouiſſ: rupt' vna cultro fugit: et ab alio se ꝓpiacens se occidit. Idez quoq legit de elephāte q ꝓpter eandē causaꝫ eo dē mō se peremit: sed ꝓpꝰ ductorē suū interfecat. Refert qs idē Aresko. q' in qdā ciuitate cū camelꝰ eam nō cognoscēo supꝫ ipam ascēdit: quā ex voce matrē agnoscēo: mox coitu nō cōplero descēdit et suū ductorē occidit. Turpe est igit et rōni ꝛnum esse ostēdit vt bō agat qō bestia derelinquatur: hec ille.

Septima spēs luxurie ō: sacrilegiū: qō diffinit Fm Ray. in sūma li. j. et beūs Tho. q. q. q. rcir. art. j. et Alexan. de ales in. q. pte sume in tra. de sacrilegio. in. j. sacrilegius est sacre rei violatio vel eiusdē vsurpatio. Scriptum est enim ꝛ in. c. quisquis. xvij. q. iiij. q' sacrilegiū cōmittit auferēdo sacrū de sacro: vel nō sacrū de sacro: vel sacrū de nō sacro. Et ideo possumꝰ dicere q' sacrilegium cōmittit multiplicater: veputa verberādo clericū: vel ꝓsonā religiosam: aut cū eo peccādo carnaliter. xvij. q. iiij. c. impudicas. et. c. seqnti. et. c. sicut. Et tale sacrilegiū est grauꝰ qꝫ adulterū Fm Richar. in. iiij. di. xxv. ar. j. q. v. Similiter si qs ꝓmittat iudeos officia publica exercere in xpianitate velut in sacrilegū excōicatio ꝓferē. xvij. q. iij. c. ꝓstituit. Similiter si qs peccauerit i loco sacro cōmittit sacrilegiū. Jdo dño nr Jobio. q. 2 Mattheꝰ xxj. expulit sacrilegos vēdentes et emētes in tēplo. Jtē q frangit ecclīam. xvij. q. iij. c. ꝙsquis. Et qui extrahit violēter fugientē ad ecclesiaꝫ cōmittit sacrilegiū. vt in eadē. q. 2 eau. c. nll'o. 2. c. si quis. Multis etiā aliis modis cōmittit sacrilegiū: de quibꝰ in seqn. c. bi. videlicꝫ. xxvij. q. j. c. illud. 2. xij. q. j. c. ꝓdia. 2. xij. q. j. c. oblatōes. 2. xvj. q. j. c. in canonibꝰ. 2. xvij. q. iij. c. q rapit. 2. ꝯ. si sacrilegū. 2 di. l. c. si qs ꝓbyter. 2. xvj. q. j. c. qm. i fine. 2 extra de dea. in. c. dudū. 2 de so. cōpe. c. ꝙsuus. 2 sacrilegus iude ꝓditori cōparat. xvij. q. iij. c. si forte. 2 xxviij. q. iij. c. inquit. Mros etiā modos sacrilegiozꝫ posuit auctor summe cōsolatoꝫ. li. j. a. xij. quos nō refero: quia nō sunt ꝓpria tio speculationis.

Ad ad ꝓpositū nrm de sacrilegio inquiri est ꝓpriꝰ o luxurie dico: q' est horribilissimū pcm videlicet qñ aliquis peccat cū ꝓsona religiosa vl in loco sacro. Ecclia em est domꝰ dei vt in figura bñ Gen. xviij. 2 religiosi ministri dei. xij. q. j. c. clerici. Scriptū est aūt Leuit. xxj. q' bō q bz maculā nō debet accedere ad ministeriū dei sui. O būdicte deus qꝫ bodie inuniunt religiosi 2 religiosē ac clerici sacerdotes qui bo possumꝰ dicere illud Osee. viij. c. ſ acꝰ est ſirl' qſi vas imundū in natiōibꝰ. Sed dicit isti nos generamꝰ nepotes dei. O maledicti 2 pfidi medꝰ in manibꝰ vñio starer gladiꝰ aut lācea qꝫ corꝰ xpi. Talis filij sūt filij diabol. qi em spon sum vim relinqtio q est idolū xpō. Osee. q. 2 corpus vim tradat' imudicie: pfecto o religiosi diabolꝰ effiat velter maritꝰ nōne pudet vos spōso vīo celesti fidē frūgere. 2 tam turpia 2 inhoneſta añi ei' odꝰ ꝓperrare. O sacrilegi nephādissimi quō audet' et ni imperat' ſpōsaꝫ violare. Quid dicā de sacerdotibꝰ q (vt inqt Gregō. ad Mauricū imperatorē) in sacrio eloquijs dñi vocant: et em aliq et eis horribilissima vicia ꝓperārat. q' nō amplꝰ dñi sed potius demōes appellādi sūt 2 ōmonū filij. Johā. viij. Audite o deputati culmi duio qō scīptū sit Exo. xij. Renes vestros accingetis: 2 Luc. xij. Sint lumbi vestri ꝓncti 2 lucerne ardētes in manibꝰ vīis. 2. j. Petri vltide hor. 2. j. ad Thimo. v. inqt aplꝰ religiosis. Te metipm castū custodi. Et idez inqt ad Eph. vj. Jō qñ diabolꝰ vos tēptat de ō horribilissimo vicio debetis dicere cū Joseph. Gen. xxxix. Quō possū ō malū facere 2 peccare i dñm meū.

Septia spēs luxurie est vicii ꝯ naturam: Fm Alexā. de ales. in. q. pte sume i tractatu ō vicio luxurie. 2 hec. Tho. q. q. q. duij ar. q. De q horribilissimo vicio dicit Augu. in li. de adulterinis ꝯiugijs. 2 ponit. xxxij. q. vij. c. adulterij. q' paꝰ est ō pcm qꝫ si aliqs cognosceret carnaliter matrē suā. Jō dicit Alexā. de ales in. q. pte sume: in tractatu de vicio ꝯ naturā. in pn. 2. b. Tho. q. q. q. duij. ar. vij. q' istud vicium est simpliciter quillimū sup oēs alias spēs luxurie. Sciendū est etiā q' ō maledictū pcm nō bz ꝓprium nomē: ſ bz sepe cognoia declarāta eiꝰ pueritia 2 maligniterē. Primū cognomē buiꝰ maledicti vicij bz sodomia. xxxij. q. vij. c. flagitia. 2. xxxij. q. iij. c. ō aūt. Et iō scīptū est di. xxij. c. quod aut. q' Lorb vidēo sodomitas velle nephandissimū ō vicii cōmittere cū angel' q in domo aꝰ hospitati erāt in forma iuuenū: 2 q' volebāt eos violare: statuit paꝰ dare filias suas vt fornicarent cū eis: qꝫ tā maledictū vicii ꝓperrarēt. vt habet Gen. xix. Et aliō silē exēplū bz Judicū xix. de sene q recepit hospitio leuitā cum vxore: quē filij beniamin volebāt violare. Ille aūt senex voluit eis paꝰ exponere filiā suā vginē cū vxore leuite ne tātū facinꝰ cōmitterēt. Hoc aūt vicii bz sodomiticū 2 gomorreanū. qz horreo sodome et gomorre audiuit' erāt huic vicio dedite. Scōm cognomē bꝰ vicij bz stupri: vt pz. ff. de offi. pfi. l. fi. 2. ff. ad. l. iul'. devi pu. l. iij. ſ. j. 2. ff. qō me. cau. l. ſi quidē. ſ. penul. 2. ff. de adul. l. cui domū. et l. marita lenocinū. ſ. fi. 2. l. stupri. ſ. j. 2. ff. de extraor. crimi. l. j. ſ. q puero. 2 de pe. dig. ſ. q puero. vbi bz. Qui puero stuprum abduxerit gladio

rit 2c. Tercium cognomē buiꝰ sceleratī vicij dicit virū nubere in femiā. C. de adulterijs. Cui vir nubit in femiā: 2 ibi glo. Et iō bz hoc pcm cōmittēo in corpe suo mulierē pati. ff. de postulando. l. q. ſ. remouer. Quartū cognomē bz nephāda libido ꝓpriꝰ instī. ō pu. iudi. ſ. utēler iu. a. Et iō bz. xxxij. q. iij. c. in eo fornicato. In veteri lege de nephādis criminibꝰ: que in occulto fiūt que nolūt etiam turpissimū est: ne dicētis os 2 aures audientiū polluerent gnāliter scriptura cōplexa est dicēs. Mercēs do facte filio israel ab omni imūdicia. hec ibi. Quintū cognomen bz grauissima luxuria: vt ꝓpriꝰ in autēnico: vt nō luxu. cōtra naturā. col. vj. vbi dicit. Omē quidā diabolica instigatione cōprehēsi grauissimo luxurie semetipos inseruere 2c. Sextū cognomen appellat fedissima nephria. vt habet. C. de adulteriis. l. fedissimā. Septimū 2 vltimū cognomē qō est magis ꝓprium qꝫ alia bz vicia ꝯra naturā. ō q cetera ō excel. pla. c. de. 2. xxxij. q. vij. c. adulteriū. 2. c. flagitia vbi bz. Flagitia q ꝯ naturā sunt vbiqꝫ 2 ſp repudiāda q̄a sodomitaꝫ fuerunt. Et in autē. ve nō luxu. ꝯra naturā. col. vj. bz de ralibꝰ. Et ipi nature ꝯraria agūt. Notandū q̄z est q' ista spēs luxurie nō est ipēdibilis: sed subalterna. qz bz sub se alias spēs. Prima quarū bz mollicies: q̄ Fm Alexādrū de ales in. q. pte sume in tractatu de vicio ꝯra naturam: 2 bēm Tho. q. q. q. duij. ar. q. est qñ quis tactibꝰ impudicis polluit sapm. De q vicio maledicto dicit aplꝰ ad Rom. Propter qō tradidit illos deꝰ in desideria cordis eoꝝ in imūdiciā: vt pmedio affligāt corpa sua in semetipis. 2. j. Cor. vj. dicit. Neq molles regnū dei possidebūt. Et ꝓpter ō vicii deꝰ occidit Onā filiū iude Gen. xxxviij. Scōa spēs vicij ꝯra naturā dicit sodomia: 2 est qñ vir cū viro turpitudinē egat ꝯra naturā: 2 ista spēs est grauiꝰ pcm qꝫ pma vt in q̄t Alexan. vbi. ō. Et de hac spē bñ Leui. xx. 2 ad Rom. 2. j. ad Cor. vj. O q̄ hodie raleꝰ reperiunt scelerati q̄ inuenes ō vicio implicati tanq̄ meretrices. Audite vnus miraculū qd accidit bō Jacobo de machia. In ciuitate enim alexandrina q̄dā sodomita despōsauerat quēdā adolescentulū 2 dederat ei anulū. q̄ crescēte dīgni tate nō poterat euelli. qꝫ propter ille adolescēs duct' est ad beatū Jacobū: 2 plorāo causa illi narrauit: q̄ miraculose errarit anulū de digito eius absq̄ vllo dolore. Et postea in p̄dicatōe monstrauit illū pplo dicēs. O de' accipe ꝓfessionē fidei tue. Ille aūt anul' nūq̄ ab alio fuit visus vl repꝰ qō oīdit de' i declaratōes ciri sacratis. Tercia spēs buiꝰ pcti bz corruptibilitas. l. qñ mlier more viri peccat cū alia mliere Et ō est grauissimū pcm cōtra naturā nā i tali casu efficit se masculꝰ. Et de ō bñ. C. de adulteriis. l. fedissimā. 2 ibi glo. Et ō ō etiā logt aplꝰ ad Rom. de q̄ Nero. loquit in libro cōtra Jo-

mianū:t pmk in.c.vsus natural'.xxxj.q.vij. sed vba dicta⁹ auctozitatū nō refero. Nam bñ intelligēs pauca suffician̄t:nec aliter volo declarare quo ꝺ fiat ne ignozantes addiscant. Quarta re quo ꝺ fiat ne ignozantes addiscant. Quarta spēs ꝺz bestialitas qñ cū bestijs:t irrationabilibus pecat:t ista est grauissima inter oēs spēs q̄ ⁊tra naturā sunt:vt inf̄t Tho.t Alexā.vbi.s. Et ꝺ viciū ꝓbatur Leui.xviij.t in tali crimine erant involuti frēs Joseph sicut dicit glosa. Gen.xxxvij. vbi dicit q⁹ Joseph accusauit frēs apud p̄em de crimine pessimo. Leui.xx.r.p̄cepit de⁹ tam de crimine pessimo. Leui.xx.r.p̄cepit de⁹ tam viri q̄ mulieri taliter peccātī occidi. O si sarēt isti q̄ alia irrationabilia ꝓfecto dicerēt. O bō facus es sicut vn⁹ et nob. De ꝺ pēō loq̄t Virgilius. Eneid. dicēs. Nec crudelis amor tauri suppositaq; furto. Pbasiphe mistū gen⁹ ꝓlesq; bifozmis. Minotaur⁹ inest veneris monumēta nephandę. De ꝺ etiā loq̄tur Dantes in.ij. comedia cantico.xxvj. dicens. Noua gēs sodoma t gomozra. Et alēa in vacca postbac. Quia thaurus habet suaz luxuriā currendo. Propter tales luxurias oziunt filij mōstruosi. Narrat em̄ beatus Jacob ꝺ marchia in q̄dā tractatu:q⁹ cuz p̄dicaret in q̄dā terra:vna mulier peperit filiuz bñtē caput arietis. Jte in Dalmatia:vna iuuencā ꝑturiuit medū boiem:t medū bouē. In salerno vna sus ꝑturiit medū boiem:t medium porcū:vt refert q̄dā frater q̄ cū vidit. Vidi ego in ciuitate Mediolani duci ad cōburēdū quēdam boiem q̄ erat in hoc vicio implicat⁹:t erat indut⁹ pelle cuiusdā bestie. Nō sunt adhuc.xv. anni.q⁹ ꝓpe Modoctiaz quedā mlier peperit vnū mōstrū horribilissimū q̄ edito venit maxima pluuia que durauit ꝑ mlt̄os dies:nec vnq̄ cessauit donec illud mōstrū fuit sub terra recōditū:t ego tūc de familia morabar in monasterio gr̄iaz. In alemania ab annis decez citra: vna capra peperit vnuz puerū q̄ solūmō habebat pedes caprinos:t inuēt⁹ est pastor q̄daz q̄ peccauerat luxurīādo cū ea. O nephanda rabies: o ioꝺinat⁹ amor:o horribilissima bestialitas: ꝓfecto talibo inuoluto pōt ꝺici illud psalmiste. Homo cū in honore esset nō intellexit cōpar⁹ est iumētis insipientibus.t similis fact⁹ est illis. Quinta spēs hui⁹ viciꝫ ꝺz inaturalitas.s.qñ vir cū alia qua mliere peccat:nō ꝑuaro loco naturali. Et de ꝺ loq̄t Aug.xxxij.q.vij.c adulteriū ꝺi. Peccatū qꝺ fit ⁊tra naturā:execrabil'r fit ei meretrice: sz mlt̄o execrabil⁹ fit cū ꝑua vxore. O horribile viciū:o abominabile pcm̄:o tremēdū iudiciū ꝺei:qꝺ cito veniet sup tales. Multe em̄ vxores vl' minus maritoz aut pessimis vl' ꝓmissionibus mūeribusq; ac vestibus:t pōpis ab eis accesunt meretrices:q̄s vere vxores. Secta spēs ꝺz monstruositat' q̄ est qñ vir ꝑuaro loco mrimoniali se ponit loco femine:t mlier se ponit loco viri:qꝺ ē q̄dā mōstruositas sic̄ si eccl'ia ascēdez supꝫ cāpanile. Bonū est certe edificare domū ad habitandū:sz inconueniēs est vt i fundamēto ponat rectū:t cōuerso. O quot viri t vxores repe/riunt talia facientes ꝓpter āct. Hoc em̄ futurum et vicios ꝓpter qꝺ diluuiū venit: vt inf̄t mḡr bis stozias scolasticaz. O q̄t hodie inuenīt viri q̄ stozias scolasticaz. O q̄t hodie inuenīt viri q̄ dicūt se posse facere q̄cq̄d volūt de ꝓpzijs vxoribus:sz mentiunt. qz em̄ possunt ea q̄ nō naturale dicitat t honestas suggerit. Septima t vltima spēcies hui⁹ viciꝫ dicit imodalitas qñ.s.vir cum muliere extranea:vel etiā cū ꝓpria vxore seruato loco mrimoniali nō seruat modū naturalē: sed potius bestialē t bzuralē ac porcinū: querēdo i hmōi maiorē delectationē. Hoc est em̄ grauissimū pcm̄. Sm Tho.t Alexā. vbi supza. Et ex talibus luxurijs impedit sepe generatio filioz: vel iam ⁊cepti periclitant t generant filij mōstruosi t male in corpe matris situant:t difficulē pariunt.t sepe necessariū est eos extrabere mēbratim:t sepe egrediunt mēbris corruptis t inordinatis.t statī aliqñ moziunt:t mater doloribus ꝓpocat ac pimit. Sed ꝑ declarationē harum duaꝫ specieꝫ vltimaꝫ querit. nūquid semp pec cet mortal'r vir t mlier cōmittentes has duas spēs luxurie. Et rñdet Sm Tho.t Alber. in.iiij. sen.di.xxxj.t glo. Rayn. in ti. de mrimonio. §. sed nūquid hec tria. supꝫ vbo fedius. Et vt etiā dicit in suma ⁊fessoz.li.iiij.ti.ij.q.xlvij.q⁹ si maritus non seruet locū ad eū pinentē:et siliter vxor: sed trāsmutēt:t siliter nō seruēt modū naturalē: dū tamē nō ereāt claustrū mrimoniale: t ista faciant q: aliter facere nō possūt vel ꝓpter egritudinē vel ꝓpter piculū suffocādi fetū in vtero: vel ꝓpter indispositionē corpis: aut ꝓpter aliā causaz rōnabilē excusāt a mortali pcō: si hoc nō agūt ꝓpter maiorē delectationē: sed ꝓpter vitādā incontinētiā t extraordinariā fornicationē: tūc peccant venialiter. §. alꝫ aūt. xxv. di. meli⁹ em̄ faceret maritus si in tali casu haberet vxorē vt sozorē. t abstineret ab ea: vt dicit glo. Rayn. vbi s. Si autez talia faciāt causa maioris libidis: sine vllo dubio semp est pcm̄ mortale. Sm oēs p̄dictos doctozes:t etiā Alexan. de ales in.ij. pte sūme i tractu. de vicio ⁊tra naturā. ar.iij. O q̄t inuentū est tali vicio innodati q̄ cotā deo sunt feetidissimi. Scriptū est em̄ Gen.xiij. Voces aūt sodomite erāt pessimi:erāt t pctozes cotā dño nimis. Un Grego. in quodā sermōe de sodomia inqt. Tāte est turpitudis vt q̄si admirationez faciat ipsi deo. Un Gen.xviij. de⁹ q̄si admirās de tāto scelere dicit. Descendā t videbo vtrū damoꝛ qui venit ad me ope cōpleuerit. Hoc sceleratissimū viciū est illud ꝑ qꝺ venit ira dei in filios diffidētie. ad Ephe.v.t qꝺ violat amicitiā q̄ est int̄ deū et hoiem.xxxij.q.vij.c.flagitia. De q̄ possum⁹ dicere illud Job.xxxij. Nephas est t uindictas mari ma. id est pcm̄ nō noiandū.xxxij.q.iij.c.in eo t Ap̄s ad Ephe.v. ait. O ios imundicia nec noiet̄

in vobis. Isti maledicti sodomite nunq̄ vel raro corrigunt:ita q⁹ pōt ꝺici de eis illud qꝺ sequm est Job.xli. Lor ei⁹ indurabit q̄si lapis: t stringet q̄si malleatoris incus. De tali sodomita indurato inquit sapiēs Eccli.xv. Lor durum male habebit in nouissimo.

Pars tercia de punitiōe peri luxurie.

Vltra dicta in p̄cedēti sermōe pte p̄ma in qua auditis mlt̄as punitiones q̄s facit lex ciuilis de luxuriosis t etiā canonica: dico q⁹ etiā puniunt illi q̄ solūmodo attēptant ꝺ viciū ꝓperare licz nō possint ꝓsequi effectū suū:t puniuntur p legem: vt ff. de iniurijs.l. sed est q̄stio. §. fi.t.l. seq̄nti. Et de pe.di.j.§. si q̄s vbi ꝺz. Si q̄s tā masculū q̄z feminā siue ingenuos siue liberinos ꝑpudicos facere tēptauerit:iniuriaz tenebit. Et si ꝑpudicitia attēptata sit:actio iniuriaz locū bz. Attēptata ꝑpudicitia ꝺz cū id agit vt ex pudico impudicus fiat. Nec ibi. Et hoc idē bi. ff. de seruo corrupto.l.j.§. vlt.t. C. de furtis.l. si q̄s seruo. Et taliter attēptantes in insulā deportant. ff. de extraoz. crimi.l.j.§. q̄ puero. Quātū aūt a deo puniat ꝺ maledictū viciū luxurie ꝑz ꝑmo Gen.vij. vbi deus oēs boies mūdi t oia animalia ⁊re t aues celi mozi fecit aq̄s diluuij: exceptis illis pauc̄ qui saluari sūt in archa Noe. Hoc em̄ terribile iudicium fecit de⁹ ꝓpter hoc viciū luxurie. Septimum est em̄ Gen.vj. q⁹ ois caro corruperat viā suaz sup terrā. Un ꝺicit de⁹ ad Noe: vt bi in p̄dicto.c. Finis vniuersę carnis venit cotā me: replera est terra iniq̄tate a facie eoꝝ. t ego disperdā eos cū terra. O terribile iudiciū: o aspera vindicta: o horribile viciū. vidisses nāq; si tūc fuisses in monte tpis repēre imutari celū: obscurari aerē: sonare vētos:tonare fulgura:t cataractas celi aperiri:t aquas abūdātissime fluere sup ⁊rā. Uidisses atronitos cūctos:tremēres atq; pallēres. vidisses māducātes masticando ruminare: t nō posse cibū deglutire. audisses eiulatū t clamorē virozꝫ ac mulierū iuuenū t puuloꝝ mortē expectantiū: damātiū t dicentiū. heu heu: ve nob: ad quid deuenim⁹ vt peream⁹ in aq̄s. O q̄d erat ꝺispicere inde ad modicū illos ab aq̄s sublatos t extinctos:t ꝺ ꝓpter luxuriā. Scdo apparet ꝑnino ꝺei t marie de sodomitis. Gen.xix. vbi ꝺz. q⁹ pluit ꝺño sup sodomā t gomozrā sulphur t ignē de celo:t subuertit ciuitates t oēm circa regionē:t vniuersos habitatores urbiū: t cuncta virētia terre. Sm vo mḡrm historiaz ecclesiasticarum: in nocte natuitat' xp̄i oēs sodomite mozi fuit. Un Hiero. sup illud Esa.ix. habitantes in regiōe umbre mortis lux orta est eis: ait. Lux illa omēs isto vicio laborātes extinxit ne natura quā sumpserat tāta imūdicia fedaret. Silit̄ bodiernis ꝛpibo ob nullā aliā causam credo deum magis mittere ꝛoe flagella t tribulationes: bella t fames: sicut facit ꝓpter p̄cm̄ luxurie: marie ne phādissime sodomie. Ꝺ ē em̄ illis horribile pcm̄ ꝓpter qꝺ indignat⁹ de⁹ ⁊ mundū et eū seuere flagellat. vt ꝑz in auctētico. vt nō luxurie⁹ ⁊tra naturā. coll. vj. t de cōse. di. j. c. in ista. t de excel. ꝓlatorū. Ideo ꝺz. xxxij. q. vij. c. flagitia. ꝑ glo. Et est ter. expssus in auten. vt nō luxurie⁹ ⁊tra naturā. col. vj. q⁹ ꝓpter talia delicta: fames t tremor tuus ac pestilentie fiūt. Et de hoc etiā habem⁹ alia glosam. sez in. c. in eo. xxxij. q. iiij. mlt̄aqꝫ alia flagella mittit deus mūdo ꝓpter pcm̄ luxurie: vt ꝺicit in. c. si genes. l. vj. di. Un legit in historia britonū. Qꝛpe Saulis regis ulst. in britannia matoze regebat rex quidā: qui cū reliqua vxore vacaret vicio sodomitico: cū quadā die iuuisset adueniendū misit deus multitudinē lupoz rabidoz. q̄ i eū irruētes: miserabiliter illū dilaniauerūt. Dicitur q̄z q⁹ ꝛpe terremotus q̄ fuit in ciuitate neapolitana: ibāt oēs flētes t vociferātes: ꝓpter peccatū sodomie ista patimur. Jte in Apulia in terra beturri quidā sodomita post splendidā cenā cū puero suo lecti ingressus est. babēs in camera lāpadē lucentē. t ecce media nocte mlitudo coruoꝝ ingressa t sup eū irruēs oculos ei⁹ rostris extraxit: t illū mortuū t nudū in medio camere ꝓstrauit: aiamq; ei⁹ ad tartara deportauit. Facta aūt die puer tot⁹ attonit⁹: osa sicut acciderāt enarrauit. Inuētiq; sunt eius oculi in camera sparsi. Cū aūt corp⁹ eius ad sepulturā deferre vellēt statim in ꝺspectu oīm velut ros ad solē soluti est: t in sanie rotū redacti. t frater Jobes ordinis nr̄i: puincie q; apulie qui p̄dicta vidit enarrauit. Alius q̄s luxuriosus iuuenis cuz cet mortuus vocari sūt duo frēs nr̄i vt circa corp⁹ vigilarēt. Cū aūt circa sedam horā noctis clausa undiq; camera psalteriū ante furnus legere ceperūt: in medio eoꝝ canis niger apparuit: de q̄ admirātes illū extra cameram exierūt. Et ostio clauso iterꝫ in apiūt. Et ecce iterꝫ idē canis apparuit de q̄ magis obstupescentes iterum illū exire rūt. t ostiū clauserūt. Sz statim apparuit canis alius terribilior: qui cū impetu sup cadauer irruēs illud asportauit. t frater ille q̄ ibi aderat ꝺ retulit. Rome aūt quedā pulchra sed luxuriosissima femina: t oi spurcicia plenissima ad mortē veniēs noluit ꝓfiteri. Un duobo ꝺicbo ante mortem dom⁹ in qua manebat replera est demonibus t tota cepit edes tremere t bunande naturare: ac fremitus magn⁹ in ea audiri. Et q̄ omēs ibi morātes fugerūt. Post duos aūt dies guardianus sancti Frācisci intrauit: cū socio ipsam domū ineraui: que nutabat vt nauis in aquis currentibus: t inuenerūt illā miserā mozmā t in modū pile rotundā: t nasum eius in face sua in fitū: t nbias eius retro tractas: manusq; extortas: ac vt mōstrū ꝑdite illius corp⁹ apparebat. Et iō o dilectissimi caues effugite ꝺ maledictus scelus luxurie: cuplo Joseph. q̄ pon⁹ voluit in carcerari t multa mala pati. q̄ adulterio ꝓxim

m. Gen. xxxix. Habetis quoq; exemplū Susanne q̄ penas voluit se mori z infamie exponere q̄ ꝑ hoc ꝑ ꝓmissū ꝑperare Dan. xiij. Habemus quoq; exemplū sancti Bñdicti z sci Franasci. q̄ vt ꝓpria/ nonem carnales superarent: incer spinas hor/ribi/ les se cruciabāt. Habemus etiā exemplū Scipionis principis romani: de q̄ Valer⁹. li. iv. in ḡt. Q̄ cū esset. xxvij. annoꝝ deuicit carthaginē z de africa victoriā habuit: vñ africanus appellat⁹ est. Inter ceteros aūt captiuos puella quedam nobilis z valde pulchra fuit ei oblata: q̄ nobili ſpōso erat ꝓmissa. Scipio aūt vocat⁹ parēnibus eius z ſpōso: inuiolatā puellā eis tradidit: auꝝ ḡs ꝓ redēpcōe puelle oblatū dōi eius addidit. qua ꝓuincia gēs barbara libēt⁹ se illi dedit: q̄n to ergo nos magis ꝑ p̄ia illa supna coris viri/bus ꝓuinctos esse debem⁹: quā nō romano imperio acq̄rim⁹: sed nosipsos in ea regeo ꝓsticui/m⁹: semp cū pce z filio: z spūsancto regnaturi in secula seculoꝝ. Amen.

Eodē die post p:andiū de furto inuēto z rapto. Sermo vigesimus quintus. X

Knis auarus

o nō habet hereditatē in regno xpi et dei. ad Ephe. v. Erūt enim epla occurrentia dñice. Septimū decalogi p:eceptum dicit. Nō furtū facies. Exo. xx. Leui. xix. z Deut. v. c. Sup quibo vbis dicit Nico. de lyra: q̄ ꝓhibet ꝑ hoc ois rei aliene vsurpatio z retentio iniusta. Et hāc sniam tenet etiā Alexā. de ales in iij. pte sūme: in tractatu de ꝑcepc̄. ꝑcepto. vij. ar. j. qō ꝓmo. firmat Aug. in li. qōnum Exodi. di. Furti noie bñ intelligit ois illiata vsurpatio rei alie/ne. Nō enim rapinā ꝓmisit q̄ furtum ꝓhibuit: sed aperte tenū intelligere voluit quicq̄d illicite rec̄ ꝓ primo auferf. hec ille. Que etiā habent. xiij. q. v. c. penale. z. c. omnis mechia. xxxij. q. iij. Et ideo in hoc sermōe tres ꝓsiderationes faciem⁹. Prima erit ō furto ꝓprie dicto. Scōa de inuēto. Tercia z vltima de rapto.

Pars ꝓma in qua ponit furti diffinitio eiusq̄ detestatio z execratio. Y

f Furtū vt bi. i. l. j. ff. de furt. z insti. ō obli. q̄ ex delic. na. ℌ. furtū. el. j. Est cōtrectatio rei aliene mobil⁹ z corpal⁹. fraudulosa iusto dño: lucrādi gratia: siue ipsius rei. siue etiā vsus possessiōis sue. Pro cui⁹ diffinitiōis declaratiōe sciendū est ꝑm Ray. in summa: vt etiā bi in sūma ꝓfessoꝝ. li. ij. ti. vj. q. j. q̄ in hac diffinitione ꝓmo ponit ꝓtractatio: q̄ sine ꝓtractatione nō fit furtū: etiā si inueniatur lucrū vel ꝓbum faciat. ff. de furtis. l. j. ℌ. j. Tamē ꝑ solā voluntatē furādi erit crās gressio alterius ꝓprij. nō ꝓcupisces rē ꝓximi tui. Scdo ponitur rei aliene: q̄ in re ꝓpria nō cōmittit furtū. qđ intelligēdū est nisi alⁱ habeat in re illa aliquod ius. puta est ei pignorata vel cōmodata: z feat ea vales cpēsatiōe. ff. de furt. l. si reo. ℌ. j. z. l. si is q̄ rem. in fi. Et idem dicit Tho. ij. ij. q. lxij. Tercio dicit mobilis z corpalis: q̄ in imobilibo: vt in agro vel domo: z incorpalibo: vt sūt actiones et seruitutes nō cōmittit furtū: q̄ talia nō possūt ꝓtrectari. vt. ff. de fur. l. vlt. el. j. Quarto ō: fraudulēta: q̄ furtū ō: a fraude ꝑm vnā etimologiam. ff. de fur. l. j. Et ió si rē putabat suā esse q̄ nō erat: vel etiā si erat sua z alius habebat aliq̄d ius in ea: sed putabat q̄ posset accipe nō cōmittit furtū: sed aliter punit: videlz q̄ pdit ius q̄ō habebat in re: z si nō habebat ius aliq̄ō cōdemnabit ad restitutionē rei: z insup ad estimationē illius: q̄ voluit sibi ius facere. insti. de vi bo. rap. ℌ. q̄ tamē. z. ℌ. sequē. Quinto ō: iuito dño: q̄ si putabat dñm ꝓmissuꝝ nō cōmittit furtuꝝ: z hoc intelligit si habebat iustā causam credendi: aliter nō excusat. ff. de fur. l. si is qui rē. In dubio aūt ꝑsumit dño inuitus. ff. de fur. l. quivas ℌ. vetare. vbi ō: Vetare dñm dicamus q̄ nō cōsentit. Et ideo etiā si dñs videat rem auferri dicit aut inuitus q̄is nō ꝓtradicat. l. penl. ff. de fur. vbi dicit glo. q̄ hoc ideo est: q̄ requirit expūssus ꝓsensus p dictū. ℌ. vetare. Quidā aūt dicunt: q̄ q̄n pōt verisimiliter ꝑsumi: q̄ rōne timoris vel etiam verecūdie nō ꝓtradit habēt locū p̄dicta: q̄ si ꝓpter hoc nō steterit cū potuerit sine incōmodo z rep̄catu aliquo ꝓtradicere z tacuerit: videtur ꝓsentire. arg. in. c. errores. z in. c. ꝓsentire. lxxxiij. di. si aūt quis putauit se facere inuito dño; z tñ dñs est ꝓtentus: furtū quidē facit quātū ad intentionē: sed nō tenet ad restitutionem: nec dñs potest petere obstāte sibi sua volūtate. ff. de fur. l. inter oēs. ℌ. penul. Serto ponit lucri faciendi gra. a: q̄ si q̄s secrete auferret gladium furioso: vel volenti cū eo aliquē occidere nō cōmitteret peccatū: habēs animū restituendi cū sedat⁹ ille fuerit: vel aliter satisfaciēdi si nō sedat. Itē si q̄s alienā anallā tolleret nō lucrādi gratia sed libidinē nō cōmittit furtū. ff. de fur. l. vel. z. l. a. ij. licet aliter peccet: z forte nō minus. Septimo dicit ipsius rei siue etiā vsus possessiōis sue: q̄ nō solū cōmittit furtū qui vult lucrari dñi rei. sed etiā qui vult lucrari solū vsum vel possessionē: vt habet. l. di. c. qui saccū. z in. ℌ. itaq̄. z. ℌ. placuit. insti. de obli. que ex delic. nas. Un si q̄s rebo sibi cōmodatis vel pignoratis vult ꝓtra voluntatē domini: puta vestē pignorata vel equo: cui⁹ ducendo alibi q̄s voluerit dño cōmodatus: z similiter i rebo depositis siue vult p se siue p aliū cōmittit furtum. ff. de furtis. l. qui iumēta. z. l. qui re. z. ff. cōmod. Sī vt certo. ℌ. quinimo. z. ff. de cōdictōe furtiua. l. qui furtū. z. ff. de furtis. l. pignoris. Item si quis accipiat aliquid incōmodatus ab vxore alicuius: vel a seruo aut ancilla z simili ꝑsona: si putauit maritū vel dñm cuius est res nō permissurū: furtū cōmittit. ff. cōmo. l. seruus. Sed

h q̄rit. nū quid furtū cōmittat ira in re parua si cur in magna. Et respondet q̄ sic: quia in furto nō q̄ō ablatū est: sed mens furantis attenditur xxij. q. iij. c. vltimo. Et hoc intelligendus est q̄n volūtas est talis q̄ etiā maiora subtraheret: vel quādo exhibitione parue rei ille cui⁹ est intelligit grauari: vel q̄ credit q̄ facit cōtra voluntatem eius: z sic frangat eius charitatē z dilectionē z eū cōturbet ꝑm Tho. ij. ij. q. lxvj. Unō dicit in ℌ. gallinarū. insti. de rerū diui. q̄ potest cōmitti furtū in vna gallina. Immo dic glo. ibi. q̄ etiā cōmittit in vno ouo. Si quis autē putet dñm esse ꝓtentum q̄ accipiat ista minima nō peccat mortaliter. ꝑm Tho. vbi sup̄. z forte nec etiā venialiter: si habeat iustā causam ita credēdi. Tamen si postea intelligat eū non esse contentū debet restituere alⁱ nō excusatur: vt in. c. peccatuꝝ de reg. iur. lib. vj. Z

Ecūdo habem⁹ videre de furto ei⁹ detestatione: phibet cīm ab oī lege. Omissis ergo auctoritatibo q̄ ꝑmisse sunt in errore: in quibo ꝑcipit de⁹: ne furtū faciam⁹ cantēmo: rale pcm. Audite quid scriptū sit Exo. xxj. Qui furat⁹ fuerit boiem vendiderit euꝝ: puict⁹ nore morte moriat. Et Josue. vij. deus magnā plagaꝝ imisit in ppl'o israel ꝓpter furtū Achor. Unde ibidē dic dñs ad Josue. Peccauit ppl's rulerūtq; z furati sūt ō anathemate. z Pō. xlix. dicit deus peccatori dānando. Si videbas furē currebas cū eo. z Prouer. xxix. dicit salomō. Qui cuꝝ fure ꝑticipat odit aiam suā: z Eccl'i. v. scriptū est. sup furē erit cōfusio z denotatio pessima. z Esa. j. ō: Principes tui infideles socij furū. z Hiere. ij. dicit ꝓphera. Quomodo cōfundit fur q̄n comꝑhendit: sic cōfusa est dom⁹ israel. z Zacharie. v. scriptū est. Dis fur iudicabit. s. ad penā eternā. Similiter magnū esse pcm̄ hoc vitiuꝝ oīdit saluator Matth. xv. z Mar. vij. vbi cōnumerat furtū cū homicidio adulterio q; z blasphemia. Et postea subdit. q̄ hec sūt que coinq̄nāt hoiez. q̄. s. sunt grauia pcā. z ad Ephe. iiij. dicit apl's. Nolite locū dare diabolo Qui furabat iam nō furet: magis aūt laboret operando manibo suis. et Apoc. xx. dic Job. Nō egerūt pniam ab homicidijs suis: neq; a fornicatiōe: neq; a furtis suis. quasi dicat. Digni sūt in infernuꝝ mittendi. Item reputabat hoc pcm̄ auctoritate canonica, extra de fur. c. q̄ cuꝝ fure. Et sunt verba Hiero. sup̄ parabolas salomonis. z in multis alijs capitib⁹ ciusdē tituli reputabat hoc viciū. z. xxij. q. vj. c. vlt. z. de pe. di. j. c. si ꝓterea. Item auctoritate legis moysaice. vñ Exo. xxij. ait lex. Si q̄s furat⁹ fuerit bouē vl' ouem: z occiderit vel vēdiderit: quattuor boues ꝓ vno boue restituet: z q̄tuor oues ꝓ vna oue. Si inuentū fuerit apud furez q̄ō furat⁹ est viuēs siue bos siue asin⁹: vl' ouis duplū restituet. Auctoritate q̄s legis ciuilis hoc maledictū vicium punit. Un sciendū est q̄ furtū est duplex. Laur manifestū aut nō manifestū. Furtū manifestū est q̄n fur deꝑhendit cū re furtiua antq̄ quenerit ad locū destinatū: ad quē volebat portare rem siue deprehendat ab eo cui⁹ res est siue ab alio ff. de fur. l. q̄. Furtū nō manifestū est q̄n fur nō deꝑhendit nisi post q̄s detulit rem furatā ad locuꝝ destinatū. Lq. z. q. ff. de fur. Furtū ergo manifestuꝝ punit in quadruplū ꝑm legē ciuilē. nō manifestū aūt in duplum. vt extra de fur. c. q̄. z insti. de obli. que ex delic. nas. ℌ. pena. Et hoc intelligit in foro ꝓtentioso. ꝑ cui⁹ rei cū bona ꝓscia accipe hanc penā: ꝑm oēs doct. xiij. q. v. c. fi. in glosa vlt. nisi sit furtū domesticū facti a filio p̄i. vl' ab vxore marito: vl' extra vt. ff. de penis. l. respiciedū. ℌ. furta domestica. ff. de fur. l. si q̄s vxori. ℌ. j. z. j. si tñ q̄s velit restituere illud q̄ō furat⁹ est sine lite: z aliq̄s fuerit condemnat⁹ sufficit ei restituere simplū cū omni damno: ꝑm Tho. z Alber. in. di. xv. vt notat etiam in sūma confessoꝝ. lib. ij. titu. vj. q. iij. hec cīm pena nō deberur in foro penitentiali nisi fuerit facta condemnatio. vt nota. glo. in. c. fraternitas. xij. q. ij. nō solum aūt quis potest agere ꝓpria furez quātūcūq; sz etiā criminaliter: z postq̄s egit vno mō potest agere z alio. L. quādo aut. act. ꝓpriū crimi. l. vnica. et ff. de fur. l. fi. A

Ed quenā vez iuste possint fures suspēdi z occidi. Rñdet Scot⁹ in. iij. di. xv. q̄ fur nocturn⁹ pōt suspēdi: q̄ etiā ꝓsumit homicida. sez quo ad intentionē si reperitur in furto. Diurn⁹ aūt nō debet suspēdi: ꝑm cā q̄ lex nō dz punire aliquē nisi ꝑm malū q̄ cōmisit. Un lex vet⁹ dedit penā talionis. s. oculuꝝ ꝓ oculo: dentē ꝓ dente. Deut. xix. Et ideo ipe dicit q̄ nō debet occidi sed alio mō punir: put iudicia videbit: q̄n sine armis deliq̄t. Et facit ꝓ eo auten. sed nouo iure. L. de furtis. vbi dicit: q̄ talis fur debz fustigari vl' exulari aut alio mō ad arbitriū iudicis puniri. Petr⁹ aūt Johānis in. iij. di. xxxix. in. vij. ꝑcepto tenet q̄ licet occidere fures sicut bodie fit: marie q̄n sunt vsi in talibus maleficijs. q̄ō etiā tenet glo. Prouer. vj. in verbo liberabit se: vñ dicit glo. Rarmū. z Ulde. q̄ bodie in multis locis etiam simplex fur suspēdit de ꝓsuetudine. z dicit q̄ hāc ꝓsuetudinez facit rationabilē necessitas pacis cōmunis z frequētia buiⁿ maleficij: z incorrigibilitas talū furum experta. Et hoc recitat in summa cōfessoꝝ lib. ij. titu. vj. q. iij. z concordat Hostien. in summa. lib. j. titu. xxxij. vbi allegat Rodonēsem. Et cū his etiā concordat Landul. in. iij. di. xv. licet enim antiquit⁹ fur nō suspenderet quādo erat simplex fur: quia hoc est ꝓpter arum delictum: z ió pena extraor: diaria dz poni. ff. ō fur. l. fi. z. ff. ō ꝓ uat. del. l. vl. cū ꝓseruatiōe reipublice z pace

q̄ alt̄ ꝓcer mlt̄rudinē furū dñuerēt. rōnabilr legeꝫ municipales ordinauerūt i mlt̄ loc̄ male dictos furos suspēdi: more fūdamēto qđ bī in ꝙ q̄ꝫ solidos. de pace tenēda i vlbo seu ꝙ q̄ꝫ solidos suspēdi. si qs aūt fur vadat cuꝫ ꝙ q̄ꝫ solidis suspēdi. si qs aūt fur vadat cuꝫ armis ad furādū ꝺdebat. cū ō iure anti q̄ acer rime puniꝝ. Ori aūt. ve nulli iudicū. ff. ii. col. ii. c. tal fur ꝺs cū ō lege antiq̄ suspēdi: i eo lo ro in q̄ solēt ad crocē alioꝝ. l. capitaliū. §. cruciꝫ co in q̄ solēt ad crocē alioꝝ. l. capitaliū. §. cruciꝫ famosos. ff. ꝺ penis. In signū aūt q̄ furos debēt suspēdi dñs ꝛecēplū Jude: de q̄ scri pūt̄ Job. xvij. q̄ fur erat: et latro bīs loculos. et q̄ mittebāt portabat: q̄ tādē laqo se suspēdit Matth. xxvij. O quot in furca appenderentur si leges seruarentur. B

Ciendū ꝫ q̄ fur nō tñ tenet restituere
f rē furcatā ꝫ cū oēs truc̄ꝰ ꝓcepos: et q̄ ꝙ capi potuissent. Et si res furata gerat: pēꝫ nit ad dānū furis: et ad restitutōes ꝑq̄ tenet. Et hoc ꝑbatur inst. de obli. q̄ ex delic. naſ. §. furti. ūcta. Li re furtiua. ff. de condin. fur. E

Erao arca furtū facēdū est fm Aleran.
e de alea i. iij. ꝓcr sūme i tractatu ō ꝑceptꝫ ꝑcepto. vij. Tho. ij. q. q. lxvj. ar. vij. q̄ i tribo casibo quis excusat subrabens rē aliēnā. Primꝰ est casus necēsitat̄. s. cibi aut poꝰ aut vestimēti vl̄ alterꝰ rei necessarie ad vitam. Sic cū Alexād̄er vbi. ō. ar. iij. q̄ si qs ē in necēsitate leui: aut cuꝫ si sit magna tñ alio mō pōt relevari q̄ furādo: puta labōrādo vl̄ mēdicādo: aut petēdo ab aliq̄bo pſonis vl̄ alio mō. alle q̄ furat nullo mō excusat a furto. Si vo tal' necēsitas sit vehemēs et maria adeo q̄ nō credat posse euadere morē nisi tali necēsitati satisfaciat: et alr nō ꝑt habere tūc excusat a furto: nec fm rei veritate pōt dici fur. Nec enīꝫ res facta est sua iure poli. fm Scotū in. iij. di. xv. q: vr ꝺs in. c. erpt q̄ semiar. de vbo. ſigni. li. vj. in extreme necēsitatis articulo ad puidendū necēsitati nature via oībo extrema necēsitate detēris ē ꝛecepta. ꝛeo: dat cū ꝑdict̄ Monal. in ſuma et Ric. in. iij. di. xxxvij. ar. iij. q. iij. vbi dicit: q̄ nullaꝫ ius positiuū pōt statuere q̄ tpe necēsitatis extreme q̄ nō possit relevari alr. ñ liceat furari. qđ tñ grie furtū nō ꝺs: q: furtuꝫ ē ꝛerectano rei aliene. Sz tpe tal' necēsitat̄ extreme ꝛerectat res fertā ꝙ ꝛia iure naturali qđ ē fo: rmꝰ positiuo q: ē immutabile. §. sz naturalia. ſtitu. ō iure naturali. gen. et ca. Hā ius naturale pōt rollere positiuū: sz nō ecōtrario. Et ꝛeo: dat cū suꝑ dict̄ glo. in. c. iij. extra de fur. di. q̄ sic licz occidere cū se alr ꝺ mori nō ꝑt. vt in demētia. j. de homicidio: ita licz furari in extrema necēsitate famis vl̄ nuditat̄: B cū casu mlta alia ꝑbibita cōcedunt. et papue vsus rez. Talia cū tpe oia sūt cōia de iure naturali ac canō: et etā canonico. inst. ō rer diui. §. j. et in. c. sicut di. xlvij. di. et i. c. dilectissimo. xij. q. j. et. ff. ad. l. rodiā. de iac. l. q̄. §. cum in cadē. et extra de fur. c. si qs ꝙter al'. ꝙ necēsitatē. Et ideo talis subrabēs nō dici tur in dolo: cū vtq̄ re cōmuni: imo etā ꝙ ꝛia. Et si ille qui erat dño rei nō ꝛsentirer. et hoc ipe plus mereret: tñ nō tenet furi. Et ille q̄ erat dño peccat mortaliter nō ꝛsentiens in tali casu. d. c. sicut bi et. lxxxvj. di. c. pasce. De hoc etā habem⁹ exēplus Matth. xij. vbi babet: q̄ discipuli necēsitate fa mis ſpicas euellebāt q̄ tñ excusati sūt a dño. Et hoc idē habet de ꝛse. di. v. c. discipulos. Si tamē quis veller furari alicui: q̄ esset i tāta necēsitate sicut ipe: nō deber ꝺ facere: q: in tali casu ponor debet esse ratio possidēns. ff. de ꝛdi. ob tur. cām l. Si ob turpē. §. ꝓpo: ro. Et ꝑ hoc facit: q: duobus cōcurrentibo ꝓcualet qđ est ponus. ff. de statu bo. l. quenq̄. Ideo tenet restituere rem illi cui rapuit. fm Scotū in. iij. di. xv. Si aūt talis etās ſtens in extrema necēsitate subtraxit alicui qui nō erat in ea necēsitate: licz dicāt quidā: q̄ nun q̄ꝫ teneat ad restitutionez: q: semel est facta sua iure poli. Tamē alij tenēt: q̄ si postea veniat ad pingzuiorē fortunā debz restituere: sicut ille qui cessit bonis. l. de bis qui bonis cedere possunt l. j. Tamē fm eos nō tenet talis: nisi in q̄ꝫtuz facere potest. l. iij. ff. de cessi. bo. Et intelligitur facere posse in hoc casu: deducto ne egeat. ff. de reg. iur. l. in cōdemnatiōe. Et dicit be. Tho. q̄. q̄. ix. q̄ in tali necēsitate extrema et incuitabili: nō tñ q̄ in tali necēsitate extrema et incuitabili: nō tñ q̄ꝫ ꝙter necēsitatē extra de fur. vbi quidā qui ꝙter necēsitatem furatus fuerat imponit penitētia trū hebdomadarū. Respōdet Tho. vbi supꝛ. ar. vij. et Ray. in ſumma in tetu. de furtis. §. item quid si aliquis furat. et Innocen. ac glo. super dictū. c. si quis. q̄ hoc nō intelligit in extrema necēsitate: sed alīs magna. vnde ponit penitentiā ꝑdicta decre tales ꝙter ambiguū: et ne quis sit pꝛon⁹ ad furtum: et q: nō est determinatū qualiter intelligatur illa necēsitas extrema et incuitabilis: redinq̄ tur arbitrio boni viri: extra de offi. delega. c. de causa. O quot reperiunt hodie qui quotidie furant: excusantes se ꝙter necēsitatē: quoꝝ excusatio nō acceptatur a deo nec a iudicibo. Nolūt enim tales laborare: nec mendicare: et ideo iudices facūt eos suspēdi: ne ampliꝰ pariant tales necēsitates. D

Ecundus casus in quo licz furari dicit
o pictantius. fm eūm ꝑdictos doctores: si possit mulier surripere viro suo nō existēti in necēsitate pecuniā vel alia: vt inde faciat elemosynā existenti in extrema necēsitate: et hoc qui nō habet aliquid ō suo q̄ꝫ possit ei dare: nec est rapina in hoc casu: nec furtum imo est necessarium ad salutem. vnde dicit Raymū. in tetu. de nego. secu. §. sed quid si videat. q̄ in casu extre

me necēsitat̄ pōt religiosus etiā inuito ꝑlato suo dare elemosynā indigēti: q: i tali casu omis bomo tenet pascere indigentē. Lxxxvj. di. c. pasce. Et ideo simili mō quicūq̄ potest occulte auferre aliena vt subueniat sic indigenti in extrema nēcessitate incuitabili qui aliter eis ꝓuidere nō valet. vt inquit Tho. vbi. ō. E

Ero⁹ casus ꝺs infidelitat̄. vñ q̄runt qui
t dā vtꝫ liceat furari xp̄ianos ab infidelibus detētos et sic liberare. Rñdet Ray. et Hosti. vt ꝺ in ſuma ꝛfessoꝝ. li. q̄. ti. vj. q. ult. q̄ si est ꝙs guerre pōt fieri. xxiij. q. ij. c. dño. et sil'r possūt auferri ab eis alie res: et auferēs nō tenet ad restitutionē. vt notat in ꝑdicto. c. et in. c. vt ꝑdē. cadē. q. et causa. Si vo sit ꝙs treuge tenetur xp̄i pagano restituere: nō boiem ꝙter periculū aie ſz extimationē et sil'iter ꝺ alijs ablatis tenet. arg. xxij. q. j. c. noli. et dicit Raymū. q̄ in ꝺ casu credēs furantē nullo mō peccāsse quantū ad boiem quē furatus est: si recētā habuit intentionez: imo potius meruisse dūmō aliter satisfaciat. Si tamen pagani cōpulerāt eū: vel volebāt cōpellere ad circūcisionē vel idolatriaz vel aliqđ mortale pecūm: tūc ille pene⁹ liber fact⁹ est. et sic furās eis nō peccat sed meret. arg. di. xliij. c. milla. Alij aūt dicūt et bñ: q̄ furās xp̄ianū ab infideli ꝺ detētus iniuste qđ est regrare et cōtra fit nō peccat. nec vnq̄ tenet ad aliquā satisfactionē: qñ tenebāt eis vt seruū vel mancipiū: vt ꝺ in rub. C. ne xp̄ianū mancipiū hereticꝰ vel paganꝰ vel iudeus habeat vel possideat. et in. l. vnica ibi posita. et. xliij. di. c. mācipia. In alijs aūt casibo nō ꝺs furari. Sed quidā arguūt ꝛ q: scriptū est Job. xxix. Cōtere bā molas iniq̄: et a dēbo illi⁹ auferebā ꝑdā. Respondet Tho. vbi. ō. et Alexā. etiam vbi ō. ar. iij. Q. nō ꝺs alicui furari: vt de furto subueniat alteri: nisi i casu supi⁹ dicto: qñ ꝺs mortaliter tenet fame: et alr nō posset ei ꝓuideri. fm eūm aplm ad Rom. iij. Nō sunt faciēda mala vt eueniāt bona. Nec sub ꝑtextu pietatis cōmittēda est iniq̄tas: vt ꝺcit glo. in. c. ad aplicam. extra de furto. arg. j. q. j. c. nō est putāda. vñ Aug. xiij. q. v. in. c. fortē aiūt. Fortē aliq̄s cogitat et dicat. Multi sūt xp̄iani diuites: auari: cupidi. nō habeo pecūm si suū illi ab stulero et pauperib⁹ dedero. vñ cūm illi nihil boni agūt mercedē habere potero. Sz hec cogitatio diaboli calliditate suggerit. nā et si eorū distribuat qđ abstulerit: addit potius pecūm q̄ minuat. hec ille. Ad auctoritatē Job rñdet Alexā. ō alea vbi. ō. q: loquit̄ in ꝑsona iudicis ad quē pertinet punire fures et facere furta restitui. F

Ed si querat. cui restituēda sit res furti
o ua. Rñdet Ray. in ſuma: q: restituenda est ei cui res subtracta fuit: etā si non sit dño rei: sed sua interſit ex cā honesta rem nō esse sublatā. veputa q: habebat in ea ius pignoris vel vsum aut aliq̄d hmōi. ff. de fur. l. is cui⁹. Si vo ipse cui est res ablata fuerat cā furatus: non sibi sed dño erit restituēda: vel illi cui ꝓlor fur surripuerat si sua intererat ex causa honesta eaz nō surripuit. Et regulariter restitutio ꝑtēta est ꝑsonalis. inq. q. j. c. restituta. et fere ꝑ totā q̄nem. et extra de restit. ſpo. fere ꝑ totū. Et non solū tenet ad restitutionē fur. sed etiā ille qui sciēter receptō furto sublatā emit. q: et ipse rem alienā inuito dño ꝛerectat. C. de furtis. l. ancille. Tenent q̄z omēs ad restitutionē qui iuuerūt furtū fieri vel dederūt ꝛsiliū fauorē vel auxiliū. Ut ꝓz inst. de obli. q̄ ex delic. naſ. §. at vbi ope. Et hoc ꝑbatur illa regula. Qui cām dāni dat: damnū dedisse videt. c. si culpa. de iniurijs et dāno dato. Et ꝑ aliā regulam q̄ dicat. Ageres et ꝛsentires pari pena puniunt. c. notū sit. q. q. j. et xxj. q. iij. c. oēs. Sed duc est aūt: q̄ oēs q̄ tenent ad restitutionē rōne adhesionis ꝛtinent fm quosdā in his vlbo. Jussio: ꝛsiliū: ꝛsensus: palpo: recursꝰ. Participiū: mutꝰ. nō obstās: nō manifestans. Sic etiā Xp̄s ad Rom. j. Digni sūt morte nō solū: qui faciūt ea: sed etiā qui ꝛsentiunt facientibo. G

O tñ dicere possum⁹: q̄ duodecī mo
n dis ꝙs ꝓticipare ꝺ: i furto: et tenet ad restitutionē. si principal' nō restituit. Primo cooperatōne: sicut faciens ferramēta ꝑ furtis faciendis: vel scalas: vel faciens scortā: vel alio modo ꝑstans opem et auxiliū: nam talis tenet furti. inst. de obli. que ex quasi delic. naſ. §. iterdū. et. ff. de fur. l. is qui opem. et. ff. ad. l. cor. de sicc. l. nihil interest. et tenet insolidū: etiaz si nihil habuit: quādo sine sua cooperatione nō fuisset furtū: alīs nō licet peccanti mortaliter. Et similiter ille tenet q̄ cū fure vel rapture vadit vt ipm defendat ab eo quē damnificare vult indebite: fm Inno. et Hosti. in. c. sicut dignum. de homi. Sed ꝺ participat quis iussione seu mādato et tenetur insolidū de omni damno etā si nihil habuit valitatiue: et similiter ex quēcūq̄ ar. in. c. iulianus. q. q. iij. Terao q̄s participat ꝛsilio: qñ ꝺs alicui ꝛsulit vt furet vel rapiat: et tenet ad restitutionē: si ille cui ꝛsuluit alīs non erat facturus furtū. §. interdū. ūcta glo. inst. ō obli. que ex de lic. na. et. l. si remuneradi. §. plane. ff. mā. Si vo oīno erat facturꝰ etiā sine ꝛsilio nō tenet: ꝺs peccauit mortal'r. et ꝑbat in. §. at vbi ope. inst. eodem. De malis aūt ꝛsilijs dicit Job. xij. Ad ducet ꝛsilianos in stultū finē. Quarto quis ꝙt ꝑticipat ꝛsensu. s. quādo quis exp̄esso ꝛsensu consentit in furto: alias nō furatur: ita q̄ sine tpo ꝛsensu damnificat. o nō fuisset subtracta. Et ita intelligit illud: q̄ agenti et ꝛsentienti par pena ꝛstringit. c. notū sit. ij. q. j. Similiter ranficano furtū vel rapinā suo noie facā tenet ad restitutionē: quia ranbabitio mādato cōparatur. ex ranbabitionē. de regu. iur. li. vj. et tenet insolidum c. qui ꝛsentit. cū duobo. c. sequenti. ex. q. xv. c. ait ad sedem. de restitu. ſpo. quia fm Scotum in iij. di. xv. Talis est ꝛsensus interpretatiuꝰ: et hoc

intelligit: qñ tale dānū nō fuisset datū: si nō p̄e
sumpsisset dānificāo eū rarū habere debere alio
solū mortalr peccauit ratificādo: z nō tenet dā
nificare: nisi et tali ratificatōe ipediret recupare
dānū suū: fm Monal. in sūma. in a. restī. Qui
so grauat palpādo: id est laudādo z adulādo
ei de furto vl rapina. ita q̄ p̄babilr credit q̄ et
hac adulatōe hr mor' ad dānificādū primū: q̄
tal adulano est quida ꝓsensus. lxxxvj. di. c. ne
mo. z ff. ō seruo co: l. j. §. qui adere vbi dr: q̄ nō
oget laudādo augeri malicia. m. z Esa. ir. dr. Et
erūt q̄ buficāt p̄ sm vtū seducētes z q̄ buficant
papiran Sctō grauat recursu. f. qñ fur aut la
ro hr recursū ad eū cū spolijs. nā sciēter rece
pās rē furtiuā z furē tenet furti. vt est rec. i. l. cof
t ibi. Bal. C. de fur. z fm Inno. z Hosti. in. c. si
cut dignū. de homi. tenet de omni dāno: qō et
receptōe factū est qō als factū nō fuisset. De ta
lib aūt recipiēdo res furtiuas dr: Esa. iij. Ra
pina paup̄is in domo vra. Septio ḡs tenet gra
dāter pura sciēter comedādo vl' recipiēdo ō re
furtiua: z tenet ad restitutionē ingressū gradua
uit fm theologos in. iij. di. xv. Octauo grauat
mat': id est ille q̄ videt rē furari z sine alio pcu
lo suo possz ipedire furtū: puta damādo vl' alio
mō: z ex malicia tacet. xxij. q. iij. c. nō inferenda.
vbi ait Amb. q̄ nō repellit a socio iniuriā cuz pōt
tā est in vicio q̄s ille q̄ facit. Nono nō obstando:
vt iudex cui ex officio incūbit. puidere ne dāna
inferant: q̄ nō corrigit nec punit delinq̄ntes: ita
q̄ ꝓter ō fiūt furta z rapine tenet ad restitutio
nē q̄n sine piculo sue psone vl' alteri' maioꝛ scā
dali potuit obuiare. z ita intelligit illō qō habe
tur. xxij. q. iij. c. q̄ pōt. z in. c. facēti. lxxxvj. di. vbi
dr: q̄ facētis. paul dubio culpā hz q̄ qō pōt cor
rigere negligit emēdare. z idē hr in. c. error. z i. c.
ꝓsentire. lxxiij. di. Et dicit Bal. in l. māpia. C. ō
seruis fu. q̄ nō facēs restituere cū pōt: z ex offi
cio tenet est obligat' ad restitutionē z insolidu
fm Sco. in. iiij. di. xv. Decio grauat ñ mānifestā
do. q̄n sat vbi est res furtiua z sine sui pculo eā
pōt manifestare: z interrogat' a iudice tacet veri
tatē. extra de fur. c. q̄ ā furē. z ar. q. iij. c. q̄ quis.
vbi dr: q̄ vterq; re' est z q̄ tacet veritatē z q̄ men
dacū pfert. Undecio ille tenet q̄ hz viā facēdi:
q̄ res deueniat ad man' eius cui furata est: pu
ta ꝓsulēdo ei. qui eā detinet vt restituat: vel alio
mō: sine alio sui pculo vl' p̄iudicio vl' incōmo
do: z facere nō vult ex malicia: peccat ēn q: ꝛ le
gem naturalē facit: q̄ vult. vt facat alteri q̄d vel
le sibi fieri. c. humanū gen'. j. di. Itē ꝛ legē diui
nā: que vult vt diligat primū suū sicut seipsuz
Matth. xxij. Itē q: vniuersaliq; mādauit de' de p
rimo Eccli. xvij. Et ideo tenet dānificato: q: cuz
re: z ex malicia nō vult videt ꝓsentire: z approba
re dānificationē: ar. in. d. c. nō inferenda. Duodecimo quis tenet defendēdo: quādo. f. est
patronus furū eos adiuuādo: ne accusent vl' de
nuncient: vel ne condēnent ad restituendu: ita
q̄ ꝓter eius patrociniū spem furandi: q̄d als nō
facerent: vel ꝓter eius defensionē nō restituunt
male ablata. De tali ēn dicit. xj. q. iij. c. qui ꝓsen
tit. Qui defendit aliquē delinquentē maledic'
cit. Qui defendit aliquē delinquentē maledic'
ent apud deū. z hominē: z corripit increpatio
ne seuerissima: z talis merit acerbus punit: q̄s
ipse delinquēs. c. q̄ alioꝛ. xxiij. q. iij. z de offi. de
leg. c. j. De restitutiōe aūt fauoꝛ. l. quantū resti
tuere teneant z quō: diffuse tractat bea. Tho. ij.
ij. q. lxij. z Alexan. de ales in. iij. parte sūme: sup
hoc p̄cepto. z Richar. in. iiij. di. xv. ar. iij. q. iiij. z
Scotus. ibidē. q. ij. ar. ij. z Alexā. de alexandria.
in cadē di. z Raz. atq; Monal. in sūma: quoꝛū
dicta: q: irent nimis in longū: nō refero ad p̄es
sens. Unde summitas.

Liendū quo q̄s fm Alexan. de ales. in. iij
o parte sūme: sup hoc p̄cepto. ar. v. q̄ mul
tis modis cōmittit furtū interp̄tatiue: ō
quibo solū duos casus ponemus causa breuita
tis: nā a deriis z alijs religiosis furtū cōmittit
cxpendendo z erogando. vnde dicit Razmū. in
summa: q̄ clerici qui dant potentibo z diuitibo
bona ecclesie siue redditus eaz siue meretricibo
aut histrionibo rapinoꝛes sunt z sacrilegū com
mittunt. Quia vt inquit Hieron̄y. xvj. q. j. c. fi.
Quicqd habēt vltra necessitatē suā t ecclesie ac
ministroꝛ pauper est: vt etiam habet. xij. q. ij. c.
gloria epi. z c. z si illi. Et peccant moꝛtaliter: nō so
lum q: pauperibo subtrahūt: sed etiā quia turp
pib' ꝓpis tribuunt. lxxxvj. di. c. q̄ venatoꝛibo.
et c. donare. Et idez dicit Tho. in simili casu. ij.
ij. q. clxxv. z i quadā questiōe de quodlibet. Et
idē habet in summa ꝓfessoꝛ. li. ij. titu. v. q. xvj.
vbi etiā dicit. Nota q̄ ꝑlatus tenet de bonis ec
clie amissis dolo: z lata culpa: z leui. fm Bern.
z Hostien. extra. de officio archi. c. ea. quc. Licet
ergo possit bñficiatus dare ꝓsanguineis aliq̄d
de fructibo beneficij p̄ceptis p modū elemosyne
quādo sūt pauperes: imo ad hoc tenear si potest
facere. iuxta illud. j. ad Thimo. v. Si q̄s suoꝛ z
maxime domesticoꝛ curā nō habet fidem nega
uit: z est infideli deterioꝛ. Tamē quādo sunt di
uites z potentes nō pōt eis cū bona ꝓscientia da
re: q: illa bona sunt pauperū z pegrinoꝛ. vnde
Hiero. ad Damasum papā inqt. Quicqd hñt
deria pauperū est: z dom' illoꝛ oibo dz cē cōis:
ō hēnt q̄ suscipiōi pegrinoꝛ z hospitū inuigila
re: peccāt ergo fm Ray. z Alexan. de ales. vbi ō.
et reputant fures: qñ de bonis ecclesie dant cō
sanguineis: nō vt pauperibo: sed vltra statū ꝓdi
onis coꝛ z ꝓter fauorē z pōpam seculi. Et idez
habet in sūma ꝓfessoꝛ. li. ij. n. v. q. xiij. Deꝰ aūt
de talib' maximā facit vltionē. Unde legit q̄ q̄
dā abbatiā opulētā possidēs: reddit' eius in la
cauijs ac meretricibo z vanitatibo mūdi consu
mebat: q̄ propter repētina moꝛte sine cōfessiōe ac

sacramētis ecclie defunctus est. Cū aūt corpus
eius moꝛtuū in lecto iaceret: ac mirandie ꝓsan
guineoꝛ atq; vicinoꝛ circūdatū esset: Ecce rāta
mirandō tanoꝛ siue muscōnū aduenit vt oēs
q̄ aderāt crire cogerent: nō ēn ibi manere pote
rāt nec ill' resistere aut illos abigere. Abeūntibus
aūt tādē ill' muscōnibo nihil in lecto repertū est.
Demōes enim sicut ei' aiam ita z corp' abstule
rūt. Qō cernēs q̄dā ei' ꝓsanguineus ordinē mio
rū intrauit. Et b̄ p̄digū: qō ꝓpijs oculis vidit:
publice p̄dicauit. Contra eos etiā qui dāt ꝓsangui
neis reddit' eccl'ie legit q̄ q̄dā abbas fratri suo
carnali dabat de redditib' abbatie: z ille ipam
pecuniā sue cōmisscebat z negociabat. Et q̄dū ꝛ
gebat semp cū dāno redibat: z facta est ei pecu
nia mō asterij sic ignis: z ꝓpria substātia sic stī
pula. Et q̄nto magis ei abbas largiebat tāto ma
gis ad mopiā rēdebat. De q̄ ille valde mirabat:
z marie q̄ socijs suis oib' lucrantib' ipe q̄ oīm
cautio: erat semp pdebat. Super etiā abbas z
eū interogat: quō sbstātiā suā sic ꝓsumerer. Cui
ille rñdit. Parce viuo: z negocia mea diligēter
custodio. Sz quō sic paup efficiar ignoꝛo. Tā
dē ad se rediēs dixit. vadā ꝓfiteri: q: forte de' mi
bi cognoscere faciet vñ b̄ p̄cedat. Facta igit ꝓfessio
ne dixit illi ꝓfessoꝛ. Ucrē ꝓsilijs meis z cito di
ues efficeris. Pecunia abbatis frīs tui furtuz est:
q: pauper est: z ipa tuā ꝓsumit: de cetero nihil
accipias. z de modico qō tibi supest negociare
iuste: z videb sup te manū dñi. De lucro aūt qō
facies medietatē singul' annis mōasterio tribue
donec habita ab abbate plene restituas. z de re
liquo viue. Qō ille facēs in breui ita ditat' est
vt valde abūdaret: z fratri oīa ab eo recepta re
stitueret. Cui abbas dixit. Uñ tibi tante diuitie.
Et ille rñdit. Quādiu substātiā mōasterij acce
pi semp miser fui: tu q̄s ḡuiē peccasti: nō tua sed
pauper largiēdo z ego ea recipiēdo. Et q̄ autez
ea restitui: z de pcō penitui: ita benedicēte dño
abūdaui. Cōsiderēt ḡ b̄ sed'ares q̄ volūt viuere
de sudoribo cruarij. Et iō filijs suis bñficia p
curāt vt de redditib' eoꝛ gaudeāt z diuites fiāt
Scāt̄q; q̄ sic facientes ignē in domo sua attra
hūt q̄ eoꝛ ꝓpriā substātiam in breui deuoꝛabit.
Ipi ḡs p̄bendari videant quō redditus suos ex
pendāt: q: si in vanis ꝓsumūt fures sūt (vt sup̄
dixim') z latrones. Et iō exclamat Bern. ō ra
les bñficiatos qui in pompis expēdunt reddi
tus suos. z dicē in q̄dā epla. Clamant nudi: da
māt familia: z ꝓquerunt z aiūt. Dicite ponti
ces: nūquid aut in freno expellit frigus aut fa
mē. In freno quid fac aut: nostrū est q̄d ex
pēditis. a nob extrahit crudeliter qō ꝓsumis in
aniter. Et itez ad quendā canonicū scribēs ait.
Quicqd ꝓter necessariū victū z vestitus eccl'icos
ornatū de alcario teneo tuū nō est: rapina est: sa
crilegiū est: fac. c. dericos. j. q. iij. z. c. pastoꝛ. ea. q.
z cā. Sco cōmittit furtū interp̄tatiue a deriꝯ

beneficia possidētibo: z debitū suū nō facientibo
Si ēn tātū peccant illi clerici q̄ ad eccl'ias saas
residēt z officia dicūt qñ male expēdūt ea q̄ sibi
supfluūt de rebo eccl'ie: ꝓ fecto pessimi fures sūt
illi q̄ bñficia possidāt: nec officia q̄ obligant exer
cent. z q̄quid papiunt de illis bñficijs ꝓ furto
illis imputabit. Scīm est q̄ q̄ nō laboꝛat nō mā
ducet: vt ait glo. in. l. quāuis. ff. de dā. infec. z al
legat. l. si ex duobo. §. fi. ff. de noxa. Et fuerūt ori
ginal: vba Pauli. q. ad Thes. iij. Et idō Alexā.
vbi s. dicit: q̄ tenent eccl'ie ad restitutionez oīm
ab eis ꝓsumptoꝛ. Et hec sufficiāt ꝓ prima par
te nostri sermonis.

Pars secunda. De Inuento. J

Ecūdo videdū est de inuēto q̄d fiendū.
o Et rñdeo vt pōt colligi ex dictis beati
Tho. ij. ij. q. lxij. z Alexā. de ales in. iij
pte sūme: sup. vij. p̄cepto. z Richar. in
iiij. di. xv. ar. v. q. v. Qñ sūt q̄dā res q̄ nūq; fuerūt
in bonis alicui': sic lapilli z gēme q̄ inueniunt in
litoꝛe maris vbi nascunt: z iste occupāt ꝓ dūci
tur. vt hz instītu. de rerū diui. §. itē lapilli. Silr
si q̄s bestias aut aues nō domesticas: q̄ nō sunt
in bonis alicui' inueniat z accipiat nō peccat. §.
z q̄dā. z. §. fere. z. §. singulozꝛ. insti. de reꝛ diui. z
ff. de acqui. re. domi. l. iij. z l. in laqueū. z. §. illud
q̄sitū. insti. de re. diui. vbi dr: q̄ si q̄s posuerit la
queū z appēdēdo ei bestiā vl' auē: si ali' extra
hit inde q̄ efficit sua: q̄uis extrahat ō alieno la
queo vt etiā hz in. l. iij. §. illud. ff. de acquiren. re.
domi. Dicit ñ glo. in. d. §. illud. q̄ de ꝓsuetudine
venatoꝛ aliter seruat. Et iō standū est ꝓsuetudi
ni. ff. de edil. edic. l. q̄ō si nolit. §. q̄ assidua. Que
dā aūt res sūt vniuersitatis: vt illud q̄ est cōmu
nitatis i cōmuni: vt sūt theatra z similia. insti. de
rerū diui. §. vniuersitat'. Et talia accipiēs vel in
uenies: vtputa pecuniā vl' aliud q̄ sit de cōmu
ni tenet restituere. Scīm est ēn. ff. de furt'. l. fal
sus. §. qui alienū. Qui alienū q̄d iacens in terra
lucrifaciēdi causa substulerit furti astringit: si
ue sat siue ignoꝛauerit. Et ratio est: q: exq̄ sat rē
nō esse suā dz supponere esse alienā. C. de thesau
ris. l. vnica. li. x. t. C. vñ vi. l. ꝓgrebat. Quedā ho
res sunt alicui' parti'laris psone: q̄s si q̄s inue
niat z nō restituat: verificat in eo q̄d scīptū est.
xiij. q. v. c. si q̄d inueniſti. vbi dr. Si q̄d inueni
sti z nō reddidisti rapuisti. quārū potuisti faci
sti: q: plus nō inuenisti: q̄ alienū negat si posset
tollere. deus eoꝛ interogat nō manū. z i. c. mul
ti. eadē. q. z causa: inquit Hieron̄y. Multi sine
peccato esse putāt si alienū qō inuenerint teneāt
z dicūt. deus mihi dedit cui habeo reddere. di
scāt ergo hoc pcīm simile esse rapine si q̄s inuen
ta nō rēddit. hec ille. Et si querat quid faciet ille q̄
inuenit aliquid z nesciat cui' sit. Respondet Ho
stien. in ti. de penitentijs. §. quibo. v. quid si q̄s
inuenerit. z Raymun. in summa: q̄ debet dare
operam vt inueniat cui' sit: z facit publicari per

ſolicitudo vt ſponé in loco: vbi melꝰ videbit poſſe reperire: t ſi inuenat aliquē q dicat rem ē ſuā cognitā p circūſtācia q ille fuerit t reſtitua at. Q ſi nō inueniat dz eroganꝫ paupēbo auctoꝛi/ tate pmēnarij ſui fm ꝯſiliū vel ſibi retinere cuꝫ tate pmēnarij ſui fm ꝯſiliū vel ſibi retinere cuꝫ eius auctoꝛitate ſi ſit pauꝑ. Et tenek oꝛare p ani ma illꝰ cuiꝰ fuit: vt etiā habek in ſumma ꝯfeſſoꝝ. li.q.xxv. Si aūt dioceſanꝰ renuat/ tē ſibi talia diſpenſationē: dicat glo. Rarmū. cū quo ꝯcordat Ulderi. vt pz in ſūma ꝯfeſ. vbi ſ. q dz retinere ſibi vl aliqꝫ diſtribuere: cū auctoꝛi/ tate ſpiritus ſanctj. R

e Ēſi quenk ꝯd fiendū qū quis inuenit rē habitā p derelicta a dño ꝑpio. Reſpon deo q reꝰ q habek p derelicta occupān ꝯdiſ: ſiue ſit mobilis t abqcak ſiue ſit imobil vt ſi cētā de domo aut fundo hac mēte: vt habe at p derelicto. §. p derelic. l. j. Sed ſi in mari ta cauero res meas cauſa alienā di nauē: non ha beo eas p derelictis: t ideo occupās tenek reſti/ tuere. Et ſimiliter dico de aliqꝫ q ꝑqaunk: nō vt habeank p derelictis. inſti. de rez diui. §. fi. Et ō hoc plene habek in ſūma ꝯfeſſoꝝ. li.q.xxv. vj.q. xvj. fm Hoſti. t Uldericū. L

Ēd hic q̄rit ꝯd fiendū eſt de thеſauꝛ⁹ in uēnis. Rñdet Richar. t Alexā. de ales. et Tho. vbi ſ. q thеſauꝰ inuent⁹ ab aliq in loco ꝑpio efficit tot⁹ iuentiāꝫ: vt etiā ibi Joh. de platea in §. thеſauros. inſti. de rerū diui. vbi de ꝫ eſt rez. Si aūt iuenīt in agro alieno p/ uato vl publico vel cēſaris aut cuiuſcūq acq̄rit ꝑ mediētate iuentoꝛis: t ꝑ alia mediētate dño a/ gri: vt habek in. d. §. thеſauros. t in. l. ſi io. in pn. ff. de acqui. re. do. t in. l. vnica. C. de thеſauꝛ. li. x. vbi dr: q hoc eſt verū q dimidiū inuētoꝛis eſt ſi iuenit in alieno nō data opa. Sed ſi data opa inuentoꝛi eſt dñi: vel cuiꝰ eſt locus vbi inuē/ tus eſt. Sciendū q̄z eſt: q nō licet q̄rere thеſau/ rū etiā in ſuo ſolo arte magica vel diuinatiōibꝫ: vel aliis modis illicitis vt dicit in. d. l. vnica. C. de thеſauꝛ. li. x. Aliter thеſauꝰ inuētus eſſet to/ tus fiſci: t notat glo. in. d. §. thеſauros. inſti. de re. diui. Ertū querat ꝯd ſit thеſauꝰ. Rñdeo q ē pecunia ab ignoꝛ. dñi vetuſtioꝛi rpe abſcōdita cuiꝰ pecunie depoſitionis mēoꝛia non extat. ff. de acq̄r. re. do. l. nunq̄. §. thеſauꝰ. Et ibi Bal. in rubꝛi. ff. de re. di. q ſi aliqꝫ in fūdo ſuo repe/ riat pecuniā in forma thеſauri: in aliq̄ vaſe ſub terra abſcōſo: nunc habet locū p̄dicta diſtinctio. Sed ſi repꝛit pecuniā ſparſam: q̄ tūc illā tenek i diſtinctē reſtituere. Dicāt q̄z doctoꝛes q ſi aliq̄s vel cuſtodie cauſa: nō ꝑtie dicit thеſauꝰ: ideo vel heredis ſui: vt notat. in. d. §. thеſauꝰ. t in. l. ſciptū eſt. Nudos ſpoliaſti veſtitu: eſurienti ſub traxiſti panē: quaſi dicat: ibi dānaberꝫ. Et i eodē c. etiā dicit Job. Si fructus eius comedi abſq̄ pecunia p̄o frumento oriatur tribulus: et p̄o

oꝛdeo ſpina. Taleo raptoꝛes ſūt ſiſteo diabolo: de quo dr pſ. xc. Inſidiat vt rapiat pauꝑem ira pere pauꝑē dū attrahit eū. In die aūt iudicij ꝯra taleo raptoꝛes inſurgent oēs ſeri marie ab eis tribulati: vñ dicit Sap. v. Stabunt iuſti in magna ꝯſtātia aduerſus eos q ſe anguſtiauerūt Taleo ſpoliātes pauꝑes ſūt homicide. Scḝm̄ eſt em̄ Eccl. xxxiij. Panis egentū vita pauꝑis q defraudat illū hō ſanguis eſt. Et Piere. xxij. dicit dño. Ue q edificat domū ſuā in iniuſticia t amicū ſuū operꝫ: ac mercēdē eiꝰ nō reddit ei. Jōo papa decꝰ Leui. xix. di. Nō morabit opꝰ mercēnarij apud te vſq̄ mane. Ezech. quoq. xxij dicit dñs. Rapiebāt violēter egenū t pauꝑes affligebāt: t et iudi ſup eos indignationē meā: t i igne ire mee ꝯſumpſi eos. viā illoꝝ in caput eoꝝ reddidi: t. xxij. cauſa. Idē libꝝ ſcriptū eſt. Qui i ſanguie comedit, nunq̄s terrā viuentium hereditate poſſidebit. Et Abacuch. ij. dicit raptoꝛi. Quia tu ſpoliaſti gentes multas ſpoliabūt te oēs. t ſal/ uator nr̄ Matth. xxij. dicit iudeis. Pleni eſtis rapina. t Apl's. j. Corinth. v. papie. Ne cū rapa ciis ꝯa ſumat cibū. Et. vj. c. cauſa. Idē epl'e dicē. Ra/ pacez regnū dei nō poſſidebūt. Et Jaco. v. dicit Apl's. Ecce merces operariorꝫ q̄ fraudata eſt a vo bis clamat: t clamoꝛ eoꝝ introiuit in aures do mini ſabaoth. M

a Uacoꝛitate q̄ canonica ꝓhibet̄ b maledi cū rapine vicīū: vt ꝓz. q. q. v. c. ſicut eccle ſia. t. xij. q. ij. c. g. l'a epi. vbi dr. Amico q̄ d/ piā rape furtū eſt: eccl'iā fraudare ſacrilegiū: ac/ cepiſſe pauꝑibꝫ erogandū t eſurientibꝫ pl'imis oim p̄donū cruddelitatē ſupat: hec Piero. Et in cadē. q. t cauſa. c. t ſi illi. dr. Et ſi illi q nll'a eꝛ re/ bus ſuis pauꝑibꝫ Chriſti diſtribuūt: eterni iu/ dicis voce damnant: quāto magꝭ bi q auferūt pauꝑibꝫ q̄ nō dederūt. Et. xiij. q. j. c. eccl'ias. in fi ne ſcptū eſt. Dū queritis vſurpare q̄ veſtrū nō eſt: iuſta animaduerſiōe t illō cogimini amitte re q̄ vob aliq̄ mō videt cōpetere. Piero. q̄z dic. q a deo grauius punit rapina q̄s furtū. Et Au guſti. xiij. q. v. c. penale inq̄t. Penale eſt occulte auferre: ſed multo maioris pene eſt viſibl'r eri/ pere. Et ibi bea. Tho. ij. ij. q. lxvj. ar. iꝛ. ꝓbat mul tis rōnibꝫ q rapina eſt maiꝰ vitiū q̄s furtū: t idē ꝓbat Ariſtēles in ſumma. marie q ꝑ rapinā non em̄ inferꝫ alicui dānū in rebus: ſed etiaz vergit in quandā iniuriā: ſiue ignominiā ꝑſone: ſed eoꝝ ratiōes causa b. euitatis omitto. Policꝛa. q̄z li. j. c. ij. dicit. q̄ philoſophi in ſuis ꝓceptis t mo ribꝫ ꝓceperūt: vnūq̄q̄ ſuis rebus debere eſſe cō tenti: ita q̄ nemo q̄s alteriꝰ ſit vſurpet: manere in ſuis. Epigramatū dicit. Quiſq̄s em̄ cupide non erpēdēda recōdit. Que nulli tribuit pauꝑibus ra puit. t Quidius in. j. Metha. inq̄t. Uiuitur ex ra pto nō hoſpes ab hoſpite tuꝰ. Nō ſocer a gene/ ro, t in. li. j. de arte amādi ait. Nō habet cuiꝰ ſoꝛ/

dida ꝑ da bonos. Ihs dicit Dauid. ꝓ. xvj. Ra pinas nolite ꝯcupiſcere. Bit em̄ Gene. ad hoc epl'aꝫ. li. xuij. epl'a. q. Nulli cui rapina ſtabit cū ſit gaudiuꝫ rapti durabit in poſteros. Et ꝓpter dicit iuriſcōſulꝰ in. l. ſi ꝑ. ff. rerū. re. diuiſ/ quilqs ꝯtentus ſuo: rem nō expectet iuris alieni Nam inq̄t Fulgentius. li. j. fabulaꝫ ſuaꝝ: fabu/ la. ix. Dic rapina arida eſt: t ſterilis atq̄ ad cuo landū celerrima. Caro quoq̄s in ſuis documē/ tis ait. Alienū noli ꝯcupiſcere. t Laſſiodoꝰ epi/ ſtolaꝫ. li. xij. epl'a. xj. dicit. Piaculū eſt talibus ra pere: qui nelcunt aliena fraudare. Et verſifica/ tor fabulaꝫ Eſopi fabula. xlvj. ait. Uiuere ꝺ ra pto: vitā rapit: inuidus inſtās. Alienus dānis in ſua damna redit. Et auctoꝛ libꝝ de moribꝫ medicoꝝ. c. xxvij. dicit. Stare diu nequeūt que male parta vides. O

Ēreſtabile eſt etiam hoc maledictū via/ d um p iura ciuilia: t nō ſolū qui rapuit: ſed etiā qui rapinā ratificauit: vt pꝛz. ff. de vi t vi ar. l. j. §. ſed t cū quis. t ff. de regu. iu. l. hoc iure. §. dicat. Si' item cōmūitates et domi ni nō puniētes miſtroſ t officiales raptoꝛes: q: videnk ꝯſentire: nō coꝛrigēdo tenenk ad reſtitu tionē. arg. ff. de offi. pꝛe. vigi. l. j. vbi dicit q pꝛe/ fectus tenek de incēdio ac furto: t huiuſmodi q in vrbe ꝓringūt ſua negligētia. Magiſter quo/ qs nauis tenek de furto in ſua naui facto. inſti. ſ obligā. q et q̄ſi delic. na. §. ite ererator. Tenenk q̄z ad reſtitutionē illi q aliquid rapuerunt et nau fragio. C. de naufra. l. j. Nemo em̄ debꝫ locuple tari et aliena iactura. ff. ſ incē. rui. t nau. l. j. Item qui reos eccl'ie rapit t vſurpat ſacrilegiū cōmit/ tit. ff. ad. l. iuliā. pecu. l. ſacrilegij. P

J aūt q̄rit q̄ ſit pena raptoris: fm iura

e ciuilia. Reſpōdeo q ſi agit ꝯ eū ciuiliter infra annū punit in quadruplum: poſt annū vo i ſimplū. ff. vi bo. rap. l. j. t. q. Et ad iſtā penā q̄drupli raptoꝛ tenek ſolū poſt q̄s ꝺēnat⁹ eſt: vt ponit Tho. q. ij. q. lxij. Si vo agat crimi/ naliter: tūc ꝓpter vim ſine armis punit in tertiaz partē bonoꝝ: t fit infamis. ff. de vi pu. l. j. j. re/ ſpōſo. t. l. fi. Si aūt cū armis punit depoꝛtatione in inſulā t perdit oīa bona ſua: vt inſti. ꝺ pu. iudi. §. item lex iulia. de vi publica. t. C. de fur. auctoꝛitate nauigia. q̄ ſi dicāt. Cū rapia ſit gra/ uiꝰ pena q̄s furtū. inſti. vi bo. rap. §. j. quare le/ geo municipales nō ordinauerūt raptoꝛes de/ bere ſuſpēdi ſicut fures. Reſpōdeo q ideo ſtatuerūt in multis locis. Et ſi pur dicāt q nō. Rñdeo q ideo ſtatuerūt fures ſuſpendi: q furtum nō ita venit ad notitiā ſicut rapina Rapina em̄ plenitq̄s fit coꝝ aliquibꝫ: ita q̄ pōt legitime ꝓbari t puniri. Furtū aūt fit occulte: vnde dicit a furo: quod eſt nigrū: q: dā t ob/ ſcure fit: t plenitq̄s in nocte. ff. de furtis. l. j. in pn. Ideo fit frequētius t ranius manifeſtat. Et ſi ad reꝓbendū furum ꝓhibita maioꝝ pena

Sancti leges municipales furi q̄ reprobat. Si mi q̄ esset latro famosus: etiā fm leges auctores debet suspēdi. C. capitalium. C. et assassinatores. c. §. fa. mosos. ff. de penis. Punit quoq; hoc viciū per leges canonicas: fm q̄s debēt excōicari rapto. res: ab illo q̄o in cui⁹ cāpari rapinā fecerunt: et tra de rapto. c. j. vj. q. iij. c. placuit. Jtē negatur penitēa: nisi restituāt ablata: vel plenā secu ritatē faciāt de reddēdo: si habeāt vnde possint restituere. Si vo būtes vñ restituerent: dilatu. lerūt accipe pniam vsq; ad mortē: et sic impeni rēt decadūt: denegat eis viaticū et sepultura: ex tra de rapto. c. sup eo. et. c. in litteris. Si aūt dece dūt pnīa et ꝓfessi: ꝛ nō būt vñ restituāt: nec here des aut ꝓpinqui volūt ꝑ eis satisfacere: dabitur eis pnīa: viaticū: sed nō sepultura denegabitur q̄s ītarunī est ad terrozē aliozū. p̄sbyteri vo q̄ cō tra p̄dicta fecerint sepeliēdo ipsos: debēt depo ni ab officio et beneficio. c. sup eo. extra de rapto. Sed nūquid de occultis raptoribus fm Jnno. nō de ber talis rigor: fuat. ar. in. c. in litis extra eo. Qđ etiā notat in summa ꝓfessoꝝ. li. j. ti. xvj. q. vj. et li cet Ray. dicat q̄ tales raptores decedētes pniti: et faciētes ꝑ possessis nō valeāt restituere: pos sunt sepeliri: sed heredes et ꝓpinqui ad q̄s bona ꝓueniūt sūt ecclesiastica cēsura ad satisfactiones cōpellendi. ar. extra de sepul. c. parrochiano. Tū Host. in summa dicit simpliciter: q̄ negāda est eis sepultura: q̄n̄ vsq; admortē pmāserūt obstinati: licz cūc voluerint satisfacere: et nō potuerint. Si vo nunq̄s sup b fuerit admoniti: vel etiā admo niti modico tpe ꝓtūaces steterit: et absoluti ꝑ pri um sacerdoteꝫ fecerit q̄d potuerit i morte cūctis sepe liēdi: et heredes cōpellēdi sūt satisfacere iuxta fa cultates defuncti. c. in litteris. extra eo. rapto. Si militer excōicati sunt oēs pirate ꝑdātes ꝑ mare et nō possunt absolui: nisi ꝑ sedē apl̄icam. Jtem spoliātes pegrinos: et romipetas sanctuaria vi siātes: aut eos q̄ ꝑ suis negocijs ad curiam ro manā se trāsferūt: vl̄ inde redeūtes: aut portan tes aliq̄d ad curiā: si nō restituant male ablata: ipso facto sūt excōicati. c. excōicantōi. extra de ra pto. et xiij. q. iij. c. illi qui. vnde dicit Joh̄. an. et Bnto. de burrio. in. d. excōicationi. q̄ pirate ter in anno excōicant et ozie pape: punit etiā rapina lege diuiali vt pz. ij. Machab. ij. vbi Heliodo rus grauiter a deo est punit⁹: q: rapere voluit de tēplo dei victualia viduaꝝ et pupillozū. Jtē ꝑ mpes latronū. l. Rachab: et Baana: portantes ad Dauid caput Jsboseth filij Saul: occisi sūt ꝑ ꝓcepto Dauid. ij. Regū. iij. Jtē Roboaz filius Salomonis q: voluit aggrauare ꝓlm nouis exactionibus amisit decē ptes sui regni. id est de cem tribus. iij. Regū. xij. Pharao etiā q: ꝓlm ci rad oppimebat operibus duris: vt pz Exodi. j. post multa flagella a deo sibi data: tādem sub mersus est in mari rubro cum toto suo exercitu Exodi. xv.

Ω

Ecūdo de rapina vidēda est eius per pe
o tratio. l. quot modis fiat. Et rūdet q̄ di uersimode: sicut et diuersa sūt genera ac ceptorū. Raptores em̄ dicunt accipitres: iuxta illos q̄s dr. Leui. xj. Accipitrē nō comedes iuxta gen⁹ suū: id est raptores nō imitaberis i rapina Et dicit iuxta genus suū. q̄: etia sūt genera acci pitrū inter alia. Quidā em̄ sūt q̄ tātū rapiūt sibi et pullis suis: sicut accipitres siluestres. Et tales sunt vsurarij et auari: de quibus dicit Prouer. j. Semite eoꝝ auari alias possidētiuz capiūt. Alij sunt qui em̄ rapiunt dñis suis: sicut accipitres domestici. Et tales sunt officiales mali: et aulici cozꝝ dicit Abacuch. ij. De ei qui mlt̄iplicat nō sua. Alij vo rapiūt sibi et dñis suis: sicut ac ceptores gulosi: et tales sunt raptozꝝ socij: de quibus dr. Prouer. xxiij. Ne emuleris viros malos nec desideres esse cū eis: q: rapinas meditantur mēs eoꝝ: et fraudes labia eoꝝ loquūt. Dicere aūt possum⁹ breuiter: q̄ rapina ꝓpal̄r duos decim modis ꝑpetrat vltra ea q̄ possunt colligi et p̄dictis. Prio in vsurpatōe dñij: vt cū aliquis accipit vel detinet aliquā ciuitatē: siue ca strū ecclie: aut alterius dñi: nō iusto titulo: vtiq; raptor est: et omne lucrū: censuo: et salariū q̄d in de capit rapina est. vij. Prouer. j. scptū est. Ra pine eoꝝ detrahēt eos ad inferos. Hoc vitium habuit Bleā. magn⁹ de q̄ scriptū est. j. Machab. j. q̄ post q̄s ꝑasset Darū regē ꝓsaꝝ et me dozꝝ: ꝓstituit plia mlt̄a et oim obtinuit municio nes. l. ꝑ rapinā: et interfecit reges terre: et accepit spolia: et obtinuit munitiones gentiū: et tirannos et facti sunt illi in tributū.

R

Ecūdo cōmittit rapina in bellis iniustis
e Nā q̄ iniustū bellū agūt in oibus que ab hostibus accipiūt rapinā cōmittūt: quan do aūt sit iustū bellū et q̄n nō: et q̄ requirāt ad b vt q̄s possit bellum cōmittere: habet ꝑ Tho. ij. ij. q. xl. et ponit in summa ꝓfesso. li. ij. ti. v. q. xl v. Si ergo bellū est iustū: fm Monal. in summa nō tenetur nec ꝓnceps nec miles ad restitutionē. c. cuius gentiū. j. di. et. xxiij. q. vij. c. si de rebus: vñ q̄q̄d ca pit: efficit capientis. insti. de rerū diui. §. item ea nisi capiat victus hostibus: q: tūc debet diuidi cō muniter fm ꝓportionē et qualitatē personaꝝ: vt notat glo. in. l. cum militare. ff. ꝺ captiuis. et in. c. ius gentiū. di. j. et in. c. dicat. xxiij. q. v. Si vo bellum est iniustū. talis bellū faciēs tenet aduersarijs: de oibus dānis datis: tenet etiaz suis ꝓpriis hoibus: de dānis q̄ recꝑerūt ab aduersarijs iuste repugnātibus. Et ꝺ si ipsi ꝓprij boies inuenerint ipm bona fide: credētes bellū esse iustū: aut si inducti fuerūt et cāpo ꝓsilio: timore: vl̄ coactione. et de se nō erāt facturi. Sec⁹ si mala fide ipm inuenerūt. In ꝺ em̄ casu nulla būt actionē ꝓtra eos Nā in re turpi nulla ꝓsurgit obligatio. instituta. mandata. §. illud q̄s. et. ff. mādati. l. si remunerandi. §. retur pio. et. l. si mādauero. §. qui aūt. Et ꝺ quod

dicit: q̄ pugnātes i bello iusto ꝓtra hostes nō cōmittūt rapinā ꝑ violentiā accipiēdo aliq̄d ab hostibus nec tenent restituere: verū ꝫ esse affirmat Bleā. de alea. in. iij. ptē sūme: in tractatu de pte ceptio. ꝑcepto. vij. ar. v. et Tho. ij. q. xxxj. arti. viij. i rnsione ꝓmi argumēti. Un̄ inquit Ambr. in li. de patriarchis. Predaz in bello accipe ab hostibus licitū est. Tamē sciendū est fm Aug. in li. ꝺ verbis dñi: q̄ hec intelligunt q̄n bellū iustū fit bona intentiōe ꝓpter iusticiam defendendā. et hmōi. Si aūt fiat ꝑua intentione. l. cupiditatis et ꝓpalr ꝓpter ꝑdam: peccat. est. vñ Aug. vbi. ꝰ. inqt militare nō est delictū: ꝫ ꝓpter ꝑdā militare ē peccm̄. iō Joh. baptista Luce. iij. dicebat mi litibus. Estote cōtenti stipēdijs vestris. docens inquit (Ambro. sup Lucā.) ꝺ arco stipēdia ē cō stituta militibus: ne dū sumptus q̄rit⁹ ꝓdo crassetur. xxj. c. singulis. Sciendū q̄s q̄ subditi iuste bellantibus si in tali bello nō ꝑsentent dñis suis au xilium: ꝓsilium: vl̄ fauorē: nō sunt expoliandi vl̄ in aliquo puniendi. pcā em̄ suos em̄ debēt tenere. xxiij. q. iij. c. si quis romipetas. S

Ercio cōmittit rapina extorsiōe. Nā ra
t ptor: dicit iudex q̄ alienū iudiciū repu tat ꝑdaz suā. C. ad. l. iuli. repe. l. ocēo. Nō em̄ iudex pōt q̄uncq; accipe a pnīs: vt habet ex tra de rescriptis. c. statutū. §. insup. li. vj. vñ dicit Aug. xj. q. iij. c. nō licet. Nō licet em̄ iudicia vende re iustū iudicauz: et iō in. c. q̄ recte. ea. q. et cā: dicit Greg. Qui recte iudicat et ꝓmiū remuneratōis expectat: fraudē in deuz ꝓperat: q: iusticiā quā gratis ipartiri debuit acceptiōe pecunie vendit. Et idē bē extra de vita et bone. de. c. cū ab oi. Jō ꝺ Michee. iij. c. Principes eius in mūneribus iudicabāt: et sacerdotes eius in mercede docebāt: et ꝓphete eius i pecunia ꝓphetabāt. et ꝓpter hec sion ḡsi ager arabitur. Silr raptor dicit iudex: aut alius q̄ minus: fraude vl̄ potētia aliq̄d extorquet. C. ꝺ metat. l. ꝺuorū. li. xij. et. C. ꝺ salgamo hospitibus nō p̄bēdo. l. vnica ꝓpter ne q̄s cōmittū: vl̄ tirānoz: aut militū salgamū. i. culturā: ligna: aut oleū: a suis extorq̄at hospitibus: ꝫ nec a volentibus dare aliq̄d accipiat. Et dicit glo. q̄ hoc ꝓpter: q: sic accipiēdo psumit cōcussio. Judex q̄s aut officialis dans iniustā sniam et certa scia q̄d q̄ ꝺ cā: siue odio: siue amore: siue corrupt⁹ pecunia tenet de oi dāno et interesse pti lesi: cuius si cā est caulis nō solū tenet ad restitutiōez dam noz: ꝫ etiā punit in triplo. Si aūt est criminalis restituit dāna: et cōfiscatione pati. vt in auten. co: vt liceat ex ordine iurisdictionis iurēt. §. si q̄s aūt col. ij. Extra tales iudices dr Esaie. x. Ue q̄ con dunt leges iniq̄e et scribentes iniustitiaꝫ scripse runt vt opprimerent inopē in iudicio: et vim fa cerēt cause humiliū. dicit q̄s Monal. in sūma: q̄ iudex q̄ ex ignorātia iniquā tulit sniam: tenet lēo de dāno dato. ff. ꝺ vari. et extraor. cognit. et. instit. de obligat. q̄ ex q̄si delict. nasc. in pnā. Et ꝺ si posset inducere illū ꝑ q̄ sniam iniustā tulit ad plenā satisfactionē lēo. C. de pena iu. q̄ ma. iud. l. fi. et. xj. q. iij. c. quattuor. Nō em̄ debuit se intromittere ad id ad q̄s nō erat idoneus: ideo punit er q̄si delicto. et ide dicit Job. an. in. c. cū eternū verbo. ꝓ demnādus. extra de sen. et excō. iudi. li. vj. Si aūt decept⁹ fuit talis iudex ꝓ filio assessoris: q̄ putabat idoneū: tenebit assessor: ad satisfactionē: fm Ray. et Hostien. in summa. T

Uarto cōmittit rapina aduocatione. Nā
q raptor ꝺ aduocatus q̄ sua negligētia vel culpa aut ignorantia pdit cām illius cui⁹ est aduocatus: vl̄ si imoderatū salariū exigit. licz enim dicat Aug. q̄ aduocato licz vēdere iustū patrocinium: et iuri cōsulto vez ꝓsilium. xxiij. q. v. c. nō sanc. nō tñ ꝺz petere imoderatū. Moderatū aūt salariū attēdit fm Ray. in sūma ꝓsiderata q̄ntitate cause et labore aduocatōis: et scia ac facundia aduocati: et ꝓsuetudine regiōis. Et ꝺ b est ter. in. l. j. §. i bonorarijs. ff. ꝺ vari. et extra. cogni. Ad uocatus q̄s q̄ ex dolo et fraude iuste dānificat pte ꝓtraria vtēdo sathanica doctrina quā ponit spe culator: in ti. de aduocato. §. ꝓsequenter. et. §. sed. et. §. vtriusq;. vbi describit cautelas q̄s debent habere aduocati: tenet pti lese ad oīe interesse: fm Monal. in sūma in tractatu restitutionum. Silr si instruxit discretū suū ad negādū veri

rare: qđ facere solēt aduocati: vt inđt glo. in c. j. de cōsel. li. vj. t. d. i. c. sepe. Vel si ad monuit eos ad perendū dilationes supfluas t terminos ideo: qđ solēt facere aduocati: vt inđt glo. in c. statutū. §. h. de rescriptis. li. vj. peccat mortalit: t tenēt ad restitutionē ral' offenso p ei⁹ cauillationē. Sīc aūt aduocati nō restituēres dānant. Nā legāt in cronicis ordinis nīi q⁹ frater Job. pens q fuit scōs gñalis ipi⁹ ordis cū eēt iudex t aduocat⁹ i cuitate castellana semel extitēs ad fenestrā dom⁹ sue q respiat i viā publicā: videbat custo dē porcos porcos i stabulo claudere volentē nec valentē: eos vn⁹ iret hinc t alius inde. Lōgo fere insaniret plenus ire clamare cepit. O porca maledicta intrare stabulū: ficut iudices t aduocati intrāt ifernus. Quo dicto statim porci mutuo se ipellentes sine mora t strepitu intrauerunt. pter qđ ipe iudex t aduocat⁹ timore preter mutantis renūciauit: t ordinē nostrū intrauit: ac sanctis bō fact⁹ fuit. Doc cū de malis aduocatis t iudicibus solūmodo intelligit. Predicta aūt de aduocatis dānificantibus primū intelligunt etiā de procuratoribus t notarijs q pigno rantiā dānificāt pces: fm eūdē Job. de pla. instit. de obli. q ex delicto nas. in pncipio: tenent ad interesse l. fi. ff. de magistratibus cōuentādis. Tenent eēm iura scire: vt se facēdis instrūētis ō pjudicent bus illiat' abstinēāt. vt notat glosa i. l. gñali. ff de tabularijs li. vi. Uñ si falsum instrumentū fecerit notarius punitur grauiter: instit. de publi. iudi. §. uēl ler cōdita. de fal. Similiter scribēs pjudicium alienationis pbibite merck man⁹ an. / putationē: vt in. c. ipetralē. §. scriba vero. de pbi. feu. alie. p fede. in vsibus feudorū. Quilibet ḡ artifex pbibens se eē pitū in arte sua: tenēt de oi dāno facto ei sua impina fm Job. de pla. instit. de obliga. q ex quasi delicto nas. in pncipio. t pro bat per. l. fi. §. j. t. ff. si mes. fal. mo. dix. t notat glo. in. l. si qs fundū. §. celsus. ff. locati. Et quo ?dudit q medic⁹ male curās egrotū ex ignoratia: vl' deficiēs curā eo⁹añ terminū: tenēt ad satisfactionē egro. §. pterea. instit. ad. l. aqui. ?cor dat. l. qua actōe. §. fi. cū. l. seqnti. ff. ad. l. aqui. imperitia eēm medici culpe annūerat. Et sic. il'r de iudice t quocūq⁹ artifice. ff. de reāut. l. imperitia. t. j. q. j. c. nō est puranda in fine. ex. xxix. di. c. fi. t extra de ex. t qua. c. ad aures. t. l. illiteratas. §. fi / cut. ff. de offi. pcōli. Uñ rōne asserte penitie lata culpa equiperat dolo. l. ad cōmentariēsez. ff. ō custo. re. Simil'r litigantes ?tra iusticiā tenent ad interesse dānificato: fm Host. in sūma. X

o Exto cōmittit rapina subtractione. s. de amaz. Uñ scriptū est. xvj. q. j. c. decime. Decime ex ōbito requiruntur: t q eas dare noluerint res alienas inuadunt. P

o Eprimo cōmittit rapina restitutione. Quando aliquis sciēter retinet falsum ?tra aliquē mortal'r peccat: t tenēt ad restitutionē: fm Tho. ij. ij. q. lxx. ar. xiij. q. v. c. non sane. t. j. q. j. c. notum sit. t. xvij. q. iij. c. si quis in arrio. Z

Exuo cōmittit rapina falsificatōe. Ra / o por: eēm dicit q falsificat monetā principis vel radit: aut tingit numos. tal' eēm si liber est tradit ad bestias: si seru⁹ morte punit ff. ad. l. cornelia ō fal. l. quicūq⁹. Et q cudit nouā monetā pncipis sine eius auctoritate dz cōburi l. q. C. de falsa mo. Qui ?o cudit falsam mone / tā auctoritate: vel alteri⁹ inferiorie a pnape debet decapitari. l. j. C. de fal. mo. B

Ono cōmittit rapina deceptione: scz pe / n dagioz quādo sūt licita t honesta: fm Ray. in summa t babek in sūma ?fesso. li. ij. ti. v. q. xxix. que aūt sint licita pedagia: vide p doct. in. c. sup quibusdā. ō verb. sig. Decimo cōmittit rapina impositōe scz nouoz pedagiorum. Nā talia imponēres sine licētia eoz ad qs spectat: ipso facto sniam excōicationis incurrunt. Et nō possunt absolui: nisi p sedē apl'icaz: vt patet in pcessu curie romane: marie Martini q̄n / ti: qui inapit. Martin⁹ epūs tc. Et omni anno ex ore pape excōicāt imponēres noua pedagia: t hoc in die cene dñi. Et ideo tales mortal'r peccant: fm Monal. in summa. in tractatu restitutionū. t Host. in summa. vnō. C. noua vectigalia instituī nō posse. l. ij. t. iij. pbibent talia ve ctigalia noua instituī. t pbant hec oia p. c. si qs romipetas. xxiij. q. iij. t extra de treugat pace. c. innouam⁹. t extra de censi. c. quenit. v. oportet. t. c. cū apl's. §. pbibemus. t. xj. q. ij. c. nobis eēm arca finē. v. si quid fortē. t. ff. de publica. l. vectigalia. ff. loca. l. ex cōducto. §. vno. Quādo autez vectigalia sūt legitime instituta fm formā. c. super quibusdā. de verb. sig. nūc possunt exigi cuz bona ?scientia. Et hoc si exigēres faciūt illud pter quod fuit institutū pedagiū: aliter nō. Nā cessante causa in recipiēte: cessat obligatio in dante. xvj. di. §. bis oibus. t extra. de iureiu. c. pueri. Quādo aūt pedagiū nō est iustū: vel quādo est iustū t exactores nō faciūt illud pter qđ institutū est pedagiū: tenent ad restitutionē illis a q bus acceperūt si inuenianť: aliter debēt erogari pauperibus extra de vsu. c. cū ru. t hec fuit sententia Raymun. t Ulde. ac Jnno. vt patet in summa cōfes. li. ij. ti. v. q. xxix. Imponēres q̄s collectas si / ue pstantias vltra debitū rationis: t exigēres seruitia indebita a subditis: vt operas in agris: et vecturas: rapinā cōmittūt fm Tho. ij. ij. q. lxij. ar. penultimo. B

Xigentes aūt talia a clericis sine licentia c pape rapinā cōmittūt: t si post monitionē nō cessauerint sūt excōmunicati. extra de penis. c. nostrā. Exigēres aūt a psonis eccliasticis p se vel p alios: gabellas: vel pedagia: pro psonis eoz aut p rebus quas nō deferūt vl' deferri facīt causa negociationis si sunt singulares p

sone: ipso facto sūt excōicati: nō obstante quali / bet ?suetudine talia exigendi. Si aūt sit collegium: vel vniuersitas: castrū: vl' ciuitas: ipo facto subijcit interdicto: nec a pdicto absolui possunt nisi plene restituāt t de crūl gressiōe satisfecerint: extra de censi. c. quāq̄. li. vj. L

Ndecimo cōmittit rapina ab his q no v lunt soluere legata facta ad pias causas et cōmittunt sacrilegium. xvij. q. ij. c. qui oblationes. D

Vodecimo quicūq⁹ dānificauit aliquē d quocūq⁹ mō tenēt ad restitutionez. Fm Sco. in. iij. di. xv. al's est rapt⁹. Jtē ille qui est obligat⁹ alicui t nō soluit cū possit valde peccat: t puniēd⁹ est. insti. de acti. t obli. §. vti q⁹ in ista. Tales eēm q accipiūt ad credendaz in apothecis: t postea nunq̄s soluūt sūt raptores t fures domestici: qui rapiūt t furant sine periculo vite. Sed ad mortē ꝓueniēt sempiternaz. Sz eēm sicut magnū est pcm̄ nō soluere debita cum quis pōt. ita graue sceleus est illorum creditorū qui incarcerari faciūt pauperes nō valētes soluere: t ?sequēter illos destruentes. Jnanis eēm est actio quā inopia debitoris excludit. l. nā ia. ff. ō dolo. t. c. olim. de resti. spo. Si'liter quicūq⁹ habet rē ad aliū ptinentē tenēt fm Sco. in. iij di. xv. ar. ij. q. iij. restituere eā de p̄senti si pōt. t assignat Scot⁹ rationē. t Tho. atq⁹ Alexā. lombar. t Richar. ac Landul. ncapo. t Fran. de mayro. in. iij. di. xix. t Asten. in sūma. li. v. ti. xix. q: licet pcepta affirmatiua ipius dei nō obligēt ad semper: tñ obligāt pcepta negatiua. Et q̄uis pcepti de restitutiōe faciēda: videat affirmatiuum fm formā verboz tñ iplicat aliqd negatiuū q̄ quis pbibet detinere alienū. t ideo sic auferre alienū est mortale: ?tra pceptū dñi negatiuū. Exo. xx. Nō furtū faciēs: ita t tenere alienū iuito dño Ideo tenēt statim reddere cū potent. Uñ dicit Scot⁹ vbi s. q⁹ sicut tenēs adulterā semp est in pcō mortali donec restituerit eā viro suo: t nō est capax pnie: sz irriso: si nō reliquat eā: t si veniat ad pniam antequ relinquat addit pcm̄ peccato: ita detinēs alienū. Jdeo Augu. in epl'a ad Macedoniū. t babek. xiij. q. vj. c. j. dicat. Nō remittit pcm̄: nisi restituat male ablatū. Et idem babek de reg iur. li. vj. c. pcm̄. t. xxiij. q. ij. c. legatur. t de peni di. ij. c. nemi. t extra de fur. c. porro t in glo. ibi sup verbo. satisfacere. t de vsuris. c. cū ru. vñ si pōt restitui: debet restitui idez: p iura allegata. Si aūt nō pōt restitui debet fieri restitutio in equalēm si sit possibile: vt notat extra. ne liter pen. c. ij. si vo equalēs reddi non pōt dz fieri vbi ē. ?tra facēs aūt est rapt⁹. Aut eēm glosa. in c. sepe. de resti. spo. Jura. p eodē reputāt auferre t detinere iuuste. ar. ad b. xvj. q. j. c. de crimic. Et his dñi dicēs. Si in ignē mittit q nō vedent rē

ptā: vbi putas mittēd⁹ est q inalit alienā. Si cū diabolo ardere bz q nudū nō vestit: vbi putas arsur⁹ est q vestitū expoliauit. Et idē dic Raban⁹ sup Matth. xxv. c. t Fulgēt⁹ tractās illud Matth. vij. Oīs arbor q̄ nō fac fructū bonū tc. dicit. Si sterk in ignē mittit rapacitas q̄d meretur. Et si iudicatū sine miscōia fiet ei q non fecerit miscōiam: qle iudicatū erit ei q fecerit rapinā. hec ille. Et iō reddite q sunt cesaris cesari. t q sūt dei deo. Matth. xxij.

Feria secba post terciā dñicā in q̄dragesima i die sci Matthie in mane: de simonia: t de vsura. Sermo vigesimus sextus. E

Rat vir potēs

e t diues: sed lepr⁹osus. viij. Regū. v. Et in epl'a occurrēs ie feric. Scōm expositores sacre scripture Leuit. xiij p lepra intelligit spūaliter pcm̄ hereticale: vt etiam inđt Aug. i omelia sup Luc. xvij. c. Uñ aliqñ p lepra in sacra scriptura significat oīe pcm̄ mortale. vñ quilibet in mortali existēs dicitur lepr⁹osus. vt inđt Nicolaus de lyra i suis moralitatibus sup. iij. Regū. v. Qñq⁹ etiā p lepra significat simonia: fm Aug. in quodā sermōe ad heremitas. Nonunq̄s etiā p lepra significat auaricia. vñ scriptū est. j. q. j. in. c. scito turpē. Oēs cupidi: oēsq⁹ auari spūalē lepram cū diuitijs suis possidēt. Jdeo bñ dicunt verba ppositi. Erat vir potēs t diues: sz lepr⁹osus. Sup quibus verbis duo cōsiderabim⁹. Primo simonie vicium. Secundo vero peccatum vsure.

Pars prima de simonia. F

Jrca simoniaz q̄runt q̄nq̄. Primo c eius diffinitio. Pro qua sciendū fm Alexā. de ales in. iij. ptē sūme: in trac. de. vij. pcepto decalogi. q. vlti. t Ric. nostruz in. iij. di. xxv. t Tho. ibidē: t. ij. ij. q. c. t canonistas. in. c. qui studet. j. q. j. t Raymūdus in sūma: q⁹ simonia est studiosa voluntas emēdi vel vendendi aliquid spūale vl' spirituali annexum. Et fm predictos doctores: p spiritualia itelliguntť sacramēta: vt baptism⁹ chrisma cuchanstia ordo: pnia extrema vnctio t bñdictio nuptiaz. p⁹o quibus dare pecuniam vl' recipere vt pceū eoz⁹ p⁹obibitū ē: q⁹ simonia. Annexa vero spiritualib⁹ vl' sacramēntalia sūt dedicationes ecclesiarū cōsecratiōes virginū: t aliaz rerū ad cultū diuinū pertinentiū: bñdictio abbatū. absoluno ab excōmunicatōe vl' ab alijs cēsuris ecclesiasticis. clericio p⁹elatoz ecclesiastico rū. cōfirmatio eoz⁹: renūciatio visitatio ipoz p̄latoz: cor⁹rectio criminū vl' desistere a cor⁹rectione in iudicio ecclesie. cura animaz: ingressus religiōis vel monasterij. eccl'ia seu bñficiū simplex vel curatū: p̄benda: dignitas ecclesiastica. Ut archidiaconat⁹: p̄positura: epat⁹ officiū: sepultura

rarē: qs facere solēt aduocati: vt inqt glo. in. c. j. de cōsuetu. vj. tit. di. c. sepe. Vel si ad monuit eos ad perendū dilationes superfluas ꝛ terminos ideb̄itos: qs solēt facere aduocati: vt inqt glo. in. c. statutū. §. h. de rescriptis. li. vj. peccat mortalit̄: ꝛ tenet ad restitutionē tal̄ offensio p̄ q̄ cauilla tionē. Isti aūt aduocati nō restituētes dānant. Nā legit in cronicis ordinis nīr q̄ frater Job. pens q̄ fuit seōs gñalis ip̄i⁹ ordis cū eēt iudex ꝛ aduocat⁹ i curia castellana semel erutēs ad fenestrā dom⁹ sue q̄ respiat i vtā publicā: videbat custodē porcos porcos i stabulo claudere volentē nec valentes: eos vn⁹ tret hinc ꝛ alt⁹ inde. Eūq; fere insanirent plenus ire clamare cepit. O porca maledicta intrate stabulū: sicut iudico ꝛ aduocati intrāt infernū. Quo dicto statim porci mutuo se impedientes sine mora ꝛ strepitu intrauerunt. p̄ter qd ipe iudex ꝛ aduocat⁹ tunc de re⁹ mūdanis renūciauit: ꝛ ordinē nostrū intrauit ac sanctis bō fact⁹ fuit. Hoc tñ de malis aduocatis ꝛ iudicibus solūmodo intelligit. Prudentes aūt de aduocatis dānificantibus primū intelligunt etiā de procuratoribus ꝛ notarijs q̄ p signorannā dānificāt gentes: sm eūm Job. de pla. insti. de obligā. q̄ ex quasi delic. nasc. in p̄ncipio. ꝛ pro hac per. l. fi. §. j. ꝛ. ff. si mensor. falsum. modi. dicit. ꝛ notat glo. in. l. si q̄s fundū. §. celsus. ff. locati. Et quo ꝗdubit̄ q̄ medic⁹ male curās egrotū ex ignoratia: vel dereliq̄ns curā et⁹ añ terminū: tenet ad sanitatē egro. §. p̄terea. insti. ad. l. aqui. ꝗ cor dat. l. qua actor. §. fi. cū. l. seq̄nti. ff. ad. l. aquil. impenna eūm media culpe annūerat. Et sic de iudice ꝛ quocūq; artifice. ff. de re. iur. l. imperitia. ꝛ. j. q. j. c. nō est putanda in fine. ex. extr. di. c. fi. ꝛ extra de ea. ꝛ qua. c. ad aures. ꝛ. l. illiterat⁹. §. si cui. ff. de offi. presi. Un rōne asserte peritie lata culpa equiperat dolo. l. ad cōmentariēsem. ff. de custo. re. Simil̄r litigantes ꝗtra iusticiā tenent ad ī̄teresse damificato: sm Hosti. in sūma.

O Extra cōmittit rapina subtractione. s. de amaz. Un̄ scriptū est. xvj. q. j. c. decime. Decime ex d̄no requirūtur: ꝛ q̄ eas dare noluerint res alienas inuadunt.

P Eptimo cōmittit rapina testificatione.

O Quando aliquis scienter testificat falsum ꝗtra aliquē mortal̄r peccat: ꝛ tenet ad restitutionē. sm Tho. ij. ij. q. lxx. ar. viij. q. v. c. non sane. ꝛ. q. ij. q. j. c. notum sit. ꝛ. xvij. q. iij. c. si quis in arto.

Z Crauo cōmittit rapina falsificatōe. Raspo: em̄ dicit q̄ falsificat monetā p̄ncipis vel radit: aut tingit numos. tal̄ em̄ si liber est tradit ad bestias: si seru⁹ morte punit ff. ad. l. cornelia. d fal. l. quicūq;. Et q̄ audit nouā monetā p̄ncipis sine eius auctoritate d̄z cōburi l. q. C. de falsa mo. Qui vo audit falsam monetā auctoritate: vel alter⁹ inferioris a p̄nape debet decapitari. l. j. C. de fal. mo.

B Ono cōmittit rapina deceptione: scz pedagioꝝ quādo sūt licita ꝛ honesta: sm Raȳ. in summa ꝛ habet in sūma ꝗfesso. li. ij. ti. v. q. xxix. que aūt sint licita pedagia: vide p doct. in. c. sup quibusdā. d verb. sig. Decimo cōmittit rapina impositiōe scz nouoꝝ pedagiorum. Nā talia imponētes sine licētia eoꝝ ad q̄s spectat: ipso facto sniam excōicationis incurrunt Et nō possunt absolui: nisi p sedē aplicaz: vt patet in. c. ij. de iudi. li. vj. Et nō possunt absolui: nisi p sedē aplicaz: vt patet in. c. ij. de iudi. li. vj. peccat mortalit̄: ꝛ tenet ad restitutionē tal̄ offensio p̄ q̄ cauilla tionē. Isti aūt aduocati nō restituētes dānant. Nā legit in cronicis ordinis nīr q̄ frater Job. pens q̄ fuit seōs gñalis ip̄i⁹ ordis cū eēt iudex ꝛ aduocat⁹ i curia castellana semel erutēs ad fenestrā dom⁹ sue q̄ respiat i vtā publicā: videbat custodē porcos porcos i stabulo claudere volentē nec valentes: eos vn⁹ tret hinc ꝛ alt⁹ inde. Eūq; fere insanirent plenus ire clamare cepit. O porca maledicta intrate stabulū: sicut iudico ꝛ aduocati intrāt infernū. Quo dicto statim porci mutuo se impedientes sine mora ꝛ strepitu intrauerunt. p̄ter qd ipe iudex ꝛ aduocat⁹ tunc de re⁹ mūdanis renūciauit: ꝛ ordinē nostrū intrauit ac sanctis bō fact⁹ fuit. Hoc tñ de malis aduocatis ꝛ iudicibus solūmodo intelligit. Prudentes aūt de aduocatis dānificantibus primū intelligunt etiā de procuratoribus ꝛ notarijs q̄ p signorannā dānificāt gentes: sm eūm Job. de pla. insti. de obligā. q̄ ex quasi delic. nasc. in p̄ncipio. ꝛ pro hac per. l. fi. §. j. ꝛ. ff. si mensor. falsum. modi. dicit. ꝛ notat glo. in. l. si q̄s fundū. §. celsus. ff. locati. Et quo ꝗdubit̄ q̄ medic⁹ male curās egrotū ex ignoratia: vel derelinq̄ns curā et⁹ añ terminū: tenet ad sanitatē egro. §. p̄terea. insti. ad. l. aqui. ꝗcor dat. l. qua actor. §. fi. cū. l. seq̄nti. ff. ad. l. aquil. impenna eūm media culpe annūerat. Et sic de iudice ꝛ quocūq; artifice. ff. de re. iur. l. imperitia. ꝛ. j. q. j. c. nō est putanda in fine. ex. extr. di. c. fi. ꝛ extra de ea. ꝛ qua. c. ad aures. ꝛ. l. illiterat⁹. §. si cui. ff. de offi. presi. Un̄ rōne asserte peritie lata culpa equiperat dolo. l. ad cōmentariēsem. ff. de custo. re. Simil̄r litigantes ꝗtra iusticiā tenent ad ī̄teresse damificato: sm Hosti. in sūma.

O Extra cōmittit rapina subtractione. s. de amaz. Un̄ scriptū est. xvj. q. j. c. decime. Decime ex d̄no requirūtur: ꝛ q̄ eas dare noluerint res alienas inuadunt.

P Eptimo cōmittit rapina testificatione.

O Quando aliquis scienter testificat falsum ꝗtra aliquē mortal̄r peccat: ꝛ tenet ad restitutionē. sm Tho. ij. ij. q. lxx. ar. viij. q. v. c. non sane. ꝛ. q. ij. q. j. c. notum sit. ꝛ. xvij. q. iij. c. si quis in arto.

Z Crauo cōmittit rapina falsificatōe. Raspo: em̄ dicit q̄ falsificat monetā p̄ncipis vel radit: aut tingit numos. tal̄ em̄ si liber est tradit ad bestias: si seru⁹ morte punit ff. ad. l. cornelia. d fal. l. quicūq;. Et q̄ audit nouā monetā p̄ncipis sine eius auctoritate d̄z cōburi l. q. C. de falsa mo. Qui vo audit falsam monetā auctoritate: vel alter⁹ inferioris a p̄nape debet decapitari. l. j. C. de fal. mo.

B Ono cōmittit rapina deceptione: scz pedagioꝝ quādo sūt licita ꝛ honesta: sm Raȳ. in summa ꝛ habet in sūma ꝗfessoꝝ. li. ij. ti. v. q. xxix. que aūt sint licita pedagia: vide p doct. in. c. sup quibusdā. d verb. sig. Decimo cōmittit rapina impositiōe scz nouoꝝ pedagiorum. Nā talia imponētes sine licētia eoꝝ ad q̄s spectat: ipso facto sniam excōicationis incurrunt Et nō possunt absolui: nisi p sedē aplicaz: vt patet in. c. ij. de iudi. li. vj. peccat mortalit̄: ꝛ tenet ad restitutionē tal̄ offensio p̄ q̄ cauilla tionē. Isti aūt aduocati nō restituētes dānant. Nā legit in cronicis ordinis nīr q̄ frater Job. pens q̄ fuit seōs gñalis ip̄i⁹ ordis cū eēt iudex ꝛ aduocat⁹ i curia castellana semel erutēs ad fenestrā dom⁹ sue q̄ respiat i vtā publicā: videbat custodē porcos porcos i stabulo claudere volentē nec valentes: eos vn⁹ tret hinc ꝛ alt⁹ inde. Eūq; fere insanirent plenus ire clamare cepit. O porca maledicta intrate stabulū: sicut iudico ꝛ aduocati intrāt infernū. Quo dicto statim porci mutuo se impedientes sine mora ꝛ strepitu intrauerunt. p̄ter qd ipe iudex ꝛ aduocat⁹ tunc de re⁹ mūdanis renūciauit: ꝛ ordinē nostrū intrauit ac sanctis bō fact⁹ fuit. Hoc tñ de malis aduocatis ꝛ iudicibus solūmodo intelligit. Prudentes aūt de aduocatis dānificantibus primū intelligunt etiā de procuratoribus ꝛ notarijs q̄ p signorannā dānificāt gentes: sm eūm Job. de pla. insti. de obligā. q̄ ex quasi delic. nasc. in p̄ncipio. ꝛ pro hac per. l. fi. §. j. ꝛ. ff. si mensor. falsum. modi. dicit. ꝛ notat glo. in. l. si q̄s fundū. §. celsus. ff. locati. Et quo ꝗdubit̄ q̄ medic⁹ male curās egrotū ex ignoratia: vel derelinq̄ns curā et⁹ añ terminū: tenet ad sanitatē egro. §. p̄terea. insti. ad. l. aqui. ꝗcor dat. l. qua actor. §. fi. cū. l. seq̄nti. ff. ad. l. aquil. impenna eūm media culpe annūerat. Et sic de iudice ꝛ quocūq; artifice. ff. de re. iur. l. imperitia. ꝛ. j. q. j. c. nō est putanda in fine. ex. extr. di. c. fi. ꝛ extra de ea. ꝛ qua. c. ad aures. ꝛ. l. illiterat⁹. §. si cui. ff. de offi. presi. Un̄ rōne asserte peritie lata culpa equiperat dolo. l. ad cōmentariēsem. ff. de custo. re. Simil̄r litigantes ꝗtra iusticiā tenent ad ī̄teresse damificato: sm Hosti. in sūma.

X Ero cōmittit rapina subtractione. s. de amaz. Un̄ scriptū est. xvj. q. j. c. decime. Decime ex d̄no requirūtur: ꝛ q̄ eas dare noluerint res alienas inuadunt.

P Eptimo cōmittit rapina testificatione.

O Quando aliquis scienter testificat falsum ꝗtra aliquē mortal̄r peccat: ꝛ tenet ad restitutionē. sm Tho. ij. ij. q. lxx. ar. viij. q. v. c. non sane. ꝛ. q. ij. q. j. c. notum sit. ꝛ. xvij. q. iij. c. si quis in arto.

Z Crauo cōmittit rapina falsificatōe. Raspo: em̄ dicit q̄ falsificat monetā p̄ncipis vel radit: aut tingit numos. tal̄ em̄ si liber est tradit ad bestias: si seru⁹ morte punit ff. ad. l. cornelia. d fal. l. quicūq;. Et q̄ audit nouā monetā p̄ncipis sine eius auctoritate d̄z cōburi l. q. C. de falsa mo. Qui vo audit falsam monetā auctoritate: vel alter⁹ inferioris a p̄nape debet decapitari. l. j. C. de fal. mo.

B Ono cōmittit rapina deceptione: scz pedagioꝝ quādo sūt licita ꝛ honesta: sm Raȳ. in summa ꝛ habet in sūma ꝗfessoꝝ. li. ij. ti. v. q. xxix. que aūt sint licita pedagia: vide p doct. in. c. sup quibusdā. d verb. sig. Decimo cōmittit rapina impositiōe scz nouoꝝ pedagiorum. Nā talia imponētes sine licētia eoꝝ ad q̄s spectat: ipso facto sniam excōicationis incurrunt Et nō possunt absolui: nisi p sedē aplicaz: vt patet in. c. ij. de iudi. li. vj. peccat mortalit̄: ꝛ tenet ad restitutionē tal̄ offensio p̄ q̄ cauilla tionē. Isti aūt aduocati nō restituētes dānant. Nā legit in cronicis ordinis nīr q̄ frater Job. pens q̄ fuit seōs gñalis ip̄i⁹ ordis cū eēt iudex ꝛ aduocat⁹ i curia castellana semel erutēs ad fenestrā dom⁹ sue q̄ respiat i vtā publicā: videbat custodē porcos porcos i stabulo claudere volentē nec valentes: eos vn⁹ tret hinc ꝛ alt⁹ inde. Eūq; fere insanirent plenus ire clamare cepit. O porca maledicta intrate stabulū: sicut iudico ꝛ aduocati intrāt infernū. Quo dicto statim porci mutuo se impedientes sine mora ꝛ strepitu intrauerunt. p̄ter qd ipe iudex ꝛ aduocat⁹ tunc de re⁹ mūdanis renūciauit: ꝛ ordinē nostrū intrauit ac sanctis bō fact⁹ fuit. Hoc tñ de malis aduocatis ꝛ iudicibus solūmodo intelligit. Prudentes aūt de aduocatis dānificantibus primū intelligunt etiā de procuratoribus ꝛ notarijs q̄ p signorannā dānificāt gentes: sm eūm Job. de pla. insti. de obligā. q̄ ex quasi delic. nasc. in p̄ncipio. ꝛ pro hac per. l. fi. §. j. ꝛ. ff. si mensor. falsum. modi. dicit. ꝛ notat glo. in. l. si q̄s fundū. §. celsus. ff. locati. Et quo ꝗdubit̄ q̄ medic⁹ male curās egrotū ex ignoratia: vel derelinq̄ns curā et⁹ añ terminū: tenet ad sanitatē egro. §. p̄terea. insti. ad. l. aqui. ꝗcor dat. l. qua actor. §. fi. cū. l. seq̄nti. ff. ad. l. aquil. impenna eūm media culpe annūerat. Et sic de iudice ꝛ quocūq; artifice. ff. de re. iur. l. imperitia. ꝛ. j. q. j. c. nō est putanda in fine. ex. extr. di. c. fi. ꝛ extra de ea. ꝛ qua. c. ad aures. ꝛ. l. illiterat⁹. §. si cui. ff. de offi. presi. Un̄ rōne asserte peritie lata culpa equiperat dolo. l. ad cōmentariēsem. ff. de custo. re. Simil̄r litigantes ꝗtra iusticiā tenent ad ī̄teresse damificato: sm Hosti. in sūma.

sone: ipso facto sūt excōicati: nō obstante qualibet ꝓsuetudine talia exigendi. Si aūt sit collegium: vel vniuersitas: castrū: vl̄ ciuitas: ipso facto subiacet interdicto: nec a p̄dictis absolui possunt nisi plene restituāt ꝛ de crūdelitate sanctecerint: extra de censi. c. quāq;. li. vj.

L Decimo cōmittit rapina ab his q̄ nolunt soluere legata sacra ad pias causas et cōmittunt sacrilegium. xvij. q. ij. c. qui oblationes.

D Vodecimo quicūq; dānificauit aliquē quocūq; mō tenet ad restitutionez. sm Sco. in. iij. di. xv. al̄s est rapto:. Itē ille qui est obligat⁹ alicui ꝛ nō soluit cū possit valeq; in ista. Tales em̄ q̄ accipiūt ad credentiaz in apothecis: ꝛ postea nunq̄s soluūt sūt raptores ꝛ fures domestici: qui rapiūt ꝛ furant sine periculo vite. Sed ad mortē quenit̄ sempiternaz. Sz tñ sicut magnū est pecm̄ nō soluere debita cum quis pōt. ita graue scelus est illoꝝ creditorū qui incarcerari faciūt pauperes nō valentes soluere: ꝛ ꝓsequūtur illos destruentes. Inanis em̄ est actio quā inopia debitoris excludit. l. nā is. ff. d dolo. ꝛ. c. olim. de resti. spo. Silr̄ quicūq; habet rē ad aliū pertinentē tenet sm Sco. in. iij. di. xv. ar. ij. q. iij. restituere cā de p̄senti si pōt. ꝛ assignat Scot⁹ rationē. ꝛ Tho. atq; Alexā. lombar. ꝛ Richar. ac Landul. neapo. ꝛ Fran. de mayro. in. iij. di. xix. ꝛ Astēn. in sūma. li. v. ti. xix. q̄ licet p̄cepta affirmatiua ip̄ius dei nō obligēt ad semper: tñ obligāt p̄cepta negatiua. Et q̄uis p̄cepti de restitutiōe faciēda: videat affirmatiuum sm formā verboꝝ tñ iplicat aliq̄d negatiuū q̄ quis p̄hibet detinere alienū. ꝛ iō sic auferre alienū est mortale: ꝗtra p̄ceptū dñi negatiuū. Ero. xx. Nō furtū facies: ira ꝛ tenere alienū iuito dño Ideo tenet statim reddere cū potest. Un̄ dicit Scot⁹ vbi ū. q̄ sicut tenēs adulterā semp est in p̄cō mortali donec restituerit eā viro suo: ꝛ nō est capax p̄nie: sz irriso: si nō reliquat eā: ꝛ si veniat ad p̄niam anteqū relinquat addit pecm̄ peccato: ira detinēs alienū. Ideo Augu. in epl̄a ad Macedoniū. ꝛ habet. xiij. q. vj. c. j. dicat. Nō remittit pecm̄: nisi restituat male ablatū. Et idem habet de reg. iur. li. vj. c. pecm̄. ꝛ. xxiij. q. ij. c. legatur. ꝛ de pen. di. ij. c. nemi. ꝛ extra de fur. c. porro ꝛ in glo. ibi sup verbo. satisfacere. ꝛ de vsuris. c. cū tu. vñ si pōt restituī: debet restitui ideq; p iura allegata. Si aūt nō pōt restitui debet fieri restitutio in equalēm si sit possibile: vt notat extra. ne restitutio ad arbitriū boni viri: vt inqt Astesa. c. sepe. de resti. spo. Jura p eode reputāt auferre ideo ꝓ tales raptores ecclam̄at Aug. in. li. d ver dētinere iuste. ar. ad b. xvj. q. j. c. de crimie. Et bis dñi dicēs. Si in ignē mittit q̄ nō dederit rē

ap̄riā: vbi putas mittēd⁹ est q̄ iuste aliena. Si cū diabolo ardere bz q̄ nudū nō vestit: vbi putas arsur⁹ est q̄ vestitū expoliauit. Et idē dic Raban⁹ sup Matth. xxv. c. ꝛ Fulgē⁹ tractās illud Matth. vij. Omis arbor: q̄ n̄ fac fructū bonū ꝛc. dicit. Si sterit in ignē mittit rapacitas q̄d mereatur. Et si iudiciū sine misericordia fiet ei q̄ non fecerit misericordiam: q̄le iudiciū erit ei q̄ fecerit rapinā. hec ille. Et iō reddite q̄ sunt cesaris cesari. ꝛ q̄ sūt dei deo. Matth. xxij.

Feria sexta post tertiā dñicā in q̄dragesima ī die sci Matthie in mane: de simonia: ꝛ de vsura. Sermo vigesimus secundus. E

Rat vir potēs

E ꝛ diues: sed leprosus. iij. Regū. v. Et in cpl̄a occurrētis feric. Scōm exp̄sitores sacre scripture Leuit. xiij p lepra intelligit spūaliter pecm̄ heresis: vt etiam inqt Aug. i omelia sup Luc. xvij. c. Un̄ aliqn̄ p lepra in sacra scriptura significat oīne pecm̄ mortale. vñ quilibet in mortali existēs dicitur leprosus. vt inqt Nicolaus de lyra i suis moralitatibus sup. iij. Regū. v. Qñq; etiā p lepra significat simonia: sm Aug. in quodā sermōe ad heremitas. Nōnunq̄s etiā p lepra significat auaricia. vñ scripti est. j. q. j. in. c. sacro turpe. Oēs cupidi: oēsq; auari spūaliē leprosi cū diuitijs suis possidēt. Ideo bñ dicunt verba ꝓposita. Erat vir potēs ꝛ diues: sz leprosus. Sup quibus verbis duo cōsiderabim⁹. Primo simonie vitiū. Secundo vero peccatum vsure.

Pars prima de simonia. F

Irca simoniaz q̄runt q̄q;. Primo eius diffinitio. Pro qua sciendū sm Alexā. de ales in. iij. gre sūme: in tract. de. vij. p̄cepto decalogi. q. vlti. ꝛ Ric. nostruz in. iij. di. xxv. ꝛ Tho. ibidē. ꝛ. ij. ij. q. c. ꝛ canonistas. in. c. qui studet. j. q. j. ꝛ Raymū duz in sūma: q̄ simonia est studiosa voluntas emēdi vel vendendi aliquid spūale vl̄ spirituali annexuz. Et sm predictos doctores: p spiritualia intelliguntur sacramēta: vt baptism⁹ chrisma cuchanistia ordo: pnia extrema vncio ꝛ bñdictio nupciaꝝ pro quibus dare pecuniam vl̄ recipere vt p̄ciū eorū prohibitū ē: q; simonia. Annexa vero spiritualibus vl̄ sacramēralia sūt dedicationes ecclesiarū cōsecratiōes virginū: ꝛ aliaꝝ rerū ad cultū diuinū pertinentiū: bñdictio abbatū. absolutio ab excōmunicatiōe vl̄ ab alijs cēsuris ecclesiasticis. electio prelatoꝝ ecclesiasticorū. cōfirmatio eorū: renūciatio visitatio ipoꝝ p̄latoꝝ: correctio criminū vl̄ desistere a correctione in iudicio ecclesie. cura animaꝝ: ingressus religiosis vel monasterij. ecclia seu bñficiū simplex vel curatū: p̄benda: dignitas ecclesiastica. Ordo diaconat⁹: p̄positura: epat⁹ officiū: sepulture

vel locus eccle ꝓsecratus ad sepulturā: vel vbi
ẽ sepult⁹ aliq⁹ mus capelle vl̄ parochial⁹ ius
papali deamas: officia ecclīastica vbi est ali⁹
dā iurisdictōis spūalis vt econom⁹ vicedūs t
huiusmodi: ferre sentēnā in iudicio ecclīastico
t simulta p quibus pacta est simonia. j. q. q. c.
quaz pio. vbi diak. Cesset ois pactio: cesset ois
cōuentio. Et est sciendū: q nō soluz qui spūalia
vendūt vel emūt simoniace sunt: sz etiā illi qui
in his mediatores sunt. j. q. q. c. sicut ep̄s. Notā
dū etiā q si q̄s sine pactōe vel exactione exp̄ssa
aliq̄d spūale: p̄ papā vel hac intentiōe: vt
cōferat aliq̄d spūale: puta audit cōfessiōes:
ꝓter illud reapiat ꝛpale: puta cuchari⁹
vel diar missam vl̄ cōfert ordinē siue beneficiū
t similia p̄ papa liter q: sperat ꝓter hoc se habi
turū pecuniā vl̄ aliq̄d aliud. Et simil⁹ qui dat
ꝛpale p̄ papā vt recapiat spūale: puta cuchari⁹
mētalē que est mortale pcm̄: fm Ric. et Tho.
in. iij. t Raymū. t Inno. ac Hostien. in sūma
vt etiā refert in sūma confes. li. j. ti. j. q. v. Sz ta⁹
lis simonia mētalis tollit p̄ p̄nias extra ō simo.
cmādato. Docm̄ cap̄m si bñ ꝓsideret: nō loq̄
tur de pecunia accepta p simoniā mētalē in ven
dicōe spūalium: sed solū vult dicere: q eū bñfi⁹
ciatis vel electis p simoniā mētalē: p̄t dispēsari
sine b̄ q renūcient. Et hoc innuit glo. cuius dez. c.
di. Sola p̄nia purgat sine renūciatōe. Nō aūt
dicat ille textus: licz ad b̄ cōiter allegēt: q accipi
ens pecuniā p simoniā mentalē possit eā sibi li⁹
cite retinere cū hoc sit turpissimū lucrū. Et ideo
ō equitate videt debere restitui: vt infra patebit
vbi declarabit q etiā qñ talis pecunia nō est re
stituēda danti: nec ecclīe: aut alteri pticlari p̄so⁹
ne: videt debere erogari pauperib⁹. Nec obstat p̄⁹
allegatū. cū q̄ ō: q sufficiat satisfacere deo p pe
nitentiā: q: rūderi p̄t: q p̄nia induxit in se sa⁹
tisfactionē t restitutionē male acceptoꝝ: vt per
Theologos. i. iij. di. xv. illō aūt q restituit pau
peribz ō: restitui ꝺo Matthei. xxv. Oēcū q: vni
ex mīnis meis fecist⁹: mihi fecistis: dicit salua⁹
tor: t ista dixit ex cōsilio: put mihi videt de equi⁹
tate: licz doctores cōiter aliter sentiāt: vbi aūt non
fit pactio vl̄ exactio: nec p̄ncipalis intētio est ad
ꝛpalia in collatiōe spūaliū vel receptiōe: sz grat⁹
t demosynam: vel ad sustētatiōnē nature: vl̄ reuerētiā sacramētoꝝ: vel ad ser
uandā laudabilē ꝓsuetudinē: licite t sine simo⁹
nia dari t accipi p̄t: vñ. xxj. q. ij. c. eccl'iasticis. di
cit Greg. Eccl'iasticis vtilitatibz deseruientē: eccle
siastica operet remuneratiōe gaudere. facit. j. q. j.
ait. Et⁹ oblatio nl̄ az culpe maculā ingerit: q nō
Aug. inq̄t. Accipiāt necessitates sustentationē a
ꝓlo: mercedē mīstratiōis a deo. B

a Eādo de simonia videda est q⁹ nomi⁹
natio. Et rūdet fm Alexā. de alex. in. iij.
ꝑte sūme i trac. de. vij. p̄cepto decalogi. t beatus
Tho. atq; Richar. i. iij. di. xxv. t. Pe. t Ulde. i
eadē di. t Ray. in sūma. ac Tho. ij. ij. q. c. t etiaz
babek in sūma ꝓfess. li. j. ti. j. q. iij. q⁹ simonia ꝺz
a Simōe mago: de q̄ hī Act'. viij. q⁹ cū vidisset
dari spīritūscm̄ p impositionē man⁹ ap̄lōꝝ: ob
tulit eis pecuniā dicēs. Date mihi hanc ptātem:
vt cuicūq; ꝑ imposuero man⁹ accipiat spīritūscm̄.
Petr⁹ aūt dixit ad eū: pecunia tua tecū sit i pdi⁹
tiōez: q: existimasti donū dei pecunia possideri
Sz ꝯ b̄ dicta posset: q Simō solū voluit emere
spūalia. Giezi aūt discip⁹ Helisei vēdidit Na⁹
amā syro spūalia. iij. Reg. v. q̄ ponus dicēda est
giezita ꝑ simonia. Rndēt pdicti doctores q⁹ giezi
solū vēdidit donū dei. Simō aūt ad hoc emere
volebat: vt postea alios vēderet. j. q. iij. c. saluator
Et ió pon⁹ dicit simoniā: q: q̄ ad intentionez si⁹
mon in emptiōe t vēditiōe peccauit. D

Ercio q̄rit de simonia ei⁹ detestatio. s. q̄⁹
t re sit pcm̄: t possum⁹ assignare tres ratio⁹
nes. Prīa est ꝓpter vēdentis: q: ille q vēdit
spūalia: nō est illoꝝ dñs sed dispēsatiōe. vnde. j.
Corinth. iij. dicit ap̄l's. Sic nos existimet hō: vt
ministros xp̄i: t dispēsatores ministeriōꝝ dei. Se
cūda rō est ex ꝑte emētis. Ille em̄ q emit rē mul
to mior⁹ p̄cio q̄z valeat: iuste emit: fm Tho. ij.
ij. q. lxxvij. Sz spūalia sunt tāte nobilitat⁹ t ꝓfe
ctiōis: t p ꝓns valoris: q⁹ excedunt oia ꝛpalia. l.
sancim⁹. C. de sacrosan. eccl'. Et ideo nō possunt
p̄cio ꝛpali emi: vñ de sapia q̄ est res spūalis: ꝺz
Sapie. viij. Preciosior est cūctis opib⁹: t oia q̄
desiderant. huic nō valēt cōpari. Tercia rō est ex
ꝑte vēditiōis: q: qui vnq̄ aliq̄ actu ad aliud seu
alio mō q̄z ordinauit deus: iniq̄ facit et tanto
peius: quāto illud est in se dignius. Ordinauit
aūt de⁹ spūalia grat⁹ ꝓferri debere bonis: p mi⁹
nistros suos: vñ Matth. x. cinḡte saluatoꝝ. Gra⁹
tis accepistis gratis date. s. sacramēta t alia spiri
tualia. Que v̄ba habent. j. q. j. c. q̄q̄d. Et quibz
colligit: q⁹ simonia est pcm̄ mortale. Et pōt ad
di Quarta rō q: nll's ꝺz excōicari nisi p mortā⁹
li pcō: vt inq̄t glo. in. c. ex ꝑte. de verb. sig. Et est
ter. de boc. in. c. nemo. xj. q. iij. Propter simoniā
aūt ꝺz q̄s excōicari. j. q. j. c. quicūq; ḡ est morta⁹
le. De b̄ maledicto vicio loquēs Grego. in regi⁹
stro. eq̄pat illud infidelitati cui⁹ verba habent
in. c. cū ois. j. q. j. t in. c. eos. eadē. q. t causa dicit.
q⁹ impia heresis macedonij tolerabilior est q̄m
simonia. Et ideo cetera crimina in comparatiōe
hui⁹ pcti q̄si p nihilo reputant. j. q. j. c. fi. J

Uarto q̄rit de simonia ei⁹ punitio. de q̄
q loquit Grego. nazāzen⁹. j. q. j. c. q studet
di. Judas olim redēptorē vēdidit. mor
laqueo suspēsus eandē redēptiōis grām nō ob
tinuit. t merito q: nemo pōt retinere q̄d vendi⁹
dit. Simō etiā mag⁹ cū eandē grām spūssancti
emere voluit: dānatiōis sue sniam audiuit a pe⁹
tro. Dicit etiā Augu. j. q. j. c. sicut. q⁹ ignis sacri⁹

ficij qui ꝑ. xxx. annos babylonice captiuitatis
sub aq̄ viterat: extinct⁹ est Antiocho Jasoni vē
dere sacerdotiū: qui significauit ignē: id est gra⁹
tiā spūssci nō lucere in simoniac⁹ sacrīs. Et hec
ꝓma punitio pōt dici pditiōis. K

Ecūda pena ꝺz suspēsiōis: notoriū em̄ si⁹
e moniaci sunt suspēsi ab ordinib⁹: t bñ
ficijs simoniace susceptis. j. q. j. c. statui⁹
mus: t. c. quisq⁹. Et hāc suspēsionē videt Am⁹
bro⁹ vocare excōicationē. in. c. reperiunt. j. q. j.
fm glo. Et tales. s. ꝓfectos ordines vl̄ bñficia t
officia ecclīastica: t illa recipientes p simoniā: si
sunt clerici debēt deponi t priuari omni officio
et bñficio: si cōuincant de hoc in iudicio ecclesie
Si aūt sūt laici: vt mediatores simonie debent
excōicari. j. q. iij. c. si q̄s. Efficiunt etiā infames: t
quilibet crimi⁹ us admittit ad accusationē co
rū. extra de simonia. c. tāta. t. c. si dñs. Sed scā⁹
dum q⁹ hodie oēs simoniaci tā vendentes q̄s emē
tes: tā principales q̄s fautores: tā notorij q̄s oc⁹
culti ipso facto sunt excōicati vt ptz p extrauagā
tem Martini q̄rti in ꝓsilio ꝓstantiensi factā: q̄
incipit. Multe. Et p aliā extrauagantē eiusdez:
q̄ incipit. Dānabile scelus. t fuit facta Mātue.
In quib⁹ etiā ꝺz q⁹ ordinari simoniace ipso facto
sunt suspēsi ab executōe suoꝝ ordinū. Et electio
nes aut ꝓfirmatiōes: t quecūs p̄uisiones facte si
moniace sūt ipso iure nulle: nec p̄moti aut cōfir⁹
mari faciūt fructus suos: sed ad restitutionē te⁹
nent tanq̄z iniuste ablatoꝝ. Et idē cōfirmauit.
Eugen⁹ quart⁹ in alia extrauagāti: que incipit.
Cū detestabile. Jte oēs simoniaci t mediatores
quolibet anno in cena dñi excōicant ex ore pape
vt patet i pcessu curie. Dicūt etiā cōiter doctores:
q⁹ solū sūt excōicati ipso facto simoniaci i ordie
vel bñficio. Nec obstat. c. reperiunt. t. c. q̄cunq;
t. c. placuit. j. q. j. t sil'it'. c. ex multis. j. q. iij. Quia
licet sub pena anathematis ꝓhibeāt: etiā solū lo⁹
quunt de simonia in ordie vl̄ bñficio. Aduertē
dū q̄z fm Aste. li. vj. ti. lv. q⁹ qñ simonia est so⁹
lū mentalis: sine oi pactiōe nō ligat talis simōia⁹
cus aliqua p̄dictaꝝ penaꝝ. L

Ertia punitio ꝺz restitutiōis. Pecunia
t eiā simoniace recepta: fm Ray. in sūma
ꝺz restitui eccl'ie: in cui⁹ ꝛpumeliā data ē
extra de simo. c. de hoc aūt. ar. xvij. q. iij. c. si q̄s i
ario. t. xxvij. q. j. c. si quis rapuerit. Et hoc idem
ꝺz in sūma ꝓfess. li. j. ti. j. q. xxij. Et b̄ cuz pecunia
ꝺat alicui pticulari pson: puta p̄lato sol⁹ vl̄ alij
cuicūq;. Ita q⁹ eccl'ie collegiū non est in culpa.
Si em̄ ille q dedit pecuniā: trāsceat postea ad ali
ud monasteriū cū nō possit stare in p̄mo mona
sterio. c. q̄m. de simo. debet illi monasterio dari
pecūia: vt eo viuēte habeat vsū illi⁹ pecunie. Et
postea restituat p̄tori eccl'ie. ar. xvj. q. vj. c. de la⁹
psis. t. c. si q̄s rapuerit. xxvij. q. j. Ex si opponat
q⁹ fieda sit restitutio illi qui dedit. c. veniēs. extra
de simo. Rndet Ray. q⁹ q̄dā dicāt illud dispen⁹

satiōe factū fuisse. Alij distinguūt multiplr: sed
nos possum⁹ distinguere sic: q aut ille q dedit
vult remanere in sectō: t tūc ei nō est facienda restī
tutio nisi in duobz casib⁹: fm Host. in sum. Pri⁹
mo si donās errauit i iure: q: subuenit illi: t re⁹
stitutio fiet ei ꝑ dictū. c. veniēs. Sēdo casus est
si adeo est paup⁹ q⁹ nō habet vñ viuat. Et idem
dicit in sūma ꝓfessoꝝ. vbi. ō. extra aūt hos casus
debet dari eccl'ie in cui⁹ iniuriam erogata est: vt
patuit. ū. Et b̄ q̄n ipa eccl'ia non est in culpa: pu
ta q: solus p̄latus vel alij pticulares solū sunt
in culpa: t nō totū collegiū. Et ita intelligit glo.
in. c. de b̄ aūt. extra de simo. si aūt ipm monaste⁹
riū vl̄ eccl'ia fuit in culpa: vt si quis dedit mona
sterio vl̄ collegio pecuniā vt recapiat. nō ꝺz red⁹
di ei fm Bernhar. in. d. c. de b̄ aūt q: nō est con
uenies q⁹ eccl'ia siue monasteriū cuz tali fraude
sit in lucro. ff. de neg. gest. l. siue hereditaria. Ne⁹
mo em̄ pōt licite retinere q̄d dolose lucrat. ff. de
reg. iur. l. nō fraudant. §. nemo. t. ff. de dolo. per
totū. ió cū eccl'ia nō possit in b̄ casu retinere: nec
debeat restitui ei qui turpiter dedit. in hoc casu
ꝺz erogari pauperib⁹. ar. in. c. cū tu. de vsur'. Si
aūt ille q dedit vult intrare religionē vel iam est
ꝑsona religiosa t trāseat de illo monasterio ad
aliud: nō ꝺz restitui ei. ne ex ea cōmittat aliam si
moniā. Semel em̄ malus semp ꝑsumit malus
in eodē genere delicti. l. si cui. §. huiusmodi. ff. de ac⁹
cusa. Sz ꝺz aliq̄ bono mō dari monasterio ad
q̄d vadit: sine revelatiōe peccati illius. Et cū re⁹
seruatiōe dñij ꝓmo monasterio vl̄ eccl'ie in cui⁹
ꝓtumeliā facta est simonia q̄m ipa eccl'ia nō est i
dolo: vt. ō. patuit: ita q⁹ post mortē illi⁹ reuertat
ad ipam eccl'iā primā siue monasteriū. Si au
tem eccl'ia ipa fuerit in culpa ꝺz dari in totū mo
nasterio q̄d intrat: ne sit ei onerosus. ar. xvj. q. vj
c. de lapsis. t. xxvij. q. j. c. si quis rapuerit. Nō ob
stat. c. veniēs. q: q̄d dat eccl'ie ꝑ eo: siue monaste
rio videt dari ei t p ipm monasterio. Qd enim
mei ꝓplatiōe acquirit inde est ac si ex re mea
acquirat. ff. de acq. hered. l. additio. t. ff. de vulga.
t pupi. l. sz si pl'es. §. in arrogato. Et quibz om⁹
nib⁹ colligit q⁹ pecunia p simoniā accepta obli⁹
gata est ad restitutionē. Et hec est tercia punitō
simoniacoꝝ: punit quoq; hoc maledictū viaus
l. diuina: vñ. iij. Reg. v. Giezi ꝓpter simoniā fac⁹
est lep⁹ osus cū oi posteritate sua. M

Uinto videda est ō simonia ei⁹ modifi⁹
q catio. s. q̄t modis fiat. Et rūdet fm Gre⁹
go. j. q. j. in. c. sūt nōnulli: q⁹ cōmittit q̄n
aliq̄ mun⁹ dat vel accipit ꝑ emptiōe vl̄ vendi⁹
tiōe spūaliū. vnde ibidē dicit Grego. q⁹ aliud est
mun⁹ ab obsequio: aliud a manu: t aliud a lin
gua: mun⁹ ab obsequio est seruit⁹ indebite im⁹
pensa. mun⁹ a mānu est pecunia: mun⁹ a lingua
est fauor: mūdan⁹. Et p pecuniā intelligit omis
sorem ꝛpal': vt dicit glo. ibi. Et p q̄libet boꝝ mu⁹
nerū in spīritualib⁹ datoꝝ vel acceptoꝝ pacto

vel ex ambe vel intentione principali cõmittit si-
monia. Et confirmat b. q. qui. in. Exhortatoꝛ. vbi Ur-
banꝰ papa inqt. Quisq; res ecclesiasticas aut spiri-
tualia q̃ dona dei sunt nõ ad b ad qs instituta
sunt: sz ad q̃stũ lucra munere linguę: vl indebi
te obsequij vel pecunie largit: vel adipiscit simo
niace efficit: hec ibi. Quo aũt manꝰ a lingua vl a
manu inducat simonia videre q̃ Tho. in. iiij. di.
xxv. q. q. a. r. Raȝ. in sũma. Sz beu q̃d dice-
mꝰ de doctoribus ipsis. Audite q̃d Manbeus
poeta in sua poetria pręcepit inquit.

Auꝛ roma sitit: dates amat: adsq; datiuo
Baculus nil roma fauere negat.

Et Dionysius samariensis li. j. pre. q̃. dicit.

Ipsa caput mũdi venalis curia pape
Prostrat: et infirmat cetera mẽbra caput
Sacrũ: certe nephas: nostro prudẽtius euo.
Vendit in turpi condimine nefas.

Christus fact: facer est: doctrina sacraq; sacra
Dona: quid hec vitra vendit ipse deus.

Metrice quoq; dicit a quodã poeta.

Pręsulis albini seu martyris ossa ruffini.
Rome si quis habet vertere cuncta valet.

Sz forsan illa erãt ea tpibus illis: nẽ aũt plani q̃
hodie sẽ fatere ab his defendo sunt immunes: qꝺ
vana sit vez. Ihesus dicit Esaias q̃ba. xxxiij. c. Be
atus q̃ excutit manꝰ suas ab oi munere.

Pars secda bꝰ finẽtis ꝺ vicio vsure. ¶

Eaꝺo et vitio ꝺ vsura duo videnda sẽ
e primo exꝰ diffinitio. secꝺo exꝰ declaratio.
Prio sacꝺũ q̃ vsura diffinit a Raȝ. i
sum. q̃ dicẽ. vsura ẽ lucrũ ex mutuo pa
cto debitũ vl exactũ. Et hãc eaꝺẽ diffinitionẽ po
nit Inno. in. c. j. extra de vsurȝ. et Monal. in. sũ
ma. Brũs aũt Ambro. xiij. q. iij. c. pleriq; sic eã
diffinit. Vsura ẽ qꝺcũ q; accꝺit sorti. Et cũ hac
declaratione pcor: dat. c. j. t. c. vltimũ eiusꝺẽ qõnis.
Gof. aũt in sũma hunc declarationi supaddit dicẽs
vsura est q̃ꝺ sorti accidit: intentione pcedẽte vel
pacto. Hosti. vo. in sũma ti. de vsurȝ. latꝰ diffi-
nit vsurã ꝺi. Vsura est q̃ꝺ solutioni pecunie
mutuate accꝺit ipsi ratione vsus gratia: pactione inter-
posita: vl hac intentione habita in ꝓtractu vl exactione ex
post facto. Pro cuiꝰ diffinitionis declaratione sciẽ
ꝺũ primo q̃ q̃ꝺ accipit vltra sortẽ. id est vltra
portionẽ mutuatã: siue sit pecunia: siue fructꝰ: ve
bladũ: siue vinũ aut seruitiũ siue qꝺcũq; aliuꝺ
qꝺ aliꝰ pꝺo optari pot: vsura est. vt ꝑ Tho. ij.
q. xxxij. t. bi in sum. pfessoꝝ. li. q. ix. q. q. t. v. vbi
dicit q̃ etiã si ꝓter mutuũ recipiat munꝰ a lin-
gua vel ab obsequio tanq; ex obligatione mutui ex
hoc pacto vl intentione principali vsura est. Ihesus in-
quit Ambro. xiij. q. iij. c. pleriq;. Pleriq; refugi
entes pcepta iuris sine lege: cũ decerpsit pecuni-
am negociatoꝝ: ibi nõ in pecunia vsuras exigũt:
sed de mercibꝰ coꝝ tanq; vsuraȝ emolimenta
accipiũt. Ihesu audiat q̃d lector dicat. Neq; inqt vsu-
ram ullam accepisse neq; oĩno reꝝ. Bene q̃ dicit i

tum reputat vel reputare debet illud cõmoduȝ
vl honorẽ ꝓter hoc q̃ Tiaꝰ iuit ad molẽdinuȝ
vel furnũ vel intrauit scolas suas qꝺ nõ fecisset
si pecunia nõ mutuasset. Guil. cõ t Monal. ꝺi
cũt q̃ si debitoꝝ eo ꝓter hoc nõ fuit damnificatꝰ
nõ tenetur creditoꝝ ad restituẽꝺũ eis aliq̃ꝺ ni-
si q̃tenus existimari ꝺz libertas molẽꝺi: vel eũ
ꝺi ad scolas vbi volebãt: etiã pẽfatis circũstan-
tijs de facultate t q̃litate molẽꝺi vel eũꝺi ad sco
las: t de honitate eoꝝ. Sic vo q̃ꝺ cui fit restitu
tio in pꝺicto casu videlz de hac vtilitate quã cõ
sequit mutuãs: et q̃ nõ ꝺamificat debitor: et cum
ei nõ ꝺat nisi tãtũ q̃ntũ ꝺaret alteri nec et subla-
tione libertatis eũꝺi ad alios aliq̃ꝺ patit. Et ista ei nõ
est fieꝺa sanctificatio q̃ in nllo ledit. c. fi. extra de in
iurijs. Respõdeo q̃ ꝺebet erogari pauperibꝰ: qui
semp succedũt qñ nõ ꝓstat cui sit restituendũ. et
extra de vsurijs. c. cũ tu. Et notat extra de simonia
c. de hoc. Et cũ hoc ꝓcoꝝ. Johãn. in regla. pec
catũ. de regu. iur. li. vj.

Eaũdo et ꝺiffinitione ptz q̃ vsura cõmit-
s titur solũ in ꝓtractu mutui veri vel interpre-
ti. Ut etiã inqt Alexan. de ales in. iij. ptẽ
sume. in. t. tractatu de. vij. p̃ cepto decalogi. q. xij
Mutuũ aũt est ꝓtractꝰ in q̃ quis aliq̃ꝺ ꝺat re-
ceptur⁹ nõ iꝺẽ in nũero: sed rãtũ ꝺẽ in genere suo
Et ꝺ: mutuũ et eo q̃ de meo tuũ fiat: q: mutu-
ans trãsfert ꝺñium in eũ cui mutuat. Et fit i re-
bus q̃ ꝓsistũt in nũero: pꝺere vel mẽsura. vt in
l. ij. ff. si cer. pe. Et cõmittit vsura in isto ꝓtractu qñ
aliq̃ꝺ recipit vltra sortẽ: nõ obstãte q̃ mutuans
recipiat in se in aliq̃ casu sortis periculũ. vt in. c.
nauigãti. extra de vsu. vt si qꝺ mutuat cum ad
nũdinas pecuniã: t suscipit i se piculũ maris: est
emi vsurarius vt ibi ꝺicit⁹. Itẽ Sm Alexãꝺ. lom-
bar. in. iij. ꝺi. xv. Si qꝺ mutuat cẽtũ ad decẽ an
nos: ita q̃ si infra decẽniũ alter ꝓtrahentiũ mo
riat ꝺebitor sit liber: sit aũt nll⁹ mortuus ꝺebitor
centũ vsurarius est. Nõ aũt q̃re solũ in mutuo
vero vel interpretato sit vsura est Sm Alexand. de
ales. t Alexan. lõbardũ. vbi. ꝺ. q: cũ vsura sit vi
cium t parũ necesse est q̃ sit in aliq̃ ꝓtractu: respe
ctu sortis ꝺate. Hoc aũt cadere non pot̃ primo
in ꝓtractu vere emptionis t vẽditionis: q: in tali
ꝓtractu nõ accipit aliq̃ꝺ qꝺ accꝺat sorti: quini
mo si aliquiꝺ accipit ꝺe re empta cũ vendit illꝺ
est ꝺe sorte. Nã si quis emat agruȝ p centũ: t in
fine anni percipiat fructus qui valeãt ꝺecẽ: talis
excrescentia ẽ fructꝰ sortis t nõ accꝺit sorti. Eoꝺẽ
etiã mõꝺo si qꝺ emat merces p minori pꝺo i vno
loco vbi abunꝺãt t aliq̃ꝺ lucret vendẽꝺo in alio
loco lucrũ est ꝺe sorte: t ideo licitũ. Itẽ nõ cadit
vsura in vo ꝓtractu locationis q: illuꝺ qꝺ ꝺat p re
locata: est merces ipsius rei t nõ vsura in cõmo
ꝺato. q: si p re cõmoꝺata ꝺat cõmoꝺatũ tũc re
re trãsit in locatũ. Un q̃ꝺam glo. xiij. q. iij. in. c.
qꝺ aũt. inquit q̃ duo sut ꝓtractus qui ꝺe natu-
ra sua gratuita sũt. s. mutuũ t cõmoꝺatũ. Mu-
tuũ aũt si nõ est gratuitũ nõ est mutuũ sed vsu-
ra: cõmoꝺatũ aũt si nõ est gratuitũ nõ est vsura
sed tunc ꝺesinit esse cõmoꝺatum et transit in lo
catum. ꝑ

Quod si q̃ra quare plus in ꝓtractu loca
q tionis liceat accipe vltra sortẽ q̃ in mu-
tuo. Respõꝺeo q̃ hoc est ꝺupliciter. Primo in re locata siue ꝓducta ꝺistinguit eius
vsus t fructꝰ rei ab alienatione: siue ꝓsumptione
sicut ptz in vectura: seu equitatione aut inhabita
tione ꝺomꝰ ꝓducte: t valuas talis vsus nõ ꝓue-
nit ex solo actu t industria ipsius venditoris: sz etiã
t principaliꝰ ex virtuali efficacia rei venditi. vnꝺe
si in rebꝰ mutuatis vera rõ locationis ꝺebeat vltra
sortẽ recipi pot̃. Nã si pecuniã in sacco sigilla
tam alicui quis locauerit ad ostentationẽ: vt a
visitantibꝰ credat ꝺiues t ampliꝰ honoretur et
timeat aut ad ꝺandũ pignus: aut vt sola pre-
sentatione aliqꝺ periculũ siue ꝺetrimentũ euaꝺat:
talis posset accipere aliquiꝺ p hoc: q: nõ fuit ve-
ra mutuatio: nec vsus ei⁹ ꝓsumptio seu re alie-
natio: sed ponus fuit quedaȝ locatio. Talẽ enim
vsum pecunie licite ꝺet q̃s vẽꝺere posset: sicut ꝺi ci
te vẽꝺit vsum vasoꝝ argẽteoꝝ quoꝝ retinet si
bi ꝺñium. t hec habent q̃ Tho. ij. q. xxxij. ar.
j. in resp̃ione tertij argumẽti. t q̃ Hosti. i sum.
in ti. de vsurȝ. t p̃dicta pbãt q̃ ea que habent ff.
cõmodati. l. iij. §. penul. t fi. t. l. seqnn. t iꝺẽ no-
tant in sum. ꝓfessoꝝ. li. q. iij. vij. q. iiij. in re aũt mutuata nõ ꝺistinguit vsus
rei ab ipsa re q: vsus rei est ipsius ꝓsumptio: ve
ꝓtz in blado vino t hmõi. vel ꝺestructio siue ali
enatio vt in pecunia. Sciꝺa rõ quare ꝓcedat in
locato accipe aliquiꝺ: t nõ in mutuo est Sm p̃ꝺ
dictos ꝺoctores. t Johãn. in. c. fi. extra de vsu
ris q: in locato manet ꝓprietas rei locate apud
locantẽ. ff. locati. l. nõ pot̃. quapropt̃ lucrũ iustũ
est: cũ nemo eo gat̃ ꝺe ꝓprio facere beneficiũ. x. q.
iij. c. pcaute in fi. in mutuo aũt mutuãs non tenet
ꝺominiũ rei mutuate: sed trãsfert in eũ cui mu-
tuatur. t ideo nõ est iustũ q̃ res fructificet ei cu
ius nõ est. t hec est etiã sententia Scoti in que-
stione ꝺi. xv. ¶

Ercio colligit et ista ꝺiffinitione ꝺũ ꝺicit
t ipsius rei vsus gratia. q̃ si nõ accipiat aliꝰ
quiꝺ vltra sortẽ gratia ꝓsumptionis vsus
ipsius rei: sz loco pene apposite absq; fraude nõ
esset vsura. Pro cuiꝰ ꝺeclaratione querit nunc ꝺ
possit licite accipi absq; vicio vsure pena appositi
ta in ꝓtractu mutui: t respõꝺet Sm Raȝ. i sum-
ma. Richar. in. iij. ꝺi. xv. q̃ exigens talẽ penã non
tenetur ad restitutionẽ. si nõ fuit apposita in frau-
ꝺem vsuraȝ sed intentione arctꝺi accipientes ad
obseruantiã fideliratis ꝓmissę. extra de arbitrijs.
c. ꝺilecti. t. xij. q. ij. c. fraternitas. ar. xiij. ꝺ. c. qui
ꝺi. t ff. ꝺe reg. iur. l. qui auctore. t. l. j. ff. si qꝺ nu-
tꝺi. nõ ob. Sanctũ est etiã. in. l. qꝺ a quodam. alꝺ

qđ a quoꝫ vel a quo qꝫ. ff. de regũr. qđ a ꝺ̃ pene nõie cractus est eidẽ restituere nemo cogit
Ꝺ̃ vel intelligat Monal. in sum. si semp sit in
tenno recta. l. vt credito: nõ ea intentõe mutuet
quia credat vel speret q̃ talis recipiẽs mutuũz
inciꝺet in penã: qꝫ nũc esset vsurari⁹. ar. in ꝺicto
c. q̃ꝫ. extra. ꝺe. t. in ꝺicto. c. ꝺilecti. ꝺe arbitr. Si
aũt sine fraude appolita sit pena põt exigi tiate:
q̃ publice vtilitaꝫ interest pacta seruari. Et iꝺẽ
tenet Inno. in. c. q. suã. extra ꝺe penis. Et ꝺ mul
to magis obtainet in pena legali imposita a ca
none q põt exigi vltra sortem. xij. q. ij. c. in legibꝫ.
Et in auctẽtica ꝺ̃ qui ꝓpriã. Ꝺe non numerata
pecunia. Silr si iuꝺex statueret: q̃ ꝺebitor nõ
solueꝝ infra terminũ mutuũ aliqꝺ solueret ꝓ
ꝓmissã posset tiate accipi: vñ tiatũ est pe
tere t retinere penam a lege seu a statuto imposi
tam vel etiã iuꝺice ꝓmulgatã: q̃ iuste possiꝺet
qui auctor̃e ꝓpr̃e possiꝺet. Liuste possiꝺet. ff. ꝺe
acq. pos. Notãꝺuz tñ q̃ si ꝺicta pena apponeret
a iuꝺice ꝺe ꝑsensu ptũ ꝺeberẽt attẽꝺi ꝓcurre:
que infra ꝺicent ac si pena esset ꝓuentional t nõ
iuꝺicialis: q̃ i ꝺ magis sequit iuꝺex voluntatẽ
partiũ q̃ꝫ suã. ff. ꝺe re iuꝺi. l. si ꝓuenerit. Et iꝺem
esse si fieret in iuꝺicio collusio. puta q̃ ꝓtes fin
gerẽt se litigare: t tanꝺẽ ꝺebitor ꝓmittat ꝺ̃ se sen
tentiã ferri: vt sic creꝺitor ꝓꝺeat eũ habere obli
gatũ et hac sñia ad tollenꝺã suspitionẽ vsuraꝝ
sicut fit interꝺũ. plꝰ enim ꝺz valere qꝺ agit q̃ꝫ qꝺ
simulate ꝓcipit. C. plus valere qꝺ agit p totũz.
Sz queritꝫ in ꝺubio quiꝺ ꝑsumenꝺũ q̃n talis
pena posita est in ꝓtractu mutui. Et r̃ñ ꝺer Mo
nal. in sum. q̃ si ille qui talẽ penã apposuit ꝓsue
uit esse vsuran⁹: ꝑsumit apposuisse talẽ penam
in fraudẽ vsuraꝝ. ff. ꝺe actio. empt. l. putas. §. j.
t. l. iulianus. ff. ꝺe pigno. act. l. vel vniuersorum
Itẽ ꝑsumeret vsura si p singlos mẽses t annos
cõmittat pena. autẽtica ad hec. C. ꝺe vsur̃. cñ in
iuꝺicio aie stabit eius ꝓfessioni. ſm Hostien. in
sum. t Ulꝺe. vt habet i sum. ꝓfess. eoꝺẽ ti. q. xxij.
t iꝺẽ notat Inno. in. c. suã. extra ꝺe penis: t ꝺns
Anto. ꝺe but. in. c. ꝓquestus. extra ꝺe vsur̃. Ta
mẽ q̃n ꝺebitor sine culpa sua factꝰ esset impotẽs
aꝺ soluenꝺũ nõ esset honestũ: nec licitum petere
talẽ penã: quãuis aliuꝺ sit ꝺe rigore legis ciuil.
l. aꝺ ꝺiẽ. ff. ꝺe ꝛb. obli. Nã ꝺ casu ñ possit pũiri
ꝓmissa q̃ nõ est. t illõ qꝺ acciperet tolleret so
lum rõne rei⁹ qꝺ esset mere vsurariũ: t ideo nec
er ptiũ ꝓuentione: nec er aliqua lege introꝺuci
põt vsura: vt in ꝺe. et grauꝺ. ꝺe vsuris. Itẽ si ꝺe
bitor soluit partem ꝺebiti: nõ potest exigi pena
nisi p ptem nõ solutam: vt notat Inno. in. ꝺ. c. suaz.
posset etiã esse ꝓ soluẽꝺa ita modica q̃ nulla eti
am pena cõmitteret. ꝺicto. c. suam. vbi ꝺicit q̃
ꝺragineꝝ infra terminũ sub pena t soluit exigi
tarreo. sed ꝺebẽt solũ exigi sortẽ. id est residuuz
sortis. Aliqui tamẽ intelligũt illuꝺ. c. in ꝺenciis

qui nõ ꝺebent inꝺiare aꝺ ista lucra: vt ibi ꝺicit.
Sed t si intelligat in ꝺenciis tñ etiã in laicis sal
tem ꝑ soluta parte obstabit perẽti exceptio. Si
quis aũt cogeret aꝺ penã talẽ soluenꝺã illũ qui
sine culpa sua factꝰ fuit impotẽs aꝺ soluenꝺuz:
vt nõ posset soluere in termio: tali coacto ꝺabit
restitutio in integrũ ꝓpter tale impeꝺimentũ. ff.
et quibꝰ cau. maio. l. j.

Quarto et ista ꝺiffinitione colligit q̃ si in
q mutuo sit exꝑssa pactio ꝺe aliqꝺ accipi
ẽꝺo vltra sortẽ q̃ tũc exꝑssa est vsura.
Et tales facientes hos ꝓtractꝰ ꝓpter ꝺicũt vsura
rij. ſm Hosti. marie q̃n sũt ꝓfessi in iure vel cõ
uicti vel q̃n tenẽt mensaz paratã aꝺ vsuras. ar.
extra ꝺe cohabi. clẽ. t multi. c. tua. t. c. fi. t in. c. cũ
in ꝺiocesi. extra ꝺe vsuris. vnꝺ ꝺicit Scotus in
iiij. ꝺi. xv. q̃ aꝺ vitanꝺũ viciũ vsure nõ ꝺz se alẽ
ꝓtrahentiũ ꝓstituere in loco turo ꝺe lucro: t pri
mũ in ꝺãno: q̃ intelligit Scotus vt nõ ponat
se quis in lucro semp aut in pluribꝰ ꝓtingente.
Unꝺe si q̃s mutuaret frumentũ: eo pacto vt si
bi restituat in tpe quo vel semp vel vt i pluribꝰ
est plus valituꝝ. vel si quis vẽꝺit aꝺ terminum
t preciũ ꝺeterminat ꝑ quaciũq̃ ꝺie qua interim
plus valebit: talis committit vsurã: ſm Hosti. in
sum. in ti. ꝺe vsuris. §. an aliqui. t Joban. an. t
glo. in. c. fi. extra ꝺe vsur̃. t Monal. in sum. eoꝺ
ꝺem ti. t Ulꝺe. vt habet in sum. ꝓfess. eoꝺẽ ti. q.
xxj. talis enim ꝓtractus ꝺaꝺicat in pacto. ar. C.
ꝺe solu. l. penul. t. ff. ꝺe ꝺam. infec. l. qui bona. §.
si quis. t. ff. ꝑ socio. l. si nõ fuerit. §. Aristo. t no
tat hec Archi. xiij. q. iiij. §. j. Qñ aũt ꝺebeat plꝰ
vel minꝰ valere attenꝺẽꝺus est solitꝰ cursus re
gionis. l. cũ ꝺe laneonis. §. alinam. ff. ꝺe fun. in
struc. t. l. j. ff. ꝺe flumi. t notat Hosti. in sum. in
ti. ꝺe vsuris. §. an aliquo. ¶. quiꝺ ergo. Sed po
ne q̃ aliquis rogat me vt venꝺã sibi frumentũ
ego aũt venꝺo cũ pacto q̃ soluat mihi tantũ ꝑ
illo quãtũ valebit tpe maij. q̃n cõiter est carius:
nũquiꝺ est vsura palliata. Rñ ꝺer Richar. i. iiij.
ꝺi. xv. ar. v. q. v. q̃ si alꝰ rẽ illã erã venꝺitur⁹ ꝓ
minori ꝑcio t er certa sciẽtia plus venꝺã i alio
termino q̃n verisiliter plus ꝺeber valere est vsu
ra. c. in ciuitate. extra ꝺe vsur. si aũt tpe ꝓtractus
nõ erã venꝺitur⁹ sed seruatur⁹ vsq̃ aꝺ tempus
positũ in solutiõe: tũc rõne ꝺubij ꝓtractꝰ hmõꝺi
excusat. c. nauigãti. §. ille quoq̃. t. §. fi. ꝺe vsur. t
canꝺẽ sñiam tenet Sco. in iiij. ꝺi. xv. Nemo enim
cogit vẽꝺere rẽ suã inuitꝰ. Sed ꝺicit canonistꝭ
in. ꝺ. c. nauigãti. q̃ ꝺebet ꝓfigi aliqꝺ terminꝰ spe
cialis vrpura q̃tum valebit. xv. mẽsis maij. qꝺ
in eoꝺem mense t eaꝺẽ hebꝺomaꝺa ascenꝺit: et
ꝺescẽꝺit sepe ꝑcium rei.

Quinto ꝺz in ꝺiffinitiõe: vel hac intentiõe
q habita in ꝓtractu. s. aliqꝺ babẽꝺi. ꝓ
cui⁹ ꝺeclaratiõe sciẽꝺũ q̃ si aliqꝺ mutu
et gratis. t aliqꝺ sibi ꝺet gratis vltra sortẽ nõ est
vsura. xiij. q. iij. c. vsura. t ꝺi. xvij. c. ꝺe culogijs.

et. j. q. j. c. sicut. Silr ex ſm Gosfr. in sum. t Inno
cẽ. Bern. t Pla. in. c. ꝓsuluit. extra ꝺe vsu. Si
aliquis ꝓncipalr mutuet et charitate tñ secũda
rio habeat spem habenꝺi aliquã remuneratio
nẽ ab illo ita tñ q̃ etiã si saret se nihil habiturũ
vellet mutuare ñ viꝺek vsura: vt etiã tenet Mo
nal. in sum. ar. lxxvij. ꝺi. c. cũ singul. t. lix. ꝺi. c. si of
ficia. t. lxj. ꝺi. c. qꝺ ꝺ ꝺeneꝝ. Cũ enim qꝺ mutuũ ꝺat
liberalr sciat põt ꝺebitorẽ sibi naturalr obliga
ri ab antiꝺota. ff. ꝺ peti. here. l. sed t si lege. §. ꝓsu
luit. t extra ꝺe testa. c. cuz in officijs. t. j. q. vj. c. q̃
pio. t extra ꝺe simonia. c. tua. t ꝓcor. cũ his Mo
stien. in sum. t glo. in. c. ꝓsuluit. extra ꝺe vsu. Et
notat i sum. ꝓfess. vbi. ꝺ. q. j. Si aũt ꝓncipalr cã
mutuãꝺi ponit in expectatiõem lucri vel emolu
menti: ꝑcapue si alꝰ nõ erat mutuaturꝰ: quicqꝺ
postea accepit vsura est: siue sit pecunia vel alia
res: siue ꝓsistat in ꝺãꝺo siue in faciẽꝺo. xiij. q. ij.
c. j. ij. t. iij. t extra ꝺe vsuris. c. j. t. c. ꝓsuluit. Quic
quiꝺ enim accipit cũ tali corrupta intẽtiõe: est vsu
ra. vt inꝺt glo. sup. xxiij. c. Erodi. t Hieron. sup
Ezech. c. vj. t habet ꝛer. Deut. xxiij. vbi ꝺicit ꝺe
us q̃ nõ ꝺebemus recipe ꝓpter mutuũ fruges:
nec aliquã aliã rẽ. Et cũ his omnibꝰ ꝓcorꝺat Ar
chi. t Bos. i sum. in ti. ꝺe vsu. §. qꝺ si nbi. t Ray.
in sum. eoꝺẽ ti. t Hostien. in sum. etiã eoꝺẽ ti. §
fi. t Joban. cal. in. c. fi. extra ꝺe vsu. vbi ꝺicit. Ex
sicut in simonia ꝓhibito muneris inꝺuꝺit nõ
solũ munꝰ a manu: sz etiã a lingua: t obsequio
j. q. j. c. sũt nõnulli. t in ꝺe. t si qõnes. extra ꝺe si
monia. ita t invsura.

Primo addit in ꝺiffinitiõe vl̃ exactione
r et post pacto q̃ quicquiꝺ etiã sine pacto
ꝓtractꝰ queꝝ ꝓpter mutuũ est vsura. xiij. q.
iij. c. pleriq̃. et ibi Archi. ꝺicit quo q̃ Scotꝰ in
iiij. ꝺi. iij. q̃ vltra ꝓꝺicta necesse est q̃ in con
tractu mutui lucrũ nõ veniat et tẽpore: q̃ tem
pus nõ potest vẽꝺi. Unꝺe in. c. qui manumittit
xij. q. ij. ꝺicit. Qꝺ est cõmune non est particulare
singulo. t ꝓcorꝺat cũ ꝓꝺictis Alexã. ꝺe ales
in. iij. parte summe in tractatu ꝺe. vij. ꝑcepto ꝺe
calogi.

Secũꝺo ꝺ vsura ꝺeꝺaraꝺa ẽ eꝰ ꝺetestatio
s ꝓmo ergo Exo. xxij. ꝺicit ꝺꝰ ꝑ Moysen
Si pecuniã mutuo ꝺeꝺeriꝭ ꝓpl̃o meo q̃
habitat tecũ nõ vrgeb eũ q̃si exactor: nec vsuris
oppꝛimeꝭ. Si pignꝰ a ꝓximo acceperis vestimen
tũ añ solis occasum reꝺꝺes ei: ipm solũ q̃ ope
ritur inꝺumentũ est carnis eiꝰ: nec habet aliqꝺ
in q̃ ꝺormiat: si ꝺamauerit aꝺ me exaꝺiã eius
q̃ misericors sum. t Leuitici. xxv. scptuz est. Si
attenuatꝰ fuerit frater tuꝰ: nõ accipies vsuras ab
eo nec amplius q̃ ꝺeꝺisti: time ꝺeũ tuũ: vt viuere
possit apuꝺ te: pecuniã tuã nõ ꝺabis ei aꝺ vsu
ram: t fruguũ supabunꝺantiã nõ exiges. Et Deut.
xxiij. Nõ feneraberis fratri tuo pecuniã aꝺ vsu
ram: sed absq̃ vsura id quo inꝺiget feneraberis:
vt benecꝺicat tibi ꝺns ꝺeus tuꝰ in omni opere tuo in
terra. Sz q̃uis Moyses ꝑmiserit iuꝺeis ꝺare
aꝺ vsurã extraneis: tñ mortalr sp peccauerũt: t
peccãt tales vsuras exercẽtes: vt inꝺt Alexã. ꝺe
alex vbi. ꝺ. q. vij. Nã ideo ꝑmisit ꝺare aꝺ vsurã
alienis: q̃ videbat eos talr inclinatos: q̃ ꝺeꝺisi
sent etiã suis ꝓximis: nisi ꝺare possent alienis. Et
ita ꝓcessit etiã ꝺare libellum repuꝺij vxorius ne
occiꝺerẽt eas ꝓpter ꝺuritiã corꝺis sui: vt inquit
saluator Matth. xix. tñ ꝺiuino puniẽtur iuꝺi
cio ꝺe mortali crimine. Que oia cõfirmat Nico.
ꝺe lyra sup. Deut. xxiij. c. Et sic ꝑ auctoritate le
gis mosayce vsurã ẽ ꝺetestabile. Silr auctori
tate ꝓphetica. Naz Neemie. v. c. ꝺicit. Increpaui
optimates magistratꝰ: t ꝺixi eis vsuras ne exi
gatis a fribꝰ vrisz: sz centesimã pecunie frumẽti
t vini t olei quã exigere solet ab eis. ꝺate illis. t
Prouer. xxviij. ꝺicit. Qui cõgregat ꝺiuitias et
vsuris t fenore in malũ suum cõgregat eas. Et
Pſ. xiij. ꝺicit Dauiꝺ Dñe q̃s habitabit tabernã
culo tuo. aut q̃s requiescet in monte sancto tuo. t
sequit. q̃ pecuniã suã nõ ꝺeꝺit aꝺ vsurã. Et Pſ.
liij. ait. Nõ ꝺeficit ꝺe placentis eoꝰ vsura t ꝺolus.
Et Pſ. lxxvij. etiã inꝺt. Et vsuris t iniq̃tate re
ꝺimet aias eoꝝ. t Ezechie. xviij. ꝺicit ꝺꝰ. Uir si
fuerit iustꝰ t pignꝰ ꝺebitori reꝺꝺiꝺerit: aꝺ vsu
ras nõ accõmoꝺauerit: t ꝺplꝰ nõ acceperit: vita vi
uet ait ꝺns ꝺꝰ. Qui si genuerit q̃s filiũ latronẽ
abominationes facientẽ: t aꝺ vsurã ꝺantẽ: t ꝺplꝰ
acciperẽt: nũq̃ viuet. nõ viuet cũ hec ꝺetestan
ꝺa fecerit: sz sanguis eius in ipo erit. Prohibetur
etiã auctoritate euangelica Matth. v. vbi ꝺicit
saluator. Uolẽti a te mutuare ꝺa illi. t Luc. vj.
iꝺẽ inꝺt. Mutuũ ꝺate nihil inꝺe sperantes. Iuꝺ
eoꝝ iure quoq̃ canonica ꝓhibet in. §. bis igit.
xxiij. ꝺi. t in. c. nec ꝺ. xiij. q. iiij. t etiã in. c. sup eo.
ꝺe vsuris. ꝺicit Alex. papa. Cum vsuraꝝ crimẽ
vtriusq̃ testamẽti pagina ꝺetestet sup hoc ꝺis
pensationẽ aliquã posse fieri nõ viꝺemus. q̃
cũ sacra scriptura ꝓhibeat ꝑ alterius vitia mẽtiri.
miꝛo magis ꝓhibenꝺꝰ est q̃s ne etiã ꝑ reꝺimẽꝺa
capitis vitia vsuraꝝ crimine inuoluat t in. c.
cõsuluit. eoꝺẽ ti. Urbanꝰ scõs etiam hoc crimẽ
ꝺetestat. t Augustinus in epistola aꝺ macedo
nium. t ponit. xiij. q. iij. in. c. quiꝺ ꝺicam inꝺt:
q̃ crudelior: est q̃ truciꝺat pauperẽ fenoratoꝛ: q̃ꝫ q̃
subtrahit aliquiꝺ vel eripit ꝺiuiti Detestat etiã
maxime hoc scelꝰ iꝺẽ Augustinꝰ sup. psal. xxxvj.
t habetur. xiij. q. iij. in. c. si fenerauerit. et Hie
ronymꝰ sup. Ezechielẽ. t habet. xiij. q. iij. in. c.
puraꝫ. Gregorius quoq̃ vt habetur. ꝺ. lvij. ꝺi. c.
ꝺe Petro. imꝓbauit vsurariũ votum. Ambꝛo
siꝰ. xiij. q. iij. c. pleriq̃ ꝺicit. Esca vsura est:
vestis vsura est: t qꝺ velis eis nomẽ imponas
vsura est. ꝺ. si exigat vltra sortẽ. Repꝛobat etiaz
auctoritate pbilica: vt eniz ꝺicit in li. ꝺe monte
philosophoꝝ. Sectꝰ pitagoꝛicꝰ ꝺicebat. Qua
lem vis tibi primũ tuũ esse talis esto. t tu pri
mis tuis. t Tulꝰ in. iij. ꝺ officijs ait. Deꝛabere

qđ a quo q̄ vel a quoq; .ff. de reg. iur. qđ a đđ̄ pene nōie exactus est eidē restituere nemo cogit
Đđ vē⁹ intelligit Monal. in sum. si semp sit in
tento recta. l. vt creditor nō ea intentōe mutuet
quia credat vel speret q⁹ talis recipiēs mutuū
inder in penā: q: tūc esset usuran⁹. ar. in dicto
c. q̄s. xxv. di. ⁊ in dicto. c. delecti. de arbitr'. Si
aūt sine fraude apponi sit pena pōt exigi licite:
q: publice valeat' interest pacta seruari. Et idē
tenet Inno. in. c. q. suā. extra de penis. Et ꝟ mul
to magis obtinet in pena legali imposita a ca
none q pōt exigi vltra sortem. xq. q. q. can legi⁹.
Et in auēntica. ⁊ qui. ppiā. C. de non numerata
pecunia. Sicut si iudex statuerit: q⁹ debitor nō
soluēte infra terminū mutuū aliqđ solueret. p⁹
pter ꝓmissā posset licite accipi: vñ licitū est pe
tere ⁊ retinere penam a lege seu a statuto imposi
tam vel etiā iudice ꝓmulgatā: q: iuste possidet
qui auctor⁹ p̄cor⁹ possidet. l. iuste possidet. ff. de
acq. pos. Notāduz tñ q⁹ si dicta pena apponeret
a iudice de ꝟsensu pāi deberēt attēdi ꝓtectum:
que infra dicent' ac si pena esset ꝓuentionalis ⁊ nō
iudicialis: q: ibi magis sequit' iudex voluntatē
partiū q̄s ipā. ff. de re iudi. l. si ꝓuenerit. Et idem
esset si fieret in iudicio collusio. puta q: ptes fin
gerēt se litigare: ⁊ tandē debitor ꝓmitteret ꝫ se sen
tentiā ferri: vt sic creditor videat eū habere obli
gatū et hac sp̄ia ad tollendā suspitionē usuraꝝ
sicut fit interdū. pl⁹ tñ dz valere qđ agit q̄ qđ
simulate ꝓcipit. C. plus valere qđ agit p totuz.
Sz quērit in dubio quid p̄sumendū qñ talis
pena posita est in ꝓtractu mutui. Et rñdet Mo
nal. in sum. q⁹ si ille qui talē penā apposuit ꝓtue
uit esse usuran⁹: p̄sumit apposuisse talē penam
in fraudē usuraꝝ. ff. de actio. empt. l. putas. §. j.
⁊ l. iulianus. ff. de pigno. act. l. vel vniuersor⁹um
Jtē p̄sumeret usura si p singl'os mēses ⁊ annos
cōmittat pena. aūtēntica ad hec. C. de usur'. cū in
iudicio aic stabit cau⁹ ꝓfessionis. Fm Hostien. in
sum. ⁊ Ulde. vt habet i sum. ꝓfess. eodē ti. q. xxiij.
⁊ idē notat Inno. in. c. suā. extra de penis: ⁊ dñs
Anto. de bur. in. c. ꝙquestus. extra de usur'. Ta
mē qñ debitor sine culpa sua factꝰ esset impotēs
ad soluendū nō esset honestū: nec liarum petere
talē penā: quāuis aliud sit de rigore legis ciuil'.
l. ad diē. ff. de ꝟb. obli. Nā ꝟ casu ñ possit p̄iri
ꝓiudicata q̄ nō est. ⁊ illō qđ acciperet tolleret so
lum rōne ptis qđ esset mere usurariū: ⁊ ideo nec
ex ptiū ꝓuentione: nec ex aliqua lege introducā
pōt usura: vt in de. ex graui. de usuris. Jtē si de
bitor soluit partem debiti: nō potest exigi pena
nisi p pte nō soluta: vt notat Inno. in. d. c. suaz.
posset etiā esse ꝙ soluēda ita modica q⁹ nulla eri
am pena cōmitteret. dicto. c. suam. vbi dicit q⁹
nō debet exigi pena ab eo qui ꝓmisit soluere q̄
draginta infra terminū sub pena ⁊ soluit exigi
tantes. sed debet solū exigi semel. id est residuuz
sortis. Aliqui tamē intelligūt illud. c. in dubio

qui nō debent inbiare ad ista lucra: vt ibi dicit.
Sed ⁊ si intelligat in dubio tñ etiā in laicis sal
tem ꝙ soluta parte obstabit peteti exceptio. Si
quis aūt cogeret ad penā talē soluendā illū qui
sine culpa sua factꝰ fuit impotēs ad soluendū:
vt nō posset soluere in termio: tali cogenti dabit
restitutio in integrū ꝓter talē impedimentū. ff.
et quibus cau. maio. l. ꝙ.

R

Varro et ista diffinitione colligit q⁹ si in
q mutuo sit expꝛssa pactio de aliqđ accipi
endo vltra sortē q⁹ tūc expꝛssa est usura.
Et tales facientes hos ꝓtract⁹, ꝓprie dicūt usura
rij. Fm Hosti. marie qñ sūt ꝓfessi in iure vel cō
uicti vel qñ tenēt mensaz parată ad usuras. ar.
extra de cohabi. cle. ⁊ multi. c. cua. ⁊. c. fi. ⁊ in. c. cū
in diocesi. extra de usuris. vnđ dicit Scotus in
iiij. di. xv. q⁹ ad vitandū vicium usure nō dz se alt⁹
ꝓtrahentiū ꝓstituere in loco turo de lucro: ⁊ pre
mū in dāno: qđ intelligit Scotus vt nō ponat
se quis in lucro semp aut in plurib⁹ ꝓfingente.
Unde si qs mutuaret frumentū: eo pacto vt si
bi restituat in tpe quo vel semp vel vt i plurib⁹
est plus valituz. vel si quis vēdit ad terminum
⁊ ꝓciū determinat, ꝓ quacūq; die qua interim
plus valebit: talis cōmittit usurā: fm Hosti. in
sum. in ti. de usuris. §. an aliqui. ⁊ Joban. an. ⁊
glo. in. c. fi. extra de usur'. ⁊ Monal. in sum. co
dem ti. ⁊ Ulde. vt habet in sum. ꝓfess. eodē ti. q.
xxj. talis enim ꝓtractus claudicat in pacto. ar. C.
de solu. l. penul. ⁊. ff. de dam. infec. l. qui bona. §.
si quis. ⁊. ff. ꝓ socio. l. si nō fuerit. §. Aristo. ⁊ no
tat hec Archi. xiij. q. iij. §. j. Qñ aūt debeat pl⁹
vel min⁹ valere attendēdus est solut⁹ cursus re
gionis. l. cū de lanconis. §. asinam. ff. de fun. in
struc. ⁊. l. j. ff. de flumi. ⁊ notat Hosti. in sum. in
ti. de usuris. §. an aliquo. v. quid ergo. Sed po
ne q⁹ aliquis rogat me vt vendā sibi frumentū
ego aūt vendo cū pacto q⁹ soluat mihi tantū ꝓ
illo quātū valebit tpe maij. qñ cōiter est carius:
nūquid est usura palliata. Rñdet Richar. i. iiij.
di. xv. ar. v. q. v. q⁹ si als rē illā erā venditur⁹ p⁹
minor⁹ pāo ⁊ ex certa sciēa plus vendā i alio
termino qñ verisiliter plus debet valere est usu
ra. c. in quitare. extra de usur. si aūt tpe ꝓtractus
nō erā venditur⁹ sed seruatur⁹ usq; ad tempus
positū in solutiōe: tūc rōne dubij ꝓtract⁹ hmōi
excusat. c. nauigāti. §. ille quoq;. ⁊. §. fi. de usur. ⁊
eandē sniam tenet Sco. in. iiij. di. xv. Nemo enim
cogit vēdere rē suā inuit⁹. Sed dicūt canoniste
in. d. c. nauigāti. q⁹ debet ꝓfigi aliqs termin⁹ spe
cialis vtputa q̄tum valebit. xv. mēsis maij. qa
in eodem mense ⁊ eadē hebdomada ascendit: et
descēdit sepe p̄aum rei.

S

Vinco dr in diffinitiōe: vel hac intentōe
q habita in ꝓtractu. s. aliqđ habēdi. Pro
cui⁹ declaratiōe sciēdū q⁹ si aliqs mutuet
et gratis. ⁊ aliqđ sibi det gratis vltra sortē nō est
usura. xiij. q. ij. c. usura. ⁊ di. xvij. c. de culogijs.

et. s. q. j. c. sicut. Similiter fm Goffr. in sum. ⁊ Inno. Bern. ⁊ Pla. in. c. ꝙsuluit. extra de usu. Si aliquis p̄cipaliter mutuet et chantate eñ seēm da
rio habeat spem habendi aliquā remuneratio
nē ab illo ita tñ q⁹ etiā si sciret se nihil habiturū
vellet mutuare ñ videt usura: vt etiā tenet Mo
nal. in sum. ar. lxxvij. di. c. i singul'. ⁊. lix. di. c. si of
ficia. ⁊. lxj. di. c. q̄d p̄cepit. Cū enim qs mutuū dat
liberaliter scire pōt debitorē sibi naturaliter obliga
ri ab antidora. ff. ō pen. here. l. sed ⁊ si lege. §. ꝙsu
luit. ⁊ extra de resta. c. cuz in officijs. ⁊. j. q. vj. c. qs
pio. ⁊ extra de simonia. c. cua. ⁊ ꝙor. cū bis Ho
stien. in sum. ⁊ glo. in. c. ꝙsuluit. extra de usu. Et
notat i sum. ꝓfess. vbi. ō. q. j. Si aūt p̄cipaliter cā
mutuādi ponit in expectatiōem lucri vel emoli
menti: p̄apue si al's nō erat mutuatur⁹: quicqđ
postea accepit usura est: siue sit pecunia vel alia
res: siue ꝓmittat in dōdo siue in facēdo. xiij. q. ij.
c. j. ij. ⁊. iij. ⁊ extra de usuris. c. j. ⁊. c. ꝙsuluit. Quic
quid enim accipit cū tali cor⁹rupta intentiōe: est usu
ra. vt inqt glo. sup. xviij. c. Exodi. ⁊ Hieron⁹ sup
Ezech. c. vj. ⁊ habet ter. Deut. xxiij. vbi dicit de
us q⁹ nō debemus recipe ꝓter mutuū fruges:
nec aliquā aliā rē. Et cū his omnib⁹ ꝙor⁹ dat Ar
chi. ⁊ Hos. i sum. in ti. de usu. §. qđ si nihi. ⁊ Ray.
in sum. eodē ti. ⁊ Hostien. in sum. etiā eodē ti. §
fi. ⁊ Joban. cal. in. c. fi. extra de usu. vbi dicit. Q⁹
sicut in simonia ꝓhibitio muneris induxit nō
solū mun⁹ a manu: sz etiā a lingua: ⁊ obsequio
j. q. j. c. sūt nōnulli. ⁊ in de. ⁊ si qōnes. extra de si
monia. ita ⁊ in usura.

T

Limo addit in diffinitiōe vl' exactione
v et post pacto q⁹ quicquid etiā sine pacto
ertor⁹ queꝛ ꝓter mutuū est usura. xiij. q.
iij. c. plerique. et ibi Archi. Dicit quo q⁹ Scor⁹ in
iiij. di. iij. q⁹ vltra p̄dicta necesse est q⁹ in con
tractu mutui lucrū nō veniat ex tēpore: q: tem
pus nō potest vēdi. Unde in. c. qui manumittit
xij. q. ij. dicit. Qđ est cōmune non est particulare
singulor⁹. ⁊ ꝙor⁹ dat cū p̄dictis Alexā. de ales
in. iij. parte summe in tractatu de. vij. p̄cepto de
calogi.

U

Ecūdo dr usura dēfinita ē ex⁹ definitio
e p̄mo ergo Exo. xxij. dicit de⁹ ꝓ Moysen
Si pecuniā mutuo dederis ꝓpio meo q̄
habitat tecū nō vrgeb⁹ eū q̄si exactor: nec usuris
oppꝛimes. Si pign⁹ a ꝓximo acceperis vestimen
tū aīi solis occasum reddes ei: ipm solū q̄ ope
ritur indumentū est carnis ei⁹: nec habet aliqđ
in q̄ dormiat: si clamauerit ad me exaudiā eum
q⁹ misericor⁹ sum. ⁊ Leuitici. xxv. septuz est. Si
attenuat⁹ fuerit frater tu⁹: nō accipies usuras ab
eo nec ampli⁹ q̄ dedisti: time deū tuū: vt viuere
possit apud te: pecuniā tuā nō dabis ei ad usu
rā: ⁊ frugū supabundāriā nō exiges. Et Deut.
xxiij. Nō fenerabis fratri tuo pecuniā ad usu
rā: sed absq; usura id quo indiget fenerabis: ut benedicat tibi deus tu⁹ in omni operetuo in

terra. Sz q̄uis Moyses ꝓmiserit iudeis dari
ad usurā extraneis: tñ mortaliter sp peccauerūt
peccāt tales usuras exercētes: vt inqt Alexā. de
ales vbi. ō. q. vij. Nā ideo ꝓmisit dare ad usurā
alienis: q: videbat eos taliter indinatos: q⁹ dedis
sent etiā suis ꝓximis: nisi dare possent alienis. Et
ita ꝓcessit etiā dare libellum repudij vt ꝓpter
occiderēt eas ꝓter duritiā cordis sui: vt inquit
saluator Matth. xix. cū diuino punirētur iudi
cio de mortali crimine. Que oia cōfirmat Nico.
de lyra sup Deut. xxiij. c. Et sic ꝓt auctoritate le
gis mosayce usurā ee detestabilē. Silr auctori
tate ꝓphetica. Naz Ezechie. v. c. dicit. Increpant
optimates magistrat⁹: ⁊ dixi eis usuras ne exi
gatis a fribus vris: sz centesimā pecunie frumēti
⁊ vini ⁊ olei quā exigere solet ab eis. date illis. ⁊
Prouer. xxviij. dicit. Qui cōgregat diuitias et
usuris ⁊ fenore in malū suum cōgregat eas. Et
Psal. xxiij. dicit David Dñe qs habitabit tabernaculo tuo. aut qs requiescet in monte sācto tuo. ⁊
sequit. q̄ pecuniā suā nō dedit ad usurā. Et Psal.
liij. ait. Nō defecit de plateis eor⁹ usura ⁊ dolus.
Et Psal. lxxvij. etiā inqt. Et usuris ⁊ iniquitate re
dimet aias eor⁹. ⁊ Ezechie. xviij. dicit de⁹. Qui si
fuerit iust⁹ ⁊ pign⁹ debitori reddiderit: ad usu
ras nō accōmodauerit: ⁊ ꝙplū⁹ nō acceperit: vita vi
uet ait dñs de⁹. Q⁹ si genuerit qs filiū latronē
abominatiōes facientē: ⁊ ad usurā dantē: ⁊ ꝙplū⁹
accipientē: nūqđ viuet. nō viuet cū hec detestan
da fecerit: sz sanguis ei⁹ in ipo erit. Prohibetur
etiā auctoritate euangelica Matth. v. vbi dicit
saluator. Volēti a te mutuare da illi. ⁊ Luc. vj.
idē inqt. Mutuū date nihil inde sperātes. Au
ctoritate quoq; canonica ꝓhibet in. §. bis igit.
xxiij. di. ⁊ in. c. nec ō. xiij. q. iij. ⁊ etiā in. c. sup eo.
de usuris. dicit Alex. papa. Cum usuraz crimē
vtriusq; testamēti pagina detestet sup hoc dis
pensationē aliquā posse fieri nō videmus. q:
cū sacra scriptura ꝓhibeat, ꝓ alter⁹ vita mētri
mōio magis ꝓhibend⁹ est qs ne etiā ꝓ redimē
da captiui vita usuraz crimine involuat ⁊ in. c.
cōsuluit. eodē ti. Urban⁹ scds etiam hoc crimē
detestat. ⁊ Augustinus in epistola ad macedo
nium. ⁊ ponit. xiij. q. iij. in. c. quid dicam inqt:
q⁹ crudelis: est q̄ truncidat pauperē fenore: q̄ si
subtrahit aliquid vel eripit diuiti detestat etiā
maxime hoc sect⁹ idē Augustin⁹ sup psal. xxxvj.
⁊ habetur. xiij. q. iij. in. c. si fenerueris. et Hie
ron⁹ sup Ezechielē. ⁊ habet. xiij. q. iij. in. c.
putāt. Gregorius quoq; vt habetur. ibi vij. di. c.
de Petro. ꝓbat usurariū votū exigere. ⁊ Am
brosius. xiij. q. iij. c. plerique dicēs. Esca usura et
vestis usura est: ⁊ qđ velis eis nomē imponas
usura est. l. si exigat vltra sortē. Reꝓbat etiā
auctoritate ꝓphetica: vt enuz dicit in li. de mōte
philosophoꝝ. Sext⁹ pithagoric⁹ dicebat. Qua
lem vis tibi primū tuū esse: talis esto ⁊ tu ꝓxi
mis tuis. ⁊ Tul⁹ in. iij. ō officijs ait. Detrahere

obiect alteri t dolem dco inēmodo sui auge/
re cōmodū magʒ est ʒ naturā ḡi mōro. Cnō si
vtilitēq; nr'm ad se rapeat cōmoda alioꝝ tra/
hāgʒ cū iudumēre possit emolumēta sui gī a cō
militas deum t proximos exercrat: necesse ē. Bra/
cos ḡi poeta lyrā. Aun cessēr amoꝛ: q̄ pectora
semp̄ aduxit. Quo capit moꝛale gen⁹: t Virgi
li⁹ q̄. Eneidē. Pollicitorum oblīuiscat: t auro
vi pect hā nō mortalia pectora cogʒ. Aun sacra
mēta dēmōstrāt: q̄ nō mortalis pectoꝛa cogʒ. Aun sacra
mentoꝝ. Ita cōstare ḡi legū auctoꝛ reprobat
vsura. Nā in.l.j. C. de vsurʒ dicē glo. q̄ vsure pe/
simo iure debent. X

Tē in iure ciuili approbāt Iurēs: ꝓ alia
i q̄ vsure ꝓbidēt: vt ꝓx. C. de vsurʒ
l.j. in glo. vbi dī: q̄ nouo iure tollunt ec
cleo vsurā: vt i autēnco de eccle. n. §.j. Nō ēm in
feriꝛ pōt tollere legē supioꝛis. ff. de arbitrʒ l. nā
t magistrat⁹. Nec ieru⁹ legē dēi sui. C. de pactʒ.
Lieru⁹. Cū ḡ vsura sit ʒ legē dei: vt ī. patuit: nō
lēt dūana nō pōe eā ꝓcedere. q̄ꝓpt ecclia statu
it ne vllo mō vsurā accipiant. xlvij. di. c. q̄n. Et i
dem̄ ex ḡui. de vsuris dī: q̄ quicūq; pnacater
asseruerit vsuras posse licēre sine peccō: p hereticos
dʒ ꝓdēnari: t ibidē excōicant excōicatiōe maioꝛi
tā prātes q̄ capitana: rectoꝛes t ꝓsules t q̄cun
q̄ alij statutū facēt. q̄ vsure possint exigi. Itē
q̄ ad soluendū vsuras cōpellūt: t iudices q̄ sol/
uēdas esse vsuras iudicāt: t q̄ opam dederit q̄
vsure soluāt nō reperiant: t q̄ statuta edita ī vsu
raꝝ fauoꝛē infra tres mēses nō reuocauerit ō libʒ
li pār. Et q̄ statuta vl' ꝓsuetudines sup vsuras p
sampserint obseruare. oēs sūt excōicāti: vt ptz ī
dicta dem̄. et ḡui. de vsu. Uñ dicē Alexā. de alex
t Dost. ac Inno. vbi. ī. q̄ ab oīno legibꝰ vsure
ꝓbidēt. Nec aliq̄ lex ciuilis ꝓcedēs vsuras est
seruāda. Nec valet. q̄ cū inferioꝛ nō habeat im/
periū in superioꝛē. c. inoruit. extra ō dec. Ergo nō
pōt impator: terrenū tollere legē diuinā: q̄ ꝓhibʒ
vsurā vt. ī. nec etiā canonicā. Leges ēm nō dedi
gnant sacros canones imitari: vt ī autēntico: vt
de. apō ꝓpos ēpos ꝓuc. §. si vo ecclīasticū. col.
vj. Petra cū dicat Aretio. j. Poli. q̄ vsuraria ac
quisito peccāe est marie ꝑter naturā: etiā iquit
Tho. ij. q. lxxviij. ar. j. dicēs: q̄ est ʒ naturalez
iusticiā. Jō leges ꝓcedētes vsurā oēs sūt illicite
t nō seruāde q: ʒ ius naturale nulla lex valet. c.
q̄ ꝓtra moꝛes. viij. di. t di. vj. §. bis ita. t. c. Magi/
na. xxxij. q. vij. Jō dñs Antro. de bu. sup rubrica
extra de vsu. Licz referat Lyr. t Ja. de bella p. di.
q̄ lex hūana pōt ex cā pmittere vsuras: cū ipe eō
dudat ꝓtrariū: q: q̄ ad forū ꝓsciēte etiā imperaꝛ
est subiceꝰ iuri diuino t canonico: vt in. c. duo
sunt. xxxvj. di. Uñ ꝓducit q̄ vsura nullo mō po
test pmuti ab aliq̄ lege sub pēne vsure. Usurarij
ergo oēs ad infernales penas deducent: t secuꝝ
trahēt suas vsuras: nō restituētes aut coꝝ vicia

ūmittēdo. Nā legit q̄ q̄dā sanctus vir semel rapt⁹
fuit ad penas ifernales vidēdas delat⁹. Ubi vi
dit q̄ndā vsurariū q̄ cū pt⁹ eēt pauꝑ: t vsurʒ fa
ct⁹ fuerat duoꝝ: si ī breui moꝛtuꝰ fuerat ī pfun
do ifemi sepult⁹. Arboꝛ aūt lata t magna ō ea⁹
vsceribꝰ ascēdebat: t ramis illi⁹ appēdebant
mīti boīes vtriusq; sex⁹: t flāma horribil' ascen
debat de pfundo infemi: t cruciabat horribil'r
illū q̄ erat in imo: t oēs alios q̄ erāt ī ramis ipi⁹
arboꝛis. Et reuelatū fuit illi sanctō viro: q̄ illi oēs
vir t mulieres habuerāt oꝛiginē ab illo vsura
rio q̄ erat in imo. Et ideō q: sancter possederāt bo
na male acq̄sita illi⁹ vsurarij cuius fuerāt here/
des: tali cruciatu in eternū cū eo cruciarent. Et
idē fieret de oīno alio ab illo descendentibꝰ ac
predictas vsuras possidentibꝰ. Y

Ad hic q̄rit: cū sint excōitati illi q̄ faciūt
o leges de vsurʒ: t oēs facētes eas obſua
ri: vt. §. patuit. Quid ē de illʒ q̄ vsurarijs
ꝓcedūt domos ad fen⁹ exercēdū. Rñdeo q̄ nec
collegiū: nec aliq̄ vniuersitas aut singularʒ ꝑso
na dʒ pmittere q̄ vsurarij alienigene. i. nō oriū
di de terris ipoꝝ publice exercere volentes vsu
ras habeāt domos ꝓductas: seu aliter hitēt in
tris suis. Sz oēs ifra tres mēses expellēdi sūt ō
terris suis. Et nemo ꝑt eis locare aut alio ciru
lo ꝓcedere aliquā domū ad fen⁹ exercēdū. Con
trafacētes aūt si sunt p̄iarche archiepi: vel epi
incurrūt ipo facto suspēsionē. Si aūt sunt mino
res cleria: incurrūt excōicationē. Et si est collegiū
vl' vniuersitas incurrit interdictū. Et si talē sniam
p mēses sustinuerint ex tūc ē re eoꝝ sūt interdicte:
quādiu ibi vsurarij moꝛant. Si vo sunt laici de
bēt p oꝛdinarios ecclīastica cēsura cōpelli: t hec
oīa bñr in. c. j. de vsur. li. vj. t ſm dñz Petrū de
ancha. Pena huiꝰ capli obtinet ꝓtra oēs vsura
rios cā iudeos q̄s xp̄ianos: cū idistincte loq̄t licē
t demē. et grauiō vsur. q̄ cōpbēdit etiā iudeos
vt ptz ibi p glosaz sup vbo censura: t idē tenet
Paul⁹ de cleazaris ibidē t dñs Dñicus de sexō
geminiano in. c. vsurarum. de vsur. li. vj. t dñs
Laurēt⁹ de florētia ī tractatu ō vsuris. q. clvj.
t Bal. ī quodā cōsilio qō incipit. Inter iudeos.
Si aūt dom⁹ locet vsurario n̄ alienigene: sz oꝛi
undo de ꝛra illa: talis locās licz peccet moꝛtal'r
tn̄ n̄ incurrit cēsuras p dicti capli: ſm glo. ibi. Z

Ad b queritꝰ: nūquid liceat accipere ad
o vsuraz. Et rēspōdet Tho. ij. q. lxxviij.
t Ric. in. iij. di. xv. arti. v. q. v. q̄ ad hoc
vt quis possit accipere ad vsuram sine peccato
oportet q̄ mutuans sit de se paratus ad mutu
andum sub vsuris. Si autem inducat: peccat
moꝛtaliter cuz inducens etiā si sit in necitate: q:
minus malū est illi rapere violēter ea q̄ vo idiget:
q̄ facere ipsum p vsuram peccare moꝛtal'r. Oꝛ
in extrema necitate oīa sunt cōia. ff. ad legez ro/
diā de iac. l. ij. §. cū in cadē. t. c. si q̄s ꝓter necessi
tatē. de fur. Itē requirit: q̄ accipiēs ad vsuram

sit in necitate. Tūc ēm excusat. Argumentū ad
B. xxij. q. j. c. q̄d culpat. Intelligit aūt necitas:
qualis nō sit extrema dūmō hō nō accipiendo
tale mutuū notabil'r dāmificaret vl' notabilē pe
nuriā pateret: ſm Ric. vbi. ō. t Monalduz in
ſūma sua in. ti. de vsur. vbi dicit q̄ q̄ ex necitate
accipit ad vsurā nō peccat. Sz moꝛtal'r peccat
si sine necitate. Sic facūt illi q̄ ꝓter pōpas fa/
ciendas vl' ꝓter aliq̄d illiciti pagēdū accipiūt
ad vsuras. Et cuidē sententie est Iurēs Bona.
in. iij. di. xxviij. t Alexā. de ales in q̄rta ꝑte sūme
in tractatu restitutionū. Et hec oīa habent ī sū
ma ?felsoꝝ li. q. ti. vij. q. xliij. t dicē Inno. i. c. sup
eo. de vsur. q̄ iminēte necitate sine q̄ nō ꝑt q̄s cō
mode vtere debet ꝓmo inducī mutuās: vt gra/
tio mutuet. et si nō vult tunc ꝑt accipi. B

Ad q̄d dicem⁹ de mediatoꝛibꝰ vsurariū.
o Rñdeo ſm Ric. vbi. ō. q̄ moꝛtal'r pec/
cāt si primū sub vsuris mutuare nolētē
inducūt ad fenerādū. Argumētū in. c. sicē dignū
§. q̄ vo. de homi. Itē si q̄rūt mutuū sub vsuris
ꝓ bis q̄ nō indigēt. Medium ēm sapit naturā et
remoꝝ. q. Exbi. O quot ꝓter b sceleratissimuz
vsciū ad tartara descendūt tā ꝓncipales q̄s me/
diatoꝛes. O diabolici vsurarij satoꝛes: q̄ nisi re
stituatis vsuras diabol⁹ vos portabit. Legit
ēm q̄ in valētia q̄dā q̄ mīta lucra iniusta fecerat
moꝛtuo est: nō restituēs illa: atq; iduct⁹ habitu
minoꝝ t ad ?cuentū coꝝ ō poꝛtat⁹ est: t sepult⁹
Et ecce circa boꝛā noctis duo aduenūt q̄ꝝ vn⁹
erat albus: t alter niger. Et pulsantes ad ostium
dicūt portario. Uade t voca talē mgr'm theo/
logie. Quo veniēte: dixit ille albus. Veni mecū et
noli timere. Perterrebāt ḡ ad eccliaz: in q̄ ille mi
ser erat sepult⁹. Et ille niger diabol⁹ apuit sepul
chrū. et coꝛp⁹ extraxit: t tūc dixit. Uade mgr: t
aufer coꝛp⁹ xp̄i q̄s indigne assumpsit: t bz in oꝛe
Quo facto: dixit ille albus. Aufer ei habitū. Quo
denudato statiz diabol⁹ coꝛp⁹ illud aspoꝛtauit
laudito feroꝛe ibi relicto. Quę oīa ille mgr̄ seqn
ti die ad terroꝛē alioꝝ publice enarrauit. Sz o
feneratoꝛes pdicti: t maligni vulg̃ q̄ oñdā vob
dare ad vsuraz sine peccō. Audite q̄d Proverb.
xix. scripsit. Fenerat dño q̄ miserek pauperi: t
vicissitudinē suā reddet ei. De b āt legit excēpluz
in historia martiniana vbi bī: q̄ Tiberi⁹ scōs
impator romanoꝝ xp̄ianissim⁹: omnes palacij
thesauros pauperibꝰ dedit. Et cū ab augusta ve
luit bonoꝝ reipublice dissiparet arguereꝰ. Rñ
dit: cōfido ī dño q̄ amoꝛe ei⁹ elemosynas facē/
do pecunia nō deficiet fisco. Uñ q̄dā die cū p ipia
le palacij trānsiret: vidit ī pauimēto tabulā mar
moꝛeā signo crucis sculptā. Quā cū elevari fe/
cisset dicēs: idignū cē signū crucis pedibꝰ ?cul/
cari: q̄s frōtibꝰ boiuz dz ipingi appuit sub illa
alia tabula eodē mō sculpta. Cūq; t illā levari
fecisset appuit t tercia sili mō sculpta. Quā cuz
etiā levari fecisset iuenit sub ea thesauꝝ q̄si infini

tū latere. Quē imparticī cū gaudio oñdēs ait.
Ecce augusta q̄ fidēlis est deꝰ et q̄ multo plus
ra mihi restituit: q̄ p cuius amoꝛe pauperibꝰ de
dī. Nic aūt impator regnauit anno dni. dcccxv.
Date ergo deo vsurā a quo recipietis nō decem
aut viginti aut triginta aut q̄draginta p centeꝛ
nario. Sz centū t plus p denario. Ait ēm salua
toꝛ: Matth. xxj. Centuplū accipietis: t vitā eter
nā possidebitis. Ad quā tē.

Eodē die post prandiū: iteruz de vsura. sez de
eius ꝓpetratione: t excusatione. Sermo vigesi/
musseptimus. B

Et siria egressi

d sūt latrūculi. iij. Reg. v. t ī epla oc
currēt ferie. infra Epiſ. sup Mat/
theū. Silius ē pecūia vsurarij moꝛ/
sui aspidis. Percussus ēm ab aspide q̄si dele/
ret⁹ vadit ad somnū. Et p suauitatē sopoꝛ mo
riſ: q: tūc venenū latēter p oīa membra decurrit.
Sic vsurari⁹ accipiēs pignus: gaudere facit ad
modicū recipiente pecuniā: sed paulatim eius
substātia pimit. Et totū pign⁹ ?cumit in debitū
Ecce q̄ certus manifestat: qō aī eclabat. Usu/
rarius ēm seruire oñdebat t deuoꝛare intende/
bat. Proinde similis est seoꝛpiōi: q̄ lingua sua
uitet lingere: t cauda moꝛdere pungere. C

Uber⁹ aūt d̄ cornaco oꝛdis nīi exponā
g illō psalmiste. B. de nōcio meridiano dicē
q̄ vsurari⁹ marie assīlat diabolo: q̄ neq;
die neq; nocte q̄escat: dū ei⁹ pecūia semp̄ lucrat t
cresc̄at. Et velut diabolus oēs spoliare ?rēdit: t
spoliatos ī desp̄atiōnē mittit. Scot⁹ dz in. iij.
di. xv. q. ij. ait ʒ vsurarios: q̄ si q̄s habeat pecu/
niam p aliquo tpe sibi iunctē si primo indigens
est t mutuo illā petat. Si nō mutuat sine oī spe
lucri vsurarij moꝛtal'r peccat: q: ʒ ꝓpetū natu
re fac̄. Sic ēm natural'r i coꝛpe būano stoma/
ch⁹ nō suscipit de alimēto: nisi q̄d sibi est neces/
sariū: reliquū vo cōicat alīs membris: sic cum
oēs simul vnū coꝛp⁹ in xp̄o Jesu ſm q̄d ait ap̄l's
ad Roma. xij. t. j. ad Corinth. xij. t hī etiā. vij. q.
j. c. oīs. t in. c. dānam⁹. de sum. trin. t fi. catho. Jō
oīs xp̄ianus habēs pecuniā sibi inutilē tenet il
lam. prio in necessitate mutuare: qui pōt sibi ſ
ea facere vtilitatē: t subuēre sue necessitati. Uñ
quārum malū sit vsura demōstrat Exodi. xxij.
vbi appellat oppressio. primi. Philosoph⁹ dz
j. Polit. c. viij. dicit: q̄ vsura grece dicit catbos
quod est partus lunne. Quia contra naturā pe
cunie vult vsurarius: q̄ pecunia pariat sibi liꝛ
rum: et generet fructū. Hoc tamē miraculū fa/
cit vsura: q̄ per eam nascatur aurū de argento.
Dicit quoq; Plin⁹. xxxiij. li. naturalis histoie
Qō pessimū scel⁹ fecē q̄ pm⁹ ex auro denariū fe/
cit. Est autem sciendum q̄ licet aliqui doctoꝛes
dicant: q̄ dūiumq; trānsfertur in vsura Inter q̄s

est Alden⁹:z glo. xiij. q. iij. cū dō vsurā. z bē in sūma ꝑcl. li. q. ii. vij. q. xv. Tamē aliq̄ plus rēs rem̄q; nō trāsfert dñium rei accepte p vsu rā. Et hoc videt tenere glo. Bernardꝰ z Inno. in. c. cū tu. ad finē de vsur. Et idē tenet Hugo. z Raȳ. in n. de decimis. z Alexā. de aleo in. iij. gre sūmeī tractatu ō. vij. ꝑcepto decalogi. Et Sco. inter alia p terrā in. c. cū dō vsurā. xiij. q. iij. vbi Zimbro. ait. Si dñs vsurā acapit rapinā facit. in rapina aūt nō trāsfert dñium. Ergo nec i vsura. Que aūt opinio sit vior: ad ꝑsens nō diffinio. Sz fm opinionē scōam bñ dicūt vba ꝓposita. De stria egressi sūt latrūcli. Siria ei fm Hieronimū idē est qđ humectas: z significat auaricia q̄ sp humectat diuitijs: z semp sitit. Unde Jacobꝰ bñuentan⁹ c. ir. sui libri dicit. Idropico similis nunq̄ sanat auarus. Et lucro lucri multiplicādo sitim. Sup quibꝰ verbis de auaricia tractaturi duo videbimus. Primū est de vsure ꝓpetratiōe. Scōm vō de eius excusatiōe.

Pars prima de vsure perpetratiōe ſz quor modis perpetratur. D

Liendū est: q̄ ꝟ maledictū vsure vicium diuersimode cōmittit: z a diuersis ꝑsonis generibꝰ. Primi ḡ sunt nobiles q̄ nolūt laborare. Et ne pecunia eis deficiat paulatim ꝑsumēdo tradunt eā mercatori vel campsori intēdentes ꝓnapl'r regge annuatim ad discretionē eoꝝ: saluo tñ capitali. Et simil'r faciunt vidue dātes mercatoribus dotes suas ad discretionē q̄ cōmittūt vsuram. Simil'r cū ꝑdictis nobilibꝰ z viduis vsurarij sunt illi qui dāt mercatoribꝰ aut artificibꝰ pecuniā: vt cū ea negocient cū hac itentiōe p̄incipali: q: sp̄āt ab eis aliqđ lucrū: et al'r nō ꝺponerēt. Et quāuis sine pacto ꝺ faciāt: tñ vsurā cōmittūt. xiij. q. iij. c. vsura. Nec excusat eos: q̄ exponāt se periculo: q: mercatores apud q̄s deponūt pūt fugere z deficere i bonis. Nō em illud lucrū sp̄āt rōne huiꝰ periculi sed rōne mutui. qđ nō licet: vt exp̄sse dr in. c. nauigantia. de vsur. Et quāuis ipi vocēt ꝺ depositū tñ dare est vsura. xiij. q. iij. c. si fenerauerit. Et rō huiꝰ est: q: capitale nō currit ad periculū ipiꝰ tradēt'. Proptereā dicūt papūt de lucro: fm Baldū ertenuat sortez. Nō em est depositū: neq; societas. ff. pro socio. l. mutuꝰ. Et ō tales sunt vsurarij: vt inqt glo. in. c. pleriq; xiij. q. iij. z cōcordat Augo. z Alcuinus. z mlti alij doctores i. l. si nō fuerint. ff. pro socio. Simil'r inueniunt q̄dā q̄ mutuāt pecunias diuersis ꝑsonis accipiētes i pignꝰ vl' hypotheca domos vel agros aut alias res sub noie sericarie q̄s fructū seu vsus dicti pignoris' iterim volūt hre: ḡusq; restituat eis pecunia nō cōputādo i sortē ipm fructū seu vsus. Qui oēs ꝛmittunt vsurā: vt patet in. c. j. de vsur. E

Eando cōmittūt vsurā mlti mercatores z artifices q̄ vendūt ad credētiā vsq; ad certum terminū. Et ꝓpē hāc dilationē solutiōis apprecianter rē pluſq̄ valeat. Hoc em fit in fraudē vsurarū. c. in. cuitate. z. ci. de vsur. Tercio fit alꝰ cōtractꝰ in fraudē vsurarū quē ponit Alexā. ō aleo in. iij. gre sūme: in tractatu de. vij. ꝑcepto decalogi. Cū em aliqs indiget pecunia: vadit ad diuitem rogās vt mutuet sibi: offerens p̄ securitate hypothecā bonoꝝ suoꝝ. Cui ille rūdet. Nolo mutuare: sed potius sū emere p eodem pāo et vsq; ad certū tp̄s retrouēdere tibi p eodem pāo. Fm em Hosti. hic ꝛcus ꝑsumit fieri in fraudē vsurarū: marie q̄n est inequalitas in pāo. Ut quia ille vult emere multo minoris pāo q̄s valeat res. Et hoc dicit ipe Hosti. in. c. ad nr̄az. de em. z vē. p illū rem. Et p. l. quāuis. §. si cū eēt. ff. ad velleia. Et idē tenuit glo. in. c. ꝙquestus. de vsur. q̄ licet postea subdat: et papue si emptor ꝛsuecuit exercere vsuras. nihil facit ꝛ. quia talis dictio papue siue ꝑsertim z marie denotat. id est esse si illud nō sit in facto: vt notat. in. l. j. C. ō resan. vē. Idē em̄ videt tenuisse papa i. c. illo vos. de pignoribus. Et duobꝰ tñ q̄ in pacto fuerunt exp̄ssa ꝛ ipm emptorē ꝑsumit vehemēter rē. Ubi videtur q̄ et duobꝰ administratis possit q̄s ꝑsumi fecisse ꝛcū in fraudē vsurarū. Et ꝛsequēter q̄ non requirunt tria: de quibꝰ infra dicet. Hāc quoq; opinionē tenuit Albricꝰ de rosate in. l. emptōe C. plus va. qđ agi. dicēs q̄ ita in facto obtinuit coram pertissimis viris. Et idē tenuit Speculator: in ti. de vsu. in. §. si aūt ꝛcus in fraudē vsure. z c. Et idē tenuit Jobes de anania in. c. ꝙquestus. de vsur. Et in suo ꝛsilio. lviij. qđ incipit visis instrumētis. z Panor. in suo consilio. lxxvj. in §. q̄ aūt scōs ꝛcus. Idē q̄z tenuit Jobes de imo. in. c. ad nr̄am. de emp. z ven. dicens: q̄ hec est cōmunis opinio. et dñs Joban. de castilione ibidē dicens: q̄ hāc opinionē tenuit totū collegiū mediolanense: z papiense. Et idem tenuit dñs Signorinus de amadeis ō Mediolano in suo cōsilio quod incipit. Certo tpe Johānes de homedijs. Cui cōsilio subscripserūt dñs benedictus de plūbino. d. Raphael fulgosius. d. Thadeus de vicomercato. d. Pꝛosdocim⁹ de comitibꝰ. d. Frācisc⁹ de capinbꝰ liste. dñs Henricus de alanio. dñs Alexāder. z dñs Benedictus de doctoribꝰ de padua. z dñs Anthoni⁹ ō rosellis. put refert dñs Bartho. cepolla doctor veronēsis in suo tractatu de simlat' ꝛcibꝰ. z d. Ildus de scō geminiano dicēs: q̄ ḡndie et ill' duabꝰ ꝛsecutis retractant ꝛcus: tanq̄ vsurarij in curijs cp̄oꝝ. Et idē tenuit. d. Jobes de perusio dicēs: cū p̄dicto doctore in. l. emptōe. C. plus va. qđ agi. q̄ ita cōiter tenet a doctoribꝰ et q̄ ita iudicari vidit. Et idē tenet Johānes ō prato. in. l. rogasti. §. si ribi. in fi. ff. si cer. pe. z. d. Barnaba de scō Blasio in suo ꝛsilio: qđ incipit. In causa dñi Antbonij de susanio. Obi banc opinionē dicit esse cōem: z ipe fuit iuris vtriusq; doctor eximius. Et idē tenuit Bof. in sūma. in ti. de pigno. in fi. Idē q̄z tenuit Hugo. quē refert Archi. in. c. pleriq; xiij. q. iij. z Raȳ. in sūma: q̄ dicit q̄ si tal' emēs emat bona fide nō peccat: ꝓpē pactū solū de retrouēdēdo: q: talis emptio z vēdicio est licita. C. de pac. inter emp. z vēdi. l. si fundū. z. ff. de in diē adiec. l. §nēo. Si aūt vltra pactuz de retrouēdēdo sit inēqlitas in pāo nūc iudicabit vsurarⁱ⁹: vt ētā dicit Archi. vbi. ō. p. c. ad nostrā. de emp. z vē. in q̄. c. dicit. Inno. q̄ paucitas pecunie nō facit ꝑsumere vsurā: nisi addat alteri contrahenti: videlz q̄ vēdito: possit redimere. Hosti. q̄z in sūma: in n. de emp. z vēdi. §. si. ¶. illō autez notat. rep: obat illū ꝛcū: cū duabꝰ pdictis ꝛdicionibꝰ. l. de retrouēdendo z pauitate p̄cij: z dicit. Qñ q̄z transit de ꝛcu ad ꝛcū in fraudē legis: vt qñ accedo ad vsurariū: z volēs recipe mutuum ipe nō ꝛsentit: q: timet de vsur'. Sz dicit: q̄ emet si voluero. Si ꝺ dicūt rectos: q̄ fuerūt mercū: q̄ talia ¶ habuim⁹. et vendito sit lōge extra iustū pāū: vl' ꝓpe iustū pāū. sed ꝛstat q̄ emptor est vsurarius: z q̄ ego si possem nll'atenus habeo aim vēdendi: talis ꝛcⁱ⁹ non valet. d. c. ad nr̄am. ō emp. z vēdi. hec ille. In q̄. c. dicit Johā. an. Expiētia docuit: q̄ vsurarij dimissis ꝛcibꝰ mutui inchoauerūt facere ꝛcus emptionū cōditionalitū. l. cū pacto ō retrouēdēdo rē. Postea ne forma ꝛcⁱ⁹ et vi illiⁱ⁹ pacti iudicaret illū vsurarū: cepunt facere bina instrumēta. Primum pure emptōis: scōm p̄missiōis de retrouēdendo. Hodie ꝺo opter debitore ē indigēte pecunia ꝛfidere vsurario: sic faciūt: faciēdo sibi instrumentū pure vēditiōis: hec ille. Idē q̄z q̄ talis cōtractⁱ⁹ sit illicitⁱ⁹: qñ cū pacto ō retrouēdendo est inequalitas p̄cij tenet Anto. ō bu. in. c. i dioces. z in. c. cōquestⁱ⁹. de vsur. Marie aūt ꝑsumit tal' ꝛcus vsuranⁱ⁹: si in pacto de retrouēdendo ponat q̄ in reddēdo pāū alicui ꝺ plꝰ soluat q̄s emptor: dederit: vt inqt Monal. in sūma. Hoc em ꝓprie est vsura. c. plerique. xiij. q. iij. licet pallicē cōtractu emptiōis. Itē si ponat in ꝛtractu vēditionis: q̄ periculū rei ꝑueat ad ip̄m vēditorē: vsq; ad tp̄s sibi ꝛcessū ad redimēdū. Hoc em̄ est cōtra naturam emptionis. Nam res empta debz ꝑuenire ad periculum emptoris'. ff. de peri. z cō. rē ven. l. id qđ. Uñ ꝺ ꝑsumit factū in fraudē vsurarū. Nā potius debēt attēdi rerū effectⁱ⁹ q̄s verboꝝ variatio: siue arcuitⁱ⁹. c. relatū. ō de. nō resi. z. c. cū quid. de reg. iur. li. vj. z l. ab anastasio. C. mā. Nec est fraudibꝰ cedendū sz obuiādū. c. q̄n̄ro. de diuor. Itē pōt ꝑsumi fraus vsurarū si ḡs ꝓpria pdia vēdat ad bmōi ꝛcⁱ⁹ facīdos. Quia nō est verisīle q̄ intēdat emere aliena q̄ ꝓpria nō sue talio: a vēdit: cū hec sint ꝛcia. Et nemo ꝑsumatur velle ꝛcia agere et incōtinēti. l. nō ad ea. ff. de cōdi. z demō. Itē ꝑsumit fraus in isto ꝛtractu: q̄n fit in loco: in quo solet fieri tal' palliatio vsurarū. Nā ꝑsumit actū qđ est ꝛsuetum. ff. de edilitio. l. q̄ si nolit. §. q̄ assidua. z. ff. de aq̄ plu. arce. l. si prius. §. si recte. Sup oēs aūt ꝛtractus est vsurarⁱ⁹: q: ꝑsumit id agere qđ facere ꝛsueuit. l. vel vniuersoꝝ. ff. de pigno. act. z c. semel. de reg. iur. lib. vj. z l. si cui. §. huiusmodi. ff. ō accu. Et facit qđ notat in simili Jnno. in. c. suaz de penis. in pena apposita ab vsurario in ꝛctu ꝓtione. C. plꝰ valere qđ agit. tenet q̄ ad hoc vt quis possit iudicari vsurarⁱ⁹ in tali ꝛctu debēt concurrere tria. l. q̄ empto: sit ꝛsuetus fenerari trouendēdo. Et idē tenet Ly. abidez. in. iij. q. Et dicunt: q̄ nō sufficerent illa duo. l. modiatas p̄cij: z pactuz de retrouendendo. Et q̄ in. d. c. illo vos. de pig. z in. c. ad nostrā. de emp. z vendi. intenerūt alia administicula: q̄s pdicta duo tñ vt pater in illis. c. p: oute etiam notat Johannes an. in. d. c. illo vos. Bal. quoq; in. d. l. emptione post Odofredū ibidē. Et in. c. j. de feudo dato in vicem legis cōmissoris. in vsi. seu. tenet hāc opinionē q̄ pdicta tria requirunt: quā etiam tenet Petrus de ancha. in dicto. c. illo vos. z Lar. in d. c. ad nostrā. z in dicto. c. illo vos: asserēs se ita cōsuluisse in quadā qōne facti. Et idem cōsulit Paulus de cast. in suo ꝛsilio. cccxv. qđ incipit. In causa mota p dñam Dorotheam. in. q. col'. Et multi alij doctores idem ꝛsuluerūt. maxime Alexan. de imola. in suo cōsilio. cxx. in. iij. volumine: qđ incipit. Uiso processu cause vertentis. in fi. Et hoc etiā tenuit dñs Bartholomeus cepolla vbi. ō. in. vj. casu principali: vbi ait. Secundū istā opinionē: vidi ꝛsultum per multos predarissimos doctores canonistas. Et istam opinionem semp tenui: z ꝛsului p: o veritate. Et nunc teneo: z ita consulerē z iudicarem: si casus occurreret. Quia hec opinio pluribꝰ auctoritatibus: z rationibus comprobat: hec ille. Qui ibidem multa arguēta facit. p hac opinione. Dominus quoq; Laurētius de rodul. in suo tractatu de vsur. sup. c. cōsuluit. de vsur. q. Ir. idem tenet z refert q̄ dñs Laurentius de pinu in suo tractatu restitutionū dicit ita seruari in practica. s. q̄ illa tria requirunt. Sed q̄ quid sit de rigore iuris: z ꝛsuetudine humani iudicij in foro ꝛscientie attēdenda est voluntas z intētio cōtrahentis. Si em̄ hic cōtractus sit factⁱ⁹ in fraudē vsurarū: licet nō sint oēs iste cōditiones. Tamē quo ad deū talis emptio est vsuranⁱ⁹: z tenet ad restitutionē. Fm Alleā. ō aleo vbi. ō. z Monaldum in summa: z Angelum in. l. q̄. C. de pactis inter emp. z ven. z Johannem de anania. in. c. conquestus. de vsuris. S

Uarto hoc vicio vsure cōmittunt q̄dā q̄ emūt possessionē vel domū valentē mille p quinq; centū: vel sexcentū: aut circa Deinde locant eam siue dant ad emphiteosim

rantū. Nā ꝑsumit actū qđ est ꝛsuetum. ff. de edilitio. l. q̄ si nolit. §. q̄ assidua. z. ff. de aq̄ plu. arce. l. si prius. §. si recte. Sup oēs aūt ꝛtractus est vsurarⁱ⁹: q: ꝑsumit id agere qđ facere ꝛsueuit. l. vel vniuersoꝝ. ff. de pigno. act. z c. semel. de reg. iur. lib. vj. z l. si cui. §. huiusmodi. ff. ō accu. Et facit qđ notat in simili Jnno. in. c. suaz de penis. in pena apposita ab vsurario in ꝛctu ꝓtione. C. plꝰ valere qđ agit. tenet q̄ ad hoc vt quis possit iudicari vsurarⁱ⁹ in tali ꝛctu debēt concurrere tria. l. q̄ empto: sit ꝛsuetus fenerari trouendēdo. Et idē tenet Ly. abidez. in. iij. q. Et dicunt: q̄ nō sufficerent illa duo. l. modiatas p̄cij: z pactuz de retrouendendo. Et q̄ in. d. c. illo vos. de pig. z in. c. ad nostrā. de emp. z vendi. intenerūt alia administicula: q̄s pdicta duo tñ vt pater in illis. c. p: oute etiam notat Johannes an. in. d. c. illo vos. Bal. quoq; in. d. l. emptione post Odofredū ibidē. Et in. c. j. de feudo dato in vicem legis cōmissoris. in vsi. seu. tenet hāc opinionē q̄ pdicta tria requirunt: quā etiam tenet Petrus de ancha. in dicto. c. illo vos. z Lar. in d. c. ad nostrā. z in dicto. c. illo vos: asserēs se ita cōsuluisse in quadā qōne facti. Et idem cōsulit Paulus de cast. in suo ꝛsilio. cccxv. qđ incipit. In causa mota p dñam Dorotheam. in. q. col'. Et multi alij doctores idem ꝛsuluerūt. maxime Alexan. de imola. in suo cōsilio. cxx. in. iij. volumine: qđ incipit. Uiso processu cause vertentis. in fi. Et hoc etiā tenuit dñs Bartholomeus cepolla vbi. ō. in. vj. casu principali: vbi ait. Secundū istā opinionē: vidi ꝛsultum per multos predarissimos doctores canonistas. Et istam opinionem semp tenui: z ꝛsului p: o veritate. Et nunc teneo: z ita consulerē z iudicarem: si casus occurreret. Quia hec opinio pluribꝰ auctoritatibus: z rationibus comprobat: hec ille. Qui ibidem multa arguēta facit. p hac opinione. Dominus quoq; Laurētius de rodul. in suo tractatu de vsur. sup. c. cōsuluit. de vsur. q. Ir. idem tenet z refert q̄ dñs Laurentius de pinu in suo tractatu restitutionū dicit ita seruari in practica. s. q̄ illa tria requirunt. Sed q̄ quid sit de rigore iuris: z ꝛsuetudine humani iudicij in foro ꝛscientie attēdenda est voluntas z intētio cōtrahentis. Si em̄ hic cōtractus sit factⁱ⁹ in fraudē vsurarū: licet nō sint oēs iste cōditiones. Tamē quo ad deū talis emptio est vsuranⁱ⁹: z tenet ad restitutionē. Fm Alleā. ō aleo vbi. ō. z Monaldum in summa: z Angelum in. l. q̄. C. de pactis inter emp. z ven. z Johannem de anania. in. c. conquestus. de vsuris. S

Uarto hoc vicio vsure cōmittunt q̄dā q̄ emūt possessionē vel domū valentē mille p quinq; centū: vel sexcentū: aut circa Deinde locant eam siue dant ad emphiteosim

ipi venditor: habita cõsideratõe ꝑtis i empcõe solum. recapiãtur ꝑ fructꝰ ánuo ꝙnq; ꝑ cẽtenario soluto. Jste em̃ ꝓtractꝰ est illiatꝰ. Et ꝑ sumit fiatꝰ in fraudẽ vsurarũ: fm cõiter doctores i. d. c. ad nostrã. de emp. & ven. & in. d. c. illo vos. de pigno. & Hostien. in summa. ℌ

p Ro meliori aũt declaratõe ꝑdictoꝝ nõ incõueniens videt subdere vnũ cõsiliũ de libellis qõ annis iã ꝙtuor decim trãsactis edidi sup casu infrascripto vicꝫ. Tinꝰ vendidit Martino fundũ valentẽ mille cũ pacto de retrouendẽdo infra decẽ annos vl̃ in ꝓperuũ. Deinde accepit illũ a dicto Martino i emphiteosim ꝑ ꝙnquaginta oĩ anno cũ dicto pacto: ꝙ possit redimere &c. quaritur quid iuris. ℣

Jrca hũc casum examinãda sũt quinq;

c Primo vtrũ talis emptio cum pacto de retrouẽdendo secure possit fieri & cũ bona ꝓscia ꝓsupposito ꝙ bẽant bona itẽnões emẽdi vl̃ vendẽdi sine fraude: sicut ipi dicũt. Secõ ꝙrendũ est vtrũ in tali re empta possit cõstitui noua ẽphiteosis ꝓpetua cũ añ nũ ꝙq; fuerit data alicui in emphiteosiq;. Tertio vtrũ iste emptor predictꝰ fundi possit ipm dare in emphiteosim dicto vẽditori: cũ ipo pacto ꝺ retrouẽdẽdo & redimẽdo. Quarto vtrũ dictꝰ emptor possit accipere ex dicta emphiteosi ꝙnquaginta oĩ anno: ideꝫ ꝙnq; ꝑ centenario pecunie solute. Quinto & vltimo vtrũ doctor: requisitus an talis cõtractꝰ possit secure & cum bona ꝓscientia fieri: debeat respondere ꝙ sic. J

Q Do ad ꝓmũ nũdent q̃dam: ꝙ nõ videt bonũ facere talẽ ꝓtractũ: q: hꝫ nõ possit dici vsurarꝰ ꝑsupposita intentiõe nõ simulata: nñ põt ꝑsumi ꝓtra ipm et a multis reputabit factus in fraudẽ vsurarũ. Et ratio est: q: fm eos iste ꝓtractꝰ emptionis cum pacto de retrouẽdẽdo: iũctꝰ fuit a ꝓncipio ab vsurarijs ad palliãdas vsuras: q̃ voluntꝫ vitare mutua re: & palliare vsurã sub noie ẽptiõis: & ꝺ asserũt dicere Hosti. & Joh. an. in. c. ad nãz. de emp. & ven. q̃. &c. Scõo nõ videt bonũ ꝺ facere: q: difficulter ꝑt cognosci mera itẽntio q̃ sustinet hꝫ ꝓtractũ. Et si sit hõ prudẽs ꝙrens diligẽter latebras ꝓscire inueniet eo; intentionẽ nõ ee ita recta emẽdi: & vẽdẽdi sicut asserũt. Eo marie: q: talis vẽditor nõ hꝫ i volũtate sic ꝓtraberc: nisi cũ pacto de retrouẽdẽdo: & sic nõ hꝫ voluntatẽ alienãdi. Tertio q: cum talis casus possit admittere mlt̃as fraudes: & varie sup eo sentiãt iuris doctores ac theologi. ꝓpter ꝙ picultũ rutꝰ ẽ nõ facere. q: plꝰ expedit aic vt notãt doc. in. c. in civitate. de vsur. ter. in. c. ꝓsuũ. de obser. iciu. glo. in. c. vnico de seru. in or. fa. ℜ

Ed hijs nõ obstãtibꝫ dico ꝙ in ꝓtractũ

e est vitas & ꝙ hic ꝓtractꝰ liate ꝑt fieri ac eius bona ꝓscia nec est aliq̃ iusta cã ꝙre debeat ꝓsumi vl̃ suspicari vsurarꝰ vl̃ factꝰ in fraudẽ vsurarũ. Qõ sic ꝓbat. Cui nõ cõpetit diffinitio: nõ põt cõpetere: nec hꝫ attribui diffinitũ vt notat i. l. ois diffinitio. ff. ꝺ reg. iu. & in. l. j. ff. ꝺ dolo. & i. c. cũ cãm. de rapto. Sꝫ huic ℨctui nll̃o modo põt cõpetere aliq̃ diffinitiõ: siue descriptio vsure: vt ꝓz discurrẽti ocio diffinitiões: siue descriptiones vsure: positas in scꝺa gre ꝓcedẽtis sermonis in ꝓncipio: ergo &c. L

Retercea fm doct. i. c. j. de vsur. & Theologos in. iij. di. xv. Vsure vitaũ nõ commictit: nisi i mutuo vero: vel palliato: vt etiã notat Archi. i. c. j. ꝺ vsur. i. vj. i glo. i ẽbo. publice. & allegat i arg. xiij. q. iij. c. j. fm Ray. & Bof. & ꝓbat i. c. ꝓsuluit. ꝺ vsur. ibi. i his casibꝫ &c. & dũ allegat illꝺ dictũ euãgelij Luc. vj. Mutuũ dantes: nihil inde sperãtes: & ꝺ alio ℨctu nõ loq̃t. Sꝫ in isto ℨctu nõ est mutuũ vsq;: nec palliatũ: q̃ in eo nõ põt esse vitiũ vsure: q: eẽ nõ sit mutuum vsq;: ꝓz ex diffinitiõe mutui de q̃ in. l. ij. ff. si cert. pe. & de ꝺ nemo dubitat: q: ẽ in eo nõ sit mutuum palliatũ etiã est dabile: q: vt ꝑsupponit i casu empto: intẽdit ẽe emere: & vẽdito: vẽdere: sicut ipi dicũt in ꝓscia. Et iõ est ẽa emptio: & vẽdito: ac iustꝰ & licitꝰ ℨctus: cũ nõ habeat defectũ i causa materiali: aut efficiẽte: vl̃ fo: mali: aut finali: cũ fiat de re vẽdibili: & emptibili: & ab his q̃ ꝑñt emere & vẽdere: nec aliq̃d ponat in ꝺ ℨctu qõ sit ꝓtra naturã emptiõis & vẽditiõis: interueniatq; iustũ ꝑtũ: ac bona intẽtio vtriusq; ℨbẽtis: cum aliꝭ ꝓditionibꝫ q̃ requirunt ad verã emptionẽ & vẽditionẽ de quibꝫ in. l. j. & ij. ff. ꝺ ꝓtraben. emp. Quapter talis ℨctꝰ est ab oĩbꝫ admittendus: & approbãdus. Quia nihil cõ ꝓuenies est naturali equitati: q̃ volũtatẽ dñi volentis rẽ suam in alium trãsferre ratam haberi. instit. de reꝝ diui. §. ꝑ traditionẽ. ℳ

Retercea ad ꝺ vt q̃s ex aliq̃ pacto cõmittat vitiũ vsure reqrit ꝙ ex eo habeat aliq̃ lucrũ in re: vl̃ saltẽ in spe: fm notata ꝑ doct. i. c. ꝓsuluit. ꝺ vsur. Sꝫ iste emptor nihil̃ lucrũ hꝫ: nec habere sperat ꝑ pactũ ꝺ retrouẽdẽdo: imo ꝑ ꝺ dãnificat ꝓditionẽ suã. Quia cũ talis fundus non valeat nisi mille: & ipe emat dicto ꝓcio cũ pacto de retrouẽdendo: dictꝰ fundꝰ efficit minoris valoris q̃ ad se: q: rõne dicti pacti & obligatiõis q̃ est sup ipo fundo nõ hꝫ ipm bñ libeꝝ: nec cũ posse alienare: nisi cũ dicta obligatiõe. Uñ si veller alteri vẽdere: cẽt valde difficile inuenire suũ ꝓtiũ qõ expẽdit in ipo emẽdo. Lũ ꝙ ꝑ ꝺ pactũ talꝭ emptor faciat merã gratiaz & liberalitatẽ quãdã ipi venditori: vt dicit dñus Barthо. cepolla i tractatu suo ꝺ simlꝭ ℨctib. in. §. q̃ incipit. Liuis q̃dã veronẽsis: circa medium: & in ꝓmo casu ꝓncipali i ꝓn. Et ꝑ ꝓsequẽs faciat opꝰ charitatꝭ: temerariũ eẽt iudiciũ ei imꝑgere vsurarꝝ voraginẽ: & cũ ꝓputare malefactore: q̃ ex tali pacto qõ totũ vnit ad ꝓpriũ cõmodũ & vnitatẽ magnã erga illũ exercet pietatẽ. ℕ

c Ondudo ꝙ fm cõem olim doctoꝝ sentẽtiã in. c. ad nostrã. de emp. & vendi. & i dicto. c. illo vos. de pigno. q̃ qñ ꝺs iusto ꝓcio rẽ emit: licꝫ faciat pactũ de retrouẽdendo: dũmodo nõ faciat mala intentiõe: nec vtat aliq̃ fraude: cũ bona & secura ꝓscientia facere põt. imo ꝓ merek ꝙs in aliq̃ minimo demerear: q: vt dictũ est: istud pactũ rotal̃ cedit ad venditoꝝ ꝓfectũ & ꝓsolationẽ: & fit gra ipi. vt ꝓz ꝑ legẽ sequãdã. C. de pac. inẽ emp. & vẽ. cũ ꝓcu. Et hũc cõtractũ secure posse fieri tenet Hugo. vt refert Archi. in. c. pleriq; xiij. q. iij. Et idẽ tenet Hostiẽ. et ſume sup. vij. ꝑcepto decalogi. & sctus Bernardin. in suis ℨmõ: & oẽs theologi in. iij. di. xv. Et ꝺns Barthо. cepolla vbi. ĩ. in. ꝺ. ℌ. q̃ incipit. Liuis q̃dã dicẽs: ꝙ tale pactũ est licitũ ꝺ iure ci fundũ. & in. l. si a te. C. de pac. inẽ emp. & vẽ. & ibi ꝑ Ange. de pusio. in. l. ad officiũ. C. cõi diui. in fi. q̃ etiã in. l. ij. C. de pac. inẽ emp. & vẽ. dicat. Nota et hac lege ꝙ illꝺ pactũ de retrouẽdẽdo eodẽ ꝓcio: qꝺ apponit in instrumẽto q̃tidie: valet & tenet: nec et ꝺ ꝓbat ꝓtractꝰ pignoratiaꝰ: vl̃ vsurarius: & adducat ter. in. d. l. si a te. & in. l. fi. ff. de lege cõmiss. & in. l. q̃ fundũ. ff. ꝺ ꝓtrabẽ. emp. subijcẽs ꝙ fructꝰ ꝓceptos empto: nõ restituet: nec cõputabit in sorte: nisi a tpe mo: e. s. qñ fuisset i mora restituẽdi rẽ ipi vẽditori pactũ soluẽti vl̃ offerenti. Et ꝺ qñ talꝭ emptor intẽdebat rẽ ipam emere: et nõ pignori accꝑe. Silr̃ dicat Albricꝰ de rosate in. d. l. ij. C. de pactis inter emp. & ven. ꝑ illum interrũ: & ꝑ rectũ in. d. l. q̃ fundũ. ff. ꝺ ꝓtrabẽ. emp. ꝙ pactũ de retrouẽdẽdo ꝓiũctũ cũ emptiõe & locatiõe: nõ reddit ꝓtractũ vsurariũ vel illiatum: si nõ infuꝝ cãt fraus: vl̃ simlꝭ atio: aut lesio ipi. vẽditoris cui locak: & ꝙ liate põt fieri in foro ꝓscientie. Et dicẽ se ita in facto obtinuisse. Et idem tenet glo. magna i termis. in. d. c. ꝙquerꝰ, ꝺ vsur. in ẽbo. magna. circa fi. ibi. Nõ est ñ vsura si vẽdo tibi fundũ &c. Dicit ꝙꝫ Bal. in. c. j. ℣. qño q̃ busdã pactis. in ti. de feudo dato in vicẽ legꝭ cõmisso: ie in vsi. feu. ꝙ ex pacto de retrouẽdendo nõ nascãt ꝓtractꝰ fenerationis: q: nll̃a ler vl̃ decretũ hoc dicat. Et q: emptio & vẽditio põt fieri ad certũ tpus. l. ij. C. de pac. inẽ emp. & vendi. nisi emptor esset solitꝰ fenerari: & in fraudẽ vsurarꝝ instrumẽta simulata ꝓficere: vt habek in regla: semel malꝰ: de reg. iu. in. vj. hec ille. Dicit etiã ꝺns Barthо. cepolla vbi ꝺ. in. ij. casu principali: in duodecima ꝑsumptiõe: ꝙ nõ est differẽtia an fiat pactũ de retrouẽdendo: vl̃ qꝫ ad certũ tpus cõplerũ: vl̃ in ꝓperuũ: q: in vtroq; casu est licitus: nec et eo insurgit aliq̃ mala ꝑsumptio. vt est casus expressus: & in termis. in. d. l. ij. C. de pac. inẽ emp. & ven. ubi ꝑtũ qñcũq; vl̃ intra tpa obtulisse. Ubi ꝺ notat Bal. in fi. q̃ dicit: ꝙ ex pacto ꝺ retrouendẽdo eodẽ ꝓcio etiã lucrãtur empto: & fructus medij tpis etiã añ mortã ꝓtractus nõ ꝑsumik simulatꝰ. Et idẽ est de iure canonico: vt ꝓcio bak in. d. c. ad nostrã. de emp. & vendi. & in. c. illo vos. de pigno. Nã ibi tale pactũ nõ reprobatur simplr̃: hꝫ ꝙter dolũ & fraudẽ empto: & vt ibi patet. De iure ꝙꝫ diuino ꝓz hũc pactũ de retrouendendo esse licitũ ꝙ ea q̃ babẽt Laurẽ. et. c. Ubi dicit dñs filijs isrl̃. Lucia regio possessiõis vẽ dñs Barthо. cepolla. vbi. ĩ. di. Et istud ego ere do in foro ꝓscẽtie q: ꝺ solũ pactũ de retrouẽdẽdo ad tps vl̃ in ꝓperuũ nõ inducit aliq̃s malas ꝑsumptionẽ: marie ꝑsumentẽ ꝓtractũ esse vsurariũ: vel simulatũ. Naz si ler aulis & canonica ꝺ ꝓmittit: nõ est dicendũ illicitũ: ne inde insurgat nascak occasio vñ iura nascunt. l. manifeste. C. ler. q̃. de indic. vitand. col. Et ꝺa qõ sit lege ꝓmittenẽ: penã nõ merek. l. graccus. C. ad. l. iul. ꝺ adulc. Et nemo dicak damnũ facere nisi qui id facit qõ ius facere nõ habet. vt in. l. nemo damnat. ff. de reg. iur. hec ille. Idẽ ꝙꝫ tenet Monal. i summa di. q̃ si ꝑ ꝺium vendidi tali cõditione: vt qñcũq; ego: vel hered̃s meus soluerim̃ precium: vel sic. Si vsq; ad decennium soluerim̃ rehabeam̃ ꝓ: ꝺiũ: empto: talis ꝑdicꝭ nõ cõmittit vsuram: si nõ fiat aliquid in fraudẽ vsurarum. & subdit: q̃ facit fructus suos: licet ego postea soluto precio recuperẽ ꝓdiũ: & hoc quãdo interuenit iustus ꝓcauꝰ. Et idem tenet Archiepus Flo: en. in. ij. ꝑte summe. c. viij. in. §. qui incipit. ali̇ contractus. & allegat Olde. idẽ ꝓfirmantẽ. Et idẽ tenet Inno. & Joban. an. in. c. ad nostrã. de emp. & ven. & pater frater Angelus de clavasio: in angelica sua in vsura. j. §. lxvj. & eadẽ sententie est Franciscꝰ de platea in tractatu de vsur. ca. j. §. xl. vbi allegat Laurentiũ de pinu idem tenentẽ. Bucco: ꝺ ꝙs pisanelle: & auctor: supplementi in tractatu de vsuris. c. iij. idem affirmant & omnes summiste et Anto. de bur. in. c. conquestus. de vsur. Et ibi oĩes alij canoniste. O

On obstãt mõ in ꝓtrariũ adducta. Et ꝓ

n mo dũ dicak ꝙ iste ꝓtractus a principio inuẽtꝰ est ab vsurarijs fm Hosti. & Joban. q: respondeo ꝙ ꝓdicti doc. hoc nõ dicũt: sed bñ asserũt ꝙ vsurarij volẽtes palliare vsuras iceperũt vti ꝺ ℨctu: ſz et ꝺ nõ seq̃t qñ talis ℨctus esset in vsu: antecqꝫ vsurarij inciperent eo vti ad fraudẽ. Immo ꝑ multa tpa añ erat in vsu. Tpe eñ iurꝭ antiq̃ vsure ꝓmittebant fm ꝙ dicẽ Bto. in ſũma in ñ. de vsur. & ꝺ patet ꝑ. l. primã & ꝑcorum. ff. de vsur. Et ideo nũc vsurarij non necesse habebãt palliare vsuras hoc ꝓtractu: nec eo vtebant ad fraudẽ vsurarꝝ. & tamẽ ꝓdictꝰ contractus vẽditionis & emptiõis cũ tali pacto de retrouendẽdo nũc erat in vsu: vt ꝓz ex ea q̃ habentur in. l. ꝙ fundũ. ff. de cõtraben. em. et in. l. quoꝺ

nem ff.de in dic adiec. Ocp q? postea p impera
tor q̃uanum restricta est vsura? voracitas: vt
per in.l.eos. Sancta vura? voracitate. C.ō vsur.
t postea p imo nouissimū in toto. p̃hibita: vt pa
ret in auten.de eccles.in.§.f. col.ar. t in auten.ad
hoc. C.ō vsur.t p glo.t p doc.in.l.cuncos p̃bo.
C.de iudi.en.t ff.ca. Preterea q̃ canonicū non
solū stat. p̃hibita: vt pet in toto ti.de vsur. t in.c.
quāuis.de.j. cū diuersi pene ? ipos vsurari?
os libi vindicent ? eop fautores t defensores. vt
pet in.c.j.de vsur.in.vj.t in.de.ar.graui.eodē ti.
Ideo et hic incepit vt vsurarij b ? equ. Cum
igit hic ? tractus sit luctuosus imo magne pernici
ose odiendus est: sequit q cū bona t secura ? sint
ea pōt fieri: licet mali eo male vtant. Sic bñ fa
cit dās clemosynā virgini bona intentione: licz lu
xuriosi talido clemosynas soleāt virgines sub p̃
tentu pietatis ad luxuriā incitare. Et sub spē bo
ni palliēt rabiē incontinēte. Et p̃dicta p̃bant p.c.
de occidēdi. xxiij.q.v. vbi ait Augu. q̃ bonū alii
q̃ opus facientis imputari nō ds crimē: p eo q̃
aliqui ipe ope male vtant. Ω

n On obstat scō dū d:: q̃ difficulter pōt
cognosci bona intentio taliter ? hemum.
q: respondeo hoc esse falsum. Presuppo
nit enī in casu: q̃ ipi in ? scientia dicāt: q̃ bona in
tentione emēdi t vendendi ? trahūt. Et ī credēn
dū est illis: q: in foro ? scientie creditur homini ti
morato p se t ? tra se. vt dicit Hosti. in sūma. et
beatus. Tho. in quadā. q. de q̃dlibet. Nō est er
go vez q̃ nō possit scire nec bn cognosci cor in
tentio. Quis enī medi? pōt scire q̃ sit in homine
q̃ spūs ipsius bois. vt ait Paul?. j. ad Cor. in.
ij. t Aug. in sermōe de vgine. Lū g verba sint
notē eaz q̃ sunt in alio passionū: vt dic Pbo. in
j. Perher. Nō pōt meli? cognosci animi? t intē
tio alicui? q̃ p eius attestationē. t ? sequēter cū
ex verbis ? trahentiū pateat q̃ bona intentione cō
trahunt: nō debem? ire p ? iecturas t suspitiones
siue p̃sumptiones: que tūc debent inquiri quā
do aliter rei certitudo nō pōt haberi. vt nota. in
l.j.ff.de questi. t in.l. antiqui. ff. si pars here. pe.
Nam in certis nō est locus cōiecturis. c. ex lore. ō
regu. iu. R

n On obstat tercio dū dicit: q̃ iste vēdito:
nō habet voluntatē alienandi liberā t c.
q: respōdeo q̃ etiā p̃supposito q̃ nō ha
beat voluntatē vendendi nūl cū pacto de retro
uendēdo: t q̃ sibi dek in emphiteosim. Hoc ni
hil obstat qui vēditio i casu nro valeat: q: volū
tas eius est oino libera: quo ad talē cōtractum
de venditiōe cū dicto pacto: qō patet ex eius p
testatione. Et ideo debet talis ? tractus seruari:
quia est nihil cā naturale: q̃ ea que pactis cenuto
placuerūt obseruare. c. qualiter. extra. ō pac. t. l. j.
ff. eodē. t. l. nō mino: t. C. de rēsac. Cōtract? em
ex ? uentione legē accipiūt. l. ? tractus. ff. de reg.
iur. t. c. cōtractus. eo de ti. li vj. t. l. j. §. si cōueniat
ff. depositi. Falsa ergo est ista ? sequētia. Iste nō
habet voluntatē vendendi sine pacto de redimē
do: ergo nō habet voluntatē alienādi t transfe
rendi dominū p venditionē cum tali pacto: qō
opo: teret ? dudere si vera esset obiectio. Conclu
dit itaq; q̃ ergo p iuo diuinū: canonicū: t ci
uile ē ordinatū q̃ talis vēditio valeat: t p ipaz
transferat dominū in emptorē nō obstāte tali
pacto de retrouendēdo: quilibet intēdens talē
vendere trāsferr dominū in emptorē. Et si dicat
q̃ talis vēdito: nisi esset in aliqua necessitate nō
vēderet: qō p̃z: q: vult sibi fieri pactū de retro
uendēdo: et ideo nō videk habere voluntatez li
berā. Dico q̃ hoc nō obstat: aliter pauce vendi
tiones valerēt: imo vix aliq̃ reperiret valida. Ra
rissime enī inuenik aliq̃s qui vendat suas p̃o
p̃rietates: nisi rone alicui? necessitatis. Et si pos
set retinere rem suaz: t facere alia sibi necessaria
vel expediētia: nō vēderet. Et si empto: veller si
bi facere pactū de retro uendēdo: nō diminuen
do de iusto p̃cio: libēter acceptaret. cū hoc pactū
nō possit sibi nocere: iz tm̄ p̃desse vt sup: adictū
est. Nec ergo necessitas vendēdi t volūtas recu
perandi nō viciat ? tractū: q: talis volūtas licet
aliquo mō videat coacta: tm̄ est volūtas sufficī
ens ad se obligandū p ? tractū. ar. in. l. si mulier
§. penul. ff. qō me. cau. t in. c. merito. xv. q. j. aliē
aūt sequeret q̃ quilibet vēdito: posset irritare t
annullare quācūq; venditionē absolute factaz
si p̃bare valeret q̃ necessitate duct? vēdidit. t cō
sequēter quasi oēs vēditōes infrigerent: qō esset
absurdissimū. S

n On obstat vltimo dū d:: q̃ cū in b ? tra
cu possint cōmitti multe fraudes: t cuz
varie sup b sentiāt doctores: p̃pter p̃cu
lum nō deber fieri. q: rñdek: q̃ cū talis ? tractus
fiat cū debitis circūstātijs in casu nro: vt patz ex
p̃dictis: nō est periculū alicui? fraudis. Nec in
hoc casu aliqui doct. vel theologi aūtēci dicūt
hūc ? tractum nō posse fieri cū bona ? scientia:
nisi forte sit aliquis nimis scrupulose ? scientie
cui nō est attendendū iuxta notata p be. Tho.
j.ij.q.xlv. t sanctū Bona. in.ij. di. xxxv. ar. j. q. iij.
Et p̃dicta ? firmant per dictum domini Lau
rentij de rodul. in suis tractatibus. de vsur. vbi al
legādo t sequēdo Petrū de ancha. dicit: q̃ vbi
apparet ex diuersis indicijs q̃ intentio cōtrahē
tium est bona: debet iudicari q̃ liceat cōtrahēt
t hoc tenere est magis p salute animaz. nec pu
tat esse tutū ita stricte decidere t scribere: p̃ q̃ō
multe anime in viā p̃ditionis inducunt. Scru
pulositas ergo est vitāda. l. sed t be. in. ff. iz hec
nimiū scrupulosa sunt. ff. ō excu. tu. De quo no
tant doct. in. c. inquisitioni. de sen. exc. t in. c. cū a
de simo. Preterea vt dicit Bal. in. l. rogasti. §. si
tibi. in fi. ff. si cer. pe. Actus dubi? nō debz iudica
ri vsurarius. vbi pōt p̃cedere sine vicio vsure. p
l. si ex pactione. cum ibi notat?. C. de vsur. Quia
validior p̃sūptio elidit imbecilliorez. c. licet. de p̃
sum. t facit c. quia verisimile. eo. ti. t quod notat
Pano: i. c. in nra. de testi. Multo ergo minus
hoc iudicari debet in casu nro: i q̃ ē certitudo re
ete intentionis ? hentis: que debet attēdi. c. cū in il
lis. de p̃bē. li. vj t. c. cū dilecto. ō. v. sig. et c. scō re
gnio. de appel. t p doc. in. c. ? suluit. de vsur. T

s Iquis aūt doctor allegek. q̃ hūc ? tractū
suspectū habeat: dico q̃ loqtur qñ est ie
q̃litas et iniusticia in p̃cio: vel qñ talis
emptor est vsurari?: aut ? suet? facere tales ? tra
ct? in fraudē vsuraz. Quia tūc p̃sumit cōtra eū.
nā semā mal?: in eodē genere delicti semp p̃sumi
tur mal?. l. iij. §. idē eric. ff. de suspec. tu. et l. si cui.
§. bisdez. ff. de accu. t. l. palam. §. nō solū. ff. ō ri.
nup. Sed cū emptor in casu nro nō p̃sumat
tur facere solere ? tract? illicitos: vl i fraudē vsu
raz: sitq; eq̃litas t iusticia in p̃cio: p̃sumptuosū
iudicium esset ? tra cū opinari q̃ faciat in fraudē:
maxime cū p̃supponat ei? bona intentio. Quia q̃
liber p̃sumit bon?: nisi appareat ? trariū. l. om
ni modo. C. de inoffi. testa. t. l. nō oēs. §. a barba
rio. ff. de re mili. cū silibus. Et posito q̃ nobis nō
? staret expresse de ei? intentione: tamē deberem? de
eo habere bonā opinionē: t bñ de ipso p̃sumere:
cū dubia debeāt in melio: ē p̃tez iterp̃tari. c. cū o
re. de reg. iu. t. c. semp in dubijs. ff. eodē ti. t. l. p̃ri
me. ff. de bis que in testa. delen. Concludo g̃ f̃m
oēs theologos in. iiij. di. xv. et canonistas in. d. c.
ad nrām. de empti. t ven. q̃ ad hoc vt bonus cuz
pacto de retrouēdēdo p̃sumank facere in fraudē
vsuraz: nō sufficit solū tale pactū de retrouēdē
do: sed vltra illud requirk q̃ saltē sit iniusticia et i
equalitas in p̃cio: qō intelligi pōt dupliciter. sez
vel q̃ nō emat iusto p̃cio: vel q̃ ponak in pacto
redimēdi. q̃ in redimēdo aliq̃d plus ei soluatur
q̃z expēdit: aut aliqō aliud emolimētum ? seqūtur.
Vel si sit iustū p̃cium: saltez requirk q̃ sit cōsuet? fa
cere cōtract? vsurarios: vl in fraudē vsurarum.
Tūc enī dicūt multi doc. p̃sumi ? tra eū: t indu
bitāter qñ hec tria simul cōcurrūt. sez notabilis
inequalitas in p̃cio: ? suetudo fenerādi: vel illici
tos t suspectos ? tract? faciēdi: cū ipso pacto de
retrouēdēdo. t dicūt ml'ri doc. hec tria debere cō
currere: vt ḡo iudicek vsurari?: vt supra visū est:
licet alij dixerint sufficere duo illoz. Sed i casu
nostro nec tria p̃dicta: nec duo cōcurrūt: cū em
p̃cio sit iusta intētione t iusto p̃cio t ab boie nō cōsue
to fenerari: tcū aliis bonis circūstātijs fiat. g̃ tal'
bone fidei emptor nō debet habere scrupulū cō
scientie ad faciēdū talem: nec pōt aliq̃ mala suspi
cio de eo rationabilitē haberi f̃m coēm oim do
ctorū et theologoz sententiaz. Et sic patet primus
dubiū. sez q̃ licite potest ḡo emere aliquid cū pa
cto de retrouēdēdo p eodez p̃cio: quādo emit res
iusto p̃cio: t iterim donec redimat facit fructus
suos: nec tenet eos cōputare in sorte: nō obstāte
eo quod scriptū est Leui. xxv. vbi inqt de?. Si ac
tenuat? frat? tuus vēdiderit possessiunculā suaz
poterit proxim? eius eā redimere si voluerit. Si vo
non habuerit primū: t ipse potuerit inuenire: cōputabunt fructus et eo tpe q̃
pter possessionē suā. hec ibi. Quia rñdet ḡmo: q̃
p̃ticulari mō lua: qz eaz acq̃siuit populo israel i
ralit̄ sua: vt habet pōs. xxiij. Nā in eodē Leui. ca.
t vos aduene t colonj mei estis. Imo aūt singula
re nō est trahēdū ad ? sequētias. l. ius singulare.
ff. de legi. Sēdo p̃supposito q̃ nō esset ler p̃ticu
laris: sed cōis: respondek q̃ est ler iudicialis siue
p̃ceptū iudiciale: ad qō nō tenemur de necessita
te. licet em̄ ad moralia p̃cepta legis antiq̃ simi? ob
ligati: nō tamē ad iudicalia. cerimonialia aut̄z
fuare p̃hibemur: f̃m Nicolaū ō Lyra Exo. xx. c.
t p Tho. j. ij. q. ciij. ar. iij. Tertio pōt dici: q̃ vt i
p̃dicto. c. habek terra illa ñ poterat vēdi nisi sub
? ditione redēptiōis. t si non redimebat: reuerte
bat tm̄ ad vēditorē in anno quinq̃gesimo libera.
sez in iubileo. Nā q̃nto mai? temp? restabat vs
q̃ ad quinquagesimū annū: tāto charius vēde
bat: t quāto min?: tāto vili?. Ideo possessio ven
dita in vigesimo anno: in duplo min? valebat
in quadragesimo q̃z i vigesimo. Et sic iuste dnō
cōputari fruct?: nō q̃ tantū de p̃cio diminueret
quātū valebāt fruct?: sed quia ꝓportionabiliter
tātū minuebat de p̃cio quātū de tpe papiēdoz
fructuū. Et q̃ iste sensus sit bon? signū ē: q̃ posi
to q̃ illa terra redderet ad rōnez sex p centenario
q: erat valde fertilis t ideo etiā plus reddebat: i
decē t septē annis ois terra vēdita fuisset in toto
libera: t venditor eā potuisset redimere: nullum
soluēdo p̃cium: si p̃dicta ꝛba intelligerent̄ q̃ fru
ctus deberēt cōputari i sorte: et nō ibidez dicit q̃
vsq; ad quinquagesimū annū esset emptoris: ni
si p̃ticularit̄ ante redimeret. ergo. zē Ω

i Deo aūt supra signāter fecī mētionē de
notabili inequalitate p̃cij: q: si esset aliqua
minima seu modica inequalitas in p̃cio q̃
nō p̃esumeret fraude seu dolo: sicut sepe accidit
q: p̃cia rerū nō sūt punctualia vt patet in. l. p̃te
cia rerū. ff. ad legē fal. q̃ ipsaz modicā inequalitatē
nō viciaret cōtract?. q: vt ait beat?. Tho. ij. q.
lxxvij. de mēte phi. tale modicū rectificatio debet
ap̃hendere q̃si nihil. et facit. l. scio. ff. de in integ.
resti. vbi d:: q̃ de minimis nō curat p̃to: t dicit
beat? Tho. ibidē: q̃ tales ? tract? semp videt cō
mitari ? tract? donationis in minimis. Nā dicit
dnō Bar. cepolla vbi. s. i iij. casu p̃ncipali i scā
p̃sumptiōe: q̃ quia iustū p̃cū nō est punctualiter
determinatuz: ideo modica additio vel diminu
tio nō videk tollere eq̃litatē iusticie: t b tenet scīus
Bernardin? in suis cōtractibus sermone. xxv. ar.
j. c. ij. hec ille. Qui etiā ibidem dicit q̃ inuenit ali

ome.ff.de in dic adiec. Nec q; postea p impera
tore ciuanum restricta est usura; voracitas: vt
per in.l.eos.§.arcta usuraꝝ voraginē. C.ō usur.
t postea p ius nouissimū in toto p̄hibita: vt pa
et in auten.de eccles.n.§.j. col.ix. t in auten.ad
hec. C.ō usur. t p glo. t p doc.in.l.cūctos ꝓpos.
C.de iudi.cti. t ff. ca. Per ius ḡ canonicū non
solū fuit p̄hibita: vt pet in toto ti.de usur. t in.c.
quīq. ti.vj. de ḡ cnā diuersē pene ꝙ ipos usurari
os fūr ꝓstituer: t ꝙ eoꝝ fautores: t defensores. vt
pet in.c.j. de usur.in.vj. t in.cle. et grauu. eodē ti.
Ideo et nic incepuit vti usurarij b ꝙcru. Lum
igit hic ꝓtractus sit licitus imo magne pietatis:
vt s.ostensum est: seqt q; cū bona t secura ꝓsciē
tia p̄ce fieri: licet mali eo male vtant. Sic bū fa
ciat dās elemosynā virgini bona intētione: licz lu
xuriosi talibꝰ elemosynis soleāt virgines sub p̄ce
tertu pietatis ad luxuriā incitare. Et sub spē bo
ni palliēt rabiē incōtinētie. Et p̄dicta p̄bant p.c.
de occidēdis. xxiij. q. v. vbi aut Augu. q; bonū ali
qō opus faciēnti imputari nō dz crimē: p eo q;
aliqui ipō ope male vtant. Ω

n On obstat scdo dū dr:: q; difficulter pōt
cognosci bona intētio taliter ꝙtrahentium.
q: respōdeo hoc esse falsum. Presuppo
nit em in casu: q; ipi in ꝙscientia dicāt: q; bona in
tentōe emēdi t vendendi ꝓtrahūt. Et iō creden
dū est illis: q: in foro ꝙscientie credit hominī ti
morato p se t ꝓtra se. vt dicit Hosti. in sūma. et
beatus. Tho. in quadā. q. de q̄dlibet. Nō est er
go vez q; nō possit sciri nec bn cognosci coz in
tentio. Quis em nouit pōt sciri q̄ sūt in homine
q̄s spūs ipsius hois. vt ait Paul⁹. j. ad Cor. in.
ij. t Aug. in sermōe de vginib. Cū ḡ verba sint
note eaz q̄ sunt in alio passionū: vt dic Tho. in
j. Perihe. Nō pōt melius cognosci animꝰ t intē
tio alicuius q̄s p eius attestationē. t ꝙsequēter cū
et verbis ꝓtrahentiū pateat q; bona intētiōe cō
trahunt: nō debemꝰ ire p picturas t suspitiones
siue p̄sumptiones: que tūc debent inquiri quā
do aliter rei certitudo nō pōt haberi. vt nota. in
l.j. ff. de questi. t in. l. anti qui. ff. si pars here. pe.
Nam in certis nō est locus cōiecturis. c. ex parte. ō
regu. iu. R

n On obstat tercio dū dicit: q; iste vēditor
nō habet voluntatē alienandi liberā. tē.
q: respōdeo q; etiā p̄supposito q; nō ha
beat voluntatē vendendi nisi cū pacto de retro
uendēdo: t q; sibi dcī in emphiteosim. Hoc ni
hil obstat qui vēditio i casu nro valeat: q: volū
tas eius est omino libera: quo ad talē cōtractum
de venditiōe cū dicto pacto: qō patet ex eius p
testatione. Et ideo debet talis ꝓtractus seruari:
quia est nihil tā naturale: q̄s ea que pacti seruā
do placuerūt obseruare. c. qualiter. extra. ō pac. t. l. j.
ff. eodē. t. l. nō mino: ē. C. de trāsac. Cōtractꝰ em
ex ꝓuentione legē accipiūt. l. ꝓtractus. ff. de reg.
iur. t. c. cōtractus. eodē ti. li vj. t. l. j. §. si cōueniat
ff. depositi. Falsa ergo est ista ꝙsequētia. Iste nō
habet voluntatē vendendi sine pacto de redimē
do: ergo nō habet voluntatē alienādi t transfe
rendi dominiū p venditionē cum tali pacto: qō
opoꝛteret ꝙdudere si vera esset obiectio. Concin
dit ita: q; ex quo p ius diuinū: canonicū: t ci
uile ē ordinatū q; talis vēditio valeat: t p ipaz
transferat dominiū in emptorē nō obstāte tali
pacto de retrouendēdo: quilibet intēdens talē
vendere trāsferre dominiū in emptorē. Et si dicat
q; talis vēditor: nisi esset in aliqua necessitate nō
vēderet: qō p̄z: q; vult sibi fieri pactū de retro
uendēdo: et ideo nō videt habere voluntatez li
berā. Dico q; hoc nō obstat: aliter pauce vendi
tiones valerēt: imo vix aliq; reperiret valida. Ra
rissime em inuenit aliq̄s qui vendat suas p̄o
prietates: nisi rōne alicuius necessitatis. Et si pos
set retinere rem suaz: t facere alia sibi necessaria
vel expeditēria: nō vēderet. Et si emptor veller si
bi facere pactū de retrouendēdo: nō diminuen
do de iusto p̄cio: libēter acceptaret. cū hoc pactū
nō possit sibi nocere: sz cū p̄desse vt supradictū
est. Nec ergo necessitas vendēdi t volūtas recu
perandi nō viciat ꝓtractū: q; talis volūtas licet
aliquo mō videat coacta: cū est volūtas sufficiē
ens ad se obligandū p ꝓtractū. ar. in. l. si mulier
§. penul. ff. qō me. cau. t in. c. merito. xv. q. j. aliē
aūt sequeret q; quilibet vēditor posset irritare t
annullare quācūq; venditionē absolute factaz
si ꝓbare valeret q; necessitate ducꝰ vēdidit. t cō
sequēter quasi oēs vēditōes infrigerent: qō esset
absurdissimū. S

n On obstat vltimo dū dr: q; cū in b ꝓtra
ctu possint cōmitti multe fraudes: t cuz
varie sup b sentiāt doctores: ꝓpter p̄cā
lum nō debet fieri. q: rīdet: q; cū talis ꝓtractus
fiat cū debitis circūstātijs in casu nro: vt patz ex
predictis: nō est periculū alicuius fraudis. Nec in
hoc casu aliqui doct. vel theologi autēticī dicāt
hūc ꝓtractum nō posse fieri cū bona ꝙscientia:
nisi forte sit aliquis nimis scrupulose ꝙscientie
cui nō est attendendū iuxta notata p̄ he. Tho.
j. ij. q. xix. t sanctū Bona. in. ij. di. xxxix. ar. j. q. iij.
Et p̄dicta ꝙfirmant per dictum domini Lau
rentij de rodul. in suis tractatibꝰ. de usur. vbi al
legādo t sequēdo Petrū de ancha. dicit: q; vbi
apparet ex diuersis indicijs q; intentio cōtrahē
tium est bona: debet iudicari q; licite cōtrahant
t hoc tenere est magis p salute animaꝝ nec pu
tat esse tutū ita stricte decidere t scribere: ꝓpt̄ q̄s
multe anime in viā p̄ditionis inducunt. Scru
pulositas ergo est vitāda. l. sed t he. in. v. sz hec
nimiū scrupulosa sunt. ff. ō exce. tu. De quo no
tant doct. in. c. inquisitioni. de sen. exc. t in. c. cua
de simo. Preterea vt dicit Bal. in. l. rogasti. §. si
tibi. in fi. ff. si cer. pe. Bartus dubi⁹ nō debz iudica
ri usurarius. vbi pōt p̄cedere sine vicio vsure. p
l. si ex pactione cum ibi notatꝰ. C. de usur. Quia

validior p̄sūptio elidit imbecillioꝛez. c. ij. ex. de p̄
sum. t facit c. quia verisimile. eo. ti. t quod notat
Panoꝛ. i. c. in nra. de testi. Multo ergo minus
hoc iudicari debet in casu nro: i q̄ ē certitudo re
cte intētionis ꝙbētiuz: que debet attēdi. c. cū in il
lis. de p̄be. li. vj. t. c. cū dilecto. ō §. sig. et c. scdo re
qris. de appel. t p doc. in. c. ꝙsuluit. de usur. T

s Iquis aūt doctor allegek. q; hūc ꝓtractū
suspectū habeat: dico q; loq̄tur q̄n est ie
q̄litas et iniusticia in precio: vel q̄n talis
emptor est usurariꝰ: aut ꝙsuetꝰ facere tales ꝓtra
ctꝰ in fraudē usuraꝝ. Quia tūc p̄sumit cōtra eū.
nā semel malꝰ: in eodē genere delicti semp p̄sumi
tur malꝰ. l. iij. §. idē erit. ff. de suspec. tu. et l. si cui.
§. bisdez. ff. de accu. t. l. palam. §. nō solū. ff. ō ri.
nup. Sed cū emptor in casu nro nō p̄sumatur
facere solere ꝓtractꝰ illicitos: vl i fraudē usu
raꝝ: sicq; eq̄litas t iusticia in p̄cio: p̄sumptuosū
iudiciū esset ꝓtra cū opinari q; faciat in fraudē:
maxime cū p̄supponat eꝰ bona intētio. Quia q̄
libet p̄sumit bonꝰ: nisi appareat ꝓtrariū. l. om
ni modo. C. de inoffi. testa. t. l. nō oēs. §. a barba
rio. ff. de re mili. cū silibꝰ. Et posito q; nobis nō
ꝙstaret expresse de eiꝰ intētione: tamē deberemꝰ de
eo habere bonā opinionē: t bū de ipso p̄sumere:
cū dubia debeāt in melioꝛē ptez iterp̄trari. c. ecto
te. de reg. iu. t. c. semp in dubijs. ff. eodē ti. t. l. pri
me. ff. de bis que in testa. delen. Concludo q̄ fm
oēs theologos in. iiij. di. xv. et canonistas in. d. c.
ad nram. de empti. t ven. q; ad hoc vt hoies cuz
pacto de retrouendēdo p̄sumant facere in fraudē
usuraꝝ: nō sufficit solū tale pactū de retrouendē
do: sed vltra illud reqrit q; saltē sit iniusticia et i
equalitas in p̄cio: qō intelligi pōt dupliciter. sz
vel q; nō emat iusto p̄cio: vel q; ponat in pacto
redimēdi. q; in redimēdo aliq̄d plus ei soluatur
q̄ erpendit: aut aliq̄ aliud emolimētuz ꝙseqūtur.
Vel si sit iustū p̄cū: saltez reqrit q; sit cōsuetꝰ fa
cere cōtractꝰ usurarios: vl in fraudē usurarum.
Tūc em dicūt multi doc. p̄sumi ꝓtra eū: t indu
bitāter q̄n hec tria simul cōcurrūt. sz notabilis
eq̄litas in precio: ꝙsuetudo fenerādi: vel illici
tos t suspectos ꝓtractꝰ faciēdi: cū ipso pacto de
retrouendēdo. t dicūt ml'ti doc. hec tria debere cō
currere: vt ds iudicet usurariꝰ: vt supra visū est:
licet alij diuerine sufficere duos illoz. Sed i casu
nostro nec tria p̄dicta: nec duo cōcurrūt: cū em
p̄cio fit iusta ictētione t iusto p̄cio t ab hoie ñ cōsue
to fenerari: tcū alijs bonis circūstātijs fiat. q̄ tal bone fidei emptor nō debet habere scrupulū cō
scientie ad faciēdū talem: nec pōt aliq̄ mala suspi
cio de eo rationabilit̄ haberi fm cōem oim do
ctoꝝ et theologoꝝ sententiaz. Et sic patet primus
dubiū. sz q; licite potest ds emere aliquid cū pa
cto de retrouendēdo p eodez p̄cio: quādo emit res
iusto p̄cio: t iterum donec redimat facie fructus
suos: nec tenet eos cōputare in sorte: nō obstāte
eo quod scriptū est C. cui. xxv. vbi inde deꝰ. Si at

tenuatꝰ frat rusticus vēdiderit possessiunculā suaz
poterit primoꝰ ei cā redimere si voluerit. Si ip̄e
non habuerit primū: t ipse p̄ciū ad redimendū
potuerit iuuare: cōputabunt fructus et eo tpe q̄
vēdidit. et ḡ reliquū t redder emptori: t sic recz
piet possessionē suā. hec ibi. Quia rādet primo: q
ꝓ fecit hāc legē ꝓticulārē in terra pmissionis: q̄ ē
ꝓticulari mō sua: q: caz acq̄siuit populo israel i
manu valida. Licet etiaz oēs alia terra sit gene
raliter sua: vt habetur p̄s. xxiij. Dñi in eodē Leui. ca.
ipse ait. Terra hec nō vēdet in ꝓpetuū: q: mea ē:
t vos aduene t colen. mei estꝭ. Ius aūt singula
re nō est trahēdū ad ꝙsequētias. l. ius singulare.
ff. de legi. Scōo p̄supposito q; nō esset lex ꝓticu
laris: sed cōis: respondet q; est lex iudicialis siue
p̄ceptū iudiciale: ad qō nō tenemur de necessita
te. licet em ad moralia p̄cepta legis anniq̄ simꝰ ob
ligati: nō tamē ad iudicalia. cerimonialia autez
fuare p̄hibemur: fm Nicolaū de Lyra Exo. ti. c.
t p Tho. j. ij. q. ciij. ar. iij. Tertio pōt dici: q; vt i
p̄dicto. c. babet terra illa ñ poterat vēdi nisi sub
ditione redēptiōis. t si non redimeb at: reuerte
bat tñ ad vēditorē in anno quinq̄gesimo libera.
sez in iubileo. Dñi ḡnto maiꝰ tempꝰ restabat vs
q; ad quinquagesimū annū: tāto charius vēde
bat: t quāto minꝰ: tāto vilꝰ. Ideo possessio ven
dita in vigesimo anno: in duplo minꝰ valebat
in quadragesimo q̄z i vigesimo. Et sic iuste dās
cōputari fructꝰ: nō q; tantū de p̄cio diminueret
quātū valebāt fructꝰ: sed quia ꝓportionabiliter
tātū minuebat de p̄cio quātū de tpe papidēdorū
fructuū. Et q; iste sensus sit bonꝰ signū ē q; posi
to q; illa terra redderet ad rōnez sex p centenario
q: erat valde fertilis t ideo etiā plus reddebat: i
decē t septē annis ois terra vēdita fuisset in toto
libera: t venditor eā potuisset redimere: nullum
soluēdo p̄cuz: si p̄dicta vba intelligerent q; fru
ctus deberēt cōputari i sorte: et tū ibidez dicit q;
vsq; ad quinquagesimū annū essz emptoris: ni
si ꝓticulariter ante redimeret. ergo. tē U

i Deo aūt supra signāter fecī mētionē de
notabili eq̄litate p̄cij: q: si esset aliqua
minima seu modica eq̄litas in p̄cio q̄
nō p̄cessisset ex fraude seu dolo: sicut sepe accidit
q: p̄cia rerū nō sūt punctualia vt patet in. l. pte
cia rerū. ff. ad legē fal. q; ipsaz modicā eq̄litatē
nō viciaret cōtractꝰ. q: vt ait beatꝰ. Tho. q. ū. q.
lxxvij. de mēte pbi. tale modicū rectificatio debet
ap̄bendere q̄si nihil. et facit. l. scio. ff. de in inte.
resti. vbi ds: q; de minimis nō curat p̄tor. t dicit
beatꝰ Tho. ibidē: q; tales ꝓtractꝰ semp videt co
mitari ꝓtractꝰ donatiōis in minimis. Dñs dicit
dñs Bar. cepolla vbi. s. i. in. casu p̄cipali i scōa
p̄sumptiōe: q; quia iustū p̄cū nō est punctualiter
determinatuz: ideo modica additio vel diminu
tio nō videt tollere eq̄litatē iusticie: t b tenet scūs
Bernardin⁹ in suis cōtractibꝰ sermone. xxxv. ar.
j. c. ij. hec ille. Qui etiā ibidem dicit q; inuenit ali

ꝺo mꝰ qui dicat ꝓtractū ꝑiudi vsurariū vel ſi⸗ mulatū ꝓter pactū de retrouendēdo: t illā mo⸗ dicitate imoꝺrat ꝑ ꝓiſi alia ꝑiumptio vel cōie⸗ ctura cōtra ipm emptorē nō appareat. Quoꝺ oīa ſunt vera: ꝑiuppoſita bona intentione t ſecluſa omni fraude ipſius emptoris: vt ꝑiupponit in caſu noſtro. I

Ed ponam⁹ q⁹ dictus emptor nolit face⸗ o re bōc ꝙ ſ am pacti de retrouēdendo: niſi diminuat de ꝓcio rei. Queritꝝ ꝺ iurſ. Et reſpōꝺet q⁹ nemo tenet ſeruire ꝓcio cū ſuo detri⸗ mento. cū non liceat. t ibi glo. in vbo a ſemetipo. ſtiū. q. v. t. l. ꝺ ſeruāda. in pn. ff. ꝺe ꝑſcp. ver. t. c. q vult. vbi glo. ꝺe pact. ꝺi. iij. t c. j. ꝺe cōmo. Cū ꝙ ꝺicit⁹ fundus ꝑiupponat ſolūmō valere mille li libere t abſolute vēdat: clarū eſt q⁹ nō tātū va⸗ lebit cum ꝑdicta obligatiōe t ſeruitute ſiue one⸗ re ꝺe retrouēdēdo. et ipſi emptori nō erit tāti ꝓcij ꝙ ad ſenec etiā ꝙ ad alios. Nam ipſe merito repu tabit cū min⁹ valere. nec ei erit ita grat⁹: nec tāta affectiōne erga ipm ponet ſicut faceret ſi eſſet cer tus q⁹ nō cogek eū reuēdere. ꝓter hāc cām obliga tionē t timorē ne redimat: ceſſabit a multi meli⸗ oramēt: t forte ab emptiōe alioꝝ fundoꝝ ibidē ꝺo emeret ſi eſſet ſecur⁹ ſic retinere ꝑdictum fun⸗ dū ꝛc. Jreꝝ ꝺ ad alios nō tantū extimabit. null⁹ enī eſt ita inſan⁹ vt putet vnum fundū valentē mille ablq; aliq obligatiōe retrouēdendi: valere tantundē poſt dictā obligationē. nec aliqꝺo ſapi⸗ ens illū emeret ꝓ eoꝺē ꝓcio niſi hoc faceret ꝓ ope pietat⁹ t eccleſie. Et ideo ꝑdictus emptor potek emere ipm fundū ꝓ tāto min⁹ q̄ntū ad arbitriū bonoꝝ t ꝛcepto⁹ virorū extimabit minus valere Nec tunc ꝺicet illuꝝ emere iniuſto ſed iuſto ꝓcio q: cū tali onere nō valet pl⁹. Prediū enī cui im⸗ ponit ſeruitus ſeu obligatio ꝺ: ꝺiminui in iure ſuo t valore ſm notata ꝓ Bar. i. l. j. ff. ꝺ ſeruitu. in diffinitiōe ſeruitut⁹. et pbat ꝓ. l. ſtipulatio iſta ℔. ſi ꝺo ſorte. ff. ꝺe ℣. ob. Et ita tenet Pano⁹. in. c. ad noſtrā. ꝺe emp. t ven. iiij. col. ꝺi. Emptor licꝫ te⸗ pōt emere ꝓ minori ꝓcio rōne ꝑdicti pacti ꝺ re trouēdēdo: q: illud pactū ceſſet ꝑ ꝓcij: arg. l. fun ꝺi ꝓꝑ. ff. ꝺe ꝛtrahē. em. Credo tñ q⁹ talis emptor ſi locat ꝑdictū fundū ipſi vēditori: nō ꝺebet reci⸗ pere fructū ſm valorē ipſi⁹ fundi abſolute conſi ꝺerati. ſꝺ ꝓ reſpectū ad valorē ſic ꝛſideratū rōne ꝑdicti oner⁹ t q̄ntū ei extimatū eſt. vt in ſili ꝺicit Barthol⁹ me⁹ cepolla in tractatu ꝺe ꝛtractibꝰ ſi mulat⁹. in. iij. caſu ꝓncipali. in. iij. ꝑſumptōe. t in iij. caſu ꝓncipali. Si vo ipm fundū locet alteri q̄ vēditori: vel ipſe ei⁹ fruct⁹ ꝓcipiat: credo ipſum teneri ad ſatiſfaciendū ipſi vēditori q̄ ad illā ꝓtē fructuū ſiue redditū q̄ eſſet vltra ꝑdictū valorē ꝓcij ſoluti. licet enī ꝺicat fūduo rōne illius oner⁹ aliq̄ꝺ min⁹ valeat ꝺe mille et ꝓt hoc poſſit emi tali ꝓcio: tñ reꝺdit fruct⁹ fūdi valēt mille. et cōſe quēter talis emptor nō ꝺebet locupletari cū vē⸗ ꝺitorio ſactura. l. nā hoc natura. ff. ꝺe cōꝺi. inꝺe.

Aliter iniuſte t ꝓtra charitatē reciperet ipſoꝝ fru ctuo. Et hec etiā eſt opinio ꝺñi Bartholomei ce polle vbi ſ. in. j. caſu ꝓncipali ad finē. t in. iij. caſu ꝓncipali: in. iij. ꝑſumptōe ad finē. Qui licꝫ ibi ſu ꝓncipali: in. iij. ꝑſumptōe ad finē. Qui licꝫ ibi ꝺicat q⁹ talis emptor nō ꝺebet emere ipm fūdū p tāto min⁹ q̄ntū ad arbitriū bonoꝝ t ꝛcepto⁹ virorū extimabit minus valere Nec tunc ꝺicet illuꝝ emere iniuſto ſed iuſto ꝓcio q: cū tali onere nō valet pl⁹. Prediū enī cui im⸗ ponit ſeruitus ſeu obligatio ꝺ: ꝺiminui in iure ſuo t valore ſm notata ꝓ Bar. i. l. j. ff. ꝺ ſeruitu. in diffinitiōe ſeruitut⁹. et pbat ꝓ. l. ſtipulatio iſta ℔. ſi ꝺo ſorte. ff. ꝺe ℣. ob. Et ita tenet Pano⁹. in. c. ad noſtrā. ꝺe emp. t ven. iiij. col. ꝺi. Emptor licꝫ te⸗ pōt emere ꝓ minori ꝓcio rōne ꝑdicti pacti ꝺ re trouēdēdo: q: illud pactū ceſſet ꝑ ꝓcij: arg. l. fun ꝺi ꝓꝑ. ff. ꝺe ꝛtrahē. em. Credo tñ q⁹ talis emptor ſi locat ꝑdictū fundū ipſi vēditori: nō ꝺebet reci⸗ pere fructū ſm valorē ipſi⁹ fundi abſolute conſi ꝺerati. ſꝺ ꝓ reſpectū ad valorē ſic ꝛſideratū rōne ꝑdicti oner⁹ t q̄ntū ei extimatū eſt. vt in ſili ꝺicit Barthol⁹ me⁹ cepolla in tractatu ꝺe ꝛtractibꝰ ſi mulat⁹. in. iij. caſu ꝓncipali. in. iij. ꝑſumptōe. t in iij. caſu ꝓncipali. Si vo ipm fundū locet alteri q̄ vēditori: vel ipſe ei⁹ fruct⁹ ꝓcipiat: credo ipſum teneri ad ſatiſfaciendū ipſi vēditori q̄ ad illā ꝓtē fructuū ſiue redditū q̄ eſſet vltra ꝑdictū valorē ꝓcij ſoluti. licet enī ꝺicat fūduo rōne illius oner⁹ aliq̄ꝺ min⁹ valeat ꝺe mille et ꝓt hoc poſſit emi tali ꝓcio: tñ reꝺdit fruct⁹ fūdi valēt mille. et cōſe quēter talis emptor nō ꝺebet locupletari cū vē⸗ ꝺitorio ſactura. l. nā hoc natura. ff. ꝺe cōꝺi. inꝺe.

Ed ponam⁹ q⁹ ipſe vēditor morte ꝓccu o patus vel impotētia: aut alia ſili cauſa q̄ nō ſapiat vim ꝺonatōio: nō redemerit ipm fundū infra tp̄m ꝛſtitutū: nec etiā eius here ꝺeo Si q̄rat q̄ ꝺ iurſ. Rñꝺeo q⁹ ſi tal⁹ emptor in terim rōne ꝑdicti pacti ꝺe retrouēdendo paſſus eſt aliq̄ꝺ damnū. vtputa q: accideꝛe ſibi neceſſi⸗ tate voluit eū vēꝺere t nō inuenit emptorē q̄ vel let emere cū illo pacto ꝺe retrouēdendo: aut qui vellet ſoluere ꝺebitū ꝓtiū ꝓter ꝑdictuꝫ pactum et ꝓter hoc ꝺānificat⁹ eſt ipſe emptor. vel alia ſi⸗ mili cā poterit retinere tantū quantū ꝺānificat⁹ eſt: reliquū ℣o vſq; ad totā extimationē ipſi⁹ rei in ſe: credo ꝙ ꝺcꝺ ſit ꝺe rigore iuris t in foro cō tentioſo teneat ꝺare vēditori vel heredibꝰ ei⁹ in foro cōſcie. q: minoratio ꝓcij ſibi ꝛceſſa in ſoluē ꝺo ſolū rōne ipſi⁹ pacti t oner⁹ ceſſat ablato illo onere ablq; facto ſuo. Et hoc ꝑdicabat brūo fra ter Bernardin⁹ feltrin⁹: t eadem hebdomada q̄ infirmat⁹ eſt illa egritudine q̄ poſtea trāſiuit ad ꝺñm: ꝺ ā me petiſtꝫ ꝺd ſentirē in iſto caſu: poſt reſponſionē meā ꝺicite mihi: q⁹ mⁱi ꝺoctores ita tenebāt. inf ℔ noſauit quēꝺā ꝺoctiſſimū iurio monarchā: q ita in ſcript⁹ ꝺeᵉminauerat vic⁹ q⁹

talio empto: teneret in cōſcientia ad ſuppletōꝫ ꝓcij ꝺiminuti ex ꝑdicta cauſa. quia ceſſante cauſa ceſſat effect⁹. c. cū ceſſante. ꝺe appel. cū ſili. Oꝺ nō intelligit ꝺeducto oī ſuo ꝺāno. vt ℣. ꝺictū eſt. Nā vt inꝺt glo. in c. ex lris. ꝺe iureiurā. null⁹ ca⸗ ſus interuenire pōt q̄ hoc gen⁹ ꝺeductiōis impe ꝺiat. et allegat l. fund⁹. ff. fami. hercil. Ex hac au tē ꝺetermiatiōe pōt rñꝺeri oīos argumēt⁹ q̄ fieri poſſent ꝛtra iſtū ꝛtractū. Nā vt patet ex antedi⸗ cto nulla fraus vel leſio ipſi⁹ vēditoris inueni⸗ ri pōt. et ideo eſt bon⁹ t iuſt⁹. Sed Bartholo. ce polla vbi ſ. in. iij. caſu ꝓncipali in ℣i. vt aūt hec materia: largi⁹ loq̄no: ſic ꝺicit ad lram. Oñ vter q⁹ habuit animū ꝛtrahēꝺi. videlicꝫ emptor emē ꝺi: t vēditor vēꝺēꝺi. qō q̄n ſit: cōſtare pōt marie p confeſſionē ꝓtiū: vt ꝺixi in. j. ꝑſumptōe: tūc in⸗ ꝺiſtinctē ꝺicas q⁹ ille cōtract⁹ nō pōt ꝺici ſimula truo vel pignoratic⁹ ſiue vſurari⁹: etiam ſi eſſet leſio enormis in cōtractu vēditionis t cōꝺuctio nis t in pacto ꝺe retrouēdēdo. Et etiā ſi emptor eſſet ſolitus fenerari: vel ſilꝫ ꝛtractus facere. Et q̄ ipſi vſurariꝫ pñt celebrare veros cōtractus. et q̄ſq; ipſos vere t nō ſimulate celebrant: vt ꝺicit Bal. in. l. emptiōe. C. plus valere qō agit. et ꝺixi ſupra in. xviij. ꝑſumptionc. q: in cert⁹ nō eſt loc⁹ cōiecturio. l. cōtinuus. ℔. cū ita ꝺo. ff. ꝺe vbo. ob liga. cū ſimili. et ꝺixi ſ. in. j. caſu ꝓncipali. Difficꝫ le tñ erit ꝓbare in foro ꝛtentioſo q⁹ vter q; habu⸗ it animū ꝛtrahēꝺi q̄n interuenit leſio in contra⸗ ctu; vel emptor eſt ſolit⁹ fenerari: vel ſilꝫ contra ctus facere. Sed in foro ꝛſcie facilius erit ꝓbatio q: ſtabit ꝛſcie cōſitent⁹ ſe purā t ſimplicē intētio nē habuiſſe: vt ſ. ꝺixi. Et q̄n leſio intueniat licet nō poſſit ꝺici ꝛtractus ſimulat⁹ t ficta⁹ aut vſu rari⁹. poterit tñ ꝺici illicit⁹. Inter q̄ eſt ꝺifferētia ſm ea q̄ ꝺixi in. j. caſu ꝓncipali Nec ille. Hāc au tē ꝺifferentiā aſſignauit vbi ſ. q⁹ ꝓ ℣ nō infringe tur ꝛtract⁹. ſed in poteſtate emptoris erit ſatiſfa cere vēditori ꝺānū paſſo ꝺe illa leſione. t ꝛtract⁹ tenebit: ſm ea q̄ habenk in. l. ij. C. ꝺe reſcin. ven. t in c. cū ꝺilecti. ꝺe emp. t ven. Et q̄ꝺ oīꝺ patet q⁹ caſus nr̄ eſt clariſſim⁹ t iuſtiſſim⁹: cum in eo vl⸗ tra bonā intentionē ꝛtrahētiū inueniat eq̄litas t iuſtitia ꝓcij ꝺebiti: t emptor nō ꝑſumpſit eſſe vſurari⁹: nec ſolit⁹ facere ꝛtract⁹ illicitos. Z

Vo ad ſecundū ꝺubiū Rñꝺeo q⁹ ꝺa in q ſeq̄nti ꝺubio q̄renꝺus eſt An ipſe fūduo poſſit ꝺari in emphiteoſim ipſi vendito ri. In hoc ꝺubio tm̄ q̄remus: vtꝝ emptor poſſit in fundo empto ꝛſtituere nouā emphiteoſim in ꝑpetuū: cū añ nunq̄ fuerit alicui tradit⁹ ꝓ hunc titulū. Et q̄ꝺubiꝺā videt q⁹ nō. Nā ſi iſte emptor emit rē eccl̄ie: pura autoritate apl̄ica cū pacto ꝺ retrouēdendo: clarꝫ eſt q⁹ res eccl̄ie non pōt ꝺari ꝺe nouo in emphiteoſim in ꝑpetuū: per ter. in c. nulli. ꝺe re. eccle. nō alienā. Si aūt loq̄mur ꝺ em ptore rei ſecular⁹: etiā ꝺicēt q⁹ nō licet. Nā iſte cō tract⁹ nō videt eis eſſe equ⁹ ꝺe iure: q̄ ꝺñium ꝓ⸗

uari nō ꝺebet in ꝑpetuū vſufructu ſuo. ar. in. ℔. finit. inſti. ꝺe vſufruc. t l. cotruptionē. C. eo. et. c. erije q ſeminar. ℔. ꝓtro. ℣ſi. nec hīs obuiare. ꝺe vbo lig. in. vj. Sed ſi iſte ꝛtract⁹ valeret: ꝺñium remaneret in ꝑpetuū ſine vſufructu. q̄ tē. Jō allegant Innoc. in c. in ciuitate. ꝺe vſur. ꝺicētꝫ q⁹ empto reꝺꝺit⁹ ſā formam ſeu cōſtitutū licita eſt. ſed ab emptōe reꝺꝺit⁹ nō formam nec alꝫ ꝛſtituꝫ ſolit abſtinēꝺū. q̄ t in ꝓpoſito ſimilr eſt ꝺicēꝺū ſm eos. Rñꝺeo q⁹ iſte ꝛtract⁹ eſt licit⁹. Pro cuꝫ ius declaratiōe ꝺico ſm Spec. in titu. ꝺe loca. ℔. nūc aliq̄. ℣ſi. v. q⁹ emphiteoſis aliq̄n ꝛceꝺit in p petuū: aliq̄n ad rōs pura vſq; ad ꝺecimū vel vi geſimū ānū: vel ad vitā emphiteote. aut vſq; ad tertiā vel q̄rtā gnerationē: vt in auten. ℔ nō alie. ℔. emphiteoſim. Tñ ꝺicit Bal. t Ang. in. l. j. C. ꝺe ꝑ ci. ff. ſi ager vecti. vl emphi. pe. q⁹ ꝓtie ꝺ: emphi⸗ teoſis q̄n eſt ꝓpetua. et iꝺē ꝺicit ipe Bal. in rub. t in. l. ij. C. ꝺe iure emphi. Et ad hoc facit tex. i. ℔. adeo. inſti. ꝺe locato. in ver. ꝓpetuo. quē texū ibi ad hoc notat Ang. ꝺe Arreno. et iꝺē habet in. ℔. Ve centia. in auten. ꝺe aliena. t emphi. B

On obſtant aūt in ꝓtiū adducta. et ꝓmo n dum ꝺ: q⁹ ꝺñium nō ꝺebet remanere in ꝑpetuū ſine vſufructu. q̄ rñꝺeo q⁹ ℣ ver bū ꝑpetuū pōt multiplicat intelligi: t marie tri⸗ bus modis ad ꝓpoſitū. Pmo in ꝑpetuū. i. q̄ totā vitā hoīs ſiue vſq; ad ei⁹ mortē. t ꝺe hoc eſt tex. i l. j. ff. ꝓ ſocio. Scꝺo in ꝑpetuū accipit. i. vſq; ad trigēta vl q̄ꝺragēta ānos. Et ℣ mō accipit inſti. ꝺe ꝑpe. t tē. act. in ꝑn. Et hīs duobꝰ modis cla⸗ rū eſt q⁹ pōt ꝺari aliq̄ꝺ ad emphiteoſim in ꝑpe tuū. q: ꝺñium nō remanet ſp̄ ſine vſufructu ipſi ꝺño. Tercio ꝺ: in ꝑpetuū. i. ſine ꝑfinitōe tp̄is. vt in. l. iij. ff. ꝺe excep. Et hoc etiam mō pōt res ꝺari ad emphiteoſim: ſi nō eſt eccl̄aſtica. Et ℣ ē tex. in ℔. adeo. inſti. ꝺe loca. cū glo. t in. l. j. ff. ſi ager vec. vel emphi. pe. Nec in ℣ ꝛtractu ꝺñium rema net in ꝑpetuū ſine vſufructu. q: ſi nō ſoluat cen⸗ ſuo: reuertit⁹ oēius emphiteote ad ꝺñm. l. ij. C. ℣ iure emphi. t in c. fi. ꝺe locato. Preterea ꝺato q⁹ ſp̄ ſolueret cenſuo: ꝺñium nunq̄ remanet ſine fructu. q: ℣ annuū reꝺꝺitū. et ſic ē vtile ꝺño. Et ideo pōt ꝺo locare in ꝑpetuū fructus annuos ꝓ annali p̄ſione: etiā p ꝛtractū ñ emphiteoticū. ℣ l. j. ℔. j. ff. ꝺe ſupfi.

On obſtat etiā ꝺictū Jnnocētij. q: nō lo⸗ n q̄tur in caſu nr̄o. ſed in hoc caſu: q̄ ali⸗ ꝺo ꝺaret alicui mille cū ℣ pacto q⁹ ſibi te neret ꝺare ꝺnq; ꝓ cēſenario in ꝑpetuū: cōſtituen ꝺo tale reꝺꝺitū ſup aliꝺbo bonis ſuis. a q̄ cōtra ctu cōſulit rp̄ſidelibꝰ abſtinere. Cui⁹ mī ꝺictū p⸗ bat Pano⁹. t cōit⁹ alij ꝺoc. in ꝺic. c. in ciuitate. ℣ vſur. q̄n ꝺāo pecuniā vt habeat tale reꝺꝺitū: nō intēꝺit ipam mutuare. ſed ipſaꝫ totalr in ꝺñiu⸗ accipient⁹ trāſferre. q: ibi nō eſt mutuū nec palli. actio mutui: ſi vter q⁹ ꝛtrahētiū habeat bonā in⸗ tētionē et volūtatē. Nec aliq̄ꝺ valet occaſio quā

assignat' Innocen. fr nō posse de nouo ꝓstitui annuū cēsum l. q' in nō ꝓstituto ait: nō videt mar ere in re q' natura t vra nec vera emptio: q' reḡrit mercedē pecuñ: t ꝓclusiue q' imo ibi est merces. l. ipse reddit' q' ꝓrabēdo ꝓstituit: t ius illud acquisi endi re ipō ꝓtractu qđ acq'rit emptor, imo emat fine mercede emittit in rem: natura sit empno. reputa in sola spē re in actu pcēdā. Potest em̄ de vendere t alī' emere capturā piscium. et sine aliq̄d capiat sine nō capiat: valet empno t vēdi no. t tenet emptor ad pcīū. q' spei emptio ē. Nō t pari' Paturius ancille vel ꝑ xudis emi pōt. Et de pdict' oido est re. in. l. nec emptio. ff. ō ꝓrabē. emp. Et sic patet duo. l. q' dictū Inno. nō est ve rū. t q' etiā si esset verū nō facit ad ꝓpositū nostꝝ Nec aliq̄d obstat in re ñ ecclīastica q̄n possit ius stit t licite ꝓstitui de nouo ius emphiteuticū. Et aliter ducēdo esset venire cōtra textū in. l. j. C. de re empbi.

C

Do ad tertium dubiū Utꝝ iste emptor possit dare ad emphiteosim dicto vendi q tori ꝓfatā fundū cū dicto pacto. Rñdet qđam q' nō. q' cēḡ pactū facit de retrouendendo et dando in emphiteosim: t ita facit ō facto ad emphiteosim post vēditionē dando ipsi vēditori: ꝑ pter hoc pōt t debet fm eos ꝑsumi vsurari'. Dicunt etiā q' licet solū pactū de retrouēdendo non faciat ꝑsumi qđ vsurarium: tm pactū de dādo in emphiteosim simil cū alio de retrouēndo faciūt vi deri facere ad ꝑsumēdū q' tale ḡnus ē facta i fraudē vsurarū. Duo etiā vincula magis ligāt q' vnū. § penul. in autē. de ꝓhanḡ. t vide Fra. l. fi. C. ō edic. diuadri. tol. et. § affinitat' finiti. ō nup. Rñdeo ō esse falsum. Nā ꝓtract' emptionis cū pacto retro vendi ꝑ eodē ꝓcio t dādi ad emphiteosim est licit' de iure ciuili canonico et diuino. vt ait dñus frāciſc' de curtiis' vtriusq; monarcha: in suo cōsilio suq ō particulariē edito: asserēs q' fm doc. cōiter in. c. in ciuitate. t in. c. nauigāti. t in. c. cōstitus de vsur. in fine ꝓdē est ita tus. et ita dicit se cōsuluisse in alemania alex. t sibi ꝓsuluisse Egi dij arimīnēsem archiepm in concilio Cōstan. t cū eo excellētes duodecim doctores vtriusq; cē sure: q modā tractat' q' appellat tractat' duo decim doctoꝝ. Et illud etiā cōsuluerunt plures alij valētissimi viri. vt ibidē ipe testat. Et Martin' papa quīt' in sua extrauagāti: ad futuras rei memoriā quā affirmat se vidisse: declarauit auctoritate aplica t ex certa scia ꝓfatū cōtractū esse iuridicū t licitū ac bona fidei posse fieri. Et ideo nō est aliq̄ iusta rō ꝓsumēdi ꝙ ipm ꝓtractum ca sue nostrum q' ꝓsupponit bona fide: et initio emptionis: q' ḡnū est in se pro sua veritate vellet emere sine pacto de retrouēndendo. qđ magis libi expedīret: vt ō declarū est. Sed ō pactus facit ad merā vilitatē rei fam: t cōsiliationē vendito ris: qđ qđem pactū cēdit ad liberandū cū a iure libelli de sui natura ꝓpetui. vt dī in c. j. § ubi ex natura ꝓpetui libelli. in ti. ō alie. feu. t ibi ꝑ doc. in vti. feu. t in c. j. §. donare. in ti. Quicer olim feu. aliena. po. Unde vbi emptor t locator facit illud qđ vellet sibi fieri si esset vēditor t conductor: ser uāda ꝑceptū iuris naturalis in faciēdo alteri qđ optaret sibi fieri. c. j. di. j. et ideo nō pōt iuste ꝓsumi ꝑ cū. q' nemo ꝓpē bonū opus lapidādus est Job. 1. Silr cū ꝓdict' emptor emat fundus ꝓpter iustū ꝓcio: vt ꝓsupponit in casu: ponē esset cō tent' emere sine hac obligatōe dandi ad emphi teosim. q' sibi forte magis expederet retinere fru ctus ipe fundi. ꝑ se. q' recipet forsitan maiorem. valitatē t mag' lucraret. Nā nō est verisile q' vē valitatē t mag' lucraret. Nā nō est verisile q' vē dito: tantā utilitatē faceret de hoc pacto. l. q' sibi dek in emphiteosim tal' fundus: nisi esset spes fa ciendi bonū lucꝝ ex eo: deducti' expēsis t ꝓsideratis gicul' rē. Et posito q' talis emptor aliq̄d mi nus daret rōne ꝓdicti oneris: ꝙ hoc nō dānificat vēditor: q' illud pl' qđ valet res absolute ꝓsidera rata cēset melior: amērus ipsi' vēditoris accipiēti ad emphiteosim. iura notata in. l. fi. C. de iure empbi. Poterea si ipe emptor vellet dare ad em phiteosim talē fundū: q' posset iuenire aliquis q̄ sibi daret tantū quantū iste vēditor: cū vt ꝓsup ponit i casu nihil det emphiteota ꝓ hac emphi teosi nisi annuū cēsum. t tū ex ō ꝓtractu acq'rit ei vtile dñium: t oia ꝓuilegia q̄ hāt alij emphiteo te q' soluerūt tpe ꝓtract' aliq̄d ꝑ dñio vtili. vt de clarabit in. iij. dubio. Cū ḡ ꝓdict' emptor sine ꝑ se retineat ipm fundū: tantūdē t pl' ꝓpere vale at: deducti' cētā oido expēsis rē. Sine alīs det ad emphiteosim: multos reperire possit q' ꝓ tali ꝓcio libenter acciꝑet ꝓper multas valutates: de q̄bus dicet in seq̄nti dubio. Et cōsequēt nihil lucri faci at ipse emptor ex tali pacto vel datiōe ad emphi teosim: imo pot' dānificet cōditiōes suā emēdo rē cū tali obligatione. Inconuenīs t nō sine pctō esse opinari q' eū q' hoc faciat in fraudē vsurarū cū faciat ad primi merū cōmodū: vt ō. Ad obie ctionē vltā rēspōdet q' duo vincula magis ligāt: si ligār. Neutꝝ aūt ꝓdictorū ligat seu facit ꝓsumptio nē vel suspicionē ꝙ talē emptorē bona fide iusto q̄ ꝓcio: t cū alīs debeāt circūstātijs. Et ideo ꝓclu do ꝓtractū istū bona ꝓscia posse celebrari.

D

Do ad q̄rtū dubiū. s. utꝝ emptor tal' fū di possit accipere ex dicta emphiteosi q̄nq; q gita oi anno. s. q̄nqs ꝑ cētenario: q̄ō expē dit i ipsi' fūdi emptōe. Rñdent qđā q' nō. Nā in emphiteosi fm eos ꝙs ꝓstitui modica pēsio i recognitionē directi dñij. t allegāt. l. ij. C. de iur. em phi. Sed ō ꝓstituit nimia pēsio. s. duoꝝ fructuū fm eos. s. q̄nqs ꝑ cētenario. ꝙ tē. Preterea fm ip sos pēsio libellaria debet esse minor pēsione loca tionis q̄ dat respectu fructuū. q' cēset esse q̄dam emptio fructuū tacita. vt notat Bar. in. l. j. C. de iure empbi. Pēsio q' colon' vel cōductor ꝙs mit nue iur' in re. q' nō ꝙs dñium nec possessionē. l. nō solet. ff. loca. Sed emphiteota ꝙs dñuꝝ vti

let possessionē. vt in dict' iurisco. t in. l. j. ff. si ager vec. vel em. pe. Scēdo q' manutenere tenet libel larij' re emphiteoticā suis sumptib. Nā ō in in strumēto. Ad melioratiōnē tē. vt i. l. j. C. ō iure em phi. nō aūt ꝓductor. vt in. Leolin' i ꝑn. ff. locati Tercio q' emphiteota tenet soluere pēsionē etiā si res pereat casu fortuito: dūmō nō tota pereat vt in. l. j. C. de iure empbi. sec' in colono. Quarto q' emphiteota nō imperat remissiōes ꝓpē ste rilitatē sicut colon'. vt in. l. si vno. ff. loca. t in c. p pter sterilitatē extra eodē. Ideo cū ex ꝓdict' debeāt min' dare emphiteota q̄ colon'. sequit q' iste ꝓtract' ē iniust' q̄a cōter possessiōes locant fm Ut igit iusta sit pēsio libellaria fm ipsos oportꝝ distinguere iura notata i. § q̄a vo leonis. in au ten. de nō alie. vel ꝑmu. re. ec. col. q. t in autē. ꝓpe dit fruct' cōmuneo: aut maiores: aut minores. Cōmunes sūt ser ꝑ cētenario: deducti' oido expēsis: vt sūt possessiōes. vl q̄nqs ꝑ cētenario vt cōtin git in nostr' ḡno fm eos. Maiores sunt q̄. vel triū. deducti' oido expēsis: vt in molēdinis. Mi nores aūt sunt fm eos duo vel tres ꝑ cētenario vt in domibus. Si sunt cēses diminutio est fiēda in tertiū ḡnus. vt si reddat ter deducti' oido expēsis: denq̄ q̄nqs. si est res ecclie q̄ nō debet facere cēsdi tionē suā nisi meliorez: et si in aliq̄ ledat restituit in integrū. vt in auten. hoc ius porrectū. C. ō sa crosan. ec. t in c. alienationes. t in c. sine exceptōe. nij. q. q. Maior aūt diminutio fm eos debet fie ri in rebus ꝓuatoꝝ t secularium: rōne seruāde socie tat' q' qđ plus dat eccliē nō cēset amitti. Si sūt minores vt in domibus: debet dari qđ ꝓsueuit in loc': dūmō minor sit pensio q̄ dare q̄. ꝑ cēsi t simi plici locatōe. Si sunt maiores nō dat pēsionem phiteosim nisi bina ꝓsideratione pecuniaꝝ eburiat taꝝ vicē. v. ꝑ cētenario. q̄a licet reddat fruct' abū dantiores: tamen illos reddit respectu magne impēse q̄ ibi debet in reficiēdo: ad quā tenet em phiteota t nō dñus. vt ō dictū est. Nec illi.

E

Ed hōc argumēt' nō obstāndo i ꝓtrariū est veritas. Pro cui' planiori ēclaratōe q̄rit An de iuba et forma ꝓt' emphiteutici rēḡrat q' a ꝓncipio det certa q̄ntitas ꝑ em phiteōsim vel dñij. Ad qđ rñdet Jacobus ō arena i. l. j. C. de iure empbi. dicēs q' sic. Et hāc opinionē vi det affirmare Cyn' in cadē. Let etiā Bibric' ō re satis ibidē. q̄ dicit hāc esse opinionē. s. hōiēs tū q' vbi a ꝓncipio nō dat certa q̄ntitas: q̄tuis nō sit ꝓprie ꝓtract' emphiteuticus: erit tū ꝓt' innoia tus q̄ regulabit fm naturā cōtract' emphiteuti ci. q̄a ꝓtract' innouati regulant fm naturā illo rū ꝓtractuū notato ꝓ q̄to mag' assimilant. l. j. § si q̄s seruū. ff. depo. Et istā etiam opinionē affir mat Raphael fulgo. in d. l. j. C. de iur. empbil. Bar. l. si mihi et Titio. ff. de vbe. ob. agit de q' ad hoc vt sit ꝓtract' emphiteuticus nō reḡrit ō ne cessitate aliq̄ dario a ꝓncipio. Ubi aūt q' emphi teosis pōt haberi duplici ratio. l. lucranno t one rosa. Onerosa: q̄n a ꝓncipio ꝓstat illa ꝓmissa: t postea ꝓstituit cēsus annuus. Lucratiua: q̄n non dat aliq̄ q̄ntitas a ꝓncipio sed cēsus ꝓstituit cen tate nō reḡrat aliq̄ dario a ꝓncipio i ꝓtractu em phiteutico tenuit Petr' ō bellaper. t Raphael cumanus in d. l. j. q̄ dicūt hāc esse opinionez cōem. et ita seruari ō ꝓuidentia. Et istā opinionē esse verā de iure t ō ꝓuidentia tenet Salicet' in d. l. j. q' ter. in autem. si q̄s ruinas. et in autē. ꝓpetua. C. de sacrosan. ec. Et q: ō nō est de forma q' ꝓtract aliq̄ q̄ntitas a ꝓncipio sed ex cōuentione ꝓmum ideo ipe ptes hoc renunciare pōt. C. de pact. ꝓpe nul. manie. in ō ꝓtractu q̄ diuersimode cōtrahit fm diuersas cōuentiones genij q̄ debēt diligenter obseruari. l. j. C. eodem. t. § adeo inibi. loca. Et hāc opinionē videt tenere glo. in autē. q' rē. in ff. potest. C. de sacrosan. ec. t Bal. i rubri. C. ō iure empbi. dū dicit q' ē ꝓtract' emphiteuticus si dicat: loco in emphiteosim ꝑ annua ꝓstatione vnius mi. nec et quitare ꝑq̄ ōs nō esse ꝓtract' emphiteuticus. Et istā ꝑtē apec affirmāt canonistē in c. ꝓpo situs. de locato. sup. glo. marie Jo. an. Jo. ō imo. et Panor. t Bal. in fili. in c. j. §. donare. qualit olim feu. pote. alie. in vti. feu. q̄ cōdudere videt q' in ꝓtractu libellario nō reḡrit q' ꝓtret aliq̄ q̄n titas de necessitate a ꝓncipio. Cōtract' aūt libel lari' emphiteuticus sunt vnū t idē in effectu. fm Bar. in. l. j. C. de iure empbil. q̄ aliq̄ruli dubi tāt q̄tū ad plonas cōtrahētes. sed magna ligua ois ꝓtract' emphiteuticus' de libellari' et cōtra et idē sunt effectualr. Dance etiā opinionē q' nō re q̄rit aliq̄ q̄ntitas a ꝓncipio tenet idē Bal. in l. vsufructu. in ꝑn. ff. solu. ma. t in. l. si q̄s conduxe rit. i lectura anniq. ff. loca. t Specu. in. de loca. ō nūc aliq̄. in. iij. col. t doc. moderni i. l. si q̄a antea ff. de acq'r. pos. Sciēdū est ꝙ fm Bngr. de arena in. § q: vo. cl. j. in autē. nota alie. aut q' re. et. et Paulū de castro in d. autem. si q̄s ruinas. q' for ma ꝓtract' emphiteuticus pōt et duplex. Una q' a ꝓncipio ꝓstet certa q̄ntitas t postea ꝓstituat alie cēsus annuus. q̄d explificat Jacobus ō arē. vbi ō. di. q' si res q̄ dat in emphiteosim valet cē tū a ꝓncipio debet nūcupari t dari dño. l. et. vl circa. Et postea cōstituat alie modicus cēsus annu us ꝓncipalr in recognitionē dñij directi. ꝙ rōne fructuū. et iste mod' ānexe milū erat i vsu. Alia vo forma ꝓtract' emphiteutici est q' a ꝓncipio nihil ꝓstet si tm ꝓstituat annua pēsio. et hoc dat nō tm in recognitiōes directi dñij: si enim rōne redditus t fructuū fm Salyc. i. l. j. C. de iure em phi. t Bal. in addi. ad Spe. in ti. de loca. vbi dc. q' emptor soluit ꝓ re. cōductor: ꝓ vsu. sed emphi teota ꝓ vtroq; et hāc modō de Cy. i d. l. j. C. ō iu. empbi. seruari t esse nūc in vsu. Ly nihil ꝓstat a ꝓncipio. Et ō hic mod' facit verū ꝓtū emphiteu

ostiū.qa cōsuendo facit legen.l.de qbo.ff.de legi.

Ad alle ꝓpositū dico q ille em

b ptor pōt dare ad emphiteosim dictū fūdū p qnq; p canario cum bona ꝛscia. Nā cū cōiter locās possessiōes recipiat salē dnī q; p canario: vt etiā ipugnato būc ꝛtractū cōfirmat.milto magis hoc facere pōt dās ad emphiteosim i casu nro. Qd ꝑdak sic arguēdo. Locedēs alteri rē suā vendā p annua pēsiōe vel cēsu: tanto maiorē accipe pōt pēsionē vel cēsum: qnto ꝑ hāc cōcessionē plus derogat iuri suo.et meliorē facit cōditionē ei⁹ cui ꝛcedit:ac plus iuris in eam trāsfert. Quāto enī qs maiora alicui tribuit: tanto illū ad maiorē obligat recognitōez ffm Tho. q.ij.q.ar.j.et faciūt notata in.l.sed et si lege.§. cēsuluit.ff.ō pen.bere. Sed emptor ista dās ad emphiteosim magis derogat iuri suo qn si simplr locaret.et plus iuris ac cōmodi trāsfert in emphiteotā qn faceret in colonū.q; saltē debet posse accipere illud qd sibi daret a colono. Q autē dans ad emphiteosim magis derogat iuri suo qn si simplicit locaret: patet. q; ꝑ ꝛtractū emphiteoticum dat emphiteote vtile dñium. sic affirmāt etiā aliqui gumēta in ꝛtū adducta.et idez notat in.l.j.§.q aūt.ff.de iugis.nō aūt simplici cōductori.l.si qs cōductiōis.ꝛ.l.ad pbationē. C.loca.ꝛ.l.nō solus ff.eo.ꝛ c.inf dilectos.de fide instru. Sic natura lis possessio nō ꝛferk simplici ꝛductori.c. si diles ti.de pīsc.ꝛ.l.j.C.de vsuca.ꝛ.l.si aliquē.ff. ō acq; q.pos.ꝛ c.inf dilectos.de fide instru.circa fi. Ibi nec ad plenū possessio:sed bñ emphiteote acqrit naturalis possessio.l.naturalr.ff.de acq.pos.Et ri iste emptor trāsferēs dñium vtile in emphiteotā ꝛ se ꝑdās illo:dās qz ei naturalē possessionē ipsi⁹ fundi:nō recipit in hoc casu aliqs ꝑciuz nec solutionē vllā ꝑ dicto dñio vtili et naturali possessione. Et ideo cū et hoc mlti derogat iuri suo et multū iur trāsferat in emphiteotā: ad maiorē rēpēsionē siue cēsum debet teneri ipse emphiteota habet ius edificādi i re ꝛ faciēdi meliorationes suas.l.j.ff.de iugis.qs si velit vēdere:si nolit eas dñs emere:pōt alij vēdere.vt bī in.l.iij.C.de iure empti. Nō aūt simpler colon⁹ ꝛ ductor ꝑt superedificare ad libitū ꝛ facere meliorationes suas:vt p doc.in d.l.j.ff.de iugis. Et ideo cū habeat min⁹ iur nō debet tāmē soluere qntū emphiteota qz bz dicta iura sine alīq ꝑcij solutiōe. B

n On obstat mō dū dr ꝙ in emphiteotico ꝛtractu dz cōstitui modica pensio. qz rēspōdeo negando.ꝛ.l.ij.C.de iure emphi. ad B allegata:nihil dic ad B qposītū.sed bñ.l.iij. dicit ꝙ qñ ꝑm⁹ emphiteota vult vēdere alīi ius suū ac sua meliorāmēta:ꝙ dñs si nō vult ipe ea emere:debet recognitiōe cōm ēphiteotā:et ꝑ hac recognitiōe nō debet accipe nisi qnqgesimā ꝑcij Sic B nihil ad rē facit. Deinde posito sine veri ꝑiudicio ꝙ alīq lex inueniret dicēs ꝙ in cōtractu emphiteotico ꝛstituit modica pēsio ꝑ cēsu: intelligerek qñ ipse ꝛtract⁹ emphiteotic⁹ fit in forma antiq.s. qñ emphiteota dat a principio qntitatē aliquā:ita ꝙ emit vale dñiuz ꝛ alia iura q cōpetūt emphiteote:vputa dano.lxx. vel circa: si recognitor valet centū. vt dic Ly.in ꝑdicta.l.j. C.de iure emphi. qz tūc ꝛstituit debet modica pēsio q debet dari.qz tūc ꝛstituit debet modica pēsio q debet dari cū ꝙ emphiteota soluerat maguū cēsum.ꝛ bñ ꝑ cū ꝙ emphiteota soluerat maguū cēsum.ꝛ bñ ꝑ cederēt argumēta ꝛria. Qñ aūt fit ꝛtract⁹ emphiteotic⁹ ffm formā secūdā q nūc est in ꝛsuetudine quā nihil dat emphiteota ꝑ re nec ꝑ vtili dñio ac naturali possessiōe et alīo iuribo q acqrit ex B ꝛtractu sed tm modo ꝛstituit annuā pēsionē:tūc ista cēsus nō dak tm in recognitione directi dñij sed etiā ꝛ ꝑncipaliē rōne fructuū: vt ō patuit. Et ideo tenek ad pēsionē ꝛdignā ffm qntitatē reddituū. Būe esset iniusticia ex pte emphiteote q locupletarek cū aliena iactura: ff.l.nā hoc naturā.ff. de ꝛdi.inde.ꝛ c.suā.de penis.ꝛ c.locupletari.ō reg. iu.li.vj.ꝛ.l.si qs mācipij.§.pculus.ff. ō institu.

D On obstat dū dr ꝙ qz emphiteo⁹ n ta dz plus iuris in re qn simpler colon⁹:ideo debet min⁹ soluere.qz hoc argumētū cōcludit ꝛtū. Nā cū in casu nro illō ius ꝛsequat ꝑ ꝛtū emphiteoticū sine vllo ꝑcio:tenek ex B ad maiorem solutionem annuam: vt patet ex ꝑcedentibus. J

On obstat etiā ꝙ emphiteota tenek manutenere rē suis sūptibo:nō colon⁹.qz rēspōdek ꝙ cū emphiteota habeat possidere rē in ꝑpetuū:sua interest ipsaz manutenere ꝛ bonifacere:marie cū meliorationes sint sue. Colon⁹ aūt finito termio dīsinit rē amplius tenere.ꝛ ideo sua sic nō interest rē manutenere. Vñ merito emphiteota ad B tenek rōne ꝑpetue possessiōis quā habitur⁹ si vult.dā hec manutentio tota cōuertit finaliter ad suū cōmodū.ꝛ si nō faceret:tandē senturet detrimētū. Colon⁹ vo quo tpe cōpatitur est re potitur⁹.et ideo ad eū nō ꝑtinet refectio rei Et ad B facit notata ꝑ Ly.in.l.legē.C.loca.et ꝑ Bal.in.l.j.C.de iure emphi.vbi dicit colonū nō teneri ad ipēsaz ꝑpetuo duraturā. Et i bīs ēmi teneri ad ipēsaz ꝑpetuo duraturā. Et i bīs ēmi nio loquunk leges dicētes colonū nō teneri rem manutenere. Nā bñ tenek ad illā ipēsaz q ē ꝑ tpe vsus sui duratura.et nihil repetē pōt a dño ꝑ boc.facit tex.in.l.diuortio.§.ipendie.cū sequēti. ꝛ qs ibi nota.ff.solu.ma.ꝛ in.l.i rebus.§.pūc.ff.cōmo. Et qs notat Bar.in.l.ipēse.ff.de impen.in re.do.fac.ꝛ in.l.pūdia.§.añpenul.ff.de fide instru. Et ō cū ita teneak colon⁹ q dz vsū rei ad tps ad manutētiones necessarias p suo tpe sic emphiteota ad ꝑpetuas qz dz ꝑpetuū rē possidere:nō debet mag soluere colon⁹ qz emphiteota:cuius ñ tenet ad ipēsas ꝑpetuo duraturas.qz vt dictū ē nō dz rē tenere i ꝑpetuū sic ipe emphiteota.

p Reterea cū colon⁹ simpler nō habeat ius in re:nō ē equū ꝙ teneak ad ipēsas ꝑpetuo duraturas:ꝛ ad manutenēdū rē in ꝑpetuū. Sed cū emphiteota habeat vtile dñium ꝛ naturalē possessionē nihil tū ꝑ ea soluēdo in casu nro:cōgruū ꝛ debitū est vt eā manutenere. Qui enī in vno ḡuat:in alio debet subleuari ꝛ ecōtra.l.cū q.ff.ō iureiu. Et hec rōsio valet etiā ad duas seqntes obiectiones.l. Nō obstat qz.§. ꝑpetuitatē nō impetrat remissiōez. Nō aūt sic est in colono.qz rūdek ꝙ hec sunt vera ō emphiteota q soluit a ꝑncipio debitā qntitatē ꝑcij ꝑ receptā ad emphiteosim.qz cū B casu soluat pēsionē ꝑncipalr ꝑpetuitatē recognitionē directi dñij sitqz modica pēsio:nō est rō qre ipse emphiteota nō teneat ad illā etiā tpe sterilitatis ꝛ qñ ps rei pīt:dūmodo ñ tota res pereat:nec maior ps q⁹. qz ig in B casu remanet directū dñiuz in re:qō debet singulis annis recogn̄sci. Et ita itelligit.l.j. C.de iure empti. Qñ aūt a ꝑncipio nihil dedit emphiteota ꝑ re:sed tm modo ꝛstituit annuū redditū.ex q cō seqns tenek dare nō quū cēsuz sed magnū:ꝛ saltē tantū qntū colon⁹:rōnibo ꝑdict. qz B casu datur ꝑncipalr rōne redditus: ꝛ secūdario in recognitione directi dñij. Eadē rōne q remissio fit colono:debet etiā fieri ipi emphiteote. Nā vbi ē eadē rō ibet etiā esse eadē iuris dispositio.l.a tuto.ff. de rebo.ob.l.j. C.de liber.ꝑ.vel erbe.ꝛ c.trāslato. de ꝛsti. De silibus enī idē debet esse iudiciū.l.non pūt.ff.de legi.l.seruis legat.ff.ō leg.iij. l.si libelū. C.de diuer.rescr.l.loci.§.si fund⁹.ff.si ser.vē. Et bāc opinionē dicit Saly.in.l.j.C.de iure emphi. esse de mēte Bart.ꝛ alioz doc.in d.l.j. In q Bal brie⁹ refert ꝙ Mar.de furno in tractatu bul⁹ti tuli.ꝛ Host.i sūma.in tit.de locato:tenēt:ꝙ tali emphiteote sic fīēda remissio. Qui etiā dicunt ita seruari ꝙ textū in.l.si vno.in ꝑn.in v. vectigali fundo.ff.loca. Et videk equū i forō ꝛscie. Et fuit etiā opinio Nicolai ō matarellis de Murina: quā refert Ly.i.l.j.C.de iure emphi. Et ita etiā ꝛsulit dño Frā.de aretio.in suo cōsilio.cxl. vbi dr:ꝙ ffm opinionē doctoz dz fieri tal remissio. Unde Bal.i d.l.j.C.ō iure emphi.dicit: ꝙ qñ ō emphiteosi soluit tantū qntū de locatiōe annuali:debet fieri remissio:nō solū ꝑpetuerrā sed etiā ꝑpetuā quā cū qz aliā sterilitatē ꝛ cladē. Et hāc opinionē ēe tenēdā declarat reuerēd⁹ pī frat Angel⁹ ō clauasio in sua Angelica ī ti.de emphiteosi.§.vj. W

Reterea posito sine ꝑiudicio veri ꝙ iste p emphiteota teneak ad pēsionē:etiā nō obstāte de ꝑditōe ps rei ꝛ sterilitate: dicit ꝙ dz er alia ꝑte emolimētū ꝙ si res recipiat augmētū siue latenk siue apparenk:erit cōmodo ipsius emphiteote.nec ꝑtea augebit pēsio.qz ei⁹ est cōmoda sec incōmoda sequit.l.ei⁹ ē.ff. ō reg. iu. Et hāc opinionē ez tenet Jaco.de are. Albri. Bar.ꝛ Salycet⁹ i d.l.j.C.ō iu.emphi.ꝛ Pe.de bella ꝑ.ꝛ Ly.i eadē.l.ꝛ Jo.an.i addi.ad Spec.in.ō loca. §.nūc aliq.vsi.cxvj.et canonistē cōit in c.potuit de loca.ꝛ ibi Inno. Et faciunt ad B no.ꝑ glo.i.l. mercēs.§.vlo maior.in v.cui.ꝛ ibi Bar.ff loca. ꝛ p Bal.i.l.ea q. C.ō alluui. Nec obstat hanc opinionē.l.ite si fūdi.§.si fūdus.ff.ō vsufruc.qz aliud est i emphiteota qn i vsufructuario.qz emphiteota bz form⁹ ius i re qz bz vtile dñiuz ꝛ durabile qō ñ extinguit morte vt in vsufructuario. Doc ät emolimētū ñ bz simpler colon⁹ ffm alīos doc. p.l.q. C.ō allegato.ꝛ posito etiā ꝙ idē esset i colono ꝑ nota.i.l.legē. C.loca.marie ꝑ Ly.clarē ꝙ ꝑ ōpiō⁹.qz acqrit vtile dñiuz ꝛ nakalē possessiōez illi⁹ augmēti ꝑpetuū.et ō ñ dz soluere minorē pēsionē rōne sterilitatis vl degraditōis rei qn colon⁹: cū ad cū ꝑtineat ius augmēti ꝛ melioramētoz aliōis rei i ꝑpetuū:qō ñ ꝑtiet ad simplicē colonū. Il

p Reterea si thesaur⁹ inueniret ab aliq in re ēphiteotica data ad B opa ab illo iuēto re:medi⁹ erit ēphiteote rōne vsk dñij.ꝛ medi⁹ directi dñij ffm Spe.i ti.ō loca.§.nūc aliq.vsi.xxij. et ibi Jo.an.ꝑ.l.j.ad fi.ff.si ager vec. vel ēphi.pe. Si vo ille inuenies ñ dedit ad B opaz: ipe dz bīe medīū,vt i.§.thesauros.i vsi.ꝑ si i alieno. ilh.ō rep diui. De alio ät dimidio directi dñi medietē bēbit:ꝛ aliaz ēphiteota si va ē opinio Spe.si aūt ipe ēphiteota inuenisz dictū thesaurz: ñ data ad B opa:media ps erit sua rōne inuētōis.ꝛ ō alia dimidia ōberet bīe dimidiā rōne vsk dñij:data hac opinione Spe.ꝑ va. Si ät inuenisz data ad B opa:etiā ōberet bīe dimidiū tot⁹ ꝑdicta rōne. Et facit ad B d.§.thesauros.ilh.ō rep diui. Nō ät sic erit i colono simplici q nihil iuris dz i re. O

i Nisi si dño egeat ꝑ se domo alīi locata pōt renocare locatiōez:ꝛ ipsaz domū auferre ꝛductori.l.edē.cū silibus. C.loca. Nō sic ät i ēphiteota ffm Jo.an.i addi. ad Spe.i ti. ō loca.§.nūc aliq.vsi.xiij. Si ḡ ꝛsidere⁹ ḡuamia emphiteote ꝛ coloni ꝛ silr eoz ꝓuilegia: iuenie⁹ sine cōparatōe melioꝛ ꝛ ꝛditōez ipi⁹ emphiteote qz coloni.ꝛ ō qñ ipse emphiteota nihil soluit a ꝑncipio ꝑ re sed tm modo ꝛstituit annuā pēsionez sic colon⁹:debet soluere saltē tantū qntū colon⁹. Et ista opinionē ez ꝑdict⁹ reuerēd⁹ pī frat Angel⁹ ō clauasio in q dā suo ꝛsilio sup B edito: qō icipit Uidi in q ꝛcludit talr sic dantē rē suā ad emphiteosiz posse recipe tantā pēsionē ab ēphiteota qntā reciperet a simplici colono. Et etiā pl⁹ tātū qntū ad iudiciū bonoz viroz possz ꝑpēdi ꝙ dñiuz valet qō bz ipse ēphiteota i re tali mō data magis valeat seu ertiarek qz erpēse ꝛ alia onera q bz ipse sustinere ꝑ ꝛseruatōe dicte rei qñ cōit inueniūt ꝛductores taliū rez ifto mō dataz sub tali ānuo cēsu. P

Anc qz pēsionē posse accipi cū bona cō

b scientia ꝛsuluit dño Frā. de curte iurīs monarcha ac lector in studio Papiēsi i suo ꝛsilio qō icipit. Sup ꝑposita ꝛtigētia.ꝛ dūl pe. ō grassis iurīs verusqz doctor ac lector i eode studio papiēsi in suo ꝛsilio qō icipit Uno casu sup

Pollo. z dño Federico de tāpugnano iurĩ veri
uslp doctor: de collegio Mli in suo ꝓsilio qñ ici
pit: Erit p excellētissimos. Et pl' frat' Zkapulla ō
dilio eodio mino ꝓ i sua rosella. i. j. c. ō vsura. §.
itrū. et mlti alij frēs nr eodio nr qēnā alios ꝓ.

Q

T ad ꝓbandā dāc virat' adducat
e ter. in auten. ꝓpetua. C. de sacrosan. ec. et
in c. alias. ō. ꝓpetua. x. q. j. vbi dr. q̄ si res
danda ad empbiteosim est ꝑciosa: sed parū aut
nihil plus pēsionis: reo q̄a est subtilis et mmāda
et fm q̄ valoꝛ z estimationē debet iusta pensio
cōstitui. Et ꝫ certū patet q̄ nō ē necesse in empbi
teosi mīa ꝓsolui ꝙ in simplici locatōe: imo pl'
solui q̄ reo est ꝑciosa: licet sit qui reddat'. q̄ in
empbiteosi iusta habet respect' ad dūium vtile rei
empbiteotice et ad alia iura q̄ trāsferunt in em
phiteotā: ꝙ rōne pōt plus recipi q̄ ꝓpiak et cō
munis locatione.

R

T ad decisionē casus nr̄i est ter. i d. §. cha
e to leonis. in auten. de nō alienā. z glo. i
d. auten. ꝓpetua. z i dic. c. ꝓpetua. vbi dr:
q̄ iusta pensio rei danda ad empbiteosim est qñ
pēsio vigīti annoꝝ cōpletēdat totā estimatiōez
ipsi' rei. Et sic qñ reo valet mille vt i casu nr̄o ius
ta est pensio de. l. oi anno: q̄ in vigīti annis ascē
dāt ad summā de mille. et ꝙsequēter iusta pēsio
dāt ad summā de mille. et ꝙsequēter iusta pēsio
dicat p̄dict' doctor: q̄ vbicūq; lex vel canon pui
det sup certo dispōnēdo: fm aliquā rōnem: ob
tinet in foro iudiciali rōnabilit': z etiā in foro cō
scientie fm bnñ Tho. vt refert z tenet Florian'
in l. ex pte hered. §. seruo. ff. fami. hercis. et notat
Bal. i auten. igitur. in. ix. col. C. de sacrosan. eccl'. z
Jo. de anania i. c. j. circa fi. de testa. z pbat. i. c. j. ō
cōsti. et in c. q: plerīq; de imu. eccle.

S

T cōfirmant p̄dicta. Nā de ꝙsuetudine
e marie in ciuitate Mli in q̄ sp fuerūt ex
cellentes doctores z expertissimi ac religio
sissimi viri: alte cōtract' vēditiōis cū pacto de re
trouēdendo z dātōe ad libellū cū p̄dicto censu
q̄tidie celebrat publice z palā a pncipio vt ita di
cam creatiōis ciuitat', q̄ non debet dici illicit' vl'
vsurar'. Et pbat ō p. l. dō sit fugitiu'. §. apud
labeonē. ibi. Quia id facit qđ ei publice facere li
cere arbitrat. ff. de edil. edic. et ibi Bar. dicit p il
lū text. q̄ si dō facit aliquē actū vel ꝓtractū q̄ erti
mat cōiter licit': z tñ est in rei veritate illicit': da
sapit vsurariā prauitatē. nihilomin' nō iudica
bit vsurar'. Qđ ē notādū p mercatorib; z alijs
q̄ q̄tidie faciūt mlt'os ꝓtract' q̄ reputant liciti in
illo loco: q̄ nō dicunt cōmittere vsurā: licet dicti
cōtract' haberent in se aliquē defectū. Nec forte
peccār: nisi esset ignorātia supina: et nō curarent
nec vellēt informationē virat' hr̄e arg. in. l. nec in
pina. ff. de iurĩ z fac. igno. Predictus in dictum
Bar. debet itelligi: nō vbi p expām iurĩ dispo
sitionē ꝓtract' decideret vsurar'. sed vbi et aliq
bus ꝓiectur' seu ꝓsumptiōib; posset ꝓsumi vsu
raria pauitas. q: ista ꝓsumptionē data q̄ vera esset
tollit cōsuetudo z cōis obseruātia ciuitat'. q: ꝓ
sumit p eo qđ palā z bona fide fit: z nō clādestī
ne seu occulte. fm Bar. in l. frat' a fratre. ff. ō cō
di. inde. et Jmolā in l. j. §. fuit qđsti. an. iij. col. ff.
ad tre. ꝓpt' clādestinitatē eī ꝓsumit dol'. Si vo
palā: sec'. Et iō fer' muliebria z rusticitas nō ex
cusant vbi facere clā. q: tūc in eo ꝓsumeret do
lus: fm glo. singularē. Bal. z oēs in. l. j. C. de in
terdic. ma. Quāto ḡ fort' in ciuitate metropoli
Mli vbi ꝙstituunt vt ita dicā iura: et in cōcussa
religio vsat. Et iō dicendū est cōsuetudinē tanti
ꝓpiō cui' nō extat memoria in Zriū declarare z de
mōstrare in hoc passo nullaꝝ celeri: nec esse ꝓui
tatē vsurariā. Cōsuetudo eī tal' excusat: nō solū
tatē vsurariā. Cōsuetudo eī tal' excusat: nō solū
q̄ ad foꝝ iudiciale: vt notat Bar. vbi ō. sed etiaꝝ
q̄ ad deū: fm Panor. in c. cū venerabilis. de cō
suet. q̄ dicit idē tenere Inno. i. c. ꝓ tuas. de simo. et
allegat ad hoc text. in c. gaudem'. in fi. de diuor. z
glo. in c. vnico. in ꝑ. de cetero. de postu. pla. li. vj
Et facit ad p̄dicta q̄ cōsuetudo pōt aliquē Zcriū
approbare vl' improbare: fm Bal. i. l. ꝓ diuersas.
in. q. col. C. man. z plus dixit Jo. de Imo. in cle.
j. de elect. q̄ tolerant gesta ꝑcute cōis opinionis
licet postea declarāret dictā opinionē cōem non
fuisse iuridicā. Talis ḡ ꝙsuetudo in ist' cōtracti
bus est attēdēda. ar. in. l. sp in stipulatōib; cū ibi
nota. ff. de reg. iu. ꝑsertim cū ista iustificatio pen
sionis libellarie sit introducta ō iure ciuili. vt pa
tet et pallegat' iurib; ō. §. q: vo leonis. in autē.
de nō alienā. z in autē. ꝓpetua. C. de sacrosan. ec
cle. Consuetudo eī vl' statutū vni' loci est ius
cōmune illo loco. vt in. l. oēs ppli. ff. de iusti. et
iu. z instit. ō iure natu. gē. z ciui. §. j. iūcto. §. et nō
scripto. eo. ti. z cōiuncta. l. de qđ. ff. de legi. potest
mutare vl' diminuere aut emēdare id qđ ō iure
cōi est introductū. vt pbat p. l. ius ciuile. ff. de iu
sti. z iu. et bī p doc. i dict' iuribus. z in. §. sed natu
ralia, instit. de iure natu. gen. et ciui. Et facit ad ō
qđ bī p doc. in l. sancim'. C. de nup. et in auten.
nouissima. C. de inoffi. testa. §. q̄ p statutuꝝ vel
ꝙsuetudinē potest legitima diminui z distingui
licet in totū nō possit tolli.

T

T facit ad p̄dicta q̄ reo itelligit ētū va
e lere q̄ntū vēderet cōiter et in loco publi
co z plibus diebus subhastata. Fm Bal. et
doc. i. l. seruo'. ff. de cōdi. fur. Cū ḡ ꝑtū siue cēsus
ralis rei ad emphiteosim data ꝓ cōi et publice
sit q̄ntꝫ p cētenario valoris ipsaꝝ: iō hec erit iu
sta pēsio quā ꝙsuetudo inueterata approbauit.
Minime ei fuit mutāda q̄ sp certā habuerūt in
terp̄tationē. l. minime. ff. de legi. Et consequēter

nō poterit dici iniustū p̄tiū: et marie q: mlta pia
loca z multe religiose plone illos ꝓtract' libella
rios ō mō facūt z antiq' fecerūt: q̄a nō est veri
simile fecisse nisi cū ꝙsilio pitoꝝ et diligēti exami
natōe vtꝝ cū bona ꝙscia fieri possint. nec est cre
dēdū q̄ illos fecissent si licite nō essent. Cū ꝫ con
suetudo freq̄ntata in ciuitate z q̄ritas bonaꝝ q:
dit Lepolla i suo tractatu de cōtractib; simulat'
in penul. casu. qđ etiā ꝙsuluit Petr' de ancha. in
cōsilio. xix. incipiēte Presens dubiū. referēdo ver
ba Baldi in. l. j. in. iij. q. C. de bijo ḡ pe. no. Et idē
tenuit idē Petr' in q̄stiōe p eū disputata: quā re
fert in c. peccatū. de reg. iu. li. vj. et Antho. de bu.
in c. in ciuitate. de vsur. Ideo nō est dicēdum nec
opinādū q̄ ipsi religiosi et catholice plone taleo
qđ voluit Pe. de ancha. in disputatiōe sua inci
piente Antiq̄o z modernis tpib; viri catholici z
ꝙscia timorati tē. quā refert Jo. ō ana. ad plenū
in c. in ciuitate. de vsur. in. vj. argumēto: p pte af
firmatiua q̄ p̄stita Venetia ꝓ: mōteo Florentani
z loca Janue fūt licita. z q̄ i talib; in dīs possent
adduci argumēta ad vtrāq; ptē: est seq̄nda ꝙsue
tudo optia legū interp̄teo. c. cū dilect'. de cōsue.
et. l. fi. de interp̄tatiōe. ff. de legi. q: sic̄ lex posituꝝ
interp̄tat legē diuinā: sic dicendū est de statuto z
cōsuetudie particularū loco ꝝ. Et iō infert q̄ cre
dere debēt homines moderni tpis eoꝝ antiq̄os ca
tholicos z deuotos fuisse: vt attestant corpa san
ctoꝝ q̄ ibi sunt z mlt'itudo ecclias ac monasteri
orū z eoꝝ mirifica ornamēta: et q̄ nō istituissent
ipsa p̄stita sine magna prudentia. Et plus. da a
tāto tpe citra supī fuerunt plurimi sci pīes z epi
in p̄missis ciuitatib; z plures romani pōtifices
iusti ac seri viri q̄ cōsuetudines prauas loco ꝝ re
probauerūt. et tñ de ista nō fecerūt mētionē: quā
nō potuerūt ignorare: cū oib; fere xp̄ianis p̄nci
pib; nota sit: et multi habeāt p̄stita. et etiā cardi
nales: z alij multi. Merito nō est credendū eos
boos dissimulasse si vsurā credidissent. Dec ille.
Et nos dicere possumus in ꝓposito q̄ ex̄ tan
to tpis spacio cuius initij memoria nō est in cō
trariū: ciues bone fame ac rectores pioꝝ locoꝝ
et religiosi viri: vt nouit q̄si tota xp̄ianitas istos
ꝓtract' libellarios hmōi nature publice cōtrare
runt. et romani pōtifices: cardinales: z archiepi
nō ignorauerūt: imo nō improbādo pertāsierūt.
et q̄dā de eis specialit' approbauerunt et iustos
esse affirmauerūt: vt Martin' q̄nt'. sic̄ ō. dictū
est. malum est z nō sine culpa velle decidere q̄ in
ipsis vsuraria prauitas cōmittat.

U

On obstat mō auten. ꝓpetua. cū glo. C.
n de sacrosan. eccle. z. §. qđa vo leonis. i au
ten. de nō alienan. l. q̄ q̄ñ reo locabat p
ser: debet dari ad empbiteosim p q̄nq;. q: debet
fieri diminutio in certā pte. qđa rndet q̄ ipsa iura
loquunt: q̄ñ reo q̄ dat ad empbiteosim indiget
reparatione z labore vt reficiat z restauret. q: est
possessio multū inculta z deserta: vel dom' rui
nosa z in periculo deteriorationis. Et q̄ hoc sit vez
patet. q: ibi agit ō eccliā dāda ad empbiteosim
et ibi non ꝓsupponit q̄ antecēs ꝓuenerit ad eccle
siā fuerit data ad empbiteosim: imo si cōsideret
tem' innuit Zriū. Hoc aūt nō pōt fieri si reo ē bo
na z fertilis: vt patuit ō. in fine dubio. Nec reo
ecclie nō pōt dari ad empbiteosim in ꝑpetuū §.
alienatiōes. in auten. de nō alienā. Sed bñ fm
qđsdā si est dom' ruinosa vl' possessio inculta z infer
tilis. auten. si qō ruinas. C. de sacrosan. ec. Et iō
rōne laboris quez sustinere teneā empbiteota: et
expensaꝝ in repando: ac periculi deteriorationis ad
ꝑsonā empbiteotā ptinēt': remittit ei terra p o illi'
pēsionis: quā solueret si acciperet solū vt colonus
q: nō teneret rē reficere sumptib; suis ac repare
et meliorare ipsam. Hoc aūt deberet etiā inf ses
culares fieri. Et q̄ p̄dicta iura sic intelligant ostē
dit Archid. sup ipa autē. ꝓpetua. vbi sic dicit ad
ſam. Dic q̄ est ecclie vtilitas. q: periculū deterio
rationis ptinet ad empbiteotā: nō ad ecclam. C.
de iure empbi. l. j. Un ꝓterea ecclie expedit tali
mō cēdere in empbiteosi. Dec ille. Qđ si dicat
q̄ q̄ñ reo est ruinosa debet deduci ꝛcia p o. d. au
ten. si qō ruinas. fm vnā opinionē: vt duc fm cō
munē. Rndet q̄ ō est verū si dct aliq̄ conuenio
nio a pncipio. Et in hoc casu loquit d. auten.
vt ibi dicit dño Accursi' glosator. Iura aūt con
traria nō loquunt in casu isto. Et si ita dicat q̄
illa auten. ꝓpetua. loquit in pncipio de re fertili
q̄ō patz. q: subdit q̄ si clade diminuta fuerit tē.
Respōdet q̄ licet in casu dicte auten. ce reo sit ali
cui' reddit': tñ est indigēs magna reparatiōe z re
staurationē tē. et reputat qđāmodo inf infructu
osa: q̄uis habeat aliquē redditū. q: qđ minimū
est tē. Nō em̄ habet redditū ꝛueniēte z ꝓportio
natū alijs rebus fertilibus. Et hoc affirmat glo. or
dinaria in. c. ꝓpetua. x. q. ij. vbi d. auten. de rbo
ad rbū recitat. et est ibidē canonizata. Un sup il
la rba in pncipio ipsius auten. s. ꝓpetua q̄ in em
phiteosi in bijs rebus permittitur tē. ait glosa.
In bijs rebus. s. non multū vilibus. hec illa. Qđ
aūt sequit: q̄ si clade tē. nō innuit rem esse fertī
lem de qua loquebat in ꝓin. Sed est sensus il
lius auten. q̄ si reo quādo venit ad eccliaz loca
bat p ser: potest dari p q̄nq; ad empbiteosim ra
tione laboris z restaurationis tē. vt supī. q̄ si post
q̄ ꝓuenit ad ecclesiaz reo clade diminuta sit: de
bet fieri remissio in empbiteosi habita cōsidera
tione cōstantis pensionis et redditꝰ. Qđ si pur dis
cat dicta iura loq̄ de empbiteosi rei fertilis: z sub
intelligi q̄ alias data fuerat ad empbiteosiz. re
spōdet q̄ oportet intelligi in casu dictoꝝ iurium
q̄ empbiteota dat aliq̄d a pncipio. Nā fm Cy
nū in. l. j. C. de iure empbi. q̄ñ reo ecclie fertili da
tur ad empbiteosim. s. autoritate aplica interce
dente: p̄stat saltem aliq̄ portio a pncipio. Cum

qđ in dicto casu deberet emphiteota a principio post aliquã pensionẽ nõ esse mutz si esset ꝓ fidelitate remissio. hoc aũt cessãte fieri deberet inter secula reuelet nihil facit ad casum nostr̃. X

Jaũt ꝺn velit eisdẽ defendere z obstinãtꝫ ter allerent q̃ dicta iura loquuntur qñ a principio nihil datũ fuit. Rñdet q̃ dicunt illo z iuris solũ dabet locũ in reb⁹ ecclesiasticis. Dñ arguit glosa ordinaria dñi Accursij ibi in oppositis dicit. Ergo deterior est ꝺdicto ecclie sẽ secularis. Et rñdet. Sed hoc facit ecclia ꝓter sterilitatẽ qñ̃ virtutẽ qñ̃ secularꝫ remitteret vel nõ. Dicit. Jn ꝺcto vbis affirmat Primo q̃ secularꝫ dans ad emphiteosim si locãdo inueniret tantũ qñ nihil dat a principio: Secõ dicit q̃ ideo ecclia si locando acciget seruab emphiteota. nõ accipit nisi ꝺnqz: qz diuinitꝰ hõe ponionẽne tenetꝝ facere remissionẽ ꝓt sterilitatẽ cũ q̃ vult tenetꝝ facere remissionẽ ꝓt sterilitatẽ cũ q̃ vult totũ ꝓcultũ se remanere emphiteote rẽne talꝫ diminutiõe. Secularis aũt ꝺ accipit tantũ ꝙntũ a colono: et forte aliqđ plus dãdo ad emphiteosim: declarãdo nõ vt supꝝ remittit ꝓt sterilitatẽ. Et sic ꝺcordat Accur. cũ dictis in supioribꝰ z cõfirmat cõclusionẽ nr̃am. Et licet det etiã alia solutionẽ dicẽs q̃ in casu dicto. iurtũ res erat solita locari ꝓ sex. deinde postq̃ puenit ad ecclias aliqñ est deteriorata. Jõo debet fieri remissio in sexta ꝓte qñ dat ad emphiteosim. et sic nihil faceret ad ꝓpositũ nr̃m. Tñ dicit ꝑma solutionẽ esse veriorẽ. Preterea nõ est verꝫ q̃ in dicta auten. dicit q̃ ecclia teneat vel debeat remittere sexta ꝓte sed sic ibi dr̃: ad tẽpus Nõ iminuendo nisi in sexta ꝑtem. qđ apponẽs glo. ordinaria in dic. c. ꝑpetua in ꝓbo iminuẽdo: dicit. id est si est minuẽda non est plus minuẽda. et sup. ꝺbo. sectam: ait. Nõ removet ꝺn plus possit dari. Y

Xdm oibꝰ ꝺcludit nõ esse verꝫ illõ qđ supra dicebat in distinctione huiꝰ ꝓncꝰ. scz q̃ licet ecclia dõs ad emphiteosim: si illa res reddit ser deducto expẽsis: possit accipe ꝺnqz nõ tñ secularꝫ, sed debet minꝰ accipe rõne seruãde societatꝫ cõis. Et pẽt etiã ꝓbari sic falsitas ipsiꝰ distinctiõis. Nã aut ista pẽnio de ꝺnqz est iusta aut iniusta. qz nimia fm eq̃litatẽ contractus Si illa res q̃ dat ad emphiteosim meret ꝺnqz. tñ secularꝫ dõs illa põt accipe. Si vo non meret ꝺnqz: dico q̃ rector ecclesie male faceret si nollet dare ad emphiteosim nisi p ꝺnqz. nec debet facere talẽ cõtractũ. Et facit ad ꝺ illud ꝺd dr̃. xij. q. q. in c. hoc ius ꝓcessũ in glo. z in c. cuã. extra de ꝑnis. vbi etiã in glosa dr̃ q̃ si in vltimis ꝑsonis plꝰ offert q̃ res valeat: ecclia nõ debet recipe. sed tñ iustũ ꝓtium licet ler ciuilis dicat q̃ ꝓrabitꝰ pũt se iuuicẽ decipe in ꝓcio. l. in causẽ. §. penul. ff. de mino. et. l. ité si ꝓcio. §. quẽadmodũ. ff. loca. Nã ecclia i suis ꝓractibꝰ debet ẽe tuta: z oẽm fraudem euitare. c. ꝓ tuas. de dona. z nõ debet parare laqueum. xvij. q. ij. c. de iudeis. Tñ nõ debet ecclia vt Plat⁹ ei⁹ in aliq̃ vel minimo decipi. ꝓrabẽt se cũ. vt notat Barbo. de bu. in. c. cõsuluit. i. j. col. extra de bigã q̃ fi. a ꝑla. si. cõsen. ca. z in c. i cautela. de vsur. vbi allegat ꝑdictas glo. z in c. plenius de imu. eccle. z Bal. in autem. ad decan pens. col. circa ꝑn. in v. insup q̃rit. de vsur. z in d. l. in causa. §. penul. ff. de mino. de q̃ vide Barb. in c. si causa. ff. de iudi. Et idem tenet Barbo. ꝺ bu. in d. c. in cuitate. in vsi. venio. ad glo. de vsur. et in d. c. quãplenius. in vsi. quintus casus. de immu. eccle. et ibi ꝑ doc. B

On obstat modo quod dicit: ecclesiam non posse facere conditionem suam nisi meliorem: quia fateor verũ cẽ. sed nõ debet eam meliorare cum iniusto damno tertij. Et cum dicit q̃ datum ecclesie non censet amitti: fateor: quãdo dat causa ecclesie z pietatꝫ. Sed in casu nostro nõ ꝓsupponit q̃ emphiteota velit dare ecclesie: nisi id quod res requirit fm iustum ꝓtium. et ideo ipsa ecclia male faceret plꝰ petendo vel exigendo. Bene verum est q̃ in dubio vtrũ esset modicus vel nimius censꝰ: fauẽdus esset ecclesie: ꝑ iura in cõtrariũ allegata. Sed nõ sumus in casu isto. B

Xꝑdictã aũt partẽ q̃ in totũ nõ est vera illa distinctio. s. q̃ aut res reddit fructus cões ꝛc. Et ꝛõ saluo ꝙ meliori iudicio videtur sic posse distingui. et primo quãdo dat ad

emphiteosim res sterilis z bona: babẽs reddit⁹ cõmunes. puta ꝺnqz vel sex ꝓ centenario: deducto eo qđ ẽpẽsis ꝛc. licet sint cõiter pollicibꝰ illatꝫ gnũ. Tõc sic est distinguẽdũ q̃ aut a principio cõtractus emphiteotici dat aliqđ ꝓ re: aut nihil Primo casu: aut dat magna ꝓtia q̃ parũ ꝓt⁹ sufficeret ad emendã rocũ rẽ libere. et tunc debet cõstitui minim⁹ cẽsus. qz dat principaliter z ꝓpter rocũ in recognitionẽ directi dominij. et in hoc casu nõ fit remissio ꝓt sterilitatẽ aut deperditionẽ ꝓt vt ꝺ. Si aũt dant a principio duc. pro iusti ꝓcij vel circa: debet etiã ꝑstringi modic⁹ cẽsus. l. tertia ꝓ illo⁹ qđ darẽt a colono vel circa. et in hoc casu etiã nõ fit remissio ꝓter sterilitatẽ. qz magis principaliter dat ille cẽsus in recognitionem directi dñij licet aliqñ respectu redditꝰ. Et manifestũ est sic modica pẽnio q̃ rarissime vel nunq̃ accidet talꝫ sterilitas ꝺn aliq̃ mõ habeat tantũ reddituꝫ vel valitatẽ quãtus est cẽsus. et si fit aliqđ minꝰ: nõ erit multũ. Tñ ꝓter illud modicũ nõ debet fieri remissio. et in hoc ꝓcordãt cõiter doctores in. l. j. C. de iure emphi. dũ dicit q̃ emphiteota nõ remittit cẽsus ꝓt sterilitatẽ. Si vo a principio det dimidia ꝓ iusti ꝓcij: cõstituẽt etiã minor cẽsus q̃z in locatione simplici. s. mediocrem illi⁹ qđ darẽt a colono vel circa. Si aũt dat a principio solutz tercia ꝓ iusti ꝓcij: cõstituẽt cẽsus: diminuendo tertiã ꝓtẽ illi⁹ qđ solueret colon⁹ vel circa. Si vo a principio dẽt solũ aliqua qua ꝑnio iusti precij tũc fiet diminutio in sexta ꝓte vel circa. fm determinationẽ in dicta autẽ. ꝓpetua. C. ꝺ sacrosanc. eccle. et fm q̃ntitatẽ pensionis ꝓcij fiet etiã diminutio pẽnionis. Et in hoc tribꝰ viribꝰ casibꝰ fiet remissio ob sterilitatẽ sicut in colono. qz illa pẽnio nõ dat tñ in recognitionẽ directi dñij: sed etiam eq̃ principaliter rõne redditꝰ vt ꝺ. Sed ista remissio fiet cũ recõpensatione vbertat⁹ anni ꝓdicti vel seq̃ntis: z fiet remissio ꝓ rata tenura notata in c. ꝓpter sterilitatẽ. de loca. Si vo res infertilis et infructuosa vel ruinosa ꝺdigẽs magna restauratione z labore dẽt ad emphiteosim: tunc talis emphiteota dabit ꝑ ꝑma solutione et ꝑ censu annuo illud qđ cõiter de similibꝰ haberi põt: z dari solet. iuxta notata in. §. j. in auten. de nõ alie. aut ꝓ reb. eccle. Vel distinguẽ vt in auten. q̃. si ꝙs ruinas. C. de sacrosan. eccle. manic in reb⁹ ecclesiastic. Si aũt sit res bõa minores reddit⁹ z impropriationatos suo valori: vt sunt dom⁹ z palacia: que cõiter mlt̃ valẽt z tñ ꝑ modica pensione locant habito respectu ad valorẽ ipsoꝝ. vt est tex. in l. fi. §. fin aũt legata. ubi. Veluti dom⁹ in quinquẽ ꝑticulis ꝛc. C. ꝺ bonis q̃ lib. z ibi Bal. dẽ ꝓ illo tenet q̃ dom⁹ ꝑticulis sunt ꝺdãmodo steriles. quia nõ correspõdent reddit⁹ ꝑcio ipsoꝝ. Tñ in ciuitate Mli est palatiũ valoris ꝙruor: miliũ ducatoꝝ z tñ qñ dat ad pẽnionẽ nõ inuenit pẽnio vltra iiij. mã. l. ccc. ducatoꝝ. In talibꝰ si a principio ꝓtract⁹ emphiteotici dat magna ꝓtia iusti precij vltra di-

midiã nõ fiet remissio ꝓter casum fortuitũ ꝓpter guerrã. ꝓpter qđ nõ ponit dom⁹ habitari. vel qz aliqñ ꝓ ipsã ꝺmum ciuitas nõ vbera ꝺmidiã. et rõ quare nõ fiet remissio est. qz talis cẽsus principaliter dat in recognitionẽ ꝺmini ꝺmini. Si aũt dat solũ medietatẽ vel minus: ꝓ ista ꝓportione remissio. qz talis pensio nõ solũ dat in recognitionẽ directi dñij sed eq̃ principaliter rõne redditꝰ sue fructuũ. et sup ꝺcti est ꝺ pensione fructuũ. et facit ad hoc in ar. Lecta parma. ff. de vsufructu. Quare de tota. ff. de rei vi. Stabit aũt ꝺcta ꝺtatꝫ solutionis ipsi⁹ ꝑ marie fiet etiã remissio ꝓt sterilitate. sed ꝓpter sterilitatẽ nõ respectu redditꝰ simplicis locationis. sed ꝓ respectu ad illud qđ annuatim solueret cõiter si ad emphiteosim darẽt sine aliq̃ solutiõe a principio. dcꝝ infra stantes dicit in scolio multos principales bon⁹ dotatiuos. Et ibi dicitur videt de redditibꝰ bonis maiores reddimus q̃s cõmunes: vt sunt molẽdina z domꝰ q̃ locant ꝓ duodecim z plus ꝓ centenario. qz talis diminutio pẽnionis fit ꝓ respectu ad ipsum redditꝰ locationis: sed emphiteosis absolute sine aliq̃ solutione a principio Et idẽ cẽsus dicitur esse de remissione ꝓt casu fortuito sicut distinctũ est in supiorib⁹ de remissione cẽsus sine pẽnionis domorũ emphiteoticaꝝ. Si vo a principio cõtract⁹ emphiteoticus nihil ponit⁹ solutꝰ ad emphiteosim: dico q̃ si est res bõa cõa reddit⁹ vt possessiones: poterit dõs accipe ab emphiteota tantũ quantũ accipit a colono. z etiam tãtũ plus quantũ cõiter estimabit plus valitatis trãsitullis in emphiteosim q̃ trãsitullet in colonũ: deducẽdis ẽpẽsis z cõsideratꝫ gnullo ꝙnnitio ad ipsum emphiteosim magis q̃ ad simplicẽ colonũ. Dñ tantũ poterit accipe ab ipso vltra tot⁹ cui dat ad emphiteosim rẽ ab eo empti: ꝙtũ cõiter reputet ad alio annuatim si eo daret ad emphiteosim rõnabiliter allegando in ꝺ oẽs ita⁹ q̃ cõputatis oibꝰ ẽpẽsis z gnalis talis emphiteote melior tñ est ꝛcõdio q̃ simplicẽ colonꝰ. Et ideo salẽ potest tãtũ ab eo accipi ꝙntum a simplici colono. Si aũt sit res babes reddituꝰ minores z improportionatos valoris: vt sũt domus z palatia: nõ est necesse dare illa ad emphiteosim ꝑ eadẽ pensione q̃ locarent. sed debet cõstitui in emphiteosi cẽsus fm estimationẽ rei. vt patet ꝓ tertiũ in dicta auten. ꝓpetua. C. de sacrosanc. eccle. et in dicto c. ꝓpetua. x. q. ij. vbi glo. sup illa ꝛba. Est res sublimiter estimãda vt ex dicta ꝛba pẽnio cõstituat. exponit: id est vt consideretur quantum in viginti annis inde colligat. vltra auten. de nõ alienan. aut ꝓ reb. eccle. §. quia vo lennis. Nec illa. Si enim illa pensio simul collecta ascendat vsq̃ ad veram estimationẽ rei: erit ius cẽsus. Si aũt erit minor: poterit augeri vsq̃ ad tantã quantitatem q̃ pensio sue cẽsus ꝙ socium viginti annorum cõpendat rorum. vel rũ valorem ipsius domus: fm deciones dan-

§ quia ꝙ leonis. Et sic erit ꝺn̄ꝫ p̄ cētenario: li
cet locarit ipsa dom⁹ in rōne trū p̄ cētenario et
fecerit trū p̄ minori pēsione. Nā in empbiteosi nō
habet respect⁹ ad fruct⁹ siue reddit⁹ ipse⁹ sed ad
suū valoꝛē. qꝛ p̄ ipm̄ ꝛtractū empbiteoticū trans
fert dnium̄ z naturalio possessio i dictū empbi
teotā: et alia iura de q̄bꝰ vltimū est supꝫ ꝙ dbo ni
hil soluat a p̄incipio ꝛtract⁹ cē. Dicit aūt dñs Bar
tholome⁹ cepolla i suo tractatu de cōtractibꝰ si
mulat⁹ in tertio casu p̄incipali. in ēcia p̄sumptōe
in vltimo. cōcludit nī circa p̄dicta. in fi. ꝙ illa erit
iusta pēsio q̄ esset iusta si alteri nō vēditori libel
lata. Que aūt est illa. Dic ꝙ illa q̄ cōiter tales
dom⁹ libellari solite sunt in eodē loco. Nec ille.
In cuntrate aūt Mlī cōiter tales dom⁹ solent li
bellari in rōne ḡnue: ei dimidio vel ꝺnḡꝫ p̄ cē.
Si aūt sit res bīs maiores reddit⁹ q̄ cōiter alie
possessiōes vt molēdinū: cōiter tenet determina
tio p̄dicti doctoris vbi. ꝑ. dicēdo. In molēdino
tō p̄dicti doctoris vbi. ꝑ. dicēdo. In molēdino
credo ꝙ si habeat respect⁹ ad reddit⁹ q̄ sūt in ma
gna ḡntrate. sed in rōne ꝺnḡꝫ p̄ cētenario: habi
to respectu ad valoꝛē rei. vt habet in dicto. §. ha
vo leonis. in auten. de nō alienan. col. ij. Et licet
molendinū videat modicū valere respectu q̄ntꝫ
tat⁹ fruct⁹ q̄n locat: tū illud est ꝙ̄ p̄ modicū q̄ est
in eo ne pereat vel deterioꝛet: z ꝙ̄ter magnā im
pensam q̄ fit in eo manutenēdo. Vñ deducendo
oēs expēsas z estimatiōes p̄dicti: nō dicerē in ve
ritate dñs ꝙ̄ꝑ tātū de fructu. Cū ergo libellat
dicti molendinū vnī z in eo trālseat oē p̄dictum
z oēs expēsas ad cū spectantes fm notata i. l. ꝓma. C.
de iure empbi. Sicut z dñs emit modico p̄cio
ꝙ̄ter dictū p̄dictū z imp̄fectam futurā: ita debet
etiā modico p̄cio libellari: ceꝫ vt dixi in libellari
um trālit oē p̄dictū z impēsa. Hec ille. Ideo aūt
cōmunit determinat a doctoribꝰ ꝙ molendina z
hmōi debent libellari in rōne ꝺnḡꝫ p̄ centenario
valoris ipsoꝝ: fm ea q̄ habent in dicto. §. ha vo
leonis. qꝛ nō pōt bn̄ sciri q̄nt⁹ sit ver⁹ eoꝝ reddi
tus: deduct⁹ oibꝰ expēsis p̄sentibꝰ z futuꝛis: z erū
mnis p̄dictis ꝛē. Potest ꝺ̄ꝫ in ipis molendinis
z alijs oibꝰ rebꝰ libellādis seruari cū bona cōsci
entia ꝙ̄suetudo patrie annū z p̄scripta int̄ bonos
viros. Nā habet p. l. dicta. l. de q̄b⁹. ff. de legi. z. c.
fina. de ꝙ̄suetu. z. ij. dist. c. in bīs. et faciūt nota
ta p̄ Lrnū in. l. cercepto tpe. C. loca. Et p̄dict⁹ aūt
oibꝰ patet q̄ntū dubiū. s. q̄ iste emptoꝛ de q̄ in ca
su nostro pōt tuta ꝙ̄scia dare ipm̄ fundū ad em
phiteosim p̄ ꝺnḡꝫ p̄ centenario. Et ita me p̄sente
ꝙ̄suluit dñs Laurēt⁹ de busti genitor meꝰ z iu
ris monarcha: cū pater frat⁹ Thomas ō nouā
ria lector curiuū in loco nostro seri Angeli apud
Mediolanū ab eo petisset sup̄ ꝺ̄ ꝙ̄silio rego erā
et⁹ socius. et dixit q̄ sine alīq̄ scrupulo cōscie fieri
pōt. z nūdit oibꝰ argumēt⁹ in ꝛtrariū. Et p̄dict⁹
etiā pater q̄ talis ꝛtract⁹ nō est ꝛtra ius diuinū
nec naturale nec ciuile aut canonicum. imo est
fm ius diuinū naturale canonicū z ciuile.

Uo ad ḋntū dubiū. s. vtꝝ doꝛ C
q ctoꝛ reḋit⁹ An talis ꝛtractus possit secu
ra cōscientia fieri: debeat rndere q̄ sic. Di
cunt ḋdā q̄ nō. qꝛ taliter ꝙ̄sulere z agere viā fraudibꝰ z ponere taliter cōtrahēteꝫ in ꝑiculo peccādi
Ite q̄: licet inueniri possint alīq̄ qui habeant bo
nā ꝙ̄sciam: tū primi videtes ꝛtractū z nō videntes
eos intētionē eoꝝ: male p̄nt suspicari de ipsis. et
sic generat scandalū in cordibꝰ pusillorū: q̄ fieri
nō debet Mat. xviij. vbi ait dñs. Ue homi illi ꝑ
quē scādalū venit. Ideo ⁊Paul⁹ apl⁹. j. ad Coꝝ.
viij. inq̄t. Si esca scandalizat fratre meū: nō man
ducabo carnes in ēternū. Sed bīs nō obstantibꝰ
in cōtrariū est veritas. qꝛ cū hic ꝛtract⁹ possit cū
bona ꝙ̄scia fieri: z de se sit bon⁹ vt sup̄ clarissime
ꝓbatū est: potest z debet doctoꝛ rndere veritatez
Aliē peccaret ⁊ p̄ceptū spūssci q̄ ⁊Pē. dicēt⁹. Red
ite iudicate filīq̄ hoim. Immo si rndēret istū con
tractū esse dubiū pcī mortal⁹: cū ḡtidie fiat: po
nerent aīe in magno ꝑiculo z dāno si postea face
rent ꝛtractū ip̄m ⁊ conscias. qꝛ oē q̄ fit ꝛtra cō
scientiā edificat ad gehennā. c. ifas. §. penū. de re
scientiā edificat ad gehennā. c. ifas. §. penū. de re
sti. spo. c. per tuas. de simo. c. inq̄sitionī. de sen. ex.
de peni. dist. iij. c. omne q̄ḋ. xxviij. q. j. §. et bīs. c.
fi. de p̄scp. et c. vnico. de seru. in or. fa. Ideo cōtra
tales ⁊ sultores exclamat Esaias ꝙ̄ba. v. sui li
bri ca. di. Ue vobis q̄ dicit⁹ bonū malū z lucem
tenebras ꝛē. Trāsūptiue in c. si q̄s dixerit. z in c.
si q̄s boiem. z in c. Ue vob. xj. q. iij. In eodem q̄s
si q̄s boiem. z in c. Ue q̄ trahit⁹ iniq̄tatē in funicu
la. dicit idē ꝙ̄ba. Ue q̄ trahit⁹ iniq̄tatē in funicu
la. dicit idē ꝙ̄ba. Ue q̄ trahit⁹ iniq̄tatē in funicu
lis vanitat⁹: z q̄si vinculum plaustri pcī. Que
ꝛba p̄nt exponi ⁊ illos doctoꝛes q̄ suis scrupu
losis tantibus faciunt animas innumer⁹ peccatis in
uolui z irretiri. D

On obstat mō dum dicit ꝙ taliter cōsu
n lere est agere viā fraudibꝰ z ponere ꝛtra
hentes in ꝑiculo peccandi. qꝛ respondet
boc esse falsum. Nā iste ꝛtract⁹ vt ē patuit fit sīne fraude: z de se est licitus: nec est aliqꝺ in eo pi
culū: cū ꝛtrahentes habeāt bonā intentionē ꝛē.
Vñ dicit in cōi ꝓuerbio. Quicqꝺ agāt boies in
tentio iudicat oēs. Intentio em̄ imponit nomē
operi et facit illud esse bonū vl̄ malū: vt ait Am
bro. in l̄i. de offi. z notat. l. si bīs q̄ ḡdraginta. §.
sed si opus. ff. ad legē fal. Non obstat etiā dū dī
cit ꝙ primi videtes ꝛtractū z nō videtes volūta
tē ac intentionē scādalizabunt. qꝛ rndet ꝺ̄ esse fal
sum. Nam cum videāt būc ꝛtractū quotidie fie
ri a timoratis viris: credūt sicut est in veritate q̄
cum bona ꝙ̄scientia possit celebrari. Et si aliquis
suspicaret malū de boc ꝛtractu cum videat cū
litatē in p̄cio: et cōtrahētes non sint p̄sone vsura
rie: et videat in ipso ꝛtractu reliquas bonas ar
cūstantias et conditiones bonoꝝ ꝛtractuū: esset
p̄sumptoꝛ temerarius: iudicās in malū sine ra
tionabili causa illud quod exp̄sse patet esse z est
bonum. Fm notata p̄ Aler. de Ales in. iij. ḋte sū
me in tractatu de triplici ꝓcessu iudiciali. q. pe

nul. et ⁊Richar. de media villa in. iiij. di. xx. ar. iij.
q. vi. et Tho. ij. ij. q. lx. Et ideo illud esse scādalū
passiuū z p̄ ꝙ̄sequens scādalū pharisecoꝝ: de q̄ non
est curādū. Cū cum dño decidisset illam doctri
nā Matth. di. Qꝺ intrat in os nō coinq̄nat ho
minē. dicēdo sibi discipul⁹. Scis q̄ pharisei au
dito hoc ꝛbo scādalizati sunt ⁊Rndit. Sinite il
los. qꝺ exponit glo. s. scādalizari. et subdit dicēs.
Ceci sunt z duces ceco. Et sic⁹ iste doctoꝛ dano
sus doctoꝛ. et idē pōt dicere faciēs ip̄m ꝛtractū.
Qꝺ aūt dicit dño Ue homi illi ꝑ quē scādalum
venit: intelligit de scādalo actiuo: nō aūt de pas
siuo sine vlla causa. sicut est in casu nr̄o. Et illud
apl⁹ Si esca scādalizat tē. fm Archiepi. flo. in. q
lo casu vel sil⁹. Nā apl⁹ loquit de carne idolis
immolata: quā comedere ꝓpue coꝛaz simplicibꝰ
habebat magnā spēm mali. qꝛ poterant credere
q̄ ꝺ̄ facerēt ad veneratiōez idoli. sicut cōit fiebat.
et illud erat in lege ꝓhibitū. et ideo merito pote
rant scādalizari. Vñ q̄uis comedere illā carnez
nō ꝙ̄ illum finē: nullū esset pcī: tū ꝙ̄ specie
cōtra cōem patrie cōsuetudinē et moꝛē. ac in sili
bus. Tale aūt scādalū nō est in casu nr̄o: cū nul
la sit iusta cā scādali. Et ideo nō debem⁹ de ꝺ̄ cu
rare. sicut nō curauit dñs de scādalo pharisei q̄
eū iudicabat non esse ꝓpham̄ ꝛē. qꝛ p̄mittebat se
tāgi a peccatrice Lu. ix. Nec etiā de scādalo pha
risecoꝝ Mat. ix. q̄n paralitico dixit. Remittunt
tibi pecā tua. Et bāc sniam colligo et mēte bti
Tho. ij. ij. q. xij. q̄ dicit q̄ nō tenemur relinquere
bona tpalia necessaria vel vtilia rōne scādali al
teri⁹: q̄n illō scādalū venit ex iudicio temerario.
Et ideo illi ꝛtrahētes nō tenent̄ dimittere facere
hūc ꝛtractū: si est eis necessari⁹ vel vtilis: cū faci
ant bona intētiōe z debit⁹ circūstātijs ꝛē. Et do
ctoꝛ aliqs nō debet ꝓhibere nec in ꝑiculū cōsulere.
imo tenet q̄libet req̄sit⁹ dicere veritatē q̄. s. tal cō
tract⁹ est bonus z licit⁹: ac pōt fieri fm deū z cō
scientiā. Aliter in eo verificabit illud q̄ scriptuꝛ
est in c. nolite. xj. q. iij. Qui nō libere veritatē p̄nū
ciat quā libere p̄nūciare potest. aut nō defendit
q̄ ꝺ̄ defendere cōuenit: pditoꝛ est veritatis. E

Ed hic q̄ri pōt de alio casu. s. Utꝝ aliqs
o possit tuta ꝙ̄scia emere domū (q̄ in veri
tate valet fm cōem estimationem mille
ducētos: etiā cōputato onere pacti de retrouēdē
do z dādo ad empbiteosim) p̄ mille tm̄: z postea
dare illā ad empbiteosim ipsi venditoꝛi: cū ipso
pacto ad rōnem q̄tuoꝛ cum dimidio vel ḋnḡꝫ
p̄ centenario: nō valoris rei in se: sed pecunie et
burſate in emptiōe. Et clarum est ex dictis sup̄i
oribꝰ q̄ si talis emens sit vsurarius vl̄ cōsuetus
facere cōtractus illicitos in fraudē vsurarū. z ꝺ̄
constet: z nō appareat q̄ habeat in boc cōtractu
bonam intentionē. et multo magꝭ si cōster ip̄m
facere hunc contractū in fraudē vsurarū. reputa
bit illicitus z simulat⁹: ac in fraudem vsurarius
fm cōiter doctoꝛes in dicto c. ad nostrā. de em. z
ven. z in dicto c. illo vos. de pigno. Si aūt nō cō
stet de eius mala intentione nec q̄ sit vsurar⁹ vel
cōsuetus facere ꝛtractus in fraudem vsurarū: di
cunt alīq doctoꝛes q̄ cōsilia ego vidi sup̄ ꝺ̄ par
ticulariter edita: q̄ non reputabit illicitus. Et p
eoꝝ opinione arguit ⁊Primo q̄ ꝛtrahens bo lice
tū est fm legem se decipe inuicez seu dānificare in
p̄cio. d. l. in causa. §. penul. ff. de mino. dūmō nō
fiat vltra medietatē iust⁹ p̄cij. l. q. C. de rescin. vē.
et c. cum dilecti. de em. z ven. Hoc aūt est in casu
p̄dicto q̄ tē. Secūdo q̄ talis vendens p̄suppo
nit scire valoꝛē rei z cōsentire tali vēditioni. Sci
enti aūt z volenti nō fit dolus. l. vēditor. vbi glo.
C. de rescin. vē. l. j. in fi. ff. ō acti. em. l. j. §. intelligat
et l. quia. §. pe. z fi. ff. de edili. edic. l. domus. ff. de
contrahē. em. l. nemo videt. ff. de reg. iu. z c. scien
ti. eodē ti. in. vj. Et ideo tenet ꝛtractus nō solum
de iure ciuili sed etiam in foro ꝙ̄scientie videt li
citus q̄n nullus dolus in eo intervenit: z vterq;
ꝛtrahentū scit valoꝛē rei: fm Pano. in c. cum
causam que. el. q. in vltimis ꝛbis. extra de resti.
vbi allegat Johānē cal. idē velle in c. nauigān. §
ꝙ̄ plerisq; in. xij. col. in. ix. q. ꝓncipali. de immu. ec.
quia vēditor sciens rē plus valere: videt illis pl⁹
donare. l. donari videt. ff. ō reg. iu. vbi ḋx. Dona
ri videt q̄ nullo iure cogāt tē cedē. Et idem ha
bet in. l. donari. ff. de dona. et Inno. in c. in ciui
tate. de vsur. vbi visus fuit velle ꝛtrarium: intel
ligit q̄n venditoꝛ ignorabat valoꝛē rei. vt notat
Pano. in d. c. quia plerisq;. Tercio ad cōfirma
tionē p̄dictoꝝ adducit q̄ etiā fm eos doctoꝛes
res qui tenent q̄ modicitas p̄cij cū pacto de re
trouendendo faciat p̄sumi ꝛtractum vsurarū:
requirit modicitas z inequalitas vltra dimidi
am. vel ꝙ̄ dimidiū iust⁹ p̄cijta q̄ oportet rem
emptam esse lōge maioris p̄cij q̄ emat: fm Bal
dū de rosa. in. l. emptione. C. plus va. q̄ agit
et Jo. de imo. in c. ad nostraz. de em. z ven. Et ita
cōsuluit collegiū Mediolani z Papie. vt refert
Lepolla in dic. tractatu. in. vj. casu p̄ncipali. Et
idem ⁊ sultit Pano. i cōsilio suo. lxxvij. z Paul
us de cast. consilio. cclxxvj. et. cccxxxix. z Ludo. de
roma. cōsilio. cccxxxiij. et Jobā. de ana. cōsilio. lxx
viij. vbi doctoꝛes p̄dicti ponderant modicitatez
p̄cij. qꝛ ad boc vt p̄sumat contractus vsurarius
oportet fm eos q̄ si non sit magna inequalitas
in p̄cio: saltem interueniat aliq cōuentio que sit
contra naturā contractus: sicut interuenit in ca
su c. illo vos. de pign. Sed in casu nr̄o bec nō in
teruenerūt. Et sic non obs iniustitia p̄cij sufficit.
vt declarat ⁊Petr⁹ de ancha. in suo consilio. ix. z
Lar. floren. in d. c. ad nostrā. refert se consuluisse
apud Mantuā in eo qui emit p̄ centū fundos
valentē ducenta et p̄misit retrouendere vēditori

q̄ p̄ doc nō iudicabit vsurari⁹. z Lepolla vbi supra in penulto casu principali ꝛcludit: q̄ oportz ꝑ sit magna inequalitas in ꝓcio: ad hoc vt ꝓsumat ꝙtractū⁹ vsurari⁹. z hoc etiā videt ꝓbari p glo. in c. cōquestus. de vsur. que dū loquit de mor. debet intelligi sm̄ legē quā allegat iusta non ē: sed valde excedat iustū ꝓciū: ita vt sit in nō paruū: sed valde excedat iustū ꝓciū: ita vt sit in dimidia vl̄ circa dimidiā partē. vt supra dictū est. vel saltē in tertia ꝑ te iusti ꝓcij sm̄ ḡlām: quoz dicit per Lepollaz vbi supra post tertū casū principalē in .v. verus q̄ in isto libello. 6 aūt non est i isto casu. ij. tē. Quarto arguit ꝑ q talis cōtractus dici debeat licitus: q̄ est cōsuetus fieri etiaz a plonis timoratis. Et hic adduci possunt oia q̄ dicta sūt ij. de ꝛsuetudine. circa casū ꝓcedēte. Quinto facit ꝗ illud q̄ plus valet res vēdita remanet apud vēditorē ꝑ suo iure valio dūq. Ūñ nō videt esse deceptus in aliq̄: eoquo penes ipm remanet illd q̄ minus habuit de vero valore rei vēdite: et illd ꝓt vēdere. vt patz ꝑ l. ij. C. de iure em. Sexto si arguit. Si ꝓdicta dominus nō possz emi licite nisi iusto ꝓcio: z postea dari ad emphiteosiz: ad rationē ḡtuo: cū dimidio vl̄ quinq̄ p centenario. z sic pl⁹ q̄ ipa dominus reddat: sequeret q̄ pena statuta in iure tā ciuili q̄ canonico ꝛ emphiteotas nō soluētes vt cadāt a iure suo. vt i. j. q. C. de iu. em. z l. c. potuit. ō loca. C. i rebo ecclīastic⁹ post diuinū. z i equalibo post trienniū: esset apposita frustra q̄ ad istū emphiteotā: q̄ cū nihil soluat a p̄ncipio cōtract⁹ sed ꝛstituat se debitorē maiorio reddit⁹ q̄ sit ipsa dominus: talit̄ cadere cedet lucro ei⁹: z nō dāno: cū nihil amittat q̄ de suo dederit: z erone reck a q̄uis nec talis pensiōis. Nec obstat si dicak q̄ ꝓdict melioramēta in ipa domo ꝑ ipm facta. q: rñdek q̄ licz tales dominus habeant ad meliorāda: tñ sepe nihil melioramenti fit i eis ab ēphiteot⁹ vl̄ ꝙ eoz impotentiā vel alīs ex causis. Ergo ad 6 vt cadāt ab ipso libello ꝑ negligētiā solutiōis in aliq̄ puniak: videk cōcedēdū q̄ emēo cuz pacto de dādo ad emphiteosim: nō soluat totuz valorē sed emat rē ꝑ minori ꝓcio vt i illo punitur emphiteota cadēs a iure suo. Septio addu ak q̄ sm̄ oēs theologos i. iij. sen. di. xv. z sanctus Bernardi. in suis ꝛceptis: licitū est ꝛtrahētibus se ꝑ seruare indēnes: z futur⁹ damnis ꝓcauere. Sed talis emēo minori ꝓcio ipsā domū: ꝑter 6 facit: q: sepe emphiteote ꝑ triennū nō soluūt pēsionē: et sic cadūt a iure suo: z multotiēs nihil aliud habēt. z sic ipse dño direct⁹ ipsius dominus remanet ꝓ uare⁹ sua pēsiōe ꝑ triennū ꝓteritū. Et aliquādo malicia vl̄ alia culpa ēphiteotar⁹ paro ipsius dominus corruit vl̄ duastata reꝑit. z etiā q̄nq̄ ipi emphiteote deijcūt partē ipsius dominus sub ꝓtextu: vt

in melius restaurēt. deinde a suo iure cadāteo: hoc dānū ipsi dño relinquūt: z nō habēt vñ sibi satisfaciāt. Et ideo videk q̄ possit ipse emēo cū tali pacto ō retroueddo z dādo ad emphiteosim tāto minus soluere q̄ possit se ꝑseruare idemmet a p̄dicto malio: saltē in parte. z etiā ad 6 vt ipse ēphiteota timēo amittere dicta meliorameta. id est ipsa cōta timēo amittere dicta meliorameta. id est ipsa cōta timēo amittere dicta meliorameta. id est ipsa cōta

timeret in empcõe q ipm emptorẽ qz rñdeł q liꝫ
ret q empbitcora cadat a iure suo si non soluat
sic statutũ in penã et q̃ est sibi damnosũ z vile
dño aliter caderetũ si vule ẽ dño q ipse empbi
tcora nõ cadat: põt eũ inuitũ retinere in empbi
tcosim. Ad cuius declarationẽ ponunt tres regle. Pri
ma q̃z est: q ꝓpter interesse dãni emergẽt, aliq̃d
accipe vltra sortem in mutuo: nõ est vsura. Naz
fm dñm Anto. de bu. in c. salubriter. de vsur, duꝫ
pler est interesse. Unũ dãni emergẽtis, z aliud lucri
cessantis. Sit ḡ hec ꝓma regla. q ꝓ interesse dã
ni emergẽt licet aliq̃d vltra sortez accipere et ꝺ ad
dãni recõpẽsationẽz. Qđ ꝓfirmat Scot. i. iij. di.
xv. q. ij. z Tho. ij. ij. q. lxxviij. ar. ij. in resp̃sione ꝓ
mi argumti. vbi dr. q ille q̃ mutuũ dat: põt absꝫ
qz pctõ in pactũ deducere cum eo q̃ mutuũ acci
pit recõpensationẽ dãni: p qđ subtrahit sibi aliꝫ
qđ qđ debet habere. hoc eñ nõ est vẽdere vsũ pe
cunie sed dãnũ vitare. Et q̃ regula ꝓmo fundat
casus q̃ dr in c. salubriter. de vsur, vbi dr: Sane
generũ ad fructꝰ possessionũ que sibi ꝓ nũcupata
dote a socero pignori obligate sunt cõpurãdos
in sortẽ nõ credimꝰ cõpellendũ. qz freq̃nter dotꝫ
fructꝰ nõ sufficiũt ad onera mr̃imonij supportã
tanda. Nec ibi. Que intelligẽda sunt qñ mariꝰ
supportat onera mr̃imonij. aliter nõ: fm Richꝫ.
in. iij. dist. xv. ar. vi. q. v. et facit. ff. de doli except. l.
pater. Et oportet q̃ ista onera sint certa fm An
thoniũ de bu. in d. c. salubriter. Et sic nõ poterũt
fructꝰ retineri cum sorte vltra indubitatã onerũ
quãtitatẽ. Aliũ eñ assignat Nostiẽ. in d. c. salu
briter. q̃re possit recipe tales fructus sine vsura
vt. s. dos salua remaneat mulieri: aliter eñ ꝓgez
ret eam ꝓsumi. et ledere ꝓ respublica. L

Ed circa hũc casum sunt q̃tuor notãda
s Prio fm dñm Anthoñ. ꝺ bu. in d. c. salu
briter. q̃ ꝺ intelligit qñ dos fuisset simpli
citer ꝓmissa: z postea ei nõ soluere: ad cautelã
sit pignorata possessio. Nã si sustinet onera mr̃i
monij: põt tũc fructꝰ ꝓ interesse accipe. Si autẽ
dos nõ sit simplr̃ ꝓmissa sed solũ ad certã diem
et interim q̃piet fructꝰ possessionis pignorate:
tales fructꝰ cõputent in sortẽ. Dicit q̃z Joh. an. z
Jo. de lig. in d. c. salubriter. q̃ heredes mariti q̃ nõ
tenent fm leges restituere dotẽ, vsq; ad annũ pꝰ
mortẽ mariti: z tũ tenent relictã alere. vt br̃. C. ꝺ
rei vxo. acti. l. j. nõ bñt hoc ꝓuilegiũ. qz est diuerꝫ
sa ratio in marito z heredibꝰ. q: heredes statim
pũt reddere pignꝰ obligatũ ꝓ dote. secus i marit
to. vt in c. tua. de iureiurã. el. q̃. et qz soluto mr̃i
monio desinit esse dos. M

Ecũdo notãdum est q̃ si soluto mr̃imo
s nio heredes mariti obligẽt mulieri pos
sessionẽ aliquã ꝓ dote: q: nõ bñt vñ aliẽ
soluãt: fructꝰ cõputabunt in sortẽ fm Nostiẽ. in
sũ. i ti. de vsur, §. an aliq̃. v. vj. et Inno. z Jo. an.
in c. salubriter. extra ꝺ vsur, q: nõ est cadẽdũ in ꝓ

cunie deest per opam supplek. ff. ꝓ socio. l. socieꝫ
tateo. §. ita q̃ cõmunicẽt picula: lucra: z dãna.
Et concordat Nosti. et notak. xiij. q. ij. c. pleriq;
in glo. Et de hoc est tex. in. l. j. C. ꝓ socio. et insti. ꝺ
socie. §. ij. Iste eñ cõtractus est licitus: dũmodo
sit negociatio licita. alias non. c. ꝓ vestras. de doꝫ
na. inf. vi. z vto. Et ideo vterq; põt accipe lucrũ
tã ponens pecuniã q̃ ponẽs opam. Preciũ eñ
ope est velamẽ artis. l. cũ duobꝰ. §. si in cocũda.
ff. ꝓ soc. Sciendũ est etiaz q̃ põt q̃s deducere in
pactũ q̃ ipse accipiat tres ptes lucri: et alꝰ soluꝫ
cietatẽ certa capita ouiũ: extimata certo precio ꝺ
pacto: q̃ rusticꝰ nõ accipiat aliquã vtilitatẽ do
nec q̃ dederit recipiat ꝓus toram sortẽ et fetibus
Ul'si q̃s paciscat q̃ antecq̃ rusticꝰ accipiat aliq̃d
restaurabit de fetibꝰ oĩa mortua. bñ eñ pactus
est q̃si velle facere oues ĩmortales. et ideo est illi
citus iste ꝓtractꝰ fm Guil. vt br̃ in sũma ꝓfes. li.
ij. ti. vij. q. xxvj. et Monal. in sũma. Et idẽ tenet
Joh. ꝺ lignano in c. fi. de vsur, licet ꝓ tũ renue
rit Spe. in ti. de loca. §. iam dicendũ. in fi. et ibi
Joh. an. in additiõibꝰ. z dñs Laurẽ. de floren.
in tractatu restitu. Tñ ꝓma opinio videt venor
ẽs q̃ ꝓcus sit iniquꝰ. vt etiaz tenet Nicolaus de
Busmo vbi ꝺ. Dimitto mlt̃os vsurarios ꝓtraꝫ
ctus q̃ fiunt a campsoribꝰ: maxie in cãbijs suis
et lr̃is mortuis: q̃z fraudes si vellẽ exponere veꝫ
rificarek in me illud Mantuani poete i. j. Eney.
Ante diẽ clauso cõponet vesper olimpo. Mlt̃ũ
aũt peccant reges z ꝓncipes atq; cõitates mani
festos vsurarios defendentes: z ꝑcipue iudeos.
Cõtra q̃s Inno. terci. i c. post miserabilẽ. de vsu
ris inquit. Judeos ad remittẽdas xp̃ianis vsuꝫ
ras: ꝑ ꝓncipes z prãtes cõpelli ꝑcipimus secula
res: z donec eis remiserint ab vniuersis xp̃ifide
libꝰ tã in mercimonijs q̃s in alijs ꝑ excõicatiõis
sniam eis inhibemus cõtinuez oĩmodã. Nec ille
vbi dicit glo. q̃ iudei p eccl'iaz puniunt pena co
porali vt patet. xxviij. q. j. c. sepe. in fi. z. vij. q. iiij.
c. cõstituit. ita tñ q̃ ad sanguinẽ nõ ꝓcedak. ext. a
de rapto. c. in archiep̃m. Uñ dicit Alex. de Ales
in. iij. ꝑte sũme in tractatu de septio ꝑcepto deca
logi. q. v. q̃ ꝓncipes xp̃iani pñt expoliare iudeos
omibꝰ ꝓter necessarijs. nõ tñ debẽt occidere: nisi
mercank et aliquo maleficio sicut ceteri xp̃iani.
Scriptũ est eñ in ps̃. Ne occidas eos: ne q̃n ob
liuiscank ppli mei. Et rõ est. q: reliq̃e iudeoꝝ cõꝫ
uertent in fine mũdi: vt dr̃ Esa. x. z ad Rom. xi.
Dicit aũt Tho. in q̃dã epla ad ducissaz Lotho
ringie q̃ ꝓncipes talia bona accipiẽtes a iudeis
debẽt ea restituere bñs a q̃bus ea illicite acceperũt
ipi iudei si iueniunk: aliocq̃n in pios vsus ad ꝓfiꝫ
liũ diocesani vel aliorꝝ ꝓborꝝ virorꝝ: vl' in cõmu
nem terre vtilitatẽ expendere. Sed heu q: hodie
nõ solũ ñ cogunk ꝓfidi iudei ad restituẽdas vsuꝫ
ras: imo ꝓuilegijs dotank ad multiplicandas
vsuras. Insup xp̃iani q̃ plures ꝑ manꝰ iudeoꝝ
occulte vsuras exercẽt: qđ ẽ sceleratissimũ vicij.

Paro secunda huius sermonis de excusatioꝫ
ne pecunie vltra sortem accepte in aliquibus ca
sibus. R

Ecundo circa vsurã habebimꝰ ꝓsideraꝫ
s re qꝰ excusationẽ. s. vtz in aliq̃ casu liceat
aliq̃d accipe vltra sortez sine vicio vsure.
Ad cuius declarationẽ ponunt tres regle. Pri
ma q̃z est: q ꝓpter interesse dãni emergẽt, aliq̃d
accipe vltra sortem in mutuo: nõ est vsura. Naz
fm dñm Anto. de bu. in c. salubriter. de vsur, duꝫ
pler est interesse. Unũ dãni emergẽtis, z aliud lucri
cessantis. Sit ḡ hec ꝓma regla. q ꝓ interesse dã
ni emergẽt licet aliq̃d vltra sortez accipere et ꝺ ad
dãni recõpẽsationẽz. Qđ ꝓfirmat Scot. i. iij. di.
xv. q. ij. z Tho. ij. ij. q. lxxviij. ar. ij. in resp̃sione ꝓ
mi argumti. vbi dr. q ille q̃ mutuũ dat: põt absꝫ
qz pctõ in pactũ deducere cum eo q̃ mutuũ acci
pit recõpensationẽ dãni: p qđ subtrahit sibi aliꝫ
qđ qđ debet habere. hoc eñ nõ est vẽdere vsũ pe
cunie sed dãnũ vitare. Et q̃ regula ꝓmo fundat
casus q̃ dr̃ in c. salubriter. de vsur, vbi dr: Sane
generũ ad fructꝰ possessionũ que sibi ꝓ nũcupata
dote a socero pignori obligate sunt cõpurãdos
in sortẽ nõ credimꝰ cõpellendũ. qz freq̃nter dotꝫ
fructꝰ nõ sufficiũt ad onera mr̃imonij supportã
tanda. Nec ibi. Que intelligẽda sunt qñ mariꝰ
supportat onera mr̃imonij. aliter nõ: fm Richꝫ.
in. iij. dist. xv. ar. vi. q. v. et facit. ff. de doli except. l.
pater. Et oportet q̃ ista onera sint certa fm An
thoniũ de bu. in d. c. salubriter. Et sic nõ poterũt
fructꝰ retineri cum sorte vltra indubitatã onerũ
quãtitatẽ. Aliũ eñ assignat Nostiẽ. in d. c. salu
briter. q̃re possit recipe tales fructus sine vsura
vt. s. dos salua remaneat mulieri: aliter eñ ꝓgez
ret eam ꝓsumi. et ledere ꝓ respublica. L

Ed circa hũc casum sunt q̃tuor notãda
s Prio fm dñm Anthoñ. ꝺ bu. in d. c. salu
briter. q̃ ꝺ intelligit qñ dos fuisset simpli
citer ꝓmissa: z postea ei nõ soluere: ad cautelã
sit pignorata possessio. Nã si sustinet onera mr̃i
monij: põt tũc fructꝰ ꝓ interesse accipe. Si autẽ
dos nõ sit simplr̃ ꝓmissa sed solũ ad certã diem
et interim q̃piet fructꝰ possessionis pignorate:
tales fructꝰ cõputent in sortẽ. Dicit q̃z Joh. an. z
Jo. de lig. in d. c. salubriter. q̃ heredes mariti q̃ nõ
tenent fm leges restituere dotẽ, vsq; ad annũ pꝰ
mortẽ mariti: z tũ tenent relictã alere. vt br̃. C. ꝺ
rei vxo. acti. l. j. nõ bñt hoc ꝓuilegiũ. qz est diuerꝫ
sa ratio in marito z heredibꝰ. q: heredes statim
pũt reddere pignꝰ obligatũ ꝓ dote. secus i marit
to. vt in c. tua. de iureiurã. el. q̃. et qz soluto mr̃i
monio desinit esse dos. M

Ecũdo notãdum est q̃ si soluto mr̃imo
s nio heredes mariti obligẽt mulieri posꝫ
sessionẽ aliquã ꝓ dote: q: nõ bñt vñ aliẽ
soluãt: fructꝰ cõputabunt in sortẽ fm Nostiẽ. in
sũ. i ti. de vsur, §. an aliq̃. v. vj. et Inno. z Jo. an.
in c. salubriter. extra ꝺ vsur, q: nõ est cadẽdũ in ꝓ

mo r in secūdo casu. Nec idē ius facit. l. a titio. ff. de vb. obli. Arguēdo a pio sensu: et q debeāt in foro cōparari. pbat. l. nina. ff. de solutionibus. Sic ḡ causa mlier vt nō recipiat rē in obligatio nē sed faciat eā distrahi. vel recipiat in solutū. ff. de re iudi. l. a diuo pio. § si sug rebo. aliter fructꝰ extenuabūt sortē: vt dicit dñs Antho. de bu. i d. c. salubriter. Et idem ō in summa confes. li. ij. ti. vij. q. xviij.

N

Ercio notandū est q casu q̄ gener nō recipit pignꝰ sed cautionē de nūerāda dote in certo termio: et interiz recipit certos denarios p libra ex pacto: fm Jo. an. et Antho. de bu. ac Jo. de lig. in d. c. salubriter. est vsura. qz dictū c. salubriter. loquit ō fructu pignoris q̄ supponit diuio iudicio. Et ad rōnez terꝰ respōdent gl. p. vestras. de dona. inter vi. z vt. cū glo. ibi. Nā possessiōes sunt apte nate pducere fructum: nō aūt pecunia. Et hāc opinionez tenet etiā dñs Lauren. de flo. in suis resticutionibus. sed Jo. cal. z Pe. de ancha. z Panor. in d. c. salubriter. tenuerunt ꝓrariū. cui q̄dō etiā ꝓcordat Paulꝰ de Liaza. vt refert Fran. de platea i sua summa. in ti. de vsu. c. j. §. ecce iij. quoz dictū est tenendū qñ gener subijcit aliq̄ onera mrimonij: et ꝓter illa et nō ꝓter dilationē solutionis dot' aliq̄d recipit. Nam ḡuis etiā velit cautionē nō videt iniuste agere. vt pōt colligi ex sententia Scoti in p̄n. bus regule. Si autē interesse nō subest qz nō habet onera: et solū ꝓter expectationē doris aliq̄d vellet: esset vsurarius. vt patet ex p̄dictis.

O

Quarto notandū est q gener possit donare rotū ius q̄d hz in pignore amico suo: et ille posset lucrifacere fructꝰ: fm Guil. vt patet in summa cōfes. co. li. z ti. q. xvij. Sed si gener ab amico suo recipiat summā pecunie dot' :z ille recipiat pignꝰ eo pacto q̄ gener teneat nūerāti reddere pecuniā si velit recipere tale pignꝰ ꝓt̄ q̄d mutuauit: tunc esset vsurariꝰ nō cōputādo i sortē tales fructꝰ: fm eundē Guil. vbi ō. z Bal. i rubrica. C. de vsur'. z Monal. in summa. z Fracischū de platea vbi ō. c. xvij.

P

Ecūdo p̄ncipal'r est hec regl'a sequit q̄ fidei iussor q̄ ex defectu p̄ncipal' debitoris cōpulsus ē soluere creditori capitale cuz vsura: potest vtrūq; recipere. qz seruari debet indēnis. extra ō fideiuss. c. cōstitutꝰ. Et hoc tenent Rich. Monal. z Bler. ō Bles vbi ō. z Raymū. Hosti. ac Inno. vt patet in summa cōfes. co. li. z ti. q. xvj. et dñs Laurē. de flo. in suis restitutōibus.

Q

Ercio sequit ex hac regula q̄ si mutuās incurrit damnū: eo q̄ debitor ñ soluit in termio assignato: debet seruari indēnis fm p̄dictos doc. vt pura si ꝓt̄ hoc necesse habuerit accipe vsurā: pōt accipe illud q̄d soluit. vnde pōt petere lucrū q̄d nō acq̄situ vt in contractibus bone fidei. l. sociū. ff. p soc. z l. si sterilis. § cū ꝓ vē ditorē. ff. de actī. emp. Dicit tñ Tho. ij. ij. q. lxij. q̄ ille q̄ detinet pecuniā alteri' videt eū dānificare impediēdo ne adipiscat q̄d erat in via babēdi. et ꝓter tale dānū tenet aliquā recōpensationē facere fm cōditionē p̄sonaꝝ z negociorū. sed ō hoc infra melius patebit.

R

Ro ꝓclusione istius tercij notabilis generaliter est dicēdū q̄ oē damnū q̄d aliq̄s patitur est ex eo q̄ soluta nō est pecunia i termio: tenet mutuās restituere: fm Ray. in sū. et Bof. vt patet in sum. confes. co. li. z ti. q. xvj. Et pbant hec p c. quenit. de fideiuss. et c. cōstituit. co. ti. z xij. q. ij. c. si quis. de clericis. Et idē dicit Hosti en. in summa.

S

Quarto ex hac regula sequit fm q̄d dī i cōquest. de vsur'. in glo. q̄ si vēdo tibi p̄ diū z trado z recipis fructꝰ: z mihi nō solvis pecuniā in termio assignato: potero petere interesse cuz recipias fructꝰ. nec erit vsura. vt. C. de acci. emp. l. curabit. z ff. e. l. ij. z hoc dicit glo. i. l. ij C. de vsur'. z cōcor. Hosti. in summa. in ti. ō vsur'. § an aliq̄. v. vij. dicēs. q̄ i isto casu cōpetit actio extra ordinē vel officiū iudicis: nō ad vsuras sed ad interesse: q̄d verꝰ est. ff. de dolo. l. z elegāter. § non solū. Quinto sequit ex hac regula q̄ si debitor vsurarij mutuat pecuniā socio ex pacto q̄ restituat ipsi vsurario pecuniā sortis vsure z vsuras inde decurrēdas: et dī ex eo tpe q̄ intēdebat vsurario satisfacere: nō est vsurariꝰ. qz ḡrit damnū suum euitare: nō captare lucrū. Et hoc tenet Johan. cal. in c. si q̄s obligatꝰ. xiij. q. iij. z in c. fi. extra ō vsu. Nam nō tenebat cū suo dāno subuenire socio: xiij. q. v. c. si nō licet. z ff. de ꝓscꝰ. ver. l. q̄ seruandā. in p̄ncipio.

T

Ecūda regula p̄ncipalis q̄ñ aliq̄d licet recipere vltra sortē i mutuo sine vicio vsure: est rōne lucri cessantis. Circa quā regulā notādū est q̄ ad hoc vt lucꝝ cessans possit accipi licite: oportet q̄ sit in actu vel in q̄si actu. qa ḡuis vsurariꝰ possit lucrari de pecunia quam mutuat: z aliq̄ mō cessz a lucro possibili: non tñ debet hoc interesse lucri cessantis. qz non cessat ab eo q̄ sibi nunq̄z inerat. Et est addendū q̄ nō est tutū fm istā regulā mutuare nō habēti necessitatē hui' mutui. qz tūc nō obligat sibi mutuare ex ꝓcepto: sed mutuū efficit sibi spōtaneū: q̄ casu p̄iculū est ne mutuāti magis placeat pecuniā suā sic p mutuū ad lucrū exercere q̄z in alijs licitis cōtractibus. q̄propter in hmōi ꝓtractibus sp adesse debet desideriū: q̄ si esset possibile nō fieret mutuū cū tali lucro. Et q̄ regula sequit fm Monal. in summa. z Host. ac Guil. atq; Ray. vt hoc in summa cōfes. li. q̄ ti. vij. q. xxviij. q̄ si volebā emere erā valentē reddere singul' ānis ducēta: qz pecunia ad ꝰ erat grata z precibo me feciſti cessare a tali ꝓcu vt tibi mutuarē. qz pecunia tibi futura erat vtilior z ego mutuauī: possum pacisci vt deo mihi q̄libet anno donec p necessitate pecuniā deti-

neo quātū accepturus fuisset de illa possessione Et hoc intelligendū est habita ꝓsideratiōe incertitudinis fructuū z fortune obuēniōis: fm d. Antho. de bu. in c. salubriter. extra de vsur'. Sz pone q̄ ḡs habebat pecuniam z volebat ire ad nūdinas z tibi merces emere: vel ad aliū locū deferre: vel seruare certo tpe vt lucraret: tu indigēs illa pecunia recipis illā mutuo: offerēs te paratū restituere illā cū lucro sperato in termio z loco. Quis dicat. Inno. in c. fi. extra de vsu. q̄ putat hūc ꝓtractū vsurariū: nec scit q̄liter possit excusari. et Jo. calde. in d. c. fi. appꝛobet opinionem Inno. z etiā Jo. an. ibidē dicēs q̄ illud q̄d ōr ibi de interesse habet locū post mozā debitoris: z q̄ ex hōc ꝓtractu pararet via ad fen'. Nā staret vsurarius paratꝰ cū capello ac calcaribus dicēs se ad nūdinas velle ire. Tñ Ray. in summa in ti. de vsur'. v. itē aliqs. in fi. z Host. in c. salubriter. de vsu. z i summa in ti. de pen. § qbo. v. q̄d si paratꝰ. dicit: q̄ teneris ad interesse lucri: qđ factum erat visimiliter ex pecunia ille qui mutuauit: dūmō nihil fiat in fraudē vsuraꝝ z mutuans nō sit ꝓsuetus dare ad vsurā. cōcor. Jo. de lig. z Antho. de bu. in d. c. salubriter. s. q̄ tenent facere satisfactionē ex eq̄: cōsiderato tñ dubio euētu et circūstantijs istius lucri cessantis. Et idē tenet Monal. in summa: di. q̄ ḡ recipit rōne interesse. Vide de hoc Petr. de anch. in c. j. de vsur'. li. vj.

U

Ercia regula q̄ cognoscit si aliq̄d liceat accipere vltra sortē est ista. s. q̄ ex mutuo licet redimere veratiōez suā. i. accipe suū qđ sibi alꝰ debebat. Et q̄ regula sequit Pcio q̄ mutuans pecuniā rustico vt laboret possessionē aī dūmodo satisfaciat illi de fructibus possessionis: vel alio mō det ei iustū p̄ciū operis: nō est vsura. q̄ nihil p̄ter sortem accidit dño. Et hoc tenet dñs Laurē. de flo. in suo tractatu de vsur'. vbi refert dñm Greg. ō arimino: idē tenentē. Quāuis enī dñs intēdat sibi opas p̄stari rōne mutui a rustico: z rusticꝰ ꝓt̄ mutuū impēdat opas alias nō exhibiturꝰ: tñ ille ope nō cedūt lucro dñi: cum illas iusto p̄cio emat. nec p hoc aliqđ dānū patit ipe rusticꝰ. Et ponit idē magr Greg. aliū casum. Pone q̄ dñs ꝓducat colonū ad certū tpus p certo p̄cio z p̄ciū tradat anteq̄z colonꝰ incipiat operari: postmodū vo nolēte colono opari nisi dñs mutuet ei certā summā pecunie: dñs mutuat vt opet: alꝰ nō mutuaturꝰ. talis dñs nō est vsurariꝰ: qa dūtaxat recipit suū. i. opas sibi debitas: et nihil ex tali lucrat mutuo. et iō nō est vsurariꝰ cēsendus nec peccat. nisi fm dñm Laurē. vbi ō. de iusto p̄cio opaꝝ. detraheret aliq̄d ꝓt̄ mutuū. aut si vltra opas iusto p̄cio emptas alias exigeret a rustico rōne mutui: tūc em esset vsura. Itē sequit ex p̄cedēti regula aliꝰ casus: q̄ si mihi debes decez q̄ nō possum hoc: z mutuo tibi alia decē: ex pacto: vt de viginti postea satisfacias: nō est vsura fm Host. in summa. qa licet vnicuiq; redimere veratiōnē suā. c. dilecti. extra de simo. Possumus ḡ etiā sub hac regula ponere casum q̄ hoc in c. consuluit. extra ō vsu. vbi ōr. q̄ ecclia nō tenet cāpsorte in sortē fructꝰ pignoris q̄ñ accipit in pignore a vasallo suo feudū qđ tenet ab eadē: tñ interim nō debet recipe seruitū a vasallo. qz tūc esset vsura. Dicūt aūt doc. ibidē q̄ ideo iste casus est licitꝰ et fit sine vsura: qz ecclia rōne feudi nō ōr accipe alienū. acciper aūt si interim vasallus teneret ad seruitū. ratio ḡ feudi tollit rōnem vicij: z ponit excrescentia sub rōne liciti. Et hoc idē hoc extra de feudis. in c. j. Et hūc casū ponit Monal. in summa. Sed vtr hoc solū habeat locū in feudo ecclesie: rñdet Alexā. ō ales vbi ō. z Host. in summa. q̄ licet nō inueniat expressz in alio feudo: tū videt de equitate q̄ idē sit in oi alio feudo. qz aut est licitus aut illicitū. Si licitū. ḡ etiā in laico: cū sit eadē rō ergo idē ius l. a titio. ff. de v. obli. z l. et ideo. ff. ō legibus. Si aūt est illicitū. ḡ multo mīs debet fieri ab ecclia q̄m a laico. Et hāc opinionē tenet glo. et Antho. de bu. et Jo. de lig. in d. c. cōquestꝰ. Rō aūt q̄re abolet vicium vsure in hoc casu est: qz vasallus nō est dñs: cuius habeat vtile actōez. vt fm alios nō ē magis dñs. ꝓsumit etiā velle dare fructus. qz ad annidota est naturaliter obligatꝰ. z cōcor. Rich. i. iij. dis. xv. ar. vlti. q. v. et Monal. ac Host. in summa. Que aūt dicta sūt de vasallo nō hūt locū in emphiteota z colono fm Host. i summa in ti. de vsur'. § an aliq̄. Reuerēdus tñ pr̄ frat Angelus de claua. in sua Angelica. in ti. de feudo: dicit idē esse i emphiteosi qđ in feudo. qz inde Spe. in ti. de feu. § qñ. v. vl. q̄ feuda z cōtractꝰ emphiteoticꝰ z libellarij sunt eiusdē nature. Itē inqt Bar. in l. si mihi z ticio. ff. de v. obli. z Bal. in c. j. de inuesti. de re alie. fac. Ubicūq; ḡ ler feudalis nō est ꝑ iurē ciuilis aut naturalē rōnez: habet locū in emphiteosi. Predicta tñ de dño feudi et rei date ad emphiteosim q̄ possit recipe fructꝰ pignoris nō cōputādo i sortē: limitat p̄dicꝰ pr̄ esse vera vbi vasallus vel emphiteota nō fecit melioramēta: z qñ feudū et emphiteosis est a cā libera. qz si exbursasset q̄ntitatē pecunie vel aliquid aliud dño p hūdo feudo vl emphiteosi: sic nō liceret qñ fructꝰ disproportionarent a seruitio sibi a ficto. Si vo q̄rat qđ de vsufructuario obligāte p̄prietario. Rñdet idē vbi ō. fm Host. in summa. q̄ si habet a cā libera a p̄prietario: non cōputabit fructꝰ in sortē. alias sec' vbi fructꝰ disproportionarent a seruitio. Et p̄dēti regl'a etiam colligit aliꝰ casus q̄ hoc in c. j. extra de vsur'. vicz q̄ qñ laicꝰ tenet iniuste aliquā possessiōez ecclie et dat pignori ipam possessionē rectori ecclie ipsi: talꝰ poterit recipe fructꝰ illi' vltra sortē. qz nō recipit nisi qđ sibi debet. vt ōr in d. c. j. in fine. Et sciendū q̄ idē posset facere laicꝰ in possessiōe sua ab alio sibi iniuste detenta. vt inqt glo. in p̄dicto c. et Ulericꝰ. vt hoc in summa ꝓfes. co. li. z ti. q. xvj. Uñ cōcludit generalr fm Rich. vbi ō. q̄ cū qđ

mutuat illis q̄ violēter vel fraudulēter rē suā de
restituere ei tenet illud q̄s accepit vltra sor-
tē: sic nō accipit alienū. sed ad ſtrabie q̄s suū
ēt q̄ sic nō accipit alienū. sed ad ſtrabie q̄s suū
ēt in d.c.in ciuitate. rationē ḡre ſit licitus hic cō-
tract⁹. q̄ nō plus ḡcipit q̄ de emptiōe vn⁹ poſ-
ſessionis ſibi estimatōis. z tñ nunq̄ capitale re
cipit: sicut ſi emiſſent poſſeſſionē. Jtē q̄ ꝑtū ꝑ
eos creſcit z decreſcit fm q̄ creſcunt reddit⁹ z des
creſcunt. Jtē q̄ ſubiacēt ḡiculo: q̄ poſſet cōmu-
ne eis in totū tollere. z ſepe iponit eis onera ſicut
poſſeſſionibus: ita q̄ fere in oibus cōueniūt cū reb⁹
immobilibus inter q̄s de iure cōpurant. vt in cle. cri-
ui de gadiſo. §. cūq̄. de ſbo. ſig. Alij doctores aſ
ſignāt aliam rōnem. q̄ in hoc caſu videt potius
ſignāri aliam rōnem. q̄ in hoc caſu videt potius
q̄das emptio reddituū ciuitatis q̄ mutuū: q̄ ad
effectū. et ita ꝓtract⁹ eſt licitus. ſ. emere reddit⁹ pecu
niarios: fm Alex. de Ales. vbi ō. z Jnno. Poſt.
et Jo.an. z Anth⁹. de bu. in c.in ciuitate. ō vſur.
Tñ iſte ꝓtract⁹ nō eſt ita honeſt⁹ z decēs ſicut q̄
emunt reddit⁹ p̄diales. Et hec oia intelligenda
ſunt: niſi aliq̄d fiat in fraudē vſuraꝝ. q̄ q̄cquid
agāt boies interīo iudicat oēs. Dñs q̄z Anth⁹. ō
bu. in d.c.in ciuitate. dicit iſtū ꝓtractū impſſibi-
lē eſſe licitū. Sciendū tñ q̄ d. Joh. de anania. i
c.in ciuitate. de vſur. in v. col. in q. vtrū in vēdi-
tione annui reddit⁹ cōmittat vſura. dicit: q̄ a ta
libo cōtractibo eſt abſtinendū. ꝓpē dubiū: ſeque
do ibi dñm florentinū z petrū de ancha. q̄a bo
naꝝ mentiū tē. c. ad eius. v. di. et clemē. exiui. de
gadiſo. §. j. de ſbo. ſig. et c. cōſuluit. de obſer. ieiu.
Jtē q̄ in dubijs turio: via eſt eligēda. c. illud. cir
ca medium. de cle. ex. mi. z de hoc eſt glo. notabilis
in c.in ciuitate. in v. niſi dubiū. de vſur. z in c. na
uigāti. in v. veriſimiliter dubitat. co. ti. Et optime fa
cit ter. in d. cle. in. §. nos itaq̄. in v. col. vbi dr. q̄
in hijs q̄ anie ſalutē reſpiciūt ad euitādos ḡues
remorſus ꝑs ſecurior eſt tenēda: p̄ſertim cū non
ſolū q̄d malū eſſe dinoſcit: ſed etiaꝫ oē q̄d habet
ſpeciē alicuius mali ſit a viris ꝓfectis ſpecialiter eui
tandū. vt dicit ter. in d. cle. exiui de gadiſo. in. §.
cunq̄ annui reddit⁹. de v. ſig. Jn multis aliis ca
ſibus pōt aliq̄d iuſte accipi vltra ſortē ſine vicio
vſure. et p̄t colligi ex dict⁹ in p̄cedēti fmone. vt
q̄n dat alicui pecunia ſigillata ad pōpā. vel q̄n
recipit aliq̄d rōne pene. vel q̄n aliq̄d grat⁹ datur
z in ſilibus. Jn oibus aūt aliis caſibus tenet mutuās
reſtituere q̄cq̄d accipit vltra ſortē: p regulā vul
gariter poſitā in c. peccatū. de reg. iu. li. vj. Et nō ſo
lū vſurari⁹ ſed etiā alij fautores tenent ad reſti-
tutionem. Z

Vide q̄rit. q̄n cōitas accipit vſurā vt̄z te-
v neant oēs ciues q̄z autoritate z p̄silio ē
fit. Et rñdet Ray. q̄ oēs ſē vſurarij. arg.
vij. q. j. c. ſicut vir. z. xciij. q. iij. c. ſi habeo. z. ff. q̄
me. cā. l. metū. §. aniaduertēdū. Et idē eſt ō hijs
q̄ phibere pōt z n̄ phibēt. extra de ſen. excō. c. q̄m
te. Lōcor. Poſtil. vt hī in ſūma p̄ſes. co. li. z ti. q.
l vij. et licet oēs p̄sentientes cōmittāt vſurā: tñ fm
Guil. nō tenent ad reſtitutiōes: niſi q̄ntū ad eos
q̄uenerit: vl̄ q̄ntū rdeuanti ſunt de eppālio q̄ ſic

eſſent de ſuo. Illi tñ q̄ p̄ſtitiſſent autoritatē vl̄ p̄
ceptuꝝ hmōi ad vſurā: ita q̄ aliē facta nō fuiſſet
tenent in ſolidū. vt hī in ſūma confeſ. vbi ō. q. lx.
Et ſit hec ꝓclusio: q̄ oēs q̄ fuerūt coopant ad vſu
rā tenent ad reſtitutiōes: p illā regulā. Qui cām
dāni dat: dānū dediſſe videt. c. ſi culpa. de iniur.
et dāno da. l. q̄ occidit. §. in hac. ff. ad. l. aq̄. Quō
aūt z q̄liter et ad q̄d q̄ntū cooperans teneat: ad vl̄
tandā plitatē non refero ad p̄ſens. ſed de ḡ ple
ne tractat in ſūma cōfeſ. li. tj. ti. vij. q. vj. et. lxj. q.
et. liij. Sed q̄ p̄dicta arguūt vſurarij q̄ n̄ teneant
ad reſtitutionē: dicēdum q̄ licitū eſt accipe q̄s vo
lūtarie ſibi dat. xvij. di. c. de eulogijs. j. q. ij. c. pla
cuit. z de ſimonia. c. dilect⁹. Sed in vſura nedū
volūtarie: imo etiā q̄nq̄z rogatus a dāte accipit
vſurari⁹. q̄ nō tenet reſtituere. q̄ volūtate dñoꝝ
z traditiōe rei trāſfert dñiuꝫ. §. p traditionē. iſti.
de rer. diui. Rñdeo q̄ q̄dā ſunt q̄ de ſui natura
ſunt licita: et in hijs p̄dicta p̄cedūt. Et ſunt q̄dā
q̄ ſunt illicita de ſui natura vl̄ rōne pacti aut cō
tract⁹. z tūc nō p̄t ꝫbēre licite facere q̄s de ſe eſt
illicitū. arg. extra ō foro cōpe. c. ſi diligēti. z ō ſen.
excō. c. cōtingit. el. j. Et q̄ ad volūtatē de Alexā. de
ales vbi ō. q̄ dās pecuniā vſurario nō dat libē
ter abſolute. ſed ſolū fm q̄d: ꝓpt mutuū habēdū
nā vellet hīe mutuū ſine datione illi⁹ pecunie. z
ideo acceptū contra eius voluntatē abſolutam
debet reſtitui. B

Ed hic q̄rit Nunq̄d ille q̄ mutuauit pe-
e cuniā cū intentiōe ſecūdaria aliq̄d bñdi
teneat ad reſtitutionē illi⁹ q̄s habuit. Et
rñdent Jnno. Bern. z Alan⁹ i c. cōſuluit. de vſu
rijs. q̄ hec intētio ſecundaria aliq̄d bñdi nō facit
quē vſurariū: licz minuat meritū plus vl̄ min⁹
fm maiorē vl̄ minorē reſpectū ad cōmodū tpa
le. nō tñ tenet ad reſtitutiōes. arg. lxj. di. c. q̄d pde
rit. z. lviij. di. c. ſi officia. z. j. q. j. c. q̄ propt. Et ḡ idē
tenet glo. i c. ꝫſuluit. ō vſu. z Hoſt. z Poſt. i ſum-
ma. i ti. de vſu. p⁹ p̄nci. z Jo. an. i d. c. cōſuluit. z i
mercuriali. ſup. ij. regl'a. z Monal. i ſūma. B

Ed hic q̄rit vna vulgar' q̄ſtio. vicz verū
e vſurarius intētionari⁹ q̄ p̄ncipaliē mu-
tuauit intentiōe aliquid babēdi: aliē nō
mutuarū: teneat ad reſtitutiōes illi⁹ q̄s accipit
Rñdent q̄dā theologi in. iij. di. xv. z Aſten. in ſū
ma. li. iij. ti. iij. et Alex. lombar. in ſuo tractatu ō
vſur. q̄ talis nō tenet ad reſtitutiōes. ſed ſufficit
ſola pnia. ſicut in ſimonia mētali. extra de ſimo.
c. fi. Et ꝫfirmat ḡ p illud q̄s hī in. §. placuit. iſti.
de obli. q̄ et delic. naſc. vbi dr. q̄ ſi q̄s credat dño
inuito ſe rē ꝓtrectare. z tñ dñs ſit cōtent⁹: nō cō
mittit furtū. z nō eſt obligat⁹ reſtituere: vt etiam
hī. ff. de fur. l. inde oēs. §. recte. Et ō idē videt dicē
dū i iſto caſu. q̄: licz mutuās habeat p̄uā intēti
onē: tñ vicīū tollit p volūtatē dñi q̄ nō eſt viciosa
cū det grat⁹. Preterea reſtitutio n̄ dz fieri niſi dā
nū paſſo. et notat extra ō reg. iu. c. petrū. li. vj. et
Leui. v. ac Nūc. vj. Sed ꝓcedēs q̄ eſt paſſus ali

q̄s dānū: cū ex mera volūtate ꝓtulerit z dederit
illā pecuniā. ḡ nō eſt ſibi data reſtituto. Cōtrariam
opinionē vicz q̄ talis mutuans teneat ad reſtitu
tionē: tenet Hoſti. in ſūma. z Rodoricus in c. cō
ſuluit. de vſur. q̄: p̄ceptū eſt dñi Lu. vj. Mutu
um date: nihil inde ſperātes. et Monal. i ſūma
idē tenet. z Pe. ō ancha. in c. vſuraꝝ voraginez.
de vſu. li. vj. z dñs Laurēti⁹ ō rodul. i ſuo tracta
tu de vſu. Et ḡ dicit run⁹ imo veriſſimū fm Jn
no. Et dicit Hoſti. q̄ ſ̄g tenet ad reſtitutionē: cui
illa intētōe p̄cipalr ducē⁹ eſt. facit ad ḡ. l. ſi ego.
la. j. ff. ſi cer. pe. vbi dr. q̄ ſi volui tibi rē dare: z tu
credebas eā tibi mutuo dari: nō efficit tua ante
ꝫſūptionē. q̄: in ḡ caſu intētio recipiēt⁹ z ꝓceden-
tis diſcordat. ſic ḡ videt dicendū in ꝓpoſito. Nā
cū mutuās intēdat velle aliq̄d et debito: z dans
credat ſe libere dare: ꝓpter hāc voluntatē diſcor
diā datū vltra ſortē nō efficit recipiēt⁹. ſed tenet
ad reſtitutionē. Et hāc opinionē tenet Ray. i ſū
ma. i ti. de vſu. ¶. ſed nunq̄d. et ibi Guil. z Arch.
cū hijs cōcor. in c. j. xiij. q. iij. et hoc q̄ ad iudiciū
aie. et idē cōfirmat Jo. an. in c. cōſuluit. de vſur.
et in mercuriali. ſup. regl'a. peccatū. Idē q̄z tenet
dñs Anth⁹. de bu. in d. c. in ciuitate. de vſur. Et
hanc opinionē tenet ſcūs Bernardin⁹ in q̄dra
geſimali de xp̄iana religione. in tractatu de reſti
tutionibus. ſermōe. xxxvij. ar. ij. c. iij. et Fran. de pla
tea in ſuis reſtitutionibus. in tractatu de vſuris. c. x.
§. xix. et Nicola⁹ de auſimo. ac Bartholome⁹ de
Piſis. vt hī in piſanella: ac ſupplemēto. in ti. de
vſu. c. j. §. j. z c. vj. §. q. Nō obſtat mō illud q̄d dī
cit de ſimoniaco mētali q̄ nō tenet ad reſtitutio
nē. q̄: rñdet dñs Anth⁹. de bu. vbi ō. q̄ q̄: vſura
eſt ꝓhibita vtro q̄ teſtamēto: nec diſpēſatiōes pa
pe recipit. c. ſup eo. de vſur. ideo vſurari⁹ mētal
tenet ad reſtitutiōes. ſimonia vo ē ꝓhibita ſolū a
iure poſitiuo: q̄ p̄ papa p̄t diſpēſare i rebus ſi
moniace acceptis. z ō papa potuit dēmiare i d.
c. fi. de ſimonia: q̄ ſimoniac⁹ mētalis nō tenetur
ad reſtitutiōes. Sed ſalua reuerēna dñi Anth⁹.
hec rñſio n̄ videt vera. q̄ ſimonia etiā ē ꝓhibita
de iure diuino. Dñs xp̄s de⁹ noſt⁹ p̄cepit Matth. x.
Grat⁹ acceptiſtis: grat⁹ date. Ideo melior eſt rñſio
Monaldi nr̄i i ſūma. q̄ in vſura nō eſt turpitu
do dat⁹: ō iure diuino z būano fieda eſt reſtitutio
illi q̄ dedit: cū fuerit decept⁹: putās q̄ ſibi ḡtuite
fuiſſet cōmodatū z ꝓpt hoc pecuniā dederit. et ō
ei ſic decepto debet fieri reſtitutio. Jn ſimonia aūt
cōſtat eſt turpitudo ex ꝑte dāt⁹ z accipiēt⁹: z ō illi
q̄ dedit nō debet fieri reſtitutio. q̄: n̄ fuit offēſus
Sciēti enī z ſimplr volēti nō fit deceptio nec in
iuria. ff. de reg. iu. l. nemo videt. z. C. de reſcin. vē.
l. ſi vēditor. ff. de iniurijs. l. ij. Jtē in pari cā turpi
tudinis potior eſt ꝫditio poſſidēt⁹. ff. de cōdi. ob
tur. cau. l. ij. z. ff. de ſbo. ob. l. fuū. §. ſequit. Opi
ma ḡ eſt rñſio ad illō c. fi. q̄ illō loquit ꝓpter ſi
ſu q̄ nō ſolum accipiēs: ſed etiaꝫ dās peccauit
p ſimoniā mētalē. z ideo ei nō dz fieri reſtitutio

ē: ipse nō dedisse rumpit sed bona intentiōe: puta ad redimēdā veracionē suā: precio accipiēs pecuniā mentalē deberet ei restituere ran̄ lesionis. arg. in c. dilect⁹. el. extra de simo. Q̄ si teneam⁹ opinionē quā posui supra in p̄cedē i. simone q⁹ etiā simoniac⁹ intentionari⁹ debeat restituere: vl' ecclie offenie: vl' ipsi lesio dān. aut paupibo loco xp̄i q̄ nec dans nec ecclia fuit lesa. arg. hoc ō dicto c. fi. nihil facit. Nō em̄ pdat q⁹ pecunia p simoniā accepta nō debeat restitui si bñ ꝓsideret: imo innuit oppositū. vt ō. pbatū est. Uerū q̄ hec mea opinio ē ꝓbabilis: ideo sequendo opinionē cōem doctorū dico q⁹ bona fuit risio Monal. Et multas alias rationes dāt doc. in d. c. ꝓsuluit: q̄s breuitat⁹ cā omitto. Nō obstat mō illō q̄d dicebat de furto. q̄ rūdeo q⁹ est magna dissimilitudo inē casum illū et nr̄m. nā ille q̄ videbat rē suā surripi erat ꝓtēt⁹ trāsferre dūiuz i illū. z iō ille nō cōmittebat furtū: cū hēret rē de volūtate dn̄i: licet ipe nesciret. Et idē esset dicēdū in casu nr̄o q̄n mutuū accipiēs scies malā volūtatē illi⁹. s. q⁹ ea intentiōe mutuauit z nō aliē mutuasset: tn̄ est mera volūtate sua oīno vellet ei donare aliq̄d. hoc em̄ casu nō teneret⁹ accipiens ei restituere aliq̄d: cū nō sit lesus aut in aliq̄ decept⁹. In re em̄ sua q̄libet est moderator: z arbiter. ff. man. l. mādata. z. ff. de iudi. l. nemo. Nō sic aūt est i casu nr̄o. q⁹ dās usurario intentionario nesciebat illū habuisse talē intentiōnē corruptā q⁹ nō mutuasset sine usur̄. et iō cū sit decept⁹ debet ei fieri restitutio. Preterea ideo nō cōmittit furtū in p̄dicto casu. q⁹ nō cōpetit ibi diffinitio furti: cū nō sit ꝓtrectatio rei aliene inuito dño: q̄ requirit furto. ff. de furt⁹. l. j. z insti. ō obli. q̄ ex delic. nas. Furtū. imo fuit facta ꝓtrectatio dño ꝓsentiēte. licet ꝓtrectās nesciat. In casu aūt nr̄o cōpetit diffinitio usure: manifestū quā ponit Gof. i sūma dicēs q⁹ usura est q̄d̄ q̄d sorti accidit intentiōe p̄cedēte vl' pacto. q̄ tē. Nō obstat ēcio dū dicebat: et q⁹ cū ille dederit grat⁹ nō fuit lesus. z iō nō dz ei restitui. q. rūdeo q⁹ imo fuit lesus. q. putabat sibi gratuite mutuari: et iō dedit. nō aūt dedisset si sciuisset illi⁹ malā volūtatē. z iō dz ei restitui. Nā accipiēs mutuo z postea reddēs p̄sumit ea intentiōe dare q. mutuū p̄stās mutuauit: vt si mutuauit ex charitate p̄sumat z ille dedisse ex charitate z mera volūtate: aliē sec⁹. Nā vnus q̄sq⁹ p̄sumit aliq̄d dare eo mō q̄ accipit. ff. mā. l. si vo nō remūerādi. §. inde papinia⁹. Et q̄m oīno sequit q⁹ tal' usurari⁹ intentionari⁹ tenet ad restitutiōez. Et hec ē vera mea iudicio ifallibil': cū ō b sit casus ad tr̄az in c. ꝓsuluit. extra ō usu. q̄ō n̄ fac vllā mētiōez q⁹ mutuās oñdat volūtatē suā p aliq̄ verba aut signa. s. q⁹ velit aliq̄d. s̄z solū apt⁹ ei⁹ puā intentionē dic q⁹ teneat ad restitutiōez. Et ibi glo. magistralis z cōit⁹ oēs doc. b ꝓcludūt.

P Ro ꝓclusiōe aūt hui⁹ sermonis sciēdū q⁹ oēs usurarij publici ipo iure sūt ecclie casti cis sacris ꝓuati: nūl sanctificāt. c. q: in oīb⁹ extra de usu. Uñ ꝓ eos i c. q̄q̄q̄. eo. ti. li. vj. ōt sūm⁹ pōtifex Null⁹ mālefico⁹ usurario⁹ testāmēt⁹ facit aut eos ad ꝓfessiōes admittat siue ipos absoluat: nisi de usur⁹ satisfecerint: vl' ō satisfactiōe p sua⁹ viribo facultatū idonea p̄beant cautionē. Testāmēta q̄z mālefico⁹ usurario⁹ aliē facta nō valeāt sed sint irrita ipo iure. Nec ibi. Uñ ōt Alexā. lōbar. i suo tractatu ō usur⁹. q⁹ publici usurarij debent facere solēnit⁹ p̄clamari voce p̄conia q⁹ q̄cūq⁹ ōbet ab eis aliq̄d hīe: veniat ad ipos libere oia sua recepturi⁹. et b⁹ vt plen⁹ inoresceat z ad scādala lū remouēdū. q: vt bī in c. j. de penis. manifesta pcta nō sūt occulta purgatiōe purgāda. Si aūt tal' usurari⁹ nō possit satisfacere q: nō bz vñ soluat: nec p̄ hīe fideiussorē: nec pignora p dāda cautiōe. debet Fm. Jo. an. in d. c. q̄q̄z. de usur⁹. li. vj. iurare q⁹ nō p̄t illa hīe. Jtē dz iurare se factu rū p posse vt satisfaciat. arg. extra ō dona. inter vi. et vr. c. p vras. Alit audiēs ei⁹ ꝓfessionē: suā z illius aiam pdit. Sil'r oēs sepelientes caleos usurarios manifestos sūt ipso iure excōicati: nō obstāte q̄cūq⁹ ꝓuilegio. vel cle. eos q. ō sepeliuntur. Jsti em̄ usurarij sūt peiores lupis q̄ n̄ comedūt alios lupos. ipsi vo devorāt ꝓprios suos. De q̄bo ōt dn̄us ps. xiij. Qui devorāt plebē meā sicē escā panis. Jtē sūt peiores iudeis. nā iude⁹ de libra denariū vel duos p septimanā sumit. ipsi vo falsi xp̄iani vix in solido ꝓcrank: z usurā noie census baptisant. Sed diabol⁹ eos baptisabit in aq̄ ifernali. Jtez sūt peiores aliis pctoribo q̄ peccāt in p̄ximū latim et nō ꝓtinue. ipsi vo ꝓtinue peccāt. s. die ac nocte. et q̄libet hora ac mometo: dormiēdo q⁹ z vigilādo. Nā sp eo⁹ usure currūt. Jtē q̄libet festo. z iō vident esse peiores iuda. ipse em̄ vēdidit xp̄m. usurarij vo xp̄m z trāz vginē z oēs sctos. q: ipo⁹ festiuitates cōputāt i usur⁹. et q: usurarij sunt ei similes: imo peiores q̄z ipe iudas. iō ei sil'es erūt i pena. Judas em̄ in aere interijt: q̄ est bitatio demonū. ad innuēdū q⁹ nō debebat p̄ aere i celo cū angel⁹: nec in tra cū boibo. sed in aere cū demonibo. Et eodē mō usurarij nō habitabūt in celo: qa deum z btām vginē z oēs sctos offenderūt: nec in mūdo q̄ete habitare p̄nt. q: boies ꝓturbant. sed habitabūt in iferno cū demonibo q⁹ p auariciā adorauerūt q̄ est idolo⁹ seruitꝰ. vt ōt ad Gal'. v. Et ideo dimittite usuras o feneratores z restituite male ablata: vt sic a pena ifernali liberari valeat⁹. Q̄ō vobis dē⁹ noster ꝓcedat Amen.

Feria tercia post tercīā dn̄icā in q̄dragesima: de acq̄sitis p ludum ac meretriciū atq⁹ p alium quēuis modū nō cōcessum: et de restitutiōe incerto⁹. Sermo vigesimus octauus. D

Edde creditori

R tuo. iij. Reg. iiij. z i epl'a occurrēt⁹ ferie. Duo sē natural' leg⁹ p̄cepta. vnū affirmatiuū. z aliō negatiuū. Affirmatiuū inq̄

Dia q̄cunq⁹ vult⁹ vt faciant vobis boies: z vos eadē facite illis. q̄ō habet Matth. vij. Luc. vj. et dist. j. i p̄ncipio. Et q̄ p̄cepto ꝓcludit Fm theologos in. iiij. dist. xv. q⁹ sicut q̄s vellet sibi rē suā ab alio detentā restitui: sic et ipse debet restituere alienā. Et ad hoc cogit etiā p illā legē charitat⁹ fraternalis q̄ q̄liber tenet diligere ꝓximū sicē seipm Deut. vj. Exo. xx. Matth. xxij. Marci. xij. Lu. x. iij. di. c. ois. xxiij. q. iij. c. ea vindicta. z. c. debet bō. et eadē causa. q. vj. c. si nō licet. Aliud p̄ceptū lege⁹ naturalis est negatiuū di. Q̄ō tibi non vis fieri alteri ne feceris. Q̄ō hī Thob. iiij. Act. xv. l. dist. c. p̄deret. z. ij. q. j. c. placuit. Et iō cū null⁹ velit rez suā ab alio auferri nec detineri iniuste: debet q̄z ipe idē facere erga primū. Dicit em̄ in. l. j. ff. q⁹ q̄z iur⁹. q̄ō aspnabit idē ius sibi dici q̄ ipse aliq̄ dixit vel dici fecit. q̄ō q̄ in alteri⁹ ꝑsona equum esse crediderit: id q̄z in sua persona valere patiat. Et q̄bo oībo bñ inferunt vba ꝓposita in themate nr̄o. s. Redde creditori tuo. Sup q̄bo vbis q̄t⁹ tuo⁹ ꝓsiderationes faciem⁹. Prima erit de rebo p ludū acq̄sit⁹. Secūa de rebo p meretriciū adept⁹. Tercia de rebus p aliū modū nō cōcessum habitis. Quarta de incertis.

Prima pars huius sermonis de ludo. E

E ludo tres considerationes faciemus

D Prima dicet diuersitat⁹. Uñ sciendū est Fm b. Tho. ij. ij. q. clxviij. et Alex. de Ales in. ij. ꝑte sūme in tracta. de diuisione pcti. z Durandū nr̄m in sūma li. ij. q⁹ diuersa sunt genera ludo⁹. Quidā em̄ sunt spūales z laudabiles: vt sunt rep̄sentationes alicui⁹ deuotionis. puta passiōis: annūciatiōis: z similiuz. q̄ Fm Hosti. z Inno. p̄t fieri i eccl'ia. vt patz in c. cū decorē. de vita z ho. cle. Alij ludi sunt semispirituales et tpales etiam laudabiles: cuiusmodi fuit saltatio Dauid coram arcba: q̄ lusit in signum tocū dirat⁹ spūalis z cessit ei ad meritū. ij. Re. vj. De q̄ Greg. ait. Ego dauid plus stupeo saltante q̄z pugnante: pugnādo hoste⁹ sub dixit: saltando coram dño būtlē se ipm fecit. Nec ille. Alij sunt em̄ tpales ad bonū finē facti: cū bonis circūstantijs q̄ etiam sunt laudabiles. Jdeo ōt b. Tho. vbi s. Sicut bō indiget corpali refocillatiōe q: nō p̄t cōtinue laborare: ita etiā et ꝑte anie indiget q̄ete et solacio: q̄ō fit p ludicra et iocosa. Circa q̄ tria vident p̄cipue esse cauenda. Primū est p̄ncipale est q⁹ p̄dicta delectatio non q̄rat in aliq̄bo opibo seu vbis turpibo z nociuis. Secundū ne totaliter grauitas anie resoluat. Tercīū vt ludus sit cōueniēs Fm ꝓportionem p̄sone tpis z loci: z Fm alias circūstātias debite ordinet. Et hec virtus Fm p̄m vocat eutrapelia: rbeto. ij. ca. xvj. Nec ille. Laudabile est ergo aliq̄n cā recreatiōis aliq̄ bonestū ludū facere: iuxta illud Catonis. Interpone tuis interdū gaudia curis. Ut possis aio q̄cuis sufferre labozē. Ouidi⁹ q̄z in epistol' ep'la. iij. dicit. Q̄ō caret alterna requie durabile nō est. Nec reparat vires: fessaq⁹ membra nouat. Aresto. q̄z. r. Erbi. dicit. Ludere q⁹ rōe vt q̄ō melius studeat: rationē habet⁹ videt habere. Requisiti em̄ similat ludus. imponētes q̄ q̄die laborēre quic indiget. et. iij. Erbi. idē dicit. Reges z lud⁹ in vita vident esse necessaria. et i. vq. cuidē libri ait. Nō indiget sp aliq̄ recreatiōe ꝓpter multos labores q̄ sibi occurrunt. et in. viij. Polit. dicit. Q̄ō laboriō rede indiget. Et in eodē li. iterū ait q⁹ modo dia tratos z aliq⁹ passionibo occupatos alleuiat: ipsosq⁹ letificat. Propt'ē dicit Richb. nf aliq̄n ludis q̄ de se sunt indifferētes causa recreationis. Dicit em̄ sapiēs Eccēs. iij. q⁹ est tp⁹ ridēdi z tp⁹ flendi. Et boz bī exemplū scī Jobānis euāgeliste q̄ q̄ndā p dieē domestica habebat. z cō pleta oratiōne cū aliq⁹ spūalibo exercitijs: eū in manu tenebat z recreabat. Q̄ō videns q̄dam inuenis dissolut⁹ murmurabat de illo: cui⁹ murmuratiōne in spū videns b. Johannes: eū ad se vocauit tenentē arcū in manu. et rogauit illū vt iacere sagittā ab arcu. z cū rogaret vt iterū faceret⁹ erat⁹ nolle q: rūdit arcus iuxta illud Ouidij in. ij. de remedio amoris. Si nunq⁹ cesses tendere mollis erit. Cui bñs Jobes inq̄t. Ita z ego nō semper in oratiōne. sed aliq̄n recreatiōne accipio ne fortassis grauior vt in seruitio dei feruēs⁹ assurgā. Et beatus Anthoni⁹ vt legit in vitas patrū eādē respōsionē fecit cuidā sagittario murmuranti de dissolutis suis q: p̄sallebant causa recreatiōis. Jdeo inq̄t Ouidi⁹ in. ij. de arte amādi. Da reḡm: rege tuus ager bū credita reddit.

Uidam alij ludi sunt vituperabiles. s. q̄n

Q sunt de se mali: Fm Alex. de Ales vbi s. z Tho. ij. ij. q. clxviij. ar. iij. vel q̄n est excessus in eis: vl' nō sunt debite circūstāte. Dicit em̄ Arestot. ij. ethi. Pax de delectatiōe sufficit ad vitā q̄n p cōdimētō: sicut pax de sale sufficit in cibo. Sil'r oēs ludi in q̄bo aliq⁹ vitiū cōmittit sūt p̄hibiti. Uñ ōt in p̄hemio digestoz in. §. illis vo v. q⁹ em̄. Quis em̄ ludos appellet eos ex q̄bus crimia oriunt. z. ff. ad. l. aq̄li. l. nā ludus. ōt. Ludus p̄niciosus in culpa est. Uniusmodi aūt ludi sunt choree et alia spectacula vana Fm predictos doctores. quia licet Fm Albertum in. iij. dist. xvj. et Thomā in q̄libeto: choree possint fieri aliquādo bene z aliquādo non: tamen vt sepius male fiunt ad ꝓuocandam libidinem. et multa ex eis peccata causant. Qui autez sint ludi liciti vel p̄hibiti ponit Richar. in. iij. dist. xv. ar. v. q. viij. Jnt' hos aūt ludos prohibitos maxime est ille qui inuink fortune. vt patet. ff. de aleatori. l. ij. et. iij. Non punitur tamen Fm leges ciuiles si quis certet basta: seu pila: siue iaciendo palum: vel currendo: luctando: vel pugnando. quia hec fiunt causa virtutis corporis exercendi. ff. eodem. l. ij. z. l. qua actiōe. §. si quis. ff. ad. l.

alle qđ nō dedisse turpiē sed bona intētiōe: puta ad redimēdā vexationē suā: placito accipiēo q̄ sū monā mentalē deberet ei restituere ran. q̄ ieio. arg. in c. dilect. el. extra de simo. Q̄ si teneam⁹ opinionē quā posui sup in pcedē i simone q̄ etiā simoniace intētionari⁹ debeat restituere: vl ecclie offenie: vl ipsi ieio dāa. aut paupibo loco xpi qā nec dāno nec ecclia fuit ieia. arg. hoc ō dicto c. fi. nihil facit. Nō em̄ pbat q̄ pecunia p simoniā ac cepta nō debeat restitui si dū ꝓsideret. imo innuit xps. vt ō pbāri ēt. Verū q̄ hec mea opinio ē ꝓbāda: ideo sequendo opinionē cōem doctorū dico q̄ bona fuit ritio Monal. Et multas alias re spōsiones dāt doc. in d. c. ꝓsulunt: q̄o breuitat⁹ cā omitto. Nō obstat mō illō q̄d dicebat de furto. q̄ rādeo q̄ ēt mala dilatando int̄ casum illū et nr̄m. nā ille q̄ videbat rē suā surripi erat ꝓtē⁹ crāstare dūtz i illā. z tō ille n̄ cōmittebat furtū: cū bñret rē de volūtate dñi: licet ipe nesciret. Et idē esset dicēdū in casu nr̄o q̄ mutuū accipiēo sciēo malā volūtatē illi⁹. d. q̄ ea itentōe mutuauit z n̄ alit mutuasset: nō ēt mera volūtate sua oino vel let ei donare aliq̄d. hoc em̄ casu n̄ teneret accipi ens ei restituere aliq̄d: cū nō sit ieiuo aut in aliq̄ decept⁹. Ja re em̄ sua q̄libet ēst moderator: z ar buter. ff. man. l. mādata. z. ff. de iudi. l. nemo. Nō sic aūt ēst i casu nr̄o. q̄ dāo vsurario itētionario nesciebat illū habuisse talē intentionē corruptā q̄ nō mutuasset sine vsur⁹. et tō cū sit decept⁹ de bet ei fieri restitutio. Preterea ideo n̄ cōmittit furt⁹ cū in ꝑdicto casu. q̄. n̄ cōperit ibi diffinitio furti: cū nō sit ꝓtractatio rei alienе inuito dño: q̄ reperit i furto. ff. de furt⁹. l. j. z inst. ō obli. q̄ ex delic. nas. § furtū. imo fuit facta ꝓtractatio dño ꝓsentiēte. li⁹ cet ꝓtractāo nesciat. Jn casu aūt nr̄o cōperit diffinitio vsure: marie illi⁹ quā ponit Gof. i sūma dicēs q̄ vsura ēst q̄dā sorti accidit intentiōe pcedēte vl pacto. q̄ tē. Nō obstat ēcio dū dicebat: et q̄ cū ille dederit grat⁹ nō fuit lesus. z tō nō dz ei restitui. q̄ rādeo q̄ imo fuit lesus. q̄ putabat si bi gratuite mutuatū: et tō dedit. nō aūt dedisset si sciuisset illi⁹ malā volūtatē. z tō dz ei restitui. Nā accipiēo mutuo z postea reddēo ꝑsumit ea intē tiōe dare q̄ mutuū ꝑtās mutuauit: vt si mu tuauit ex charitate ꝑsumat z ille dedisse ex chari tate z mera volūtate: aliter sec⁹. Nā vnusq̄sq̄ ꝑsu mit aliq̄d dare eo mō q̄ accipit. ff. mā. l. si ꝓ nō remūerādi. § inde papinia⁹. Et q̄o oino seq̄t q̄ tal⁹ vsurari⁹ intentionari⁹ teneat ad restitutiōē. Et hec ē vera meo iudicio if allibil: cū ō ē sit casus ad lr̄as in c. ꝓsuluit. extra ō vsu. q̄s n̄ fac vllā mē tiōē q̄ mutuāo oñdat volūtatē suā p aliq̄ verba aut signa. l. q̄ velit aliq̄d. l. solū ppē ei⁹ ꝑuā intē tionē dicē q̄ teneat ad restitutiōē. Et ibi glo. magi stralis z cōis ēo doc. ē ꝓcluſiōe aūt buj⁹ sermonis sciēdū q̄ oēs vsurarij publici ipo iure sūt eccliastici sacris ꝑuati: nisi sanctificāt. c. q̄ in oīb. extra de vsu. Oñ Jeoo i c. q̄q̄. eo. ti. li. vj. & sūm⁹ pōti fex Nulli⁹ manifesto ꝓ vsurario ꝓ restante⁹ ifra aute coo ad ꝓfessiōeo admittat siue ipoo absoluat: nisi de vsur⁹ sanctecerint: vl ō sanctificādio p suaꝝ virtio facultatū idoneā pbeant cautionē. Testa mēta q̄q̄ manifesto ꝓ vsurario ꝓ alit⁹facta n̄ valeāt sed sint irrita ipo iure. Nec obi. Oñ ōt Alexā. lō⁹ bar. i suo tractatu ō vsur⁹. q̄ publici vsurarij de bent facere solēnit⁹ ꝓclamari voce ꝓconia q̄ q̄cūq̄ ōbet ab eis aliq̄d bre: vēiat ad ipoo libere oia sua receptur⁹. et ō vt plen⁹ inotescat z ad scāda lū remouēdū. q̄ vt dr̄ in c. j. de penit. manifesta pcā nō sūt occulta purganōe purgāda. Si aūt tal⁹ vsurari⁹ nō possit sanctificare q̄ nō dz vā sol uat: nec pōt br̄e videri ifallose: nec pignora ꝑ dāda caunōe. Debet ꝑm Jo. an. in d. c. q̄q̄. de vsur⁹. li. vj. iurare q̄ n̄ pōt illa br̄e. Jcē dz iurare se factu rū p posse vt sanctificat. arg. extra ō dona. int̄ vi. et vt. c. ꝓ vxo. Aliē audiēo ei⁹ ꝓfessionē: suā z illi uo aiam pdit. Sic⁹ oēo sepelirēo talēo vsurari oo manifestoo sūt ipso iure excōicati: nō obstāte q̄cūq̄ priuilegio. vt i cle. coo q̄. ō sepeliunt⁹. Jlli em̄ vsurarij sūt peiozeo lupis q̄ n̄ comedūt alioo lu poo. ipsi vo deuozāt ꝓpioo suoo. De q̄o ōt dño ꝑl. xiij. Qui ēuozāt plebē meā sicē escā panis. Jcē sūt peiozeo iudeis. nā iude⁹ de libra denariū vel duos q̄ septimanā sumit. ipsi vo falsi xp̄iani vix in solido ꝓtēant: z vsurā noie census baptisant Sed diabol⁹ eoo baptisabit in aq̄ ifernali. Jcē sūt peiozeo alijs peōribus q̄ peccāt in ꝑpolatim et nō ꝓtinue. ipsi vo ꝓtinue peccāt. s. die ac nocte. et q̄libet hora ac mometo: dormiēdo q̄ vigilādo Nā ip eoꝝ vsure currūt. Jcē q̄libet festo. z tō vi deāt esse peiozeo iuda. ipse em̄ vēdidit xp̄m. vsu rarij vo xp̄m z bēā ⁊ginē z oēs scōs. q̄ ipoꝝ se ctuitateo cōputāt i vsur⁹. et q̄ vsurarij sunt ei si miles: imo peiozeo q̄ ipe iudas. tō ei sileo erūt i pena. Judas em̄ in aere interijt: q̄ est habitatio de monū. ad innuēdū q̄ nō debebat stare i celo cū angel⁹: nec in ēra cū boibus. sed in aere cū demonibus Et eodē mō vsurarij nō habitabūt in celo: q̄a de um z bēam ⁊ginē z oēs scōs offenderūt: nec in mūdo q̄ete habitare ꝑt. q̄ boies ꝓturbant. sed habitabūt in iferno cū demonibus q̄ ꝑ auaritiā adozauerūt q̄ est idoloꝝ seruit⁹. vt ō: ad Gal⁹. v Et ideo dimittite vsuras o feneratozeo z restitu ite male ablata: vt sic a pena ifernali liberari va leat⁹. Qđ vobis de⁹ noster ꝓcedat Amen.

Feria tercia post terciā dñicā in q̄dragesima: de acq̄sitio ꝑ ludum ac meretriciū aut q̄ ꝑ alium q̄cunq̄ modū nō cōcessum: et de restitutiōe in certoꝝ Sermo vigesimusoctauus. D

Edde creditori

r tuo. xiij. Reg. xiij. z i epl'a occurrēs fe rie. Duo sē natural⁹ leg⁹ ꝑcepta. vnū affirmatiuū. z alt̄ negatiuū. Affirmatiuū inqđ

Oia q̄cunq̄ vult⁹ vt faciant vobis boies: z vos eadē facite illis. q̄d habet Matth. vij. Luc. vj. et dist. j. i pncipio. Et q̄ ꝑcepto ꝓcludit ꝑm theolo goo in. iiij. dist. xv. q̄ sicut q̄s vellet sibi rē suā ab alio detentā restitui: sic et ipse debet restituere ali enā. Et ad hoc cogit etiā p illā legē charitat⁹ fra ternalis q̄ q̄libet tenet diligere ꝓximū sic⁹ ꝑm Deut⁹. vj. Ero. xx. Matth. xxij. Marci. xij. Luc. iij. di. c. oio. xxiij. q. iij. c. ea vindicta. z. c. debet bō. et eadē causa. q. vj. c. si nō licet. Aliud ꝑceptū leg⁹ naturalis est negatiuū di. Q̄s tibi non vis fieri alteri ne fecer⁹. Q̄s dr̄ Thob. iij. Act. xv. l. dist. c. pōderet. z. q. q. j. c. placuit. Et tō cū null⁹ velit res suā ab alio auferri nec detineri iniuste: debet q̄s q̄s iur⁹. q̄o aspnabit idē iuo sibi dici q̄s ipse alio dicit vel dici fecit. q̄s q̄o in alteri⁹ ꝑsona equum esse crediderit: id q̄s in sua persona valere patiat. Et q̄d oībo bñ inferunt vba ꝓposita in themate nr̄o. s. Redde creditori tuo. Sup q̄o ꝑbio q̄t tuo: ꝓsideratiōeo faciem⁹. Prima erit de rebo ꝑ ludū acq̄sit⁹. Secūa de rebo ꝑ meretriciū adept⁹. Tercia de rebus ꝑ aliū modū nō cōcessuꝝ habit⁹. Quarta de incertio.

Prima pars huius sermonis de ludo. E

E ludo treo consideratiōeo faciemus

d Prima dicet diuersitat⁹. Oñ sciendū est ꝑm b. Tho. ij. q. clxvij. et Alex. de Ales in. iij. ꝑte sūme in tracta. de diuisi one pcti. z Durandū nr̄m in sūma li. q. q. diuer sa sunt genera ludoꝝ. Quidā em̄ sunt spūales z laudabiles: vt sunt rep̄sentationeo alicui⁹ deuo tionis. puta passiōis: annūciatiōis: z similiuz. q ꝑm Hostī. z Inno. pñt fieri i eccl'ia. vt patz in c. cū decor⁹. de vita z ho. cle. Alij ludi sunt semispi rituales et ꝑales etiam laudabiles: cuiusmodi fuit saltatio Dauid cor̄ arca: q̄ lusit in signuz iocūditat⁹ spūalis z cessit ei ad meritū. ij. Re. vj. De q̄ Greg. ait. Ego dauid plus stupeo saltantē q̄ pugnantē: pugnādo hostē subdidit: saltando cor̄ dño hūtē sep̄m fecit. Nec ille. Alij sunt em̄ ꝑales ad bonū finē facti: cū bonis circūstantijs q̄ etiam sunt laudabiles. Jdeo ōt b. Tho. vbi ō. Sicut bō indiget corpali recreatiōe q̄: nō pōt cōtinue laborare: ita etiā et ꝑ gre anie indiget q̄ete et solacio: q̄s fit ꝑ ludicra et iocosa. Circa q̄ tria vident pcipue esse cauenda. Primū et pncipale est q̄ pdicta delectatio non q̄rat in aliq̄bo opibo seu vbis turpibo z nociuis. Secundū ne totali ter grauitas anie resoluat. Tercio vt ludus sit cōueniēs ꝑm ꝓgruitatem ꝑsone tpis z loci: z ꝑm alias circūstātias debite ordinet. Et hec virtus ꝑm p̄m vocat cutrapelia: rbeto. ij. ca. xvj. Nec ille. Laudabile est ergo aliq̄n cā recreatiōis ali q̄d honestū ludū facere: iuxta illud Catho. Interpone tuis interdū gaudia curis Ut possis aio q̄cuis sufferre labor⁹. Ouidi⁹ q̄z in epistol' epl'a. iij. dicit. Q̄s caret alterna requie durabile nō est. Hec reparat vires: fessa q̄z membra nouat. Greco q̄z. c. Ebri. dicit. Ludere q̄ndo vt q̄o meli us studeat: rationē vtut⁹ videt habere. Requiē em̄ similat ludus. imponētes q̄ q̄die laborē. re quie indiget. et. iij. Ebri. idē dicit. Reges z lud⁹ ait. Nō indiget sp aliq̄ recreatiōe ꝑter multos labores q̄ sibi occurrunt. et in. viij. Polit. dicit. Oio laborāo rege indiget. Et in eodē li. iterū ait q̄ melodia tratos z alios passionibo occupatos alleuiat: ipsos q̄ lenificat. Propē q̄ dicit Rich. nr̄ in. iij. dist. xxj. ar. iij. q. j. q̄ religiosi pñt licite vti aliq̄n ludis q̄ de se sunt indifferētes causa recrea di z tp̄o flendi. Et voꝝ dr̄ exemplū sancti Johānis euāgeliste q̄ q̄ndā ꝑdicē domesticā habebat. z cō pleta oratiōne cū aliis spūalibus exercitijs: eā in ma nu tenebat z recreabat. Q̄s videns q̄dam inue rationē in spū vidēo b. Johannes: eū ad se voca uit tenentē arcū in manu. et rogauit illū vt iacer ret sagittā ab arcu. z cū rogaret vt iterū fac⁹ tra heret arcum z freq̄ntaret in iaciendo. ille rādit se nolle q̄: rūgeret arcus iuxta illud Ouidij in. q. de remedio amoris. Si nunq̄ cesses tendere mol lis erit. Cui br̄ūs Jobes inq̄t. Ira z ego nō semp to in oratiōne. sed aliq̄n recreationē accipio ne fr̄ gar: imo vt in seruitio dei feruēt⁹ assurgā. Et be atus Anthoni⁹ vt legit in vitas patrū eādē respō sionē fecit cuidā sagittario murmuranti de disci pulis suis q̄: psallebant causa recreatōis. Jdeo inq̄t Ouidi⁹ in. q. de arte amādi. Da requiē: requie tus agter bñ credita reddit.

f Uidam alij ludi sunt virtuosabiles. s. q̄n

q sunt de se mali: ꝑm Alex. de Ales vbi ō. z Tho. ij. q. clxviij. ar. iij. vel q̄n ēst excess⁹ suus in eis: vl nō sunt debite circūstāte. Dicit em̄ Greco. ix. ethi. Pax de delectatiōe sufficit ad vi tā q̄si p cōdimēto: sicut pax de sale sufficit in ci bo. Sic⁹ oēo ludi in q̄bo aliq̄s vicij cōmittit⁹ sūt pbibiti. Oñ dr̄ in pbemio digesto⁹ in. ff. illi ꝓ v. q̄o em̄. Quis em̄ ludos appellet eos ex q̄bus crimia oriunt⁹. z. ff. ad. l. aqli. l. nā ludus. dr̄. Lu dus q̄nciosus in culpa ēst. Vnusmodi aūt lu di sunt choree et alia spectacula vana ꝑm predi ctos doctores. quia licet ꝑm Albertum in. iij. dist. xvj. et Thomā in q̄dlibero: choree possint fi eri aliquādo bene z aliquādo non: tamen vt sep pius male fiunt ad ꝓuocandam libidinem. et multa ex eis peccata causant. Qui autez sint lu di licitin vel pbibiti ponit Richar. in. iij. dist. xv ar. v. q. viij. Jnt̄ hos aūt ludos pbibitos ma xime ēst ille qui inuinkt fortune. vt patet. ff. de ale atori. l. ij. et. iij. Non punitur tamen ꝑm leges a uiles si quis certet basta: seu pila: sine iaciendo palum: vel currendo: luctando: vel pugnando. quia hec fiunt causa virtutis corporis exercen⁹ de. ff. eodem. l. q. z l. qua actiōe. § si quis. ff. ad.

agat. Et vbi esset gradus aliq̃s vel cospic̃o in tali ludo esset pena.arg.i.c.j.extra de cornca. Et ibi dicta dabant etiã fm Ray.z Guil.ac Dosth in summa.vbi habet.h.q.ii.vij.q.xxij. Et ex.vt ferk in summa.vbi.h.q.ii.vij.q.xxij. S

I Cilo hic q̃rit vtr ludꝰ alee sit peccũ mor tale. Et videt Ray.in summa q̃ q̃dãq; ludãt alea sine cupiditate vel q̃ sunt emptores seu inspectores talis ludꝰ sine peccto. Et dicit Guil.ibidem q̃ etiã si dõ nõ ducat in vsuram dine mortaliter peccat si q̃ et auaricia ludat. Et ita dicit Hosti. Et q̃ aũt luderet cã recreationis:vt p cõmune.vel ludat q̃d minimũ ita q̃ parũ possit lucrari vel q̃dere:z non ludak tpe lucꝝ: nec ꝙ lege.Nisi me dolo:nec ludãs sit clericꝰ: nec ludere nolentẽ puocet. Ita oibꝰ currẽtibꝰ talia ludus alee nõ videt pbibit fm Durãdus in summa.et Rich.in.iij.dist.xv.ar.iij.q.viij. vbi etiã dicit q̃ ludus scachoꝝ nõ est pbibitꝰ clericis si fiat cã recreationis cã aliqͦ bonis circũstãtijs Et aũt licerat ludere p exercitio cã recreationis vt in.l.fi.ff.de aleato.vbi ita. Pro eo aũt qꝺ ponit in cõtrariũ vescedi cã geniti legeꝫ ludere familie.et intelligit de ludo licito z honesto cũ debita circũstantijs. Ex ludo ꝙ q̃ ludus est pbibitꝰ ex iure.et intelligo de ludo indonesto z aleaꝝ auaritie cã.vt patet ff.de aleato.q̃ totũ. Et in auten. aleaꝝ visa.C.de religiosis z stamp.fu.z in.§.interdicimꝰ.in auten.§ scitissimis epis.z in auten. interdicimus.C.de epis z cle. Irez est pbibitꝰ in lege canonica.vt in c.clerici officia.extra de vi.et honest.cle.z in c.j.xxv.di.et ibi Archid.pꝰ Ray. et alios dicit esse q̃ ẽ mortale peccũ. Et ibi enumerat multa mala q̃ ex aliq̃bꝰ ludis oriunt.de q̃ bus etiã Ouidꝰ in.iij.de arte amãdi dicit

Tunc sumus incauti:studio q̃ opimur in ipo.
Ondaq̃ q̃ latus pectora nostra patent.
Ira subit deformes malũ:lucriq̃ cupido
Iurgiaq̃ et rixe:sollicitusq̃ timor.
Crimina dicunt:resonat clamoribꝰ ether.
Inuocat iratos nũc sibi quisq̃ deos.
Nulla fides tabulis:q̃ nõ q̃ vota perunt.
Et lachrymis vidi sepe madere genas.

Ideo Jacobꝰ benevẽtanꝰ ca.vij.sui libri ait

Qui sequit bachũ:tanillos:z meretricos
Infamis semp:semp egenus erit.

Et autor astrolabij dicit. Quas mlti multo cõ q̃rũt rge pros Stulꝰ eas modico dissipat vnꝰ opes.s.q̃ ludũ. Et ideo Jacobꝰ benevẽtanꝰ ca.lj cuidẽ ii.ait. Ludũ quãq; fuge per quẽ tua q̃dere possis. Hostiẽ.q̃s in summa in ti.de excessi.pla. in.§.q̃ excedant.vii.clericus vo.et Ray.in sũma in ti.de negocijs seculariby.in.§.de ludo alee. et glo. Ray.in ti.de emp.z ven.sup rubrica:verũ de illicite acq̃sit̃ possit fieri demosyna.§.ij.ꝺ ludo alee. Et Henricꝰ dotch in d.c.clerici officia.et oẽs theologi in.iij.sentẽ.dist.xv. dicũt simpliciter q̃ nõ solũ ludus alee est pcm mortale: sed etiã ludus fortune.vt expresse dicit Guil. quẽ sequit Archiepus florentin.in.ij.pte summe.c.pũ. de turpi lucro. Et magister Bartholomeus de Pisis in magistruria sua.c.ij.de ludo in pn. et hoc expresse pbat in.l.q.ff.de aleato.vbi pbibent omnes ludi qui non fiunt gra exercende virtutis.quia ratio pbibitionis ludi aleaꝝ est q̃ in eis fortune vt expresse dicit glo.in dicto.§.interdicimꝰ. et in dic. auten.interdicimus. quas glosas sequunt oẽs doctores ibi. Et hoc tenent omnes canoniste in c. quia plerique.de immuni.eccliaꝝ. Idẽ tenet sanctꝰ Bernardinꝰ in q̃dragesimali de religione christiana.sermone.xxvij.ar.ij.c.iij. et sermone.xlij. ar.iij.c.iij. Et quibus omnibus patent duo que erant videnda de ludo.scilicet eius diffinitio et prohibitio. D

O Ne aũt de lusoribus facit magnas punitionẽ. Nã multi annis infra in gruo alemanie duo lusores venierẽt ad q̃ddam hospitũ in vigilia assumptionis dñe:post cenã petierũt sibi dari aleas ad ludẽdũ z cãdelas: q̃a volebant illa nocte ludere:q̃o reprehendit hospitis mgr̃ z noluit eis assentire ob reuerentiã virginis. Illi aũt dicebãt q̃ ad despectũ dei z virginis volebãt ludere. Facta aũt nocte dederũt pecuniã famulo domꝰ et ipse latenter portauit eis aleas z cãdelas:z ipsis ludentibus faciebat lumen Mirabile dictu Ecce q̃ p totã noctẽ in ludo steterũt:mane aũt regti sunt etiam ludere:licet sint mortui z nigri:z vsq; nũc vadũt:z vnus eorũ pdicat aleas:alter vo attrahit denarios: et sic faciunt vicissim.et ille famulus ibi etiã ipe mortuus tenet lumẽ z habet cãdelas in manu z pecuniã quaꝝ ab illis accepat. Et vt dr licet ab illo loco fuerint asportati:semp ibi reuertunt ludentes.et sic credit eos facturos vsq; ad diez iudicij In Alpruntio etiã q̃daꝫ armiger postq̃s oia in ludo pdidit:vocauit diabolũ dicens q̃ postq̃s oia sua amiserit daret ei corpus z animaꝫ. Statimq; demones aduenientes z illũ rapientes ad infernũ in ania z corpe portauerũt. In puincia q̃s romana q̃dam q̃ oia ludo pdiderat desperatus gladiũ in gutture imaginis gliose virgis fixit dicẽs Cur me pdere dimisisti. O iudiciũ dei:statiz mutus effect̃ est z brachiũ exaruit. Nocte vo seqñti diabolus illũ blasphemũ in ignẽ piecit:et brachio illo combusto et facie: miser ille expirauit. Quem cum eius socij sepelissent terra euomuit:z sic scdo z tercio fecit. Tandẽ illud corpꝰ relinq̃ns tecto insepultũ:a diabolo asportatus est z amplius nõ visum:vt q̃ erat ania trãsiret z corpꝰ.et multis diebꝰ in contrata illa terribiles demonũ strepitus auditi sunt. J

Ed dimissa punitõe lusoꝝ z q̃uitate peccati eoꝝ:ne nimis in lõgũ sermonẽ prorabã:sequit videre tercium.s. An acq̃sita p ludũ subiaceãt restitutioni. Et dimissis variis opinionibꝰ doctoꝝ:dico q̃ acq̃sita p ludum fortune subiacent restitutioni fm cõiter oẽs theologos in iij.di.xv.marie Richar.nostrũ ibi.ar.v.q.viij.z

canonistas in c.cpo.xxxv.di.et ibi glo.et legistas ff.de aleatoribꝰ.l.fi.vbi est text̃ ad litterã. et glo. in dicto c.clerici officia. Et quia talis restitutio inuenit̃ raro pcpta i iure ciuili. eã dixerũt q̃dam q̃ de nõ tenek ad restitutionẽ ipo iure.sed rationabiliter qñ cõpellit̃ p iudicẽ: sicut videt innuere text̃ in d.l.finali. Tñ eis opinio tenet z securiꝰ q̃ eo modo q̃ ludus fortune est pbibꝰ homo tenek de iure ad restituendũ qñ lucratꝰ est p talẽ ludũ.q̃ non tñ pbibek ille ludus sed etiã acquisitio lucri p talẽ ludũ:marie q̃ talis restitutio pcipit implicite in iure canonico qñ decreuit legeꝫ impiales nõ cõtrarias iuri diuino: nec abrogatas p eius canonicũ:nec p aliquã cõtiã consuetudinẽ debere obseruari.vt dr.x.di.c.de capitul. et c.qñ aũt.z duobꝰ c.sequentibꝰ.Sed p maiori declaratiõe ponam̃ sex ramos huius lucri. Primus est fm Bonauẽ.in.iij.di.xv. qñ qꝺ vincat ab hijs q̃ alienare nõ pñt. tenek eñ restituere. vt etiã ponit Tho.q.q.q.xxxij.ar.vij. Huiusmodi aũt sunt fm Ray.z Dosth.in sũma.i ti.de penis.§.qꝺ.v.sed z sunt.videlicet furiosi et pdigi: minores.xxv.annis z marie pupilli ac mẽte capti: surdi:ceci:z morbo paralitico laborãtes:qꝺ tutores z curatores dati sunt:q̃ spria nõ pnt libere administrare.ff.de postulãdo.l.j.i fi.z.l.q.et isti. de cura.j.rusticus. Idẽ est de monachis z claustralibus.arg.xij.q.j.c.nolo.et c.nõ dicatis.et de statu mona.c.cũ ad monasteriũ. Et idez de seruo rem dñi ludẽte. Idẽ est de vxore ludẽte res mariti.et in filio ludente res paternas.et in administratore eccl̃ie ludẽte res ecclie:q̃ pauperes sunt. In qꝺ oibus tutoris vel curatoris:abbatis:dñi:mariti:patris:ecclesie:q̃ est restitutio facienda fm pdictos doctores. Secũdus ramꝰ est.cũ qꝺ decepit in ludendo primũ. puta p falsos taxillos aut chartas:aut dicẽdo mẽdacia.qꝺ qñ vicit:aut alia q̃ cũq; fraude.tenek eñ restituere ei q̃ amisit vt ibi bẽ curat̃ aꝝ:fm Tho.q.q.q.xxxij.ar.vij. Reputak eñ hoc vt furtũ.arg.ad hoc.xiij.q.v.c.nõ sane.in fine. Et idẽ dicit Ray.in sũma. Tertꝰ ramus est qñ qꝺ vicit eũ quẽ tenet ad ludũ z iduxit multa importunitate:cũ nõ vellet ludere.vel cũ ille vellet ludũ dimittere:renuit eũ inuitus. tenek eñ ei restituere fm Tho.z Ray.vbi ũ.z pbak p dic.c.nõ sane. Et istꝺ talis nõ pot facere elemosynã de eo qꝺ sic vicit.vt dr in sũma cõfes.li. q.ii.viij.q.xxiij. Et hãc opinionem tenet Azo.in.l. fi.ff.de aleato. Quartꝰ ramus est cũ qꝺ vicit i loco in qꝺ pbibitꝰ est ludus:et p leges ciuiles vel municipales mãdak fieri restitutio q̃ leges non sunt abrogate p dissuetudinẽ. Tũc eñ tenek restituere pdenti fm Tho.vbi ũ.z Rich.in.iij.di. xv.et Ray.ac Inno.vt referk in sũma cõfes.vbi ũ Quintꝰ ramus est qñ qꝺ vicit in loc̃ vbi pbibek ludꝰ:nec leges sunt abrogate p cõsuetudinẽ ẽriã sed p eas nõ mandak expresse cui debeat fieri restitutio.et ludus est inter voluntarios sine fraude z q̃ alienare pñt. Et in hoc casu videt teneri debere opinio quã ponit Bso i d.l.finali. z glo.z Brix chi.in c.cpo.xxxv.di.z extra de vita z ho.de.c.de clerici officia.q̃ dicit q̃ tali iure durante i suo robore reacquisitũ sic p eũ q̃ vixit sub bõo legis:debet restituere illis q̃ pdit. Et idẽ tenet Ray.in sũma.z p bak p restitutionẽ grecã.C.de aleatoribꝰ.et cõcor. Hostien.in sũma.ti.de penitẽtijs z remiss.vbi de q̃ fere oẽs hoc sic tenent. Et hanc opinionem tenet etiã Tho.z Rich.in.iij.di.xv.Sextꝰ ramꝰ est qñ qꝺ acquisuit seu lucratꝰ ẽ in bnõi ludo sine fraude:in loc̃ vbi legibꝰ impialibꝰ boicis nõ sũt astricti:nec ibi sunt alie leges municipales pbibẽtes talẽ ludũ. vt si qꝺ vicit in loc̃ vbi leges de ludis sunt abrogate p dissuetudinẽ. sicut hodie vbiq; fere sũt abrogate in italia fm Scotũ in.iij.di. xv.z tũc nõ tenek restituere ei q̃ pdidit.nec ille potest repetere.sed illud lucrũ debet erogari pauperibus:vt notat dñus Anto.de bu in c.qa plerique.§ imo.eccl. Et hoc fuit opinio Placẽtij q̃ sic limitata pot cõcordari cũ opinione Bsonis a q̃ videt discordare.et pbak p c.nõ sane.xxij.q. v. Sitr ille q̃ vicit aliquẽ q̃ attractit eũ ad ludũ nõ tenek illi restituere fm Inno.in d.c.q; plerique. z magis dr in sũma cõfes.vbi ũ. Ille eñ nõ est dignꝰ habere rẽ quã pdidit q̃ ingressum in se fuit primũ expoliare conabak. Verũ cũ ludꝰ talis sit qꝺaꝫ expoliatio:nõ pot qꝺ p ipm aliqd licite acquirere. z iõ debet illud pauperibꝰ erogare: fm Tho.q.q.q.xxxij. et notat Joha.an.in c.clerici officia. de vita z honesta.cleri. R

Ed hic q̃rit qꝺ fiendũ qñ alicui aliqñ vicit z aliqñ pdidit An fiat cõpensatio. Respondeo q̃ aut luserũt cũ eadẽ pona: vel cũ diuersa.Si cũ eadẽ:aut ludus est mutatꝰ:vt qꝺ primus fuit licitꝰ: z secũdus illicitꝰ.et nõ fit cõpensatio.qz solutũ vni et diuersa cã nõ liberat a debito et alia cã vel cũ altero.vt. C.qñ ciui.acri.p̃ tiu.crimi.l.vnica. Aut ludꝰ non est mutatꝰ:vt qz vterq; erat illicitꝰ.s.an q̃ vicit z pdidit. et videt q̃ possit fieri cõpensatio. Nã etsi sit dare casum in q̃ qꝺ nõ teneak restituere illi a q̃ vicit rõne pariturpitudis:pot tñ restituere eidẽ.z restituẽdo liberatur.vt notak in sũma cõfes.li.q.ii.viij.q.xxv. ad fi. Et istꝺ pdẽdo cũ eo videt ei restituisse p cõpensatiõnitate. Si aũt ludꝰ fiat cũ diuersa pona:non fit cõpensatio.qz p inditũ rei morosus debitor nõ liberak ab obligatiõe.l.i re furtiua.§.j.ff.de condi. fur.marie qñ ipsemet dedit cãm interuui.ff.§ ꝺ. obli.l.fi et legati causa.vbi ille tenek q̃ occidit dominẽ quem debebat.

Pars scda de reb̃ q̃ meretricũ adepti. L

Ecundo q̃rit Verũ de reb̃ q̃ per opa luxurie acq̃sit̃ fiẽda sit restitutio.et Respõdeo fm Monal. in summa in tractatu restitutionum. q̃ si quis vel aliqua accepit ab aliqua persona que non possit alienare:tenetur restituere.sicut ille q̃ vicit tales p̃sonas vt supra

aqui. Si vbi esset periculū anie vel corpis in tali ludo alij peccā.arguā cū.extra de cornea. Et sup dicta dabeā ecīā fm Ray.z Guil.ac Dosti en.vereberk in suma ꝑsl.li.q.ri.vij.q.xxij. S

f Ecūdo hic qrit vtr ludēs alee sit peccm mor tale. Et videt Ray.in suma q ꝓcūqs ludāt alea siue taxillis: vel q sunt garcipes seu inspectoꝛ es talis ludus sic peccāt. Et dicit Guil.ibidem q res talis ludus sic peccāt. Et dicit Guil.ibidem q res talis ludus sic peccāt. Et dicit Guil.ibidem q etiā si dō nō ducat in ꝓsuetudinē mortaliꝛ peccat sic qñ ex auaricia ludit. Si ḡo aūt luderet cā re creandi: vt p cōsilio: vel ludat q̄d minimū ita q̄ parū possit lucrari vel gdere: z non ludat tpe lucri: nec ꝫ legit.i.sine dolo: nec ludēs sit clericꝰ: nec ludere nolentē puocet. Dīs oīb ꝛcurrentb talis ludus alee nō videt pbibitꝰ: fm Durāduz in suma.et Richā.in.iij.dist.xv.ar.iij.q.vij. vbi etiā dicit q ludus scacchoꝛ nō est pbibitꝰ clericis si fiat cā recreationis cū alijs bonis circūstantijs. Q aūt liceat ludere p̄ esculēto cā recreatiōis bī in.l.fi.ff.de aleato.vbi dr. Pro eo aūt qđ ponit in cōsilio velcēdi cā gmittūt leges ludere fami liē.et intelligit de ludo licito z honesto cū debiti circūstantijs. Cōcludo ḡ q̄ ludus est pbibitꝰ oī iure.et intelligo de ludo inhonesto z aleaꝛ aua ricie cā.vt patet.ff.de aleato.p totū. Et in auten. aleaꝛ vsus.C.de relligiosis z sump.fu.z in.§.in terdicimꝰ.in auten.§ sextissimis cp̄is.z in auten. interdicimus.C.de ep̄is z dc. Itez est pbibitꝰ in lege canonica.vt in c.clerici officia.extra de vi.et honest.clc.z in c.j.xxxv.di.et ibi Archiēs.pᵒ Ray. et alios dicit ex̄pisse q̄ ē mortale petm. Et ibi enu merat mlta mala q̄ ex aliq̄b ludis oriunt.de q̄ bus etiā Ouidiꝰ in.iij.de arte amādi dicit

Tunc sumus incauti: studioq; opimur in ipo.
Undiq; p lucrus pectora nostra patent.
Ira subit dep:me malū: lucrariq; cupido
Iurgiaq; et rixe: sollicitusq; timor.
Crimina dicunt: resonat clamoribꝰ ether.
Inuocat iratos tūc sibi quisq; deos.
Nulla fides tabulis: q̄ nō p vota perunt.
Et lachrymis vidi sepe madere genas.

Ideo Jacobꝰ benedictan⁹ ca.vij. sui libri ait

Qui sequit bachū: taxillos: z meretrices
Infamis semp: semp egenus erit.

Et autor astrolabij dicit. Quas mlti multo cō q̄runtpe pces Stulcꝰ eas modico dissipat vnꝰ opes.i.p ludū. Et ideo Jacobꝰ benedictanꝰ ca.lj eiusdē li. ait. Ludū quēq; fuge per quē tua gdere possis. Dostiē.q̄s in summa in ti.de excessi.pla. in.§.q̄libet excedant. ¶ si.clericus ¶o.et Ray.in su ma in ti.de negocijs sedis ap̄lic.in.§.de ludo alee. et glo. Ray.in ti.de emp.z ven.sup rubrica: vtrū de illicite acq̄sit̄ possit fieri clemosyna.§.q.§ lu do alee. Et Henricꝰ boich in d.c.clerici officia.et ois theologi in.iij.sentē.dist.xv. dicūt simplicit q̄ nō solū ludus alee est petm mortale: sed etiaz ludus fortune. vt exp̄isse dicit Guil. quē sequit Archiēps florentin.in.ij.pte summe.c.xiij. de turpi lucro. Et magister Bartholomeus de Pisis in magistruna sua.c.q. de ludo in pn. et hoc exp̄sse phat in.l.q.ff. de alcato. vbi phibent omnes lu di qui non fiunt gr̄a exercende virtutis. quia ra di qui non fiunt gr̄a exercende virtutis. quia ra tio phibitōis ludi aleaꝛ est q: inimic fortune ve rio phibitōis ludi aleaꝛ est q: inimic fortune ve rio phibitōis ludi aleaꝛ est q: inimic fortune ve r

vellem eē in pte pcedente. Et idem tenet sanctus Bernardin⁹ in Sdrazelimali ō xp̃iana religiõe in sermone. xxxix. ar. j. c. j. Si vo accepit a ꝓlo in una q̃ possit alienare tenet restituere illi ꝓlone i cuius dãnū vl̃ iniuriã aut calũniã datū est. arg. in L. generaliter. §. illud. ff. de calũniatoribꝫ. vtpu ꝓta cū vxore alicui⁹ cõmittit adulteriū cū aliq̃ ꝓpe pecuniã debet mulier illaꝫ pecuniã secrete reddere viro suo in cui⁹ iniuriã accepit: cū eã dotare vel dare alicui applicãda sit. extra ō diuo. c. olim et ꝓdat. Et idē dicēdū est in aliꝑ similibꝫ fm̃ secm̃ Bernardinū in ꝑdicto sermone. ar. ij. c. iij. Si vo aliq̃ ꝓsona acciperet pecuniã ꝓpter sodomiã vel hmõi turpe cuniã ipiꝫ debet dare pauperibꝫ. vt pōt colligi ex glo. Ray. in fi. de rapto. §. sed q̃d. de fornicariis. sup̃ vbo. tenent restituere. Si vo sit meretrix accipiens pecuniã p̃ meretricio ab illo q̃ pōt dare: et nō dedit ad iniuriã alteri⁹: tunc pōt sibi retinere nec tenet illud restituere nec dare pauperibꝫ de necessitate salut̃. Et hoc tenet Bicean. de Zles i. iij. ꝑte sũme in tractatu restitutionũ. z. b. Tho. ij. ij. q. xxij. a. vij. Et de hoc videt̃ ter. in. l. iij. §. j. ff. de cõdi. ob tur. cãm. vbi dic. Meretrix licet turpiter faciat q̃ sit meretrix tñ turpit̃ accipit q̃ ei datur ex̃ ex meretricio. Tñ cõsulũt doctores q̃ tale lucrũ distribuat pauperibꝫ ad arbitriũ cõfessoris. qui diber debet satisfacere deo ꝓ turpi cã. xxvj. q. vij. c. turpia. Vñ q̃ Sap. xj. dic. Per q̃ quis peccauit p hoc et puniat. Ideo cū in receptõe ob turpẽ cãm fuerit offensus de⁹ cui⁹ occasiõe deuentũ est ad pcm̃: cõueniens est q̃ sacerdos inq̃rat fm̃ deũ pōe iniũgat penitẽti q̃ tale lucrũ eroget i pios vsus: vt sic satisfaciat deo ꝓpter q̃d fuit offensus. et hoc nisi penitens sit in magna necessitate et ipse penitẽs debet facere q̃d sibi a confessore iniũgit. extra de pen. et re. c. omnis. Et licet scelerum sit Deus. ecclix. Nõ offeres mercedẽ pessimi nec pretium carnis in domo dñi dei tui. nã q̃dcũq̃ illud est q̃d vouer̃ abominatio est apud dñm deũ tuum. Tñ fm̃ Blet. de Bles vbi ō. q. vltia. et Tho. ibidem vbi ō. hoc intelligit solũ de oblatiõe publica rõne scãdali: ne videat eccl̃ia approbare op⁹ meretricũ. tñ offerre domos nas puaras vel dare pauperibꝫ pecuniã ex meretricio acq̃sitã: nõ est illicitũ eis imo meritoriũ. Et idē dicit Rich. in. iij. dist. xv. ar. v. q. viij. et idem tenet Aug⁹. in. q. v. c. nõ sane. in fi. q̃s etiã notat in summa confes. li. ij. ti. viij. q. xx.

Pars tercia de rebꝫ habit̃ p aliũ quãcũs modũ non concessum. M

c Ercio sunt aliq̃ q̃ tenent restituere habita p modũ nõ concessũ. Et hoc ꝑmo q̃n aliq̃s accipit p donatiõe vel allo mõ ab eo q̃ nõ pōt donare vl̃ alienare vtputa a furioso q̃ cõgat infanti. xv. q. j. c. merito. et extra de homicidio. c. si furiosus. talis enī donatio ñ valet. nec fit̃ ꝓdigi. vt in. l. iulianus. ff. de curatore furiosi. Nec fit̃ donatio illi⁹ cui donatio p legẽ interdicta est. vt q̃ cõmisit crimẽ lese maiestat̃. C. ad. l. iuli. ma. l. fi. Nec donatio hereticis. C. de hereticis. l. manicheos. et. l. gazaros. eo. ti. q̃n tñ intelligit̃ q̃n sunt iudicialit̃ pnũciati. vt in c. cũ ioñm. ō. hereticis. li. vj. Jtẽ nec cõdẽnat⁹ de publico crimine pōt alienare. ff. de dona. l. post ptractũ. z. l. donaciones. §. fi. Sile nec seru⁹ aut filius familias pũt donare de rebꝫ dñi vel patr̃ sine licẽtia coꝝ. ff. ō do. l. filius. z. ff. ad macedo. l. filius. z. ff. de peculio. l. filius. Jtẽ nec minor: xxv. annis. C. si maior: fa. ra. ha. l. vlti. et multo minus pusillus q̃ alienare nihil pōt sine tutoris auctoritate. ff. de acq. re. do. l. pusillus. Jtẽ nec monach⁹ vel cõuersus. liij. di. c. abbati. et arg. ad hoc. xij. q. j. c. nolo. z. c. nõ dicatis. z extra de statu mona. c. cũ ad monasteriũ. Jtẽ nec bonoꝝ eccl̃iasticoꝝ admistrator: nisi bona eccl̃iastica moderate donet z ꝓpter bonestat̃. q: paupes bona sunt. xvj. q. j. c. fi. alꝫ rapta: est. et accipiẽtes restituere obligant̃ successori ea⁹ vl̃ suꝑiori q̃ erpẽdat in eccl̃esie vtilitat̃. arg. xvij. q. iij. c. si dis in actio. z extra de offi. ordi. c. cuꝫ voss. Jtem nõ valet donatio q̃n vxor donat aliq̃d nõ bñs bona paraffernalia. ff. ō do. inter. vi. z. vx. l. q̃n tus. Et generaliter q̃libẽcũq̃ dis accipit a ꝓpriis ñ valẽtibꝫ alienare: tenet restituere illis q̃ꝝ interest. sicut dictũ est ō. de ludo. vt inq̃t Scot⁹ i. iij. di. xv. Inueniunt̃ enī multa alia inhonesta lucra de q̃ꝝ restitutiõe dicẽdũ fm̃ Tho. ij. ij. q. lxij. q⁹ sit turpitudo ex ꝑte dant̃ z accipiẽt̃: nõ est fieda restitutio illi q̃ dedit. sed debet restitui illi in cui⁹ iniuriã vel dãnũ datũ est. vt patuit ex ꝓcedẽtibꝫ. Si aũt nõ est facta iniuria z dãnuꝫ alicui z dãs potuit dare. z tũc aut est datũ ex causa q̃ punit̃ a iure p̃ coꝛpalẽ penã vl̃ p̃ extorsionẽ turpiũ lucrorũ. et taliter acq̃sita debẽt erogari pauperibꝫ ad arbitriũ penitentiarij. vt inq̃t glo. Ray. in ti. de rapto: ibꝫ. in. §. sed q̃d ō fornicariis. sup̃ vb. tenent restituere. Si vo fuit datũ ex cã q̃ nõ punit̃ iure i forma iudicij: nisi pena infamie. vt histrionatus z eoꝝ q̃ pugnãt i arena. z ō talibꝫ ac silibꝫ dẽ cẽdũ est q⁹ pñt retinere. nec ō necessitate obligant̃ ad restitutionẽ vt inq̃t ꝑdicta glo. Et idẽ dicẽdũ est de bõis lucr̃ q̃ dictũ est ō pecunia p meretrĩ cũ accepta. Si vo turpitudo fuit solũ ex ꝑte accipiẽt̃: debet restitui ipsi dãti. extra de iniuriis. c. fi. vt etiã dicit Jnno. in. c. q: plerique. extra ō immunitate eccl̃e. Si vo turpitudo sit solũ ex ꝑte dãt̃ z ñ accipiẽt̃, vtputa si ꝙs daret alicui q̃d alicui mala intẽtiõe z ille acciper bõa fide: pōt licite retineri: aliis circũstãtiis bonis cõcurrẽtibꝫ. l. si ob turpẽ. ff. de cõdi. ob tur. cau. cũ ibi notat̃. l. ij. C. eodẽ. M

g Jqrat Nunq̃d oia turpia lucra que nõ sunt restituẽda pticulariter alicui possint licite retineri. Et ꝓmo videt̃ q⁹ nõ. q: i. l. illicitas. in principio. ff. de offi. presi. dicitur. Ne quis iniquũ dãnũ aut lucrũ sentiat: ꝓpter quod cito possit euadere. z. ff. de calũ. l. in heredem. ō: q⁹ cõuenit licita lucra ab oĩbus erogari. Et ideo i foro iudiciali z ciuili vident̃ debere dari fisco. C. de modo multaꝝ. l. multaꝝ. In foro aũt canonico vel pniali vident̃ debere dari pauperibꝫ. xiij. q. v. c. nõ sane. ad finẽ. z extra de vsu. c. cũ tu. Tñ doctores cõiter dicũt q⁹ talia lucra de necessitate salutis nõ subiacent restitutioni. debent tñ cõfessores facere q̃ntũ possunt vt talia lucra habẽtes de q̃bus nõ repit̃ in iure expressum q⁹ nõ possint retinere: restituãt ea. et debent eos q̃ntũ possunt inducere vt erogẽt pauperibꝫ. Nõ enī est honestũ q⁹ alios teneat aliqñ turpe lucrũ. l. nõ fraudant̃. §. nemo. cũ ibi notat̃. ff. de reg. iu. z. ff. ō dolo. q⁹ tortũ. q⁹ si habẽtes talia lucra debẽt restituere: quanto magis vsurarij z raptores. Sed talibꝫ nõ restituentibꝫ euenit illud qđ accidit cuidã vsurario q̃ in articlo mort̃ clamauit dicẽs. O pnia vbi es. q. d. q̃a nõ feci eã q̃n potui: ideo nõ possum facere modo. Possunt enī tales dicere in morte illis Job. vij. Desperaui: nequaq̃ vltra iã viuã. De habẽt exemplũ de q̃dã vsurario q̃ post splẽdidã cenã de nocte cũ vxore dormiens: tot⁹ attonitus et velocissime surrexit. Interrogat⁹ aũt ab vxore q̃re surgeret. Respondit: Huc rapt⁹ fui ad iudiciũ: et nescio rñdere tot accusatiõibꝫ: audiui iudicẽ ꝓtra me sniam ꝓmulgantẽ q⁹ hodie ad eternã damnationẽ z a demonijs trahi debeã. Quo dicto: cũ vili vestitu a domo fugiẽs: a suis tãdem est repert⁹ in q̃dã monasterio vbi monachi matutinũ ꝓsoluebãt: quẽ cũ nulla rõne ad pniam inducere possent. cõsanguinei vsus domũ illũ ducere ceperũt. Cũ aũt trãsirẽt sup̃ quendã põtem: ecce nauis q̃dã veloci cursu ptransibat plena demonijs: quã solus vsurar⁹ vidẽs dixit Ecce isti sunt q̃ volũt me rapere. Quo dicto e manibꝫ eorũ ereptus est. et nusq̃ amplius nec nauis nec ipse visus est.

Pars quarta de restitutione incertoꝝ. O

v Timelius pateat dicta in ꝓcedẽtibꝫ z taz de certis q̃s de incertis restituẽdis cognoscat̃ q̃d fiẽdũ Sciendũ fm̃ Monal. in sum. q⁹ q̃n scirẽ pñt ꝓsone expoliatoꝝ: facienda est eis restitutio vel q̃rũ interest. c. reintegranda. iij. q. j. Si aũt mortui sunt dãnificati z q̃ꝝ interest ꝑncipaliter fienda est restitutio coꝝ heredibꝫ q̃ reputant̃ q̃si vna ꝓsona cũ ipsis: vt inq̃t Tho. q. q. q. lxij. et ꝓbat ex⁹ dictũ p. l. fisc⁹. ff. de iure fi. z p. l. hereditas. ff. de acq. re. do. z p. l. mortuo reo. ff. de fideiuss. iũcta. l. q. C. de resti. mili. z. l. nõ soluꝫ. ff. de in integ. re. z. l. minor aũt. §. fi. ff. de mino. Si vo dãnificati sciant̃ sed sint distãtes: debet eis transmitti q⁹ debet̃. z p̃cipue si sit magni valoris et possit cõmode trãsmitti: alioq̃n debet in aliq̃ tuto loco deponi vt p eis ꝓsequi: z demũ eis significari. Nec fm̃ Tho. vbi ō. Ad reponendũ autẽ in loco tuto debet confessor debitorẽ astringere q̃n dubitat ne rem cõsumat vel deteriorẽ faciat. aliter aũt est de consilio ad arbitriũ confessoris fm̃ quosdam. P

e Ed ꝓ dictoꝝ melioꝝ declaratõe Scidũ q⁹ aut int̃ ꝑtes fuit cõuentũ q⁹ in aliq̃ loco restituat res. z ō debet seruari fm̃ pacta ad ex̃pẽsas illi⁹. de q̃ facta est mẽtio in pact̃. Nihil enī est tã cõgruũ fidei bũane q̃ cõuicta seruare. l. j. ff. de pact̃. Si vo sup̃ ō nihil est cõuentũ pura ipam trãsferẽdo: dat̃ est q⁹ tenet eam suis sumptibꝫ mittere ad creditorẽ. ff. ad exhibẽdũ. l. de ō. Et ita intelligit dictũ Hosti. i. cũ tu. ō usur. qui refert dñs Antho. ō bu. ibidẽq̃ de q⁹ usurarius debet rẽ mittere suis sũptibꝫ ad creditorẽ cuius est male fidei possessor. Verũm si ō nõ posset facere tute ꝓpter periculũ itiner̃ z tẽpoꝝ anteri excusat̃ inq̃tũ durat periculũ et nõ vltra. extra ō dolo z cõtumacia. c. cũ dilecti. vbi dic. q⁹ iussus venire ad papã excusat̃ dũ impedit. Si vo nõ est periculum in mittẽdo: sz debitori è difficile ꝓpter paupẽtatẽ vl̃ ꝓpter magnos sũptus: p ō nõ videt excusari. q: difficultas solutionis ñ liberat ōbitorẽ. ff. de v. obli. l. cõtinuus. §. culpa. Et dãnũ q̃s ex sua culpa sentit: debet sibi: nõ alijs iputari. extra ō reg. iur̃. c. dãnũ. li. vj. z. ff. eo. ti. l. q̃s ex. z iust⁹ pat̃ culpa suus q̃ inocẽs. Dicit cñ Bul. q⁹ debitor potiꝫ esset ita paup z creditor ita diues q⁹ merito cũ demosthene deberet ei remittere: marie q̃n res est minima. Et ita sentiũt multi theologi i. iij. di. xv. dicẽtes q⁹ debet cõsiderari circũstãtia rei z qualitas ꝓsone debentis z cui debet̃ z sũpt⁹ inter̃. posset enī res esse tã modica z ꝓsona cui debet tã diues: z tãta difficultas ac sumptuositas in mittẽdo: q⁹ nõ esset necesse ipsam mittere ad eum. sed posset distribui pauperibꝫ: interpretata voluntate creditoris. vl̃ expectari donec cõmode poterit trãsmitti. Nõ enī dis creditor velle magnũ debitoris dispẽdiuꝫ p suã minima vtilitate. Nec debent res nimis scrupulose attẽdi. ff. de excusa. tuto. l. sed hec. vñ scriptuꝫ est in. l. scio. ff. de mino. q⁹ de minimis nõ curat pretor. q̃s debet itelligi vt sup̃. Si enī pōt restitui etiã q̃d minimũ debet sp̃ restitui dãnũ passo vel valor: ex⁹. ff. de dãno infec. l. si ꝓpterea⁹. Si aũt in trãslatione rei restituende non interuenit culpa debitoris: tũc aut nõ interuenit factũ creditoris: aut sic. Primo casu: si res cõcernit cõmoditatẽ creditoris. puta si ꝙs apud aliquẽ res suas deposuit cõseruãdas: hoc casu nõ tenet debitor illa remittere nisi sumptibꝫ creditoris. ff. depositi. l. si i asia. Sz si res ꝓcernit cõmoditatẽ debitoris. puta q: res ẽ sibi cõmodata: debet suis sumptibus remittere. vt qui sentit cõmodũ: sentiat z onus. vt notat glo. in d. l. si in asia. Sed si res cõcernit cõmoditatez vtriusq̃ vt in locatõe: debet remitti sumptibꝫ vtriusq̃. quia idem est de parte q̃ ad ptem q̃ de toto q̃ ad totum. ff. de rei ven. di. l. que de tota. Sed si interuenit factũ creditoris: q: forte se trãstulit ad aliũ locũ: debet remitti sumptibus suis. arg. in. l. q̃s nisi. §. fi. ff. de op.

ſ. vbi ſit. q. liberius ꝺ eſt in prouincia teneꝯ ire romā ad pſtandas opas patrono: ſi ibi moꝛat vt bonus paterfamilias. nō aūt ſi cepit vagare p mundū. et interim dū vadit romā ꝺies opaꝫ petāt patrono. Dic aūt predicta bñt locū qñ ꝺ ditor fuit bone fidei poſſeſſor: ꝺ non teneꝯ facere ſumptꝰ in mille reis: niſi vſq ad locū vbi ꝓpꝰ habitabat creditor: qñ rem accepit ibidē. Bb illo aūt loco nō teneꝯ niſi ſumptibo creditoꝛis: ſi mutauit domiciliū. Si vo ſic male fidei poſſeſſor nō ſolū teneꝯ rem vſq ad locū vñ habuit repoꝛtare. ſed etiā ſi creditoꝛ mutauit domiciliū. et ꝺitoꝛis intereſt aſpoꝛtaſſe illā reꝛ ſimul cū aliis reto ad locū ad quē tranſtuitꝫ teneꝯ debitoꝛ ad illud intereſſe: etiā cum dānificauit. et fortaſſe tanū erit intereſſe ꝙ oportebit ipm debitoꝛem mittere reꝫ ſūpſtbo ſuis vſq ad illū locum. Si vo creꝺitoꝛ cepit diuerſimode vagari p diuerſas ptes nō teneꝯ debitoꝛ vagādo cum ḡrere. ꝺ. l. qñ miſi. ff. ff. ꝺ op. lib. Et fm hoc pōt ſaluari glo. Ber. in c. cū tu. de vſu. ꝺi. q. vſurari⁹ debet mittere rē ſumptbo creditoꝛis. et nō teneꝯ creditoꝛē vagando inḡrere. Sciendū ꝙꝺ q. qñ debitoꝛ adhibuit debitā diligentiā ad inueniendū dñm rei et nō inuenit: tūc pōt diſtribuere pauꝑibꝰ illud qꝺ ꝺebeꝛ: fm doctoꝛes in c. cum tu. de vſu. et fm Tho mā et Monal. vbi ſ. Et ſi poſtea inueniaꝫ dñs: non teneꝯ amplius reſtituere ei. q: bona fides non patꝫ vt ſemel eractū iteꝝ exigaꝫ. extra de reg. iu. c. bona fides. li. vj. Et ſine culpa regulariē nō eſt ꝺs puniendus. c. ſine culpa. eo. ti. li. vj. Si autē non adhibuit debitā diligentiā in inḟrendo vl'ni mis erogauit: poſtea ſi inueniaꝫ teneꝯ reſtituere: nō obſtāte ꝙ ꝺederit pauperibo. Scriptū eſt enī extra de homici. c. ſicut dignū. §. eos. Non ei alicui ena cū ipſa potuiſſent eis quoꝝ fuerūt reſtituere: debuerūt pauꝑibꝰ erogare. Sit ḡ hec concluſio: ꝙ qñ nō inuenit cui ſit res reſtituēda: poſt factō

loquat̃ vel. Sup̃ dño verbis tres ꝓsideratiões fa
ciunt de mẽdacio q̃s est ꝓ octauũ decalogi p̃
cepti. Prima dicet notificatiõis. Secũda exclu
sionis. Tercia declarat nomia.

Pars prima in q̃ declarat qd sit mendaciũ t
qt modis hat: t qñ sit mortale aut veniale. U
Endaciũ diffinit ꝑ glo. in l. mandati.
m ff. de interroga. act. t. xxj. q. j. c. nec ar
bitio. in glo. q̃ incipit. Ne dsq̃. Diffi
nit aũt ab Augu. in li. de mendacio. et
trãssumpt̃ue in. iij. sen. di. xxxviij. habet hec dif
finitio. t. xxij. q. ij. c. ille ergo. vbi dr. Mẽdaciũ est
falsa vocis significatio cũ intẽtiõe fallẽdi. Ad cu
ius diffinitiõis declaratiõez sciendũ fm Richi
iij. dist. xxxviij. ar. j. q. j. t sentã Bonauẽ. ibidem ꝑ
ola. et b. Tho. q. q. qt. ar. j. et Alex. de Ales i. iij.
ꝑte sũme. in tractatu de mẽdacio. ar. j. et Aste. in
sum ma. ꝑte. j. li. j. ti. xxxvj. ar. j. q. de rõne menda
cij est q illud qd dicit sit falsum: saltẽ q̃ ad intẽ
tionẽ ꝓlis dicẽtis. Et q colligit q si dr iuret aliq̃d
qd putet esse falsum t nõ sit vez: mẽdaciũ ei ipu
tat rõne male intendõis: fm Ray. in sũma. t bñ
in c. hoies. xxij. q. q. Uñ glo. sup illũ Ps. Labia
dolosa in corde t corde locuti sunt: inqt. Ubi est
duplex cor: ita q vnũ dr et aliud intẽdit: ibi ẽ mẽ
daciũ. et Mgr in. iij. sentẽ di. xxxviij. ait. Nõ ois
q mentit dicit falsum. qz mẽtiri est ꝯ mẽtẽ ire: qõ
facit q falsum qõ credit affirmat esse vez. Aug.
ãz in Enchi. dr Ille mentit qui dicit vez qõ pu
tat falsum. Et b idẽ bñ. xxij. q. ij. c. ios aũt. Similr
qñ qs diceret aliq̃s falsum qõ putaret esse verũ
nõ ꝓprie dicit mẽdaciũ. qz nõ dicit ꝯ mentẽ. Rea
ẽm lingua non facit nisi mens rea. xxij. q. ij. c. bo
mines. Si qs aũt affirmet aliq̃d qõ sit dubiuz
et dicat esse vez vel falsuz: vel etiã illud qõ est cer
tũ dicat esse dubiũ: mẽdaciũ ei imputat fm san
ctũ Bonauẽ. in. ij. sen. dis. xxxv. in q̃stionibus circa
fram. Oñ aũt sit mortale vl veniale ifra videbit
Hugo aũt de scõ vict. in. j. li. de sacris. ꝑte. vij. c.
xij. diffinit mẽdaciũ: dicẽs. Mẽdaciũ est falsa si
gnificatio voc̃ cũ volũtate fallẽdi: vel q̃ ꝓsentia
liter adest. vl q postea aducnit. Nã si qs ꝓmittit
alteri aliq̃d se daturz: habẽs volũtatẽ dãdi cũ ꝓ
mittit: postea dare nõ vult mutata volũtate: mẽ
daciũ est. non qz cor in ꝓmissione fuerit duplex:
sed qz postea cor duplicauit. Sciendum q̃s fm
Richi. vbi ũ. et sentã Bonauẽ. in. iij. di. xxxviij. in
q̃stionibus circa fram. q̃ ꝙuis diffinitio mẽdacij
nõ ꝑfecte cõueniat mẽdacio iocoso: nec officioso
qz in iocoso qs intẽdit delectare: t in officioso ꝓ
desse nõ aũt fallere. tñ large circũplectit oẽ men
daciũ. qz vbũ fallẽdi nõ tñ impoztat decipe sed
etiã falsum dicere. Falsum eñ dicere q̃dãmõ de
falsum deducere: t ꝓ ꝓsẽnꝰ fallere t decipe. No
nauẽ. vbi ũ. q ꝙuis fiat mẽtio in diffinitiõe mẽ
dacij solũ de falsa vocis significatiõe: tñ etiaz in
nutu t gestu t opibus simulat̃ potest esse mẽdaci
um. Sed ideo facta est mẽtio de vbis: qz vt inq̃
qt Aug⁹. li. ij. de doctrina xp̃iana. verba inter si
gna obtinẽt ꝓncipatũ. Uñ pbo. j. Periher. t aug
gna obtinẽt ꝓncipatũ. Uñ pbo. j. Periher. t aug
tor libri ser ꝓncipioz inqt. q voces sunt note eaz
rũ q̃ sunt in ania passionũ. De mẽdacio facti lo
quit Aug⁹. xxij. q. v. in c. cauete. dicẽs. Nõ solũ in
falsis vbis sed etiã in falsis opibus mẽdaciuz est.
Mẽdaciũ est ch̃istianũ se dicere ch̃isti opa nõ
facere. Mẽdaciũ est ep̃m vel sacerdotẽ se ꝓfiteri
et ꝓtraria huic ordini opari. Nec ille. Alibi dr q
nõ solũ vbis sed etiã facti, xp̃m negam⁹. xj. q. iij. c.
certmant. Aug⁹. Ãz in li. de vera religione de hoc
mendacio facti dicit. Ille mentit qui vult vide
ri qõ non est. X

e Litote etiã fm Tho. in q̃libet. q nõ re
fert q̃tum ad pcm̃ vez alicui vbo: scri
pto vel nutu. vel q̃cunq̃ facto mentiat.
eq̃liter em̃ peccat in hijs modis. Sicut non re
fert q̃tum ad homicidiũ vez qs gladio vl' secu
ri interficiat. Et idẽ dr: in sũma confes. li. j. ti. c. q. v.
O mẽdaces ꝓfecto vos estis filij diaboli. de illo
em̃ dr Job. viij. q est mẽdax t mẽdacij pr̃. Nam
ipse inuenit ꝓmo mẽdaciũ: dicẽs Euc Beñ. iij.
Nequaq̃ moriemini. Satote etiã fm sentã Bo
nauen. in. iij. di. xxxviij. in q̃stionibus circa lfam: q
hoc ꝑceptũ Nõ falsũ testimoniũ dices ꝯ ꝓximũ:
includit etiã q nõ dicat ꝓxa seipm̃. Hoc etiã sci
endũ est q fm Aug. in li. de mẽdacio: t bñ. xxij. q.
ij. c. ne qs. Octo sunt genera mẽdaciũ. tamẽ fm
Raymũ. in sũma. t mgr fm in. iij. di. xxxviij. t etiã
bñ. xxij. q. ij. c. ne qs. Octo genera mẽdaciorum
sunt: scilicet. s. ad mẽdaciũ iocosum: officiosum:
et ꝓnicio sum. vt etiã inqt sctus Bonauẽ. i. iij. di.
xxxviij. ar. j. q. v. et Alexãder de ales in. iij. ꝑte sũ
me in tractatu de ꝑceptis. ꝑcepto. viij. t b. Tho.
ij. ij. q. cx. ar. ij. Y

Jaũt q̃rit Nunq̃d aliq̃d mẽdaciũ pos
e sit fieri sine pcõ. Rñdeo fm p̃dictos do
ctos. t etiã bñ. xxij. q. ij. c. mihi aũt. t. c. ꝓmũ
in fine. Alit em̃ Areth. iij. Erbi. c. xiij. Mendaciũ
fm se ꝓnauũ est t fugiẽdũ. et Aug⁹. in li. de men
dacio dr. Nullo pacto: nullo fine: nulla dispẽsa
tione bũana vel diuina põt licite mẽdaciũ dici. et
ibidẽ etiã ait. Quisquis esse aliq̃d genꝰ mẽdacij
q ꝑcm̃ nõ sit putauerit: decipiet seipm̃ turpiter
Et in li. de mẽdacio itez ait. Mẽdaciozꝫ genera
mlta sũt: q̃ qdẽ oia vniuersalr odisse debẽꝰ. Z

Ed q̃rit Nunq̃d ois mẽdaciũ dicẽs pec
e cet mortalit̃. Rñdeo fm p̃dictos docto
res. Primo de mẽdacio officioso qõ est
qñ qs mentit nulli nocẽdo sed alicui veritatem
facẽdo: aut in ꝙali: aut corꝙali: aut spũali. et b
est pcm̃ veniale fm sctm̃ Tho. ij. ij. q. cx. Nõ em̃
licet mẽtiri ꝓ ꝙcunq̃ substãtia corꝙali vel ꝙa
li aut spũali alicuiꝰ. vt ꝓducit in summa cõfes.
li. j. ti. x. q. vj. et bñ. xxij. q. ij. c. ne qs. t extra de vsu
rio. c. sup eo. vbi dr. q scꝑtura sacra ꝓhibet ꝓ al

terius vita mẽtiri. nõ tñ peccat mortaliter sic mẽ
tiens: si nõ facit damnũ alicui: nec giuret: nec li
beret aliq̃ ꝓxa iustitiã. sed solũ liberat cum a
dãno qõ sibi iniuste infligit. Dicit tñ mgr sniarũ
in. iij. dist. xxxviij. q mẽdacia q̃ fiũt ioco vel ꝓ vti
litate alicuiꝰ: imꝑfecti sunt venialia petã ꝓfectis
nabile. Et idẽ putari põt de mẽdacio iocoso: ꝓci
puc si iteret. Dec ille. Cuiꝰ sniã cõiter non tenet.
sed fm sctm̃ Bonauẽ. posset saluari in illis virs
ꝓfect̃, t publicis dño adhibẽt fides tanq̃ ꝓseruа
toribus vitatis: q̃ si mentiant iã nec ipsis nec alijs
credẽt. et ꝙ ꝓsequns magnũ ꝓiudiciũ fiet ipsi veri
tati t dabit alijs occasio scãdalizãdi. Et ió rõne
buiꝰ scandali posset esse mortale in eis mendaci
um officiosum vel iocosum: qñ scienꝫ mẽtiunt:
ita q ex mẽdacio seq̃ põt verisilr scãdalũ vel ꝓtẽ
ptus doctrine. Nõ sic aũt scandalizant boies de
bijs q̃ sunt imꝑfecti vel de ꝓfect̃, sed occulti. Si
aũt ꝓt mendaciũ fieret scãdalũ actiuũ: nõ ẽ du
biũ q etiã imꝑfecti mortaliter peccarẽt: sciẽter dicẽ
tes tale mẽdacium: q̃uis de se nõ sit mortale. q
ait dño Mat. xviij. Ue boi illi ꝑ quẽ scãdalũ ve
nit. Et ideo dicendus q q̃uis ꝓfecti magr peccẽt
q̃ imꝑfecti in q̃libet mẽdacio: cũ debeãt esse san
ctiores alijs: tñ nõ peccãt mortaliter per mẽdaciũ
simplicit̃ iocosum vel officiosum ex q nõ sequit
aliud scandalũ nec auferꝫ ꝓãs iustitiae fidẽ. et b
tenet Tho. vbi ũ. dicẽs: q nulla circũstãtia aggq̃
uat in infinitũ nisi q̃ trãsferat in aliã spẽm. nõ aũt
circũstãtie ꝓpone. Si aũt qs ꝑ mẽdaciũ defende
ret quẽ a morte corꝙali sibi debita fm iusticiam
vel ab alio dãno sibi fm deũ inferẽdo: nõ videt
excusari a mortali fm q̃dã. Et ita intelligit illũ
Augustin̄ in li. de mẽdacio dicẽs. Quũ diligit qs
primũ tanq̃ seipm̃ cui vt ꝓbeat ꝑalem vitã ꝓ
dit exnã. Et etiã in c. si qs. xxij. q. ij. dicit idẽ Aug.
Si qs ad te ꝓfugerit q de mẽdacio possit a te li
berari: nõ es mẽtiturꝰ. Os em̃ qõ mentit occidit
animã suã. t in c. faciat. ea. q. t cã. item dicit. Faciat
bõ ꝑ ꝙali salute hoim qõ põt. cũ aũt ad hoc vẽ
rũ fuerit vt tali saluti nisi peccando ꝓsulere non
possit: iã se existimet nõ bñ qd faciat. Et itez can
dẽ sniam ponit Isido. xxij. q. ij. in c. oẽ. dicẽs. Oẽ
genꝰ mẽdacij sũmopere fuge: nec q̃libet fallacia vi
tã alicuiꝰ ofendas. caue mẽdaciũ in oibus. Et idẽ
inqt Greg. xviij. moral. c. ij. Nõ em̃ facienda sũt ma
la vt eueniãt bona: ad Ro. iij. Sicꝫ dico de mẽ
dacio iocoso qõ nunq̃ est licitũ: sed fm se est ve
niale. q̃q tñ est mortale vt põt colligi ab Alexã
dro de Ales in. iij. ꝑte sũme. in tractatu de mẽda
cio. ar. iij. et Tho. ij. ij. q. cx. ar. iij. et Richar. ac
Bonauẽ. in. iij. di. xxxviij. Primo em̃ est morta
le q̃ qs ponit rariẽ in eo complacentiã ac de
lectationẽ q illud assumpsit diuis ꝑceꝑ, iuxta
illud dictũ Aug. q̃ bñ. xxv. di. ij. nũc aũt. Nullũ
est adeo ꝑcm̃ veniale q̃n fiat mortale dũ placet
sꝫ vt mortale. Secus si talis delectatio est sub

deo: vt colligit ex dictis Richar. in. iij. di. xxj. ar.
ij. j. arg. ad hoc. xxv. dis. j. criminis. Similiter
esset mortale ꝑcm̃ fm Sco. in. iij. dist. xxxviij. si
ꝑdicator mẽtiret in ꝑdicatiõe etiã ieiose. Uerba
etiã ꝑdicatoris reputant ꝑba dei. t ideo non de
bet mẽtiri. Qõ dictũ limitari debet fm ea q sup
dicta sunt de mẽdacijs ꝓfectoꝫ. B

Similer dicit Host. in sũma. in ti. de pe.
e q. q interrogatiões. q si qs assiduitate t
mala cõsuetudie mẽtiat etiã iocose: mor
taliter peccat. tñ fm Richi. in. iij. di. xvj. ar. q. q. q
ꝓpter multiplicationẽ venialiũ ꝑtoꝫ nõ peccat
in fine. sed tũc est mortale nõ veniale. qñ aũt des
ordinatio manet in termis venialis: ita q nul
lo mõ quis cõmitteret talia petã si puraret mor
talia: nõ peccat mortalit̃ ex frequntatiõe. q: deor
dinato vni⁹ ꝑti mortalis plus põderat q̃ cete
rũ mille venialiũ. Nec ille. B

Oncludendũ est q̃ q nec iocosum mẽda
c ciũ nec etiã officiosum debet ab aliq̃ dici
etiã ꝓ liberãdo a morte ꝓximo. Unde aug
Aug⁹. sup Ps. Si qs non vult manifestare do
minẽ ad mortẽ: veritatẽ taceat: sed falsum nõ di
cat: ne ꝓ corꝑe alteri⁹ aniaz suã occidat. Que au
toritas intelligit fm determinationẽ ꝓdictis
Sciendũ tñ est fm Alexan. de ales in. iij. ꝑte sũ
me sup hoc ꝑcepto: q qñ qs tenet aliq̃d dicere t
tacere et q̃ sequit dãnũ notabile. ꝓio: peccat mor
taliter: maxie si b faciat in iudicio. Uñ Aug⁹. ad
casulanũ: t bñ. xj. q. iij. c. q̃squis. dicit. Utrq; re⁹
est: q veritatẽ occultat: t q mendaciũ dicit. qz ille
ꝑdesse nõ vult: t ille nocere õsiderat. Et idem
bñ extra de cri. fal. c. j. qõ ꝓfirmat Lbr̃. in q̃da
sermone dicẽs. Nõ solũ ille ꝑdit: est vitans q
trãsgredies veritatẽ palã mẽdaciũ loquit. iz etiã
ille q libere nõ ꝓnunciat veritatẽ quã libere ꝓnũ
ciare oportet. q ꝑba habent. xj. q. iij. c. nolite. Fa
cit ad hoc qõ dr. ff. de in ius vo. l. sed et si. §. patro
nũ. in glo. sup vbo. ꝓ obiectionẽ. vbi dr: q mẽda
ciũ non solum cõmittit dicẽdo falsitatẽ. sed etiaz
tacẽdo veritatẽ. Mendaciũ aũt ꝓnicio suz sp est
ꝑcm̃ mortale fm ꝑdictos doc. in. iij. dist. xxxviij
et Tho. ij. ij. q. cx. Est aũt ꝓnicio suz qñ dr ad iu
riã dei: puta dicẽdo aliq̃s ꝑcm̃ vt luxuriari vel
ꝑiurare aut hmõi: non esse peccatum. vel cũ in
fert nocumentũ primo q̃tum ad ꝑsonam: diui
tias vel famã. Et de tali mendacio dicit deo per
ꝓbam. Perdes oẽs q loquunt mendaciũ ꝑl. v
Trãssumptiue. xxij. q. ij. §. ite qõ falsum. et. §. ite
qõ dicit. De hoc etiã mẽdacio ꝓnicio so dr Salo
mõ. Os qõ mẽtit occidit aiam suã Sap. i. Trãs
sumptiue. xxij. q. ij. c. nec artificiose. t. c. si qs adeo
t. xxij. q. v. c. iuramẽti. Nõ licet etiã dicere mẽdaci
um cã bũlitat̃, c. cũ bũlitat̃. xxij. q. ij. Et oẽs dis
centes mẽdaciũ ꝓnicio sum tenent ad sanctifica
nẽ de oi damno dato. xiij. q. vj. c. si res. Et b fini
ficiat ꝓ ꝑma ꝑte nostri sermonis.

Pars secunda de excusatione mendacij quā facit ꝺ̄s ep̄lo sancto⁹ patrū ꝺ̄ videnꝫ mēdacio vti fuisse.

Ꝺ̄ cētra ꝓdicta allegāt ꝺ̄m ep̄lām ꝓphārde Jacob ꝺ̄ dixit Isaac pr̄i suo. Ego sum Esau ꝓmogenit⁹ tu⁹ Gen. xxvij. Cerū ē enī fuisse falsam vocis significationē ꝺ̄ cētra ibi fuerit icētio fallēdi: cessante fraude ꝑ fm⁹ dicēs Esau. Uenit germanus tuus Jacob pr̄i su⁹ dicēs Esau. Uenit germanus tuus ꝛa⁹ fraudulēter ꝛē. Et tm̄ a mgr̄o sniaꝫ i. iij. de⁹. xxvij. et ad Augustī. in li. ꝺ̄ mendacij: vbi dr̄. xxvij. q. ij. c. ij. ꝙlibet. circa fīaľ a pncō. ꝙ nō oē mendacium ē pcm̄. Rādet Rich. in. iij. dis. xxxvij. ar. j. q. iij. in solutōe secūdi argumēti. et Aler. de alex i iij. pte summe sup ē pcepto. ꝛ in. ij. pte. in tractatu de mēdacio. et Tho. q. ij. q. cx. ar. iij. in rōsione ad tertiū argumēti: ꝙ Jacob in illo vbo nō fuit mēdax nec⁹ sed alīq̄ duplicitate sancta et inspirata vsus ē. Et ꝙuis pr̄ dicat⁹ dixerit cum fraudulēter ꝙsse ē. Et ꝙuis pr̄ dicat⁹ dixerit cum fraudulēter ꝙsse nō tm̄ mēdax⁹ ē. ꝙ sic credebat: licet falsum putabat. Dixit ꝙ se esse Esau: nō in gīona sed in iure ꝛ dignitate primogenīture sibi diuinit⁹ tradite. q. d. Ego sū ille cui debet ꝓmogenitura. Sīlr ang̃elus loquēs in gīona dei in veteri testamento dicebat: vt dr̄ Exo. xx. Ego sum dñs de⁹ tu⁹. ꝛ tm̄ nō mēnebat: referēs se ad gīonam dei. Et hāc rem sponsionē dat Aug⁹. li. xvj. de ciui. dei. c. xxxvij. excusando Jacob. Et de hoc dr̄. xxj. q. ij. c. ārīt. §. opponīt. Preterea obiciūt ꝺ̄ de Abrahā ꝺ̄ vt dr̄ Gen. xxij. cū iret ad imolandū filiū: dixit seruis suis ꝙ reuerterēt cū filio: qđ tm̄ nō intendebat. et Gen. xxj. de vroze sua dixit ꝙ ea⁹ erat soror: Sīlr Joseph Gen. xlj. ꝛ xlij. dixit fratribus suis ꝙ erant exploratores: ꝛ tm̄ sciebat ꝙ nō erat ver̄. Simīlr Judith vt dr̄ Judith. x. ij. ꝛ xij. mīta dixit ꝙ nō erāt vera: nec intēdebat facere ꝙ dicebat. Moyses ꝙq̄ ꝛ Aaron dixerūt pharaoni ꝙ volebant ire viā triū dier̄ in solitudine ad sacrificandū. vt dr̄ Exo. v. et tm̄ dicit glo. ibi. ꝙ nō habebāt intentionē ꝓncipalē sacrificandi. sed eundi in terram ꝓmissionis et nunq̄ reuertendi. Exo. xx. ſ. scīptum est ꝙ obstetrices ꝙ mentite sunt pharaoni: vt liberarent pueros filios⁹ israel remūcrate fuerūt a deo. ꝙ mēdacij nō est pcm̄. ꝙ nō remuneraret a deo si esset malū. et patres veteris testamēti illud nō fecissent. Rādeo fm Tho. Bonau. ꝛ Rich. in. iij. di. xxxviij. et Aler. de Ales. ac Tho. vbi ꝺ̄ ꝙ si inueniunt aliq̄ in sacra scīptura dicta aut facta a viris ꝓfect⁹ que videant mēdacia: sunt intelligēda figuraliter ꝛ ꝓphetice esse. Et sic intelligunt vba Judith. Et hoc in ꝺ̄ Aug. Gen. ad Abrahā nō est mēdax⁹ dicēs Sarā esse sororē suā. voluit enī celare veritatē quā dicere nō erat dicī. ꝙ ex pte patr̄. ei attinebat. vñ Gen. xx. in quit. Vere soror mea est filia patr̄. mei ꝛ nō matris mee. i. ex pte patris mihi attinens ꝛ nō matris. In sacra enī scīptura cōsanguinei appellantur fratres. Unde ipse Abrahā dixit Lot ꝺ̄ erat filius fratris sui. Fratres enī sum⁹ Gen. xiij. Similr nō est mentē⁹ Abrahā dicēs ꝙ reuerterētur cū filio quez tm̄ intēdebat imolare. ꝙ vt indē ap̄lus ad Heb. xj. ex magnitudine fidei sue ereꝫ debat ꝙ de⁹ eū r̄suscitaret: ꝺ̄ dixerat ei In Isaac vocabit tibi semen. Sīlr nec Joseph est mēdax dicēs fratres suos esse exploratores: eo. ꝙ posset⁹ loqđ̄ tēptādo ꝙ affirmando.

Ꝺ̄ Moyse enī et Aaron r̄ndet ꝙ ista duplicata fuit ꝓmissa. potuerunt enī assignare cām recedēdi: dicētes ꝙ volebant imolare. qđ erant facturi: licet ꝓncipaliter recederēt nunq̄ reditur. Sic. j. Regū. xvj. misit de⁹ Samuelē in bethlē ad vngēdū Dauid in regē. et dixit ꝙ sacrificaret ibi: ꝛ postea diceret se ad sacrificandū venisse: ne Saul posset scire ꝙ vnctus esset Dauid. sic fecit Moyseo: ne sciret Pharao ꝙ absq̄ reditu vellet exire de egypto. Et ꝙo sumit argumentū ꝙ si ꝺ̄ vadens ad aliquē locum vt ibi aliq̄ bona cū aliq̄ tractet: ꝛ ad hoc celandum vult ibi orare: vt si interrogēt possit r̄ndere. Ego iui illuc cā orandi. absq̄ mēdacio et duplicitate hoc fieri pōt: qñ fit intentione sancta: ne dēt pestifere cā malignandi. Uñ sub tali mō loquendi licet occulare innocentē ne impie occidat: ꝛ virginē ne stupret. Dic enī Hieronym⁹ sup ep̄lam Pauli ad Gala. Possunt boies ꝙuis iusti aliqua simulare ꝓ tpe ob suā aliorūq̄s salutē. Nam dolū nō cōmittit ꝺ̄ fraudē excludit. l. cum pr̄. §. plane. ff. de le. ij. De obstetricibꝫ q̄s r̄ndet Tho. ij. q. cx. et Alexan. de ales. ꝛ Richar. vbi ꝺ̄ ꝙ obstetrices nō fuerūt remunerate a deo ꝓpr̄ mēdacium. sed ꝓpter dei timorē ꝛ iudeoꝝ amorē. Et idē habēt in summa ꝑfect. li. j. tit. x. q. viij. Et sīlr possumus dicere de Judith ꝙ si pur velim⁹ intelligere ꝙ dixerit mendacium nō laudat q: mēdacia sic sed ꝓpr̄ affectū quē habuit ad salutē popl̄i: vt in ꝺ̄ Aug⁹. in q̄stionibꝫ sup Gen. Sed iter obiciunt defensores mendacij de Dauid ꝺ̄ simulauit se stultū coram rege Gerb. j. Reg. xxj. et de Nieu ꝺ̄ finxit se cultorē Baal. iij. Re. x. ꝛ isti nō peccauerunt. sed potius cōmendant. Nā de Nieu. xxij. q. iij. c. vl. dr̄. Utile satisfactionē ꝛ in tpe assumendā Nieu nos docet ꝺ̄ sacerdotes Baal interfecit: se fingēs idola velle colere. ꝙ videt ꝙ mēdacium possit fieri in vbis ꝛ factis sine pcō. Rādeo fm scīm Bona. ꝛ Alexā. vbi ꝺ̄ ꝙ ille simulatōes fuerūt cautele: ꝛ ideo fuerunt licite. Uñ sciendū est fm Aler. de ales in. iij. pte summe in tractatu de octauo ꝓcepto decalogi. q. vl. ꝙ quadruplex est simulatio. Prima cautele ꝙuis fuit Josue qui simulauit fugā. Josue. viij. Secūda doctrine ꝙuis fuit r̄pi Lu. vl. ꝺ̄ finxit se lōgi⁹ ire: vt instrueret et moneret discipulos ad opa miscōie ꝛ hospitalitat̄. Tercia simulatio est significatiōis ꝙuis fuit Jacob Gen. xxvij. ꝺ̄ simulauit se esse esau. in ꝺ̄ significauit ꝙ minor ꝓpr̄ꝰ ꝓcedens erat maior. i. gentilis iudaico. Sīlr fictio r̄pi de ꝺ̄ supra fuit significatiōis: qñ finxit se longius ire. significauit enī ꝙ adhuc longe erat a fide illoꝝ. Uñ glo. sup d. c. ij. ait. Talē se exhibuit in corpe ꝙuis erat apud illos in mēte. et Aug⁹. in q̄stionibꝫ euāgeliorū ꝺ̄. Uñ fingim⁹ id qđ nihil significat: mēdacium est. cū aūt fictio nr̄a significat aliq̄d nō est mēdacium: sed aliq̄ figura veritat̄. sicut fuit fictio domini nr̄i. et idē ait in li. ꝺ̄ mēdacio. et intelligēdū est qñ fictio significat aliq̄d vtile. aliās nō. xxij. q. v. c. ꝙcunq̄ arte. Et eandē sniam ponit Tho. q. ij. q. cij. et addit Ulderic⁹ ꝙ licitū est ꝙ op⁹ simulatū intentiōe utilitatis cōsequēnde cōmittere aliquā duplicitatē. sicut fecit Dauid simulāo se stultū. Dicit enī Catho i suis document̄. Insipiens esto cū tpe postulat aut reo. Stulticiā simulare loco p̄udētia sūma est. Et sap̄. facit c. vtile. xxij. q. ij. Ire fm eū licet vt duplicitate vbor̄ ꝓpter aliquā sui vel primi utilitatē. Sicut fecit r̄pus ꝺ̄ dixit ap̄lis Joh. vij. Vos ascēdite ad diē festū: ego aūt ad diē festū istū nō ascēdā. ꝛ tm̄ postea ascēdit secrete: vt ibidē pateat. qđ fecit vt instrueret discipulos suos: ꝺ̄ volebant eū ire ad festū ad faciendā miracula ꝛ ad ostendendā potentiā suā. vnde ipse dixit: ego nō ascendā. s. eo mō ꝙ vos vultis. Quarta simulatio ē esse falsitat̄: ꝙuis est hypocrita ꝙ simulāt se bonos cū sint mali: in malū et dānū primi ꝛpale vel spūale ꝛ ad vanā gl̄iam. Et ista simulatio ē pessima fm Tho. vbi ꝺ̄. ꝛ ita dr̄ in summa ꝑfect. li. iij. ti. xxiij. q. ccliij. Prime aūt treꝫ simulationes vicz cautele: doctrine: ꝛ significationis sunt bone: qñ ꝓ eas non fit aliq̄d qđ sit ꝙ bonore dr̄ vl bonū primi. Quarta aūt est detestabilis fm Aler. de ales vbi ꝺ̄. De malicia aūt simulationis vicz ꝺ̄ sit simulatio dr̄. C. de iu. ꝛ fac. ꝙ. l. penl. in glo. ij. Et vr̄ sit ꝓmissū simulare de iure dr̄ in c. j. extra. qđ met⁹ cō. in glo. sup v. simulauit. et. xxij. q. ij. c. vtile. Dicit aūt de mala simulatione ꝙ simulata ꝓ infect̄ habent. C. plus valere qđ agit̄. l. j. ꝛ de ꝛrabēda emp. l. emptio. Sed ꝺ̄ Dieu de ꝺ̄ ꝺ̄. dictū est dicūt ꝺ̄ theologi ꝙ non excusat a culpa vl mēdacio. qz fuit malum nō recedēdo ab idolatria Hieroboam. Laudat tm̄ ꝛ rē ꝓzaliter remunerat a deo: nō ꝓ mēdacio sed ꝓ eo ꝙ Baal cultū destruxit. Sed obiciūt defensores mēdacij ꝙ in multis locis sacre scīpture ꝓponunt multe locutiones q̄ fm intentionē lr̄e false sunt: vt patet de eo qđ dicit Judicū. ix. ꝙ ierūt ligna vt vngerēt sup se regem: dixerunt ꝙ olive. Impa nobis. q̄ r̄ndit. Nunq̄d possum deserere pinguedinē meā. q̄ oia apte sunt falsa. Ad hoc r̄ndet Aler. de Ales. ꝛ scīus Bonauen. vbi ꝺ̄. ꝙ ea dicunt ad aliquē sensum spūalem parabolice. et ꝓ illo sensu habent veritatem in se: ꝛ nō sūt mendacia. Unde dicit Aug⁹. in li. de mendacio. Quicq̄d figuratiue fit aut dr̄: nō est mendacium.

Et ita fuit in parabola ꝓdicta ꝛ in alijs tā veteris testamēti q̄ noui. Similr disputādo dicēs falsum tenēdo falsam opinionē: vt ꝓ disputatione quēmāt ad cognitionē veri: q̄ magis sunt inducēdi rogationes seu ēptationes q̄ assertiones. Concludendū est ꝺ̄ ꝙ nunq̄ est scienter dicendū falsum. Jēt q̄q̄d est ꝓmissum debet seruari: nisi seruando ꝙ fiat in pcō: ē enī ꝛ in dānū anīe: sic enī nō est seruādū. xxij. q. iij. c. in malis. Et talis fuit ꝓmissio herodis ꝓmittēs dare filie q̄q̄d postulasset. Nō enī debuit seruare talē ꝓmissionē in amplexuris. q̄uis illā ꝓmissionē iuramēto firmauerit talis enī implere ꝓmissio fuit illicita. xxij. q. iij. c. est enī cōtra officiū. Et hoc inqt Ambr. in. j. de offi. ꝛ Tho. ij. q. cx. ar. viij. et cōcor. glo. Ray. vt dr̄ in sūma cōfes. li. iij. tit. q. viij. Sed dicit̄ qđ de Gabaonitis ꝛ filijs israel: q̄ Gabaonite dixerūt mendacium ipsis filijs israel. vt dr̄ Josue. ix. ubi enī dr̄ ꝙ cū Gabaonite q̄ erāt de terra ꝓmissionis audissent ꝙ filij israel interficere et ore populos illius⁹ terre: sciētes se etiā inficiendos: callide cogitāt̄ de salute sua: acceperunt sibi cibaria ꝛ saccos veteres asinis ipōnētes ꝛ veteres vinarios scissos atq̄ ꝛsumptos calciamenta q̄ panni q̄ ad indiciū vetustat̄ pecto cōsuta erant. Induc̄ rūt q̄ se vestimēt̄ veteribus: panes q̄s ꝺ̄ portabāt erāt duri ꝛ in frusta cōminuti. pretertūq̄ ad Josue ducē ꝓpli israel ꝛ dixerūt ei audiente vniuerso pplo. De terra longinq̄ venim⁹ pacē vobiscū facere cupientes. R̄nderūtq̄ viri israelite ad eos. Ne forte in terra q̄ nob̄ sorte debet habitare⁹ et nō possimus fedus inire vobiscū. At illi ad Josue cōuersi dixerunt. Serui tui sum⁹. Quibꝰ Josue ait. Quinā est⁹ vos aut vñ venist⁹. R̄nderūt. De terra longinq̄ valde venerūt serui tui in nomine dñi tui. Audiuim⁹ enī famā potētie ei⁹ ꝛ cūcta q̄ fecit in egypto: et duobus regibus amorreoꝝ transiordanē. dixerūtq̄ nobis seniores ꝛ oēs habitatores: eo ꝺ̄ re nr̄e. Tollite in manibus vr̄is cibaria obuiādo ꝛ occurrite eis ꝛ dicite. Serui vr̄i sumus: fedus inite nobiscū. Ēn panes q̄n egredi sumus de domibus nostr̄is vt veniremus ad vos calidos sumpsim⁹: nūc sicci facti sunt ꝛ vetusta. Et nimia cōminuti. vtres vini nouos ipleuim⁹ nunc rupti sunt ꝛ soluti. vestes ꝛ calciamēta ꝺ̄ induimur ꝛ q̄ habem⁹ in pedibus ob lōgitudinē ꝛ vie tritā sunt ꝛ pene ꝛsumpta. Susceperunt igit de cibis eoꝝ et os dñi nō interrogauerūt. Fecitq̄ Josue cū eis pacē ꝛ iniito federe pollicitus est eis vt nō occiderent. ꝓncipesq̄ multitudini iurauerunt. Post dies aūt tres initi fed̄ audierūt q̄ in vicinis habitarēt ꝛ inter eos futuri essent. mouerūtq̄ castra filij israel ꝛ venerūt ciuitates eoꝝ. ꝛ nō pcusserunt eos: eoq̄ iurassent eis ꝓncipes multitudinis i nomine dñi dei israel. Murmurauit ita q̄ oīs vulg⁹ ꝙ ꝓncipes israel. q̄ r̄nderūt eis Jurauim⁹ eis in nomine dñi dei nr̄i. et ideo non

Sollemne eos obligam⁹ dñi hoc faciemus eis. Salomō dicit vt videamus contra nos ira dei ebulliat ⁊ grauet⁹: ⁊ hic videt vel videa malū ⁊ grauet⁹ ⁊ ligna ardoris aquis deponēt ⁊ ardua vestra ⁊ ligna ardoris aquis deponēt ⁊ ait eis. Cur nos decipere fraude voluist⁹: vt discretis ⁊ procul valde habitam⁹ a vobis: ⁊ in medio nr̄i simus: Nos sub maledicto erim⁹: nō deficiet de stirpe vra ligna ardoris aquis deponēt in domū dñi dei mei. Qui rideāt. Financiarij est nobis fuisse nos ⁊ penitulle dicis de⁹ ⁊ Moysi suo suo: vt nos ⁊ penitulle dicis de⁹ ⁊ Moysi suo suo: vt tradere vobis eā terrā ibāt ⁊ disperdere cūctos habitatores eius⁹ nimium⁹ ⁊ valde: ⁊ pauidim⁹ ⁊ ita hac ⁊ hac: vt terrore cōpellāt: ⁊ filiis israhel. nō ait in manu vra sum⁹ ⁊ q̄s nbi bonū ⁊ recta videt facere nobis. Fecit ⁊ Josue vt diceret ⁊ libera uit eos de manibus filioꝝ israel: vt nō occiderent. Dic ista habebat Josue ⁊. Circa quā historiam ⁊ quā duo. Et primo virū ill⁹ gabaonite peccasse esse in tot mēdacijs. ⁊ dicit: est ⁊ hic fm oēs ex positores sacre scripture lup Josue ⁊. ca. et dicit pars ⁊ ꝑcedit⁹. Nō em̄ licet dicere mēdacium ⁊ p̄ salute corpis ⁊ q̄ ille erāt infideles ⁊ venerāt vt de habitarēt lup filioꝝ israel ⁊ cultui: vt ista pa ret⁹ ⁊ fuerūt ad p̄seruatiōē vite corpalis ⁊ nō spūalis: sic fm dā exp̄ssabiles: non em̄ immunes ab a peccatō patet ex eo q̄ peniuit eos Josue in cōsilio ⁊ postea de ligno ⁊ aque. E

Scdō q̄rit⁹ vtr filij israel bñ fecerint nō occidētes eos q̄ē p̄missiones facta ⁊ iura mēto firmati. Et p̄mo arguit tripliciter q̄ debuerint eos occidere. Pdam⁹ p̄mō est dei p̄cepto. Nā p̄ceperat eis de⁹ q̄ occiderēt oēs habitatores illi⁹ terre: vt habet Deute. xx. Et q̄ nō fecerūt fedus cū illis Exo. xxiij. Et ⁊ tale in ramēto facto cōtra dei p̄ceptū nō debuit seruari nec p̄missio. ⁊ c in malis xxij. q. iiij. Secdo. q⁹ iu ramētū ⁊ p̄missio fuit ꝑ dolū alias. Sed si gabaonite nō erāt ⁊ habitatoribus terre p̄missiōis: q̄ nō de buit seruare defectu ꝑditionis. Juramētū em̄ cō ditionale nō obligat nō cessāte ꝑditōe. xxij. q. viij. c non solū. ⁊ extra ⁊ cō appo. c. verū. Et extra de iureiu. c. ganet. d. q̄ vñ dicit Seneca in li. ⁊ de benefic. q. ad hoc vt homo teneat facere q̄s p̄mit tit requirit q̄ ois immutata p̄maneāt. Tertio ar guit. Nā gabaonite dolose ⁊ p mēdacia eos decepe runt: vt patet Josue ix. Fraus aūt ⁊ dol⁹ alij cui patrocinari nō debet. xxij. q. i. c. dictū extra de reḡip. c. ex transmissa. Jn cōtū est veritas. Lq debue rūt fuare iuramētū ⁊ p̄missiōis filij israel: vt pa ret in c. innocēs. xxij. q. iij. ⁊ ibi dicit Ambrosi⁹ in li. de officijs. Et ⁊ tāē oēs doct. tenent sup Jo suam⁹ eos in nocte dei israel: ⁊ ideo nō pos sum⁹ eos pungere deorsum ⁊ vt videāt ne pera nō icurrāt nisi q̄ tāg̃ delinc iuramēti obligatos rūnt ira dei ⁊ israel nisi q̄ illos q̄s ⁊ illicitū fieri. ergo iuramētū istud fuit fundū. Et ⁊ p̄cipit rō ne. Primo q⁹ gabaonite venerāt ad Josue: volē tes cultui dei israel subdi: vt pz ex vbis eoꝝ cū dicerūt. Venerūt serui tui in nōie dei tui. ex mira culis eius q̄ audierāt fecisse deū ꝑ filios israel cre diderāt ipm esse vez deū cēli ⁊ terre: ⁊ desiderauerūt ad fidē ei⁹ venire ꝑ fed⁹ incundū cū filijs israel. vj. dicit Salomō. Ser sunt q̄ odit dñm: ⁊ se pimū detestat ania ei⁹ ⁊ oculos sublimes: ⁊ lin guā mēdacē ⁊c. Et ⁊ causā libri dic. Qui mēdacē mēdacēq̄: hic pascat vētos. ⁊ xiij. c. iterū ait. Ver bū mēdax iust⁹ detestabile: impi⁹ aūt cōfundit ⁊ cōfundet. ⁊ Prouer. xix. dicit. Principes q̄ libenter audit vba mēdacij: oēs ministros habz ipios. ⁊ xx. c. ad hec dicit. Opprobriū nequā in hoīe men dacium: et in ore idisciplinatoꝝ assidue erit. et Eccli. xx. dicit. Potior est fur q̄s assiduitas viri mēda cis. Scriptū quoq̄ ē Ecclesiastici. vij. Noli ama re mēdacium. Prouer. mim. xx. dicit Salomon. Mors hoim mēdacium sine honore. Sed heu: q⁹ verificatū est q̄s ꝓbetarū est Osee. iiij. ca. vbi dr. Nō est veritas: nō est misericordia: nō est scientia dei in terra. Nā maledictū homicidium: furtū: et mēdacium inundauerūt sup terram. Tu ⁊o populi mi serua illud Ecclesiastici. xxij. c. Non cōtradicas vbo veritat⁹ vllo mō. Dicit em̄ idez sapiēs eiusdē libri. xxvj. Tres spēs odit aia mea: pauperē sup bū: diuitē mēdacē: ⁊ senē fatuū ⁊ insensatū. ⁊ Pau lus ad Ephe. iiij. nos exhortat dicēs. Deponētes mēdaciū: loq̄mini veritatē vnusq̄sq̄ cum ꝓximo suo. ⁊ Jaco. iij. dicit. Nolite mēdaces esse aduersus veritatē ⁊ ad Roma. iij. dicit Paul⁹. Est aūt de⁹ verax: oīs aūt homo mendax. id est peccator Fm glo. Potest etiā intelligi ō mēdacio falsē signi ficatiōis. q⁹ si nō cauem⁹ a multiloquio: facilit in eidem⁹ in mēdaciū. Prouer. x. vbi dicit. In mul tiloquio nō deerit peccm̄. Item cū de⁹ sit veritas: nō possum⁹ dicere veritatē: nisi auxilio dei. ⁊ tō i q̄stū boies sumus ꝓni ad mendaciuz. Ad Col. quoq̄ iij. c. dicit idez apl's. Nolite mētiri inuicē. Scriptū est em̄ Apoc. xxij. Foris canes ⁊ venefi ci ⁊ impudici: ac idolis seruientes: ⁊ oīs q̄ amat ⁊ fa cit mēdaciū. Mēdax aūt ideo dicit venefic⁹. q̄a lingua ei⁹ est mortifera: sicut lingua aspidis et draconis. Dicit em̄ auicēna i li. ⁊ de venenosis aia libo q⁹ q̄daz aialia habēt linguas mortiferas ꝓ pter malicia ⁊ venenositatē būoris in eis dñantis sicut lingua serpentis: draconis: ⁊ canis rabidi. cui⁹ morsus ē sume venenosus. lingua aūt aspi dis q̄uis in corpore viuentis serpētis plena sit ve neno mortifero: separata tamē a corpore ⁊ desic cata: venenū si ꝑsone fuerit ꝓdit. Naz in ꝑsentia veneni sudorē prūpere cōsueuit. Un talis lingua valis ⁊ pficua iter thesauros regios reputat. Et

glo. Hugu. sup Josue. ix. xx. c. ⁊ Nicolaus de Lyra super Josue. vj.

Paro tercia de mēdacij detestatione. ꝑ

q Quantū sit detestabile mēdaciū: patet di scurrēdo sacrā scripturā. Nā Exodi. xxiij dicit: sed mēdaciū fugies. Et Leui. xix. scriptū ē. Nō mētiemini: neq̄ decipiet vnusquisq̄ ꝓximū suū. ⁊ Job. xiij. dicit. Nūquid indiget de⁹ vro mē dacio: vt p eo loq̄mur dolose. Et pūs. xj. dicit Da uid. Diminute sūt veritates a filijs hoiuz. ⁊ Pro uer. vj. dicit Salomō. Ser sunt q̄ odit dñs: et se ptimū detestat ania ei⁹. Sexto loquelas sublimes: ⁊ lin guā mēdacē ⁊c. Et ⁊ causā libri dic. Qui mēdacē mēdacēq̄: hic pascat vētos. ⁊ xiij. c. iterū ait. Ver bū mēdax iust⁹ detestabile: impi⁹ aūt cōfundit ⁊ cōfundet. ⁊ Prouer. xix. dicit. Principes q̄ libenter audit vba mēdacij: oēs ministros habz ipios. ⁊ xx. c. ad hec dicit. Opprobriū nequā in hoīe men dacium: et in ore idisciplinatoꝝ assidue erit. et Eccli. xx. dicit. Potior est fur q̄s assiduitas viri mēda cis. Scriptū quoq̄ ē Ecclesiastici. vij. Noli ama re mēdacium. Prouer. mim. xx. dicit Salomon. Mors hoim mēdacium sine honore. Sed heu: q⁹ verificatū est q̄s ꝓbetarū est Osee. iiij. ca. vbi dr. Nō est veritas: nō est misericordia: nō est scientia dei in terra. Nā maledictū homicidium: furtū: et mēdacium inundauerūt sup terram. Tu ⁊o populi mi serua illud Ecclesiastici. xxij. c. Non cōtradicas vbo veritat⁹ vllo mō. Dicit em̄ idez sapiēs eiusdē libri. xxvj. Tres spēs odit aia mea: pauperē sup bū: diuitē mēdacē: ⁊ senē fatuū ⁊ insensatū. ⁊ Pau lus ad Ephe. iiij. nos exhortat dicēs. Deponētes mēdaciū: loq̄mini veritatē vnusq̄sq̄ cum ꝓximo suo. ⁊ Jaco. iij. dicit. Nolite mēdaces esse aduersus veritatē ⁊ ad Roma. xij. dicit Paul⁹. Est aūt de⁹ verax: oīs aūt homo mendax. id est peccator Fm glo. Potest etiā intelligi ō mēdacio falsē signi ficatiōis. q⁹ si nō cauem⁹ a multiloquio: facilit in eidem⁹ in mēdaciū. Prouer. x. vbi dicit. In mul tiloquio nō deerit peccm̄. Item cū de⁹ sit veritas: nō possum⁹ dicere veritatē: nisi auxilio dei. ⁊ tō i q̄stū boies sumus ꝓni ad mendaciuz. Ad Col. quoq̄ iij. c. dicit idez apl's. Nolite mētiri inuicē. Scriptū est em̄ Apoc. xxij. Foris canes ⁊ venefici ⁊ impudici: ac idolis seruientes: ⁊ oīs q̄ amat ⁊ fa cit mēdaciū. Mēdax aūt ideo dicit venefic⁹. q̄a lingua ei⁹ est mortifera: sicut lingua aspidis et draconis. Dicit em̄ auicēna i li. ⁊ de venenosis aia libo q⁹ q̄daz aialia habēt linguas mortiferas ꝓ pter malicia ⁊ venenositatē būoris in eis dñantis sicut lingua serpentis: draconis: ⁊ canis rabidi. cui⁹ morsus ē sume venenosus. lingua aūt aspi dis q̄uis in corpore viuentis serpētis plena sit ve neno mortifero: separata tamē a corpore ⁊ desic cata: venenū si ꝑsone fuerit ꝓdit. Naz in ꝑsentia veneni sudorē prūpere cōsueuit. Un talis lingua valis ⁊ pficua iter thesauros regios reputat. Et

similit ad ꝓximū nostrū dicere possum⁹ q⁹ lin gua mēdax ꝓ mortifera malicias in ea latēt ⁊ dñantem: multos inficit: mordet ⁊ occidit. Dic aūt maledicta lingua ⁊ fraudem⁹ diabolū et gla di⁹ inimicū: habens venenū aspidū insanabile si p iudicez iusta pena extraheret ⁊ amputaret a viuēte tēte talio: ⁊ adustione extraheret: ꝓ eius plū iust⁹ vindicte multoꝝ esset sanatiua. Si q⁹ modo regēte fouēt tales mēdaces ⁊ defendunt aq̄ tribuī, deuicti extrahere ⁊ deficare eoꝝ lin guas negligūt. Ideo tot mortifera et insanabilia vulnera inocēto infligere nō metuūt. Si licet quādoq̄ nō puniant ab homie: de⁹ tamē vlcr malos: eos ñ permittet impunitos: q⁹ ad tartareos mittet cruciat⁹. Omnes em̄ mēdaces eterna frū citare ꝓuabit. Naz Apocal. xxij. dicit. Nō intra bit in eā. s. celestē hierl'm: aliq̄d coīnatū vel fac ciens abois atiōnē vel mendaciū Nō solū aūt ex scriptura detestabile apparet mendaciū sed em̄ ex iure canonico, vt dr in c. mihi aūt. ⁊ c. in cauri. ⁊ in c. offic. xxij. q. ij. ⁊ in c. si q⁹. q. iij. Jho Bmb. in q̄dā sermōe: ⁊ dr in c. cauete. xxij. q. ij. dc. Cauete fratres mēdaciū q⁹ oēs q̄ amāt mēdacij um filij diaboli sūt. Dicto ꝓz ꝑ Rufinū ait. Pi thagore ꝑceptū fuit post deū veritatē colendā: q̄ sola boies deo prios facit. Tulli⁹ em̄ in. iij. de ficijs inqt. Tollēdū est ia retro cōtrahēdis oē mē daciū. et Brest. iij. Ethi. ait. Verax laudādus est vbiq̄. sed mēdax vituperandus. Un legit i croni ca de nugis pbox. c. xxiij. q. Brestorides interro gatus q̄d senores acq̄rāt mēdaces: inquit. vt q̄nos vera loquant nō credat eis. B

Uānis aūt sit vez q⁹ dicit Terēn⁹ i an q dria. ca. iij. s. hoc tpe Obsequiuz amicos: veritas odium parit: tū debem⁹ seruare ꝑceptū q⁹ ponit auct⁹: libri de formula honeste vite. ca. ij. di. Nō recedas a vero. et ca. v. eiusdē li bri inqt. Nihil nibi interfit an affirmes an iures de religione ac fide agi scias vbicunq̄ de veritate tractat. Et em̄ Jsi. in li. ij. soliloquoꝝ. ca. xxiiij. Oē mendaciū pcm̄ est. neminē q̄ in eundo fal las. nec aliud loq̄r⁹ ⁊ aliud animo tenea⁹. nō aliꝰ dicas ⁊ aliud facias. Ad veritatē em̄ dicendā in ducunt leges ciuiles: ⁊ ad seruāda q̄ promissa sūt Primo q⁹ debeat dici veritas manie in testimo nijs pferēdis: habet in l. eos. C. de pbationibus. ⁊ in l. et quia. ff. de interroga. act. ⁊ in l. nullū. C. de testib. ⁊ in l. j. C. de libel. famo. et C. de penis. l. de curione. ibi dr. q⁹ dicēs veritatē laudē maximaz ⁊ pmiū ꝓsequet. Gregoꝝ ꝓz in pastorali. c. xxvj. in q̄. Nihil est ad defendēdū puritate cunius: nihil ad dicēdū veritate facilius. Un scriptū est in li. C. si vt se ab heredi. absti. q⁹ fides vitas vbor ad minicula nō desiderat. Econtra vo est de falsita te. Unde Richar. poeta in li. de nupcijs. ca. xxvij dr. Est labor in labijs mendacia cōponi⁹. Ue ra locuturis non labor vllus inest. Quāuis ergo verum sit quod inquit Cassiodorus in li. de

amicicia.sq plerūq moleſta eſt veritas:eñ ſem
per debem⁹ veritati dicere. Et debemus ſeruare il
lud qđ ait Quintilian⁹ in li.declamationū:inq;
ſi qđ ait Quintilian⁹ in li.declamationū:inq;
ens. Quo foro pſertim z innocēti nihil facere cō
uenit qđ negandū ſit.et hoc inq; declamatōe.q.
q;terq; ait declamatōe r. Magi⁹ oder⁹ mēdaciū
cū ſit vero eſt. Nazianz⁹ q; in luna celeri con
tra mēdaciū inq;. Mēſ; fidē pauca adimūt mē
dacia. Et đo apparet q; non bñ loquūt autor li
bri q; ſe Papulus ca.iij.dicēs. Crede q; inſidu
lus; mēdacia pūt. Et qñq; nocet oīa vera lo
qui. Licet eñ mēdaciū pūt ad veritatē tpalē:eñ
nocet q; ad eternā. Ire male loquūt autor libri q
de Facer⁹.ca.ij.di. Ello veridic⁹:falſum qñq; lo
qui. Nā ſp verū dicere credo nephas. Nec eñ
eſt falſa ſnia vt patet ex ꝓcedēnib⁹. Mēdacia eñ
nō ſolū eēnaliter puniunt:ſed eñ tpaliter q; ius
tus.vt bñ.ff.qđ cum eo.l.ſed et ſi.§.j. z.ff.de p⁹
cinile.vt bñ.ff.qđ cum eo.l.ſed et ſi.§.j. z.ff.de p⁹
da.Lēū đ indebito.in glo.ſup vbo indebiti. z.ff.
ad.La.Linde neraci⁹.§.penul.et ibi glo. et.ff.de
rei vendica.l.finali.i glo.finali.z bñ.C.cōmunia
verualz in.d.Li cū paterno.in glo.q.z.ff.de fide
iuſſoribꝰ.Li dubitē.§.j. Et mendaciū doloſum
magi⁹ punit q; ignorantiā factū.ff.đ act. em.l.
iulian⁹.§.qđ aūt.in glo. Uñ dicit q; mēdacia ñ
debent remanere impunita.ff.de bñs q; no. inſa.l.
debent.z.C.de accuſatio.l.accuſatōis.z.ff. de re
vē.Li. Puniunt q; mēdacia a deo p mortē cor
porālē vt patuit de anania et ſapbira q; mortui
ſunt ꝓter mēdaciū:đo dicit Petr⁹ Act.v. Cur
riptauit ſathanas cor veſtꝝ mētiri ſpūſcō zc. z
ſtatim expirauerūt. Silr Dañ.xiij. duo ſenes q
falſo accuſauerūt Suſannā: ꝓter falſū teſtimo
niū lapidati ſunt a populo. Prouer.xx.ſcptū eſt
Suauis eſt homini panis mēdacij.ſ. in pſenti.
poſtea.Lin alia vita implebit os eius calculo.i.
durißima punitione. D

Dſeruādae q; ꝓmiſſiones z fidem datā
a erbo tam iura ciuilia. vñ.ff.đ pac.l.j.in
ꝓncipio đr:q; nihil tā cōgruū eſt fidei hu
mane q; ea q; inter eos placuerūt ſeruare. Et.ff.
de ꝓſti.pecu.l.j.in ꝓnci.ſcriptū eſt. Grauc eſt fidē
fallere.et in.l.cū venderē.ff.loca.đr:Bona fides
exigit vt id qđ ꝓuenit fiat.et.C.de nō nūerata pe
cu.Generaliter ſcptū eſt. Nimis indignum eſſe
iudicam⁹ qđ q;q; ſua voce dilucide preſtar⁹ ē in
firmare.Salomō q; Prouerb.xxvij.dicit. Vir
fidelis multū laudabit.et Tull⁹ in.j.de officijs
ca.x.dicit. Fundamentū iuſtitie eſt fides ac con
uentoꝝ cōſtātia z veritas.et li.ij.eiuſdē opis.ca.
uat q; fides. Ideo Ouidi⁹.j.de arte amādi inq;t
Reddite depoſitū:pietas ſua federa ſeruet. Nul
la cñ eſt maior bois glia q; in ꝓmiſſis firma fi
pua laudano. O miſerabilis moderna etas O
vbi vicinoꝝ fidelitas, vbi mercatoꝝ legalitas.

Nunc bñs lachrymoſis tgibo nō nuda:nō ſolen
nio ꝓmiſſio: nō teſteo:nō iuramēto:nō libri:nō
inſtrumēta valēt vt ꝓmiſſa attendant. O inſide
les z gueſe anie:ꝓfecto vos eſt; deteſtes paga
nis đ vitā etnā nō expectabant:et tñ pon⁹ q; fidē
data frāgerēt mortī ſe expoſuerūt.ſic fecit Mar
cus atili⁹ regulus vt refert Tull⁹ in.iij.de offi
cijs.z Valeri⁹ li.j.z Aug.v.de ciui.dei. Sed eō
cijo.z Valeri⁹ li.j.z Aug.v.de ciui.dei. Sed eō
tra faciūt multi tpiani mīra ꝓmittentes et nihil
attendentes.z ꝓter hoc ꝓcedit q; vn⁹ nō credit al
teri. Bit eñ Oraci⁹ epiſtaz li.ij.epiſta.ij. Multa fi
dem ꝓmiſſa leuāt.et Ouidi⁹ in.iij.de faſtis ait.
Tarda venit dictis difficilisq; fides.

Et Lactā in ſuis documentis ꝓter hoc inq;t.
Rem nbi ꝓmiſſam:certam ꝓmittere noli.
Rara fides ideo q;a multi multa loquunt.

Ideo Jacobꝰ Beneuētan⁹ ca.xix.ſui libri inq;t.
Si quid ꝓmiſſum fuerit nbi ſuſcipe raptim
Mens a ꝓpoſito nam reſilire poteſt.

Et.xx.ca.eiuſdē opis dicit
Qui ſpōdent multa:ſoluere pauca ſolēt.

Et ibidem
Quod dare nolueris:nulli ſpondebis amico.
Dedecet hoc cūctos:ꝓcipueq; bonos.
Cū ſpondes aliq̄d:manus ilico verba ſequat.
Buget eñ meritū qui cito ſoluit idem.

Et Rich.in li.đ nuptijs.ca.xxxvij. Quis bon⁹
abſq; fide. Iſti q; q; ñ ſeruāt fidē oibꝰ ſūt exoſi. Bit
eñ Marcialis coc⁹ li.vndiq; ſuſcepto.ca.ij.

Sponſio res vana:ſponſio verſatilis aura
Noli ſpondenti fidere digne nimis.

Et iō ✠ificator fabulaꝝ Eſopi fabla.xxij.inq;t
Expedit in fido non irritare fidem.

Et Ouidi⁹ in li.iij.de ponto.epla.x.exhortans
ad fidelitatē ſeruandam ait.
Quis labor eſt:puram nō temerare fidē.

Sed fidelitatē iſtam raro habēt ſocij in regno
vel dñatu. Bit eñ Lucanus in.j.
Nulla fides regni ſocijs:omiſq; poteſtas
Impatiens cōſortis erit.

Similiter li.x.z ſi.idem inq;t de militibꝰ:in qbꝰ
ſepe inuenit infidelitas.
Nulla fides: pietaſq; viris q castra ſequunt.
Venaleſq; manus:ubi fas vbi maxima merces.

Similiter auari habent paucā fidelitatē. Uñ
Juuenalis.li.j.ſatyra.iij.ait.
Quantū quiſq; ſua numoꝝ ſeruat in arcba.
Tantū habet z fidei

Sed đ bñs ifidelibꝰ inueniunt mīti facientes qđ
inq;t autor in li.de moribꝰ medico ꝓ.ca.xiij.di.
Cū dolet infirmus ꝓmittit ꝓmia multa.
Leſſat ꝓmiſſum cum dolor ipſe perit.

Nolite q; vos ita facere.ſed ſeruate illud qđ in
q;t autor i li.de formula honeſte vite ca.ij. dicēs.
Cū ꝓſideratōe ꝓmitte:z pleni⁹ q; ꝓmiſer; ꝑſta.
Dđ intelligēdū eſt de rebꝰ honeſt;. Bit eñ Amb.
li.iij.de offi.ca.xij. Unuſq;q; nihil ꝓmittat inbo
neſtū:qđ ſi ꝓmiſerit tolerabil⁹ eſt ꝓmiſſum nō

facere q; facere quod turpe ſit. Iſido. q; in ſolilo
quijs li.ij.ca.xxxv.ait. In malis ꝓmiſſis reſcin
de fidē.impia eñ eſt ꝓmiſſio q; ſcelere adimplet.
et in ca.xxxvj.eiuſdē libri inq;t. Nō ſis in vbis fa
cilis:ſed fac bonū qđ ſpopōdiſti. Ođ ſi z vos ege
rino:cotā deo z boibꝰ habebit; gr̄am in pſenti vi
ta z in futuro gl̄iam ſempiternā. Ad quā zc.

Feria q;nta poſt tertiā dñicaz in q;drageſima
de nono z decio ꝑcepto decalogi Ser.xxx. J

Bona facite ſtu

b dia veſtra. Hiere.vij.z in epla occur
rentis ferie. Dicit deus Hiere.xvij.
Prauū eſt cor bois z iſcrutabile q;s
cognoſcet illud. Ego dñs ſcrutās corda z pbās
renes:q; do vnicuiq; ſm opa ſua. Quibꝰ verbis
reprobat opinio q;rundā q; dicerūt q; demones
cognoſcūt cogitatōes boim:pbātes ꝑ dictū Au
guſti.xij.ſup Gen.ad līam q; dicit. Mali angeli
cogitatōes nouerūt.q; mīra p̄dicūt q; nō p̄dice
rent ſi cogitatōes nō nouiſſent. Sed hec opinio
falſa eſt ſm Bonauē.z Rich.in.ij.di.viij. Nam
dupler eſt cognitio. Una certitudinis.et tali cog
nitiōe demones nō p̄nt ꝓſcientiarū ſecreta rima
ri. Alia eſt cognitio ꝓiecturalis q; eſt ꝑ aliq̄s mo
tus ſeu ꝑ aliq̄ ſigna exteriora:et q;b cōiecturaliter
cognoſcunt interiora.l.naturalē.§.in bñs.ff. de
acq.re.do. Et tali cognitiōe demones p̄noſtican
tur z ſepe loquunt vera de interioribꝰ cordis. Et
ita intelligit dictū Auguſt. Uñ de cognitiōe cer
titudinis loq̄ns idē Aug⁹.in li.đ eccleſiaſtic; do
gmatibꝰ: inq;t. Inſenas cogitatōes aīe diabolū
nō videre certi ſum⁹. Multo aūt min⁹ p̄t vn⁹
hō ſcire ſecreta cordis alteri⁹.vñ Aug⁹.in q;dam
ſermone inq;t. Nemo ſcit q;d agat in boie niſi ſpi
ritus bois q; in ipſo eſt. Ur̄ aūt angeli boni co
gnoſcāt ſecreta, licet Hermes in li.q;e fecit đ q;
tuor materijs dixerit q; ſic:tñ in ꝓtariū eſt veri
tas vt ꝓbat Tho.in.j. pte ſūme.q.lvij.z i.q.ſcrip
to.di.viij.ar.v.et oēs theologi in.iij.ſen.di. viij
Ubi ꝓcludūt q; cogitatiōes intrinſece cognoſcū
tur a ſolo deo ꝓpria virtute. Ipſi eñ nihil eſt ab
ſcōditū vt bñ ad Heb.iij.vbi đr:. Oia nuda z ap
ta ſunt oculis dei. Et.j. Jobis.xij.đr:. Maior eſt
deus corde nro z oia nouit.et.xxxij.diſt.c. crude
liſcāt.ſcptū eſt. Secreto ꝓ cognitor: z iudex eſt de⁹.
Job q;s ſui libri.xlij.ca.ait deo. Scio q; oia po
teſ z nulla te lateat cogitatio. Et Eccl.vij.đr:. Nō
te iuſtifices añ deū:q; agnitor cordis ipſe eſt. Et
Pſ.xciij.dicit. Dñs ſcit cogitatiōes boim. Et.j.
Paral.penul.ſcribit. Omnia corda ſcrutat do
minus z vniuerſas mētiū cogitatiōes intelligit.
Seneca etiā ad Lucillū inq;t. Quid ꝑdeſt aliq̄d
ab boie eſſe ſecretū. nihil deo clauſum eſt: ipſe co
gitationibꝰ nris interuenit. ſic interuenit dico vt
nunq; inde diſcedat. Et quibꝰ omnibus depbē
dimus quāta ſit illoꝝ furoris q; gaudēt delin

quātes ab hominibus nō videri:nec cogitāt deꝰ
um oīm ſecretoꝝ oīmq; cordiū eſſe inſpectorem.
Unde et poeta Ouidi⁹ in.iij.Metha.ait. Aſpi
ciunt oculis ſuperi mortalia iuſti. Et ideo bene
dicunt verba ꝓpoſita Bona facite zc. Qua ex re
in boc ſermone tractabimus de duobꝰ vitijs
preceptis decalogi: in quibꝰ ꝓbibetur voluntas
animi inordinata. Unde duas eñ ꝓſideratiōes
faciemus. Prima erit de nono ꝑcepto. Secun
da erit de decimo.

Pare prima huius ſermonis:vbi ponit ex
poſitio noni ꝑcepti. K

c Irca declarationez iſtoꝝ ꝑceptoꝝ ar
guunt q;dam q; male loquūt Auguſti
nus ſup illa vba Pſalmiſte Lex dñi
immaculata.vbi inq;t. Lex.l.vetus p⁹
bibet manū non animū. qđ expſſe videt falſum
er bñs duobꝰ ꝑceptis:in quibus ꝓbibet concu
piſcentia mala animi. Reſpondet ſm Alexā. de
ales in.iij.ꝑte ſūme.in tractatu de nono z decio
ꝑcepto.q.iij.et Petrū Jobis ſup Matth.v.ca.
q; verū eſt legē etnā veterē ꝓbibere malā cōcupiſ
ſcentiā cordis. Unde dicit Aug⁹.in li.xxra Fau
ſtū.q; pene omnia que monuit z docuit ſiue ꝑce
pit chriſtus inueniunt etiam in veteribꝰ libris.
Sed quia non bene intelligebant iudei:aperu
it illa dñs in euangelio quod eſt ſupabundans
ipſi legi in generalitate ꝓbitōis z exꝑſſione. et ſic
Auguſtini verba intelligunt vbi ſupra. vicz q;
lex non ꝓbibet ita exꝑſſe z clare omnes malas
cordis cōcupiſcentias: nec eas ita ſtricte repmit
ſicut euangelium. Quia aūt concupiſcētia animi
mala ꝓbibeat a lege veteri:declarat apoſtolus
ad Rom.vij.di. Concupiſcētiā neſciebā eſſe pec
catum niſi lex diceret. Non cōcupiſces. Et Eccl.
xiij.dicit ſapiens. Fili poſt cōcupiſcentias tuas
non eas. Non ſolum aūt ꝑ legem ſed etiam per
paganos ꝓbibita eſt cōcupiſcentia. Unde Brikto
rius.ij. Poli.ca.iij.inquit. Magis oportet cō
cupiſcentias regulare q; ſubſtātias. et Oraci⁹ in
epiſtis inquit. Sperne voluptates: nocet apta do
lore voluptas. et Tull⁹ in arte veteri li.j. in ꝓbe
mio ait. Ceca z temeraria eſt dñatrix animi cu
piditas. Ideo Ouidi⁹ in.j. de remedio amoris
dicit. Dānoſas boies nō cōcupiſcite curas. Con
cludendū eſt ergo q; concupiſcentie male animi
maleq; cogitationes multū deo diſplicent. Uñ
Prouer.xv. dicitur. Abominatio dñi cogitatio
nes male. Et Sap.j. dicit. Peruerſe cogitatōes
ſeparant a deo. et Prouerb.vj. ſcriptum eſt. De
us odit cor machinās cogitationes peſſimas.
Et Iſaie.j. inquit deus. Auferte malum cogita
tionum veſtrarum ab oculis meis. Et.lv.ca. eiuſ
dem libri inquit. Derelinquat impius vias ſu
as:et vir iniquus cogitationes ſuas. et Hiere.
mie.iij.ca.iiij.z. Uſq; ait quo morabunt in te co
gitationes nocte. Et Zacha.j. air. Conuertimini
de vijs veſtris et cogitatōibꝰ veſtris peſſimis.

er Matth.xi. dixit qđo pdicōr. Quid cogitat̄ L
mala in cordibo vestris.

Ed sciendū est fm Tho.in.q.5 ar.2 dist.
s xxxv.q.ar.et in.iij. dist.xi.ar.iij. r.j.q.q.
lxv.ar.viij.et Alex.de Ales i.ij.qte sūme
in tractatu de dimissionibo pcōr q triplex est cogit̄
tatio. Una est naturalis q̄ dō cogitat ea ad q̄ na
turaliť inclinat. vt si q̄s sincere cogitat de poru:
aut grauat̄ homo cogitat de dormitōe z hmōi
et in talibo cogitatiōibo non est pcm̄ q: et hūo q̄
et in talibo cogitatiōibo non est pcm̄ q: et hūo q̄
ſiliunt a natura nec laudamur nec vituperamur
ſiliunt a natura nec laudamur nec vituperamur
in q̄. Ethi. Secūa cogitatio ē grē: cū q̄s cogitat bn̄
facere. et hec est bona z meritoria cogitatio z in
facere. et hec est bona z meritoria cogitatio z in
fundit̄a deo in aīa nr̄a: vt inq̄t Aug⁹. in li. de p̄
fundit̄a deo in aīa nr̄a: vt inq̄t Aug⁹. in li. de p̄
destinatōe sctōr. Tercia cogitatio est culpe: q̄n̄
destinatōe sctōr. Tercia cogitatio est culpe: q̄n̄
q̄s cogitat de pcō aliq̄. et hoc pōt fieri aliq̄n̄ me
q̄s cogitat de pcō aliq̄. et hoc pōt fieri aliq̄n̄ me
ritorie: vt cū q̄s cogitat pcā sua vt deplōs cōte
ritorie: vt cū q̄s cogitat pcā sua vt deplōs cōte
rat̄ z doleat. sicut faciebat Ezechias dicēs illud
rat̄ z doleat. sicut faciebat Ezechias dicēs illud
q̄d bī Ysaie.xxxviij.ca. Recogitabo tibi oēs an
q̄d bī Ysaie.xxxviij.ca. Recogitabo tibi oēs an
nos meos in amaritudine aīe mee. Silr est me
nos meos in amaritudine aīe mee. Silr est me
ritoria talis cogitatio q̄n̄ bn̄s p̄dicare vel ꝓfessi
ritoria talis cogitatio q̄n̄ bn̄s p̄dicare vel ꝓfessi
ones audire de pcīs cogitat vt cognoscat q̄lia
ones audire de pcīs cogitat vt cognoscat q̄lia
sint: mortalia vel venialia: vt postea possit ea de
sint: mortalia vel venialia: vt postea possit ea de
testari vel punire. Aliq̄n̄ cogitatio pcī est venia
testari vel punire. Aliq̄n̄ cogitatio pcī est venia
le pcm̄: q̄n̄ q̄s cogitat de illis cū aliq̄li delecta
le pcm̄: q̄n̄ q̄s cogitat de illis cū aliq̄li delecta
tione: nō tn̄ cū pposito nec cū deliberatōe. sed po
tione: nō tn̄ cū pposito nec cū deliberatōe. sed po
tius cū q̄dā surreptōe. nō em̄ est tūc pcm̄ mor
tius cū q̄dā surreptōe. nō em̄ est tūc pcm̄ mor
tale sed veniale cm̄: vt dicit Alex. ō ales in. iij. qte
tale sed veniale cm̄: vt dicit Alex. ō ales in. iij. qte
sūme sup hoc p̄cepto. z Aug⁹. sup Gen̄. Nō solū
sūme sup hoc p̄cepto. z Aug⁹. sup Gen̄. Nō solū
aūt est pcm̄ veniale cogitatio talis cū aliq̄li sen
aūt est pcm̄ veniale cogitatio talis cū aliq̄li sen
sualitate. sed etiā q̄libet rēptatio carnis cū ao cō
sualitate. sed etiā q̄libet rēptatio carnis cū ao cō
motione fm magm in.q. dist.xxj. et ibi dīs Bo
motione fm magm in.q. dist.xxj. et ibi dīs Bo
nauc. in q̄stionibo sūalibo. Oēq̄ aūt talis cogita
nauc. in q̄stionibo sūalibo. Oēq̄ aūt talis cogita
tio est pcm̄ mortale: vt q̄n̄ q̄s cogitat talia pcā
tio est pcm̄ mortale: vt q̄n̄ q̄s cogitat talia pcā
cū cōsensu deliberato z delectatōe ac cōplacētia
cū cōsensu deliberato z delectatōe ac cōplacētia
pcī mortalis. Et q̄uis nō sequat actꝰ nā volun
pcī mortalis. Et q̄uis nō sequat actꝰ nā volun
tas deperuasi z maculā interi⁹. vñ dicit glo. su
tas deperuasi z maculā interi⁹. vñ dicit glo. su
per Leui.xv. Cogitatiōes z delectatiōes q̄uis
per Leui.xv. Cogitatiōes z delectatiōes q̄uis
nō cōpleant: apud deū p facī habent z puniun
nō cōpleant: apud deū p facī habent z puniun
tur. q̄rca grauc periculū imīnet hūo q̄ nullā con
tur. q̄rca grauc periculū imīnet hūo q̄ nullā con
scientiā sibi facūt de cogitatiōibo turpibo z imū
scientiā sibi facūt de cogitatiōibo turpibo z imū
dis. Idarco seruandū est illud Hiero. ꝓsiliū ad
dis. Idarco seruandū est illud Hiero. ꝓsiliū ad
Demetriadē v̄ginē di. Oim operꝫ z cogitationū
Demetriadē v̄ginē di. Oim operꝫ z cogitationū
tuarꝫ speculatorē tuū deū crede. Ideo caue ne q̄d
tuarꝫ speculatorē tuū deū crede. Ideo caue ne q̄d
loq̄ris aut cogites q̄s oculos diuine maiestat̄ of
loq̄ris aut cogites q̄s oculos diuine maiestat̄ of
fendat. M
fendat. M

v Taūt possit̄ notias cogitatiōes declia
v Taūt possit̄ notias cogitatiōes declia
re: aliq̄ vob remedia tradere volo. Pri
re: aliq̄ vob remedia tradere volo. Pri
mū g remediū est exercitatio: aut i lectiōe aut in
mū g remediū est exercitatio: aut i lectiōe aut in
oratiōne: aut i corpali occupatiōe. vñ Hiero. ad sal
oratiōne: aut i corpali occupatiōe. vñ Hiero. ad sal
uinū scribēs inq̄t. Sp in manibo tuis diuina sit
uinū scribēs inq̄t. Sp in manibo tuis diuina sit
lectio z eaz crebe oratiōes vt oim cogitationū sa
lectio z eaz crebe oratiōes vt oim cogitationū sa
gitte dyabolice ētie puri solerti huiusce modi cli
gitte dyabolice ētie puri solerti huiusce modi cli
peo repellant. Et idem ad Rusticū monachū. z
peo repellant. Et idem ad Rusticū monachū. z
bī de ꝓse. di. v. c. nunq̄. dicit. Sp aliq̄d boni faci
bī de ꝓse. di. v. c. nunq̄. dicit. Sp aliq̄d boni faci
mentia dē virginē itez ait. Nec ideo tibi ab opere
mentia dē virginē itez ait. Nec ideo tibi ab opere
cessandū est q: deo ꝓpicio nulla redigito. sed iō
cessandū est q: deo ꝓpicio nulla redigito. sed iō
cū otio laborandū vt p occasionē otio nil aliud
cū otio laborandū vt p occasionē otio nil aliud
cogiteo nisi q̄ ad dñi ḡmer seruitutē. Dicit q̄z
cogiteo nisi q̄ ad dñi ḡmer seruitutē. Dicit q̄z
Rich. i. iiij. sen. dist. xxvj. ar. iij. q. ij. q. mortu carn
Rich. i. iiij. sen. dist. xxvj. ar. iij. q. ij. q. mortu carn
nalis ꝓcupiscētie efficacius pōt rpari p exercitiū
nalis ꝓcupiscētie efficacius pōt rpari p exercitiū
meditationū z affectionū spūaliū z dezultatio
meditationū z affectionū spūaliū z dezultatio
nē celestiū ac macerationē corpis q̄z p mīmoni
nē celestiū ac macerationē corpis q̄z p mīmoni
alē ꝓcubitū. Q aūt rēptatōes carnales p orōnē
alē ꝓcubitū. Q aūt rēptatōes carnales p orōnē
Bit ei apl's. j. Lor. xv. Corrūpūt bonos mores
Bit ei apl's. j. Lor. xv. Corrūpūt bonos mores
colloq̄a pua. Oō ruetrice ait moranari⁹ in luna
colloq̄a pua. Oō ruetrice ait moranari⁹ in luna
celeri. c. xvj. di. Turpia sinceros corrūpūt famia
celeri. c. xvj. di. Turpia sinceros corrūpūt famia
mores. z Arest. vij. Poli. ait. Exēplo dicere de fa
mores. z Arest. vij. Poli. ait. Exēplo dicere de fa
cili q̄dcūq̄z turpiū fit et ipm facere. Hiero. q̄z in
cili q̄dcūq̄z turpiū fit et ipm facere. Hiero. q̄z in
epitaphio sctē Paule dr. Immundicia vl' turpe
epitaphio sctē Paule dr. Immundicia vl' turpe
v̄bū atq̄z lasciuū nunq̄z est ō ore xp̄iani p̄ferēdū
v̄bū atq̄z lasciuū nunq̄z est ō ore xp̄iani p̄ferēdū
q̄bo signis libidinosus ani⁹ oñdit. Isocrates ēt i
q̄bo signis libidinosus ani⁹ oñdit. Isocrates ēt i
exhortatiōibo suis inq̄t ca. ij. Que nephas ē age
exhortatiōibo suis inq̄t ca. ij. Que nephas ē age
re: eadē neq̄z fari bonū cristicos. Et auctor libri ō
re: eadē neq̄z fari bonū cristicos. Et auctor libri ō
formula honeste vite. iij. ca. inq̄t. A v̄bis turpibo
formula honeste vite. iij. ca. inq̄t. A v̄bis turpibo
abstineto. q: licēcia cor ipudēcia nutrit. Autor q̄
abstineto. q: licēcia cor ipudēcia nutrit. Autor q̄
q̄z libri q̄ dr facet⁹. c. ij. ait. Maria rusticitas tur
q̄z libri q̄ dr facet⁹. c. ij. ait. Maria rusticitas tur
pia v̄ba loq̄. Scōs oēt euitari auditiones rerū
pia v̄ba loq̄. Scōs oēt euitari auditiones rerū
turpiū. Bit ei Jsid. li. ij. solilo. ca. xxxj. Facile agit
turpiū. Bit ei Jsid. li. ij. solilo. ca. xxxj. Facile agit
q̄s libenē audit. Un Seneca ad Lucillū ep̄la. xc
q̄s libenē audit. Un Seneca ad Lucillū ep̄la. xc
li. xix. ep̄la. viij. inq̄t. Ubicūq̄z vider̄ orōnez cor
li. xix. ep̄la. viij. inq̄t. Ubicūq̄z vider̄ orōnez cor
ruptā placere: ibi q̄z z mores a recto declinasse nō
ruptā placere: ibi q̄z z mores a recto declinasse nō
erit dubiū. Tercio euitari dr occasio tēptatiōis
erit dubiū. Tercio euitari dr occasio tēptatiōis
z male cogitatiōis vt ē inspectio. Bit em̄ Ouidi⁹
z male cogitatiōis vt ē inspectio. Bit em̄ Ouidi⁹
li. ij. ō remc. amoris. Nō facile ē visa thaur retī
li. ij. ō remc. amoris. Nō facile ē visa thaur retī
nere iuuēca. Fort̄ equ⁹ vise sp adurit eq̄. Jtē col
nere iuuēca. Fort̄ equ⁹ vise sp adurit eq̄. Jtē col
locutio z freq̄ntatio cū ꝓsonis et q̄bo p̄t oriri ma
locutio z freq̄ntatio cū ꝓsonis et q̄bo p̄t oriri ma
la cogitatio z missio mūer atq̄z cohabitatio. vñ
la cogitatio z missio mūer atq̄z cohabitatio. vñ
Gen̄. xix. dr de Loth. Nō stes in oi loco circa re
Gen̄. xix. dr de Loth. Nō stes in oi loco circa re
gionē sed i mōte saluū te fac. Terciū remediū p̄n
gionē sed i mōte saluū te fac. Terciū remediū p̄n
cipale est refrenatio sensualitat̄ iuxta illō apl's. j.
cipale est refrenatio sensualitat̄ iuxta illō apl's. j.
Cor. ix. Castigo corp⁹ meū z i seruitutē redigo: ne
Cor. ix. Castigo corp⁹ meū z i seruitutē redigo: ne
forte cum aliis p̄dicauerim ipe reprobus efficiar.
forte cum aliis p̄dicauerim ipe reprobus efficiar.
Quartū remediū ē repulsio cogitationuz i p̄mo
Quartū remediū ē repulsio cogitationuz i p̄mo
motu. Bit em̄ Hiero ad Eustochiū. Nolo sinas
motu. Bit em̄ Hiero ad Eustochiū. Nolo sinas
cogitatiōes crescere. Nihil in te babilonicū vl' cō
cogitatiōes crescere. Nihil in te babilonicū vl' cō
fusiōis adolescat: dū pu⁹ē bost̄ inēffice. neq̄tia di
fusiōis adolescat: dū pu⁹ē bost̄ inēffice. neq̄tia di
dak in semie. q: em̄ ip̄ossibile est in sensu homis
dak in semie. q: em̄ ip̄ossibile est in sensu homis
nō irruere motū medullaz calore. Ille laudak:
nō irruere motū medullaz calore. Ille laudak:
ille p̄dicak bn̄s q̄ stati vt cepint inēffici cogitat⁹
ille p̄dicak bn̄s q̄ stati vt cepint inēffici cogitat⁹
z allidit eos ad petrā. petra āt erat xp̄s. N
z allidit eos ad petrā. petra āt erat xp̄s. N

e Liēdū ergo q̄ rēpsentatiōes diabolice re
e Liēdū ergo q̄ rēpsentatiōes diabolice re
rū turpiū q̄n̄ nob submittit inimic⁹: nō
rū turpiū q̄n̄ nob submittit inimic⁹: nō
coinq̄nāt aiaz nr̄az si nob displiceāt. Bit
coinq̄nāt aiaz nr̄az si nob displiceāt. Bit
em̄ Grei moral'. Cogitatio q̄ntūcūq̄z imūda sic
em̄ Grei moral'. Cogitatio q̄ntūcūq̄z imūda sic
nūq̄z mētē polluit cū rō nō ꝓsentit. Et pōt intelli
nūq̄z mētē polluit cū rō nō ꝓsentit. Et pōt intelli
gi de pollutiōe pcī mortal'. q: nunq̄z est peccatū
gi de pollutiōe pcī mortal'. q: nunq̄z est peccatū
mortale nisi q̄s cōsentiat expresse vel interpretative
mortale nisi q̄s cōsentiat expresse vel interpretative
vt infra videbit. Si vo sensualitas aliq̄lit̄ dele
vt infra videbit. Si vo sensualitas aliq̄lit̄ dele
ctet et illa z nō fiat debita reſistentia: est solū ve
ctet et illa z nō fiat debita reſistentia: est solū ve
niale pcm̄: cū ratio non ꝓsentit. si vo fiat debita
niale pcm̄: cū ratio non ꝓsentit. si vo fiat debita
reſistentia z oino displiceat: nō est aliq̄s pcm̄. de

pcni. dist. ij. §. ecōtra. Nō em̄ est in prāte nr̄a tene
pcni. dist. ij. §. ecōtra. Nō em̄ est in prāte nr̄a tene
re ne demones nobis faciāt tales rēpsentatiōes
re ne demones nobis faciāt tales rēpsentatiōes
vt inq̄t Aug⁹. in li. ij. ꝓ Julianū. Et ideo beatus
vt inq̄t Aug⁹. in li. ij. ꝓ Julianū. Et ideo beatus
Egidi⁹ socius Fr̄ancisci dicebat: q̄ sicut non pōt
Egidi⁹ socius Fr̄ancisci dicebat: q̄ sicut non pōt
teneri vētus: ita nec rēpsentatiōes diabolice. sed
teneri vētus: ita nec rēpsentatiōes diabolice. sed
oportet nos esse solliciros ad eas ejiciēdū: vt in
oportet nos esse solliciros ad eas ejiciēdū: vt in
q̄t Aug⁹. in sermone de cogitationibo. Et ad hoc
q̄t Aug⁹. in sermone de cogitationibo. Et ad hoc
exhortat nos sapiēs Prouer. iij. d. Oi custodia
exhortat nos sapiēs Prouer. iij. d. Oi custodia
et diligētia serua cor tuū. De corde em̄ exeūt cogi
et diligētia serua cor tuū. De corde em̄ exeūt cogi
tatiōes male z omnia facinora: vt inq̄t saluator
tatiōes male z omnia facinora: vt inq̄t saluator
Matth. xv. Jdeo dr de ꝓse. di. v. c. nihil. Nihil p
Matth. xv. Jdeo dr de ꝓse. di. v. c. nihil. Nihil p
dest homi ieiunare et orare ac alia bona facere:
dest homi ieiunare et orare ac alia bona facere:
nisi mēs ab inīcrate reuocet. et Sap. j. ca. dr. In
nisi mēs ab inīcrate reuocet. et Sap. j. ca. dr. In
cogitatiōibo impi erit interrogatio. s. in die iudi
cogitatiōibo impi erit interrogatio. s. in die iudi
cij. Si aūt forteo fuerim⁹ pugnādo ꝑ diabolu
cij. Si aūt forteo fuerim⁹ pugnādo ꝑ diabolu
et resistēdo cogitatiōibo malis: maximū p̄miū cō
et resistēdo cogitatiōibo malis: maximū p̄miū cō
sequemur. Jac. em̄. j. ca. septum est. Beūs vir q̄
sequemur. Jac. em̄. j. ca. septum est. Beūs vir q̄
suffert tēptationē. i. fortiter ꝑ eā pugnat: qm̄ cuz
suffert tēptationē. i. fortiter ꝑ eā pugnat: qm̄ cuz
pbat⁹ fuerit accipiet coronā vite quā repromisit
pbat⁹ fuerit accipiet coronā vite quā repromisit
deus diligentibo se. O
deus diligentibo se. O

Ed vt iā ad meliorē declarationē hui⁹ p̄
Ed vt iā ad meliorē declarationē hui⁹ p̄
e cepti veniam⁹ Sciendū est fm Alexā. de
e cepti veniam⁹ Sciendū est fm Alexā. de
ales i. iij. qte sūme sup B p̄cepto. et Rich.
ales i. iij. qte sūme sup B p̄cepto. et Rich.
nr̄m in. iij. di. xl. ar. j. q. iij. q. ista duo vltima p̄ce
nr̄m in. iij. di. xl. ar. j. q. iij. q. ista duo vltima p̄ce
pta decalogi. s. Nō ꝓcupisces vxorē primi tui. et
pta decalogi. s. Nō ꝓcupisces vxorē primi tui. et
Nō cōcupisces rē primi tui: q̄ habent Exo. xx. q̄z
Nō cōcupisces rē primi tui: q̄ habent Exo. xx. q̄z
uis sint vnū pcm̄ cū pcīs sexti z septimi p̄cepti
uis sint vnū pcm̄ cū pcīs sexti z septimi p̄cepti
referēdo singula singul'q̄tum ad radicē. i. ad li
referēdo singula singul'q̄tum ad radicē. i. ad li
bidinē et intentionē. duo em̄ sunt in effectu deor
bidinē et intentionē. duo em̄ sunt in effectu deor
dinatiōis. Jdeo sicut sexto p̄cepto decalogi, pbi
dinatiōis. Jdeo sicut sexto p̄cepto decalogi, pbi
bet actꝰ exteriot mechie: ita p̄cepto nono, pbibet
bet actꝰ exteriot mechie: ita p̄cepto nono, pbibet
actꝰ interiot ꝓcupiscētie, put est in cōsensu rōnis.
actꝰ interiot ꝓcupiscētie, put est in cōsensu rōnis.
put aūt est in p̄mo motu. s. suggestiōe vl' delecta
put aūt est in p̄mo motu. s. suggestiōe vl' delecta
tione, pbibet nō simpl'r sed fm q̄d. Silr sicut se
tione, pbibet nō simpl'r sed fm q̄d. Silr sicut se
ptimo p̄cepto decalogi, pbibet actꝰ exteriot furādi
ptimo p̄cepto decalogi, pbibet actꝰ exteriot furādi
ta decimo, pbibet oīs ꝓcupiscētia inordinata rei
ta decimo, pbibet oīs ꝓcupiscētia inordinata rei
aliene cū cōsensu rōnis. Ut aūt melius intelligat
aliene cū cōsensu rōnis. Ut aūt melius intelligat
pbibitio hui⁹ noni p̄cepti. s. nō cōcupisces vxorē
pbibitio hui⁹ noni p̄cepti. s. nō cōcupisces vxorē
primi tui Sciendū est fm Alex. de ales vbi ō. et
primi tui Sciendū est fm Alex. de ales vbi ō. et
sctōr Bonauē. in. iij. sen. dist. xl. q. pōt exponi tri
sctōr Bonauē. in. iij. sen. dist. xl. q. pōt exponi tri
pliciter. Primo: nō ꝓcupisces. s. actue. z ita refer
pliciter. Primo: nō ꝓcupisces. s. actue. z ita refer
tur ad mulierē sicut ad virū. sed locutio facta fu
tur ad mulierē sicut ad virū. sed locutio facta fu
it viro: q: est caput mulier̄. j. Lor. xi. z in c. cum
it viro: q: est caput mulier̄. j. Lor. xi. z in c. cum
caput. xxxij. q. v. et c. duo pueri. de desponsa. ipu.
caput. xxxij. q. v. et c. duo pueri. de desponsa. ipu.
Et hoc p̄ceptū de nō desiderādo pcm̄ luxurie cō
Et hoc p̄ceptū de nō desiderādo pcm̄ luxurie cō
mittere: cōfirmat saluator Matth. v. forte uo lo
mittere: cōfirmat saluator Matth. v. forte uo lo
quēs z dicēs. Qui viderit mulierē ad ꝓcupiscen
quēs z dicēs. Qui viderit mulierē ad ꝓcupiscen
dā eā: ita mechat⁹ est eā in corde suo. Sup q̄ ver
dā eā: ita mechat⁹ est eā in corde suo. Sup q̄ ver
ba inq̄t Aug⁹. Nō ait: q̄ cōcupierit. sed: q̄ viderit
ba inq̄t Aug⁹. Nō ait: q̄ cōcupierit. sed: q̄ viderit
ad ꝓcupiscēdū. i. ex hoc fine attēdit vt eā concupi
ad ꝓcupiscēdū. i. ex hoc fine attēdit vt eā concupi
scat. Hoc em̄ est plene cōsentire libidini. Ex q̄bo
scat. Hoc em̄ est plene cōsentire libidini. Ex q̄bo
cōcludit q̄ nō solū peccat mortaliter q̄ aspicit cū
cōcludit q̄ nō solū peccat mortaliter q̄ aspicit cū
mala intentiōe peccādi: sed etiā q̄ aspicit vt possit
mala intentiōe peccādi: sed etiā q̄ aspicit vt possit
cōcupiscere. et ō si cū cōsensu rōnis facit. Scien
cōcupiscere. et ō si cū cōsensu rōnis facit. Scien
dū q̄z fm Alexan. de ales vbi ō. q̄ visus accipit
dū q̄z fm Alexan. de ales vbi ō. q̄ visus accipit
hic p oi motu q̄ est ad delectatiōez luxurie. et nō
hic p oi motu q̄ est ad delectatiōez luxurie. et nō
solū corpalis sed etiā interior q̄ est in ꝓcupiscen
solū corpalis sed etiā interior q̄ est in ꝓcupiscen
tia: fm Bedā sup Matth. Et fm hāc exposito
tia: fm Bedā sup Matth. Et fm hāc exposito
nē videre ad cōcupiscēdū est intendere seu ꝓsenti
nē videre ad cōcupiscēdū est intendere seu ꝓsenti
re q̄cūq̄ mō ad luxuriā. Et ideo nō solū intelligit
re q̄cūq̄ mō ad luxuriā. Et ideo nō solū intelligit
de visu oculoz corpalū: sed etiā de visione cogita
de visu oculoz corpalū: sed etiā de visione cogita
tionis. Et ita intelligit q̄s dicit Lbr̄ sup Mat
tionis. Et ita intelligit q̄s dicit Lbr̄ sup Mat
theū ingens. Qui oculis inconuenientibo aspexerit
theū ingens. Qui oculis inconuenientibo aspexerit
mulierē mechus est cōplet⁹. Et illis Trenoz. iij.
mulierē mechus est cōplet⁹. Et illis Trenoz. iij.
Oculus meꝰ depdatus est aiaz meā. et Job. cum
Oculus meꝰ depdatus est aiaz meā. et Job. cum
pepigi fedus cū oculis meis vt nec q̄dē cogitaz
pepigi fedus cū oculis meis vt nec q̄dē cogitaz
rē de v̄gine. Ubi inq̄t Greg. Nō licet intueri q̄s
rē de v̄gine. Ubi inq̄t Greg. Nō licet intueri q̄s
nō licet ꝓcupiscere. Sctm em̄ Alex. de Ales vbi
nō licet ꝓcupiscere. Sctm em̄ Alex. de Ales vbi
ō. oia p̄dicta bñt intelligi: q̄n̄ exteriori visui vl' in
ō. oia p̄dicta bñt intelligi: q̄n̄ exteriori visui vl' in
teriori rēpsentationi ꝓuēta est intentio siue ꝓsen
teriori rēpsentationi ꝓuēta est intentio siue ꝓsen
sus mechandi. Que oia ꝓfirmat glo. ordinaria
sus mechandi. Que oia ꝓfirmat glo. ordinaria
ibidē di. Qui videric mulierē ad ꝓcupiscendū ea
ibidē di. Qui videric mulierē ad ꝓcupiscendū ea
id est vt trāseat in affectū cordis: vt facere dispo
id est vt trāseat in affectū cordis: vt facere dispo
nat vbi nō deest voluntas sed facultas. Sciendū
nat vbi nō deest voluntas sed facultas. Sciendū
q̄z q̄ talis pcī est ꝓcupiscētia q̄lis species est ipm
q̄z q̄ talis pcī est ꝓcupiscētia q̄lis species est ipm
pcm̄ q̄ desiderat cōmitti. Bit em̄ Amb. in li. de
pcm̄ q̄ desiderat cōmitti. Bit em̄ Amb. in li. de
offi. q̄ intētio opi nomē iponit. Qui g̃ desiderat
offi. q̄ intētio opi nomē iponit. Qui g̃ desiderat
pcm̄ sodomiticū cōmittere dicet sodomita. et q̄
pcm̄ sodomiticū cōmittere dicet sodomita. et q̄
cōcupiscit cōmittere pcm̄ fornicationis cōiugata: adulterii
cōcupiscit cōmittere pcm̄ fornicationis cōiugata: adulterii
mētale cōmittit. et sic de singulis speciebo luxurie
mētale cōmittit. et sic de singulis speciebo luxurie
Et ideo oportet specifice ꝓfiteri tales ꝓcupiscen
Et ideo oportet specifice ꝓfiteri tales ꝓcupiscen
tias cū debitā circūstātijs q̄n̄ fuerūt cū deliberā
tias cū debitā circūstātijs q̄n̄ fuerūt cū deliberā
tiōe z cū ꝓsensu rōnis. Nā toties peccauit mor
tiōe z cū ꝓsensu rōnis. Nā toties peccauit mor
taliter q̄ties talia cōcupiuit: fact̄ aliq̄bo interuall
taliter q̄ties talia cōcupiuit: fact̄ aliq̄bo interuall
pis: erit solū vnū pcm̄ mortale: sed tāto grauio
pis: erit solū vnū pcm̄ mortale: sed tāto grauio
us q̄nto diu⁹ in eo p̄seuerat. Jtē si mutauit cō
us q̄nto diu⁹ in eo p̄seuerat. Jtē si mutauit cō
gitationē de vna ꝑsona ad aliā vel de vna specie
gitationē de vna ꝑsona ad aliā vel de vna specie
ad aliā speciē etiā cū eadē ꝑsona: sp de nouo pec
ad aliā speciē etiā cū eadē ꝑsona: sp de nouo pec
cauit mortal'r. Un si centū mlieres videat vnā
cauit mortal'r. Un si centū mlieres videat vnā
post aliā z singulatim eas deliberate cōcupiscē
post aliā z singulatim eas deliberate cōcupiscē
ret ad peccandū: toties mortaliť peccaret. Sed si
ret ad peccandū: toties mortaliť peccaret. Sed si
vna cogitatiōe omnes appeteret: vnū solū pcm̄
vna cogitatiōe omnes appeteret: vnū solū pcm̄
mortale esset hūo in se tot pctōz deformitate q̄z
mortale esset hūo in se tot pctōz deformitate q̄z
mulieres cōcupiuit. Faciūt ad hec notata p Jo.
mulieres cōcupiuit. Faciūt ad hec notata p Jo.
an. i regla Delicrū. ō reg. iu. li. vj. i mercu. z q̄ no
an. i regla Delicrū. ō reg. iu. li. vj. i mercu. z q̄ no
rant. ff. ad. l. aq. l. illō. z. ff. de pua. delic. l. ij. Cōfir
rant. ff. ad. l. aq. l. illō. z. ff. de pua. delic. l. ij. Cōfir
mat etiā p̄dicta vicz q̄ totiēs peccat mortaliť q̄
mat etiā p̄dicta vicz q̄ totiēs peccat mortaliť q̄
tiēs ō sideral cōmitti b pcm̄. q: volūtas p facto
tiēs ō sideral cōmitti b pcm̄. q: volūtas p facto
reputat. de peni. di. j. c. piculose. z c. in q̄cū q. et c.
reputat. de peni. di. j. c. piculose. z c. in q̄cū q. et c.
cōuertimini. Un glo. sup illud. Dirī ꝓhebor zc.
cōuertimini. Un glo. sup illud. Dirī ꝓhebor zc.
inq̄t. Volūtas p opatiōe reputat. P
inq̄t. Volūtas p opatiōe reputat. P

Ecūdo exponit̄ b p̄ceptū Nō cōcupisces
Ecūdo exponit̄ b p̄ceptū Nō cōcupisces
s sez passiue. q. d. Non appetas desiderari
s sez passiue. q. d. Non appetas desiderari
sic mlti faciūt: q̄ licet alios nō ꝓcupiscāt
sic mlti faciūt: q̄ licet alios nō ꝓcupiscāt
mī volūt ab aliis ꝓcupisci: z iō se lauāt z adornāt
mī volūt ab aliis ꝓcupisci: z iō se lauāt z adornāt
ad hūc finē. sicut mlte mulieres faciūt hūo nīs
ad hūc finē. sicut mlte mulieres faciūt hūo nīs
tpibo: causaz ruine mlt̄ dātes cōtra q̄s dr Aplus
tpibo: causaz ruine mlt̄ dātes cōtra q̄s dr Aplus
ij. Lor. vj. Nemi dātes vllā offensiōez. Et salua
ij. Lor. vj. Nemi dātes vllā offensiōez. Et salua
tor nr̄ Mat. xviij. Ue mūdo a scādalis. z ibidem
tor nr̄ Mat. xviij. Ue mūdo a scādalis. z ibidem
inquit. Ue homi illi p quem scandalū venit. Et
inquit. Ue homi illi p quem scandalū venit. Et
itez. Si oculus tuꝰ scandalisat te: z si manꝰ tua
itez. Si oculus tuꝰ scandalisat te: z si manꝰ tua
vel pes tuꝰ scādalisat te: erue eum z p̄jce abs te
vel pes tuꝰ scādalisat te: erue eum z p̄jce abs te
Pro q̄z declaratiōe sciendū q̄ dupler est scāda
Pro q̄z declaratiōe sciendū q̄ dupler est scāda
lū fm Tho. ij. ij. q. xliij. z Richar. i. iij. di. xxxiij
lū fm Tho. ij. ij. q. xliij. z Richar. i. iij. di. xxxiij
vicz scandalū passiuuz. et scandalum actiuum.
vicz scandalū passiuuz. et scandalum actiuum.

Scandalū passiuū est qñ aliqs scandalisat sine rōne r ei nō dat aliq occasio scādali. Et nunc aut qs scandalisat ex malicia voles impedire bonū Et hoc est scādalū pharisco⁹ q̄ scādalisabant de doctrina xp̄i. r tale scādalū est prēmendū. Unū sal uator ñ curāns ō scādalo pharisco⁹ dixit Mat. xv. Ceci sunt r duces ceco⁹. Si vo taleo q̄ scandalisant passiue nō facūt p̄ quer malicia sed ex ignorāna vl infirmitate r bmōi. Et scandalū pusillo⁹ et rūc distinguendū est sm Tho. vbi ō. q: an scādalisant de bōis q̄ sunt necessaria ad salutē scādalisant de bōis q̄ sunt necessaria ad salutē nō p̄ie dimitti sine pcō mortali. Et manifestū est q nullus debet peccare mortaliter vt alteri⁹ pcm impediat. q: q̄liber plus tenet sibi q̄ alteri. Et ō ea q̄ sunt de necessitate salut̄ p̄mittenda nō debēt p̄ scādalō vitādō. Et b est q̄d ō. i. c. q̄ scādalisauerit. de reg. iu. Unū⁹ scādalū nasci p mittit q̄ veritas relinquat. Si aūt sūt bona nō sunt de necessitate salut̄ q̄rūs de se sint spiritualia: si p̄ie dimitti sine pcō ad vitādū scādalū pusillo⁹. debēt dimitti vel saltē intermitti vsq; ad tp̄s. et b fiendū est oīno. et tal dimittēs vl intermittēs p̄ scandalū vitādū meret eōle p̄miū vel mai⁹ q̄ si faceret tale opus: vt inq̄t Rich. nō vbi ō. ar. vl. q. q. Et ō inq̄t apl⁹. j. ad Cor. viij Si esca scādalisat fratrē meum: nō mānducabo carnes i ētnū. Facit c. vt cōstituerē. l. dist. Et nota tandū q̄ talia bona sunt occultāda vel differenda q̄ssq; oblatū fuerit p̄babilit̄ p̄rio scādalisabunt de eo q̄ nō habet cām scādalū accipiēdi. Si aūt ille post redditā rōnem gleuere in scādalo tā nō vidēbit et ignorāna hoc facere sed pot⁹ ex malicia Et ō q̄ ipm nō sunt talia bona dimittēda: vt inq̄t Tho. r Rich. vbi ō. Et hoc etiā b̄ in sūma cōfes. li. iij. ti. xxx. q. v. Scādalū aūt actiuū est qñ aliqs q̄t aliq̄d malefactū scādalisat primū. vñ Tho. q. ij. q. xliij. r glo. ordinaria sup Mat. xviij. ca. et Nicola⁹ de Lyra sup p̄l. xlix. diffinit̄ scandalū dicēs. q̄ est dictū vel factū vel min⁹ rectū p̄bēs alteri occasionē ruine. Et de hoc loquit̄ saluator: vbi ō. dicēs. Ue hoi illi p quē scādalū venit Qñ em actiue scādalisam⁹ primū de pcō mortali: mortaliter peccam⁹. vt inq̄t Tho. vbi ō. r b̄ i sūma cōfes. eodē li. r ti. q. ij. Et ō debem⁹ ab oīni spē mali abstinere ne scādalisem⁹ primū: vt ō. r. j. ad Thes. vl. et in c. cū ab oī. extra ō vita r bo. cleri. Qui aūt scādalisantes primū valde sint puniendi p̄t p̄bari p̄ illitudinē q̄ b̄ Exo⁹. xxj. vbi ō. Si q̄s foderit cisternā r nō cooperuerit eā r ceciderit in eā bos vel asin⁹: dñs asterne reddet p̄cium iumēto⁹. Sup q̄ vba dicit Chrys. ℣ mlieres lasciuas r vanas multas alias interficiētes et eas los boim puocauerit: et si plagā nullā intulerit si nullus inuen⁹ est q̄ biberit. Et q̄o oīno pars ex positio scda bu⁹ p̄cepti. l. Nō concupisces. i. nos appetas cōcupisci.

Ercio r vltimo exponit̄ nō ℣cupisces. i. nō facies tibi imaginatiōes luxuriosas in eis ex deliberatiōe delectationē capiēdo. Multi em̄ sunt q̄ nolūt cōcupiscere nec ℣cupiscunt. sed tñ in turpibus cogitatiōibus luxurie volūt delectari. Et ō sciendū est q̄ raleo sp̄ peccāt mortaliter li p̄tent ℣sensum in delectatiōe cogitatiōis carnal: licet ñ intēderēt vllo mō q̄uenire ad actū vt inq̄t Durādus in sūma li. j. q̄te. viij. n. ō luxuria. q. ex. vñ ō. Aug⁹. xij. de tri. q̄ p̄ter pcā cogitationis etiā sine volūtate p̄ficiēdi sed cū volūtate oblectādi: rot⁹ hō damnabit. Idē tenet Mgr̄ sen. in. ij. dist. xxiij. et ibi scūs Bona. in. ij. q̄re. ar. ti. q. ij. r Rich. ibidē. q. penul. r Alex. de ales in ij. q̄te sūme. in tractatu de pcō in generali. r beatus Tho. ij. ij. q. cliij. r. j. ij. q. lxxiij. ar. viij. r ite⁹ in q̄stionibus disputat̄ de veritate. q. xv. et idez tenet Ulde. vt b̄ i sūma ℣fes. li. iij. ti. xxxiij. q. cclxj Si vo q̄s nō consentiat deliberate: nec pcō: nec etiā delectatiōi carnalis pcī. sed tñ morose p̄tinaciter in cogitatiōibus carnalibus r nō reiecit eas: licz glo. sup Mat. v. ca. r q̄dā alij doc. dicāt hoc esse veniale pcm̄: r idē tenet btūs Tho. tñ sanctus Bonauē. in. ij. di. xxiij. ponit duplicē ℣sensum. l. expressum r interp̄tatiuū. vñ dicit q̄ nō solum est mortale pcm̄ q̄n rō cōsentit exp̄sse pcō carnali vel ei⁹ delectationi in cogitatione. sed etiā q̄n bō ℣sentit interp̄tative licet nō exp̄sse: dū negligit rep̄mere cogitatiōez: animaduertēs piculū retēte cogitatiōis. nā ipse sibi est cā discrimis: q̄d nō p̄t esse absq; cōtemptu p̄rie saluti. Et ō dicit q̄ talia facies debet ℣fiteri sicut de mortali. Alexā. q̄z de Ales in. ij. p̄te sūme exp̄sse asserit cogitationē carnalē morosam esse pcm̄ mortale q̄n bō non vult eam reiicere cum possit. Sicut q̄s peccaret mortaliter si videret regulū vel aliū serpentē venenosum venire ad eū interficiendū r p̄mitteret ad eū venire r nō fugeret nec resistēt iam faceret: q̄uis nō esset ℣tē⁹ occidi ab illo serpente: tñ peccaret mortalit̄ tanq̄z suāpsi⁹ homicida. q̄ ita i p̄positio. Scriptū est em̄ Eccli. xxj. ca. Quasi a facie colubri fuge pcm̄. Et hec sufficiant p̄ pma parte nostri sermonis.

Pars secūda bu⁹ sermonis in q̄ declarat̄ de ultimo r vltimo p̄cepto decalogi. R

Ecundo breuiter p̄ declaratione vltimi p̄cepti. l. nō ℣cupisces rem p⁹rimi tui Sciendū est sm oēs theologos in iij. di. xl. et ibi sanct⁹ Bonauē. in q̄stionibus circa l'am: q̄ nō solū in hoc p̄cepto p̄hibet concupiscentia inordinata rerum temporaliū: vt domus vl pecunie. sed etiam cuiuscunq; alterius rei. Et intelligit q̄ nō debeat q̄s cōcupiscere alienū mancipiū alienū: vel cōtra iuris ordinem: hoc est: vt q̄s nō velit primū dānificari p̄ter suā voluntatē: nā tūc nō diligit primū sicut seip̄m. Unde in hoc p̄cepto p̄hibet oīs cōcupiscentia inordinata alicui⁹ rei r auaricia et imoderatus appetit⁹

habendi: maxime cū dāno p⁹rimi. Et isto peccat q̄s mortaliter q̄n habet talē deliberationez. Unū ℣uerb. xj. r xvj. ca. ō. Man⁹ in manu nō est innocēs man⁹. q: licet man⁹ in manu tenēat: vt si q̄s actualit̄ nō furet: abstinēdo nō p̄p̄ deū sed p̄ter suspēdiū r penā: nō est innocēs: imo peccat mortaliter p̄ter auariciā: appetēdo ℣ diuinaz iustitiā. Silr q̄n q̄s appeteret diuitias ad malus finē: puta ad luxuriā: inanē gl'iam: vl' gulā. sicut diues ille q̄ splēdide epulabat Lu. xvj. faceret ℣ hoc p̄ceptū. Idē q̄n q̄s desiderat h̄re aliq̄d modo illicito r p̄hibito: mortale est. et talis ℣cupiscentia est eius dē speciei cui⁹ ē pcm̄ q̄ desiderauit acq̄rere. quia si ō desiderauit occulte tollere est furtū. si violent̄: est rapina. si rē sacrā: est sacrilegiū. r sic de alijs. Jezs si cū aliqs abstulit aliq̄d alicui vel dānificauerit in aliq̄ etiaz minimo: desiderauit tollere q̄d magnū: mortalit̄ peccauit ℣ hoc p̄cepto. vt sepe cōtingit mercatoribus r artificibus qui plus se decipe cupiūt q̄z accu decipiāt. Cōtra q̄s inq̄t Aug⁹. in li. de vera innocentia. c. clxvij. Oēs p⁹aue cupiditates sunt porte inferi p q̄s in mortē itur. Et ideo o dilectissimi ciues dimittite hāc pessimā cupiditatē. sc̄ptū est em̄. xl vij. di. c. bonorū. Bono⁹ auctori inherere nō possum⁹ nisi cupiditatē q̄ radix est oīm malorū abscindamus. Et p̄dictis populo mi habuisti declaratōez oīm p̄ceptoꝝ decalogi. Et ideo vobis dicit deus Leui. xix. ca. Leges meas r vniuersa p⁹cepta mea custodite. Quod si feceritis ad vitam q̄uenietis eternam. Ad quam r.

Feria sexta post tertiā dñicam in q̄dragesima de cōtritione Sermo trigesimus p⁹im⁹. S

Imbibere

d Job. xiij. et in euāgelio occurrēs feria. Dicit saluator Lu. xiij. oīb⁹ peccatoribus. Nisi pniaz habueritis: oēs simul p̄ibitis. Pnia aūt est q̄dā doloris vindicta semp̄ puniēs in se q̄d dolet cōmisisse: vt inq̄t Augustin. in li. de pnia. et de pe. di. iij. c. penitētia. el. j. Mgr̄ aūt sen. in. iiij. dist. xiij. dicit. Penitētia est vir⁹ vel gr̄a q̄ cōmissa pcā cū emēdatiōis p⁹posito plāgim⁹ vel odim⁹ r plāgēda ite⁹ cōmittere nolum⁹. Damascen⁹ etiā inq̄t. Pnia ē ab eo q̄d est ℣ naturā ad id q̄d ē sm naturā reuersio. Glosa vo sup illō Mat. iij: Pniam agite: ait. Pnia est cor⁹rectio male volūtat̄. et Amb. in sermōe q̄dragesime inq̄t. Pnia est dolor cordis r amaritudo aie p mal' q̄ d̄q; cōmisit. Et i eodē ser. etiā ō⁹. Pnia est mala p̄terita plāgere r plāgēda ite⁹rū nō cōmittere. Trāsitū p̄tiue de pe. di. iij. c. pnia el. ij. cū q̄ ℣cordat Grego. q̄ inq̄t. Penitere est aīa acta pcā flere r flēda ite⁹ nō ppetrare. de pe. di. iij. c. in estiuū. v. pniaz. Et idē in substātia ponit Aug⁹. i li. de ecclīastic⁹ dogmatibus. Ue⁹ q: inq̄t Arest. i. j. Elen. in. vj. Topi. r vij. Metha. q̄ vnius rei tm̄ debet esse vna diffinitio. Ideo sciendū sm Alexā. de ales in. iij. p̄te sūme. in tractatu de pnia in generali. q̄ iste descriptiones pnie dant sm diuersas ℣ditiones vel relationes. vñ port⁹ est diffinitiones sm effect⁹ q̄s sm essentiā. q̄ etiā ponunt i sūma ℣fes. li. iij. ti. xxxiij. q. j. sm aūt essentiā videtur sic posse diffiniri. Pnia ē vnū de sacris ecclie q̄ bñ dispositē sp̄ remittunt pcā. p̄bat extra ō. trinita. r fi. ca. c. j. ℣. facē m. vbi ō. Et si post susceptionē baptismi q̄s q̄z plapsus fuerit in peccatū: p̄ veram potest sp̄ pniam repari. T

Ecundū aūt mgr̄m sen. in. iiij. di. xvj. ac strū. ea. di. ar. j. q. j. ptes integrales pnie sūt tres. l. cōtritio cordis: confessio oris: r satisfactio operis. q̄s etiaz ponit Ray. in sūma. in ti. de pe. ℣. xvj. Et ponunt in sūma cōfes. eo. li. r ti. q. xvj. q̄s ponit Chrys. in c. p̄fecta. ō pe. dist. iij. dicēs. Perfecta pnia cogit pcōrez oia libenter sufferre. In corde em̄ debet esse cōtritio. in ore cōfessio. in opere tota būilitas. hec est fructifera pnia. Et Aug⁹. in li. de pe. et b̄ ō pe. di. j. in c. nō sufficit. ait. Nō sufficit mores in melio⁹ mutare r a p̄terit' malis recedere. nisi etiā de bōis q̄ facta sūt satisfaciat dño p pnie lamēta vl' dolorē: p būilitat' gemitū: p cōtrit⁹ cordis sacrificiū: cooperantibus elemosynis et ieiunijs. Nec ille. Nō em̄ sufficit q̄s dimittat pcā nisi satisfaciat. sicut oīdit Greg. i pastorali p tria exēpla. Primū ē. q: si q̄s ihs vl' instrumēt⁹ falsum sc̄ptum scripserit nō sufficit q̄ vlter⁹ ñ scribat: nisi etiā q̄d male scripsit deleat. Pcā aūt nra cōtra deo a nob⁹ sc̄pta sūt: iuxta illō Dicer. xvij. Peccatum iuda sc̄ptū est stilo ferreo i vnguc adamantino r exaratū sup latitudinē cordis eoz. Nō igit sufficit vt q̄s amplius nō peccet: nisi q̄d male fecit p cōtritionē r lachrymas deleat: dicēs cū Ps̄. Lauabo p singulas noctes lectū meum: lachrymis meis stratū meū rigabo. Sedm exēplū ē. Nō si aliqs alicui blasphemias dixerit: nō sufficit q̄ vlter⁹ nō dicat: nisi de bōis q̄ male dixit satisfaciat. Qñ aūt q̄s peccat tūc deū blasphemat: iuxta illō ad Ro. iij. Nomē dei p vos blasphematur. Nō g̃ sufficit q̄ p̄tōr ab hūs blasphemijs de cetō caueat nisi de bōis q̄ male egit coram deo se rep̄hendat r pniaz agat: dicēs cū bō Job. sui libri. xij. ca. Idcirco ipse me rep̄hendo et ago pniaz in fauilla r cinere. Tertiū exēplū est. q: debitor nō absolui⁹ a debitū q̄ ℣rit p eo q̄ alia nō multiplicat: nisi ea q̄ ℣rit p̄soluat. Pcā aūt nra sūt debita erga deum: iuxta illō Ps̄. Declinātes aūt i obligatiōes. r tō q̄die eū rogam⁹ dicētes. Dimitte nobis debita nra Mat. vj. Nō sufficit g̃ alia debita. i. pcā nō multiplicare: nisi studeam⁹ de p̄teritis plenarie p pniaz satisfacere. Primo aūt p⁹o pnie est ℣ritio quā diffinūt oēs theol. i. iij. sen. di. xvij. dicētes. Cōtritio ē dolor p̄ peccatis volūtarie assūptis cū p⁹posito ℣fitēdi r satisfaciēdi. q̄ etiā diffinitō ponit i sūma ℣fes. li. iij. ti. xxxiij. q. xvij. ad quā exponit

dño Luc.xviij.oportꝫdño se dimittꝫ petā oīb⁹ penitēb⁹ dicto. Quacūq hora ingemuer⁹ penitēb⁹ dimitto dicit. Quacūq hora ingemuerit et penitentiā egerit de opere fuerat ñ recordabor. In malignitate q̄ hodierno postulat salutē aquā pennino ad bibēdū in vbio ꝓphetꝫ: dicit necessitatē. Secūda diuersitatio. Tercia vtilitatis.

Quare pena de cōtritionis necessitate.

q Quod sine cōtritione peccātꝫ cōmittēs nō possit de salute esse z diuinā gratiam recipere: probat rōnibus: autoritatibus: z exemplis. Prima rō sit oppositionis fundamentū cui⁹ ponit Pisanus in li. de regi. pn. di. Oē corruptibile simplr corrūpit p actiones sui principatꝫ hec regula. Nā frigꝰ n corrūpit nisi p calorē: dicit pbo. iij. Metha. Quecūq a frigido cōcrete dicitur pbo. iij. Metha. Quecūq a frigido cōponunt sicut glacies z nix a calido dissoluunt. Sed glacies. q. Exb. di. Medicine sp̄ bñ fiunt p̄ p̄ria. vbi mā bñ q̄ vt⁹ z vicia cū eisdē causis ꝓpriis generant z corrūpunt. Quo ꝓpposito peccatū ꝓprie generant z corrūpunt. Quo ꝓpposito peccatū ꝓprie dictū p̄ aias intrauit. et dꝫ est q̄ p cōplacentiā z delectationē alicui⁹ rei illicite: dicēte pbo. z. Ethi. Delectatio tenet operātē in ope. Cū ꝑ diuersitatē z triticia sint ꝓpria delectatiōi z cōplacentie vt inqt Brēt. viij. Exb. ꝑ peccātū qō intrauit in aiam p delectatiōez ac cōplacentiā: vt dicit in c. nō ē. xv. q. i. nō potest retrahi z expelli de aia: nisi p displicentiā z penitentiā. qz si vnū est cā alicui⁹ oppositū est cā oppositi. j. Post. z. ix. Meth. Sed oīa rea p effectū causate nascūt p caldē z dissoluit. c. j. de regu. Et nihil est tā naturale q̄ vnū q̄dq̄ dissolui eo vinculo q̄ ligatū est. Unibil. ff. ō regu. Si ergo via esse saluꝰ z in gra dei necesse est te p̄ penitentiā recipere de aia oē mortale peccātū cū gra ā dei nō posse stare in aia i tali peccō existēte: vt pbāt oēs theologi in. j. dist. xvij. z Tho. ij. ij. q. xxxij. ar. iij. Sed ad dei nō bñficentiā. Clarꝫ ē cū p̄ q̄libet alia rōnalia deū videre appetit in q̄ simplr beatitudo consistit: dicēte Aug. xiij. de tri. c. viij. Ad appetēdā beatitudinē q̄ in clara dei visione consistit: nata nos cōdidit. Quo ꝓpposito tūc sic arguo p̄m Grā. de ma. in tractatu ō magdalena. Illud ē simplr necessariū sine q̄ finis bti nō pōt. vanū est q̄ oē q̄d sua nō attingit. Sed. iij. Phi. Cū igit felicitas q̄ est vltim⁹ finis boīs p̄m oēs theologos. i. iij. di. xlvi. et etiā bī in. j. Ethi. sine gra ā bti nō possit. Gra aūt dei nō habet nisi p penitētiā pcōz vt ī patuit. q̄ penitētia est necessaria ad salutē. Et corrobora tur hec rō p illud q̄ dicit Chrīs. in c. nō pōt. de pen. di. j. Tū pōt q̄s gram vite cōsequi, accipe nisi purgat⁹ fuerit ab oī labe peccti.

c Q̄ hoc sit vez pbat fundamēto q̄ ponit Tho. z cōmentatores sup. iij. ō aia. dicēs sensus nō recipit circa ꝓpriū obiectum z tio organi: dispositio obiecti: z dispositio medij. patet hec regula. Nam ad hoc q̄ pupilla videat aliqd obiectū cōprehendat: requirunt. vicis q̄ oculus sit ginē vel figurā: tria requirunt. vicis q̄ oculus sit sanus z nō cec⁹ vel turbidus. Sēd q̄ imago sit ꝓpinq̄ z nō valde remota ab oculo. et q̄ medietas aeria sit clara z lucida z nō tenebrosa inē potentia visiua z ipm obiectū seu ipsaz imaginē. Quis tā visiua z ipm obiectū seu ipsaz imaginē. Quis tā visiua z ipm obiectū seu ipsaz imaginē. Quis buo ꝓpposito, dico a simili q̄ ad hoc vt anima dei videat: tria sunt necessaria. vicis q̄ oculi aie qui videat: tria sunt necessaria. vicis q̄ oculi aie qui sunt intellectus z voluntas sint sani et nō infirmi id est q̄ intellect⁹ careat oī falsitate z bereti. z vo⁹ id est q̄ intellect⁹ careat oī falsitate z bereti. z vo⁹ luntas careat oi inordiato amore. Similr oportet q̄ obiectū ipsi⁹ anie qō est de⁹ sm Rich. i. iij. dist. dic. ar. ij. q. vj. z Tho. j. ij. q. iij. ar. viij. sit ipsi aie ꝓpinquū p similitudē voluntatis: et nō remotum. Sēd q̄ int aiam z deū sit q̄dā medium lucidū z splēdidū qō est gra creata qua mediāte aia deū videre possit. q̄ si deficiat vna de predictis dispositionibus: impossibile est q̄ aia deū videat. O maledicte peccāt q̄ro a te si tu habes istas tres dispositiones. Prio vtꝫ oculi aie tue sint mundi Et rūdeo illō Eccl. xlvij. Desistit maculā q̄ie tue tota enī est maculata peccō z vicijs. Et pōt dici de te illō Tren. iiij. Denigrata est sup carbones facies eo⁹. Secūdo q̄ro a te Numq̄d tu sis ꝓpinqꝰ deo obiecto aie tue. Et dico q̄ deus a te est lōge. Lōge enī de⁹ ab ipijs vt dī ꝓpha. Dic enī Aug⁹. in li. de natura boni. Peccm est recessus ab incōmutabili bono. Tercio q̄ro a te vtꝫ medium inē aiam tuā z deū sit lucidum. Et rūdeo q̄ est tenebrosissimū et verificatū est illud Tren. iij. Mutat⁹ est in tenebrā color optim⁹. i. aie tue. z Tren. iij. Opposuisti nubē tibi nubē. i. peccm: nō trāsiuit oratio. Cū igit dicat Aug⁹. vt recitat Mgr in. j. sen. di. ij. summū bonū solū a purgatissimis oculis cernit. Ergo o peccātores purgate oculos mētis, vīe ab oīb⁹ vicijs p̄ penitentiā et lauate maculas aie vestre p gemitū et lachrymas: iuxta illud Isa. j. Lauamini: mūdi estote. Dic enī saluator Mat thei. v. Beati mūdo corde: qm ipsi deū videbūt Si ergo vultis ad vitā eternā peruenire ad quā nihil inquinatum intrabit Apocal. penū. sed solū ille q̄ inueniet sine macula ps. xiij. oportet p vera contritionē z lachrymationē vel saltē gemitū cordis purificari aias vras ab oīb⁹ inquinationibus peccati. et sequenter sanctificari. Aqua enī expiationis scribitur Num. xix. Sicut q̄ ministri mēse ꝓcipuum ante ministrationis officiū lauantur z ab omni imūditia se expurgant: alioquin abhorrent eos dñi videntes imūdos. Ita nos fideles q̄ sum⁹ ministri xp̄i: q̄ intrātes ecclesiam accedimus ad mēsam altaris, vbi ipse cōuiuium parauit. sibi enī mistramus orationes z peccāta nostra. si loti sumus z mūdi: recipit nos libenter. si vo imūdi z fedi fuerim⁹: nos repellit. Isa. lxv. Recede a me: nō appropinq̄s mihi q̄a imūdus eo. Et ideo anteq̄s vadam⁹ añ eū debemus abijcere vestre imūdas: z loti aq̄ lachrymaz ac cedere ad exercendū ministeriū nostrū. Et facit

figura Leo. xl. vbi deus ꝓpria Moysi dī. Applicabis filios Aarō ad fores tabernaculi testimonij z lotos aq̄ indues vestibus sanct⁹, vt ministrent mihi. Moyses enī figurat ꝓdicatorē diuini verbi q̄ est executor z ꝓnūciator mādatoz dei. Per filios aūt Aaron significant fideles xp̄i: q̄bus ꝓdicator suadere debet vt veniāt ad ostiū tabernaculi. i. ad pniam: que est etne vite porta: studeāt p lotionē lachrymarū oīa peccta fortiter detergere: et vestē cādida a sacerdote p absolutionē vestiri: audacter ad mēsam dñi accedāt z ei ꝓpinet laudes debitas atq̄ gratiarū actiones. Et sic pulcri ac placidi apparebūt in cōspectu dei: cui⁹ si ꝓmo fuissent mulcti pcōz sordibus soluti. Dic enī Petrus raueñ. Quis in seculo peccauit enormius Paulo. Quis in religiōe Gui⁹ Petro. Illi en per lachrymaz pniam meruerūt q̄ nō solū ministerū sed etiā magisteriū seruat, Dic ille. Sicut ergo sūme execrabilis est q̄ui morbo laborās et cognoscēs medicinā suo morbo necessariā: si ille nō exerceat. Nullus enī ei cōpatit: si ipse nō cōpatit sibijpsi. Ita valde reprehensibilis est peccātor laborās mortalis peccti egritudie si penā nō deflerat: cognoscēs illā posse sanari z mundari lachrymis cōpunctionis z pnie. put exemplar⁹ videt q̄ illā similes z maiores peccāres fuisse mūdatos. sicut patuit de Petro: de q̄ Aug⁹. sup Luc. et ranq̄ in c. Petr⁹. de peni. di. j. air. Lachrymas Petri lego: satisfactiones nō lego. sed q̄s defendi non pōt: ablui pōt. Fleuit amare vt lachryme lauarent delictū. Et nihilomin⁹ peccm petri maximū fuit. q̄ christū negauit. Debemus ḡ z nos ad lachrymaz aīe accedere: z oīm peccāz nostroz memores existere: lachrymas p singula effundere Et sic purgabit z mūdabit aia nostra. Et buī⁹ figura habet. iij. Reg. v. vbi legit: q̄ Naaman ꝛ. ruus leprosus existens: a puella ysrael serua vxoris sue suasus fuit ad Heliseū in samariā. Et p̄ cepto illi⁹ obedīdit in iordanē: z leprosus ibidē lotus mūdat⁹ est. et restituta est caro ei⁹ sicut caro pueri puuli. Naaman enī leprosus denotat peccatorē q̄ peccō leprā peccātus ejcit de sedē. consolatio. Habet enī puellā seruā et hierusalē: p quā significat cōscientia oīa videns. interpretat enī hierusalē videns deū. Dic nanq̄ suader vxori sue. i. anie: vt ipse naamā. i. peccātor cōmotus ad contritionē. naaman enī interpretat⁹ cōmotio mea: p̄gat in samariā. i. ad confessionē p quā bō cōiungit deo. Samaria enī interpretat cōiunctio dñi. z accedat ad ꝓphām Heliseū: q̄ interpretat de⁹ meus: et denotat sacerdotē gerentē vicē dei sup confessione peccātis. et ad monita ei⁹ p̄ peccō suo volat: lachrymasq̄ effundat septies. i. p̄ septē capitalia vicia discurrēdo z p illis gemēdo. et sic anima ei⁹ in cētie restituet: p ipsas lachrymas z cōfessionē renouata. Un Gregō. xj. moral. air. Qui nescit lugere q̄s grauat: pferre nō valet q̄s subleuat. Dor cōpunctionis potus aptē cordis z pēnas fructus fundit. Unde si studiose mens de pterita vita se redarguit: alacri nouitate inundat. Sed a nio. Cū enī de peccō penitentiā cōtritionis dī cōpassionis, Dic enī qui⁹ illa Mat. ix. Cōfide fili remittūt tibi peccāta tua. Sed Luc. xix. Ecce dimidium bonorum meorum do pauperibus. Et si quid alicui⁹ per calumniam abstulī reddo quadruplum. Et si dolens de peccō penitentiā tuoz nunq̄ gustabis de remissione peccātoz tuoz. Et ideo dī Dauid ps. xviij. Ab alienis parce seruo tuo. Un nō inquit vt dī Luc. xix. vidi cōtritos: alias peccatrices sm ipsius exp̄sionē Aug⁹ iugēs. Et q̄ demōstrat q̄ q̄libet debet cōpati z dolere de peccō primi: vt inde Amb. in li. de offic. Autem. dī. z nō satis, licet hic dolor nō possit ꝓprie dici cōtritio sm Tho. i. iij. di. xvij. ar. ij. q. v. Ergo a fortiori q̄libet debet habere displicentiā de peccō ꝓprio. Dic enī Brēt. Exb. Amicabilia q̄ sunt ad alterū venūt ex amicabilibus q̄ prius sunt ad inuicē. Et ideo dī Eccl. xxx. Miserere anie tue placēs deo. Quanta rerū exclusio: dic. Si rex ex modico defectu seruitij filiū suum a curia sua ergo a fortiori excluderet seruū ignobilē: p illā regulā. Et de q̄ mīa. z de q̄ mag. ij. Topi. Quo ꝓpposito peccō suo de⁹ excluderet a celesti curia oēs nouī ordines angelorū z officio pharisaeo ꝓbertas apostolos martyres virgines z cōfessores: necnō z beatas q̄ncas Mariā si cōmitterēt vt solū vnū peccātū veniale. Et certū est q̄ sic: dicēte Augustino in li. de vera cultu. Et si oīa scelera mūdi sint in cōspectu dei: nil si vel minimū ac leue peccm etiā a nobis factum cito nō displicerent: starim ex impio diuine iustitie oculo de celo ruerent: et oēm gloriā quā possidēt amitterēt. Dic ille. Oō si sic est quā possibile est q̄ peccō cōsequat gloriam celestem z ingrediat regnū eternū cū macula peccti mortalis: q̄ in infinitū est q̄libet ac peccō cūct⁹, peccō venialis. vt inq̄t Rich. in iij. dist. xvj. ar. ij. q. ij. Unde etiā in rāde dist. cōcludit: q̄ si q̄s centū mille annis staret cū cōplacentia solius culpe venialis: centū mille annis staret q̄ nō posset videre facie dei. Ergo mīs magnus si nō esset displicentiā peccti mortalis. Quinta rō de fructificationis. Eadem⁹ enī q̄ illa terra efficit sterilis ad quā nō pōt aq̄ irrigabilis deduci. Et ibi pōt labor cultura: q̄ nō fructū vtiles ꝓducit sed tribulos z spinas q̄ nō egit bōdo. Et si in eadem fructuosas arbores ꝓducit: efficiunt silūestres z fructū caz inutiles sūt: agrestes z sine dulcedine. Et sic aia nra sine aq̄ lachrymaz et cōpunctione est rea ifructuosa: germinās ac ꝓducēs pūctōes peccōz z malaz cogitationū. Et si interdū ꝓducit fructū bone cogitationis: non pueniunt ad debite maturationis effectū. q̄ ad pmiū vite eterne nō attingūt: sed ad mēdicitatē retributionis frene Dui⁹ aūt figura bī. j. Reg. j. vbi legit q̄ duas habebat duas vxores q̄z vna erat sterilis. Anna. Altera vo fecūda. Fenenna. Felle aūt fuit Anna. Altera vo fecūda. Fenenna. Felle aūt fuit crificij aduenīte dedit ipse dabēna vxori sue nenne z filijs ei⁹ ac filiabus portionem optī⁹

Anne vo trist' vnā gtem dolē debilē: eoq; non dabebat filios. Oō Anna videns accessit ad tē/ plū vbi multa lachrymata est ante deū. Et ibi narrās cām sui doloris sacerdoti beli:ab ipo sa cerdote accepit sobolis gmissionē. Que postmo dū eboepit de viro suo et pepit Samuelē gpbaz dñi. vñ ipsa gaudens fecit canticū illd Exulta uit cor meū in dño zc. Spualit enī p belchanā q interpt̄at possellio dei denotat chr̄ist⁹ in q cō fidit possellio hereditarie nře. Nā in ipo est hēa nitas z diuinitas: q; hō in pria possidebit. Va ber aīe duplicē vocē.i. aiam iustā et pcōrīs: q; amdas sibi in baptismo despōsauit. sed vna ea rū est fecūda. Sania iusti: q; pducit cōtinue meri ta deo grata. et ideo oprimā a deo p oīb accipit portionē. q; etne hereditarie pmia ꝓsequet. z ni bilominꝰ recipit in pñti diuinā gram. Sterili vo. Lanime peccatrici z ipenitēti ac carēti lachry mis cōtritōis: trist' hoc est irat⁹ dat miserā pos sessionē. q; bona tpalia cū. Vñ anna q interpt̄at gratia cū. Et peperit. Sic ē ois anīa q ipenitēs z cōsiderans miserie sue statum: meroze cordis intrinsecꝰ sau ciata lachrymas mittas coram deo et cōpūctōe ef fundit: et sacerdoti siue cōfessori narrato angu stie casus. culpa: merek cōcipe et parere samuelē gbam dñi. Samuel enī interpretat exaudito gīe dñi. Quia ipsa anīa ob sterilitatē caliginē p⁹ us obnubilata: post lachrymaz effusionē fit lu cida z iocūda atq; fecunda. Bit enī Chrys. super Matth. Nemo ad deū aliqñ flens accessit q nō postulauit accepit. Nullus ab eo dolēter bñ fcia optauit q nō ipetrauerit. Ipse enī consolat flentes: curat meroze lāguātes: z penitētes infor mat. Dec ille. Et Thob. iij. Sara filia Raguel dixit deo. Post lachrymationē z flētū exultatio nē infundis. Quia ḡ aq lachrymaz ē necessaria agro cordis nr̄i: q; sine ipsa efficit sterile z infecū dū. Ideo Dauid dicebat deo in ꝑsona pcōris ñ cōtrīa psalm. Bia mea sicut terra sine aq tibi. s. est sine fructu boni op⁹. Ea propt̄ q libet cognos scens se habere cor aridū ad lachrymas: debet eas a dño postulare z impetrabit. Sicut fecit il le cui suadebat sacerdos vt ploraret pcā sua. q rūdit se nō posse flere. Cū aūt sacerdos ei diceret q peteret lachrymas a deo z impetraret eas. Il le vocauit notariū cora testibz et dixit ei. Faciat mihi instrumentū publicū: z isti sint testes q in stāter a deo lachrymas postulo. Et statim i ma ximas lachrymas erupit: inter q̄s spūm emisit et salu⁹ factus est. Si igit ipsa gra lachrymarū nō habet: debet a deo pāto ipetrari. Cui⁹ figura bī Josue. xv. vbi dr q suadente Othoniele Axe possessionē arenē z ꝓcēnē sterilē. Caleph pr̄ ei⁹ rerpt̄ak signū denotat rōnis iudiciū. supsignatū lumē vult⁹ rui dñe zc. Doc aūt rōnis iudicium

suader anie siue volūtati: di. Ecce cor nostr̄ ariꝺ dū est. Guade pr̄i tuo i.xp̄o vt aliud tibi cōmu tet. Caleph enī interpt̄at oē cor. et denotat xp̄m q est oim cordiū inuestigator. Ad ip̄m igit si cla mabis: dabit tibi irriguū superiū z inferi⁹. Superi⁹ p ꝓtēplationē celestiū. et inferi⁹ per meditationē ge henne. Un ab vtroq; irriguo deducent lachry marū aq irrigantes cor nr̄m z ad fructū⁹ pnie fe cūdantes. De q̄ inq̄t Greg. in registro. Irriguus vo inferi⁹ accipit: cū inferno affligit. Irriguū vo inferi⁹ accipit: cū infer ni supplicia flēdo pmeruit. Dec ille. Dos igit riuulos supplicādo nob dabit deus q̄bo duricia cordis nr̄i mutabit in mollitiē. Bit enī ipe do mino Ezechie. xxxvj. Auferā a vob cor lapideū et dabo vob cor carneū. Serta rō sit⁹ pcēdēti dr destructiōis. Uidem⁹ enī q̄ q̄ terra multo tpe stat sine pluuia: vermes z serpentes multiplicant intrātū q semia destruūt z aer cor ꝺ ificit. Sz ma gna tūc subsequnte pluuia vermes z serpētes mo riunt z aer purificat: pestisq; ac infectio remouet. Et qr̄ hoc ꝓpba in⁹ p̄s. lxvij. Pluuiā voluntari am segregabis de⁹ hereditati tue. Que vba spū alit intelligunt de pluuia voluntaria lachrymaz et cōtritōe: q est necessaria aie peccatrici. Si enī multū stet sine ipsa pluuia: crescūt in ea vermes z īmūdicie voluptatū: serpētes q; auaricie z cupidi tatū: ac infectio superbie z iniquitatū. z cetera vicia intantū destructiua semia nascētia bonoz⁹ operū z cogitationū q ipa anīa tota ificit z ꝺāmodo marcescat. Et iō necessaria ē pluuia lachrymarū ad resistēdū cāt̄ malis. Cui⁹ figura bī Gen. vj. vbi legit q terra erat tota corrupta intrātū q dix rit de⁹. Penitet me fecisse hoiem. Igit misit⁹ est magnū diluuiū aq̄z et extincta est vniuersa ca ro q̄ erat sup terrā. et remānsit arcba sup aq̄s in q̄ saluate sūt octo ꝑsone. Et posit⁹ est arc⁹ in fed⁹ et a colūba portata est eliua virēs i archā. Spūa liter enī p terrā infectā intelligit hō frenis dedi tus q̄ deū aggrauare dr voluptatibz z pctis. vñ in ḡt illi Esa. xliij. Prebuisti mihi laborē in iniqta tibz tuis. Et tāta infectio crescit tali et corruptōe pcōr⁹: q nisi vnda lachryme infecdat nō rema nebit i anīa q̄q̄ boni. Sed si celit⁹ mittat ad cor diluuiū lachrymaz: extinguet hois caro. i. carnal affect⁹. et de⁹ recōciliabit atq; arcū sue ire revol uet: vt nō possit nos ꝓcutere chorda ipsi⁹ arcus vsue frā posita. Et remanebūt octo britudines viue in aia: q remūerabunt. de q̄bz dr Mat. v. Btī mīo corde zc. Et colūba. i. gra dei portabit oliuā viridē. id ē pace aie z ꝓscie tranquillitatez. vñ Chrys. sup Mat. inqt. Sic post vehemētes im bres aer mūd⁹ r pur⁹ efficit. ita p⁹ lachrymaz plu uias serenitas mēt⁹ ꝓfect atq; trāquillitas. Septia rō dr peregrinatōis. Periculosū enī est itinerāntibz vias inaq̄as pagere. Nā itiner⁹ labore mēbris incumbz calefact⁹ si bō puer pot⁹ būficio: est i pe culo ñ puo. Un cū talē q̄s patit sitim: iuēro fōte

ad illū magna alacritate declinat z refocillatus totus incedit hilar⁹ vias suas. Spūalit oēs su mus viatores tendentes ad terminū vite nr̄e. ad mortē: p quā speram⁹ ad vitā felicitatē pueni re. Sed in hac via pñs vite qr̄ est⁹ iugis tēpta tionis diaboli succedunt sepe mēbra inciota aie p cōsensum. et nisi hoc incēdiū vnda lachrymaz extinguat: lāguet aia. Sed refocillata dulcedine lachrymaz: hilarit pgit p viā timoris dei q̄sq; pueniat ad regnū ꝓsolatōis etne q̄ diligētibz de um pmissa est. Et figura hui⁹ bī Exo. xvij. vbi legit q̄ sitiente ppl'm dr Moyses percussa petra Oreb potauit aq̄ lanissima. Et postmodū debel lato Amaleth puenit ad mōtē syna: vbi cū deo facie ad faciē locut⁹ est. Per Moysen enī qui in terpt̄at assumpt⁹ intelligit fidelis rp̄i: q̄ ex aq̄s baptismi a deo assumit in filiū adoptiōis. Tendit nāq; iste cū ppl'o aie sue z corpis. i. cum oīb viribz z sensibz suis ad terrā pmissiōis. i. ad eternā gliam nob pmissam z a xp̄o acq̄sitā. Ue nit igit in Oreb q̄ interpt̄at siccitas. q; trāseūtes vitā p̄sentē necesse est in cēdū callidi hostis tēpta tionibz estuare. Tūc aūt petra pcutit⁹ q̄ga z flu unt aq̄ q̄bo ppl'us cōfortat: qñ compunctiōis la chrymas emittit. vñ tot⁹ fortificat⁹: strēnue bel lādo supat amalech. i. diabolū. et hilar⁹ ac gaū dens puenit ad montē syna q̄ interpt̄at celsitu do: p quē bñ sublimitas celestis denotat. vbi de us loquit anie lachrymāti benigne: ac se illi pre ber in pmiū: q̄ pri⁹ ei suū pbuerat auxiliū lachry marū efficacia puocatus z q̄si coactus. Lachry me enī loquunt cū deo z ei⁹ gram imperāt. Un Eccl. xxxv. dr. Non despiciet pces pupilli: nec vi duā si effundat loq̄lam gemit⁹. Lachryme enī vi duc a maxilla ei⁹ ascendūt vsq; ad celum z dñs exaudit⁹ est ei⁹. Dec ibi. Lachryme q̄ penitētez celos penetrare dicunt z sp aīi dei oculos aptāt et p eis intercedūt. et ipe de⁹ eas libent intuet. Un p̄s. lv. inqt illi Dauid. Posuisti lachrymas meas in ꝓspectu tuo. Et ideo de illo q̄ a deo recepit gram lachrymaz dici pōt illud Eccl. xv. Aq̄ sa pientie salutar⁹ potauit illū. Octaua rō dr defen sionis. Uidem⁹ enī ciuitatē obsessam nō esse ru tā cū illi hostes pūt aquā phibere. Nā sit⁹ est fer ro seuio: z armis acri⁹ pugnat. Potest enīz hō ictuz sagitte vitare securi ꝓtectōe vallar⁹. sed cor diis aridit atem potu destituī⁹ sedare nō potest. Et sīlr ania nr̄a q̄ in vita p̄senti multiplr est ob sessa: dicēte Bern⁹. in q̄dā sermōe Deu me q̄d fa ciā. q̄ me vertā. vndiq; bella. vndiq; tela volant. Et ei est in turo bño lachrymas cōpunctionis. Nā p illas extinguunt ardētes hostis tēptatōes Deo vo cessantibz arescūt virtutes z nequeūt ip sam aiam defendere ac cōseruare. vñ est in pcu lo tradendi se in manus diaboli. et pōt dicere il lud Gen. viij. Diminute sunt aq̄. Figura aūt hu ius bī Judith. vij. Cū enī holofernes obsideret bethuliā: nihil valuit ꝫ ipsaz q̄sq; ciuitas abū

dauit aq̄. Sed holofernes subterranea cānalia fecit obturari: z sic ciuitas ꝓuara est aq̄. Et tunc filij isr̄l' territi deliberauerūt sub statuto tpe ci uitatē tradere ipsi holoferni. Per bethuliā nāq; quā inhabitabāt filij isr̄l intelligit aia humana in q̄bo consistit imago dei. Ergo q̄dū lachryme cōpūctionis fluūt a cordecōe ciues fortes sūt. i. aie vires z bone opatiōes. Et iō holofernes. i. di abolus studet obturare cānalia aq̄. Per ria ei cannalia lachryme ad aiam fluūt. q̄ sunt Consi deratio celest⁹ glie. Meditatio infernalis gehēn ne. et Recordatio ꝓterite culpe. Dnde ꝓ eis aptis lachryme fluūt q̄bo tota aie familia sustēn tat. Un Cassiodo. sup illd Ps. Fuerūt mihi la chryme mee panes die ac nocte. ait. Fletꝰ est cibo aniaz: corroboratio sensuū: absolutio pcōr⁹: re fectio mentiū: z lauacrū culparū. Dec ille. Et q̄ bus paret ad ipsi⁹ anie in bono ꝓseruatiōez z cor roborationē necessariū esse cōtritōis gemitus z cōpunctionē. Est enī lachryma cōpūctiōis nō so lū por⁹ aiaz. sed etiam cibus. Un ps. dicit. aie ꝓba deo. Libabis nos pane lachrymaz. Auctoritatibz q̄ ꝓbat esse necessaria contritio pcōr⁹ ad sa lutē. Bit ait Bern⁹. in sentētijs suis. Sine contri tione pcōr⁹: sine dolore culpe: sine displicentia iniq tat⁹: et sine amaritudie ꝓterite vite nunq̄ acq̄rit celestis vita nec remissio pcōr⁹. et Thara⁹ pr̄i archa. xvij. q. iij. in c. actōe. dicit. Dē patrī bon⁹ de⁹ indulget si q̄s tū ex toto corde dolcat z peni teat. Jrē Aug⁹. ad Felicianū: z ponit de ꝓse. di. iij. c. oīs. ait. Dis q̄ tā volūtat⁹ sue arbiter ꝓtinus est: cū accedit ad sacrm fidelium: nisi cū penitet veter⁹ vite: nouā vitā gre inchoare nō pōt. Et ideo Ezech. vj. ca. de pcōrib⁹ inqt de⁹. Duplicebūr si bi met ipsis sup malis q̄ fecerunt z sup vniuersis abominatiōibz suis. et xvij. ca. eiusdē libri ēnā ait. Recordabimi viaz malaz vestraz et oīm scele rū vestroz q̄bo pollut⁹ est⁹ z displicebunt vobis in ꝓspectu vro: z scietis q̄ ego dñs accipiā vos cū benefecero vobis. Doc aūt ostēdit de⁹ multotiēs: marie in q̄dā ciuitate Anglie in q̄ q̄dā cōsanguī neus epi cū peccare appeteret cū vna formosissi ma puella iudea: et ipsam sepi⁹ sollicitaret. Illa rūdit. Ira sum a pre meo dilecta et custodita vt neq; ego ad te: nec tu ad me venire sine periculo possis: nisi forte venire voluer⁹ in nocte diei pas sionis rp̄i vri. Tūc enī iudei q̄ hic habitāt fluctu sanguis laborant: circa quē nimio dolore occu pant: min⁹ alijs intendere pōt. et sic voto nro no cet illa ponemur. Juuenis aūt hoc audiens: ob amoris magnitudinē dñice passionis immem⁹ ac sue salut⁹: nocte illa grem ad vginē z volūta tē suā adipleuit. Pr̄ vo puelle de filie sue custo dia sollicit⁹ añ lucē surgēs nec suo dolori parcēs ad ei⁹ cameram pgrit. Cū inuenī illā i lecto ei⁹ sue

vbi religio tua. Juro tibi q̄ si ā aīmerē dñm epi/ scopū q̄ est mihi amicissim⁹ cuius tu sanguine manus eo mūc te occiderē. Ille aut̄ iuuenis tot⁹ tre/ mefact⁹ genuflectēs venīā postulauit: atq; cum magna cōfusione eiect⁹ est. Die aūt facta cū epo diuinū in eccla officiū inchoass; atq; dict⁹ iuue nis ipū officio interesse. Ecce iude⁹ pf puelle cū turba alioꝝ iudeoꝝ eccliā cū strepitu intrauit vt grimoniā de sanguineo suo ipi epo ꝓponeꝛ ret. Que ille iuuenis videns ecām aduēt⁹ eius nō ignorās: ad se reuersus: cū cōtritione petī sui le/ uauit mentē ad deū dicēs. Dñe de⁹ meus libera me ab hac cōfusiōe t ifamia. et ego promitto tibi q̄ de cetero te nō offendā. t de hoc petō plene satisfaci am. O magna pietas dei: mox vt illū cōritū vi/ dit cōfusionē quā timebat in caput iudeoꝝ con uertit. Nā cū ad plenitudinē epi venissent: statim vt ora ad iuuenis accusationē aperīt: oēs obmu tuerunt. Videns ꝑro ora coꝝ biāna t nulla ver ba resonātia: putauit q̄ tali die t hora venissent vt diuino officio illuderēt. Ut illos ꝛfusibiliē de eccla ejici ꝑcepit. Juuenis aūt ille diuinaꝛ in se erga suo clementiā: cōpleto officio ad pontificē ac/ cedēs cōfessus est culpā suā ac suscepit pniaꝛ. Et p oīmodū religionē intrauit in q̄ laudabiliē vi/ qz ad mortē pseuerauit. Illa aūt puella q̄ cū pa/ ter ei⁹ cū dicto iuuene ꝥba faceret de camera au fugerat: illi⁹ exhortatiōe se xp̄iānā fecit: t baptisa ta monasteriū intrauit in q̄ deuote pseuerauit. O sera t deo gratissima cōritio q̄ lapsum erexit iudeos ꝛfudit: t puellā iudeā ad fidē p̄duxit. Bti ud ꝺs mirabile legit. s. q̄ ddā magnus vsurari⁹ grauiter infirmat⁹: ad se reuersus t dolēs ō pec catis suis: abbatē quendā sibi familiarē vocari fecit. Cui et dixit. Quia infirmitate ꝑssus ñ possū ō recto meo alicui ordiare at; vsuras sibi statuere: oia bona mea mobilia t imobilia prāti tue subiēcio vt aliena restitui facias. et de alijs bonis meis q̄cq̄d tibi melius⁹ videbit fm deum facias. Et rogo vt oia bona mobilia q̄ habeo nūc asportari faci as. Nō enī volo ea post me manere. Postea ꝺo me ad monasteriū tuum portari facias. Habe/ bat aūt duas archas plenas argēti t auri t plu rima pignora: vasa: libros: vestimenta quoq; ornamenta frumentiq; t suppellectile multā. Tūc abbas vi deno cū vere cōritū t penitentez illi cōsensit. Et ꝺato ordine emissio: nouissime in feretrū ponēs in firmū: ad monasteriū suū illū portari fecit. Qui mox vt monasteriū intrauit spīm emisit. Abbas ꝺo sine mora pignora reddidit t vsuras restitu it. Multasq; ac magnas elemosynas p aīa illi⁹ fecit. t residuū in vsum monasterij conuertit. Positū aūt fuerat vsurarij corpus in capl'o mo nasterij: chorio monachoꝝ psallentiū circa illud tenti⁹ t deuotius orabāt. Ecce ḡtuor demones ꝺato ordine tertio apparuerūt: quoꝝ ꝑsentia fra tres ordinis tertii fugerunt: vno enī maturo sene impauido remanente. Cepit ḡ ille q̄ primus dem⁹ videbat citare ꝑmū vsiculū ps. xxxv. ḃ. Dicit in/ iust⁹ vt delinq̄t in semetipso: nō est timor dei ante oculos ei⁹. Secundus aūt rndit secūdū: di. Quia dolose egit: vt inueniat iniquitas ei⁹ ad odiū. Ter/ cius ꝺo ait tertiū vsiculū. Verba oris ei⁹ iniqui tas t dol⁹: noluit intelligere vt bñ ageret. Quar tus aūt addidit ḡrū. Iniquitatē meditat⁹ est i cor de suo: astitit oi vie nō bone: malitiā aūt nō odi/ uit. Quibꝰ ꝑmissis ꝛcludebāt ostia. Ergo suscepi anus eū q̄z nō est. Et ecce subito ḡtuor angeli a dextris feretri se locauerūt: demonibusq; dixerūt. Expectet⁹ etiā canticū nr̄m. Et ꝑm⁹ ait q̄ntū vsi culū ciusdē psalmi di. Dñe in celo misericordia tua t veritas tua vsq; ad nubes. Secūdus ꝺo adiē cit sertū. Justicia tua sicē montes dei: t iudicia tua abyssus multa. Tertius aūt addidit seq̄ntē di. Filij aūt hoim in tegmine alaꝝ tuaꝝ sperabūt. Quar/ tus ꝺo dixit aliū vsiculū. Inebriabo t iuncta salua bis dñe: quēadmodū multiplicasti misericordiaz tu am de⁹. Et q̄ꝺo ꝛcluserūt angeli. Cū scriptura sol ui nō possit: nr̄ est iste q̄ ad deū ꝛfugit t in ipo in vltia bona sperauit. t aiaz suā lachrymis amare terrenis lauit. Igit de⁹ de torrente voluptat⁹ sue potabit illū. Ad quā vocē ōmonco territi, ptim⁹ effugerūt. Monachi aūt de salute illi⁹ certificati: ipm in monasterio honorabiliē sepelierūt. Ex p̄dict⁹ aūt patet q̄ cōritio liberat aiam de ptāte diaboli. Et ió nos horrat apl's. j. ad Cor. vij. dī. Emūdem⁹ nos. s. ꝑ penitentiā: ab oi inq̄namēto carnis t spūs: perficientes sanctificationē i timore dñi. Primus enī gradus innocētie est odisse nefanda. c. faciēs. l. xxvj. di. Et idcirco ꝓbera ait ps. xcvj. Qui diligit⁹ dñm odite malū. et ad Rom. xij. ḃ. Odientes malū adherentes bono. Quapropt̄ in/ qt Aug⁹. in epla ad Vincentiū. Quō gaudebis te vnq̄ esse cor: rectū nisi pus oder⁹ t doleas te fla esse quersum. Idē q̄z Aug⁹. in li. de vbis dñi ait Sine odio culpe nunq̄ dat infusio gre. Et faci/ unt ad p̄dicta ea q̄ scribunt in c. penitentia. de pe. di. j. vbi ḃ. Si petā sua cōfiteri vel emēdare nolue/ rint: deū quē hūc telle bēbūt t vltorem. q̄ ipsi sue iniq̄tat⁹ p voluntariā penā vltores existāt: quia ibi penis mutabunt etna supplicia: t lachrymis ex vera penitōe fluentibus restringēt etni ignis ardēs. Nec ibi. Qua re Hiere. ꝓba. xiij. ca. sui li. dic/ cebat. Cōritū est cor meū i medio mei cōtremue rūt oia ossa mea. et Joel. ij. de ꝓba. Scindite cor/ da vra t nō vestimēta vra. Saluator etiaz Lu. v. inqt. Nō egēt q̄ sani sūt medico: sed male hābentes. Nō enī veni vocare iustos: sed peccatores ad pniaz id est ad penitentiā peccatoꝝ t ad alias grecas pnie. Et ió ḃ. Jac. iij. Emūdate manus peccatores. s. aq̄ lachry/ mose contritionis: et purificate corda duplices animo. Miseri estote: lugete et plorate. risus ve ster in luctum conuertat: et gaudium in mero/ rem. Humiliamini in conspectu domini t exal tabit vos.

T psalmo. vij. ait ꝓba. Nisi cōuersi fue/
e rit: gladiū suū vibrabit: arcū suū tetēdit
et parauit illū. Debem⁹ ḡ facere sic Quis
dixo q̄ in li. ij. de sine titulo inqt. Mira miser tis/
meo qui feci mira ꝑteruc. Exēplis metu terreor
ipse mei. t Lucan⁹ li. ij. dicit. Liceat sperare timē
ti. Nullus enī est q̄ nō habeat cām dolēdi: cum
oio hō sit peccatū. Job j. Et ideo inqt Ouidi⁹ i. ij.
li. de remēdio amoris. Et q̄o nō causas mille do
loris habet. Sed heu q̄ in hijs exēplis verificatū
cernim⁹ illud qō inqt Juuenal' li. ij. di. Maiore
tumulcu plāgunt numi q̄ funera. Et illud qō
idē poeta ibidē canit. Plorat lachrymis amissa
pecunia ver⁹. Nō sic aūt plāgunt peccā. Ideo in/
qt Aug⁹. et ponit de pe. di. ij. c. sunt plures. Re/
cte penitēo q̄cq̄d sordis habet oportet vt abluat
salsē lachrymis mēs. sed sat⁹ est dur⁹ cui⁹ mens
dolorē oculi carnis nequeūt declarare. Sed sci⁹
at se culpabiliē dux q̄ deflet dāna exīa vel mor
tē amici: t dolorē ꝑti lachrymis nō ostēdit. Nō
iraq̄ ꝺo se excuset nō bīe fontē lachrymarū: cum
nōnunq̄ lachrymis ostendat dolorē amore ex/
tinctum. Dicit ille. Z

Primo ꝓbat exēplis t similitudinibus q̄ de/
v bemus bīe cōritionē. Legit enī in li. de
ꝓprietatibus rerum q̄ est q̄dā auis q̄ vocat
auis paradisi ob insignē ei⁹ pulcritudinē: cuius
pēne sunt mirabiles adeo vt null⁹ color eius desit
vor adeo dulcis q̄ in boie gaudiū t deuotionē ex
citat. hec auis statim vt capta fuerit cōtinue plā
git t gemit incōsolabiliē: donec libertati donet.
O aīa xp̄iana tu es illa auis paradisi pulcerrima
variis dei gratijs circundata dū es in gra t sine
peccō. Et ió qn capta es a demone p laqueū peri
bebeas plorare p penitentiā cordis q̄sq; libereris
vt sis ō illius ve ꝑtis q̄ dicit illō Esa. lix. Quasi
colūbe meditabimur gemem⁹. Colūba enī hz gemi
tū p cātu. Et sic penitēs debet lachrymādo cāta
re pulcrū cāticū sic nota. s. ve. re. mi. fa. sol. la. In
q̄bus notis denotant⁹ sex ꝑditiones vere penitentis.
Prima est vt desinat male facere t ꝓponat diui/
na ꝑcepta sp̄ fuare: cancō cū ꝓba ps. cxvij. Uti/
nā dirigant⁹ vie mee ad custodiendas iustificatio
nes tuas. Secūda vt cū amaritudie cōritionis me
dicet⁹ diligenē petā sua: iuxta illō Esa. xxxviij. Re
cogitabo tibi oēs annos meos in amaritudine
anie mee. Tercia vt totā spem suā ponat in deo:
credēs se salusāduz meritis crucifixi. ac dicēs cum
Pau. ad Gal. vj. Mihi aūt absit gliari nisi i cru
ce dñi nr̄i Jesu xp̄i. Quarta vt faciat dignos fru
ctus pnie: vt ꝑcipit Mat. iij. t Lu. iij. ita q̄ dice/
re possit cum Pō. Feci iudiciū t iustitiā. s. Ō petā
nō tradas me calūniantibus me. Jte vt iplore: et mi/
sericordiā diuinā: dicēs cū Pō. Fac cū seruo tuo
fm misericordiam tuā: t iustificatiōes tuas doce me.
Quinta vt soluat vincula petōrū ꝑ cōfessionē di
cens anie sue illud Esa. lij. Solue vincula colli
tui captiua filia sion. Sexta vt pniam suā t oia
alia bona opa faciat nō timore mort⁹ vel pene
inferni p̄cipaliter. nec etiā ex vana gl'ia vel alio
malo fine. sed ex charitate et amore dei: atq; ad
tionē dñi loquel' oo meū: t benedicat oia caro no
mē sc̄m ei⁹ in seculū t in seculū seculi. Ad p̄dicta
aūt de necessitate cōritionis optime faciēde acci/
pe aliā similitudinē. Legit in historijs Romanoꝝ
q̄ cū Tit⁹ filius Uespasiani existēs in castris hie/
rosolime audisset Uespasianū p̄rem suū ō eos
senat⁹ voluntate ad imperij dignitatē sublimari;
tāto affect⁹ est gaudio q̄ subito membrorū corpus
fortitudine destituit⁹: ex aperīe venaꝝ oia ei⁹ mēs
bra ꝑtracta sunt. Quapropt̄ q̄dā medic⁹ prudēs
dentissim⁹ cām cognitā recognōscēs reqsiuit si ita
to ordine esset alicui emulus cui⁹ nomē Tit⁹ no/
minari abhorreret. t intelligens q̄dā Josephū
noie adeo Tito erosum q̄ in sua curia null⁹ eū
nominare audebat. Fecit eū cēlā venire. t statuto die
mēsam lautissimā ante oculos Titi ponit ꝑari:
pincernasq; t dapiferos iuuenes adunari: mā
dauitq; occulte oibus vt nullus ad p̄ceptū Tit⁹
obedire p̄sumeret. Sic aūt oibus ordinat⁹: cum⁹
lū Titi fecit cū oi honore t imperiali magnificēcia
ad mēsam collocari: et sibi a seruitoribus officio/
sissime deseruiri. Ost Tit⁹ conspicēs statim ira
magis velut ignis cepit accēdi: mandabatq; suis
hominē illū occidere. Et cuz null⁹ sibi pareret sed
potius inimico suo gratiosius seruirēt: iratus suc/
census est ira q̄ vene restringi iussit: et q̄ restrictōe
ꝑfusus ꝛtia p̄me agrioni venaꝝ oia eius mēbra
ꝑtracta cōsolidata sunt t p̄stine sanitati restitu/
ta. Quapropt̄ illū inimicū de cetero amplius nō ha
buit. sed potius eū sibi in sincerū amicū copulauit
Qua similitudine patet q̄ q̄ vult sanari a peccis q̄
cōplacentiā t delectatiōes in aia sunt introducta
oportet oīno q̄ in se recipiat displicentiā t tristi/
tiā q̄ ipsi cōplacētie et delectatiōi est penit⁹ ꝑtra/
ria et illius expulsiua. B

Tiā similitudinē ponit ꝓba li. vj. de ꝓprie/
a tatibus rerum: di. q̄ anguis se sentiēs grauī
morbo vel senio aggrauarī: plumis die
bus abstinet a cibo t ieiunat vt sic pellis ei⁹ facī
lius a carne relabat. Deinde gustata q̄dā herba
amarissima: vi illi⁹ herbe stanno quocat ad vo/
mitū t cuomit totū būorē virulentū q̄ fuit cā sue
infirmitat⁹. Et tādē vt cutis rigidas mollificetur
aq̄ se balneat ac būcerat. t sic foramē angustū q̄/
rēo: cū q̄dā violēta trāsiēo: penit⁹ ie decoquat t
sic soli exposit⁹ se deliccat t in carnis superficie no/
uā cutē recuperat. Sumptisq; viribus clari⁹ pristino
dū videt: fortiꝰ rapit: t auida⁹ comedit. Spūaliē
ad istud ꝓpositū xp̄o nob̄ suadet Mar. e. d. Esto
te prudentes sic serpentes. q. d. Sicut anguis mor
bo vel senio grauat: ita aia p peccā spūalī infir
mat. ꝓpter q̄s dicebat ꝓba. Miserere mei dñe
quōm infirm⁹ sum. Et ió petōr vt exēplo serpentis sa/
net⁹ infirm⁹ sum. Et ió petōr vt exēplo serpētis sa/
net⁹ prio debet ꝑ abstinentiā carnis suā domare t

domiciliatoꝛ carnalis ꝛcupiscẽtie desiccare. Deꝛ inde gustet verbꝫ amarissimꝫ: iuxta illꝫ Hiere. xxx. Poste tibi amaritudine rẽ. i. displicentiꝫ ꝛ cõ mutionẽ petoꝛ: q̃ cuomet petã p integralẽ ꝛfessio nẽ ꝛ sic recipiet spũalẽ sanitatẽ: dicente ꝑs. Os meũ aguꝫ. i. in ꝛfessione et attrari spũm. i. salutis. Jrẽ debet aniam suã balneare ac ꝺo lachrymaꝛ: iuxta illud Esa. j. Lauamini: mũdi estote. Trãsfu pnie in c. lauamini. de pe. di. iij. et intrare p an gustã portã pnie. de q̃ ait saluator Mat. vij. In trate p angustã portã rẽ. et sic deponere veterem pellẽ ꝛ luctu dis praue: ꝛ induere nouũ hoiem ꝛ renouari in vita. iuxta illꝫ Ro. xij. Renouamini spũ mẽtis vre ꝛ induite nouũ hoiem q̃ fm deũ creatꝫ est. et accedere ad eũ solẽ iustitie q̃ ait Jo. viij. Ego sum lux mũdi. Et sic illũinabit ꝛ pñtiã recupabit solpitatẽ. Et ꝺo etiã similitudinibꝫ patꝛis q̃ liter ꝛritio ꝛ displicẽtia de petis cuilibet ẽ necessaria ad salutẽ. Ex̃plo etiã Dauid ideꝫ declarat Qui cũ tria boꝛrẽda petã cõmisisset. vicz adulteriũ: homicidiũ: ꝛ pditionẽ: nequaq̃ potuit vnq̃ a deo veniã peti inuenire q̃dusq̃ petis sibi displicuit: ꝛ cordialiter detestatꝰ est. di. q. Re. xij. Peccaui. vbi glo. ait. Cũ em̃ serꝰ vir verbũ peccaui ex̃plicit: tũc vere peti sui odiũ et displicentiã ostẽdit. Et q̃ displicẽtia statim audiuit ꝓbam Nathan a deo missam sibi dicentẽ. Dñs transtulit petis tuũ a te. et ideo et tũ omne petis sꝫ odiuit. Propẽa dicebat. Oẽm viã iniquã odio habui legẽ aũt tuã dilexi. Exẽplo igit ish̃ seri Dauid q̃l q̃ debet petã sua detestari: vt tãdẽ mereat ab angelo cũ custodiẽte audire. Dñs transtulit petis tuum a te. De hoc etiã ex̃plo hr̃ in c. pẽ derer. ꝛ in c. vt ꝛstituerẽt. l. dist. et. q. q. vij. §. itẽ cũ dauid. ꝛ de pe. di. q. c. denigꝛ. ꝛ di. iij. c. Dauid. et c. totam. et c. ille rex. B

Liud exẽplũ ponit i legẽda seti Bernardi q̃ trãsiens p Papiã cõturauit q̃ndaꝫ demoniacũ: q̃ coactꝰ asseruit in se habere tres malignos spũs: q̃ꝝ noia erãt. Claudens marsupiũ: ꝛ claudẽs os: et claudẽs cor. Et cum serꝰ Bernardus q̃reret q̃ officia hrent. Rñdit p̃mꝰ. Ego habeo officiũ inducẽdi boies ad furta faciendũ: vsuras: ꝛ iniustitias. ꝛ postmodũ induco eos verbo facitꝫ talia vt nunq̃ restituãt: qꝫ et faciũt. propter qꝫ inferabiles ad ifernum pduco. Secũdꝰ ꝺo dixit. Et ego o Bernarde habeo officiũ inducẽdi boies ꝛ mlteres ad faciẽduꝫ mlta vt ea p verecũdia nõ ꝛfiteant. ꝛ ppẽ ꝺ innũerabiles ꝺanant ꝛ ꝓpue mulieres. Tercꝰ ꝺo dixit. Et ego o Bernarde habeo officiũ ꝓponẽdi boiꝫ cata mlta ꝓplicauerint: induco eos vt de ipsis nõ fiat iustitia dei: ꝓpter qꝫ cadũt in magnã duritiã cordis: obstinationẽ ꝛ desperatiõez. et sic sine veꝛ ritate moꝛiẽtes q̃si infinit. ꝺanant. Quappe exclamat Augꝰ. in q̃dam sermone ꝙ hoc diabolꝰ suggerebat ꝺo. Magna est pietas dei q̃ sola cõfessio punctiõe petã diminuit. Et ucꝛ. Plus placꝫ deo cordis ꝛritio q̃ totꝰ mũdi pegrinatio. Eapꝛoꝫ pter oiꝺ ꝺz sume displicere petis: sic displicebat Psalmiste q̃ ait. Inicitatẽ odio habui ꝛ abominatꝰ sũ. Ipse em̃ ꝛgnoscebat eꝝ malignitatẽ. Jnꝛ terdũ nãq̃ expientia docꝫ aliq̃ esse abominabilia q̃ inexpta placibilia esse iudicant. Uñ petoꝛ corꝛ ruptã appetitꝰ hũs ꝛ solã petri delectatiõez supficialiter attẽdeno: illud amat ꝛ sibi placet. Sꝫ cõsumato petõ sentiẽs intrinsecã eꝝ amaritudinez p remoꝛsum ꝛscie: ꝛ ꝛsideratiõ penã eꝛnã ifernalẽ ei debitã: illud debet magnope detestari ꝛ ejcere et ꝓfessionẽ. Cuiꝰ figura hr̃. q. Reg. xiij. in Amon filio Dauid q̃ intãtũ amabat sororẽ suã thamar siq̃ꝝ ei placebat vt q̃si moꝛerer ob eꝝ amoꝛẽ. Sꝫ postq̃ cognuit ipam: intãtũ abominatus est eã vt nullatenꝰ posset ipaꝫ videre: ꝛ maiꝰ erat odiũ q̃ꝫ pius fuisset amoꝛ. Ideo vocato puero suo fecit eã ejci ꝛ excludi a se. Spũaliter em̃ p amõ significat carnẽ petoꝛ. p thamar ꝺo culpa peti mortalis. Nã petoꝛ diligit culpã añ cõmissionẽ ppẽ delectatiõnẽ quã ibi ꝺz vel hre sperat. Sed illa ꝛsumata ꝛ eꝝ intrinseca amaritudine ꝓcepta: ac seqnte pena ꝛsiderata: debet illã abominari: statimq̃ p famulũ suũ. i. p purã cõfessionẽ ipaꝫ ejcere a thalamo aie sue. ꝛ illã plus odire q̃ amasset ꝓius. Ad qꝺ Ezech. xviij. ꝺorrak deꝰ petoꝛes di. Conuertimini ꝛ agite pniam ab oiꝺ iniq̃tatibꝫ vris. ꝛ nõ erit vobis vltra in ruinã iniq̃tas. ꝓjcite a vobis oẽs p uaricatiões vras in quibꝫ ꝓuaricati est. ꝛ facite vob coꝛ nouũ ꝛ spũm nouũ. ꝛ q̃re moriemini. qꝛ nolo mortẽ petoꝛis sed vt cõuertaꝛ ꝛ viuat. Reuertimini q̃ꝛ viuite. Et Augꝰ. in sermone ad heremitas ꝺr. O fratres mei sicut exhibuistis membra vra seruire imũdicie ꝛ iniq̃tati ad iniq̃tatez: ita ꝛ nũc exhibete mẽbra vra seruire deo in sctificationẽ. Prio em̃ coꝛ qꝺ mala cogitauit ꝛ cõcupiuit peniteat ꝛ doleat: ac oculꝰ fleat: os sine intermissiõe oret: aures audiãt vbũ ꝺi: manꝰ elemosynã porrigãt: pegrinos suscipiãt: infirmos foueant: nudos induãt: pedes veniãt ad eccl'iam: genua flectent ꝛ laboꝛẽt. qꝛ sicut nullũ fuit mẽbrũ qꝺ peccãdo deo nõ displicuerit: ita nullũ sit mẽbrũ qꝺ pniaꝫ ñ patiat ꝛdignã. Et in alio sermõe idẽ ait. Oiꝺ q̃ p pniam deleuerit petã suã: tã angelice felicitatꝫ ꝓcepto ẽ. Jpa nãq̃ pnia medicamẽtũ ẽ vulnerꝫ: spes salutꝫ p quã petoꝛes saluãt p quã deꝰ ad miseriam inclinat. Dũ aũt pniaꝫ facerit' fratres: fũdite p petis lachrymas coꝛdis ꝛ coꝛpis. Nunq̃d nõ lachrymãdo Petrꝰ a xp̃o rexspicit. Nũq̃d ñ magdalena veniã merek. nunq̃d nõ martha lachrymis sanat. nunq̃d ñ cananea eraudit. nunq̃d nõ lazarꝰ ad vitã reuocat. Lauaq̃ facit ruã lachrymis. ꝓcute petrꝰ. exalta vocẽ tuam ꝛfitẽdo ꝛ annũciãdo sacerdoti petã tuã. Jn alio q̃ꝫ sermõe ad eosdẽ etiã ꝺr. Simꝰ q̃ tantũ p

ni ad lamẽta ꝛ fletũ quãtũ fuerimus ad culpã audaces. q̃lio fuit nobis ad peccãdũ inꝛtio: talis sit ad penitendũ deuotio. grauissima petã q̃ssimis lamẽtis indiget. O cõpunctio q̃ seriã: q̃ admirabilis ꝓdicaris. Tu spũale lauacrũ eos. ru stimuluo p quẽ deꝰ ad hoiem indignat. ru ligamen per qꝺ deꝰ fortiter restringit. O cõpunctio seriã sine q̃ adultis nõ valet baptismꝰ: sine q̃ ad iudiciuꝫ dñi corpꝰ recipit: sine q̃ infructuosa est oiꝺ cõfessio et ois satisfactio est inanis. O vitalis nauicula p quã naufragi redire põt ad portũ salutis. O aq̃ salutaris p quã oẽ petm̃ destruit. O via infallibilis p quã ad paradisum puenit. O spũale cõducilũ p qꝺ de inuio ad viã translit.

Pars secunda huius sermonis de cõtritiõis diuersitate. L

P Ro secunde ptis declaratiõe q̃rit que sit differentia inꝛ ꝛritionẽ ꝛ attritiõez Et rñdeo fm Richꝺ. Tho. ꝛ oẽs alios theolo. in. iij. di. xvij. Q. sicut in materialibꝫ et corpalibꝫ attrita esse dicunt q̃ aliq̃ mõ sunt cõminuta: licz nõ pfecte. Cõtrita ꝺo q̃ oẽs ptes simlr ꝛ pfecte trite sũt. Sic in spũalibꝫ attritio significat quãdã displicentiã de petis: sed nõ pfectã. cõtritio ꝺo pfectã. Et idẽ hr̃ in suma cõfessi. iij. ti. xxxiij. q. xvij. Jrẽ dicit Richar. nr̃ vbi s. ar. j. q. j. q̃ sicut in materialibꝫ ꝺr duꝝ qꝺ nõ cedit tactui. et fm Pbm. iij. Verba. ꝺr frãgi qꝺ diuidit in ptes magnas. ꝛ cõminui qꝺ diuidit i partes puas. Ita p q̃ndã similitudinẽ i spũalibꝫ ꝺr corꝛ bois duꝝ q̃diu diuise inspiranti se tãgenti nõ cedit. sed obuiat ꝓsistẽdo in affectu peccãdi. cui inq̃t apls ad Ro. ij. fm duriciã tuam ꝛ cor ipenitens thesaurisas tibi iram in die iusti iudicij dei. Frãgi ꝺo ꝺr q̃n a petõ recedere incipit q̃ꝫ nõ dũ plene ad deũ cõuersus sit. Cõteri ꝺo q̃n in eo totalit destruit affectus peccãdi. Jsta aũt tria. s. ꝛritionẽ videre possumꝰ p tria exempla. Primũ est. quia semẽ iactũ in terraꝫ durã ꝛ nõ scissam et grossam nõ crescit. Jactũ ꝺo in trã scissã in ptes grossas puũ fructũ reddit. Sed iactũ in terram cultã ꝛ minutari fractã: multũ fructũ affert. Corꝛ igit obstinatũ est tanq̃ trã dura q̃ nullũ fructũ facit. Corꝛ ꝺo attritũ est tanq̃ trã ꝛ grossas ptes scissa q̃ puũ fructũ reddit. Corꝛ aũt ꝛritũ est tãq̃ terra minutariz trita q̃ mltũ gignit. Secũdũ exemplũ est. qꝛ spes aromatica si est integra redolet paꝝ. si ꝺo frãgit: multũ redolet. si aũt cõterat redolet plurimũ. Et silr corꝛ bois integrũ ꝛ duꝝ corã deo nõ redolet: sed fetet. Scissum ꝺo p q̃n dã attritionẽ redolet: sed paꝝ. Cõtritũ aũt p vehemẽtẽ dolorẽ redolet mltũ. Tercũ exemplũ est. qꝛ de grano integro nõ põt fieri panis. De grano ꝺo grosso modicũ tritoꝫ fit panis: sed nõ sapidus. De grano aũt minutatim ꝛrito fit panis dulcis. De corde aũt attrito et si panis fiat: tñ nõ multũ sapidus est. De corde ꝺo cõtrito fit panis deo sapidissimus: angelis delicatꝰ. et penitentiũ nutrimẽtum: dicente ꝑs. Cibabis nos pane lachrymaꝝ. Sed endũ q̃ꝫ ꝛritio est vnguentũ ꝛfectũ et herbis vilissimis ꝛ imundis ac fetidis. i. petis et volũtate mala natũ, sed colligẽs in cõscia tanq̃m in boꝛto q̃ꝫ ꝛritio: q̃o herbas petoꝛ radicitꝰ oẽs simlr extrahit: ita q̃ necradix in mala volũtate. nec folia. i. opa pmanent. sed oia ꝛsumit in mortariolo coꝛdis et exhũs sucũ male delectatiõis petis extracti igne doloris decoqꝫ: et sic vnguentũ vilissimũ cõficit: q̃ oia vulnera peccatoꝛis alie curãtur et sacrificiũ deo suauissimũ offert: dicẽte ꝓpheta ꝑs. i. Sacrificiũ deo spũs ꝛtribulatꝰ: coꝛ contritũ ꝛ hũiliatũ deꝰ nõ despicies. Sicut etiã vnguẽtũ cõfectũ ex myrra coꝛpꝰ a corruptiõe ꝛ putredine ꝛseruat: sic amaꝝ dolor de petis alias purgat ꝛ ꝛseruat ab ipuritate peti ꝛ a corruptiõe: et redolet corã deo. Uñ ꝛritꝰ petoꝛ dicere pẽt illꝫ Eccli. xxiiij. Quasi myrra electa dedi suauitatem odoris. Ad ꝛfirmationẽ aũt ꝓdicti ꝛ dicit magꝫ Bler. de ales in. iij. pre sume in tractatu de cõtritione: q̃ in ꝛritiõe pnie tria sunt attẽdenda. i. qꝺ cõterik. a q̃ cõterik. et ad qꝺ cõterik. Qꝺ cõterik est coꝛ petoꝛis: qꝺ est tanq̃ vas fictile repletũ veneno peti. iuxta illud Deut. xxxij. Fel draconum vinũ eoꝝ. Secundũ. i. a q̃ cõterik est duplex molaris. vna supꝰ elevãs. i. spes venie et ꝛsideratiõe diuine misericoꝛdie ꝛ bonitatis ꝛ amoris ipsius deꝰ ad ꝛritionẽ inducẽs. Alia deoꝛsum deprimẽs. i. timoꝛ pene et ꝛsideratiõe diuine iustitie. De hijs aũt molaribꝫ ꝺr Deut. xxiij. Nõ accipies loco pignoris inferioꝛ ꝛ superioꝛ molã. Et Esa. xlvij. scptuꝝ est. Tolle molã ꝛ mole farinam. D

Liendũ q̃ q̃ vt inq̃t Bleraꝫ. de Ales in. iij pte sume i tractatu de penalitatibꝫ assũptis. q. iij. ꝛ Magr sentẽ. in. iij. dist. xxxiij Quadrupler timoꝛ iuenit. i. mũdalis. seruilis. initialis. et filialis. Filialẽ nmoꝛẽ hũt hri in pria. q̃ est q̃dã reuerẽtia a pena qua hũt erga deũ vt filius erga patrẽ. Jnitialis est timoꝛ quez hũt illi q̃ ꝛuertunt ad deũ: timentes eũ offendere ꝓncipaliter amoꝛe charitatis ꝛ dilectionis. Seruilis autẽ est quẽ hũt illi q̃ abstinẽt a peccis ꝓpter penã et timoꝛẽ iusticie diuine. Mũdanus aũt est ille quẽ hũt boies ne aliq̃d ꝓdant: vel quẽ hũt de terribilibus. Et addit magr in fine ꝓdicte distinctiõis aliũ timoꝛẽ q̃ ꝺr naturalis siue hũan: q̃ fuit in christo tpe passiõis. Nunc ad ꝓpositũ reuertendo dicit fm Bler. de ales in. iij. pre sume in tractatu de pnia in generali. et scriꝑ Bonauẽ. in. iij. di. xiij. ar. ij. q. ij. ꝛ Richꝺ. ibidem ar. iij. q. ij. q̃ pnia nostra causat a duobꝰ. Prima cã effectiua est deꝰ. Nisi em̃ deꝰ ad pniam coꝛ peccatoris moueret: nullus de petis pniam ageret. Uñ Job. xiij. Sic deus locutus de petis pniam ageret. Quis Job. xiij. Sic deus Nemo venit ad me nisi pr̃ meus traxerit eum. Et ibidẽ etiã dicit. Sine me nihil poteritis facere. Hijs

causa penitēcie est voluntas nostra z libez arbi
trū.q: vt inqt Aug⁹.in li.de libero arbitrio. Qui
fecit te sine te nō saluabit te sine te. Volūtas aūt
nr̄a z liberū arbitriū vt in plūs inclinat ad faci3
endū pniam Primo et timore.z i pauc⁹ et amo
re a peccato: vt dicūt ꝓdicti doctores z mḡr sen.
in.iij.di.xiij. Tū ad hoc vt sit vera pnia necesse
est q nō solū fiat ꝓter timorē sed etiā ꝓter amo
rē dei z pīe celeb⁹ adoptionē. vt dicit Aug⁹.ō pe.
di.vij.c.nullus. Est in li.de pnia dr. Dolēdū est z
doleze purgādū: nō solū q: peccauit: sed etiā qa
se ꝑuate ꝑuasit z deū offendit. Sciendū ḡ q pe
nitētia q fit ex solo timore seruili z displicentia q
habet ex eo dr attritio z nō ꝛtritio. Illa aūt displi
centia q ꝓuenit a timore initiali et amore dei dr
contrita q ꝓuenit a timore filiali et amore dei dr
cōtritio. Nam adeo cor cōterit q tot⁹ affect⁹ pec
cādi effundit ab eo. In attritōe aūt et q̄frangit
cādi effundit ab eo. In cōtritōe vo cōtrito vase in mi
nimis gtibo: nihil remanet in eo coloris odoris
vel saporis peri. Et hoc est teraū qd ponit Alex.
de Ales.l.ad qd ꝛterit cor.q: ad effundēdū totū
peri venenū z oēm affectū. Et ꝓbus omnibo ap
paret q si qs habeat displicentiā de aliqbo peccis
et de aliqbo nō: iste nō est cōtrit⁹ sed solū attritus
Vñ nō poterit ꝛsequi indulgētiā peccāz suoz. De⁹
eñ vult totū cor: bois ꝛtritū z nō partē. vñ Pro
uer.xxj.inqt. Fili ꝑbe mihi cor tuū. Vñ Prosper
in li.epigrāmatū dicit. Larga dei pietas veniaz
nō diuidiabit. Cur nihil: aut totū te lachrymā
te dabit. Item si qs sit male ꝛtritus de peccis ꝑteri
tis: nō eñ abstineat in futuz ab illis vel ab aliqs
mortalibus: talis licet aliq̄ mō possit dici attritus
rōne illi⁹ displicētie: nō tñ vllo mō est contritus.
vñ Smaragdus inqt in c.ille pniam. de pe.dist.
iij. Ille pniaz digne agit q sic ꝑterita mala deplo
rat vt futura iterū non cōmittat. Illa q plāgit pec
catū suū z iterū admittit pcm̄ est q̄si qs lauet la
terē crudū: quē q̄nto magis abluit tāto magis lu
tū facit. et Isido.in li.de sūmo bono et in c. Irri
sor. eadē dicit. Irrisor est: nō penitēs: q adbuc
agit qd penitet. et Aug⁹.in ea.di.in c.penitēs. ait
Si adbuc faci certe nō es penitens. Ad idē facit
c. Lauamini. et c.inanis. et c.q admissa. et c.ba
ptisant. et c.in cassum. eadem di. E

Tem ex ꝓdictis patet q licet bonuz sit
i timere deū: q: scḡm est Prouer.j. Initiū
sapie est timor dñi. et Prouerb.viij. Ti
mor dñi odit malū. z.xiij. Timor dñi bon⁹ est: q
aūt timet deū in pace ꝛsabit. et.xxiij. Sapiēs ti
met z declinat a malo. Et idem bt̄. xv.z.xvj. eiusdē
libri. et Eccl.j.bt̄. Timor dñi expellit peccm̄.
Nā qui sine timore est nō poterit iustificari. Eccli
ij. scḡm est. Qui timēt dñm ꝓparābit corda sua: et
coram illo sanctificabūt aias suas. et iterū ibi
dem. Qui timēt dñm custodiūt mādata illi⁹. et
xxj. eiusdē libri dr. Qui timet dñm ꝛuertit ad cor
suū. Tū si qs solum ex timore seruili dimitteret
peccare z bēret displicentiā peccāz tm̄modo ꝓpter
cuitationē penetralis solū esset attrit⁹ z nō cōteri
tus. Ideo bortat dñs Mat.iij.ad pniam faciēs
dā ex amore dei z vite eēne dr. Pniam agite: ap
propinqbit enī regnū celoz. z nō dixit: effugiet
enī penā eēnā. Illa ḡ est ꝛtritio que est formata
charitate z amore ꝑfect⁹. De qbus duabo displicen
tijs loquit Ozee⁹ i epla ad Quintū dr. Oderūt
peccare boni ꝑfect⁹ amore. Oderūt peccare ma
li formidine pene. Dicūt ḡ theologi in.iij.di.xvij
q attritio ꝓuenit a gra gratis data. cōtritio vo
a gra gratū faciēte. et ideo solū attrit⁹ nō est i gra
dei. sed ille q est ꝛtrit⁹. Dicunt eñ theologi vbi ō.
marie Rich.nr̄ ar.ij.q.iij.q faciēti qd in se est de
us facit attritionē effici cōtritionē. Deus eñ seip
sum alicui negare nō pōt.ij.ad Thim.q.i. si eñ eū
ḡrat toto mēt⁹ affectu. Et ideo null⁹ excusari pōt
si nō habuerit cōtritionē. q: ex suo defectu rema
nebit. Sicut si qs esset i domo vndiq: radijs so
laribo circūdata: sed ex oi pte clausa. si eñ nō illu
minat sibi iputat. q: pōt si vult fenestrā et ostiuz
agire z ꝛseqnē lumē recipe. licet radi⁹ solis nō sit
in sua ptāte. Item licz nō sit in facultate agricul
toris q crescant fruct⁹ et semina. q: hoc est a ꝑte
supna z influētia celesti: tñ si ager non fructificet
cultori iputabit si agz nō purgauit z disposuit.
q: hoc in potestate sua fuit. Item papa dās indul
gentiā visitāti aliquā eccliaz q̄ indulgētia nō est
in ptāte nr̄a. q: tñ act⁹ i. ire ad ipam eccliam per
quē sequit act⁹ idulgētie est in nr̄a facultate. ideo
si nō habuerim⁹ ipsam indulgentiā nō cūdo ad
visitandā dictā eccliam: merito nob imputabit:
nō pape. Et sic est in ꝓposito. Nā q̄uis esse i gra
nō sit in ptāte bois recipiēt⁹ sed solū in ptāte dei
tribuēt⁹. q: tñ bō pōt in actū et in opus erire. s. in
peri detestationē: p quā a deo⁹ vult dare gram: si
ipsam nō recepit ex sua negligēa: sibi tm̄ impu
tandū erit. Dicit eñ Petr⁹ ō palu.in pdicta dist.
q si qs inueniret q nō posset esse male ꝛtrit⁹ ō ali
q̄ crimie: debet facere qō in se est vt dolere possit:
et saltē esse male ꝛtrit⁹ et dolere q dolere nō pōt.
et deus eū adiuuabit. Sicut fecit mr̄ mḡr sniaz z
mḡr decretoz ac mḡr historiaz ecclesiasticaz:
q ex dānaro coitu habuerat bos tres filios. z q:
erāt rā excellētes viri: nō potuit esse male ꝛtrita q
eos genuisset. etiā cū peccō. cui sūm⁹ pōtifex dixit
q saltē esset male cōtenta q male ꝛtenta esse nō
posset. F

Liendum quoq: iuxta sniam Petri de
e palu.vbi ō.z b. Tho.ca.dist.ar.ij.q.vj.z
Ray.in sūma sua: vt etiā refert in sūma
cōfes.li.iij.ti.xxxiij.q.xix.q̄libet ve ꝛtrit⁹ dr bre
dolorē gricl'arē de q̄libet peccō mortali de q recor
dat. De aliqs aūt de qbus nō recordat sufficit bre di
splicētiā generalē z vniuersalē. Et debet adeo esse
male cōtent⁹ q pon⁹ eligere debet mortē q̄ pec
care mortaliter: vt inqt Tho.in suo q̄libet. nō tñ
debet descēdere i speciali ad hāc penā vel ad aliā.
imo stulte faceret si qs seipm vel aliū sollicitaret
sup huiuscemodi gricularibus penis. vt etiā inqt
Inno.z Alan⁹. vt bt̄ i sūma cōfes.co.li.z ti.q.xxvj
vbi etiā dr fm Ansel.i li.de similitudinibus. q qs de
bet magis eligere esse in inferno sine culpa q̄ in
paradiso cū culpa si fieri posset. Scīdū etiā fm
Petrū de palu.in.iiij.sen.di.xvij. q dolor z displi
cētia ō peō necessaria ad ꝛtritionē: sufficit q
sit in ꝑte intellectuali z in volūtate: q: hec displi
cētia sp est in potestate bois: nō aūt dolor sensi
bilis vel lachrymaz. Et hoc etiaz inqt Tho.ca.
di.ar.j.q.ij. Et sanct⁹ Bernardin⁹ in qdā smo
ne de ꝛtritōe. vt eñ inqt pbs.ij. Pbi. Volūtas
bois semp est in libertate vsq: ad mortē: vt etiaz
ait Bernardus in li.de libero arbitro. z Aug.in
li.xv.de ciui.dei.c.x. Non sic autē est in potestate
bois flere z sēsibilitate dolere. Et cū hac opinōe
ꝛcordat Host. vt etiam habet in sūma cōfes.co.
li.z ti.q.xxij. Et hec cōtritio dr sufficiens: vt iquit
sanct⁹ Bernadin⁹ vbi supra. De qua ait glo.su
per pṡ.v. Ubi est vera contritio scz displicentia
volūtaz. z rōis ibi est vera oīm peccāz remissio.
Debet eñ homo ad dolorē sensibilē et lachryma
tionē se ꝓuocare q̄ntum est possibile: vt patz per
Augu.de pe.di.j.c.quē peniter. z si nō pōt: de hoc
ipso debet dolere: z disponere pon⁹ oia mala in
futurū tolerare: q̄z vni peō mortali consentire.
xxij.q.v.c.ita ne. Item notādū fm Petrū de pa
lu.vbi supra. et etiā oēs theo.in.iiij.di.xvij. q qs
debet tāto magis dolere de vno peō q̄ de alio
quāto illō pcm̄ ē grauius Et ideo dicit Ray.in
sūma in ti.de pe.§.xviij. q cū grauedo peccati mor
talis etiā vni⁹ solius sit sūma z infinita: cuz sit q̄
sūmū et infinitū deuz. ar.in.§. atror. inst. de in
iurijs. z in.c.cū illoz.§. nos tñ. de sen. excō. Et cū
vnū solus peccm̄ mortale excludat ab ifinito bo
no z mittat ad infinitū malū. ō pe.di.v.c. fratres
deberet qs etiā ꝓpter vnū solus mortale peccm̄ do
lere in infinitū si esset possibile: ꝓpē qō si funderet
qs lachrymas ad eqlitatē aque maris: nō posset
ꝛdigne dolere: tñ dolēti q̄ntū pōt de⁹ veniā da
bit: vñ tāto magis debz ꝛteri et dolere: quāto q̄
uiora z plura ꝛmisit peccā. Et ideo Jobel.ij. Lō
uertimini ad me dicit dom⁹ in toto corde vro
in ieiunio et fletu z planctu: et scindite corda vra
Trāssūptiue ō pe.di.j.c.quē peniter. Ideo dicit
Ray. vbi ē q ꝛtritio dicit q̄si simul z ex toto tri
tio: q: totū cor q̄si ꝛterit z ꝛterit: ac scidit p nimia
angustia z dolore peccāz. vnde cor ꝛtritū ē velut
moticul⁹ pluez laterez: id est peccāz in mortario
ꝛscie puluerizato. Si aūt quis non ꝛterit in ō
mūdo: z nō habet integrā displicētiaz: postea ba
bebit sine fructu in alio: iuxta illud Eccl'ia. xxvij.
Lōterel cū delinquēte delictū: q: in iferno ꝛterel
in pulueres nō tñ vt alio vas fiat: iuxta illō psal
mi primi. Non sic impij non sic: sed tanq̄ pul
uis quem proijcit ventus a facie terre. Et Sap.
v. dicitur de damnatis. Penitentiam agentes:
et pre angustia spiritus gementes. Debet ergo
contritio esse mō tali dispositā: vt de grauioribo
peccis grauior fiat pnia et doloris afflictio. ttō
Hiero. ad mēz et filiā in gallijs cōmorātes ait
Putride carnes ferro curant: z cauterio venena
serpentino curant antidoto: qō sat⁹ dolet maioꝛi
dolore expellit. hec ille. Et idē i epla ad Bmāduz
pbiterū dicit. Nō est medicine culpa sed vulner⁹
cū crudelitati clemēti nō petit medic⁹ vt parcat se
uit vt mitiget. Qua ex re inqt Frā.ō may. in smo
ne de ꝛtritōe Magdalene dicēs. Maria et po
nosa egritudo: cura maria indiget Deuf. quoq
xxv.dr. Pro mēsura peri erit et plagaz modus.
Cyprian⁹ etiā in epla ad frēs ō pnia agēda inqt.
Quā magna delinquimus: tam grauit debem⁹
alto vulneri: diligēs z medicina non deest: pnia
minor crimine nō sit. et Hieronim⁹ in qdaz epi
stola dicit. petō: q̄ q sibi nō petit: a deo illi parcet:
z si futuras gehēnas ꝓpetuas in ō q̄ue vite spa
cio compēsaueris: seipsuz ab eterno iudicio libe
rabis. Grandi plage alta et plena est op⁹ medi
cina: grāde scel⁹: grādē habeat sanitationē Nec
ille. Planct⁹ aūt ꝛriti z penitēt⁹ triplici plāctui
debet assimilari. s. plāctui matris vnigenitum
plangētis: iuxta illō Hiere. vj. Luctū vnigeniti
fac tibi luctū amaz. Item planctui draconis et
strutionis: iuxta illud Michee. ij. Facia planctū
velut draconū: et luctuz q̄si strutionū. Naz do
lor⁹ iste draconis et omia aialia rōnalia est plāct⁹
q fit ꝓ morte vnigeniti. Inter aialia vo irra
tionalia est plāct⁹ draconis: inter volatilia ē plā
ct⁹ strutionis. Quia igit peccāz ꝓdidit aiam suaz
ideo debz plangere ad instar mulier⁹ vnigenitū
plāgent⁹. Unigenita. n. est aia ei⁹: q: vnā tantuz
habz. Si. n. duas aias haberet posset vna ꝓdi
ta sup alia ꝛsolari. Sed vo ꝓdidit caput suū id est
deū: z ideo dz plangere ad instar draconis q̄ qñ
elephas caput ei⁹ ꝛterit magnū planctū facit. ꝑ
didit etiā aia sua merita: z ideo debz plāgere ad
instar strutionis. Struthio eñ ova sua in pul
uere calido derelinqt vt foueātur ibidez. Sed re
diens z a bestijs illa cōculcata reperiēs magnuz
vlulatū facit. Ova aūt sunt merita nr̄a: q tunc
demones ꝛculcāt qñ ad aiaz ꝑ sensuz intrant.
iuxta illud Job.ij. Vadēt et venīt sup eū bestijs
biles: et ideo peccator⁹ debz plāgere: et dicere cuz
psalmista Miserere mei deus quoniam cōcul
cauit me bō. G

Deuoti xpiani vultis q oñdam vobis
o qñ ecclie ꝛriti: z qñ attriti. Accipite duaz
similitudines. Prima est: nā si monticu
lus laterez cōteratur in pulueres: si quis iceda
sup illum: remanet ibi vestigiuz pedis eiaz post
q̄ pertransijt. Si autem illi latereꝛ solūmodo
sint attriti in magnas partes: ibi remanet
aliquod vestigium pedis si supra incedat. Ita
in bis qui solum sūt attriti: si sugaddat cōfessio

stantiu post pasca nullū remanet vestigiū pfessi-
onis nec bone voluntat' sed redeunt ad peā pristi-
na. In pent' aūt remanēt signa eius post pascha p
totū annū. Ille ḡ solū accipit pfitent' in q̄dra-
gesima dicūt. Credo in dēū post pascha aūt. Car-
nis resurrectiōē. In q̄dragesima dicūt. Misa pa-
tris z filio z spūi scō post pascha vo. Sicut erat in
pncipio z nūc z sp. z in secla seclo; amē. Ilia silē-
tio est. Nā ille mōachi' pulueriz' z contrit'
tudo est. Nā ille mōachi' pulueriz' z contrit'
si lingua cedat nullū emittit clamorē nec facit stre-
pitū. Si vo solūmō sit attrit' in multas gtes ma-
gnas si ḡ lingua cedat strepitū facit. Et ita i gre-
gatio. Nā pen' ū sibi dcā pnia licita a pfessore nō
murmurat nec clamat aut recalcitrat. Asinus
vo solū reddit se difficilē ad pniam suscipiendā.
imo murmurat z ignit eā. Et possum' dare ali-
am similitudinē. Nā sicut vas bene plenū vino si di-
gito pcutiat nō emittit strepitū. sic dū pen' q̄ est
plen' gr̄a dei si pnia ēgak a pfessore nō clamat.
Vas aūt vacuū si pcutit digito: sonitū sonat. sic
attrit' q̄ est dei gr̄a gratiā faciente vacu': ad peni-
tentiā instīctā p cōfessore exclamat. Nō sic ḡ faci-
ans o deuote xp̄iani. sed seruate pcilū Salomo-
nis Prouer. xp. dicēt'. Fili accipe disciplinā pa-
tris tui. et Prouer. xv. dt. Stult' irridebit disci-
plinā patris sui: q̄ aūt custodit ea sapiēs erit. z
ibidē. Nō amat pestilens eū q̄ se corripit: cor aūt
sapient' oēm correctionē accipiet. Et ps. xj. dt Da-
uid. Exp̄ḡdere disciplinā ne q̄n irascat dñs z pe-
atis de via iusta. Facit ad hec c. nullus. d. pe. di.
j. z Greg. in moral. dt. Iustū est ve pcōr tāto ma-
iora ferat sibi lamēta q pniam q̄nto maiora si-
bi inculat dāna q culpā. et Chrys. de pe. di. j. §. ec-
ce nūc. z di. iij. c. pfecta. inf. Perfecta pnia cogit
pcōrem oia libenē sufferre. et Bmb. in c. medici-
na. de pe. dist. j. ait. Qui culpā exaggerauit: exag
gret z pniam. maiora enī crimia maioribus ab-
luunt fletibus. Facit ad hoc. §. et hūs. de pe. dist. j.
vbi Diero. inq̄t de pcōre. Preteritas delicias q
q̄s deū offenderat vite austeritate cōpēset. Et etiā
sup Leuit. z de pe. di. j. §. econtrario. idē Diero.
ait. Pro qualitate pcōr̄ q̄litas operāt pnie atq;
bonorum. D

V Ilde inq̄t Host. in sūma in ti. de pe. z re.
q p ḡlubet pcō mortali regulariē debe-
ret ponī pnia septē annor̄. xxxiij. q. ij. c. hoc ip̄m.
et. §. sēm. et xxj. q. j. c. p̄dicādū. vbi glo. Nā po-
test sacerdos in penitētia dispēsare p̄ iuerata cri-
minis q̄ntate: z q̄litate psone: dignitate ac con
ditiōe: seru: officio. pauptate: infirmitate: debili-
tate: cōsuetudine: cōplexiōe: societate: causa: anio
re. Et hec est cōis opinio q pnie sunt arbitrarie.
Et pbant p dicta in c. significauit. z c. omīs. §. sa-
cerdos. de pe. z re. z in c. sicut dignus. de homici-
q. vj. c. ipa. z de pe. di. j. c. mensurā. et de p̄se. di. iij.
c. de penitentibus. Laueat tñ sacerdos ne sic arbit-
rek ve vilio fiat auctoritas ecclie: et pāo clauius
rek ve vilio fiat auctoritas ecclie: et pāo clauius
pēnek. c. absit. l. dist. Facit c. et iniusta. xxij. q. iij.
et c. loci. xxv. q. viij. et c. si quis p̄positera. dist. l.
Dec Postiens'. J

L ḡbo oīno auctoritatibo patz q̄ dō nō de
e bet respuere pniam sibi iniūctā p sanctā
ctiōe pcōr̄. Hoc idē pbak p distinctiōez
quā ponit Rich. in iij. di. xviij. ar. j. q. v. in corpe
q̄stiōis. vbi ait. Cū q̄rit vtr̄ q̄libet penitēs tenea-
tur tenuiōe necessitat' recipe z explere pniam sibi
p sanctificatiōe pcōr̄ a cōfessore iniunctaz. Rūdeo:
q̄ aut cōfessor iniūḡit pniam rōnabilē z discretā
Aut irrōnabilē z indiscretā. Si secōo mō: penitēs
nō tenek eā recipe. q: sacerdos talē pniam iniun-
gēdo aburk claudo ecclie. Si aūt p̄mo mō iniū
gat: dico q̄ tenuiōe necessitatis tenek ip̄m recipe:
et p viribo implere. aliter peccat mortaliter: si sci
enter z ex deliberatiōe z absq; legitima cā dimit-
tat. Si aūt penitēs sentiat pniaz sibi nimis gra-
uē z ad obseruādū periculosaz: sua infirmitate pē
sata: debet ad illum eundē confessorē vl' ad aliū
q̄n illum habere nō pōt humiliter recurrere z alle
uiationē vel cōmutationē petere: et cōfessor cōce-
dere: etiaz si videat q̄ pnia alleuiata nō sufficiat
p sanctificatiōe pcōr̄. Tutus est enī reseruare penitē
tē in purgatorio puniendū q̄ ip̄m exponere pri-
culo cadēdi in mortale pcm̄. q̄ pnie trāsgressi-
onē. Dec Rich. ad lr̄am. et idē tenet Ray. in sū-
ma in ti. de pe. z re. dicēs q̄ sacerdos debet indu-
cere q̄ntū pōt pcōrē ad implēdā pniam: ostendē-
do ei magnitudinē pcōr̄. tñ nō debet ip̄onere ei
nisi talē pniam quaz verisilr̄ possit portare. Un̄
dicit Host. in sūma. q̄ sacerdos nullatenus debet
p̄mittere pcōrez desperatū recedere p̄ nimiā pe-
nitentiā. xxvj. q. vj. c. si p̄bit. sed potius ip̄onat vnū
p̄ nr̄ vl' aliq̄d leue. et q̄ alia bona q̄ fecerit z ma
la q̄ toleauerit sint ei in pniaz. et idē dicit Ray.
in sūma. z Guil. addēs. Cōsulo q̄ ad vitandā inō
obedientiā z trāsgressionē talibo iniūḡak pnia sa-
tisfactio sub p̄cepto. Et in hoc p̄cor. Tho. in. iij.
dist. xix. et Inno. ve etiā ponit in sūma p̄fess. co. li.
et ti. q. cxxv. ad finem. Q aūt penitēs teneak fa-
cere pniam rōnabilē cōfessoris pbak p c. omnis.
de pe. z re. vbi dicit. Et iniunctā sibi pniaz stude
at p viribo adimplere. Quod etiaz pbak fundā-
mento quod ponit Pbus. ij. z. iij. Topicoz̄ di-
cens. Si de quo min' videt inesse z inest. ergo et
de quo magis. Sed ponamus q̄ aliquis sit in-
firmus corpe: pfecto p recuperanda corpis sani-
tate omnia faciet sine p̄tradictione que ei medi-
cus imponet. ve si p̄cipiat ei radere capillos: ab-
stinere a cibis aliquibo et a vino: q̄ non vadat
ad acrem in platea: q̄ oculos teneat cooperros
q̄ non luxuriet z huiusmodi. Si ergo hoc facit
p̄o sanando corpore quod est quid vile in com-
paratione anime. nam anima melior est omni-
bus corpibus. et anime bonum omnibo p̄ualet

corporeo bonio. c. cū infirmitas. de pe. z re. z c. so-
lite. de maio. z obe. Ergo multo magis debet obe
dire medico spūali in remediis sanatiuis aie sue
Sed heu q: totū opposituz fit. Nā si medic' spū-
alis. c. cōfessor mulieri spūaliter infirme p̄cipiat
q̄ capillos vanos z mortuos ac cornua artifici
ata deponat vestimentaq; vana z nimis p̄ciosa
monilia: q̄ dimittat tripudia z chorcas z impu
dicas societates: q̄ ocul' honest', incedat z hmōi.
nequaq̄ vult acquiescere sed p̄ cōfessorē mille excu
sationes: argumēta z rōnes atq; mēdacia oppo-
nit. O mulier insensata. O mulier vana z fatua: ve
tibi ve tibi: q: pponis corp' tuū q̄s est sacc' vmi
um aie tue q̄ est imago z similitudo dei. Sicut si cho
vir ad mortē infirmet z medic' ei dicat q̄ oportz
eum exbursare cētū aureos p faciēdo electuario
sine q̄ nō pōt recipe sanitatē: certū est q̄ ñ solū cē-
tū sz etiā mille si tot hēbit exbursabit p recupan-
da corpis sanitate: attestāte Job. q. ca. dicēte. Pel
lē p pelle z cūcta q̄ possidet dabit hō p aīa sua. i.
p vita p̄seruāda. Sz si p̄fessor medic' eius spūa-
lis p̄cipiat ei vt aliena restituat: adulterā et cōcu
binam dimittat: z hmōi. nequaq̄ vult obtēpare
Scāt ḡ tales oēs q̄ eor̄ p̄fessio est ifructuosa et
oīno inutil' ad salutē: erḡ p salute aie illud face-
re recusant qđ p̄ seruāda corpis sanitate neq̄q̄
recusarēt. Ideo inq̄t Aug. i li. de pe. z ponit ō pe.
di. v. c. cōsideret. Ponat se oīno penitēs in p̄tate
iudicis in iudicio sacerdot': nihil sibi reseruāo sui
vt oīa eo iubēte pat' sit facere p recupanda vita
aie q̄ cūq; faceret p euitāda corpis morte. z b̄ cuz
desiderio. q: vitā recupat infinitā q̄ est deus. Cū
gaudio enī facere debet īmortalis futur' q̄ face-
ret p differēda morte morituř. Dec ille. O igit
infelix pcōr: cōsidera q̄ si esses infirm' corpe: ad
p̄ceptū medici recipes amaras medicinas z mul
ta remedia sensualitati ḡtia: z aliq̄n incisiōez pa
terer' z decoctiōez. z p aie salute recusas vl' modi
cā pniam sustinere. Et ideo p̄ tuā stulticiaz ecclā
mat Ouidi'. ij. de remedio amoris. Ut corp' re
dimas: ferrū patier' z ignes. Utq; anio valeas
quicq̄ tolerare negabis. R

Lio q̄z fundamēto pbak hec veritas: qđ
a ponit pbo. xij. Topi. di. Min' malū eli-
gibile' ē maiori malo. Que ratio hēt. xiij.
di. c. Duo mala licet cautissime oīno sint p̄cauē
da: tñ si periculi necessitas ꝓperrare vnū ex hijs cō
pulerit: debem' resoluere qđ minori nequ nosck
obligari. Greg. q̄z. xxxv. li. moral'. z ponit xiij. di.
in c. nerui. ait. Cū mēs inf minora z maria pcā
cōstringit: si oīno null' sine pcō aditū paret: mi-
nora sp̄ eligank. q: et q̄ muroz̄ ambitu vbiq; ne
fugiat claudit: ibi se in fugā p̄cipitat vbi breuior
mur' ingerit. Dec ille. Patet hec regula. Nā si p
ponak alicui aut mors aut qđlio talis sube: z
necesse sit q̄ oīno vnū ex hijs eligat: clarz est q̄ p̄
eligat tanq̄ min' malū tpalē subam pdere q̄ vi
tā amittere. Quo p̄supposito certū est q̄ de' ꝓpo
nit hoi p sanctificatiōe pcī duplicē penā. vidz aut
tpalē in hac mūdo: aut purgatoriā in alio. qđ di-
co de hijs q̄ moriunt cōtriti. Et hoc de pe. di. j. c.
medicina. et sūt verba Gregorij. et alias allegak c.
medicamēti. §. si pcīm. vbi inf. Nequaq̄ igit
vnq̄ pcō pek q: nullatenus sine vindicta laūak. et
Aug. xxv. di. c. q̄ in aliud. dt. Qui i alio seculo
fuerit fructū cōuersiōis: puto in fuco purgabit
igne purgatorio. Hic aūt ignis z si nō sit ete': mi-
ro tñ mō grauis est. Supat enī oēm penā quā vn
q̄ passus est alīq̄s i hac vita vl' pati pōt. Dec ille.
et Rich. nr̄ in. iij. di. xx. ar. q. q. j. in corpe q̄stiōis
dicē. Ignis purgatorius aias affligit magis lesiu'
est z afflictiu' oi nō igne. q̄ tñ inf cetera elemēta
magis ē afflictiu'. Un nulli dubiuz esse debet q̄n
pena purgatorij sit ḡuior simplr̄ q̄ oīs hui' pena
ista' mūdi. hec Richar. Idco inq̄t Aug. i li. de pe.
et ponit de pe. di. vij. c. nulli'. Studeat ḡ q̄lz sic
delicta corrigere in p̄nti vita vt p' morte n opor
teat eū talē penā tolerare. sed adde: q̄ si i hac vita
nō habuer' cōtritionē z displicentiā pcōr̄ tuoz̄
ibis ad faciēdū pniaz cētā in infernū: q̄ nunq̄ in
uick. Idē dicit Ecclesiastic'. xij. ca. sui libri. Nūlla
re valde spūs tuus ad disciplinā. i. ad pniaz a p̄fesso
re darā: q̄n vidicta carnis ipius ignis z vermis. Bu
di terribile exēplū. Legit enī in vitas patr̄ q̄ cū q̄
dā scōs p̄ deū obnixe rogaret vt ei oīderet q̄n-
tā penā habēt illi q̄ ō pctis suis pniaz facere no
lūt: statiz p̄mittēte deo apparuit ei q̄dā mortu' ca-
thenis ignei' ligat': lamentabiliter clamās z dicēs
Cū pniaz de pctis facere noluerim i p̄nti seculo
ecce q̄ in inferno me sanctificare oportz. z p̄fecto cō
tent' essem stare tot annis i igne inferni q̄t sūt gut
te mar'. et insup tot ānis diem ascēdere p arbo-
rē ralor̄ plenā a tra vsq; ad celū attingentē q̄t
sūt gutte aq̄ mar'. et post hec oīa de' me libera-
ret z ad vitā etnā p̄duceret. Sed ve mihi ve mi-
hi ve mihi: q̄n impossibile ē. Nā cū sterero tot an-
nis in inferno q̄t sunt gutte aq̄ mar': adhuc resta
būt mihi totidē anni q̄t p̄us. Et q̄n sterero mille
vicibo tot annis q̄t sūt gutte aq̄ mar': adhuc me
oportebit ad p̄mū annū reincipe. z sic nunq̄s sa-
tisfactio mea finē hēbit. Et qđ mihi p̄dicit euenis
et oīa p̄ pctis suis i hac vita sanctificare noluisti
Et hijs dict' disparuit. Aliud q̄z exēplū refert
Beda in li. de gestis anglor̄. de q̄dā mortuo q̄ res-
surrexit vite z statim fugit ad heremū z ibi fle
bat z iugiter suspirabat: cellāq; ibi fecit iuxta flu
uiū cōgelatā: et vestit' in illo se balneabat: z egre
diens p̄mittebat vestimenta p̄gelari ad carnē: et
postea balneū calidissimū intrabat. et in hac vi-
arduissima pnia vsq; ad mortem p̄tinuit die no
cteq; pseuerauit. Cū ār de hijs a videntibo argue
rek: rūdebat flēdo z pect' pcutiēdo di. O si vidis-
sēt q̄ ego vidi: hec z maiora vos facerēt. Dico ei
vob q̄ pena pīs oīm scōr̄ z martyr̄ z oīs pena
q̄ est i purgatorio nihil ē in cōparatiōe penaz erat
narū inferni quas ego vidi. Deinde clamabat

facit: pñia: quā si nō facier' in ē mūdo vbi cito finiet' postea eā facier' in iferno vbi nūq; finē habebit. Et ē sufficiat p hōa gte nr̄i sermonis.

Pars tercia de cōtritionis veritate.

Quātū sit vale bre pritōem de pcīo patet p Aler. ē aleo in iij. gte sūme. in tractatu de pritōe. q̄ dicit per contritionē nouē pcīoz̄ ītarim acqrit remissionem nouē pcīoz̄ ītarim acqrit remissionem pñe. qualit' aīe. di. q̄ sola cordis pritiō pcīm dimittit cuilibet adulto: dū pcenit t ꝓponit ab illo abstinere: t ab alijs in futuꝝ: t de illo pfiteri t satisfacere fm iudiciū ecclie. Et ē pbat de pe. dist. j in c. magna. vbi Aug⁹. ait. Magna ē dei pietas vt ad solā pmissionē pcīa dimittat ore t mē⁹ cū audit in corde. Dicat q̄ Ray. vbi ē. q̄ licet q̄dā alij dicerint conditionaliter fieri remissionē p cordis pritiōem. si postea pfiteat et satisfaciat. arg. de pe. dist. iij. c. sane. in fine. Ūn Bmb. i li. de padiso. t de pe. di. j. c. nō pōt. &c. Nō pōt a pcīs iustificari q̄scūq; nisi fuerit pcīm aūt cōfessus. cū p̄ma opinione cōiter appꝛobāt docto⁹ etoꝛes tāq; veriozē. Et patꝛ p exēplū Lazari quē p̄mo suscitauit dñs ad vitā: q̄ a discipul' solue⁹ ret Jo. ij. Itē p decē leꝛosos q̄ anteq; venirēt ad sacerdotes: in via mūdati sūt Luc. xvij. Et psal. xxxj. dicit David. Dixi pfitebor aduersū me iniusticiā meā dño: t tu remisisti ipietatē pcīi mei. di. j. Unanio firmit' ꝓposui. hec ille. Et pbat p c. sicut. xl. j. de pe. di. j. vbi ꝺr. Luce clari⁹ cōstat cor⁹ dis cōtritōe: nō oris pfessiōe pcīa dimitti. Et idē tenet Hosti. dicēs q̄ in pritione dimittat pcīm q̄n fit cū ꝓposito pfitēdi t satisfaciēdi. si tñ postea tpe debito nō sequit pfessio t satisfactio: pcīm q̄s dē dimissū nō redit sed mortal' peccat is q̄ obmittit. Et idē ponit in sūma cōfes. li. iij. ti. xxxiij. q. xxvij. Et q̄o oib⁹ cōcludit q̄ si q̄s q̄nq; in aliq̄ articulo necessitat' possit saluari sola cōtritione sine actuali pfessiōe: nun. q̄ tñ saluabit sine ꝓposito iplicito vl explicito pfessiōis. Si q̄s q̄s conterit sine ꝓposito pfitēdi satisfaciēdi t abstinēdi: cōtritio nulla est. Si aūt cū ꝓposito: pcīa ei dimittuntur. sed si postea nō pfiteat: pcīa ei dimissa nō redeūr. sed nouū pcīm mortale cōmittit q̄ transgressionē p̄cepti. et tenet de illo p̄cepto cōfiteri et de oib⁹ illis q̄ ei p pritiōem dimissa fuerāt q̄ non fuit suo tpe pfessus. alit est in statu dānationis. Si aūt nō habeat facultatē pfitēdi: ipsa sola cōtritione saluat. Patet p exēplū q̄s legit i cronic' ordinis minoꝝ: vbi ꝺr. q̄ cū q̄dā frater Bartholome⁹ ciuitatē ordinis egregi⁹ p̄dicator cōtra q̄ddā pcīm feruent' p̄dicaret: mulier q̄dā q̄ illis cōmiserat tāto dolore cōpūcta est q̄ subito spūm exalauit. Tunc frat' Bartholome⁹ iposuit pp̄lo vt oraret p illa mortua vt de⁹ sup ē suū bñplacitū reuelaret. s. q̄re esset mortua. Illo q̄ sero fratre et alijs oratibus dicta mulier a mortuis resurrexit et dixit q̄ ad iudiciū diuinū euocata: ꝓter cōpūctionē fuerat a pena eterna liberata. sed vt dicit pcīm pfiterē fuerat ad vitā reuocata. t dixit inē alia q̄ eadē hora q̄ obierat seragīta milia hoīm in diuersis ptib⁹ mūdi obierāt: de quib⁹ tñ tres purgatoriū intrauerāt: ceteri in iferno sepultis. et excepto vno fratre miore q̄ p purgatoriū trāsiens sine dolore acceptis duabus aīabus duaꝝ ꝓsonaꝝ q̄ ei pfesse fuerāt cū eis gaudiuꝝ ascēdit. Aliud q̄q; exēplū q̄ p pritionē q̄s acq̄rat remissionē pcīoꝝ t vadit ad statū salut' recitat Petr⁹ de palu. in. iij. sen. dist. xvij. vbi ait. q̄ i ciuitate Lugduni regū est a fodientibus fundamentū cuiusdā palatij vnū caput cui⁹ oꝛis: dēteis: lingua: t labia erant recētia. t audierūt ab eo vocē dicentes Ite ad ep̄m vt huc veniat ad saluādū vnā aiaꝫ. Igit ep̄s veniēs interrogauit q̄s ess t q̄d vellet Rñdit caput. Ego fui iudex legū et viri ꝓuose⁹ put meli⁹ potui. t circa officiū meū neminē offēdi: q̄ nullū pfilium falsum dedi. nunq; feci p iusticiā: nūq; legē extoꝛsi: gēilis fui t absq; baptismo decessi: q̄ nōdū instituꝰ fuerat baptism⁹. In fine aūt vite mee dolui de oib⁹ pcīis meis: q̄pter q̄ aūt me nō q̄uenerat lex dei p quā possem saluari: misericoꝛs de⁹ aiam meaꝫ reseruauit in hoc capite. Nūc q̄ p̄oꝛ exāq; ep̄s aduēit vt me baptiseꝛ. nā susceptꝛo baptismo aīa mea volabit ad eduꝫ t ē caput rediget in cinereꝛ. Statim q̄ ep̄s cū suo clero afferri fecit aquam baptismi et p̄dictū caput baptisauit. aia ꝓ illa volauit ad celū t caput i cinereꝛ redactū ē. Aliꝰ etiā exēplū legit in cronic' ordis nr̄i. videlicet q̄ semel p̄dicāte q̄dā fratre nr̄o i missa p⁹ euāgeliū q̄dā mulier cor̄ oib⁹ surrexit di. Uolo tibi frat' cōfiteri. Cui ille rñdit. Quiesce donec p̄dicauero t missam finiero. sed aliq̄ntulū post hec iteruꝫ illa surrexit t cōfiteri postulauit. cui frat' idez respōdit vt ꝓus. Tūc illa inclinato capite subito mortua est. q̄ videns frat' valde admirat⁹ dixit pp̄lo. Oremus oēs cū fide t deuotiōe dñm ihesum ep̄m vt istius mulier' misereat'. Facta aūt oꝛōne mlier illa surrexit t coraꝫ oib⁹ locuta est di. Satis bñ est mihi q̄ dñs vidit coꝛ meū t cōtritionē meā. et ideo fecit mihi misericdiam. Tunc dixit frater. ergo ego peccaui q̄ nō statim te audiui. Cui illa. Non. q̄ ignorabas casum meū. t ꝓter bonū p̄dicatiōis et misse te de⁹ excusatū habuit. Et adiecit: hoc scias p certo q̄ hodie mortuus est frat' Johannes de ordine tuo t portat⁹ in padisum: cui deus donauit oēs aias illoꝝ q̄ erāt in purgatorio quas in vita sua audierat in confessione. Hoc ergo vidi cum essem ibi. Et hūjs dictis anima eius recessit.

Rodicta etiā patēt p bñ Tho. in. iiij. di. xxj. ar. v q. j. et Aler. de Ales in. iiij. gte sūme. in tractatu de iustificatione impij. vbi pbāt q̄ p verā pritionē oia pcā q̄uis magna et horrenda remittunt: maxime q̄n contritio est dolor gratia gratū faciente informatus. Sed gra gratū facies oēm culpā deler. q̄ rē. Ūn Sedulius⁹ poeta de lachrymis pritōis loq̄ns ait. Culpa fugit cedūr lachrymis delicta refusis. Dicit q̄s glo. sup illud ps. l. Sacrificiū deo spūs cōtribulat⁹. Lor dis cōtritio est sacrificiuꝫ q̄ pcā soluunt. et Jisa. ait. Cōpūctio est būlitas mēt' annihilās peccata. et Origenes Omel. iiij. in ꝑ. Quāto amplius cōpūgimur cāto ampli⁹ pcōꝝ relaxant vincula. Et q̄o oib⁹ patet p̄ma veritas cōtritōis q̄ ꝺr remissionis. s. pcōꝝ siue culpe. Scōa aūt veritas ꝺr dimissiōis. s. pene eē p mortali pcō debite q̄ mutat in tpalē. Qō sic pbat. Culpa mortalis delet p cōtritionē: vt sup̄ pbatū est. sed cui⁹ est delere cām: eius etiā est delere effectū necessario ei ꝓiunctū. Cū igit pena eterna necessario sit adiuncta pcō mortali vt effect⁹ siue cause: sequit q̄ si culpa delet p pritionē: etiā pena eē delet. Ūn dicit Aler. de aleo vbi ē. q̄ licet dolor contritionis sit finit⁹: tñ pritio ipsa habet vtutē infinitā ex gra gratū facientē q̄ informat. et ideo valet ad deletionē culpe t pene eē ac infinite. Et q̄ etiaꝫ inferk q̄ p pritionē fit ablatio pene tpalis eadē rōne t a fortiori. q̄ fm Aug. quecunq; patimur pcā nr̄a meruerūt. imo fm Aler. vbi ē. peccata mortalia nō solū penā tpalem t eē; sed etiā penā redactiōis ad nihilū merent. vñ cū eo de⁹ agit misericordiā ip̄m ñ annihilās: iuxta illō Treñ. iij. Miserie dñi: q̄ nō sum⁹ consumpti. Cū igit vt patuit p cōtritionē deleat culpa et tollat pena eē: a fortiori p eandē tollet t tpalis. nā pl⁹ acceptat de⁹ interiorē cordis affectū q̄s exteriorē actū. sed p act⁹ exteriores pnie absoluit hō ab oī pena tpali. q̄ multo magis p effectū interiorē. s. pritionis. q̄. s. est magna t cū dolore sensibili t actuali frequētata: vt ait Aler. vbi ē. Que q̄dē contritio fm eundē doctoꝛes posset esse tāta q̄ remitti faceret totā penā tpalē. Et ꝓter hoc inq̄t glo. i c. mensurā. de pe. di. j. q̄ tanta cōtritionē posset sacerdos ꝓpōere in hoie q̄ nullā satisfactionē extenoꝛiorē sibi iponeret. Ūn sciendū fm Aler. vbi ē. et Petrū de palude. t Tho. in. iiij. dist. xvij. t alios theologos ibidē: vt etiā hī in sūma pfessoꝝ. li. iij. ti. xxiiij. q. xvij. q̄ aliq̄s posset hīe tanta pritionē de pcīis suis q̄ de⁹ pceret sibi oēm penā quā mereꝛ in purgatorio portare: ita q̄ si moreꝛ sic pritⁿ hūs ꝓpositū cōfitēdi: iret recto tramite ad padisum. Et hoc tenet Archi. in c. qui bona. xvij. q. j. in sua magna additiōe. Recitat etiā Cesari⁹ q̄ p̄dicāte q̄dā sacerdote de pcīis t penis infernī q̄ dā mlier simplex exclamauit ad eū di. Dñe: q̄d fiet de cōcubinis sacerdotū. Ille ꝓ cognoscens ipsam esse simplicē rñdit. Nunq; saluabunt: ni si clibanū ardentē ingrediant. Audiēs aūt ē mulier illa q̄ et ipsa erat pcubina sacerdotis. nō in ioco accepit ꝓba ip̄i⁹. Ūn cū q̄dam die doleret de pcīis suis: accēso clibano: cū magno dolore t cōtritione suoꝝ pcōꝝ ingressa est flāmas clibani nullo sibi nūc p̄sente. clausoq; ostio stat⁹ mortua est. Post hec visa est a multis ꝓpe locū aīarū deoꝛe ipsi⁹ clibani ascēdere colūba alba ad celum Stupefacti ꝺo de visiōe venerunt ad clibanū et inuenerūt feminā mortuā quā extraxerūt de flāmis t tanq; sui corpis inficetricē extra sacris sepelierūt. Uolēs aūt de⁹ ostēdere moꝛē illam nō ex malicia sed ex obedientia fuisse: cādelis ardentibus ipsi⁹ tumulū illustrauit. multis hoc miraculis videntibus: volēs ondere q̄ cōtritio cū obedientia p̄dicatoris sibi valuit ad salutē. Nā statim recto tramite ad celū pꝛexit. Recitat q̄s p̄dict⁹ Cesari⁹ q̄ Parisi⁹ q̄dā scolar' hūs enormia t horribilia pcā: cū priori sci Uitalis vellet cōfiteri: tāta fuit in coꝛde ipsi⁹ pritio t suspiria in pectoꝛe ac singult⁹ in gutture t in oculis lachryme vt vox defficeret: nec aliq̄d pferre posset. Dicite q̄ei poꝛ cōfessoꝝ dicto: vade t scribe pcā tua. Ille scripsit t reddit. Et cū nō posset voce pferre: cedulā illā scriptam dedit poꝛi: in q̄ erāt delecta pcā tā grauia: q̄ de licētia ipsi⁹ scolaris dict⁹ poꝛ ad babendū cōsiliū illam abbati ostendit. Quā ipse abbas respiciēs et nihil in ea scptū repiens: dixit poꝛi. Quid possum ē legere cū nihil scptū sit. Oō videōs poꝛ stupens dixit abbati. Scias p certo illum iuuenem sua pcā i hac cedula scpsisse t me illa legisse. sed vt video misericoꝛs de⁹ contritionē suā aspexit. Tūc abbas t poꝛ iuueni dixerūt. Cōfide fili q̄a de⁹ nobis oia pcā tua dimisit. Et cū restituisset sibi cartā albā in signū dimissiōis pcōꝝ: ipse cum magno gaudio recessit ab eis. Lachryme enim vere cōtritionis mūdauerāt aīam a⁹ ab oib⁹ pcīis t serenā fecerāt eā. Hic enim Lucas sup Lu. Sicut vbi vehemēs imber ꝓrumpit fit serenitas: sic lachrymis effusis apparet tranq̄llitas t pcīa caligo reatuū. Et iō de Magdalena inq̄t Greg. sup Lucā. Quia turpitudinis sue maculas aspexit lauāda ad fontem misēdie cucurrit. Lachryma igit est fons diuine misēdie pcīm extinguēs t infernale incendiū. vt patet de pe. di. j. c. poꝛro. Ūn legit in vitis patꝝ q̄ bēus Brienius fuit rogat⁹ a fratribus simil cōgregat' vt diceret eis aliq̄d verbum edificatiōis. Qui fleuit di. Producāt oculi vestri lachrymas: et cōburāt coꝛpa nostra ne in eternū cōburant. Itē ibidē ꝺr q̄ senex q̄dā flebat incōsolabiliter: dicens se audisse voces innūerabiles freq̄nē dicētes. Ue nobis quia nō fleuim⁹ Predicta etiā de remissiōe pcī quo ad culpaꝫ t penā virtute pritionis ꝓbant p aliud exemplū q̄ legit de q̄dā sctō beremita q̄ intelligēs sororeꝫ suam esse meretricē: pexit ad eam conuertendā Quod illa audiens ꝓtin⁹ tuit obuiā fratri: et ab eo cōuersa t de pcīis suis cōtrita: sequebat illum ad beremū vt faceret pniam. in via aūt coꝛ ipsi⁹ pre dolore t cōtritione peccato ꝓ saltum est. Ūn illi beremite reuelatū fuit a deo q̄ ad vitaꝫ que nerat sempiternā: virtute pritionis ab oīi macula et pena purgata. Recitat quoq; Jacobus

de primo q fuit ꝺ̄ iuuencula ꝙ cū patre suo pascebat. Nō vo hoc sibi filiā dare redarguēs dar. Quapropē illa indigna matrē incitat. Ex pessimo pr̄ filiā scrutchilā odio habuit. Qō ill̄ la cōfictō patrē dormīt̄ suffocauit. et postmo dū publica meretrix est effecta. Accidit aūt ꝺ̄as dic ꝙ ꝺ̄ā ierus̄ ipsa plenit locus̄ est valde p fundē de malicia dr: ostēdēs eas esse maximā et infinitā. Facto vo sermone illa inuitat cū magna cōsolatiōe ad ipm̄ p̄dicatorē t ꝙ fuit ab eo dr. Est ne malicia dr tanta quantā p̄dicat̄ hodie. Cui ill̄ le. Est mā multo maior ꝝ dici possit. Tunc illa ait. Audite cōsiliū meū t date mihi penā ingē. Audite cōsiliū meū t date mihi paenam. qz ꝑ vr est ꝺ̄ dr: adhuc ꝑhibo de misericordia ꝺ̄. Ille aūt dixit ei. Expectet̄ ꝺ̄as p̄ p̄sentiā vr̄am vobis dabo. Illa vo inq̄t. Dñe ve video vos desperā de salute mea. Cui ille rndit. Nō desp̄o ꝙ letor. Et tūc vob̄ ꝑ penā iniūgo vt tantū expectet̄. Predicāte igit̄ corā illa inuentis interim dispectis suis tantū dolere cepit ꝙ cor: ei⁹ ꝑ dolorē diuisū est. et sic emisit spūz. Quapropē ille p̄dicator: fecit pplm orare p ea. Dū vo oēs orarent: audierūt vocē de celo dicentē. Nolite orare p illa qz ꝑ penitentiā suā magnā quā habuit est in celo t p vobis orare pōt: nō idiget orōnibus vr̄is. Eapropē de deo dr: Judith. viij. Indulgēnias ei⁹ cū lachrymis postulemus. M M

Ercia vilitas cōtritōis dr: cōtribulatio nis. Hā diabolū cōterit cū suis tēptationibus t in pfundū infernī demergit. Un cōtrito dicit̄ p̄cellum Ps. Contribulasti capita draconū in aqis. Dracones em̄ i. demones hūt septē capita. i. septē mortaliū peccatōz tēptamenta ipsi ꝙz diabolo dicit̄ pōt de aia ꝑtrita illō Gen. iij. Ipsa cōteret caput tuū. Quarta vilitas dr: est potationis. Ipsa em̄ aq̄ lachrymarū potū tribuit dño nr̄o Jesu xpō quē ipse appetit: vt ex verbis thome. nī pater. Vō nanqz diu inniere fatigatus libēter declinat ad potū: nec pōt ꝺ̄cēs pro tūc delectabilē sibi ꝙpinari. Ebrietas vo ꝑtinue discurrit p corda bom t ꝑcias fideliū: arguendo inspirādo: t sustinēdo ne deficiāt. Un ꝺ̄ damō loq̄ndi fatigat̄ et tali labore sitit salutē nr̄am. Nō pōt aūt ei in fine sua aliq̄d dulce t delectabilē ꝙpinari lachryma cōpunctiōis. Bit enim Bern. Dulciores sunt lachryme penitentiū delicijs regū. nā illas inebriat̄ xp̄s ad miserendū inclinat atqz aie copulat. Un tal ꝑtrit⁹ pōt ei dicere illō Esa. xvj. Inebriabo te lachryma mea. Et predicta pñt ꝓbari p figurā Gen. xxiij. vbi puer Abrae cognomēt Rebecce debere esse vxor Isaac filij dñi sui ad idē t ad ꝙpinatōem aq̄. Et ipō vxor Isaac. Per puerū em̄ Abrae significat diuina natus spūs ꝓuidos aiam debere esse ꝑfectam filio dei ad cor: plenū lachrymaz: nō solū p mus passionē sed etiā ex cōtritōe suoz pecatoz t cōpassiōe primoz. Et ideo appendit ad aures ei⁹ duo dona ria matris. celestes ꝑsolationes Matth. v. Beati q̄ lugent qm̄ ipsi ꝑsolabunt. Et efficit sponsa Jesu q̄ lugent qm̄ ipsi ꝑsolabunt. Et efficit sponsa Jesu ac q̄ interpeat risus. q: copulat̄ christo qui est risus t gaudiū oim angelorū. Et sic patet q̄ ꝑcios sint lachryme penitentiū in conspectu dei t q̄ gratū sibi ꝙpinat poculū. et nō solū ipi sed etiam angelis. Un cōtrit⁹ pōt dicere deo t angelis illis Cant. v. Bibite amici mei t inebriamini charissimi. Gentes em̄ sitientes libenter vadunt vbi credunt bene bibere. Nam inter omnes delectationes vite p̄sentis sensibiles vna de maioribus est inebriandū bibere. Christus aūt t angelici⁹ multū sitiunt lachrymas penitentiū. Unde ipe dñs ait Luce. xv. Gaudiū est angelis dei in celo super vno pctōre pniam agente. Et ideo cū ingēti gaudio post pctōrem vadūt lachrymas portātē cordi. Cui⁹ figura bī Luce. xxij. vbi dr: ꝙ discipuli de mādato xp̄i iuerūt post boiem portantē amphorā aq̄. t in domo illi⁹ parauerūt pascha dño. Nō em̄ portāo amphorā aque est pctōr ꝑnitens cor: lachrymis plenum ferēs: quem sequētes angeli intrant ei⁹ hospitiū t parant pascha dño. Et ideo inquit Bern. sup Cant. Lachryme penitentiū vinū sunt angelorū. q: in [illegible] odor vite: sapor gr̄e: gustus indulgētie: sanitas redeūtis innocētie: claritas reconciliatōis diuine: locūditas atqz suauitas ꝑscie. Quinta vilitas dr: inebriatōis et denudatōis. Lachryma em̄ cōpūctōis est potus celest̄ inebriās aiam pctōris amore diuino De q̄ potu ait ꝙba deo ps̄lmist. Potum dabis nobis in lachrymis in mēsura. et ps̄l. Potasti nos vino cōpūctionis. Sicut aūt chr⁹ non erubescit denudare se. Un Gen. ix. dr: de Noe. Inebriat⁹ est t nudat⁹. ita ille q̄ est vere cōtrit⁹ t consequēter diuio amore ebri⁹ nō erubescit denudare pctā sua p confessionē. Ut em̄ dr: Prouerb. xxij. nullū ē secretū vbi regnat ebrietas. Et ipō Tren. iij. dr: anie peccatrici. Inebriaberī [illegible] nudaberis. De hac etiā vilitate et de multi[illegible]ogenes Anselm⁹ i li. meditationū ait. O pnie lachryma rutilātior auro: splēdidior sole: tu respuis auaritiā: extinguis luxuriā: fugas furorē: firmas amorē: odio malitiā: t cogis pctōrem oia pctā confiteri. Sexta vilitas dr: seminationis sive messionis. De q̄ tangens David ꝙba ps̄l. cxxv. inquit Qui seminat in lachrymis: in exultatiōe metent Euntes ibāt t flebāt mittētes semina sua. Venientes aūt venient cū exultatōe portātes manipulos suos. i. diuinaz gr̄az t donoz spūs sci. Septima vilitas dr: unctōis. Lachryma em̄ ꝑtritōis est q̄ si q̄dā oleū suauissimū q̄ vngit xp̄s. Un de pctore sua pctā deplorātē pōt dici illud. j. Reg. x. Tulit lenticulam olei t effudit super caput ei⁹. Johānis quo q. xij. de penitente Magdalena que venit pedes iesu dicitur: q̄ domus repleta est ex odore sui vnguenti. quia odore vnguēti sive olei lachrymarum replet tota celestis curia.

Sicut ꝙ oleū est mītū dilatatiuū. naz pua olei gutta cadēs sup pannū arēq̄ quaq̄ mītū dilatat. Ita est valde penetratiuū: q: cadēs caliduz super pctōs carnis subintrat: t accedit viq̄ ad nequos: a q̄bus remotis indignationibus ex frigiditate causantes: mēbra pus suis morbis putrefacta recipiūt motū t opationēz pristinā. Et quāto oleū de amaritudine materia efficat tāto efficaci⁹ subintrat. et habet mollificare mēbra cancerata. Ita oleum cōtritiōis: idest lachryma ex cōpunctiōe emissa: licet interdū videat ee modicū q̄d: mī multū dilatat in cōspectu dei. Et manus dūi que ex nostre culpe frigiditate extrēdi ꝓhibent ad largiendū indulgentiā: vncte hmōi oleo misericordie: recipiunt pristinā ac ꝓpriā operationē: que est misereri semp t parcere: t se extendunt ad benefaciendum. Deus em̄ porrigit manus suas aduersus eos hoīs cōtritos. Et iō daniel. ꝙbera dicebat sui libri. c. iij. In aio cōtrito: t spiritu hūilitatis susc̄piamur. Et cū manu dñi tāgit cor: ipi⁹ penitentes t cōtriti: totū dulcedine ac suauitate q̄dā modo liq̄scit. Un David ꝙbera taliter tact⁹ dicebat Ps. xxj. Factum est cor: meū tanq̄ cera liquescens. t Prouer. xiij. ait salomon. Cor: q̄ nouit amaritudinem anime sue in gaudio ei⁹ nō miscebitur extraneus. Sed notādū ꝙ quāto lachryme de amaritudine cordis ꝓgrediunt: tanto reddunt manum xp̄i ad largiendū gratiam t cōsolationem magis promptam: tunc illud quod ei inquit psalmista. Secundus multitudinem dolorū meorum in corde meo: consolationes tue letificauerunt aiam meam. Igitur oleuz lachrymaz diffusiuū est diuinaz gr̄arū: t mitigat furorē dei: t a periculis mortis liberat corp⁹ t aiaz. Cuius figura habet quarti Reg. iiij. vbi legit: q̄ quedā vidua clamauit ad heliseuz di. Ecce dñs: vir me⁹ qui fuit seruus tuus mortuus est. Et venit creditor: t vult duos filios meos vendere: vt sibi satisfaciat. t sic orbata ero filios vt sum viro. Et ait illi helisē. Dabes ne aliquid in domo tua. Que respondit. Nihil nisi modicum olei in lecthio quo vngar. Vade inquit heliseus. et mutuo accipe aliqua vasa a cōuicinis. t claudere in domo. t effunde oleuz q̄ habes in illis vasis. Q̄ illa fecit. t implera sunt oia vasa oleo. Unde ad precepti⁹ prophetis et vendidit oleum. et redemit filios. et de precio residuo habuit mulier cuz filijs vnde viueret. Spiritualiter enim hec mulier destituta viro est persona peccato. que priuata visu libero arbitrij obligat dyabolo per peccati debitum. Nec remanet in domo sua quicq̄ virtutis vñ viuere possit vita spūali. q: totus creditor dyabol⁹ surripit. Un Beda i q̄dā hmōi ait. Cū q̄s mortaliter peccat oia bona que fecerat in os dyaboli iactat. cuius seruus efficit. t ad penā se obligat sempiternaz. Exigit q̄ creditor vt vendatur vterq̄ filius. i. corpus t spūs. Utrūq̄ enim vult diabolus creditor: ille q̄ nobis suas credit tentationes. t nos illi obligamur per cōsensum. Sic tunc recurrēdū est ad Deiscū. i. ad christū: qui potest an aliq̄d boni existat in anima nr̄a per q̄ nisi modicū lachryme. Suadet ergo ipe vulnerati. i. plage cuius t vulnerator: peccator: cū illius valie claudat intra cor: suū: t modicas lachrymas quas habet effundat q̄ intantum crescent q̄ ꝑfecte erūt in cōspectu dei: t illarum precio p pctō sanificabit ac sibi gratiā comparabit: t ab insultatione diabolo liberabit. Octava vilitas dicit cognitionis. Sicut em̄ ꝓprietas est turturis t colūbe semp̄ dare gemitu p vocē t cantu: t sic mutuo se cognoscūt masculꝰ t femina: atqz ita suo modo loquūtur. Ita penitentis anime semp̄ est dare gemitū p peccat̄: t hac voce q̄ peroptime cognoscit ei⁹ sponsus christ⁹: atqz ipam libēter audit. Unde inquit illi Can. ij. Vox turturis audita est in terra nostra. veni amica mea sponsa mea colūba mea ꝛc. Et hoc p tanto quia ipe dominꝰ Jesus nihil nouit negare anime penitēti t sua peccata lachrymātī. vt inquit Chrys. sup Matth. Et ideo debem⁹ lachrymabili voce clamare cuz psalmista qui ait. Laboraui in gemitu meo ꝛc. Figura aūt hui⁹ habet Leuit. xij. vbi legit q̄ in sacrificio offerri debebat par turturū aut duo pulli columbaz. Et illud ꝓpue erat sacrificiū pauperū q̄ nō habebāt facultatē emēdi agnū aut vitulū. Spiritualit em̄ p par turturū aut columbaz intelligitur par oculoz. i. cordis t corporis: q̄ est sacrificiū pauperū. i. peccatorū: q̄ sunt oibus virtutibus destituti: t nō possunt ex suis meritis ꝛpm emere agnū dei. Job. j. Qui tamē accedūt ad deū cum hoc duplici gemitu largā ab ipo consequūtur indulgentiā. Unde Lasiodor⁹ sup illud Psal. Laboraui in gemitu meo sic ait. Geminus dicitur est geminat⁹ lucrus. i. oculorū et cordis: quē merito fideles apperūt: quoniā dolentes ꝑsolat: penitētes emēdat: diabolū fugat: t ꝛpm reconciliat. O amaritudo dulcis lachryme felices salutar̄ afflictio ꝛc. Nona vilitas dicit sanationis. Contritio em̄ est optima medicina sanās vulnera pctōz. Et ideo de deo inqr Propha psal. cxlvj. Qui sanat contritos corde t alligat cōtritiones eorū. Et Esa. lvij. scriptū est Deus in scō habitat t cū cōtrito t humili spiritu: vt viuificet spm̄ humiliū t cor: contritorū. Et iij. ca. eiusdē lib. inqr ꝙba. Spūs dñi ad me. eo quod vnxerit me. misit me: vt mederer contritis corde. t ꝑdicarē captiuis indulgētiā. Decima vilitas dicit deficcationis. Sicut em̄ ex magnus estus cito deficcat. q̄que etiā si magna inundatio aquaz ꝑcesserit. Tāta em̄ est vis caloris desuper vt aquas cōgregatas cito consumat. Ita lachryme fluct⁹ lachrymaz: que effunduntur ex pectore fluct⁹ cordis ex contritione ad ueniente calore diuini amoris cito amaritudine aduenīente

cio per indulgētiā: anima sic madefacta lachrymis cengit recipiēs diuinas cōsolationes. Apoc. vij. Abstergat deus oēm lachrymā ab oculis eorum. Quo nunc verificat illud Iosue. ij. Deficcauit deus aquas maris rubri. amarican coram filiis israel. Ra aute dur⁹ babet. xij. Re. xvij. vbi legit q⁹ Ezechias destructo altari et appositis sacrificio appositis lignis mbus vicbo aquā infudit. Et fuit tam magna quātitas aque vt replerentur et ipa vna magna fossa. Et sic corā pfti multitudine tuo caro auxilio dñi tantum deficēdit ignis et cōsumpsit oia: et adeo aquā deficauit vt ibi nullum aque vestigiū videret. Spiritualiter em per Dehū significat xp̄s fidelis qui per patiētiā in aduersis et tribulationibus ac temptationibus sacrificium deo sacrificiū facit. Et effundit tripler genus lachrymaꝝ. s. et desiderio celestis regni. et timore infernalis supplicij. et recordatione sui peccati. Clamat igit pro xp̄i auxilio corde compūcto. Et illud sacrificiū accepēs deus mittit spūm sanctū et gratiā de celis excludētem oēs reprationes et afflictiones ac penas: et cōferentē spūales cōsolationes. Unde Bern⁹. in sermone de cōtemptu mūdi ait. Felices lachrime quas benigna manus cōditoris abstergit: beati oculi q̄ potius eligunt liquefieri et affligi q̄s elevari in superbia: q̄s ornate sublime videre. et q̄s auaricie et perulātie famulari. Undecima vtilitas dicit liberationis siue destructionis. Cōsueuerūt em obsidētes auitatē iusta eā castra igneū erigere aliquādo eque magnitudinis et altoris q̄s sint muri ipius ciuitatis. Et tūc ciuitas nō est in tuto: quia in talibus castris sunt sagittarij p̄parantes sagittas in ciuitatē. Et etiā ex ipo castro possunt p̄cipere ignē et multa alia offendicula in dictā ciuitatē quibus posset perdi. Sūmū tamē remediū est vt fecatur aqua ducat p subterraneos meatus ad locū: vbi illud baculoliū est erectū: quia cū nō babeat fundamentū firmū impetu aquaꝝ diruetur: et sic liberabit ipa ciuitas nō babētibus hostibus locum vbi possint se tueri. Et similiter diabolus cupiens expugnare aiam nostrā erigit cōtra nos baculoliū cogitationuꝫ malaꝝ etiā ibi collocat suos expugnatores: scz superbiā auaricia inuidiam et alia vitia. Et interdū erigit aliquādo cōtra nos q̄ anima nostra non est in tuto quia p sagittas ignitas cupiditatis aliquādo sagittatur aia aliquādo per immundiciā carnalitatis et aliquādo p lapides ire et. Que quidē si p cōsensum feriant voluntatē ciuitas aie perdita est. Sūmū ergo remediū est clam per oculos cordis ad castrū illud diabolicū diruendū. Et capiet autē bus⁹ babet Naum. ij. vbi vidit p̄bera edifitia erecta ad modū templi: aperte sunt portas ibi assistens captiuus ductus est. Spūaliter ecclia per illud edificatū significat cōgregatio tempore tribulationis: quā studet diabol⁹ erigere iusta cor nīm vt ibi morek cum exercitu virtutuꝫ. et capiat aiam per cōsensum. Sed si fluuius lachrymarū mittatur muros munitōes eius et ipm sub laqueo captiuabit. Exemplū autē babem⁹ de Magdalena contra quā diabolus cōstruxerat p̄pugnaculū magnū: ipa tamē lachrymādo destruxit oia de monte offendicula. Et ideo inquit Cyprianus in libro de agēda penitētia. Abstergite lachrymis tuas cicatrices: sicut pcm̄ mulier illa in euāgelio et feroꝛē sui erroꝛis abstersit. Sic em culpas suā diluit q̄ oibus qui volūt veniam p̄mereri magisterium p̄stitit. Duodecima vtilitas dicitur lenificatiōis siue ꝛsolatiōis. Cōtritio em multum lenificat et iocundā facit aiam. Unde de fluuio lachrymarū ex compūctōe emissarū dicit p̄cessit illud Psal. xlv. Fluminis impetus lenificat ciuitatē dei. Per ipam em contritionē sanctificat uitatē dei. Per ipam em contritionē sanctificat aia peccatoris. Et ideo ibidē subdit Psalmista. Sanctificauit tabernaculū suū altissim⁹. Sanctificatio vero anime eā facit hilarē lerā et serenā. ij. ad Ebor. j. Gloria nostra bec est testimoniū cōscientie nostre. Sicut autē nubes aliquādo ex materia amara generāt: vt patet de vaporibus elevatis et in nubes cōdēsatis: et tamē future ceteris in pluuiā redacte sunt dulcissime ac terras fecūdāt. Ita cor pentitis quod amarissimū est amaritudine peccati. vij cōparat mari Esa. lvij. vbi dicit. Cor impij quasi mare feruēs qđ quiescere nō potest. Interdū future radij solaris: id est diuine gratie: elcuatis vaporibus. i. considerationibus peccatoꝝ suoꝝ generat nubes doloris et cōtritōis: que in dulcissimā pluuiā lachrymaꝝ redacte fecundāt agrū anime vt p̄ducat fructus operatōis bone deo acceptos et gratos. Ipe em deus oculo gratiositatis sue semp intuetur cor contritū et opa ipius penitētis vere cōtriti. Unde Esaie. vltimo inqt. Ad quē respiciā nisi ad pauperculū et contritū spiritu. Figura aūt p̄dicorum habek. iij. Regū. xviij. vbi dicit q̄ nubecula parua ascēdebat de mari et ecce celi cōtenebrati sunt: et facta est pluuia grandis: sine qua fuerat terra mltō tēpore: p̄ter quod fuerat esuries magna. Spūaliter em nubecula de mari ascēdit quādo compūctio de peccatis cōsurgit. Et cōtenebrātur celi: id est aime virtutes: celestibus similes: scz memoria intelligēia et voluntas contristātur. Tunc autē conuertitur in pluuiā nubes eleuata quādo pentio de cordeorsuꝫ ad oculos peruenies resoluit in lachrymas. Et p ipas pluuias lachrymaꝝ fecūdat aia fructibus et bonis operibus que sterilis steterat diebus multis quibus fuerat bonis operibus priuata et cōsequēter remanet dulcedine et cōsolatiōe plena. Un⁹ Bernar. in meditatōibus suis alloquēs dūm Jesum ait. Ecce me miserū multis meroꝛibus plenū: dū vitam meā timeo: dum peccā mea considero: dū

tudicē tuū formido: dum bosā mortis cogito dumq̄s bec et alia mecū pertracto lachrymans. Tu ꝛsolatur⁹ adeo solita pierate: et inter bas ḡres las nimiosq̄s ploꝛat⁹ atq̄ pfūda suspiria coꝛdis assumis ruesta atq̄ anīa animā meā. Et mētes sup alta mōtū deducēs locas inter pascua paradisi q̄bus refocillat⁹ diuinitus: et miseriaꝝ obliuiscitus in te vera pace requiesco. bec ille. ¶

Ro conclusiōe autē huius sermōis est p faciendū fm sanctū Bernardinū in quodam fmōe de contritōe q̄ aliquis possit babere triplicē contritionē. Prima dicit sufficiens. et est illa quā babēt illi quibus oīa peccata sua displicēt babētes p̄positū nunq̄ illa cōmittēdi: et tpe suo ipa cōfitendi ac satisfaciēdi et beneviuēdi. Et ista cōtritio est necessaria ad saluandū. vt supra pbatū est p̄ma parte. Secunda cōtritio dicit eminēs: et hāc cōtritionē babēt illi qui non solū babēt displicentiā de peccatis in ratione et voluntate: sed insuꝑ recipiūt et in sensualitate quādā passionē et actualē penā que p̄cedit ab ipa affectiōe. talis autē pena et doloꝛ non est necessari⁹ ad salutē: quia nō est in potestate boīs semp illū babere. Igitur q̄ bomo magis sensibiliter doleat de peccatis suis q̄s de amissione dilectissimi filij sui: vel eorum substantie sue: libertatis: sanitatis: et p̄prie vite: ac oīm tēporaliū bonoꝛū: boc est congruū et perfectiōi non autē obligatōis. Si quis autē boc babeat dicit babere eminentē cōtritionē: ad quā boꝛat Dicere. vij. c. dicēs. Lucrū unigenīti fac nbi plāctū animarum. Tertia cōtritio dicit supabundās et excessiua: et banc contritionē babēt illi qui ex caritate nō leuē sed maximā babēt in ratiōe displicentiā de peccatis: et in coꝛde sentiūt doloꝛē maximū p̄ter deū. Et talis cōtritio bis duobus modis p̄cedēndo adeo potest intēdi et augeri q̄ oīs pena quam bomo meretur p peccatis in p̄senti seculo: vel in futuro ei plenarie remittit a deo Et ideo dicit Hieroñ. in quodā sermone. Sola lachrymā coꝛdis extinguit ignē infernalē: quez tota aqua nō extinguere occeani. Et Bernardus i sentētijs suis dicit. O humilis lachrymatuū est regnū cua est potētia: ante cōspectū iudicis nō vereris accedere sola: si irraueris quicq̄d peccatis obtinebis: accusantibus silentiū imponetis: magis crucias diabolū q̄s gehennā: de oꝛdinatis sententiā rapis. Quid plura: vincis inuincibilē et superas oīm̄ porētē. Dec ille. Exemplū babem⁹ in Magdalena Luce. vij. de qua pius dñs ait. Remittunt ei pcā multa quoniā dilexit multuꝫ. Ecce remissio culpe et charitate p̄cedens que in tantā displicentiā generauit: q̄s vt dicit. j. Petri. iij. Charitas operit multitudinem peccatoꝝ. Deinde iterū ait. Remittūtur tibi peccata tua: bis replicās remittunt: vt in primo indicet remissionē culpe: in secūdo vt ostēdat plenariā remissionē oīm̄ pene: vnō in fine conclusit. Vade in pace. Idem q̄s consigle de latrone cui Luc. xxiij. dūs ait. Amē dico tibi quia bodie mecū eris in paradiso. Leo q̄ sic purgatus per cōtritionē ab omni culpa et pena. et boc exemplū allegat beat⁹ Thomas in. iij. di. xvij. arti. v. q. ij. per quod p̄batur etiā q̄ p contritionem bomo acquirit gratiā dei et gliam. et possitmus etiā p̄bare sic. Homo absolut⁹ ab omni culpa et pena mortis ad celū mox euolauit q̄ in tali nullū obstaculū reperit. Sed per contritionē perfectā bomo recipit nō solū dei gratiaꝫ: sed etiā remissionē oīm̄ culpe et pene. Ergo contrito aiam facit euolare ad regna celestia. Luc⁹ contritōis virtutē etiā nobis ille concedat q̄ sine fine viuit et regnat. Amē.

Sabbato post tertiā dominicā in q̄dragesima de cōfessiōis obligatōe et dispensatōe Sermo trigesimussecūdus. D

Vide et āplius

v noli peccare. Joh. viij. ca. et in euāgelio occurrentis feric. Secundū est fm Thomā in. iij. di. xvij. et omnes theolog. ibidē vt etiā babet i sūma p̄fessoꝝ libro iij. tit. xxxiij. q. xxx. q̄ cōfessio cōcuerūtissime dicitur sic ab aug. Cōfessio est per quā morb⁹ latens spe venie aperit. Gregoꝛ. q̄s in quadā omil. sup Lu. air. Confessio est quedā vlcerū apertio quia peccati vir⁹ salubriter aperit in cōfessione quod pestifere latebat in mēte. Rar. aūr in summa in ti. de peni. §. ij. diffinit eā dicēs. Confessio est cora sacerdote legitima p̄teritoꝝ peccatoꝝ detarano. et subdit: q̄ cōfessio dicit quasi simul et ex toto vel vndiq̄s fassio. Nam ille confitet q̄ totum fatetur. Glosa vo Guil. sup verbo vndiq̄s dicit. i. de oīb⁹ p̄teritis que occurrūt memoꝛie: et de circūstantijs eoꝝ dē aggrauādo in aliis genus peti trabēdo. P

I autē querat quare instituta fuit confessio. Respondet Alexan. de ales in. iij. parte sūme in tractatu de cōfessiōe: q̄ rationabiliter fuit oꝛdinata maxime p̄ter tria. Primo vt fiat discretio gregis dūca ne lupi ascēdant in gregē qui manducarēt agnos. Ideo instituit est vt vultus cōscientiaꝝ suarū oīm̄ fidelium ostenderēt suis sacerdotibus: ne deceptici in deles ostenderēt suis sacerdotibus: ne deceptici in nocentiā palliarēt et lupi sub pelle ouina se absconderēt. Ideo p̄cepit cuilibet p̄lato Prouer. xxvij. Diligēter agnosce vultū pecoꝛis tui et greges tuos cōsidera. Secunda ratio fuit sacre cōmunionis recepto: quia oēs tenent in pascha sacramentū accedere ad altare cū maiori reuerētia et deuotōe mādatur agnū paschalē oꝛdinatū est vt oīm̄ p cōfessionē purgent et mundēr aias suas: ne indigni ad sacrū sacramentū accederēs iudiciū sibi eterne dānationis mādatur. j. ad Ebor. xj. Tertia ratio fuit dei

ꝑfiā glosificādo. Quilibet eñ tenet deū glificaꝛ
re z bonorare: atq; recognoscere bona que ba
bet ab ipso. Cū ergo nō sit bonus q̄ nō peccet. ut
Rāz. viij. et per cōsequēs nō indigeat gratia dei
Ideo tenet quilibet cōfiteri se peccōrē in quo glo
rificat deū obtendēdo se illius gratia z misericoꝛ
dia indigere. Unde q̄libet cōfessoꝛ dicere potest
peccōrē illud Josue. vij. Da gl'iam dño deo israel
z cōfitere atq; indica mihi q̄d feceris. Quicūq;
eñ ante ꝑfectū ꝑcrimis accedit atq; peccata
sua confitet. ex parte oñipotētis dei audit ꝓba
positū: sic Unde z amplꝰ noli peccare. Super
q̄bꝰ ꝓbis duas cōsideratiōes faciemꝰ de cōfessio
ne. Prima dicit obligatiōis. Secūda dispēsatiōis

Pars ꝑma in qua declaratur qualiter com
fessio est de necessitate salutis ad quam obliga
mur lege naturali z moꝛsaica, ꝓphetica z euāge
lica. applica z canonica. A

Liēdū fm sententiā Richi. ac beati Tho.
ſ z Petri de palu. sancti q̄z Bona. z oim
theolo. in. iij. dist. xvij. Ut etiā habet in
sūma eodē lib. z ti. q. xxj. z xxij. Et fm Raꝛ. in
sūma in titu. de pēn. §. supꝛ dicto. Q cōfessio est
de necessitate salutis in eo q̄ in pcepto actuale mo
rale cadit z in aliquo casu in eo qui solū venia
le facit: viz in pascha eo modo quo infra decla
rabit. Debetis aūt scire fm sententiā Alexan. de
ales in. iij. parte sūme in tractatu de cōfessiōe ar.
iij. z Richi. in. iij. di. xvij. art. ij. q. iij. z sancti Bo
naven. ibidē ꝓpe. q. arti. j. q. j. q. in lege nature ne
cessaria erat cōfessio nō vocalis siue sacramēta
lis: quoniā in cōfessiōe vocali z sacramētali tan
q̄ in ordinato iudicio oportet aliū esse reū z aliū
iudicē: z oportet q̄ reus sit penitens qui velit in
spōcanco iudicio spōte pcā sua cōfiteri. Sed iu
dex principalis cē nō potest nisi q̄ valeat absol
uere z ligare. Et ideo iudicium confessiōis soli
deo cōpetit: qui principaliter solus potest pcā re
laxare. Quia igit ꝛpe legis nature creatoꝛ noster
erat nīs deus z nō adhuc homoꝛ nō ōdebat ali
cui auctoritatē absoluēdi in foro sacramētali: ideō
nō erat necessaria cōfessio vocalis z sacramēta
lis sed tm̄modo mentalis z occulta que fiebat
soli deo cū contritiōe cordis z displicētia. Unde
Aug. in. viij. cōfessionū dicit. Cū malus sum ni
hil aliud est me cōfiteri deo q̄z me mihi displice
re. Unde supꝛ illud Psal. lv. Deus vitā meā an
nunciauī tibi. ait glosa. Uitā deo annūciat qui
pcā deo confitet. nō deū docēs sed scipsuꝫ pec
catoꝛē agnoscēs z dānans. R

Jā tamē dñs Bona. vbi s. q̄ etiaꝫ de
d iure: lege naturali in casu quis tenebat
ad cōfessionē vocalē quādo deus illam
exigebat: sicut exegit ab Adā Gen. iij. di. Adam
nitēnā z ad cōfessionē inducēns. Et ad Cham
bus dicit ō pe. di. j. §. dem q̄ꝛ ꝓspicue appꝛat
neminē sine cōfessiōe a pcā mūdari. Ab ipō hu
mani generis ꝓncipio sumamꝰ exoꝛdiū. pcca
eo ꝑme transgressionis ꝑmi parentes coꝛrupti a
dño sunt reqsita de culpa: vt pcm̄ quod trāsgre
diendo cōmiserūt cōfitendo delerēt. Serpēo aūt
de culpa requisitꝰ nō est: quia per cōfessionē nō
revocabat adventū. Cham q̄z cū pme puaricā
tōi fraterne addidisset silentiū a dño de cul
pa requisitꝰ est: sed quia supbus capiti suo pec
catū suū cōfiteri noluit indignꝰ venia iudica
tus est: vnō in desperatōis ꝓfundū mersus est.
dum ait. Mea iniqtas maioꝛ est q̄z vt veniam
merear: vagus q̄z ꝛprugus exīre a facie dei signi
ficās eos qui pcm̄ suū cōfiteri dissimulāt diuē
ne miscatōis indignos haberi. S

Eādo obligati ad cōfessionē fuerūt ho
ſ mines lege moꝛsaica. Unō ait Durādꝰ
noster in sūma: q̄ rēpoꝛe legis scripte ip
se deus magis innotuerat hoī z iā pontifice cō
stituerat in terra: z ideo hoī mādauerat cōfiteri
vocaliter ꝑ sacerdotē: generaliter tamē z distin
cte ꝑ determinationē sacrificioꝛū. Unde dicit Le
uitici. xvj. q̄ postq̄z sacerdos z pōnifex mūdaue
rit sanctuariū z tabernaculū z altare cū offerat
hircū viuentē z posita vtraq; mānu supꝛ caput
eius cōfiteat oēs iniqtates z vniuersa delicta fi
liorū israel. Et Leuitici. xxvj. dicit. Propter pecca
ta sua affligētur donec cōfiteant iniqtates suas
z malorū suoꝝ recordent q̄bus ꝓuaricati sunt
z malorū suoꝝ recordent q̄bus ꝓuaricati sunt
in me: tūc oꝛabunt ꝓ iniqtatibꝫ suis z recoꝛda
boꝛ federis mei q̄ pepigi cū patribꝫ coꝛū. Nu
meri q̄q. v. scriptū est. Uir siue mlier cū fecerit
ex oibus peccis que solēt hoibus accidere cōfite
bitur pcm̄ suū. T

Tertio dico q̄ ꝑfessio est de lege ꝓphetica
t vnō dicit Dauid Psal. xxxij. Et volūta
te mea cōfitebor: illi. z Psal. xxxj. Dixi cō
fitebor: aduersū me iniusticiā meā dño. z puer.
xxviij. dicit Salomon. Qui absconderit scelera
sua nō diriget: qui aūt cōfessus fuit z relique
rit ea misericordiā consequet. Et Eccli. iiij. ōt Sa
piens Presbytero būilia aiam tuā. Et. xvij. ite
rum inqt. Ante mortē cōfitere pcā tua. z ibidē.
Uiues z sanus cōfiteberis z laudabis dñm: et
gl'ificaberis in misericordiis illi. Et. ij. Neemie. ix.
dicit. Filij israel cōfitebant pcā sua z iniqtates
suas quater in die z quater i nocte z adoꝛabāt
dñm deū suū. Jrē Josue. vij. dicit Josue. Achar
fili mi da gl'iam dño deo tuo israel z cōfitere. cē.
Rñdit ille. Uere ego peccaui dño deo israel. ſ. q̄z
Paralipp. xxj. habet. Cōfessio pcōꝝ z magni
ficētia bonoꝛū coꝛā illo. Et Job. x. ca. sui li. inqt
Zoquar in amaritudine aie mee: dimittā aduer
sum me eloquiū meū: dicā deo noli me cōdēna
re. Et. xxx. ca. eiusdē libri iterū dicit. Si abscōdi
quasi homo pcm̄ meū z abscōdi iniqtatē meā
quis mihi tribuat audituꝛē. Et Esa. xlij. scptuꝫ
est. Narra si q̄d habes vt iustificeris. z. lij. eiusdē

libri. Soluevincla colli tui captiua filia sion. ſ.
in ꝑfessione. z. lvij. Si abstuleris de medio tui
carcerā. ſ. ꝑ ꝑfessiōes orieꝛ in tenebris lux tua: z
tenebre tue erūt sicut meridies. z Treno. ij. c. Et
funde sicut aquā coꝛ tuū in ꝑspectu dei. ſ. ꝑ ꝑfes
sionē. z Osee. xiij. Colligata est iniqtas ephraiz
abscondita est pcm̄ ei⁹: dolores ꝑturientis ve
nīēt ei. z Osee. xiij. ōt. Reddam⁹ vincula labio
rū nr̄oꝝ. ḡrī quo q̄z Reg. v. c. cuilibet pcōri ōt
Unde z lauare septies in Iordane: z recipiet sa
nitatē coꝛe tui a q̄z mūdaberis. U

Uarto dico: q̄ cōfessio est de lege euāge
q lica atq; diuina. Unī ē sciendū: fm sanctū
Bona. in. iij. di. xvij. art. j. q. ij. z Alexā.
de ales in. iij. ꝑte sūme in tractatu de ꝑfessione
q̄ cōfessio ꝓuenīēter est instituta i lege euāgelica:
ꝓpter legis ḡre ꝑfectionē q̄ ad sūl'itudinē legisla
toꝛ ſ. idest xp̄s oñdit humilitatē exercendā a sub
ditis ipius legis. iuxta illud Matth. xj. Disci
te a me: q̄z mitis sum: z būilis coꝛde. Maioꝛ
aūt est būilitas ꝑfiteri homini q̄z soli deo. Unī
Hugo de sancto victoꝛe ait. Plus facit q̄ suo
humiliat ꝓpter dñm: q̄z q̄ ipi dño humiliatur:
ꝓterea cōfitemini alterutꝝ peccata vra. hec ille.
Jtē est institura ꝓpter diuinā recōciliationē que
fieri debebat humano arbitrio mediāte. Et iō
cōfessio fit homini: vt homo sit iudex: z arbiter
sit peccatoꝛē z deū. Arbiter aūt talis debet esse
q̄ possit apponere manū in vtrūq;. Talis vero
esse nō potuit quousq; deꝰ homo factꝰ esset. vñ
Job q: talē mediatoꝛē nō videbat dicebat sui
libri. ix. c. Nō est q̄ vtrūq; valeat arguere: z ma
nū suā ponere in ambobꝫ. Igit homo deificatꝰ
datus est nobis mediatoꝛ: et arbiter xp̄s: q̄ sa
cramentū cōfessionis instituit. Cōfessio eñ ꝓ
ut est sacramētū nō fuit in lege scripta veteri ni
si in figura: qñ scz sacerdotibꝫ data est auctoꝛi
tas discernendi inter leprā z leprā ac inter sanū
z ꝓbanū. Licet aūt xp̄s ꝓceperit peccatoꝛibꝫ
dicēs Matth. iiij. Penitentiā agite: in q̄ intelli
gitur digna satisfactio ꝓ peccato q̄ debz fieri
arbitrio sacerdotis. Ad qō rēdit necessario cō
fessio: tamē exp̄esse nō reperit in euāgelio q̄ eis
mādauerit dicēs cōfitemini. qō facit fm sanctū
Bona. vbi. s. q. iij. q: vt q̄dā dicūt sufficit medi
co exponere medicinā egroto Quia igit cōfessio
sacramētalis que ē aie medicina ōbet ee volūta
ria z nō coacta. Jō dñs solū eam insinuauit ipāz
relinquēs in volūtate egrorāntis. Et ō est qō di
cit Hugo de scrō vic. i li. de sacra. Medicis di
xit vt curarēt sed infirmis nō dixit: vt ad medi
cos curandi eā ꝓuenirēt. Et hoc q: certū esse vo
luit q̄ egroti libēter salutē q̄rerēt: z se curādos
offerrēt si medicos inuenirēt. hec ille. Jtē q: cō
fessio est iterabilis: z rotiens quotiēs q̄s ꝑfitet
legitime accipit indulgentiā peccatoꝛū ō nō in
stituit eā exp̄sse ne ex ei⁹ verbis darēt peccatoꝛi
bus materia recidiuādi. exp̄esse aūt ꝑcepit de
baptismo. Johānis. iij. quia nō est iterabilis: et
eam semel percipi potest. Possumus q̄z dicere
q̄ Christus deus z homo precepit q̄ boies cōfi
terent. Primo implicite: vt dicit omia theolo
q. q. j. Et hoc fuit quādo ꝑcepit leproso munda
to dicēs Matth. viij. Vade ostēde te sacerdoti
bus. Et idē habet Luce. xvij. Secūdo hoc idē
fecit explicite quādo discipulis dedit potestatē
iudicādi in foro cōscientie. Nam ꝓmisit Petro
se daturū huiusmodi potestatē Matth. xvj. di
cēs. Tibi dabo claues regni celoꝝ. Et quodcūq;
q ligaueris supꝛ terrā erit ligatus z in celis: et
quodcūq; solueris supꝛ terrā erit solutū z in cē
lis. Quā potestatē postea dedit illi exp̄esse post
resurrectionē suā dicēs. Pasce oues meas Jo
hānis. xxj. Similit enā dedit oibus aliis apīis
dicēs Johānis. xx. Accipite spīm sanctū quoꝝ
remiseritis pcā remittūtur eis: z quoꝝ retinue
ritis retēta sunt. Si ergo dedit hanc potestatē
Petro apostolis z discipulis. ergo dedit z oīm
bus suis successoꝛibꝫ: fm Scotū z Richi. ij. q̄.
di. xvij. Cum ergo papa sit successoꝛ Petri: epi
scopi vo sint successores apostoloꝝ: ceteri vo sa
cerdotes successoꝛes sint discipuloꝝ: sicut di
cūt prefati doctoꝛes vbi supꝛa. Et habet. xxj. di.
ca. in nouo. z. lxvij. di. ca. quoniā vicesimā. z terra ꝺ
sacra vn. ca. vnico. §. per frontis. Et Hosti. idē
dicit nīm. de rēpoꝛibꝫ ordinationū. §. z qualiter
Ergo oibus sacerdotibꝫ qui sunt z qui erūt de
dit xp̄us potestatē absoluēdi: sed specialiter cōfe
cessa est Petro: vt declararet q̄ a sūmo pontifi
ce ceteri inferiores hāc auctoritatē recipiūt. Hinc
est q̄ q̄uis huiusmodi auctoritas oibus sacer
dotibus collata sit tamē nō omnes ipam exer
cere possunt: quia bonis rēspectibꝫ ab ecclia est
restricta. His ꝓsuppositis cōcludo q̄ quilibet
xp̄ianus ex ꝓcepto diuino z euāgelico obligat
ad cōfessionē. Et probat per fundamētū quod
habet in iure. Nā cui cōcedit iurisdictio z potes
tas: etiā cōcessa intelligit oīnis res sine qua ip
sa iurisdictio bene z ꝛprue adimpleri nō potest
vt habet in ca. ꝓterea. extra de offi. dele. z. l. q. ff.
de iurisdi. omi. iudi. Facit ad hoc ca. venerabilē. ex
tra de elec. Jtē cui concedit principale cōcedit z
accessoꝛiū. vt ꝓbat per. l. ad rem nobilē. z. l. ad
legatū. ff. de procur. z. ff. si vsusfruc. pe. l. j. §. j. z
ff. de seruit. rusti. prē. la. iij. §. qui habz. ff. ō acq.
here. l. illud. Facit hec regula. Naz si princeps
dat iurisdictionē alicui sententiandi malefacto
rem: ex cōsequēti intelligit dedisse ei auctoritatē
z potestatē inueniendi z cognoscēdi de malefi
cijs eoꝝ. Quo ꝓsupposito cōcludo q̄ cū xp̄s
dederit iurisdictionē z potestatē ac auctoꝛitatem
plenariā apostolis z eoꝝ successoꝛibꝫ iudican
di in foro cōscientie peccata hominū. Et cum se
cerit eos iudices conscientiarū vt possint absol
uere z ligare Matth. xviij. dist. Amen dico vo

bis que cūq; ligauerit ꝛc. Ergo tenent ipſi ſa-
cerdotes ſi debēt iudicare prius cognoscere de
ligere o mia crimina ꝛ necessaria circūſtātias
peroꝝ. Judicātem eū oportet cūcta rimari. ca.
iudicanē. xxx. q. v. Sed clarū est q; peccata cō-
muniter scire nō possunt nisi perōes eis cōfite
antes suas aperiāt ꝛ reuelēt. quia eccl'ia nō iudi
cat de occultis: ſm Scotū in. iij. dis. xv. ar. j. q.
iij. ve etiā habet in ca. ſiquis. in fine. ꝛ ca. cua nos
extra de simo. extra de ſen. excō. ca. a nob. el. ij. ꝛ
xxxij. dis. ca. cru deſcāt. ꝛ. xxxij. q. v. ca. christiana.
Ergo necesse ē q; perōes reuelent sacerdoti pecca
ta sua in iudicio sacramētali ſcz cōfessionis. Et ꝓ
consequēs xp̄us instituendo sacerdotes iudices
animaꝝ: et consequēter p̄cepit peccatoribus ve eis
crimina sua reuelarēt. Cōfirmatur hec exemplo
Lazari qui resuscitatus tradidit discipulis ſol-
uendū Job. xj. Unde Aug. in libro de pen. ꝛ po-
nitur de penitētia. di. j. ca. qui penitet. in gr. La-
zarū de monumēto iam ſuſcitatū obtulit dñs
discipulis ſoluēdū: per hoc ostendēs potestatē
absoluēdi cōcessam ſacerdotibus. Quinto di-
co p̄ceptū de cōfessione esse etiā de lege aposto-
lica: quod habet Jacobi. v. vbi dicit. Confitemi
alterutrū peccata vestra. Que verba exponēs Ri-
char. in. iij. dist. xvij. dicit: q; ap̄lus innuit con-
fessionē faciendā ſacerdoti: quia paulo ante hec
verba premisit. Infirmatur quis ex vobis indu-
cat p̄sbiteros eccl'ie. Et ibidē Rich. ait q; ap̄lus
intellexit cōfessionē esse necessariā ad ſalutē: q;a
cōcludit ex ſalvemi. Similiter. q. Petri. iij. dicitur
Satagite immaculati ꝛ inviolati inueniri in pa
ce: ſcz per confessionē. vt inquit glosa. Et. j. Joh. j.
dicit. Si cōfiteamur peccata nostra fidelis ꝛ iuſt⁹
est deus vt remittat nobis peccata nostra ꝛ mun-
det nos a peccato nostro. Dicit aūt Scotus in
iij. di. xvij. q; ap̄li hoc p̄ceptum nūq; p̄dicaſſent
siue fecissent: nisi illō expresse in mādatis a do-
mino Jesu xp̄o habuissent. Dicit aūt Hugo de
sancto Victore in libro de sacramētis. Jpi me-
dici quia negligētes in sua curatione egrotos in-
uenerūt eos ad ſalutē querēdā ꝛ admonitione
sua excitauerūt ꝛ p̄cepto attraxerūt. X

Extra ꝛ vltimo dico q; cōfessio est de p̄ce-
pto legis canonice. Unde de pe. dist. j.
in ca. vide. dicit. Quisquis es q; cōſcius tibi
es alicuius erroris: quāto tēpore errasse te nosti:
tanto tēpore humilia teipsum ad deū ꝛ sanita-
tis ei in cōfessione penitētie. ꝛ in ca. ecclia. ca. di.
dicit. Ecclesia xp̄i est nō habēs maculā neq; ru-
gam aut aliquid ihusmodi. Qui ergo peroꝝ
aliqua sorde maculat⁹ est nō potest de ecclesia
xp̄i appellari nec xp̄o subiectus dici. possibile ē
autē vt quomō ecclia que prius rugā habuit ꝛ
maculā atq; immūditiā postea restituta est. ita
peccator recurrat ad medicū: id est ad confesso-
rem: quia nō habēt opus sani medico sed ma-
le habētes vt curet vulnera ipius ꝛ sit de eccl'ia
que est corpus xp̄i. Et in ca. Secūda. cadē dist.
dicit. Secūda post naufragiū tabula est culpā
simpliciter cōfiteri. Facit ad hoc ca. deus diffini
tionē. ꝛ ca. si peccauit. ꝛ. ca. que penitet. ꝛ ca. quo-
modo. ca. di. vnde. §. alij. contra dicit Ambr. q;
nemo potest iustificari a peccō nisi illud cōfiteat
Ambro. etiā in quodā ſmone ḡdragesime. ꝛ po-
nitur de pen. di. j. §. ecce alo. ca. siquis scripturā.
dicit. Dic tu prius iniquitates tuas vt iustificer.
Quib⁹ verbis ostendit q; nul. q̄ meret iustifi-
cari q; in vita sua nolut cōfiteri. Facit ad hoc. c.
si cui. cadē di. Y

Scīēdū est q; ex his p̄ceptis tenetur
e quilibet peroꝝ cōfiteri oia peccata sua mor-
talia. Unde si sciēter vel vnū peccm̄ mor-
tale dimitteret aut circūſtantiā necessariā mor-
taliter peccaret cōtra p̄ceptū ꝛ cōfessio esset in-
utilis. ꝛ probat hoc fundamēto Philosophi in
vij. phisicoꝝ dicētis. Tot modis se habet vnus
oppositoꝝ ad reliquū quot reliquum ad illū.
Patet regula. Nā si quis recedēs ab vno loco
ad aliū fecerit mille passus ſm vltimū potentie sue:
certū est q; si vult retrocedere ad p̄imū locū
a quo motus fuerat necesse est q; retrocedendo
faciat etiā mille passus ſm vltimū potētie sue:
q; si deficeret in vno solo passu clarū est q; non
attingeret ad p̄iorē locū a quo recesserat. Lux
igitur vt inquit Aug⁹. in quodā sermone. quot
peccā quisq; facit per consensum tot passibus a pa
radiso se elongat ꝛ recedit: necēe est q; volēs redi
re ad paradisum retrocedat p cōfessionē oīa
peccata sua ānullādo: aliter si vnum solū dimit
tat qđ sibi nō displiceat nō poterit ad patriā ce
lestē pertingere. Jdeo dicit Beda in quodā ser
mone. Quid prodest q; tota auitas custodiat:
ꝛ vnū foramē per quod hostes intrēt relinqua
tur. Aliā similitudinē possum⁹ adducere. Nam
ponam⁹ q; homo habeat mille apostemata in
corpore ꝛ oīa faceret per mediana curari pre
ter vnū: adhuc ꝓter illō solū in intimis ꝛ secre-
tis partibus corpoꝝ occultatū moreret. Si vero
educeret sanies illi⁹ cum aliis sanaret. Sic imp
positio est de peroꝝ habente multa apostemata
peccati mortalis qui nō sanat nisi oīa per cōſ
fessionē detegat cōfessori. Unde notādū est ſm
beatū Thomā in. iiij. dist. xv. ar. iij. q. iij. ꝛ in. iij.
parte. q. lxxxvj. ar. iij. ꝛ sanctū Bona. in. iiij. dist.
xv. ar. j. q. ij. ꝛ Rich. ibidē ar. j. q. vj. ꝛ Alexan. de
ales in. iiij. parte sūme in tractatu de peñ. in ge-
nerali: q; ad hoc vt penitentia sit vera necesse est
q; sit integra de oibus peccis nllo remanēte. Nā
dei perfecta sunt opera Deut. xxxij. Sed pfectū
est cui nihil deest. iij. phisicoꝝ. Cū ergo remissio
peroꝝ sit opus mirificoꝝ die diuine ad pfectio
nem eius requirit q; oia simul remittat. Unde
Aug. in libro de pe. ait. Quedā impietas infide
litatis est ab illo qui iustus est dimidiā spera-
re veniā. Facit ad hoc de pen. di. iij. ca. sunt plu

res. ꝛ ca. penitentiam. ꝛ de pen. di. v. ca. vltio. vbi
dicit. Falsam penitētiā esse cōstat cū spretoꝝ plu-
ribus de vno solo penitētia agit: aut cū sic agit
de vno vt tamē nō discedat ab alio. Et idē habe
tur in. iiij. sen. di. xv. ca. penul. ꝛ in. §. his autoꝝ
ritib⁹. de peñ. di. iij. Et confirmant ista per ea q;
habent in ca. maiores. extra ō baptismo. vbi di
citur. Dñs totū hoīem saluum fecit in sabbato.
vbi glo. inquit. Nihil reputat actū dū aliquid
superest ad agendū. vij. q. j. ca. nihil. ꝛ xxxvij. dis.
ca. que ipis. facit ad hoc q; sentētia ex parte non
potest valere: ꝛ ex parte sic. l. in hoc iudicio. ff. fa-
mi. her. Facit ꝛ ad hoc de cōuer. cōiu. ca. placet. i
glosa. argu. etiā ad hoc. quia nō valet aliq̄d fieri
ex parte nisi totū fiat. l. in cause. ff. de pcu. ꝛ. l. ij.
ff. p dere. ꝛ l. cū hi. §. si pretor. ff. de trāſac. ꝛ de cō-
ſe. di. ij. ca. comperim⁹. Nec liberat pignus si so
lum p parte debiti ſatisfiat. C. de distrac. pigno.
l. q̄diu. Et qui aliq̄d debet facere non liberatur
faciendo solū p̄o parte. ff. de verbo. obliga. l. in
executiōe. §. p parte. Ex quib⁹ cōcludit q; pecca-
tor debet ſatisfacere deo p confessionē de oibus
peccis suis. vt ēm ait Piero. de pe. di. j. ca. cōuer-
timini. Solo peroꝝ retento in confessione diaboli
filij sum⁹. Et ad p̄dicta facit qđ dicit in ca. de-
fleat. de regu. iu. scz q; in vno deficiēs factus est
oīm reus. Jdeo Aug. de peñ. dis. v. ca. cōsideret.
ait. Laueat penitēs ne verecūdia ducat⁹ diuidat
cōfessionē: vt diuersa diuersis velit sacerdotibus
reuelare: ꝛ vnū dicat vni ꝛ aliud alteri. quia hoc
est se laudare ꝛ ypocrisim ostendere ꝛ semp ve-
nia carere: ad quā frustra p preces se sperat pueni
re. Et supra dicta oīa cōfirmātur p p̄ceptum
Inno. tertij: factū in concilio generali. qđ habet
de pe. ꝛ re. ca. oīs utriusq; sexus. dicēs. Omnis
utriusq; sexus fidelis cum ad annos discretio-
nis puenerit oīa sua solus peccā semel in an-
no fideliter cōfiteatur proprio sacerdoti ꝛ iniū-
ctam sibi penitētiam studeat p̄o viribus adim-
plere. Scōm autē glosam ꝛ doctores quis di-
citur habere annos discretionis cōmuniter in
septem annis: ꝛ quādo est doli capax ꝛ malicia
supplet etatē. extra de delictis puerorū. ca. puer⁹
grandiusculus. quod est ꝓmū capl'm. Et sic oēs
tales tenent ad confessionem sub pena peccati
mortalis. Unde dicit seraphic⁹ Bonauē. in. iiij.
di. xvij. parte. q. in questiōibus circa litterā. q. j. q;
quicūq; crederet q; confessio nō est de necessita
te saluris talis esset hereticus. Unde dicit Rich.
in. iiij. dist. xx. arti. j. q. j. in corpore questionis. q;
quinq; sunt essentialiter necessaria ad salutem.
Primū est efficax dolor de oīnibus preteritis
culpis. Secūdū est firmū ꝓpositum cauēdi ab
oīnibus peccatis mortalibus in futurū. Tertiū
est confessio vera ꝛ integra quādo adest facul-
tas confitēdi. Quartū est ſatisfactio iusta p pos
se. Quintū quod cetera grata deo facit est q; ad
hec oīa moueamur p̄napal'r amore ꝛ dilectione

timore seruilem. Z

Quod autē dimittens aliq̄s peccm̄
q sine in statu damnatōis audite duo ter
ribilia exempla. Primū legit in cronicis
fratrū minorū vbi habet: q; cum quidā confes-
sor nostri ordinis transiret cū socio p quoddam
castellū: contigit q; quedā mulier diues ꝛ vana
predicto confessori confiteret. Cum aūt socius
iuuenis columbine simplicitatis in quodā an-
gulo oraret: vidit ab illa dōna se cōfitente tot bu-
fones ab eius ore egredi quot peccata cōfitebā-
tur. videbat insuper quēdā bufonē altiō maio-
rem ꝛ horribiliorē procedere sepissime vsq; ad os
deinde retrocedere semp. Tandē vidit q; domi-
na illa absolutione recepta a cōfessore resuscepit
in ore suo oēs bufones p ecclesiam salrancee:
quos prius emiserat. Post igit recessum illius
dñe ille iuuenis simpler confessori dixit. Pater
mi sic ꝛ sic vidi. Qui confessor rei seriem intelli-
gens: videlz q; quot bufones illa emiserat: tot
culpas mortales cōfessa fuerat: ꝛ q; maior bu-
fo in ore retētus significabat aliq̄d graue peccm̄
quod illa pre verecūdia cōfessa nō fuerat. Sta-
tim iuit ad domū p̄dicte dñe vt videret si blan-
dis verbis ab ea posset illud peccm̄ extrahere: ſi
inueniēs eam mortuā ꝛ a diabolo suffocatam:
statim iuit ad ecclesiam oratoriq; dominū vt illi⁹
mulieris sibi confesse finē ei ostendere dignare-
tur. Quid plura. Ecce dña illa sibi apparuit val.
de horribilis: que cū esset carbonis ignei arcū
ligata vlulatu magno damauit dicens. O me
miserā: o me infelicē: o me deniq; eternaliter a di-
uina iustitia reprobatā. Ecce mi spiritualis pa-
ter ꝛ confessor: q; oīnib⁹ peccatis meis mihi con
fessis vnū tm̄ pre verecūdia reticui: propter qđ
nec illud nec aliquod aliorum a deo est mihi re-
missum: ꝛ ꝓpter hoc ad eternū igne a diuina iu-
stitia merito condēnata sū. Aliud ḡs exemplum
simile legit sed vltra predicta dicit: q; ipsa mu-
lier apparuit suo cōfessori sup vnū draconē se-
dens qui vndiq; flāmā effūdebat. Habebatq;
predicta mulier p capillos lacertas terribiles
circa eius cerebrū p̄forantes: ꝛ in auribus suis igne-
as fulguris sagittas: ꝛ i oculis singlis raspos
ignē emittētes ꝛ eam terribiliter cruciātes: circa
collū aūt habebat duos serpētes qui ei⁹ verba
ꝛ pectus ac ipm collū dilacerabāt. Ad manus
ꝛo habebat duos canes rabidos eas rodētes.
Cūq; interrogata fuisset a cōfessore quare taha
patereꝰ rndit. Iste draco qui vndiq; flāmā ef-
fundit ꝛ me inflāmat ꝛ portat est diabolus qui
me ne integre cōfiterer induxit. Lacertas aūt rā
me ne integre cōfiterer induxit. Lacertas aūt rā
terribiles in capite patior p ornamētis capitis
ꝛ vanitatibus factis. Sagittas ꝛo igneas i auri
bus p auditione detractionū ꝛ verboꝝ inho-
nestoꝝ. Raspos aūt ad oculos patior horribi-
liter me afflīgētes p vanis ꝛ luxuriosis aspectī-
bus. Serpētes ꝛo ad collū ꝛ ad vbera p lasci-
bus. Serpētes ꝛo ad collū ꝛ ad vbera p lasci-

uis Ricardo ⁊ oblatione pecunie ac mãnilla ꝑ. Canos allatis ad mannap facrdo impu/ dicanda. Et q; pane quē dare debebã paupib⁹ de/ fi integraliter cõfessa fuissem. Quo cõperto patet q; deus non remittit peccata nisi simul fuerint oñia cõfessa. Aliud dem; legit exemplũ q; vir quidã ⁊ uxor nõ valentes filiũ habere votũ fece/ runt ghlose q; si filiũ vel filiã eis imperta/ ret ad eius seruitiũ illũ alicui religioni mãcipa/ rent. Quid plura. Concepit filiꝰ ⁊ sanus partu/ rit. Quid cum adulescẽt⁹ esset q; parentes cernio: face⁹ esset qualiter eũ deuouerãt ygumi ghlose. q; statim effectus est monach⁹: mater aũt erat in clemosy/ nis facẽdis ꝓpua. Eo tpe ex voto q̃dã mariꝰ cepit peregrinari. Interi uo mr filiũ spuriũ pepe/ rit quẽ thanim ꝓe verecũdia occidit. Confitebat pluries: ⁊ sepe in ãno eucharistiã sumebat: nec tamen vnq; ausa est xpi vicario in cõfessiõe ad/ uertere ꝓperatũ pdere. Tandẽ graui infirmita/ te ꝓfessa a conscientia fortiter stimulata: q; adul/ terii reuelaret decreuit ponus mortẽ sine peccãti re/ uelatiõe q; talẽ ruborẽ in confessiõe subire: et sic mortua est. Quod sentiẽs filiꝰ: cepit missas beati Gregorij ꝓ matre celebrare: quo celebran/ te apparuit cotidie quoddã valde terribile sup/ altari: quo viso ille in fletu sanguinis xpi cõsu/ rauit illud vt sibi diceret quid esset. Tũc mater illius monachi exilãdo clamauit. O fili mi ego sum infelicissima mater tua. Cui ille. Mãtis. Cum eñ mater mea mlras faceret elemosynas ⁊ sepissime confiteret ac multorũ cõcaret ne/ q; q; possibile est q; sit dãnata. Tunc mater duo/ bus a duobꝰ serpentib⁹ crudeliter cruciata illi ostendẽs ait. Scito fili q; hec sunt vbera infeli/ cis que tu sustisti: verũtamen eternis cruciatib⁹ deputata sum: quia adulterijs quoddã cõmis/ sum ex quo filiũ spuriũ peperi ⁊ occidi nũq; sa/ cerdoti reuelare ꝓsumpsi. Quib⁹ dictis relicto ibi marmoreo feretro statim disparuit. O igit fideles ꝓcures emũdate ab oibus vitijs cõscientiam vestrã: aliter nec dei gratiã nec beate ⁊ginis spe/ rate benivolentiã. Nam legit q; quidã maritus peccata cõmittebat ⁊tamẽ q̃tidie salutabat be/ atã virginẽ speciãlẽ ex hac deuotiõe se saluãdum. Quodã aũt nocte apparuit ei beata ⁊go ⁊ ante ipam ibat quedã pulcherrima iuuencula cũ quo/ dã vase pleno oleis delicatis ⁊ ꝓfluis cooperi/ do. Tũc beata virgo horrabat eũ vt comederet de illis oleis ita delicatis. Ille vo stupefactꝰ di/ xit. O dña quõ possum cõedere cũ illa linteami/ na sint adeo fetida ⁊ immũda. Tũc beata ⁊go placent cũ sint inuolute torturijs ⁊ fetidissimis ꝓcibꝰ ⁊ abominatiõib⁹: placẽt aũt si cõscientia tua esset mũda ab oibus inquinamẽtis ꝓcedẽ/ tibus. Quibꝰ dictis disparuit: ⁊ ille ꝓcedẽs cõsciẽtiã suã ab oñi crimine ꝓfessionẽ mũdauit ⁊ in deuo/ tiõe beate ⁊ginis feruẽtius pseuerauit.

Pars secũda ⁊ vltima de dispensatione cõfessionis.

B

p Ro declaratiõe secunde partis queritur nunq̃d papa possit dispẽsare cũ aliq̃ ne teneat ꝓfiteri. ⁊ rñdet brũo Tho. in iiij. di. xvij. ar. j. q. j. ij. ad. v. in corpore quẽstionũ ⁊ solutionibꝰ argumẽtoꝝ. q; papa nõ potest cũ aliquo dispẽsare q̃n teneat cõfiteri ocia peccãta sua mortalia sacerdoti xpiano. Et idẽ dicit Richardus noster in cadẽ di. arti. ij. q. vij. ⁊ etiã habet Richardus vbi s. q; arca cõfessionẽ possumꝰ duo cõsiderare. videlz circũstantiã ⁊ essentiã. Quãtũ ad circũstantiã tẽporis determinati ab ecclia q̃/ hoc est de iure positiuo: ideo papa põt dispẽsa/ re ⁊ plongare tẽpus cõfessiõis et causa rationabili. quia in his que sunt mere de iure positiuo ⁊ nõ diuino potest papa dispẽsare. lxxxij. dis. ca. ꝓpter. Quãtũ vo ad essentiã cõfessiõis q̃a est de iure diuino ⁊ de euãgelij ꝓcepto: vt supra ꝓ/ batũ est. Cõtra q̃ papa dispẽsare nõ põt. vt un/ quit Urbanꝰ papa in ca. sunt quidã. xxv. q. j. ⁊ papa nullatenꝰ põt dispẽsare ne aliq̃s teneatur cõfiteri. Aut cũ talis cui quo dispẽsat nõ habet facultatẽ confitẽdi sed impossibilitatẽ: ⁊ tũc nõ indiget dispẽsatiõe. Si aũt seruare posset: ⁊ tũc teneat seruare: nec dispẽsatio pape ipm adiuua/ re põt. q; vt inquit Bertũ. in iij. de cõsideratiõe. ca. xiij. contra rationẽ nõ est fieda dispẽsatio. Nã q̃ papa positꝰ est dispẽsator in edificationẽ nõ in/ destructionẽ. Et ideo ꝓcludũt oẽs theologi vbi ⁊ supra. dis. xvij. q̃m. q; papa cũ tota potẽtia sua nõ posset dispẽsare cũ aliquo vt nũq; teneat ꝓfiteri: nec sacramẽtũ cõfessiõis ãnullare: qõ est iure diuino. q; sicut vna spes nõ põt fieri altera ꝑm naturã: ꝑm ꝑbm. j. posterioꝝ. vtputa bõ in pe/ tram mutari. Ita nec ius diuinũ põt mutari in ius positiuũ. Sed salua reuerẽtia Richardi ⁊ oĩm theolo. dico q; in hoc ꝑcepto aliq̃s dispensauit. Nã plerosq; vidisse legitur ꝑ tres ãnos sine ꝓfessiõe alios ꝑ q̃nq; alios ꝑ decẽ alios ꝑ viginti aut ꝑ triginta ãnos: q̃ nunq̃ ꝓfessi sunt aut bene. q̃/ nã dispẽsauit cũ illis. Nõ angelꝰ nõ papa nõ le/ gatꝰ a latere non epus nõ sacerdos nec quis q̃/ alius clericꝰ nõ etiã ipe deꝰ. Sed q̃s fuit iste dis/ pẽsator: rñdeãt ipi. Dic mihi o infelix xpiane q̃ tã/ to tempore sine confessione stetisti: quis dispen/ sauit tecũ. Quare nõ es cõfessus. ⁊ statim dicet. Ego nõ fui cõfessus ꝓpter luxuriã. q; teneo con/ cubinã quã nolo dimittere. Alius dicet. Nõ sum ꝓfessus ꝓpter auariciã. q; nolo restituere usuras ⁊ male acq̃sita. Aliꝰ rñdebit. Sine ꝓfessiõe steti ꝓpter discordiã ⁊ rancorẽ. q; nolo ꝓcere inimico meo sz vindictã facere oĩno delibero. Cũ iste q̃ dispẽsauit diabolus: sicut dispẽsauit cũ quadã iuuene: de qua legit q; cũ cõmisisset incestũ aut

fratre carnali nunq̃ ipm pcñm cõfessa fuit dece/ pta a diabolo q̃ cũ illa dispẽsauerat. Cum ergo fuisset mortua sine cõfessiõe ipi⁹ pcti: post mo/ rtem apparuit fratri suo de statu illi⁹ scire desiderã/ ti. Erat q; ligata catena ferrea ab illo demone q̃ cũ ea dispẽsauerat ⁊ clamauit dicẽs. Vcu mihi quia ꝓpter pcñm eccũ cõmissum sum sic crudeli/ ter cruciata ⁊ eternali⁹ dãnata: q; nunq̃ illũ cõ/ fiteri volui. ⁊ his dictis disparuit. Cũ luxuriosis igit dispensat diabolus luxurie: cũ auaris dia/ bolus auaricie: cũ iracũdis diabol⁹ odij ⁊ dis/ cordie. O iniqua condicio xpianoꝝ: o grinacia dãnabilissima: o venenata synagoga iferni: cur saluti vestrã contenitis. Confitemi ergo ⁊ agite pniam. quia cõfessio instituta est in remediũ sa/ lutis nre: sine qua nulli⁹ aduleus valẽs cõfiteri gueuit ad vitã sempiternã. Ad quã. ⁊c.

Dñica quarta in q̃dragesima de confessiõis excusatione: frequentatiõe: ⁊ reuelatione: Ser/ mo tricesimus tertiꝰ.

B

Vice ancillã et

e filiũ eiꝰ Gen. xxj. transsumptiue ad Gal'. iiij. ⁊ in epla occurrẽtis dñice

Multos sensualitas renuẽs ꝓfiteri ⁊ diabolica suggestio a confessiõis sacramen/ to retrahit falsis argumẽtatiõib⁹ ostendẽs non esse necessariã confessionẽ ad salutẽ: maxime ꝓ dictũ Ambro. sup Lucã. quod habet de pe. dis. j. ca. Petrus doluit. vbi dicit. Petrus doluit et fleuit quia erauit vt homo. Nõ inuenio q̃d dicat fleuit quia erauit vt homo. Nõ inuenio q̃d dicat fleuit: scio q; fleuerit. lachrymas ei lego: satisfactio/ nem eꝰ nõ lego. Ad hoc rñdet Alexã. de ales in iiij. parte sũme in tractatu de cõfessiõe. q; eo tem/ pore quo Petrꝰ fleuit adhuc nõ erat publicatũ ꝓceptũ de confessiõe facẽda sacerdoti. vt inq̃t magister sen. in iiij. di. xvij. Nõ tamẽ Ambro. ꝓ illa verba voluit ostẽdere q; tãta posset esse con/ tritio vt deleat culpã ⁊ penã sine confessiõe ⁊ sa/ tisfactiõe: ita q; homo nõ teneat ad cõfessionem sz ponꝰ voluit significare q; lachrymę cũ ꝓfessio/ ne sunt magne efficacie. Et sic expõit Hugo de scõ Victo. Scõo arguit diabolica suggestio cõtra cõfessionẽ ꝓ dictũ Chrysost. de pe. dis. j. ca. la/ chrymę dicẽs. Lachrymę lauant delictũ: qõ pu/ dor est confiteri. Rñdet Alex. de ales vbi s. ꝑm sen. Hugonis de scõ Victo. q; hoc intelligẽdũ est de lachrymis secretis q̃ fiunt in confessiõe se/ creta facta vni sacerdoti de pctõ qõ est pudor cõ/ fiteri in publico. Vñ Gratianꝰ de pe. di. j. c. non ita ait. Nõ ita intelligẽdũ est vt sine cõfessiõe oris ꝓcta dicant dimitti: sed sine publica cõfessiõe. se/ creta nanq̃ pcta secreta cõfessiõe ⁊ occulta sanis/ factiõe purgant. hec ille. Tertio arguit sensua/ litas dicẽs. Nõ est necẽ cõfiteri sacerdoti nisi ad tarãdũ pniam pcti. Deut. xxv. Sz hoc sibi suffi/ cit. Ceter põt rarare hõ si sit discretꝰ sz nõ sacerdos. ergo nõ tenet ad ꝓfessionẽ. Rñdet Ric. Ling. di. xvij. ar. ij. q. j. q̃ ille qui est nimis familiaris/ vni pri nõ dz esse iudex in illa cã. contra de offi. et pote. in dec. c. in/ sinuate: q; sic dicẽ glosa ibidem. Familiaritatis affectio veritatẽ ipedire solet: vt inq̃t tex⁹ in. c. accusatores. cl. xj. q. v. vbi ꝺ hoc plene per doctores. Homo aũt est nimis familiaris carni sue: ⁊ eam nimis diligit: et ꝺ nõ est rationabile: q; sit iudex in illa causa in qua agẽ/ dũ est de punitione ⁊ maceratiõe corporis sui. Quapropter necessariũ est ipm stare iudicio alte/ rius. i. sacerdotis. Nemo enim debet esse iu/ dex i causa ꝓpria neq; arbitꝛ. ff. ꝺ iurisdi. omniũ/ dic. l. qui iurisdictioni. ⁊ ff. de iudi. Iulius. ⁊ ff. de arbi. l. penultima. ⁊c. Ne quis i sua causa. l. vnica. ⁊ nemo debet esse iudex ⁊ pars: vt notat in. ꝟ. ite obijcit. xxij. q. iij. ⁊ ꝓ. Hostiẽ. ⁊ Inno. in. c. dilectus. de pe. ⁊ ꝓ Archi. in. c. inter q̃dras. xxij. q. iij. vel potest dici: q; confessio nõ solum/ ordinatur ad taxationẽ penitẽtie sed imo ꝓ/ cipaliter ad susceptionẽ gratie diuine: ⁊ aliquã relaxationem pene virtute clauium. vnde quia nullus habet claues in foro conscientie nisi sa/ cerdos: ideo necessarius est confiteri sacerdoti. Quarto arguit ꝺ diabolica ꝑsuasio per dictum Aug. in. c. magna. de pe. di. j. vbi exponẽs illud psalmiste. Dixi confitebor ⁊c. ait. Voluntas q̃ cõfitẽdi remuneratur: nõ opus. ergo ⁊c. Rñdet Alexan. de ales vbi s. q; licet cordis cõtritione peccata dimittant quantũ ad culpam: tamen confessio necessaria est: quia deus non remittit peccata i cõtritione nisi contritus habeat intentionem confitendi illa. vnde dicit apls ad Ro. x. Corde creditur ad iustitiam: ore aũt confessio fit ad salutem. Facit ad hoc de peni. di. j. c. nõ pot. vbi inquit Chrysost. confessionẽ esse necessariam humane saluti. vnde Greg. viij. moral. in quo. Qui ꝓmereri vult q̃d expedit debet malũ cõfi/ teri quod fecit. ⁊ Ambro. in. c. non potest. de pe. di. j. ait. Non potest quisq̃ iustificari a peccato nisi fuerit peccatũ ante cõfessum. ⁊ Aug. in li. l. omeliarũ omelia. xij. dicit. Quomõ nobis pecca/ torũ vulnera nunq̃ decisse possunt: sic ⁊ ꝓfessio/ nis medicamina deesse nõ debent. Nõ enim ideo vult deus vt cõfiteamur pcta nostra: q; ea ipe scire nõ possit sed q; ꝺ diabol⁹ desiderat vt inue/ niat q̃d nobis ante tribunal eterni iudicis obij/ ciat. Ideo vult vt magis defendere q̃s accusare pcta nra velimus. Econtraria aũt deꝰ noster: q; pius ⁊ misericors est vult vt ea confiteamur in hoc seculo: ne ꝓ illis cõfũdamur postmodũ in futuro. hec ille. Ideo bene dicunt verba ꝓpo/ sita. Ejice ancillã: deest sensualitatẽ renuentẽ cõ/ fiteri vel diabolicam suggestionẽ cõfessionẽ de/ restantem: ⁊ filiũ eius: id est peccatũ. i. illud cõfi/ tendo. Sup q̃ho verbis erco de cõfessione cõsi/ derationes faciemus. Prima dicet. ercusationis. Scõa frequentationis. Tercia reuelationis.

Pars prima in qua declaratur qui sint excusati a confessione: et quando.

Ro declaratõe pme ptis Sciẽdũ est fm oẽs theologos in iiij. sen. di. xvij. q. oẽs boies mũdi tenẽt ad cõfessiõz p nisi sint legitime excusati: et ptz ex ꝓ cepto positiuo in gallegaro. c. oẽs viriusq; sexus. 6 pen. et rem. vbi termin' ponit vniuersalis. s. oẽs. Quia aut rectũ dicat nihil concludit: vt notat in. c. folket. 6 mayn. et obe. Et ita pcurator. c. man. ait similiter. Dñi nõ intelligit sicut ꝺdã dñs suus. Dñi nõ intelligit sicut ꝺdã dñs suus. Nota ꝓmo in hac doctr: exponebat dicẽs. Nota ꝓmo in hac doctr: exponebat dicẽs. Nota ꝓmo in verbo. oẽs virusq; sexus. q; solũ hermofrodit' tenẽt ad cõfessionẽ. Preterea ibi ponit virusq; sexus: vt ideꝺat mares et feminas q̃uis si posuisset nisi modo masculinũ sexum nõ idusisset sufficeret nisi modo masculinũ gen' cõapit femineũ femininũ. Nã masculinũ gen' cõapit femineũ femininũ. Nã masculinũ gen' cõapit femineũ femininũ. xvij. q. iiij. c. si ꝺs suadente. et de cc. c. gñaliũ. xvij. q. iiij. c. si ꝺs suadente. et de cc. c. gñaliũ. xvij. q. iiij. c. si ꝺs suadente. et ff. de lega. ij. li. vij. et de ꝛse. di. j. c. oẽs fideles. et ff. de lega. ij. li. vij. et de ꝛse. di. j. c. oẽs fideles. et ff. de lega. ij. li. vij. et de ꝛse. di. j. c. oẽs fideles. et ff. de ꝛbo. sig. li. j. ad oñendũ ergo q; oẽs tenẽt tam masculi q̃ femine ad ꝓfessionẽ volue ponere terminos ꝑticularissimos. Ideo dicit Ric. noster. di. ũ. ar. ij. q. iiij. q; etiaꝫ papa tenẽt ad cõfessionẽ faciendaꝫ sacerdoti xp̃iano. Si em̃ esset cõfessio solũ de iure positiuo nõ teneret de necessitate: q; pars in parte nõ habet impertum. c. innotuit. de dec. et. c. inferio: xxj. dist. ille a quo. § empcionũ. ff. ad trebel. et l. nam et magistratus. ff. de arbi. et ideo nõ potuisset obligari p̃ suos ꝑdecessores. Si ergo solũmodo papa fecisset ꝑceptũ de cõfessiõe ipe nõ esset obligat' ad eam de necessitate. Quia princeps est solutus legibꝰ. l. princeps. ff. 6 legibꝰ sed bene decongruitate deberet illã seruare: vt dicit in. l. digna voc. C. de legibus. et. l. ex imperio. C. de testa. verum q: confessio est de ꝑcepto diuino vt supra visum est: ideo papa tenẽt ad eaꝫ de necessitate. Quantũ vero ad determinatiõez tempore ordinataꝫ a concilio generali tenetur de cõgruitate quia vt dicitur. xxv. q. j. in cõfidim'. et. c. iustitie. Iustitie ac rationis ordo suadet: vt qui a successoribus ꝺsiderat mandata sua seruari predecessoris sui procul dubio voluntarẽ et statuta custodiat.

Similiter dicit Richar. vbi. s. q; si cõfessio esset solummodo per ꝑceptũ ecclesie nõ teneret ad eaꝫ infideles. quia ad ecclesiam nõ pertinet iudicare de his qui nũq; susceperunt sacramentum bapeſmi: vt inquit apostol. j. Corin. v. et habetur. d. v. dist. c. qui sincera. et. c. de iudeis. xj. q. iij. c. inter verba. vnde dicit Richar. in. iij. di. xvij. art. ij. q. j. q; vicario christi non fuit concessa directe potestas super illos qui sacramentum bapeſmi non susceperunt: verũ quia de ꝑcepto diuino est confessio etiaꝫ infideles tenentur ad confessionẽ faciendam sacerdoti christiano cui est cõcessa potestas a christo deo et homine.

Erũ cum diuinũ ꝑceptũ sit rationabilissimũ non obligat ad aliquid irrationabile aut impossibile. quia ad ipossibile nemo tenẽt. ff. de regu. iu. l. impossibilium. Ideo ad obseruationẽ huius ꝑcepti non tenentur illi qui habẽt de nõ confitẽdo aliquã de infra scriptis rationabilẽ excusatiõz: quapropt solent ser generationes assignari excepte ab huiusmodi ꝑcepto. Primi sunt illi qui nõ habent aliqs peccatũ. Nã cessante causa cessat effectus. ca. cum cessante. extra de appellatiõnibus. Secũdi sunt illi qui nõ habent memoriam. et. c. de ꝑsbitero. Nota ꝓmo in hac doctr: exponebat dicẽs. Nota ꝓmo in verbo. oẽs virusq; sexus. q; solũ hermofrodit' tenẽt ad cõfessionẽ. Preterea ibi ponit virusq; sexus: vt ideꝺat mares et feminas q̃uis si posuisset nisi modo masculinũ sexum nõ idusisset sufficeret nisi modo masculinũ gen' cõapit femineũ femininũ. Nã masculinũ gen' cõapit femineũ femininũ. xvij. q. iiij. c. si ꝺs suadente. et de cc. c. gñaliũ. xvij. q. iiij. c. si ꝺs suadente. et de cc. c. gñaliũ. xvij. q. iiij. c. si ꝺs suadente. et ff. de lega. ij. li. vij. et de ꝛse. di. j. c. oẽs fideles. et ff. de lega. ij. li. vij. et de ꝛse. di. j. c. oẽs fideles. et ff. de lega. ij. li. vij. et de ꝛse. di. j. c. oẽs fideles. et ff. de ꝛbo. sig. li. j. ad oñendũ ergo q; oẽs tenẽt tam masculi q̃ femine ad ꝓfessionẽ volue ponere terminos ꝑticularissimos. Ideo dicit Ric. noster. di. ũ. ar. ij. q. iiij. q; etiaꝫ papa tenẽt ad cõfessionẽ faciendaꝫ sacerdoti xp̃iano. Si em̃ esset cõfessio solũ de iure positiuo nõ teneret de necessitate. Quia princeps est solutus legibꝰ. l. princeps. ff. 6 legibꝰ sed bene decongruitate deberet illã seruare: vt dicit in. l. digna voc. C. de legibus. et. l. ex imperio. C. de testa. verum q: confessio est de ꝑcepto diuino vt supra visum est: ideo papa tenẽt ad eaꝫ de necessitate. Quantũ vero ad determinatiõez tempore ordinataꝫ a concilio generali tenetur de cõgruitate quia vt dicitur. xxv. q. j. in cõfidim'. et. c. iustitie. Iustitie ac rationis ordo suadet: vt qui a successoribus ꝺsiderat mandata sua seruari predecessoris sui procul dubio voluntarẽ et statuta custodiat.

Similiter dicit Richar. vbi. s. q; si cõfessio esset solummodo per ꝑceptũ ecclesie nõ teneret ad eaꝫ infideles. quia ad ecclesiam nõ pertinet iudicare de his qui nũq; susceperunt sacramentum bapeſmi: vt inquit apostol. j. Corin. v. et habetur. d. v. dist. c. qui sincera. et. c. de iudeis. xj. q. iij. c. inter verba. vnde dicit Richar. in. iij. di. xvij. art. ij. q. j. q; vicario christi non fuit concessa directe potestas super illos qui sacramentum bapeſmi non susceperunt: verũ quia de ꝑcepto diuino est confessio etiaꝫ infideles tenentur ad confessionẽ faciendam sacerdoti christiano cui est cõcessa potestas a christo deo et homine.

cor mtum purus sum a peccato. Unde potest quis se cõfiteri pcõez nõ ex culpa actuali quã nõ habet sed ex reatu culpe que precessit saltez ex peccato originali Richard' quoq; noster in iij. di. xvij. ar. q. q. iij. in solutione vltimi argumenti dicit: q; tali sufficeret dicere se nõ cõmisisse aliquod ꝑtm̃ quod sciat post q̃ legitime cõfessus est. Aliqui autẽ dicunt q; cum carere longo tempore omni peccato taz veniali q̃ mortali nõ possit homini conuenire nisi ex priuilegio speciali: et statuta nõ se extendant nisi ad ea que veniunt de lege cõmuni. ut. q. q. c. due sunt. §. ler vero: vbi dicit q; qui lege puata ducit nulla ratio exigit vt a lege publica constringat. Et simile habetur extra de reguia. c. licet. Ideo fm istos talis nõ habens remorsum alicuius peccati nõ tenetur ad confessionez nisi eo modo quo supra saltem ꝓsentando se confessori. vñ dicit Ric. noster in suo quodlibet. q; debet se repsentare sacerdoti: vt ouem suam pastor agnoscat: et vt eius conscientiã sciat et sacramẽta ecclesiastica securaꝫ ꝑsona ministrare ei valeat: et etiã vt ipse diligentiꝰ instruat ab eo et daues eccle vel nerãdo recognoscat. hec ille. Verũ cũ scriptũ sit Pſ. xvij. Delicta q̃s intelligit ab occultis mea mũda me domine. Nemo debet esse adeo temerarius: vt credat se nullum peccatum cõmittere. Dicit enim Greg. iij. moral. Non solum mala que gessimus sed etiaꝫ si qua sunt in nobis bene gesta timeamus: quia sepe in eius iudicio culpa esse deꝺbendit quod virtute ante iudicii putabat. Et vñ expecrat pia merces opis inde sequitur iudicii eterne vltionis. Ipsa enim nostra bona operatio culpa nũq; caret nisi hanc districtiꝰ iudex in subtili lance examinis miseretur: iuditer penset. hec ille. Jõ dicit auctor: suppleniter in. c. q̃. de ꝓfessione q; valẽt facturus esset sacerdoti qui dicenti subdito mortaliter nõ: q; nõ cõmisit aliquod peccatũ et nõ aliter cõfitenti misteret eucharistiaz. Si tñ ꝺs in veritate esset sine aliquo crimine nõ teneret ad confessionẽ nisi eo modo quo supꝺictũ est: vt etiaꝫ dicit beatus Tho. in. iij. di. xvij. ar. j. q. iij.

Eundi qui sunt excusati sunt amentes: q; nõ ꝓsunt mereri nec demereri q̃z fuerunt in q̃ in amentiã deuenerunt et in eo intelligũtur ꝓseuerare: extra de bap. c. maiores ad fi. vñ nec penitentiã nec cõfessionẽ facere ꝓsunt nisi lucida habeãt intervalla: seu ad proprium redeant sensum.

Erdo excusant ab hoc ꝑcepto muti: et loqui nõ valentes. qui fm Ricũ. iij. di. xvij. art. ij. q. j. nõ obligant cõfiteri nisi signo vel nutu vl̃ eo modo quo possunt. xxv. q. vj. c. qui recedunt. Illis autẽ qui loq̃ possunt et habent sacerdocẽ ꝓsentẽ nõ sufficit ꝓfessio p̃ scriptũ facta: quia q̃uis p̃ scripturã possit manifestari delictũ. tamẽ quia voces sunt notes ex-

rũ que sunt in aĩmo passionũ. j. Perher. Ethn capaciter data est lingua ad significãdũ secretas cordis. In sacramẽto cõfessionis requirit determinat' modus. Sacrus loquẽdi quidem haberi potest. Unde Magister in. iij. di. xv. ca. iij. dicit. Deinde dñe corpali prima ꝑsona ꝓnũtiãda nec etiã p̃ nuncii. Dicit ergo Scot' in. iij. di. xvij. q; qñ puer facit ita ꝛma vel vnũ cor: et obligat' ad cõfessionẽ ãn sep tẽniũ. Primo quãdo rudes ad apostũ cũ ratione. Secũdo quãdo inter se cultum discooperit casu: et facit signa deuotionis et deuotionis. Tertio quãdo verecundat de malo aliqo videndo. Infamia nanq; regulariter iudicio caret. j. q. iij. ca. placuit. et ca. sequẽs. Nã infans et furiosus equiparant: quia iudicii animi nõ habẽt. ff. ad legẽ aquil. Sed et si. §. igit. et. §. sed et furiosus. et. xxv. q. j. ca. illud. Unde etiã si homicidiũ cõmittat talis infans vel furiosus non imputaret ei. vt in dicti. vnica. de homicidio. Et idem in dormiente. l. fi. ff. ad l. cor. de sicca. Oẽs igit doli capaces conscientie semel in anno cõfiteri mortaliter peccant tam̃ trãsgressores et violatores canonis. vij. di. ca. si q; sunt. vbi dicit Hosco. Patet ꝑ garetanis incurrit qui ꝺs dum se fiꝺi alterius ledi aplice obedire cõtinet facere. vij. q. j. ca. sicut dum. et in ca. nulli fas est. xxv. di. dicit Hosco. inquit Nulli fas sit aplice sedis violare ꝑcepta. Sic et go ruine sue dolose p̃stratus quasi quis aplice

mens a sancta t aplica ecclia sua inobedientia
ergo posumpsit a quocūq; esse nō dubitatur
dec ille. De tali dicat saluator: Nisi credideritis
ecclīam nō audieritis sit tibi sicut ethnic⁹ t publi
canus. Et ideo sic mortuo sine cōfessiōe dz cū de
ctus sepelit t nō in sacro. Unō refert Cesarius
q quidā nunq confitebat imo dicebat. Scul
tissimus oim mihi videt qui qs facit in secreto
alteri reuelat. Sed dū culpa in caput suū re
dūdauit. Nā infirmat⁹ ad mortē mortuus est si
ne confessiōe. Cū aut in sacro sepulc⁹ esset tanq
audiri sit i loco illo strepit⁹ t terrores ut solut⁹
videret sarbanas. Jtē venerūt tēpestates bo:ri
bles oīa deuastātes. Cūq boies ad ecclīam
perzerēt viderūt illū miserq; porrigentē brachiū
extra sepulchrū: q̄si diceret. Extrahite me hinc:
quia nō sum dign⁹ stare in loco sacro. Illi aut
strepit⁹ t terrores nunq cessauerūt donec illō
maledictū corpus cumb⁹ dederūt. R

Ecto t vltimo excludank a cōfessiōe illi q
nō habēt sacerdotē cui cōfiteank: quē ra
men debēt tenent inquirere. vt dicit in
iij. sen. di. xvij. ca. nō primus. Et illud Aug. in li
bro de pe. q̄s ponit. de pe. di. vj. in ca. q vult con
fiteri. s. li deest sacerdos: primo vel socio fienda
est cōfessio. Intelligēdū est f̄m Rich. vbi supra
de cōgruitate nō de necessitate. Valde enī est vti
lis talis cōfessio etiā si nō sit sacramētalis. Unī
tractat Cesar⁹ q tēpore quo ibant xpiani vltra
mare ad passagiū accidit q multos peregrinos
cum illis simul trāsfretantibus adeo tempestas
pmaxima orta est in mari vt oīm de vita despe
rarēt. Tūc vnus maritim⁹ potēs: inter alios sur
rexit t coram oibus dixit. Audite me p amore dei
et oēs nolite perire. Credo enī certissime q̄ pter
mie tēpestas sit exorta: quia maritim⁹ potēs sum.
sed rogo vos oēs vt audiatis cōfessionē meam
tunc ille cūctis tacentib⁹ tāta peccā dixit t tam di
uersa t horribilia vt aureos būane horrerēt au
dire. Audi mirabilē dei clementiā cōfessione fa
cta t ab oibus audita statim: facta est ētā quilli
tas magna in mari ita vt oēs mirarētur t pue
nerūt ad portū cū salute. Deus aūt ō memoria
singulorū taliter illa peccā delevit ac si nunq̄s ali
quid sciuissent nec audissent. Et ex hoc miracu
lo orta est cōsuetudo int marinarios: vt in pcu
lo mortis si nō habēt sacerdotē vnus alteri con
fiteat. Refert q̄s idē Cesar⁹ q quidā sacerdos
occulte tenebat vxorē cuiusdā militis sue parro
chie p cōcubina: quod cū dictū fuisset militi nō
stanti credidit nec sine suspitiōe fuit: nullū tamē
de hoc signū sacerdoti vel vxori ostēdit. Volēs
aūt cautē inquirere voluit secū ad quoddā secretū colloquiū: qui cū
fuisset cum eo durit illū ad aliā villā in qua de
bat hoibus. Timēo aūt sacerdos ne miles xpē
hoc adduxisset cū vt a demone de facto suo inq
rerer tabulū quoddā occultē intrauit t pedib⁹
serui militis puoluens ip̄m humiliter rogauit
vt cōfessionē suā audiret. Facta aut cōfessiōe ex
eo de t penitentia petita dixit seruus sacerdoti.
Quicqd alteri p cōsilī peccato inūgeritis sit ve
stra penitēcia. Quo facto securior cū militē ad
demonē iacū perrexit. A quo cū miles q̄reret si de
mon aliqd de sacerdote scisset: respōdit demon.
Nihil mali de eo scio. Et cū hoc dixisset subiūxit
lingua latina dicens. In tabulo iustificat⁹ est
Ad verbū solus sacerdos intelligēs t virtutē cō
fessiōis ac beneficiū dei in se recognoscēs: nō in
grat⁹ sciīm deseruit t in ordinē cleric⁹ irrauit
Sed hic querit: nūqd ille q̄ nō habet sacerdo
tem teneat scribere petā sua t mittere sacerdoti.
Rūdet Rich. in iij. di. xv. ar. ij. q. iij. in corpore
questiōis. q̄ nō: quia hoc nō inuenit institutū.
Jtē quia imminet periculū ne esset defectus in
examinatiōe petōr̄: quā facere debet sacerdos:
vt possit salubria cōferre remedia. Jtē q: facilē
possit fieri revelatio alicui⁹ criminis. Litterе enī
facilter perdi possunt aut per nūcium malicio
se aperiri: aut per ignorātiā nūcij tradi illis q̄bus
nō mittunt q̄ eas aperirēt. Jtē quia aliqs mali
osus sacerdos posset cōtra penitētē arguere p
scripturā suā t eū vituperare. In absentia ergo sa
cerdotis nō tenet quis cōfiteri laico nec etiā sa
cerdoti p scripturā aut nunciū rationē necessita
tis. sed si faceret esset superogatōis. Hoc enī ca
su sufficiat contrito cū pposito confitēdi habita
opportunitate sacerdotis.

Pars secūda huius sermonis de frequenta
tiōe cōfessiōis. s. verū quis teneat plus q̄ semel
in anno cōfiteri.

P Ro declaratiōe secunde partis querit
verū petōr in peccato mortali existens
teneat habita opportunitate cōfesso
rio suo ip̄m cōfiteri sub pena incurrēdi aliud nouū ip̄m mortale. Et verū hō teneat
plus q̄ semel in ano cōfiteri. Ad quā questionē
rūdet Archi. ca. ille ter. de pe. di. iij. t Inno. i ca.
omis. de pe. t re. di. q illi q̄ statim nō p̄fitent post
ip̄m mortale cōmissū habita opportunitate
cōfitendi nouū ip̄m incurrūt. Et potest sic ar
gui p eorū opinione. Magis tenet homo p
uidere saluti aie q̄s corpis: quia aia est p̄ciosior
corpe. ca. solite. de maio. t obedi. Et mors vni⁹
aie pponderat morti innumerabiliū corporū.
ca. si habes. xxiij. q. iij. Sed si hō habeat infir
mitatē corpis mortalē tenet q̄cūq; pudere: alr
reputabit homicida suīpi⁹: q: qui potuit ho
minē a morte liberare t nō liberauit eū occidit.
ca. sicut dignū. §. illi etiā. de homi. Unde habet
i ca. pudēdū. xxxiij. di. Simach⁹ pa. ait. Nō est
grādis differētia an mortē inferas vl admittas
Mortē enī languētibus pbat infligere q̄ hāc cui
pōt nō excludit. Ergo multo magis ō ē dicēdū de
infirmitate mortali aie. Nec f̄m p̄dictos doc. ali
quē excusat decretalis. ois utriusq; sex⁹. de pe.
t re. ch: ecclīa itendit tpō artare. pter hoium ne
gligentiā t nō ampliare. Sic etiā pbibet ne q̄s
vltra annū in excōicatiōe pmaneat. extra de re
scri. c. excōicam⁹ cl. j. §. q aūt. Un nō pbet hmōi
pmanēdi in excōicatione vsq; ad illā horā. Alij
aūt q̄dā theologi dixerūt illō q̄s recitat sanct⁹
Bona. in. iij. di. xvij. pte. ij. ar. ij. q. ij. q̄ sc'arcos
t puri laici nō tenent p̄fiteri regulariē nisi semel
in anno nō occurrēte alia necessitate. Sec⁹ aute
in religiosis q̄ tenent statim cōfiteri post lapsū
in mortale. De clericis aūt sc'aribus videt idē di
cendū: cū tota cor̄ vita sit tpō pnie: t cultui di
uino deputata. Sz dimittendo argumēta p̄dic
torū doctorū adhereo opinioni Alexandri de
ales in. iiij. pte sūme in tractatu de p̄fessione. t
Petri de taran. ac Scoti i. iij. di. xvij. t Ricar.
nri ibidē ar. ij. q. vj. t dri Tho. ca. di. ar. ij. q. iij.
t etiā in p̄mo suo q̄dliber. q. xj. q̄ dicūt: q̄ statz
ex quo q̄s cōmisit ptm̄ mortale: t de illo recor
dat: t nō dolet nec habet ppositū de illo p̄fitēdi
tempore suo: nouā culpā incurrit: q: exquo cul
pa sua ei nō displicet placere videt. Et in hoc cō
cordāt cū p̄dictis doctoribus. s. q̄ quo ad ppositum p̄fitendi tpe ab ecclīa determinato q̄libet
teneat post lapsuz in mortale ptm̄: q̄n de eo ha
bet memoriā nō aūt tenet statim p̄fiteri licet se
curius faceret t melius si p̄fiteret: t pbat sic ar
guendo. Quicūq; obmittit illud ad q̄d ex p̄ce
pto tenet ex opportunitate habita mortal⁹ peccat.
vñ inf. t. b. Tho. ij. ij. q. lxxxvij. ar. j. Illud q̄d si
ne temporis determinatōe debetur nisi statim
soluat obligat ad peccatum: vt pbat p. c. cos de
sen. excō. li. vj. t in. c. cū dilecti de dolo t p̄tuma
cia. et in. l. in oibus. ff. de reg. iur. Si igit̄ potest
statim post lapsum in mortale tenet ad cōfessiōnē habita opportunitate p̄fitēdi t nō p̄fitet: mor
tal⁹ peccat in illo istanti i quo recordat: t q̄ rōne
peccat in hoc istanti eadē rōne peccabit in seqn
ti: t sic seqret q̄ mlta imo q̄si innumerabilia pec
cata mortalia cōmitteret in die p vna p̄fessiōis
dilatiōe: q̄d est icōueniēs t valde dānabile. Ex
quo p̄cludūt: q̄ cum p̄ceptū de p̄fessiōe sit affir
mativū nō obligat nisi p loco t tempore saltez
ab ecclīa determinato. s. semel i āno. Ad argumē
tū aūt i cōtrariū rūdet: q̄ p̄ritōes cū pposito
p̄fitēdi tpe debito: bō statz sanat aiam suā deo
medicāte q̄ dz. Psa. cxlvj. Qui sanat cōtritos
corde: t alligat contritiones eorum. M

Jaūt ētā p̄dicti doc. marie Ric. Alexā. t
D būs Tho. vbi. s. q̄ licz cōiter q̄s nō te
neat nisi semel in āno p̄fiteri: ētā in q̄ncū
casu obligat q̄s ad cōfessionē vltra p̄dicti tē
pus. Prīo rōne statuti qñ q̄s vigore alicui⁹ sta
tuti seu ordinatiōis tenet p̄fiteri q̄busdā vicibus
in anno sicut sunt cōiter religiosi. ad talia enim
statuta obseruanda obligant sub pena mortā
lis vel venialis peccati sicut eos regula vel sta
tutū obligare intendit. Et idē dicit de voto: vt si
quis vouisset ter vel quater in āno cōfiteri. Jux
ta illud deuteronomij. Vouete t reddite domi
no deo vestro tē. Secūdus casus est ratiōe
charitatis assumere. tenet⁹ ei p̄fiteri si cōmittat pec
catū mortale t habet opportunitatē confessor⁹:
t securius cōfitebit: sic em expectās cōmunicare
non prohibebitur: si est vere penitēs. vt inquit Ri
chardus vbi supra. Item suscepturus sacrum or
dinē ante debet confiteri habita opportunita
te cōfessoris. vt dicit Petrus de tara. in. iij. dis.
xvij. t Johānes de neapoli idem. q. vj. t idem
dicit Laudul. nec. in predicta di. quando vult
sacraméta ministrare vel aliquē actū solennem
in ecclīa exercere. vt cātare euāgeliū t huiusmo
di. Et bēs Thomas i p̄mo quodlibeto. Ter
tius casus est ratiōe periculi: quādo sc̄z imminet verisimile periculū mortis. vt est tempore gra
uis infirmitatis pestis guerrar̄ famis naufga
tiōis itinerationis ad loca piculosa t in mulieri
bus tempore ppinquo partui t hmōi: quia Eccl.
xviij scriptū est. Ante iudicium sc̄z mortis interro
ga teip̄m: sc̄z per cōfessionē. Quart⁹ casus est
ratiōe dubij. s. quādo p̄babiliter videt vel dubi
tat āplius illo āno copiā sacerdotis habere nō
posse. vtputa si quis in aliquo pcō deliquit de
quo absoluto ad papā penit: t nunc habet co
piā penitētiarij pape t non putat āplius posse
habere in hoc āno: tenet statim cōfiteri. Quia vt
inquit poeta. Tpe qui rebus vetur ille sapit. t utr.
Tpe cūcta suo quisq; perit⁹ agit. Aut q̄s Boe
cius. Signat tempora ppria singulis aptans offi
cia deus. Quint⁹ casus est ratiōe stimuli. s.
quādo cōscientia stimulat illico p̄tm̄ esse cōfiten
dū: t nō potest deponi talis cōscientia: talis em
tenet ad cōfitendū. q: omne q̄d sit cōtra cōscientiā
edificat ad gehennā. vt i ca. p tuas. d. ij. extra de
simo. Et hec oia etiā habent in sūma cōfes. li. iij.
titu. xxiij. q. lxxx. In aliis aūt casibus sufficiat q⁹
homo sit cōtrit⁹ de pcō suo t ppōnat cōfiteri tē
pore statuto. q: si interim inopinate mortē ret
ad locū salutis. Tamē meli⁹ facit statim confi
tendo: maxime si sit cleric⁹ aut religios⁹: vt dis
cunt p̄dicti doctores: t etiā Nicola⁹ de ausmo.
in quadriga. lib. ij. ti. vij. §. ij. Debem⁹ enī vitare
omnē causam incidēdi in mortale ptm̄. extra d
simo. ca. matthe⁹. t de homicidio. ca. penul. Un
Ecci. iij. dicitur. Qui amat periculū perbit in il
lo. dicit aūt Gregor⁹ in moral'. Peccatum qđ
per penitentiam nō diluitur: mor suo pondere
in aliud trahit. Ideo Aug. in p̄spero ait. Reme
dia p̄uersionis ad dñm nullis sūt cūctatiōib⁹ dif
ferēda: q̄ enī penitēti indulgētia promissa dilatan
ti die crastinū nō spopondit. Jo ait Eccl. v. Ne tar
des ire ad dñm t ne differas de die in die. Exi
plū habem⁹ de Dauid: ō q̄ Amb. aiti apologia

Dauid: t dī. de pe. di. iij. c. ille rex. Ille rex tante
t peccā nec exiguo q dē mometo manere pene
fe delicti passus est. Nisi iam sic p̄matura confessione
atq; imēlo dolore reddidit pcm̄ suū dño. Idē
Ambr. in li. de pe. t dī. de pe. di. j. in. c. adam.
inq̄t. Adā post culpā statim de paradiso deiecit
de⁹ nec dilatū sed statim sepauit a delicto: vt
ageret pniam. dicit ille. O peccō: cōsidera: q̄ si ba
beres vulnꝰ mortale vl infirmitatē grauē statim
q̄reres medicinā. Jō cum aia tua sit p mortale
pcm̄ letaliter vulnerata debes statim ad confessio
nis medicamēta recurrere. Aut enī Jsido. lib. ij.
de summo bono. Cito corrigit culpa que ato co
gnoscit, tardiꝰ aūt sanat vulnꝰ qđ ia putrescēs
dus medicis post longū tps curatiōib⁹ adhibe
tur. dicit ille. Jdeo cōsulo oīb⁹ tpicolis: vt saltez
ter vel q̄tuor: viado in anno fideliter confiteant.
Et hoc sufficiat p sēa parte nostri sermonis.

Pars tēa de remedio peccō i confessione. N
Erāo dico: q̄ tria gūa peccō sunt in cō
c fessione remediāda. s. Primo pcm̄ manifestus t publicū. Scōo pcm̄ occultū t
secretū. Tercio pcm̄ grāue t nō alienū. vt dī in
sūma cōfessoꝝ. li. ij. ti. xxxiij. q. lxxij. Primo igit
secundū est fm Alexan. de ales vbi. s. t petrū d
tarā. in. iij. dist. xvij. t scm̄ Bona. ibidē pte. ij.
ar. ij. q. ij. t Ric. ea. di. ar. iij. q. iij. t bem̄ Tho.
ibidē ar. ij. q. j. q̄ manifestū pcm̄ est confitendus.
Primo er pte cōfessoris cōfessionē audiēdo: vt
cognoscat pcm̄ nō vt bō: sz vt vicarius dei. s. p re
strictionū ecclie accusantis q̄ est rectus diuinꝰ: t
hoc fit p confessionē. Nō enī sufficiat aliqđ esse no
tū iudici: nisi sit ei notus in forma iudicij: q: vt
dō: in. c. iudicet. iij. q. vij. Judex dz iudicare fm
allegata: t pbata: vt etiā dī in. l. illicitas. §. veri
tas. ff. de offi. psi. Et iō oportet confiteri pcm̄ q̄n
cunq; publicū fuerit. Scōo er pte cōfitentis
vt iustificet. Quātūcūq; enī alios ab alio accu
set nō pter b iust⁹ iudicat. sz magis iniustus.
Sed qñ bō er cōtritōe accusat seipz: tūc exercet
opus iustificantis illō Pduer. xviij. Justus
in principio accusator est sui. vt q̄ sēipz iustificet:
t dign⁹ reconciliatiōe eccl'ie cōpetat q̄ntūcūq;
pcm̄ suū sit publicū necessaria cōfessio est in confes
sione pria accusatio. Scōo principal'r dico: fm
Alexā. Bona. t Ric. vbi. ū. q̄ pcm̄ occultū est
confitēdū Primo er pte confessoris. Nā satisfactio
imponēda est p peccō fm arbitriū confessoris. Et
gnoscat eiꝰ q̄ntitatē t qualitatē: vt possit fuare
t plagare mod⁹. vt etiā habet in. l. ne q̄d er nau
tent: vt q̄ nō erubuiti secreto peccare: nūc cōfi
cōfessore reuelet pcm̄ suū cū rubore. Nō enim
vt confessor sciat a puidere de remediis cōtra
pcm̄. Jdeo inquit Boetius in. j. de consol'. Si
operā medicāmis exp̄etas oportet vt vulnꝰ de
tegas. vnō dicit Ose. xiij. Pcm̄ eius abscōdi
tum dolores parturientis venient a. Quapropter
Oran⁹ in ep'la ad Quintū dicit. Stulte q̄ incu
rata pudor: mal⁹ ulcera celat.

Sed hic querit: nunqđ radices peccō: rum
f sint confitēde t etiā temptationes. Et re
spondet Alexā. de ales vbi supra: q̄ non
sunt cōfitēde nisi q̄en⁹ sunt voluntarie aliquo
modo. vt quādo p̄cedūt ex ignorātia affectata
t crassa tales radices peccō: vl' qñ ex infirmitate
que cōplacet: vt ex ea habeat licētia quedā peccā
di: vel ex aliqua culpa nostra p̄cedūt dicte radi
ces seu temptatiōes. t hoc potest esse tripliciter.
Primo quādo q̄s voluntarie se temptatiōib⁹
exponit: vt facilē quidā qui vadūt ad spectacu
la vt videāt mulieres de quib⁹ postea tempta
tur. Contra quos inquit Job. xxxj. ca. sui lib. Pe
pigi fedus cū oculis meis: vt nec quidē cogita
rem de virgine. Scōo quādo temptatiōibus
nō resistim⁹ fm nostrā possibilitatē. Tertio
quādo sine omī temptatiōe q̄s exponit se peccō: si
hmōi exp̄sitio aliquo modo tēptatio dicenda
est. Un̄ de pe. di. v. ca. cōsideret. iquit Aug. Sūt
qui nō solū vincunt sed vltro peccō se offerūt nec
expectant tēptationē sed p̄euniūt volūtatē. Ter
cio principal'r dico fm p̄dictos doctores mati
me sanctū Bona. t Rich. in. iij. di. xxj. q̄ debe
mus cōfiteri pcm̄ p̄prium nō alienū. Et q̄libet
in cōfessiōe debet famā alteri⁹ custodire quātuz
potest sed suā conscientiā purgare debet. Et ideo
si circūstantia que ducit in cognitionē p̄sone sit
de necessitate cōfessiōis: vt quia trahit in aliam
speciē pcī mortalis. puta si quis peccaret cū so
rore vel cū matre vel hmōi: tūc debet cōfiteri sp
tamē si potest occultando p̄sonā meli⁹ q̄s possit
puta si habeat q̄tuor sorores non noiando in
particulari. Et idē dicit Alexā. de ales vbi ū. Si
autē nō sit de necessitate confessiōis talis circū
stantia debet dimittere cā: ne pcm̄ alteri⁹ pro
dat vel pena licētia cōfiteat alteri aut superiori q̄
persona ignoret. Cōcordat Petrus de taran. in
iij. sen. dist. xxj. Si tamē quis exp̄imat p̄sonā
bona intentiōe nō vt diffamet sed vt penitētia
rius oret p eo vel eius saluti puideat nō peccat
sed meret. xxij. q. v. ca. b videt. Dicit tamē Rich.
vbi supra. q̄ debet ei dicere extra confessionem
sed ego non condēnarē eum qui in confessione
diceret vt apud cōfessorē esset secretius. Et p̄e
dictis concordat glosa Raȳ. vt habetur in sum
ma cōfessorum libro. iij. titulo. xxxiij. q. lxxxvij.
Dicit etiā Petr⁹ de taran. vbi supra. q̄ etiā quā
do circūstantia est necessaria: t nō potest exp̄ri
mi sine periculo alteri⁹ obmittēda est t sufficiat
pcm̄ dicere sine hmōi circūstantia. vt etiā habe
tur in sūma confessoꝝ. codē libro t titulo. q. lxvij. Sz
contra hoc faciūt multi qui in cōfessiōe cū debēt
reuelare pcā p̄pria publicant aliena. vt puta

vxor dicens pcā viri sui: t mater filij: t famula
dñe suc. Contra q̄s i quit Dauid Pſ. xxj. Dixi
cōfitebor aduersus me iniustitiā meā dño. Jni
tustitiā meā dixit non alienā. Uestra ergo pcā
dicite in cōfessiōe t dimittite aliena vt indulgē
tiā a deo recipe mereamini. Qđ nobis cōcedat
ipse misericors dominus. Amen.

Eodē die post p̄randiū de confessionis electiōe:
t confessionis conditione: ac fructificatione.

Sermo trigesimus quartus. P

Confitemini

do mi
c no q̄n bonꝰ q̄n in seculum misericordia eius. Pſ. cv. Solent contra
dyabolicas tēptationes decē t octo dari remedia. Primū est oratio: dicēte saluatore Matth. xxvj. Vigilate t orate ne intretis in tēptatiōez. Sup. qđ inq̄t glo. Ille tēptat t supat a tēptatiōe qui nescit orare. Scōm est ieiunium: dicēte Dauid in Pſ. Cum mihi molesti essent induebar alicio: t būiliabā in ieiunio aiaz meā. Dyabolꝰ enī pualet contra carnī debitos: vt inq̄t angel⁹ Raphael Thobie iunioꝝ Thobie. vj. Tercium est elongatio cause: q: remota causa removet effectꝰ. ij. Phi. 2. c. cū infirmitas. de pe. t re. Jdeo dr Eccl. xxj. Quasi a facie colubri fuge peccm̄. Quartū est resistentia in primis motib⁹. Jdeo inquit apl's Jacobus suc canonice. iiij. c. Resistite dyabolo t fugiet a vobis. t Hiero. in testamēto suo inquit. Lubricꝰ est serpes t nisi capite teneat subito irrat. Et idē ad Eustochiū ait. Nolo sinas cogitatiōes malas irrare aiam tuā: sz dum puulus est bestia allide ad petram: petra autē est xp̄s. Jdeo inquit Dauid in Pſ. Beatꝰ qui tenebit t allidet puulos tuos. Qui cū est humilitas. Nam retia parvulos piscantes nō retinēt. patuit exēplū de sctō Antonio: q̄ vidit in spiritu totū mūdū laqueis plenū: t audiuit voces de celo dicentē sibi: q̄ sola būilitas euaderet illos dyaboli laqueos. Eapropter inq̄t Dauid Pſ. cxiij. Eustodiēs puulos dñs: būtiatꝰ sum t liberauit me. Septū est fides. dicente dño Matth. t Luce. xvij. Si habueritis fidē sic est granū sinapis dicetis huic mōti. Transi hinc: t trāsibit. Et fm glo. p montez intelligit tēptatio. Jō ad Hebr. xj. 6. Sancti p fidē vicerūt regna. Septimū ē cogitatio passionis xp̄i. Inquit enī Greg. in moral'. Si passio dñi ad memoriā retracta nihil est adeo duz qđ nō equo aio tolerēt. Unde xp̄s in forma crucifixi apparēs cuidā fratri nr̄o dixit ei: q̄ qñ tempraret aspiceret eius plagas t subito liberaret: vt habet in 2 formitatibus sancti Francisci fructu. ix. t 2 formitate. ix. Octauū est 2sideratio remunerationis que dat bis qui resistunt tēptatiōib⁹. De qua Jacobi. j. 6. Beatꝰ vir qui sustinet tēptationem: quoniā cum p̄batus fuerit accipiet coronam: quam vite quā repromisit deus diligētib⁹ se. Et de hoc habet exemplū in vitis patrū. de illo iuue ne discipulo cuiusdā sancti patris: q̄ babēs ab eo in mādatis, ne vnq̄s iret dormitū nisi pri⁹ benedixit ab eo bñdictōe. Quodā vero ad ip̄z pergēs inue nit eū soporatū. Demon aurē ei ter suggessit vt iret dormitū absq; illa benedictōe. Cui ille nūq̄ cōsensit. Unde predictꝰ serūs patrisfamilias penam talē habuit. Nā post illas tres temptatiōes a dño discipulo suo supatas, vidit tres fulgentissimas coronas de celo descēdere t sup caput illius sedere. Unde exp̄gefactꝰ t ab illo interrogatus q̄d fecisset t cogitasset ipo dormiente. Cognouit q̄ pter illarū trium temptationū supationē tres il las coronas meruerat. Nonū est inuocatio nominis Jesu. Nā Marci vltimo dño aut de fidelibꝰ suis. In nōie meo demonia ejicient tē. t Luce. x. dixerūt ei discipuli. Dñe in nōie tuo dēmonia subjiciūtur nobis. Decimū est deuota salutatio beate virginis: dicēdo Aue maria. etc. vel Maria mater gr̄e mater misericordie tu nos ab boste p̄tege in hora mortis suscipe. Ut enī dicit in miraculis ipius brissime virginis demones effugiūt hoc audientes. Undecimū est alicui⁹ sancti vel sctē deuota inuocatio. Unde dicit Job. v. Voca in celum si est q̄ tibi respondeat t ad aliquē sanctoꝝ conuertere. Duodecimū est dicere bñverba sicutū. Deꝰ in adiutoriū meū intende: dñe ad adiuuandū me festina. vt dicit Jobes cassiodoꝝ in ij. coll'. abbatis Jsaac. Tertūdecimū ē signo crucis se munire. vt habet in legēda sancti Cypriani t Justine. t etiā in legēda sancti Fridesci ac Basilij Un̄ psal. lxxxv. ait. p̄ba deo. Fac mecū signū in bonū vt videāt q̄ oderūt me t confundantur. Et ideo canit eccl'ia. Per signū crucis de inimicis nr̄is libera nos deꝰ noster. Quartūdecimū est dicere ōuore. Jesu fili Dauid miserere mei. Hoc enī dicto cananea meruit a xp̄o filiā a diabolo liberatiōz. vt habet Matth. xv. Hoc etiā dicto stātes in purgatorio sancti Patricij ab illidio diaboli statim liberant. vt habet in legēda ip̄i⁹ sancti Patricij. Quintūdecimū est cōtinua exercitatio in bono opere. vnō Hiero. ad Rusticū inquit. Semp aliquid boni operis facito vt te diabolus inueniat occupatū. Sextūdecimū ponit beatꝰ Hylariꝰ pictauiēsis epūs dicēs se repperisse in scripr̄is sancti Clementis pape discipuli beati Petri q̄ quādo aliqs habet graue tribulatiōez si ōuore dr illū psal. q̄ incipit. Saluū me fac deꝰ. cito liberabit. Que oia debēt intelligi si predicte orationes dicant sine vlla superstitione. Decimūseptimū est cogitatio vltimi finis. Un Eccl. vij. dicit. In oibus opibus tuis memorare nouissima tua t in eternū nō peccabis. Decimūoctauū est cōfessio sincera. Unde Aug⁹. ad bere. ait. Cōfessio ē oppugnatrix dēmonū: pabere inferni: obstaculū diabolī. becille. Qui etiā ipe maledictꝰ diabolꝰ est superbus: iō indignat si qs eius suggestiones reuelet. iuxta illd Eccl. xxvij

Qui reuelat secreta amici sui perdit eū. Et sic di
mittere cōparet nec p confessionē deregat. De qua
cōfessione tractaturi treo cōsiderationes facie⁹ in
hoc sermone. Prima dicet decimo.s. cōfessoris
Secūda condītio.s. cpīus cōfessionis. Terna
vero fructificationis eiusdē.

Pars prima in qua declarat qualis debeat
eligi cōfessor. Q

Quinq; sunt necessaria in illo qui ꝺbet
eligi cōfessor. Prima cōditio dicit pote
statis. vt sic habeat auctoritatē absoluēdi. Nam fm Durandū nrm in sūma lib.j. tit.
di.j. ad absoluēdū in foro penitēciali tria requiri
tur.s. q cōfessor habeat auctoritatē clauiū ecclīe
sacerdos. z q habeat auctoritatis executionē. et
q executio sit libera z nō ligata. Excōicatus enī
nō potest ligare nec soluere. ca. audiuim⁹. extrā.
q.j. Et ideo dicūt oēs theologi maxime Tho. z
Rich. in. iij. dis. xvij. q dliber tenet cōfiteri cpio
sacerdoti. vt patet expresse in ca. ois. de peni. z re.
Blien⁹ eīs sacerdos absoluere nō potest nec li
cet. ca. placuit. de peni. di. vj. Dicit autē cpius
sacerdos quo ad hoc nō solū parochian⁹ sed
etiā q liber habēs auctoritatē absoluēdi. vt decla
rat in sūma cōfessor lib. iij. n. iij. xxxiij. q. xxxviij
Et dicit Rich. z Tho. vbi ū. q cōfessus alicui
habēti auctoritatē absoluēdi nō tenet postea ite
rum cōfiteri eidē pīo cpio parochiano. vt pa
tet in extrauagāti Joh. xxij. que incipit. Vas ele
ctionis. Est ergo sacēdū fm Bleri. de ales in. iiij.
parte sūme in tractatu de cōfessione. z sanctū Bo
nauen. in. iij. dist. xvij. parte. ij. ar. j. q. ij. z Rich.
eidē di. ar. iij. q. j. z Panor. i dicto ca. ois. z Car
dinalis in cle. dudū. de sepul. q cpius sacer
dos multiplicat z varie accipit. Primo enī pa
pa in toto mūdo est cuiusliber cpii sacerdos
quia est caput oīm⁹ eccle. ca. quāto. z ca. inē co
poralia. de trāsla. Dē q Jnō. li. vij. ethimol. c. xij.
z habet in c. deos. xxi. pontifex. xij. dicēs. Pon
tifex pncipe sacerdotū est vel dicit esse qualis via
sequtū. Jpe enī sūmus sacerdos ipe pontifex
maxim⁹ nuncupat. Jpe enī efficit sacerdotes z
leuitas z omēs ecclīasticos ordines disponit: z
q̄ō vnusquisq; facere debet ostēdit. Sēdo
cuiusq; est cpius sacerdos sūmus penitēciari⁹
pape. vt dicit Antho. de burri. in. d. ca. omis. in
verbo cpio sacerdoti. de officio autē sūmi peni
tentiarij z aliorū penitēciariorū notat Joh. an.
Tertio est cpius sacerdos minor penitēciari⁹
pape in curia romana vel vbicūq; ei cōmittat p
ipm papā: cui incumbit puidere saluti oīm fide
liū. xx. q. iij. ca. cūcta per mūdū. z in pbemio. vj.
Quarto legat⁹ pape in sua legatiōe. ca. j. ō offi.
le. cū ibi nota. vñ in tota puincia sua pōt quos
cunq; absoluere tā q̄ cpius sacerdos. Quin
to vicarius pape. argumēto ca. j. de offi. vi. z in
ca. officiū. de offi. archiepi. Et mel⁹ in ca. inter
cetera. de offi. ord. Sexto vicarius legati. vt in
dicto capīo. Et intelligit cū papa hoc cōcedit.
ca. nihil. de offi. le. Septimo penitēciari⁹ lega
ti cum ipe legat⁹ habeat potestatē cōstituēdi pe
nitēciarios: p iura supra allegata. Octauo ois
cui a papa cōmittit vbicunq; cōfessiones audire
est oim cpius sacerdos. q. q. vj. ca. de cetero.
Nono archiepūs dū visitat est cpius sacerdos
suorū suffraganeorū z eos absoluere potest. ca.
nostro. de peni. z remis. Decimo epūs in tota
sua diocesi. ca. inter cetera. de offi. or. z ca. j. z ca.
quoniā. eodē titu. Undecimo archipīsbyter ec
clesie cathedralis. ca. officiū. vbi glosa. de offi. ar
chipresby. Duodecimo generalis vicari⁹ epi q
potest audire oēs de diocesi. argu. in. l. cū pre
tor. ff. de iudi. Terciodecimo presbyter parro
chialis in tota sua parrochia. ca. ij. de parroch.
Decimo q̄rto oēs habētes auctoritatē a p̄dicta
auctoritatē cōmittēdi habētibo possunt absolue
re ea q̄ cpii sacerdotes dummō ipi ales nō sint
incapaces istius auctoritatis fm q declarat Bler.
de ales vbi supra. z sanct⁹ Bona. ac Thomas:
z Rich. in. iij. di. xvij. z Panor. in dicto. ca. ois.
de peni. z re. z Archi. in ca. plectis. xv. di. Et ideo
illi qui ꝓficētur fratribo minoribo z p̄dicatoribo
qui habent auctoritatē per pulegia sua audien
di cfessiones fm formā tradītā in cle. dudum.
§. statuim⁹. de sepul. nō tenent petere licētiam a
suo parrochiano: licet Ber. glosator sup. d. ca.
omis. dicat oppositū. Que glosa postea per Le
mēte quarti tanq; omo falsa z erronea fuit dā
nata in quodā priulegio indulto fratribo mi
noribo z p̄dicatoribo: qō incipit. Quidā temere.
Et fuit determinatū in eo q illi quibo a superio
ribus puta epīs z hmōi cōmittitur auctoritas au
diendi cōfessiones possint eas audire z ipis par
rochianis sacerdotibo inuitis z cōtradicētib⁹.
Et hoc idē tenet Johā. an. in ca. si epūs. de peni.
lib. vi. Dicūt autē predicti theologi maxie Bler.
Tho. z Rich. vbi supra. q quādo alicui sacer
doti cōmittitur auctoritas audiendi cōfessiones
alienorū parrochianorū nō fit aliq̄ p̄iudicium
ipis parrochianis. eo q iurisdictionis ptās nō
est alicui cōmissa in fauorē suū sed in vtilitatem
plebis z ad honorē dei. Quintodecimo dicit
cpius sacerdos ille qui est electus ab eo q̄ ha
bet auctoritatē eligēdi sibi cfessorē prouidum z
idoneū: vt sunt epi z abbates exempti quibus
pmittit a iure sibi eligere cōfessorem. ca. nec p di
latiōe. de peni. z re. Et idē dico de cfessore electo
a q̄unq; habente auctoritatē eligēdi a papa vel
ab alio qui potest ea dare. Sextodecimo dici
tur cpius sacerdos quilibet parrochian⁹ sacer
dos oim vagabundorū qui in cuius parrochia
voluerūt cfiteri fm p̄dictos doctores. Dicūtur
autē vagabūdi illi qui nō habent domicilium
certū vel habitationē fm glosam z Bartho. in
l. dico. §. preto. ff. de dam. infec. z Panor. in ca.

ff. de foro cōpe. z probat p legē labeo. ff. ad mu
ni. z. l. heres absens. ff. de iudi. Et idē dicēdū est
de illo qui domicilio suo relicto nauigare vel
iter facere querēs quo se cōferat ad habitan
dum. ff. ad muni. l. eius. §. si quis domicilium.
Et idē dicit Panor. in dicto ca. oīm⁹. de scholā
ribo: mercēnarijs: stipēdiarijs z huiusmōi qui
in aliqua parrochia morant⁹ is ibi nō cōtraxerit
domicilium. Quia poterūt absolui ab eo sacerdo
te parrochiali in cuius parrochia habitāt de p̄
senti: quādo cōmode non possunt adire cpium
sacerdotē. argu. in ca. fina. de parroch. Et idē te
net glosa in clem. j. de priui. z Panor. in ca. cum
contingat. de foro compet. qō intelligēdum est
quādo per maiorē partē ānī ibi stetērunt vel stare
intendūt. Nam tales efficiūtur de foro z ecclīa
illius ad quē accedūt. argu. legis. si longius. §.
j. ff. de iudi. Et idē dicit Jnno. z Hostien. i dicto
ca. oīm⁹. de peni. z re. de peregrinis z viatoribo
ac mercatoribo discurrentib⁹ hinc inde. Quia si
alicubi morant⁹ per annū vel per maiorē partē
anni presertim tēpore quo tenent cōfiteri: z ma
xime quādo in paschate non declināt ad domū
sui loci. Quia tūc nō videtur ibi habere domici
lium vbi est eorū domus quo ad sacramēta: sz
vbi habitauerūt per maiorē partē ānī. c. questi
sunt. xvj. q. j. vel vbi deliberauerūt habitare. di
cto ca. fi. de parroch. Et argumētū ad p̄dicta in
ca. ad aplice. de decī. Et etiā quādo non intēdit
sent ibi habitare per tantū tempus: sed habita
tio z cōductio domus esset illis plongata sine
fraude sua vltra pascha. vt dicit Jnno. vbi sup̄.
Sivo per tale tēpus ibi morari nō intenderūt vel
morari nō intendāt: non poterūt a sacerdote il
lius parrochie absolui: nisi licentiā habeāt sup
hoc ab episcopo vel a parrochiano suo aut ab
alio q̄ possit ea p̄stare. Dicūt autem quidā q
quādo episcop⁹ vel parrochian⁹ dant alicui li
centiā peregrinādi vel itinerādi videtur etiā da
re licentiā confitēdi z alia sacramēta suo tēpore
recipiēdi. Sed Jnno. vbi supra dicit: q tum⁹ est
vt semp petat licētia in particulari de cōfessione
de alijs sacramētis. Illi autē qui in diuersis lo
cis morātur equaliter: aut in diuersis castris ha
bent domicilium: nec apparet qō sit pncipale: licz
Hostiē. dicat q tun⁹ est petere licētiā ab vtro q
episcopo vel parrochiano in cui⁹ iurisdictione
morātur: tamē alij dicūt q possunt cōfiteri il
li parrochiano in cuius parrochia se inuenīt
tēpore confessionis fiende. argumē. ca. ex parte. de
foro compe. z facit glosa in. l. q. C. vbi de crimi.
agi oportet. que dicit quēcunq; conueniri posse
vbi degit z morat. QQ

Orandū est autē fm Panor. z Hostiē.
n ac alios canonistas in dicto ca. oīm⁹. et
theologos: maxime Tho. in. iij. dis. xxj.
in exposītione littere. z sanct⁹ Bona. in. iij. dis. xxi.
arti. iij. q. j. q in quibusdā casibo potest quis cō
fiteri alteri cpio pīo sacerdoti. Ut quādo cpius
sacerdos est indiscret⁹. ca. placuit. de peni. di. vj.
sed hoc facere debet cū licētia. dicto ca. omis. de
peni. z remi. quā licentiā cpius sacerdos nolit
dare potest fm Hostien. vbi ō. ad aliū ire. ca. li
cet. de regula. Vel vadat ad superiorē vt cum ad
dandā licentiā compellat aut ipe illam tribuat.
ca. nullus. de iurepatro. Similiter si quis sciat p
priū sacerdotē esse hereticū vel schismaticū aut ex
cōmunicatū potest alio cōfiteri: nec videt teneri
ad petēdam licētiā ab eo: cū etiā locutio cū reli
bus p̄hibeat. ca. cū excōmūicato. xj. q. iij. Et idē
est dicēdū si esset infectus vel suspectus. Quia
nemo potest plus iuris in alium trāsferre q̄ ipse
habet. ca. nemo. de regu. iu. libro. vj. Similiter
si q̄s cognoscat suū cpium sacerdotē esse fragilem
ad malū: hoc est pronū ad peccatū quod habet
cōfiteri: z videt er confessione verisīle periculū im
minere ipi confessori vel sibi. Aut sat ipm esse so
licitatorē ad malū siue ignorantē aut reuelatorē
rem cōfessionis. Vel quādo petit quod vult cō
fiteri est cōmissum contra ipm confessorem vel
suos. In hijs et silibus casibo quādo p habilitet
iminet periculū confitēdi vel cōfessori debet pete
re licentiā ab ipo confitēdi ab alio. Si aūt par
rochianus p̄dictā licentiā dare nolit sicut re
netur: talis potest nō obstāte contradictione ipi⁹
alteri cōfiteri. Quia priuilegium meret amittere q
concessa sibi abunt potest arte. ca. licet. de reg. ja.
Et hoc intelligit quādo aliū cpium sacerdotē ha
bere non potest. z si nullū qui eū absoluat inue
niat est cōtā deo excusat⁹: sicut ille q non habet
copiā sacerdotis. Nec in hoc trāsgredit p̄ceptū
ecclīe: quia p̄cepta iuris nō se extendunt vltra ca
ritatē: fm oēs theologos. Dicit tamē cōmuni
ter doctores: q quādo quis nō pōt habere aliū
sacerdotē z iminet necessitas confitēdi: cōfiteri de
bet petit suū in genere sine eo de quo possz peri
culū iminere. vt habet in sūma cōfes. libro. iij. ti.
xxxiij. q. xxxix. Similiter fm Rich. in. iij. di. xvij.
in casu extreme necessitatis quando alicui iminet
periculū mortis: z cpium sacerdotē habere non
potest: quilibz sacerdos eius absoluere valet ab
oibus peccatis z casibus atq; excōmunicatōibus
vt etiā tenet glosa in ca. pastoralis. de offi. ordi.
quā cōiter sequūtur doctores. Et hoc p̄batur p
ca. cos. de sen. excō. libro. vj. z argu. ad hoc in ca.
si presbyter. z ca. sequēn. xxv. q. vj. in ca. fures.
de fur. Dūmodo talis sacerdos nō sit excōmu
nicat⁹ aut hereticus vel ab ecclīa p̄cisus: fm sanc
Bona. in p̄dicta di. xix. q̄rti. R

Secūda conditio cpessoris dicit sanctita
s tis. Ille enī debet esse bonus z honeste vi
te cuius misterio iustificatur impius: rec
onciliant⁹ reis: sanatur in aia infirmus: atq; spiri
tualiter resuscitant⁹ mortuus. Unde Aug⁹. sup psal.
xxvj. fmone. ij. air. Talem esse oportet sacerdotē
dñi: vt quod p̄plus p se apud deum non valet

Ne poo eo mereatur impetrare. quia scriptū est. Si peccauerit ꝑ⁹us ozabit ꝓ eo sacerdos. Si autē sacerdos peccauerit quis oꝛabit ꝓ eo: qđ dicat. nullus. vide tertiū ad hoc in ca. fertur. §. vulnerato. j. q. j. vbi inter alia dicit. Vulnerato pastore quis curādus ouibꝫ adhibet medicinā. Aut quomō populū oꝛanōis dipeo rueat q̄ ta culis bothū sele ferēdū exponit. Aut qualē truculis bothū sele ferēdū exponit. Aut qualē truculentum de se pductuꝝus est cui grauis peste rabies est infesta. Maior ꝫ mereūda est locus illis calamitas vbi rales itercessores ad locū regiminis adducūtur: qui dei magis in se iracūdiā puocant quā per semetipos placare debuerāt. Quare re dicit Durādus i ſūma vbi ō. q⁹ talis debet esse cōfessor: vt sit dignus rpi minister. Unde de pe. di. vj. ca. qui vult. scriptū est. Sacerdos cui oīnis offertur pcō: ante quē staruit omis lamꝫuor: in nullo sit iudicād⁹ quod in alio ꝓmptus est iudicare. Judicans em̄ aliū qui ipe est iudicādus condēnat seipsum. Cognoscat ergo se ꝛpurgat in se quod alios videt sibi afferre. Et quibꝰ verbis sumit argumētū fm Durādum vbi supꝛa. q⁹ existēs in mortali pcō peccat mortāliter absoluēdo aliū nisi ꝓius penitcat. Preterea sacerdos in cōfessiōe debet alios instruere: docere: arguere: ꝛa pcō quātū potest reuocare. Malus aut̄ ꝛ pcīs ipe inuolut⁹ quō hoc faciet. Scriptū est em̄ Eccī. xiij. Qui tibi ēnequā cui alij bon⁹ erit. De anima sua modicū curās: multo min⁹ curabit de aliena. Et ideo sepe accidit: q⁹ male dispositus accedēs ad confessorem malū multo magis indispositus ab eo recedit. Immo qđ ꝓius est aliquādo penitens ad rasles cōfessores accedit cū decē peccatis ꝛ reuertit cum ḡdecim. Et sepe ad ipos vadunt alić bene dispositi ꝛ cōrriti qui ab eis deprauati reuertunt incōrriti ꝛ indispositi. Quō em̄ audebit aliū arguere de crimine ille qui in eodē ꝛ maiori est inuolut⁹. cum dicat Hiero. in trāsitu suo. Quomodo p̄dicabit auar⁹ de paupertate: luxuriosus de castitate: ꝛ inuidus de charitate. Tu igit sacerdos qui vis esse fons in quo sordidi debent lauari: prius purifica teipm. Quia fm Grego. Difficile est fontē nō deturpari in quo sordid⁹ lauatur. Tales cōfessores sunt sicut aqua que quāto plures pannos imūdos lauat tāto magis ipa fedatur. Itē sicut cādela que quāto pl⁹ alios illuminat tanto magis seipam cōsumit. De ipīs ḡz dici potest illud qđ ait Aug⁹. in sermone epiphanie de iudēo dicēs. Quasi facti sunt sicut lapides a miliario q̄ viatoribꝰ aliq̄d ostēdunt: sed ipi imobiles pmanent. Et alios demōstrato vite fonte ipi perfidi moriuntur sicientes. Non solū aūt debet esse sanus cōfessor ꝛ sine peccato mortali: ꝫ in sanitate solidus ꝛ firmat⁹ ꝓpter canonē fm̄oē. xviij. inqr. Tu frater cui firma carnes non dū est sed adeo tenera ꝛ arundinea vt omī cedat flatui: qua fronte aliena vulnera curare aut ambio aut accelerio. Noli esse nimio iustus: sufficiat tibi si diligis, primū tuum sicut teipm. Nō em̄ saluē, primi debes querere in saluteipe, ꝓpie derimētū. hec ille. Propēea ab illo qui est in pcō mortali nō debet quilibꝫ hoc sacō recipere sacramēta nisi in casu necitatis: aut quādo ab alio bono recipe non valet. Cui⁹ ratio est quia fm Durā. ꝛ Ray. ꝛ Tho. in. iij. dist. xxiij. Quicūq; in mortali crimine executionē alicui⁹ ordinis operat mortaliter peccat. et ex cōsequēti nō solū qui faciūt ea sed etiā qui cōsentiūt facti ad hoc eū inducit. quia digni sunt morte quia fm Durā. ꝛ Ray. ꝛ Tho. in. iij. dist. xxiij. nibus. ad Roma. j. ꝛ. lxxxvj. di. ca. facientes. ꝛ. ij. q. j. ca. notus sit. ꝛ. xxvij. q. j. ca. ij. ꝛ de offi. de leg. ca. j. Ideo saluator noster dixit phariseis ō mulier adultera. Qui sine pcō est vestrū ꝓmus in eam lapidē mittat Job. viij. ꝛ de pen. dis. vj. ca. qui vult. Et quo datur intelligi q⁹ q̄ vult alios corrigere ꝛ eis pniam inūgere: prius ab omni pcō mortali se debet mūdare. ca. qui sine pcō. ꝛ ca. iudicet. ꝛ ca. in grauibꝫ. ꝛ ca. postulat⁹. et. c. sacerdotes. iij. q. vij. Digit populi mi talē elige cōfessorē vt possis ab eo bene mūdatus recedere. Si em̄ esses vulcū lauatur⁹ nō attramēto illum abstergeres vt pulchrio: fieres. Nec si maculam esses trāsiturus eū qui nūq̄ in naui fuerit ꝓ ducere recipereo. Nō ergo debes malo ꝓfessori animā tuā cōmendare sicut nec ouē lupo cōmēdareo: nec qualiū siue cornicē accipitri nec lepozē cani: nec ebrioso vinū: nec guloso ferculum delicatū. Unde vulgariter dicit. Nō des delicatū morsum in manu guloſi. Nam mali confessores nō ex charitate cōfessiones audiūt nec salutē animaꝝ querūt: sed honores ac cōplacentias: ꝛ qđ prius est pecunias: bursas euacuantes aut admissū solicitātes: absoluūt a quibus nō possunt absoluere: nō faciūt cōscientiā de grauissimis pcīs mortalibꝰ. Unde hodiernis tēporibus cātervanitates: tot cōcubinarij: tot vsurarij: tot male cōsuetudines: nisi ꝓpter supportationē malorū cōfessorū. O cōfessores de manibus vestris requirent aīe pereūtiū. vnde Aug⁹. in li. l. omelia. omelia. vij. dicit. Si pro se vnus quisq; vix sufficit in die iudicij reddere rationē: qđ de sacerdotibus futurus est a quibus sunt oīm aīe reqrēde. ꝗsi dicat. male erit. Uñ o benedicte deus ꝓcedit q⁹ nō est aliquis tam sceleratus ꝛ incorrigibilis ꝛ obstinat⁹ q̄ nō inueniat confessorem Profecto est: quia tales mali cōfessores possūt dicere sibi cōfiteri. Dñe quinq; talēta tradidisti mihi: vnde dicunt ei. absolue: beo te. Sanctū ergo eligite cōfessorem: si vultis animas vestras sanctificare.

S

Tertia conditio cōfessoris dicit claritatis.

t Debet em̄ habere claritatē cognitiōis et scientie. vt dicit in ca. oīm. de pen. ꝛ re. et ibi glosa sup verbo sacerdoti. ꝛ glo. sup verbo

ꝓuidū. in ca. ne ꝓ dilatiōe. eo dē titu. Unde dicit Richs. noster in. iij. dist. xviij. arti. ij. q. v. q⁹ confessor absoluēs sciēter vel ex ignorātia crassa vel affectata ab illis pcīs a quibꝰ nō potest absolui: peccat mortaliter. Nam Deut. xxvij. sepū est. Maledict⁹ q̄ errare facit cecum in itinere. Et ideo tales cōfessores exponūt se simili maledictiōi: que venit sup filios Dei. De quibꝰ sepū est. j. Regū. ij. q⁹ erant filij Belial nescientes dominū nec officiū sacerdotū ad populum. Ideo Aug⁹. de pe. di. vj. ca. qui vult. ait. Laueat spiritualis iudex vt sicut nō cōmisit crimē nequicie: ita nō careat munere scientie. oportet em̄ vt sciat cognoscere quicqd debet iudicare. Judiciaria nanq; potestas exposcit vt qđ debet iudicare discernat. Unde glosa sup verbo sciat: ait. Qui ignarus iudex esse dicit nisi habeat peritiā ꝛ experimēta causarū. quod etiā patet in aut̄. de iudicibꝰ: in pn. col. vj. Preterea vt dictū est ad sacerdotē pertinet istruere subditos suos in lege: iuxta illd Aggei. ij. Interroga sacerdotes legē. Sed nullus artē aliquā docere ꝓsumere debet nisi prius ipe didicerit, extra de elec. ca. cum in magistruz. lix. di. ca. ordinatos. lxj. di. ca. miserū. ꝛ. xxj. q. j. ca. si dericat⁹. Difficilior aūt ars nulla est animarum regimine ꝛ cōsciētiaꝝ examine. vt dicit in ca. cum sit. de ꝛa. ꝛ quali. Ideo inquit Grego. in pastorali. lib. j. ca. j. Nulla ars doceri ꝓsumit nisi prius intēta meditatōe discatur. ab impitis ergo pastorale magisterium qua temeritate assumit cū sit ars: artiū regimē animaꝝ. hec ille. Ideo dicit. ij. Paralip. xix. Videte quid faciatis. nō em̄ hois exercetis iudicium sed dei: ꝛ quodcūq; iudicaueritis in vos redūdabit. sit timor dñi vobiscū ꝛ cuncta cū diligentia facite. Et Leuit. x. dicit dñs ad Aaron. Precepti est sempiternū in generatiōes vestras vt habeatis scientiā discernēdi inter sanctū ꝛ ꝓphanum: inter pollutū ꝛ mundū: docētes filios isrl' oīnia legitima mea. Et Leuit. xviij. dicit. q⁹ sacerdotes debebāt discernere inter lepꝝ ꝛ nō lepꝝ. Ideo Aug⁹. in dicto ca. qui vult. de pen. dis. vj. ait. Qui vult cōfiteri pcā sua vtinueniat grām querat sacerdotē scientē ligare ꝛ soluere: ne cum negligēs arca se ceciderit negligat a deo: qui eū mirifice: diter moneꝝ ꝛ petit ne ambo in foueam cadāt. q: si cecus cecū ducatū prestet. ꝛc. Matthei. xv. Luce. vj. xxxvj. dist. §. vt ita q̄. ꝛ. xxxviij. di. ca. que ipīo. ꝛ de pen. di. vj. §. q⁹ aut̄. ꝛ de renun. ca. post translationē. ꝛ de ꝛa. ꝛ quali. ca. cū sit. Scōm em̄ Alexā. de ales. Scire soluere acq; ligare est scire illi ostēdere que requrūtur ad absolutionē a peccato ꝛ ligare cū penitētia competenti. Unde Durādus noster vbi supꝛa. ꝛ Richar. in. iij. dist. xviij. dicit. q⁹ sacerdos ingressū deputatus est ad celebrādū diuinū officiū tātū ꝺbet habere de grāmatica vt sciat cōgrue ꝛ bene ꝓba ꝓferre: ꝛ q⁹ intelligat saltē ad litterā quod legat.

In quantū vero est minister sacramenti ꝛ scire tenet que sit cuiuscūq; sacramēti materia ꝛ forma. Debet etiā noscere modū dispēsādi. In quātū vero est doctor tenet scire fidei erudimenta. In quātū vero est judex in foro cōsciētie tenet scire discernere iter pcm̄ ꝛ pcm̄ saltē in illis pcīs q̄ sunt notoria: ꝛ penitentē ad saluteipe dirigere. In alijs ꝛo pcīs de qbꝰ etiā sapientes dubitāt: simpler sacerdos debet habere cāraz sciam: q⁹ sciat de his saltē dubitare: ꝛ remittere penitētē ad cōsiliū sapientioꝝ. Nā difficile est scire oēm materiā restitutionū: ꝛtractuū suspēsionū ꝛ hmōi. Et idē dicit sanct⁹ Bona. in. iij. di. xvij. addē. q⁹ ꝺbet scire ad que pcā sua potestas se pōt extendere quo ad absolutionē. Et p̄dicta dicit̄ tur ex. c. nulli sacerdotū. xxvij. di. Et possum⁹ dicere: q⁹ q̄ nō ingeniosus ex obedientia vt rexistus exercet se ex charitate in ꝓfessionibꝰ nō tenet nisi fm p̄dicta. Sed q̄ obtulit se officio forme obligat. Talis em̄ tenet de oi exacta diligentia. ar. ff. depositi. l. j. §. sepe. versi. ꝛ si. vbi dicit: q⁹ qui obtulit se ō posito tenet de leuissima culpa vbi alīs nō teneret nisi ō dolo ꝛ lata culpa: cū recipiat em̄ ad vtilitatē aliorū. Uñ dicit durādus vbi supꝛa q⁹ quotiēs q̄s se ingerit ad cōfessiones audiēdas totiēs offert se ad rūdendū de pcīs mortalibꝰ: ꝛ de p̄ceptis de. decē. vsuris: restitutiōibꝰ. Uñ debet ꝓfessor q̄liber saltē cognoscere genera pcōꝝ: ꝛ que sint mortalia ꝛ capitalia saltem in cōmuni.

I

Queredū nō fm Antoninū archiepi
a scopū Florentinū: q⁹ pōt q̄s dūmō non sit nimis imperit⁹ in tribꝰ casibꝰ audire cōfessiones. Primus est qñ periculū mortis imminet: nec alius cōfessor pōt haberi: tūc em̄ q̄liber cōfessor pōt ꝛ debet eum audire. Scōs est qñ confessor est penitus sufficiēter: ita q⁹ docear cōfessorē. qđ ꝺbet intelligi si est bone ꝓpositi q̄ ꝓfiteatur ea qđ nō sit verisimile q⁹ debeat fallere cōfessorē in dicēdo. Tert⁹ est qñ ꝓfitēs viuit spū aliter ꝛ credit ꝓfiteri: ꝛ nō cōsuevit habere nisi venialia. Qui ergo vult recte ꝓfiteri: querat sacerdotē habētē cōsciam ꝛ sciam: q: nō oi sacerdoti est ꝓfitendū. vñ Eccli. viij. dicit. Ne subijcias te homini ꝓ pcō. Et in dicto. c. qui vult. dicit Aug. Qui cōfitetur sacerdoti meliori q̄s pōt cōfiteat. Scrutus em̄ esset infirmus qui faceret se medicari ꝛ cōmēdaret ignoranti.

U

Ed hic orit dubiū. Si nō inuenit idoneus sacerdos ꝛ ꝓscientia sed vnus deficit in
e scientia ꝛ alius in cōscientia q̄d fiendū. Aliqui dicunt: q⁹ rutius est cōfiteri habēti sciaz ꝛ nō cōsciam: q: scia est necessaria ad execuōem sacramenti. Aliq aūt dicunt oppositum ꝛ forte melius: q: vt patet ex p̄dictis deficiens in sciencia p̄t in casu necessitatis sine pcō audire cōfessionē. Sed deficiēs i cōsciēna nō p̄t sine pcō mortali se intromittere cui pcō annexū qui

Ego eo meretur impetrare. quia scriptū est. Si peccauerit ꝓtus ozabit ꝓ eo sacerdos. Si autē sacerdos peccauerit quis ozabit ꝓ eo: dicit. nullus. vide retrus ad hoc in ca. scriptur. §. vulneratos. j. q. j. vbi inter alia dicit. Vulneratos pastoꝛe quis curādis ouibꝰ adhibet medicinā. Aut quomō populū ozandū dipos ruleat q̄ tā crudis bestijs sese feriēdū exponit. Aut qualē fructū de se ꝓducturus est cui grauis pestis radix est infecta. Maior ꝑ mercēda est locus illis calamitatis vbi tales intercessores ad locū regimīnis adducūtur: qui dū magis in se irascūdiā ꝓuocant quā per semetipos placare debuerāt. Quare dicit Durādus i summa vbi ō. q̄ talis debet esse cōfessoꝛ vt sit dignus xpi minister. Unde de pe. di. vj. ca. qui vult. scriptū est. Sacerdos cui oīa offertur pcōꝛ: ante quē statuit omis lanꝛ guoꝛ in nullo sit iudicād⁹ quod in alio ꝓmꝓtius est iudicare. Judicans enī alīū qui ipe est iudicādus condēnat seipsum. Cognoscat ergo se ꝛpurget in se quod alios videt sibi afferre. Et quibꝰ verbis sumit argumētū fm Durādum vbi supꝛa. q̄ cadēs in mortali pcō peccat mortaliter absoluēdo alīū nisi ꝓius penitear. Prefertur sacerdos in cōfessiōe debet alios instruere: docere: arguere: ꝛta pcō quātū potest reuocare. Malus autē ꝛ pctis ipe inuolut⁹ quō hoc facet. Scriptū est enī Eccli. xviij. Qui sibi ē nequā cui alij bon⁹ erit. De anima sua medicā curāns: multo mag⁹ curabit de aliena. Et ideo sepe accidit: q̄ male dispositus accedēs ad confessoꝛem malū multo magis indispositus ab eo recedit. Immo q̄s petius est aliquādo penitens ad rasles cōfessoꝛes accedit cū decē peccatis ꝛ reuertit cum ḡndecim. Et sepe ad ipos vadunt alīq̄ bene dispositi ꝛ cōtriti qui ab eis deprauati reuertunt incōtriti ꝛ indispositi. Quō enī audebit aliū arguere de crimine ille qui in eodē ꝛ maioꝛi est inuolut⁹. cum dicat Piero. in trālatu suo. Quomodo pōdicabit auar⁹ de paupertate: luxuriosus de castitate: ꝛ inuidus de charitate. Tu igit sacerdos qui vis esse fons in quo sordidi debent lauari: prius purifica teipm. Quia fm Gregoꝛ. Difficile est fontē nō deturpari in quo sordid⁹ lauatur. Tales cōfessoꝛes sunt sicut aqua que quāto plures pannos imūdos lauat tāto magis ipa fedatur. Jte sicut cādela que quāto pl⁹ alios illuminat tanto magis seipam cōsumit. De ipis q̄s dici potest illud qd̄ ait Aug⁹. in sermone epiphanie de iudēo dicēs. Q̄ facti sunt sicut lapides a miliario q̄ viatoꝛibꝰ aliq̄d ostēdunt: sed ipi imobiles ꝓsistunt. Et alijs demōstrato vite fonte ipi perfidi moriuntur siccitate. Non solū aūt debet esse sanus cōfessoꝛ ꝛ sine peccato mortali: q̄z in sanitate solidus ꝛ firmat⁹ ꝓpter illa que audiunt in cōfessiōe. Et ideo Bern. super cantica fmōe. xvij. inqt. Tu frater cui firma carnis nondū est sed adeo tenera ꝛ arundinea vt ossi cedat flatui: qua fronte aliena vulnera curare aut ambio aut accelero. Noli esse animo iniquo: sufficiat tibi si diligis proximū tuum sicut teipm. Nō enī saluē ꝓximi debes querere in salutem ꝓprie dānatiōis. Unde ille. Propter ea ab illo qui est in pcō mortali nō debet quilibet hoc sacō recipere sacramēta nisi in casu necessario: aut quādo ab alio bono recipe non valet. Cui⁹ ratio est quia fm Durā. ꝛ Ray. ꝛ Tho. in. iij. dist. xxiij. Quicūq; in mortali crimine executionē alicui⁹ ordinis operat mortaliter peccat. et ex cōsequēti qui ad hoc eū inducit. quia digni sunt morte nō solū qui faciūt ea sed etiā qui cōsentiunt facientibus. ad Roma. j. ꝛ. xxxvj. di. ca. facientes. ꝛ. q. q. j. ca. notus sit. ꝛ. xxvij. q. j. ca. ij. ꝛ de offi. de leg. ca. j. Ideo saluator noster dicit pharisēis ō mulierē adultera. Qui sine pcō est vestrū ꝓmus in eam lapidē mittat Job. viij. ꝛ de pen. dis. vj. ca. qui vult. Ex quo datur intelligi q̄ q̄ vult alios corrigere ꝛ alijs pniam imūgere: prius ab omni cōtrigere ꝛ alijs pniam imūgere: prius ab omni pcō mortali se debet mūdare. ca. qui sine pcō. ꝛ ca. iudicet. ꝛ ca. in grauibꝰ. ꝛ ca. postulat⁹. et. c. sacerdotes. iij. q. vij. O igit populi mi talē elige cōfessoꝛē vt possis ab eo bene mūdatus recedere. Si enī essem vultū lauatur⁹ nō attramētō illum abstergerem vt pulchꝛior fierem. Nec si mare esset trānsiturus cū qui nūq̄ in naui fuerit ꝓducere recuperem. Nō ergo debeo malo ꝓfessoꝛi animā meā cōmendare sicut nec ouē lupo cōmēdarem: nec qualis siue coturnicē accipitri nec lepoꝛē cani: nec ebꝛiosoviniū: nec gulosō ferculum delicatū. Unde vulgariter dicit. Nō des delicatū mortsum in manu gulosi. Nam mali confessoꝛes nō ex charitate cōfessiones audiūt nec salutē animaꝝ querūt: sed bonoꝛes ac cōplacentias: ꝛ qd̄ petius est pecunias: bursas euacuantes aut ad malū solicitātes: absoluūt a quibus nō possunt absoluere: nō faciūt cōscientiā de grauissimis petis mortalibꝰ. Unde hodiernis tēporibus tātā vanitatē: tot cōcubinarij: tot vsurarij: tot male cōsuetudines: nisi ꝓpter supportationē malorū cōfessoꝛū. O cōfessoꝛes de manibus vestris requirent aie perditū. vnde Aug⁹. in li. l. omelia. omelia. vij. dicit. Si ꝓ se vnus quisq; vir sufficiat in die iudicij reddere rationē: q̄d de sacerdotibus futurus est a quibꝰ sunt oīm aie reqrēde. q̄si dicat. male erit. Uñ o benedicte deus ꝓcedit q̄ nō est aliquis tam sceleratus ꝛ incorrigibilis ꝛ obstinat⁹ q̄ nō inueniat confessoꝛem ꝓfecto est: quia tales mali cōfessoꝛes possūt dicere sibi cōfiteri. Dñe quinq; talēta tradidisti mihi: vnde dicunt ei. absoꝛbeo te. Sanctū ergo eligite cōfessoꝛem: si vultis animas vestras sanctificare.

S

Ertia conditio cōfessoꝛis dicit charitas. Debet enī habere charitatē cognitiōis et

t

facētie. vt dicit in ca. omnis. de pen. ꝛ re. et ibi glosa sup verbo sacerdoti. ꝛ glo. sup verbo

quidā. in ca. ne p dilatiōe. eodē titu. Unde dicit Rich. noster in. iij. dist. xvij. art. j. q. v. q̄ confessoꝛ absoluēs facere vel exigere ānā craſſam affectata ab illis patis a quibꝰ nō potest absolui: peccat mortaliter. Nam Deut. xvij. scptū est. Maledict⁹ q̄ errare facit cecū in itinere. Et ideo tales cōfessoꝛes exponūt se simili maledictiōi: que venit sup filios Heli. De quibꝰ scptū est j. Regū. ij. q̄ erant filij Belial nescientes dominū nec officiū sacerdotū ad populum. Ideo Aug⁹. de pe. di. vj. ca. qui vult. ait. Laueat spiritualis iudex vt sicut nō cōmittit crimē nequicie: ita nō careat munere scientie. oportet em vt sciat cognoscere quicqd debet iudicare. Judicaria nanq; potestas expostulat vt qs debet iudicare discernat. Unde glosa sup verbo sciat: ait. Qui ignarus iudex esse dicit nisi habeat peritiā ꝛ experimēta causarū. quod etiā patet in aut. de iudicib: in pn. col. vj. Preterea vt dictū est ad sacerdotē pertinet istruere subditos suos in lege: iuxta illū Aggei. ij. Interroga sacerdotes legē. Sed nullus artē aliquā docere ꝓsumere debet nisi prius ipe didicerit. extra de elec. ca. cum in magistruꝝ. lix. di. ca. ordinatos. lxj. di. ca. miserū. ꝛ. xvj. q. j. ca. si clericat⁹. Difficilius aūt aro nulla est animarum regimine ꝛ cōscientiaꝝ examine. vt dicit in ca. cum sit. de exa. ꝛ quali. Ideo inquit Gregoꝛ. in pastoꝛali. lib. j. cā. j. Nulla ars doceri ꝓsumit nisi prius intēra meditatōe discatur. ab impitio ergo pastoꝛale magisterium qua temeritate assumit cū sit ars artiū regimē animaꝝ. hec ille. Ideo dicit. ij. Paralip. xix. Videte quid faciatis. nō em hois exercitio iudicū sed dei: ꝛ quodcūq; iudicaueritis in vos redūdabit. sit timoꝛ dñi vobiscū ꝛ cuncta cū diligentia facite. Et Leuit. x. dicit dño ad Aaron. Preceptū est sempiternū in generatiōes vestras vt habeatis scientiā discernēdi inter sanctū ꝛ ꝓphanum: inter pollutū ꝛ mundū: docēres filios isr̄ oīa legitima mea. Et Leuit. xiij. dicit. q̄ sacerdotes debebāt discernere inter lepꝝ ā ꝛ nō lepꝝ. Ideo Aug⁹. in dicto ca. qui vult. de pen. dis. vj. ait. Qui vult cōfiteri pcā sua veniens inueniat grām querat sacerdotē scientē ligare ꝛ soluere: ne cum negligēs circa se exterit negligat a deo: qui eū mirifice: diter monet ꝛ petit ne ambo in foueam cadāt. q̄ si cecus ceco ducatū prestet. ꝛē: Matthei. xv. Luce. vj. xxxvj. dist. §. vt ita q̄. ꝛ xxxviij. di. ca. que ipio. ꝛ de pen. di. vj. §. q̄ autē. ꝛ de renun. ca. post translationē. ꝛ de exa. ꝛ quali. ca. cū sit. Scōm em Alexā. de alex. Scire soluere atq; ligare est sacerdotibus ostēdere que reqrūtur ad absolutionē a peccato ꝛ ligare cū penitētia competenti. Unde Durāduꝰ nostꝛ vbi sup. ꝛ Richar. in. iij. dist. xviij. dicit. q̄ sacerdos inqētū deputatus est ad celebrādū diuinū officiū tātū debet habere de grāmatica vt sciat cōgrue ꝛ bene ꝓba ꝓferre: ꝛ q̄ intelligat saltē ad litterā quod legat.

In quantū vero est minister sacramentoꝝ scire tenet que sit causa cuiuscūq; sacramēti materia ꝛ forma Debet enī nosce modū dispēsādi. In foro vero est doctoꝛ tenet scire fidei eruditiōem. In quātū vero est iudex in foro cōscientie tenet scire discernere inter peccā ꝛ peccā saltē in illis petis q̄ sunt notoria: ꝛ penitenti ad salutē porrigere. In aliqꝰ ꝓ petis de q̄bꝰ enī sapientes dubitāt decet sacerdotes debet habere cāram scientiam: q̄ sciat filiū sapientie esse. Nā difficile est scire oēm materiā reseruationis: peccatū suspensionū ꝛ hmōi. Et idē dicit sanct⁹ Bona. in. iij. di. xvij. addās. q̄ ōbet sp scire ad que pcā sua potestas se pōtendere quo ad absolutionē. Et ꝑdicta dicit tur ex. c. nulli sacerdotū. xxvij. di. Et possum⁹ dicere: q̄ q̄ nō ingenerales ex obediēcia vt regis tuo exercet se ex charitate in ꝓfessionibꝰ nō tenet nisi fm ꝑdicta. Sed q̄ obtulit se officio forme obligat. Talis enī tenet de oi exacta diligentia. ar. ff. depositi. l. j. §. sepe. versꝰ ꝛ si. vbi dicit q̄ qui obtulit se ꝛposito tenet de leuissima culpa. vbi alꝰ nō teneret nisi ꝛ dolo ꝛ lata culpa. Ut capiat tm ad vtilitatē aliorū. Uñ dicit durādus vbi supꝛa q̄ quotiēs q̄s se ingerit ad cōfessiones audiēdas ꝛ totiēs offert se ad rōndendus de petis mortalibꝰ: ꝛ de ꝓceptis de. x. tractatibꝰ. vitiis: ꝛ cetis similibꝰ. Uñ debet ꝓfessoꝛ q̄liber salē cognoscere genera pcōꝝ: ꝛ que sint mortalia ꝛ capitalia saltem in cōmuni.

T

Ducrendū em fm Antoninū archiepiscopū Florentinū: q̄ pōt q̄s dūmō non sit numis imperitus in tribꝰ casibꝰ audire cōfessiones. Primus est q̄n periculū mortis imminet: nec alius cōfessoꝛ pōt haberi: tūc em q̄liber cōfessoꝛ pōt ꝛ debet eum audire. Secūs est q̄n cōstituto est pernus sufficiēter: ita q̄ doceat cōfessoꝛē. q̄s ōbet intelligi si est bone ꝓdicte ille q̄ ꝓfitetur ita q̄s nō sit verisimile q̄ debeat fallere cōfessoꝛē in dicēdo. Tertius est q̄n ꝓximus viuit spūaliter ꝛ crebro ꝓfitet: ꝛ nō cōsueuit habere nisi venialia. Qui ergo vult recte ꝓfiteri: querat sacerdotē habētē cōsciam ꝛ sciam: q̄: nō oi sacerdoti est ꝓfitendū. vñ Eccli. xij. dicit. Ne subijcias te homini p̄ peccō. Et in dicto. c. qui vult. dicit Aug⁹. Qui cōfitetur sacerdoti meliori q̄s pōt cōfiteat. Qui cōfitetur sacerdoti meliori q̄s pōt cōfiteat. Scultuus em esset infirmus qui faceret se medicinaliter curare cū eo cōmēdaret ignoranti.

U

Ed hic orit dubiū. Si nō inuenit idoneus sciēs ꝛ ꝓsciens sed vnus deficit in

o

scientia ꝛ alius in cōscientia q̄d fiendū. Aliqui dicunt: q̄ tutius est cōfiteri habēti scientiam ꝛ nō cōsciam: q̄: scia est necessaria ad execuōem ꝛ nō cōsciam: q̄: scia est necessaria ad execuōem sacramenti. Aliꝰ aūt dicunt oppositum ꝛ forte melius: q̄: vt patet ex predictis deficiente in scientia ꝑ in casu necessitatis sine pcō audire cōfessionē. Sed deficiēte i cōscientia nō ꝑ sine pcō mortali se intromittere cui pcō annexa est qui ei

petrādi occasionē p̄ebet cum posset sibi aliter p̄ uidere: vt patet ex p̄cedēdis. Et ideo Eccl. xxv. scripti est. Melior est iniquitas cum timore dñi quam ille qui apparet sapiens et iudicatus. Preterea impfectionē facere potest supplere penitentia. Ad primū ergo de restitu. contra de restitu. ea. nihil cū prudēt. §. p̄ de fecta. Sed impfectionē innocētie nō supplet scientia. imo quod peius est. quāto ē maior scientia tanto est periculosior: sicut bonus gladius in manu furioli. patet in demone qui est denominat⁹ a sciēa. Ideo Dicat. ij. ad Ephes. viij. Scientia inflat caritas edificat. Et idē habet trāsumpta in fla. caritas edificat. Audite exēplū quod p̄mittit in dicto. §. p̄ defectu. Audite exēplū quod accidit tēpore quo comes Franciscus Sforcia fuit dux Mediolani. Quidā enī cōfessor sciens et discurrebat per dioecesim Mediolanēsem dans bullas falsas et absoluēs ab omnibus dans bullas falsas et absoluēs ab omnibus peccatis tam p̄teritis q̄m futuris. Quidam aūt hoc intelligēs accessit ad eum et petijt ab eo vt sibi absolutionē faceret de quodā peccato magno quod volebat cōmittere: qui petijt ducatū p̄ dicta absolutiōe: qua facta in scriptis ille taliter absolut⁹ sciens p̄dictū cōfessorē debere discedere ab ipa terra cū magna pecunia et quantitate expectauit eū in quodā loco et totaliter expoliauit eū oibus rebus. Qui statim perrexit Mediolanū et accusauit expoliatorē suū coram duce. Cum ergo p̄ eo missent ille cōfessus fuit q̄ eū expoliauerat. Et cū dux vellet eū tradere punitēdum capitaneo iustitie ipe rogauit ducē vt audiret causam suā. Deinde interrogauit ipm cōfessorē coram duce: vtr absoluisset eū a quodam peccato q̄ volebat facere: et ille quia negare nō potuerat respondit q̄ sic. Tunc expoliator dixit. Illustrissime p̄nceps iste vadit per terras absoluēdo oēs q̄ dāt sibi pecuniā a peccatis eius futuris: quare ego rogaui vt me absolueret de quodā magno p̄cto quod volebā cōmittere: et ipe me absoluit p vno ducato: pecūniā aūt quod volebā cōmittere erat de despoliādo ipm: quare si ab eo sim absolut⁹ nō debet querere aliam punitionē. Quibo audītis dux et oēs circūstantes in risum cōuersi sunt et illū confessorē reprobum cū vituperio expulerūt. Nolite ergo credere oīi ceretano dicēti se habere auctoritatem absoluēdi: sed seruate illū Eccl. xxxvij. A cōsilio malo serua aiam tuā.

X

Tarta cōditio cōfessionis dicit discretionis. Debet enī p̄fessor diligēter examinare cōscientiā cōfitētis cū magna discretiōe. Et ideo contra malos cōfessores dicit Dauid in psal. Defecerūt scrutātes scrutinio. Ideo Aug. de pēn. di. vj. ca. j. ait. Diligens inq̄sitor et subtilis inuestigator: sapienter et astute inquirere a peccatore q̄ forsitan ignorat vel erubescēdia velit occultare. Sunt enī quedā q̄ nō debet nimis curiose inquirere: quādo nō sunt verisimilia q̄ fiant in cōfitēte maxime de valde turpibus que q̄s ignorat. Talem enī confessorem reprehendit Scot⁹ in iij. di. xv. et Dauid in psal. iquit. Seruauit sunt iniquitates tē. Et hoc enī frequēter accidisset penitentes que nō nouit: et contingit sepe inquirant ipm confessorē. Scriptū est enī. puerb. xj. Inuestigatores malorū opprimet ab eis. Ideo non debet talia enormia et incōsueta inquirere: nisi in generali et de longinquo p̄ qualdā circumlocutiones. vt si forte qui cōfiteret intelligat: et si nō fecit nō addiscat. Nam narrat Lesan⁹ q̄ quedā vxor cōfitebatur sacerdoti qui imprudēs et indiscretus de pcīis sibi ignotis cepit eā interrogare. q̄ mox incantū cepit rēpsani q̄ postea sicut retulit alteri sacerdoti vix ab illis potuit abstinere. Dicat ergo Scotus vbi s. q̄ valde peccāt tales cōfessores: maxime si talia inhoneste libēter audiūt. Debet ergo esse valde astut⁹ et prudēs cōfessor et facere confitēti multas interrogatiōes. Primo verus anno p̄terito p̄fessus sit et an integraliter: et verū compleuerit pniam sibi impositā: et verū receperit corpus dñi in pascha: et si receperit verū in statu gratie. Deinde debet inquirere verū seruauit decem p̄cepta discurrēdo per singula. Et vt̄ commisit aliqua ex septem vitijs capitalibus. Et an seruauit mādata eccl̄ie. Et an custodierit quilibz sensus corporis: et fecerit opa misericordie. Deinde diligenter discutiat circūstantias pcīorū. Ad hoc enī tenet sacerdos maxime quādo qui confitetur est ignorās. de pēn. et re. ca. oīis. §. sacerdos aūt. Ideo Job. xxix. ca. sui lib. mystice ait. Causā quā nesciebā diligentissime inuestigabā.

Y

Pro conclusiōe huius partis dico q̄ cōfessor q̄ est medicus spūalis debet facere sicut medicus corporalis sepē considerādo. Primū quod debet medicus cōsiderare est quiditas: id est que sit infirmitas. Una enī infirmitas sanat vna medicina que nō sanatur alia: imo quidā egroti recipiūt valitudinez vno medicamēto qui occiderent contrario. Et ideo ex hoc p̄uenit q̄ multi infirmi moriūtur: q̄a media sepe nō cognoscūt infirmitates egrotantiū. Et sil̄iter medicus spūalis. i. cōfessor debet considerare quiditatē infirmitatis spūalis scz peccati. hoc est eius genus et spēm vt ei p̄uideat de remedio opportuno. Secūdo debet medicus corpalis cōsiderare tēpus in quo infirmitatis. s. quāto tēpore quis steterit in ea. q: inueterate infirmitati alia requirit medicina q̄m si sit infirmitas recēs que leuiori remedio pōt amoueri. Et sil̄iter confessor debet cōsiderare quāto tēpore peniteās steterit in pcīo: et maxime si habz cōsuetudinē in ipo. Tertio debet medicus cōsiderare infirmitatis varietatē. Sepe enī in infirmo sunt egritudines cōtrarie que requirūt p̄traria medicamēta. Et ideo i hoc oportet medicū esse p̄udentissimū: ne remedia adhibendo vni infirmitati faciat crescere aliā. Sicut quādo q̄s habet dolores coliquos q̄ requirūt remedia calida: et febrē pestilentialē que refrigerāt remedia frigida. Et sil̄iter cōfessor debet cōsiderare pcīorū diuersitatē. Quādoq̄ enī q̄s habet quedā pcā q̄ videtur sibi inuicē quodāmō esse p̄traria: iz oīa vitia rendāt ad pcīa dānationē et mortē eternam. Vā aliquando q̄s habet pcm auaricie q̄ induxit ad nō faciendū elemosynas pauperibus: sed ad sibi retinendū superflua. Alio aūt tempore habet pcm superbie et vanegl̄ie q̄ induxit ad erogandū de bonis suis pauperibus vt laudet et melior ac mirificor. dicor ceteris reputet. Debet ergo cōfessor singulis pcīis congruētia adhibere remedia: et nō facere sicut quidā medic⁹ q̄ quibusdam pillulis siue puluerībo vel quodā electuario q̄scūq̄ infirmitates volebat curare. Quare debet medicus cōsiderare quālitatē infirmitatis. s. verum sit magna vl̄ parua. q: vna febricula tertiana curari potest modica abstinētia et diera vel flebotomia. Febris aūt nota et quarta aūt hmōi: potentioribz remedijs indiget. Et sil̄iter cōfessor: magnitudinē et paruitatē pcī debet attēdere: vt maiori infirmitati. i. peccato: maiorē det penitentie medicinā et minori leuiorē. Quinto debet medic⁹ cōsiderare qualitatē infirmi. s. an sit naturaliter robust⁹: an vo delicat⁹ et debilis: vt det ei medicamēta que valeat tolerare: et que ei⁹ corporis complexiōi cōueniant. Aliquādo enī modicū soluit magnā opacōz facit vni infirmo que nihil faceret alteri. Sed ei optebit dare multos scrupulos diafenicon: diaprunio: diagredi: et reubarbari tē. Et sil̄iter cōfessor debet cōsiderare qualitatē ipi⁹ pcīoris: vtrū scz possit versil̄iter facere pniam quā ei vult iniūgere tē. Sexto debet medic⁹ considerare causalitatē infirmitatis. s. qua ex causa p̄uenerit: an ex caliditate vl̄ frigiditate: aut ex nimia comestiōe vel abstinētia Quia mediane habent fieri p̄ cōtraria. q. Etbic. Et sil̄iter confessor debet p̄siderare causalitatē pcī: an p̄cesserit ex p̄ malā societatē et cōuersationē: an ex superflua comestiōe: aut ex alia causa: et confitēti interdicere ipam causam. Septimo debet medic⁹ considerare accidētalitatē infirmitatis. Quia accidētia multū cōferūt ad cognoscēdum q̄ quid est. j. de aia. Et ideo prudēs medic⁹ nō solū cōsiderat tēpus paratissimi sed etiā multa alia inquirit. scz quāto tpe p̄duraut frigus et calor febr⁹: an senserit infirm⁹ dolorē capitis vel stomachi aut spatularū: an habuerit vomitū: vtrū q̄s in somnis ventiane sibi multa fantasmata et possit dormire: et an habeat appetitū cēdi: et lubricitatez: aut stiriciatē corpis. Tangitq̄ ei pulsum. respicit vrinā. tē. Et sil̄iter p̄fessor debet diligēter examinare circūstantias pcīoz. et multa alia de q̄bus Aug. in libro de pe. ait. Discretio cōfessoris valde necessaria ē. Cōsideret quālitatē criminis in loco in tēpore: in p̄seuerātia in varietate p̄sone: cui⁹ fuerit etatis: cuius sapiētie et ordinis: et

qualis hoc fecerit temptatiōe et de ip⁹ vitij multiplici execuciōe. hec ille. Quibus oibus cōsideratis debet vnicuiq̄ infirmitati p̄bere cōuenientia remedia et nō facere more impiti medici q̄ est finale. xxxi. di. Jtē ipe medicus et confessor debet esse talis q̄ infirmus et pcīor habeat in eo confidentiā et spem recuperāde sanitatis: aliter pficiet. Et per experientiā videt q̄ et duobz medicis vtriusdē sufficientie ille plures infirmos curat in quo plures cōfidūt: et qui habet maiorez famā perinde imo etiā si sit impitior. Ad predicta etiā pōt dari exēplū de quodā medico qui p̄ sum grauissime infirmū curauit: deinde vrorem eius de pātria sui nouercā suā eadē infirmitate laborāte nō tam grauiū nūq̄ curare potuit. q: in eo nō tantū cōfidebat sicut pater. Non debet aūt cōfessor esse nimis rigid⁹ et auster⁹ in fmone et reprehensiōe maxime anteqū penitēa ḡfecerit cōfessionē. Quia et tali asperitate fmōis tollit cōfidētia cōfitēti et nō audet postea dicere oīa pcā sua: et sepe ꝓpter hoc facit confessionē inualidā. Et ideo ipe cōfessor quātū potest fm deuz debet esse cōsolatorius ipi confitenti et ipm humanis verbis attrahere: vt oīa sua crimina cōfidenter dicat. Et tūc in eo verificabit illud Job. xxvj. Obstetricāte manu. i. discretiōe cōfessoris p̄rudētis: eductus est coluber tortuosus. i. diabolus de aia pcātis. In fine vo confessiōis debet illi ostēdere grauitatē pcātorū suorū et declarare quātā pniam mereat. et quātū possit induci ere eū ad dolorē suoz ōlictorū. Et hec sufficiāt p̄ p̄ma parte nostri fmonis.

Pars secūda in qua ponūtur cōditiones quas debet habere vera cōfessio.

Z

Et conditiōes inter alias debet habere quelibet bona cōfessio. Quarū prima dicit rectificatiōis: vt. s. nō fiat animo simulato. Deus enī nō irridet. vt dr Paul⁹ ad Gal. vj. Sicut enī simia vult oia similare in derisionē et tamen ipa irridet et capit in suis derisiōibz. Dū enī videt barbitonsorē se ipm radere ad speculū: et ipa hoc facere volens ipm radere ad speculū: et ipa hoc facere volens confessiōe putat deridere deū vel boues minuēdo ac mediādo pcā sua cōmissa: sed ipi capiuntur in ipis. Nō enī dr talē confessionē acceptare sed iudicat pcātē ac si nō esset cōfessus. addens insup penā ꝓpter irrisionē. Cuius figura habet ij. Reg. x. vbi legit. q̄ Dauid misit nūcios ad cōsolādū Amon de morte patris sui dolentē. Sz ipe Amon psuasiōe suorū seruorū appēdit seruos Dauid et rasa eis media tantū barbe inanibus vestibus vsq̄ ad nates remisit illos ad Dauid sic illusos. Qō audiens Dauid eos noluit intrare donec barbe eorū creuissent: et nūc vestibus vsq̄

mbus oppleno vidit eos. Et remisit Joab cum exercitu suo: et exterminauit Amon de terra sua eo die dñicionē. Per amon enī significat pec̄ catoꝛ. Amon nanq; interpꝛat conturbꝰ vel ꝓfluꝰ dolēs siue ꝓfluꝰ meroꝛis vel ꝓfluꝰ iniquꝰ aut inutilis. Ordacur enī pacre.i. viu liberi arbitrij quo prius meꝛebat. Sed mittit Dauid seruos suos ad cōsolādū ipm: quia xp̄s inspirat et nō deꝛelinquit. Ita ꝑcōs: vt illa cōtendo cōtaleſcat et liberū ad illo meroꝛe et pondere quo ꝓmebat. Ita adest ꝓua familia suadens vt ōndeat seruos Dauid. Nec aūt nefanda familia est pudoꝛ cō fessionis: timoꝛ sanctificationis et amoꝛ delectationis. Et vide quid suadeat ipi Amon.i. peccōri. Dicat pudoꝛ cōfessionis. Pecā enī sunt nimis lubꝛica et ꝛarpia. Incide sibi vestes vsq; ad nates: vt medio appareāt et media sint cooperta. Rade sibi medietatē barbe vt nō reputet te cōfessoꝛ ruꝑ cā sordidū. Dicat aūt timoꝛ sanctificationis. Laue ne te diuitē et vsura cōtrahentis: quia ogrebit te sanctificare et remanereꝭ pauper. Dicat aūt amoꝛ delectationis. Ne cōtrahas te talē lybidinē exercuisse ne ipa delectatōe ꝓtuerus. Et sic suader hec ꝓua familia vt peccōꝛ sua pecā diminuat. Et tunc miser credēs deridere deū vel confessoꝛē ipe deꝛidet. Quia deꝰ talēnō respicit confessionē mendacis peccōꝛū sed integrā intuet. Nō vult enī illa videre dimidiata sed ꝓ integris et cōpletis punit. Unde mittit Joab q̄ interpꝛetur inimicus.i. diabolū qui ipm peccōꝛē sic male ꝛfessum interimat. Ad ꝓdicta etiā facit qđ scribit Ugesippus in libro de re militari dicēs q̄ nihil magis in acie custodiēdū est q̄ vt oēs milites incedēdi ordinē seruēt et abinuicē nō separētur. Periculū enī ab hostibꝰ sp sustinet grauissimū diuisus et inordinate ꝛeꝛtatus. Qz nanq; nos dū cōfitemur pecā nostra pugnamꝰ contra diabolū: et tot armatos milites dirigimꝰ aduersus eum quot pecā legitime cōfitemur. Ideo sūmopere cauendū est ne talis exeꝛatꝰ inordinate peccatoꝛ vel diuisi.i. nemū peccatū manifestet et aliud taceatur et aliquid diminuat de eo qđ factū est. Sic enī deficiēdo diabolus nos vincereꝛ. Ideo quē admodū pecā cōmissa sunt rita etiā debēt lachꝛymabiliter cōfiteri et statim diabolū supabimꝰ. Lotus figura habet.j. Machab.v. vbi legit: q̄ Judas machabē venit cōgregato exercitu contra Thimotheū ducē filiorū Amon iuxta toꝛrēs Si Judas trāsiēs toꝛrētē inuaderet nos nō poterimus ꝓualere aduersus eum.si vo timuerit ad nos trāsire ibimꝰ ad ipm et supabimus eū. Judas aūt ordinato scriba siue notario q̄ oim nomina sciebat fecit oēs ꝓtio noie et cognoie vocari et trāsire toꝛrentē. Quo facto pertenit Thimotheus fugaꝰ est et exercitꝰ eius. Judas vo cepit ciuitatē terra eoꝝ ascēdit montē syon integꝛ duxit et obtulit holocaustū. Per Judā enī significatur ois penitēs. Judas enī interpꝛatur gloꝛificās: et ipe penitēs glꝛificat deū. Iste aūt Judas id est penitēs: ꝓmo accedit contra diabolū vsq; ad toꝛrentē lachꝛymaꝝ p ꝛemissionē. Sed si vult obtinere victoriā oportet q̄ ꝓgrediat: quia non sufficit fundere lachꝛymas sed necesse est cōfiteri ꝓcā. Qđ cognoscēs diabolꝰ dicat sociis suis. Si transierit toꝛrentē tē. Et ideo oportet q̄ ipe Judas p notarū.i. memoriā: que oia pecā habet i scripto q̄tū ad nomē et q̄tū ad cognomē. id est quātū ad locū tempus et modū et quo ad oēs alias circūstātias ad verā cōfessionē requisitas faciat oia cranssrectare singulariter et audacter. et sic oibus peccis transeūtibꝰ toꝛrentē p confessionē conterit diabolus et dissipat habitatio eius: per quā culpā habitabat in aia. Et tūc ipa aia hac obtēta victoria cū oibus virtutibꝰ suis sine aliqua lesiōe ascendit in montē syon ad speculandū eternā beatitudinē. Sciens ergo diabolus Judam.i. ipam aiam penitentē venisse vsq; ad toꝛrentē.i. ad lachꝛymabilē compūctiōꝛ cōgregat exercitū suarū temptationū ad impediendū ne transeat vltra p confessionē: vl vt saltem aliquos de sociis ipi nō ꝓmittat transire: vt sic ipm Judā valeat supare: optime facēs ipꝛ nisi oēs sui socij trāsierint nō posse eius manū euadere. Et ideo Origenes sup Leuit. exponēs illud psal. Diri cōfitebor aduersum me tē. nos hortat ad integrā confessionē dicens. Uides q̄ ꝓnunciare pecā remissionē peccōꝛi meret. Preuentus est diabolus in accusatiōe vltra nos accusare non poterit. Si enī nostri accusatoꝛes fuerimus nobis ꝓficiet ad salutē. si vo exꝑcemur vt a diabolo accusemur: accusatio illa cedet nobis ad penā. diabolusq; eos habebit socios in gehēna quos ꝛuicerit criminū socios habuisse hec ille. Licz aūt nō sit necesse ꝛfiteri particulariter oia pecā venialia sed sufficiat illa cōfiteri i generali: si in purgatoꝛio nolumꝰ ꝓ eis atrocius cruciari: tamē debemus aiam nostraꝝ studiose purgare etiā a venialibꝰ: ne p illa trahamur ad mortalia. Ait enī Augꝰ. in lib. de decē chordis. Nolite contēnere venialia qꝛ mima sunt sed rimere quia plura sunt: plerūq; enī bestie minute nocēr. Nūq̄d ñ minutissima sūt grana arene: sed tñ si ampliꝰ mittātur i naui mergūt eam vt pereat. Quā minute sunt gutte pluuie et tamen flumina implēt et domos deijciūt. Timēda est ergo ruina mltitudinis et si nō magnitudinis. que ꝛba inqt Augꝰ. qz assiduitas peccōꝝ venialiū interdū inducat tā efficacē cōsuetudinē i malo: et tales facit cōcurrere arcūstātias ꝛ ꝛditiōes q̄ ab ipis ꝓcedit ad mortales culpas q̄ deducūt hoies ad eternū interitū. Et ꝓpēa dicit etiaꝝ idē Aug. in q̄dā oīl. q̄ sicut gutte aque q̄tuis minute ꝛtinue fluētes in naui p sentinā nisi ipa sentina euacuet tandē demergi faciēt nauē. Ita

nisi peccōꝝ venialiū cōtinuus fluxꝰ repimat: et ab aia ejciat: ꝓduceret finaliter ipam ad tartara rei abyssi demersionē. Et hec sufficiat quātū ad ꝓmā conditionē bone ꝛfessionis q̄ etiā appellari pōt ꝓfectionis: vt.s. oia pecā ꝓfecte et integraliter cōfiteant. Secūa cōditio dicit ꝓpositōis. Debet enī ille q̄ vadit ad cōfessionē firmiter ꝓponere in animo suo nūq̄s amplius cōmittere illa pecā. Si enī haberet intentionē recidiuādi in vanū cōfiteret nec reciperet grām dei p cōfessionē. Quia vt dicit Sap.j. In maliuolā aiam nō introibit sapiētia. Qđ aūt cōfessio sine tali ꝓposito nō valeat patet p exēplū qđ legit in miraculis scī Lonitātini canturiēsis archiepi vbi dicit: q̄ celebrante missam scō Laupbrato quidā eius diacon⁹ iuuenis q̄ in ipa missa dixerat cuāgeliū ibidē cunctis videntibꝰ fuit post euangeliū exꝑtꝰ a diabolo. Demon enī p ventrē eius canis cuius currebat nūc ꝛsus os nunc ꝛsus inferiora. Et quicūq; ad eū accedebat si crimē aliqđ mortale habebat de quo nō esset ꝛfessus illū publice deregebat. Qua ō causa nōnulli erubescēres pure sunt cōfessi. Qui dū se illi pūcarēt ꝛgrebat demō q̄ essent et vñ venirēt nullā vt ꝓpus eoꝝ habens notitiā. Aliō exā exēplū recitat Lesarius dicēs: q̄ in brabātia appuit q̄dā demon q̄ oibus sibi loq̄ntibꝰ peccata cōmissa et nō confessa impꝛoperabat. Accidit aūt q̄ quidā hō desideraūs ipꝛs audire sed timēs ne pecā sua reuelaret cōfessus est ea cū volūtate iterū recidiuādi i eis. vnō hac cōfessiōe facta iuit ad demonē. Et mox vt introiuit demō in aere clamās dixit. Amice veni huc qꝛ certe bene te dealbasti. Et statim oia pecā sua ꝛs totaliter cōfessa oibus audiētibꝰ reuelauit: et qꝛ turpia erāt et vilia illū nimis cōfudit et dānādū dixit. Unō ille tristis effectꝰ et ad se reuersus perrexit ad cōfessoꝛē suū et ei que acciderant retulit. et cōfessionē reiterauit cū firmo ꝓposito non recidiuādi. Tūc ꝛfessoꝛ illi ait. Nō secuꝰ reuertere qꝛ amplius nō poterit te ꝛfundere. Qui cū rursus ad demonē iuisset: dixit quidā de arcūstantibus demoni. Ecce amicꝰ tuus cui pauloante tibus demoni. Ecce amicꝰ tuus cui pauloante tam turpia pecā ipꝛoperasti. Demon aūt ꝛndit Ego nihil isti ipꝛoperaui nec de ipo aliqđ malisao. Tūc circūstātes existimauerē demonē pus fuisse meritū. Et sic p ꝛtutē secē cōfessiōis euasit notā maxime ꝛfusiōis. Refert q̄s idē Lesarius q̄ coꝛā ꝑdicto demone existēte quadā matrona cui filia sua iuuēcula que stupꝛū cōmiserat et de eo nō fuerat cōfessa: ipe demō ait illi. Putas filiā tuā quā tenes a latere esse ꝛginē Uere tu male eā custodisti: et si mihi nō credis interroga. Perrexit illa q̄ fuit cōscia stupꝛi puelle. Dis aūt audito stupēs mī filiā a se repulit cū indignatiōe et cōfusiōe dicēs. Recede a me meretrix qꝛ nūq̄s aliqđ de meo habebis. Illa vo sibi bene cōscia simulatis lachꝛymis ciulās egressa est dicēs domonē fuisse meritū. Inspirāte aūt deo stans ad vicinū sacerdotē inscia mte curres cum magna coꝛdis cōtritiōe est cōfessa. Et post cōfessionē ad matrē reuersa q̄ de loco illo nōdū recesserat: ait illi. Male fecisti mī sic me repellēdo ad ꝛbū demonis q̄ est mendax et cepit lachꝛymari. Cōmota igit mater sup filia lachꝛymāte dixit demoni Quare tale crimē filie mee imposuisti. Demon aūt ꝛndit. Nihil mali locutꝰ sum ō filia tua bona est et munda et nihil mali scio de ea nec q̄ dixi de ipa. Sic igit puella vere ꝛfessiōe beneficio a stupri nota est liberata et ad matris grām reducta que ꝓpus nō ꝛe cōfessa fuerat vituperata. Illud etiā exēplū legit i cronicis ordinis nri. vbi dicit q̄ Parisi⁹ fuit quidā magnꝰ vsurari⁹ q̄ infirmitate grauatꝰ et in extremis laborās cuidā fratri nro cōfessus est oia pecā sua plenam restituēdi vsuras facēs cautionē. Et hoc facto ō functus est ac honorifice sepultꝰ. Sed post aliquantulū ꝛpis idē frater nr in via quadā inuenit demoniacū ꝓcepit ōmōi vt sibi diceret q̄ factū fuisset de aia ipi⁹ vsurarij. Qui ñ dixit ei dicēs Nobiscū est in inferno sepultꝰ. Tunc frater nō credēs increpauit demonē dicēs eū mendacē: quia dixerat vsurariꝰ oia pecā sua cōfessus fuerat et nihil dimiserat de his que ad aie salutē pertinebant. Ñndit aūt demō. Uere quicq̄d ei cōsuluisti rectum fecit exꝛepto q̄ si vixisset restituere nō intendebat: et ō hoc cū eo decepꝰ fuisti. Et similiter nos ꝓpter suā cōfessionē credidimꝰ ꝓduisse illum sed deus q̄ nouit abscōdita coꝛdis ipm ꝓ hoc nobis adiudicauit. Et vt ꝛdubitent credas qđ dico scias q̄ semp interfui sue cōfessioni et q̄cūq; sibi cōfessus est audiui. Et cū demō oia p ordinem enarraret et rēpus ac locū confessionis et ipam peccata que q: de eis nō bene fuerat ꝛfessus de mon adhuc sciebat. ille cōfessoꝛ cogitauit sic ee veritatē. O quot inueniunt de talibꝰ de quibus inqt dñs Esa.xxvj. et Matth.xv. Pplus hic labꝭ me honoꝛat coꝛ aūt eius longe est a me. Et ideo Aug. in.j. lib. de ꝛginitate ait. Nemo a pecō tangi reditꝰ absceđat. Debet ergo cōfessio fieri cū charitate et dei amoꝛe et nō solum exꝛimoꝛe Unō inqt Aug. in ca. nullꝰ. de pe. di. vij. Quē penitere opteꝛ nō solū deum timere iudicē sz etiā iustum diligere. vt nō solū penam timeat sed etiā amplectat ꝓ gl̄ia. Ait etiā Gꝛego. in quadā omelia. Nihil habet viriditatis ramꝰ boni operis si non mānserit i radice charitatis. Propꝛea scriptū est Eccl. xvij. Et mortuo ꝗsi nihil perit cōfessio. Jō Dauid psal. lxij. dicebat. Uolūtarie sacrificabo tibi et ꝛfitebor noī tuo dñe qm̄ bonū est.

Ertia cōditio cōfessionis dicit discretōis

Cōfessio enī debet fieri cū magna discretione. q: discretio est mater oim virtutum. ca. j. de offi. custo. et ca. ꝑsentium. j. q. v. Ideo Nicolaus de lyra sup illa verba Matth. v. q̄ si salue quis vnuerit ait. Sicut sole oīa cōdiunt ita discretiōe oīs opera nostra ordinari debēt

t dirigi. Et ideo Bern. super Cañ. sermõe. q. dis/
cat. Discretio dppe oĩi virtuti ordinẽ ponit: mo/
dũ imbuit: decorẽ t ppenitare ꝓfert. Est ḡ discre
tio nõ tam virtus q̃ moderatrix virtutũ ordi/
natrixq; affectuũ t doctrix morũ: rolle dãc t vir
tus virtuũ erit. Nec ille. Et Jsidor⁹ in sinoñ. ait.
Virtus virtũ erit. Nec ille. Et Jsidor⁹ in sinoñ. ait.
Quicqd bonu cum discretõe fecerio virtus est:
quicqd sine discretõe gesserio virtũ est. Virtus
enĩ indiscreta ꝓ vino reputat. Hac ergo discre/
tõe habita debet pcõr grauedinẽ pcorũ suoꝝ
discrete cõsiderare t grauiora prius confiteri: t
cũ maiori maturitate ac diligẽtia. Dañ minora.
Jrgu. in c. admonere. xxxiij. q. ij. Nã vbi maius
periculũ incendit ibi ꝑcul dubio planius est cõ
fitendũ. extra de elec. ca. vbi periculũ. li. vj. Con
tra qõ facũt quidã q̃ valde ponderant leuia: t
transcurrũt grauia: cõfitent se in eccl̃ia spurcum
fecisse t de acerbissimis criminibꝫ perrũsãt. Et
talis erat cõfessio pharisei⁹ decimãtũ mentã
t rutã t omne olus: t grauiora legis ꝓtermittens
cũ Matth. xxiij. Jsto: ũ aũt conscientia cõparat
telas aranearũ capiendo paruas muscas t ma
gnas nõ. Semp ergo inapias cõfiteri grauio/
ra querę magis onerãt t postea facilꝰ cõfitebe
ris minora. B

Uarta cõditio confessionis dicit eẽ denu/
q dationis. Unde sciendũ est ꝺm Alexan. de
ales vbi ꝑ. t Rich. in. iiij. di. xxj. art. iij. q.
iij. q⁹ in cõfessione debet q̃liber denudare qõ fe
cit: t nõ debet q̃s dicere mẽdaciũ: vel q⁹ nõ fecit
causa bũilitat̃, q̃z si nõ licet alicui ferre rethmo/
niũ ꝓ se primũ Ergo. er. multo min⁹ cõtra seipꝫ
ꝺm Aug. x. de ciui. dei. ca. xxj. Jdeo inquit Aug.
xxj. q. ij. ca. cũ bũilitatis. Cũ bũilitat̃ causa mẽ
tiris: si nõ eras ꝓcor anteq̃ mẽtiaris mẽtẽdo
efficieris qõ cuitaueras. Debem⁹ ergo discreve
ritatẽ in ꝓfessiõe: vt inqt Aug. ꝺm sẽ. xxij. sup Jo
han. Et ideo nõ debem⁹ vti duplicibꝫ vbis. Un̄
inqt Alexã. de ales vbi ꝑ. q⁹ penitẽs aut sat se fe
cisse putãt cũ simplicit obligat ad ꝓfitẽdũ illõ
t si apponit conditionẽ dicẽdo si hoc feci: nulla
est cõfessio. Et in hoc errãt multi dicẽtes. Si fe
cissem talẽ rem: dico meã culpã q̃b⁹ ipe rideꝫ
Et ego si te absoluo absoluo sic̃ semel feci cuidã
q̃ quasi in oibus pcis de q̃bus ꝓfitebat semp
dicebat. Si hoc feci dico meã culpam. Si vo ri
opinat: debet dicere stimulũ suũ sicuti est: dicen
le pcãm. Bonaꝝ ꝺppe mẽtũ est ibi culpã nme/
miãre. de obser. ieiu. Jdeo Job. x. ca. dicebat. Ue/
rebar oia opa mea. Debet ergo certũ p certo cõ/
fiteri t dubiũ p dubio. Tamẽ cauendũ est ne cõ
scientia sit grossa aut erronea vel ꝑsumptuosa: t
ideo ei quis suã cõscientã cũ omni diligẽtia exa/
minauerit existimare debet q⁹ multa mala cõ/
misit de quibꝫ nõ recordat t que nõ cognoscat.

Et ideo in fine cõfessiõis debet dicere. de oĩbus
istis pciis meis cõfessio t oblitis p negligẽtiã:
dico meã culpã: sciens q⁹ ꝓ illis pciis q̃ p negli
gẽtiã obliuiscunt: maiores penas paciet in pur
gatorio q̃ si de illis esset ꝓfessus. Jdeo dicebat
Dauid in psal. Delicta q̃s intelligit ab occultis
meis mũda me dñe. Jdeo dicit Alex. ꝺ ales vbi
ꝺm sentẽtiã Aug. in lib. de peni. t eiã beatus
Tho. in. iiij. di. xxj. in expositõe littere. q⁹ nõ sufficit dicere pcã in generali sed necesse est dicere in
ꝑticulari vni ꝓfessori oia pcã de quibꝫ recordatur facta diligẽti examinatiõe. Unde de pe. dis. j.
§. alij. dicit. Dicetu ꝓpus inimicatores tuas vt iusti/
ficetur. Uerũ quia vt scriptũ est. l. ij. §. si q̃d autẽ.
ff. de vete. iure enu. t ꝑ glo. in ca. porrecta. de cõ/
stit. vti. vel inuti. Quim habere meoriã t in nullo
penit⁹ errare diuinitatis pon⁹ q̃s humanitatis
est. Jdeo quãdo quis adhibuit diligentiã quã
potuit in recogitãdo pcã sufficit dicere culpaꝫ
generalit̃ de oblitis t de⁹ illã remittit. Un̄ inqt
Rich. in. iiij. di. xxj. ar. iij. q. iij. E

Uinta condicio cõfessiõis dicit integri/
q tatis siue culpabilitatis. Unusquisq;
em̄ debet se inculpare humilit̃: t nõ face
re sicut quedã mulier que in ꝓfessiõe dicebat q⁹
erat vna magna peccatrix. Cũ aũt cõfessor: vi. p/
baret eã rẽdisset q⁹ eiã ipse hoc intellexerat: illa
indignata ait. Nõ credatis ita esse. Scio em̄ q̃s
fuit ille scelerat⁹ q̃ male dixit vobis de me. Et ce
pit se innocẽtẽ velle ostẽdere. Nõ igit debet q̃s
se excusare in cõfessiõe sed accusare. Unde Aug⁹.
i libro. l. omelia. omnia. xij. ait. Cõfiteamur pec
cata nra nõ excusemus: tu fecisti: tu reuoces: nibi
ignosci. Et idẽ in libro de verbis dñi sermõe. vij.
inquit. Esto accusator tuus t deus erit indul/
tor tuus. Contra quod faciũt multi q̃ excusant
pcã sua excusantes per errorẽ vel ignorãtiã qõ
fecerũt per malitiã: vel dicẽtes. nescio si hoc fecã
cum error in facto, ꝓpter nõ sit tolerabilis. ca. ab
excõmunicato. de rescriptis. t C. de rescin. vendi.
l. quisq;. t. ff. de iurisdi. t fac. igno. l. plurimũ. Alij
rero: quẽt peccatũ suũ in deũ cũ deus nõ possit
esse auctor pcti: vt inquit Aug⁹. in. v. de ciui. dei.
Qui eiã in libro de vera t falsa pnia dicit. Nõ
debet homo se excusare ne suũ augeat crimẽ: vt
Adam cui nõ sufficiebat peccasse sed suũ ãplia/
bat crimẽ culpando vxorẽ: t culpã transferẽdo
in auctorem. Non igit peccãtes dicamus. Non
aliud ponit cum me cõstituit furẽ: quia deus fe
cit me pauperẽ. Nec mirũ si deditus sum fornẽ
carnis: quia talis creatus sum nature. fragilitas
em̄ mea magna cogit me cõmittere crimina ta/
lia. Errat em̄ qui sic fallit: natura nãq; talis est
vt possit quisq; resistere malo cui se subijcit ex
arbitrio. hec ille. Alij excusãt se dicẽtes q⁹ diabo
lus hoc eos facere coegit: qõ est falsum. Et põt
dari exẽplũ ꝺ illo religioso cui cũ duo oua ecẽ
data in mensa: ipe illa portauit ad cellã t ad lus/

cerne ignẽ decoquẽs cõedit. Cũ aũt cõfitẽdo di/
ceret placo suo q⁹ instigatõe diaboli ꝺ fecerat: de
mon rñdit dicẽs. Mẽtiris: q̃z ego hãc malitiã
inuenire nescirem. Contra tales inqt Aug. in li. q̃
quaginta omelia. omelia. xij. Suadere t solli
citare dyabol⁹ põt: cogere oino n pt. Et Hiero.
ait. Debilis ẽ hostis q̃ nõ vincat nisi volentẽ. Et iõ
vnusq̃sq; in cõfessiõe debet dicere cũ psalmista.
Sana aiaz meã: q̃z peccaui tibi. t cũ eodẽ ꝓphe
ta. ij. Reg. xxiij. Ego sum dñe q̃ peccaui. ego q̃
iniq̃ egi. Mltas alias ꝓditiões ad cõfessiocz p
tinentes cũ pdictis ponũt theologi: marie Tho.
in. iiij. di. xvij. qs breuitat̃ cã nõ mlt̃ explana/
bo. Sũt aũt sedecim q̃ i bis vbis ꝓtinent. Sit
simplex: hũilis ꝓfessio pura: fidel. Atqz frequẽs
nuda: discreta: libẽs: verecũda. Integra: secreta:
lachrymabilis: accelerata. Fortis et acculans:
ac sic pere grata. Simplex. i. vt nõ recurꝝ i ꝓfessio
ne nisi ea q̃ ad ipam pertinẽt. Hũilis: vt miserũ
se t infirmũ cognoscat t cõfiteat. Pura vt recta
sit eius intẽtio. Fidelis. i. Va: t sine falsitate: t vtrũ
ꝓfitẽs: q̃s cõfessor sit i fide catholica: t fiat cõfes/
sio ꝺm doctrinã eccl̃ie: t nõ hereticoꝝ: t q⁹ fiat
sub spe venie. De ꝑmo bñ. de peni. di. vj. c. q vult
De scõo ꝺ peni. di. j. c. quẽ peniteꝫ t. c. nemo. Fre
quẽs vt frequẽter cadẽs freq̃nter ꝓfiteat t resur
gat. c. septies. de peni. di. iij. Uel vt idẽ pcñm plu
ries cõfiteat: vt facilꝰ pene remissionẽ cõsequat
dicto. c. quẽ peniteꝫ. Si em̄ nõ remittit ei in boc
scl̃o purgabit i alio. Nuda vt nõ inuoluat obscu
ritatẽ vbox. Discreta: vt maiora pcã cũ maio/
ri põdere cõfiteat: t discretũ q̃rat sacerdotẽ. d. c.
q vult. Et distincte ac separi singla pcã ꝓfiteat
ita q⁹ cõfessor bñ intelligat. Nõ facẽdo sicut q̃dã
qui cognoscẽtes q⁹ vn⁹ ꝓfessor ꝑ maiori pte dor
miebat qñ audiebat ꝓfessiões: eõs ibãt ad illũ
t qñ grauiori somno oppressum dicebãt tur
piora pcã. Et finita cõfessione excitabãt eum a
somno: vt daret eis absolutionẽ. Debet quoqz
ꝓfessio esse libens. i. spontanea nõ coacta. Uere
cunda: vt de peccatis erubescat: et non se iactet.
Integra. vt omnia peccata vni dicat. Secreta
quo ad confessorem. t etiam quo ad ꝓximos in
bis q̃ possent scãdalũ generare. t vt fiat in secre
to. Lachrymabilis q̃ ad pentitẽz. Accelerata. vt
nõ differat de die in diẽ ꝓfiteri. Fortis vt nihil
dimittat ꝓpter verecũdiã. Accusãs seipm nõ aliũ
Acsit pere parata. i. ꝓfessori i acceptãda inuẽcta
pnia. t reliqs pertinẽbo ad snã salutẽ. D

Ed istaꝝ ꝓditionũ dimissa ꝑ nũc ãplio
ri expositiõe solũmõ dicem⁹ certã tertiã
mã ꝓditiõez quã debet bñe ꝓfessio q̃ do/
bũliationis t verecundationis. vt em̄ inqt Aug.
in. c. quẽ peniteꝫ. de peni. di. j. Ille qui vadit ad
ꝓfessionẽ ꝺbet cũ verecũdia t rubore dicere pec
cata sua. Et non facere sicut quidã qui sine do/
lore t verecundia: immo sepe cum quãdaz va/
na gloria t risu dicũt peccata sua: q̃s est signũ
magne indispositionis. Debetis ergo accedere
ad confessionẽ cum maxima humilitate: vt in/
quit Aug. in omelia. sup ꝑmã canonicã Jobã
nis: t in libro de ẽmitate. ca. Lin lib. de verbis
dñi Fmõe. xij. Quia vt scriptũ est in. ẽcclesiastico
rum. de pe. di. j. Sine hũilitate alicui ventã spera
re nõ licet. Contra quod faciũt multi qui tumidi
ad cõfessionẽ magis ad se laudãdũ q̃s ad accu/
sationẽ dicebat. Dico meã culpã de oibus pciis
meis: ego tamẽ sum bona mulier: libẽter facio
opa pietatis ꝛc. Uidẽs aũt ꝓfessor q⁹ nihil aliꝰ
dicebat nisi suas laudes: dixit ei. Ethic male cõ
tenta de oibus bonis que fecisti. Illa vo que
aliquãtulũ surda erat respõdit. Dñe ita. Tũc cõ
fessor: sine aliqua absolutiõe eam dimittẽs ait.
Ite ergo t dicite vnũ pater noster ꝓ penitentia.
Alij pompaticis vestibus ornati tam viri q̃ mu
lieres vadũt ad cõfessiões sicut ad nuptias.
O nefandũ facinus: o magna demẽtia: o stulti
cia imensa. Si em̄ mulier offendisset virũ suum
maxime in turpibꝫ volẽs ab eo indulgentiã im
petrare: p certo oculis ad terrã deiectis veniã po/
stularet. Tu ergo aia que es sponsa xpi despon
sata illi per fidẽ. Osee. ij. Et fornicata es cũ ama
toribus multis Hiere. iij. debes cum maxima
humilitate t multis lachrymis si fieri posset co
ram vicario xpi te ꝓsternere devote: iuxta illud
Eccl̃i. iij. Ante sacerdotẽ humilia aiam tuam: q̃
cor contritũ t hũiliatũ deus nõ despicit Psal.
l. t ca. sacrificiũ. t ca. in actiõe. de pe. di. j. et cor/
gia vel chorda ad collũ apposita. Uel saltẽ cum
maxima reverẽtia dicere cũ David psal. l. Mise
rere mei deus ꝺm magnã misericordiã tuã. Et cũ
publicano Lu. xviij. Deus ꝓpicꝰ esto mihi pec
catori. Et cũ filio prodigo Luc. xv. Pater pec
caui in celũ t coram te: iam nõ sum dignus voca
ri filius tuus: fac me sicut vnũ ex mercenarijs tuis.
Ipe vo benignus t misericors pater noster ecle
stis oia pcã tua tibi dimittet: t diaboli pẽarem
super te seuientẽ auferet. Nam recitat Ecclesiastes
q⁹ fuit vna cõcubina cuiusdã sacerdotis q̃ seip
sum laqueo suspẽdit: de cuius morte illa perterri
ta monasteriũ quoddã intrauit. Quã demõ sep
pe solicitabat ad peccãdũ dicẽs. Cõsenti mihi t
ego faciã te magnã dñam. Illa vo facto signo
crucis vel aspersa aqua bñdicta fugabat diabo
lũ sz statiz reuertebat. Tũc de cõsilio cuiusdã cõ
fessoris quãdo diabol⁹ appebat sibi cepit dice/
re. Ave maria. t statim fugiebat diabol⁹ veluti
si sagitta fuisset ꝑcussus t ꝓpius accedere nõ au
debat: nõ tamẽ eã ex toto relinq̃bat. Tãdẽ cõsul
tum fuit ei vt generalẽ ꝓfessionẽ faceret: ad quã
cũ iret interrogauit eã demõ dicẽs. Quo vadis
Et illa inqt. Uado cõfundere me t ꝛc. Et demõ
dixit. Noli noli hoc facere sz reuertere. Cui illa dixit. Sepi⁹ me cõfudisti nũc aũt cõfitẽdo ꝛc. Ille ve/

re nec manio nec blandicijs valens eas retrahe
relequebat vlqs ad locū cōfessionis sicut mū
nus in acre sup eat volitās. Quę mox vt eos ad
cōfessionē aquitille clamās ⁊ nullis cunctis
miracło patuit ꝙ nō fuchiat dicere Aue maria
sine ꝓfessione ad terram fugandū dēmoniū. Vnde
enim dicta virgo ꝙ deuota sui cōfiteantur.

Pars octaua de fructificatione. E

Ales vnde est dictum frequēter cōtin
m git: vel ō: i suma ꝓfessoꝝ .li.q.n.xxxiij
q.lxv. Unde Bleſa. de ales in.q. pre
sume in tractatu de cōfessione ponit
nouē vltimates: ꝙs ille cōsequitur qui frequenter ⁊
deuote cōfitet. Quibus vltimatis primo recitan
alias nouē subiūgemus. Prima vltimas dicit
cognitionis ꝙs pen. Nā vt sup dictū est cōfessor
tenet instruere cōfitentē: atq; ostendere quantū
pēt peccatoꝝ qualitatē. quando. s. aliquod pec
cātū est mortale: ⁊ quādo veniale. Et licet cōse
quēti ille qui septies sua pcta cōfitet: clarius ea
cognoscat. Et maxime quādo diuersis cōfessoribus
cadet pcta cōfitet. Quia sepe qđ nescit vn⁹
aut forte no ita bene ō docet supplet alt⁹. Ité p
ter actum humiliatus quē facit cōfitēs: deus
illuminat eius intellectū ad cognitionē suoꝝ
delictoꝝ: ita vt cum ꝓpheta dicere possit. Pſ. l.
Iniquitatē meā ego cognosco ⁊c. Et iō dicitur
Apoc. iij. Collirio vnge oculos tuos vt videas
Collirū cū quod et quādā aqua ⁊ puluere cō
fiat: ⁊ purgat humores oculoꝝ: significat con
fessionē ꝙ quā puluere cōsideratiōis peccatoꝝ:
⁊ aqua lachrymose cōpunctiōis intellectus illu
minat. Un Job xl. dicebat oculus illuminatus.
Abq; te audiui ⁊ vidi. F

Ecūda vltimas dicit sanctificatōis. Uereci
o dia cū cum qua ḡa pcta sua cōfitet: est
quasi palliū ꝓcessū cooperies pectm. Un
Ambro. in li. de sancto Joseph dicit. Plurimū
suffragat verecūda cōfessio. Et pena quā defen
sione vitare nō possumus: pudore cōfessionis ex
tinguim⁹: ⁊ Aug. in li. de pnia: ⁊ ponit de pnia
di. i. quē penitet xxv. Qui p vos peccastis per
vos erubescatis. Erubescēna cū ipa ḡtē habet
remissionis. Et qm̄ verecūdia magna est pena:
qui erubescat p ꝑo fit dignus venia: beculle. Et
iō inqt Bleſ. de ales vbi sup: ⁊ beat⁹ Tho. i. iij.
di. xvij. ar. iij. q. v. ꝙ quāto quis plurios cōfitet
⁊ diuersis pl⁹ erubescat. Et iō mag⁹ sibi remitti
tur de pena purgatoꝝ. Tercia vltimas ō: se
curationis. Nā ille qui cōfitet recipit securitatē
mentis ⁊ rōgllitatē ai. vñ Dauid. Pſ. xlj. inqt
In voce exultatiōis ⁊ cōfessionis sonus epulā
tis ō. Esa. lvj. Creauit fructū labioꝝ pacē. Ité
ista hec est: testimoniū ꝓphetie nostre. Et hoc p
bare poteritis per experientiā. Nā qñ ire ad cō

fessionē: videt vobis ꝙ habeatis mōtē magnū
sup hūeros ⁊ marinā grauedinē. Grauis vo qñ
cōfessi estis leues estis ⁊ hilares atq; iocūdi: q̄a
putredinē pcōrum ab aia expulistis. Quarta
vltimas ō: diminutiōis. Nā vt dicit doct. ma
ultimas ō: diminutiōis. Nā vt dicit doct. ma
time Rich. ml. in. iij. di. xvij. Uirtute clauiū ⁊
absolutiōis diminuit de pena purgatorij ptō
pctis ōbita. vñ ō: beatus Tho. vbi ō. ꝙ ḡs possit
tonēs idē pectm confiteri ꝙ tota pena vel maior
pars ei remitteret. Dicat eñ Rich. vbi ō. ar. ij. q.
uij. sm Aug. ⁊ magistrū. ꝙ claues eccl̄ā respectu
eiusdē pctī in nūero habēt efficaciā pl⁹ q̄ semel
imo tonēs quotēs ḡs cōfitet ⁊ absolvit. G

Uinta vltimas dicit intercessiōis. Tene
q tur cū ꝓfessores rogare deū ⁊ intercede
re p illis q̄ eis ꝓfitent. vt inqt beatus Tho.
vbi ō. et p:o bak in. G. ecōtra. de pect. di. j. Si cū
sacerdotes debēt p ḡtēo interpellare: ⁊ eius pec
cata comedere. i. suis pctibus delere atq; consu
mere. Osee. iij. ⁊c. a. ipi sacerdotes. j. q. j. A fortio
ri tenent: ergo animabus sibi creditis ⁊ peccata
sua eis reuelātibus in cōfessiōe. Unde dicat glo
sa in ca. mensurā. G. nō sunt. in verbo quāto plu
ribus. de pect. di. j. Tāto plures obligat ad oīa
dum p se quāto pluribus confitet. Et ideo posset
aliquis tot cōfessoribus confiteri ⁊ omnibus
dicere pctā sua ꝙ oībus eoꝝ liberaret ab oīi
pena. Quapropē sicut leges volūt ꝙ iter duos
discordātes ponant arbitri p pacē reformāda:
ꝓut notat. ff. de arbi. l. j. ita sctā ecclia: imo ꝑ⁹
inter deū ⁊ pcōres posuit arbitros. i. cōfessores
dicēs ipis pcōribus illud Luce. xvij. Ite ostēn
dite vos sacerdotibus. D

Extra vltimas dicit gratie augmentatiōis
r nis. Unde Magister in. iij. dist. xvij. ait.
Quāto magis quis confitet turpitudi
nem criminis tāto facilius cōsequit gratiaꝝ re
missiōis. Itē ut ait Bleſ. de ales vbi sup. Deus
vult propter confessionē purā multiplicat gratiam
suā: ⁊ facit confitentē magis deuotū quanto se
pius confitet. vt etiā inquit beatus Tho. in. iij.
dist. xvij. art. iij. q. v. Quādoq; etiā homo vadit
ad confessionē nō ita bene cōtritus qui cōfiten
do pctā fit cōtritus: vt ait Bleſ. vbi ō. Septi
ma vltimas dicit decoratōis. Quādo eñ hō est
in pctō mortali: ala eius est turpissima ⁊ fedissi
ma: ⁊ facies. i. imago dei existēs in ea est obscu
rata: ita ꝙ dici potest illud Treno. iij. Quō ob
scuratū est aurū: mutatus est color optim⁹. De
nigrata est super carbones facies eoꝝ: ⁊ nō fuit
cognita in platea. s. superne ciuitatis a deo ⁊ ab
angelis per appropiationē ⁊ pristinā dilectionē
Sed p confessionē aīma fit pulchra: dicēte Da
uid psal. xcv. Confessio ⁊ pulchritudo in cōspe
ctu eius ⁊c. Ob qđ habet in ca. ortā. de pect. dist.
iij. que vba exponēs Aug⁹. sup pdicto psal. ait.
Pulchritudinē amas ⁊ esse vis pulcher: confi
tere: qr ꝓfessio ipa est pulchritudo. Fedus erat

cōfiteri vt sis pulcher. Peccator erat: ꝓfitere vt
sis iustus. Et hanc vltimatē cōfessiōis etiam de
mones cōfitētur. Legit enim ꝙ cōfessore quodā
deuoto audiēte in eccl̄ia cōfessiones demon in
ter alios exprecātes stabat ibi in forma pulchri
iuuenis. Qui post multos ꝓfessos ⁊ ipe ad pe
des cōfessoris se ꝓicit: suaq; pcta cōfiteri cepit.
Et tam enormia cōfitebat scelera: ⁊ tam multa:
ꝙ sacerdos admirās ait. Si mille annoꝝ ēes:
nimis esset tarda cōmisisse. Ad qđ ille rndit. Se
nioꝝ suoꝝ qui mille annoꝝ. Tūc sacerdos magis
admirās dixit. Quis es tu. Et ille. Suus demō
qui cum lucifero ceccidi: ⁊ pcta quoꝝ auctor fui
et minima pte ꝓfessum sum. Sed si nō tederet
te libēter oia cōfiterer. Cui sacerdos ait. Quid
tibi est cū ꝓfessione. Rndit demō. Strabā nunc
et opposito mihi ꝓsiderabāq; pcōres cōfitētes: si
eos possem auertere. Et vidi illos sordidos ad
te accedere: ⁊ mūdos recedere: ꝙq; indulgētia
pcōꝝ sit eis data ꝓpter cōfessionē atq; vita eter
na ꝓmissa. Et ideo ⁊ ego ad te veni confiteri: vt
redeā ad illam patriā a qua ceccidi. Tunc sacer
dos ait. O creatura dei: si vis verā pniam age
re de pctō tuo spero deus tibi ignoscturū. Cui
demon. Si rōnabilē mihi penitentiā iniunges
quā possim facere libenter eam suscipiam. Sa
cerdos aūt dixit. Modicam volo tibi impone
re: vt eam possis facere. Vade coram altari: ⁊ ge
nuflexus dicas solum ter. Peccaui dñe misere
re mei. Demō vo ait. Nimis grauis est ista pe
nitentia: ⁊ nō possum eam facere: qr nō possum
me hūiliare: ⁊ his dictis euanuit. Et b̄ recitat Ce
sarius ep̄s in suo dialogo. Eodē quoq; mō re
spōdit mihi alius demon cum eum adiurarem.
Nam ꝓmittēti mihi ꝙ si volebat penitere ō pec
cato suo deus ei parceret: ⁊ ad vitā eternā reuo
caret: ille exclamauit. Nō possum nō possum. I

Crana vltimas ō: cuitatōis: ꝓpter frequē
o tationē eñ cōfessionis melius cuitant
pctā. Cum eñ cogitat ḡs ꝙ si cōmitteret
pctm̄ oportebit postea illud confiteri abstinet a
multo ne subeat verecundiā ꝓfitēdi: iuxta illō
Oratij in epl'a ad q̄ntū. Odерunt peccare mali
formidine pene. R

Ona vltimas ō: gl'ificatōis. Sicut enim
n leges volunt: ꝙ rōnabiliq; obligat⁹ rōne
procurationis vl' administrationis: nō possit
religiōes irrare: nec ad sacros ordines ꝓmoue
ri anteqū rationcinia reddiderit. c. vnico. ō obli.
ad rotiocā. ⁊. l. officiales. C. de epi. ⁊ de. Sic pec
catoꝝ ꝙ malā dispensatiōem vite sue in seruitio
diaboli positus nō potest assumi ad gremium
ecclie: ⁊ ad ordines angelorum nisi prius p cōfes
siones rōcinia reddiderit. Et iō Dauid psalmo
xxx. inquit. Introibo potestas ei⁹ in ꝓfessione q̄si
dicat. Aliter nō est introeundum. L

Ecima vltimas ō: celatōis. Cōfessio enim
o occultat pctm̄ diabolo. Et ita coopit vt

in iudicio de eo qđ cōfessi fuerim⁹ nihil penit⁹
obijcere possit. Et iō psal. xxxj. ait Dauid. Beati
quorū remisse sunt iniquitates ⁊ quoꝝ tecta sūt pcta
Et Hiero. inqt. Quanto magis qđ ꝓfitēdo pcta
sua detegit tanto magis deū tegit. Et hoc patet p
crēplū qđ legit de quadā muliere vidua roma
na magne seritatis: q̄ cū haberet filiū vnicū quē
ꝑmittebat dormire secū nolēs illū ꝓcristare: qa
aliter dicebat se velle inficere. Tandē ex eo ha
buit filiū quē natū occidit: stetitq; p decē ānos
q⁹ nunq̄ illō pctm̄ cōfessa est. Tamē ꝓseuerabat
in suis bonis opatōibus solitis pergēdo ad eccle
sias ⁊ pdicatiōes ac facēdo elemosynas. Qđ vi
dens diabol⁹ timuit ne aliqn ꝓficeret. vñ assū
pta forma cuiusdā pulchri iuuenis perrexit ad
manēdū cū sūmo pōtifice. A quo cū multū dili
geret ꝓpter diligēs seruitiū semel loquēte papa
cū cardinalibus de sanctitate pdicte mulieris: erat
eñ magne fame: dēmō accusauit eā de crimine
predicto: vnde citata fuit ad curiā vbi hoc verū
esse punirer. Cū ergo venisset ad papā audiēs
se accusari de pdicto crimine timuit valde. Tan
dē postulauit tēpus rndēdi dicēs ꝙ volebat ac
cusatoꝝ suū punire ō infamia sibi ꝓposita si nō
posset accusationē suā ꝓbare. Interim aūt dicta
mulier precepit cū magna cōritōe ⁊ lachrymis ad
quēdā penitētiariū pape ⁊ ꝓfessa est. gacta ergo
pnia iuit ad curiā cum parentibus ⁊ amicis suis
Tūc papa dixit illi demoni q̄ erat in forma iu
venis. Ecce mulier quā accusasti. Qui rndit. Nō
est illa. Nec eñ est bona ⁊ sctā mulier. Cū ergo
papa vellet facere illū apphendi ꝓpter calumniā
factā mulieri pdicte ipse diabol⁹ fracto palatij
tecto subito disparuit: et statim ceccidit cadauer
mortuū in medio dom⁹. O sctā cōfessio qūo es
magne virtutis. Cū q̄ oēs qui aderāt obstupesce
rēt. illa mulier videns hoc mirabile suū patrē co
ram oībus manifestauit rogās papā vt ꝑ mi
raculū pdicari faceret populo ad cōmendatiōē
confessiōis. Que mulier accepta etiā alia penitē
tia a papa postea scrissime vixit. Aliud etiā mi
raculū legit de quodā bono confessore q̄ mul
tas audiebat cōfessiones. Cū aūt semel trāsiret p
quādā terrā obuiauit illi demoniac⁹: p cui⁹ os
demō loquēs ait ei. Tu multas audis ꝓfessiones
sed p certo scias ꝙ multi ⁊ multe sunt nō bene cō
fitētes. Et hoc hodie videbis p experientiā. Nā ta
lis dña q̄ multotiēs in āno tibi cōfitet hodie ve
niet ad te vt scias ꝙ nō plene ⁊ integre ꝓfitet: in
reditu suo cū trānsibit pontē ego eā in fluuiū pq
eā ⁊ necabo: ⁊ sic aiam ei⁹ habebo. Factū ē aūt
vt ipa mulier cadē die ad eū veniret confiteret
Cui cōfessor ait. Bona mulier cauete vob ne ali
quid dimittatis de pctis vestris. Cui illa rndit.
Nihil obmitto dñe. Tūc cōfessor cepit ei narra
re p ordinē oia q̄ audierat a demōe. Quibus au
dit⁹ illa stupefacta ceccidit ad pedes cōfessoris ⁊
dictis illa stupefacta ceccidit ad pedes cōfessoris ⁊
eū timore magno ⁊ lachrymis acerua peniē cō

ffla est: dantq; quoddã parũ horribile in quo fuerat longo tẽpore: nec vnq; prẽ verecũdia de illo fuerat cõfessa. Tunc sacerdos dixit illi. Ereq; pars cõfessa ẽsto sine timore ponẽ transite. Qđ ipa fecit & sine lesiõe trãsiuit. Facũ est autẽ cum transiret postea quadã die ille demoniacus per candẽ viam: dictus cõfessor interrogauit demonem dicẽs. Quid fecisti ô tali dña quã submergere volebas. Tũc demon iratus cepit exclamare dicẽs. O traditor: tu me decepisti: tu mihi illã pparasti. Illã em dñam perdidi pẽ cõfessionẽ: nec eã mõ cognosco: nec vbi sit nescio. Aliud etiã exẽplũ legit de sancto Augustino. s. q; dũ semel quodã sero staret sup ianuã ecclie vidit demonem nigerrimũ in specie horribilis gigãtis intrãseuntẽ qui habebat librũ maximũ sup humeros suos. Quẽ coniurãs sanct⁹ Augustin⁹ interrogauit quid esset in illo libro. Et rndit demon q; in eo scripta erãt pcã hoim. Tunc sanctus Augustin⁹ ait. Respice si est aliq̃d de me. Demon aũt statim & in ictu oculi aperuit librũ: inuenitq; de eo scriptũ q; semel oblitus fuerat dicere cõpletorũ et aliqua negligẽtia sua. Tũc sctũs Augustin⁹ pcepit demoni ne inde recederet quousq; ipe reuerterer. Et intrãs ecclĩam cõfessus est defectũ suũ & dixit cõpletorũ. Deinde reuersus ad locũ vbi erat demon dixit ei rursus vt ẽret si aliq̃d de ipo erat scriptũ in libro illo. Demon autẽ sepius revolutis librũ nũq; inuenit aliq̃d nec illõ qđ prius scriptũ fuerat: quia erat p confessionẽ cancellatũ. De quo demõ cõturbatus recessit confusus. Legit q̃z de quodã clerico vite sceleratissime: qui tandẽ inuidia & pcuratione diaboli ceciderit in fornicationẽ. Quẽ diabolus postea assumpta forma humana accusauit coram suo episcopo. Et statuto tẽpore pbationis ipe demõ attulit chartã coram iudice petẽtẽ locũ tẽpus & psonas cũ quibo peccauerat. Sz quia ille clericus post accusationẽ cõfessus fuerat sua pcã: volẽs demõ iudicã ostẽdere predictã chartam inuenit oia delera que pius in ea fuerãt scripta. & sic confusus euanuit. Undecima vtilitas dicit sanatiõis. Infirmitas em corporalis sepe aggrauat ex grauedine peri: iuxta illud Psal. Iniquitates mee supergresse sũt caput meũ: & sicut onus graue grauate sũt sup me. Ire pctõr infirmus timore inferni cruciat & mortẽ timet. sed per confessionẽ a putredine & grauedine peri erone⁹ratus letus efficit. & cõsequẽter animus gaudẽs erit & floridã facit: spũs autẽ contristis exiccat ossa. Prouerb. xvij. Insup deus sepe immittit infirmitates pter pcm: dicente Bug. ecta mater ecclia in ca. cũ infirmitas. de peñ. & re. vbi ait. Cũ infirmitas corporalis nõnunq; ex peccatis euenit: dicẽte dño languido quem sanauerat. Jam & amplius noli peccare: ne deterius aliquid tibi cõtingat &c. Et ideo p confessionẽs sublato pcõ recedit ipa infirmitas: quia remota causa remouet effectus. q. Pbili. & ij. de gña. & c. cum cessante. de appel. Et ꝓ hoc sanata aia sanat etiã corpus: vt dr. in. d. c. cũ infirmitas. Et pdicta vitalis pbatyno stupẽdo pdigio qđ bis i cronicis ordinis nris. Ubi dr: q; Parisius q̃dã clericus lubricus & dissolut⁹. scia cõ pclaro incurrit grauissimã infirmitatẽ. Tũc socij a⁹ ad ꝓfessionẽ illũ inducere conabant: & ad recipiẽdũ eucharistie sacramẽtũ. Ille ꝓ o aio idurato recusabat. Uidẽtes aũt socij illũ ad finẽ appropinq̃re miserunt p quodã deuoto fratre nostro: vt ipũ induceret ad penitentiã. Qui statim venit. Et cũ illũ horrore ad cõfessionẽ: ab ipso infirmo desperato repulsus est cũ iniuria. Qui reuersus ad monasteriũ cepit frequẽter orare ante crucifixum pro illo desperato. Cuius sancti fratris merito deus misericors illi infirmo hanc visionẽ. Uidit em iuxta lectũ suũ aptũ quendã pureũ magnũ. Et de puteo ipo velociter ascẽdere draconẽ horribilẽ cũ flãma sulphurea: q̃ ore apto videbat velle illũ infirmũ deuorare. Tũc infirmus ipse timore mortis pcussus: versusq; celũ oculos erigẽs vidit in aere dñm Jesum veluti cruci affixum. Et pdictũ fratrem ad pedes eius orãtẽ: vtpote infirmi desperati & a diabolo decepti dignarek miseri. Cui dño rndebat di. Ueniat ad cõfessionem: & nõ negabo ei veniam. Qđ ille infirmus audiẽs: & ad seipsum rediens disparẽte visione dulcorat⁹ interius: misit pro dicto fratre: cui q; plenarie confessus est: veniã cum lachrymis petens de iniurijs ei dict⁹. Statimq; facta cõfessione cõualescens: ordinem nostrum ingressus est: cui⁹ vita in ordine extitit celebris & famosa. Et quo miraculo patuit: q; pervirtutem sancte cõfessionis non tm curatur anima ab oibus infirmitatibus spiritualibus: sz etiam q̃q; corpus sanat ab egritudinibus suis mortalibus: & medicina corporea incurabilibus. ¶

Undecima vtilitas dr debellatiõis siue
d supatiõis: & ꝓfusiõis demonũ. Sic em ꝓfessio lentificat angelos: & eis ac deo est valde grata: ꝑm Aug. in. viij. li. confessionum. Ira valde ꝓtristat demones & eos cõturbat ac psequitur: ꝑm eundem Aug. in lib. de peni. Et ideo nollent. q; aliquis cõfiteret. Nã ꝓfiteri potest dicta illud psalmiste. Uox tonitrui tui i rota. Et ad hoc habet exẽplũ in cronicis ordinis nris vbi dicit. q; cũ q̃dã miles esset infirmus ad mortẽ multi corui supra domũ eius venerũt & oẽs qui ei⁹ domũ visitãdi gra intrare volebãt impediebãt insurgẽtes cõtra eos. Qđ videns filius eius nũciauit patri. Qui statz fecit ad se vocari gardianuz nostri loci. Cum aũt dictus gardian⁹ intrare vellet domũ: corui rostris & alis ei resistebãt. Qđ cernens gardianus signo crucis se munivit: & sic intrauit ac miles ille cõfessus est. Et cõfessione expleta: nec vnus quidem ex coruis

uis ibi remansit. Aliud etiã mirabile exemplũ recitat Jacobus de vitriaco dicens: q; quidam habẽs multa peccata nũq; cõfessus est ea. Tãdem infirmatus est ad mortem. Timens autẽ dyabolus ne sacerdoti cõfiteretur perrexit ad eum in specie sui parochiani sacerdotis ecclesiastici: vt sibi cõfiterek. Unde ipe credẽs illum esse suũ parochianũ annuit eius exhortationi & cõfessus est ei cui⁹ magna cordis cõtritõe oia peccata sua. Quo facto dixit dyabolus. Frater ista sunt grauia peccata: et ideo ego tibi inuigo ne alteri vnq; ipsa cõfitearis: q; inde multa scandala possent oriri. Deinde ipe demon recessit: & ille defunct⁹ est. Statimq; venerũt demones dicẽtes angelis. Noster est: q; nunq; cõfessus fuit. Angeli ꝓ o dicebãt. Nõ q; cõfessio eum valuit: nã credens ꝓfiteri parochiano suo cõtritionẽ habuit: & pcã sua dixit. Tandẽ deuidicauit aiam eius redire ad corpus: & iterũ cõfiteri peccata sua sacerdoti. Qđ & factũ est. Et sic obdormiuit in dño. Aliud q̃z exẽplũ recitat Lesarius dicẽs: q; fuit Parisius q̃dã magn⁹ theologie magister & pdicator qui semel in camera sua in qua erat vidit dyabolũ quẽ adiurauit vt sibi diceret quid esset illud qđ plus inter boies noceret demonijs. Cui ille rndit. Nihil nobis tantũ nocet: nec cãtũ enervat vires nras: quãtũ pura ꝓfessio. Quãdo enim homo est in peccato mortali: oia mẽbra eius sunt a nobis ligata: ne faciat bonũ. Cum vero cõfitetur peccata sua: statim remanet liber: & habilis ab omne bonũ faciendum & de manibus nris liberat. ¶¶¶

Uia autẽ nos oẽs habem⁹ cõtinue pugnare cum malignis spiritibus: vt testatur Paul⁹ ad Epbe. vj. Voluit deus facere more boni regis. Nam ꝓter iminẽs periculũ qđ cõtingit in bello vbi q̃q; eque bene occidit: vel vulnerari pt dñs sicut subditus: q; sagitta ira ꝓfertur carnes regias sicut rusticanas: ipse prudẽs rex ante belli ingressuz cõsuevit ordinare duces: & viceducẽ: vt si ꝓthigat ducẽ vulnerari vel mori: nõ pereat exercit⁹ regenis penuria. Similit̃ ecclesi nobis quotidie vita ẽ militia sup terrã. Job. vij. dedit deus ducẽ nos in ꝑlio dirigentẽ contra dyabolũ & vicia. s. suã gram a qua nobis ꝓpe nit subsidiũ & auxiliũ contra hostes nros quos semp vincamus q̃diu tales duxeriger in nobis. Cognoscẽs autẽ ipe dño deus q; talis dux pot nobis deficere ꝓter alicui⁹ sagitte peccati mortalis vulnerationẽ qua diuina gra puatur aia. ordinauit nobis viceducẽ: ne in pcõ nro cõprehensi a dyabolo eternal̃ trucidemur. Et hic vicedux est pura cõfessio qua nos succũbẽtes hostibus nris: ex pdicte diuie gre: si ad ei⁹ remediũ curram⁹ sublevamur: & vincam⁹. Cuius figura hr̃ Judi. j. vbi legit: q; mortuo Josue & sepulto in sumitate mõtis ephraim: filij israel timuerũt valde eo q; fuerat bellicorũ dux: & instabat contra eos Lanance⁹ cũ exercitu suo. Sed cõsulẽtes filij israel deũ quis deberet esse eorũ dux cõtra hostes: respõsũ habuerũt q; Judas esset dux exercitus: quia de⁹ traderet terrã inimicos in manu eius. Unde ipe Judas sumpto secũ Simone fratre suo debellauit Lananeũ: & obtinuerũt filij israel quietem & regnũ eius. Josue em q; interpretat salus: significat granã dei in qua tota salus nostra cõsistit dicẽte Paulo. j. ad Cor. xv. Gratia dei sum id qđ sum. Sed dicat intrdũ iste dux in sumitate mõtis ephraim: q; interpretat frugifer. q; cũ pervenit ad sumitatẽ & supplicationem ꝓsperorũ p affectũ gratie dei dicat in nobis: & pdicto tali duce pdimus etiã ꝑsidiũ & auxiliatorũ diuinũ. Ũallati ab exercitu Lananei. id est demonis repentinã devastationem in periculo interitus & captiuitatis infernalis. Debem⁹ igit stagim cõsulere deũ & audiem⁹ ipm dicẽte. Judas sit dux vester: q; interpretat cõfessio. Ille em pro bus & bon⁹ dux assũpto secũ Simõe fratre suo: q; interpretat ponẽs tristitiã: & significat cõtritõem fugabit Lananeũ. i. diabolũ: & exercitũ eius. i. pcã & regnũ de quo ipe demon egressus est. s. celũ obtinebit. Et ideo David ꝓphetabat victoriã de inimicis suis mediãte tali duce dicẽte Psal. lix. Juda dux meus &c. In figurã q̃z buius. j. Machab. v. dicit. Debellabat Judas filios Esau. Alia etiã figura habet eiusdẽ li. vij. c. vbi dicit: q; cũ Judas machabe⁹ expugnare gẽtes Demetrij & duxaret exercitũ illi⁹. Demetrius furore repletus misit nichanorẽ cũ exercitu suo cũ hoc mãdato: vt Judã ligatũ sibi ꝓsentaret. Uenit ergo nichanor contra Judã: sed ipe Judas aliose aggressus est ipz nichanorẽ & exercitũ illi⁹ ac obtinuit victoriã: & fugato exercitu cepit nichanorẽ & occidit illũ. Per demetriũ em q; intelligitur nimiũ plequẽs: significat diabol⁹ pessimus terribilis humani gnis. Cui⁹ gẽtes. i. ẽptationes: filij israel. i. fideles xpiani: mediãte duce Juda. i. confessione pura: expugnat & devastat eius exercitũ. i. suggestionẽ prauã atq; domiationẽ malignaz. Qđ ipe diabol⁹ valde molestẽ sustinet. & ideo omni conatu studet qđ amisit recuperare. Und quãdo vno genere peri vincere nõ potest: ad aliud statim habet recursum: dicẽte Gregorio in moral. Antiqu⁹ hostis ex ꝓprio certamine dũ se succũbere considerat ad alia ẽptationũ bella festinat. Intuek etiã vnuscuiusq; mores cui vitio sint ꝓpinqui: et illa ponit ãte faciem ad que eum sperat inclinare metẽ. Nec ille. Et Leo papa in sermone octaue nativitatis dñi ait. Nõ desinit hostis ãtiquus ẽmitigurijs se in ãgelũ lucis deceptionũ laqueos vbiq; protendere: et ex quoq; modo fidẽ credẽtiũ corrupar instare. Nouit cui adhibeat est⁹ cupiditatis: cui illecebras gule ingerat: cui apponat iactantiã luxurie: cui infundat vir⁹ inuidie. Nouit quẽ merore cõfundat: quẽ fallat gaudio: quem inani oppri-
mat ber: quẽ fallat gaudio: quem inani oppri-

qui admiratõe seducat. Oim discurit cõsuetu/
dines: vinlat curas: scrutat affectus: z ibi cau/
sas querit nocẽdi vbi quẽq; viderit studiosius
occupari. Dabet enim multos ex eis quos tena/
cius obligauit speos ambas suis: quorũ ad
alios decapiẽdos ingenia vtitur z verbis. hec
ille. Eap̃opẽ dicit i pdicta figura q̃ milite nicha
nore cum ereatu suo vt cõp̃ehẽderet Judam.
Nichanor enim interpretatur statura lucida: z signi
ficat pulchritudinẽ rerũ mundanarũ z speciẽ
delectabiliũ: quã obiciat fidelibus vt eos auertat
a penitentia faciẽda. Et ideo dicit q̃ solũ quere
bat apprehẽdere Judã: id est impedire confessio/
nẽ purã. Sed ip̃e Judas capit eũ z occidit atq;
eretarũ eius in fugã cõuertit. Quia diabolũ cũ
eibus virtutis vera cõfessio p̃sternit: z ip̃so bie/
rusalẽ pacẽ reddit. i. consciẽtie trãquillitatẽ. Un
Aug⁹ in libro de peñ. de ipa pnia loquẽs ait⁹
pars est confessio: air. Languores sanat: leprosos
curat: mortuos suscitat: sanitatẽ auget: grãm
conseruat: claudis gressum: surdis auditũ: cecis
restituit visum. vitia fugat: fructus exoptat: mẽ/
tem munit z roborat zc. Et tunc verificat illud
Psalmi. cxiij. Facta est iudea sanctificatio eius
Et ideo oibus fidelibus dico cũ Psalmista. Per
sequimi z comprehẽdite eos demones p cõfessi/
onẽ. Post q̃s enim latrones latere non possunt z
sunt discoperti z nori nequaq̃ amplius ibi re
dount. nam enim suspendi z ideo longe fugiunt.
Spiritualr autẽ demones sunt vocati latrones
qui per peccãta animã ingrediẽtes eam oim virtu
tum gloria expoliãt. Sed si per confessionẽ ma
nifestent inde effugiunt nec audẽt ad eã accedẽ
re. Cuius figura habet. xiij. Regũ. vj. vbi legit⁹
q̃ post q̃s Heliseus ostẽdit latrunculos Syrie
regi Hierusalẽ fugientes inde: non fuerũt post/
modũ ausi amplius reuerti in Samariã cui pri/
mo tantũ erãt infesti. Tertiadecima vtilitas
confessionis dicit placatiõis. Hoc enim est bonus
ac singulare remediũ ad placandũ iram prince/
pis furorem in cui⁹ potestate sum⁹ magna hu/
miliatio. Un aliqui consueuerũt gladiũ nudũ
punctã manu tenere: z genua flectentes coram p̃n/
cipe reos se mortis damnare z petere misericor/
diã. Tunc enim si princeps ille esset durior ferro
rãta humilitate flecteret. quia vt ait sapiẽs Pro
uerb. xv. Sermo mollis frangit iram. Et ideo
nos qui aliquãdo in cõspectu turbauim⁹ diuinam
maiestatẽ per peccãta q̃ effecti sumus filij pditio/
nis z digni sententia capitali nec possum⁹ effuge
re manus eius: quia vbiq; est z in omni loco nos
deprehendere potest. Unde illi ait pphã. psal. cxxxviij
Quo ibo a spũ tuo: aut quo a facie tua fugiam.
Nullũ aliud remediũ melius habem⁹ q̃s recog/
niam. Bñ enim Aug. sup psal. lxxxiij. Non est quo
fugiae a deo irato nisi ad deum placatũ. Figura
huius habet q̃. Regũ. xxiij. vbi legit⁹ q̃ cũ
Dauid vidisset angelũ tenentẽ gladiũ in manu
z interficientẽ populũ: flexis genibus clamauit.
Dñe ego sum q̃ peccaui: ego qui iniquẽ egi. Et
statim angelus depositio gladio ferire cessauit.
Sic igit z nos clamem⁹ ad dñm denudando
pectora nostra per puram confessionẽ: z ip̃e deus de
ponet iram suã z nobis cũ placabit. Nullũ autẽ
aliud est remediũ euadendi: nã q̃ se occultat ab
eo magis patebit. Et qui p confessionẽ manifes/
tat pectã sua ea occultat. Et ideo inquit Ebrẽ.
in quodã sermone. Peccatorũ indulgentia instãti cõ
fessione mercatur. Quid horres fateri q̃d libẽter
ac p̃mpte cõmisisti. Cur ?funderis dicere q̃d
nõ es cõfusus p̃petrare. Cur vereris deo indica
re q̃d veritus nõ es eo p̃sente cõmittere. An pu/
tas cũ cõmissa nescire nisi a nobis ?fiẽdo que
cõmisim⁹ agnoscat. Deus ẽ cõfiteri nolle q̃s le/
gem cõtemnere. Minuite confitendo z viuunt: so
mite obturando z pereunt. Quartadecima
vtilitas dicit bonoratiõis. Narrat Frontinus
hystoriograph⁹ q̃ romani cũ aliquis princeps
honorabilẽ victoriã de hostibus reportasset: po/
nebãt eũ i curru valde adornato z laureatũ de
ducebãt p ciuitatẽ. z hoc appellabãt triũphũ: et
ille semp a p̃fato romano erat honorat⁹. Spũa/
liter aũt dico q̃ inter oĩa victorias z ptuosas
operationes q̃b⁹ hõ meretur a deo honorari est ipa cõ
fessio fidelis z vera. Nã p ipam hõ deuincat dia
bolũ. de quo Job. xli. dicit. Nõ est p̃ssa super ter/
ram que cõparet ei q̃ factus est vt nullũ timeret.
Unde cõfitẽs est magis victoriosus q̃s vnq̃s fue
rit Cesar vel Scipio affricanus. Itẽ cõfessio est
dux oim aliarũ virtuosarũ operationũ. Nã demo
nes ieiunia oratio ieiunium lectio z pegrinatio z cetera opa
meritoria que fiũt a nobis nõ possũt nec audẽt
ad diuinã maiestatẽ accedere confessione preter/
missa. Ubi igit est vera cõfessio ibi est vera sal⁹.
Ipa vo deficiẽte oĩa virtutes deficiũt: sed ipsa
precedente oĩes virtutes sequũtur. Cui⁹ figura
habet Exo. xiiij. addit' his que narrat magister
hystoriar. Nam cũ filij israel exeũtes ẽ egypto
venissent ad mare rubrũ nõ audebãt mare ire
re quãtũcũq; sentirẽt post se pharaonẽ venientes
cũ magno exercitu quouscq; tribus Juda primo
est illõ ingressa. Sed ipsa tribu precedente secute
sunt eã oĩes alie. Et per hoc liberatus est p̃fatus
israel submerso ibi pharaone cum suo exercitu.
Et ex hoc tribus Juda meruit regale sceptrum
Et hoc est q̃d inquit Dauid psal. cxiij. In exitu
israel de egypto: domus Jacob de populo bar
baro. Facta est Judea sanctificatio eius zc. quod
dicit p̃ter illud quod tũc fecit ipa trib⁹ Juda.
De quo regali sceptro p̃dixerat Jacob patriar/
cha Gen. xlix. dicẽs. Non auferet sceptrũ de Ju
da zc. Spũaliter enim per tribum Juda intelli/
gitur vtus cõfessionis quã in exitu de peccato et
accessu ad misericordiã dei oportet omnẽ virtutẽ
precedere: nam ipa precunte omnes alie virtutes

sequũt. Et sic diabolo submerso cũ tẽptamẽtis
suis triũphat virtus cõfessionis. Et ideo p̃ ceteris
virtutibus est colenda. vñ Greg. in moraliũ expo
nẽs illud Job. xxxj. Si abscõdi quasi hõ pecca
tum meum: z celaui in sinu meo iniquitatẽ meã: ait. Di
rexi in bono Job: q̃ volũt castitatis cõtinentiã:
mirent integritatẽ iustitie: mirent viscera pieta/
tis. Ego in eo nõ mirabor admirot confessionẽ hu
millimã peccatorũ q̃s tot sublimia virtutũ. Qui
tadecima vtilitas dicit germinatiõis. Tpe enim
hyemali q̃n terra coopta est glacie vt aqe i sup
ficie nõ pot germinare. Et vna est rõ: q̃ radius
solis nõ p̃t terrã attingere ad calefaciendũ aqe
vel glacie impedientes. Et similr cũ ager aie nre
est coopt⁹ glacie culpe vt aqe p̃ctorũ: iuxta illud
psalmi. lxviij. Saluum me fac de⁹ q̃m intrauerũt
aque vsq; ad aiam meã zc. nõ pot p̃ducere fru/
ctus deo placitos: quia nõ pot rad⁹ gratie di/
uine ad illam accedere p̃ter culpe occupatiõem.
Nã gratia z culpa simul in eodem recipi nõ p̃nt
Esaie. xxxix. Iniquitates nostre diuiserũt inter nos
z deũ nostrũ. Et peccata nostra abscõderunt fa
ciẽ suã a nobis. Sed si volum⁹ q̃ ager aie nre
germina bone operationis p̃ducat: necesse est vt p
confessionẽ p̃ius culpã amoueamus. Cuius fi/
gura habetur Gen. j. vbi legitur: q̃ cum terra
operta esset aquis nibil germinabat sed semp
erat inanis z vacua. Sed cõgregatis aquis in
vnum locũ: z arida apparẽte: mox radius solis
eam attingendo subtecta est germinatio her/
be virentis: z pductio diuersor fructuum. Per
aquas enim intelliguntur spiritualiter culpe mor/
talis hominis submergentes in abyssũ eterne
damnationis Apoc. xvij. Aque multe populi m/lti decurrentes ad mortẽ. Quamdiu ergo hu/
iusmodi aque superficiem cordis nostri p affe/
ctum cooperiũt: nullatenus valent bone cogita/
tionis germen producere: et per cõsequens nec
dare fructũ. Sz cõgregatis huiusmodi aquis
id est peccatis z culpis invnum coram ?fessore
perveram z integram cõfessionem: apparet ari
da idest anima pura apta z pata ad germinã/
dum: quia radius diuine gratie statim descen/
dit p̃hibente remoto. Et tunc ipsa aia p̃ducit
ieiunia orationes elemosynas: z cetera opa me
ritoria circa q̃ prius sterilis existebat: et verificat
illud psalmi. lxxxiiij. Dñs dabit benignitatẽ: et
terra nra dabit fructũ suũ. Extirpãda g̃ sunt vi
cia p cõfessionẽ: vt possint in ea vere vtutes in
seri. Bñ enim Amb. in j. lib. de Charm. Egressus
malicie vtutis opat ingressus. Eod⁹q; studio q̃
crimẽ expellit: innocentia copulat. Sertadecima
vtilitas dicit apparitionis siue cõformatiõis. i.
cum beatis mundissimis. Bñ enim deus Esa. i.
Mundi estote. i. vt in cõspectu meo sitis digni
appere: z mihi ministrare ac cum sanctis meis
habitare z cõuersari. Indecens enim est z vitu/
perosum vbi omnia mũda sunt sordidũ appa
rere. Ille nã q̃s talis vt sedatus mũdicie esset cum
ruboris ab aliorũ cõsortio excluder? Sicut cor
nuus a pauonũ societate. Et liter in curia celes/
tis gratie oĩes mũdi sanctificati. Nullos enim sordi/
dos manere ibi auderet. sedaret enim loca puritis/
ma z mansiones amenas quas facti in pulchritu/
dine habitãt. Numeri. xxiij. Quã pulchra ta
bernacula Jacob. Inde est q̃ sancti ecclesie cum
cõfusione a dño qui ibi accedit imũdam. Esaie
Recedite inquit dño a me. Non appropinque
tis mihi quia immũdi estis. Debem⁹ igit p̃pe
nos ab omni sorde mũdare si cupim⁹ ad consor
tium mũdissimorũ dei seruorũ z ad puritissimã
dei gratiã introire. Cuius figura habet Leuiti/
ci. v. z Numeri. xix. vbi precipit deus: q̃ quicũq;
ex tactu rei immũde efficeret immundus debe
ret purificari antequ aliorũ mundorũ consortio
iungeret. Et notanter dicit ex tactu: quia nõ p̃fi/
luitur quis nisi per tactũ: id est cõsensum rerum
immũdarũ. Unde Aug⁹ in quodã sermone. xxx.
Temptatio quãtũcũq; immũda cor non pol/
luit si ratio non consentit. Hec aute purificatio
fit per confessionẽ per quã oĩa immũdicia ta
liter tollit z cancellat. Nam hoc est diuinitus
ordinatũ vt peccator ipe sua pcta manifestando
declarat taliter q̃ amplius ea non debeat residere:
quia oim peccatorũ suorũ immũdicia in sacco
penitentie silentij per virtutẽ confessionis est con/
clusa. vnde dicit Job. xiij. Signasti quasi a sacco
culo delicta mea z curasti iniquitatẽ meã. Se/
ptimadecima vtilitas dicit qualitatis. i. submer/
sionis eterne. Ladens enim in aqua nõ est in pericu
lo quousq; os eius nõ cooperit aqua. Et ratio
est: quia potest spirare z respirare z sic suffocari
nõ potest. Si aute cooperiat inanitas q̃ spira
tio z respiratio defficiat stanti interiorem calo/
rem: vnde. quia pulmo nõ potest aerẽ calidũ spirã
do emittere z respirãdo aliũ aerem refrigerantem re
cipere z ipm cor refocillare. Et similr cadens in
peccato nõ est in periculo combustionis gehenne
quousq; os habet expeditũ ad cõfessionem. quia
tunc potest spirare per os calidũ aerẽ peccati: et p
respirationẽ attrahere gratiã indulgentie: dicite
Psalmista. Os meũ aperui: attraxi spiritũ. i. z
gratie. Et sic cor z anima refrigeratur z sanatur.
Sed si tantũ supabundet culpa: vt ad cõfessionẽ
os non aperiat: suffocat alia a peccati necessita
te z tradit infernali. Cuius figura habet Exo/
di. xiiij. vbi legit⁹ q̃ egyptij intrãtes mare cooperti
sunt aqua z oĩes suffocati sunt. Per egyptios
enim intelliguntur pctores tenebrosi peccatorũ inue/
terati q̃ intrãtes mare vitiorũ z immergãtes se in
voraginem culpe mortalis: os dausũ ad ?fessio/
nem habent: z ideo moriunt in pctis suis. Si enim os
nõ haberẽt indulgentiã iuuarẽt. Bñ enim Aug⁹
in q̃dã sermone. Infern⁹ est puteus profundissi/
mus q̃ nõ haberet superficiem oris sui nisi os confi/
tentis q̃ nõ haberet sup os suũ nisi os confitentis.
Et ?ideo ?bentis os vsq; aperi i psalmis. Et

nic poterit dicere cur ꝑbeat Ps. Iuuij. Nō ab
liceat me ꝓfūdū neq; vrgeat sup me puretur
eo suū. Deomaocrasia vltras dicit liberatio
nis. Per virtutē eīs sancte ꝓfessionis liberatur
nō a malis gicalis t malis Et iō Eccli.ij. dicit
nō a malis gicalis t malis Et iō Eccli.ij. dicit
Iapsbo. Cōfitebor tibi dōe rex: qm̄ adiuror t ꝓ
tector factus es mihi: t liberasti corp⁹ meū a p
dictione liberasti me a rugientibo ꝓparatis ad
diem. Et de manibo quarentiū aiaz meaz: t de
multis tribulationibo que circūdederunt me.
A ꝑsura flāme que circundedit me: t in medio
ignis nō sum estuat⁹. hec tibi. MDMD

Si aūt secundū: q cōfessio est cursus mi
c sericordie dei ad quā pōt appellare qui
grauatur a diuina iustitia. vñ Ambro.
sup dei imaculati. ait. Cessat diuina vindicta si
cōfessio ꝓcurrat humana. Iustitia eīm dei huic
appellationi libenter t patienter cedit. Quia mise
ricordia superexaltat iudiciū Jacobi. ij. Ob pri
mū. Primo et credulitate. Quia credit in hac
curia cōfessionis pōsse factū suū narranti: nec
tibi adducit q̄ supplicat defectuz alterius: nec testis
q̄ ꝑat petentū sed ei soli in oībus dat fides
Nec tibi locū by illud qđ Job. viij. dicit. Tu de
rupo testimoniū ꝓhibes testimoniū tuū nō est
verū. Secūdo pars et liberatione: q: in hac curia
nō ferunt sententie nisi absolutionis. Nam
etsi homo fuerit sceleratissimus absoluit quasi
latro a q̄ aufert laqueus quē habet ad collū quo
debebat suspendi. Tertio pars et eterna felicita
tis. Nam eīs ille qui venit ad curiā hanc dignus
esset infernali supplicio: nō solum remittitur ei
ipsa pena. Sz etiā remunerat eterno pmio: vt
supra patuit. Et ideo hortat nos Aug. ad peni
tentiā t cōfessionē in li. de cōflictu vicioz. c. iiij.
di. Ecce David adulterio simul t homicidio re
us de inferni fauces misericordia dei descendit
liberatus. Ecce Manasses oium peccatoz ne
phandissimus t impunissimus ac sordidissimus
illecebis oppressissimus et sceleratissimus p pniam redijt
ad vitā. Ecce Magdalena immūdicie fornicatio
nis sordibo inquinata ad fontez pietatis amplia
carnis tergit vestigia lachrymis rigans ablui
mirabiliter. Ecce Petrus negationis sue vinculis
astrictus amarissimis lachrymis ifidelitatis no
dos solvit. Ecce latro obnoxius vni⁹ hore momento vna
q̄ cōfessionis voce ad paradisum de cruce trāsijt
Ecce Saul⁹ ecclesiam dei ꝓsequens: t minas p xpi
nois pmens: t vt ita dicerim martyz cruore se
rat⁹ ri. Qui aūt ꝓfessionis liberet bō a malis
reatibo t a minis gicalis pcz p miraculū quod
refert Beda⁹ in dyalogo suo dicēs q̄ in curia
ad pangtaci deuenerat diuinas sibi acquirere
voluit diabolo pauire. Unde accedēs ad q̄n
dā aurifice dixit ad domū suā venire mereatos

rem: q plurima vasa aurea t argentea emere ve
nerat. Eapropter vt illuc vasa sua vēdibilia fer
rent instanter rogauit. Ob̄ ille credēs statim vasa
multa nō parui valoris sacculo reposita ad do
mū illius portauit. Qui vt domū ingressus est
ab eo fuit interfect⁹: t adiutorio sororis huc cor
pus defuncti in frusta cōcisum in doacā piscū
est. Sed cū rumor occisionis auianio fuisset sen
situs cōfracte fūr foreis t ipe iuuenis homicida
cū sororis captus ac iudici traditus tormēntisq; af
fectus: post delicta cōfessionē iudicat⁹ ad ignem
cū illa. Puella q̄ videns se ad mortē duci dixit
illa. Puella q̄ videns se ad mortē duci dixit
fratri suo. Ecce frater q̄ vt te iuuarē ne pereo sic
recū pereo cū nichil bonū ante cogitassem. Nunc
ergo audi cōsiliū meū. Si corpa perdim⁹ iusti
cia dicāt: alio saltē p confessionē saluare stu
deamus. Cui frater despatus ait. Ne mihi loq̄
ris de hoc. Quid eīm valet cōfessio vel penitētia
in hora ista. Nolo cōfiteri. Puella aūt cor de cō
trito ꝓfessionē fecit accersito sacerdote: atq; deo
aias suā cōmēdauit. Ambo igit sic rogo iponū
tur t ad lignum alligant atq; igni subter cō
accēdit. Et iuuenē impenitētē flāma cōsumpsit
puellā aūt cōfessam ignis cōngere nō potuit:
sed vinculis solis absolutis vt alter Daniel in
flāma illesa pmansit. Quo viso miraculo iudi
ces puellā in dei laudes prumpētē innocētē iu
dicātes ignē exire iusserūt t liberā abire. Rec
tat q̄s idē doctor: aliud miraculū: scz Qđ in argē
tina heretici quidā cōprehēsi timore mortis be
resim suā se abnegare mēticbant. Judex aūt ve
ritatē noscere cupiēs ferro candēti eos ꝓbare vo
luit: vt qui ferrū candēs nō sentiret in ꝟitate ab
negare crederet. Cū igit hereticī oēs manibo ad
ustis ad ignē cōburēdi ducerent quidā ex eoz
dixit. O miser quare sic vis mori. Cui ille rndit
Audiui q̄ serā pniam dē⁹ nō suscipiat. Rndit
aūt fidelis. Nunq̄ pnia sera est apud deū. eīm
confitearis t videbis dementiam eius. Vocato
igit sacerdote dictus hereticī errorē suū ꝓfessus
est t exinde alia pcā sua. Mira res: sicuti con
flrebat sic paulatim manus adusta sanabat t
ꝑfecta confessione nulla adustionis cicatrix appa
ruit. Punitus igit alijs cū iuder t hunc peteret
respōsum est puniri neminē debere nisi ō culpa
cōstiterit. Et manu ipi⁹ cōfessi ꝓducta cū nullus
vestigiū ignis appareret liberat⁹ est. Tātas ergo
cōfessionis vtilitates cōsiderās Aug. in qđā sermone ad heremi. inquit. Cōfiteri o frēs mei t nolli
te differre ad sacram mēsam cōfessionis accedere
festinate: hec est eīm salus animarū: dissipatrix vi
tiorū: restauratrix virtutū: oppugnatrix dēmonū
angelorū tunica: ecclesiaz fiducia. dux: baculus: t
spes ojm fidelium. O scā atq; admirabilis cōfes
sio. Tu obstruis os inferni: t aperis paradisi por
tas. O ꝓfessio vita iustoz: pacis gīa. Tu sola
necessaria es pcōri: t nichilomin⁹ iust⁹ si q̄s re
putat se astringere t frequētare debet: nichil eīm

remanere in iudicio qđ fuerit ꝓ confessionē pur
gatū. hec ille. Et Bern. sup illud Psal. Quid est
tibi mare ꝛc. ait. Dia in cōfessione lauant cōscien
tia mundat: amaritudo tollit: mare i. pcm̄ fu
gatur: tranquillitas redit: spes renouatur: animus
hilarescit. Felix aia cui ista est cōfessio pueniat.
Et ideo bene dicit ꝟba thomasie nri. Cōfitemi
dño qm̄ bonus qm̄ in seculū misericordia eius.
Post eīm vitā hāc nō valet cōfessio. vnde David
in psal. vj. inqt deo. In inferno aūt q̄s confitebit
tibi. Ideo o deuoti rpiani ad sanctā confessionez
accedere festinate: vt grām dei habeatis in hoc
sclo t gliam in futuro. Ad quā ꝛc.

Feria sexta post quartā dñicā i q̄dragesima
de cōfessionis ꝓparatione explicatione: iteratione: t
inductione Sermo. xxxv. Ti

Omnes eiecit de

o templo Job. xj. t in euāgelio occurren
tis feriē. Sapientissimi Solonis phi
losophi est sententia pfectam a fine solūmō cōse
quari. Arest. q̄s. ij. phisi. inquit finis habet ratio
nem optimi t est causa causaz. t in. ij. t. v. Me
tha. dicit finē optimū esse in vnāq̄q re: q: ratio est
cōsert. t in. iij. Topi. inquit. Malo: est finis oi
bus que sunt ad finē. Ideo Cōmentator sup. ij.
Metha. hec oia considerās dicit. Qui destruit
finē destruit oīne bonū. Et ratio est. q: vt inquit
Arest. j. de celor mūdo. t iij. Publico. Vanū est
oīne qđ suū nō attingit finē. Patet hoc p experi
entiam. Nā medicina dicit vana et qua nō sequit
sanitas ꝓpter quā data fuit. Similiter si vnus va
dit centū miliaria vt mille ducatos acquirat ab
aliquo: t post laborem inanis nō acquirat eos
dicet. Jn vanū huc veni qm̄ finē meū non sum
adeptus ꝓpter quem veni. Sic pōt dicere mul
ti euntes ad confessionē vt recipiāt indulgētias
t nō recipiētes ꝓpter eorū imꝑparationē t malā
dispositionē: tales eīm confessio est vana. Ideo
oībus eunti bo ad confitēdū dicit dō⁹ Dñs. vq
Bonas facite vias vestras. Et ego vobis idem
dico: nec si imꝑparati t indispositi accedatis ad
confessionē: dñs Jesus vos ꝓpiet a gratia sua
t expellat: sicut bodie fecit devotēs t ementi
bus in templo. Et ideo in hac fmone ꝓtuor pul
chras faciem⁹ cōsiderationes de confessione. Pri
ma dicet ꝓparationis. Scda explicationis. Tertia
iterationis. Quarta t vltima inductionis.

Pars prima in qua ponit ꝓparatio q̄ debet
fieri cuilibet bone cōfessioni. D

Liendū est fm omnes theologos t do
f ctores q̄ cōfessio debet fieri cū magna
ꝓparatione ita q̄ ante confessionē de
bet quisq; diligēter se ꝓparare t dare
operā vt omia sua peccata ei ad memoriā reuo
centur vt possit illa cōfiteri cū circūstantijs suis
Quod q̄ nō facit est in malo statu. Unō de pēn.

tus oppositū facūt multi q̄ velut bestie ad con-
fessionē accedūt indevoti z ympēditi sine vi-
la cōpunctōe: sine cogitatōe aliqua: aut recor: da
tōe peccator̄ suor̄: z sepius sabbatū sanctū et
peractos vadūt ad confessionē cōfessor: dicētes.
Uis nos audire. In duobus em̄ verbis expedit
mus nos. Q̄ si confessor dicat q̄ paululū expe
ctent dicūt. O: bene stat: bona ē tarda z alia ba-
cent dicūt. O: bene stat: bona ē tarda z alia ba-
demus agere: si nos nūc nō audis amplius in
hoc āno nō cōfitebimur. Aliq̄ stātes āre sacerdo
tem quid dicere debeāt ignorāt: q: sup hoc ante
nō cogitauerūt z dicūt. Dñe interroga nos: ne-
scim⁹ em̄ q̄d dicere debeam⁹. O insensati: si mer
caror: suor̄ q̄ interno: rū rationes em̄i sero diligē-
ter discutit: vt videat quid lucrat⁹ fuit z q̄d per
didit: z hoc facit p pecunia. quāto magis pēr:
didit: z hoc facit p pecunia. quāto magis pēr:
q̄ctā suā examinare z discutere debet p aia
sua que adeo est p̄ciosa q⁹ p ea saluāda dei fili⁹
mortu⁹ est. Ideo dicit Bern̄. in sermone passio-
nis. Cōsidera o homo q̄ nobilis sit aīma tua:
z q̄ grauia fuerint vulnera q̄bus p ea necesse
fuit dñm Jesum vulnerari. P

Ebet igit̄ q̄libet tria cogitare anteqū cō-
d fiteat. Primo receptor̄ a d⁹ beneficio-
rum suā ingratitudinē: quibus accēditur
mens ad diuinū amorē vt faciat confessionem
cum amore. Unde in figura Leuit. vj. precepit
dñs dicens. Ignis semp ardebit in altari meo
qui nutrietur sacerdos. Per ignē vo ardens dile
ctio designat. De quo igne Luce. xij. inquit sal-
uator. Ignē veni mittere in terrā: z q̄d volo nisi
vt ardeat. Per altare vo mens nostra intelligit
que p sacerdotē debet accēdi bonis exhor: tatōi-
bus in cōfessiōe: z p confitentē debet inflāmari
et diuinor̄ beneficior̄ cogitatiōe. Scō ōbet
penitēs cogitare bonor̄ amissor̄ copiositatē.
Ait em̄ Maximian⁹ poeta. Dura satis miseris
memoratio prisca bonor̄. Tertio debet cogi
tare pēr̄ numerositatē z grauedinē. Lui dicit
Dieron. Sato quia malū z amarū est te dere-
liquisse dñm deū tuū. Unde Eccl. xviij. scriptū
est. Ante iudicij. s. cōfessiōis: interroga teipsum
sz cogitādo p̄dicta: z in ⁊spectu dei tuenico. ppi
cationē. Et Dieron. dicit. Uide vias tuas i cō
vallē. i. in mētis humilitate: cōsidera q⁹ bō pra
uus deterior est oī bestia. vij. Ethi. Q

Eād̄a p̄paratio dicit totalitat̄. Nō em̄
c sufficit dicere maiorē partē pēr̄. sed ne
esse est dicere oia ingrātū humana p̄mit
te fragilitas. Un debet pēr̄ dicere illō Ouidij
quot in arbore sidera lucēt. Tot mala sum passus
corpore pulus habet. Ut aūt q̄sq̄ possit recor:
dari de oibus peccatis: nō solū q̄ fecit in anno sz in
toto vita sua: debet nouē cōsiderare. Primo eta
tes infātie: puericie: adolescētie: iuuētutis: se-
nectutis: z etatē decrepitā si est in ea: z videre que
ānos z q̄liber parteo ānī: q: alia pcā fuit i esta
te z alia in hyeme: sic de aliq̄. Scdo ⁊siderat
re z alia in hyeme: sic de aliq̄. Scdo ⁊siderat
statū in quo ē vel fuit. s. virginitat̄: mrimoniū: vel
viduitatis: verū que reḡrunt ad talem stat⁹ ser-
uare. Tertio formā vicior̄ ⁊spicere vel ad
uauere. Tertio formā vicior̄ ⁊spicere vel ad
uitandū: vel sanitatē z hmōi. Quar
to officia: artes z exercitia q̄ fecit. Quinto lo-
cos: ciuitates: cū q̄b⁹ cōuersationē habuit: z in qui-
bus locis. Sexto solēnitates z festa quō fua
uit z q̄d in illis cōmisit. Septimo cōsiderare
debet pcā cordis. Octauo pcā oris. Nō-
no pcā operis. Et sic discurrēdo poterit pcā sua
inuenire. Caueat tamē penitēs ne nimis mo: rose
pcā carnis cogitet. Q: Eccl. xvij. dicit. Qui exige
rit picē inq̄nabit ab ea. Debet q̄z q̄vult diligenter
cōfiteri post q̄z examinauit cōscientiā suam super
septē partis capitalibus discurrere p decē p̄cepta di
uina: z etiā p̄cepta eccl̄ie cōsiderās si illa fuauit
Jē duodecim articl̄os fidei: si pfecte credidit. Et
septē dona spūssancti: si in se illa habuit. Opera
q̄z mifico: dia cor̄palia z spūalia: si perfecit. Si
etiaz sensus cor̄pis bene custodiuit: z si q̄tuor
virtutes cardinales: z tres theologicas: aliasq̄z
mo: rales exercuit. R

Ertia p̄paratio dicit amaricatiōis. De
t qua Hiere. xxxj. dicit. Ponce tibi amari-
tudinē: dirige cor̄ tuū in viā rectā. Quā
amaritudinē David sepenūmēdo dicit in psal. Ru-
giebā a gemitu cordis mei. Et alibi. Fecerūt mi
bi lachr̄yme mee pānes die ac nocte. Talis ama-
ricatio meret veniā. Unō ad hoc applicari pōt
illud Ouidij in p̄mo de ponto. epl'a. v. dicens.
Parcendū est animo mirabile vuln⁹ habēti: ⁊s
in alio sensu dixerit. Dicat ergo q̄libet ante con-
fessionē illō Ouidij i lib. epl'ar̄ epl'a. ij. Deu pa-
tio: tellis vulnera facta meis. Et ploret amarī
sime pcā sua. Lachr̄yme em̄ quodāmō loquū-
tur cū deo z impetrāt veniā: iuxta illud Ouidij
iij. de pōto. epl'a. j. Interdū lachr̄yme ponderā
vocis habēt. O pēr̄tes anteq̄z vadatis ad con-
fessionē ex toto cor̄de lugete pcā vestra: z bon⁹
ac pius saluator cōuertet vobis lachr̄ymas i cō
solationē. Matth. v. Beati q̄ lugent q̄m ipi cō
solabunt. Immo ipe lachr̄yme pariunt quādā
dulcedinē: dicēte Ouidio in. iij. de tristibus. epl'a
viij. Est quedā flere voluptas. Expletur lachr̄y-
mis: egeriturq̄z dolor̄. Ideo Dauid psal. cxxxvj
inquit. Sup flumina babilonis illic sedim⁹ et
fleuim⁹ dū recordaremur tui spō. Babilon aūt
interpretat confessio sm Hiero. z spūaliter pōt
accipi p cōfusiōe que sustinet in cōfessiōe. Et q̄-
bus apparet q⁹ ad cōfessionē accedere debem⁹
cū magnis gemitibus: saltē interioribus sicut face-
ret capitali sentētia dānatus: si posset ad iudicē
suū p venia z mifico: dia ipetrāda accedere: dilā
gēter ei se p̄paret z q̄d dicere ōberet p̄meditaret.

Para scōa in qua querit: nūquid circūstan
tie pcā rū debeāt explicari. S

Ecūdo sciēdū est: q⁹ ad bonā ⁊fessio-
nē nō sufficit ⁊fessio in gñali. puta di
o cēdo: cōmisi oia pcā. vl' dicēdo. cōmi
si pcā luxurie auaritie tē. Sz requi
rit explicatio spēs: vt inq̄t Raym. et Hostiē. in
sūma vt etiaz habet in sūma ⁊fess. li. ij. ti. xxxiij.
q. xxx. Sz b q̄rit nūq̄d sit necē. rū ⁊fiteri in pri
culari circūstantias pcā rū. Et rūdet sm Alex.
de ales in. iiij. pte sūme i tractatu de ⁊fessiōe. Et
Ric. in. iiij. di. xxj. ar. ij. q. v. Et serm̄ Bona. ibi
dez pte. q. ar. q. q. iij. Et bn̄ Tho. in. iij. di. xvj.
q⁹ requirunt in triplici genere circumstātie pcā rū.
Quedā sūt alleuiātes. q̄dā in aliū gen⁹ peri tra-
hentes: z q̄dā aliquo mō aggrauātes. Circūstā
tias alleuiātes ⁊fiteri nō est necē. rū: nec etiā bo
nū nisi ad hō vt sanctificat alicui inq̄sitiōi. vel vt
p̄uideat scādalo z p̄turbatiōi. Utpote si timeat
⁊fessor̄ ē et hō accipe occasiōez ad malū vl' etiā si
in cārū diminuat vt sit i gñe venialis: sic̄ come-
dere carnes in q̄dragesima. p̄ter infirmitatē cuz
alij m̄ gulositate. Nō em̄ dz dicere comedi car-
nes i q̄dragesima cuz sensualitate: q: sic videret
z cēt mortale: sz dz addere q⁹ comedit p̄ter infir-
mitatē. z sic solū remanet pcā sensualitat̄: q̄d
est veniale. al'r vo nō ōbet eas ⁊fiteri sm Alex.
z Bona. vbi. s. Circūstātias vo i aliū gen⁹ tra-
hētes sm p̄dictos doctores nece est ⁊fiteri. vt et
notat i sūma ⁊fess. li. iij. ti. xxxiij. q. lxxx. z cōiter
sunt octo iste circūstātie. Ut etiā ponit Nico. de
ausmo i q̄driga sua li. ij. ti. vij. §. r. Prima est
circūstātia ⁊ditōis rei: vt si q⁹ peccauit cū irro
nali aiali ē pcā bestialitat̄. Si vo cū r̄onali aut
cū v̄gine z ē stupr̄ū: aut cū maritata z ē adulteriū:
z sic d̄ singl̄is. Et iō q̄liter cl̄ericus q⁹ ⁊ditio cōfitentis
seu p̄sone vl' rei cū q̄ cōmissus est pcā inducat
pricipare spēz pcī: ē de necessitate ⁊fessiōis. Scda
circūstātia est modi peccādi. Posset em̄ q⁹ tali
mō peccare q⁹ traheret i aliā spēz: vt si q⁹ cū mu
liere ⁊ naturā peccaret z hmōi. Et sic dicendum
est in peccatis matrimoniū. T

Erta circūstātia ē loci. Nā si pcā fit in
t loco sacro: vl' ad d'tū diuinū ōpandum: i
ducat pricipare spēz pcī q⁹ ō: sacrilegiū
vt no. glo. in. c. j. de pe. dist. v. Un̄ b cāu nō solū
⁊fitendū ē pcā m̄ sed etiā vbi est gestū. U

Uarta circūstātia est tp̄is. Nā q̄n pcā
q mortale fit i festo p̄cepto iducat aliā spēz
pcī. vicz trāsgressionē tercij p̄cepti decā
logi vt dicit Nico. de lyra sup Exo. xx. c. Et tāc
grauio: est trāsgressio: q̄nto festū est solēne⁹. Et
idē est sm aliōs q̄n fuisset cōmissus tpe iciunij
p̄cepti: q: mortale pcā appellat violatio iciu-
nij. ō ⁊sc. di. v. c. nubil. p. dest. Aliq̄ m̄ dicūt q⁹ licet
tale iciuniū nihil p̄sit ad p̄miū ēternale vite eter
ne: valet nihilomin⁹ quo ad obseruationē p̄cepti
ecclie vl' cōfessoris. Cuius opiniōis ē bē. Tho. in.
iij. di. xv. arti. iij. q. j. z Alb. in tractatu de virtu
tibus cardinalibus. X

Tira est numeri. Nā quotiēs q⁹ pecca-
q uit tot diuersa pcā cōmisit. Unde est cō
fitēdū quotiēs q⁹ pcā cōmisit. Quilib
bet em̄ numer⁹ addūctus alteri nūero cōstituit
nouā spēm sm Alb̄m. Si aūt q⁹ non recordat
debet dolere z cōfiteri q⁹ ex p̄cia culpa non pōt
recordari. In hac em̄ oblitiōne nō venisset si se
pius in āno cōfiteri voluisset: vel si de singulis
pcīs mortalibus peculariē mēoriā fecisset. Sicut
faciebat quidā monach⁹ q̄ cōtinue in sinu por-
tabat tabulā in qua notabat oēs defect⁹ quos
cōmittebat. Licet aūt q⁹ non recordet de numero
certo pcōrū suor̄: tamē tenet dicere aliquez
numerū quē verisimiliter existimat posse. vel quā-
to tēpore in pcō p̄seuerauit: vt puta p vnū ānū
vel duos. z q̄s frequēter solet⁹ erat peccare: z hoc
grauia. si semel. vel bis i die aut hebdomada vel
mense. Y

Erta circūstātia est q̄litatis pcī. vt puta
s si pcā est publicū: hoc em̄ casu inducat
aliā spēm pcī: vicz scandalū primi. De
quo saluator Matth. xviij. inq̄t. Ue hoi illi p
quē scandalū venit. Un̄ nō solū debet cōfiteri q⁹
pcā est publicū sed etiā in quo sit publicū siue
in paucis siue in multis. q: vor suo malo exem-
plo offendunt quamuis suū pcā paruū. Debet
ē q⁹ cōfiteri z ⁊fiteri: si cōgr̄at siue existimat q⁹ oc
casiōe sui mali crēpuit sit quisq̄z ad alicuius⁹ mali
siue pcī p̄paratiōnē adductus. Z

Epima est inducio. Nam q̄ cū aliquo
t peccauit z primū suū ad peccādū allexit
vltra p̄ncipale pcā homicidiū spirituā
le cōmisit: multo grauio⁹ cor̄pale. vt dicit Aug⁹.
xxij. q. v. ca. ille q̄. et talis sm Scotū in. iij. di. xv
tenet ad inducēdū illū q̄rū potest ad p̄niam z
orare p eo. nam magis cū leser q̄z si tpalia ei abs
tulisset. ca. sunt plures. vj. q. j. et ideo debet ⁊fiteri
q⁹ induxit seu inducere desiderauit aliū ad pec-
candū. Octaua circūstātia est accidēs. Quā-
doq̄z em̄ cū p̄ncipali pcō accidunt multa alia.
Sepe em̄ vt operet q⁹ aliq⁹ pcā ⁊mittit mul
ta facinora: vbi grā. inꝑonēdo mediatores: vl'
cōducēdo socios vt ei ad pcā auxilient: vel vt
sit peccēr: seu vendo adulatiōibus vel mēdacijs:
vt primū ad peccādū inducat. Uel vrēdo cann̄
lenis: seu vbis alijs inhonestis aut diffamato
rijs. Siue litteras amatorias scribēdo vl' mittēdo
Uel primū odiendo: seu ei iniuriādo vbis aut
factis. Aut de nocte ābulādo: vel arma gerēdo:
Siue infamiā alicui mulieri p̄ter suā frequen
tationē dādo: sicut ml'i faciūt trāsēuntes p q̄sdā
domos sepi⁹ in die nō sine nota ipaz: vel eas se
q̄ndo quocūq⁹ ābulēt. z sic de sil'ibus. Nec em̄
oia debēt cū p̄ncipali cōfiteri. q: sunt circūstāne
in aliud gen⁹ peri trahentes. B

Tnotādū sm Alex. de ales vbi s. q⁹ cir-
c bocsit p̄cepti affirmatiui: non obligat
q⁹ sp̄ ad tas circūstātias cōfitendū: q⁹ loco

ꝛ qꝫ.l.qñ cognoscāt eas ꝑ seꝛl'ꝫ inq̄sitiōēz ꝓfes
sioēs. Dñs sapiēs ꝛ itelligēs dz ꝓiteri eas absq; ꝛ
roꝛe qrēdo agnoscādo vo sutiat ꝓiteri qñ ab
ꝓsis ꝓfessoꝛib⁹ inq̄rāt. si alt dec⁹ cogīcāt. B

Jrcūstātias vero aggrauātes peꝛm: sz
ꝑ ſpēs ñ mutāt: dicāt q̄dā nō ēe necesse
ꝓiteri: mō de bono ꝛ equo. Sēm aūt
vult. Jlsiod. oēs. si arcūstantie sint notabil'r
aggrauātes debent ꝓiteri. Nō em̄ sufficit illi q̄
mille marchas sunt: vl' thesaurū scī marci ra
puit dicere. Ego rapui aliena: q; posset ꝛificari
in duob⁹ solidis vel numis nec sufficit illi qui
alū gladio vulnerauit dicere. pcussi primū: q;
posset ꝛificari i leui pcussiōe matille. Qñ sacer
dos nō posset bñ itelligere q̄mittarē delict: ꝛ sic
de simili. Nec aūt oia p̄dicta rangit Aug. in
c. cōsiderat. de pe. di. v. in. li. de pnia dicēs. Consi
deret q̄libet crimina: in loco i qꝫ i varietate ꝑ
sone: ꝛ q̄li b fecerit cōparatōe: ꝛ i ꝑsⁿ vitaꝫ exercu
tiōe. oportz em̄ penitere formicāre fm excellentiā
sui stat⁹ aut officij: aut fm modū meretricis: et
in mō opis sui: ꝛ q̄liter eu rapuerit dinē suaz pegit.
si in loco sacro aut cui debuit excellētiā fidei: ve
lūt dom⁹ dñoz: ꝛ alioz mlroz. Si i tpe oionis
cōstituto: vt i festiuitatibꝫ scoꝝ: ꝛ tpe ieiunij cō
sideret: ꝛ quātū pseueraūt: ꝛ q̄nto fuerit in ipu
gnatōe: ꝛ peracter secuz q̄z mltiplia actiōe vicij
delectabilr peccauerit. Oīs ista varietas oñdē
da est ꝓ ficēda: ꝛ defīēda. hec ille. Sēm aūt iurī
stas pem̄ aggrauat diuersimode iuxta ꝓnēntiaz
ill⁹ vsus. Quis q̄d vbi p q̄s. q̄ñs cur. quō qñ
Quis: nā ꝑsona ōlinq̄ntis aggrauat delictū. l.
aut facta. §. ꝑsona. ꝛ. l. capitaliū. ff. de penis. ꝛ. l.
presbyter. vbi Jaco. de arc. C. de epis ꝛ de. ꝛ. C.
vbi senatores vl' darissimi cō. l. j. ff. de re mili.
l. q̄. ꝛ. l. nō ois. ꝛ. C. de sū. trī. l. nemo. ꝛ. C. vt ne
mo ad suum ꝓcaniuz. l. j. li. vj. ꝛ ibi Bāb. ar. ꝛ.
xxxij. q. vj. c. idignant. Exēplū etiā aggrauat. ff.
de re mi. l. oē delictū. §. q̄ mane. ꝑsona q̄z in quā
delinq̄t aggrauat. l. aut acta. §. ꝑsona. ff. de pe
nis. ꝛ. l. fi. ff. ō offi. ꝓsi. ꝛ. ff. ad legē pōpeiā ō parri.
q̄li p totū. ꝛ isti. ō iiu. §. atroz. ꝛ. C. de rap. vi. j.
§. sin aūt. ꝛ. ff. de re mili. l. oē delictuz in ꝑn. ꝛ. l.
milites. §. irrueētes miles et. ff. de iiu. l. ꝓcos. §.
fi. ꝛ. xij. q. j. c. j. ꝛ ibi Brch. ꝛ. xxvij. q. j. c. nupciaz.
Quid etiā aggrauat. vt si fiat q̄ius iiuria. dcō. §.
atroz. Ubi enaz. j. loc⁹ aggrauat. dicta. l. aut fa
cta. §. loc⁹. ꝛ. §. cuēs. ꝛ. l. capitaliū. §. ꝛ ob iimici
tias. ff. de penis. ꝛ ō icēdio rui. ꝛ nau. l. q̄ edes. ꝛ
d. §. atroz. ꝛ. C. ō iceſt' nup. l. iij. ꝛ. j. q. j. c. placu
it. ꝛ. q. q. viij. §. libelloz. ꝛ ibi Brchi. Locus q̄z
vulnes' aggrauat. d. §. atroz. ꝛ argumētū. ff. de
feri. l. cadēs i fi. ꝛ extra de homi. c. ꝑsbyteꝛ. ꝛ. ff. de
iniu. l. ꝓcos. §. fi. Per q̄s etiā aggrauat delictū.
reputa et ꝓcoꝛdia mlroz. ff. ad silla. l. exceptiōr.
Quoēs etiā aggrauat iteratū nāq; dlictū ag
grauat. l. iij. C. de epis. audi. ꝛ. ff. ō penis l. si diu
rnus. inglo. ꝛ. l. capitaliū. Et ō b tractat Bal. in

aut. si nouo iure. tin. l. q̄dā q̄. C. de ser. fug. Per
seuerāta q̄z augeꝛ pem̄. l. iij. §. differtur. ff. de re
mi. ꝛ. l. capitaliū. §. solēt. ff. de pe. ꝛ. c. fi. de cōsue.
Luxeꝛ motu em̄ ꝛ cā aggrauat dlictū. ff. de bis
q̄ no. infa. l. ictꝰ fustū. ꝛ ar. ff. mādati. l. pcurato
re. in ꝓncipio. cū ibi nota. ff. de fur. l. vet. ꝛ. C. de
edic. di. adri. tol. l. fi. ꝛ. d. l. aut facta. §. j. ꝛ. ff. ō po
stu. l. ex ea. Quō. s. ꝑ modū loci vel iiurie. d. l. aut
facta. §. nō em̄. ff. de penis. Qñ: nā tēpus aggra
uat. d. l. aut facta. §. tēpꝰ. ff. ō pe. ꝛ ad. l. aq. l. itaq;
ꝛ. ff. ad. l. coꝛ. de sic. l. furē. ꝛ de fur. l. j. ꝛ de effrac.
l. fi. ꝛ de incē. ruī. ꝛ nau. l. j. in fi. Sūr etiā mulre
alie circūstātie aggrauātes q̄ cū p̄dictis ponun
tur a theol. q̄ determinat q̄ pcā nō sunt in gra
uitare ꝛ offensiōe pena. De quo Rich. in. q. dist.
xlij. q. vlt. ꝛ Alex. de ales in. q. ꝓte sūme in tract.
de cōdītiōib⁹ pcī mortalis. ꝛ brūs Tho. j. ij. q.
lxxij. ar. ij. ꝛ in. q. scripto. di. xlij. ar. x. ꝛ in sum.
gētes. lib. iij. c. xxxviij. Et ꝑbat hec vitas ꝑ illō
qō dicit. Ezech. xvj. vbi loquēs de⁹ de pcō hie
rusalē in cōparatōe ad pem̄ sodome ꝛ gomoꝛ
re: ait illi. Sceleratio: a fecisti illis in oib⁹ vijs
tuis. Et saluator Jobis. xix. ait Pylato de pcō
Jude siue ꝓdⁿis iudaici. Qui me tradidit tibi ma
ius pem̄ habet. Mulꝫ ꝙ modis fm p̄dictos
theolo. dicit vnū pem̄ grauⁱ altero. puta igno
rātōe. Oꝛ grauioꝛ est culpa ꝓcedēs ex ignorātia
affectata siue crassa ꝛ supina q̄z ex alia ignoꝛan
tia: fm Bona. in. ij. di. xxij. ar. ij. q. iij. ꝛ Rich. ibi
dē ꝓ oia. ꝛ b. Tho. i q̄stiōib⁹ dispuꝛat⁹ ō malo. q.
de ig̃ōrātia. ar. viij. ꝛ. j. ij. q. lxxvj. ar. iij. ꝛ. iiij. ꝛ Ale
xan. de ales in. ij. ꝓte sūme in tract. de diuisiōib⁹
pcī. Jtē iteratiōe vt ō dicim⁹. vnō Leo papa in
q̄. Jteꝛata iniq̄tas mifico: diā extinauiuit. Si
cut em̄ qñ mēbꝝ semel vel sepⁱ fuit in aliq̄ ꝑte
vulneratū: postea ibidē iterata vulneratio ma
gis ipm̄ ledit q̄z si nūq̄z ibidē fuisset lesum. Jte
ꝛ in vulneratiōe spūali aie est dicēdū. Dignitas
etiā ꝑsone auget vt dicim⁹ delictū. Un̄ Jsid. li.
ij. de sūmo bono inq̄r. Tāto grauius pem̄ esse
cognoscit: q̄nto q̄ peccat maioꝛ bꝝ. ꝛ. xxv. q. j. ca.
nulli fas. Vylan⁹ papa ait. Siq̄dē maioꝛi rea
tu delinq̄t q̄ potioꝛi bonoꝛe fruit ꝛ q̄uioꝛa facit
vitia pcō: sublimitas peccātū. Et l. di. c. quia
tua. Bꝛe. scōs inq̄r. Sicut minoꝛē maioꝛ ꝓcedit
bonoꝛe: ita ꝛ crimine. Un̄. Juue. Oē animi vitiū
tāto cōspectⁿ in se crimē bꝝ q̄nto maioꝛ q̄ peccat
habet. Et ista maioꝛitas attēdit circa mlra. l. in
spēdoꝛe cognitōis inq̄rū q̄s plura cōsideat ꝓ
nētia ad saluandē q̄z alij. Nam talis grauⁱ peccat
fm Tho. j. ij. q. lxxij. ar. x iuxta illō Lu. xij. Ser
uus sciēs voluntatē dñi sui ꝛ nō faciēs plagis va
pulabit mlris. Sup. q̄ Lxx. ōr. Nō sufficer i oib⁹
oia iudicant: sz maioꝛ cognitio fit maioꝛ pene
matia. Jtē q̄s ō: maioꝛ valoꝛe ꝓcedōis ꝛ iste sil'r
q̄uis peccat ꝓ ingratitudinē. q: ingratitudo de
dono vl' bñficio sibi diuinitⁱ collato aggrauat
eⁱ delictū. vñ Jsid. i. li. de sū. bo. ait. Crescat pri

cumul⁹ iuxta ordinē meritoꝛ: ꝛ sepe q̄s mino
ribus ignoscit: maioꝛibꝰ impunit. Et Lxxij. su
per Matth. ōr. Quāto maioꝛa sunt boibus col
lata bñficia: tāto grauioꝛa sunt peccātib⁹ iudi
cia. Jtē est maioꝛ supioꝛitate siue ꝓlatione: iuste
grauⁱ peccat ꝓter scādalū vel imitatiōē alio
rum. Et iō Pbus. j. rhetoꝛ. ait. Qui q̄ peccat ꝑm⁹
vel sol⁹ aut cū pauco grauⁱ peccat. ꝛ rationem
assignat: q: est alqs cā ꝛ exēplū peccādi. vnō ait
Greg. in pasto. Jn exēplū culpa vehemēter tra
hit: qñ ꝑ reuerētia pcōꝛ bonoꝛatur. Et iō. xj. q.
iij. c. peccapue. ōr. q̄ ꝓlati grauⁱ peccāt: q: sub
ditos suos malo exēplo occidūt. Eapꝛopt Die
roñ. in epla ad Ydio dorū de morte Neporiāi
scripsit. Jn re oīm oculi dirigunt: dom⁹ tua ꝛ cō
uersatio tua. q̄si in specula ꝓtituta est mgra di
sapline. Quid fecerit id sibi oēs faciēdū putāt.
Laue q̄ ne cōmitas qō aut q̄ rēbēdere volunt
digne lacerare videāt: aut q̄ imitari cogant re
linq̄re. hec ille. Qui etiā sup Ezech. ait. Grandis
ē dignitas sacerdotū: sz grandis etiā est ruina si
peccāt. Ceramur ad alcēdun.: sz timeam⁹ ad la
psuz. Nō est rāri gaudij excelsa tenuisse: q̄nti est
meroꝛis de sublimibus coꝛruisse. Pbus q̄z. ij.
rhet. c. xvij. ōr. q̄ illa culpa est q̄uioꝛ: que ē audi
toꝛib⁹ vel videntib⁹ horribilioꝛ: ꝛ abolibilioꝛ: ꝛ i
qua ē maioꝛ ꝓfusio. Hoc aūt est in pcō ꝓlatoꝝ
ꝛ coꝛū q̄ deberēt ee sci. Pem̄ etiā aggrauat ra
tione dignitatis ꝑsone offense. q: quāto ꝑsona
offensa est dignioꝛ: tāto culpa est q̄uioꝛ. c. cū illo
rū. §. nos vñ in ter. ꝛ glo. extra de sen. ex. ꝛ. c. vgē
tius. extra de here. ꝛ. ca. sicut q̄ eccl'iam. xvij. q. iij.
Jtē bōitas ꝛ sciitas ꝑsone offense aggrauat pem̄
fm Tho. j. ij. q. lxxij. ar. ix. Horibus em̄ scis ait
dñs Zacha. q̄. Qui vos tāgit q̄si pupillā oculi
mei tāgit. ꝛ ibi glo. exponit tāgit. i. verat. Aggra
uat etiā pem̄ rōne ꝓpinq̄tatis ꝑsone offense. vñ
occidēs sacīm vel vulnerans grauⁱ peccat q̄z si
alterⁿ ꝑsonā offenderet. Et ꝓtea Eccl. xxij. dicit
Qui sibi est nequā cui alij bonⁿ erit. Et ad idē ē
text⁹ in. l. fi. §. si q̄s aūt. ff. de bo. coꝛ. q̄ mor. si. cō
sci. Jtē augeꝛ pem̄ qñ q̄s offendit cui bñfacere
tenet. sicut pr̄ a filio ꝛ amicⁱ ab eo cui bñficia cō
tulit. Ait em̄ Pbus. q̄. rhet. ca. xiij. q̄ illa culpa
vel iiuria est maioꝛ q̄ ē idignioꝛ: vl' irrōnabilioꝛ
Talis em̄ dupl'r peccat. ꝓmo q: nō facit bonū
q̄ patri vl' amico facere tenet. ſcdo q: ei reddit
malū ꝓ bono. Jtē grauioꝛ ē illa offēsa qua offē
dunt pl'es. ꝛ ꝓter hoc etiā iiuria facta ꝓlato vel
alteri publicevl' famose ꝑsone: q̄uioꝛ est. q: mul
tiru do tota p eū offendit vel scādalisat. vt inq̄t
brūs Tho. vbi ō. Et iō ōr Exodi. xxij. Principi
pli tui ne maledicas ꝛē. Aggrauat q̄z pem̄ cū
infert nocumentū viduis: pupillis: oꝛphanis:
pauꝑibus q̄: ac aliqs mirabilib⁹ ꝑsonis. Unde
Eccl. xxxv. ōr. Lachꝛymeꝛ viduc ad maxillā descē
dūt: ꝛ a maxilla ascēdūt vsq; ad celū. Dicat q̄z pō
deo Tibi derelict⁹ est paup: oꝛphāo ru crīs ad

sutoꝛ. Notandū q̄z q̄ sicut pem̄ ex malicia ēt
missum grauⁱ est q̄ cōmissum ex ignoꝛātia. sic
pem̄ ex malicia ꝓpensū tāto est maius q̄nto
te inq̄t Pō. Jniq̄tatē meditaⁿ est in cubili suo.
astitit oīi vie nō bone: malicia aūt nō odiuit.
Item fm scm̄ Bona. Tho. ꝛ Rich. in. q. di. el.
tāto pem̄ est grauⁱ q̄nto est cū inteſtion ꝛ ardē
tioꝛi libidine studiose cōmissum. Et ideo etiam
magis peccat q̄ volūtarie ꝛ libere delinq̄t q̄ ille
q̄ quasi coactⁱ vel ꝓbabus aut ꝛportunitate pec
cat. Jtē fm Tho. in. q. scpto. di. xlij. exe. q. art. v.
ꝛ. j. q. q. lxxij. ar. viij. pem̄ tāto est grauius q̄nto
infert maⁱ nocumētū primo: ꝛ intelligit de les
iōe ac nocumēto: tā coꝛpali. q̄z spūali ꝛ ꝛporali
Ut em̄ ait Greg. in moral. Ad maioꝛē doloꝛē
cōmouēt dāna maioꝛa ꝛē. Jtē fm Rich. ꝛ scm̄
Bona. in. q. di. v. pem̄ aggrauat inductiōe q̄z
ꝙs pcō suo alios ad peccandū inducit. sicut fa
ciūt lenones: meretrices: ac mlieres vane depin
gētes vultū ac in collo ꝛ pectoꝛe nudāt. Contra
quas ait Jacopon⁹ nr̄. O: nō cogitatis vos fe
mine cū vro ornamēto. Quot aīas in hoc mō
mittatis in ꝑditionē. O: nō cogitat' q̄z magnā
ꝓdā auferūs Jesu xp̄o: ꝛ eum affligens magno
vulnere. O vos seruc quō diabolo soliatē seruī
tis. Scūs aūt Bona. in. q. di. xxxij. in q̄stiō
bus circa literā ōr. Duodecī modis marie con
suevit vnū pem̄ dici maⁱ altero a doctoꝛibus
theologic. Primo causalitate: ꝛ sic pem̄ dia
boli ō: esse maⁱ: cui⁹ inuidia mors intrauit in
oꝛbē terarū. Scdo generalitate: ꝛ sic pem̄ ꝓmi
parentis ō: fuisse maⁱ: q: in totū gen⁹ humanū
se diffudit. Tertio enoꝛmitate: ꝛ sic pem̄ Ju
de ō: maⁱ: q: vendidit deū. Quarto ingratitudi
ne: ꝛ sic pem̄ illⁱ ō: maⁱ q̄ plura ꝓcepit dona
gratie. Quinto ꝓiculositate: ꝛ sic pem̄ ignoꝛan
tie ō: maximū. q: ꝓiculosum. Sexto insanabi
litate: ꝛ sic pem̄ cupiditatis ō: maximū. q: cus
cta vitia cū boie senescāt: sola auaricia iuuene
scat. Septimo ipoꝛtunitate: ꝛ sic superbia ō: ma
xima iniq̄tas. q: etiā i ꝑis bonis oꝛpoꝛis ꝛsurgit
Octauo ꝓnitate: ꝛ sic luxuria ō: ē grauⁱ pem̄
ad quā boies magis sunt ꝓni. Nono maioꝛ
gre ꝓpugnatiōe: ꝛ sic pem̄ in spūm sanctū ō: ma
ximū. Decimo maioꝛis offense: ꝛ sic peccatum
idolatrie ō: esse maximū. Undecimo ratiōe fa
cilitat' resistēdi. et sic ō: mgr in lra. q̄ pem̄ Bde
fuit guilsimū. Duodecimo rōne maioꝛ' ipoꝛ
bitat' ac q: libidinis: ꝛ sic cuiuscū q: gñis pem̄
maⁱ pōt fieri altero. hec ille. Alij aūt dicūt q̄ ar
cūstātie aggrauātes ꝓtinent in bis vsib⁹. Aggrau
oꝛdo loc⁹ ꝑsona scātia tēp⁹. Eras ꝓdino nume
ro: mora copia causa: Est modⁿ in culpa stat⁹
alⁱ lucra pusilla. que oia sic intelligi pñt. Aggra
uat oꝛdo. s. subdiaconatⁿ diacōatⁿ vl' ꝑsbyteratⁿ
bmōi. Scdo locⁿ. s. sacer. vel si q̄s peraussert
Tertio ꝑsona
aliquē in loco publico: vt i foro.

Et matrimonio copulauit: q̄ minorē exclusionē habet si luxurie: q̄ glosa innotuit. Quarto loco: q̄ peccat p malicia: et nō p ignorantia. Quinto ex ipsa luxurie. Sexto exclusionē habz fetor. Septimo ex exclusionē habz horror et detrectatio. Octauo: minorē eni exclusionē habz fetor et detrectatio si luxurie: q̄ exclusionē habz fetor et detrectatio si diuicie. Nono ex ipsa exclusionē habz fetor et detrectatio si pauperies. Decimo ex ipsa exclusionē habz fetor et detrectatio si infamia. Undecimo causa. i. ex qua cō cōcidit in q̄dragesima carnes. f. p̄ gulā aut infirmitatē et sic de illis. vel si q̄s offendit eū a quo nunq̄ offensus fuit: si ab eo benficia recepit. Duodecimo modō: tali eni modo posset q̄s aliū pcurare mo modō: si eni modō. Si peccauit manifeste: aut cōtrario. Tredecimo statū alterius. i. si religiosus vel religiosa vel plarus. Quartodecimo lucra pusilla. i. si parua repentine stimulat mo aut nulla: si illā a sepe et pua inuitare pcurit. hec oia diligēter debetis confiteri. Un Aug. ad heremitas inde illis q̄ vadūt ad cōfessionē. Primo ratio ordo remēdus ēt pā pmeditemur: et pfectio taliter modū et arctūstātiā petōrū deo et sacerdoti cōfitemur: vt a peccatis suis nō oneratus si alleuiari discedere valeam. Et nolite fratres mei differre confiteri pā. nā q̄ vsq; ad vltimū q̄dragesime dicēd vite sue dilatulerit cōfiteri dat signum q̄ hoc libēter nō facit nō gratiose non puro corde sed coactus. coacta eni seruitia q̄ntū deo vel hoibus placēt cōsiderate. Nō q̄ de die in diē differam pā dere cordis secreta. p̄ misit eni deus venā penitētie: sed nō pmittet q̄s in crastinū differe. Sed cū ad cōfessionē accedit seruus vel homo vel femina caue ne rideas vel ostendas. nō fabulas pferas: sed cū humilitate capitis et dorsi cinere et cilicio infusio cōfitemini pā vestra. Hec ille. Cuius exhortationē multi nō attēdūt q̄ vadūt ad cōfessionē cū propositō nō cōfitēdi aliq̄ pā vel circūstantias nisi a confessore interrogent. imo vadūt ad cōfessionē sicut vipere ad incantationē: et quodāmō coacti dicūt pā sua. Et opter mille ingenia mille atq; artibus cōfessorē ab eo extorquere multa crimina: q̄s pene est multi etiā interrogari rideāt q̄ non cōmittūt talia. q̄dus eorum sicut illi mulieri de qua legit in cronicis nīri ordinis. q̄ quidā frater bonus intra locū fratrū minorū vt audiret missam recedere p obedientiā ad aliū locū: mortuus est ibi et sepultus. Quo ter et sotor ipso nescīente. Semel aut cū ille oraret p patre matre ac sorore sua: volūtate dei aia eius p ministerū angeli ducta est ad purgatoriū: vbi inuenit sororē suā ibi existentē: donec mater eius viua exequerēt restamētū p ipam factū. postea aia illa ducta est ad infernū vbi inuenit patrem suū plorāt et multos dolores patētē: et ait illi. Cur pater mi es i hoc loco respondeo p̄ cū tot bona fecerim in mūdo. Qui dixit ei. Multa bona fecerim sed ramē aliqua pā cōmisi cū matre tua ipudice agēdo cū ea et cōtra honestatē matrimonij: q̄ pte pecūdia nolui cōfiteri: et ideo sum damnatus. Dānabit eni mater ma nisi succurrat pānis suis. Quibus audito aia ei reuersa est ad corp. Et ille obtēta licētia venit ad matrē et oia ei narrauit: pter qd cōfessa saluē obtinuit. Ideo narrauit: pter qd cōfessa saluē obtinuit. Ideo narrauit: pter qd cōfessa saluē obtinuit. Ideo

q.v. qui ex negligẽcia omittit facere pniam moz
raliter peccat: q3 agit cõtra precepti confessionis t
ecclie. Si autẽ de pnia nõ recordat t ad aliũ cõ
fessorẽ vadit vel ad eundẽ qui amplꝰ de pecca
tis suis t de penitẽcia sibi iniũcta non recordat
re ãgẽ nebat. Quia vo bodie pnie sũt arbitra
rie boni cõfessores cõiter dãt duas pnias. vnaz
sacrales q̃ ẽ sacr ad faciẽdũ: pura dicere p̃ nr̃ t
dmõi quã facũt adipleri a penitẽte añq3 diuer
tat ad alios actꝰ: t ex b sequt duplex bonũ. P̃ri
mo: q3 nõ ẽ opꝰ cũ reiterare cõfessiões ꝓpter ob
missiõez pnie cũ illã sterit ipleat. Postea fcã ab
solutõe cõfessor ad b vt cõfessus miores pnias
adipliẽdã ꝓ tpe q̃ si fuerit obmissa: licz obmittẽs
peccet mortalr aut venialr sm volũtarẽ iponẽ
dis: rñ saluo meliori iudicio nõ credo cuz reneri
ad reiterationẽz cõfessionis: sz rãto maiores panẽ
pnias purgatorij q̃nto magꝭ de pnia dimisit:
vñ in scda cõfessione sufficit ei dicere culpaz de
obmissione dicte penitẽtie. D

Erro tenẽt q̃s iterare cfessiões ꝓpter ma
e lã dispositiõez q̃n s. ñ vult abstinere ab
alĩq̃ petõ mortali: vl q3 cfitẽt sine cõtri
tiõe t charitate. vl q3 nõ vult remittere odiũ vel
satisfacere: seu aliq̃d alĩ agere ad q̃d obligat.
In his ẽm casibꝫ cfessio ñ valz. ꝺ pe. di. v. c. frẽs
t. c. falsa. t. di. vij. c. nullꝰ. Dicit tñ Tho. t Pe. ꝺ
palu. Lug. di. xvij. t Archiep̃s flo. i sũ. q. lxi his
casibꝫ ñ valeat cõfessio q̃ ad ꝓtẽ sacrũ t remis
siõez petẽ valz rñ q̃ ad ꝓtẽ sacri. t q̃ ad exp̃ssiõez
vocalẽ. ꝺ pe. t re. c. q3 q̃dã. vñ cessante illa mala
dispositõe nõ tenẽt q̃s cõfiteri iteꝝ ꝺ illã cõfessio
sz ꝺ illa mala dispositõe rñ. Quoꝝ dictũ p̃ intel
ligi vez: si fiat eidẽ cõfessori t ꝺ recẽtia q̃ beat
meoriã ꝺ pctis p̃dict alr nõ. Nã intelligẽtia di
ctoꝝ et causis ẽ assumẽda dicẽdi. c. intelligẽtia. ꝺ
pe. di. Vñ dicẽdũ ẽ sm glo. Ray. vt bñ i sũma cõ
fes. li. in. ci. rerũq. q. xvj. q̃ i his casibꝫ si q̃s cõ
fiteat eidẽ sacerdoti cui ꝓ us: bñn meoriã ꝺ p̃dictis
ꝺ pctis sufficit ei dicere d̃pã suã ꝺ ipis pctis in
ẽnali: t pticulariẽ de illa mala dispositõe: t de
alĩs pctis postmodũ cõmissis. Si autẽ cõfitẽat
alĩ cõfessori vl ẽtiã p̃mo q̃ oblit̃ sit pctoꝝ eius
tenẽt iterare cõfessiões: rõne p̃dicte male dispo
sitionis ꝓpter quã cõfessio p̃ma nõ valuit. Et hanc
opiniõe q̃ ẽ securior tenet sctus Bona. t Ricin
pen. di. xij. i fine. vbi dic: q̃ hec ẽ cõis opinio. J

Eprio tenẽt q̃s cõfiteri semel cõfessa petã:
o q̃n scienter ob missi cõfessiõe aliq̃s mor
tale p̃ntr vel ẽtiã ei necẽtã circũstãtiã
q̃ẽ penitet circa ꝓ̃ncipiũ, spe. di. j. nõ solũ nõ
valet cõfessio. sed nouũ p̃ntr mortale cõmittit.
Similr ꝺ iteran confessio q̃n obmittit aliq̃s

mũdicias abhorrẽs se a nobis elongẽt ipam
domũ aie nre tradet demõibꝰ ad incolẽdũ p pe
nã t tormẽtũ. Ut aũt ipam aiam nr̃am imacu
latã faciam: debem⁹ eã lauare in liriuio lachry
mose confessiõis: q̃ mediãte igne diuini amoris
efficit ex aqua oculoꝝ t cinere bũilitatis. Sicut
enim seruꝰ volẽs ex p̃cepto dñe sue stupã vl camẽ
rã bene purgare: ꝑmo pulueres aqua spargit t
postea p scopã ex oibus ãgulis imũdicias con
gregat t ejicit. Sic postq̃z pcor de oibꝰ malis
dolens aquã lachrymaꝝ sparsit ꝺs ex oibus viri
bus aie congregare petã ad meoriã: t p scopã cõ
fessionis integraliter ejicere. Pot q̃z dici q̃ ꝑdicta
dña est volũtas q̃ est regina t dña i toto regno
aie. ei⁹ autẽ fuus siue famul⁹ est intellect⁹ q̃ ꝺs
voluntati famulari: t ad ei⁹ imptũ oia cõmissa
petã eoꝝ malignitate cognita p̃ p̃enitẽz detesta
ri ac flendo abluere. Per scopã vo intelligit mẽo
ria que ocũ pcoꝝ feces ꝺs ad ostiũ oris reduce
re: t postea p badille lingue eas i cfessiõe ejicere
t totalr ab aia p̃jicere. Et iõ ꝓba pñs. Lxxvj. inq̃t
Meditat⁹ sum nocte cuz corde meo: t exercitaba
bar. s. p diligẽtẽ inq̃sitiõez oim pcoꝝ. t sco pebã
sz p cõfessionẽ spũ meũ. q̃s t nos facere debe
mus ne aduersario nr̃o imũdicias amatori cõ
placeam⁹ De nullo ẽm alio ita gaudet diabol⁹
sicut q̃n detiner pcorẽ ne cfiteat. Vñ legit i cro
nicis ordinis nr̃i: q̃ fuit quedã fcia valde deuo
ta fratꝝ minoꝝ que sepi⁹ in ãno confitebat: sed
suadẽte diabolo sp̃ retinebat vnũ horribilissimũ
petũ q̃s nõ dicebat ex verecundia. Dicebat ẽm in
corde suo. Ego p hoc petõ orabo ieiunabo plo
rabo t elemosynas dabo: vt deꝰ misereat mei.
Que cũ oia ista diu fecisset tãdẽ deo volẽte q̃dã
frater minor gr̃a visitãdi domũ ei⁹ intrauit: vi
ditq̃z eã in camera sua deuote plorãtẽ t orantẽ.
Vidit q̃s diabolũ sup̃ humeros ei⁹ ridẽte de ei⁹
lachrymis. deiñ vidit q̃ voluit eã suffocare: sed
deꝰ nõ p̃misit. Tũc frater valde erpauescẽs fecit
illã ad se venire: dixitq̃z ei. Nescio vez̃ sitis bene
cfessa: sic ẽm t sic vidi dũ esseris mõ in camera
vra: t narrauit p ordinẽ oia q̃ viderat. Audiẽs
aũt ꝺ mulier tm ore cõcussa illico cũ lachrymis
t p̃itẽe cfessa ẽ integre: sicq̃z a demõe fuit libe
rata. Legit q̃z q̃ q̃dã abbatissa deuota t scta
habebat neptẽ suã in eodẽ mõasterio q̃ etiã ipsa
erat scte vite: que tãdẽ instigãte inimico petũ tur
pitudis cõmisit. de quo tãtũ dolere cepit t flere
die noctuq̃z q̃ infirmata est ad mortẽ: t nllo mo
ꝺo ꝓ̃ecũdia illũ petũ voluit cõfiteri dicẽs. Cui
cfiteri potero q̃ inter alias monialeꝫ tã bona t
scta reputabar. Mortua q̃ est sine cõfessiõe illi⁹
petĩ. Abbatissa vo desiderãs scire q̃d factũ eẽt ꝺ
aia neptis sue: p totũ ãnũ rogauit beatã vginẽ
mariã vt sibi hoc oñderet. Un semel dormieti il
li appuit bta vgo di. Multũ rogasti me vt sta
tum neptis tue tibi oñderẽ: sz veni mecũ t vide.
Tũc duxit illã ad loca diuersa inferni vbi vidit

mꝰtos diuersis tormẽtoꝝ gñibꝰ cruciari. Et cũ
videdo talia timeret: dixit bta vgo. Ne timeas
donec mecũ ẽ. vbi o duxit eã ad quẽdã magnũ
puteũ de q̃ exibat intolerabil fetor: t terribil au
dieba vlulat⁹ t clamor. t cũ intro aspexisset vi
dit inf alias nepteꝫ suã carbonis ferreis ligatã: t
ignẽ ardẽtẽ vsq3 ad cingulũ vndiq3 butẽ. t ma
nibus ꝓpꝛijs linguã suã extra os trahẽtẽ: tma
gnos rugit⁹ emittẽtẽ. Videns q̃ abbatissa neptẽ
suã talr patiẽtẽ dolore plena vgini dixit. Obse
cro dña q̃ est ista q̃ tã grauit̃ affligit in ista gra
uissima pena. Cui bta vgo dixit. Nec est neptis
tua. Que ait. Dña quõ pot ee: cũ in mũdo fuerit
tã scte t bone vite. Cui bta maria dixit. Hãc pe
nã pati, ꝓpt vnũ petũ carnis q̃s fecit t p̃ce vere
cũdia illũ cfiteri noluit. nũc apto ore linguã ro
dẽtem in manibꝰ ardẽtẽ. t q̃ noluit loqui secrete in
cõfessiõe: mõ publice rugit⁹ t clamores ꝺs au
dis emittit. vñ dico tibi q̃ ineãtũ sustinebit istã
penã q̃ntũ filius meꝰ erit i celo. Quibꝰ dictis abba
tissa excitata est ab hac visiõe t nũq3 ampliꝰ ro
gauit ꝓ nepte sua. Aliꝰ miraculũ legit de q̃dã
iuuene honesta: q̃ tandẽ inimici decepciõibꝰ frau
data petũ turpitudinis ꝓpetrauit. vnꝺ erubẽ
scẽs illꝰ cõfiteri: sicut facũt multi t multe q̃ nõ
cfitent in vitare sz multa tacẽt ꝓpt verecũdiã: intra
uit ipa iuuenis in q̃dã mõasteriũ dicẽs intra se
Tãtã pniam faciã q̃ deꝰ parcet mihi hoc petũ
sine villa cfessiõe. In hoc q̃ mõasterio tãdẽ se abs
tinẽtijs vigilijsq3: atq3 alijs inũerabilibꝰ austeri
tatibꝰ macerauit: vt ab oibꝰ monialibꝰ atq3 sclã
ribꝰ sctã reputaret: multiq3 ad eã vndiq3 cfluẽ
rẽt visitãdã: atq3 p benedictiõe illi⁹ bñda. t cõsilio
ei⁹ capescẽdo illi⁹ oriõibꝰ se deuote cõmẽdantes
Tãdẽ mortꝰ sine cfessiõe. vñ omẽs eã ad celestia
regna migrasse putabãt. Cũ q̃ mõiales scire de
siderarẽt statũ ei⁹ semꝺ cgregantes illis in capꝭo
appuit in aere illa mirabilis mõacha ignẽis ca
thenis ligata flãma horribili circũdata t eccla
mauit dicẽs. Heu mihi q: dãnata sum. Et inꝛ
rogata q̃re: dixit. Ue mihi. q: q̃ dã petũ turpi
tudis in scto cõmisi. de quo nũq3 p̃ verecundia
cõfessa sum. t bis dictis ad eternos inferni cru
ciatus reuersa est. I

Ecũ dũ remediũ ꝑ verecundiã ꝺs rõnale.
f Rõ ẽm dictat vt ꝺ duobꝰ malis minus
eligat̃ t maiꝰ euitet. xxj. copi. t. l. q̃ntũ. la.
xiij. cũ si. ff. de re. iu. Cũ q̃ maiꝰ malũ sit ꝓpetuo i
ferno dãnari q̃ ꝺ tpali⁹ paruã verecũdiã i cfessi
one sustinere: p̃ certo nullꝰ ꝺs tacere aliq̃d ver
cũdia ne sibi accidat illꝰ q̃ legit de quodã di
rico in ecclia maiori cuiusdã ciuitatis Campanie
q̃ totus mundanꝰ t lasciuus cũ in infirmitate
deuenisset rogatꝰ a parẽtibꝰ vt cõfiteret: oino p
verecũdia t pusillanimitate recusabat. Cũ ergo
mori appropinq̃ssz miser ille cepit alta voce cla
mare. O accusatus sum. Et post paululũ dixit
O iudicatꝰ sum. Et post paululz altiori voce

dixit. Deus dñator fiam. Et hac voce emissa erpi
uit: et coram oibus rapt⁹ a demonibo ap̃lo⁹ visus
nō fuit. Tales aūt no cōfitētes debent sepeliri si
cut quidā visuri⁹ in quadā cuitate Marchie
qui cū esset infirm⁹ rogat⁹ a sacerdote et a frami
bus nr̄i ordinis vt cōfiteret: et aliena restitueret:
assentire noluit et sic miser mortu⁹ est sine cōfes
sione. Audi mirabile. Dux ep̃us ciuitatis stare
fecit sup̃ cathedrā suā: et aliquātulū dormiret: anteqū
ille crudelis aiam emitteret vidit in somnis duos
ethiopes nigerrimos. q̄ venientes ad miserū illū
cū gladijs aperuerūt pectus ei⁹: et extraxerūt cor
illius de pectore: et posuerūt illud in archa sup̃
acerui denarioꝝ suorū. Quo viso ep̃us expauj
lans: et sup̃ his que viderat cogitāo: subito venie
runt parentes: et filij ei⁹ rogantes ip̃m vt sineret se
piri cor⁹ eius: aliq̄ vo quos spoliauerat i cō
tritū allegabāt. Quibo dixit ep̃us. Ite: et fratres
minores in testimoniū viritatis vobiscū ducite: et
illū p̃ pectus scindite: si cor ei⁹ ibi inueneritis ego
facta q̄s postulastis. Qui gauisi domū festinā
ter venerūt: et ip̃m sanderes cor: mirabiliter inuenerūt:
et venerūt: et ip̃m sandercs cor: mirabiliter inuenerūt:
ter venerūt et ip̃m sandercs cor: mirabiliter inuenerūt:
et venerūt

go ergo minus debem⁹ erubescere vultū vnius
solum timere cōfessoris nostri. ZDD

Quarti remediū addere possumus: qđ
q dicāt meritorium. Qui ergo vt prodat fan
ctū Tho.in.iij.di.xvij.qđ.iij.q.j.ad.j.dicit
ste actus virtuosus z valde meritorius debet ab
oīb⁹ frequētari. Ad ꝯmodū reducere de
bem⁹ qđ Cyprianus in quadā epīstola inquit
Preciosa res z diuina est ac salutaris opera
tio. Solacium grande credentiū: infirmitatis no
stre salubre ꝓsidium: munimentū spei: curela fi
dei: medela peccatores posita in potestate faci
endi: res grandis z facilis: z sine periculo pse
quentis. res grandis z facilis: z sine periculo ꝑse
quentis. Quarto ē actus virtutis z valde meritorius debet ab
oīb⁹ frequētari. Ad ꝯmodū reducere de
bem⁹ qđ Cyprianus in quadā epīstola inquit
Preciosa res z diuina est ac salutaris opera
tio. Solacium grande credentiū: infirmitatis no
stre salubre ꝓsidium: munimentū spei: curela fi
dei: medela peccatores posita in potestate faci
endi: res grandis z facilis: z sine periculo ꝑse
quentis. Quin

ſcdm ſcpm eſt q̄ nō pōt bono aīo fieri vt ſkup:ū blaſphemie furta edeiterato:z illa. de q̄bo nob ꝑmtt iudicare.z.q.q.q.c.ſi q̄s dixerit. &c. Si ꝑmtt iudicare.

rolliēs oculoꝝ ⁊ in palpebr' illoꝝ cogĩscet. Licz ꝙz dicat Ouidi⁹ li.ij. de arte amā. Sepe taceꝫ cor/ dis semia vultꝰ bz. Et i li.ō nuce. Et colo: ⁊ ma dis semia vultꝰ bz. Et i li.ō nuce. Et colo: ⁊ ma/ cies: ⁊ gestꝰ ois egestat. Oñdit ql'r sensū sub pectore gestaꝫ: ⁊ Marimian⁹ canit. Cerne diffi/ cile est abscōdere pectoꝛ' est⁹. Pādit in clauso se pi⁹ore furor: ⁊ Prudēs de Sicho machia. c.r. ait. paloz in ore. Cōsa⁹ audaꝫ' facti dat sigꝫ reat⁹ ⁊ Marial' coqu⁹ inqt. Est speculū mentꝫ facies ocliqꝫ reuelāt. Qualia sunt int⁹ mens animusqꝫ boni: ⁊ Prosp' in li. epigrāma. epigrāmare. xxij. ait Expm speac clarescūt intima cordis: ⁊ Cassio dor⁹ epla⁹ li. xij. epla. xx. inqt. Pādit ani natu/ ra ꝑ vultū. Et idē dicē Ihs. q. li. soliloq. c. xxix. ⁊ Gual. i alexādriade li. j. di. O ꝙz difficile ē stu/ diū nō ꝑdere vultu. Et idē inqt Ouidi⁹ i epl'is dicēs crimē: vbi Gual. poit studiū: ⁊ Matthe⁹ poeta i poetria sua ꝓte. j. c. xix. ait. Est color inter pres mēꝫ vultusqꝫ ꝑ ba. ⁊ Mēric⁹ samarien'sis. li. j. ꝓte. j. canit. Jaz facies habitū mēꝫ, studiūqꝫ facit. Mēsqꝫ qō int⁹ agit indicat illa foꝛ'. Notā dū cū q⁹ ꝑ bas auctoritates nō ꝑcludit: q⁹ quis possit diffinitiuā ꝑferre sniam ꝛ̄ aliquē putādo eū malū nisi vt. ō. dictū ēoia sunt sigꝫ mali ⁊ nul/ la boni. Ubi ꝙo sūt aliq̄ sigꝫ boni: lz ⁊ aliq̄ mali debem⁹ vitare iudicū in malā ꝓtē: qz inqt apl's j. Loꝛ. ij. Quis scit hoim q̄ sūt bonis: misi spūs hois: q̄ in ipo est. qsi di. Cū nō possimus videre aīm ꝓximi nr̄i nō debem⁹ de secretꝫ cordis iudi/ care q̄uis aliq̄ sigꝫ mali videam⁹ ab extra qz hoc ad officiū dei ꝓtinet. iuxta illud. j. Reg. xvj. Nō videt q̄ foꝛ' sūt de⁹ aūt intuet cor. Sic ēm nulli iudicia lz subdita alteri⁹ iudicē iudicare. vj. q. iij. ej. Sic nec cor hois: lz alicui iudicare quod soli deo ē subdit̄. Et ī apl's ad Ro. xiij. inqt. Tu q̄s es q̄ iudicas alienū fuū. Tāto aūt defectus iste est ꝙior: q̄nto tal' iudicās nescit iudicare se/ ipm: dicēte Gre. ego. Duꝛ est vt q̄ nescit modera/ men vite sue: fiat iudex alienę. Ad ꝺ aūt adducī pōt illud qō legit in vita patrū. ſ. Qō q̄dā senex pī dicebat qñ de⁹ flagellauit egyptū nō erat do/ mus in q̄ nō eēt mortu⁹ ⁊ exponebat dictū suuꝫ di. Sic stultū est homi hñtem in domo sua mor/ tuū relicto eo abire: ⁊ flere mortuū alienum: ita stultū est homi pctis pleno: velle se relicto iudi/ care de ꝓximo. Sz q̄dā ꝓsumptuosi ac temerarij dicūt: qō sc̄ptū est. j. Loꝛ. q. Spūal' oia diiudi/ cat: ⁊ ipe a nemie diiudicatur. Rñdet Alexā. de ales vbi. ū. q⁹ temerariū est ⁊ ꝓsumptuosuꝫ: ve q̄o se reputet spūalē: nec intelligit dictū apl'i: q⁹ spūalis debeat iudicare facta hoim dubia. Unde dicē Tho. sup epl'as Pauli. Intelligit dem̄ apl's q⁹ spūalis hō iudicat de ꝓtinētib⁹ ad salutē: vtꝛ sz ꝺ sit bonū vl' malū. Qō iudiciū nō hō hz hō/ carnal': cū habeat intellectū in carnalibꝰ offusca/ tū. Quonēcū qz ꝙ male suspicamur de aliq̄: pec/ cam⁹ saltē venial'r: qñ nō habem⁹ sufficientes p̄/ sumptiones. Un ꝙo aliq̄s ex leui suspitione iudi/

cat quē esse in mortali peꝛ mortal'r peccat. Ad solū em̄ deū ꝓtinet cognoscere interiora hominis iuxta illd Act. j. Tu sol⁹ nosti corda filioꝝ hoꝛ/ minū: ⁊ ī dicē Aug. sup Joan. Prohibet dñs iudiciū cordis: ꝙ qō de aliq̄o male opinamur: siue credim⁹ vel sentim⁹. A

Ad ꝺ q̄nt vñ ꝓcedāt tales suspitiones de malo alteri⁹. Et rñdet Alexā. de ales vbi ō. ⁊ bea. Tho. ij. ij. q. lx. ar. iij. q⁹ ex mbus causis. Prio ex lōga experiēcia. Un dicat Pho. ij. Rethor. q⁹ senes sunt maxie suspicios̄i: eo quod multoriēs erpti sunt alioꝝ defect⁹. Un ait. Se/ nes cachogeos sunt. Est aūt cachogia in deteri⁹ existimare oia. B

Ecām̄do ꝓuenit tal' suspicio mali ex eo q⁹ aliq̄s male afficiat ad alteꝝ. Cū em̄ quis aliū ꝓtēnit vl' odit: facile opinat malū ō ipo. Inqt em̄ Juli⁹ celsus. li. ij. Que volum⁹ li/ bēter credim⁹ ⁊ vnusq̄sqz facile credit qō apparet ⁊ Aug. li. ij. de vbis dñi ait. Ni maxie temere iu/ dicāt q̄ magꝭ amāt vituperare ⁊ dānare: q̄z emen/ dare ⁊ corrigere. Et ꝺ viaꝝ ꝓcedit: vl' ex superbia vel iuidia: de ille. C

Ercio ꝓuenit suspicio mali ex ꝺ q⁹ aliq̄s in seipo mal⁹ est ex q̄ ꝓsa⁹ sue malicie facile malū ō alios opinat. Un Ybry. super Matth. inqt. Oīs hō existimat ſm se alteꝝ: nec pōt mdi⁹ sentire de alio q̄z sentit de seipo: hec ille Cui⁹ dicta rō est: qz receptū est in recipiēte p mo/ dū recipientis. Sic ꝓz de dulci vino: qō in lingua febricitātis amaro humore infecta videt amaꝝ Et sil'iter hoies carnalitatibꝰ ⁊ spurcitijs dedit religiosos ⁊ sctos viros tales esse iudicāt: q̄leos ipi sūt. Un sil'es sunt metallo fuso: siue modulo recipienti forma quā in se habz. Propter ea sapiēs Eccl's. x. inqt. Stult⁹ in via sua ambulās: cum ipe sit insipiēs: oēs stultos existimat. ⁊ Senec. in li. de moribꝰ dicit. Hoc aūt bz ois affect⁹: vt in q̄ ipe insanit ceteros putet insanire. Uidem⁹ ꝺ ꝑ experientiā. Nā auar⁹ cū sit ꝓuct⁹ fraudibꝰ ⁊ mē dacijs: ī emēdo ⁊ vēdēdo ꝓmū decipe: oēs vē/ dēres ⁊ emētes sil'ia facere credit. Luxuriosus q̄ respicit mlieres ⁊ loq̄t mala intētiōe: ō aliꝰ idē malū iudicat. Un dicit Aug. sup ps. cxvij. ser/ mōe. xij. Nō mal⁹ suspicat ī alio: qō sentit ī seipo

Tercia suspicio ōr temeraria: cū q̄s oia bona in malā ptē trahit: vñ Ybry. in q̄dā hmōe inqt. Sūt q̄dā puerili q̄ de oibꝰ male iudicāt. Dicūt em̄ si q̄s studet: ⁊ būilitati vacat: hypocrita est: si recreatiōi: dissolut⁹ est: si societati secularis est: si refectiōi gulosus est: si simplicitati fatu⁹ est: si alioꝝ correctiōi: p̄supruosus est: si silētio ⁊ pa/ ci sil'ator: est: si patiēte timid⁹ est: si iustitie impa/ tiēs est: si prudēte malicios̄us est: si istat vigilijs ⁊ orationibꝰ indisert⁹ est: si cōi dormitiōi somno let⁹ ē: si p̄dicatōi ⁊ alioꝝ saluti attentus: laudis est: si adulari nescit superbus est: hec ille. Quis q̄ ex plicet q̄z mlti⁹ lucret diabol⁹ ꝓpter temeraria ⁊ p

supruosa iudicia. In q̄bꝰ tāto maiꝰ ꝓcliuū imi/ ner: q̄nto mios' culpe esse credunt. Quitem⁹ itaqꝫ illa q̄rū possum⁹: vt sic ex hmōi dānatione euade re valeam⁹. Qō nob ꝓcedat de⁹ nr̄. Amē.

Feria q̄rta post q̄rtā dñicam in q̄dragesima De bonoꝝ operꝝ facilitate necessitate arcq; vali/ tate. Sermo trigesimusseptim⁹. D

Discite age

q re puerse: discite bñ facere Esa. j. ⁊ in epl'a occurrētis ferie. Luz libroꝝ nō solū sacre pagie ⁊ ꝓphanoꝝ: sz etiā ifidelium atq; paganoꝝ discurro: ab oibꝰ abominabile esse ociū: dete stabilēq; negligētiā repio. Un inqt iurisc̄onsult⁹ in. l. nō em̄. ff. ex q̄bꝰ cau. ma. Nō em̄ negligētibꝰ iura subueniūt. Econtrario ꝙo sollicitudo ⁊ dili/ gētia ab oibꝰ amat: atq; vtil' reputat. Un inqt legislator: in. l. pupill⁹. §. fina. ff. de bis q̄ i frau. cre. Quia vigilauit melioꝛē mea ꝓditionē fec. ex Eccl'i. vltio inqt sapiēs. Modicū laborauit: ⁊ in ueni multa inquit. In. c. q̄z clerici. j. q. q. ⁊ in. l. ge nerali'r. C. de epis ⁊ cleri. di. q⁹ beneficia ill' cleri/ cis dari debēt q̄ diuis obsequijs fideli'r insudāt

Sciēdū est q̄ duo esse ꝑcepta legis necessaria ad salutē q̄ bñ ꝑ. xxiij. vbi di. Declina a ma/ lo: ⁊ fac bonū. Que duo etiā cōprehēdit Esaias in vbis ꝓpositis di. Quiescite ⁊c. Sup q̄bꝰ ver bis: q⁹ sat' supius tractauim⁹ de vitanōe peꝛ/ cti ꝓsiderationes faciem⁹ de bonis opibꝰ. Pri/ ma dicet facilitat', Scda necessitatis. Tercia et vltima valitat'.

Pars ꝑma in qua ꝑbat q⁹ facile est vnicuiq; benefacere. E

Ro declarationē ꝑme ꝓ' Quer̄t: vtꝛ

p sit facili⁹ bñ facere aut male. Et primo q⁹ malefacere sit facili⁹: ꝓbat multis fundamētis. Et ꝑmo rōne inclinatio/ nis. Teste em̄ pho. j. Phi. Unū q̄q; magꝭ in/ clinat seu mouet ad illud qō inest sibi et natu/ ra q̄z ad illud qō inest sibi et alio. Nā lapis ma gis inclinat deorsum q̄z sursū q: natura rei gra uis est deorsum tēdere. iij. de celo ⁊ mūdo. Luz igit̄ creatura rōnal' sit de nihilo: ꝓ ipm ꝓ sui na/ turā ē ꝓcliuibil' ad nihilū. Quia vt di. iij. Phi. Unūq̄q; naturali'r resolvit in id ex q̄ cōponit. Sic̄ nix mediāte frigore cōposita ex aq̄ etiā me/ diāte calore in aquā vertit. Unūq̄q; ex em̄ de fa/ cili reuertit ad naturā suā. l. si vn⁹. §. pact⁹ ne pe tetur. ff. qō etiā i spē. ff. de pac. ⁊ etiā notat in. l. vo lūtate. in fi. ff. quibꝰ modis pig. vl' hyp. sol. Sed ipm nihil potest ad perfm: qō nihil est essentialit nisi defect⁹ boni. Qui aūt bō vtait ad bonū inest ei ab alio. ſ. a deo. Un. ij. ad Loꝛ. iij. di. Non su/ mus sufficientes cogitare aliq̄d a nob q̄si ex nob sed oīs sufficientia nr̄a ex deo est. ⁊ Osee. xiij. dicit de⁹. Perditio tua ex te isr̄l' est: lz ex me tm̄ salua/ tio tua. Ergo facili⁹ est hoi facere malū ⁊ tēdere ad ꝓditionē: q̄z facere bonū ⁊ tēdere ad signum patriā. Un Juuenal' inqt. Ad mores natura re curritꝰ dānatoꝝ fit̄a ⁊ mutari nescia tē. F

Ecām̄da rō dicit corruptiōis. vt em̄ dicit

o mgr̄ in. ij. di. xxvj. Peccō ꝓmoꝝ parentū natura būana corrupta est. Sz sicut ait pho. iij. Phi. Oīne qō est opak fm qō apt̄i est. Et ir. Matha. dicē cōmētator Averroys. Unum qō q̄z sic̄ se bz ad entitatē ita se bz ad operationem Un natura corrupta corrupte opak. Inqt etiaz saluator Matth. vij. Nō pōt arbor mala fructꝰ bonos facere. q̄ natura nr̄a ꝓpt' illā corruptionē facili⁹ sequet corruptibilitatē vitioꝝ q̄z incorru ptibilitatē virtutū. Ut em̄ ait Aug. i li. de ver. dñi Natura corrupta natural'r bz corruptos appe nit⁹: ⁊ eos adimplere desiderat. ⁊ iō di. Eccl. viij. Sensus ⁊ cogitatio hois ꝓna est ad malū omi/ ni tpe: trāssumptiue. in. c. ois etas. xij. q. j. ⁊. c. cū in iuuēture. de ꝓsump. ⁊. §. si ꝙo. d. q. in auten. ō mona. vbi di. q⁹ būana natura quodāmō labit ad delicta. ⁊. ij. q. iij. in. c. pdiu⁹. di. pdiu⁹ est aut sus ad voluptatē: ⁊ imitatiue natura vitiorum Et pō. inqt. Corrupti sūt ⁊ abominabiles facti sūt in studijs suis. nō est q̄ faciat bonū: nō ē vs/ q̄z ad vnū. Propter p̄dictā etiā corruptionē ex/ clamat doles apl's ad Ro. vij. di. Nō q̄ volo bonū ꝺ ago: lz q̄ odio malū ꝺ facio. Naz velle adiacet mihi: ꝓficere aūt nō inuenio. Uideo aūt aliā legē i mēbris meis: repugnantē legi mētis mee ⁊ captiuantē me in lege peccati que est i mē bris meis. G

Ercia rō di. ꝓiūctionis. Alia em̄ est ꝓiunc/

c ctia corpi. Corp⁹ aūt subiacet influxibꝰ ce lestibus: vt Saturno. Mercurio: Uene/ ri ⁊c. Un videm⁹ aliquē esse melancolicū vt nūq̄z vl' raro rideat. aliū ꝙo luxuriosū: vt nihil p̄ter ca nalia cogitet. Et ꝓiunctione igit̄ corpis videt aīa trahi ad inordinatas affectiones sensuū corpoꝛa liū: q: aīa ꝓiuncta corpi imitat passiones corpis. vt di. in li. de ꝑn. Et iō inqt Salomon affirmās p̄dictā ꝓdusionē Sapie. ix. Corp⁹ qō corrūpit aggrauat aiam: ⁊ deꝑmit terrena inhabitatio sen sum multa cogitantē. Et ꝓpt̄ ꝺ exclamabat apl's vbi supꝰ di. Infelix ego hō: q̄s me liberabit de

D corpe mortis huius.

Uarta rō dicit obiectōis. Teste em̄ pho

q j. Metha. ⁊. iij. de aia. Obiectus ꝑcipis ⁊ cognitū magꝭ mouet potētiā ad actū q̄z obiectū remotū ⁊ incognitū. Nā oculus magꝭ mo uet ad delectationē ex pūcta formosa ꝓportio ⁊ sil'r aur⁹ ex pūcta dulciū melodiaꝝ: q̄z ex abiec tis ⁊ tēporalē exꝝ. Un vulgariter di. Loge ab oculis loge a corde. Et metrice. Qui peul est oculis: peul est a lumie cordis. Duo aūt sūt obiecta in nob. ſ. visibile ⁊ inuisibile. Primū q̄die accidit vt videre reos delectabiles: ꝓcreare diuinas: au dire suaues sonos ⁊ē. De q̄bꝰ bō postmodū ba

ber cogitatões. Quia vt ait Arest. in li. 8 ſen. et ſenſibo. Oia cognitio ē ad ſenſū. Ēt tō ec tali cō gnitōe facili⁹ trahit ad amorē cogniti. Obiectū vo iuſibile eſt vita etna: et bōa futura q̄ fide tā nimō gaudiū: et ſūt a nīs ſenſibo remotiſſima: et nīl⁹ aren⁹ viden pñt: et ſō ad ea⁹ amorē difficili⁹ attrahūt. Sicut ſi q̄s audiſ de mliere formoſa quā nūq̄ nouit neq; vidit: facilr obliuiſcit ō ea q̄ nūq̄ nouit neq; vidit: facilr grēpit ī libidinē. Cum ſi aūt ipaz videret: facilr grēpit ī libidinē. Cum igit oīe qđ ē i mūdo ſit aut ⁊cupiſcētia carnis aut ⁊cupiſcētia oculoz: aut ſuḡbia vite. j. Joh. ij. ō mouck q̄z ad oḡpolita. J

Quinta rō ō: delectatōis. natura ēn̄ ma
q rie fugit triſte: et appetit delectabile. viij. Ēthi. ccēplū. Si ēn̄ q̄s audiret q̄ debet decapitari: p̄ anguſtia tātū dolebit q̄ can⁹ eſt facl. Ecōtrario vō erit ſi tal⁹ ſnia dānat⁹ fuerit poſtmodū libat⁹: vl ſi ad ſḡnū q̄s fuerit ō patrate ſublimat⁹. Cū igit via pnie p quā itur ad patriā ſupnā ſit arta. Matth. vij. et ſenſualitati ⁊riaz: at q̄z amaritudie plena ac aſpa. Uia aūt vi oz ſit ſenſualitati ōlectabil⁹ et iocūda. ḡ tē. Nā ſi q̄s perierit ab aliq̄ auaro q̄n mittit manuz in acruū ducatoz ſuoz: q̄d illi eſt dula⁹: an talē ⁊erctare pecuniā: an illā paupib⁹ erogare. īſpō debit. Ob: ob: tā dulc⁹ eſt amor pecūie q̄ q̄dam mō pot⁹ me excoriaret vt de pelle facerē pecuniā q̄z illā paupib⁹ darē. Dicit curioſo q̄d illi eſt de lectabili⁹: an fornicari: an vo caſtitatez ſeruare. Intrēq̄z dimitteret illā feminaz pon⁹ abnegaret xp̄m. Dic ambitioſo ſi hec noia ſibi placēt. Spe cabili: Magnifico: Reuerēdo tē. Ēt ſic diſcurre p oia vicia: et iuenies apō hoies aſperā ēe vi rtutē, q̄r labore i ea exiſtēte: q: vtus eſt circa difficile. q. Ethi. Et ois vt⁹ exiſtēs in corpe ſanguabilis eſt. iij. Ethicoz. R

Extra rō ō: mediatōis. Teſte ēn̄ exper
o na videm⁹: q̄ ſic dicē pbs. ij. Ethi. Difficile ē tenere mediū circa qō ⁊iſtit vtus. Facile aūt ē a medio deuiare. Sicē pōz i ſagitta ndo q̄o difficile ē i mediū ſagittare: ſz facillimuz eſt deuiare a ſigno. q̄ ſil⁹ erit i opatōe vtut⁹ q̄ difficil⁹ erit: et ecōtrario ō vitioſa opatōe ēlōgata a medio. Dicit⁹ o dña Frōcoſa ſi teneo mediuz in veſtibo et ornamēt⁹ tuio: et ſi tot pōpe et tot iocalia ⁊euiūt ſtatui tuo. Diſcurramus etiā p oēs ſtat⁹: et ⁊ſideremus ſi in oībo fuerit mediū et inuenient⁹ q̄ ḡſi de omni ſtatu dicī pōt illud Ezech. xv Mediocres et⁹ redacta eſt i faullā. L

Epīa rō ō: mltiplicatōis. fm ēn̄ pbm
o ij. Ethi. et Dionyſ. in li. de diuiſ no. Ma lū ſe hz mltiplicare: bonū aūt vno mō tm̄ et vno et vna et pfecta cā. Sicē pōz i boie ſano et infirmebrū ſit ſanū: et q̄ i toto corpe bō bēat ſanitatē. Ecōtra vo eſt ō infirmo. Nā infirm⁹ q̄o ō: q̄libet eius membro patīt: et ſil⁹ eſt ō bono ope. Nā ad ō vt ſit bonū req̄rit q̄ ei nō deſit aliq̄ circūſtantia: vt i elemoſyna q̄ fiat ōbito mō et tpe: ac vo pauperi bōa itētioe cū vult⁹ ac mēr⁹ hilaritate. abundāter ſm cuiā facultatē: celerit⁹ ⁊rebo nō corrupt⁹ et de ſuo tē. Un ſi aliq̄ illaz circūſtantiaz deſit: dicta elemoſyna nō erit op⁹ bonū. Sz ecōtrario dicta elemoſyna nō erit op⁹ bonū. Sz ecōtrario eſt de opatōe mala q̄ vna mala circūſtātia incer uenīēte ē mala: ḡz ō ſe tal⁹ opatio cēt bona. Quia ḡ bonū vna ⁊ditōe corrūpit et i malū ⁊uertit. ideo ipm malū freq̄nt⁹ facil⁹ ꝓperat. M

Crauia rō ō: freq̄ntatōis. Nemo ēn̄ eſt
o tā ꝓfect⁹ q̄ ſaltē in cadat ſeptie ſi die. Prio uer. xxiij. et. c. ſeptuo. de pe. di. iij. Qō itel ligit de pctis venialibo. Sz q̄d dicem⁹ de illo q̄ eſt i pctō voluntar⁹ imerſus: quez nō delectāt niſi obſcena vicioz. Prioſecto cū dicat Arest. i p̄dicamēt. et. ij. Ethi. q̄ ex freq̄ntatis actibo generat habit⁹ de difficili mobil⁹ a ſubiecto: talis generat habit⁹ de difficili mobil⁹ a ſubiecto: talis habit⁹ de difficili mobil⁹ a ſubiecto: ratio: ratiōz amaritudie plena ac aſpa. Uia aūt vioz ſit ſenſualitati ōlectabil⁹ et iocūda. ḡ tē. Nā ſi q̄s perierit ab aliq̄ auaro q̄n mittit manuz in acruū ducatoz ſuoz: q̄d illi eſt dula⁹: an talē ⁊erctare pecuniā: an illā paupib⁹ erogare. īſpō debit. Ob: ob: tā dulc⁹ eſt amor pecūie q̄ q̄dam mō pot⁹ me excoriaret vt de pelle facerē pecuniā q̄z illā paupib⁹ darē. Dicluxurioſo q̄d illi eſt de lectabili⁹: an fornicari: an vo caſtitatez ſeruare. Intrēq̄z dimitteret illā feminaz pon⁹ abnegaret xp̄m. Dic ambitioſo ſi hec noia ſibi placēt. Spe cabili: Magnifico: Reuerēdo tē. Ēt ſic diſcurre p oia vicia: et iuenies apō hoies aſperā ēe vitā ruē, q̄r labore i ea exiſtēte: q: vtus eſt circa difficile. q. Ethi. Et ois vt⁹ exiſtēs in corpe ſanguabilis eſt. iij. Ethicoz. R

Extra rō ō: mediatōis. Teſte ēn̄ exper
o na videm⁹: q̄ ſic dicē pbs. ij. Ethi. Difficile ē tenere mediū circa qō ⁊iſtit vtus. Facile aūt ē a medio deuiare. Sicē pōz i ſagitta ndo q̄o difficile ē i mediū ſagittare: ſz facillimuz eſt deuiare a ſigno. q̄ ſil⁹ erit i opatōe vtut⁹ q̄ difficil⁹ erit: et ecōtrario ō vitioſa opatōe ēlōgata a medio. Dicit⁹ o dña Frōcoſa ſi teneo mediuz in veſtibo et ornamēt⁹ tuio: et ſi tot pōpe et tot iocalia ⁊euiūt ſtatui tuo. Diſcurramus etiā p oēs ſtat⁹: et ⁊ſideremus ſi in oībo fuerit mediū et inuenient⁹ q̄ ḡſi de omni ſtatu dicī pōt illud Ezech. xv Mediocres et⁹ redacta eſt i faullā. L

Epīa rō ō: mltiplicatōis. fm ēn̄ pbm
o ij. Ethi. et Dionyſ. in li. de diuiſ no. Ma lū ſe hz mltiplicare: bonū aūt vno mō tm̄ et vna et pfecta cā. Sicē pōz i boie ſano et infirmebrū ſit ſanū: et q̄ i toto corpe bō bēat ſanitatē. Ecōtra vo eſt ō infirmo. Nā infirm⁹ q̄o ō: q̄libet eius membro patīt: et ſil⁹ eſt ō bono ope. Nā ad ō

Un dicūt doct. in. iij. q̄ de⁹ odit pcm̄ et boiem pcōrē: in q̄tū pcōrē: nō in q̄tū boiem: q̄z in q̄tū bō bon⁹ ē. iuxta illō Gen. j. Vidit de⁹ cūcta q̄ fecerat: et erāt valde bōa. Si ḡ de⁹ diligit cuncta q̄ fecit cū odio bēat pcm̄: ḡ illud ipſe nō fecē. Et ō eſt qđ ōr Job. j. Et ſine ipo factū eſt nibil. id eſt pcm. fm glo. P

Ecūda rō ō: cauſalitat⁹: cui⁹ fundamētū
o poit pbs. ij. Verba. di. Qō eſt cā alioz vt ſint talia illō ē marie tale. Si ḡ deus nos faceret pcōres: et cēt cā nīoz pcōz: ipſe cēt maxim⁹ pcōr. Sz ō eſt berencū dicere: cū ipſe ſit ſcūs ſcōz. Dan. xr. et i ipo nō poſſit eſſe pcm̄. ḡ ꝛa eſt ⁊dulio Aug. in li. lxxxiij. qōnū. q. xxj. di. Aucto: pcī de⁹ nō eſt. et idē dicē i li. q̄nū nouī et veter⁹ teſta. q. j. et in li. ō Adamātū monachū. c. xvj. et in li. j. retractationū. c. xxvj. et in li. ō fortunatū manicheū. diſputatōe tercia. Ethus ſinem: et hec ois itelligūt de cā effectiua. Non ēn̄ pōt de⁹ facere aliq̄ō pcm̄. Un ſi de⁹ p̄aret nob aliquid qō videret pcm̄: ea⁹ obſeruatio rōne diuī bōpla cit: qō ſemp ē ſcm̄ eſſet ſcā et bona. Q

Liēdū ēn̄ fm Alexā. de ales. rbi. ē. et san
o cū Bonauē. in. ij. di. xxij. ar. j. q. ij. et Richar. ibidē. q. iij. q̄ de⁹ pmittit iuſte malā et pcā fieri. Un appellari pōt cā pmiſſiua pcī catoz: et ḡre ō faciat mlras aſſignt rōnes p̄dicti doct. Una aūt aſſignt Aug. in dialogo ſuo ad Mo: oſiū. q: de⁹ de mal⁹ fac dicere mlta bona. Un ait idē Aug. li. ij. ō aui. dei. Sicē nil⁹ boim agit recte niſi diuio adiuuet auxilio: ita nil⁹ de monū aut boim agit iniq̄ niſi diuio cōdēq̄z iuſtiſſimo iudicio ꝓmittat. R

Ēd ō q̄nt q̄re de⁹ cū ſit oīpotēs nō pon
o us fecē hoiez ipeccabilē q̄z peccabilē. Reſpōdet ſcūs Bona. in. ij. di. xxij. ar. j. q. j. et Richar. ibidē. q. ij. q̄ ō mlt⁹ fecē rōnibo. Una q̄nū ō: meritatiōis. Si ēn̄ bō creat⁹ fuiſſ⁹ ita vt peccare nō poſſet nil⁹ iuſt⁹ eo q̄ nō peccaſſet et iſtimaret. Jn bis ēn̄ q̄ a natura ſunt nec laudamur nec vituperamur. ij. Ethicoz. Sicē mur⁹ nō ē laudandus quia tacet cū facultatem loquendi non habeat. nec cecus quia oculo vago nō reſpicit mulieres: nec ſener decrepit⁹ aut infirm⁹ ad motū q: nō luxuriat. Sz ille merito laudari debet q̄ potuit facere mala et non fecit. Eccli. xxxj. Lū ḡ bono: ſit p̄miū vtutis. iij. Ethi. et vtus ſit circa difficile. ij. Ethi. Si bō facere malū nō potuiſſet: nil⁹ difficultas i bono fuiſſet. et ideo nec laus: nec meritum: nec bono: ei dari ōberet. Et hāc rōez tāgit Anſ. in li. Cur q̄n et quō de⁹. c. ij. inter alia dicēs. O q̄z rōnabil⁹ rōnale aial i ſua dimittit libertate: vt ob ſue electiōis meritū vl⁹ vi uat felicit⁹ vl infelicit⁹ moriat. Si ēn̄ angel⁹ vel hō liberi nō fuiſſent tā apō deū nulli⁹ meriti eſſent. Et idē i li. ō agone xpiano inq̄t. De⁹ boiem interrimabilē fecit et libertatē ei arbitriū volūtat⁹ dedit. Nō ēn̄ cēt opt⁹: ſi dei p̄cepta nō ſeruare non volūtate parerēt. Lacrā. q̄z i. vij. diuinaz inſtit. ait Nil⁹ laus ē nō facere qđ facere nō poſſis: ſicut nil⁹ vt⁹ ē agere qđ agere vigēte nēcitate. Quis fa mes cente aut ſiti cē laudet q: bibat et comedat. Liberi arbitrij nos ⁊dixit de⁹: nec ad vtutē nec ad vicia nēcitate trahimur. Ubiocp vbi nēcitas eſt: ibi nec laus nec corona. et Aug. i li. ō ver rōis glōe inch. Tales fuos ſuos imo filioſ melioresq̄ eſſe iudicauit de⁹ ſi ei ſeruirēt libal⁹: q̄ō nīlo mō cēt ſi nō volūtate ſz nēcitate ei deſeruirēt: becille. Un vn⁹ act⁹ ſiue ⁊ſenſus ſpōtane⁹ p̄ualet infinitis actibo p̄cedētibo et neceſſitate. Et tō Aug. in. c. iā ſūt. xxviij. q. j. dicē. Mlta ſūt nō iubēte le ge vel neceſſitate ſz luba volūtate. Ea aūt ſūt no ſtris officijs ḡnoſioza: q̄ cū liceret nō impēdere tñ gra liberalitatis ipendim⁹. S

Ua q̄z et cā fecē de⁹ boiem peccabilem: q̄
a ō: ⁊fuatōis. Voluit ēn̄ creator opti⁹ ſue creature mōſtrare: q̄ ſic ſine ipo facta nō fuerat: ita ſine ipo nō pōt in eſſe ⁊fuare: et ſi appareret deū nō ſolū cē cētrie cauſanuū ſz etiam ⁊fuatiuū. Ob: quā cām Greg. ait. Ota ſz quidē in nibilū redēret niſi man⁹ ⁊diroz ea tenēret. Et iterū dicē. Sic ēn̄ natura vtbil⁹ ⁊dita fuit: vt nūq̄ nīſi bēat neceſſariū preſto ſit: et q̄ ſine ipo nō potuit eſſe: nec etiā ſine ipo valeat vnico momēto ſubſiſtere. becille. T

Erauia rō ō: oñſiōis. vt. ſ. oñderet deū poſ
t tētia. Lū ēn̄ vt ait Aug. ſup Jobā. Manuo ſit boiem iuſtificare: q̄z cēlū et terraz atq̄ angelos et boies de nibilo creare. Jō dū creauit de⁹ boiez cū libero arbitrio et eū poſt pcm̄ iuſtificauit p gram: mirabile oñdit potētie ſue gloriā: quā minꝰ oñdiſſet ſi eū ipeccabilē creaſſet. Jterū ō egisset ea⁹ ſapiētia darē ſcere. Sapiēta ēn̄ alicui⁹ magīri p̄cipue oñdit: qñ ex aliq̄ materia li cet vili aliq̄ō opimū op⁹ p̄duat. Sicē figul⁹ vas ſa pulchra et luto facē ad ſeruitiū reg'. Uūc aūt o: dinē de⁹ fuauit eū boiem et luto tormentū ceſtē fecit ac de filiū. Immo et p̄cipanōe diuinitat⁹ ipm fecit deū: dicēte pō. Ego dixi dij eſtis et filij excelſi oēs. Sapiēs ḡz artifex et ḡlibz materia nō tm̄ vnū ſz diuersa opa facit: ſicē figulus et luto diuersa vasa fabricat et pictor diuersas imagines: et in imagine diuerſos ponit colores. Uolgit de⁹ oñderet ſuā potentiā diuersas ſpēs creaturaz creare voluit: et angelos atq̄ boies q̄ peccare poſſent ⁊dixit: vt ex eoꝝ ruinis deformitas peccare poſſent ⁊dixit: vt ex eoꝝ ruinis deformitas pulchritudo p̄manentiū. Oppoſita ēn̄ iuxta ſe poſita magis ducelcerent. j. Elen. t. ij. de celo et mūdo. Un Aug. in li. Enchir. dicē. Et oib⁹ ⁊ſiſtit vniuerſitas admirabilis: in qua eminēt⁹ cōmēdant bona: et magis placēt ac laudabilior: a ſūt dū cōpant mal. Et Iſido. in li. de ſūmo bono ait. Nūq̄ ꝓmitteret deus mala ab ſūmo bono ait. Nūq̄ ꝓmitteret deus mala ab oriri nīſi ex ⁊ſtis mal⁹ bone nature deco: emanare. Et Aug. in. ij. de aui. da ubi. Sicē ⁊ra con

ctorijs opposita k monijs pulcbritudinē reddūt
ea quadā nō verbo⁹ sed rerū eloquentia ꝓrario⁹
rum o ꝓsentis ꝙ seculi pulcbritudo cōponit. ⁊ si
cut picturā nigrā cū colore nigro suo loco ꝓpo⁹i
ta albū manifestat: ita vniuersitas rez⁹ et pecca⁹
rentiū pulcbra est quāuis ꝑ sapos ꝓsideratos
suā deco⁹mitatē rumpet. Et in li. de natura boni
idē explicat dī. Sicut sermōis decētia maio⁹
vniuersitatis pulcbritudo maio⁹ est et interpo⁹
sitōe malo⁹ bene o⁹dinato⁹. bec ille. Preterea
videm⁹ q⁹ sepe vnle est domū destrui ꝙ mutere
vt melio⁹ reparet ⁊ reformet. Et ideo b mō ratio
nalis creatura sapienter ad liberū casum est o⁹
dinata vt alio⁹ ⁊ melio⁹ restaurēt. Et ob hāc cau⁹
sam ꝙmittit de⁹ alios ruere in pcā vt postmo⁹
dū ꝑ pniam resurgātes ad gl̄ficatōē sanctū redu⁹
cant. Proinde Aug. in li. de co⁹rectiōe ⁊ gra. ait
Usq; adeo deus cooperat in bonū: vt si qui co
rū deuiant ⁊ co⁹ruāt etiā hoc eis faciat ꝓficere
in bonū: q⁹ melio⁹es redeūt atq; doctio⁹es. bec
ille. Nā ceciderat Petrus ⁊ ꝓfectio⁹ est effectus: de
quo Ambro. Li. c. fidelio⁹. inq⁹t. Fidelio⁹ fact⁹ ē
Petrus post q̄ fidē se pdidisse defleuit: ⁊ ideo
maio⁹ē gr̄az reppit q̄ amisit. bec ille. Lecidit etī
am Magdalena. ⁊ p maculis suis tā abundā
ter fleuit q⁹ nō solū venīā petēdo ꝓ obtinere meru⁹
it sed etiā dñi collo quia familiari⁹ degustare: vt
in eā supabundaret gratia in qua supabunda⁹
uerat parī. vt ait Apl's ad Roma. v.

Uc etiā egit deus vt iustitia q̄ est pdanſ
b sima oīm virtutū fm Tullū in. q. de of
fi. ⁊ pbm. v. Erbico. in ipo esse nosceretur
Est aūt duplex iustitia fm Franci. de mayro. in
j. di. xlvj. s. punitiua ⁊ pmiatiua. Pria ꝓsequit
malos sēa ⁊o ofendit bonos. Prima malos
vitupat. Sēa aūt bonos cōmēdat. Nūq; aūt
de iustitia cognosceret ab angelis ⁊ boīb: nisi
malos puniret in b mūdo vel in futuro. bonos
vero in vita ꝑpetua remuneraret: vt inq̄t Aug.
xij. de ciui. dei. Qui etiā in. iij. li. de libero arbi⁹
trio dic. Sūmo deo iustissime placuit vt i o⁹tu
bois originalr apparet iustitia puniētis ⁊ im
prompta esset miserico⁹dia liberātis. X

Lia insup est causa fecit deus boiem pec
a cabilē q̄ dicit humiliatōis. Quia etī te
ste Grego. humilitas est custos omniū
virtutū voluit rōnalem creaturā vertibilē face⁹
re: ⁊ alio ꝙmittere cadere vt q̄ aliquas haberēt
gr̄as et b causam humiliter, ⁊ timor⁹ haberēt
ne eas pderēt ⁊ calcādo supbiam ad maius vir
tutis ⁊ gratie culmē puenirent. Et ad hoc addu
it potest dictū Pauli. q. ad Lo⁹. xij. vbi ait. Ne
magnitudo reuelationū extollat me: dat⁹ ē mi⁹
bi stimulus carnis mee: angel⁹ satbane q̄ me co
lapbizet ⁊c. Et. xj. q. iij. c. inuisū in dictū. Salixt⁹
papa ait. Medio: est in malefactis apud deum
humiliter, sancta cōfessio q̄ in bonis superba

glo⁹iatio. P

Lima aūt rō ꝑ nūc dict gl̄oificatiōis.
v Si em̄ bomo nō haberet libez⁹ arbitriū
duo mala sequerent respectu future glo
rie. Primo em̄ nō plus mereret paradisum q̄s
si esset asinus, q⁹ remota causa remouet effect⁹.
ij. Phi. ⁊. q. de generatōe. Lū em̄ felicitas sit p⁹
miū virtutis. j. ⁊. ⁊. Ethi. ⁊ virtus sit habit⁹ electi⁹
uus. ij. Ethi. ⁊ electio ꝓcedat a libero arbitrio. q̄
deficiente ipo libero arbitrio deficeret electio. et
per ꝓsequēs virtus ⁊ ꝓsequēter nibil beatitudi
nis posset bō acquirere vl' mereri: vt etiā supra
declaratū est. Scōm malū est: q⁹ si sine meritis
omnes celestē gloriā adipiscerent⁹ omnes essent
equales in gl̄ia q̄ inco⁹ueniētissimū est. z. eo q⁹
in palatio cuiuslibet ⁊reni reg⁹ diuerse sunt mā⁹
siones. q̄ multo magis boc decet esse in palatio
eterni regis. Diuersitas em̄ spectatū est ad deco
rem ⁊ pfectionē tot⁹ vniuersi. xij. Methā. ⁊ ido
saluato⁹ noster ait Jobis. xiiij. In domo patr⁹
mei māsiones multe sunt. Aut em̄ glo. super illa
ꝟba Luc. vj. Eadem mēsura rē. q⁹ q̄ruo⁹ equa
lance mensurant⁹ in celesti gl̄ia. videlicet cbari⁹
tas: gratia: meritū: ⁊ gloria. Que quidē mensu⁹
ratio mīme fieri posset: nisi in bonis op⁹ libe⁹
ro quisq; ponet⁹ arbitrio. Magna q̄ erit pul⁹
cbritudo videre ꝟ gines: ꝓfessо⁹es: martyres: re
ligiosos: ⁊ ap'los: ac reliquos sanctos diuersis
meritis ⁊ pmijs gl̄iosos. Un saluato⁹ Matth⁹
xiij. ponit similitudinē dicens: q⁹ semen sparsuꝫ
fecit fructū aliud trigesimū: aliud sexagesimū: ⁊
aliud centesimū. Z

D pdicta etiā de peccabilitate bomis ad
a ducī potest illud q̄ ait dñs Bonauē.
in. ij. di. xxix. ar. iij. q. ij. vbi ꝓbat q⁹ mai⁹
meritū nūc acquirit⁹ post lapsum pmi penitis q̄s
si fuisset in statu innocētie: ⁊ maxime quia cum
vbi maio⁹ est difficultas: ibi maio⁹ est virt⁹. ij.
Ethi. cū nunc bomo habeat maiorē ꝓtractatē
a diabolo: carne ⁊ mūdo etiam ipsius resistētis
maio⁹ est virtus ceteris paribo⁹ q̄s tūc fuisset: ⁊ p
ꝓsequens maio⁹ gr̄a mai⁹ meritū ⁊ maio⁹ glo⁹
ria. Cōcludendo ergo primū ꝓpositū dico q⁹
sicut si aliquis dñs dedisset alicui suo seruito⁹i
castrū inexpugnabile: ⁊ ille spōte dimitteret in⁹
trare suos inimicos in castrū impuraret⁹ hoc ser
uo nō dño. Sic a simili cū deus dederit bomi⁹
ni inexpugnabile castrū aie cū tribo potētijs scz
intellectu: memo⁹ia: ⁊ volūtate: cū quibo potest
resistere oīb⁹ inimicis suis nō est ipurandū deo
si se capi ꝙmittat ⁊ ip'is bostib⁹ suis spōte se sub
ijciat sed sibi. Et ideo inq̄t Salomon sapie. vij.
Solūmodo boc inueni q⁹ deus fecit boiem rec⁹
tum ⁊ ipe infinitis se immiscuit questiōib⁹. Et
quo dat intelligi q⁹ nostra iniquitas nō ꝓcedit
er culpa dei: sed ex nr̄a culpa. Eccl'i. quoq; xv.
dicit. De⁹ ab initio ꝓstituit boiem: ⁊ relict⁹ eum
in manu ꝓsilij sui. Et paulo post ibi. Apposuit tibi

bi ignē ⁊ aquā ad q̄s volueris po⁹rige manuꝫ.
Lū g̃ habeat⁹ vnusq̄sq; libez⁹ arbitriū facēdi bo
nū aut malū. vt ꝓbat scriptus Tbo. ſ. ꝓe sūme. q.
lxxxiij. Nō pōt quis excusare pcā suā dicens q⁹
deus cogat eū ad peccandū. B

Secundū p̄s⁹ ꝓpositū est q⁹ influctia cele⁹
o stis nō potest cogere libez⁹ arbitriū: vnō
falsa est sntia Tullij. li. j. de diuinatione
circa finē dicentis. Faro oīa fiunt. ⁊ Ouidij i. iij
de tristib⁹. c. vij. dicentis. Nō fatū vincere nulla
valet. ⁊ Sencce in li. tragediaꝝ vbi ait. Regitur
fatis mortale gen⁹. ⁊ eiusdē ō ꝓsolatōe ad Pau
linū qui dicit. Mutare fata nō possum⁹: stant
dura ⁊ ineo⁹rabilia. ⁊ Lucani i. vj. di. Preceps
agit oīa fatū. ⁊ Juuenalis li. iij. satira. j. dicentis
Uencidi⁹ quid em̄. quid Tulli⁹. an aliud q̄s sy⁹
dus ⁊ occulti. mirāda potentia fati. Seruis re⁹
gna dabūt captiuis fata triūphos. ⁊ idē satira
iij. eiusdē libri dicit. Fata regūt boies. Si em̄ p
fata intelligam⁹ cōstellatiōes: sicut tenēt marbe⁹
matici dicentes q⁹ cōstellatio sub qua quis na⁹
sc̄t nō solū habet influctiā necessariā sup co⁹p⁹
sed etiā sup rōnem ⁊ voluntatē. Dico q⁹ opinio
predicto⁹ est hereticа ⁊ stultissima. ꝓut probat
beatus Tbo. in sūma ꝓtra gentiles. li. iij. c. lxxiij
boc em̄ si esset verū sequerent⁹ infra scripta inco⁹
ueniēcia. Primo q⁹ si alique stelle essent causa
malo⁹ op⁹teret dicere q⁹ aliq̄ mō essent male⁹
factrices ⁊ boc essent aut p naturā. ⁊ sic deus fe
cisset res malas qui oīa creauit bona Gen. j. aut
essent male a volūtate ⁊ boc est falsissimuꝫ ⁊ in⁹
cōueniens cū sint sine aīa. Scōm inco⁹ueniēs
est q⁹ nō posset aliqua rō assignari: quare aliq̄
nati sub eadē ꝓstellatione sint sapientes ⁊ aliqui
stulti. Aliqui fo⁹tunati: ⁊ aliqui info⁹tunati: ali
qui pauperes: ⁊ aliq̄ diuites: aliqui pulcbri: ⁊ ali
qui deformes: aliq̄ boni: ⁊ aliqui mali. Tertiū
incōueniēs est q⁹ si ex ꝓstellatiōibo⁹ q̄s necessi
tate efficeret⁹ bonus aut malus nō esset p̄miā
bilis: neq; puniēd⁹ q⁹ in necessitatibo nemo libe
ralis crist'. l. ite legatā. ff. de adi. lega. Unō fru⁹
stra cēnt leges ⁊ iudices puniētes fures ⁊ latro⁹
nes q⁹ iniuste punirent⁹ si aliud facere nō posset
Immo pon⁹ deberet puniri stella cogēs ad ma
lū. Quartū incōueniens est: q⁹ vana essent bo⁹
minū ꝓsilia ⁊ arcāū speculatiōes ⁊ prudētie in agen
dis. Uana q⁹ cēnt studia ⁊ exercitia. Si em̄ ea q̄
sunt i mūdo ꝓcederēt necessario ex ꝓstellatiōibo⁹
Si stella daret alicui q⁹ esset grāmaticus vel di
ues absq; studio ⁊ labo⁹e de necessitate esset eo
si nō daret⁹ sanis posset labo⁹are: studere: vel lu⁹
crari: q⁹ nunq̄s obtineret q̄d desiderat. Et ideo ta⁹
les astrologos irrider⁹ Aug. in fine epiphanie
Dicit q̄s Ptbolomeus in suo centiloquio. Sa⁹
piens dñabit⁹ astris ⁊ anima sapientis adiuuat
opus stellaꝝ. B

Tertiū p̄s⁹ ꝓpositū est q⁹ passio appetitus
c sensitiui nō pōt necessitare ad peccandū

ita q⁹ sensualitas nō ꝑ cogere rōnē ad malū: vt
ꝓbat Tbo. j. q. q. r. ar. iij. Et ideo stulte loquūt⁹ q̄s
dā q̄ se dicūt nō posse abstinere ꝑ tis. Et q⁹ ꝓ⁹
q̄sdā vehemētes passiones ⁊ naturalē cōplexiōes
cogunt q̄dāmō iuuī ad peccādū. Contra q̄s stat
sntia Giraldi o donis super. iij. Ethi. di. q⁹ nulla
naturalis ꝓpensio ignītū cū q⁹ ictā ꝑ naturā
tē vl' ꝑ cratē nēcitat vel cogit boiez ad eē malū ⁊
vitiosū iuolūtarie: eo q⁹ ꝑ rōnē vnusq̄sq⁹ supa⁹
re ꝑt q̄scūq⁹ passiones etiā potentissimas idinatē
ad malū. Et ō ꝓbat auctoritate scripture Gen.
iiij. Sub te erit appetit⁹ tu⁹ ⁊ tu dñabe⁹ illi⁹. Et
ō inq̄t Seneca ad Lucillū. Errās si cristimas
nobis cū vicia nasci: supuenerūt ingesta sūt nullis
nos vicio natura ꝓliat: nos illa integros ac li⁹
beros genuit. bec ille. Jō falsa ē sntia Ouidij i ser
mōibo: Fmōe. iij. dicit, Nā vicijs nemo sine na⁹
sc̄t. Optim⁹ ille ē q⁹ min⁹ vtgēt. Et p̄dicat⁹ g̃ ꝓz
q⁹ nullus potest excusare peccatuꝫ suum ratio⁹
ne complexionis. E

Uartuꝫ p̄supposito bī a bō Tbo. j. q.
q lxxx. ar. j. ⁊ Glen. ō al. vbi. s. ⁊ sāō Bo
na i. ij. di. xxv. ꝓe. ij. ar. j. q. iiij. ⁊ Ricb⁹
dē ar. iij. q. j. vicꝫ: q⁹ licꝫ dyabol⁹ possit ꝓsuade⁹
re pcām: nō ꝑ tñ cogere libez⁹ arbitriū bois ad
malū. Nō em̄ est libez⁹ si cogi posset. ō Bern. i
li. ō libo arbitrio dic. Libertas ꝓ ingenita sui no
bilitate nīl'a ꝑt cogi nēcitare. Sz ꝙ b dicit q̄dā
qñ alio⁹ pcēs ⁊ sapiēs ꝓliat cū ōbili ⁊ insipiēte
ꝓfecto viat ⁊ supat illū. Scriptū ē etī i. l. iiij ꝑti.
ff. de alienatōe iudi. mu. cau. fa. Porro nonly
pares cēnō possum⁹. Sz dyabol⁹ potētio⁹ ⁊ sa
pientio⁹ ē boie: ⁊ ipo⁹ nūc cū reptare vt malū faciat
q̄ cū coget ad peccādū. De sapia em̄ dyaboli lo
q̄tur Aug. i li. ō natura demonū di. q⁹ bz mille
nocēdi artes. Q̄ō etiā notāt i. c. sciendū. xxvj. q.
iiij. De potēcia ārip⁹ō: Job. xlj. Nō ē potās sup
terrā q̄ cōparet ei: q̄ fact⁹ est vt nullū timeret. q̄ō
Johānes ap'los declarauit cum dicit Apoc. xij.
Ue terre ⁊ mari. q⁹ descendit ad vos dyabolus
bīs irā magnā. i. prātē. Ad bec nūdict⁹ q⁹ dyabo
lus ñ cēptat boiez q̄ntū ꝑt nec q̄ntū sat: nec q̄n
tū vult sz q̄ntū a deo nob benigno ꝓmittit. Un
inq̄t Paul⁹. j. Lo⁹. x. Fidelis de⁹ q̄ nō pat⁹ vos
cēptari sup id q̄ potestis sz fac cū cēptatōe puēiē
vt possitis sustinere. Preterea vt inq̄t Piero. in
q̄dā epl'a. Debilis ē bost⁹ q̄ nō vincat nisi volēte.
Et. xv. q. j. inq̄t Ambro. in. c. nō est. Nō est q⁹ cui
q̄ nature ascribamus erūnā nisi nīc volūtati.
Nemo em̄ nostrū cogit⁹ ad pcām nisi volūtate
ꝓpria se deficere: volūtatū sibi fuū dyabol⁹
actionat. Neminē em̄ iugo petōrum astrictuꝫ
possidet: nisi se ei p⁹⁹ ere petōrū vendiderit. bec
ille. Semel aūt dyabol⁹ a nobis victus postea nō
ita facile nos cēptare ꝓsumet: imo nos sup illū
prātem recipiem⁹. Naz in Portugalia vt legit⁹
in cronicis ordinis nr̄i: puella q̄dā dum sepe⁹
in speculo se contēplaret: a dyabolo est inuasa

Ereũ multi serui dei venissent: t nulla remedia
facta fuissent vt expellerẽt t nihil valuissent. Inde
rogat dominũ ẽre expelli nõ potuisse rũdit. So
lus ralis frater meus me expellere põt: q: cũ illũ
de latrina fortẽ repellere ab illo viri t cõfusus
fui. Quare igit ille frat demonẽ istum expulit.
Cũ aũt postmodũ p q̃dam montiũ p̃rupta fra
ter ille iter faceret: apparuit ipi demõ ille in specie
capre terribil aspect: quẽ ille spũ recognoscẽs in
quit. Vade retro sathana: nescias q: ẽ me nihil
potes. Et plus nõi dico miser q̃ loc quẽcũq de
lo: vt habui p reuelationẽ. scripũ est enim Deuter.
vi. Oĩs locꝰ quẽ calcauerit pes vester vester erit.
vbi glo. ait. Qui demonẽ repellere vinci locum
quẽ ipe ꝓdidit obtinebit. Cõ audiẽs diabolus
istum disparuit ampliꝰ ad eũ repellendũ accede
re nõ p̃sumpsit. Ad p̃dicta etiã q̃ bõ cogi nõ po
test ad peccandũ facit dictũ Bern. in li. de libe
ro arbitrio q̃ ait. Liberũ arbitriũ est potentia si
mũ sub deo: t ab aliq̃ agere creato sui omnino
defectũ nõ patit. D

Eq̃t ꝙ er p̃dictis q̃ntũ p̃supponitur quod
o bi ab Blesẽ. de alea in. q̃. ꝓte sũme. in tra
ctatu de malo. t p Tho. i. q. q. lxxiij. ar. j.
t in. q̃. scripto. di. xlj. ar. q̃. t ut erũ in q̃stionibo di
sputatis de malo. q. j. ar. vj. t Richar. in. q̃. dist.
xxv. ar. j. q. q̃. Et in eodẽ li. di. xlj. ar. q̃. q. q̃. t san.
Bonauen. in. q̃. di. xxxiij. ar. j. q. q̃. t di. xlj. eius
dem li. ar. j. q. q̃. vbi dicit. q̃ causa ꝑfectiua t cõ
plectiua peccati nihil aliud est nisi volũtas no
stra. Et ideo inq̃t Piero. in q̃stionibo ad Helbi
diam. Noĩes suo arbitrio derelicti sũt: neq; enim
bonũ necessitate faciunt sed voluntate. Deꝰ enim
equali cũctos fortẽ genauit: et dedit arbitriũ li
bertatis: vt faciat vnusq̃sq; qđ vult: siue bonum
siue malũ. hec ille. Si ergo queras vnde ꝓcedit
q̃ aliqui sunt boni aliqui vo mali. dico q̃ ꝓ: o
uenit ex spontanea cuiusq; volũtate. Vñ Brest.
v. Ethi. c. vij. inquit. Justũ operari omne volũ
tarium est. Et in. iij. Ethico. c. iij. dicit. Virtꝰ vo
luntaria est t nihilominꝰ t malicia. Et Seneca
lib. de moribo ait. Omne parũ actio est volun
taria. Et idẽ ad Lucilĩ scribit. Valentior: omni
fortuna animꝰ est t in vtraq; partẽ ipe res suas
dirigit: beatusq; ac misere vite sibi causa ẽ. Et Sa
lustius in iugurtino dicit. Dum atq; imperator
vite mor: talis animꝰ est. Tulliꝰ quoq; in. q̃. Re
thor. nouo ait. Voluntatẽ in omnibo rebo specta
re cõuenit. Et idẽ in sententia habet. l. di. c. si qua
semina. Et. c. li quis. t. c. quãrum. c. bi qui. t. c. se
pe cõtingit. Et extra de sen. excõ. c. cum volũtate.
Et. C. ad Leor. de sicca. l. j. t ff. de fur. l. qui inui
ait. Usq; adeo peccatum est voluntarium q̃ si
di. v. di. c. de iudeis. t. xv. q. j. c. merito. t. cilla. t. c.
nõ est. Et. xxiij. q. v. c. sicut enim. t. xxiij. q. iij. c. na

buchodonosor. vbi dr. Uasis ire nũq̃ derelẽ
derẽ ire nũ: si nõ spõtaneũ inuenirẽt hõ hre pam.
Dño p̃supposito: ꝓcludo: q̃ facile est bñ facere t
abstinere a viciis cũ hec oĩa ꝓcedãt a nra volũ
tate. Et hec vitas ꝓbat rõne q̃ dr libertas siue pẽ
tas. Nihil ei magis ẽ ipetate nra q̃ volũtas nra.
Nihil ei magis ẽ ipetate nra q̃ volũtas nra.
Utiq; Aug. i li. de libo arbitrio. t. v. li. de ciui. dei
c. xi. idẽ ait. Sũt nre volũtates i nob: t ipe facit
q̃cq̃d volẽdo facim: siue bonũ siue malũ. Est
q̃cq̃d volẽdo facim: siue bonũ siue malũ. Est
arbitrio. Qui fecẽ te sine te: nõ saluabit te sine te.
Quo vo faciliꝰ sit bonũ agere q̃ malũ ꝓbat rõ
ne q̃ dr naturaliter: cui fũdamẽtũ ponit Arest.
iij. de regimine ꝓncipũ di. Que magis naturalia
sũt magis facilia sũt ad agẽdũ. Faciliꝰ em̃ bõ ice
dit q̃ retrocedit. Faciliꝰ iacet q̃ pallat q: ista
sũt magis naturalia spẽi hũane. Cũ igit virtꝰ sit
magis naturalis bone rei q̃ vicii: ergo nature
hũane q̃ bona est Beñ. j. faciliꝰ est ire p viã vir
tutis t bñ operari: q̃ p viam vicioꝝ t male agere.
Quia aũt viuere fm virtutẽ naturale sit homini:
testatur Tullius in li. tusculanarũ questionũ
dicẽs. Sũt enim in genere nris innata semina vir
tutũ: q̃ si liceat seq; ipa ad vitã bẽam ꝓducent. hec
ille. Ad argumẽta aũt ꝓtis ꝓtrarie dico fm Ric.
nrẽ in suo qdl: q: i b fuãda ẽ sntia Piero. dicẽs.
Distingue rpa: t ꝓcordabis scripturas. Qđ etiã
ponit Aug. i. c. si peccauerit. q̃. q. j. t notat i. l. ad
uersus. Cõ fur. Si ei loq̃mur ó rpe inocẽte: nõ
est dubiũ q: faciliꝰ erat boi i oĩbo virtutibo se exer
cere: q̃ vnũ parũ cõmittere: q: nõ hẽbat aliqđ
ipdiẽs ad malũ: nec caro rebellabat spũi: nec sub
dita erat rõni p iustitiã originalẽ fm mgr̃m i. q̃.
di. xxv. Si aũt loq̃mur ó rpe nature cor: rupte p
parũ: dico q: ẽ dupler facilitas. s. ꝓnapũ t seq̃
le siue ꝓseqntie. Quo ad ꝓnapiũ verũ ẽ q: assue
to in peiis difficiliꝰ ẽ bñ operari q̃ male: t nature
nre corrupte facilio: ẽ via corruptiõis q̃ integri
tatis t ico: ruptibilitat. Quo vo ad seqlẽ. i. post
q̃ qs bñ agere cepit facilio: est via virtutũ q̃ vi
cioꝝ: t marie vbi qs i bñfacẽdo assuefactꝰ ẽ siẽ
testat Piero. ad Leclantiũ. Sacẽdus q̃ fm Ric.
nrm vbi. ẽ. q: li p corruptiõem nature ab origina
li pctõ sit boi difficile i ꝓnapio bñ operari: nisi pa
rũper assuero facile vr. Jõ Apls ad Hebr. xij.
inq̃t. Dis disciplina in pñti qdẽ nõ vr ee gaudij
sed meroris: postea vo fructũ pacatissimũ iustitie
reddet exercitatis p eã. Et Bern. in quadã epla.
ait. Subito ꝓcedenti devmbra ad solẽ: de ocio
ad laborẽ: graue videt esse qđ inapit: sed postq̃
ab bis dissuescere t ad illa paulisper assuescere
cepit vsus rollit difficultatẽ: inuenitq; facile qđ
difficile añ putauit. Jõ saluator nr oĩbo rpiãis
inq̃t Mat. xj. Tollite iugũ meũ sup vos: t iue
nietis requiem aiabo vris. Jugũ ei meũ suaue ẽ: t
onꝰ meus leue. Nec ãt leuitas t facilitas bñ ope

rãdi etiã i bñte naturã corruptã: t ad malũ idi
natã, ꝓcedit a virtute diuine gre q̃ est fortior q̃ na
tura: vt ml'tipl'r ꝓbat Amb. i libro de sacramẽ
tis t i. c. reuera. de cõsecra. di. q̃. Sic em̃ nauis
bñ ventũ bñflantẽ i velis facillime currit ꝙ tra
ipetũ aq̃ deor: suꝝ currentiũ: t nauẽ trahentũ na
turaliter ad iferiora: sic cũ spũssent flatꝰ sufflat in
cor: de alicuius ãpm p viã virtutũ nõ obstãte cor: ru
ptione t idinatione nature facit currere sine diffi
cultate. Permanet q̃ vnusq̃sq; i gra di: si vult
facere bn operari: q: vificabit in eo illud Esa. xl.
Qui sperant i dño mutabũt fortitudinẽ assumẽt
pẽnas vt aquile: volabũt t nõ deficiẽt.

Para scda de necitate bonoꝝ opuꝝ. E

Ro expeditione scde pris mouet q̃daꝫ
p pulchra q̃stio. s. Utrũ deꝰ creaturã re
mũeret sola bona volũtate absq; opi
bus: t si necessaria ẽ bona opatio ad
iũcta volũtari. Orit aũt ista q̃stio ex auctoritati
bus sibi inuicẽ ꝓtrarij. Prio em̃ videt q̃ nõ re
q̃rant bona opa: dicẽte Bern. in. li. de libero ar
bitrio. Incẽtio sufficit ad meritũ: bona actio re
q̃rit ad expletũ. Ergo videt q̃ q̃ntũ ad meritũ
vite eterne nõ sit necẽaria bonitas actiõis. Uo
lũtas em̃ p facto reputat: vt i. c. homicidiorꝝ t.
c. oĩs. t. c. nũqd t. c. noli. t. c. homicidiũ. t. c. si p
ꝓterea. de pe. di. j. Jtẽ sup. Pẽ. Dixi ꝙ fitebor: tẽ.
dicit glo. Uorũ p opatione reputat. Cõfirmat b
Greg. i Omelia sup Matthei dicẽs. Nũ q̃ est
vacua manꝰ a munere cũ archa cor: dis repleta
fuerit bona volũtate. Preterea in. c. cũ volũtate
de sen. excõ. di. Amplius respicit deꝰ ad spõtane
as volũtates q̃ ad actꝰ. Facit ad h. ir. q. vj. c. vl.
t. xv. q. vj. c. j. t. xxij. q. v. c. q̃ plurare. vbi dr. Deꝰ
ex opibo nõ iudicat: sed ex cogitatiõibo t ex cor: de.
Et. xxiij. q. v. c. si q̃d. dr. Deꝰ cor: iterrogat: nõ ma
nus. Facit ad h. xxiij. q. j. c. odiũ. Et. xxj. q. q̃. c. re
uera. t. xlij. di. c. q̃dam. t de pe. di. j. c. piculose
t. c. i q̃cũq̃. t. c. couertimi. vbi dr. Uolũtas p fa
cto reputat. Sed i ꝓtrariũ iducit ꝓnt alioꝝ dicta
doctoꝝ. Primo Amb: osq; in li. de officijs. xxx
sũptiue. lxxxvj. di. c. nõ sat. vbi dr. Nõ sat ẽ bñ
velle nisi siẽ etiã bñ facere. t Jacobi. q̃. Fides si
ne operibo mortua est. Et Job. ac Marci. q̃. t
Matth. vij. Oĩs arbor q̃ nõ facit fructũ bonũ
excidet. t igne mittet. t. q. ad Thes. iij. reꝑhen
dit apls nihil operantes. t. q̃. Patri. j. dr. Sapiẽ
ter agite: vt per bona opa vra certã vocationẽ t
electionẽ faciatis. Et qđ oĩbo vr ꝙ cludi necẽaria
ẽ opa cui bona volũtate ad meritũ vite eterne.
Ad hãc q̃stionẽ rndeo fm Blet. de alea in. q̃. ꝓte
sũme t. s. Bona. in. q̃. di. xl. ar. j. q. iij. q̃ duobus
modis loq̃ possumꝰ de opibo bonis aut ó illis
q̃ sũt superogatiõis aut de illis q̃ sunt obligã
tiõis. De ꝓmis dico volũtatẽ bonaꝫ nõ esse sine
alio merito: etiã si sit facultas ad operandũ. Si
vo nõ sit facultas sed impossibilitas etiã merẽt
bona volũtas: q̃ntũ si ei iũcta ẽt bona opatio.

Est ꝑ est vera de ꝓmio essentiali nõ tñ accidẽtali.
Nã si mulier nupta desideret esse virgo t virgi
nitatẽ seruare q̃ uis illũ desideriũ ꝓmeret ꝓmiũ
essentiali: nõ tñ accidẽtale. s. aureola q̃ dat virgi
nibo. Similiter dicũ põt de martyrio: t de alijs opẽ
bus superogatiõis. De illis vo opibo q̃ sunt de
obligatione dicendũ est: q: aut dle qui habet inẽ
tionẽ habet t facultatẽ bñ operandi aut non. Si
nõ habet facultatẽ sed bonã voluntatẽ t rectã intẽti
onẽ: tũc plenitudo sola volũtatis sufficit ei ad
meritũ vite eterne absq; exteriori ope. Et sic bñt
intelligi oĩa illa auctoritates ad ꝓmã ptem. Si
aũt adsit facultas volũtas t ꝓpe: intrinseca non
potest sufficere ad meritũ absq; ope. Vñ Dicro.
ad Eustochiũ ait. Eterna vita nõ nisi p diuino
rũ mãdatoꝝ obseruatiõne acq̃rit. Ut em̃ inquit
Aresto. in. ij. Ethi. Ad ꝓfectionẽ virtutis tria requi
rũt. s. scire. velle t operari. Et Dionysius in li. de my
stica theologia ait. q̃ ꝓfectio totius theologie est
ꝓxis: id est opatio. Jõ Aug. in fmõe de dedi
catione repli dicit. Sicut em̃ malis opibo quasi
quibusdã serio ac vecnibo vite ianua claudit ita
bonis operibo aperit. Et. j. Johã. iij. dicit. Filioli
li mei nõ diligamus verbo: neq; lingua: sed ope
re t veritate. F

Ecessariũ q̃ est semp bonis opibo insi
n dere. Et b duplici rõne. Prima dicit for
tificatiõis. Fundamẽtũ cui ponit. i. li vir
§. pacis ne peteꝝ. v. qđ etiã i spẽ ff. ó pacis q̃ vna
q̃q; res de facili reuertit ad naturã suã. Qđ etiã
notat in. l. volũtate. in fi. ff. qbo mo. pi. vl bꝰpo.
sol. Exẽplũ bꝰ bẽmꝰ i aq̃ cui si ponat obstaculũ
ne possit ire p viã solitã: de facili quo facto fortẽ
mic reuertit ad ꝓsuetũ cursũ. Sed qlibz est pniꝰ
ad malũ oĩ rpe. Beñ. viij. t oĩs cõiter ó dinãt po
tiꝰ ad malũ q̃ ad bonũ. Jueta illis pẽ. Oĩs de
clinauerit tẽ. Curꝰ aũt nature nre ipedit a nob
er ꝓtinua carnis mortificatiõe: q̃tidiano seruo
re vt ait Greg. i q̃dã omelia. t fuit snia bti pris
nri Fruãsa: vt bi i legẽda maiori: ꝓte. v. Vñ dr
Prouer. xij. Manꝰ fortiũ dñabit: q̃ aũt remis
sa est imbuet seruitꝰ. Et Eccli. xxxiij. Jugũ t lorũ
curuãt collũ duꝝ t seruũ pigꝝ inclinat opatio
nes assidue. Vñ q̃dã vificator ait. Continuos
patiẽs noctuq; dieq; labores. Fur semis scelerã
dũ viscera victu. Spũs subdit se fumbũda caro
Et ꝑdicti q̃ sedẽt q̃ si cessauerim a feruore: t ra
cauerim a ocio: statim ad vomitũ reuertemur: sic
q̃ vadit ꝙ aquã vigore remoꝝ si cessauerit ramo
gare aqua cũ reducat iferiꝰ: t fortẽ magis q̃ ante
erat. Vñ Piero. ad Rusticũ monachũ ait. In
desiderio est omnis ociosus: t Jsidorus in sy
nonima dicit. Grauis libido vitã quẽ ociosum
inuenit. Vñ Aug. ad heremitas dicit. Ungitur
igitur fratres: ociositatẽ in cunctis deponẽtes.
Quid em̃ est ociũ nisi viui hominis sepultura.
Per ociositatẽ em̃ heremũ sepe cõperimus esse

ꝑ hanc attendim⁹ sepe ad luxuriā per hanc aīa⁊
mur ad iugbiā: ꝑ hāc ducamur ad mūdi glīaz
ꝑ dicrēpeamur dilicate pasci: ꝑ hāc suffocamur
paole vehri: ꝑ hanc ad superfluā dominonē tra
himur: ꝑ hāc ad secularia vba ducamur libent
audire. Nec ē illa pestis ve pessima: q̄ freqnter
lōz cōuēt⁹ destruit: ꝙs in eis luxuriā: nutri⁊
ens gulā: seminās iter eos tizaniā: generās iter
eos homicidia: z oia que sūt opa carnis. Nūq̄z
cuius celoz err̄ q̄ ociosit̄ amauerit. Et iō o ir̄
q̄ beraīā hirā: si vis gsecut⁹ eē fuge ociū. hec ille.
Dolose enī dominēs fuit ocīus. q. Reg. xvj.
Dormiendo hosts inimic⁹ supseminauit zizā⁊
niā Matth. xx. Et fu⁹ piger reprehensus ē a dño
de nō opato talēto: z cōdemnat⁹ ē Matth. xxv.
Ebrill⁹ redarguit ociosos Matth. xx. Jō ocio⁊
si nō merent a deo adiuuari. Patuit crēplū de
q̄dā rustico cui⁹ asin⁹ ceciderat i foueā luto ple⁊
nā. Trāsiēs aūt q̄dā nobilis miles cōpassione
mot⁹: voluit subleuare asinū illi⁹: ipe vo rusti⁊
cus stabat manibo iūctis aspiciēs quō hō age⁊
ret. Qō cernens ille miles indignat⁹ dixit. Rusti
cōe ego volo adiuuare te: z tu n̄ vis paululū ex⁊
tendere manū ad sublenādū tuum asinū: z sic
discessit nō ꝑstās ampli⁹ illi auxiliū. Et ita facit
de⁹ si videt nos negligētes i facī nr̄is z i bonis
operationibus. 5

e Ecūda rō ḡre nō debem⁹ vacare ocio: sz
sp aliq̄d boni agere dz cōmissionis. Fur⁊
nā enī cōmittim⁹ q̄nēs re nob ꝓcessa ali
tervtimur q̄ rēdam accepim⁹. ff. itaq̄z. t. ff. pla
cuit. Insti. de obli. q̄ ex de. na. Sz de⁹ nob ōdit
cor⁹ z aiam: vt bonuz faceram⁹ Gen. q. ibi. vt
operarē z custodirē illū. z iij. c dicit de⁹ boi. In
sudore vult⁹ tui vescer̄ pane tuo. Jte dedit nob
ꝑs ad acq̄rēdā vitā eternā. Lū ḡ stam⁹ ociosi:
z voluptatibo hui⁹ mūdi vacam⁹: furtū cōmit⁊
tim⁹ i cor⁹: qō ē ꝑ osius dicī: opibo terrenis. l.
ij. ff. ad l. rodiā. de iac. z l. penul. ff. si q̄dru. pau.
fe. di. Jte in aia q̄ ē ꝑ osior cor⁹: pe. c. cū ifirmitas
de pe. z re. Jrē i epe: qō fm Bern. nō recapit esti⁊
mationē. De q̄ etiā inq̄r Seneca ad Lucilluz.
Nulli⁹ rei maior est penuria q̄z tpis. Quanto ḡ
res in q̄bo furtū cōmittit sūt maiores p̄cij: tanto
mai⁹ est furtū ar. in. §. atrox. insti. de iniurijs. Lū
ḡ fur rez tpaliū suspēdat q̄d faciēdū est de tāto
fure. Idco Jaco. iij. dr. Scienti bonū z nō faci
enti: pcm̄ illi. Ea ꝓpter Paul⁹ manibo ꝓpijs
laborabat. Actuū. xviij. vt vitaret ocīū. Que oia
ꝓsideras Aug. ad heremitas dic. Age igit frat
mēus z corpis: videbis q̄ singlas creaturas ad
officia singla ꝑputatas nūq̄z ociari. Ecce ei sol
tudines discurrit: et cetere stelle. Oia enī creata
bruta ad sue nature industriā ocīū fugiūt. Nō⁊
nec z semp laborāt: vt ꝓsecutē in esse. Nūquid in

suis necessitatibo deficere z pigrescere cavidem⁹
ablit. Oia enī sub obedientia sūt: oia agūt q̄ age
re debēt. Sol⁹ miser hō accidia sopor at⁹: ab of⁊
ficio suo freqnter recedit: z dei imaginē in se de⁊
turpāt in accidia ꝓsecuerat. Erubesce o xpiane z
abscōde te a facie saluator⁊ ruti q̄ tumēt⁊ inspien
no: z formicas hodie fact⁹ esse cōprobar⁊. Vad
enī ad formicā o piger: z ꝓsidera semitas ei⁹: q̄
cui ꝑceptore nō habeat: tanq̄z sollicita de salute
sua in estate grana colligere nō desistit q̄bo viue
re possit i hyeme. Formicaz ḡ ꝓditiones attendere
debem⁹: z eos sūmopere imitari. Laborare enī
sine inēmissione debem⁹: vt fructū bonoz operū
acq̄ram⁹ in estate p̄⁊ vite: z tā mirifice z gl'iose
laborādo vt tpe hyemali: tpe frigoz⁊ iudicij nō
peream⁹: sed bonis opibo ornati: eternaliter refi
ciamur in patria. D

D ꝓfirmationē aūt ꝑdictoz dico: q̄ licz
a vn⁹ sol⁹ enī esset saluād⁹ q̄sq̄z dz ꝑ posse
cor⁊ viribo conari sic vtuose viuere: vt ipe
mereat ē ille saluād⁹: qō ꝓbat dicto Pauli. j.
ad Coz. ix. dicēt⁊. Frēs nesciī q̄ hi q̄ i stadio cur
rūt: oēs q̄dē currūt: sz vn⁹ accipit brauiū. Si er
go illi q̄ currūt ad brauiū lz sciāt ꝑ certo q̄ vni
soli dabit: nī nō cessant currere: sed sperat vnus
quisq̄z se esse illū q̄ brauiū ꝓseq̄t: q̄sto magis dz
vnusq̄sq̄z insudare: vt brauiū sempiterne gl'ie cō⁊
sequat. Et iō subiū git apl's vbi. s. Sic currite vt
cōprehēdat⁊. Ois enī q̄ in agone ꝓtēdit ab oib⁹
se abstinet. Et illi q̄dē vt corruptibilē coronā ac
cipiāt: nos vo incorruptā. J

Ed heu q: mlta sūt a diabolo decepti q̄
e videtes se in peris involutos tāq̄z despe⁊
rati dicūt. Postq̄z oino dānabimur di⁊
mittam⁹ aliq̄d boni facere. Quid enī valet nr̄a
ꝓfessio. q̄d ꝑdenit bona operatio. Postq̄z ḡ amit
tem⁹ bona futuri sec'li: saltē pmīs ꝑfruamur: z
pcā peris addam⁹ q: oino diaboli sum⁹. O er⁊
ror iniq̄ssime: o pessima opinio: o deceptio sa⁊
thanica: q̄ntos i ifernī ꝓfūdū demergit⁊. Et iō vt
hec maledicta obstinatio ō cordibo eoz tollat ꝑ
pono hāc ꝓclusionē: q̄ si q̄s i hac vita adhuc de
cē milibo ānis viuere deberet cētoq̄z certificat⁹ ab
angelo vel a deo q̄ oino dānabit⁊: et cōmittēdo
vnū pcm̄ mortale posset ꝓseq̄ oēs mūdi thesau
ros: oiaq̄z bōa ac delectamēta: dicit⁹ ea ꝑ toto
tpe vite sue nō deberet dictū pcm̄ ꝑpetrare. Dic
enī Chrys⁹. in li. de reparatione lapsi. Lentū si placet
annos delitijs dem⁹ adde z alios cētū: si placet
adde z decies cēties milies cētū: q̄ erit ex his q̄so
ad eternitatē cōparatio. Nōne omne tps vite hu⁊
ius labiles q̄ delitijs frui videmur: z idulgere
libidini q̄si nocte vni⁹ sōnii ad eternitat⁊ cōpatio⁊
nē videt. Quis vo tā amēs: q̄sue tā ip⁹tudes erit
q̄ vt vni⁹ noct⁊ delectabile capiat sōnū: eternam
eligat amittere gl'iam vl' ei⁹nas eligat subire pe⁊
nas. hec ille. Et iō inq̄t Salomon. Eccl's. xj. Si
annis multis vixerit hō z in his omnibus le⁊

tat⁹ fuerit memīsse dz tenebrosi tpis futuri q̄s cū
venerit vanitat⁊ arguēt oia ꝑterita. Et Eccl'i. xij
dic sapiēs. Fili peccasti: ne adiūcias iterū sz ō ꝑsti
nis depcare vtrubi pcā soluāt. Et eiusdē li. xiij.
c. etiā dr. Cor sapiēs abstiebit a peris: nec i nouis⁊
simo diuiora paciat. Et ꝑdict⁊ igit pz q̄ nll's q̄n
tūcūq̄z dānād⁹ dz addere pcm̄ pcō ne gustet eo
penas etnal'r paciat i iferno: z q̄sto pfūdi⁹ dmer
gīt i pfūdo tāto maiorē gl'iā amittēs mag⁊ dō⁊
gēt a brōz ꝓsortio. Jnqt q̄s Hiero. sup illa vba
saluator⁊ Matth. xvj. q̄d ꝑdest hoiē. Si hies
ōem sapiam Salomōis: z oēz fortitudinē Sā
sonis omēsq̄z diuitias Ercsi: z longitudinē vite
Enoch: si deniq̄z oēz hōes ptātē Octauiani: q̄d
ribi ꝑdessent hec oia cū i fine caro tua dāda sit
vmbi: z aīa sit cū demōibo z diuite epulōe i cē⁊
nū z sine fine cruciāda. Ebrēx. etiā i sētētia suis
dic. Ois rōnal' cogitatio die noctuq̄z alīs a se
reiecta⁊ icessant⁊ vsari dz arca tpa et'nitat⁊ siue fe
licia futura sint: siue cristabilia. hec ille. D

Vod aūt q̄libet etiaz dānād⁹ teneat bñ
q operari: ꝑbat aliq̄bi rōnibo: quaz prima
dr gratificationis. Null⁹ enī ē in hac vita
adult⁹ q̄ mlta bona a deo nō suscepit siue tpa⁊
lia siue spūalia vl' corpalia: ꝑ q̄z recōpēsationē te
nēt cauere ab oi at⁹ offēsione z aliq̄d boni facere
rone gratitudis. Nā cū dr i. c. cū i officijs. de re⁊
sta. In officijs charitat⁊ illis ꝑus tenemur ob⁊
norū a q̄bo maiores bñficiū cognoscam⁹ suscē⁊
pisse. Et phūs. v. Ethi. dicit. Reflamulari opter
ei q̄ grāz fec: z rursum ipm icipe. Et q̄ dicto pz
q̄re bñficiat⁹ dz recōpēsare aliq̄d p bñficijs ac⁊
cept⁊. s. q: ipa recōpēsatio ē valde grā ipi bñfa⁊
ctori: z etiā iductiua: vt alia bñficia ipēdat. Unī
Ber. ait. Grauitudo ē vt⁹ deo z hoibo plurimū
grata q̄ bñficia recepta cognoscit: z grās danti
reddit: z vicē toto posse rependit. z Lassiodo. sup
Pō. inq̄t. Meliora merēt suscipe q̄ ō mioribo
collatis grat⁹ extiterit. Indign⁹ vo est ō dādis
qui de datis rep erit ingratus. L

Eptez aūt sūt iter alia bñficia dei q̄ oibo
e tā reprobis z dānādis q̄s etiā electis cōfe⁊
rē dit. Primū est creationis: q: hoiem
1 ad imaginē z silitudinē suaz creauit Gen. j. Et
ipe oibo ēēntiam tribuit: vt etiā reliq̄ pbs. j. de
celo z mūdo. Scōm bñficiū ē cōservationis. Nā de
us a q̄ oīne datū optimū z oīne donū pfectū de
scēdit. Jaco. j. etiā reprobis z ꝑsat⁊ ac dānādis cō
municat bñficia corpum celestiū: z q̄ruor ele⁊
mēto ꝑ. s. ere eā fruentibo aialibo z thesauris suis
mar⁊ z fluminū cū pisibo. Aer⁊ cum auibo atq̄z
ignis cū effectu suo. Teq̄z o petrō: ipe de⁹ eā tota
familia tua pascat vehit z nutrit. De q̄ ps. ait.
Qui dat escā oī carni. De cui⁹ etiam benignitate
ergā hoiem admirās idē ꝓpha inq̄t ipi deo. ps.
viij. Quid est hō q̄ mēor es ei⁹: aut filius hoīs q̄
visitas eū. Minuisti eū paulomin⁹ ab angelis
gl'ia z honore coronasti eū: z ꝑstituisti eū super
2 opa manuū tuaz. Oia subiecisti sub pedibo ei⁹
oues z boues vniuersos insup z pecora campi ꝛc.
Terciū bñficiū dr custoditionis. Nā ne angelus
sathanc i vtero mris vl' extra vteꝛ te suffocaret:
celestē angelū ad tui custodiā deputauit vsq̄z ad
mortē. Unī ꝓpha. ps. xc. inq̄t. Angel⁹ suis māda
uit de te: vt custodiāt te i oibo vijs tuis. Quartū
bñficiū dr ꝓcessionis. Ecce enī q̄ de⁹ sua demētia
dedit z dat tibi tot dies hebdomadas mēses et
annos: in q̄bo potuisti z vales ꝓmereri vitā et⁊
nā: cui⁹ tpis tāta est ꝓpositas: q̄ vna cuius vncia
emi nō posset cū toto thesauro mūdi. Nā i mo⁊
mēto tpis posses q̄s facere sic bonū cogitatū ad
deū p amorē z dilectionē: q̄ mereret etnā gl'iam.
Et iō Eccl'i. iij. dr. Fili ꝓserua tps z deuita a ma
lo. Sz heu q: de mlt⁊ dic pōt illō Job. xviij.
Dedit illi tps pnie: z ipe abusus eo i superbiā. Qui
tū bñficiū dr collocationis. Lū enī te nasci posset
facere de saraceno z saracena sua benignitate fe
cit nasci de xpianis: z inē xpianos educari: z ba
ptizari: ac recipere gr̄am spūssti: dicente apl'o ad
Ro. v. Charitas dei diffusa est in cordibo vestr⁊
p spiritū sanctū q̄ datus est vob. Jte licz tu sis ingra
tus spūsancto: tm iugit te vocat z inspirat ad bo⁊
nū. Unī Apoc. iij. inq̄t. Ego sto ad ostiū z pulso
z Matth. v. ait saluator. Pat⁊ me⁹ celestis solem
suū oriri facit sup bonos z malos: z pluit super
iustos z iniustos. Que vba nō solū intelligi pos
sūt de sole z pluuia materiali: sz etiā de sole radi
antis inspirationis siue z de pluuia gr̄e. Septimum
bñficiū dr redemptionis. Eq̄l'r enī dei filius p mortē
z passionem suā q̄ntū in se fuit oēs bonos ma⁊
losq̄z redemit. Quia p salute tot⁹ hūani gener⁊
sanguinē suū fudit. Unō Apoc. j. dr Jpe dilexit
nos z lauit a peccatis nr̄is in sanguine suo. Et ad
Ro. v. Lū adhuc inimici essem⁹ xpo p nob mor
tuus est. Et ibidē. Lū adhuc inimici essem⁹ reco⁊
ciliati sum⁹ deo: p mortē filij sui. Et ad Ro. viij.
Qui ꝓprio filio nō pepercit⁊ p nob oīb⁹ tradidit
illū. Septimū bñficiū dr bñficationis. Nā de⁹ ā
malos q̄z bonos ad finē benitudis creauit: z vo⁊
lūtate ancedere vult oēs boios saluos fieri. Et
Bern. ait. Nūq̄z creat⁹ essem: nec ego nec quisq̄z
alt⁹: nisi de⁹ ad bēitudinē suā me creasset. Pro⁊
pter ꝑdicta igit bñficia z mlta alia. vt q: fecit eā
creaturā rōnalē: nō aūt bestiā vl' lapidē: tenetur
quisq̄z etiā ꝑsat⁹ z dānand⁹ deo grās referre: z
ad honorē ei⁹ in aliquā recōpensationē hū ope⁊
ri: vt dicit be. Tho. q. ij. q. cvj. ar. iij. vbi ait. q̄ ois
effect⁹ ad suā cām naturalr̄ ꝓcurrit. Et iō rat⁊
do req̄rit vt ille q̄ suscepit bñficiū papue a deo
p grāz recōpensationē ꝓcurrat ad suū bñfactō
rē m modū virtutis q̄s. In do enī pncipalr̄ inue⁊
nit cā debiti: eo q̄ ipe est pncipiū oīm bonoz⁊
nō⁊: a q̄ oia subsequnter bona deriuāt. Unī ꝑbs
j. Topi. inq̄t. Deū vez⁊ venerari opteat: si de du
bitat indiget pena sic si q̄s dubitaret verum nr̄e
alba indiget sensu. D

Ecūda ratio ꝺ: ecplificatiōis quā tāgit
B Greg. in mora. di. Nō mediocriter lau-
dabile est etiā mal' inter bonos nōlle
fulgere trunbo. Aut cū pbo. j. Ethi. Uir⁹ est fi-
nes q̄ꝛ quē bonoꝛ t laus. Et iō Tull⁹ i philip.
inq̄t. Breuis a natura nob data est vita: sꝫ me-
moria bñ acte vite sempiterna est: q̄ si nō eēt lōgꝫ
oꝛ q̄s hec vita q̄s eēt rā amāo q̄ marīo laboribo
t periculis ad sūmā laudē gl'iāq; ꝓueniꝛet. hec ille
Qui etiā in li. de amicitia scribit. Nihil est i hac
vita trute amabili⁹. Nihil qō magꝭ alliciat ad
diligendū: q̄ꝛe q̄ q̄ꝛ pbitate vite etiā q̄s nū q̄ꝫ
vidim⁹ diligim⁹. Et in li. ō natura deoꝛ etiā ait
Nihil est trute amabili⁹ quā q̄ adept⁹ fuerit rbi
cuq; gētū erit a nob diligit. Et supdicta patent
de pbis moralibo lz infidelibo: q̄ vsq; i bodiernū
diē q̄ntū ad ipas trutes morales laudant
t cōmēdāt atq; diligunt: ac p vniuersū oꝛbē no
minant: sic etiā viuēres i bonoꝛe habebāt. Ecō-
tra ꝺo est de mal' t dānbo malū ecplū: q̄ i vita
et p⁹ morte sūt infames t ab oibo vitupant' t de
relinq̄nt. Et iō inq̄t sapiēs. Eccl. xlj. Curā habe de
bono noīe: hoc em̄ tibi magꝭ pdurit q̄ꝫ thesauri
mlti t innumerabiles. Mltas aliās rones assi-
gnare possum⁹ q̄re etiā plac⁹ t dānand⁹ debeat
bñ opari: q̄ patere pūt ex dictis in parte seq̄nti
huius sermonis. N

X pdict' aūt arguere possum⁹ q̄ multo
C magꝭ decet⁹ t pdestinat⁹ tenēt toto rpe vi
te sue bñ opari: t malū declinari: lz p di-
uinā reuelationē fuisset certificat⁹ q̄ saluabit' q̄ꝛ
fm oēs theologos in. j. di. xlj. Nō solū finio vti-
mus cadit sub electiōe t pdestinatiōe: sed insup
cadit mediū a deo poꝛdinatū q̄ ꝓueniat ad illū
finē. Et iō Frāc. de mayro. in suo ꝓflanti: in pdi
cta di. q. j. inq̄t. Cū q̄rit aliq⁹ t increpat di. Si
sum pdestinat⁹ t ex b deꝰ puider me saluādū: q̄-
re g operet me laboꝛare in bono ope cū finaliter sal
uari debeā. crā deꝰ ab eēno sic puidit. Ad b re-
spōdeo q̄druplr. Prio mō sic. Nā lz deꝰ nō pos
set aliē facere ita q̄ necessario saluaret cū nī crā
deus illū gratis ab eēno poꝛdinauit ad gloꝛiaz
tāto magꝭ debet conari ad cōplacētū sibi p gra
titudine. Scōo nūdeo sic. Nā deꝰ nō necessario
determinauit ad saluādū nec necessario stat in
illa determinatiōe quin posset velle oppositū si fa
cias malū. Tercio rndeo: q̄ scia dei ō futur' cō-
gentibo nō est ita determinata: sic est de necessari-
is sz est ꝺitionata. Sic oēs ꝓmissiones ad Abꝛ
rabā t ad Dauid fuerūt ꝺitionate. Quarto re-
spōdeo q̄ sic deꝰ ꝓcognouit ist⁹ saluationez: ita
etiā ꝓcognouit oēs act⁹ trusos t meritoꝛios
dicta ꝺo ꝓbant' silitudine. Claꝛ est em̄ q̄ deus
iusliber bonis q̄ viuere ꝺz. Iurta illud Job. xxiij.
Numer⁹ mēsiuz ei⁹ apō te est: ꝰ statuisti termios
eius q̄ ꝓterri nō poterūt. Et cū sic puidit deꝰ cō
ditional'r q̄ si q̄s diceret: ego nolo comedere: bi
bere: nec doꝛmire: nec noctua coꝛpi ac vite ꝓcaue
re: t ita faceret certe aliꝫ nō viueret vsq; ad ꝓfi-
rum ēminū: sz ponꝰ moꝛeret t iō sic coꝛpalio vi
cēre pbo. j. de generatiōe. Oīne animal q̄diu vi-
uit indiget alimēto ꝰuenīēti sue nature: ad ꝺ vt
viuat. Sic eēna vita respectu nr̄i t etiā diuini oꝛ
dinis de necessitate includit trusaz operationē.
Pꝛete rea nōne stulc⁹ esset infirm⁹ q̄ diceret: vo-
lo comedere t bibere q̄s mihi placuerit: q̄ꝛ si sa-
nari debeo sanabo: t si moꝛi ōbeo moꝛiar. Cer
tū est q̄ sic: cum deꝰ oꝛdinauerit medicinas ad
recuperandā sanitatē: aliter sequerek q̄ iuriles es-
sent medicie t etiā media: ꝺ q̄s ꝺz. Eccli. xxxviij.
Honoꝛa medicū. ꝓpter necessitatē em̄ illū creauit
altissim⁹. A deo em̄ est oīs medela. Nā altissim⁹
de eꝛa creauit medicinā: t vir prudēs nō abhoꝛ
rebit eā. hec ibi. Et iō silr est dicēdū de medicina
pnie quā deꝰ oꝛdinauit ad purgāda pcā. Et pꝛo
ꝓterea ꝺz Luc. xiij. Nisi pniam egeritis oēs simul
pibitis. Itez deꝰ puidit q̄ vinea tua factura est
vinū: t ager tuus frumētū in abūdātia: t em̄ si nec
vinea nec ager cultiuarek ac oꝛdinarek: nulla vl
modicā collectā faceres vini vl frumēti. Quia g̃
vt ꝺicē btus Tho. in. j. ꝓcē sūme. q. xxij. Deꝰ nō so
lū ꝓducit res in esse t ad debitū finē: sz etiā poꝛ
dinauit quō vnūqōq; ꝓueniat ꝓ debita media
ad debitū finē. Jō sicut infirmus cupiēs ꝓpra
rū finē sanitat' recipe ꝺz pul⁹ sirupos t medici-
nas ꝓpoꝛionatas recipe: t silr volēs ex vinea
vl agro fruct⁹ colligere ꝺz pul⁹ vineā t agrū bñ
cultiuare. Sic t in ꝓposito de salute aie t fructu
vite eēne capescēdo est dicēdū. Pꝛeterea puidit de
us ab eēno q̄ talꝭ dñs est habitur⁹ victoriam de
hostibo si bñ dimicauerit. Posito aūt casu q̄ ta-
lis nō pugnaret nec hosti resistentiā faceret: vel
inermis ꝰ ipm̄ accederet certū est q̄ penit⁹ succū
beret. Et silr dicēdū est de hoic q̄ si virilr pugna
uerit cū hostibo spūalibo: fm dei puisionē victo
riā obtinebit: iuxta ꝓmissionē eccl'ie dicēt' in of-
ficio apl'oꝛ. Estote fortes in bello: t pugnate cū
anno q̄ serpēte t accipiet' regnū eternū. Sed em̄ si
nō pugnauerit nō capiet coꝛonā. di. apl'o. ij. ad
Tbi. ij. Nō coꝛonabit nisi q̄ legitime certauerit.
Pꝛeterea licz deꝰ puiderit filiū tuū fieri bonū le
gistā vl canonistā: siue medicū: oꝛdinauit em̄ q̄
tales scientias acq̄rāt mediāte solliciturdie studiō
ꝓ multos annos. Et silr licz deꝰ puiderit t decre-
uerit aliquē debere saluari: oꝛdinauit em̄ q̄ potē
tie ipius tā rōnales q̄s sensitiue sine solliciture ad
acq̄rendā salutē eternā: mediāntbo trusis opa
tionibo. Et iō ꝺz. ij. Petri. j. Satagite frēs vt ꝑ
bona opa vestra certā vocationē t electionē ve-
stram faciatis. D

Redicta etiā pbari possunt rōne q̄ diak
P perfectiōis. Luius fundamentuz ponit
philosopbus. j. Phi. di. Unaquaq; res

hūc oꝛdinē sumpsit a natura vt q̄cquid imꝑfec-
tū est in suo genere appetat pfici. Et in eodez li-
bꝛo ait. Materia quātis vna forma ifoꝛmata
sit. semꝑ em̄ in aliā tēdit pfectionē: t appetit eam
nō ꝓpter coꝛruptōez forme sub q̄ ēt: sz vt magis
pfectionek. Un̄ q̄n est sub forma embꝛiōis. vlte-
riⁿ aliā formā appetit: t sic successiue. Et sic ap-
petit⁹ est rōne maioris pfectiōis. Hoc etiā ptz ō
intellectu hūano: q̄ cū est ifoꝛmat⁹ vna virtute t
vno hitu scie: naturalr appetit ꝓfici alia scia ꝑ-
fectioꝛi: t nō q̄escit sub vna speculatōe sz vlteriⁿ
tēdit ad alias speculatiōes vt magis pficiak: et
iō ꝰcludendū est q̄ a foꝛmioꝛi ꝺ appetit⁹ dz ceꝛe in
alia rōnali: t ꝓpue a deo declara respectu trutū
Nā vt ꝺz. q̄. Ethi. Uir⁹ est q̄dā babit⁹: scu bo-
na q̄litas mētis: q̄ hūtem pficit: t op⁹ q̄ bonū
reddit: t iō q̄liber ꝺz sp ꝓcedere de bono in me
lius: t multiplicare in trutibo. Iurta illō Pſ.
Ibūt de trute in trutē videbit deꝰ deoꝛ i sion.
Un̄ Prouer. v. ꝺz. Justoꝛ semita q̄si lux splen-
dēs ꝓcedit: t crescit vsq; ad pfectā diē. Quanto
em̄ q̄s plura bona opa fecerit tāto i celesti pa
lacio maioꝛi gl'ia fulgebit: dicente Greg. Sicut
in electis i hac vita fuit discretio opū: ita i alia vi-
ta ꝓcul dubio erit discretio ꝓmioꝛum. Et sic ꝺ ali⁹
aliū trusa operatiōe trāscēdit: ita illic ali⁹ aliuz
glorificatione preceder. P

Rō ꝰclusiōe aūt bus⁹ ꝓtis dico: q̄ si q̄s
P sp peccasset: t nunq̄ aliq̄d boni fecisset
si iāpit bñ agere t penitere: vertiq; i finē
in bonis opibo pseueret saluabit'. t in libꝛo vite
scribet: a q̄ fuerat ꝓ pcīis ꝺlet⁹: q̄ꝛ Ezech. xxxiij.
inq̄t deꝰ. Si dixero impio morte morieꝛis alle ātē
egerit pniam de pcō suo: fecerit q; iudiciū t iu-
stitiā: vita viuet t nō moꝛiet k oīa pcā q̄ fecit nō
imputabunt ei. Et iō Salomon Prouerb. iij.
boꝛtat dicens. Bene fac semꝑ: t inuenies gra-
tiam t gloriaz coꝛam deo.

Pars ecia ō fructificatiōe bonoꝛ opez. O
Ercio videdū ē ō bonoꝛ opez fructi
C ficatione. Quārū em̄ sit vtile sp aliq̄d
boni facere: ptz discurrēdo deā scōz
Per hoc em̄ q̄s acq̄rit gr̄az dei. vnd̄
Act. xxiij. ꝺ. Accepto ē deo q̄cūq; iusticiaz opak.
Per ꝺ vicia carnis debellank. vñ Isido. in Sy-
no. ait. Lecter aūr libido rebus: cedet operi: ce
det industrie t laboꝛi. t Ouidi⁹ in. ij. de remedio
amoꝛis. Oia si tolles piere cupiditis artes. Jō
Aug. ad heremitas dicit. Uos frēs meos semꝑ
occupatos eē desidero: vt beatitū saluti ꝑ gr̄az
dei recipe mereamini. t idē Aug. ait. Non facile
mens capit k rēpratiōe q̄ sp bono vacat eterna-
tio: vñ in puerbio dicit. In ollam bullientem
nō volat musca. t Prouer. xij. ait sapiens. Qui
opat terrā suaz saturabit panibo. t Hiero. sup
Esaiā: dicē. Sudoꝛe em̄ t laboꝛe nimio ad vber
tatē fructuū ꝓuenim⁹. Nō solū aūt spūalē fructū
affert boni opis exercitatio sz etiā coꝛpalē. vnd̄
Fulgēcius ait: q: ꝺā sapiens ꝛrogat⁹ sic em̄
die. Honest⁹ labor bū ane vite fida est custodia
doꝛmiētis nature stimulus: sopiti caloris lima
superfluitatis ꝓsumptioꝛ: vicioꝝ fuga: moꝛboꝝ
moꝛs: lāguoris medicina. lucrū opis inuētus
debitū. adolescētie disciplina. senectut' gaudiū.
salutis adiutoꝛiū nutricis oīm maloꝝ oct⁹ est i
imic⁹. Ille aūr sol⁹ ab exercitatio se subtrahat ꝺ fe
licitatis gaudio carere desiderat. R

Licēt em̄ q̄ ad vitā etnā ꝓsequēdā nō p-
S sit opa frā i pcō moꝛtali cū sint sine cha
ritate. vt inq̄t Greg. in q̄dā omelia. t me
li⁹ Paul⁹ j. Coꝛ. xiij. Et ad ḃ fac tex. i. c. vid. t in
c. reneam⁹. j. q. j. Uerūm q; inq̄t Aug⁹. in li. de li
bero arbitrio. Nullū malū impunitū: t nullum
bonū irremuneratū. Jō lz ꝺs sit in pcō moꝛta-
li t sciret se esse damnā ꝺū nō ꝺz cessare a bonis
opibo vt ieiunare oꝛare visitare eccl'ias facere ele
mosynas t hmōi. Nō em̄ quis q̄s laboꝛabit bñ
facīēdo: etiā in pcō moꝛtali: q̄ nō recipiat mercē
dem suā. Assiḡ aūr Alexā. de ales. in. iij. gre sū
me. nouē vtilitates boni facti etiā in pcō moꝛ-
tali. Prima ꝺ: delectatiōis t iocūditatis mē
tis. Aut em̄ Arestō. iij. Ethi. Illis est q̄ nō gau-
deat bonis operibo. t. q̄. Retro. Bene facere
t bene pati delectabilissimū est fm naturā. t. ic.
Ethi. Boni opatio studiosa delectabil' est fm se
ipam. t Tull⁹ in li. de senectute ait. Lōsolatia be
ne acte vite: mltoꝝ; beneficioꝝ recoꝛdatio io-
cūdissima est. Seneca q̄s ad Lucillū scribit. Re
rū honestaꝝ ꝑ cāū in ipis est: q̄ꝛ est mētis letitia
t Bern. ait. Delectatiōes nō ꝓdim⁹ eam honeste
vitam⁹: sed muram⁹ a coꝛpe ad ānam: a sensibo
ad ꝰsciam. Et Augu. dicit. Gaudiū trute est ve
lut fons gaudij in ꝓtia domo nascēs. Econtra
ꝺ ē de mala operatiōe. vt em̄ inq̄t Pbo. v. Poli-
tic. Oppositoꝝ oppositū sūt effect⁹. Et iō sic mul
ier pariēs filiū pulchꝝ cū integritate mēbꝛoꝝ cū
videt cū natū gaudet: t nō meminit pssure ꝓpter
gaudiū q: natus est bō in mundū. Jobis. xvj.
Qñ ꝺo parit boꝛribilē t mōstruosum fetuz vt
bufonē seu massam carnis magnā tristicia su-
mit. Sic a foꝛtiori quelibet anima ꝓtunes actū
virtuosū ineffabilē letitiā sustinet. Et de ḃ expo
ni pōt illud Cant. viij. Dextra ꝰdusus. l. ꝰsolac
emissiōes tue paradisus. Econtra aūr penitens
malū actū peni ꝰtristat. vñ Boet⁹ inq̄t Nunq̄
sine pena fuit vicia nunq̄ sine gaudio t ꝓmio sū
ctutes. t pbs. ix. Ethi. dicē. Uirtuosus bis q̄ fuit
fm trutē acroibo suis gaudet. bis aūr q̄ fuit fm
malicā ꝰtristat: sic music⁹ i bōis melodijs dele
tat i ꝓuis aūr ꝰtristat. Et. x. Ethi. de bona opa-
tiōe ait. Delectatio naturalr sequit operatiōes. t ad
iuncē vident ꝰtingit: t separationē nō recipe. De ma
la ꝺo inq̄t. ix. Uerba. Malū semꝑ subsequit pe-
na. Bern. aūr dicē. Sicē gladi⁹ t sagitta humano
corꝑi infixa ꝰtinuū dolorē exhibet: sic peccatū infi-
xū humano coꝛdi iugiter illud exercuat. Et iō

Dicere it. ait deus. Cibabo populū istū absinthio: q peccauit in me: t dabo ei potum aquas fellis. Sicut igit pictor de turpi imagine a se facta gaudet. t cōtrario gaudet de formosa. Sic dō gaudet de opatione viciosa turpi. t abominabili: t letat de virtuosa t bona.

S Ecunda vilitas dicit sanctificatiōis. Pro pter opus eīm bonū etiā i mortali peccatore facti sanctificē p̄ceptis dei t ecclesie: t in obediētie p̄fin vitat. Nā si quis in p̄cō mortali existens renūciet officiū diuinū dicere: si illud obmittat aliud mortale p̄fin cōmittit: si vo g̃ solue sanctificat p̄cepto. Et idē est de laicis obligatis audire missam diebo festiuis. t sic de similibus. Sm Tho. in. iiij. di. xv.

E Rtia vilitas dicit diminutiōis. Merentē eīm peccatores qñq; nō solū puniri eternaliter: sed etiā tpaliter flagellari sed p pter bona que faciūt deus tpalis pene mitigat seueritatē. Quid eīm puram⁹ factum deū sodomitis vsuratijs t sacrilegijs homicidijs blasphemijs t ceteris sceleratissimis hominibus: nisi faceret aliqua bona. P̄rofecto exterminaret eos de terra potētissimus deus: sed eos suffert eos tolerat: eisq; multa mala q̄ in p̄senti vita meretur suspendit. Ideo q̄to magis quis est in peccatis inuolutus tanto magis debet semp facere alicui quod bonū: vt sic saltem vitare possit terribilia dei iudicia. Dicit eīm deus Leuitici. xxvj. Si non audieritis me. s. aliqd bonū facietis: sed ambulaueritis ex aduerso mihi: ego quoq; p̄tra vos incedā et percutiam septies p̄pter p̄cā vestra t adducā et cuncta redigam. Deserteq; fient omnes vie vestre. Hoc aūt postea adimplebit. Unde p̄s. cvj. inquit p̄pheta. P̄osuit terrā fructiferā in salsuginē: a malicia habitantiū in ea. Ecōtra vo bona operatio p̄seruat a malis: dicente Augu. Sicut modicū lumē in nocte p̄seruat hominē a multis p̄cipitijs: sic modicū bonū in nocte peccati ppetratū: a ruina multoꝝ malorū p̄seruabit. Dicit etiā p̄bs. Remedia adhibita a multis nociuis p̄seruāt. Habem⁹ aūt exemplū ō niniuitis qui bonis opib⁹ euitarūt subuersionē sue ciuitatis Jone. iij. Vidit deus opa eoꝝ: t misertus est populo suo.

V Arta vilitas dicit augmētatiōis. Augmentat eīm deus p̄pter bona que faciūt fertiles agros: armenta fecunda: vberes fructus: familiā: amicorum copiam: sanitatis letitiam. bonoris excellentiam. Ideo Esaie. j. dicit deus. Si volueritis benefacere bona terre comedetis.

V Inta vilitas dicit liberatiōis. Liberat eīm quis magis abūdat p̄cis: tāto magis dolet aiam t corpus. Sed cū inter tot p̄cā interserit aliquid bonū opus p̄ssimus de⁹ restringit audaciā eius: rāq; magna est boni operis vis etiā in peccatoribus: vt nō solū resistere diabolo: sed illū vincere valeat t expugnare. Un̄ tali bñ operāti inquit p̄pheta. p̄s. xc. Sup aspidē t basiliscū ambulabis: t cōculcabis leonē t draconē. t sicut ambulabis: t cōculcabis leonē t draconē. Eccli. xxix. ō de elemosina. Sup scutū potētis t lanceā impugnabit p te inimicos tuos. t ictligit nō solū ō inimici tpalibus sz etiā ō spūalibus. i. demonibus. Et de hoc habet exēplum qđ recitat Grego. iij. li. dialogoꝝ de illo iudeo nō baptizato: q̄ nocturno tpe existēs in q̄dā tēplo annquo in heremo idolis ōdicato: signo crucis eīm munit⁹: ōmones oēs q̄ illuc cōuenerāt terruit atq; fugauit. Cui demōes ipi p̄pter signū crucis eīm nullā molestiā inferre potuerunt.

E Xtra vilitas ōr dispositiōis. Valet eīm bonū factū in p̄cō mortali ad disponē dū p̄cōres ad pniam. Un̄ de eo q̄ nō est paratus p̄cā dimittere Greg. ait. de pe. di. v. c. falsas. Nec eīm desperet t iteri q̄cq; potuit boni facere hortamur vt faciat: vt oportēs deꝝ cor illius illustret ad pniam. Hinc Bler. ō ales in. iij. p̄te sū. cōsulit his q̄ non sunt parati sua p̄cā relinq̄re vt semel in āno fm eccl'ie statutum sacerdoti se p̄nitent: atq; dicant singuli. Ora p me deū p̄: qz tale p̄cm habeo qđ dimittere nō p̄pono. Et b (iq; ipe) possibile ē vt q̄ credebat p̄positū malū mutare nō posse tantaz a deo p̄sequetur gr̃am: vt mutet in alterū virū: t de nō p̄rito fiat p̄rit⁹. Sic t Ric. in. iiij. di. xx. querit an valeāt indulgētie exist entibus immortali: t rūdet. q̄ quis non possit fieri remissio pene manēte culpa: t ex p̄sequēti existētes i mortali idulgentiā nō p̄sequūt eīm si facūt illō qđ p̄tinet i forma idulgētie primitur: qz bona facta i mortali p̄cō p̄cōrē de cōgruo disponūt ad pniam: t illa mediante ad susceptionē gr̃e t remissiōis p̄cōr̄ p̄ diuinā misericordiā. hec Ric. Et ad p̄dicta facit exēplum qđ legit in vitis patrū vbi ōr: q̄ q̄dam meretrix alexādrina noie Maria: que appellat Maria egyptiaca p̄pter pnias quā fecit i egypto: decez t septē annis libidini publice deseruiuit in Alexādria. Hec videns multos de ciuitate p̄dicta ire hierosolimā ad adorandā crucē x̄pi: p̄cepit cuz eis nō eo p̄posito vt a turpitudine sua desisteret sz eīm vt modicū illud bonū ipa cuz eis operaret. In itinere aūt nauigādo nautis corp⁹ suū p̄stituit. Cum vo hierosolimā aduenisset: volēs ingredi templū cū q̄ meretrix ter repulsum passa ē a dño: ita q̄ nullo mō intrare poterat. Cognoscens ergo hoc p̄uenire p̄pter sua scelera: p̄cepit flere cepit cuz dolore. Et qz deuota erat v̄ginis bē se ad a⁹ auxiliū postulandū cōuertit dicēs. Succurre mihi o clementissima dei genitrix: cecidi iam tertio ingredi volui eccl'iam: vt adorarem crucē filij tui: in q̄ pepēdit p me peccatrice: t vilitet vt mereor: cecidi sum. Succurre ergo mihi

o fons pietatis: o mater gr̃e: o misericordie speculum. Que vba cū diceret cū lachrymis audiuit vocē de celo dicētē sibi. Si trāsieris Jordanem salua eris. Qua voce cōfortata itez ad ecclīam accessit ac cā libere intrauit absq; cōtradictiōe: t cū lachrymis t cōpunctione cordis deosculata cruce foras p̄diit. affuitq; illi p̄sona quedā venerabilis tot numos illi afferens q̄ ad tres panes emēdos sufficere potuerūt. Quibus emptis deserta trans Jordanē petijt ac ibi decē t septez annis cōtemplatōi ozōi t deuotiōi insistēs tres eīm illos panes cōsumpsit. Multiplicabat sicut dē panis ille ex miraculo dei ita q̄ toto illo tpe illā cibauit. Ibi etiā decē t septē alijs ānis superuixit sine cibo t potu materiali gr̃a dei t cibo celesti recreata. Cū q̄ abbas Zozimas dextra percurreret in p̄tēplatōe illa spūs p̄phetico cū cognoscēs noīe p̄prio vocauit: bñdictionēq; poposcit t vitā suā illi reuelauit. P̄ostulauitq; vt in festo dñice resurrectiōis die ad ripā Jordanis scrissimū sacrm dñi ferret ibiq; illā expectaret. Dictabat aūt loc⁹ ille a Jordanis fluie p̄ dictas triginta. Recessit q̄ Zozimas. festiq; sicut Maria postulauerat: t ipa die pasche stans i ripa Jordanis vidit illā venientē q̄ facto signo crucis super aquā siccas pedib⁹ ābulauit. Et transito Jordane cū peruenisset ad eū reuerentissime cōsalutata p eādē viā redijt ad locū vñ recesserat. Eadē eīm die p angelos deportata fuit p oē spaciū illud q̄ distabat loc⁹ ad quē redijt a Jordane. Sequēti vo anno ad locū illū Zozimas peruenit vidit q̄ in terra Mariā iacētē corpusculū eranime. ad caput vo illi⁹ scripturā dicētem. Sepeli Zozima Marie corpusculum: q̄ die pasche qua a te sacrm venerabile suscepit migrauit ad dñm. Intellexit q̄ Zozimas q̄ p ministeriū angelorū in vna die deportata fuerat p spaciū trigintā dierū. Cū q̄ de sepultura illius solicit⁹ Zozimas cogitaret nec haberet modū fodiēdi terraz vidit leonē ferocissimū ad se gradientē q̄ fortiter cepit fodere sepulture locū conuenientissime pparauit In qua recōdito corpe scē leo viam suā tenuit: t Zozimas ad suā cellā redijt in dño cōsolat⁹. Nec q̄ meretrix p̄pter illō bonū qđ facere intendebat etiaz in p̄cō mortali. s. adorare crucē dñi dispositā fuit ad pniam.

E Ptima vilitas ōr p̄tinuatiōis. Valet eīm bonū etiā i p̄cō mortali factū ad cōtinuādū t p̄seuerādū i bona vita. Facilius eīm p̄t p̄seuerare i bono q̄ bñfacere cōsueuit q̄ q̄ bñfacere nūq̄ didicit. Un̄ puerb. xxij. ōr. Adolescēs iuxta viā suā etiā cuz senuerit nō recedet ab ea. Et Eccl. xij. scptū ē. Nō erit ei bñ q̄ assidu⁹ est i malo. Ecōtra vo de p̄suetudie ait Ouidius Facinbi cōsuescat nil cōsuetudine mai⁹.

S Trauа vilitas ōr alleuiatiōis. P̄osito eīm q̄ q̄s in p̄cō mortali faciēs bonum p̄pē suā impniam esset dānat⁹ p̄ tute illo bonī penā fort⁹ sustineret leuior q̄ si fieret. Ubi ingt scīus Bona. in. iij. di. xv. ar. j. q. vj. Q̄ tali duplicitē diminuit pena i inferno debita. P̄imo qz in q̄tū talis facit bonū non facit malū: t p̄ tūc voluntas nō ē ita intēsa ad malū sicut si nō faceret illō bonū. Sc̄do qz cū bonū sit p̄seruatiū malo p̄seruat hoiem a multis p̄cis que faceret p quibus adaucta sibi fuisset pena. Ex tale additum tali facit magis tale. vj. Topi. Tertio qz bonū qđ facit attrahit ad se miseratiā alia bona: p̄pue cū illud bonum faciat ex p̄cepto dei vel eccl'ie. Et isup q: bonū generat bonū t malū generat malū. Sicut eīm p̄fin suo pōdere ad aliud trahit: fm Grego. sic bonū siue actus ex pōdere bonitatis sue boiez a p̄cis p̄seruat t ad alia bona attrahit. Un̄ Eccl. xij. ōr. Ignē ardētē extinguit aqua: t elemosyna resistit p̄cis. Et sicut cib⁹ materialis fortificat corp⁹ hois infirmitate infirmitas t futura mortis p̄ualeat. sic bonū opus alias p̄cōris fortificat contra p̄fin. Et ideo de nūq̄ bene opantibus ingt de⁹ p. P̄s. Dimisi eos fm desideria cordis eoꝝ ibūt in adinuentiōibus suis. Quarto ex bono qđ quis facit in p̄cō mortali diminuit p̄fin ingratitudis t ex cōsequēti etiā pena. Et p̄ter p̄dicta oia ingt Aug. in li. Enchi. tale bonū facit vt tolerabiliōr sit dānatio.

O Na vilitas ōr glificatiōis. Nā si peccator p pniam moriat in statu salutis t p illā obtineat vnū eīm gradū beatitudinis: in illo gradu erit cū ampliori gaudio accidentali p̄ter bonū qđ in mortali p̄cō fecit q̄ si illud obmisisset: fm Ric. in. iij. di. xlix. ar. v. q. vij. declarādo vbi. Animent q̄ oēs t iusti t p̄cōres ad bona opa: maxime aūt ea studeant facere in statu gr̃e p̄ter maximā remunerationē quā expectatis. Legit eīm in cōfessoribus bti Francisci: q̄ btūs frater Bernardus de Quiriualle dū staret in choro ad missaz t leuaret cor⁹ x̄pi dū staret in choro ad missaz t leuaret cor⁹ x̄pi cecidit in extasim vsq; ad nonam. Deniq; concidit in extasim vsq; ad nonam. Deniq; consurgēs damauit ad fratres. O frēs mei agam⁹ bonū. Et sic pl'ies dixit nec poterat ista dicēs saturari. Et post hec reddēs rōnem subiūgebat. O q̄nta gl'ia: o quāta beatitudo: o quāta dulcedo bonis operantibus p̄parata est. Agam⁹ q̄ bonū qz cetera oia amittim⁹ sola bona opa nobiscū portam⁹. Ue eīm dicit Apoc'. xiij. Opera illorū sequūtur illos. Qđ nobis facere cōcedat misericors deus. Amen.

Feria q̄nta post quartā dñicā i q̄dragesima de tribulatiōibus t aduersitatibus patienter portandis: Sermo tricesimus sextus.

Nima eius in

a amaritudine est. iij. Regū. iij. t in epl'a occurrētis ferie. Sicut sol agēs naturale sz vniformiter se habeat: tñ p̄ diuersas materie dispositiones varios effectus

ꝓducit. Ut habeā.q. Phisico. Aliq̄ enī idurare facit t siccare. Alia vo liqfieri t mollescere. Sic tribulatio ꝓter varias hoiuz qualitates diuersi modē operat in eis. Circa malos enī i corrigibiles operat eternā dānatiōem: t ea ē ꝓpria pū ḳdā mō eterna. Iusta illud saluatoris nr̄i Matth. xxiq. Vec aūt oīs iusta sūt doloz. t Greg. sup Lu. xvj. dicēs. Omia tribulatio mltis tribulationib⁹ ꝓuenit: t ꝙ crebra mala q̄ ꝓueniūt indicatur mala ꝓterita q̄ subsequūt. Ac cōtra. Justis ꝓficiat ad salutē t magnaz virtutē aduersitas. Uñ de ipsis dr̄ Sapie. iij. In paucis verberati: in mltis dñs disponent. qñ de⁹ rēptauit eos: t iuenit illos dignos se. Et tō angel⁹ dixit Thobie: vt di Thobie. xij. Quia acceptꝰ eras deo: necesse fuit vt rēptatio ꝓbaret te. Scriptū est enī Eccā. xxvij. Vasa figuli ꝓbat fornax: t homines iustos temptatio tribulationis. D

T Facit ad ꝫ dictū Aresto. q. de gñatione
c di. q̄ motus solis i obliquo circulo est cā gñationis t corruptionis. Cui⁹ rō est q̄z si directe sp luceret sup eum spūs nr̄m suo feruore terrā tātū deficaret q̄ sterilis efficeret. Quare ad viuentiū ꝓfuationē: necessariū ē: vt q̄n sol obliq̄ resplēdeat. Sic spūalr: de⁹ q̄ est sol iusticie si ꝙnq̄ mltis cēt cā sterilitatis spūalis emittere: mltis cēt cā sterilitatis t infructuositatis: ita q̄ opa fructuū nō facerēt. De⁹ g̃ nōnūq̄z bonos t iustos obliq̄ ꝑ subeuationē ꝓpriā respicit: t in tenebris tribulationum ad tps stare ꝑmittit: vt ꝑ plioꝛē eis gr̄az t gl̄iaz mbuat: t eos ꝙ patientiā meliores reddat. Jō tribulato dicit dñs Esaie. liij. In modico derelicq̄ te: t i magnis miserationib⁹ congregabo te. In momēto indignationis mee abscōdi faciē meā paululum ꝑ: t i misericordia sempiterna misereꝰ tui. Qua ꝓter hortat nos Apl's ad Ephe. iij. di. Obsecro vos vt nō deficiat i tribulationib⁹. De q̄b⁹ tractaturi: tres cōsiderationes faciemus. Prima dicet fructificationis. Scda necessitatis Tercia distinctionis.

Pars prima de fructificatione t vtilitate tribulationum. E

Jcet innūere sint vtilitates q̄s cōsequi
l mur ex tribulationib⁹ patienter tolerationib⁹ tñ breuitat̄ cā solū tres enodabimus. Quarū ꝑma dicet liberationis. Una enī tribulatio plerūq̄z libat ab alia. Uñ verificat illa sniā Catonis. Dolor ē medicia doloris. Multe ār tribulationes liberāt a rēptationib⁹ carnalib⁹. Sic legit i vitis patrū ꝙ illo seronali verebat: quē ille p: rudēter fecit a fratribus aliq̄ die tribulari. Unde vn⁹ vno die cuz de alia die accusabatur de alio: t sic cōtinuas tribulationes sustinebat. Jn fine ār ānī: iterrogat⁹ ab abbate quō faceret cum rēptationibus carnalib⁹: respondit. Non datur mihi viuere cuz fratribus t sum plen⁹ tribulationib⁹: quō possum attendere cogitationib⁹ carnalib⁹: t sic liberat⁹ fuit a rēptatione. De hac virtute tribulationis a carnali rēptatione. De hac virtute tribulationis dr̄ Eccli. xj. Malicia horis aūt vilitate tribulationis dr̄: Eccli. xj. Malicia hore affligit vn⁹ hore oblitionē facit luxurie magnitudo. Secūda vilitas tribulationis dr̄: cognitionis. Secūda vilitas tribulationis dr̄: cognitionis. Prio cui⁹ declaratiōe videam⁹ ꝑmo quoq̄ modo. Prio cui⁹ declaratiōe videam⁹ ꝑmo quoq̄ modo. Prio cui⁹ declaratiōe videam⁹ ꝑmo quoq̄ modo effect⁹ grauiat ꝓsperitas mūdana: vt ex oppositio intelligam⁹ effect⁹ aduersitatis t tribulationis. Secūdo intelligam⁹ effect⁹ aduersitatis t tribulationis. Cōtraria q̄z cā causaz ?trariaz sunt effect⁹. q̄ nis. Cōtraria q̄z cā causaz ?trariaz sunt effect⁹. q̄ nis. Cōtraria enī causaz ?trariaz sunt effect⁹. q̄ de genera. t. q. ꝑhilic. Et si vnū est causa alicui⁹: oppositū est causa oppositi. j. Poster. t. ix. Me dicta. Dico igit q̄ ex ꝓsperitate q̄s obliuiscat cōditionis sue: dicēte Dauid psal. xlviij. Homo cū in honore esset nō intellexit: cōparat⁹ est iumētis insipientibus t silis facto⁹ est illis. Et Seneca i puer. ait. Fortuna quē nimis fouet stultū facit. Itez ex ꝓsperitate nascitur obliuio dei: dicēte Dauid psal. xxij. Dixit insipiēs in corde suo: nō est deus Et q̄bus obliuiōib⁹ homo efficit superbus. Uñ Ezechielis obliuiōib⁹ homo efficit superbus. Uñ Ezechielis obliuiōib⁹ homo efficit superbus. Uñ Ezechielis

cemo mando ac mūdo corde. Pū.xviij. Si aūte illa purgano nō fiat i b mūdo: neēe est vt fiat i alio: dicēt Bern⁹ i ḋcā fmōe. Qui i hoc mūdo flagellari nō meruerūt i alio nō requiēūt. Luz igit purgandōes alicuī⁹ seculi sint aspiores q̄z pēne: melius est q̄ hic purgemur de oibꝫ peccis nr̄is. Nec aūt purgano nō pōt fieri nisi mediāte afflictiōe t tribulatiōe. Quia vt inq̄t pb̄s. q. Erbi. r. Verba. t. viij. Publicoꝝ. Cōtraria p̄ contrarijs curant. Sic̄ pat̄ de frigido q̄d ejcit a calido. Et cōtra. Luz igit̄ perūt intrauerit t inuerit in alia nr̄a mediante delectatiōe: vt ḋ: in. c. nō est. cōiuncta glo. xv. q. j. Necnū ē q̄ ejciat p̄ suū p̄trariū i. p̄ afflictiōem t tribulatiōes. Quia vt inq̄t Greg. sup Job. xviij. c. Sic̄ aut̄ p̄ ignē purgat ab oi rubigine t macula cōpaticipia aia nr̄a aduersitate tribulatiōe t afflictiōe purgat ab oi vicio et defectu spūali: ideo Job. xviij. c. sui libri inquit. Probabis me sicut aurū: qđ p̄ ignē transit. vñ Grego. ait. Qđ lima ferro: et fornax auro: t tribula granu: b facit tribulatio boi iusto. Scriptū est etiaz Tobie. iij. In tpe tribulatiōis pcā dimittunt. Magna ē ḡnalitas bois tribulati. Quia vt inq̄t Isido. in li. de sūmo bono. Jō b flagellis attritmur: vt i iudicio purgati iucundemur. Qđ sacēs Dauid inq̄t. Pō. xvij. Castigās castigauit me dñs: t morti nō tradidit me. Si gnū est ḡ malū q̄d nūq̄z hz tribulatiōes. Unde legit i legēda sci Ambrosij: q̄ cuz p̄dicā⁹ sanct⁹ Romā pgeret in q̄dā villa Tuscie apud q̄ndā diuitez hospitat⁹ est: eūq; de statu suo req̄siuit. Cui ille mūdi. Stat⁹ meꝰ dñe sp̄ fuit felix t gloriosus. Nā diuitias: fuos t ādllas: filios t filias bē: t oia ad votū sp̄ habui: nec adhuc q̄dq̄z aduersi mihi cuenit. Quo audito beatus Ambro. vehemēter obstupuit: t socijs suis dixit. Surgite eam⁹: q: dñs nō est i loco isto. Festinate: ne nos diuina vltio b appēdat. Cum igit̄ aliq̄ntulū pcessissent subito terra se aperuit: t hoiez illū cū vniuersis ad se ptinētibꝫ ita absorbuit: vt nullū inde vestigiū remaneret. Qđ cernēs bēs Ambrosi⁹ dixit. Quā piculosa ē p̄spes mūdana. Qđ sacēs bēs Aug. inq̄t i q̄dam fmōe. Euidentissimū est rep: tribulatiōis signū bē oia ad nutū: scūs q̄z Greg. in. v. moraliū ḃ declarat p̄ silitudinē di. Qui medicē infirmū de cui⁹ infirmitate despat p̄mittit comedere t bibere ad libitū: t cetera facere q̄ illi placēt. Cū vo quē sanandū credit: nō p̄mittit viuere ad libitū: sz dat ei siropos t medicinas: multaq̄z alia sensualitati p̄traria q̄bꝰ sanitas recupat. Sic etiā facit deꝰ pcōribꝫ obstinat⁹: q̄s videt ad mortē eternā. p̄ spare: nec vellet liberari pnia. Permittit em̄ eos nerunōe bonoꝝ q̄ faciūt i pcō mortali. Nō em̄ quibus vitam ppetuā dare intendit multa aduersa infligit: vt a pcōꝝ vulneribꝫ talibꝫ medicinis sanent. Sunt em̄ tribulatiōes mordacissima medicamēta aiaꝝ sanatiua. c. nō oio. v. q. v. Et ideo sanc⁹ Thobias de tribulatione habita gras deo referebat sui lib. c. xj. dicēs. Benedicte dñe deꝰ isrl: q: tu castigasti me t saluasti me. t. xij. c. etiā dicebat. Magnus es dñe in eternū qm̄ tu flagellas t saluas tē. Et p̄ter hāc vnlitatem deꝰ disposuit vt nulla dies sine dolore trāseat. vt ḋ Seneca in lib. de quiēcia: sicut etiam quēlibet diē sequit̄ sua nox imediate. Quod cū q̄dā rex a quodā philosopho audiret t nō crederet vellet̄q; experiri contrariū: fecit oia genera solatiorū apponi vna die p̄ sapiens sub pena capitis vt illa die nihil triste diceret aut fieret coram eo. Cū aūt esset in palacio suo in magna gloria t letitia: ecce q̄ subito desup̄na hirundo i oculum regis stercus calidū proiecit t cū visu puauit. Deus em̄ noluit vt ler sua frūgeret qua disposuit boies tribulatiōibꝫ subdere in hoc mūdo ne postea crucient i futuro. Et ideo illos nō diligit quibꝫ nullas vnq̄z tribulatiōes immittit. Faciunt q̄z nobiles de bobus suis sīliter. Nam quādo bos p̄parat ad occidendū permittit vi uere i pascuis sine aliquo onere t labore: vt meliꝰ impinguet. Cū vo pinguis fuerit ad macellū perducit occidēdus. Bouē vo valē t fortem semp laboribꝫ detinēt. Et sic facit deꝰ pcōri inutili t infructuoso. Permittit em̄ cū incressanti diuitijs t p̄spectanibꝫ: deinde in momēto cū ad mortē eternā transmittit. Illū vo qui vtilis est in laboribꝫ huius mūdi t tribulatiōibꝫ continue detinet. Quia sicut medicine t alie res cōtrarie sensualitati purgāt corpus ab infirmitatibus corporalibus: ita aduersitates t tribulationes mūdāt aiam a vicijs t infirmitatibꝫ spiritualibꝫ. Jdeo nēce est vt boni boies multas tribulatiōes patiant ne postea in purgatorio torqueant p̄ peccis cōmissis. Unde scriptū est Psal. xxxiij. Multe tribulationes iustoꝝ. Facere em̄ bonū t pati malū recta t infallibilis est via perducens ad celū. Quapropt̄ bēa Agatha exultabat in tribulatiōibꝫ sciēs q̄ p̄ illa ad celestia regna migraret. Unde in ei⁹ legēda legit. Agatha lectissime t gl̄ianter ibat ad carcerē: t q̄si ad epulas iuitata agonē suum dño cōmēdabat. Cūq; p̄consul Quintian⁹ eā facere tormētis cruciari illa dixit. Sicut q̄ videt quē diu ōsiderauit aut sicut q̄ inuenit thesauros multos: ita t ego deo lector in his penis corporalibꝫ posita. Et sicut nō pōt triticū in horreum reponi nisi teca ei⁹ fuerit fortit̄ cōculcata in paleis: ita t aia mea non pōt in paradisum dei cuz palma intrare martyrij nisi diligēter fecerit corpus meū a carnificibꝫ tuis attrectari. hec illa.

Mnes ergo tribl'ari si patiēter tolerauerint aduersitates: marie quas patiunt p̄ iustitia in vita eterna remunerabūtur

Un̄ canit in hymno dedicatiōis eccl'ie. Et tunc

mēritoꝝ illuc introduc̄t oēs qui ob xp̄i nomē hic mūdo p̄emit. Tonsiōibꝫ p̄essur̄ expolit lapides suos coaptant̄ locis p̄ manuz artificis disponunt̄ p̄ mansuri sacrio edificijs. Licet aūt dicat Piero. q̄ ipossibile est ipz innocētā nō turbari. i. nō dolere: tamē si nō p̄turbet nō p̄dit mercedē suā q̄ est maria. Et ideo inq̄t saluator Matth. v. Bī eritis cum maledixerint vobis boies t p̄secuti vos fuerint t dixerint oē malum aduersus vos mēntēres p̄ me. Gaudete t exultate q̄m merces vra copiosa est i celis. Et ibidē etiā ait. Beati q̄ p̄secutionē patiūt̄ p̄ter iusticiā q̄m ipoꝝ est regnū celorū. Et Psal. xc. ḋr deus. Cum ipo sum in tribulatiōe eripiam eū t glorificabo eū. Et Sap. iij. ḋr de iustis. Si coram boibꝫ tormēta passi sunt spes illoꝝ imortalitate plena est. Facit ad hoc. l. cū q̄. ff. de iu. iur. vbi ḋr: q̄ q̄ in vno grauat̄ in alio dz subleuari. Quanto ḡ q̄s est magis tribulat⁹ p̄ vitare t bono operi tanto magis debet credere se esse deo gratū. Et idez dico de temptatiōibꝫ. vt inq̄t bēs Fran. cuidā fratri tēptato. Un̄ dicit Ben. xxij. Tēptauit deus Abrahā. s. p̄ p̄dictas vtilitates. Sicut em̄ pater carnalis filiū quē magis diligit plus corrigit vt bñdisciplinat⁹ hereditatē iuste possideat. iuxta illd. xxij. q. v. c. nō pueros. Fili⁹ nō diligitur q̄ non disciplinat. Sic deꝰ pater celestis hic aduersitatibꝫ filios suos corrigit vt exercētur in virtutibꝫ t tandē habeāt hereditatē eternā. vñ Isid. in lib. de sūmo bono ait. Tūc iustis p̄mia disponunt̄ eterna cū in p̄senti tribulatōe p̄bant̄. Et Aug⁹. v. q. v. c. nō oīs. inq̄t. Quis nos ap̄li⁹ pōt amare q̄z deꝰ. et tm̄ nos non solū docere sua uiter verū etiā salubr: t terrere nō cessat. Et p̄ter hoc Seneca ad Lucil. scribens ep̄la. lxxvj. inq̄t. Uir bon⁹ quicq̄d ei acciderit equo animo sustinebit: sciet em̄ illud accidisse lege diuina a qua vniuersa p̄cedūt. Et ō quidā deuot⁹ xp̄ian⁹ i oibꝫ que sibi accidebant sp̄ dicebat. Oia p̄ meliori. Quidā aūt dux q̄ faciebat boies cōdi a canibꝫ bocaudicēs dicit. Ego faciā eū a canibꝫ meis deuorari: t videbit si bo erit p̄ meliori. Miles ergo ad illū nūciū p̄cipiēs ante ad se veniret. Quo adueniēte dixit ei p̄ceps p̄dictus. Vadas cuz istis curialibꝫ meis. Ille vo vadēs cū descēderet de quadā scala lapidea fregit tibiā cadendo sup̄ lapides: t stari dixit. Oia p̄ meliori. Curialeos vo ei cōpatientes cucurrerūt ad p̄cipē ei nūciātes casū illi⁹. Et ipe interrogauit q̄d diceret cū tibiā fregisset. Et audito vbis eius dixit. Or: di mittat̄ eū. q: fuit p̄ro suo meliori porci frāgi tibiā q̄z a canibꝫ deuorari. Eccl. etiā. xj. ḋr. Bōa t mala vita t mors pauptas t honestas a deo sunt. Et ideo cū ea que dant̄ ab amicis soleant esse cara: tribulatiōes a deo missas debem⁹ gratiose suscipere: t dicere cum saluatore nr̄o sensualitati renitēti. Calicē quē ḋ dit mihi pater nō vis vt bibā illū Job. xviij. Nō est igit̄ timēda pena tribulatiōis: q: fidelis est dñs q̄ nō patiet̄ vos tēptari sup̄ta id qđ potestis: sed facit cū tēptatione prouētū vt possitis sustinere. j. ad Cor̄. x. Et p̄terea dicebat Piero. sup. Psal. Veniāt plage xp̄us aduenit. Studeat ḡ vnusq̄q; tribulat⁹ esse patiēs: q: in hoc consistit vera sapientia fm Platonē. Un̄ Ouidi⁹. iij. de tristib⁹ ait. Ferre sapiens oēs casus patient̄ amaros. Frena nec indomiti more recusat equi. Sicut em̄ aurū nobilissimū inter oia metalla min⁹ sonat sub malleo: t quāto est dulci⁹ tāto est meli⁹. Sic vir bonus cōtra iugū dei nō recalcitrat: sed quāto pl⁹ aduersitatibꝫ malleat t premat tāto magis in laudem t bonorē oipotētis dei cōcrat. Un̄ de beato Tobia dicit sui lib. q. c. Nō est cōtristand⁹ p̄ra dñm q̄ plaga cecitatis euenerit ei sed immobilis in dei timore p̄māsit gras agēs deo oibus diebus vite suc: sciebat nanq̄z q̄s vtiles sunt tribulatiōes. Scriptū est em̄ in psal. cv. Multiplicate sunt infirmitates eoꝝ: postea accelerauerūt. ad regna celestia. Jdeo nil'tis prosp̄itates a deo pecūnijs siue sanitatē corp⁹ vel diuitias aut filios aut dignitates t officia: que aliq̄n eis esse causa dānatiōis: deus rūdit illōs Matth. xx. Nescitis q̄d petatis. P̄ro vna em̄ bona tribulatiōis deꝰ dat etiā in hac vita q̄draginta bonas consolatiōis: t p̄ro vno die tristitie dat vnū annū letitie. vt inq̄t Alex. de ales in. iij. ḡe sūme in tract. de ascēsione xp̄i. q. v. Jdeo q̄n⁹ in paradiso habebim⁹ maximā cōsolationē de recordatione tribulationū: p̄ quas cōsecuti erim⁹ regna celorum. iuxta illd dictū Ence qđ refert Virgilius in. j. Eney. Forsan⁹ hec meminisse iuuabit. Sāncti igit̄ in celo dicūt deo illud Psal. lxv. Induxisti nos in laqueū: posuisti tribulatiōes in dorso nr̄o: imposuisti boies sup̄ capita nr̄a. Trāsiuim⁹ p̄ ignē t aquā t eduxisti nos in refrigeriū. Ad cōfirmationē etiā p̄dictoꝝ adduci potest q̄ aqua salsa min⁹ submergit q̄z dulcis. vnde ouū in dulci aqua p̄fundat̄ sed in amara ac salsa supnatat. Et sīliter multi in aquis dulcibꝫ p̄sperantur q̄ in amaris t salsis aq̄s tribulationū saluantur. Patet q̄z vtilitas tribulatiōis exēplo filioꝝ isrl q̄ oppressi t angustati in egypto. vt ḋ Exo. j. postea valde multiplicati sunt et exaltati. Sīliter Joseph vendit⁹ a fratribꝫ t tribulat⁹ in carcere postea mirabil'r exaltatus est: Ben. xlj. Gaudere igit̄ debem⁹ in tribulatiōibꝫ nr̄is ap̄los imitantes: de quibꝫ ḋ Act. v. Ibant ap̄li gaudētes a cōspectu cōsilij: q̄m digni habiti sunt p̄ro nois ihesu contumelia pati. Nec vnq̄z p̄ter tribulatiōes quātūcūq; maximas despare debem⁹: sz dicere cū bō Job sui li. xiij. c. Etiā si me occiderit in ipo sperabo. Debem⁹ q̄z imitari romanos de quibꝫ legit q̄ nō solū sacrificia dijs suis q̄n victorias de hostibꝫ t p̄speritates habebāt reputātes eas recepisse dilectas

Sacrifici erã qñ eis cucurrĕãt aduersitates ĩtaq; eos sacrificabãt. Primo vt eorũ vrã mitigarent. Quasi se incurrisse crederẽt aliqd peccati: ẽ aliqua tali plaga fuisse flagellatos arburabant. Deũ vt eos gratias referrẽt de illa aduersitate quã illos putabãt sibi intulisse p̃ munere malo. Et ĩ multo magis nos ĩpiam ẽbem⁹ deo gratias agere de tribulatõe q̃a nobis euenire p̃mittit. In hoc enĩ cognoscim⁹ nos a deo amari cũ castigamur: dicit̃ dño Apoc.iij. Ego quos amo arguo z castigo. Per paciẽtiã q̃z z tribulatões animas nostras saluam⁹. Und aũt saluator: Lu.xxi. In paciẽtia vestra possidebitis animas vestras. Dicamus ergo cũ gliosõ patre nro Francisco qñ tribulati sum⁹. Tantũ est qd expecto q̃ mis pena videt mihi delectatio. z cũ Paulo ad Ro.viij. Quis ẽ nos sep̃abit a charitate ĩpi. tribulatio: an ãgustia: an psecutio: an fames: an nuditas: an periculũ: an gladi⁹. Certũ sum q: neq; mors: neq; vita: neq; ãgeli: neq; p̃incipat⁹: neq; potestates: neq; virtutes: neq; instãtia: neq; futura: neq; fortitudo: neq; altitudo: neq; p̃fundũ: neq; creatura alia poterit nos separare a caritate dei que est in xp̃o Jesu dño nostro.

Pars secũda hui⁹ sermonis de tribulationum necessitate. R

Ecũ do in hoc ſmone p̃bandũ est q̃ necẽ est nos tribulatões tolerare in hoc mũdo si volum⁹ ad vitã eternã puenire: z hoc duplĩa ratõe. Prima ẽ: cõparatõis fundamentũ cui⁹ ponit̃ Pbus q. Topic. z in.viij.phili. z Boeci⁹ in topicis suis lib.q.di. Si de quo magis videt inesse z nõ inest ergo nec de quo minus. Que regula est vera z famosa etiã int̃ legistas. Et notat in.l. nec ex vera. C. de acq. pos. z in.l. redegaron. §. restitutũ. ff. de iter. z re. z inter canonistas in.c. si Paul⁹. circa medium. cũ ibi nota. xxxij. q. v. z in.c. si romanor. xxi. di. Nec etiã regla notat p theol. q. sen. di. vltima. quã possum⁹ explicare sic z declarare: vnq; q si ille q habet maiorẽ euidentiã aliq̃d faciendi z mi illud facere nõ põt: multo min⁹ illõ facere poterit ille q habet minorẽ euidẽtiã. Exẽplũ gr̃a vt oõs intelligãt. Sit vnus hõ sanus robust⁹ z fortis nõ posset ire ab hac ciuitate vsq; ad Romã nisi cõtaret: multo min⁹ poterit ire vn⁹ infirm⁹ debilis z cõdinonat⁹. Facto ẽ hoc fundamẽto dico q̃ nr redẽptor Jesus xp̃s filius dei sine vlla macula z peccõ totus plen⁹ virtutibus habuerat oẽm euidentiam intrãdi in gliam vite eternã in illã intrare nõ potuit q̃tũ ad bũanitatẽ nisi mediãte via tribulatõis. iuxta illõ Lu. xxiij. vbi ipemet dixit. Oportuit pati xp̃m z ita intrare in gliam suã. qõ q̃liter intelligãt non est plenã defectibus q̃ pauca aut nulla euidentia habere poterim⁹ nisi ẽ via tribulationũ transierim⁹

Et hoc est qõ inqt Bernũ. in quodã ſmõe dicẽs Si oportuit xp̃m pati z ita intrare in regnũ suũ: quo nos miseri intrabim⁹ in regnũ nõ nisi multis pressuris patiamur. qñ di. nõ poterim⁹ intrare aliter. Jdeo dicit. Petri. q. Xp̃us p nobis passus ẽ vobis relinquẽs exẽplũ vt sequami vestigia eius. Et iij. c. eiusdẽ epl̃e exã dicit. Xp̃o igit i carne passo z vos eadẽ cogitatõe armami. Ut ẽ Bernũ. ait. Nõ decet mẽbrũ delicatũ sub capite spinato esse. Tribulatio ẽ est porta p̃ qua peruenit ad celũ. vñ Dauid psal. cxvij. ait. Hec est porta dñi iusti intrabũt p ea. Nõ solũ aũt saluator nr p z iusti intrabũt p ea. Nõ solũ aũt saluator nr p via tribulationis pretit: sed etiã oẽs sancti z scẽ dei. Primo beãta virgo maria maxime in passione filij: iuxta illõ dictũ Simeonis Lu.ij. Et tuam ipi⁹ aiam pertransibit gladi⁹. Johannes ẽ baptista decollat⁹ est Matth.xiiij. z Mar.vj. Stephanus lapidat⁹. Act̃. vij. Petrus crucifixus z Andreas frater ei⁹: Paul⁹ decapitat⁹ est: Bartholome⁹ decoriat⁹: Laurẽti⁹ assat⁹: Job iust⁹ miribiliter afflict⁹: Esaias secat⁹. Et breuit̃ loquẽs do oẽs amici dei in hac vita tribulatões ppessi sunt. Hoc aũt nõ p̃misisset de⁹ noster q̃ eos sũmo pe diligebat nisi tribulatões valde essent vtiles z necarie ad salutẽ. Jdeo Paul⁹ apl̃us ad Heb.xj. de scis loqns ait. Alij distẽi sunt: alij vo ludibria z verbera experti. insup vincula z carceres: lapidati sunt secti sunt tẽptati sunt in occisione gladij mortui sunt. Circũierũt i melotis et in pellibus capris egẽtes z ãgustati: afflicti: q̃b⁹ dign⁹ nõ erat mũd⁹: in solitudinibus errãtes in montibus z in spelũcis z in cauernis terre. q̃si dicat apl̃us. Nece est vt alij q̃ volũt ad vitã eternã puenire z ipi pergãt p̃ viã tribulationũ. Et ad p̃dicta adduci põt illõ qõ hꝫ Judith.viij. vbi dicit. q̃ qñ filij israel erãt in psecutõe Holofernis vocauit Judith phãos z ait eis. Vos frẽs q̃ p̃sby teri est̃ in pl̃o dei ad eloquiũ vim cordia cor. vestra erigite vt mẽores sint quo a deo tẽptati sunt patres nri vt pbarenk si vere colerẽt deũ suũ. Memores esse debẽt quo pater nr Abrahã tẽptat⁹ est z p multas tribulatões pbat⁹ dei amicus effectus est. Sic Isaac sic Jacob sic Moyses z oẽs q̃ placuerũt deo p multas tribulatões trãsierũt fideles. Et ideo ẽ Jacobi.v. Exẽplũ accipite frẽs labonis z patiẽtie pphas q̃ locuti sunt in noie dñi. Ecce beatificam⁹ q̃ sustinuerũt. Sufferentiã Job audistis z finẽ dñi vidistis. Beatus aũt Gre. in.xx. moral. ẽt. Dũ bti Job vulnera cruciatus q̃s cõsidero: repẽte mẽtis oculos ad Jobem deduco: z nõ sine grandissima admiratõe ppendo: q̃ ille ppherie spũ intra miris veritis replet⁹: atq; vt ita dicerim p̃fusq; nasceret renatus. Ille amic⁹ sponsi: Ille quo iter naros mulierũ maior nemo surrexit. Ille cantus pphetarum z plusq; pphã ab iniqs in carcere mittit̃ z p puellę saltu capite truncat̃: z vir tãte sctitatis p risu turpiũ mortit̃. Quãdo aũt vl in abo peccauit q̃

locustas solũmõ z mel siluestre edebat. Quid i q̃litate sui regminis deliqt q̃ camelor⁹ pilis corpus operuit. Quid in cõuersatõe sua offendere potuit q̃ de heremo nõ recessit. Quid illũ locutorio reat⁹ polluit q̃ diuitũ⁹ ab hoib⁹ fuit. Qñ illũ vl̃ silẽtij culpa notauit q̃ ad se venientes tãve hementer increpauit: di. Genimina viperarũ q̃s vobis demõstrabit fugere a vẽtura ira. Quid ẽ ergo q̃ Job dei testimonio cõmendat z tñ plagis vsq; ad sterq̃linium sternit. Quid est q̃ Jobã nos dei voce laudat: z tñ p temulẽto verbio infirmatõis p̃mium morit. Quid est q̃ oipotẽs de⁹ sic vehemẽter in hoc seculo despicit q̃s sic sublimiter añ secula elegit nisi hoc q̃ pateat fidelium patet. q̃m idcirco sic eos p̃mit in infimis quos videt q̃ remunerer in sũmis: z forsas vsq; ad despecta deijcit quos int⁹ vsq; ad ĩcorruptibilia p̃ducit. Hinc ẽ vnusq̃sq; colligat quid illic sint passuri quos reprobat: si hic sic cruciat q̃s amat. Aut quõ ferient q̃ in iudicio arguẽdi sũt si sic eorũ vita p̃mit q̃ ipo iudice teste laudãt. hec ille. Apl̃us q̃z Paul⁹. ij. ad Thim. iij. inqt. Oẽs q̃ pievolũt viuere in xp̃o iesu psecutiones patiuntur. De quibo ipi fideles xp̃iani debẽt gliari. q̃a p eas assimilant dño nro iesu xp̃o: qui q̃z pcm nõ fecerit nec inuẽtus sit dolus in ore ei⁹. j. Petri. ij. tamen multas persecutiones passus est. Et ideo fidelibꝫ suis dicit Job. xv. Si me psecuti sunt z vos psequent. Verũ: q̃z sm Grego. cõsideratio p̃mij minuit vim flagelli. Et vt ait Isidorus. Qui futurevite p̃mia diligent̃ exercitat p̃ctis vite mala equanimit̃ portat. Jdeo apl̃s nos hortat ad tolerãdas tribulatões cũ xp̃o et cõsideratõe retributionis dicens. ij. ad Ephes. j. Sicut abundant passiones xp̃i in nobis: ita z per xp̃m abundabit cõsolatio nra. z sicut sum⁹ socij passionũ sic erim⁹ z consolationũ. Nõ sunt aũt cõdigne passiones hui⁹ tpis ad futurã gliam q̃ reuelabit̃ in nobis: ad Roma. viij. L

Ecũ da ratio hoc pbãs dicit meritatõis siue p̃miationis. Quam rationẽ ponit Greg. in moral. z seraphic⁹ doctor scũs Bona. in. q. sen. di. xxij. ar. j. q. ij. Et possum⁹ arguere sic. Si nulla esset pugna nulla esset victoria: z si nulla victoria ergo nulla corona. Inqt enĩ scũs Maxim⁹ in ſmõe vni⁹ martyris. Corona victoribus datur. Si ergo hõ nõ esset tribulatus in hoc mũdo z nõ pugnaret cõtra tẽptatões nõ posset victoriã patiẽtie reportare: z per cõsequẽs triũphũ vite eterne. Et ꝓpter hoc benignissim⁹ dño nr p̃misit q̃ vita hois sit cõtinua militia sup terrã. Job. vij. Vñ inqt bẽus Bernũ. in quodã ſmõe. Mũdus caro demonia diuersa mouẽt p̃lia. Cõtra q̃ opter nos virilit̃ pugnare vt coronã victorie cõseqũmur. M

Vãuis ergo oipotens deus de potentia absoluta posset nobis dare coronã vite eterne sine aliquo nro merito: hoc tamẽ facere nõ intẽdit: q̃z vult q̃ ẽ bonis opibus acq̃ram⁹. vt inqt scũs Bona. in. q. di. xij. ar. j. q. q. Jdeo inqt Paul⁹. q. ad Thim. q. Nõ coronabitur nisi q̃ legitime certauerit. s. cõtra tẽptatões: aduersitates z tribulatões mũdi z diaboli. Nec esse q̃ est in hac vita nos aduersa tolerare si volum⁹ p̃speritatẽ eternã p̃mereri. Ut etiã inquit Mgr sen. in. q. dist. xxij. z scũs Bona. eiusdẽ libri di. xxx. ar. j. q. j. Jdeo scriptum est Act. xiij. z fuerũt verba Pauli que ibi recitat scũs Lucas. Per multas tribulatões oportet nos intrare in regnũ celorũ. Jdcirco ad heremitas Augustin. Qui acceptꝰ fuerit a passione flagellorũ exceptus erit a nũcro glificatorũ. Et Nicro. ad Julianum ait. Difficile imo impossibile est̃ p̃sentibus z futuris quis fruatur bonis: vt hic ventrem z illic mentẽ impleat: vt de delicijs trãseat ad deliciας: vt in vtroq; seculo p̃mius sit: vt in celo et in terra gliosus appareat. Jhũs q̃z in lib. de sũmo bono dr. Si dulcia q̃rim⁹ nece est vt ꝓpus amara tolerem⁹. Jdeo inqt Paul⁹ ad Heb. xij. Per paciẽtiã curram⁹ ad ꝓpositũ nobis certamen. Et hoc sufficiat p̃ scda pte nri ſmonis.

Pars tertia de distinctõe paciẽtie. Tl

Paciẽtia diffinit Lactãtius in. v. diuinarũ institutionũ aduersus gentes dicẽs. Paciẽtia ẽ malorũ que aut inferunt aut accidũt cũ equanimitate p lanio. Et Tullius in rhetorica idẽ in substantia dicit q̃z alios vbis. Reperit aũt diuersa paciẽtia Prima est remissor. i. cor quibo ex officio incũbit reprehẽdere corrigere vel punire aliena pcta z tamẽ illa tolerãt. Contra quos est. c. faciẽs. lxxxvj. di. vbi dr. Faciẽs p̃ dubio culpã habet qui qđ põt corrigere negligit emẽdare. et in ca. error. lxxxiij. di. scriptum est. Error cui nõ resistit approbat: veritas cũ minime defensat opprimit. Negligere q̃ppe cũ possis p̃turbare peruersos nihil aliud est q̃z fouere: nec caret scrupulo societatis occulte q̃ manifesto facinori detinere obuiare. Et i. c. dd eiusdẽ. abidẽ dr. Quid eĩ p̃dest illi suo errore nõ pollui q̃ cõsensum p̃stat errori. Et in. c. cõsentire. ca. di. scriptũ est. Cõsentire videtur erranti q̃ ad resecanda que corrigi debent nõ occurrit. O

Ecũ da paciẽtia est mundanorũ. i. cor. q̃ ꝓpter mundũ quoslibet labores strenue tolerãt: z in paruo bono ope sunt impatiẽtes. De quibo. xlvij. di. in. c. oẽs. Grego. ait. Oẽs hui⁹ seculi dilectores in terrenis rebus fortes sũt: in celestibꝫ aũt debiles. Nã p̃ tpali gla desudare vsq; ad mortẽ apperũt: z p spe ppetua nec parũ quidẽ i labore subsistũt. Pro terrenis lucris iniurias quaslibet tolerãt: z p celesti mercede vel tenuissimi vbi cõtumelias ferre recusant. Terreno iudici toro etiã die assistere fortes sũt in oratõe vo cor. dño vel vni⁹ hore momento laborare. Sepe nudipedalia deiectionẽ famẽq; p se

quirēdis diuitijs atq; honoribꝫ colerāt: supna autē laboriosa q̄rere tāto magis dissimulant: quāto ea imbui tardius putāt.

P

Erna est patiēna stultoꝝ.i.eoꝝ q̄ sciunt
t q̄ peccādo mortaliter seruī ūt diabolo: t tamē gemūt se trahi ab illo de peccato i pcm. Quib⁹ dī Paul⁹.q.ad Ebor'.xj. Libēter sustinetis insipientes cū sitis ipi sapientes. Sustinetis enim si quis vos in seruitutē redigat: si quis deuorat: si quis accipiat: si quis extollat: si quis in faciem vos cedat. Et in hac patiēna stulta sūt multotiēs vtiores que viris suis in pacis cōsentiūt: t ecōtra viri vtoribus: t similiter serui dīis: ne eos turbari putāt. Hec aūt patientia est pessima t suppositicia iniqua.

Q

Quarta patiēna ē hypocritaꝝ. De quib⁹
q dicit Matth.vj. Exterminant enim facies suas vt appareāt hoibus ieiunātes.

Quinta patiēna virtuosoꝝ. de qua modicū hodie reperit. Assimulat enim humile que cū sit calidissima t cōsequēter nō bona in estate tunc emittit folia latissima: sed in hyeme quādo esset bona abscondita latet sub terra. Dicit aūt cōiter q̄ patientia comedit cū cochlearī rabiei. De qua ꝑhibet Aug. inquit in lib. de patiēna. Uirt⁹ animi que patiēna dicit tam magnū bonū dei est. vt etiā ipe⁹ qui nobis eā largit patiēna p̄dicet Et Jacobi.j.c. scriptū est. Patiēna opus pfectū habet. Et.q.ad Ebor'.vj. dicit Paul⁹. In oīibus exhibeam⁹ nosmetipsos sicut dei ministros in multa patiēna. t ad Ephes.iiij. air. Cū patiētia supportātes inuicē. t ad Heb.x. Patientia vobis necessaria est vt volūtatē dei facientes reportetis repromissionē. Hanc aūt patiētiā debem⁹ a deo impetrare: t dicere cū Psal. Hb ipo eīm patiēna mea. Et infra. Tu es patientia mea.

In quinq; aūt debet homo esse patiēs. Primo in charoꝝ amissione. Nā multi sunt q̄ ꝑter mortē amicoꝝ indignātur deo: t seipsos committūt cōsūmādos dolori. Contra quos inquit Seneca de cōsolatiōe ad Paulinū. Quid tam humile ac muliebre est q̄s cōsūmandū se dolori cōmittere. Ideo Paul⁹.j.ad Thes.iiij.air. Nō cōtristemi sicut t ceteri q̄ spem nō habēt. Tales enim vident nō habere spem de resurrectiōe futura. ca. q̄s preposterum. xxj.q.ij. Sciendū tamen q̄ aliud est afflictionē non sentire in aduersis: aliud est nō sufferre. Un Seneca vbi s̄ air. Nō sentire mala sua nō est hois: sed ferre nō ē viri.

R

Ecūdo debem⁹ esse patiētes in perditiōe
t palium bonoꝝ. Un̄ vt habet in lib. de moribus philosophoꝝ: laudat Anaxagoras q̄ nō est cōtristat⁹ q̄n in patriā redies possessiones suas in.q. deserat: et dissipatas inuenit. Et ideo Tullius videri solet: tulisse casus sapiēnis aduersos nō fractū esse fortuna: reuulsisse in rebus aspernis dignitatē. Ideo laudat Job q̄ audiēs oēs filios suos mortuos: et oēm substātiā suā sibi ereptā nō est desperatus: sed air vt habet sup lib. j.c. Nudus egressus sum de vtero matris mee: nudus reuertar illuc. Dñs dedit dñs abstulit: sicut dño placuit ita factum est: sit nomen dñi benedictū.

S

Erto debet esse quis patiens in corpis
t flagellatiōe: cū.s. corpus egritudinib⁹ et infirmitatib⁹ aggrauat. Sicut de beato Fracisco legit. De quo scūs Bona. in legēda maiori inqt. Cū duris corpis angeret doloribus illas suas ānguistias nō penarū noie appellabat sed sororū. Dū aūt semel grauis⁹ solito dolorū vrgeret aculeus: quidā frater simplex dixit ad eū. Pater ora dñm vt minus tecū agat: manum eīm suā plus debito supra te aggrauare videt. Quo audito vir sctūs cū eiulatu exclamāsait. Nisi nosceret in te simplicē puritatē tuum ex nūc abhorrere ꝓsorē: q̄ ausus fueris circa me diuina iudicia rep̄hēsibilia iudicare. Et ls esset totus artic⁹ grauis plurimate languoris p̄ouīs faciens se in terrā ossa debilia duro casu collisit t deosculās humū: gr̄as tibi inqt ago dñe deus de oīb⁹ his doloribus meis: teq; mi dñe rogo vt centuplū si tibi placuerit addas: cū tue sācte volūtatis adimpleno sit mihi ꝓsolatio supplena. Et ideo etiā nos debem⁹ patiēter infirmitates tolerare. Quia virtus in infirmitate perficit. q. ad Ebor'.xij.

T

Arto debet eē patiēs q̄libet t nō despa
q re de tēptatiōibꝫ s̄z viriliter resistere. Nam vt ait bēa Bona.i.q.di.xxij.ar.j. ideo ds̄ ꝑmittit boiem temptari vt fortiter t viriliter agēs maiorē inde gl̄iam cōsequat. Scriptū est eīm Jacobi.j. Bēs vir q̄ suffert tēptationē: qm̄ cū ꝓbatus fuerit accipiet coronā vite. Et ibidē etiā dicit. Oīne gaudiū existimate fratres cū in varias tēptatiōes incideritis. Nam eīm tēptationes sepe ꝑmittit de⁹ ꝓ nra vtilitate. Un̄ Job.v. scptū est. Bēs hō qui corripit a dño: increpationē ei⁹ ne reprobes. Un̄ ergo es tēptat⁹ siue tribulat⁹ recorderis illi⁹ sententie que hr̄ Eccl.xij vbi dr̄. Disciplinā dñi ne abhiceas: ne dficias cū ab eo corriperis. Quē eīm diligit dñs corripit: t q̄si patrē in filio cōplacet sibi. Debes etiā recordari q̄s dicit Psal.xxxiij. Iuxta ē dñs his qui tribulato sunt corde. Et de hoc est exēplū magni Anthonij qui dū post multas tēptatiōes t verbera q̄ a demonibꝫ fuerat passus vidisset in splēdore quodā mirabili dñm iesum rp̄m dixit ad eum. Ubi eras bone iesu: iesu bone vbi eras q̄re non fuisti a ꝓncipio vt me adiuuares a demonijs. Cui dñs air. Anthoni hic aderā iuuēs quō pugnares t meo auxilio certamē superasti. amodo aūt q̄ viriliter pugnasti in toto orbe terrā noiari. Recordare etiā o tribulatez tēptate q̄ multo plēs tribulatiōes passus est rp̄s ꝓ amore tuo: quare ꝓueniēs est vt tu etiā aliquid patiaris amore ei⁹. Un̄ inqt Paulus ad Heb. xij. Recogitate eū qui sustinuit talez a pctorib⁹ ꝑsecutionē: vt nō fatigemi animis vris deficientes. Un̄ Greg. in moral'. inqt. Si passio dñi ad memoriā reuocetur nihil est adeo durū q̄ non equo animo tolerēt.

U

Uinto debet q̄s esse patiēs in tolerādis
q iniurijs t infamijs impositis: sciens q̄ mēdacia habēt breues pedes: t veritas oībus falsitatibꝫ superemīnēs erit. Ad q̄ sunt q̄rtuo: remedia fm Senecā. Primū ē ipsas iniurias oblitioni tradere: sicut faciebat Julius cesar: vt refert tull⁹. Un̄ idē seneca air. Iniuria rū remediū est obliuio. Secūm est nō reputare se iniuriā recepisse. vnde idē Seneca air. Sapiens colaphis ꝓcussus dr̄. Sicut debuit facere sic faciat. Et de hoc laudat Cato q̄ cū a quodā fuisset in ore ꝓcussus negauit se ab illo iniuriā recepisse. Tertiū est q̄ dz dissimulare se mlta nō videre nec audire. vñ idē Sene. air. Nō expedit oia audire vl̄ videre. Multe eīm iurie nos trāseūt et quibꝫ pleraq; nō accipit q̄ nesciat. Nō vis eē iracūd⁹ nō sis curiosus. Quartū remedium ē in ludū t solatiū iurias ꝓuertere. vñ idez Sene. narrat. q̄ cū Diogenes pbus quādā cāz cū Zētulo habuisset: Zētul⁹ attracta pinguissima in facie ei⁹ erpuit. Ille aūt faciē extergēs inlusū ꝓuertit dicēs. Affirmabo amodo o Zētule falli oēs q̄ negāt te os hr̄e. Oēs q̄ rp̄iani tenent patienā sibi illatas iurias ferre. Nā aliter q̄s nō ē bon⁹ nisi sciat tolerare malos. xxij.q.iij.c. cū bonus. t.c. tolerādi. t.c.q fm carnē. Un̄ i.c. hec aūt vita. ca.q. t cā. dr̄ Greg. Quisq̄s nō tolerat malos ipe sibi p̄ipatiētiā testis est q̄ bon⁹ non est Abel eīm esse renuit quē Cham malicia nō exercet. Debēt q̄ boni infamationes malorū equanimit ferre: q̄ pon⁹ redūdat ad eorū cōmēdatiōez q̄s vituperationes: imo esset nobis vituperiū si a turpib⁹ turpationēz: imo esset nobis vituperiū si a turpib⁹ t sceleratis laudaremur: dicēte Sene. in lib. de q̄rtuo: vtuntur. Paria sunt laudari a turpibus t laudari ob turpia. Nos vo dicere possum⁹ q̄ paria sūt vituperari a turpibus t laudari ob vtuosa. Idē q̄s Sene. inqt. Nimia demētia est vereri ne ab infamibus infamet'. t Greg. sup Ezech. air. Peruersoꝝ derogatio vite nr̄e est approbatio Quā ondim⁹ iusticie aliq̄d nos br̄es illis displicere iapim⁹ q̄ nō placēt deo. Et ꝙ ostēdi pōt q̄druplici exēplo. Primo lucis cui nō ē derogatio s̄z cōmēdatio si eā fugiūt t odiūt vesperiliones Sci etem viri sūt lux q: bñe lucidā famā. j. ad Thes.v. Oēs vos filij lucis est' t filij dei. Pctōres aūt sunt tāq̄ vesperiliones: q: diligūt opa tenebrarū t odiūt opa vturū. Et ꝙ cū viris lucidis ꝓuenire ñ pōt. q. ad Ebor'.xj. Que societas lucis ad tenebras. Nō est q̄ derogatio viris lucidis si infamant ab hoibꝫ tenebrosis. Unde cū q̄dā amic⁹ Diogenis ꝓbi diuisset ei. Oēs vituperāt te: ille air. Oꝑter sapia ab insipientibꝫ feriri.

Scōo hoc ostendit exemplo odorifera: cui nō est derogatio sed cōmendatio si eum fugiunt serpentes. Serui eīm dei sunt odoriferi fama. q. ad Ephes. iij. Odorez notitie sue manifestāt ꝓpter nos in oi loco. Pctōres aūt sunt serpentini: q: virū detractiōis sp̄m portāt t venenū in lingua: dicente psalmista. Uenenū aspiduz sub labijs eoꝝ. Sicut aūt odor virtutū bonos recreat: sic malos cōturbat. q. ad Ephes. iij. Aliis sum⁹ odor mortis in mortē. aliis vero odor vite ad vitam. Nō est ḡ derogatio viris odoriferis: si illamant ab hoibꝫ fetidis: vñ Aristoteles cū ei q̄dā diceret hoies te contēnūt. rñdit. Et illos asini. Et ō sic illi nō curāt de cōtemptu asinoꝝ ita nec ego de cōtemptu malorū. Tercio oñdit exemplo colorū cui nō est derogatio s̄z cōmēdatio si ceci de illo falsa iudicāt quēnūq; videntur. Sancti enim viri colorati sunt albo colore puritatis: nigro humilitatis: rubeo charitatis: aereo celestis cōtemplatiōis: t viridi amabilis cōuersatiōis. Pctōres aūt sunt ceci. Sapie. ij. Excecauit eos malitia eoꝝ. Nō est ḡ bonoꝝ derogatio si pctōres ceci de coloribꝫ suaꝝ virtutū male iudicant. Immo a talibꝫ laudari t diligi est vituperatio: t odiri est cōmēdatio. Un̄ cū q̄dā iuuenis speciosus diceret Demostheni pho. Si hoies me odirēt sicut: si spēdio me perimerēt. Ille rñdit. Et ego me primerē si me quēadmodū te amarēt. Quarto oñdit exēplo medici cui nō est derogatio s̄z cōmēdatio: si frenetici cū contēnūt. Medici eīm sunt serui dei ad hoibꝫ bonorādi Eccli. xxxviij. Honora medicū rē. Frenetici aūt sunt pctōres q̄ man⁹ sibi inijciūt. Sapie. xvj. Dū ḡ malicia occidit aliaz suam. Si igit frenetici pctōres ipsam̄ suos dei nō debēt curare. sed eoꝝ blasphemiā deridere. Un̄ legit de Uespasiano imperatore: q̄ cū q̄dā vellet ei improperare q̄ eēt auarus t sener: sibi dicit. Quipē posse pellē mutare non animū. Ille aūt rñdit. Quicūmodi hoibus debem⁹ risum: nobis correctionē: penā vero crimiosis. Et i ꝑ oñdit gñositate animi sui. Nāvt inqt Seneca i li. de clemētia. Magni animi pr̄ium est iurias atq; offensiones spernere. Et idē in lib. o ꝓuidētia inqt. Marcet sine aduersario virt⁹. t Prouer. xvj. dicit Salomon. Melior est patiens viro fortiti q̄ dñatur aīo suo expugnatore vrbiuz. t ad Lucillū inqt Seneca. Eq̄ aīo audiēda sūt iproꝝ ꝓuocia. Qui eīm Catonis audiēda sūt iproꝝ ꝓuocia. Qui eīm Catonis libri. iij. c. Cū recte viuas ne cures vba malorū. Arbitrij nīl ñ ē q̄s q̄s loq̄t. Nā sic canes ptransimus latrātes ñ pōt ꝙ hoies rōnales nō simꝰ. Et q̄ ipi bestie nō sint: ita bestialiū operationū ñ pōt efficere q̄n sim⁹ deo gratias t vtuosi: t q̄ ipi nō sint diabolici t a deo maledicti. Ea ꝓpter Isido. li. soliloq. q̄. c. xij. air. Iniurijs ñ ꝓpter Isidorū li. soliloq. q̄. c. xij. air. Iniurijs ñ respondeas conuicijs ne rerū: queas: cum silentio respondeas conuicijs ne rerū: queas: cum silentio patientia tacendo eis vincēs: maledicentij patientia tacendo eis vincēs: maledicentij benedictionem oppone. Irascentem patientia benedictionem oppone. Irascentem patientia demolire. blandimento iracundā furentis dulcis demolire. blandimento iracundā furentis dulcis soluc. Uince nequitiā mansuetudine vince malitiā

ñoā dominice. Beri. Ji libro de improbatōe
vitioꝝ.c.iij.ar. Nobilis erupcrat duras pa
tientia lingue. Un Johānes solobrictius angli
cus i poliebrate libro.iij. Laudat. Oc auianū
anguillā: qui cū p̄ aquā trāt Romā ꝓgerer quidā
defgatus t vltio homo a dixit. O tyranne. Lui
ille rndit pacifica voce. Si essem non dicereo: t
nō ampli⁹ de rebus a⁹ curauit. Laudat ēt Sue
toni⁹ lib.iij. de duodecim cesarib⁹ vel sibi cōuicia
fieri q̄ nemini de se maledicentē vel sibi cōuicia
inferenti punire volebat dicens in cuitate libe
ra lingua mentes liberas ee debere. Laudat etiā
Justinian⁹ imperator q̄ in.l. vnica. C. si q̄s impa
dentis maledixit. Si quis imodestie nedū⁹ t pu
blice maledixit. Si quis imodestie nedū⁹ t pu
blice maledixit. Si quis imodestie nedū⁹ t pu
blice

ve martyr fiat. quia si precipit ne primas quis
verberet. Ecce ita homo ibidem occidere seipsum.
Et sic q̄ se occidit crudelior ecce q̄ aliū iceremus.
ti. de bonis eoꝝ qui mo. si. cōsci. l. h. t ibidē dr
q̄ q̄ libi nō parcit milto min⁹ aliqs peccde q̄ lo⁊
q̄no Aug. sup illū Jobānis. xij. Qui odit aiaz
suā. xij. Unde ne ubi surrepat: vt ita p̄m ve
lis iterumerisse intelligēdo q̄ debeas i ꝟ mūdo
odisse aiaz suā. Nunc em̄ quidā maligni boies
odisse aiaz suā. Nunc em̄ quidā maligni boies
aiaz guerū i seipos crudelitates t sceleratores
homicidie fiamus se donāt ac p̄sōcāt papino se
collidūt t pūt. ꝟ dūs nō papir: imo drabolo
papinaz suggerēti rūdit. Cade retro sathana.
Scriptū est em̄. Nō tēptabis dūm deū tuū. Pe
ro aiit dūs: significās q̄ morte damificaturus
esset dei. Cū esses iunior cingebas te: t ābulas
bas q̄ voledas eaz aūt senueris alⁱ⁹ cinget te: t
feret q̄ tu nō vis. vbi sat⁊ explicat nō a seipo: ⁊ ab
alio debere occidi q̄ vestigia sequī xp̄i. hec ille. D

p Ropter dēcrū huⁱ⁹ cae: nō fuit martyr
Ragias: qui seipm̄ p̄cipitauit t gladio
vulnerauit dignes magis nobiliʳ mori:
q̄ sub dr fieri p̄cōrib⁹: t pro natales suos in
dignis iniurijs agi: vt dr. j. Machabe. xiiij. Sz
pro ꝟ argui pōt de illis q̄ tpe psecutōis xp̄ia⁊
noz se occiderūt. de q̄bꝫ dicēdū est ꝼm Aug. j. ꝟ
cui. dei. c. ij. q̄ ille fecerūt diuina ispiratōe sicut
de illis mlieribꝫ q̄ ne pudicitiā p̄derēt: t ab ise⁊
cratoribꝫ corrūpent se i flumine p̄cipitarūt q̄rū
eccl̄ia mēoriā venerat in catbalogo scōz. Silʳ
t ꝟ Samsone credēdū ē: q̄ seipm̄ iteremit iurta
illud Judicū. xvj. dicēs. Moriat aia mea cum
philistijm. Fuit em̄ figura dūi nr̄i Jesu xp̄i: vñ
de ipso dicitur ibidem: q̄ multo plures interfe
cit moriens: q̄ ante viuus occiderat. E

Ecūda cōditio martyrij dr ire ntōis re⁊
e cificatio: vt sz nō p̄ter aliquā munda
nā t tpalē gloriā seu veritatē morte q̄s
subeat sz p̄ter deū t vitā eternā babēdā. Cui⁹
rō est: q: ꝼm Philosophū. ij. de aia. Oia iuste
denoiant a fine. Et ꝼm Ambro. in libro ꝟ offi
cijs. Inēptio tua opi tuo nomē imponit. Licet
ꝟ aliq̄ opus bonū sit in se: pōt tñ denoiari ma
lū rōne male ite ntōis. vt pz de iciunāte vl̄ faci
ente elemosynā p̄ter pōpā aut fauorē hūanū.
Dē em̄ cor: iterrogat nō manū. xxij. q. v. c. si q̄d.
t. xv. q. vj. c. si a sacerdotib⁹. Et p̄ter defectū hu⁊
ius circūstātie nō fuit martyr Judas macha⁊
bē⁹. q: p̄ter humanā reuerentiā fuit interfect⁹
noluit em̄ fugere hostes cū posset morte sic eui
tare dicēs. Absit rem istā facere vt fugiam⁹ eos
t imponam⁹ crimē glie nr̄e. vt dr. j. Macha. ix.
Et p̄dicta etiā pz. q̄ ad martyrij p̄fectū req̄ri
tur vt libenter nō inuitus quis moriat. Quia
nullus bonū nisi voluntarium. c. p̄sens decre⊽
pr. q. iij. Et nemo inuitus bene agit etiam si bo
nus est quod facit. vt inquit Augustinus in. j.
confessionum. F

Ertia martyrij cōditio dr causa iustificā
f no. vt. j. p aliqua iusta causa q̄s moriat
nō p culpa sua. Nā q̄n̄ p̄ter furtū aliq̄s
suspēdit nūq̄d martyr vocari potest. Certe nō.
Unc. j. Petri. q. dr. Que em̄ est gr̄a si peccan⊽
tes colaphizari fuerimus. Sz si bene facientes pa⊽
tienter sustinerimus: hec gr̄a apud deū. B

Ap: opter Aug. in ꝼmone de innocen⊽
q tibus inscr. Quotiescūq̄ scrō p̄ martyria
celebr: amꝰ totiēs laudes saluatoris edi
cim⁹ Quotiēs asserim⁹ martyr̄ passiones totiēs
xp̄i gl̄am p̄dicamus. Nō em̄ suscepim⁹ q̄ passi
sunt sed p̄ter quē passi sunt admiramur. Igit̄
nō pena in laude sz fides ē i bonore. Magnifi⊽
camus nō q: grauioribꝫ subiacuere supplicijs
sed q: iustitie causa grauiora toleraueret suppli
cia. Nā ples sceleratoꝝ peiores penas vidim⁹
esse ꝓpessos: sz nihil eis ꝓsunt. q: martyres cau
sa iustificat: sceleratos cōscia sua dānat. Et idez
sup̄ psal. cxxxiij. ser. ij. ait Martyrē nō facit pena
sz causa. Nā si pena martyres faceret oia metal
la martyribꝫ plena essent: oēs carbene martyres
traberēt: oēs qui gladio feriunt canonizarētur.
Ergo discernatur causa. Nemo dicat q: patior
iust⁹ sum. q̄a ipe q̄ primo passus est p̄ iustitia
passus est. Ideo magna exceptōe addidit. Bti
qui persecutionē patiuntur p̄pter iustitiam.
hec ille. Qui etiā in ꝼmōe. vj. de martyribꝫ dicit.
Nemo se extollat t gliet de passiōe. Nā si atēda
mus solas passiones coronant t latrones. Si de
passiōe gliandū est pōt t ipe diabol⁹ gliari cui⁹
vbiq̄ repla cuerunt vbiq̄ idola frāgunt. Nūq̄
quid potest dicere: t ego martyr sum q: rāta pa
tior. Ergo homo dei p̄mo eligat causam t sic se
curus accedat ad penā. q: post penam accipiet
coronā. hec ille. D

Ideo Tho. ij. ij. q. clxiij. ar. ix. dr. q̄ ad
c martyriū p̄tie sumptū req̄rit q̄ q̄s mor
tem sustineat p̄ xp̄o iustis ꝺ causis: que
sunt septē ꝼm Fran. de may. vbi ē. t fratrē Blua
rū hispanū in lib. de planctu eccl̄e. Prima cā
dicit iustitia: qua suscepit martyriuz Abel. de q̄
Matth. xxiij. dr. A sanguine Abel iusti tē. vbi
Aug. dr q̄ i Abel tripler p̄fectio fuit. s. virginitat⁊
sacerdotij t martyrij. De isto martyrio bē. xxiij.
q. iij. c. nimiū. t. c. q̄ peccat. t. c. si eccl̄a. t. j. Pe. iij
vbi dr. Si q̄d patimi p̄ter iustitiā beati eritis.
t Mat. v. inq̄t saluator. Bti qui psecutionē pa
tiunt p̄ter iustitiā q̄m ipor̄ est regnū celor̄uz.
vbi Chrys. ait. q̄ hic accipit iustitia p̄ omī ꝟtute
sicut etiā accipit ab Arest. v. ethic. Et ideo q̄n̄ q̄s
occidit p̄ter aliquod bonū opus factū amore
dei martyr est. J

Ecūda cā ē pati p̄ lege obs uāda: sic fece⊽
f rūt machabei. ij. Mach. vij. ꝺ q̄bꝫ eccl̄ia
celebrat festū. Ut sz ārte xp̄i incarnationē fuerint
martyrizati. tñ vt inq̄t Ber. Oō negauit eis tē⊽
pus? cessit martyrij forma: q: eo mō passi sunt

q̄ martyres noui testamēti passi eñ sūt ne trās
grederent legē dei: sicut t isti ne fidē euangelicā
negarent. K

Ertia causa martyrij est pati loco xp̄i: si⊽
c cut fecerūt innocētes in quoꝝ singulis
putabat occidi xp̄s. De quibꝫ dicit beat⁹
Tho. vbi ē. ar. j. q̄ martyrij gl̄iam quā in aliis
p̄tia volūtas meret: illi p̄ xp̄o occisi p̄ dei mise⊽
ricor: diā sūt assecuti. Nā effusio sanguis p̄ xp̄o
vicē gerit martyrij. Uñ sicut pueris baptizat⁊ p̄
gr̄am baptismalē meritū xp̄i operat ad gl̄iam ob
tinēdā: ita i occisis p̄ xp̄m meritū martyrij. L

Uarta martyrij causa est cū quis pat⁊
q p̄ libertate eccl̄ie. sic̄ bēs Thomas archi
epūs cantuariēsis. Et de hoc martyrio
habet. xxxij. q. viij. c. cōuenior. vbi diu⁹ Amb⁊o⁊
sius inquit imperori. Si rapis si denoras si ac
ceperis sustinebo. Si aūt extenderis manū tuaz
ad sācruariū dei ibi me sacerdotē inuenies. M

Uinta martyrij causa est pati p̄ter asser
q tionē veritatis. sicut fecerūt Esaias t Ie
remias: ac Jobes baptista. De quo mar
tyrio bē. xxiij. q. iij. c. vnusq̄sq̄. Et ō. xj. q. iij. ca.
nemo. ꝺ. Melⁱ⁹ est p̄ veritate pati supplicij q̄ p̄
adulatiōe bñficiū. De hoc etiā loquens Aug⁹.
in ꝼmone de decollatiōe bī Jobis baptiste ait.
Discernēdū ē qui t p̄ quo patiant t crūt marty⊽
res dei si p̄ veritate q̄ xp̄us est patiamur t legi⊽
time coronent. N

Exta martyrij causa est pati p̄ charitate
f t salute alicui⁹. sicut xp̄us p̄ humani ge⊽
neris redemptiōe passus est. vt dicitur
j. Petri. ij. O

Ed hic querit: nūq̄d teneat q̄s corp⁹ suū
f morti exponere p̄ salute aie p̄rimi sui. Et
rñdet Alex. de ales in. iij. p̄te sūme i tract⁹
de caritate. t Bona. i. iij. dis. xxx. ar. j. q. j. t Tho.
ij. ij. q. xxvj. art. ij. in corpe q̄stiōis: q̄ sic. Qō p̄bat
auctoritatibꝫ t rōnibꝫ. Prima auctoritas habet
j. Joh. iij. vbi dicit. In hoc cognouim⁹ charita
tem dei: q̄m ipe posuit aiaz suā p̄ nobis: t nos
debem⁹ p̄ fratribꝫ aias ponere. vbi dicit glosa.
Debet quisq̄z p̄ fratribꝫ nō aiam ponere sz cor⊽
poris vitā q̄ et aia p̄cedit. Itē Joh. x. inq̄t salua
tor. Bonus pastor aiaz suā ponit p̄ ouibus
suis. vbi glo. ait. Quisq̄z em̄ naturaliʳ est pasto⊽
rū p̄rimoꝝ suoꝝ. vñ t q̄sq̄z p̄ aiabus corporuz
vitā suā debet dare. Alia auctoritas est Chrys.
dicētis sup̄ Matth. Proximū suū non diligit
nec p̄ceptū implet caritat⁊: q̄ p̄ salute p̄rimi vitā
corpalē nō exponit. Rationibꝫ q̄s idē probat.
Prima dicit bonitatis. cui⁹ fundamētū ponit
Arest. v. Topic. Sicut simplicit̄ ad simpliciter:
ita magis ad magis: t maxime ad maxime. Cū
igit̄ oē bonū naturaliter sit diligibile. j. Ethic. Er⊽
go magis bonū est magis amabile: t maxime
bonū maxime diligibile. Cuz ita q̄z i hoc mūdo
reperiant tria bona. s. bonū extern⁹ aduentīe: q̄s ē
bonū simpliciter. bonū corpis quod est magis
bonū. t bonū aie quod est maxime bonū. vt idē
Phūs ait. vj. ethic. Si homo amat bona tēpo
ralia quia bona sunt simpliciter magis dr ama⊽
na aīe que oibus aliis bonis melioria sunt. vt
ait Arest. vj. polit. Et ideo cū maior sit bonitas
in aia p̄rimoꝝ q̄s sit in oīm substātia tēporali
t q̄ in p̄tia vita corpis: magis tenet q̄s diligere
aiam sui p̄rimi q̄ oia bona sua tpalia t q̄
corp⁹ p̄tiū: t p̄ p̄sequēs obligat corp⁹ suū mor⊽
ti exponere p̄ro salute aie p̄rimi sui. P

Ecūda ratio dicit qualitat⁊. Luius fun⊽
f damentū ponit a Philosopho. ix. Ethi⊽
coz dicēs. Amicus se ōber habere q̄ oia
ad amicū sicut ad seipsum: eo q̄ amic⁹ est alter
ipe. Quod etiā dūs precipit Deut. xxij. t Mat⊽
thei. vj. dicēs. Diliges p̄rimū tuū sicut teipm.
Quo p̄supposito certū est ꝼm Bonauētū. in. iij.
di. xxix. art. j. q. iij. in solutiōe q. argu. q̄ ista ad⊽
uerbiū sicut accipit dupliciter. Primo p̄ quā⊽
dam quātitate t cōmensurabilitate amoris in⊽
tensi. t hoc modo nullus tenetur diligere p̄xi
mū sicut seipm. Sc̄o modo accipit p̄ similitu
dine ad eundē finē t bonuz. t hoc modo quilibet
tenet diligere p̄rimū sicut seipm: id est ad illū
finē ad quē se diligit. Qō si sic est cū quilibet te⊽
neat p̄ponere salutez aie sue saluti corpis sui: q̄
pari ratiōe tenet exponere corpus suū p̄ salute
p̄rimi. aliter erāt gredit p̄ceptū de diligēdo
p̄rimū sicut seipm. O

Ed tertiū queritur: nunq̄d ille sit martyr q̄
f mortē sustinet p̄ro liberatiōe patrie t re⊽
publice. Et rñdet bēs Thomas. ij. ij. q.
cxxiij. ar. v. q̄ causa martyrij est bonū diuinuz
nō humanū: sed si bonū humanū p̄ quo quis
moriat referat in diuinū: siue in euitare moriat
siue in bello potest martyr appellari t coronaz
recipiet martyrij. De taliter morientibꝫ dē in. §. filij
aūt. ibi. de cruc. furo. Qui aūt p̄ro republica ce
ciderūt intelligunt in perpetuū viuere p̄ gl̄iam.
Ad hoc etiā potest applicari illō Parrarche in
triumphis qui dicit. Bene mori coram vitā bo⊽
norat. R

Eptima causa martyrij est pati p̄ro fide
f Sicut fecit Stephan⁹ Actuū. vij. t alij
martyres noui testamēti q̄ p̄tie martyr⊽
res dicunt. quia passi sunt p̄ter testimoniū qō
p̄ro fide xp̄i dederūt. Martyr em̄ grece idem est
qō testis latine. vt ait Aug. in ꝼmone. v. de beā⊽
to Laurētio. Et Isid. in. etbim. Iz aūt Aplus di
cat ad Romāos. x. Corde creditur ad iustitiā: ore
aut confessio fit ad salutē. Et quo videt innue⊽
re q̄ quis nō sit in statu salutis nisi aperte con⊽
fitetur fidē xp̄i etiā vbi est periculū mortis. Ta
men ꝼm q̄ inquit bēs Thomas. ij. ij. q. xij. ar.
ij. hoc nō intelligit esse de necessitate salutis nisi
si p̄ro loco t tpe t ꝼm alias debitas circūstātias

qđ. Cpter iubeatiões bui⁹ confessiõis ⁊ restifica
tiõis iubeababeret bonos deo debuit: vl sal⁹ pri
mi tpe diret: vt ii qđ interrogaret de fide ⁊ faceret
⁊ ea q̄ credere ⁊ qđ nõ bñet fidē: vel q̄ fideo nõ eēt
bona: vl aliq̄ pter tacturitatē auerterent a fi
de. In dñica enī casibo reneb quis ad apām fidei
cōfessionē nō obstāte mortis piculo. q: pon⁹ q̄s
reneb mortē subire: ⁊ oia mala tolerare q̄s fidē
negare vl alteri paō pferre. cita ne. xxxij. q. v.
⁊. xxij. q. j. cne q̄s. ⁊. xxij. q. viij. c. cōuenios. ⁊. c.
q̄sq̄s. ij. q. iij. ac. c. sacrīl. cetera q̄ mer⁹ cau. cū
similibꝫ. Facit ad ꝫ qđ inquit Brest. j. Erbi. di.
Meli⁹ est mori q̄s agere pīa bonū virtut. Et i
li. de scāt spūs ad Marcādrū ut⁊ ait. Pri⁹
eligēda ē mors q̄s offensio pdanissime vrtis.
Et eādē sniaz scribit Seneca ad Lucillū ⁊ Tu
li⁹ in j. de officijs. Quapropter inqt glosa sup
illud. j. Job. iij. Timor nō est in charitate. Qui
charitatē xpi bz non timet mortē suscipe p xpō.
Qui timet p xpo suscipe mortē: minime chari
tas xpi in eo ē. Nō ē g̃ timēda occasio pter xpm
q̄druplicā rōne. Primo q: miles nō timet expo
nere mortē ronanū pncipū qñ sperat accipe a re
ge dextrariū vdocē. Piger rōcan⁹ est corp⁹ nrm
ad oē bonū op⁹ tardū ⁊ pigrū: posit aut⁹ mortez
accipiem⁹ dextrariū velocē. i. pm corp⁹ gl'iosuz
vdocissimū q̄s p dotē agilitatis. Sapic. iij. Ful
gebūt iusti: ⁊ tāq̄ scintille i arūdineto discurrēt:
⁊ Esaie. xl. Qui sperant in dño mutabūt fortitu
dinē assumēt pēnas vt aq̄le: volabūt ⁊ nō defi
cēt. Secūa rō ē: q: libēter sustinet q̄s laceratōez
grossi sacci: vt bēat indumētū bissini subtilissi
mi. Saccꝰ grossꝰ est corp⁹ nrm post cui⁹ lacera
tionē ducimur vestimēto bissino. i. pō corpore
glificato: p dotē subtilitat. Apoc. xix. Datū est
ei vt cooptet se bissino splēdēti ⁊ cādido. Ter
cia rō est: q: libēter pmittit bō frāgi carcere ⁊ ene
brosū qñ sperat venire ad palatiū lucidū: carcer
tenebrosus aūt ē corp⁹ nrm: post cui⁹ fractionē
recipiem⁹ palatiū lucidū. i. pm corp⁹ glificatū
p dotē claritatis Matth. xiij. Tūc fulgebūt iu
sti sicut sol i regno pris eorū. Quarta rō ē: q:
libēter pmittit bō destrui domū luteā ⁊ caducā
vt possit recuperare domū lapideā ⁊ eternā. Do
mus lutea ⁊ caduca est corp⁹ nrm: de luto factū
⁊ morti addictū. Post cui⁹ destructionē recipie
mus domū eternā. i. pm corp⁹ glificatū p dotē
immortalitatis: sc̄m ad Corin. v. Sam⁹ em̄ qñ
q̄ si terrestris dom⁹ nostra hui⁹ habitatōis dissol
uat: q̄ edificatōez ex deo habem⁹ domū nō ma
nufactā. i. eternā in celis. Et ideo omnes xpiā
sione fidei xpi in psecutōe antichristi in primo
dem negare: gloriosaz assequētur martyrij pal
mam. vnde Seneca ad Lucillum inquit. Fort
iter p virtute mori gloriosum est.

Paru. iij. bui⁹ ser. de martyrij variatōe. S

Uo ad tertiā partē nostri ſmōis scē
dum est ſm Franciscū de may. vbi su
pra q̄ tria reperiunt martyrij genera
Primū est cui⁹ passio in aia ⁊ corpo
re redūdat. Sicut fuit martyriū xpi: qui in ani
ma ⁊ corpe ineffabiliter afflictus fuit. Unde in
eius pſona ecclamat Jere. Trenoꝝ. j. O vos
oēs qui trāsitis p viam attendite ⁊ videte si est
dolor sicut dolor meus. Sed hic queri potest
q̄re dñs noster martyriū suū voluit pati in cru
ce. Et respondet ſm Thomā in. iij. parte sūme:
q. xlvj. arti. iij. ⁊ magistrū Bartholomeū de pi
sis in cōsonantibo beati Francisci: libro. iij. q
multis de causis. Primo ratiōe sanctificationis.
vt sicut in ligno facture boni ⁊ mali facta est hu
mani generis perditio Adā ⁊ Eua de ipo sumē
dos: sic in ligno crucis fieret eī⁹ reparatio ⁊ redē
ptio. Unde de eo canit eccliā. Qui saluē humā
ni generis i ligno crucis cōstituisti. vnde mors
oriebatur inde vita resurgeret. Et qui in ligno
vincebat in ligno q̄z vinceret per xpm dūm no
strum. Et ideo de ipo dici potest illō Sap. xiij.
Benedictū lignuz per quod fit iusticia. Voluit
ergo xpus ligno crucis affigi quasi restituens
qđ Adam sumpserat. vnde potest dicere cū psal
mista. Que non rapui tūc exsoluebam. De quo
Aug⁹. in quodā ſmone de passione ait. Lōrem
psit Adam preceptū accipiēs ex arbore pomū.
Sed quicqđ Adam pdidit xpus in cruce inue
nit. hec ille. Unde ipe inquit homini illud Lañ.
viij. Sub arbore mala suscitauī te. Ibi corru
pta est mater tua: ibi violata ē genitrix tua. Si
cut ergo pmi parentes multipliciter peccauerūt:
sic xpus in passione sua multimode satisfecit.
Nam primo contra peccatū oculorū quādo ca
rnose nimis ꝓspexerūt lignū: videtes q̄ esset pul
chrum visu. rē. Gen. iij. ipse fuit velatus in facie.
Marc. xiij. sicut p̄dixerat ei pater eternus. Eze
chiel. xij. dicēs. Facie tuam velabis: id est velari
pmittes ⁊ nō videbis terrā: quia portentū dedi
te domui israel. Secūdo contra peccatū ma
nuū in attrectādo ⁊ arripiēdo pomū: fuit i ma
nibus suis clauis aspertimis perforatus. Quas
plagas videntes angeli cū ascendissent in celuz
cū stigmatibꝫ interrogauerūt eū dicentes illud
Zacharie. xiij. Quid sunt plage iste i medio ma
nuū tuarū. Et ipe respōdit. His plagis plaga
tus sum in domo eorū qui me diligebāt. id ē in
terra iudeoꝝ qui me diligere debebāt tāq̄ eoꝝ
messiā ⁊ regē de illorū stirpe natū. Tertio cōn
tra pcm̄ pedū quibꝫ ad pomū venitū pretereūt:
fuit in pedibꝫ suis vulneratus. vt merito dicere
potuerit illō Job. xxx. Pedes meos subuertere
t oppsserūt. Quarto cōtra pcm̄ gustus quo
pomū pbitū comederūt fuit felle ⁊ aceto po
tatus. vnde inquit illō Psal. lxviij. Dederūt in
escam meā fel: ⁊ in sitī mea potauerūt me acето.
Quinto ꝓtra pcm̄ narū quo pomi fragran

tiam odorauerūt: ipe in mōte caluarie fuit cru
cifixus vbi imūdicie cuiusq̄ portabant: et qui
bus eī⁹ odorat⁹ fuit afflict⁹. ⁊ verificatū fuit illd
Esa. iij. Et erit p suaui odore foetor. Sexto
contra pcm̄ auriuz quibꝫ suggestionē diaboli
p serpētē audierūt fuit vbis derisorijs blasphe
mat⁹: iuxta illud Lu. xxiij. Stabat pl'us expe
rans ⁊ deridebāt eū pncipes cū eis ⁊c. vñ dice
re poterat illō Job. xxx. Nūc ōridēt me iuniores
tpe quoꝝ patres nō dignabar ponere cū canibꝫ
gregis mei. Septimo ꝫ pcm̄ coīdis q̄ nimis
auide pomū cōcupierūt fuit in latere lanceatus
Job. xix. Et verificatū fuit illud qđ in pſona eī⁹
pdictū fuerat Job. xvj. Circūdederūt me lācee
suis: quoꝝ vn⁹ cōcidit me vulnere super vuln⁹
irruēs in me sicut gigas. De hac aūt sanctificatiōe
inqt Aug. in li. de symbo. ctech. iij. His gradibꝫ
quibꝫ ceciderat humana natura a xpo reparata ē.
Adā superbo būilis xps: p femina mors per fe
minā vita. per Euā interit⁹: p Mariā sal⁹. Illa
corrupta secuta est seductorē: hec integra peperit
saluatorē ⁊c. Sexta rō q̄re xpus in cruce pas
sus est martyriū suū ō: purgatōis siue mūda
tionis. de qua Ebrard. in ser. de passione: ⁊ sup illō
Job. iij. O pones eraltari filiū tuū: ait. Eraltā
ri audiēs suspēsum intelligas i altū vt sanctifica
ret aerē q̄ sanctificauerat terrā ābulando super eā:
iuxta illō Lol. j. Pacificās per sanguinē crucis
eī⁹ siue q̄ in celis sunt siue q̄ in terris. ⁊ Aug. in
ser. de passione ōr. Jō nō sub tecto ſz sub celo cru
cifixus est vt aerē mūdaret. Aer em̄ mundat cū
in altitudine crucis ouis imolabat. Terra etiā
purgabat: q: stillabat sāguis de latere dñi sup
eā. hec ille. Or q̄ xpus terrā sanctificauerat in ea na
scendo ⁊ cōuersando ⁊ aquā in ea se baptizari fa
ciēdo ⁊ sup mare gradiēdo. Ignē vo sanctificatur⁹
erat spūscī in specie ignis suis fidelibꝫ trans
mittēdo. Ideo ad sanctificationē ⁊ purgatōez oīz
elanēro⁹ cōueniebat vt aerē purgaret ⁊ sanctifica
ret in eo moriēdo. Tertia rō ōr cōcatōis. Mā
q: aer est magis cōmune elemētum q̄ alia. pōt
em̄ hō habere p̄priā terrā aquā q̄z p̄priū ⁊ ignē p
p̄riū: ſz nō p̄priū aerē. ideo xpus voluit i aere cru
cifigi: vt ōnderet q̄ sicut aer est cōis oībus ita ⁊
passio sua fuit cōis oībus. sallis q̄ sunt in celo
eos repādo: illis q̄ sunt i mūdo eos saluādo: et i
stantibꝫ vo i purgatorio ⁊ limbo eos liberādo.
Et ió i cruce poterat dicere. Accepi cōmunē aerē
Sap. vij. Oēm solicitudinē facēs de cōi vīa sa
lute. Quarta rō dē mediatōis. Sicut ei aer ē
medi⁹ iter celū ⁊ terrā: sic xps fuit mediator: inē
deū ⁊ hoīem: ad Gal. iij. Mediator nō vni⁹ est
nature ſz duplicis. s. diuine ⁊ hūane. Et ió sicut
aer ex pte superiori hz puritatē p quā peruenit cū ce
lo: ⁊ ex pte inferiori habz quādā grossitiē p quā
peruenit cū terra. sic etiā xpus cū deo peruenit rōne
diuine nature: cū hoīe vo ratiōe hūanitatis as
sumpte. ⁊ ió ascēdit in aere sup crucē vt ōnderet
se esse verū mediatorē q̄ ad pferā reconciliationez
faciēdā inter deū ⁊ hoīem posset mittere manus
suā in ambobꝫ Job. ix.

Uinta ratio ōr attractōis. Ut enī bō in
terra iacebat ⁊ sursum ascēdere nō pote
rat: ió xpus ad terras venit vt ascensum
hoīm ppararet: ⁊ hūanū genꝰ ad celū p ipm ascē
dere posset. Si enī xpus sp mansisset in celo fuisset
in loco nimis alto nec bō ad ipm se erigere po
tuisset: q̄ si i terra steriisset fuisset in loco nimis
depresso. Et ió voluit pati in loco medio. i. in aere
vt bō ad ipm posset ad celū ascēdere. Et q̄ hoc
dicebat iudeas Job. viij. Cū exaltaueritis filiuz
hoīs. s. in aere ipm crucifigēdo: tūc cognoscetis
q: ego sum. s. q̄ vos ad celū p̄duco ⁊ trahō. Unde
etiā dicebat Job. xij. Si exaltatus fuero a terra
oīa trahā ad meipm. Trahit nāq̄ celestia partē
recōciliādo. Jtē extrinsia genaliē q̄ ad fidē de
ducēdo. Et ifernalia sctōs p̄ces q̄ erāt in limbo
extrahēdo. Et ió voluit in cruce exaltari vt q̄s
put sursū nos deo recōciliaret: q̄ pedes deorsū
infernū ꝓsequerent: iuxta illō Esa. lxvj. Qui ōr p̄
fūdo desolarevt q̄ manū dextrā ad aqlonē extē
sam gēres in frigore ifidelitat⁹ positas attrahe
ret. q̄ manū similtā ad austrū extēsam iudeos
in quibꝫ aliq̄n calor fidei vigurerat exitanis suc
mericordia reprobaret. Dicit q̄z Bernardꝰ: q̄ fi
gura crucis a medio cōtractu in q̄tuor extrema
partes significat vtutē ⁊ p̄uidētiā ei⁹ q̄ in ea pēē
dit diffusaz in toto orbe terraꝝ. Et Ebrard. ait. q̄
xpus in cruce expāsis manibꝫ mori⁹ vt alēa ma
nu vtereē qđm: altera vo eos qui sunt ex gētibꝫ
trahat: vl vt ōnderet se iuxta q̄tuor presentes
fecisse hoīm redēptionē: āgelorꝫ restaurationem
diabolice potētie subiugationē: ⁊ a limbo partis
liberationē. Lact. vo in. iij. diui. instit. inqt. Illa
etiā p̄caput fuit causa cur deꝰ crucē maluerit: ⁊
illū in cruce exaltari fuit necē: vt oībus gentibꝫ
passio eī⁹ innotesceret. Mā qñ bis q̄ in pambulo
suspēdit cōspicuꝰ est oībus ⁊ ceteris altior: cruz
pon⁹ decora ē q̄ significaret illū rā cōspicuū rāq̄z
sublimē futuz: vt ad eū cognoscēdū pariē ⁊ cō
lēdū cūcte nationes ex oī orbe cōcurrerēt. Denīq̄
nulla gens rā inhūana est: nulla regio rā remo
ta: cui aut passio eī⁹: aut sublimitas maiestatis
ignota sit. Extēdit q̄z i passione manꝰ suas ostēdēs
dimēsus ē: vt nō nūc ōnderet ab ortu solis vsq̄z
ad occasum magnū q̄dm et oībus līguis ⁊ tri
bubꝰ cōgregādū: ⁊ sub alas suas esse vocat: sig
nūq̄z illō marimū atq̄ sublime frondo suis
susceptuz. cui⁹ rei figurā in dei etiā nūc exhibēt
cū lumina sua de cruore agni notāt. hec ille. Cru
cifixꝰ aūt nr̄ per sex modos potest: ex ad se trahe
re. Primo p captiū ydiotismū: sic amicꝰ nutu capit⁹ al
micū vocat vt det sibi osculū. qđ q̄dē ostendebat
de ō sponsa desiderabat būanū genꝰ dī. Can. v. Quis det
te frēm meū sugentē vbera matris mee vt inueniā te
foris ⁊ deosculer te. tenet q̄ xpo i cruce capitis

ri emplicē causa. Primo ratōe reōaliandōis: sole enī q̄ alīū sibi vult reōaliare caput iclinā re ꝛ oscul̄ sibi dare. ꝛ ideo ipe caput inclinat vt oscul̄ nobis porrigat ꝛ reōaliationē faciat. Quod oscul̄ desideraḃat sponsa Cañ.j. dicēs Osculet me osculo oris sui. Secō ratōe eleuā nōis. Solet enī q̄ alīū vult erigere sapīm iclinare ꝛ illū ad alta eleuare. Et iō xp̄s caput suū inclī nauit ꝛ de celo scalā fecit ac nos ad patrīā eleua uit. Joh.xv. Nemo venit ad patrē nisi p me ꝛc. Terno ratōe exaudiōis. Solet enī bō libenī au rem iclinare ei qui vult benigne exaudire. xp̄s ḡ caput inclinās aurē dextrā nobis porrigit: et sinistrā a nobis auertit. Auris aūt dextra est ei⁹ misericordia quā modo nobis libēter ipendit: si nistra vo est ei⁹ iustitia quā modo a nob libenī auertit. Dicere q̄z possum⁹ q̄ xp̄s i cruce caput inclinatū ad dextrā tenuit: siue vt p hoc significaret q̄ patiebat p̄ter pīm q̄s fecerāt p̄mi pa rentes cū dextra: siuevt p hoc innueret q̄ nō vocat hoiem ad leuā. i. ad vitā tēporalē: sz ad dextrā. i. ad celestē vitā: siuevt p hoc ostēderet q̄ in his q̄ facim⁹ nō sinistrā sz rectā intēnōnē habere debe mus. Iuxta illd Mat.v. Nesciat sinistra tua q̄d faciat dextera tua. Secō trahit ad se per bra chiorū extēsionē: sicut mī trahit ad se puer⁹ bra chia aperiēdo quo⁹ apt̄o exeniēdi fiduciā ei p̄ ber. De⁹ aūt habet duo brachia. s. gr̄am ꝛ gl̄iaz: q̄ ābo olim clausa tenebant: q̄ nulli pene dabat gr̄am suā ꝛ neminē recipiebat ad suā gl̄iaz. Tā dem aperuit brachiū sinistrū suc gr̄e recipiens in gr̄a sua gēm isr̄l. sed nō dextrū brachiū clausū tenebat: q̄ nullū ad suā gl̄iaz admittebat. Mo do aūt ambo brachia habz apta ꝛ extēsa: q̄ oēs ad suā gr̄am parat⁹ est recipe ꝛ ad gl̄iam introꝰ ducere. Et iō q̄libet fidelis pōt dicere illō Cañ.ij Leua ei⁹ sub capite meo: ꝛ dextra illi⁹ āplexabit me. Et q̄libet bōus dicere pōt deo cum ꝓp̄. Te nuisti manū meā: ꝛ i volūtate tua deduxisti me: q̄tū ad primū brachiū gr̄e: ꝛ cū gl̄ia suscepisti q̄tū ad scām. Tertio trahit p manū p̄ora tionē: sicut liberalis trahit egenū ad veniēdum ad se. xp̄s enī in cruce habuit man⁹ aptas cōfi xas ꝛ p̄oratas. aptas ad inuēdū q̄ dat oibus facilr ꝛ liberalr gr̄am suā. Un illi iquit ꝓp̄. Aperis tu manū tuā ꝛ imples oē aīal bñdictōe Et ad Heb.xij. ait apl̄s. Tā q̄z filijs offert se de⁹ Et Sap.vj.b. Preoccupat q̄ se cupiscūt. Na buit enī man⁹ cōfixas ad innuēdū q̄ dat imu rabilr ꝛ p̄seuerāter. Eccl.xj. Respice filij natio nes hoim ꝛ scitote q̄ nulli⁹ sperauit in dño ꝛ cō fusus est ꝛ p̄mansit i mādatis ei⁹ ꝛ derelict⁹ est pauci aūt sunt q̄ habeāt istā imurabilitatē ꝛ p̄se uerāntā seruiēdi ꝛ bñfaciēdi. Nā de multis dicī Eccl.vj.b. Est amic⁹ socī⁹ mēse q̄ nō p̄manebit q̄ ei seruiūt: sed etiā malis q̄ eū offendūt tribuit

sua bñficia: iuxta illud Matth.v. solē suū oriri facit sup bonos ꝛ malos. habuit etiā man⁹ p̄ora tas: q̄ oibz dat largiter ꝛ abūdanter. Sicut enī vas p̄oratū largiē effūdit. sic xp̄s largiē effū buit. j. ad Tbi.vj. Qui p̄stat nob abunde. ꝛ Ja cobi.j. Qui dat oibz affluēter ꝛ nō ip̄properat. Nō solū aūt ē liberalis: sz q̄dāmō p̄digꝰ: q̄z bz ma nus p̄oratas. Sic enī dr̄ aliquo p̄digo q̄ nihil sibi sciat retinere. Iste bz manꝰ p̄oratas vas enī p̄oratū nihil retinere pōt. Nonne p̄digꝰ esset q̄ p̄ pocu patrimoniū suū daret. xp̄s aūt p̄ pocu aq̄ frigide dat p̄timoniū celest⁹ gl̄ie Matth.x. Quicūq̄z dederit potū vni ex minimis istis calī cē aq̄ frigide: amē dico vob̄ nō p̄det mercedē suā Licet ergo xp̄s sp̄ i vita sua fuerit liberalissimꝰ q̄ mlta ꝛ inumera bñficia būano generi exhi buit: nō in fine vite sue q̄dāmō fuit p̄digꝰ: q̄ ni hil sibi retinuit sz oia aliis donauit. Nā Petro dr̄ ecclīa. Johānī mr̄em suā charissimā. p̄ri de dit aiam suā paulissimā: latroni dedit paradisuz Nicodemo ꝛ ioseph dedit corpus p̄ciū: nobis oibz dedit suā carnē sacratissimā ꝛ sanguinē p̄ ciosissimū in cibū ꝛ potū. crucifixoribz vestimē ta: ꝛ laccaeo restituit visuz. Quarto trahit p latens aptionē: vt suū amorē ostēdat. Amor ei aliq̄n oñdit ex fmōe: q̄z q̄n coꝛ abūdat i amore os etiā abūdat i fmone Mat.xij. Ex abūdātia cordis os loquitur. Aliq̄n aūt amor manifestat in opere: q̄z fm Greg. i omelia pentecostē. Pri mo bario dilectōis: exhibitio ē opis. Iste vo amor ē maior: p̄ce: ꝛ iō. j. Joh.iij.bz. Nō diligam⁹ ver bo neq̄ lingua. s. tātūmō: sz opere ꝛ vitate. Aliq̄n aūt amor radicat i corde: de quo bz Deut.vj. ꝛ Mar.xij. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo: ꝛ iste amor cordialis ē p̄fectissimꝰ sine q̄ alij amores nihil valēt. Primū amorē xp̄s nob oñ derat in sua salubri eruditōe ꝛ doctrina. secōm etiā oñderat i mltiplicia bñficiorū largitōe: sz ter cīū. s. cordialē amorē nob oñdit i later⁹ aperte: p quā manifestauit q̄tus nos dilexit: q̄l ꝛ p̄ter q̄d. Quātū q̄z plus q̄z cor suū: iuxta q̄ p nobis voluit vulnerari. Sic enī loquitur mat filio. Fili tu es cor meū. Plus te diligo corde meo. Qua liter aūt: q̄z ex itimo amore cordis vt. s. cor ei⁹ vi deam⁹: ꝛ q̄ ex amore cordiali nos diligat certi simꝰ. Sic enī loquitur amicꝰ cū amico: vtinā vi deres cor meū. Et iō Bern̄. in q̄dr. Clauꝰ penetrāt dauꝰ rex̄ās facꝰ ē mihi: q̄d nisi vt videaz p̄ fora mē. ꝛc. p̄ter q̄d vt ad istar colūbe ab isidīs de monū i ip̄o foramie absc̄ondamur. Can.v. Ve i colūba mea i foramibz petre. Quinto trahit p pedū affixionē sic amicꝰ posit⁹ in carcere trahit amicū ad se visitādū: xp̄s nāq̄z p̄ter nos se in carcerari fec̄: q̄n p nr̄a salute i cruce affigi volu it. Debem⁹ ḡ ad eū pedes currere: q̄z sic dr̄ Deu. xxiij. Qui appropīq̄t pedibz eius accipiet ō do ctrina illius. Ad pedes igit̄ curr̄at pōres ꝛ cri bulati. Nā vnꝰ pes ei⁹ est vna⁹ oleo. i. ei⁹ misericor

dia viscerosa. Deute.xxxiij. Tingat in oleo pedē suum. Peccatoꝛ ḡ ad istū pedē accedat ꝛ medelam ac sanationē inueniet. Ipse enī ait Esa.lxj. Spūs dñi sup me eo q̄ vnxit me vt mederer cōtritos corde. Secūdus pes est vnctus sanguie ꝛ iste est passio eius gl̄iosa: de quo pede ait p̄. Intringak pes tuus in sanguie ꝛc. ꝛ ad istuz pe dem debēt accedere tribulati ꝛ inuenīēt cōsolatiōnē: q̄z vt ait Grego. Si passiō dñi ad memoriam reuocet: nihil est adeo duꝝ qō nō equo animo toleret. Amplectari igit̄ debem⁹ pedes dñi cōfixos in cruce: vt nobiscū p̄manear. Signum nāq̄z esset p̄fecti amoris si amicꝰ cū amico se fa ceret cōpediri vt secū maneret. Christꝰ aūt in b er iliū venies ad nos voluit in pedibz ꝓfigi. tanq̄z cōpedit⁹: vt oñderet q̄ nobiscum manet libēter. Prouerbio. viij. Delitie mee esse cū filijs hoim. Jē manet vtiliter. vñ de ipa sapiēcia diuia dic Salomon sapiētie. vij. Venerunt aūt mihi oia bona pariter cū illa. Manet q̄z p̄seuerāter. Unde ait Matthei vltio. Ecce ego vobiscū sum vsq̄z ad ꝓsūmationē seculi. Sexto ad se trahit per sui corpis extēsionē. post q̄z enī p nob taliter se exten dit debem⁹ ꝛ nos ad ipm extēdi ꝛ ab ipso trahi. Nā extēdit se p nob de celo vsq̄z ad v̄ginis vte rū de vtero in p̄sepiū: de p̄sepio in mūdi exiliū. In quo semp se extēdit in nostrū obsequiū. Primo ab infantia vsq̄z ad pueritiā. q̄z in infantia in cir cūcisiōe sanguinē suū fudit. In pueritia vo sub parētū obediētia se extēdit. Luce.ij. Scō a pue ritia vsq̄z ad iuuētutē q̄z in sua iuuētute nos in struxit. miracula fecit: ꝛ bñficia multa impēdit. A iuuētute etiā sua se extēdit vsq̄z ad finem vite suc: q̄z crucē ascēdit ꝛ p passionē nos redemit: et sic extendit se de mundo vsq̄z ad patibulū: post mortē vo se extēdit vsq̄z ad limbū: ꝛ inde sactos patres eduxit. De limbo aūt iteꝝ se extēdit vsq̄z ad mundū: q̄n gl̄iose resurrexit. Postmodū vs q̄z ad celū: q̄n mirabiliter ascēdit. Tandē extēn dit se vsq̄z ad iudiciū: q̄n venies iudicare viuos ꝛ mortuos. Extendam⁹ ergo nos ad ip̄m p opa bona vt ip̄e ad nos se extendat p sua bñficia. de quo dicit p̄s. xiij. Extendit manū suam in retri bucōdo. Notandū est aūt q̄ ꝗtuor sūt q̄ natu raliter attrahunt. sz simile sicut videm⁹ in ani malibz ꝛ maxie i hominibz Eccl.xiij. Omne ani mal diligit simile sibi: ꝛ omnis hō simili sibi so ciabit: de auibz quoq̄z dicit. Eccl.xvij. Volatilia ad sibi similia ꝓueniunt. Item vacuū attra hit: sicut patet in vēbrosa que q̄z aro stupa p ignē euacuat: si aere nō implet sanguinē ad se trahit Item calidū: sicut patet in calore radioꝝ solari um: cuius virtute attrahunt vapores. Insup quedā ap̄teratea naturalea rerū attrahūt: sicut patet in calamita attrahente acū ex virtute p̄o p̄teratis cuiusdā naturalis. Christꝰ ergo nos ad se attrahit. Primo p similitudinē nr̄e hūanitat⁹ ad Phil.q. In similitudinē hominū factus ꝛc. ꝛ ad Hebreos.ij. Debuit per omnia fratribus assimilari ꝛc. Nos igitur qui ad similitudinē eius creati sumus. Gen.j. debemus ab ipo tra hi: ꝛ ad illum ire per imitationē. iuxta illud ad Ephe.v. Imitatores di estote sic̄ filij charissimi Sco nos ad se trahit p vacuū paupertatis. Fuit enī vacuus in natiuitate: in vita ꝛ in mor te. In natiuitate fuit vacuus ab oibus rebo ne cessarijs. Nō enī habuit lectū vbi reclinaret: sz in p̄sepio fuit reclinat⁹: nō pānos q̄bus inuolue ret sicut merebat: sed viles tantū pānic̄los. nō fuientes q̄ asta rēt: sz bouē ꝛ asinū ꝛc. Sco fuit vacuus in vita q̄ nō habuit domū ad ha bitandū Matthei. viij. Vulpes foueas habēt ꝛ volucres celi nidos. Filius aūt hois nō habz vbi caput suū reclinet: nō enī habuit diuitias ad possidenduz. ij. ad Corin.viij. Propter nos egen⁹ fact⁹ est cū esset diues. Nō ebos ad come dendū q̄: sepe esurijt. iuxta illō Mat.xxj. Ma ne reuertēs ad ciuitatē esurijt. Terio fuit va cuus in morte. ei⁹ enī corpus fuit vacuū ꝛ exa cuatū sanguie: ita q̄ remāsit i cruce aridū sicut lignū. Un ipe dñs inq̄t p psalmistā. Aruit tan q̄z testa virt⁹ mea: ꝛ aia ei⁹ fuit vacua omni cō solatione: ꝛ plena tristitia ꝛ dolore Mat.xxvj. vbi ait. Tristis est aia mea vs q̄z ad mortē. Eius q̄z familia fuit euacuata fide: q̄ oēs apl̄i fidez p̄diderūt. Eius etiaz passio fuit vacua vtilitate ꝛ valore: quia illa die enī vnū latronē est lucra tus: vñ dicere poterat illud Esa.xlix. In vacuū labora: aui: ꝛ vane fortitudinē meam cōsumpsi.

Tercio trahit nos p caliditatē charitatis: de q̄ Job.xv. ip̄e ait. Maiorem hac dilectionē nemo habet ꝛc. Ip̄e enī dñs xp̄s in passione sua fuit totus calidus igne amoris: q̄b p ꝗtuor signa ostendi pōt: que sunt signa in aliquo vehemen tis caloris. Primū ē: q̄z valde sudauit. Quā do enī quis sudat in facie ꝛ in toto corpe: signū est intensi caloris. Christus autem sudorē tan tum emisit q̄ in terram defluebat Luce.xxij. Et quo paruit q̄ tantum habebat caloꝛē in corpo re: q̄ humoꝛē flegmaticum in sanguinem con uertebat: ꝛ in tanta abundantia q̄ ex poris to tius corporis in modū sudoris sanguinei exu bat. Secūm signū ē: q̄ vestes ferre nō potuit sed nudus in crucē ascendit: ac si ipso facto di ceret. Tāto igne ardeo q̄ vestes ferre nō valeo. Et hoc figuratuz fuit scdi Regū.vj. vbi dicit q̄ Dauid nudus ludebat ante arcbam dñi. Arcba enī dñi figurabat crucem christi in qua p̄funda dei mysteria continent. vbi xp̄s nudus lusit: quia nudus ꝛ gaudēs crucē ascen dit. Tercium signum est: quia sitiuit ꝛ potū petijt: dicens. sitio Job.xix. quod indicium fuit magni caloris. vnde Bernardus ait. Sitio et nō doleo inquit Christus: o dñe quid sitio. Fi dem vestraz: saluē vestram: et gaudiuz vestrū pl⁹ aiaꝝ vraz q̄ corpis mei memoꝛe ꝛc.

t ō ſi nō meſſalē veſtri miſſemini. Quartus
gradus eſt quia crucis in cruce rubicundus fuit.
Nemo enim qui ibi ad ignem effectus rubi-
cundus in facie. Xpc aūt ad ignē charitat' nō ſo-
lū ibi erat ſed ipe tot' inflāmat' erat: t ipm ſecū
hī iferat ſed ipe tot' inflāmat' erat: t ipm ſecū
ſang habebat ō ꝙ Luc.xij. dicit. Ignē veni mit-
tere i terrā. Et adeo iſto igne ardebat q' ꝓ nos
ſtrū amore de celeſti habitatōe deſcēdit: t ſerpē-
ti mortē dedit iuxta illō Dicte.xj. Relinq domū
meā t domū hereditatē meā. Dedi dilectā aiam
meā in manibo inimicoꝝ meoꝝ. Quia aūt tot'
ardebat in cordis calore ſui dōſtrauit facie
rubicūdā: t tot' corpis rubore. Fuit etiā totus
crucifix' in cruce. iuxta illō Eſa.lxiij. Quare ru-
bui eſt indumētū tuū: t veſtimēta tua ſicē calcā-
tis in torculari. t Can.v. ait ei' ſponſa. Dilect' me-
us candid' eſt t ꝑ puntat: t rubicūd' ꝑ charita-
tis feruorē t caloꝝ. t iō iſto caloꝝe oēs ad ſe trā-
here dr. Quarto nos ad ſe trahit ꝑ ꝓpietatē na-
turalē pietatis: q: ei ꝓprii eſt miſereri ſemꝑ t pce-
ri. Sicē etiā adamas naturalr attrahit ferrū: ſic
t xp̄i pietas ad ſe trahit oēm hoiē trahit. Qō exponi
dr ſicē etiā exponit illō. Oia trahā ad meipm. i.
ō oi genere: vt ſit diſtributio nō ꝑ ſingul' genera
ſed ꝑ genera ſingloꝝ. O oēs ḡ hoies i. de oīb⁹
hoim ꝓditoribo ad ſe trahit. vel oia ad ſe trahit.
id eſt cūcta naturā būanā integrāta ſm Augu.
lect corp' t aiam. Rogo ḡ te bone Jeſu crucifixe
vt corp' t aiaꝝ meā ad te trahas: dicēs illō Can.
j. Trahe me poſt te. SSS

Extra nō ḡre xp̄s voluit pati martyrium
e crucis: t ſup oia exaltari eā ō: ſaluatōis:
de q̄ ipe ſaluator ait Jobā.xij. Sicē mo-
ſes exaltauit ſerpētē i deſerto: ita exaltari oportet fi-
liū hoim: vt oīs q̄ credit i eū hēat vitā eternā: t ideo
Bern. p̄dicta ꝓfirmās i fmōe ō paſſiōe dñi in-
qt. Quis nō rapiat ad ſpem ſalut' t iperrāde fi-
ducīā: dū ei' i cruce ꝓſiderat corpis diſpoſitōez
viddz caput inclinatū ad oſculādū: brachia ex-
tēſa ad amplexādū: man' apras ad largiēdū: la-
tus aptū ad diligēdū: pedes duos affixos ad
nobilem cōmanēdū: totumq; corpis extēſionē ad
ſe totū nos ipēdēdū. hec ille. Predictā aūt ſilitu-
dinē ſerpētis poſuit ſaluator: vt oīdat q' ſic aſpi-
cientes illū ſerpētē eneū i aſtū exaltatū: q̄ ſerpens
illm hēbat venenū: ſi figura erat ſerpentis. i. pec
ſanabāt a veneno: t a morte libabāt: ſic illi qui
aſpiciūt ꝑ fidē t deuotionē ad ipm dñm i cruce
exaltatū nō ꝑ peris ſuis q̄ nūq; habuit ſi ꝑ alie
nis. iuxta illō ad Ro.viij. Miſit de' filiū ſuū in
ſimilitudinē carnis pcti: t de ſaluāt a veneno pcti et
a morte eterna: vt inqt Augi illō baptiſmo puu
lor. Septio decuit xp̄s mori i cruce: rōe oſtē-
ſionis: vt ſi conſideret nullm gen' mortis a ſuis fidēli
b⁹ ſic timēdū: cū ipe cruc' panbulū ſuſtinuerit:
illo: t ꝓcurabilior. vñ Aug. in li. xiij. q̄nū. ex

in li. ō ſymbolo tractatu. j. inqt. De cruce xp̄i q̄d
loq̄r q̄d dicā. Extremū gen' elegit mortis: ne ali-
q̄s gen' mortis a' martyrij formidaret. Octauo
rōne ꝓfectionis: q: ō gen' mortis vniuerſaꝝ. Omnia
in xp̄o ꝓfectione demōſtrat. vñ Aug. in li. ō ſymbo
in xp̄o ꝓfectione demōſtrat. vñ Aug. in li. ō ſymbo
veter' t noui teſta. dic q' tale genus mortis elegit
q̄ tot' ter lōgitudie: latitudie: ſublimitate: t pro
funditate cruc' oēderet ſe eſſe magiſtri illi' do-
ctrine quā tradit diſcipl' a' Paul' ad Eph. iij.
dicēs. In charitate radicati t fundati vt poſſitis
cōprehēdere q̄ ſit lōgitudo: latitudo: ſublimitas
t ꝓfundū t̄c. Dicit q̄s ibidē Aug. q' p latitudi-
nē crucis q̄ et ligno trāſuerſo ſurgit in q̄ extēn
dunt brachia: ſignificant opa bona in charita-
te dilatata. p lōgitudinē vo crucis i q̄ corp' ſtatur
ſignificat ꝑſeuerātia in bono. p altitudinē aūt
in qua erat caput crucifixi ſignificat ſpes ſuper
noꝝ bonoꝝ. p ꝓfunditatē vo crucis ſignificat
humilitas: quibo virtutibo aia fidelis eleuat in
celū. Nono rōne figuratōis. Erat enī i veteri
teſtamēto multiplicit eſt figurata. ſ. in ligno vi-
te in medio paradiſi. Gen. j. Quia in ligno crucis
pepēdit xp̄s. q̄ eſt vita eterna Jobā. xiij. Figura
ta quoq; eſt in baculo Jacob q̄ trāſiuit iordā-
nem. Gen. xxxij. dr. In baculo meo trāſiui iorda
nem iſtū: q: ꝑ virtutē crucis t memoriā paſſio-
nis xp̄i tranſimus omnē amaritudinē huius mū
di: t ideo etiā figurata fuit in ligno q̄ aquas
Marath amaras fecit dulcorari: q̄ ligni oſtē
dit deus Moyſi: vt habet Exo. xv. Figurata q̄s
fuit in virga aurea que Hester. i. humanā natu
ram introduxit ad Aſſuerū regē. id eſt deū: ſine
cuius extenſione ad eius aſpectum nō poterat
introire. Hester. iiij. Item in virga Moyſi: cui'
virtute Pharao cū exercitu ſuo fuit demerſus
in mari rubro Exo. xiiij. Et in virga Dauid: cuius
qua perrexit contra Goliam t eū occidit. j. Re-
gum. xvij. Per virtutem enim crucis deuictus
eſt lucifer cum exercitu ſuo. id eſt cum ſua pote
ſtate t ſocietate in inferno demerſus. Et iō po
teſt alia ratio aſſignari que erit decima in ordi-
ne et dicitur rōne ꝓbationis. ſcilicet q' Chriſtus
crucem elegit vt cū illa et in illa de diabolo trīū
pharet et cum ſupplantaret. vnde ſm Augu. de
cepit eū tanq̄ murem. Bit enim. Venit redem-
ptor: et victus eſt deceptor. et quid fecit redem-
ptor: captiuatori noſtro. retendit muſcipulam
id eſt crucem ſuam et poſuit in ea eſcā id eſt san
guinem ſuum. Ille autem effudit ſanguinē nō
debitoris ſed redemptoris: propter quod recti-
ſic a debitoribus. Grego. autem inquit q' decep
pit eum tanq̄ piſcem: quia carnem poſuit exteri
us: interius autem occultauit ferreum hamuꝝ
id eſt diuinitatē. Diabolus autem voluit cape-
re eſcam carnis: t captus eſt hamo diuinitatis
vnde Job. xxxix. dicit. An apprehendere poteris
Leuiatā hamo: t fune lugabis linguam eius.
ſm vero Rupigiū deceptus eū tanq̄ auē. Vñ ex

ponens illud. Job. xl. Nūquid illudes ei quaſi
aui. dicit. Illuſus eſt diabolus in morte xp̄i q̄ſi
auis. Nam xp̄s ſue carnis mortalitate abſcon-
dit diuinitatē vt laqueū quo velut auē imꝑiti
dam eum prudenti irretiuit muſcipula. hec ille.
Nec ergo fuit vna ex cauſis quare xp̄us in aere
voluit mori in cruce vt aereas potestates id eſt
demōes qui in caliginoſo aere dicunt dñari et
diſcurrere tanq̄ aues caperet t debellaret: t iō
Chriſtus pauloante paſſionē ſuā ait Jobā. xij.
Nūc principes huius mūdi ejicet foras. ſ. medi-
ante cruce que eſt baculus dei. Eſaie. xxx. A vo-
ce dñi pauebit Aſſur virga percuſſus. Aſſur. i.
diabolus. Ipa etiā crux dicit virga Moyſi que
ſerpentes deuorauit. Exo. vij. Quia vires' crucis
demones ꝑſtrauit. vñ Chriſ. ait. Ubicunq; de-
mones ſignū crucis viderint terni fugiunt: ni-
mirum baculū quo plagā acceperūt. Et ideo ca-
nit eccleſia. Per lignum crucis de inimico nr̄o
libera nos de' noſter. t pū. ait. Fac mecū ſignū
in bonū vt videāt qui oderūt me t ꝓfundantur
Eſt etiā crux gladius t enſis dei vulnerans de-
mones. vñ Origenes ait. Tanta eſt virtus cru-
cis q' ſi in mente fideliter habeatur nulla libido
nulla peccati macula poterit ꝓualere: ſed conti-
nuo ad memoriā eius totius pcti t mortis fu-
git exercitus: nullus demonum ꝑ te ſtare poterit
videns gladiū in quo delecatus eſt. Et Chriſ. dic.
Diabolus timet crucē quaſi enſem: in quo leta-
le vulnus accepit. Crux etiā eſt vexillū imꝑato-
ris celeſtis. vñ canit eccleſia. Vexilla regis ꝓdeūt
fulget crucis myſterium t̄c. Et iō ſicut ad viſionē
vexilli regis ſolet aduerſarij eius fugere: ſic de-
mones ad viſionē iſtius vexilli fugerūt t ſcōs
patres qui erāt in limbo dimiſerūt. vñ Eſa. xxij.
dicit. Sup montē caliginoſū. i. ſup diabolū le-
uate ſignū. ſ. crucis: t ingredient portas. ſ. eius
tatis ſupne. duces. i. ſancti patres ſc t alios di-
ſcrete ducētes. Et iō Eſa. lj. dicit xp̄s. Nūquid
nō tu percuſſiſti ſuꝑbum t vulneraſti draconē et
poſuiſti ꝓfundū maris viā vt tranſirēt liberati
ſcī ſcī patres et limbo educi: t ad Colo. ij. di-
cit de xp̄o. Expoliās principat' t potestates tra
duxit illos ꝓfidenter palā trīūphās in semetipo.

Undecima ratio dicit congregantis. Sicē enī
omnes milites congregant ſub vexillo imꝑato-
ris: ſic xp̄s apprehēdit crucis brauū vt ſub ipſo
congregati pugnarent viriliter ſui milites contra
hoſtes dei. vñ Eſa. xj. dicit. Leuabit dñs ſignum
in nationes t cōgregabit diſperſos iuda t̄c. vt
ergo victoriosi ſimꝰ in ꝓlio cōtra demones fa-
mus nobis in fronte ſignū crucis: de quo inqt
Aug. ſup ꝑs. lxxij. Jā in frontibo regū ꝓpoſi-
tus eſt ſignū crucis q̄s gēma diademat'. Duo-
decima ratio dicit nauigantis. De qua inquit
Chriſ. Nauigat eccl'a iſtructa fidei gubnacu-
lo felici curſu p huius ſeculi mare habens deū
gubernatorē: angelos remiges: portus choros

omniū ſanctoꝝ certa in medio ipſa ſaluatoris
horte crucis: in qua caligine fidei vela ſuſpen-
dens ſpiritu ſancto flante ad portū paradiſi ꝑ-
ducat: hec ille. Et ideo de cruce dicere poſſemus
illud Sapie. xiij. Exiguo ligno creātis homines
animas ſuas: t tranſeuntes mare ꝑ rates liberā
ti ſunt.

Et Duodecima ratio dicit illuminationis:
de qua Chriſ. exponēs illō Luc. xj. Nec
mo accendit lucernā t ponit eā ſub mo-
dio: ſed ſup candelabꝝ vt luceat omnibo qui in
domo ſūt. ait lucerna eſt diuina ſapiētia incar-
nata: candelabꝝ eſt lignū crucis: lucerna igit in
candelabro exiſtēs: xp̄s eſt pendens in cruce et
eccleſiam illuminās. Quartadecima rō dicitur
ſeſſionis. De qua ait Leo papa. O admirabilis
potētia crucis: o ineffabile gloria paſſiōis xp̄i in
qua tribunal dñi: iudicij mūdi: t poteſtas est cru-
cifixi. In ſolio igit t ſede crucis xp̄s iudicia ſua
exercuit: t ius ſuū omnibo dedit. vñ Ambo. in
quit. Aucto: humani generis in cruce exiſtens
pietatis officia diuidebat: ꝓſecutorē aplus pa-
cem diſcipulis: corpus iudeis. p arri ſpiritum: t
virgini Marie paranimphū. Latroni paradiſi
ſum: peccatoribus infernū. crucē penitētie penite-
tibus xp̄ianis delegauit: hec ille. Sicut enī ꝑ-
do quis de morte dubitat teſtamēti ꝓdit: t filio
ſo ꝓinquis t amicis legata dimittit. Sic xp̄s
nolēs inteſtatus decedere: ſedēſq; in throno cru
cis teſtamētū ꝓdidit: in quo p̄dicta legata cōſ
ſecut: t verificatū fuit illud qō in eius ꝑſona pre
dixerat pſa. di. Diſpoſui teſtamētū electis meis.

Quintadecima rō dicit doctrinationis: vt ſcz
crux eſſet cathedra magiſtralis. vñ Aug. ait. Li
gnū in quo fixa fuerūt mēbra morientis: cathe
dra fuit xp̄i docētis. Docuit enī in arbore cru
cis tria genera hominū. ſ. peccātes vt ſperāt: t fir
miter ꝓfidāt ꝑ crucē ſaluari: t ideo dicit Jesus
id eſt ſaluator. Jēt bonos vt ꝑ crucē ſperēt vir-
tutibo adornari: t ideo dicit nazarenus. i. flos.
Jēt bōos vt ꝑ crucē ſciāt ſe in celeſtibo coronari:
t ideo dicit rex iudeoꝝ. Possum' autē dicere q'
xp̄s in cruce docuit ꝓfectionē vite ſapiētie t ſcīa
tie. Primo vite ꝓfectionem: ꝑ duodecim grad'
ſcale ꝓfectōis qua ad celū aſcēdit. Primꝰ gra-
dus eſt mūdi abdicatio qua oēs: dū nudus i
cruce pepēdit. quaſi diceret illis Matth. xix. Si
vis ꝓfectus eſſe vade t vende oia q̄ habes: t da
pauperib⁹ t ſequere me: q: cū impoſſibile eſt ali-
quid eſſe ſimul ſub duobo actibo ꝓtrariis: ꝓpo
ſita nāq; nō poſſunt ſimul: t ſemel inesſe eidem
ſubiecto. iij. Merba. Ideo nemo pōt ꝓfecte ſer
uire ſimul deo t mūdo. Matth. vj. Secūs gra-
dus eſt abnegatio ſui quē oſtēdit: q: cōmittit
ſemetipm t̄c. ad Phil. ij. Jēt dicit pūs Matth.
xvj. Fiat nō ſicut ego volo: ſed ſicut tu. Qui nos
inſtrueret dicēs. Quia ꝓpositus voluntatum
eſt principiū dilectōis t amicitie ſm Tullium

in dd. de amicitia adeo vbi remanet voluntatis
gratias dilecto esse nō potest. qui g̃ cupit esse p
fectus dei amicus t ab eo dilig̃ abneget semet ip̃m. Matth. xvj. t Luc. xiij. Tertius gradꝰ est
carnis macratio: quē docuit in eoꝝ corpore sui
macerādet clauoꝝ affixione. quasi dicerēt. Quia
peccata nō p̃iungunt̃ peccatis: caro aūt p̃ccata
rum spiritum ad Gal. v. Deus vo spūs est. Jobā.
iij. adeo cū carnalis nō possit placere deo p̃iungi
nā qui in carne sunt deo placere nō possunt. ad
Roma. viij. Mortificate g̃ corpa vīa. ad Colo.
iij. Quart⁹ gradus est penitētia quē ostendit in
semipsō mortificādo. t fletibus. q̃si diceret. Quia
per nō recōciliat deo sine penitētia: t p̃sequen
ter remanet imperfectus. ideo pniam agite Mat
thei. iij. t Marci. j. Facite g̃ dignos fructus pe
nitētie. Luc. iij. q: nisi penitentiā egeritis oēs
simul peribitis. Luc. xiij. Quint⁹ gradus est pa
tientia: quē ostendit q: cū maledicerēt nō male
dicebat: vt dicit. j. Pe. ij. quasi diceret. Quia pa
tiētia opus pfecti habet. Jacobi. j. Jō si vultis
esse pfecti: patientia vobis est necessaria. ad Heb.
x. In patientia aīa vestra possidebitis animas
vestras. Luc. xxj. Eridco dico vnicuiq; meoꝝ fi
delium illud Eccli. ij. In humilitate tua patientiā
habe. Septimus gradus est opatio virtuosa: quē
ostendit cū sm̃ pō. operatus est salutē in medio
terre: quasi diceret. quia multā malicias docuit
otiositas. Eccli. xxxiij. ideo nemo debet otio va
care. xxvj. q. vij. c. nō licet. sed semp aliquid boni
operis agere de p̃sc. di. v. c. nunq̃. t ideo si vultis
esse pfecti operamini opus qđ nō perit. Johan.
vj. Octauꝰ gradus est humiliatio. t istū docu
it quādo se humiliauit vsq; ad tolerantiā mor
tis. vt ait Apūs ad Phil. ij. quasi diceret. q: deꝰ
despicit superbos. Luc. j. t cū humilibus est ser
monatio eius. Prouer. iij. t eis dat gratiā su
am. Jacobi. iiij. ideo humiliamini sub potenti
manu dei. vt exaltet vos in die visitatōis. Octa
uus gradus est obedientia: quē ostendit quādo
patri factus est obediens vsq; ad mortē crucis:
vt ait Apūs ad Phil. ij. quasi diceret. q: obedi
entia est gratior deo q̃s victime. j. Reg. xv. t. c. sacer
dū. viij. q. j. ideo o anima fidelis horror vt obe
dias deo illiq; adhereas. Ipse em̃ est vita tua.
Deute. xxx. Nonus gradus est ornatus virtutū
quē ostendit dū oīm virtutū lorica armatus ac
nīū vicioꝝ inuentor. ē p̃strauit. Et ideo. pō. xxiij
dicit. de eo. Dñs fortis t potēs: dñs potēs in p̃
lio. t iterū. dñs virtutū ipse est rex glorie. Dum g̃
regimē habenā in p̃dūi: dia poterat illi id qđ
dicit. j. Paral. xxix. In manu tua virtus t po
tentia. Ipse em̃ in cruce dcuatus p talē ornatuꝝ
virtuosum nobis dicebat. Induimini virtute
ex alto. Luc. xxiij. Decim⁹ gradꝰ est oratio: quē
ostendit cū vt ait Apūs ad Hebre. v. orauit cuꝝ
lacrymis t eraudicus est p̃ sua reuerentia: q̃si
diceret. Si vis esse pfectus esto in oratione plē
steno cū lacrymis. i. deuotiōis: sicut de Tho
bia legit sup li. c. iij. Qui em̃ p̃seruat legē multi
plicat oratiōnē. Eccli. xxxv. Undecim⁹ gradꝰ est
cōtemplatio celestiū. quē ostēdit in alta subleua
tione cordis sui in ligno crucis. q̃si diceret. con
templare in speacula. Esa. xxj. t sulpice celū t in
tuere t pēplare etherea q̃ alti sit. Job. xxxv.
rum bonoꝝ: despicies delectationē oīm terreno
rū: t dicere poteris illud Mich. iij. Aspexi ter
ram: t ecce vacua erat. i. omni vera p̃solatione.
Duodecim⁹ gradꝰ est recōmendatio: quē osten
dit cū ait patri. Luc. xxiij. Pater in manꝰ tuas
cōmendo spiritū meū. q̃si diceret cuilibet fideli
suo. Jacta sup dñm curā tuā t ē. pō. xvj. t dicit
Ego aūt in te speraui dñe: dixi: deꝰ meꝰ es tu: in
manibus tuis sortes mee. pō. xxx. Qui em̃ sperāt
in dño mutabūt fortitudinē: assumēt pēnas vt
aquile. i. ad volandū p viā p̃fectiōis: volabūt et
nō deficient. id est vsq; in finē p̃seuerabūt. Esa.
xl. Scdo in cathedra cruc̃ pendēs xp̃s qui est
sapientia patris apō quē sunt oēs thesauri sa
pientie t scīe dei abscondit. ad Colo. ij. legit
plures lectiones ad vestrā sapientiā p̃ducētes: et
inter alias iste docuit sūmus t magister excellē
tissimus ꝓponit t p̃bat septē principales p̃ces
siones. Prima est q̃ deꝰ est sup oia diligēdꝰ q̃a
ipe prior dilexit nos. j. Johan. iiij. t tradidit se
metipm̃ p nob. ad Ephe. v. Scda ē q̃ p ipo si
opus fuerat mortē subire debemus: ratio. quia
ipse p nobis passus est: p hoc relinquēs exem
plū vt sequamur vestigia ei⁹. j. Pe. ij. Tertia est
q̃ inimicis nostris bonū p malo reddere debe
mus sicut ipe fecit: dum p suis cruciatoribus et
orauit. Luc. xxiij. ratio. q: sic facies hosti suo in
geret carbones ignis: id est charitatis t amoris
sup caput ei⁹. Prouerb. xxv. t. ad Ro. xij. Quar
to est q̃ ab oi p̃cto est abstinendū: ratio q: ipse
vt nos a peccatis nostris lauaret sanguine suū
fudit. Apoc. j. Quinta est q̃ in bono incepto et
si duro t difficili est p̃seuerandū nec malis sug
gestionibus nos retrahere volentibus est consenti
endū. ratio: q: t ipe cū ei suggerēt vt de cruce de
scenderet Matth. xxvij. nō consensit: sed in ipsa
aspera cruce voluit vitā terminare. Et p̃terea di
cit Augu. Erat lectus est: in quo xp̃s rest glie re
quieuit. Qui ergo vult regnare cū ipo: debet se
cum requiescere in hoc lecto. Sexta est q̃ pau
ca loqui debemus t prudēter nec impēperan
tibus quicq̃s respōdere debem⁹ sicut ipe fecit: de q̃
p̃dictū fuerat. Esa. liij. Sicut ouis ad occisio
nem ducet t quasi agn⁹ coram tondente se obmu
tescet: t nō aperiet os suū. ratio: quia nō recipit
stultꝰ vba p̃sudētie. Prouerb. j. t ibō ō. Pro
uerb. xxvj. Ne respondeas stulto sm̃ stultitiā ei⁹
ne sīlis ei efficiaris.

Eprima lectio est q̃ salutē p̃mi ḡtum
possum⁹ p̃curare debem⁹ t eius necessi
tatibus subuenire sicut ipe fecit. Qui i cru
ce humani generis indigētias t calamitates re
leuauit. Nō em̃ erat imundus peccatis: t ipse
sanguinē fudit in lauacrū t emūdationē. iuxta
illō ad Hebre. ix. Sāguis xp̃i emūdauit p̃scē
tias nr̃as ab operibus mortuis. Jte erat durꝰ et
obstinatus in malis: t ipe effudit sanguinē suū
in emplastrū t mollificationem: emplastrū em̃
mollificatiuū fit de herbis t floribus t speciebus aro
maticis aliq̃ liquore supinfuso t melle apposi
to: herba aūt medicinalis fuit caro eiꝰ mortalis
iuxta illud Esa. xl. Dies caro fenū. Flos odorife
rus est eius aia oim virtutū odore repleta: atq;
valde pulchra t amena. Can. ij. Ego flos cam
pi t c̃. Spēs aromatica est eiꝰ diuinitas p̃ciosa:
liquor infusus est eius sanguis effusus. Mel
dulce est eiꝰ spūs humanꝰ de quo ipe ait Eccli.
xxiij. Spūs meus sup mel dulcis. Et bis igit
quinq; generibus p̃fectū est illud emplastruꝫ qđ
omnē duritiē cordis humani mollificat matu
rat t frangit. Dicit nāq; q̃ est quidā lapis ad
amantin⁹ qui frangi nō pōt nec malleo percussiōe
nec ignis adustione nec antiqua inueteratione:
frangit aūt sanguinis appositiōe. Et sic multi
sunt q̃ ad penitentiā frangi nō possunt nec p di
uinā cōminationē nec p adhibitā tribulationem
nec p longā senectutis p̃fectionē: frangunt aūt
p dominice passiōis recordationē. vnde in figu
ra legit Numeri. xx. q̃ Moyses virga bis silicē
percussit t egressē sunt aque largissime. Mīri em̃
qui sacrā vident̃ sepe ad memoriā crucis dñice
ad lachrymas cōmouent̃. Item q: bō er pecca
to erat cecꝰ: iuxta illud Sapie. ij. Excecauit eos
malicia eoꝝ. ideo effudit sanguinē suū in colliri
um sue illuminatōis: t hoc figuratū fuit in colli
rio ex felle piscis quo illuminari sūt oculi To
bie vt habet. xj. sui. li. c. Consideratio em̃ istius fel
lis. id est amaritudinis passionis christi tollit
cecitatē t frāgit duritiā humane mētis. Un in
passiōe dñi petre casse sunt. terra mota ē: t mo
numenta aperta sunt: t mortui resurrexerunt.
Matth. xxvij. Illi ergo qui ad istō colliriū nō
sanant̃ sunt lapidibus duriores: terra insensibilio
res: monumētis fetidiores: t mortuis miseria
biliores. Jte q: bō erat fusꝰ t captiuꝰ peri Job.
viij. ō xp̃s sanguinē suū fudit in p̃cii sue redē
ptōis. iuxta illud ad Hebre. ix. Per ꝓpriū san
guinē introiuit semel in scā eterna redēptiōe in
uenta. Fecit aūt in ista emptione sicut liberalis
mercator: facere p̃sueuit q̃ inuento quē diu desi
derauit lapide p̃cioso sacculū pecunie studiose
ligatū nō dissoluit: sz lacerat pecuniā nō nūerat
ponderat nō mēsurat. sz vēditori exponit vt ac
cipiat q̃ntū velit. Jpe em̃ habuit sacculū pecu
nie. id est corpꝰ ꝓpriū plenū p̃cioso sanguine: vñ
de ipo dici p̃t illud Prouer. vij. Sacculū pe
cunie secū detulit. nō aūt expectauit vt iste sacꝰ
dissolueret. i. cōi morte finiret sz in q̃nq; pties
ipm lacerari voluit: vt thesaurꝰ t p̃cii humane
redēptōis largiter effluēret. de q̃ dr. j. Pe. i. Nō
corruptibilibus auro vel argēto redēpti estis: sz
p̃cioso sanguine q̃si agni imaculati Jesu xp̃i
Dia q̃dē deus fecit in nūero ponderi t mēsura
vt hr̃ Sapie. xj. excepto ope nīe redēptōis: ubi
em̃ non fuauit nūerū vt vnā vel duas guttas
sanguinis daret cū vna sufficeret: nō fuauit pō
dus vt vnā vncīā vl̃ librā effunderet. nō fua
uit mēsurā vt vnū calicē mēsuraret sz totū ō dix
totū q̃ effudit. vñ psalmista ait. Copiosa apud
eū redemptio. Ubi Ber. inqt. Prosus copio
sa: q: nō gutta sanguis sz vnda fluuius p q̃nq;
pres corpis emanauit. Hanc aūt dilacerationē
corpis sui ipse dñs libenter p nostra redēptiōe
tolerauit. vnde in eius psona inquit psalmista
deo patri. Confidisti: id est cōfidi p̃misisti: fac
cum meū: t circū dedisti me lenicia. Sicut enim
Mediolanū depingit̃ in forma cuiusdaz boni
hois diuitis bñtis bursaz plenā denarijs quā
tenet aptā: vt vnusq; q̃q; capere possit quātū velit
Lūq; bursa ipa euacuat̃ ab extrahentibus pecu
niā ipe rident. Sic saluator nr̃ q̃ ē diues in oēs:
ad Roma. x. bursaz sui corporis voluit tenere
aptā i q̃nq; locis: vt ab oi pte extrahi posset pe
cunia sui p̃cii sanguinis. De cui⁹ euacuatiōe
lerat⁹ est cū dixit Job. xix. Cōsūmatꝰ est. Tunc
enim cōsūmatum adeo fuit eius corpus t con
sumptum: q̃ omnia sua ossa apparebant t dis
numerari poterant. Unde i eius persona inde
psalmista. Dinumerauerūt omnia ossa mea: et
ipi vidēt me. Ossa mea sicut cremium aruerunt. Si
enim ossa fuerunt igne passionis concremata
multo magis caro t pellis ac nerui corpis ei⁹.
Cōsūmatus quoq; fuit sanguis eius quia to
tus fuit effusus. Insuper quia homo erat p̃cō
vulneratus ideo Christus voluit vt corpus su
um tanq̃ alabastrum plenum vnguento fran
geret vt inde vnguentū p̃ciosum exiret quo vul
nera hominis sanarent. Ista aūt vngūta pare
bat sponsa. Can. j. di. Trahe me post te: in odo
rem curremus vnguēto tuo. Que quidē vn
guenta sunt suauia: q: delectāt corda. t sunt sa
nativa quia curant p̃cā: iuxta illd Eccli. xxxviij
Unguentarius facet pigmēta suauitatis: t vn
ctiones p̃ficiet sanitatis. Istis aūt vngūentis sa
nauit samaritanus vulneratū infundens pla
gis eius vinū t oleum Luce. x. sanguis em̃ xp̃i
fuit tanq̃ vinū lenificans patrē: t tanq̃ oleū ad
misericordiā ipm inclinās. Item q: bō erat feri
dus. ideo Christus voluit corpus suum tanq̃
apotheca plenā balsamo in cruce aperiri. vt in
de balsamū effluēret t feridus curaret. Tūc em̃
illa apotheca aperta fuit q̃n vnus militū lācea
latus eius aperuit. De odore aūt bui⁹ balsami
ipse dño ait. Eccli. xxiij. Sic cinnamomū t bal

lamū aromatizans odorē dedit. Item q: homo deū offenderat.ideo disciplinam debebat. Quapropter xp̄s disciplinari voluit z sic nobis deū pacificauit:iuxta illud Esa.liij. Disciplina pacis nostre sup eum.olim nāq; p̄ variis modis immanitate pcurabat. Iterū gni creatione quia alimalia pcurabant. Iterū gni creatione quia aliquā columnā vel pilā lapideā erigebāt.z de illi duobus dicit Josue vltimo. Percussit Josue in die illo fedus z intulit lapide pergrādem dicens. Lapis iste erit vobis i testimoniū rē. Terrā aque effusione. Et de hoc dicit.j. Reg. vij. Hauserūt aquā z effuderūt in ꝓspectu dñi. p qđ volebant innuere q̄ sicut de aqua nihil remanet cū effunditur:nec substātia:nec sapor nec color:sic si aliquis pacē nō seruaret nec de illo nec de bis q̄ ad ipsum spectabāt aliquid remaneret. Ut ḡ xp̄us firmā pacem cū deo nobis acquireret fuit disciplinatus z percussus:nō solū in manibus:sed etiam in pedibus fuit p̄foratus:z i toto corpore flagellatus. Fuit etiā tanq̄ signū eleuatus in cruce.de quo dicit.Esa.xj. Erit radix iesse qui stat in signum populoz rē. Fuit insup sicut aqua effusus:ita q̄ nihil sibi remānsit nec sanguis nec aia: nec vita:nec vestis:nec familia.vñ p̄ p̄s. dicit. Sicut aq̄ effusus sū z dispersa sūt oia ossa mea rē. Insup quia homo erat luridus z infirmus.ideo xp̄s suo liuore ipm sanare voluit.iuxta illd Esa. In liuore eius sanati sumus:corpus enim eius fuit in morte liuidū z nigrū Apoc.vj. Sol factus est niger tanq̄ saccus alicuius:homo aūt erat infirmus in capite.id est in intentione que est caput anime:q: in his que faciebat nō habebat sanam intentionē:erat quoq; infirmus in corde q: habebat cogitationes nocias z vanas. Iterū in pedibus q: habebat affectionē imundā aut terrenā. Pes enim fm Aug. dicit affectus z amor: aie: qa sicut corpus vadit pedibus:sic aia affectibus. Erat etiā infirmus in toto corpe:q: habebat totā vitam mundanā z p̄uersationē vanā. Ut igit̄ suis liuoribus eū sanaret voluit vulnerari in capite vt sanaret eius obliquas intentiones: vt ois intentio hois in ipm verū deū tenderet:z ideo inquit Iren.j. Posuit me quasi signū ad sagittā. Iterū voluit vulnerari in manibus vt sanaret malas et remissas hois operationes z in corde vt sanaret eius nocias z vanas cogitationes. In pedibus q̄z z in toto corpe vt oim p̄ōz illius infirmitates curaret.de quo inquit homi p̄s. Qui sanat oēs infirmitates tuas. Insup q: hō erat a deo elongatus z fugitiu⁹: ideo effudit ipm sanguinē in reclamatorū fuc reuocatōis. Sicut em̄ dñi sonabat cuolauerit:z rē eas vocādo: z post eas sibilādo ad se reuocāt. Sic xp̄s arborē crucis ascendens z corp⁹ suū cruentatū ostendēs ad nos sibilare nō cessat. iuxta illud Esa.v. Leuabit dominuo signū in nationibus z sibilabit ad eū de finibus terre. Nō em̄ tanq̄ alius cōtrarius a deo eualuit. Osee.xi. Ephraim q̄si auis auolauit. Sz notandū q̄ alique aues ad dños suos nō reuertunt aut q: sunt nimis replete: z significāt auaros:iuxta illud Deute.xxxij. Incrassat⁹ est dilectus z recalcitrauit:incrassatus impinguat⁹ dimittit deū factorē suū z recessit a deo salutari⁹ derelinq̄t deū factorē suū z recessit a deo salutari suo:aut venire contemnunt q: sunt in deliciis uoz:aliōe p̄de z cadauer occupate.z significant luxuriosos qui figurati sūt p corui: qui duorationi cadauer dedit⁹ ad archā nō redijt. Genesis viij. Aut ideo nō reuertūt q: nō sunt bn̄ domesticare. Sūt em̄ siluestres z significāt superbos. Animalia aūt domesticant tribus modis: aut p flagellationē q: q̄n̄ canis flagellat leo domestic⁹ fit:aut p sanguinē:q: aliq̄n auibus dat sanguis siue vinū ad domesticandū eas:aut p beneficiorum collationē. Non est em̄ aliqđ aial ita siluestre qđ ex beneficijs nō fiat māsuetū z lene. Xp̄s igit̄ qui dicit leo non solum nobis domesticus fuit sed ante nos canes vt nos domesticaret flagellari voluit:z vinum sanguis sui ad bibēdū nobis dedit:ac būficia ꝓtinua nobis tribuit:z tm̄ aliqui domesticari nō possunt:nec ex flagellatione leōis:nec ex potu sui sanguis:nec ex collatis beneficijs. Iterū q: hō erā bon⁹ erat diuersis tribulationibus agitat⁹:iuxta illud p̄s. xxxiij. Multe tribulatiōes iustoz:ideo xp̄s tribulari voluit vt hominē amaricatū ad dulcedinē z cōsolationē reduceret.qz vt ait Bern. Uidētes angustias dñi nr̄i leuius nr̄as portabimus: imo de ipsis ꝓsolationē spūalem recipiem⁹. Ad qđ adducī p̄t illud qđ ait Aresto. dicēs q⁹ si vas fiat de cera noua z diligēter claudat ac in mari ponat:aqua que p poros eius intrabit dulcas efficietur. Istud aūt vas cereū est corpus dñicū Sicut em̄ cera generat ex apibus sine corruptiōe et cōmixtiōe:sic caro xp̄i fuit generata a virgine sine corruptiōe. Fuit aūt caro noua:q: nulla peccati veritate viciata. Fuit quoq; clausa:q: nulla diabolica rēptatione fuit apta:pozi vo ei⁹ sūt vulnera ipsi⁹. Ut igit̄ nr̄as amaritudines p recordationē z deuotionē in vulnera eius misericordie:mox in dulcedinē ꝓuertent. Et iō ait ap̄l⁹ ad Hebreos.xij. Recogitate eū qui talē sustinuit a pcōribus aduersus semetipm ꝓtradictionē: vt nō fatigemi animis vestr̄ deficientes. Insup q̄a homo erat ꝓtinue a demonibus impugnatus:q: militia est vita hois sup terrā. Job.vij.ideo xp̄s venit ad pugnandū ꝓtra ipos demones ꝓ liberanda humana natura.sicut philocapteus solet qñq; ire ad pugnā p amasia sua. Et ideo ascendit sup equū crucis. Calcaria fuerūt clauī: lācea fuit arūdo in manu sibi data:supracutis⁹ caro eius sanguinolenta:galea in capite fuit corona spinea:ensis ad latus fuit plaga quā habuit in latere.carotheca eius fuerūt vulnera in manibus

suis. Talibus aūt armis iustitie voluit xp̄s cū dyabolo dimicare z p̄o amasia sua mortē subire:z sic moriendo hostes illi⁹ pternere. Ad qđ adducī p̄t illō qđ refert Valeri⁹.l.q̄ dū orthenses z athenienses dū adinuicē decertarēt. Losdrus rex athenienſiū de cultu belli apollinē req̄siuit.q̄ rñdit q⁹ si se occidi p̄mitteret gens sua victoriā obtineret.cū vo hostes istud oraculū audisset p̄ceperūt ne aliqs regē athenienſiū tāgeret. Ipse vo ne cognosceret rusticanū habitū accipies z farmēta assumēs i būeris ad hostes p̄cessit. Ibiq; q̄ndā militē cuz falce p̄uocās ab ipo ē occisus. Quo cognito dorthenses meores oraculi fugēre z athenienses victoriā habuerūt. Iste aūt rex figurauit dñm Jesū xp̄m regē glie q̄ ne a demonibus cognosceret babilū serui accepit z in būeris suis baiulauit sarmēta.i.crucē in qua fuerunt diuersa ligna:z sic mortuus fuit. Si em̄ demones cū cognouissent nūq̄ occidi eū p̄curassent nec dñm glie crucifigi fecissent.j.ad Cor.j. Insup q: hō erat a celo exclusus:iō ipe dñs sāguinē suū effudit:cui⁹ virtute paradisus aquit z eū ad celū reducit. Sanguis em̄ xp̄i z crux ei⁹ fuit clauis paradisi.vt ait Piero.ō qua Esaie.xxij. ait de⁹ pater. Dabo clauez Dauid sup humerū ei⁹ z aperiet z nō erit q̄ claudat:claudet z non erit qui aperiat. Ista em̄ clauis fm glosam fuit crux xp̄i quā ipe sup būerū suū baiulauit. Iterū q: hō erat adultus z accēsus igne ꝓcupiscētie:iō xp̄s effudit aquā z sanguinē de suo latere Joh.xix. z sic ignē ipm extinxit:z ō hac aq̄ exponi p̄t illd Eccli.xij. Ignē ardētē extinguit aq̄.insup q: hō erat incarcerat⁹ quo ad sctos p̄tes in libo ꝓfundos iō ipe sanguinē suū sparsit cui⁹ virtute eos de carcere eduxit.vñ illi dr Zacha.ix. Tu q̄z in sanguine testamēti tui eduxisti vinctos ō lacu. Iterū q: hō p̄ peccū erat spūaliter mortu⁹.aia em̄ q̄ peccauerit ipa morietur Ezech.xviij. Jō salos q⁹ aia ois carnis in sanguine est Leui.xvij. voluit sanguinē suū effundere vt euz posset viuificare vñ de christo ōbebant illi mortui q̄ debebāt abeo resuscitari z cū eo resurgere:cum intellexissent cū mortuū. Viuificabit nos p⁹ duos dies:tercia die suscitabit nos Osee.vj.qđ z factum est:z iō xp̄s assimilat pellicano.vñ ipe per psalmistā ait. Similis fact⁹ sum pellicano solitudinis rē. Legit em̄ q⁹ serpēs valde odit z psequit pellicanum:z duz pellican⁹ abest iratus nidū z pullos eius occidit.pellicanus aūt rediens tribus diebus plangit pullos suos mortuos. Tercia āt die cū rostro se vulnerat z de sanguine suo pullos suos aspergit:z sic illi resuscitant. Serpēs iste est dyabolus qui humanū genus occiderat:sed Christus in quinq; partibus vulnerari voluit:et sic pullos suos mortuos idest hoies ad vitam suo sanguine reuocauit. Item q: hō priuatus erat ꝓpter ingratitudinē suā hereditate paterna celestiū bonoz:iō xp̄s in morte sua ꝓdidit testamentū quo eis hereditē instituit. Unde ad mortē iturus dixit illud Luc.xxij. Ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater regnum vt edatis z bibatis sup mensā meā in regno patris mei. Quia vo omne testamētum ꝓfirmat mortis testatoris.vt ait Paul⁹ ad Hebr.ix. de q̄ in.l.j. ff. de recta. vbi glo. allegat ad ō lege ternā. ff. de adi. lega. Jō sicut verus testamētū ꝓfirmatū fuit sanguine.iuxta illud qđ ait Paulus vbi.s. dicit. Lecto em̄ mādato leg⁹ a Morse vniuerso ꝓplo accipies sanguinē vitulor⁹ z hircoz cū aqua et lana cocanea z ysopo ipm q̄s libz⁹ z oēm populū aspersit dicēs. Hic est sanguis testamēti qđ mādauit ad nos rē. Ita testamētū suū nouuz voluit dñs nr̄ p sanguinē suū ꝓfirmare. vñ ait. Marci.xiiij. Hic est sanguis me⁹ noui testamēti qui p multis tradet.z Luc.xxij.item dixit. Hic calix nouū testamentū est in meo sanguine. Terciio in cathedra crucis iste doctor sapientissimus ostēdit nob̄ p̄fectionē oim scientiaz. Ipse em̄ erat deus oim scientiaz dñs.j. Regū.ij. Et in signu huius velū rēpt⁹ in passione z morte ei⁹ scissum est: Matth.xxvij. Scripture em̄ sacre ante crucē velo obscuritatis velate q̄ p crucē z passionē ei⁹ fuerūt aperte z intellecte.i huius q̄z figurā legit Apocal.v.q⁹ vidit Johānes vidit librū clausū signatū septē sigillis quē nullus poterat aperire: solus aūt agnus occisus p salute mūdi aperuit illū z solvit signacula eius. ¶

Dicit⁹ q̄z dicere q⁹ xp̄s crucifix⁹ est liber vite in q̄ oēs tam idiote q̄z scientifici legere p̄nt z videre in eo legē abbreuiatā q: ipe dñs in cruce p̄fectionē tocius legis z ꝓphetias ac p̄missiones factas seruis patribus opere adimplenit:z ideo q̄ in ō libro bn̄ legit totā bibliam oēsq; scientias aie necessarias addiscet.sicut facit sctus Bernar.z gliosus Frācis.q̄ in loc⁹ solitarios orādo z in cruce meditādo p̄fundit⁹ scientiaz adepti sūt. Qđ ut Jesus xp̄s crucifix⁹ sit liber p̄z. Sicut em̄ boni libri plerūq; fiūt ō charta agni bn̄ rasa atq; inde duas tabulas ligata: q̄ est septa q̄si p totū litteris nigris. Sed in principalibus capitibus est septa litteris vermilijs z rubeis:ita xp̄s q̄ est agn⁹ imaculatus in cruce stat ad modū libri. Sicut em̄ pellis agni q̄n aptat p faciendo libro radit z subtiliat ita pellis christi agni bn̄dicti rasa fuit q: ei⁹ caput fuit depilatum cū barba z ipe dñs fuit subtiliat⁹ cum fuit vestibus spoliat⁹ z nud⁹ in cruce depositus. Ista aūt pellis sic rasa z subtiliata nō fuit ligata sed cōdauata inter duas tabulas.id est inf duo ligna crucis:z erat septa quasi p totū vniuersale litteris nigris:q: erat liuida z denigrata ꝓpter tocius flagellatōz:pugnoz:alapaz:z aliaz penarū:habebat aūt in partibus ꝓnapalibus lrās grossas z vermilias.l.plagas ꝓnapales capitis qđ erat totū sanguinolentū:z vulnera manuū z pedū z plagā lateris. Qui ḡ sacrā illius libri addi-

dicer sapientissim⁹ erit qđ faciebat Paul⁹ qui ait ad Cor.ij. Nō me iudicam scire aliq̄d iter vos nisi ihm Jesu: t hūc crucifixū. De ipo q̄q̄ libenter phicabor. vñ ait cuidē ep̄c.j.c. Predicamus xpm crucifixū: t in cruce a⁹ gliabat di. ad Gala.vj. Mihi aūt ablit gloriari nisi i cruce dñi nr̄i Jesu xp̄i: p quē mihi mūd⁹ crucifix⁹ est t ego mūdo: q̄si dicerat. gliemk auari in affluentia diuiciaꝝ suaꝝ gliank. gliemk q̄z potēres i potentia tua t. Gliemk hypocrite in simulata sctitia sua t. religiositate apparētia. iuxta illud ad Gala.vj. Volunt vos circūcidi vt in carne vra gliemk. gliemk etiā pōres in malos operatores. de q̄bus dr. Prouer.ij. Qui gliank cuz malefecerint t. Un quidā sederato air ps. Quid gliaris i malicia. Ps. xv. gliank q̄z milites i armis suis. iuxta illud Iudith.xv. Gliank i sagitis ei⁹ ibunt: ego aūt i cruce dñi mei gliabor. De q̄ igit Aug. Crux q̄ pius erat supplicij latronū trāsit ad frōtes imperatorū. Accēdit q̄ xp̄s crucē vt in ea signo eēt gliatio nra. t de hoībus nris victoria. vñ Cōstantin⁹ ipator: p signū crucis qđ hēbat in dextera. t in fronte sua. t militū suoꝝ deuicit Maxentiū cuz toto exercitu suo: vt legit i officio inuentionis scē crucis. t similiter Eradi⁹ ipator: p virtutē crucis cui se deuote cōmēdauerat deuicit filium Cosdroe regis persarū: t subiugauit sibi exercitū a⁹ eū toto dñio: vt legit in officio exaltationis scē crucis. Alia q̄z de eā q̄ est septadecima ordine pauit volunt xp̄s supplicij crucis et ascēdere hoc pabulū. iuxta illd Job.vij. Suspendiū elegit sibi aia mea. t. dr inuitationis: vt. s. oēs inuitaret ad cōpatiēdū sibi: t ibi ingit Bern. Ascendit in altū vt ab oīb⁹ videret. Fortiter damauit vt lōgi⁹ audiret. t null⁹ excusaret. clamoris lachrymas addidit: vt bō ei⁹ pateret. Sc primadecima rō dr: puisitis: q̄z eīm i mari hui⁹ mundi fere oēs piditabāt: ibi de⁹ puidit boi de triplici remedio. s. de naui tabula: t ponte. Navis est inocētia in qua posit⁹ fuit Adā: sed hanc nauē ipe fregit qñ peccauit. In hac aūt naui fuit bta virgo q̄ fuit a inocētia ad portū pacis puenit. In hac etiaz naui sunt baptizati quādiu fuant inocētā baptismalē. Sz q̄z fere oēs frāgūt nauē inocentie: ibi parauit eis de⁹ tabulā penitētie. de qua Hiero. inquit. Penitētia est secūda tabula p⁹ naufragiū. Et cū hac tabula Maria magdalena puenit ad portaz paradisi. Ait eīm Bern. Sicut de⁹ nō priuat bonis eos qui ambulāt in innocētia ita nec priuat eos qui ambulāt in pnia. Quia vero sunt multi q̄ pītāūt tabulā nis sue meritū. Et p̄terea xp̄s appellat pōtifex vt p̄z ad Hebr.cos.v.vij.t.viij. Pontifex aūt sumptus facēs. Tūc eīm xp̄s pons fact⁹ est nobis qñ sup lignū crucis extensus fuit. Ad structionē aūtēm⁹ pōtis q̄tuor diuersa ligna cōpaginata fuerūt. q: crux q̄ ad truncū siue pedem qui in terra fixus est fuit de cedro. Stipes vo qui in altū elevatus est fuit de cypresso: bta cbria siue lignū transuersale de palma. Tabula aūt suppolita de oliua. Super bas vo trabes stracta fuit tabula. id est caro xp̄i imaculata: que trib⁹ clauis vl q̄tuor: fm aliquos doctores fuit ibi p̄clauata: t isto nō restat nisi vt bō sup hūc ponte ascendat: t ad patriā pergat. Per p̄dicta aūt quatuor ligna significat quadruplex crucis efficacia. Prima est q: malas cogitatiōes fugat qđ significat p cedrū cui⁹ odor fugat serpentes. Scōa quia in tribulatiōe p̄stantiā p̄stat: quod significat p expressum que nulli⁹ venti impulsu comā amittit. Tercia est q: de hoste triumphat qđ significat p palmā qua victores coronabantur. Quarta est q: amaritudinē penitētie temperat: qđ significat p oliuā cuius liquor dolorem vulnerū mitigat. In his ḡ q̄tuor: caliby debemus nos marie crucis signaculo cōmunire: vt cū aliqua mala aut turpis cogitatio se ingerit: vel cū aliqđ periculū subito nobis emergit: vel cū aliqđ fantasma diabolicuz nostris sensib⁹ obiect aut cū aliquis dolor vel timor nos arripit t inuadit. possum⁹ q̄z dicere q̄ hec q̄tuor ligna ad cōpositionē crucis sunt p̄iuncta ad ostendendū que p xp̄m in cruce sunt acta. Pax enim est facta inter deū t hoiem: qđ significat p oliuam. victoria de diabolo habita qđ significat p palmā. p cp̄ssum vo significat amaritudo passionis xp̄i. t p cedrū dulcedo que a xp̄o oībus fidelib⁹ p passionē suā est p̄parata. Decimaoctaua ratio dicit p signationis. oēs eīm dñi solēt donare arma siue insignia sua suis fidelibus seruitoribus vt videāt eos sic insignitos reuerēāt t nō offendāt ipos: t isto xp̄s elegit sibi martyrū crucis vt hoc insigne donaret suis fidelibus: p̄cipiens demonib⁹ illud Ezech.ix. Super quē videritis thau. quod scz habet formā crucis ne occidatis eū. Et p̄dicta sufficiāt quo ad p̄imū genus martyrij. UU

s Ecūdū martyrij genus est: cuius passio p̄incipal⁹ est in aia: sicut fuit martyriū gliose virginis: que vt inquit Hieron⁹. ad Eustochiū et dolore quem habuit de morte filij fuit plusq̄z martyr. vt etiā ait Richar. in.iij. di.xxiij. arti.vij.q.iij. Fuit eīm verificatū in ea illd Simeonis dictū Luce.ij. Et tuā ipius aiam pertransibit gladius. Terciū martyrij genus est cui⁹ passio p̄incipal⁹ est in corpe sicut fuit martyriū bti Stephani qui cū lapidaret⁹ t corpaliter affligeret⁹ solabat aia eius videdo celos apertos. Act.vij. Silr t alij multi martyres inter afflictiōes corpales recipiebāt diuinā solationē vnde bēūs Laurē. dicebat Decio. Disce miser q̄a carbones tui mihi refrigerū p̄stāt: licet aūt aliq̄ quod martyriū dicat esse in aia. tamē intelligendum est q̄ etiā corpus patit. Et similiter dicendū est de martyrio qđ in corpore esse p̄hibet: q: vt inqt Aresto. j. ō aia. Oēs passiones t operationes nō sunt solius aie vel solius corpis: sed totius p̄iūcti: vnde si quis dixerit aiam p se intelligere dicat etiā eam filare t texere. Ideo aūt dicit martyriū aie: q: principaliter redūdat in ea. Et similiter est de martyrio corporis. Sciendū q̄z est q̄ solū trib⁹ sexib⁹ generib⁹ dat aureola scz martyrib⁹: virgib⁹: t doctorib⁹. Que aureola ē quoddā p̄miū accidentale p̄incipal⁹ in aia cōsistens ex quo resultat specialis decor i corpore. Que gl̄ia eis dat p̄ter excellentē victoriā quam habuerūt ꝛ mundū: carnē: t diabolū. vt dicunt theologi in.iij. di.xlix. Sicut aūt aureola virginitatis nō dat nisi bis qui p̄seuerauerint in virginitate vsq̄z ad mortē: t aureola doctrine non datur nisi bis qui actu docuerint: ita aureola martyrij nō dat nisi bis qui occisi fuerint p̄ter xp̄m aut salē cor⁹ passiones t afflictiones p̄seuerauerint t p̄tinuauerint vsq̄z ad mortē: vt inquit bnūs Tho. in.iij. di.xlix. X

Ed licet aureola nō det nisi bis q̄ actualiter martyrizati sūt tamē sūt alij q̄ p̄miū essentiale martyrij ꝛsequent. Est eīm aliud genus martyrij cui⁹ passio nō est carnē occidens neq̄z aiam separans: qđ nō p̄iuat p̄mio eēntiali. Cui⁹ quidē martyrij multe sūt species quas enumerat frater Aluar⁹ in li. de planctu ecclesie: nos vō octo possumus assignare.

Prima dicit a p̄fectiōis. s. qñ quis ardet desiderio martyrij t p eū nō stat quin illud toleret si facultas adesset. Et isto mō fuit martyr desiderio Fr̄ācisce. Et similit⁹ est de bto Antonio de padua q̄ t ipse ardebat desiderio martyrij. vnde de ipso canit. Sed hoc desiderū suum nō impleuit: de quo rex regnantiū aliud decreuit. De beato q̄z Martio canit eccl̄ia. O gl̄iosa aia quā t si gladi⁹ p̄secutor⁹ nō abstulit palmaz tamē martyrij nō amisit. Et ratio est q: apō desiderium voluntas p facto reputat: qñ p nos nō stetit quin eā opere cōplerem⁹. c. oīs. cū simili. de penitē. di.j. XX

Ecūda bui⁹ martyrij spēs dicit mortificatiōis. Et hoc mō martyrizat⁹ fuit Johānes euāgelista cui dixit dñs et frī suo Jacobo illō Matth.xx. Calicē quidē meū bibetis. Calicē aūt passionē solet appellare vt Brego. inqt. Fuit ergo martyr sētūs Johānes euangelista: q: in carne fuit mortificatus amore xp̄i nō solū qñ in feruētis olei dolium mersus est: t postea in insula patbmos exul afflictus est sed etiā q: in pnia t austeritate corp⁹ suū afflixit. vt eīm inquit Bern. sup cāticā sermōe. xxx. Sanus martyrij est facta carnis mortificare.

Extia martyrij spēs dicit abnegatiōis. s. t p̄prie volūtatis: sicut facit boni religiosi abnegātes seipsos t suas volūtates. Hoc eīm est opus valde arduū. vt inquit Aug. in q̄dam sermōe: de quo martyrio loq̄tur saluator Matth.xvj.di. Qui vult venire post me abneget semetipsum: t tollat crucē suā t sequat me. quasi diceret q̄ abnegare seipm est quedā crux p̄tinua quā si portauerim⁹ vsq̄z ad mortē sequemur ipm in gl̄ia celesti. Z

Uarta bui⁹ martyrij spēs dicit obseruationis. s. castitatis in adolescētia t iuuētute in qua etate marie viget calor t incendiū voluptatis. vñ inqt Ambro. in q̄dā sermone. Martyriū est in iuuenib⁹ castitat⁹ obseruatio. Sed dolendū est plurimū q̄ hodiernis trib⁹ nō solū nō iuenit castitas i iuuenib⁹. sed ne q̄z in multis senib⁹ impudicꝫ q̄ merito inueterati dicēt malos appellari possunt. Dan.xiij. t extra de p̄sumptione. c. cū in iuuētute. Cū eīm debitame calore naturali deberēt esse p̄tinētiores: t q̄nto sūt mortā viciores magis deberent timere. Leuit vj. di. c. tanta. Ipsi senes decrepiti tā pedē in foueam habētes magis sūt libidinosi q̄z iuuenes multi. vñ cū cor senectus deberet esse venerabilis. Sap̄. xiij. t. xliij. di. c. porro. t. l. semp. ff. de iure imu. propter ipos luxuriā sūt abominabiles apō deū t hoies. ita vt maledicti pueri etiā anos increpatōe ꝓhibeāt nūcupent. Esa. lxv. t. c. paulus. q. q. vij. ptra quos luxuriā inqt Tull⁹ in. j. de officijs. Luxuria cū oīm erat turpis sit senibus tm est fedissima. Sapiēs q̄z ecclesiast⁹ sui libri. xxv. c. dicit. Tres spēs odit aia mea. pauperem superbum: diuitē mendacē: t senē fatuū ac insensatū. B

Uinta bui⁹ martyrij spēs est tolerātionis scz paupertatis t egestatis. vñ Chrisost. in q̄dam sermōe ait. Habet pauptas martyriū suū t egestas si bñ tolerata fuerit. Facit eīm martyrē egestas ꝓter xp̄m nō ꝓter necessitatez Bern. quo q̄z in q̄dā sermōe inqt. Qđ martyrium graue⁹ est q̄z inf epulas esurire: inter vestes multas t p̄ciosa vestimēta algere. inter diuitias pauptate p̄mi. Et quib⁹ cōdudit q̄ ille pōt dici martyr q̄ diuitijs affluēs p̄o xp̄i amore facit se pauperem sua tribuēs pauplb⁹ t qui delitijs abundare valēs t p̄ciosis indui vestimētis parcaz in potu t cibo atq̄z indumēto vitā duxit. Ait eīm Aug. in quodā sermōe. Nō sine violētia fieri potest vt de abundantia t delitijs ad famē t sitim ad abstinentiā t crucē trāseat t somno p̄ atq̄z ocio amicā carnē ꝛtritione vigiliisq̄z conficiat: t iracūdiam patiētia superbiāq̄z humilitate cōmutet: ac amore paupertatis affluentiam superet: ac amore pauperatis affluentiam castitate cōvinolentiam sobrietate: t luxuriam castitate cōdēnet: et bō subeo in virū trāsformet p̄fectum: ac quodāmodo alter reddat q̄ alterq̄. B

Ecta bn̄ martyrū spēs ꝺ: dilectiōis. l.
a inimicoꝝ: vt nō solū faciam⁹ ꝓra eos
vindictā ſi illos diligam⁹ eisq; benefacta
mus arq; illoꝝ tiranā paciēr tolerem⁹. De q̄
martyno Bregan moraliter inquit. Martyres
ſine ferro cē possum⁹ ſi paciā i ꝺo vacē custo
dim⁹. Ferre nāq; ꝓtumelias t inimicos dilige
re martyrū est i occulta cogitatione. ℰ

Quinta bn̄ martyrū spēs ꝺ: cōpassio
b nis. l. ad afflictos t tribulatos. de qua
Bregꝝ vbi supra ait. Qui dolorē cubiber
in primi necessarie pcepto martyrum noscē sustī
uere. Qz ꝛ dec facūt milites q̄ nō solū nō ꝓsolant
afflictos ſz eos magis affligūt vbis t ꝓtume
lijs. Pcra illis q̄s scripū est i. l. diu⁹. ff. de officio
pñs. l. q̄ nō debet dari afflictio afflicto. Qui igit
dolet de passione xpi t ei compatit bn̄ ſpā mar
tyrū premium consequetur. ꝺ

Quarta bn̄ martyrū spēs ꝺ: implerōis
c ſcz diuinoꝝ pceptoꝝ t legis euangelice
cōsiliorꝝ ſtantia. Ecclia mater eccliā i officio oīz
sanctoꝝ ꝺ ꝓfessoribus scribit. Licet pſecutoꝝ nō
senserint gladiū cū pprie meritū deo digni mar
tirio nō puenit: q; martyrū nō tantū effusione
sanguinis: ſz abstinētia peroꝝ t exercitatione dei
pceptoꝝ pficit. Augustin⁹ q̄z i ſmōe ꝺ bto Lau
rentio ait. Erat dñi nō cū illa ꝺ: q̄ passionis xpe
ligni cōfixione ꝛstruit ſz etiā illa q̄ tot⁹ vite cur
riculis cūctaꝝ disciplinaꝝ truncꝰ coaptat. To
ta igit vita bonis xpiani ſi fm euangeliuꝝ viuat:
cruc⁹ atq; martyriū est. Idez q̄z Aug. in ſmone
Johānis baptiste inquit. Duo sunt abstinētie t
cruc⁹ gña. vnū corporale: t aliud spūale. vnū est
a potu t epulis cōpare apperitū gule. a ꝺlectatio
nibꝰ t mollissimis sensualitatibꝰ cohercere. ab
bis q̄ tactu t gustu visuq; decipiūt sensuz viri
liter reuocare ac violēt abstrahere. Alterū ab
stinētie t crucis gen⁹ est p̄ aosi⁹ atq; sublimius
mor⁹ ai regere t perturbationes illi⁹ modestie tran
quillitate placare ire ac superbie ipet⁹ q̄si ferā bestiā
refrenare. lingare q̄tidie ꝛ vicia increpare se q̄dā
censura t austeritate truncꝰ: t ritū q̄dāmō cuz
bois interiore ꝛserere. p̄ aosa hec in ꝛspectu dñi t
gliosa crux cogitationes malas i ptē redigere
voluntates pprias abnegare. ealq; iteriorū erami
natione discutere: t regēs ipso subiugare. a ser
mone q̄ aia ledit tāq; a abis noxijs abstinere: t
sensuz ab bis q̄ extranea sūt spūali cpātia sobriū
custodire. hec q̄ facit p̄ pro passionis muro vio
lēter ad celoꝝ regna ꝛscēdit. Uiz itaq; sibi factu
ra ē aia vt palmā laboꝝ quā sibi superabi mul
tis inimicis aduersantibꝰ sensit viribꝰ ꝛtendat
cripe. Necesse est q̄ cū sūmo labore ex mundo
rapę palmā saluris: t q̄si ercubātibꝰ t circūie
ntis hostibꝰ obsessos fructꝰ puigili itētione deci
pst p̄dā ad thesauros vite velut de medio sēli
burⁱ incendio arreptā reportare. hec ille. O igitur
deuoti xpiani nō vulnis vel nō potest⁹ cē marty
reo effusione sanguis vestri saltē accipere aliquaz
crucē de p̄dict⁹ t nō erit⁹ sine ēntiali p̄mio mar
tyrij. Ad cui⁹ enī erem xpi societatē t gloriā nō po
terit puenire q̄ aliquā de p̄fatis cruciby seu spe
cieby martyrij noluerit acceptare ipo dicēte dño
Matthei. x. Qui nō tollit crucē suā t sequit me
nō ē me dign⁹: t idē bt Luc. xiij. Quā q̄dē mar
tyrij palmā nob ꝓcedat q̄ in seculū secli viuit et
regnat. Amē.

Sabbato post quartā dñicam in quadrage
sima ꝺ pestilētie signis: causis t remedijs. Ser
mo quadragesimus. ℰ

Ereliquit me

dño Esa. xlix. Ti epla occurrēt⁹ se
d rie. Sunt quidā q̄ stati vt a deo
flagellant⁹ purāt se ab ipo dereli
ctos: vba p themate nro assum
pta singli dicētes. q̄ tñ sepe fallūt⁹ q̄: nō semp̄ de
us flagellat hoies q̄: cū nō amer: imo sepe ei tri
bulatōes inutrit t ifirmitates vt habeat maius
meritū vl' alijs milit⁹ de cauſ q̄s ponit mgr̄ señ.
in. iij. di. xv. c. j. Aliq̄n em̄ mittit vt merita auge
ant flagellato paciēter tolerāti vt Job li. a⁹. c. j.
vl' p patiam a⁹ dec exemplū alijs. sic Thobie vt
ꝺ: li. ei⁹. ij. c. vl' ad custodiā frutū. vt i būilitate
pſistat: vt Paulo. ij. Cor. xij. vl' ad corrigenda
pcā vt Marie leprā. Numeri. xij. vl' ad gliā dei
vt ceco nato. Jobā. ix. vl' ad initiū pene vt Hero
di. Actuū. xij. Annocho. ij. Macha. ix. q̄ten⁹ hic
videat q̄d i inferno seq̄t. Et iō nō possum⁹ bene
scire qua ex causa de⁹ immittat flagella sua: iō dic̄
Dauid pſ. xxxv. Judicia dei abyssus mlta. Et
vas electōis Paul⁹ ad Roma. xj. inq̄t. O altī
tudo diuiniaꝝ sapiēie t scīe dei q̄z incōprehē
sibilia sūt iudicia ei⁹: t iuestigabiles vie ei⁹. Et
quibꝰ vbis q̄dā voluerit dicere q̄ ꝺ iudicijs dei
futur⁹ nullā possum⁹ habere cognitionē. Ꝺ ve
rū est ꝺ cognitōe demōstratiua t certa. possum⁹
tñ ꝛiecturare et aliq̄b indicijs q̄n de⁹ velit mit
tere flagella sua in h̄ mūdo. imo t de die iudicij
futuro sig̃ aliq̄ nob de⁹ pri⁹ demōstrabit. iuxta
illud saluatoris Luc. xxj. Erūt sig̃ in sole luna et
stell': sz ꝺ arguūr quidā p illꝰ Hiere. x. A signis
celi nolite timere q̄ gētes timēt. Sz rūdet Nicho
laus de lyra. sup dictū. c. q̄ superstitiosū ē t hereti
cū credere: q̄ ꝛstellationes t sig̃ celestia habeāt ar
tare aiam rōnalē ad aliq̄ malū vt pbat beat⁹
Tho. in sūma ꝺ gētales li. iij. Tñ ex ꝛstellationibꝰ
t cursu sideꝝ cautsant ea q̄ fm naturā fiūt i cor
poribꝰ būanis vt siccitas pluuia vētus t sterili
tas infirmitatesq; ac pestilētie. Quāobrē licz de
futuris ꝛtingentibꝰ nō sit determinata vitas. vt di
cit Arestō. j. Periher. Tñ ex signis celi possum⁹
p̄nosticare ea q̄ fieda sūt in posteꝝ: q̄ causantur
a cursu sideꝝ vl' a xpo q̄litate vt inq̄t Ptolome⁹
us egypti⁹ in suo centiloq̄o t Messalla i li. de tē

poꝝ varietate t iō possum⁹ timere de pestilētia
q̄n videm⁹ sig̃ naturalia ex q̄bꝰ cautsat. De q̄ im
pñtiaꝝ tractaturi tres ꝛsideratiōes facimus
Prima erit de signis. Secūda de causis. Ter
cia de remedijs.

Pars p̄ma in q̄ ponūt sig̃ ex quibꝰ possum⁹
cognoscere pestilētiā debere venire in breui. ℱ

Ro expeditiōe p̄me ptis sciēduz est q̄
p pestilentiā q̄ etiā epidimia appellatur
diffinit Aliabas. v. theorice sue sic. Epi
dimia sive pestilētia est mutatio aer⁹
in putredinē vl' pessimā q̄litatē vniuersal'r t mlt
tis pestiferā. Que q̄n ꝺbeat euenire nlt⁹ lz scire
possit p certo q: ꝺ stat i dispositiōe dei: t ipe pōt
cā mittere in instāti ad suū libitū nllis indicijs
p̄cedentibꝰ: tñ q̄n venit ex causis naturalibꝰ ma
xime corpoꝝ celestiū t aeris possum⁹ p aliq̄ sig̃
cognoscere q̄n debeat euenire t iō debem⁹ ea attēn
dere t diligēter intueri. q: inq̄t Ipocras. j. pro
nosticoꝝ in p̄ncipio. videt mihi q̄ ex meliorib⁹
rebꝰ est q̄ medic⁹ vtat p̄uisione id est p̄nosticari
one fm Galienū ibidē i cōmēto suo. Et rō hui⁹
est q: vt inq̄t Galien⁹. j. regni. vtilitas magna est si
gnoꝝ significatiū rē futurā. q̄ exponit cōmēta
tor ei⁹ Hali. dic. Per signa idicatiua sciāt id q̄
futuꝝ est: t p̄parās ei q̄ necessariū est. Est igit
magna vtilitas p̄scire futura mala rōe p̄paratōis
vñ Cato. c. iij. inquit. Nā leuis⁹ ledit q̄cūq̄ p̄uidi
mus añ. Et verificator fabulaꝝ Esopi fabula
tor dicit. Nā p̄uisa min⁹ ledere tela solēt Hiego.
q̄z in omelia pl'imoꝝ martyrū ait. Min⁹ em̄ ta
cula ferūt q̄ p̄uidenti: t nos tolerabilius mūdi
mala susc̄apim⁹: si ꝛtra hec p̄uidētie clypeum
munimur. G

Sic itaq; primū signū q̄n q̄litates t di
c spositōes tpoꝝ nō seruāt naturā suam:
vñ faciendū est q̄ natural' dispositio au
tūni est q̄ sit frigid⁹ t siccus: hyems vo est frigi
da t humida: ver calidū t humidū: estas cali
da t sicca. vt inq̄t Auicēna. ij. j. doctria. ij. c. ꝺ na
turis tēpoꝝ. Qn̄ q̄ dispositiōes tēpoꝝ nō fiūt sic
p̄dixim⁹ sz ꝛtrario mō se bñt ulla tpa debēt iudi
cari corrupta t ex ꝛsequenti aer coꝝ putrid⁹ vene
nosus q̄z: ac pessime q̄litat⁹: t vniuersal'r mlt⁹ pe
stifer⁹. Et in hāc sniam ꝛcenūt ocēs pbi t medi
ci. marie Arestō. pricula. j. pbleumarū q̄li p to
tam. t Ipocras t Galien⁹. iij. pricula ampho
rismoꝝ etiā q̄li p totā: t Auicēna. j. q̄n tractatu
iij. c. de febre pestilētie. ꝺ

Ꝺm signū naturale t magis pticulare q̄n
e in autūno marie i p̄ncipio octobꝛ appēt
stelle cadētes. i. vapores grossi ignei ad
modū stellaꝝ q̄ vident cadere t ignes stātes in
aere. Ex bis em̄ cognoscere possum⁹ tpa autumni
muratū a sua naturali cōplexione. s. frigore t sic
citate ad calidū t humidū grossū t venenosum
apetū inflāmari. Eleuant em̄ fumi grossi a terra
t ab aq̄ in aere p fructē solis t a q̄liditate q̄ tūc
est in aere ꝛ naturā tpis inflāmāt. hec pōt Arest⁹
to. in li. Meteo. t Buerrois ibi. t Bibertus ma
gn⁹. Ex q̄ possum⁹ timere pestilētiā futurā. pter
corruptionē ipius autūnalis tpis. ℑ

Ertiū signū ē q̄n multiplicant vēti mari
f timales t occidētales tpe autūni dicto
alijb. Di em̄ vēti labefactant naturalē
et turbāt būores ac faciūt egritudinū recidiva
tionē t generāt febres putridas vt bī ab Auice
na. ij. j. doctria. q. an. c. de natur' vētoꝝ t a ꝓbo t
a ꝓliatore. i. Petro de albano j. pbleumatū p
bleumate. xxij. t ab Ipocrate t Galieno. iij. am
phorismoꝝ amphorismo. vj. ꝺ

Uartū signū est q̄n in autūno apparue
q rit aer tenebrosus t turbidus: ita q̄ illa
die videat velle pluere t nō pluit t sic cō
tinuat tpe mltis diebꝰ. p h em̄ cognoscit q̄ cōple
xio aeris est corrupta t matie corrupte i hyeme
sequenti. Est em̄ aer plen⁹ vaporibꝰ calidis t hu
midis a vētis australibꝰ deportat⁹ q̄ materiales
causa putredinis magis inficit aerem q̄n si esset
pluuia. ꝺ Bres. i. j. pbleumatū pbleumate. xxij.
Que clarissime demōstrat ibi ꝓliator. ℓ

Uintū signū ē pauoratio pluuie i vere cū
r frigore post q̄ multiplicat auster t ꝛtur
bat aer dicto aliqb. Deinde dantscat p
hebdomadā vnā vl' circa. Tūc em̄ est periculū pe
stilētie. Nā vt ait Brest. j. pbleumatū pbleuma
tis. r. t Ipocras t Galien⁹. iij. ampho. ampho.
iij. Hoc est q: būores rerū in corpe t multipli
cari in hyeme q̄ ad poꝛositates extrinsecas debe
rēt in vere a natura expelli t a calido naturali il
lius tpis ꝛsumi existēte illo aere ꝛtra naturam
frigido repellunt⁹ a frigido aeris ad interiora t
ibidē retenti putrefiūt: t supueniente austro per
miscent⁹ cū sanguine p totū corp⁹ vniuersal'r t ex
cōsequenti boies pernecāt. ꝺ

Extū signū est cū i aere accidit q̄ i nocte
s sit frig⁹ t i die calor vehemēs t ꝓcano
ac ꝛturbatio. tūc em̄ cito accidit pestilē
tia t infirmitates. ois em̄ subitanea mutatio de
q̄litate aeris ꝓpe xtū. ij. regni q̄ ē libꝰ Galieni. ℏ

Eptimū signū est q̄n appuent estas nō ve
hemens calor: ſz magne ꝛturbatōis būo
rum materia alēata t tā pcessēt in autūno stelle ca
dētes t ignes stātes i aere. tūc em̄ iudicādū ē q̄ va
pores grossi existētes materia ignū huiusmōi t stella
rū cadentiū i autūno pcedēte toto tpe hyemis tve
ris i aere remanserit t ad estatē puenientes suffocāt
calor ē estat⁹ t eū obtūdūt t ꝺ māe ifrigdari alte
rāt materia estat⁹. s. ad frigidū vl' medi⁹ ad calo
rē remissū suffocatū. q̄propt aer ē estat⁹ ifrigdat t
corrūpit. De nata em̄ būidi ē obtūdere calorē t
sicci acuere. ij. Merbeo. siccitas em̄ ē lūa calor
tis. Et vt inq̄t cōmētator. j. Amphoꝝ. cōmēto. xv. ꝺ

Ltauū signū ē q̄n videb ꝺē alterationis
o milis viabꝰ ꝺ intelligē de q̄cūq; alteratio
ne. s. ad calidū t frigidū: būidū t siccū: sq

rumpat: t obscuritatem ac bmõi. Et bic ẽñ cõ/
gnoscit ex mala dispositõe: t q in aere sũt mul/
te elevatões malop vapop t multiplicatões
diversop vtop. bmõi ẽñ aeris mutatões cor/
pora nra alterãt ad prauas egritudies t pestiẽ
nasa. vñ aut Auicẽna. ij. pmi doctrina. tj. in. c. de
impssibilib malop mutationũ aeris. Et aere cũ
mutat putrefiũt in corpib accidẽtia: cũ ẽñ pu/
trefiat putrefaciũt humores. P

Onũ signũ est qñ die vno apparet sol cla/
n rus t i alio pturbat: t b nõ fit ꝓpter eclip/
sim bop accidit milr dicto. Signũ est ẽñ
aeris ꝺturate esse male dispositop. Marie qñ sol
surgit apparet q habeat ante se nebulã ad mo
dũ puluerop t aer puluerulẽt cnstituta q sol nõ
pot reddere lucẽ clarã t b accidit milr dictis
Tũc ẽñ iudicãdũ est aerẽ esse plenũ malis va/
poribp t diversis morbositatibp et ꝺ cor/rupi
tur t est cã pestilẽtie fm Auicẽnã. j. tj. tractatu
tij. in. c. de febre pestilẽtie. Q

Eamũ signũ est cũ rpe estatop t magni ca
d lop subito post pluuiã apparet magna
ẽgritas ranap q fuit in pre supiori colo/
rie cinerij t sub vẽre colop diversi. marie atri
ni t aurei. arguũt ẽñ eo q fuit humide t aq̃tice
magnã humiditatẽ t aq̃itatẽ eẽ i aere ꝑ naturã
rpis Vñ cũ ꝓter caliditatẽ pcedẽtẽ positates
corpis sint apte implẽt milta hũiditate putrefa
biles: t ꝓ ꝑs corpa corrũpũt. sic ait Arest. j. Pro
bleumatũ ꝓbleumate. xxj. t. xxj. t eius cõmẽta/
tor: Petrus paduensis. R

Decimũ signũ est qñ multiplicant re/
r ptilia et putredine generata sicut ẽmes
diversi t vigeẽ impfecte: t alia bmõi ani/
malia t apparẽt mures t alia aialia sbterranea
fugere de sub terra t aquatica ꝺ sub aqua t ma
nifeste cnoscit vt videant fugere ab aliq̃ pticu/
re. Signũ est ẽñ q terra t aqua est corrupta a
a quibp fugiũt. Nã in terre ꝑcauitatibp generan
tur q̃dã fumi venenosi a quibp mures t serpẽ/
tes: t oia alia aialia subterranea fugiũt ad sup/
ficiẽ t recta q̃dã a veneno mortifero. Et sic ri aĝo ali
q̃ generant morbositates a ꝺbo aialia aĝrica
fugiũt. Et ideo periculũ est ne etiã aer corrũpat illis
morbositatibp ad ipm ꝓcedẽtibp. Sic ẽñ q̃ ani
malia fugiũt ab habitatoribp suis ꝑsuer t aues
a nidis suis nullo pcequente: t aliq̃ndo relin/
quunt ova sua vt fugiãt: signũ est q aer ille est
corrupt: t ideo periculũ ẽ pestilẽtie: t hec oĩa expo/
nit ꝑ aliator. j. ꝓbleumatũ ꝓbleumate. xxj.
Decimũ videam signa collegi ab Auicenna. j.
quarti tractatu iij. in. c. de febre pestilẽtiali: licet
ea nõ ita distincte t dare ponat. S

Undecimũ signũ ẽ qñ magna fames t
q paupties est i terra marie vbi ẽ magna
boiũ multitudo ita q nõ bñt necessaria
ad vitã. rẽ ei boies necessitate coacti ꝑmedũt mlta
corrupta nociua et nature ꝑria ac abolibilia

Sicut accidit nõ mltis ãnis elapsis in ꝺbusdã
mõdop ꝓpe Lomũ i ꝺbo ꝓpe carnũtũ t penuriã
boies comedebãt fenũ erbarũ madefactũ cũ aq̃: t
mlta alia penit nature bũane horribilia ad cõ
medendũ. Et raliũ ẽñ comestiõe gñant febres
putride t venenose vt colligit ab Auicen. j. tj. tri
tractatu. q. in. c. de febribp putridis. Corrũpũt
ẽñ corpa q̃ corrupt vescũt vt ait Auicẽ. q. pmi
doctrina. q. in. c. de iudicijs t dispositionibp ãni.
Corruptis ꝺo corpib et flatu corrũpit aer. Et
ꝑ cõsequẽns pestilẽtiat paupibp etiã diuites q̃ as
pidere noluerũt de necessitate pestilẽtia pene cau
sat. Unde ri q̃ dicũ ẽ q corrupto aere corrũpũt
corpa pestifera. Horosi narrat li. v. q post lo/
custas inũerabiles i mari a vẽto suffocatas tã/
ta corruptio aeris ẽ subsecuta: t tã grauis pesti
lẽtia: vt i numida ocinginta milia boiũ more
rent. Et arca ora maritima q̃ carthaginẽsi atq̃
rent. Et arca ora maritima q̃ carthaginẽsi atq̃
vicẽti tiroti adiacet: plusq̃ ducẽta milia. Que
dades tam repẽtina fuit apud vicẽtiam sub vna
die p vnã poriã plusq̃ mille q̃ngẽti mortui sũt
deportati. Mltis etiã aliis i locis ꝓter corru/
ptionẽ cadauep corrupto aere. secuta est maria
pestilẽtie mortalitas. In ciuitate q̃z Bebaia vt
mihi retulerũt frẽs nri q ibi fuerũt q̃libet octa/
uo ãno corrũpit aer: t sequt pestis maria q̃ du/
rat p ser mẽses. Et q̃libet die salte moriunt vigi
nãtiuo: milia boiũ. Ds ẽñ illa aĝitas: vt de
viginti quattuo: mille ꝑsonas: t q̃ nõ morit
nisi vn ꝑ ꝑsona oĩ die reputat qua pestilentia.
Recitat q̃z Horosi li. v. q anno ab vrbe ꝺdita
sexcẽtesimo sexto: tãta rome exorta est pestilẽtia
vt ministri faciẽdop funep ꝓmo nõ sufficerẽt: de
inde nõ cẽnt. Erãtq magne domi vacue viuis:
ac plene mortuis largissimeq̃ hereditates re/
mãsere nulli ꝺo heredes. Refert q̃z q rpe Zaco
nij ĝatoris q̃ rpianos ꝓsecut est tãta lues ẽ se
cuta: vt agricultoribp carerent. O miri pãtes
ĝre nõ timens offẽdere deũ. Pestilẽtia ẽñ t cor/
ruptio aeris multotiens mittit a deo nullis si/
gnis ꝓcedẽtibp q̃ nobis irascit ꝓ viaĝs nris:
vt ẽñ refert Horosius li. iij. t Aug. li. v. de ciui.
dei. c. xviij. ãno ab vrbe ꝺdita. cccclxxj. Jngẽs pe
stilẽtia vrbẽ romã itrauit: t sybilla ꝑsulta rndit
illã pestẽ ira dei illatã. In ciuitate q̃z Mediola
ni in. 1451. horribilissima pest adeo ꝓualuit:
vt quasi innũerabiles boies quotidie moreret
Tãtaq erat corruptio aeris et morbositas: q
accipientes panẽ recentẽ t calidũ nũc coctũ t po/
nẽtes mane ad aeres: postea in sero reperiebant
totuz marcidũ. Quomodo o peccator faceres
si veniret pestilentia. Si ẽñ fugies ab hac cau/
rate deus faceret corrupi aera: vbi fugies. Ip/
se enim dixit t facta sunt: ipse mãdauit t creata
sunt. psalmo antepenul. Ideo hoc considerãs
Dauid erclamat Pñ. cxxxviij. Quo ibo a spũ
tuo: t quo a facie tua fugiaz. Unde ergo t recõ/
cilia re deo: t deprecare beatam virginẽ: vt inter

pellat p te t p hac ciuitate. Legit ẽñ q rpe Pela
gij pape. romã pestis maria ꝓcussit in q̃ t Pe/
lagius mortuꝰ est: cui successit mor alius Grego.
qui vir mire sanctitatis rũc ordinauit letanias: t p
gẽs p ciuitatẽ in pcessiõe eas decãtabat cũ dero
t faciebat deportari imaginẽ vginis beate ante
se quã bũs Lucas depinxerat: quã ego vidi et
rerigi in ciuitate roma. Cũ ĝuenisset ad castruz
qđ ꝓstruxerat Adrianꝰ imperator: qui fm Poro
siũ. li. v. t Eutropiũ fuit duodecimꝰ ab Augu/
sto imperore t appellabat castrũ Adriani. Inte/
cedẽtibp meritis vginis gl̃iose vidit bũs Gre/
gori. angelũ sup quendã lapidẽ illiꝰ castri: quẽ
lapidẽ ego vidi t rerigi t est rome in loco nro q̃
dicit ara celi. Habebat aũt in manu sua ensem
cruentatũ quẽ invaginã posuit significãs pestẽ
dei iudicio imissã cessare. Et exinde illud castrũ
appellatũ est castrũ sancti angeli vsq̃ in hodier/
nũ diem. Legit quoq̃ q rẽpore sancti Ludowi
ci regis Fracie: venit tãta pestis in fracia q̃ ptã
parte hominũ occidit: que pestis ardebat corpa
a plãta pedis ꝑgens vsq̃ ad cor admodũ ignis
deuorãdo donec occideret eos: t illa infirmitas
erat incurabilis: qua et re oĩes infirmi nõ habẽ/
tes aliud refugiũ currebãt ad ecclesiam beate vir
ginis et auxiliũ implorãtes: t sanam sanabant
tur. In ciuitate quoq̃ Parisij tante erãt infir/
mitates pestilentiales q̃ erat res horribilis ad
videndũ t audiẽdũ ꝓpter marios planctus
infirmorũ. Ꝺo vltimo aut refugio ad ecclesiã
beate virginis accedentes quadã nocte illis ap
paruit virgo gloriosa t omnes benedicens sa/
nauit.

Paro scõa burꝰ sermõis de causis ãre deus
mittit pestilentiã. T

Secundo sciendũ: q deus mittit pesti
o lentiam vt plurimũ ꝓter peccata: iu/
sta illud Aug. in sermõe quodã dicẽ
tis. Propter pcã veniũt aduersa. Et
ideo audite treminda, ac terribilia verba q̃ dicit
deus Ezech. xxxj. inquiẽs. Si misero pestilenti
am sup terrã illã t effudero indignationẽ meaz
sup eã auferam ab ea hominẽ t iumentuz. Et si
Noe t Daniel ac Job fuerint in medio eius. vi/
uo ego dicit dñs: quia filium t filiã nõ libera/
bunt sed ipa iustitia sua liberabũt animas su/
as. Licet aũt sint multa peccata ꝓter que mittit
deus pestilentiã: tamẽ causa breuitatis solũmo
do aliqua enarrabim: alia pretereũdo quo ad
discussionẽ. Dimitto ergo quomodo deus mit
tit pestilentiã ꝓpter peccatũ sacrilegij quãdo
fit iniuria vel damnũ ecclesiasticis ꝑsonis vl ec
clesijs vt habetur Ezechiel. v. Item ꝓter pecca/
tum idolatrie t incantationis. vt habetur Leui
tici. xxvj. Item ꝓter contemptũ predicationis
quãdo homines nolunt ire ad predicationẽ. vt
habetur Hiere. iij. vbi dicit deus. Mittam in
eos gladium: famem: t pestem: eo q̃ nõ audie/
rũt verba mea q̃ misi ad eos per seruos meos t
ꝓphetas. Item inimittit eam ꝓter fraudationem
decimarũ quando nõ soluunt vt nõ integre. vt
habetur Malachie. iij. t. xvj. q. j. c. renuntiant.
et sunt verba Hieron. Et idem habetur Hiere.
xxj. Item propter peccatũ homicidij. Tã quia
Pharao iusserat interfici oĩes masculos qui
nascebantur ex filijs Israel. vt habetur Exodi. j.
Ideo omnia primogenita egrpti fuit angelus
dei mortifer. vt habet Exodi. xij. et dicit aliqui do/
ctores q̃ illa plaga fuit pestilentie. Item mittit
pestilentiã propter vicium gulositatis. vt habe
tur Nume. xj. Item propter peccatũ murmura
tionis et diffamationis. Nume. xxj. Item pro
pter iniusta bella et discordias. Matth. xxiij.
vbi dicit. Consurget gens in gentẽ t regnũ ad/
uersus regnũ. Et sequit. et erunt pestilentie t fa/
mes t terremotus per loca. Item ꝓter mercãtias
dolosas t fraudulentas t malos cõtractus in
fraudẽ primi Exech. xxviij. Item ꝓter vicia in/
gratitudinis. Esaie. xxvij. vbi Ezechias sicut
dicunt doctores ꝓter ingratitudinẽ percussus
fuit peste sed postea liberatus per penitentiã et
contritionẽ suã. Q

Ideo aũt q quartuo: fuit ꝓncipalis cau/
d se quare deus mittit pestilentias. Prima
est celestiũ mandatoz abominatio. Se
cũda est mentiũ elatio. Tercia rapinaz usurpa/
tio. Quarta libidinũ inhonestatio. Prima er
go causa missionis pestilentie est diuinoz man/
datoz abominatio. Pro cui declaratiõe sciẽdũ
est fm Alexan. de ales in prima ptẽ sũme: in tra
ctatu de voluntate dei circa finem. Et sanctus Bo
naven. in. j. di. xlviij. arti. ij. q. ij. t Scotus in eadẽ
di. in ꝑn. vbi nõ mouet aliã questionẽ nisi istam.
Et beatus Tho. in ꝓmo scripto eadẽ di. q. iij. et
iij. t Ladul. neapoli. eadẽ di. q. iij. t Petrus de
taran. ibidẽ. arti. ij. q. j. t Johan. de rupa. in eadẽ
di. circa finẽ. t Franc. de mayro. in. j. di. v. q. vltima. q̃ omnes homines tenent conformare vo
luntatẽ suã cum voluntate dei quãdo sanctus eũ
omnino aliquid velle marie in obseruãdis ei⁹
preceptis. Et hec est ꝺfusio omnis licz diuersa
distinguãt de voluntate antecedẽte t consequẽte
et de voluntate absoluta t ꝺsonara: t varia di
stinguãt de volito ipsius hominis t dei: q causa
brevitatis omitto. I

Sciũt etiã oĩes theologi q̃ deꝰ scit homi/
d nẽ adhũc finẽ vt ipse obediret suo crea/
tori. t creature ad veritatẽ hominis crea
ti ipi homini obtemperarent. vnde scriptũ est Ec
clesiastici. j. q̃ dixit deus. Faciamꝰ hominẽ ad ima
ginẽ t similitudinẽ nostrã vt ꝓsit ꝑcibus mari
nis t volatilibus celi: t bestijs vniuerse terre. Et ꝑ. viij
t volatilibus celi: t bestijs vniuerse terre. Et ꝑ. viij
dicit Dauid. Oia subiecisti sub pedibp eius oues
et boues vniuersas insuper t pecora campi. vñ
dicit Nicolaus de lira. Genesis. i. j. t. ij. q̃ si ho/
mo diuinis obedisset mãdatis animalia omnia

libi obediſſent: t cetere creature eiꝰ volūtati con
ſeruiſſent. Patuit hoc in beō Friciſco qui p
peer oīmodā ꝓfecit imitare ſue cū volū
tate dei imperabat creaturis t ei obediebant. Si
cut de illo canit eccla dicēs. Nec creaturis im
cūctis delinquimus: in
cūctis ferimur: vt impleat qđ p Salomonē di
cit. Pugnabit p eo orb terraꝝ ꝓra insensatos.
Oīa que ad vsum vite accepimꝰ ad vsum ꝓcur
rimus culpe ſz cūcta q ad vsum p̄sentis vi
te ſumimus ad vſū nob vertunt vtilia. Tranquil
litatē q̄pe būane pacis ad vsum vertimꝰ vane se
curitatis. pegrinationē terre. p habitatiōe dileri
mus ꝓtie: ſalutē corpoꝝ in vſum redegimꝰ vici
orū. vbertas abundantiā nō ad neceſſitatē car
nis ſed ad luxuriā introſimꝰ voluptat. Ipſa
serena blādimēta aeris ad amorē nob fuere co
egimꝰ frene delectatiōis. Jure igit reſtat vt nos
simul oīa ferāt q̄ simul oīa vicijs nr̄is male ſub
iecta ſeruiebāt. Et qđ p̄mo in mūdo incolumes
habuimus gaudia tot de ipō postmodū coga
mur sentire tormēta. hec ille. ℣

q Ue oīa ꝓfirmantur p illā ſniam Moy
ſi Deute. xxvij. di. Si audire nolueris
vocē dñi dei tui: vt cuſtodias oīa man
data eiꝰ q̄ ꝑcipio tibi hodie veniēt ſup te omēs
maledictiones iſte t apprehendēt te. Maledictꝰ eris
in ciuitate: maledictꝰ in agro: maledictū bo: reū
tuū: maledicte reliquie tue: maledictus fructꝰ ven
tris tui: t fructꝰ terre tue: armenta boum tuoꝝ et
greꝝ ouiū tuaꝝ: maledictꝰ eris ingrediēs. t ma
ledictꝰ egredieris. Mittet sup te dñs famē t esuri
em t increpationē in oīa opa tua q̄ tu facies do

nec ꝓterat te t pdat velociter. Adhūget tibi dñs
pestilentiā donec ꝓsumat te de terra ad quā in
gredieris possidendā. pcutiet te dñs egestate: ar
dore t frigore: aere corrupto: ac ru
bigine t ꝓsequet donec pereas. Ƶ

o Cāuda principalis causa pestilentiarum
est mētis elatio. Et ꝓter hāc percussus fu
it Sēnacherib rex assiriorū de cuius exer
citu angelus dñi fecit mori centum octuaginta
quinq; milia hoīm. t hoc fuit ꝓpter superbiā eius
Ipse vo reuersus ad ciuitatē suā Ninive a ꝓ
prijs filijs occisus est. iij. Regū. xix. Similr p
cussus fuit Dauid ꝓpter dationē. ij. Regū vltio
vt etiā habet. j. Paralip. xxj. Nam motus pecca
to superbie fecit populū numerari t non seruā
uit ꝓceptum dñi. Exodi. xxx. scz q̄ ante dinume
rationē populi singuli offerrent deo ꝓcium ꝓo
animabus suis vt nō esset plaga in eis. Fecit ergo
numerari ad faktū t pompā vt gloriaret de po
tentia sua. Quapropter misit deus Gaad ꝓphe
tam ad Dauid dicentē sibi. Hec dicit dñs. Tri
um tibi datur optio elige vnum ex his vt faciā
tibi. Aut septē annis veniet fames in terra tua:
aut tribus mensibus fugies aduersarios tuos t il
li te persequent. aut tribus diebus erit pestilentia in
terra tua. Dixit aūt Dauid. Coarctor nimis sed
melius est incidere in manus dñi: misericordie
eīus multe sunt: q̄m in manus hominū. Elec
git q̄q; pestilentiā trium dierū quā immisit deus i po
pulū: t mortui sunt peste septuaginta milia vi
ri. Eleuans aūt oculos Dauid vidit angelū ex
tendentē manū super hierusalē: t exclamauit ad
deum dicens. Ego sum dñe qui peccaui. Ego
qui inique egi. Isti qui oues sunt quid fecerūt.
Uertat obsecro ira tua cōtra me t ꝓtra domum
patris mei. Misertus est ergo dñs sup afflicti
onem populi: t ait angelo percutienti. Sufficiat
nunc. Cōtine manū tuā. O superbi conuertimi
ni ad dominū ne mittat sup vos pestilentiam:
aut si miserit vt auferat. Ipse enī deꝰ parcet vo
bis sicut pepercit Dauid cui etiaꝝ peccat postq̄
occidi fecit Uriam: t adulteriuꝫ fecit cum vxore
eius. vt habet. ij. Reg. xij. Nam cū penitētia du
ctus dixisset peccaui. Respondit ei Nathā ꝓ
phēta dicens. Et dominus abstulit a te peccatū
tuum. Et in primo gradu restituit eū t spiritus
ꝓphetie recepit. vt habetur. l. distin. c. cum er
audiero. t. c. sacerdos. t. c. vt constituerentur. t. iij
q. vij. c. sacerdos. t de peni. distin. j. c. t venit. t ꝺ
peni. distin. iij. c. horā. t. c. Dauid. t. c. ille. A

e Ed hic queritur quare deus ꝓ pec
caro Dauid percussit populum cū scri
ptum sit Gen. xviij. vbi dixit abrahaꝫ
deo. Absit a te domine vt innocens pe
reat ꝓ peccato rei. Est etiam scriptum Ezechi
elis. xviij. Filius non portabit iniquitatem pa
tris neq; pater iniquitatem filij. t Deute. xxiij.
dicit. Non occidētur patres ꝓ filijs neq; filij

ꝓ patribus: sed vnusquisq; ꝓ peccato suo morietur
De quo i. c. iā ita q̄ꝫ. j. q. iij. Et facit exemplū illi
us nari de corpo qui putabat se damnandum.
q̄ est falsum. vt in. c. vndecūq; t. c. nasa. t. c. nū
q̄. t multis alijs. c. lvj. di. Alibi dicit q̄ pena fi
lioꝝ debet tenere auctores: vt dicit glo. in. c. quesi
uit. extra. de bis que fiunt a ma. par. ca. t idē ha
betur in. l. sanamus. C. de penis. t. Hec vtor ꝓ
ma. l. ob maiorum. t. xvj. q. vj. c. illud. t in. c. fi
episcopū. t. c. cognouimꝰ. t extra ō sen. excō. Ro
mana. lib. vj. t. j. q. iij. c. placuit. t. c. nullius. t. c.
iudei. t. l. si pena. ff. de pe. et. c. t si pigneraționes
de iniuri. t dam. da. li. vj. t. l. si filius. C. nec filius
ꝓ patre. Sed contra predicta videtur q̄ deus
debeat punire iniquitatem patrum in filios vs
q̄ ad tertiam t quartam generationē. vt ipse in
quit Exodi. xx. t Deute. v. in crimine cui lese ma
iestatis puniuntur etiam filij ꝓter delictum pa
rentum. vt. C. ad. l. iuliā maiestatis. l. quisquis.
Respōdeo sm̄ bea. Bonauē. in. ij. sen. di. xxxij.
t sctūs Tho. j. ij. q. lxxxvij. t ar. vl. t Nicolaus de
lyra sup Deute. xxiij. c. t Alexan. de ales. in. iij. p̄
te summe. in tractatu de pcessu iudicij. t Johā.
mo. in. c. vsuraꝝ. de vsur. in. vj. q̄ pena spiritu
ali t eterna nunq̄ punit pater ꝓ filio: nec econ
tra. Et ita intelligunt autores dicētes q̄ pena
debet suos tenere auctores. Pena vo tempora
li t corpali puniunt filij ꝓ parentibus a deo. Si
cut patuit in diluuio Gen. vij. t in subuersione
Sodome. Gen. xviij. Et in primogenitis egypti
orum interfectis. Exodi. xij. Et in habitatoribus
chanaā interfectis t alijs israel et ꝓcepto dei:
qđ habet. Numeri. xxiij. Et iplere cepit Josue i
paruulis. Jerico. Josue. vj. t in alijs omnibus il
lius regionis. In quibus q̄ruor iudicijs mortui
sunt ꝓpter parentū. Filij enī sunt quedā
bona ipoꝝ parentū. Et ideo et morte eoꝝ fit de
trimentū patribus. Quapropt deꝰ aliqñ occidit
filios ad punitionē parentū. Similer q; ꝓphus
Dauid erat illi subditus t seruus: t quodāmō
in bonis eiꝰ. ideo et morte illoꝝ punitus fuit Da
uid. Aliq̄ vo dicūt q̄ etiā ꝓphs habebat aliqua
petā: ꝓter q̄ morte illi inulit deꝰ. Et q̄uis Da
uid diceret q̄ illi q̄ interfecerant erāt sicut oues
t q̄ nihil fecerant: debet intelligi de illo ꝓprio
ni. Sit ergo cōclusio q̄ quādo deꝰ punit filios
ꝓ patribus: vl seruos ꝓ dñis illis quos punit
facit cedere punitionē illā t afflictionē: vl ad au
gmentū meritoꝝ vel ad purgationē anime: vel
ad aliquā aliam vtilitatē. Puta q; melius erat
illis mori tūc q̄ amplius viuere: quia si vixissēt
effecti fuissent mali vel deteriores: t maioꝛē ba
buissent damnationē. B

i Jaūt q̄rak q̄re moriunt peste boni reli
giosi q̄ nō sunt superbi. Rūdeo q̄ fecit boc
deꝰ ad occultandū sua iudicia: pterea
enim nō merentur intelligere q̄ ea pestis veni

at ꝓter eoꝝ superbiam t delicta. Et sic deꝰ col
ligit t rapit bonos cū malis. Ideo dicit Au
gustinus vt etiā scriptū est in. c. b̄ta ꝛgo. xxiij. q.
iij. Si ratione facti ꝓfunditatē iudicij dei pene
trare nō possumꝰ: manifeste tamē scimus verū
esse t bonū oīne qđ facit. hec ille in. j. de ciui. dei.
Ubi etiā dicit q̄ aliqñ puniunt boni simul cū
malis: q̄ eoꝝ pena nō redarguerunt. Jpi enim
sunt speculatores qui debēt ꝓdere suis deuo
tionibus iudicia dei sup peccatores t eis ānun
ciare. iuxta illud Ezechiel. iij. Fili hois speculā
torē dedi te domui israel. t audies de ore meo
verbū t ānūciabis eis. Ideo qñ nō ānunciāt ve
nit sup eos illa terribilis ſnia dei Ezechiel. xxxiij.
di. Si speculator viderit gladiū venientē t nō in
sonuerit buccina sanguinē eoꝝ de manu specu
latoris requirā. Boni ergo religiosi sunt illi q̄ pauent
flagella dei imminentia: t deū quodammō tenent
suis oīonibus ne illa mittat. Ideo Moysi rogā
ti p ppl'o Exodi. xxxij. dicebat deꝰ. Dimitte me
vt irascat furor meus cōtra eos. Ille vero rūdit.
Quiescat obsecro dñe ira tua: t esto placabilis
sup nequitia populi tui. Quando igit religiosi
nō rogāt deū ꝓ peccatoribus t ānunciant eis im
minēta mala: t eos nō reprehendūt immineat eis
deꝰ pestilentia. Ideo ꝓcipit quilibet p̄dicatori
deus p ꝓphetā Esaie. lviij. di. Clama ne cesses:
quasi tuba exalta voce tuam t ānūcia populo
meo scelera eorum: t domui Jacob peccata eorum.
Et ideo o superbi maledictum ānūcio vobis et pre
dico: q̄ si nō dimittatis superbiaꝫ veniet sup vos
pestilentia horribilis que vos humiliabit t ꝓ
sternet vsq; ad profundum inferni. C

t Eraia causa pestilentiaꝝ dicit rapinarū
et vsurpatio. Propter rapinas enī minat
deꝰ pestilentiā Ezechiel. xxxviij. Jo Exo.
ix. c. dixit Moyses Pharaoni. Hec dicit dñs deꝰ
hebreoꝝ. Dimitte ꝓplm meū vt sacrificet mihi i
deserto: alioqn percutiā te t ꝓplm tuū peste: pibis q̄
de terra. Pharao aūt interpretat violentia vl diui
patio: vel denudās percussos aut dissipās ꝓpara
tos: vt inquit Hiero. Et tales sunt vsurarij denu
dātes percussos: q̄ raro vel nūq̄s alios accipit ad
vsuraꝫ nisi sit percussus alīq̄ molestia p̄cipitatus
t penuria. Jte dissipāt ꝓparos: q̄ pauperes ad
diuinū cultū ꝓparos ꝓter molestiā tenore re
trahūt a diuinis: t a celebratiōe festoꝝ. Si; ꝓb
dolor: q̄ tales nūq̄s aliena restituūt dicētes. Fa
ciā postea i morte restamētū: si; iudicio deuenit
eis postq̄ t tollit illis intellectū: t n̄ pūt ordinare
facta sua: imo nec bñe notarū aut rectes cū ira
li morbo t abortore t a ꝓphis filijs relinq̄ntur.
Tūc nō pūt bñe confessorē aut sacerdotē qui eos
absoluat: t eccl'ie ministret sacramēta. Immo
sepe veniūt tumultuarios t eos necdū mortuos
iuenientes occidūt: aut sic semiuiuos sepeliūt ac
ipūtq̄s bursā cū clauis capsaꝫ t bona illoꝝ diri
pūt q̄ tertio iudicibus cumulantur. Et sic nec ip

ſi nec ſui de illo domo gaudent. vnde Eſa.xij.dicit. Exacerbo ſuos ſpoliauerūt eos. Zelotypi ſunt ſpoliauerūt eos. Zelotypi ſunt ſpoliauerūt eos. Zelotypi ſunt

Tertiū remediū ē mortigeratio maturi/
tatis. De quo Galienus vbi supꝫ ait. Si
cut is. De quo Galienus vbi supꝫ ait. Si
ꝙs vult vita decoꝛa impassibilis est. De
beris ḡ viuere mortigerati: t nō esse dissoluti: in
deoꝛdinatis comestionibꝰ: t ducere vitā oꝛdina/
tam: t oī honestate ac vrute decoꝛā. Ait enī In
no. in. c. venerabilis. de p̄ben. t digni. Non loci
aut generis ſꝫ vrtutū nobilitas vireꝙ honestas
gratum deo faciunt t idoneum seruitoꝛē. ¶
Quartū remediū est cuitatio cōtagiōis
Dicūt enī media ꝙ pestis est moꝛbꝰ cō
tagiosus: t ꝙ bō dꝫ cauere a cōuersatōe
eū moꝛbatis: t nō tāgere reſ coꝛ. Qui enī teri/
git picē inq̄nabit ad ea Ecc̄i. xiij. Ego aūt dico
vobis: ꝙ cauere debetis a consoꝛtio maloꝝ: qꝛ
scriptū est. xxviij. q. j. c. sepe. Sepe maloꝝ cōsoꝛ/
tia etiā bonos coꝛrūpūt. Ideo Fuate p̄ceptum
apl̄i. j. ad Coꝛ. v. di. Ne cōmisceamini cum foꝛ/
nicarijs. Moyses ꝺꝫ dicit vobis Numeri. xvj.
Recedite a tabernaculis hoim peꝛōꝝ: t nolite
tangere que ad eos pertinent ne inuoluamini
in peccatis eoꝛum. ¶
Quartū remediū ē dēgatio coꝛruptiōis
idest a loco vbi coꝛrupt⁹ ē aer. Vñ medi
ci dicere solēt. Fuge: fuge: t cito ac lōge
uad. Jō dico vob illō Ecc̄i. xxj. Quasi a facie co
lubꝛi: fuge peccm̄. Nonū remediū: ē tardatio
reuersiōis ad locū pestifer⁹ donec cessauerit pe/
stilentia. Sic ego dico vobis nolite reuerti am
pli⁹ ad locꝫ pestiferū peꝛōꝝ. Dixit enī saluatoꝛ
nr̄. Jo. v. paralitico curato. Vade t ampli⁹ noli
peccare: idem dixit adultere Jo. viij. Thobias
q̄ dixit filio suo Thobie. iiij. Oib⁹ diebꝰ vite
tue: deū in mēte habe: t caue ne aliq̄n ꝓsentias
peꝛō. Facat ad b. c. alle p̄nias: t. c. nihil p̄ dest: t. c.
inanis. de pe. di. iij. O igit̄ pessimi peꝛōꝛes sivul
tis fugere pestem: t alia flagella: accipite ista re
media: t facite hāc receptā quā vobis nunc da
bo. Accipite q̄ntū plus poteſtis de amaritudie
mētis ꝙra peꝛā cōmissa: t ō vā coꝛdis cōtritio
ne: āna magis libꝛā q̄ vnciā: t p̄dicta misceat̄
cū aq̄ lachꝛymaꝝ faciēdo sirupū t bibēdo illū
t faciatis vomitū p̄ nudā ꝓfessionē t purgabi
tur pestifer⁹ venenū delicioꝝ. Tunc remanebit
ror⁹ leuis t cōsolat⁹ spūs vester q̄ erat aggraua
tus: t apostema pestiferū peꝛōꝝ euanescet. De/
inde recipite suauissimum t refrigeratiuū de/
cruarū coꝛporis t sanguinis dñi nr̄i Jesu xp̄i
post hec vngite partes sensuales oleo scō: q̄ vn
cto oꝛdiate ē ab eccl̄ia ad sanitatē aīe t coꝛpis.
Jacobi. v. Hoc enī est med⁹ remediū ron⁹ mū/
di. Quo nō solū recipit̄ sepenumero sanitas in
p̄senti ſꝫ etiā imoꝛtalitas in futuro secl̄o. Quā
nobis concedere dignet̄ ipe dñs nr̄ Jesus xp̄s
qui cū patre t spiritusancto p̄ infinita seculoꝝ
secula viuit t regnat deus. Amen.

Prima pars sermonū p̄dicabilium Rosarij
Impꝛessa t diligenter reuisa in impiali oppido
Hagenaw p̄ Industriū Heinricū Gran inibi
incolā: Impensis t sumptibꝰ quidā Johannis
rynman. finit feliciter. Anno ab incarnatiōe dñi
Millesimo quingentesimo, xvij. die mensis
Septembꝛis.

BIBLIOTECA
CAPPUCCINI
PALERMO
4422
25.8.82